Articella.

Contributors

Münzer, Hieronymus, -1508

Publication/Creation

Venice : H. Liechtenstein, 1483.

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/npcbctz2

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

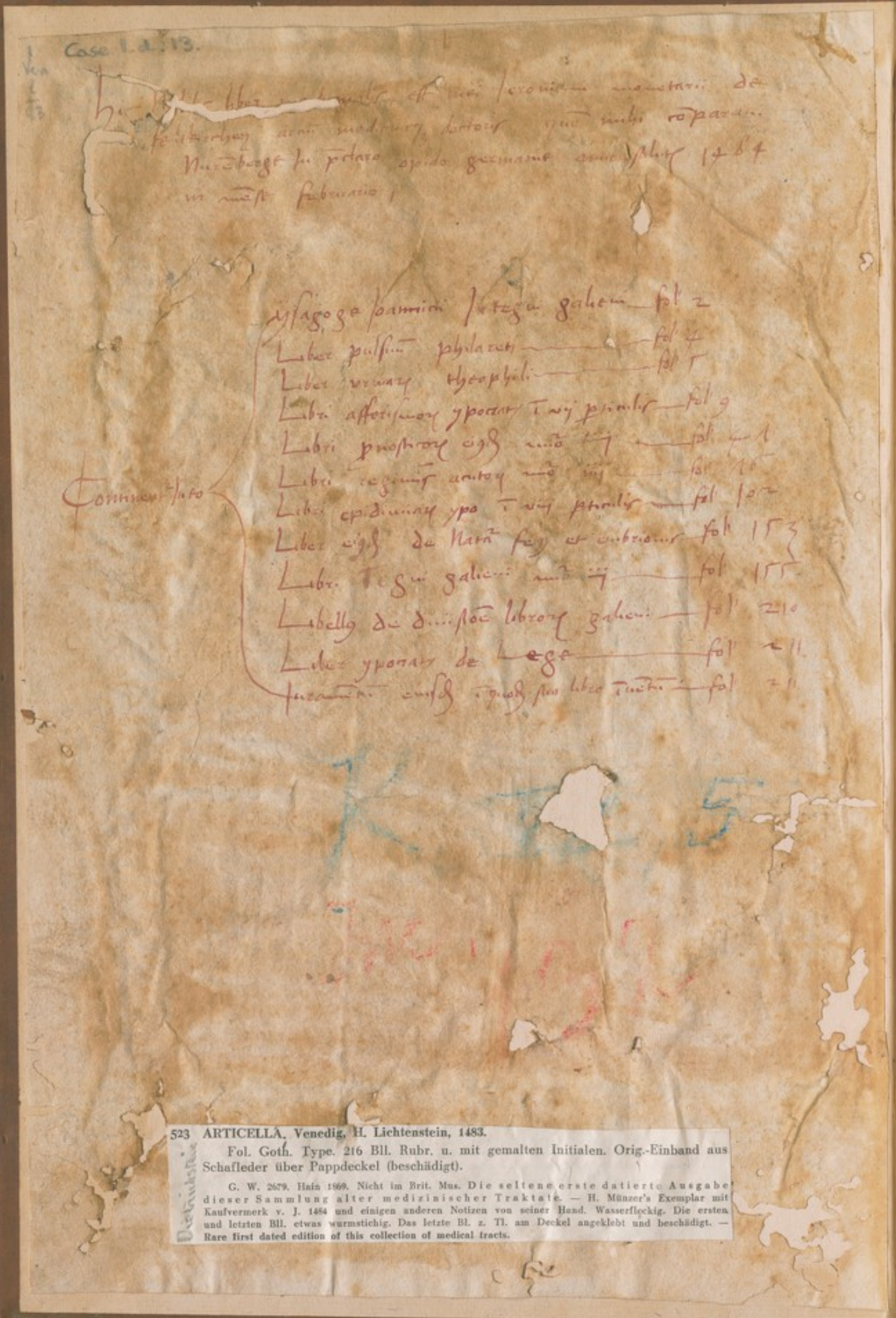

Case I. d. 13.

Hic [illegible] liber [illegible] est mei Ieronimi monetarii de [illegible] arcium medicinarum doctoris quem mihi comparavi Nurenberge in preclaro opido germanie anno [illegible] 1484 in mense februario

Continent Iuto

Ysagoge Ioannitii Integri galieni — fol. 2
Liber pulsuum philareti — fol. 4
Liber urinarum theophili — fol. 5
Libri afforismorum ypocratis in vij particulis — fol. 9
Libri prognosticorum eiusdem numero iij — fol. 41
Libri regiminis acutorum numero iiij — fol. 16
Libri epidimiarum ypo. in viij particulis — fol. 102
Liber eiusdem de Natura fecus et embrionis — fol. 153
Libri Tegni galieni numero iij — fol. 155
Libellus de divisione librorum galieni — fol. 210
Liber ypocratis de Lege — fol. 211
Iuramentum eiusdem in quodam suo libro inventum — fol. 211

523 **ARTICELLA, Venedig, H. Lichtenstein, 1483.**

Fol. Goth. Type. 216 Bll. Rubr. u. mit gemalten Initialen. Orig.-Einband aus Schafleder über Pappdeckel (beschädigt).

G. W. 2679. Hain 1869. Nicht im Brit. Mus. Die seltene erste datierte Ausgabe dieser Sammlung alter medizinischer Traktate. — H. Münzer's Exemplar mit Kaufvermerk v. J. 1484 und einigen anderen Notizen von seiner Hand. Wasserfleckig. Die ersten und letzten Bll. etwas wurmstichig. Das letzte Bl. z. Tl. am Deckel angeklebt und beschädigt. — Rare first dated edition of this collection of medical tracts.

66287

K, VII, 5

Inventabelu

132

¶ In doc[illegible]o sunt istā opa. Primo est liber Johānicij qui vocat isagoge grece: nostri aūt latini introductiones vocāt. ponit aūt in principio: qz vlioza ptinet medicine: z innata ē nobis via ab his, pcedere ad pticularia: quam vlia sint magis z pus nota ab itellectu nro teste pipateticoz principe Arl. z eiʰ cōmēratoze aueroi i pemio de physico auditu. cuiʰ rō ē: qz oēs nra cognitio icipit a ꝛfuso z toto: vlia sūt bʰ: igit zc. ¶ Scdo i h libro ē libellʰ ō pulsibʰ philareti sub hac uibʰ ꝓtinēs verbis qō in xvi. libris de pulsuū negocio ānotauit Halienʰ. ¶ Tertio ē liber Theofili de vrinis colligens Hippo. z Gali. necnō z Auicēne dicta de vrinis hincinde sparsa. ¶ Quarto sūt hippo. aphorismi in ordinē collecti: z p tinētes pti practice z pti theorice vt memorie meliʰ ꝓmendēt: qz ordo deseruit memorie z itelligētie: vt ōr de mēoria z remiscētia. ¶ Quito sūt eiusdē aphorismi cū cōmētarijs Halieni fm trāslationē ꝓstārini monachi: q̄ noua ē: z quaz oēs expositores tā antiq̄ q̄z recētes insequūt vt Thadeʰ: albertʰ de zācarijs bononiēs: z Jacobʰ de mōte caluo: Christo ferʰ de honestis: z reliq̄. ¶ Sexto ē liber pnosticoz eiusdē diuisus i tres pticulas. z ibi ponūt due trāslatiōes textʰ: no ua. s. z vtʰ. cōmentū vo semel traductū ē a Gerardo cremonēsi: lz nōnulli dicāt bis etiā ꝓmentū fuisse traductū i quo cōmēto z i ꝓmēto regimis acutoz multotiēs ponūt multa dicta Dumain: q̄ cōmētat ē aliq̄ opa Dip. z Ga. neq̄ mirer l q̄ textʰ antiqʰ pm libri pmi, pnosticoz fit idē cū illo textu q̄ repit in sexto capto vbi ōr: Videt mihi q̄ de meliozibʰ rebʰ ē vti puisiōe. nā Ga. in pemio qō durat vsq̄z ad illū textū: Oz te circa acutas egritudies sollicitū fieri: fac duplicez expōnē: ena breuē p illis q̄ dūtaxat q̄rūt mētē z itellectū hip. aliā poze lōge maiozē p curiosis. Neq̄z etiā mirer l si aliq̄ textʰ inuenirent soli ita q̄ ibi nō repit nisi vnica trāslatio: nā multotiēs illi textʰ sunt replicatio textʰ supiozis: sic sepe in epidimia fac cōmentator alexandrinʰ qō pz in textu 40 scdi regimis z 37 eiusdē: z i scdo capto tertij, pnosticoz: in quo tertio libro intētio hip. ē nos docere, pnosticare sup acuta egritudie p ꝓpationē ad crisim z dies creticos. Quintus etiā textʰ z nonʰ eiusdē tertij, pnosticoz ē replicatio. multotiēs vo ita ponūt soli q̄z clari z noti sic 14 scdi regis acutoz z 41 scdi, pnosticoz. Neq̄z volui h filētio ptire ꝓdictionē quā iueni emēdādo ic dictū Ga. z Auic. dic. n. Ga. ctio, pnosticoz cōmēto 12 i pncipio cōmēti: Oz vt sit ꝓputatio diez i hac egritudie a pmo die i q̄ mulier pepit nō a die in q̄ iuasit eā fe. Auic. vo scda q̄rti tractatu scdo de diebʰ crisis z horis eiʰ capto pmo dic: Et si pepit mulier deinde accidit ei feb. tūc si nō cōputet ex febre z nō nisi ex ptu ē illud error. Ad qō nōnulli doctores respōdēt q̄ febris ꝓsequēs ptū ē duplex: q̄dā p se ꝓseqt z q̄dā p accidēs. s. ex errore vt ppē malū regimē: z de ista itelligit Auic. q̄ eēt error icipe ꝓputationē diez cre ticoz ab hora partʰ. z qū Ga. dic: Oz zc. vez ē sensibilit: lz oz fieri ab hora in q̄ iuasit fe. fz vitatē: lz insensibilit q̄nq̄z in uadat z occultet. z h hora ē hora ptus. nā vult Ga. q̄ tūc incboet fe. trī, ppē vehemētiā voloz z alioz accidētiū occul tat pncipiū fe. Alij dicūt q̄ hora a q̄ cōputatio ē accipiēda ē hora fe. z nō ē hora ptʰ: cuiʰ rō ē nā pncipiū cōputationis diei cretice oz sumi ab hora pncipij egritudis: vt Ga. testat scdo de differētijs febriū capto septio sz pncipiū eēntie egri tudis ē qū incipit febrire: g nō oz cōputari a pncipio partʰ. Ad galienū dicēdū q̄ ipse itellexit de fe. sequēte partū p se z q̄i in ipso ptu: z est q̄i idē cū respōsione supiore. z iō Auic. dixit: deinde accidit ei febris. q̄i tres aut q̄ttuoz dies post a die ptʰ. sed rō quedā adduci posset, p Ga. nam ab illa hora oz fieri ꝓputatio diei cretici: in q̄ fit motʰ in mā: sed in hora ptʰ fit motʰ in mā. igit rīdet q̄ maioz ē falsa: nam tūc a pncipio neutralitatis eēt dies creticus cōputādus qō falsuz ē ꝓña pz de se. sed h nō sūt pītis māe: nā alias de his ꝓdictionib q̄ int Ga. z Auic. reperiūt dicemʰ: qū huic rei iam pnci pium dederimus. ¶ In septimo loco ē liber regimis acutoz ꝓtinēs pticulas q̄ttuoz: quaz tres iā impsse fuerunt supi oribʰ ānis: q̄rta vo nō ob eius difficultatē: cuiʰ vnica ē trāslatio: in q̄ pticula q̄rta si aliq̄ inuenient vocabula greca lit teris nostris latinis scripta nō recte q̄ fortasse alicui lrīs grecis erudito chachinū mouebūt: nō inde murmurandū ē: nam illoz verboz interptationes fide sūt z verissime: in qbus nullus codicū discrepās fuit quos apud me habui quz emendare: lz diuersimode sepe scripta nūc in cōmento nūc in textu. nam vbi eēntia rei nota ē de noib non curandū. optabat. n. Ga. sine noib se discere z docere posse: vī innebit ꝑ multos scda pticula aphorismoz cōmēto 22° sic dicēs Sed tī volo obuiare sententijs medicoz nouoz qui semp de noib solis garriūt putātes se de rebʰ dicere quoz nōia sunt. et tertio tegni circa finē dic: Et possibile est vt nō noient cause oīno sic faciunt multi sophistaz ex eis q̄ negligunt speculationē in inuētione diuersitatis sūme rez z finiūt sua vita i noibus. et Arl. Parua fuit sollicitudo de noibʰ inq̄t Auerois. tibi g sufficiant latine interptationes: qū nō inferioz dignitate atq̄z pstantia ipsa greca lingua latina habēda sit: Licerone dicēte in pfatiōe qōnū tusculanaz: Sz meū semp iudiciū fuit maiores nros oīa p seipsos sapientiʰ habu isse q̄z grecos: aut accepta ab illis fecisse meliora: lz Priscianus z multi alij oppositū sentiant. ¶ Octauo loco ē liber epidimiaz Hippo. cū cōmento Johānis alexandrini: opus pclaz z pulchz diuisum in octo pticulas. in quo ne mirer l si nō oēs textʰ sunt signati: nam qī Hippo. sermone cōtinuo loquit nō eē signandos canones putaui: sed sōū qī ipe se ad aliam transfert materiā. z multotiens cōmentator in cōmento supiozi declarat textū inferiozem: q̄re aōt. in eo cōt in hoc: z sepe sepiusq̄z replicat in cōmento multa verba textus. ¶ In nono loco est liber paruus Hippo. qui intitulat de nā fetus vel de nā embryonis. ¶ Decimo loco est liber Halieni qui dicit tegni z ars pua z microtegni: traductus per Gerardū cremonensem virū clarissimū qui ex arabica lingua ad nostram latinā taz in dialectica z phia q̄z i mathematicis disciplinis 75 opera transtulit: in medicina vo 21 que omnia in eius laudē recenserez: si locus hic eēt huic rei accomodatus. ¶ Post vo ponitur liber Gentilis de fulgineo de diuisione z ordine z numero libroz quo edidit Halienus: vbi aliquas adduxi allegatōes quas tacuit gentilis. ¶ Duodecimo vo loco est liber de lege Hippo. z libellus qui dicitur iusiurandū eiusdē.

¶ Prio est liber Johānitij qui ōr isagoge in greco.
¶ Secundo libellus de pulsibus philareti.
¶ Tertio est libellʰ Theophili de vrinis.
¶ Quarto sunt Hippocratis aphorismi i ordinē collecti.
¶ Quito sūt aphi eiusdē cum cōmento Halieni.
¶ Sexto liber, pnosticoz eiusdē diuisus in tres pticulas.
¶ Septio liber regimis acutoz ꝓtinēs q̄ttuoz pticulas.
¶ Octauo est li. epidimiaz hip. cū cō. viij. pticulas ꝓtinēs
¶ Nono ē libellus hippo. qui intitulatur de nā fetus.
¶ Decio liber Halieni q̄ ōr tegni. siue ars parua.
¶ Undecio libellʰ Gentilis de fulgineo de diuisiōe zc.
¶ Duodecio libellʰ de lege hip. z libellʰ q̄ ōr iusiurandū

¶ INCIPIVNT ISAGOGE IOHANNITII AD TEGNI GALIENI PRIMVS LIBER MEDICINE.

Medicina diuidit in duas partes: in theorica: ⁊ practica: quarū theorica diuidit in tria. s. in contēplatōnem rerum naturaliū: ⁊ non naturaliū: ⁊ eax q̄ sūt 5 nax: ex qb⁹ egritudinis ⁊ sanitatis ⁊ neutralitatis ⁊ suax cax ⁊ significationū scientia ꝓcedit qñ extra cursum naturalē humores quattuor excrescūt: ex qua occasiōe vel ex qua significarōe egritudo habeat. ¶ De reb⁹ naturalib⁹.

Res vo naturales sunt septē. s. elemēta: cōmixtiones: cōpositiōes: mēbra: virtutes: opatōes: ⁊ spirit⁹. Et alij addiderūt his alia quattuor. s. etates: colores: figuras: ⁊ distātiā inter masculū ⁊ feminā.

¶ De quattuor elementis.

Elemēta sunt quattuor: ignis: aer: aqua: ⁊ terra. ignis calid⁹ ⁊ sicc⁹: aer calid⁹ ⁊ humid⁹: aq̄ fri. ⁊ hu. terra fri. ⁊ sicca. ¶ De cōmixtiōib⁹.

Commixtiōes sunt nouē: octo inequales: ⁊ vna equalis. de inequalib⁹ vo quattuor sunt simplices: hoc est calidū: frigidū: humidū: ⁊ siccum. et quattuor ex his cōposite. s. ca. ⁊ hu. ca. ⁊ sic. fri. ⁊ hu. fri. ⁊ siccū. Equalis vo est quādo cum moderatiōe corp⁹ incolume ducitur. ¶ De humoribus.

Compositōes sunt quattuor. s. sanguis: phlegma cholera rubea: ⁊ cholera nigra. sanguis est calidus ⁊ humid⁹: phlegma frigidū ⁊ humidū: cholera rubea calida ⁊ sicca: cholera nigra frigida ⁊ sicca.

¶ De phlegmate.

Phlegmatis aūt quīq̄ sunt modi. Est autē phlegma salsum calidi⁹ ⁊ sicci⁹ ceteris: infectū hūore cholerico. Et est phlegma dulce ꝓtinēs ad calidtatē ⁊ humectatiōem: infectū sanguineo. Est ⁊ acre ꝓtinēs ad frigiditatē ⁊ siccitatē: infectū melācholico. Est etiā phlegma vitreū quod nascit ex magna frigiditate ⁊ coagulatione: sicut in senib⁹ naturali calore destitutis. Et est aliud frigidū ⁊ humidū: illud vo sapore nō habet: sed ꝓpam retinet frigiditatē ⁊ humiditatem.

¶ De cholera rubea.

Cholera rubea quīq̄ modis cōstat. Est cholera rubea clara vel pura naturalr: ⁊ substātialiter calida: cui⁹ origo ē ab epate. Est citria: cui⁹ exordium est ex cōpositiōe aquosi phlegmatis ⁊ cholere rubee pure: ideoq̄ est min⁹ calida. Et est cholera similis vitellis ouorū: que nascit ex cōmixtiōe phlegmatis coagulati ⁊ cholere rubee clare que ē min⁹ ca. Quarto modo est cholera viridis quēadmodū prassiū: cui⁹ origo magl est a stomacho q̄ ab epate. Est aūt cholera viridis quēadmodū viridis erl berugo: ⁊ vsit ī modū veneni. nascit ex nimia adustione: que ꝓpium habet colorē ꝓpamq̄ maliciā ¶ De cholera nigra.

Cholera nigra duob⁹ modis cōstat. Uno modo est naturalis in modū fecis sanguinis ⁊ eiusdē ꝓturbatiōis: ⁊ cognoscit esse a coloribⁿ nigrl qū inferi⁹ vel supi⁹ extra manat: ⁊ iste mo. d⁹ est veraciter frigidus ⁊ siccus. Est ⁊ alⁿ mod⁹ extra naturalē cursum: et origo ei⁹ est de vstione cholerice cōmixtiōis: ⁊ hic veraciter appellat niger: ⁊ ē calidior ⁊ leuior a superiori modo: habēs in se impetū pernecabilē ⁊ qualitatē pniciosam.

¶ De modis membrorum.

Membrorū modi sunt quattuor. Eorū enim sunt quedā principalia: ⁊ sunt quasi materia ⁊ fundamēta. s. cerebrū: cor: epar: ⁊ testiculi. Et sunt alia quedā que ꝑdictis principalib⁹ deseruiūt: vt sunt nerui q̄ cerebro ministrāt: arterie que deseruiūt cordi: vene que deseruiūt epati: ⁊ vasa spmatica que testiculis spma ministrāt. Sūt vero de mēbris alia ꝓpam virtutē habētia vnde eadē mēbra regunt ⁊ eorū qualitas cōstat: vt sunt ossa: ⁊ cartillagines: ⁊ mēbrane que sunt inter cortum ⁊ carnē: ⁊ musculi: ⁊ pīguedo: ⁊ caro. Alia sunt que ꝓpria virtute enitra: tamē principiū hūt ⁊ vigorē a principalibus fundamētis: vt est stomach⁹: renes: intestina: omnesq̄ lacerti. hec. n. sua virtute ꝓpa appetūt cibū ⁊ mutant: et opanē suos actus fm naturā. Habēt ⁊ alias ꝓpas virtutes decurrētes a principalib⁹ fundamentis: de quib⁹ principalib⁹ cōstat sensus ⁊ vita cum volūtario motu.

¶ De numero virtutū ⁊ diuisione.

Virtutis itaq̄ trina fit ꝓtitio. Est virt⁹ aīalis: est spūalis: est ⁊ naturalis. Uirt⁹ siquidē naturalis vna est que ministrat: altera cui ministrat. Sed naturalis virt⁹ cui ministrat modo generat: modo nutrit: modo pascit. Uirt⁹ aūt que ministrat ⁊ nō mīstrat ei modo appetit: retinet: digerit: ⁊ expellit que deseruiūt pascēti virtuti: quēadmodū pascēs virt⁹ nutribili. Et generāti virtuti deseruiūt alie due: vna que īmutat cibū: altera que informat: que a se differūt. Nā ꝓr virt⁹ īmmutat cibū: ⁊ ministrat virtuti generāti sine īformatiōe. Secūda vero immutat: ⁊ ministrat generanti virtuti cū īformatōne. Sed informatiue virtutis opatōnes sunt quīq̄: assimilatiua: cōcaua: pforabilis: aspa: ⁊ lenis.

¶ De virtute spirituali.

De virtute spirituali duo ꝓcedūt. vnū opatiuū: ⁊ aliud ab hoc opatū. Opatiua virtus est que cor dilatat ⁊ arterias: ⁊ iterū cōstringit. Ab opata vo hec nascit: ira: indignatio: victoria: dominatio: astutia: ⁊ sollicitudo. ¶ De virtute animali.

Zodiaca virt⁹ triā cōplectit. Est vna virt⁹ aīalis que ordinat ⁊ cōponit ⁊ discernit: secunda que mouet volūtario motu: tertia q̄ sensibilis vocat. De ordinatiua ⁊ discretiua ⁊ cōpositiua virtute hec ꝓcedunt: fantasia in fronte: cogitatio vel ratio in cerebro: memoria in occipitio. Uirt⁹ vo volūtarie mobilis lacertos quib⁹ cetera mēbra mouent mouet que voluntario motu mouent. Uirt⁹ itaq̄ sensibilis cōstat visu: auditu gustu: odoratu: ⁊ tactu. ¶ De operationibus.

Operatōnes duob⁹ modis sunt. Sūt opatōnes quarū vnaquēq̄ singulariter quod suū ē pficit: vt est cibi appetit⁹ p caliditatē ⁊ siccitatē: digestio p caliditatē ⁊ humectatiōem: retētio p frigiditatē ⁊ siccitatē: expulsio p illud quod est frigidū ⁊ humidum. Sūt ⁊ cōposite que a duab⁹ cōponūt: vt est desideriū ⁊ deportatio. Nā desideriū virtute duplici cōponit: q̄rū vna est que appetit: altera que sentit: stomach⁹ enī suaz īanitrōem sentit. Deportatio vo duplici virtute vel amplius cōponit: vna que expellit: altera que attrahit vel sentit: altera que appetit. ¶ De spiritibus.

Spiritus igitur sunt tres: pm⁹ nālis q̄ sumit principiū ab epate: secūd⁹ vitalis a corde: terti⁹ aīalis a cerebro. Nox pm⁹ ab epate p venas que nō hūt pulsum ī totū corp⁹ diffundit: secūd⁹ a corde p arterias in totū corp⁹ dirigit: terti⁹ vo p nerios in totū corpus a

cerebro dirigit que in septima nãliũ rerũ pte.i.in spiritu cognoscunt. ¶ De numero etatum.

Quattuor sunt etates.s.adolescentia:iuuẽt⁹:senectus:⁊ seniũ.Adolescẽtia cõplonis videlꝫ calide ⁊ humide est in qua crescit ⁊ augeꝯ corp⁹ vsq; ad.xxv.vl xxx.pueriẽs annũ.hãc iuuẽt⁹ seqꝯ q̃ ca.ẽ ⁊ sic.pfectũ sine diminutõe virũ corp⁹ ꝛ tuãs q̃.xxxv vel.xl.anno finitur hinc succedit senect⁹ fri.⁊ sic.in qua q̃dẽ minui ⁊ decrescere corp⁹ incipit tamẽ vt⁹ nõ deficit: q̃nq̃ gesimoq̃nto anno vel sexagesimo psistẽs:huic succedit seniũ collectio ne pblatici humoris fri.⁊ hu.in quo vtutis apget defectus quod suos annos vite termino metitur.

¶ De colore cutis ⁊ diuisione.

Color cutis duob⁹ modis fit.aut.n.hũc interiora subministrãt:aut exteriora deducũt.Ab iteriori bus aũt duob⁹ modis accidit: vel ex abũdantia: seu ab eq̃litate humorũ. Ab eq̃litate ẽ ille q̃ ẽ cõposit⁹ ex albedine ⁊ rubore.Ab ineq̃litatate vo ꝓcedũt niger:citrinus:rube⁹:glauc⁹:⁊ alb⁹ color. Color nãq; rube⁹ ⁊ niger ⁊ citrin⁹ significãt calorẽ corpi vsiantẽ:citrin⁹ vo solus significat cholerã ru.niger vo sol⁹ cholerã nigrã:rubeus sol⁹ abũdãtiã sanguis. Alb⁹ nãq; ⁊ glauc⁹ abũdãtẽ frigiditatem corpi vsiantẽ:sed glauc⁹ ex melancholia:alb⁹ ex pblate sui cãs bre significat. Ab exterior⁹ nẽpe colores adueniũt:sicut ex frigore scotis:ex calore ethyopibus:⁊ ex aliis multis accñtib⁹.Sũt ⁊ alij spãles vel spũales colores:aut ex timore:aut ex ira:aut ex tristicia:vl alijs animi motibus. ¶ De coloribus capillor.

Capillor colores sunt q̃ttuor:niger:rube⁹: glaucus:⁊ canicies. Niger fit ex abũdãtia cholerici incẽsi vel ꝛbustiõe mlta sanguis: rube⁹a nimietate caloris nõ adusti vnde semp fuit rubei capilli:glaucus ex abũdãtia melãchol e:canicies vo fit ex nimia defectõe caloris nãlis ⁊ ex effectu putridi pblatis: ꝫ plurimũ fit in senibus. ¶ De tunicis oculorũ.

Color tunice sunt septẽ:⁊ humores tres. Prãa tunica vꝫ retina:secũda secũdina:tertia scliros: q̃rta tela aranee:q̃nta vuea:sexta cornea: septa coniũctiua. Humor pm⁹ ẽ vitre⁹:secũd⁹ cristallinus est. tertius albugineus qui est ante vueam tunicã.

¶ De coloribus oculorum.

Colorũ colores sunt q̃ttuor: niger:subalbidus: vari⁹: ⁊ glauc⁹. Nigredo fit ex defectu visibilis spũs vl ex pturbatõe ipi⁹:aut ex penuria cristallini hũoris: vel q; plimũ resedit iteri⁹ ipe cristallinis hu. aut ex hu.abũdãtia q̃ ẽ filis albugini oui:aut ex pturbatiõe ipsi⁹:aut ex abũdãtia q̃litat vuei hu.Subalbedo fit ex septẽ reb⁹ supiorib⁹ cõtrarijs.s.ex abũdãtia spũs visibilis vel claritate ipsi⁹: aut ex magnitudine cristallini hu. ⁊ eminẽtia ipi⁹:aut ex minoritia albuginei hu.⁊ claritate ipi⁹:⁊ defectõe q̃litatis vuei hu.Vari⁹ vo color ⁊ glaucus fit si cõueniũt cũ reb⁹ q̃ accidũt nigredini ⁊ subalbedini. Vari⁹ vo color significat spũ visibilẽ magꝯ abũdare ⁊ clarescere i sua varietate.Glauc⁹ vo color significat spiritũ visibilẽ minus abũdare ⁊ subnigrescere i sua glaucedine. ¶ De modis qualitatũ corporis.

Modi q̃litatis corpis q̃nq; sunt:crassitudo nimia ⁊ extenuata macies:synthesis:squaliditas:⁊ eq̃litas.Crassitudinis due sunt species.s. abũdantia carnis ⁊ pinguedo. Abũdãtia carnis fit ex abũdantia caloris ⁊ humoris. Pinguedo fit ex fri.⁊ hu.intẽsa. Pinguedinis diminutio vel extenuata macies fit ex ca.⁊ sic. intẽsa.Synthesis fit ex fri.⁊ sic.intẽsa. Sq̃liditas nẽpe fit ex fritate:⁊ intẽsa hũiditate:aut sl vtrisq; intẽsi. Eq̃litas itaq; fit ex humor eq̃litate.corpis he sunt forme.

¶ De distantia inter masculum ⁊ feminam.

Mascul⁹ a femina differt in eo q; hic calidior ⁊ sicior est:illa ecõtrario frigidior ⁊ humidior.

¶ Incipit tractat⁹ rer nõ nãliũ:⁊ pmo de mutatõe aeris.

Aeris mutatio fit quiq; modis.aut.n.fit ex anni tpib⁹:⁊ ex ortu stellar:⁊ occasu:ventis: terris ⁊ ear fumositatib⁹. ¶ De temporibus anni.

Anni tpa sunt q̃ttuor: ver eq̃le calidũ ⁊ humidũ estas cali.⁊ sic.autũn⁹ fri.⁊ sic.⁊ hyẽs frig.⁊ hu. Ex stellis immutat aeris nã. nã cũ appropiquauerit sol stellis vel ipe illi:calidior fit aer.⁊ he quidẽ bis a se separatis frigiditas aeris minuit vel augetur.

¶ De numero ventorũ ⁊ eorum qualitatibus.

Venti quattuor sunt:subsolan⁹:fauoni⁹:septentrio:⁊ auster.quor vn⁹ habz vtutẽ fri.⁊ sic.alter ca.⁊ hu. ceteri vo duo eq̃lis vtutis sunt: quorũ vni.s.subsolano caliditas ⁊ siccitas: alteri vo.s.fauonio frigiditas ⁊ hũiditas attribuit: ⁊ auster paulo calidior ⁊ humidior:septẽtrio vero frigidior ⁊ siccior. ¶ De modis terrarũ ⁊ earum qualitatibus.

Terrarũ modi sunt q̃ttuor:altitudo: pfunditas: vicinitas mõtiũ ⁊ maris: eq̃litas terrar: seu locor quib⁹ terre a se differũt. Altitudine ⁊ pfũditate:qm altitudo fritatẽ: pfũditas huic cõtrariũ reddit. ppinq̃tate mõtiũ eueniũt hꝫ:qm si ipi fuerint a pte meridiana terra erit frigida: nã calidis mõtes meridiani obstãt vẽtis: septẽtrionales vẽti frigidis eã expcũt flatib⁹. Si vo septẽtrio mõtes habuerit supiori ẽre cõtraria erit. vicinitate maris:qm meridies ca.⁊ sic.septẽtrio fri.⁊ sic. terrã ꝓbet. ¶ Pæterea terre sui natura inter se differũt. nã si fuerit terra petro a:fri.⁊ sic.si vo piguis ⁊ crassa:ca. ⁊ hu.Intea aũt fri.⁊ hu.erit. Immutat quoq; aer fumositate videl: paludũ siue putredinis alicui⁹ vnde fuit mor bi ac pestes in hominibus. ¶ De exercitio corpis.

Exercitiũ imutat corp⁹:q; qm eq̃le est eq̃lẽ pstat calorẽ:cũ vo amplꝫ fit magꝯ calefacit:ꝫ postea infrigidat ⁊ deficcat. ¶ Ociositate corp⁹ imutat q; si ieq̃lis est:⁊ frigiditatẽ facit ⁊ humectat ꝯm ineq̃lẽ: si vo equalis equaliter. ¶ De diuisione balnei.

Balnea aũt sunt dulcis aque aut nõ dulcis: sed dulcis aque balneũ remollit:calidũ calefacit:⁊ frigidũ infrigidat. Non dulcis vo aque balneũ deficcat corp⁹. q; si ex aqua salsa vel amara siue sulphurea fuerit calefacit ⁊ deficcat:si vero de aluminosa ⁊ gipsea infrigidat ⁊ deficcat. ¶ De modis ciborum.

Modi cibor sunt duo.Est.n.cib⁹ qui bonũ gignit hu.est mal⁹ q̃ malũ gignit hu. Bonũ aũt gignit q̃ bonũ sanguinẽ creat ⁊ eq̃lẽ i cõmixtõe ⁊ ope: vt ẽ panis mũd⁹ recẽs ⁊ fermẽtat⁹:⁊ caro annual agni ⁊ hedulina.Mal⁹ aũt cõtraria opat: vt ẽ panis opyr⁹ nõ recẽs:⁊ bouina ⁊ hyrcina caro vetusta. Pæterea bonũ malũq; hũor creatũ cibor duo sunt modi:grauis:atq; leuis.Grauis ẽ caro porcina ⁊ bouina:leuis pullorũ:vel piscũ caro mediocriũ magis mobiliũ ⁊ min⁹ pinguiũ ⁊ squamosor.Est ⁊ olex gen⁹ qõ malũ generat hu.s. chol. ru.vt est nasturciũ synapis ⁊ alleũ Sũt ⁊ q̃ generãt melãcholiã:sicut lens:caules: capina caro ver⁹ ⁊ bubulina. Et sũt q̃ generãt pbla:vt ẽ caro porcellor ⁊ agnor: portulaca ⁊ attriplex. ¶ Pæterea grauis cib⁹ gignit pbla et cho.ni.cibus leuis cho.ru.⁊ vterq; malus est. ¶ De modis potationũ.

Modi potationũ tres sunt. Est pot⁹ q̃ nihil aliud est q̃s pot⁹ vt aq̃:⁊ ẽ pot⁹ q̃ pot⁹ ẽ cib⁹ vt vinũ. Et ẽ ali⁹ pot⁹ duob⁹ ptinẽs supiorib⁹:vt potio q̃ dat cõtra morbi vitiũ aliq̃ vt mellicratũ vel mulsa vel

cōditū. Lib⁹ vo hui⁹ vtilitatis ē qz repat integritatē corporis recto ordine: pot⁹ vo hāc vtilitatē pstat qz reportat cibū p corp⁹: sed illi⁹ pot⁹ vtilitas quē potiōi virim⁹ ptunere corpis naturā ad se cōuertit. ¶ De somno.

SOmn⁹ corpis imutat naturā: pmū qz infrigidat exteri⁹ z calefacit interi⁹: q̄ si plix⁹ fuerit infrigidat z būectat. Uigilijs quoqz imutat corp⁹: q̄a extrisec⁹ calefaciūt: itrisec⁹ aūt infrigidāt z deficcant.

¶ De coitu.

COit⁹ b̄ pstat corpi: deficcat corp⁹ z minuit nālē vtutē: iōqz infrigidat: mltociēs vo ex multa cōcussione corp⁹ calefacit. ¶ De accidētibus anime.

SUnt q̄dā accītia aīe q̄ faciūt infra corp⁹ aliqō sicut q̄ cōmouēt nālē calorē ab interiori pte ad supficiē cutis: aut īpetuose vt ira: aut leniter cū suauitate vt delitie z gaudiū. Sūt aūt q̄ ad se caliditatē cōtrahūt z celāt: aut īpetuose vt terror vel timor: aut leniter vt angustia. Et sūt q̄ cōmouēt nālē vtutē int⁹ z ex: vt ē tristicia. Tria ḡ 5 nām sūt: morb⁹: morbi cā: z accītia morbū sequētia. Morb⁹ ē qui p̄ncipaliter corpi nocet nullo mediatore qui eum adiuuet: vt calor in febre succedente. ¶ De febribus.

FEbris ē calor innālis: cursū supgrediēs nāe: pcedēs a corde ī arterias: suoqz ledēs effectu. Lui⁹ sūt tria gēnera: vnū ī aīa z vocat effimera: aliud de hūoribus q̄ putrescūt z putrida nūcupat: ētiū ledit mēbra solida: z ipa ē ethica: q̄rū effimera nascit ab accītī occasione: putrida quoqz a putridis reb⁹. Luius modi simplices atqz singulares sūt q̄ttuor. Prim⁹ ē mod⁹ q̄ fit de putredine sanguis cōburēs vtrāqz pte īteriorē z exteriorē: vt est synoch⁹. Secund⁹ q̄ fit de putredine cho. ru. vt ē tritheus. Terti⁹ fit ex putredine phlat: vt ē quotidian⁹. Quartus vo q̄ fit ex putredine melācholie qui intermissis duob⁹ diebus affligit infirmū: z dicitur quartanus.

¶ De modis z speciebus febrium.

MOdi p̄tēa febriū ex putredīe accītiū tres sūt. Est febr: q̄ quotidie minuit vt paugmastic⁹. i. decrescēs. Est q̄ auget vt augmastic⁹ donec recedat. Est que in eodē statu pmanet donec iterū recedat vt omothenus. Cōtinua febris de putredine venar fit declinās q̄dē ex venas in aliqb⁹ corpis ptib⁹. Dozzipilatio fit ī febrib⁹ ex infusione putredis ī sēsibilib⁹ mēbris: mordēs z ifrigidās. Iōqz horzipilatio fit in febrib⁹ illis q̄ hūt anesim. i. interpolatōem: quia putredines extra venas sunt.

¶ De modis apostematum.

APostematū aūt q̄ttuor modi sūt simplices. aut .n. fiūt ex sanguine: z vocāt phlegmones: aut ex chol. rubeis z vocāt erisipile: aut ex phlate qō ē coagulatū: z vocāt vndimie vl cimie. i. tumor: aut ex chol. nigri z vocāt cācri phlegmonū. Ex sanguīe signa sūt h̄: rubor duricia: pulsus: dolor: calor: z tumor. Ex chol. rub. phlemonū signa sunt hec: calor: rubor mixtus citrino colori magnitudo doloris cū pūctōne: z velor augmētatio. Ex phlate phlonis signa hec sūt: albedo: mollicies: vt si digitū impsseris q̄si signū facit foramis: z ē sine dolore. Dec sūt quoqz phlonis signa ex chol. ni. ingēs duricia cū nigredine absqz sensu. ¶ De re naturali in hūano corpe

IN hūano corpe vnaqqz res nālis si ppriā nām retinuerit facit sanitatē. si vo eaz dimiserit: aut facit egritudinē: aut neutrū.

¶ De generibus egritudinū.

GEnera egritudinū tria sūt: cōsile: officiale: z vle. Est q̄dē egritudo cōsilis filib⁹ mēbris cōtingēs q̄ filia sortiūt vocabula cū cadē passione: vt ē caput dolēs. Et ē officialis egritudo q̄ accidit officialib⁹ mēbris: sicut sūt pedes: man⁹: ligua: dētes: z cetera: q̄ noia sibi sumūt ex sibi accidente infirmitate: vt podagra pedi: z ciragra manui: vel q̄ noia sumūt ex mēbris q̄b⁹ accidūt: vt ciragra z podagra. Et est veniqz vlis egritudo que sociat supradictis duabus: vt est membrorū seiunctio.

¶ De egritudinibus similibus.

EGritudies ḡ q̄ ptiū hūt filitudinē. viij. sūt: q̄ttuor simplices: z q̄ttuor cōposite. Siplices sūt: aut ex sola calitate: aut ex hūiditate: aut frigiditate: aut siccitate. Ex his inter se iūctis sūt q̄ttuor cōposite: fri. z hu. fri. z sic. ca. z hu. ca. z sic. Dar octo p singulas duo modi sunt egritudinis. Aut. n. fit ex q̄litate simplici: aut ex hūori alteri⁹ cōmixtōe. Ex simplici vo q̄litate ocīgit filis infirmitas q̄ solidis accidit mēbris q̄ grece ethica vō. Egritudo calida q̄ ex hūore accidit ē febris ex putredine vt superi⁹ dictū ē. Egritudo frigida q̄ sine aliquo hūore accidit est vt algor ex nimia frigiditate aeris seu niuis: z est egritudo q̄ cū aliquo hūore frigido accidit: vt palysis q̄ fit ī toto corpe aut in pte. ¶ Mod⁹ humecti morbi ē q̄ fit ppe vt nō indigeat alteri hūoris admixtōe: vt ē frigidū vulnus vel vacuū vl feridissimū cū tabiditate corpis: quēad modū inflata caro hydropicor vacuo squalore torpēs. Morb⁹ vo hūid⁹ ē alios trahēs ad se hūores vt hydropisis. Morb⁹ sicc⁹ ē sine hūore: vt spasin⁹ q̄ fit ex inanitōne Morb⁹ sicc⁹ est cū humore: vt cancer durus z siccus:

¶ De morbo in officiali membro.

MOrbi in officialib⁹ mēbris accidētes q̄ttuor sūt. ipi sūt q̄ accidūt in plasmatōe. i. forma creature: z in q̄ntitate mēbrorū z i nālis numeri supfluitate: z i mēbrorū pōne. Morbi officialiū ī forma bois. v. modis fiūt Membrorū incōueniētia: vt ē feda capitis lōgitudo. In cōcauitatib⁹: vt si manuū pedūqz ocauitas carne replet. In poris: vt eorum strictura aut largitas. In aspitate: vt gutturis aut pulmonis cānaliū aspitas. In lenitate: vt uti matricis lenitas vel stomachi.

¶ De morbo in quātitate membrorū.

MOrbi ī q̄ntitate mēbrorū fiūt ex abūdātia spmatis qū mēbra crescūt ampli⁹ q̄z decet: sicut videmus fieri in magno capite: z in ligua grossa: aut vltia puitate z indecēti: vt puū caput: stomach⁹: z epar. Morbi ī numero mēbrorū fiūt aut ex augmēto: aut ex diminutōe sm augmētū q̄dē aut ex cursu nāe vt supflu⁹ digit⁹: aut extra cursū: vt lūbrici ascarides verruce z acrocordines .i. magne carnis additōes vel verruce magl late vl pori. sm diminutōem vo aut vlr: vt oīm abscisio digitor: aut pticularīē vt ē vni⁹. ¶ De morbo in situ mēbrorū.

IN pōne mēbrorū fiūt morbi: aut pp mēbri motionē de loco suo: aut ex dispōe vicini mēbri: vt sūt digiti z labia q̄ cōglutināt vel adherēt z nō sepāt: aut q̄ sepāt z nō cōglutināt. Sed sepatio adherētis mēbri vlr fit aut in mēbris cōsilib⁹: aut in officialib⁹. Cōsilib⁹ mēbris: vt ossib⁹: neruis: carne: venis: lacertis: z cute. q̄ si acciderit ossi: fractura vō. si carni ex recēti tpe: plaga vō. si vo ex veteri: non tm plaga sed putrida plaga nūcupat. q̄ si venis neruis vl arteris acciderit: alio atqz alio noīe nūcupat. si aūt euenerit medijs lacertis: cōtusio siue cōtritio nūcupat. si vo in cute: excoriatio dicit: q̄ si inueterauerit: putrida plaga nūcupat. In officialib⁹ vo mēbris ppetua fit sepatio: vt ē man⁹ vl pedis abscisio

¶ De qualitatibus corporū.

COrpis q̄litates sūt tres: sanitas: egritudo: z neutralitas. Sanitas ē tēperamētū pficiēs vl custodiēs res nāles sm cursū nāe. Infirmitas ē intēperantia extra cursum nāe nām ledēs vnde fit lesiōis effect⁹ sensibilis. Neutrū quidē est: quod nec sanū nec infirmū est.

Sed neutralis qualitas trib⁹ modis constat: vt si in vno corpe simul cõueniãt infirmitas ⁊ sanitas in diuersis mẽbris: vt est in corpe ceci ⁊ claudi: siue in corpe senis: cui nec vnũ membrũ remanet qõ nõ malũ fiat ⁊ patiatur. ⁊ si corp⁹ homis aliquib⁹ horis sanũ fuerit: alijs vero infirmum vt eorũ qui estate infirmant: hyeme sani sunt. qui aũt frigidioris nature fuerit: hyeme infirmãtur: estate sani sunt. ⁊ qui humidã naturã habuerit: in pueritia infirmant: in iuuẽtute ⁊ in senectute sanant: qui vo siccã, in pueritia sani sunt: in iuuẽtute aũt ⁊ senectute infirmãt. In trib⁹ inuenit reb⁹ sanitas ⁊ infirmitas ⁊ neutrũ: aut in corpe in quo triũ qualitatũ vnaqueq; repitur; aut in causa faciẽte illas ⁊ regẽte ⁊ cõseruãte: aut in significatõib⁹ eas significãtib⁹. ¶ De modis occasionũ.

Occasionis vero duo sunt genera: vnũ est naturale: ⁊ est aliud extra cursum nature. Occasiones aũt naturales: aut faciũt sanitatẽ: aut cõseruant. Occasiões cõseruãtes pertinẽt ad sanitatẽ: facientes vero pertinẽt ad infirmitatẽ expellendã. Occasiões nõ naturales aut que vltra naturã pcedũt: alie ptinent ad infirmitatẽ: alie ad neutrũ. Sed egre occasiões faciunt infirmitatẽ: ⁊ res easdẽ infirmitates cõseruãtes. Ille vero que pertinẽt nec ad sanitatẽ nec ad infirmitatẽ constituũt neutrũ atq; conseruant. ¶ De occasionibus sanitatis ⁊ infirmitatis.

Omniũ occasionũ societatẽ habentiũ cũ sanitate ⁊ infirmitate sex modi sunt: quorũ vn⁹ ẽ aer: qui humanũ corp⁹ circũdat: cibus ⁊ potus: motus ⁊ quies: somn⁹ ⁊ vigilie: inanitio ⁊ repletio: ⁊ accidẽtia anime: que omnia si cũ moderatiõe decẽti fuerint: ⁊ in quãtitate: qualitate: tempe; opere: ⁊ ordine: custodiũt sanitatẽ ab accidẽtib⁹. q̃ si cõtra hoc aliquid factũ fuerit accidũt infirmitates ⁊ pmanẽt. ¶ Modi occasionũ infirmitatẽ facientiũ tres sunt. Naz alie sunt que vocãtur ꝑmatiue que exteri⁹ accidũt corpi: vt calor ⁊ frigus. Sũt ⁊ accidẽtia que admouent intrisec⁹ in corpe: vt repletio ⁊ inanitio. Sũt ⁊ alie q̃ vocãt ꝑiũcte: q̃ dũ adsunt adest infirmitas: ⁊ abeũtibus his infirmitas abest: vt putredo in febrib⁹. ¶ De diuersitate egritudinũ.

Egritudinũ fm aliã diuisiõem modi sunt duo: cõmuniter: aut ꝑprie. Que cõiter accidũt aut accidentaliter aut necessario fiũt: accidẽtaliter vero vt pcussio: cõbustio: morsus: decerptio: ⁊ cetere res nociue. necessario: vt alia supi⁹ memorata: que vt victũ ẽ sũt socia sanitati ⁊ infirmitati. Que vo ꝑprie sunt egritudines: aut sunt in cõsimilib⁹ mẽbris ⁊ cõseruãt egritudinẽ aut officialib⁹: aut in cõtinua diuisione. ¶ De modis morborũ ex calore pcedentiũ.

Modi morborũ ex caliditate pcedentiũ quiq; sũt. Prim⁹ fit ex cõmotõe spũs aut ex cõmotõe corporis: ex commotõe spũs vt ira: corpis vt labor vel supbia. Secũdus: vt est cõcursus visibilis caliditatis cũ effectu vt hypantasis. i. expositio ad solẽ. Terti⁹ ex caliditate corpi adueniẽte cũ potestate quãdo recipit caliditatẽ ex esu acruminũ. Quart⁹ fit ex interclusiõe pororũ vt ex frigiditate hyemis. Quitus fit ex putredine humorũ vt in febrib⁹. ¶ De causis frigidorũ morborũ.

Occasiones frigidorũ morborũ octo sunt. Prima occasio est occursus frigoris visibilis cũ effectu vt frigiditas niuis. Secũda vt frigiditas opij adueniens fortiter humano corpi. Tertia ex abũdantia ciborũ corpi adueniẽte atq; replẽte ⁊ extinguẽte naturalem calorẽ. Quarta ex paruitate ciborũ vnde calor naturalis extinguit. Quita vero ex abũdantia frigoris vt humoris frigidi porros obturãtis vnde nãlis calor minuit. Sexta ex dissolutõe ⁊ aptione corpis ad dissoluendũ ⁊ euacuandũ naturalẽ calorẽ. Septima ex cõmotione et exercitio nimio vnde fit multa dissolutio humor ⁊ euacuatio ⁊ sudor vnde attenuat corpus. Octaua vero fit ex requie ⁊ ociositate multa. ¶ De causis siccorũ morborũ.

Siccorũ morborũ occasiones sunt q̃ttuor. Pria occasio est occursus aliene siccitatis visibil⁹ ac manifeste cũ effectu: vt veneni siccitas. Secũda vero ex aduẽtu sicce rei in corpe cum fortitudine: vt acetũ: sal: synapis. Tertia paruitas cibi ⁊ potus. Quarta commotio nimia ⁊ exercitiũ. ¶ De causis morborũ humidorũ.

Occasiones morborũ humidorũ quattuor sunt. Prima vt occursus rei afferẽtis humorẽ cũ effectu vt balneũ. Secũda vt ingressio rei afferentis humorẽ cum virtute in corpe vt recentes pisces. Tertia aũt vt nimietas cibi ⁊ potus. Quarta sicut reqes ⁊ ociũ. ¶ De modis morborũ ex innaturali malicia.

Modi morborũ ex innaturali malicia ⁊ aliquo humore decurrẽtiũ ad infirma loca q̃ttuor sunt. Prim⁹ est virt⁹ mẽbri impellẽtis: ⁊ debilitas mẽbri sustinẽtis: Secũdus multitudo humoris: Terti⁹ debilitas virtutis nutriẽtis: Quart⁹ largitas vie pororũ. ¶ De malicia egritudinis.

Malicia egritudinis ingredit ⁊ supuenit in consimile membrũ naturale quiq; modis: aut cõtingit in vtero materno: aut in tempe natiuitatis: aut cũ constringit fascia: aut ex malo nutrimẽto siue ex aliqua infirmitate adueniẽte in predictis temporib⁹ vel postea. Si tempe conceptõis in vtero debilitat aliquod cõsimile membrũ fit ex abũdantia spmatis: aut ex paruitate ⁊ indigẽtia cõueniẽtis qualitatis spmatis: vt si fuerit grossum ⁊ pingue: vel aquosum ⁊ tenue. Quãdo vo nascit infans debilitat aliquod in eo membrũ si egressus fuerit nõ equa sed mala egressione: vt supin⁹: aut super genua incurus. Cum igit fascia cõstringit incõueniẽti constrictõe duplicat⁹ debilitat. Quãdo aũt nutrit male ⁊ incõueniẽter lac sugendo vl accipiẽdo debilitat. Nis vero tempibus vel postea infirmitate accidẽte egritudinis malicia cõsimili mẽbro supuenit ex cuiuslibet nerui incisione. Et si passus fuerit ex aliquo accidẽti siue debilitatẽ seu vulnus vel apostema. ¶ De egritudine membrorũ consimiliũ.

Ingredit egritudo cõsimile membr⁹ naturale septem modis: aut ex obstetrice si culpã hũerit cũ tenet infantẽ vel si pmiserit ambulare ante cõgruũ tẽpus: vel ex medico si cõfracta ⁊ collisa membra ignoranter cõstituerit ⁊ cõstrinxerit: ex infirmo si ea commouerit a medico ꝑposita anteq; solidẽt ⁊ firma sint: ex fractura vt si sup musculũ vertebri quod ĩ femore est cõtorqueat coxa: aut ex cõcussione: vt si cõprimat nasus ⁊ accidet vt fiat simus: aut ex malo hu. qui accidit lepro sis: siue ex puitate hu. accidẽte ptificis. ¶ De modis constrictionis pororũ.

Constrictio pororũ fit trib⁹ modis: vel occasionibus: aut ex constrictõe attenuatoria: aut ex carnositate siue ex coartatõne. Cõstrictio vero fit: aut ex nimietate virtutis retinẽtis: aut debilitate virtutis expellẽtis: aut ex abũdantia frigoris: aut ex abũdanti cõstrictione cõprimẽte aliquã partẽ loci: vt sepe fit ex ligatura cõstricta: aut ex abũdantia siccitatis. Ex carnositate vero cõstringit pori: vt si acciderit aliquod apostema ⁊ fiat carnositas: aut si prius euenerit aliquod vuln⁹. Ex coartatõe vo cũ deciderit aliquid in poris vt humor siue lapis seu coagulat⁹ sanguis: aut aliquod latitãs ĩ eis

vt superflua caro ⁊ scabies. ¶ Largitas quoq; pororum quattuor fit modis: aut ex multa commotiõe impellentis virtutis: aut ex debilitate retinẽtis: aut ex abũdantia caloris ⁊ humorũ: aut ex medicamẽtis aperientibus. ¶ Leuitas accidit duob⁹ modis: videlz deint⁹: ⁊ deforis sed intus ex hu. viscoso liquefacto: foris vero ex cera liq̃facta cum vngento. ¶ Asperitas aũt duobus modis fit: deintus: ⁊ foris. intus nãq; ex supfluo ⁊ acuto humore foris vero ex fumo ⁊ puluere.

De superfluitate membrorũ in numero.

Superfluitas membrorũ in numero accidit duobus modis. Nam supfluitas si fuerit naturalis erit ex superfluo humore naturali ⁊ bono: vl' ex abundãtia virtutis informatiue: que si fuerit extra cursum naturalẽ erit ex humore nõnaturali ⁊ incõueniẽti aut ex abundantia virtutis vel debilitate.

¶ De diminutione membrorũ.

Diminutio membrorũ in numero duob⁹ similiter fit modis: aut interius: aut exteri⁹. Interius propter diminutiõem humorũ: exteri⁹ ex combustione ignis: aut ex frigore: siue putredine: siue incisione. Putredo autẽ accidit: aut ex potiõe mortificante aut putredine faciẽte: aut ex constrictõe ⁊ retẽtõe illius humoris qui soluitur. ¶ De magnitudine mẽbrorũ.

Magnitudo mẽbrorũ tribus modis fit: aut ex mltitudine humorũ: aut ex abundãtia virtutis: aut ex commixtiõe vtrorũq; ¶ Parutitas fit tribus modis similiter: aut ex debilitate virtutis: aut ex minoratione humoris: aut ex infirmitate exteriori: vt ex incisione vel combustiõe ignis siue ex frigore niuis.

¶ De commotione membri.

Commotio mẽbri de suo loco duob⁹ modis fit: aut ex commotiõe volũtaria: aut ex humore vicino equitati dissoluẽti membrũ: ⁊ lubricũ faciẽti. ¶ Membrũ vel os egredit' a sua iũctura: ⁊ mutat' duobus modis similiter: aut ex iũctura in qua nõ conuenit separatio: aut ex separatõe vbi non cõuenit iũctura. Si ex coniũctõe hoc fuerit sine separatõe: aut erit ex humore acuto patiẽtis: aut ex accidẽti vulnere: aut ex spasmo ¶ Si vero fuerit ex separatiõe vbi non cõuenit coniunctio: aut ex grosso humore: aut ex accidenti vulnere: aut ex spasmo. ¶ De separatione iũcture.

Separatio iũcturarũ duob⁹ modis fit: aut intrinsecus: aut extrinsec⁹. Intrinsec⁹ vero fit aut ex humore, acuto ⁊ incidẽti: aut ex ventositate pinguii distendẽte vel dissipãte. Extrinsec⁹ vero fit aut cum scissura aut fractiõe: aut exercitio nimio: aut incisiõe vt ensis: aut quod distẽdit vt funis: aut quod contũdit vt lapis. ¶ De modis ⁊ numero significationũ.

Genera significationũ sunt tria. alia enim significant sanitatẽ: alia egritudinẽ: alia neutrũ: quarum significationũ vnũquodq; genus in duo partit'. sunt enĩ que significant de officialib⁹ membris: ⁊ sunt que significãt de cõsimilib⁹ mẽbris. ¶ Consimiliũ partiũ significationũ duo sunt modi. alie enĩ sunt substãtiales: alie accidẽtales. Substãtiales vero vt ẽ calor: frigiditas: siccitas: ⁊ humectatio. Accidẽtales aũt quedã significãt: aut per tactũ vt durũ molle: quedã per visum vt colorãtũ: quedã per pfectõem virtutũ vt sunt opationes plene ⁊ pfecte. ¶ De signis officialiũ mẽbrorũ.

Significationũ egritudinis mẽbrorũ officialium duo sunt modi similiter: substãtiales: ⁊ accidentales. Substãtiales significatões quattuor sũt: ars: modus: numerus: ⁊ positio. Accidẽtales significationes sil' quattuor sunt: bonũ: malũ: pfectũ: ⁊ impfectũ.

¶ Genera significationũ pficientiũ suũ gentis tria sunt quedã sunt que significãt preteritã rem que iam abit et dicũtur cognitiua vel agnitiua: vt videtes corpus humidũ agnoscim⁹ quia sudor pcessit. Alia significãt psentia: ⁊ agnoscũtur per significatões veluti cum inuenit' pulsus magn⁹ ⁊ citat⁹ intelligim⁹ ꝗ significat calorẽ superãtem. Sunt ⁊ alia que significãt futurũ ⁊ antecedit agnitio: vt cum videri⁹ labiũ inferi⁹ citari pcipim⁹ vomitũ accidere qui postẽ accidẽrit vocat' pcessio significatiua. Sed inter significatões ⁊ accidẽtia distat: quoniã est diuisio cum augmẽto inter eas: ꝗ si vnãquãq; diuisionũ harũ scrutari volueris vnã habent habitudinẽ: sed infirmo hec sunt accidẽtia: medico aũt significatõnes.

¶ De signis accidentiũ ⁊ numero.

Accidẽtia ergo significatiua tria sunt. Aliud enĩ operatiua virtus mutata sicut indigestio: aliud aũt corporis qualitas mutata vt ictericia: aliud exiens a corpore vt nigra vrina. ¶ Uirt⁹ opatiua mutata triplex est: aut enĩ ex toto est sicut indigestio: aut ex parte sicut oculorũ obscuritas vel tarda digestio: aut de qualitate in qualitatẽ velut de bona in fumosam vl' acidam quasi sicut musca vel ligna oculis apparẽtia: aut ex pte visus obscuritas. ¶ De modis mutatõis q̃litatis.

Qualitatis mutate corpis significatio quattuor modis fit: aut enĩ per visum sicut ictericia vel morphea ⁊ nigredo lingue ⁊ similia: aut p odoratũ vt anhelit⁹ fetidus: vel sudor: vel polipp⁹: vel hircus ⁊ similia: aut per gustũ vt salsum amarũ vel acidũ: aut p tactũ vt molle ⁊ durũ. Exiẽs a corpe biptita est significatio: vna cum sonitu: altera sine sonitu. cũ sonitu: vt oris ructus: vel intestinorũ rugit⁹: vel per anum vent⁹. Eius vero que est sine sonitu innaturali tripliciter habetur: alia quãtitate vt lienteria: alia qualitate vt vrina nigra: alia vtraq; vt sanguinis fluxus.

¶ De mutatione membrorũ.

Membrorũ mutatorũ significatio bifariã diuidit': intrinsecus videlicet: ⁊ extrinsecus. Intrinsecus modi sunt sex. alia enim a mutatõne operatiue virtutis in membro: alia ab exeũtibus a corpore: alia ex dolore in membro vicino pertinẽti: alia ex proprio loco alia ex innaturali semotione de loco: alia ex patiẽtis iudicio. Extrinsec⁹ fit tribus modis: aut per visum vt albũ vel nigrũ: aut per tactũ vt durum ⁊ molle: calidũ ⁊ frigidum: aut per vtrũq; vt magnũ vel paruũ: pl⁹ vel minus.

¶ De occasionibus egritudinũ.

Occasiones egritudinũ tres sunt: nature mutatio: officialis membri incõueniẽs habitudo: iũcture separatio. ¶ De opatiõe medicine.

Operatio medicine habet triplicẽ effectũ. aut n. custodit sanitatẽ fm similitudinẽ suam: aut ex infirmitate facit sanitatẽ: aut ecõtrario. ¶ Regendorũ sanorũ triplex modus est: egrotare pati: incipiẽtes infirmari: ⁊ defecti. Infirmari patos supradictor⁹ sex competẽti moderatõe regimus. Incipiẽtibus infirmari duplicẽ curam adhibemus: aut enim cbimi superabundantiã trahimus: aut nature defectõem repãdo pdcõr sex que necessaria sunt adhiberi pcipim⁹. Defectorũ alij infantes: alij senes: alij ex infirmitate conualescentes. ¶ Omnis medicina: aut est vniuersalis: aut particularis Uniuersalis est sex precedentiũ recta ordinatio. Particularis per contrariũ fit triplex: alia enim in consimilibus membris: alia in officialib⁹ membris: alia in iunctularum separatõe. ¶ Assimulatiua membra mutata reddimus sue similitudini: ⁊ in sua qualitate stare colligando opescimus. Concaua si pcter modũ ampliata fuerit

ad sui modũ cõstrĩgimus ⁊ quietẽ inducimus si minus contrarium. In largis autem similiter addito cõtrario cause vnde vicĩũ acciderit: fozamina strictioza suo modo. Si de virtte contẽtiue virtutis contigerit fomẽtis ⁊ cathaplasmate mollimus. Quod si de expulsiue est de fectu diafoꝛeticis ⁊ confoꝛtatiuis: si de stiptica causa mollificatõe: si de sicca humectatõe: si de constrictiõe solutione. Ea vero que naturali depositõe fuerint mutata suo loco restituimus: si de apostemate: apostema maturando sanamus: si de naturali iunctura: eam aut aperitiuo medicamine aut cyrurgia disiũgimus: si de qualibet nascentia ipam velemus: si de asperitate lenitate: si de lenitate asperitate.

¶ De ablatione superfluitatis.

SUperfluitatem in numero aut tollimus ex pte vt scrophulas: aut ex toto vt cancrũ: separationem in numero sanam⁹ si ex abũdantia sanguinis fit: in omni etate tollimus: si ex spermate in pueritia trĩ sanamus: paruitatẽ membꝛozũ motibus ⁊ fomentis admodũ augmẽtamus: magnitudinẽ vero comp̃mẽdo quiete mutamus ⁊ minuimus. Mutatõem membꝛi de loco suo reddimus loco pꝛopꝛio duobus modis: aut eniz separatũ iungimus: aut iunctũ separamus. Necessaria ad separatozũ iunctũ quattuoꝛ sunt: separata iũgere: iunctũ custodire ne rescindat: defendere: natũrã loci custodire.

De sufficientia ⁊ diuisione medicine.

OMnis autem medicina est aut eozũ sex que supꝛa diximus temperata exhibitio: aut potio: aut cyrurgia. Operatio medicine habet triplicẽ effectum: intus vt ea que oꝛe aut narib⁹ aurib⁹ siue ano siue vulua intromittamus: foꝛis vt epithima cataplasma emplaustra ⁊ similia que foꝛis operãtur. Medicine interiozis operatio in tria diuidit: aut eniz soluit vt farmacia aut comp̃mit vt coctana: aut mutat qualitatẽ vt aqua frigida in febꝛibus. Eius autem effectus quadruplex est: aut enim minuit abundãtiã vt farmacia: aut replet inopiam vt carnem vel sanguinẽ: aut constrigit solutum vt stipticũ: aut mutat qualitatẽ vt frigida aqua in febꝛib⁹.

¶ De cyrurgia.

CYrurgia duplex est: in carne: ⁊ in osse. in carne vt incidere suere coquere: in osse vt solidare aut innectere aut reddẽ. ¶ Specierũ cognitio ḋnq; modis fit: qualitatis: quãtitatis: tẽpoꝛis: oꝛdinis: boni maliue discretio.

¶ INCIPIT LIBER PVLSVVM PHILARETI.

INtentionẽ habemus in presenti conscriptõe de pulsuum negocio cõpẽdiosam exponere traditõem: ⁊ dicere primũ quid sit pulsus: ⁊ q̃ vtilitas pulsus: ⁊ quid est arteria: ⁊ quare dicat arteria: ⁊ vnde eꝛozit. ¶ Incipiẽdũ est ergo a primo q̃d ẽ pulsus. Pulsus est motio cꝛdis ⁊ arteriarũ que fm diastolen ⁊ sistolem fit ad infrigidatõem calozis innati: ⁊ egestionem vel eiectõem fumosarũ superfluitatũ. ¶ Quot sunt efficiẽtia pulsum: tria: virtus faciens motõnem: vtilitas inducens: ⁊ instrumentũ obediens. ¶ Quid est arteria: Arteria est cꝛpus oblongũ rotundũ adinstar canalis duabus tunicis consistens a cꝛde incipiens ⁊ in omne cꝛpus diuisum: aerem ⁊ spiritũ vitalẽ continẽs. Unde dicit arteria: a paratopyr. i. seruare aerem vitalem vnde oꝛitur arteria: hec vero a sinistra auricula cꝛdis que dicitur adozi eꝛozit que scindit duplicitẽ. Et hec quidem fertur deoꝛsum p interioꝛa: ⁊ diuidit in dextra ⁊ sinistra ad coxas ⁊ vsq; ad pedes ⁊ digitos. Altera vero rursum fertur sursum: ⁊ diuidit similiter in dextra ⁊ in sinistra: in manus ⁊ caput. ⁊ que quidẽ ad caput fertur facit arterias que dicunt potide: que vero in dextra ⁊ sinistram intrinsec⁹ fertur ⁊ tendit ad brachia ⁊ cubitos ⁊ vsq; ad extremos manuũ digitos. ¶ Intentiõem vero habet p̃sens conscriptio ad pulsuũ motiõem cognitiões ⁊ causas exponere. ¶ Quotiẽs mutatur pulsus: tripliciter. ab his enim que fm naturã: ⁊ que contra naturã: ⁊ que nõ natura velut crasibus viozũ ⁊ mulierũ ⁊ etatib⁹ ⁊ alijs coniugatis. ¶ Dominũ enim hi quidẽ mares: he vero femine: ⁊ hozũ ipsozũ: hi quidem calidioꝛes fm crasim: hi vero frigidioꝛes: ⁊ hi quidem graciles natura: hi vero pĩgues ⁊ carnosi. ¶ Et viri quidem mulierib⁹ omnino calidioꝛes ⁊ foꝛtioꝛes fm naturã sunt. merito igitur pulsus in eis velocioꝛes ⁊ vehemẽtioꝛes sunt: mulierũ vt frigidarũ tardioꝛes ⁊ leniores. In vtrisq; vero hozũ dico autem viris ⁊ mulieribus intensa crasi intendit ⁊ pulsus. in calidioꝛi quidem maioꝛes ⁊ velocioꝛes sunt: calidum enim velociter mobile: in frigidioꝛi vero minoꝛes ⁊ tardioꝛes: frigidũ vero tarde mobile. ¶ Habitudines vero in vtrisq; inueniũtur: velut gracile ⁊ carnosum. In graciliozibus enim multũ subiacẽt tactui pulsus: in pinguibus vero ⁊ carnosis humiliores. Considerandũ ergo et ad cõiugata vel vt regiones ⁊ tẽpoꝛa ⁊ etates pticlares cõstitutiões: ⁊ est dicere in tpib⁹ anni quattuoꝛ quidem existentib⁹: vere: estate: autũno: ⁊ byeme. hozũ duo bene sunt tpata: ver ⁊ autũn⁹: distempata vo byems ⁊ estas. Merito ergo vere ⁊ autũno pulsus sunt magni ⁊ foꝛtes valde, ppter tpamentũ q̃litatis: manifestũ qm̃ fm etates ,ppoꝛtionaliter in estate non velocioꝛes ⁊ spissioꝛes fm vnãquãq; etatẽ necessitatẽ inducẽte, ppter ꝺtinẽtis nos exteri⁹ caliditatẽ aeris: in byeme vero rarioꝛes ⁊ tardioꝛes pulsus fiũt, ppter aeris continẽtis frigiditatẽ ac strictionẽ. Sil̃r aũt ⁊ in vnaquaq; regione fm illi⁹ crasim ⁊ pulsus cõmutant. calidioꝛ fiḋẽ magnos ⁊ veloces facit pulsus: frigidioꝛ est cõtrario. ¶ Dicam⁹ aũt ⁊ de etatib⁹. Si igit etates differẽtes sunt: ⁊ pulsus eaꝝ differentes mouebunt. pueroꝝ siquidem pulsus veloces sunt ⁊ lenes ⁊ spissi: fm vo magnitudinẽ ⁊ foꝛtitudinẽ medij. veloces quidẽ qm̃ fm subãm abundat in eis nãlis caloꝛ spissi, ppter abũdãtẽ in eis fm quãtitatẽ caliditatẽ: lenes vo qm̃ impfecte sunt in eis vtutes. dicim⁹. n. qm̃ lenes ex imbecillitate vtutũ fiũt. Senũ vo ecõtrario tardioꝛes et rarioꝛes quãtũ ad pueros ,ppter imbecillitatẽ ⁊ frigiditatẽ que inest. ¶ Augmasticoꝝ vo magni ⁊ foꝛtissimi eo q̃ foꝛtes in eis magis vtutes sunt. Sil̃r aũt ⁊ fm tpis q̃litates cõmutãt crases ⁊ pulsus. sicut. n. ꝺdictũ est ꝺtinẽs mutat ꝺtẽ tũ ad, ppriã ei⁹ crasim. In p̃gnãtib⁹ vo mulieꝛib⁹ sunt pui spissi ⁊ veloces. pui vo eo q̃ gratiẽ vtus ex fetu. spissi vo ⁊ veloces, ppter inducẽte necessitatẽ p̃gnãtis ⁊ fet⁹. In somno vo sunt pulsus minoꝛes ⁊ leniores: manifestũ est qm̃ fit nãli caloꝛe ingrediẽte, pfundũ. In supueniẽtib⁹ vo crasib⁹ ad supueniẽtia mutãt ⁊ pulsus. Sil̃r aũt ⁊ in gracilib⁹: vt qm̃ fm nãm virt⁹ patit: aut fꝝ subãm alicui⁹ p̃ncipalis partis: aut ab aliquo faciẽte vel

grauãte eã. ¶ Ueniam⁹ igiꝭ ad ea que nõ nã: hec vo sunt signasia: balnea: cibi: multi vini potatio: ⁊ aque multe potatio. Sitr in his que ꝑter nãm: hoc est causis: egritudinib⁹: ⁊ accñtib⁹ simil'r fm predicta ꝓsiderare oportet. Sciẽdũ. n. qm̃ si que sunt fm nãm: ⁊ que nõ nã: si immoderate fiãt in id qõ ꝑter nãm est vertũtur pulsus.

Quot sunt obseruãda in cognitione pulsus.

¶ Cum ergo ad egrotũ ingredier| quẽ nũq̃ vidisti attẽde pus q̃dẽ si mascul⁹ ẽ aut femina: ⁊ si mascul⁹ ꝓsidera pulsũ masculi: si vo femina femine deide nãm laborãtis ⁊ etatẽ ei⁹: ⁊ post hoc tps anni ⁊ regionẽ: ⁊ cõpans oia: ⁊ cõiectãs qualẽ pulsum laborãtẽ oportuit hẽ qm̃ san⁹ erat: tũc cognoscet diligẽter magnitudinẽ ꝑter nãm facte cõuersiõis pulsus. ¶ Quot sũt genera pulsuũ decẽ. Ecce ꝓmũ gen⁹ pulsuũ fm q̃ntitatẽ dimẽsionũ triũ ꝓsiderat. l. fm lõgitudinẽ: latitudinẽ: ⁊ pfũditatẽ. Lõueniẽter igiꝭ iste augmẽtat⁹ fm tres dimẽsiones trãscẽdẽs modũ dicit magen⁹ pulsus. ¶ Secũdũ genus pulsuũ fm q̃ntitatẽ motiõis arterie diastolẽ ⁊ sistolẽ in quo ꝓsiderat velox tard⁹ mediocris. ¶ Tertiũ genus pulsuũ fm gen⁹ virtutis in quo ꝓsiderat fortis ⁊ debilis et mediocris: frequẽtia. n. accipiẽs magnitudinẽ facit validũ: qm̃ vo dñat virt⁹ causax tũc magis fit valid⁹ ⁊ ecõtrario. ¶ Quartũ gen⁹ pulsuũ fm ꝓsistẽtiã organi corporis. dico aũt arterie corpis in quo ꝓsiderat dur⁹ mollis ⁊ mediocris. Quintũ gen⁹ pulsuũ fm q̃ntitatẽ quietis in quo spissus ⁊ rar⁹ ꝓsiderat. Breue. n. tps q̃etis significat spissum: longũ vo rax. ¶ Sextũ gen⁹ pulsuũ ꝑpter eq̃litatẽ ⁊ inequalitatẽ que ꝓsiderat in vno pulsu vel in plurib⁹. in vno quidẽ vt in capzãte: q̃ vo in plurib⁹ fit dicit ꝓsistens ineq̃litas: vbi vo ineq̃litas ibi fit inordinatio vt in oib⁹. aut. n. decidit vna pcussio aut incidit: ⁊ hoc fit grauata ⁊ afflicta vrute aliqua causa. ¶ Septimũ gen⁹ fm plenã ordinatõem ⁊ inordinatõem est: incisio. n. ab eq̃li pulsu facit ineq̃lẽ ⁊ inequalis fm piodos inordinat⁹ fit: ⁊ iste rursus ꝓsiderat fm vnã pcussionẽ ⁊ fm plẽs redditões. ¶ Octauũ gen⁹ pulsuũ fm plenũ ⁊ vacuũ hoc ẽ fm arterie figurã: omne. n. vas aut plenũ aut vacuũ. ¶ Nonũ genus pulsuũ fm cõcordiã in quo mẽsurat ꝓportio tpis ad tps vnde cognoscit deficiẽtes ⁊ incidẽtes. ¶ Decimũ gen⁹ pulsuũ ꝓsiderat fm calorẽ qui reddit ꝑ totũ corpus arterie ĩ quo ꝓsiderat qualitas supposite materie corpis per tactũ veluti distẽpata ⁊ mordax.

¶ Dicl ergo decẽ generib⁹ pulsuũ: dicam⁹ breuiter paucas causas ⁊ differẽtias eox. Si quis enim ad diligentiã eox puenire voluerit sciat qu. xvi. libri sunt de pulsuũ negocio. Ego vo lõgitudini pcẽs in paucis capitulis paucas quasdã differẽtias ⁊ causas pulsuũ in breui dicam. Propter quã causam pulsant arterie: vt seruet moderat⁹ fm nãm calor cordi ⁊ oib⁹ pribus ¶ Quid differt salt⁹ a pulsu: qm̃ quidẽ ꝑpter incidẽtẽ spiritũ fit salt⁹ in oi corpe: pulsus vo in opatiõe vtutis mouet ⁊ in solis arterijs ¶ Quid differt pulsus magn⁹ a validus: qm̃ q̃dẽ fm tres dimẽsiões magn⁹ ꝓsiderat: valid⁹ vo fm motõem. tenorẽ. n. virtutis significat. ¶ Quid differt pulsus spissus a veloce fm cõtinuũ ⁊ discretũ. spissus. n. cõtinuũ dicimus: velocẽ vo discretũ: veluti si currat aliquis veloci⁹ ⁊ stet. ¶ Quid differt rar⁹ pulsus a tardo: qm̃ rar⁹ ex infirmiore magis virtute fit: rari. n. pulsus difficiliores: tard⁹ ex solo defectu fieri põt caloris. rar⁹ autẽ maiorẽ significat defectũ virtutis. ¶ Quot differẽtie pulsus fiũt in diastole: octo: magnitudo: pritas: valitudo: debilitas: velocitas: tarditas: duricia: ⁊ mollicies. Quot sunt indicatiua pulsus: duo: intellect⁹ ⁊ sensus. sensus q̃dem indicat pñtia: intellect⁹ facta ⁊ futura ¶ Quot sunt efficiẽtes cause pulsus: due: virtus faciẽs ⁊ mouẽs corp⁹ vasis: ⁊ vtilitas ꝑpter quã mouet quod nõ mouet. ¶ Quot modis ꝓsiderat moderat⁹ ⁊ immoderat⁹ pulsus: q̃drupl'r fm magnitudinẽ: fm velocitatẽ: fm valitudinem: ⁊ fm spissitudinem. Quid differt ineq̃lis ab inordinato: qm̃ ineq̃le quidẽ in vno pulsu ꝓsiderat ⁊ in plurib⁹: aut enĩ fm vnã diastolen ⁊ sistolẽ: aut fm plura cõgregata q̃ dicit ꝓsistẽs ineq̃litas in multitudine pulsuũ cõsiderata immoderat⁹ vo fit fm rithinon. i. numerũ: vt si post tres magnos ⁊ vnũ puũ sequãt duo magni. ¶ Quid differũt deficiẽtes ab incidẽtib⁹: q: deficiẽtes ex infirmiori magis virtute fiũt: aggrauata. n. ⁊ deficiẽte deficiũt: incidẽtes vo pugnãte ⁊ resistẽte. cõtinet. n. seipsam virt⁹ excitãs volẽs repellere cõtraria: ⁊ vident esse cõtrarii deficiẽtes incidentib⁹. Quid differt spasmosus a ramoso: quoniã in spasmoso q̃dẽ tẽdit arteria adinstar corde tense: in ramoso vo transfert dextera ⁊ sinistra. ¶ Quomodo fiunt fluctuãtes pulsus ex abũdantia contẽti magis humoris infundẽtis corp⁹ arterie: sicut in hypoarca hydropisis.

Quid differt capsans a bispulsante: fm q: capson quidem in vna diastole differẽter motiones facit vt capza sursum saliens bis saltat pedibus in aere: hic vero fit coacta virtute ⁊ granata ab aliqua causa tribulante eam. bis vero pulsans bis: ⁊ fm idem pulsat percussiõem: hic vero fit propter duriciã corporis arterie. repercutiente enim ⁊ rursus currente violenter spiritu in secundã venit percussiõem: vt in incude malleus. ¶ Quid differt vermiculosus a formicante: quoniã vermiculosus quidem plurimũ conuertitur ⁊ venit ad melius: ⁊ manifestã magis habet inequalitatẽ: formicãs vero non contenta iã virtute sed dissoluta ⁊ deleta fit ⁊ mortẽ significat. Et hec vobis de pulsu ad presens sufficiant.

INCIPIT LIBER VRINARVM THEOPHILI.

¶ De vrinarum differẽtia negociũ multi veter medicor aggressi sunt scribere: Quorum primus omniũ fuit hypo. chous cuius libris insueuimus. Post huiusmodi vero tempora Galienus mirabilis medicus aggressus est ⁊ scripsit: deinc post hunc magnus medicus sophista. ¶ Di ergo viri laudib⁹ digni sunt: qm̃ primi studuerũt aliquid vtile inuenire in vita: nullus tamen horum virorũ perfectã ⁊ nõ diminutam doctrinã fecit. Nam hypo. chous de vrinis exponens: aliud alibi in suis tractatibus sparsim tãgens genera et species ⁊ differẽtias vrinarũ: ⁊ ex eis cognitiones in futuris partiũ dispositiõibus preter naturã: ⁊ in sanis corporibus: ⁊ in acutis egritudinib⁹ minus habentẽ doctrinam relinquit. Et similiter etiam post eum Galienus in tractatu suo peryerisecon componẽs: ⁊ docẽs valde multa ⁊ indeterminata ⁊ obscura reliquit fm genera ⁊ species ⁊ differẽtias. ¶ Consequẽter his superueniens magn⁹ medic⁹ ratiõe: inexpt⁹ vo rem aggressus: ⁊ ipe de his artem ⁊ fm diuisionem incipiẽs: ⁊ differẽtias earum ⁊ species conscribere: ⁊ pronostica signa que ex eis fiũt:

aut futura sunt fieri multa pretermittens: imperfectā ꝛ ipe disciplinā tradidit vt multa querātur ab his qui postea facti sunt medici: ꝛ nullo modo solutiōem valētes inuenire: querere cogūtur aliam doctrinā ꝛ non vane: quia ex his que didicerūt discernunt obseruare: ꝛ autumare vel conijcere ex ipis manifestis obscuras res ꝛ intellectus. nā vrinarū apta inspectio manifesta facta nō apparētes ꝛ patientes locos cognoscit: ꝛ quomodo dispositi sunt: ꝛ fm qualez crasim eoꝝ singulū: aut fm naturam dispositi sint: aut preter naturā cōstituti sint: aut dispositi extra naturā: ꝛ fm qualem crasim eoꝝ singulū ¶ Eius enī que san. operaſ virtutis quomodolibet fm opus proprīū impedite nūcius non fallax vrinarū diligens inspectio nata est esse. Igitur optimum nobis est de vrinis volentibus tractare inuocare christū verū deū nostrū adiutorē fieri et ducem in huiusmodi doctrina: vt mereamur non diminutā ꝛ indefraudatā hanc perficere. Oportet igitur nos diffinire quid est ipa vrina: deinde manifestare locū in quo nascitur: deinde locū in quo discernitur: ꝛ deinde sic incipere doctrinā fm genera ꝛ species ꝛ differētias earum.

¶ Diffinitio vrine.

Vrina ergo est colamentū sanguinis ꝛ aliorum humorū. Hanc autē alij superfluitatē fero simi lem vocauerūt: alij aquosam: alij putredinē san. De nominibus ergo nulla fit contentio. ¶ Nascitur igitur vrina in ramosa vena circa cimam epatis expāsa in aqua: san. virtus faciens opus suū perficit. Fit autem generatio eius talis sanguine formato ꝛ perturbatione facta in eo. Quodcūq; quidē leue est ꝛ superiora petens ꝙ ex cholera rubea superfluitas natū est esse accipit illō susceptrix cistis fellis per suum meatū posita ꝓpe epar: terrenū autem ꝛ velut fecem sanguinis trahit splen per suum meatū. relinquit ergo aquosa superfluitas cū sanguine: hanc accipiētes renes per media kilim. i. profundam venam formant illud in vrine constitutiōem. dicit autem aliquis ꝛ merito: vt quid fellis receptaculo: ꝛ splene ex cimis epatis recipiētibus sanguinis superfluitates non: ꝛ lumbi prope positi acceperūt aquosam superfluitatem: ꝛ dicimus propter magnā necessitatē. Doc natura retinuit. nam ramosa vena que sanguinē operatur in cima epatis posita confert per ramos suos kili vene iuxta curuaturas epatis explicata per quosdam meat⁹ angustos ꝛ rotundos. Sāguine ergo fm constitutiōem pīgui existente: ꝛ non valente angustas sine impedimēto vias pertransire: opus fuit adesse cum eo aquosam superfluitatem: vt subtilitate aquose superfluitatis facile cuz ea transiret sanguis ad kilim venam: quoniā dum impellitur aquosa superfluitas ad ramū kilis vene que adiacet spine dorsi a sursum vsq; deorsum: ꝛ per ipm ꝛ per meatus lumborū: ꝛ dexter ꝛ sinister fm laudā litteram grecorū positi in positōne sua trahūt per ipos meatus a kili vena lumbi huius superfluitatē. Deinde sic formantes illam: ꝛ in vrine essentiā transmutātes per vrinales meatus transmittūt ad vrine susceptricē cistim. ¶ Et siquidem syncerus ꝛ purus sanguis ꝛ perfec⁹ fuerit manifestum est quoniā ꝛ eius superfluitas talis erit. Si vero fm aliquē casum sanguinis operās virtus impedita fuerit opus suum perficere: huiusmodi fit aquosa superfluitas quam ꝛ vrinā vocamus. ¶ Propter hoc ergo aliquando quidem subtiles vrine ꝛ albe apparēt: aliquando autem pingues ꝛ albe crudiore sanguine facto: ꝛ imperfecta sanguinē operāte digestione facta ꝛ veluti crudiore: alia autē ꝛ super incenso ꝛ velut feruēte sanguīe talis ꝛ eius superfluitas fiat. Itaq; propter huiusmodi causas ꝛ vrine fm species immutantur.

¶ Hic ponit notificatiōem naturalis vrine.

Dicamus igitur de ea que est fm naturā vrina: que est ex perfecta creatōe sanguinis facta qualem oporteat esse ꝛ diffiniam⁹ bonam vrinam: quod ꝛ fm naturā extis nominaſ vt excedentē: hanc aūt min⁹ bōnē non fm naturā sed preter naturā reputemus. ¶ Est ergo eius diffinitio talis: que est fm naturā vrina bona est sicut dicit hypo. Albam ꝛ planā ꝛ equalem hypostasim habens. Manifestū quidem est quoniā cōsequente substātia moderata ꝛ colore opportuno: ꝙ sit diffinitio diffiniēs perfecta. ¶ Urina est bona substantia quidē moderata: hypostasi vero alba ꝛ plana ꝛ equali: colore vero ruffa aut subruffa: ꝛ rubozis paululū participans propter limpitudinē ꝛ tempus similiter consequens. Hal. quidem subruffam ꝛ subrubeā bonam esse dixit. Magnus vero ruffam ꝛ subruffam. Nos autē ex contēperātia vtrozūq; fecimus: quecūq; autem fm aliquod istorū quattuor: aut abundat aut minus habz hāc fm naturā dicimus non esse. ¶ De colozibus ergo ꝛ hypostasibus non presentis est dicere tempozis: procedēs enim sermo docebit. Scōm vero presens temp⁹ dicam⁹ de effusione: quoniā omnis vrina fm substantiā ipa effusio est. substātia enim vrine humiditas est: hanc humiditatem multi sapientū medicorū effusionē vocauerūt: quoniā quod in membris effusum est in ea inspicit vel percipitur. Huiusmodi autem effusionis differētie pme due sunt; subtilitas: ꝛ pinguedo: ꝛ ex his mixtis est contemperātia: ipa autem cōtemperātia que fm naturā est non diuiditur. Subtilis igitur effusio aut mingitur tenuis ꝛ manet tenuis: aut mingit tenuis ꝛ fit luculenta ꝛ pinguis: ꝛ est prior quidem indigesta vltime: luculēta vero facta ꝛ in pinguedinē transmutata digestionis pīcipium significat accipere. ¶ Similiter autē ꝛ pinguis diuiditur dupliciter: aut mingit pinguis ꝛ manet talis: aut mingit quidem pinguis: residens vero fit tenuis: et monstrat quidem prior perturbatōem in corpore factā validam humorū: secūdario turbatiōem quidem determinari: sanguinis vero operatōis digestionē resurgere. Jungam⁹ igitur colori substātiā: ꝛ determinem⁹ ea que ex ipsis fiunt complexiōibus signa ꝛ infantis hominib⁹: ꝛ quomodolibet egrotātibus. ꝛ quoniā albus color precedit alios colores: ꝛ tenuis effusio precedit alias in effusione qualitates: componamus pus tenuem ꝛ albam substantiā. ¶ De tenui ꝛ alba vrina: vel de vrina cum tenui substantia ꝛ albo colore.

Tenuis ergo ꝛ alba substātia vrine multa significat. Urina enim veniens multū tenuis ꝛ alba in sanis hominibus multam potatōnem significat cum largo cibo: ꝛ maxime si est vinū exile ꝛ leue. Urina vo talis in pueris mala: nam vrine aquose in pueris pessime sunt: vrina talis veniens significat debilitatem virtutis: vt in senectute que est fz naturā. significat ꝛ debilitatē ex diuturna egritudine que appellata est a sapiētibus medicorum ex egritudine senectus. ¶ Urina tenuis ꝛ alba ꝛ multū mincta ꝛ similis diabetē significat: qō sapiētes medicoꝝ samidā vocauerūt: ꝛ quidā eorum sapientū maximus in vrinis diarriā vocauit. Alij autez dypsaton: non fm naturā habente se homine sed preter naturā dispositio apparet fm calidam distemperantiā lumborū. infinita ergo attractōe lumborū preter naturā dispositorū talis vrina venit. ¶ Urina tenuis et alba multū mincta in febribus emphunerinis deficiētē fe. significat p huiusmōi bu. ꝛ ī ea q̄ fm nām frigiditat| tpātia epat| tenues vrine ꝛ albe mīgūt: ꝛ pp ēfrari vēiūt

similes vt in nefreticis: ⁊ vt in quartanis in principijs. ¶ Urina tenuis ⁊ alba in hydropicis venit ꝓpter abundantē causam. ¶ Urina tenuis ⁊ alba in lesis collum ⁊ caput ⁊ humeros grauatis: scotosim ⁊ lipotomiā significat. Significare aūt in futuro tempe hyposta. ⁊ in ꝑterito sicut dicit vtic. Sudor multꝰ ex sono sine mānifesta cā factꝰ significat qm̄ corꝑ plurimo cibo vtic. ¶ Urina multa in fe. acutis te. ⁊ al. veniens: quietem significat. ¶ Urina tenuis ⁊ alba veniēs i fine earū que valde acuuntur: febriū discessum fore significat in eas que sūt sub frenib⁹ partes. ¶ Urina similiter veniēs in causon fe. significat frenesim. nā causon febris a multitudine rubei fellis facta: vrina non colorata sipius lata fellea superfluitate existēte excelsum locū capitis occupauit. ⁊ siquidē in anteriore cerebri loco phlegmonē faciēs in his que i eo sunt miringis frenesim facit. ⁊ siquidē frenesis quieuerit ꝓpter aliquā causam; vt in fluxu sanguinis ꝑ nares: aut ꝓpter sudorē multū in capite factū vrina subtili ⁊ alba veniēte quietē significat. Si enim talis existēs vrina adest ⁊ frenesis ꝑmanet: ita disposit⁹ mortic. ¶ Tempus igit̄ est enarrare de colorū differētia: ⁊ dicere quot sunt ⁊ quales: ⁊ cū quali effusione possunt cōplicari: aut oēs aut quidā. ¶ Isti colores significāt indigestōem.

Est igit̄ de colorib⁹ ꝑmis albus: ⁊ hu⁹ latitudo in eo cōtēta est. cristall⁹ enī ⁊ nix ⁊ calx ⁊ aqua purissima quidē alba: sed nō i somno vero oīa. Impfectior aūt hu⁹ coloris lacte⁹ qualis est ex ipla denominatōe deinde remissior hoc glaucus: vt cornu lucidum aut ictidones. i. cornee runice oculorū: deinde hoc glauco adhuc remissior karopos. est aūt karopos qualia camelorū vellera subalbida: aut vt lapis onichinus. hi ergo colores albi fm quātitatē ⁊ fm magis ⁊ minus sunt al. ¶ Si vero infectōem aliquā recipiat fellis alba vrina fm primā quidē ratōem subpall'. fit vt decoctio semicrude carnis. Si vero ꝑmaneat tempe aliquo decoctio infectōem maiorē faciēs ꝓficit colorē pallidū significās abūdanti⁹ fel ꝓre aquosam vrinā suscepisse. Post hūc aūt ponit subruffus similis auro a cretica vel celtica veniēti. deinde vero ruffus: vt est fm veritatē eur:ꝯ aut deinde subruffus simile nigro: deīde rube⁹ qui assimilat̄ vero croco: deinde ipcriberon factū ab ipso aquoso sanguine vt ex al. col'. splēdore adueniēte quē tictores flammeū nomināt: qui vero fm Hal'. finicō dicit. supponere enī vel ꝓponere sub hanc ꝓpōem in omnib⁹ coloribꝰ nō omnes cōsueuerāt similiter arbitrari. Alij enī ꝓponūt: alij supponūt. ¶ Eridon vero sicut ipe sanguis purus et sine dolo: nam intēsior hoc ⁊ remissior nō est sanus sed notbus. ¶ Inopos aūt vt vinū nigrū: aut ꝓfundior vt purpure⁹ sanguis: sicut est color epatis. ¶ Kianon vt putrefactus sanguis ex felle rubeo: ⁊ supadustus ⁊ in colore et garus ⁊ vt ictericorū vrine. ¶ Regula autē kianō talis ē: Color fm Hal'. albo splendidū adueniēs ⁊ in nigrū plurimū incidēs kianō facit. ¶ Fusc⁹ vero ex albo ⁊ nigro coniūctis inuicē fit sicut rosigadia. Clarō vero vel cloron vt caulis virens ⁊ vt gramen: latitudo aūt in eo considerat̄. nam violace⁹ ⁊ smaragdinus ⁊ isathodis oīa sunt viridia fm magis ⁊ minus: hec omnia a calore plurimo facta sunt. Pelitbinō vero profundi⁹ est fusco vt plumbū: ⁊ qui sunt ex accidētibus plagis corꝑis: ⁊ qui ex cassatōib⁹ nigrātes colores. hic aūt aut a frigore fit: aut a plaga. post hūc aūt magis indicās aliquādo quidē frigiditatē aliquādo calorē. si enī ex viridi ꝑcedētē calorē: si vō ex liuido frigiditatē. Est aūt nigredo sup illa genera omniū colorū: ⁊ nigredo latitudinē multā habēs fm magis ⁊ minus: multa enī nigra alijs intēsiora ⁊ dissimilia sunt. ¶ Et de colorib⁹ quidē sufficiēs doctrina ē collecta a disciplinis antiquorū philosophorū ⁊ medicorū. horū vero colorū qui possunt coniūgi cū pīgui effusione ⁊ cū tenui: ⁊ que ex his signata siue in sanis corꝑibus siue in egrotātibus ꝑcedēs sermo docebit. Quoniā aūt de colorib⁹ docētes ꝑdixim⁹ ab albo mūdissimo distantiam: ⁊ lacteū: ⁊ glaucū: ⁊ karopos: nō vt aliquē colorū incōiugatū ꝑtermittam⁹ cum tenui effusiōe coniūgam⁹ ⁊ ea quid significāt exponamus. ¶ Tenuis lactea ⁊ al. vrina.

In ꝓncipijs fe. huiusmodi veniēs mala: quoniā cronicitatē febriū seu egritudinū significat: i declinatōibus vero si multa: solutiōem significat. ¶ Tenuis glauca ⁊ karopos vrina.

Quoniā igit̄ tenuis substātia ⁊ alba indigesta ē: manifestū est ex his qui ante nos fuerūt sapiētibus. colores aūt hi cōuenētes ei qui proximi sunt albo ⁊ ipi indigestiōem significāt. nō enī colorati sunt ab aliqua imbecillitate naturalis caloris: igitur tenuis cū his coloribꝰ cōsistēs: indigestiōem significat. ¶ Tenuis subpal. tenuis palli. vrina.

Ꝓncipiū digestiōis huiusmodi vrine significāt nam substantiā quasi difficiliorē naturalis cal'. nō potuit densare: col'. vero quasi faciliorē i ꝓncipio digestionis mutauit. ¶ Tenuis subruffa ⁊ tenuis rub. vrina.

Hec melior a priori. significat enī huiusmodi vrina naturalē calorē cōualuisse eo q̄ plurimū colorē vrine cē cessit: quoniā non potuit materiā densare. vocam⁹ ⁊ hanc indigestā: ⁊ vrina talis veniēs in hydropicis periculosa est quēadmodū aquosa vtilis. ¶ Tenuis hyporantos ⁊ xantos vrina.

Esto tenuis q̄ vt ponebat̄ sed hyporantos aut xantos. he tales fm substantiā quidē indigeste: fm colores non solū extra naturā extiterūt: sed materiei indigentiā demonstrant. abstinēte enī aliquo adolescēte fm naturā ⁊ fm etatē ꝓpter indigentiā materie vrine apparēt hyporante ⁊ auxante: eo q̄ abūdet in profundo: calor quidē ꝑter naturā abūdantiā fellis generās quoniā multo calore in fel mutat̄ sanguis: ⁊ maxime prolongat̄ causa in tempe estiuo in quo ⁊ tertiane plurimū superueniūt: etenī eorū vrine xante sunt ꝓpter has causas ⁊ vigilie ⁊ sollicitudo ⁊ labor rubeas ostendunt. ¶ Et de complexiōibus quidē tenuis substantie cum quibꝰ coloribꝰ possit componi sufficiāt que dicta sunt. Reliquū est vt in descriptōe ꝓpter manifestationē eas exponam⁹ sic: ¶ Tenuis enī alba: tenuis lactea: tenuis glauca: tenuis karopos: tenuis hyporantos: tenuis xātos: tenuis pallida: tenuis subpallida: tenuis ruffa: tenuis subruffa. ¶ Dic facit transire de subtili substātia vrine ad grossaz.

Quoniā autē omnes complexiōes tenuis substātie cum quib⁹ possunt coniūgi coloribꝰ sufficiēter fecimus: ⁊ quid significēt ꝑdixim⁹: ⁊ in descriptione eas exposuimus: transeam⁹ ad complexiōes pīnguis substātie: ⁊ dicamus cum quibus coloribꝰ possunt coniungi. ¶ Pinguis alba vrina.

Alis complexio cōstat ⁊ mōstrat crudū humorem plurimū abundare in vasis ⁊ diuersas differētias phlegmatis vt est vitreū phlegma ⁊ salsum. ⁊ sine equalitate huiusmodi vrina pīguis multa et alba veniēs in egritudinib⁹ acutis liberat apostemata i articulis nata: his qui dolebāt eos: ⁊ his qui quodāmodo in egritudine laboriosa erant: ⁊ his qui diu fuerāt in multitudine pinguiū humorū.

¶ Pinguis lactea vrina.

Et huiusmodi ostat: ⁊ si in fine talis venit: lithia fim vesice aut renũ significat.

¶ Pinguis karopos ⁊ glauca vrina.

Hec cõplexio cõstat. ⁊ si inturbata manet demõstrat malos hu. multos in corpe esse. si vo turbate hmõi vrine fuerit q̃les subiugaliũ demõstrãt capitis dolorẽ aut pitẽ aut futurũ. quõ aũt appẽt si turbate iã sunt ⁊ clare residẽtes manifestant exteriori igne pbate: calefacte. n. ampullas in supficie demõstrabũt. Alit aũt pinguis exis eadẽ substãtia si accidit fe. trũbos esse hãc sequẽs multitudo vrine tenuis solutiõem fe. significat.

¶ Pinguis subrubea vrina.

Talis cõstat. ⁊ si est hypos. huiusmodi: diuturni morẽ egritudinẽ declarat ⁊ laudabilẽ l sanabilẽ.

¶ Pinguis rubea.

Talis constat ⁊ declarat multũ humorẽ sanguineũ esse in corpe: quẽadmodũ in synochis ⁊ in acutis fe. talis paulatim micta piculũ significat. Similr aũt hmõi vrina in talib⁹ fe. si turbulẽta micta est: cũ surditate ⁊ capitis ⁊ colli ⁊ hypocundriarũ dolore icicericũ fore ante septẽ dies significat. ¶ Pinguis inopos.

Et hmõi cõstat. ⁊ si euenerit in fe. causon capite dolente ⁊ circũdolente fit crisis ⁊ fert crisim.

¶ Pinguis kianos.

Talis cõstat. ⁊ in sani supueniẽs significat laborem vie: aut cursum multũ significat factũ esse. senioriib⁹ vo supueniẽs quib⁹ ex multo tpe tales fiũt a malis hu. immutari vesicã vt in plurib⁹ significat. ĩ fine vo si tales facte in lithiasim cõstituũt: stranguriã significat futurã. ¶ Pinguis viridis.

Talis cõstat. ⁊ in fine fe. huiusmodi veniẽs icteriam significat. ¶ Pinguis liuida.

Talis vrina in fe. ⁊ nõ residẽs pacrusticũ. i. mente alienatũ significat. significat autẽ ⁊ aliud in fe. nam in causon talis vrina apparẽs: stranguriã futurã significat. ¶ Pinguis nigra.

Et ea cõstat ⁊ declarat purgatiõem melãcholici hu. vt in declinatõe quartanarij: ⁊ solutõne melancholie: ⁊ ppter frigiditatẽ veniũt tales: ⁊ pp exustionẽ sanguinis. a talib⁹ vo causis dẽsata substãtia significat tales colores cũ dẽsitate substãtie fieri. qm vo vera est ratio q̃ tres differẽtie nigre vrine pinguiores sũt ea que fm nãm est vrina ⁊ fm subã. hinc manifestũ est q̃ q̃rtanario soluto ⁊ melãcholico hu. p vrinas exeũte vrine pingues apparẽt ⁊ nigre: similr ⁊ dũ egritudo melãcholica soluit: ⁊ p vrinas exit causa q̃ fecerat melãcholiam. qm vo melãcholic⁹ hu. terren⁹ ⁊ pinguis ⁊ niger est ppter hoc ⁊ vrinas facit ⁊ nigras ⁊ pingues. Similiter ⁊ que ex adustõe san. facte nigre sunt quẽadmodũ pdictũ est dẽsitatẽ possederũt substãtie eo q̃ eã que in vasis est humiditatẽ exhaurit adustio ⁊ frigidas mãifeste densat mãm rõne cõstrictõis. Significãt aũt tales vrine in fe. spasmũ ex siccitate. significãt aũt ⁊ aliud. in fe. n. pacutl tales veniẽtes cũ sudore capitis ⁊ colli ⁊ dorsi ⁊ cũ suspirio male sunt ppter exustionẽ. Significant aũt ⁊ aliud talis. n. veniẽs in fe. acutis cũ ferore nihil mali habẽte vesica: mortẽ significat. ¶ De cõplexiõib⁹ ergo tenuis subẽ cũ q̃b⁹ coloribⁿ pũt constare pscpsim⁹: ⁊ significata earũ virim⁹: ⁊ causas ppter q̃s facta sunt manifestauim⁹: ⁊ ĩ descptõe eas exposuim⁹ B modo: ⁊ in pigui subã cõponẽtes ⁊ cõiũgẽtes eos qui cum ea possunt colores conuenire oueniẽter scpsim⁹: ⁊ significata eor⁹ diligẽti⁹ inq̃siuim⁹: ⁊ causas eor⁹ enarrauim⁹. Reliquũ vero est vt p descriptionẽ eas exponamus.

¶ Pinguis al. pĩguis lactea: pĩguis glauca ⁊ beropos: pĩguis subrubea: pĩguis rub. pĩguis viridis: pĩguis liuida pinguis nigra: pinguis kianos.

Relinquit q̃ de mediocri substãtia dicere ⁊ manifestare cũ quib⁹ colorib⁹ possit ouenire: ea. n. est fm nãm substãtia. cũ hac igit substãtia vt Ga. dicit ĩ pyriseon subruffum ⁊ subrubeũ cõsistũt: magn⁹ vo rufum ⁊ subruffum. Nos aũt viros tãtos ⁊ tales reprhẽdere veremur: tñ ab vtrisq̃ ptermissa cõplexim⁹: cõueniẽtemq̃ mixtiõem mediocri substãtie cõiũgẽtes cõmisceam⁹ ita: qm cũ mediocri substãtia nõ pot aliq̃s colorũ cõuenire exceptis subruffo ⁊ subrubeo in medio hũtib⁹ rufus. Isti ergo colores sunt mediocris subẽ. s. subrube⁹ rufus subrubicũd⁹. Et vt fit manifesta ratio reliquũ est: vt in descriptione exponamus hoc ita:

¶ Pinguis albus: pĩguis lacte⁹: pĩguis karopos: pĩguis subrube⁹: pĩguis inopos: pĩguis kianos: pĩguis viridis: pinguis liuidus.

Cum hic q̃ oueniẽter exposuerim⁹: ⁊ oueniẽtẽ ordinẽ in his q̃ scpta sunt fauuerim⁹: ⁊ ĩ descriptiõe ea manifestauerim⁹: ⁊ clara oib⁹ discẽtib⁹ fecerim⁹ de hypostasib⁹ diiputem⁹ ostẽdẽtes q̃ bona hypostasis: ⁊ q̃ est ab hac siue intẽsa siue remissa: ⁊ q̃ ex ea aut ex eis pũt pfici: ⁊ q̃ piculose ⁊ minores hab⁹: ⁊ q̃ ad sanitatẽ cõueniẽtes hic cõpositurĩ ⁊ hypostasim: ⁊ subẽ ⁊ coloribⁿ mixtas: vt pfectũ terminũ assignem⁹ inuocem⁹ xpm verũ deũ nostrũ ducẽ fieri vt hui⁹ cõmixtiõis nihil ptermittam⁹. ¶ Dic determinat de hypos. ĩ generali.

Incipiam⁹ igit bone hypostaseos ex erpõe: meli⁹ aũt a sapiẽtissimo hypo. hanc dicere: ⁊ neq̃ adiectõem neq̃ ablatõem aliquã faciam⁹. appõ. n. ⁊ defect⁹ nõ fm nãm. Est q̃ dcõ sapiẽtis hypo. de ea q̃ fm nãm hypostasi. ¶ Dic determiat de hypos. in spãli.

Vrina aũt bona est quãdo ⁊ al. hypostasis fuerit ⁊ lenis ⁊ equalis fm omne tẽpus: ⁊ ita vir sapiens ⁊ amic⁹ hæuitatis existẽs ex contẽto diffinitionẽ protulit contẽnẽs substantiã ⁊ colorẽ quasi particularia. nos aũt ab eo ptermissa apponam⁹ vt oẽs appropiquãtes littere nõ qualecũq̃ habẽt gaudiũ. multorũ. n. intellect⁹ nõ pfectã diffinitõem audiẽtes: ⁊ q̃si insipiẽtẽ sũmũ expositorẽ opinãt. Est ergo pfecta diffõ eius fm nãm vrine talis. ¶ Dic ponit diffinitiõem cõpletã hypostasis ex hypos. alba leni ⁊ equali.

Vrina bona ẽ ⁊ laudabilis cũ al. hypostas fuerit ⁊ lenis ⁊ eq̃lis p omne tẽp⁹: fm subãm vo moderatã ⁊ colore ruffo ⁊ subruffo ⁊ parũ aliquid pticipãs rubor⁹: ⁊ q: diffinitio ita significauit inspicere oportet ĩ vrina hec quattuor: hypostasim: colorẽ: subãm ⁊ tẽpus. Dicamus aũt vnũquodq̃ in vnoquoq̃ eorum quale oportet esse. ¶ Dic declarat hypostasim naturalem penes suas conditiones.

Ue quidẽ ergo fm nãm hypostasis habet alb. col. ⁊ inferiorẽ locũ ⁊ est lenis ⁊ indiuisa ⁊ eq̃lis in multas dies talis pmanẽs: hoc. n. est equale in tpe seruatũ. quecũq̃ ergo ex his quattuor huiusmodi q̃dem que fm nãm sediminis cõuertũt in cõtrariũ: siue vnum siue duo: hoc tale nõ fm nãm quẽadmodũ ante cõpositionẽ superi⁹ de substãtijs ⁊ coloribⁿ fecimus: sic ⁊ nunc omia cum hypostasi cõponẽtes exordiri habeam⁹. conuertam⁹ aũt ex his que obseruant in hypostasi: omnium vltimũ quidẽ est equale: ⁊ trib⁹ fm nãm manẽtibus inequale fit quartum.

¶ Quid significat al. hypos. ⁊ cõtinua ⁊ ineq̃lis.

Uiusmodi infirmitatẽ vrtis digestiue significat. nõ. n. oino potuit digerere natura: sed relin

quit vnũ indigestũ eo q̃ omnibus diebus digestio nõ fit:sed aliquãdo q̃dẽ digestũ sedimẽ:aliq̃ vo indigestũ. Rursus igit cõuertam⁹ ⁊ cõtinuũ vt sint ꝛuersa illa duo .s.vt non sit hypostasis continua neq̃ equalis.

¶ Quid significat al.hypos.⁊ nõ cõtinua ⁊ nõ equalis.

Hec pozi min⁹ digesta vt deficiẽtib⁹ sm digõem duob⁹:nõ sol.n.equale amisit sed ⁊ lene: vt nõ sit cõtinua sed discreta. incidit aũt cõtinuũ sedimen spũs incidẽs piguis ⁊ nõ dimittẽs illud eẽ equale. ꝓpter has igit causas reliquũ sedimẽ ab his duob⁹ min⁹ digestũ vno est:vtam⁹ autẽ rursus ĩ pn⁹ qõ cõcessum est

¶ Quid significat al.hypos. non continua ⁊ equalis.

Esto sedimẽ nõ lene sed diuulsum: equale vo b̃ tale malũ eo q̃ multus spiritus fit ⁊ non possit a natura diafozesim habere vt fit digestus.

Quid significat al.hypos.non continua ⁊ inequalis.

Rursus autẽ esto vzina nõ cõtinua ⁊ inequalis: hec melioz poze:nõ.n.quotidie dissipat quẽadmodũ equalis: aliq̃ tñ dispgit: aliq̃ vero nõ. ⁊ ꝓpterea declarat minozẽ eẽ spñ dinellẽtẽ cõtinuitatẽ b̃ aũt oñdam⁹ in exẽplo deficientis pulsus.si.n.deficiẽs pulsus vsq̃ ad multos dies idẽ pmanet mai⁹ malũ est q̃ quotidie pmutari.hoc.n.ẽ inequale: igit meli⁹ẽ diuulsũ inequale diuulso equali:⁊ q̃ stupoz ẽ audiẽtibus.Et de hac quidem complexione tanta sufficiant.

¶ Quid significat continuũ eneozima.

Sit igit sedimẽ al.q̃dẽ.trãsmutet autẽ a loco suo vt fit ĩ medio qõ vocat eneozima apoto yenozmie qõ est pẽdere.¶Esto vo ⁊ cõtinuũ ⁊ equale hoc mediocriter indigestũ:nõ valuit.n.natura digerere vt inferiozẽ accipet locũ.hoc.n.est digestũ:ꝫ pticipatiõe alicui⁹ spũs incidẽtis eleuat illud circa mediã regionẽ.

¶ Quid significat al.nubes ⁊ cõtinua ⁊ equalis.

Si vo mlt⁹ spũs fuerit:ipellit sedimẽ ⁊ sup mediã ferẽ regionẽ occupãs supiozẽ supficiẽ: ⁊ vocat nubes q̃si a methaphoza nubiũ.¶Ea nubes que supiozẽ locũ occupat al.exñs in fe.acut spumosos cholericos bu.significat:⁊ alr si in fe ꝛtinua al.vzina nubes spumosas bñs malũ valde:significat.n.oextras hypocũ. volẽ.Si in fe.causon nigras nubes bz in q̃rtanariũ trãsmutari significat.si vo nõ oio fuerit spũs ac inferiozẽ accipit locũ ⁊ demrãt pfectã digõem q̃ ẽ sm naturã hypos. Itaq̃ ⁊ q̃cũq̃ de hypostasi dẽa sũt: totidẽ de eneozimate ⁊ de nube dẽa oz arbitrari:hmõi.n.põne sola tñ dzia itaq̃ manifestũ ẽ qñ ex loco ãpli⁹ nihil dicem⁹ q̃ mẽsurã signatoz ⁊ significatoz: pmutet igit al.chol.ex hypostasi ⁊ fit niger. ¶ Quid significat al.hypos.nõ ꝛtinua ⁊ eq̃lis:b̃ docet cognitõem malã hypos. ꝫ magis ⁊ min⁹.

Hoc tale malũ:ꝫ si fuerit q̃ddã ĩ nube nigz min⁹ malũ:si vo ĩ eneozimate mai⁹ malũ:si vo ĩ hypostasi pfecte malũ. ¶ Quid significat al. nubes non continua ⁊ inequalis.

Similr ⁊ in al.si.n.al.⁊ cõtinuũ ⁊ eq̃le fuerit hypostasis bonũ:si vo nubes mai⁹ bonũ:si vo eneozima manifestũ ⁊ meli⁹ bonũ. ⁊ de triũ q̃dẽ põne sufficiẽter dictũ ẽ. ¶ Notificatio hypostasis a pte colozis.

Quoniã aũt dixim⁹ de tpe ⁊ subã ⁊ loco:reliquũ apponam⁹ de col. erat aũt sm naturã col.sedimis al.b̃ igit nõ fit al.sed ni.aut liui. aut pallidũ:aut subru.aut ru.aut viride.

¶ Quid significat rubeũ aut subru.sedimen.

Ubrubeũ q̃ ab aquoso sãguie fit vt supi⁹ dẽm ẽ: ⁊ significat indigõem ꝫ nõ mozẽ.Rubeũ vo factũ a syncero sanguie significat digõem.⁊ q̃dẽ fuerit moderatũ: neq̃ abũdãtiã bñs neq̃ indigẽtiã sine piculo est maxie.Qñ igit neq̃ subruberũ adducit piculũ materie familiare ẽ:ꝓpriũ vo matẽie aquosi sãguis ꝓpriz exñs sanguini vt amicũ corpi nõ adducit piculũ:qñ vo indigõem significat pp b̃ ⁊ tps expectare oz. ex b̃ mãifestũ ẽ q̃ seq̃t tps bũoz: hi q̃dẽ sanguie fiũt p⁹ vt phla ⁊ liquoz: hi vo p⁹ san.vt cho.ru.⁊ mlic⁹bu.syncer⁹ vo san.ĩ medio ãboz est.Qñ igit subru.appet vzina significat ab aquoso san.b̃re colozẽ.aquos⁹ vo san.poz ẽ syncẽo san. ⁊ pp b̃ iudigõem significat:nõ.n.pfcñ apposuit natura aquo.san.colozẽ.manifestũ.ẽ igit qñ nequaq̃ digest⁹ẽ indiget q̃ tpe nã ad digõem aquosi san. Rubeũ vo sedimen ⁊ crisim futurã in.vij.die significat. si.n.in q̃rta die supi⁹nubẽ bz vzina ru.⁊ alia digõis signa.vij.die: manifestũ ẽ qñ egritudo iudicabit.quid q̃ significat subru.⁊ ru.dictũ est. ¶ Quid significat sedimen liuidũ.

Rigiditatẽ ⁊ mozificatõem manifestat virtut Est aũt dicere ⁊ aliter:in acutis.n.fe. vzina liuidã hypostasim bñs in supueniẽti die non sine periculo. ¶ Quid significat sedimẽ viride.

Iride vero significat calozẽ plurimũ: ⁊ kakoeticum egritudinis.

Quid significat sedimen subuigrũ.

Ubnigra vzina deficit a pfcã nigra.in fe.n.causon vzina subnigra eneozimata bñs excelsa insaniã significat:⁊ oẽs flux⁹ sanguis plmũ supueniẽt ⁊ crisis cũ rigoze ⁊ sudoze. ¶ Quid significat sedimẽ nigrũ.

Igrũ aliq̃ quidẽ ĩdicat frigiditatẽ:aliq̃ vo calozẽ.determinem⁹ illõ ita: si q̃dẽ pcesserit liuidũ deide sic factũ ẽ nigrũ frigidã bz significatõem. si vo viride pcesserit:secutũ aũt est nigrũ: manifestũ qñ a calozẽ factũ. ¶ Dic docet medicũ quãdã cautelã.

Quoniã aũt al.col.bone hypos.credit esse signũ: nosse oz qñ al.co. mltociẽs deludit artificẽ q̃si al.hypos.bõa fit qũ nõ sit:sed ⁊ crud⁹ bũoz alb⁹ in sedimine appet:⁊ p⁹ albũ decipit artificẽ q̃si hypostasis bona:sed b̃ q̃dẽ odoze discernit:fetidũ.n.ẽ. Sed ⁊ lũbis vlcerat ⁊ vesica aut epate aut aliq̃ pticula p vzinas euacuatis pus emittit quẽadmodũ dicit hypo. Si sãguinẽ migit q̃s aut pus:lũboz aut renũ aut vesice vlceratõem significat. ⁊ rursũ q̃buscũq̃z ĩ vzinali vga pustule nascũt bis sanie facta ⁊ erupta solutio fit.

¶ De sedimine crudi humoris.

Manifestũ qñ sanies p eãdẽ viã euacuata ẽ:crud⁹ vo hu.ex ineq̃li subã determinat sedimis. nõ.n. est cõtinuũ ipm sedimen crudi hu.sed velut dissolutũ in mima velut harena. Hec q̃dẽ dẽa sunt vt nõ decipiat me dic⁹ colozẽ sed discernat hypostasis.⁊ a sanie ⁊ a crudo hu. Si.n.sanguinẽ ⁊ pus migat ⁊ squamas:⁊ odoz g̃auis ẽ aut lũboz aut vesice vlceratiõez significat.b̃ q̃dẽ dixim⁹ vt nõ decipiat artifex: sed ⁊ harenosa in vzinis sedimina ⁊ diuturna:vesicã aut lũbos litiasiz bñ significat.Et alr si sanguinẽ migat: lũboz ⁊ vesice vlceratõem significat. Hoc q̃dẽ dixim⁹ vt nõ decipiat artifex ispectiõe sedimis facti ⁊ a sanie ⁊ a crudo hu.Et q̃ttuoz q̃dẽ dzias sedimis exposuim⁹:⁊ colozẽ:⁊ locũ:⁊ subãm: ⁊ tps: reliquũ ẽ vt hoc sm pres quattuoz demõstrem⁹ in descriptiõe sic.

¶ Al.hypos.cõtinua equalis:al.hypos.cõtinua ineq̃lis: al.hypos.nõ cõtinua eq̃lis:al.hypos.nõ cõtinua ineq̃lis

Hec sunt q̃ttuoz dzie descriptõis sediminis. Qñ aũt sedimẽ tres diximus bñre locos: ⁊ significata eorũ diximus: ⁊ in descriptõe eius quẽadmodum ⁊ apparens ratio manifestat: aut enĩ inferiozẽ locum habet ⁊ hypos.notat:aut mediũ ⁊ eneozima dicit: aut superiozẽ ⁊ nesit vocabit: ⁊ causas oim pp q̃s acceperũt locos ⁊ signa vel significata eoz diximus:⁊ in de

scptõe eiꝰ q̃ iferiorẽ locũ accipit hypos. vrias exposuimꝰ ad eũdẽ modũ ⁊ ĩ media hypos. q̃ eneorima vocat facia mus: ⁊ eiusdẽ differẽtias in descptõne dicamus ita:

¶ Al. eneorima continuũ equale: al. eneorima cõtinuũ inequale: al. eneorima non continuũ inequale: al. eneorima non continuũ equale.

ISte ergo eneorimatis vrie sũt: q̃s ⁊ in descptõe exposuimus: ꝓcedens mno docebit significata vniuscuiusq; vrie q̃d significẽt. fm vo etiã vrias sedimis supiorẽ locũ tenẽt] que ⁊ nubes nocat: ⁊ hmõi vrias in descptõe exponamꝰ: ⁊ q̃d significẽt subsequẽti ratõne dicemꝰ. ⁊ significata hmõi nõ pretermittamus.

¶ Est igit ⁊ eiꝰ descptio sic: Alba nubes nõ otinua eq̃lis alba nubes nõ otinua ⁊ ineq̃lis: al. nubes otinua equal ⁊ alba nubes continua inequalis.

ET de oplonibꝰ q̃dẽ vriaꝝ triũ hypostasꝰ con viri mus nihil pretermittẽtes: ⁊ in descptione expo suimus. ¶ Diuersitas vrine a pte corpis.

QUoniã hũanũ corpꝰ ex tribꝰ ꝯstit. s. ex spiritibꝰ humoribꝰ: ⁊ ex terreis. i. firmis ptibꝰ. hũida vo corpꝰ ꝯstituẽtia sũt humores ⁊ eoꝝ supfluitates Quecũq; q̃dẽ ex putrefactꝰ hu. p vrinas ereũt sufficiẽter exposuimꝰ. Dicamꝰ igit nũc q̃ ex ipis ptibꝰ firmis corpis mingit vt pfecta: ⁊ nõ minꝰ hĩs de vrinis doctrina fiat Eteni eaꝝ firmaꝝ ptiũ mollioꝝ q̃dã sũt ⁊ liq̃facte ĩ olei subãm: aut in aliquã aliã formã assimilant. Qm̃ q̃ pinguedo ⁊ caro mollioꝝ firmaꝝ ptiũ sũt ⁊ hũidioꝝ. pmũ q̃dẽ resoluit fe. pinguedinẽ vt oim firmaꝝ ptiũ solubiliorẽ deide carnẽ. pinguedinẽ q̃ liq̃factã in olei subãm trãsmu tat calm. ⁊ qm̃ eadẽ nõ simꝰ resoluit: ꝗ hꝫ qõdã pncipiũ resolutõis ⁊ ascensũ ⁊ statũ: tpũ eiꝰ cognitiõez dicamꝰ.

¶ Quid significat vrina oleaginosa: ⁊ de differẽtijs oleaginarum vrinarum.

PRicipiũ q̃dẽ oleaginaꝝ vrinaꝝ ẽ qũ olei colorẽ hũtes augmẽtũ vo appentes vt oleũ. status vo ẽ qꝫ su nt oleagine: ergo olei colorẽ hũtes pricipiũ liq̃factõis declarãtes q̃si aquose appent. q̃ vo appẽt vt oleũ tẽpis augmẽto facte mixtiõem pfectiorẽ olei ad vrinã hũt: oleagine vo facte q̃ ĩ statu sũt vrine tote oio: ⁊ in col. ⁊ in subã velut oleũ sunt: vrina in fe. oleagina subnigra veniẽs: incisionẽ ex spasino ⁊ mortẽ significat. Qm̃ aũt pinguedo vlis ẽ fm plẽs diuidit ptes: aut. n. hꝫ lũ bos ⁊ circũuoluit: ⁊ q̃si opit. i. coopit eos: aut fm omẽs corpis ptes circa lumbos pinguedine resoluta ⁊ p vrinas ereũte magis sil exit ꝰ fiet q̃z ea q̃ in toto corpe ẽ pingue dine: eo q̃ hec q̃dẽ ppe vrinales meatꝰ fit: hec vo lõge ab bis. Hypo. aũt discrete ꝯsideras scp̃sit ita ĩ apbonis. Qui buscũq; pinguedinẽ ⁊ mltũ bis nefreticã significat. Manifestũ aũt qm̃ lũborꝝ pinguedine resoluta ⁊ alit ẽ ri ria ĩ causon pinguẽ hypos. hĩs mortẽ significat. sine fe. vo senibꝰ B tale factũ parapligiã significat. i. solonẽ pris. Et de oleaginis q̃dẽ vrinis ex liq̃factõne pinguedinis factis sufficiãt que dicta sunt. ¶ Quid significãt peta loydes vrine: ⁊ de petaloyde hypostasi.

QUoniã igit solide corpis ptes hũt in seipis ex lõ gitudine ⁊ latitudine ⁊ pfũditate: q̃cũq; q̃dẽ ĩ latitudine dilacerãt vel in supficie radũt: quasi q̃dã petula ĩ vrinis appẽtia: vesice eitij talia sunt demon stratiua. denõiatiõem aũt hũt ex his q̃ sũt filia petalis q̃ ex detritis triticis sunt. fm vo supra dictũ modũ ⁊ ex lũ bis determinãt. Si. n. fuerit fe. ⁊ vrina petaloydes subãs hĩs totũ patit corpꝰ: si vo nõ sit fe. vesice passio est. Dec p indigõem ⁊ digõem terminãt. si. n. cũ indigestõe totiꝰ corpis malũ est: si vero digõ sit: vesice malum.

¶ Quid significãt furfuree hypostases vrine.

QUãdo vo fe. occupat fm ꝓfũda vasoꝝ hypostases furfuree fiũt ⁊ grossioꝝ de petaloydibꝰ sũt tales igit vrine ꝑdictis hypostasibꝰ fm eũdẽ modũ significatiue: ⁊ vesice passionẽ eẽ ⁊ totiꝰ corpis. si enĩ assit fe. totiꝰ corpis malũ: si vo nõ vesice: ⁊ q̃d indigestũ sit totiꝰ: si vo digũ vesice: sicut hypo. dicit: q̃buscunq; in pingui vrina furfurea cõueniũt bis vesica stabit.

¶ Quid significent crinoydes vrine.

SI vo occupet fe. fm tres diminões corpis. s. lõ. la. ⁊ pfũ. hmõi furfureis grossioꝝ fiũt: ⁊ vocãt crinoydes. scias aũt B tale fieri si aliq̃s sublenãs molã triticũ molẽtẽ in grossioꝝ ptes tritici opat: tales grossioꝝ ptes tritici crinoydes noiant. ex bis igit ⁊ q̃ ĩ vrina appẽt denoiatõez accepũt. Fiũt aũt hmõi crinoy des vrine: aut pp liq̃factõem solidoꝝ vehemẽtẽ: aut ꝓpt extũstionẽ sanguis. Sed q̃dẽ al. fuerit solidoꝝ ẽ passio: si vo rubee san. quẽadmodũ dicit hypo. in fe. acutis vria col. crinoydes ⁊ al. hypo. hĩs: malũ. ⁊ aliter in fe. diuturnis vrina crinoydẽ hypostasim hĩs alijs salutarib ꝰ exitibus discessum significat. Urina in fe. eneorima crinoydẽ hĩs diuturnã significat egritudinẽ: ⁊ de grossioribꝰ q̃dẽ hypostasibꝰ q̃ in vrinis sũt ⁊ appent sufficãt pmissa.

Quid significẽt diuerse vrie: ⁊ fetida vria q̃d significet.

FEtida vo vrina vrias significat: vrina mali odo ris ⁊ mordar: hũorũ putredinẽ significat. ⁊ rur sum in fe. aquosa: ⁊ al. vrina in al. eneorimatibꝰ fetida paracopim sedat. ⁊ aliter vrina in acutis fe. pinguis nigra ⁊ fetida vesica nihil mali hũte mortẽ significat. et aliter vrina odorẽ hĩs grauẽ liq̃factõez significat: significat vo putredinẽ ⁊ mortificatõem nature. ⁊ de huius modi quidem vrinis sufficient que dicta sunt.

¶ De sedimibꝰ ⁊ coloribꝰ atq; substãtijs simul cõiũctis.

QUoniã aũt ꝑus ⁊ substãtie tenuis ⁊ pinguis cuz coloribꝰ cõpleriões fecimꝰ: nũc coniũgamꝰ effu sionẽ ⁊ sedimẽ cũ cõpetẽtibꝰ coloribus: ⁊ quid significet horꝝ singulũ apponamꝰ: ⁊ qm̃ sedimẽ fm sub stãtiã est pigue: manifestũ aũt qm̃ digõe tale factũ ẽ aut ex abũdãtia pinguiũ ⁊ crudoꝝ hu. cetera: hoc cũ tenui sub stãtia sedimẽ cõuenire nõ põt. ¶ Jũgamꝰ igit ipam effu sionẽ pinguẽ cũ hypostasi ⁊ cũ rub. col. ⁊ cũ subru. ¶ In cõpleriõibꝰ. n. his indigõem significãtes colores conue nire nõ pnt. ¶ Incipiamꝰ ergo cõplexionẽ facẽ cũ subru. ⁊ rub. col. qm̃ hic ab aquoso san. fit: hic vo ex pfecto. oꝝ aũt cognoscere qm̃ q̃dã col. cõiũcti in substãtijs effusio nis ipi etiã in hypostasibꝰ nõ tñ pfect: q̃dã in substãtijs fiũt: sed in hypostasibꝰ impfecti.

Sedimẽ pigue ⁊ subru. cũ pigui substãtia vrine.

HEc cõplexio cõstat quẽadmodũ supiꝰ dictum: ⁊ significat lõgitudinẽ egritudinis: vel vt si sit vri na subru. ⁊ hyposta. subru. ⁊ cõtinua ⁊ equalis: sedimẽ pingue ⁊ rub. cum pingui substãtia vrine.

¶ Sedimẽ pigue nigrũ cũ pigui subã vrine ⁊ nigra.

ET ea cõplexio constat: ⁊ significat multitudinẽ san. ⁊ ex substãtia ⁊ ex sedimine.

¶ De sedimine nigro ⁊ pigui cũ subã pigui.

ET hec complexio cõstat ⁊ mõstrat adustionẽ ⁊ fm substãtiã ⁊ sedimẽ: sil aũt ⁊ cũ coloribꝰ cõ tingẽtibꝰ cõiũgi substãtie ⁊ sedimini eadẽ signi ficata declãnt supfluitatis ⁊ indigentie: excepta medio critate vtroq;: substãtie ⁊ sediminis cũ fm naturã co loribꝰ. s. subru. ⁊ cũ rufo: eteni hec significãt pfectã digõ stionem: ⁊ in substãtia: ⁊ in sedimine: ⁊ in colore. Et de vriuarũ quidẽ disciplina: ⁊ fm genera ⁊ spẽs ⁊ differen tias conuenienter exposuimus.

¶ Explicit liber vrinarũ Theophili.

9 QUoniã ordo ĩ scibilib⁹ ẽ cã facil' mẽorie eor: testãte Ar|. ĩ li⁹ suo ō mẽoria ⁊ reminiscẽtia. igit' cupiẽs apud studẽtes ĩ scia medicie aphor scibiliũ hip. facile eẽ memoriã: ꝓposui hippocticos aphos ĩ ordine dirigẽ vl' redigẽ iuꝗ pos se. ausus tñ h cũ q̃dã temeritate pficẽ: qũ prudẽs hip. agricola ñ tẽtauerit supra B vt illuminare vl' ĩ ꝓmẽto illi⁹ aphi q̃nte pticule: Quecũq; fri. ⁊ dẽsas mñices hñt ⁊c. ⁊ qũ ps medicie theorica sũme pti practice ꝓponat tãq̃ ordiata ĩ finẽ ipsi fini: ĩ ordinãdo ipsos aphos ĩ vnaq̃q; pticula pti theorice ptinẽtes ꝓponã: postea pti practice ptinẽtes subiũgã: Uita bre tis ars ⁊c. ¶ Aphi hip. pticule ꝑme int' quos ꝑmisso premio ẽ solũ vn⁹ aphs pti theorice ptinẽs. f. 12 Paroxismos ⁊ ꝓsistẽ tias. nã hip. ĩdẽs regimẽ egror corpor p dietã p quã maxie ĩdicat redit⁹ paroxismor: ⁊ p tpa morbi ylia: voluit ꝑus illa in p fato aphso p signa apparentia ⁊ post appentia docẽ cognoscere. Nota nũer⁹ ꝑcedẽs ẽ capitulor: sequẽs vo chartar.

¶ Aphi ꝑme pticule pti practice ptinẽtes sũt de regimie corpis hũani p dietã ⁊ eũationẽ: ⁊ p⁹ p dietã ꝓsiderando viete q̃titatẽ q̃tũ ad rẽ oẽs de illa iudicantẽ.
4 Tenues ⁊ certe diete. 10
5 In tentis diet'|peccãt. 10
6 Ad vlcias regitudies. 10
7 Ubi g̃ fm acumen. 10
8 Qñ ĩ statu ẽ egritudo. 10
10 Quib⁹ ꝓtinn⁹ ẽ stat⁹. 10
11 In porismis subẽbẽ os. 11
19 Dis q̃ ĩ circuitib⁹ exacu. 13
9 Contẽplari aũt os. 10
13 Senes facilie ferũt ie. 12
14 Qui crescũt plmũ hñt. 12
15 Uẽtres hyeme ⁊ ve cal. 12
18 Estate ⁊ autumno. 13
16 Nũide viete oib⁹ febrici. 13
17 Et q̃b⁹ semel aut bis. 13
20 Ea quor chrysis fit. 14
¶ De regie corpis hũani p eũationẽ: ⁊ p⁹ in vli.
2 In pturbatiõib⁹ vẽtr|⁊ 9
3 In exercitãtib⁹ ad sũm. 9
21 Que educere oportet. 14
25 Si q̃lia os purgari ptr. 12
22 Digesta medicari mo. 14
23 Que egeruntur. 14
24 In acutis passiõibus. 4
¶ Aphi scõe pticule pti theorice ptinẽtes vl' sũt ō ꝓnosticatiõe ⁊ q̃busdã caus egritudinũ: ⁊ p⁹ de ꝓnosticatiõe in sanis corporibus.
39 Senes iuuẽib⁹ plexq; 19
20 Quibuscũq; iuuenib⁹ 16
53 Quicũq; vẽtres hũid. 20
44 Crassi valde fm nãs. 19
54 In magnitudie corp. 20
¶ De ꝓnosticatiõe in corpibus neutris: ⁊ p⁹mo de corpibus neutris decidentie.
5 Labores spõtanei. 15
3 Somnus ⁊ vigilia. 15
¶ De ꝓnosticatiõe ĩ corpib⁹ neutris conualescentie.
7 Quecũq; ĩ mlto exten. 15
31 Ex egritudie hũ reficiẽ. 18
8 Si ex egritudie q̃s nõ. 15
32 Plerunq; omnes. 18
¶ De ꝓnosticatiõe ĩ corpib⁹ egris: ⁊ p⁹mo de ꝓnosticatione in cõi in illis.
34 In morbis min⁹ piclit. 18
27 Nõ fm rõnẽ alleuiat| 18
¶ De ꝓnosticatõe ꝓpa ĩ corpib⁹ egr|: ⁊ p⁹ ō ꝓnosticatiõe p signa sũpta ab actiõe lesa.
33 In oi egritudie ꝓforta. 18
1 In quo morbo sõn⁹. 14
26 Febrem in spasmo. 18
2 Ubi sõn⁹ desipiẽtiã se. 15
6 Quicũq; volẽtes aliqd. 15
41 Quicũq; exsoluũt fre. 15
¶ De ꝓnosticatiõe ꝓpa p signa sũpta a mutato exeũte.
14 In vẽtris fluxibus. 15
42 Strangulator ⁊ disso. 19
¶ De ꝓnosticatiõe ꝓpa p signa sumpta a mutata q̃litate ⁊ exeunte simul.
35 Ubi fauces egrotant. 15
¶ De ꝓnosticatõe ꝓpa p sig sũpta a mutata q̃litate solũ.
15 In oib⁹ morbis ea q̃ cẽ. 18
28 Febricitãtib⁹ nõ oino. 18
¶ De ꝓnosticatiõe magis p pria in egris corporibus.
19 Acutor morbor. 16
23 Acute egritudines. 17
24 Septime q̃rta manifẽ. 17
13 Quibuscũq; crisis fit. 15
12 Que relinqũt post. 15
47 Circa generationẽ sa. 19
42 Apoplexiam fortem. 19
40 Branci ⁊ corize. 14
25 Estiue quartane. 17
De q̃busdã caus egtudinũ
4 Nõ plenitudo. 15
17 Ubicũq; cib⁹ p̃ẽ näm. 16
Aphi scõe pticule pti practice ptinẽtes sũt de regimie corpor. ⁊ p⁹ de regie sanor q̃tũ ad ea q̃ administrari dñt.
38 Par veterior cib⁹. 19
48 In oi motiõe corpis. 19
49 Assueti assuetos ferre. 19
50 Ex multo tpe ꝓsueta. 19
¶ De regie sanor corpũ q̃tũ ad ea q̃ ōbẽt ab eis, phibẽi
36 Sana hũtes corpa pb. 18
37 Sana hũtes corpa. 19
16 Ubi ĩdigẽtia nõ os lab. 15
¶ De regie egror corpor: et p⁹ vli cui ꝑmittit cõis canon in curatione attẽdendus.
22 Ex plenitudie q̃cũq;. 17
9 Corpa os vbi q̃s volu. 15
10 Nõ pura corpora. 15
52 Oia fm rõnem faciẽti. 19
51 Scõm multũ ⁊ repẽ. 20
29 Inchoãtib⁹ morbis. 18
30 Circa ꝑncipia ⁊ fines. 18
¶ De regmie acutor pticulari egror.
45 Epilepticor iuuenib⁹ 19
21 Pot⁹ idigẽtiã soluit. 17
46 Duor dolor q̃ simul. 19
¶ De regie ꝓualescentiũ.
11 Facili⁹ ẽ repleri cibo. 15
18 Eor que nutriunt. 16
¶ Aphi ẽtie pticule pti theorice ptinẽtes sũt de cãis egritudinũ q̃ sũt aer siue tps ãni ⁊ etas ⁊ de ꝓnosticatiõe ĩ eis dẽ, p pdicta cã. ⁊ p⁹ in vli.
1 Mutatiões tẽpor ge. 20
20 Egritudines q̃dẽ oẽs. 22
8 In siccis tẽporib⁹. 20
10 In autũno acute egrit. 21
7 Egritudines ĩ pluuial. 22
8 Quotidiane vo ꝓstões. 22
6 Austrini flatus. 20
¶ De cã egritudinũ q̃ ẽ tps ãni ĩ pticulari. ⁊ p⁹ ꝓsideran do tẽpora seorsũ et singulr.
21 Uere sicdẽ manie ⁊. 22
22 Estate vo q̃dam. 23
23 Autũno vo ⁊ estiuor. 23
11 Autũn⁹ ptisicẽ mortalis. 21
24 Hyeme pleuretides. 21
De cã egritudinũ q̃ ẽ tps ãni ꝓsiderãdo tempora ãni vt intricẽ combinant.
12 De tpib⁹ vo sicdẽ hyẽs. 21
15 Si vo autũn⁹ borealis. 22
13 Si vo austrina fuerit. 21
14 Si estas ficca. 21
¶ De cã egritudinũ q̃ ẽ etas quõcũq; diuersificata.
25 In etatib⁹ vo. 23
26 Qui vo, pducũt. 23
27 Seniorib⁹ nõ factis: 23
28 Seniorib⁹ ⁊ ad iuuẽtu. 23
30 Adolescẽtib⁹ vo. 24
31 Ultra vo hãc etatẽ. 24
32 Seniorib⁹ vo disinie. 24
¶ De ꝓnosticatiõe egritudinũ p tpa anni in pticulari.
16 Cõstõnes anni ficce. 22
5 In horis qñ eadẽ die. 20
9 In moderat|tpibus. 21
¶ De ꝓnosticatiõe egritudinũ p tpa ãni in pticulari.
7 Qum estas fit similis. 20
¶ De ꝓnosticatiõe egritudinum per etates.
29 Plurime pueris passi. 23
¶ Aphi ẽtie pticule pti practice ptinẽtes sunt de regie corpũ. f. tpa ãni. ⁊ p⁹ ĩ vli pe nes ꝓpiones etates ⁊ ꝓsuetudines.
2 Nãr be q̃dẽ ad hye. 20
4 Etates q̃dã ad regio. 20
3 Egritudinũ alie. 20
¶ De regimie p̃dicto penes quandam etatẽ.
19 Scõs horas q̃dẽ vers|. 22
¶ Aphi q̃rte pticule pti theorice ptinẽtes sũt de ꝓnosticatiõe seu significatõe. ⁊ ĩ p⁹ in vli q̃tũ ad locũ eũationis
17 Nõ febricitãtib⁹. 25
18 Sup diaphragma. 25
20 Nõ febricitãtib⁹. 26
¶ De ꝓnosticatiõe ĩ pticulari. ⁊ p⁹ p signa sumpta a morbo ⁊ motu eius.
55 In bubonibus. 28
51 In febrib⁹ apa nõ so. 28
59 Tertiana in septem. 29
44 Quibuscũq; febres l. 28
60 Que iudicãt ĩ parib⁹. 29
17 A spasmo aut tetano. 29
¶ De ꝓnosticatõe p signa sũpta ab accidẽte: ⁊ p⁹ p signa sũpta ab actõe mutata l' lesa
11 Quibuscũq; torsiões. 25
31 Laboriosis febribus. 26
32 Quibuscũq; ex febr. b. 27
33 Si vo ⁊ ꝑus doluerit. 27
34 Si a febre habito tũo. 27
35 Si a febre habito coll. 28
62 Quibuscũq; ĩ febrib⁹. 29
46 Si rigor inciderit. 28
29 Quibuscũq; ĩ fe. sexta. 26
58 A causone bito rigor. 28
30 Quibuscũq; exacerba. 26
49 In nõ deficiẽtib⁹ feb. 28
50 Ubi ĩ febre nõ defici. 28
54 Quib⁹ plmq; tusses. 28
66 In febrib⁹ ⁊ somnis. 29
67 In febrib⁹ spũs. 29
68 In febrib⁹ acutis. 29
73 Quib⁹ hypocõdria fit. 30
¶ De ꝓnosticatione p signa sũpta a mutato exeũte: ⁊ p⁹ a a mutato egrediente per totum corpus vt sudore.
37 Frídi sudores cũ fe. 27
38 Et vbi ĩ corpe sudor. 27
41 Sudor mult⁹ ex sõno. 28
42. Sudor mult⁹ frid⁹. 28
¶ De ꝓnosticatione p signa sũpta a mutato exeũte p ptẽ corpis egrediẽte: ⁊ p̃mo p signa sumpta ab egestione.
21 Egestiones nigre. 26
22 Egritudib⁹ q̃buscũq;. 26
23 Quibuscũq; ĩ febrib⁹ ll. 26
24 Dysenteria si a felle nig. 29
25 Sanguis sursum. 26
26 Nigre egões si a dysẽ. 26

60 Quibuscũq; aur. 29
28 Quibuscũq; fel. 26
¶ De pnosticatõe p signa sumpta a sputo.
47 Ex secreationes si. 28
¶ De pnosti. sũpta ab oculq; a lachrymis.
51 Quibuscũq; i fe. 28
¶ De pnosticatõe sũpta ab vrina oimodo
69 Quib⁹ vrie gsse. 29
70 Quib⁹ vrie i feb. 29
71 Quib⁹ i septima. 30
72 Quib⁹ vrie lipiõ. 30
73 Quibus spes est. 30
75 Si sã. aut p⁹ mix. 30
76 Quib⁹ i vrina gs. 30
77 Quib⁹ i vria pig. 30
78 Quibuscũq; san. 31
79 Quibuscũq; i vri. 31
81 Si sã. aut p⁹ mig. 31
82 Quib⁹ in vriali. 31
83 Uria mlta nocu. 31
¶ De pnostic. p signa sũpta a mutata q̃litate
39 Et vbi i corpe ca. 27
40 Et vbi i toto co. 28
49 In ñ oficiẽtib⁹ f. 28
63 Quibuscũq; i fe. 29
65 In febrib⁹ cõ vẽ. 29
53 Quib⁹ i dẽtib⁹ li. 28
¶ Aphi iiij. pticule pti practice ptinẽtes ẽtãt pfti o eũone actuali q̃ b⁹ q̃dã canõ i curatõe morbor pacuor exequẽd⁹ pmittit ꝫ p⁹ põi k̃õbit⁹ mod⁹ i purgõe
10 Medicari i valõ. 25
9 Medicos vo iser. 25
2 In pharmaciis ta. 24
12 Quib⁹ vẽtres ou. 25
3 Si q̃lia purgari. 25
4 Purgare q̃dẽ. 25
5 Sub cane. 25
6 Graciles ⁊ faciles. 26
7 Difficile vomẽtes 25
8 Priscos. 25
13 Ad helleboros. 25
14 Qũ biberit q̃s. 25
15 Qũ voluer⁹ ouẽ. 25
16 Helleboz⁹ ẽ picu. 25
19 Quicũq; i phar. 25
1 Pregnãtes si ou. 24
¶ Aphi v. pticule pti theorice prinentes sũt o pnost. ⁊ q̃busdã cãis morbor gignitiuis in aborsu ⁊ e⁹ dã accitis q̃o ẽ sterilitas: ⁊ p⁹ in vri p sig oiis mõi: ⁊ p⁹ p signa sũpta a morbo.
8 Epilepsie quibus. 31
9 Quicũq; pleureti. 31
10 Ptisis fit 31
11 Quicũq; sq̃nãciã. 32
16 Quicũq; pleuret. 32
63 A q̃rtanis habiti. 36
¶ De pnosti. vri: ⁊ p⁹ p sig sũpta ab accite: ⁊ p⁹ ab actione mutata.
1 Spasm⁹ ex helleb. 31
2 In vulnẽ spasm⁹. 31
3 Sãguie multo fiu. 31
4 Spasm⁹ innat⁹ ⁊. 31
6 Si inebriatus. 31
7 Quicũq; a tetano. 31
65 Quib⁹ tũozes i v. 36
66 Si vulneribus. 36
68 Rigores i mulie. 36
¶ De pnosti. p sig sũpta a mutato exeunte.
12 Qui a ptisi mole. 32
13 Quibuscũq; ptific. 32
15 Ptisi hito diaria. 32
14 Quicũq; sã. spũo. 32
¶ De pnostic. p sig sũpta a q̃litate mutata.
70 Quib⁹ circũ ẽdi. 36
71 Jcterici nõ valõ. 36
¶ De pnosticatõe in pticulari p sig sũpta i mulierib⁹ appẽtia: ⁊ p mo p signa appentia i mulierib⁹ pgnãtib⁹.
30 Mulieri i vro hãti ab aliqua. 33
36 Mulieri i vtero habenti si subito. 33
37 Mulieri i vtero 33
40 Mulierẽ si vis. 34
41 Mulr fiq̃õ ma. 34
42 Si mulieri pgn. 34
43 Que pter nam. 34
44 Quecũq; corpa. 34
47 Fet⁹ mar⁹ q̃dẽ. 34
49 Mulieri in vtero habẽti tenasmon. 34
53 Quecũq; corrup. 34
55 Quecũq; i vro. 34
60 Mulieri i vro. 35
61 Si mlieri purga. 35
35 Mulieri mẽstru. 33
51 Quecũq; in vro habẽt bil circũcludit. 34
¶ De pnosticatõe p signa appentia i mulieb⁹ nõ pgnãtib⁹: ⁊ p⁹ p signa significantia secũdiratẽ vl sterilitatẽ.
59 Mlr si ñ accepit. 35
40 Mulierẽ si vis. 34
45 Quecũq; exitet. 34
¶ De pnosticatõe p signa appentia i mulierib⁹ nõ pgnantib⁹ et significãtia alia a pdict⁹
39 Mlib⁹ q̃b⁹ ad m. 33
3 Mulieri sang. vo. 33
32 Mulr mẽstruis. 33
34 Mulieri q̃ a ma. 33
35 Mlieri mẽstrua. 33
38 Si mlr q̃ necq; pg. 33
54 Quibuscũq; os. 34
56 In fluxu mlibri 34
57 Mẽstruis plib⁹. 34
58 In ano phlones. 35
¶ De q̃b⁹ dã caus mor bor gignitiuis ⁊ accitis cuisudã q̃o ẽ sterilitas ⁊ ẽt aborsus: ⁊ p⁹ de q̃ busdã caus morbor.
17 Calidũ nocet. 32
18 Fridũ vo spasmũ. 32
19 Fridũ inimicũ. 32
21 Ulcerib⁹ fridũ. 32
22 Calidũ saniẽ fa. 32
24 Fridũ velut nix. 32
¶ Cã pdictorũ docet hip. lauda bilẽ aquam cognoscere.
26 Aq̃ q̃ cito calefit. 33
¶ De causis generatiuis sterilitatis.
62 Quicũq; fridas ⁊. 35
63 Silr iuniorib⁹. 35
¶ De causis generatiuis aborsus.
29 Mlr i vro hãs. 33
33 Mulr i vro hãti. 33
¶ Aphi v. pticule pti practice ptinẽtes pfti o curatiõe tacta: ⁊ p⁹ o ea q̃ p alẽantia pficit.
20 Quecũq; ifrida. 32
23 In his vo os vti. 32
21 Est aũt vbi. 32
25 In articul⁹ dolo. 35
¶ De curõne q̃ p eũantia l⁹ ostrigẽtia pficit.
28 Muliebria edu. 33
48 Ad mricẽ pcipi. 34
67 Posticora capit⁹. 36
50 Mulier⁹ nõstru. 34
¶ De curõne q̃ p alẽantia sil ⁊ eũantia pficit.
64 Lac vare caput. 36
65 Quib⁹ tũozes. 36
46 Si mrix i vteb. 34
27 Quibuscũq; bibẽ. 33
¶ Aphi vi. pticule pti theorice ptinẽtes sũt o pnosticatõe ⁊ cãis q̃p rũdã passionũ siue accidẽtiũ: ⁊ p⁹ o pnosticatõe p sig appentia i corpib⁹ nentr⁹ decidẽtie
2 Quib⁹ mazes hũtõ. 37
51 Quibuscũq; sanis 40
¶ De pnosti. p sig apẽtia i corpib⁹ egris: ⁊ p⁹ p sig sumpta a loco passionis.
18 Uesicã icisam. 38
19 Qũ icisũ fuerit. 38
25 Perehipilã extri. 38
37 Sq̃nãte habito. 39
41 Quibuscũq; sãi. 39
7 Dolores ⁊ tuore. 37
¶ De pnost. p sig sũpta a passiõe siue morbo.
21 Maniacis varic. 38
28 Eunuchi nõ po. 38
40 Qubuscũq; vo. 29
46 Quibuscũq; gi. 40
59 Quibuscũq; a. 41
60 Quibuscũq; a. 41
33 Quibuscũq; cal. 39.
8 Hydropic⁹ vulne. 37
45 Uulnera q̃cũz. 40
11 Melãcholicis ⁊. 37
49 Quibuscũq; tu. 40
50 Quibuscũq; cẽ. 40
57 Apopletici. 41
¶ De pnost. p sig sũpta ab accite: ⁊ p⁹ p sig sũpta ab actiõe mutata.
1 In diuturnis lyẽ. 36
3 In diturnis dysẽ. 37
6 Nephretici ⁊ cẽ. 37
9 Late pustule. 37
13 A singultu hito. 37
23 Si timor. 38
26 Quibuscũz i cau. 38
32 Aridũ ructuãtes. 39
34 Hydropic⁹ tuss. 39
51 Attẽdẽ oportet. 41
52 Dissipiẽtie. 41
54 In acut⁹ passio. 41
55 Podagrica ⁊. 41
44 Quib⁹ cũq; ex. 40
¶ De pnosti. p sig sũpta a mutato exeunte.
10 Laput doleti. 37
17 In oculis patiẽ. 37
27 Quicũq; epici. 38
16 A pleuretide ba. 37
15 A diaria hito. 37
31 Trauli a diaria. 39
14 Ab hydrope ba. 37
20 Si i vẽtre sang. 38
43 Quicũq; splen. 40
48 Splenetic⁹ dys. 40
58 Si omẽtũ erupi. 41
55 In melic⁹ egritu. 41
29 Mulier nõ po. 39
30 Pueri nõ poda. 38
¶ De pnosti. p sig sũpta a mutata q̃litate.
4 Circũfluẽtia vlce. 37
42 Jcterici si ep ou. 39
¶ De cãis quorũdã accidẽtiũ siue quarũdã passionũ.
39 Spasm⁹ fit ex pl. 39
¶ Aphi sexte pticule pti practice ptinẽtes q̃ dr̃ preseruatiua.
47 Quibuscũq; phlebotomia aut ⁊c. 40
¶ Et pti practice ptinẽtes q̃ dr̃ curatiua o q̃ pmittit vn⁹ canon i cura q̃p rũdã passionum attendendus.
5 Dolores i lacib⁹. 37
22 Quibuscũq; vol. 38
31 Dolores oculor. 39
38 Quibuscũq; ab. 39
12 Emorroides sa. 37
36 Dissuriã phlois. 39
¶ Aphi vii. pticule pti theorice ptinẽtes sũt o pnosti. ⁊ o cause accidẽt⁹ cuiusdaz. s. sternutatõis: ⁊ p⁹ de pnosti. p signa a morbo.
5 In mania dysẽ. 41
11 In pleuretide pi. 42
31 Catarri i supiori. 43
12 In pipleumõia. 42
19 In ossis denud. 42
51 Quicũq; spachi. 44
58 Quibuscũq; cc. 44
53 Quicũq; cẽ ep. 44
¶ De pnosti. p signa sũpta ab actiõe: ⁊ p⁹ sũpta ab actõe mutata.
3 In võitu singult⁹. 41
10 In ileon singul. 42
48 Hydropic⁹ si. 44
4 In sudore rigor. 41
7 Ex multa potat. 41
4 In sanguis flux. 42
29 Quibuscũq; os. 42
13 In vulnerib⁹ for. 42
14 In percussiõe i ca. 42
17 In phlone epa. 42
18 In vigilia spal. 42
21 In lytargico tre. 42
25 In oss fractura. 42
26 In pharmacie. 42
37 Quibuscũq; ne. 43
41 Si ligua intpa. 43
42 Si suppurgat. 43
44 Mulier ãbed. 43
De pnost. p sig sũpta tũ a mutato exeũte.
15 In sãguis sputo. 42
16 In sanies sputo. 42
20 In berisipila pu 42
22 In forti pulsu. 42
23 In dolore viuk. 42
24 In secessu cho. 42
30 Si ab albo phl. 42
31 Quibuscũq; sputu. 42
32 Quibuscũq; i se. 43
33 Quibuscũq; cho. 43
34 Quibuscũq; vri. 43
35 Quibuscũq; i vri. 43
36 Quibuscũq; pig. 43
38 Quicũq; sãgui. 43
40 Si sãguinẽ et. 43
45 Quicũq; epici. 43
46 Quicũq; i capi. 43
55 Quibuscũq; inẽ 44
56 Quibuscũq; ep. 44
50 A sq̃nãte hito. 44
De pnost. p sig sũpta tũ a mutato exũte ab actione mutata.
6 In egritudie diu. 41
8 Ex apat⁹ int⁹rup. 41
¶ De pnosti. p sig sũpta a q̃litate mutata.
1 In acut⁹ morbis. 41
2 In osse egrotãti. 41
27 In dolore forti. 42
¶ De causis cuiusdaz accidẽt⁹ .s. sternutatõis
52 Sternutatõ fit 44
¶ Aphi septie pticule pti practice ptinẽtes.
49 Strãguriã ⁊. 44
54 Quibuscũq; o. 44
43 Si febris nõ a. 45
47 Oculor dolo. 44
57 Alices ⁊ oscita. 44
59 Corpib⁹ tũidas. 45

Finis.

¶ Prefatio domini Constãtini africani montis cassianensis monachi ad Azonẽ uel Glauconẽ discipulũ suum.

Licet petitõibus tuis continuis fili mi Azo mihi sepi⁹ diceres: vt ex opusculis Galieni aliqua latine lingue transducerẽ ex arabica lingua: vitamẽ multũ negaui: hesitãs tãtũ transferre opa philosophi. Sed cũ petere nõ desisteres: ⁊ latinã linguã tãto carere viro te dolere diceres: tandẽ cõdescendẽs tibi: opus suũ quoddã sup aphorismos Hypo. gloriosissimi trãsferre destinaui. Quod si ꝓspicaciter quis intẽderit: operam suã nõ amisisse cõgaudebit. Est aũt in hoc ope materia ꝑlucida: verba quoq; põderosa: quib⁹ iuctis ⁊ si Gal. poeta nõ fuerit: illud tũ Horatij lyrici vtus ẽ sibi mutuari Aut ꝓdesse volunt aut delectare poete. Jn mã eni ꝓfuit in verbis põderosis ⁊ delectauit ⁊ ꝓfuit. .I.

Vita breuis ars uero lõga: tẽp⁹ aũt acutũ: expimẽtum fallax: iudiciũ autẽ difficile. ¶ Oportet autẽ nõ solũ seipsũ ꝑbere faciẽtem que oportet: sed etiã egrotantes ⁊ pãtes ⁊ ea q̃ extrinsec⁹ sunt.

Plurimi interptes hui⁹ libri ĩ hoc maxime sunt cõcordati q̃ h̃ siue vn⁹ sit aphorism⁹: siue plures sint aphorismi tot⁹ esse: quasi proemiũ subsequẽtis opis: in quib⁹ conuenit inuestigare que Hypo. intẽtio fuerit: quod forsan enucleabit si verba sua singula cõsiderent. ¶ Uitã ergo dixit breuẽ ad immẽse ꝓlixeq; hui⁹ artis cõparatiõem: Artẽ longã: quia tẽp⁹ in quo ꝓticularitẽr ẽ operãdũ strictũ videt esse atq; paruũ: quam siquis velit capere lõgis exercitijs ⁊ lõgo vsu capi est necesse. Cũ.n. quis artẽ quãlibz ad actũ ducere velit: duob⁹ rẽ necesse instrumẽtis. s. experimẽto ⁊ ratiõe: sed ratõe rẽ ꝓbandã iudicãte: quor primũ timorosum. s. experimẽtũ: secũdũ vo difficillimũ ¶ Tempus vo strictũ est ꝓpter subiectũ in quo elaborãdũ est: hoc aũt humanũ corp⁹ esse patet: qõ cũ per se facile moueat: q̃ tomagis reb⁹ extrĩsecis accidẽtibus mouẽtib⁹ ¶ Experimẽtũ vo timorosum ꝓpter subiecti nobilitatẽ: nõ ꝓpter motõis siue velocitatẽ: que ad tpis attinet strictiõem. ¶ Iudiciũ aũt fm rõnales intellect⁹ pater esse difficile: cũ discordẽt in eo oes vsq; hodie Siquis aũt fm methoicos hoc intelligere velit: vt iudiciũ sit rei ꝓbate quã iam nouerat: ⁊ hoc cõstat q̃ difficile sit: qũ vir etiã pfectissim⁹ adipisci possit. Sz qũ hypo. de rõnalib⁹ sit: sentẽtia sua prima tenẽda est. Hic prima finit hui⁹ aphorismi ps. ¶ Subsequẽs vo nõ ẽ ita ꝑdicere. i. exponere: sed faciẽtẽ q̃d faciẽdũ sit instruere. Oportet inquit nõ solũ seipm ꝑbere facientẽ ⁊c. ac si diceret: Oportet lectorez hui⁹ mei libri sique sepsĩrim hic tẽtare ⁊ certificare velit: vt qum iam medicus factus fuerit: ne tñ his que oportet facere cõtẽt⁹ sit: sed etiã ordinet res infirmo ⁊ assistẽtes sibi: ⁊ q̃ extrinsec⁹ sunt fm q̃ oportz. ¶ Quod.n. in ꝓmis dixit ad vitã breuẽ ⁊ ad artẽ longã attinuit. Que vo hoc sequũt vitã breuẽ: ⁊ artẽ longã fatẽt ee: subsequẽs q̃si statuit pactũ inter hypo. ipz ⁊ lectũ ipm libũ: sed his ad horã ꝑtermissis: oportet ea a capite repeti: quare vitam breuẽ q̃tũ ad artẽ longã dixerit. Hec.n. ꝓma intẽtio fuit nobis. Quidã ergo eũ intẽdisse dicũt ad assiduas hui⁹ artis lectiões lecturos instigare. Quidã cõfirmãt ad hoc eũ laborasse: vt eos remoueret ab hac arte. Alij eũ voluisse discernere qui ad hanc artẽ essent ꝓmptiores: quine tardiores. Quidã vo vt osideret quare libros de medicina fieri necesse eet. Plerique testãt eũ intẽdisse breues de hac arte libros fieri debere: vnde ⁊ aphorismos eũ intitulasse dicũt. Sũt ⁊ alij clamãtes eum voluisse nullũ ad pfectõem hui⁹ artis posse ꝑtingẽ: sed vnũquẽq; ꝓ posse suo aspirare ad eam. Alij quidẽ q̃ mõstret magnã culpã medici fore: qũ qõ intẽdit ⁊ velit explere non possit. Quos oes fere remotos esse puto a sua intentiõe. nõ est.n. sapiẽtis vtpote hypo. libros facere: ⁊ lecturis dicere dicta sua nõ cõplere posse: ⁊ ita eos a se repellere: qũ horũ repugnet dictis qũ dixerit: Oportet nõ solũ seipm ꝑbere que oportet facientẽ. Quibus ex verbis certificauit omnia posse expleri q̃ ipe ꝑcepit. non .n. quẽq; in locis multis dixit peccare: ⁊ ad pfectõem ꝓuenire nõ posse. Qõ si diceret nõ subinferret: Oportet. Sed postq̃ vitã breuẽ dixerat ⁊c. medic⁹ in infirmo ꝑcat: ⁊ infirm⁹ in se: ⁊ assistentes sibi peccãt dicendũ erat. Non ergo sunt laudãdi dicentes ipm dixisse vitã breuẽ vt discẽtes a se repelleret. magne.n. amẽtie esz eũ libros facere: ⁊ postea velle eos a se dimittere: ⁊ qũ lecturos deberet attẽtos facere: satageret eos a se repellere. Qui aũt dicũt q̃ discipulos instiget: ac si dicẽt: Propter vite breuitatẽ ⁊ artis ꝓlixitatẽ oportet eos laborare multũ: põt esse verũ. sed hoc dicere neq; sensui: neq; intẽtiõi hypo. neq; dictis hui⁹ libri cõpetit. Dicẽtes cũ quoq; voluisse discipulos rẽtare dicentẽ artẽ durã ⁊ longã esse: hi pũt vez dicere. Plato.n. ad tentãdũ voluntatẽ discipuli qũ in qualibet arte debeat introduci ꝓsuadet: vt ars longa ⁊ dura dicat vt animet magis lecture. Sed qũ oretenus debeat ꝓsuaderi: nõ hoc apponẽdũ erat proemio huius libri: quia ꝓlog⁹ suis subsequẽtib⁹ semp est adaptãdus. ¶ Uoluit ergo forsan hypo. omniũ librorũ suorũ aphorismos esse ꝑmos: ideo in capite eorũ posuit: qõ omnibus vniuersale est: mõstrãs hãc artẽ nõ posse capi ad plenũ: nisi adsit multũ exercitiũ ⁊ temp⁹ longũ: fm tñ q̃ natura erpetũt discẽtiũ. Credẽtes ⁊ hypo. hunc ꝓlogũ fecisse omnib⁹ libris suis vniuersalẽ nõ obuiãt dicẽtib⁹ hic voluisse ostẽdere: quare de medicina fuit necesse libros facere. Sed qũ iste idẽ fecerit libũ: quẽ introductoriũ medicine intitulauit: cui ⁊ ꝓlogũ vniuersalẽ hui⁹ artis adhibuit: qui est ad intelligendũ vniuersaliter viã ⁊ significatiões tot⁹ medicine artis: sicut ⁊ nos docebimus qũ eũ explanauerim⁹: absurdũ esse videt vt hic de quo agimus vniuersalis esse dicat. Utriq; ergo illi laudãdi sunt plus aliis qui asserũt hui⁹ ꝓlogi fuisse intẽtõem. s. aphorismatica suorũ sermonũ mõstrare auctoritatẽ: ⁊ cõfirmãtes velle eũ ostẽdere quare de medicina libros fieri fuit necesse. primi: q̃ qũ aphorismi sit breuiter sentẽtiã auctor exponere: magnũ iuuamẽtũ tribuit longã artẽ breui tẽpore discere volẽtib⁹. Alij sunt laudabiles q̃ necessitatẽ faciẽdi libros hui⁹ artis sunt cõfirmãtes: quia quum vita vniuscuiusq; hois ad lõgitudinẽ artis breuis sit: nullus ad pfectiõem huius artis põt peuenire: nisi antea legerit:

⁊ ad plenũ intellexerit libros illorũ: qui antea artẽ illã
experimẽtis didicere: ⁊ qum ipe expert⁹ sit actualiter ex-
perta in libris aliis tradere nõ deneget: quousq; ars oio
reddat cõpleta. Intẽtio vtriusq; cõfirmãda est ꝶ modo
Qum inquit vita humana ad longitudinẽ artis sit bre-
uissima: inpossibile est vt quis eam ad plenũ capiat: nisi
pores experiẽtia sua libros fecerit: ⁊ successiue expti alia
addiderint: quousq; ad vtrorũq; experimẽtorũ pfectiões
deueniet ars ista. Sequẽtia post addidit: vt cõfirmaret
longitudinẽ artis: ac si dixerit: Uita breuis: ⁊ ars longa:
qz temp⁹ acutũ est ⁊ strictũ: ⁊ experimẽtũ est timorosum:
difficile vero iudiciũ. Ars vero lõga est: quia tps operandi
eam strictũ est: qum sicut dixim⁹ artẽ hanc sine duobus
his instrumẽtis operari nequeam⁹: ratõis. ſ. adiuuamẽto
⁊ operãdarũ rerũ experimẽto: quorũ experimentũ est ti
morosum: iudiciũ vero difficile. ¶ Non sum vituperãdus
neqz tedio lector est afficiẽdus: si breuiter ⁊ quasi sub epi
logo recapitulẽ omnia suprãdicta. Temp⁹ ergo strictũ
propter subiectũ. ſ. corpus humanũ: quod est medicãdũ.
hoc enim subito ⁊ tempe mouet parum. Timorẽ experi-
menti nobilitas facit eiusdẽ subiecti: quod nõ aliis assi-
milatur subiectis: qum in eo medicinã operemur. in lapi-
de enim ⁊ corio ⁊ ligno ⁊ similibus: in quib⁹ artificiali-
ter laboramus: nulla fere corruptio subsequit: si in eis
facta non bene successerit artificia: sed maxim⁹ probãdi
est timor: si circa corpus humanũ male ceciderit experi-
mentum: quia ipm subiectũ destruit: ⁊ quasi eius fit inte
ritus. Iudiciũ. ſ. ratio difficilis videtur: quia qum p ipa
comp̃hendãt experimẽtanda testat hoc esse graue mul
titudo discordantiũ in ea adipiscẽda: que ratio si facile
inuenta esset: nõ trũ in ea discordari oporteret. ¶ Alii vo
dicunt hypo. intendisse iudiciũ non ratõem esse sed po-
tius determinatiõem rei experimẽtande: quod patet q̃
sit difficile. Siquis enĩ diuersis medicaminib⁹ medicina
tur: si quolibet diuersorũ iuuetur siue disturbetur: quod
horũ iuuerit siue nocuerit non est facile videri. verbi gra
tia: si suauiter infirmus dormierit: ⁊ post somnũ epithi-
mate se inunxerit: deinde cataplasmauerit seu clysteriza
uerit: ⁊ post hoc quale quid comederit: ⁊ ex hoc sponta-
nea solutio euenerit: nõ facile est videri quod eorũ iuue-
rit seu nocuerit. Unde vniuersaliter ars lõga est ad vite
singulorũ hominũ cõparatiõem. Libri ergo necessario
inde erant faciẽdi ⁊ posteris dimittẽdi: maxime aphori-
stice abbreuiati: ne superuacuũ videat pleno manare de
pectore. Qõ subitulit: Oportet aũt non solũ seip̃z prebe
re ⁊c. taliter precedẽtib⁹ cõtinuari conuenit. sed si hec et
dicenda certificare velis: non solũ oportet faciẽda ex pte
tui fieri: sed etiam infirmũ obedire: neqz in aliquo decet
eum obuiare tibi. Oportet ministrãtes quoqz studiosos
⁊ gratos sibi esse: immo extrinsec⁹ ad velle infirmi: et vt
oportet apparẽter omnia quib⁹ in cõpetẽtib⁹ medicina
ludificatur: ⁊ sanitati obuiatur. Per extrinsecus mansio
nocens siue iuuans intelligit vel nũcius nũcians quoqz
iracũda vel angustiosa: vel etiã minus leta: ⁊ strepit⁹ qui
libet somnũ sibi prohibẽs: immo alia plurima que fere
sunt innumerabilia. Nec omnia si fiant sicut oportet: ni
hil incõueniẽs me scripsisse inuenies. 2

¶ ꝶ perturbatõib⁹ uẽtris ⁊ uomi
tibus q spõte fiũt: siqdem qualia
oportet purgari purgent ⁊ cõfert ⁊ bñ
ferũt. si uero nõ: cõtrariũ. Sic ⁊ inani
tio: siqdem q̃lez oportet fieri fiat ⁊ con
fert: ⁊ bñ ferũt. si uero nõ: cõtrariũ.

Cõtemplari igitur oportet: ⁊ tẽpus ⁊
regionẽ ⁊ etates: ⁊ egritudines in qb⁹
oportet aut non.

¶ ꝶ bis suis verbis ñ quãtitatẽ purgatiõis: ſz q̃li-
tatẽ solũmõ resperit: qõ manifestatur ex eo q
Qualia oportet vt. ¶ A naturalib⁹ aũt ĩcipit: qũ
Qui sponte fiũt dixerit. ⁊ artificialẽ tetigit: qũ Sic ⁊ in-
anitio: ⁊ reliq̃ subitulit. q̃ si ꝶ vtraqz quãtaz: ⁊ ĩ artifitiali tãtaz dixisset.
¶ Dic mlti impiti expositores peccãt: nec ẽba nec ẽborũ
suor intẽtionẽ ĩtendẽtes: quor error depẽdit: vbi dr:
Sic ⁊ inanitio. ¶ Alii. n. fatẽt eũ intellexisse cibi abstinẽ
tiã: alij phlebotomiã: qõ fit iõ: qñ hypo. omnẽ purgati-
onẽ solet ĩanitionẽ vocare. Sed hic sicut dixi de sola q̃li
tate intellexit. ſ. vbi dixit: Sic ⁊ ĩanitio. q. d. sicut natura
facit ⁊ artifex faciat. Quia aũt semp inserit medicũ acti-
onẽ nãe debere secẽ: ide Qui spõte fiũt: pmisit. Qualia q̃
oportet purgari purgẽt: vbi nociua trũ ppẽdãt: Sic. n.
cõfert: ⁊ bñ ferũt. si vero aliquor alior euacuatio facta
fuerit: ⁊ nõ tristãtiũ nocitiuor: cõtrariũ. ſ. neqz cõfert ⁊
difficulter ferre laborãtes. Similiter ⁊ in artificiali purga-
tiõe oportet nocitũ purgare: sicut alibi iussit ipe: Opor-
tet iqt nociuos chimos ñ alios purgari. Si. n. phlegma
dominẽt: oportet qb⁹ medicinis purgari decet purgẽt.
Et si cholera vl melãcholia dominẽt: purgari phlegma
dimittat: ⁊ in his euacuãdis itẽdat. Idẽ ⁊ de sanguine
ĩtelligat. Dñantes aũt chimi a q̃litate corpis possũt in-
telligi nisi q̃ chimi ĩteriores ñ idẽ sũt qõ chimi exterio-
res: hypo. alibi testãte: Color inqt corpis hũor dñantiã
ostdit si nõ in pfũditate corpis accubuerit: q̃ qum non
vbiqz sũt eq̃les: vñ cũ pori ĩuestigatiõe temp⁹ ⁊ regiones
etatẽ ⁊ morbũ ĩuestigari oportet. Qum. n. quilibz humorũ
dñet ppa signa bñe dignoscit: qõ post planius exequ-
mur. ¶ In primis q̃ q̃rit de tempore: post de regiõe: etate
quoqz ⁊ infirmitate: vt si cholera ru. dñari se in corpore
ostdit: ⁊ temp⁹ cognosci oportet. ſ. si estas fuerit: deide
regiões: si cala sit: ⁊ si infirm⁹ sit ĩ pfectiõe iuuẽtutis siue
vtut. Similit ĩ phlegmaticis: si hyems sit: ⁊ regio frida:
⁊ si infirm⁹ senex. Nis exploratis de nã morbi ẽ inuesti-
gare: qz tertiane sũt de natura cho. ru. quartane de cho.
ni. quotidiane de phlegmate: cancer de melãcholia: he-
risipila de cho. ru. vñ morbi singulariter erũt ĩuestigãdi:
qz si bñ perdrant: vtilitates ⁊ rationẽ purgãdor cogno-
scem⁹ ¶ Palã ergo est eos male interptari: q̃ hypo puta
uerũt dixisse: inanitionẽ solã cibi abstinẽtiã ĩ febrib⁹ qũ
nũq̃z febres nolayerit: ſz potius vniuersalt q̃ fiunt extra
nãm tetigerit. ¶ Ostdit se quoqz purgãdi q̃litatem non
quãtitatẽ voluisse: qũ in sequẽtib⁹ dictur⁹ sit de q̃titate
Tempora curãdor morbor ⁊ modũ curãdi ego dictur⁹
sũ alibi: quomõ vl qñ debeãt purgari siue curari. Nõ. n.
hic necessitate aliq̃ cõpellor id. pleq̃: qum si hoc ĩ ꝶ loco
tãgerẽ nõ meli⁹ hypo. tacẽte dicerẽt: ⁊ nõ tangenda tãge
rez: ⁊ fmonẽ nõ ptelãdũ ptelarem. 3

¶ ꝶ exercitantib⁹ ad summũ bone
habitudines sunt fallaces: si in ul
timo fuerit. non enĩ possunt manere in
codẽ neqz gescere. qui uero nõ gescunt
nequaq̃z pñt in meli⁹ addere: relinquit
igit ad peius. ¶ Dor igit causa bonã
habitudinẽ soluere ꝓfert: ⁊ non tarde:
ut rursus principiũ nutrimẽti accipiat

corpus. Neqz compressiones ad ultimũ ducere: fallax enim est: sed qualis natura fuerit sustinẽtis ad hoc ducere Similiter ⁊ inanitões ad ultimũ ducẽtes sunt fallaces: et iterũ resumptiões in ultimo exñtes fallaces.

IN aphorismo pcedenti de qualitate purgandi intentõem hypo. fuisse diximus: in isto ⁊ ĩ sub sequẽti ad quãtitatẽ intendit purgatõis. ¶ Incipit autẽ de plenitudinis vltimitate: ⁊ de eiusdẽ inanitione: quib⁹ in dictis sicut suus mos est introduxit quãdaz similitudinẽ: que similitudo ĩ corporib⁹ se exercitãtibus est crassitudo. hanc autẽ intellexit artificialẽ: ⁊ vt ita dicaz instrumẽtalẽ. In hac enĩ athlete dies suos finiũt ⁊ palestrite. Crassicies autẽ absoluta in quibusdã se exercitantibus sicut aratorib⁹ ⁊ similib⁹ ẽ laudabilis: quia non in eoz plenitudine vltima est: neqz adeo est molesta: sed ad similitudinẽ introducta est ullaudabilissima: cuius intẽtio tñ est corpis magnificatio: in qua proculdubio augmentãtur chimi ad nutriendũ mẽbra totius corporis Dis enim magnificatis: ipossibile est corpora vltra modum non magnificari. Et huiusmodi crassicies fallax ⁊ molesta est. Si enĩ vasa vltra modũ impleanẽ: timendũ est ne forte crepent: vel calor naturalis suffocetur vnde multi morte subitanea sunt extincti: corporib⁹ pertingẽtibus in vltimitatẽ plenitudinis. Sed crassicies naturalis in aratorib⁹ est laudabilis: qum non ad vltimitatem plenitudinis puenit. vnde sicut pozem non necesse est minui hanc ppter suspectõem molestatiõis: quã necessitatem priozẽ minozãdi hypo. tetigit: qum non posse manere in eodem neqz quiescere dixerit. Natura enim qũ semper cibũ digerat mittens in loca sibi destinata: epar quoqz in sanguinẽ mutat: ⁊ in toti⁹ corpozis mẽbra deleget: membra vero sue similitudini adaptẽt. Lozpe aũt ad hoc deueniẽte vt non possit plus capere: ⁊ in venis locus non sit vacuus vbi chimi capiãtur: necesse est venas rumpi: aut subita morte intercipi: quia calor naturalis extinguit: vtpote in lampade videmus: que cũ oleo non redundet: quasi quodã suo recreat pabulo. qp si modum excesserit: necesse est eam extingui. ¶ Ad hanc ergo vltimitatẽ minuendã est festinandũ: vt ad recipiẽdũ sui nutrimentũ corpus competẽs habeat spaciũ: neqz tamẽ ad vltimũ minuendũ est: Vltimitas enim facilioz est in plenitudine q̃z in inanitiõe. Neqz sola quãtitas in purgando est cõsidrãda: sed virtus corpozũ ⁊ natura: quia diuersitas corpozũ in quãtitate tolerãda discordat purgatione. Hanc exercitantiũ crassicie ad quandã hypo. vt diximus introduxit similitudinẽ: quaten⁹ per hoc simile precedẽtia continuẽtur subsequẽtibus vbi addit: Similiter ⁊ euacuatiões ad vltimũ ducẽtes sunt fallaces: ⁊ iterũ resumptiões in vltimo existẽtes fallaces. quibus ex verbis innuitur: qp neqz plenitudinẽ: neqz inanitionẽ vltimemus. Crassicies vero in exercitãtibus si chimi tẽperati: ⁊ virtus fortis ⁊ idonea sit laudatur. plenitudine ergo in vltimitate existẽte inanitiõem oportet festinare: que qum in his vltimari non debeat vt in aratoribus: neqz in alijs erit vltimãda. in omni ergo purgatiõe virtus consideret: ⁊ sic tandem pro suo posse abundãtia purgetur. si enim virtus deficiat: purgatio est cohibẽda: ⁊ si non tota exierit abundãtia. Qõ dixit: Resumptiones in vltimo existẽtes fallaces. si cõtinuare velis superiozi: ⁊ intelligas de hozum corpozum vltimitate plenitudinis: potest quidẽ fm hunc intellectũ accipi. Si aũt fm quosdã idem repetat: diuersis tamẽ vocabulis: quum similiter omnes euacuatiões ad vltimũ ducentes fallaces dixerit: intẽtos nos reddere volũit: ne euacuatiõem vltimaremus quia fallax est. Itidem ⁊ de refectione nimia fugiẽda subintulit: quia refectio fallit nimia succedens nimie euacuatiõi: quum virtus euacuati defecerit: neqz cibum fm qp oportet possit mutare: ⁊ membris euz assimilare: Qõ si sit intellige: Due partes sentẽtie hypo. euacuãtur: vltimitas. ſ. plenitudinis: ⁊ grassicies in athletis. Sed qp dixit: Et iterũ. iinuit id priozi esse diuersum. Hactenus de habitudinis solutiõe ⁊ repletiõe dixit: nũc sequit de habitudine in passione iam adducta: ⁊ de mẽsura diete: que talis est. 4

Tenues ⁊ certe diete ĩ diuturnis semp passiõibus et in acutis egritudinibus quibus nõ conueniũt difficiles. Ad ultimũ tenuitatis: q̃ adducũt diete difficiles: Et iterũ resumptiões in ultimo existẽtes difficiles.

IN precedẽtib⁹ hypo. intẽdit de vltimitate omnimode euacuatõis ⁊ resumptiõis: in hoc vero de ordinãda dieta infirmozũ sua est intẽtio. In diuturna ergo egritudine semper dieta tenuis est fallax in acuta vero non semper cõuenit. Quum enĩ in plurib⁹ egritudinib⁹ acutis oportet vt subtilis dieta detur: in quibusdã acutis danda est vltimitas tenuitatis: als erũt vltime tenues diete: sicut quum totus cibus auferẽt: solũ tñ mellicratũ vsqz in cretici diem dabitur. ¶ Subtilis autẽ dieta non in vltimitate in cibi est paruitate: aut in raro cibo: vtpote ptisano parũ nutriẽte. Danda est aũt dieta subtilis causa defectiõis virtutis ad quam sustentandã pcipimus dari aliquãtulũ. Sanis autẽ dieta dat, duobus modis: aut vt custodiat sicut eozũ fuit vsus: aut vt augmentet ⁊ virtus eozũ confortet. Grossus ergo cibus augmẽtabit: moderatus custodiet: subtilis minuet virtutem: ⁊ ideo cauẽdus est sanis. In infirmis nõ debet virtus augmẽtari: sed sicut inuenit custodiri: sicut in passionibus diuturnis: aut non multũ minui vt in acutis: in quibus acutis si augeat vel custodiat: morbus augmẽtabitur. In qua autẽ acuta egritudine tenuissima ⁊ certa dieta: ⁊ vbi tenuis danda sit hypo. in pitõnozomatõ innuit: qõ tunc meli⁹ dicemus: quum libũ illum exponemus: hic enim breuiter ⁊ parũ dicere ppositumus. Virtute inq̃z infirmi existẽte forti in statu morbi: si morbus in die quarta vel antea determinari debeat: omnis cibus auferatur: quod tenuissima ⁊ certa dieta dicit. Si autẽ in statu bene se habeat: ⁊ termin⁹ septimũ diem nõ transeat: dandũ est solum mellicratũ: quod subtilis ẽ dieta: nõ tamẽ ĩ vltimitate. Si vero virtuti nõ cõfidim⁹ ptisana colata damus: que subtilis est dieta: sed nõ in vltimitate. Ptisanũ vero non colatũ: neqz subtilis est dieta: nĩ si parum datũ: neqz grossa sicut ius tritici: ouа: pisces: et similia. Qõ dixit: In acutis egritudinib⁹ quibus nõ cõuenit: de pacutis intellexit: de quibus etiã postea dicet qũ Ubi vo fm acumẽ egritudo: subinfert. 5

IN tenuibus dietis peccãt egrotantes: ⁊ ideo magis leduntur. Omne enĩ peccatũ quantũcũqz sit magnum: fit magis in tenuibus dietis: q̃z

grossiorib⁹. Propter hoc ⁊ in sanis fallaces sunt ualde certe ⁊ cõstitute diete quoniã peccãtia difficilius ferũt. Propter hoc igitur tenues ⁊ certe diete fallaces sunt ampli⁹ parũ solidioribus.

Multi interptantes taliter hunc aphorismũ intelligunt: ꝙ peccare egrotantiũ nõ a semetipsis fit: sed infiltr̃ eis a medicis: qum inuitis precipiãt: vt subtilẽ teneant dietã vnde magis ledũtur q̃ si ita tenui dieta non vterẽtur: qum inuiti cogant: ꝙ qũ fit virtus eorũ nimia abstinẽtia deficit. Alij absolute ponũt qui inde magis laudãdi sunt: quia absolutiorẽ. i. vniuersaliorẽ dant intellectũ: qum volũtarios vel coactos ꝛtelligi faciãt: ac si dicat hypo. Omne peccatũ in subtili dieta siue per se siue per aliud fiat: multũ necesse ẽ vt ledat: qum per abstinentiã virtus deficiat: ⁊ quia consuetudo eorũ non talẽ dietã expostulat. Dic sensus manifestat̃ ex subsequẽtibus. s. per hoc ꝙ inquit: Propter hoc ⁊ sanis fallaces sunt valde certe ⁊ cõstitute diete. cogit enim eos peccare assiduitas subtilis diete. Aphorism⁹ sequens est apertus. 6

Ad ultimas egritudines ultie curationes ad pfectiõem sunt potẽtes.

Vltimas egritudines intellexit: nullas habẽtes vltimitates post se: vnde pcipit subtilissimã dietam dari: que si fit acuta ipa est quã pacutã vocat: ꝓpter quã ⁊ subiũgit hypo. hic: 7

Si uero fm acumen egritudo cõtinuos ⁊ ultimos labores habet: ultima ⁊ tenuissima dieta necessariũ est uti. Ubi autem non: nõ: sed conuenit grossius reficere. Et tantũ subconde scendere: q̃ztum egritudo mollior fuerit ultimis.

Sicut superi⁹ vltimã egritudinẽ intellexit: quam nulla alia excedere possit: ita ⁊ hic labores vltimos posuit primo: vltra quos nulli alij sunt vlteriores. Dos autẽ accessiões febriũ ⁊ cetera intẽdit accidentia earũ: quia pacute febres cõtinuo vltimos labores habent. i. in pmis diebus quartũ precedẽtib⁹: vnde ⁊ status illico in his sequit̃. Status enĩ nihil aliud est: nisi qum labores ⁊ eorũ accidẽtia vltimãtur. Peracut⁹ ergo morbus est: qum status cõtinu⁹ est qui in pmis quartis intelligit̃: aut in cuiuslibet quarte diei subsequẽtib⁹ in pacuti morbi acumine. vltime tenuissimã dietã oportet dari: qum subtilissima dieta in statu fit necessaria: sicut ipe in libro de egritudĩe acuta dixit: Dui⁹ status cõtinuus est in quartis diebus. sufficit de hac re hic tm̃ dixisse. Siquis autẽ in acutis gritudinib⁹ cibum dare timeat ꝓpter apostemarũ incensiões: siue febriũ cõtinuitates: tũc ⁊ in statu magis necesse est vt caueat: quia omnia apostemata ⁊ incensiões in pacutis egritudinib⁹ in hoc tempe in sui sunt vltimitate: sicut hypo. in pitõnoxomaton: vbi de calido apostemate dixit pticulariter: de calozis vltimitate ⁊ febriũ incensione vniuersaliẽ dedit intelligi: sic enim antiqui ponere sunt soliti. De quocunq; horũ intelligatur bonus et certus est intellectus. Bonũ est vt natura in horũ statu operari permittatur: neq; cibo vel aliqua re impediat̃. Oportet ergo in statu vt tenuis dieta vltimetur. Si autẽ status alicuius morbi post predictos dies quattuor nondũ venerit: non statim vtendũ est tenuissimis dietis: ne forte infirmus ante statum moriat̃. In illo ergo cuius status est in pma q̃rta die: bonũ est illico vltimã dietã dare: qum natura ei⁹ possit pati. Si vero non: solũ mellicratũ vel parũ ptisani sufficit. hec autẽ in tenuitatis vltimitate sunt. Ptisana que hypo. grossum cibũ vocat debẽt dari in statu post diem quartã cui subiũgit: Ut descẽdatur q̃ztũcũq; morbus molliat̃. verbi gratia: si status aliquãtulũ est vicinus detur cibus parũ grossus: si vero remotior desparum grossior: Sic ordinata dieta est vtilis. 8

Quando in statu est egritudo: tũc tenuissima dieta necessariũ ẽ uti.

Hunc aphorismũ alij sicut ⁊ nosipsi subiũgũt superiori: Alij nolunt cõtinuari. Uerũtamẽ quomodocũq; cõtinuet̃ semp erit vnus sensus. In statu enim morbi subtilissima iubet̃ dari dieta: qum tũc multa succedãt accidẽtia ⁊ morbũ digerẽtia. Nõ ergo impediẽda est natura in humorib⁹ digerendis: qui sunt materia morbi: qum tũc tota illi soli rei intẽdat: vircq; superfit hora quin humores vincat. Natura ergo non impediatur in cibis digerẽdis: quod in libris nostris de diecretica prohibuim⁹. Dec omnia hypocratica statui cui succedit declinatio sunt attinẽda. Morituri enim solis pronosticis sunt dimittẽdi: in quib⁹ futura pnũciãtur. In premissis perpẽditur qualis dieta fm tẽpora morbi detur: in subsequẽtibus fm virtutẽ infirmi danda dieta diffinietur. 9

Contemplari igitur oportet egrotantẽ si sufficiat dieta ad statum egritudinis: ⁊ utrũ ille deficiat prius ⁊ non sufficiat dieta: aut egritudo deficiat ⁊ obtundatur.

Quia supius fm morbi statũ continuũ vel remotum cõdescẽdit in dieta: hic diffinit quomodo fm virtutẽ patientũ sit ordinãda: Ut virt⁹ enim ⁊ non morbus nutriat̃: infirmus dietatur. Dec duo si bene considerẽtur. i. dieta fm longitudinẽ ⁊ breuitatẽ status: ⁊ virtus infirmi perpẽdatur: vtiliter nostrũ operari subsequit̃. Si enim virtus defecerit ⁊ non sustinuerit: cibi ex qualitate vel quãtitate dentur fm ꝙ expedit. Cibus ergo in statu aliquãdo dandus est accidẽtibus virtutem dissolnẽtibus. Quia autẽ in dieta maxima debet esse medici cautela: hypo. ideo pcedẽti subsequẽte aphorismũ cõtinuo subiũgendũ putauit. Si tres istos aphorismos aliquis vnũ vel pro vno tm̃ intellexerit: non peccabit. Ego in tres diuisi aphorismos: vt melius exponerẽ sigillatim. 10

Quibus ergo cõtinuus est status: continuo ⁊ tenuiter reficere oportet. Quibus uero posterior status ad id ⁊ ante id parum auferendũ: Prius uero uberius reficiendum ut sufficiat egrotans.

Sic aphorismus vt dicim⁹ est superiorib⁹ iungẽdus: sed tamẽ pporibus est vniuersalior. In precedentib⁹ ab initio continuo in morbis peracutis tenuissime iussit dietari: in hoc absolute in statu omnis

morbi cõtinuo parũ post initiũ tenuiẽ dare: qõ etiã i sub sequẽtib⁹ innuit. ¶ Cõstãtin⁹ ¶ Sũt g̃ egritudines tam acute vbi simul statim a principio habere putẽt: i bis aũt dieta tenuis cõtinuo detur: quib⁹ inq̃t stat⁹ ptẽdit: eos in statu parũ ⁊ ante statuz abstinere expedit ¶ Interim aũt oũ ꝓcul sunt in statu: reficiãt ut ad statum puenire sufficiãt. In statu vo abstineãt: vt ad dimicãduz natura sit parata: ⁊ nõ oino digestioni cibi intẽta. Oportet g̃ inq̃t in exacerbatiõibus. i. i ipsius egritudinis impetu ⁊ accessione subtrahere cibũ. ledit. n. cib⁹: qz crudus ⁊ idigest⁹ crudos ⁊ indigestos augmentat humores. 11

IN paroxismis subtrahere oportet: apponere ei lesio. Et q̃cunqz fm circuitus exacuũtur: in exacerbationibus subtrahere oportet.

OMnis dieta in singulis morbis est duplicit ordinãda: vel ex lõginq̃tate vel vicinitate status: vt ex vtute ifirmi: sed quõ in singulis diebus fm q̃ expedit dietẽt hic insinuat. ¶ Indixit nobis nõ dari cibum i hora accessiõis febris: nec anteq̃ dies sua veniat: quod melius explanauit in libro de egritudine acuta: qum sic inquit: Non oportz dictare in hora accessionis febris: neqz anteq̃ dies sua venerit: sed qum iam declinauerit ⁊ quieuerit. 12

PAroxismos uero ⁊ cõsistẽtias declarãt egritudines ⁊ tẽpora anni: ⁊ circuituũ ad inuicem incremẽta: siue quotidie siue preter diez: siue p̃ ampli⁹ tẽpus fiant. Sed ex post apparẽtibus quẽadmodũ in pleuretico sputũ subrubeum si continuo appareat: inchoantẽ quidẽ abbreuiat. Si uero posterius appeat: ꝓlongat. Et urine egões ⁊ sudores ⁊ descritas ⁊ eucritas lõgas ⁊ breues egritudines apparentia declarant.

ETsi de ordinãda dieta ante dixerit: iste tamẽ locus maiorẽ inde tractatũ expetit. Qum enim superius virtutẽ infirmi ⁊ tẽpora morbi in dieta cõsideranit: hic quasi tertiũ quoddã subintroduxit: i tel ligendũ. s. e. ꝓtiã morbi acuti ⁊ peracuti siue diuturni: ex quibus quotidiana dieta fm circuit⁹ suap̃ accessionũ ordinãda est. Sic ergo ordinatio diete videt esse triplex: ex virtute videlz infirmi: essentia morbi: ⁊ interpollatiõe cuiuslibet particularis morbi: vel partis morbi. Uirtus quidẽ facile potest intelligi in prima visitatiõe infirmi i pulsibus ⁊ ceteris in ꝓnosticis: mõstratis significationibus. Unde null⁹ potest dicere realiter: nullaten⁹ virtutẽ infirmi se posse cognoscere: qum omnis medic⁹ ad hoc quasi sit dispositus: lz nõ naturaliter: tamẽ artificialiter. Morbos ⁊ interpolatiões eorũ medici arbitrãtur non posse cognoscere: nisi qum iam adsint: quibus hypo. est cõtrari⁹. itidẽ enim hec cognoscũtur: sicut cetera que in medicina habẽtur: aliquãdo tamẽ certe: aliquãdo arbitrio veritati vicinãti: Quibus preuidẽdus est status morbi: ⁊ interpolatio future febris: hec iam in epidimia ⁊ in ꝓnosticis perfecte mõstrauit hypo. Qõ autẽ hic dicit̃ in ꝓma parte libri criseos pfecte exposuimus: in qua etiã anteq̃ morbi sit status vel quãdo erit: ⁊ qualiter cognoscatur ostidimus: quod hypo. breuiter mõstrare hic satagit: ⁊ nos in exponẽdo ꝓ posse breuitatẽ studeamus imitari. si cui autẽ hec non sufficiãt: libzũ nostrũ criseos inuestiget ꝓ posse ¶ Dico ergo egritudines declarare exacerbatiões ⁊ consistẽtias. Tertiana enĩ se breuem esse mõstrat ⁊ periodicã: crisimqz suaz vicinã: amphimerina longã: quartana se longiorẽ ⁊ diuturnã innuit. Continue ⁊ causon febres se acutas esse significãt. Febres alipiados: ⁊ emitriteus medie inter has habẽtur: Que qualiter ab initio possint intelligi: in secũda perticula criseos explanauim⁹. h̃ g̃ dicere volum⁹: ne in diuersis libzis idem repetere videremur. Sed si triteus ab initio posset intelligi: breuitas sua: ⁊ velocitas siue crisis debz anotari: ⁊ interpolatio sua vnaquaqz die tertia est futura. h̃ est quod hypo. dixit: Exacerbatiões ⁊ consistẽtias declarant egritudines. multociẽs enim quartanas ab initio notaui. vnde non necesse fuit secundã suã actõem expectari. sic ergo ordinauim⁹ dietam a p̃ncipio sicut ordinãda erat in longo morbo. Similiter fecimus in amphimerinis ⁊ tertianis fm longitudinẽ ⁊ breuitatẽ sui status. ¶ Quod autẽ de febrib⁹ diximus: idẽ de omni morbo intelligat. Pleuresis enĩ ⁊ peripleumonia ⁊ frenesis sicut acute febres intelligant̃: squinãtia: diaria: spasm⁹: sicut peracute accipiãtur: hydropisis: mania: ⁊ empima vẽtris fluxus: ⁊ ptisis. i. vulnus pulmonis assimulãt diuturnis. In pleuresi ergo ⁊ frenesi plurima in tertijs diebus interpolatio erit. Uulnerati in stomacho cũ empimate: siue in epate seu pulmone interpolant̃ omni die: ⁊ maxime in nocte. Splenetici vel melãcholici de quarta febricitãt in quartã: aut vna die febricitant: alia non. ¶ Qõ tẽpora anni nomiauerit p̃oribus cõtinuauit: hec enim declarãt egritudines ⁊ earũ interpolatiões. nõ enĩ in quartanis ordinare dietã fm longitudinẽ egritudinis sufficit: nisi etiã intelligat: si qum febris incepit: hyems: estas: autũnus: siue ver fuerit. Estiua enim quartana breuis: autumnalis vero longa: maxime si vicinetur hyemi: quod mõstrabit̃ in aphorismis sequẽtibus. Tertiana velox est ⁊ breuis ⁊ vicinã facit crisim: in estate trĩ breuior: in hyeme lõgior: ficqz morbos estas breuiat: hyems prolõgat. ¶ Interpolatões febriũ in estate tritei plurimi: in autũno tetratei: in hyme amphimerine ¶ Completiões quoqz corporũ designãt egritudines: sicut ⁊ tẽpora anni: quarũ diuersitates quia multis in locis hypo. tetigit: hic eas reticuit: quia ex aliis libzis palã putat fieri. Quod ergo estas innuit idez cõplexio calida ⁊ sic. portẽdit. Si etas quoqz infirmi perfecta iuuẽtus sit: ⁊ si regio calida etiã ficca fuerit: ⁊ ars ⁊ cõsuetudo designãs egritudines simili modo: itidem ⁊ aer quo infirmus circũtegitur quod post mõstrabit̃: idem de alijs egritudinibus in ceteris iudicet̃ tempibus. ¶ Consistẽtia morbi mõstrabitur: si acut⁹ morbus ⁊ peracut⁹ sit siue diuturnus: quod necesse est nosci ad discernendũ statũ morbi. Interpolatiões quotidianas ostendũt tertianas ⁊ quartanas: ⁊ quota diei siue noctis hora incipiat ¶ Qõ addit post: Et circuituũ ad inuicẽ incremẽta: siue quotidie: siue preter diem: siue per ampli⁹ temp⁹ fiant: oportet scrutari si per hoc supradicta possũt intelligi. Per circuituũ enim ad inuicem incremẽta febriũ circuientiũ augmẽta: morbi: interpolatiões: ⁊ status significãtur. Per incrementa quoqz interpolationũ in febribus: augmẽtuz morbi: ⁊ longiquitas status ⁊ propiquitas significãtur: sicut in presenti monstrabitur. Augmentũ enim secũde accessionis tribus monstratur modis: vel ex incipiẽte tẽpore: vel ex longitudine: vel ex magnitudine. Magnitudo enĩz siue fortitudo dicat̃ siue magnitudo: vna eadẽqz

est intentio: qum enim dicant medici: Hec febris maior sive fortior est priori: idem tamē innuitur debere intelligi. ¶ Febris autē hec sive maior sive fortior aliquādo p̄ius incipit q̄ soleat: aliquādo diutius persetierat: aliquādo manet vel icipit sicut solebat: quod neq; attinet magnitudini: neq; fortitudini: sed brevitati potius vel longitudini. ¶ Hec periodus quā inter initiū ⁊ statū esse dico: ceteris crisib' est molestior: hec periodus in declinatione est melior: Festinās anteq̄ soleat: ⁊ diuti' durans q̄ soleat: ⁊ maior seu fortior: sive quotidiana sit sive tertiana sive quartana morbū faciunt longū sive brevem. ¶ Ratione ergo ista incremēta morbi sunt perspiciēda: Si ergo interpolatio febris anteq̄ in prima die incepit: plusq; morans magis se confortaverit: augmētatio est fortior: crisis velocior: ⁊ status propiquior. non enī cōuenit vt augmentū sit fortius: ⁊ status remotior. q̄ si interpolatio fm predictos gradus minorē: stat' remotior perpēditur vnde planū reditur quādo stat' veniat: ⁊ quando accessio morbi. Primo cognito scit ⁊ diete ordinatio in toto morbo. accessiōe cognita scitur qua hora cuiuslibet diei sit danda. ¶ Erquo autē hypo. dietam ordinare incepit cuilibet egrotāti: ad hoc intēdit vt sciatur quāta ⁊ quādo debeat dari. Proculdubio nihil aliud incrementa circuituū vocauit: nisi reditū morbi ad id quod fuerat. ¶ q̄ aūt Et post apparētibus. dixit: interpolationes febris ⁊ essentiā morbi innuit intelligi: sive illa apparētia significatiōes vocētur: sive accidētia: que qum sint cū morbo vel sequātur: alia crisim: alia coctionem significāt. alia eiusdem ablatiōem: alia significant perditiōem. ¶ Apparētia ergo cum morbo incipiūt cuz ipso. Sequētia cum morbo aliquādo apparēt: aliquando post: aliquādo cū neutro: qum non sint morbi inseparabilia accidētia: neq; substātialiter inherētia: ſ; sunt quedā qualitates separabiliter accidētes. ¶ Hec autem accidentia crisim significātia: qum non cū morbo in sui certo incipiāt initio: in sui tamē apparēt initio secūda ⁊ tertia consideratiōe: quod post hoc explanare cōtingit. Aliquādo accidētia eadē non in initio morbi: sed in augmento vel statu sunt apparētia. ¶ Signa autem huius coctiōis nō apparēt certis initijs: sed in secūdo ⁊ tertio cōsiderabis. ¶ Signa ablate digestōis aliquādo cū morbo in sui initio incipiūt: aliquādo vero post: ⁊ similiter mortis significatiōes siū apparētes post. In initio morbi apparētes ego explanaui in libro criseos. Dicit morbi incipiētis initium: cuius tempus est indiuiduū. Dicitur etiā initiū pars totius tempis morbi: sicut qum morbus habet initiū: augmentū: statum: ⁊ declinatōem. Dicitur etiā initiū quod est inter initiū ⁊ tres dies transeūtes. ¶ In eodem libro mōstrauimus virtutē omniū accidentiū que diximus: in quo multa hypocratica inseruimus huic operi necessaria: ⁊ multa de virtutib' breuiter que qui intelligere voluerit: ad eum libū transuolet. Qum autē apparētia post essentiā morbi significare voluerit: pleuresim ad similitudinē introduxit sicut enī in pleuresi si sputum cōtinuo apparuit fit morbus breuis si posterius prolongat. ¶ Hoc planius intelliges si hic ponatur quod in tertio epidimie hypo. dixit: Anci' inquit de ciuitate fuit amadia vel andrie vicin' porte borochie regioni opposite: qui cōtinua laborās febre ī dextro doluit latere tusciens ficce: ⁊ neq; in p̄ncipio morbi screās aliquid: sitiens ⁊ vigilias patiēs: vrina autē ī colore laudabilis multa fuit ⁊ subtilis. Die sexta alienatiōes sustinuit. q̄q; multociēs calefieret: non tamē alleuiatus est dolor: sed potius die septima fuit dolor maior febre augmentata: neq; dolore minuēte: sed tussi quoq; multuz impediente ⁊ anhelitu angustiāte. octaua die de interiori pte brachij phlebotomauit: etiā fm q̄ oportuit multū minuit sanguinis: vnde dolore alleuiāte: tamē tuscis ficca remansit. In. xi. die qum in capite' parū sudauerit: mollior fuit tussis atq; febris: ⁊ screatus humidior fuit. decima septima die cepit digestibili' screare: sic alleuiāte dolore. vigesimo die sudauit crisi veniente: febre quoq; cessante: sed tamē sitim patiebatur: sed illaudabilis fuit screatus: vnde ⁊ febris. xxvii. die redijt: sic quoq; tussiuit multū ⁊ digestū screauit. humor residēs in vrina apparuit multus ⁊ albus: sitis cessauit ⁊ dormiuit. trigesimo quarto die toto corpore sudauit. perfecta igit' crisi febris quieuit. ¶ Morbus hui' anxij fuit in primis pleuresis: et quia ab initio morbi screare non potuit: vsq; in octauū diem protelata est tussis ficca: vnde ⁊ morbus vsq; ī trigesimūquartū diem est prolōgatus: qum tamē plurima pleuresis quartūdecimū diem non excedat: quā si excesserit: ad. xx. proteditur. Sed si pleuretic' screasset die tertia: pro certo venisset crisis die septima vel nona vel ad plurimū vndecima. Si ergo iste tertia screasset: morbus decimūquartū non transisset: quia sicut in apostemate viscoopto: neq; sub cute celato solet eruginosus apparere sudor: hic quoq; subtilis est in p̄ncipio: sed qum incipiat digeri melior est ⁊ grossior priori: sic iste screatus in in coctiōe est diuersus. alius enī pl': alius minus decoquitur. hic autem manifestat' in apostematib' in ore vel in oculis nascētibus: in cute ⁊ sub cute manētibus. fi. n. cutis per incisiōem perforet' effluit inde sudor multus sicut diximus. si vero non perforet' eruginosus illa cōtinetur: q̄ vurescēte apostema tarde digeritur. ¶ Idem intelligēdū est ⁊ e pleuretico: qum iste morbus de apostematū genere esse dignoscat'. oportet ergo vt maturatiōes sive considerētur. Si enim nulla screauerit: morbus in vltimitate est cruditatis: qui gradus p̄mus est in pleuretico si parū ⁊ subtiliter: non autē morbus in vltimitate cruditatis ē ⁊ secūdū gradū facit: sed si screat' fuit magis ingrossat' tūc non iam morbus crudus crit. Et iste gradus est tertius in pleuresi. q̄ si screatus finaliter ⁊ cōplete ingrossatus est: erit quartus gradus in pleuresi: in qua si sputuz grossius est q̄ fuerit ⁊ est perfecte coctū: ⁊ in die tertia vel quarta apparuerit: impossibile erit morbū septimum diē trāsire. longitudo ergo ⁊ brevitas morbi fm apparētiam coctiōis sunt. Sicut enim in sputo apparēte albo omnibus diebus egritudinis coctōis finalis perfectio significatur: sic ablatiōe sputi ablatio significabitur toti' coctiōis. q̄ si sputū parum ⁊ subtile fit: parua cocrio significabitur. Sed si sputū fuerit purum vel pa:cum rufum: rubeū: vel citriū: non sunt laudāda. Eruginosum: liuidum: seu nigrum: perditiōis sunt signa. ¶ Bona igitur ⁊ laudabilis significatio erit coctiōis: q̄ proculdubio morbum finiendū velociter innuit: ⁊ ecōtra pessima perditionē infirmi velociter portēdens. Ablatio coctiōis nō perditōnem vel salutem: sed morbi signat longitudinē: virtute tamē infirmi bene perspecta bene poterit nunciari salus futura. ¶ Sunt ⁊ alia genera signoū que hypocras vocauit cretica: vtpote significātia crisim: sicut sunt fluxus sanguinis: sudor ⁊ rigor: solutio nimia ventris: nimius vomitus: vrina nimia: dolor capitis nō precedente causa: tremor cordis: ⁊ angustia spiritus sine precedente causa: therinatio sub diaphragmate: similiter vigilie: alienatiōes: languores: rigores nocturni sine causa: festine febriū accensiōes: lachryme subite sine oculorum macula: rubor faciei: iectigatio labiorū inferiorum: visio nigredinis vel splēdoris ante se subita: rubor mandibulaz sive narium: apostema sub auriculis vel in q̄buslibz

locis. ¶ Hec omnia ⁊ consimilia sibi pertinentiũ locorũ appellãtur accidentia propa: ⁊ quasi substãtialia ⁊ cretica: ⁊ citum ⁊ velocẽ motum significãtia ¶ Sũtq; duobus modis rei future nũciatiua. Si enim post coctiõem morbi appareãt cretica: significantia sunt certe salutis. Si ante morbi coctiõem sunt illaudabilia: perditiõem vel morbi longitudinẽ portendẽtia ¶ Crisis autẽ signa non signis coctionũ sunt similia: testãte hypo. in prima particula epidimie: Coctio inquit velocẽ crisim ⁊ fidez salutis portẽdit: Sed non similiter cruditas: maxime si futura male sunt, pcessura ¶ Johãniculus: ¶ Male pcessura intẽdit de apostematib⁹ cuiuslibet loci corporis que duob⁹ modis fiunt. vt enim de toto corpe pcedunt vel de exteriorib⁹ ad interiora vnde fiũt apostemata mala: vel non crisim significãtia vel malã: vel longitudinẽ morbi: vel morbi recidiuatiõem significãtia. Coctiõem taliter laudauit hic hypo. vniuersaliter: sed in pnosticis pticulariter sic: Urina in qua hypostasis alba ⁊ equalis vsq; in diem cretica laudabilior est: qũ securitatẽ ⁊ morbi breuitatẽ significet: ⁊ taliter laudauit vrine coctiõem in vasis. ¶ Coctio laudat stomachi quz dixerit: Digestio inquit laudanda iũcta ⁊ tenera: eodẽ exiens tempe quo solita fuerat in sanitate cuius est quãtitas fm q̃ infirm⁹ accipit. ¶ Coctio in spũs instrumẽtis laudat: qum dixerit: In pulmonis inquit ⁊ costarũ doloib⁹ sputũ velox facile mixtũ cum rubore egredit: bonũ. Omnes enĩ significationes coctionis sunt laudabiles: sed nõ crisim significantia omnia signa sunt laudabilia: sicut idem hypo. significat. in crisis enĩ tempe apparẽtia: si crisis nõ fuerit in presenti: mortẽ vel cretica molestatõem sunt innuentia: Quod hypo. mõstrauit qum dixit: Bone crisis non apparẽt subito signa: sed signa coctiõis quãdocũq; apparent bona sunt: qum pcul dubio bonũ significãt. Ubi ergo dixit: Ex apparẽtibus: quemadmodũ in pleureticis sputũ si continuo appareat inchoantẽ quidem abbreuiat ⁊c. contrariũ non fuit his que modo dixit: Bonam crisim significãtia non oportet esse subita: qum aliquãdo mala sunt signa crisis: coctiõis vero signa nunq̃: que si cito appareãt: velocitatẽ coctõis monstrãt ¶ Sufficit his locis breuitas hui⁹ expositiõis: quia in libro criseos pfectissime explanaui. Sed quia supius diuisionẽ feci: quã semiplenã exponẽdo esse volui: explanãde sunt cũ suis difficẽtiis significatiões cum morbo exites ⁊ morbum cõcomitãtes cum pleuresi: Febris est acuta: angustie spiritus: tussis: dolor lateris cum punctura. hec sunt significatiões pleuresis substãtiales ¶ Signa pleuresim morbum sequẽtia sunt dolores descendẽtes in diaphragmate vel ascendẽtes in furculas. ¶ Johãnicul⁹: ¶ Horum duorũ locorũ dolores pleuresim futurã sunt cõfirmantes: similiter ⁊ si infirm⁹ in infirmo melius iacebat latere q̃ in sano. ¶ Praxagoras epistiagensis de signis sequẽtibus morbos duos libros composuit. vnũ de post apparẽtibus de quibus hic hypo. Si post inquit appareant: eucritam ⁊ discritã monstrãt ⁊ longitudinẽ ⁊ breuitatem morbi. Neq; solũ sputũ hoc faciet: sed vrina egestiones ⁊ sudores: que omnia ad faciendã similitudinẽ introduxit: vt recordaremur quod dixit in pronosticis: Nos autem in criseos libris ⁊ in pronosticis aperuim⁹ fm q̃ oportuerat. 13

S Enes facilime ferunt ieiunium: secundo consistẽtes: minus uero pueri: horum uero omnium maxime infantes: horum uero ipsorũ quicũq; sunt animosiores existẽtes.

Diuersitates etatũ intellecte in dieta ordinanda sunt innuatiue. Abstinẽtia enim cibi senibus est facilis: dura vero pueris. Facilitatẽ enim dixit: qum neq; sint famelici: neq; noceat eis in aliquo esuries. duricies ecõtra intelligẽda est in pueris. Pueri enĩ citius esuriũt: ⁊ citius famis nocumẽtum subeũt: a cibis longo tempe abstinẽtes: citius inq̃ q̃ secũdo consistentes: qui medij sunt inter pueros ⁊ senes. Scõm vicinitatem autẽ extremitatũ etatũ facilitas ⁊ duricies abstinẽtie in etatibus intelligẽde sunt: quod hypo. monstrauit in aphorismo hoc ⁊ sequẽti: qui inquit: Qui crescũt plurimum habẽt innatũ calorem. ¶ Johãniculus ¶ Quod Plurimũ dixerit calorem innatũ: dupliciter potest ĩtelligi. vel plurimũ habent ad aliarũ etatũ: vel ad aliorum hominũ cõparatiõem. ¶ Siquis hos duos aphorismos vnum fecerit: non anathema fit. Potest quidẽ fieri sic: Senes facillime ferũt ieiuniũ: secũdo consistẽtes facili⁹ minus vero pueri: omniũ vero horum maxime ĩfantes: horum vero ipsorũ quicũq; sunt animosiores existẽtes. Qui enim crescũt plurimũ habent innatũ calorẽ. Secũdo consistẽtes intelligunt: quorum etas inter perfectaz iuuentutẽ ⁊ senectutẽ mediatur: vtpote qui qum iuuẽtutem perfectã transeũt: nondũ tamẽ senes fiant: quos Theophyl. secũdo consistẽtes appellat: inter quos ⁊ pueros alia est etas harum duarũ media: que sicut est media: ita mediocriter necesse est vt abstineat: neq; facile sicut senex: neq; dure sicut pueri: sed medie sunt impatiẽtes. Hanc etatẽ pretermisit hypo. vbi lector per se intelligat. q̃ autem infantes animosiores minus dixit eẽ patientes: naturalẽ ostendit diuersitatẽ: qum animosiores maiorẽ habeant calorẽ naturalẽ: vnde multũ nocet eis si vltra modum abstinuerint. ¶ Nota aũt q̃ dixit Senes: non seniores. q̃ si vtro⁹q; in senibus denotasset tũc ieiuniũ ferre facile cibo paruo contẽtos dixit esse: qum decrepiti non facile ieiuniũ ferant: neq; tamen cibozum multam quãtitatẽ capiant: quia natura eorum est sicut lucerna ad extinguẽdũ parata: que qum fere extinguatur querit vt paucũ oleum administrẽt. si enim plus nimio abundauerit citissime eum extinguit. Itidẽ huiusmodi etas parũ cibum sibi expetit: neq; multũ temp⁹ ad accipiendũ indicat: quod cur euenerit causas incipit dicere dicendo: 14

Q Ui crescunt plurimum habent innatum calorem: plurimo igitur indigent nutriméto: Si uero nõ: cõsumitur corpus. Senibus uero paruus calor inest. ppter hoc igit̃ paucis fomẽtis indigẽt: a multis. n. extinguit̃ cibis calor. ¶ Propter hoc igit̃ ⁊ febres senibus non similiter acute fiũt: frigidũ enim corpus habent.

IN libro de cõplexionib⁹ mõstrauimus q̃ calor a quibusdaz medicis in iuuẽtute pfecta maior esse dicatur: qui calorẽ infantiuz intẽdunt esse maiorẽ ad humor suor corporũ cõparationẽ. Alij intelligũt ĩfantes maiorẽ habere calorẽ: q̃ iuuenes: q: calor in iuuenib⁹ acutior ⁊ fortior fm eos videt̃ esse: sed subiectũ in infãtibus vbi calor est abundãtius. Necessitas ergo inseqũtur vt quãuis ĩ multũ possem⁹ dicere de hac

re tñ breuiter dicam: Aliqñ hi calorē ppzie intellgūt solā qualitatē: aliqñ subiectū qō fm eā quale denominatiue dicit: qō cōsuetudinariū fuit oibus: ⁊ maxime antiquiorib⁹. Theofrast⁹ vero in quodā suo libro quē fecit de calido ⁊ frigido inquit: Corpus cōtrarias qualitates diuersis suscipiēs tēporibus: qñ calorē calidū: qm frigus suscipit frigidus appellat. Dicimus autē calorez multuz esse ex subiecti cum suscipiētis cōsideratiōe. Suscipitur autem calor maior vel minor vel cum confusiōe substātie vel non confusiōe. In non confusa substātia: veluti si duo vasa inequalia impleta calida aqua in quātitate caloris nō erūt paria: dicētes ergo alterū altero calidius esse: de maiori vase hoc intelligere debere. In confusa substātia maior ⁊ minor vocabitur esse calor: velut si duo vasa equalia vino ⁊ aqua mixtis sint plena: sed tamen ex commixtiōe inequali: dicimus: In hoc vase plus vinū abundat: in altero vero aqua. Et similiter si vtrūqz in vtroqz vase equaliter misceatur. Aliquādo vero non quātitas: sed sola in his intelligitur qualitas. Dicim⁹ ergo: Calor in hoc vase maior est: in illo vero minor. Duobus quoqz vasis in quātitate equalib⁹: si in vno calida est: in altero calidior habeat: dicimus: In hoc vase calor maior est: in illo vero minor. quod tamē est abusiuū qm Fortior ⁊ debilior dicere deberemus: que qualitatiua sunt: non quātitatiua: quātitas soli substātie seruatur. Qua abusione non solum vulgus: sed etiam medici vtūtur: dicentes morbum maiorē vel minorē: qm morbus non substantia sit: similiter febrem maiorē vel minorem: itidem de epilepsia maiori ⁊ minori: ⁊ pleuresi: ⁊ ceteris. In qua nominū equiuocatiōe intentiōem dicentis oportet considerare: ne siqtis infamet dicentē diuersa: potius sit dignus infamia: non bene perpēdens sua dicta. Unde quidā hypo. hic obuiant in calore dicētes eum intellexisse qualitatē solam: qm ipse calidā intellexerit substantiā. Subiectū enīz caloris naturalis ꝗ substātiam aeream ⁊ aquosam est videri sicut sperma videmus: in quo substantiā terrestrē inuenimus paruā: quz plurimū habeat caliditatē ⁊ humiditatē: sicut diximus in libro de spermate ⁊ sanguine menstruo: quibus conficitur humanū corpus. Sanguis enim menstru⁹ naturaliter est calidus ⁊ humidus. ¶ Quz autem corpora humana mutant in terrestria: sicut in initijs videmus augmētari: vnde ⁊ si calidissimū sit nature ignee erit: vnde ⁊ in his calor naturalis necesse est q̄ paru⁹ sit: qō si non foret: calor naturalis in febribus multus foret: sed qm non sit in ipsis qualis ante fuit: quomodo ergo maior erit? Calor naturalis enim tēperate ꝓplexiōis est: ignee vero accidētalis. ¶ Quod autem de corporib⁹ accidētali calore dissoluitur fumo igneo: calidū ⁊ siccū esse ꝓbat. fumus enim caloris naturalis temperatus est ⁊ suauis: quod tactus etiam testat. Calor enim in sanis suauis et gratus tactui: neqz nocumentū: neqz punctura ingerit: sed in febricitantib⁹ maxime in solidis artubus. ⁊ calor qui est de humorū putredinib⁹ horribilis est ⁊ acutus: ⁊ tactui pūgitiuus. ¶ Qualitas autem caloris naturalis sanorum ⁊ in infantib⁹ certa ⁊ perfecta inuenit. ¶ Perfectio autem iuuētutis calorē habet pungitiuū ⁊ non humectatiuū: neqz ista mirabilis erit natura. Quicqd enīz de qualibet re dissoluit ei vnde dissoluitur necesse ē vt assimilet. Si ergo infantis substātia vnde fum⁹ dissoluitur aerea est ⁊ humida: ⁊ dissolutū suaue erit ⁊ humidū. q̄ si substātia terrestris est ⁊ sicca: ⁊ dissolutū fumū habebit acutū ⁊ siccum: sicut ī exterioribus videm⁹ q̄ fumus de aqua dulci dissolutus suauis est: ⁊ gratus: ⁊ humectans. Siccorū autem corporū calor qm incendāt siccus est ⁊ acutus. Calor autē corporis duobus modis se habet. aut est suauis ⁊ gratus: aut acutus ⁊ ingratus. Suauis ⁊ gratus plurim⁹ est in infantib⁹: ingrat⁹ ⁊ acutus in iuuenibus. ¶ Quod si prospiciat physice: planius erit videre. Videam⁹ ergo elemēta in quibus pro posse nostro hec reddent plana. Elemēta enim ex quib⁹ omia corpora conficiūtur: terra: aqua: aer: ⁊ ignis esse vident. substātia autem infantiū ex parte materie est parum terrestris: maxime autem aerea est ⁊ aquosa: Iuuent⁹ perfecta his est cōtraria: quia si fm quartū elementū calorez in vtrisqz diximus equū: non tamē est possibile substantiam calidā in his equalē esse. Substātia enim calida in infantib⁹ est humida: in iuuenib⁹ est sicca. ¶ Iohānicius: ¶ Hypo. hic intendit suauitatē esse in infantib⁹: contrariū vero in iuuenibus. Quicquid vero dixit ad quātitatem respexit corporis. Substātia enim humida dignū calori naturali subijcitur: quz corpora nostra de substātia humida conficiant. Substātia sicca calore extra mutato est calida ¶ Si ergo pueri sunt plus aerei q̄ calidi necesse est plus abūdare calore naturali. Iuuenes q̄to magis terrestres sunt: ⁊ min⁹ abūdant humorū: tāto minus calore naturali necesse est abūdare. Quicquid autē de substātia humida dissoluit: multo magis est q̄ quod de sicca: etsi in calore sint paria: quod etiam videt in exterioribus corporib⁹. Si enim corpus humidū ⁊ siccum equaliter calefiet: proculdubio multo plus dissoluit de humido. oleo enim ⁊ aqua calefactis: ex aqua pl⁹ ꝓstat dissolui. Ubi vero calor paucus: ⁊ cibus expetit paucus Si enim paucis carbonib⁹ multa ligna aggregentur: necesse est vt ignis extinguat. ¶ q̄ autē dixit senibus non acutas febres esse sicut iuuenibus: sine dubio eorū corpora ostendit esse frigidiora. Si enim febris nihil aliud est q̄ calor naturalis in igneū mutatus: constat hūc trū nō mutari in senibus sicut in iuuenib⁹: in quibus multitudo caloris facile ad vltimitatē deuenit: non ergo senes tantū febriūt q̄tū iuuenes. q̄ si acute febriūt: sunt signa perditiōis ex magnitudine sui ⁊ ex debilitate subiecti. Hec hypocratica volentib⁹: ⁊ non cōtra eum cauillantibus hic pauca sufficiāt que diximus. Luce cōtra hypo. cauillanti satis in quadā epistola respondi: quā ita intitulaui: Hypocratē nō peccasse vbi dicit: Qui crescūt: calorē hūt innatū plurimū. 15

Ventres hyeme ⁊ uere calidissimi sunt natura: ⁊ somni longissimi. In his ergo temporibus oblatōes plures dande sunt. Eteniz innatus calor est multus: nutrimēto igitur ampliori indiget. Signū ⁊ etates ⁊ athlete.

Tempora anni multū dant adiutoriū in ordināda dieta cibi. in hyeme vero maiorē ciborū videmus appetitū ⁊ maiorē digestiōem: in estate vero contrariū: quod bene diffiniuit: qm ventres calidissimos natura hyeme ⁊ vere dixit. Hoc autem quare fit subiungendo exposuit: Etenim innatus calor multus: multo ergo indigent nutrimēto. Neqz calorem absolute dixit: sed innatum. i. naturalē determinādo apposuit. Naturam caloris naturalis in precedētibus dixit. Cur autem accrescat in hyeme: innuitur alibi ab hypocrate: Calor inquit in hyeme interiora ingreditur: ⁊ ibidē adunatur. In estate autem sue similitudini gaudens exteriora petens dissoluit: ⁊ in corpore minorat. Quia ergo in hyeme digeritur multum: ⁊ multus cibus erit appetendus. ¶ Sequitur ergo: Et somni longissimi: propter

longitudinē noctis. Somno autem quātū natura iuue
tur bonum est perpēdere. q̃ etates ⁊ athlete signū esse
subintulit in fine multum calorē ostendit multo nutri
mento indigere. Pueri quia sunt multi calotis: multo
indigēt nutrimēto. Et similiter etiā athlete ex nimietate
sui exercitij calor augmentat naturalis: ⁊ hi ergo multo
indigent nutrimēto. ¶ Sed nō vniuersaliter hoc in om
nibus intelligendū animalib⁹: sunt enī accipiēda in ca
uernis hyeme accubātia: que nō tūc multo indigent nu
trimēto. Si enī tantūdē comederēt hoc tempe non pos
sent illud digerere. Hoc aūt idem patiūtur quidā homi
nes qum lauant frigida aqua. q̃ si homīes q̃ corpe defi
ciunt in frigida aqua balneent: corpa infrigidant ⁊ no
cet eis: vnde ⁊ male patiunt. fortes tamē corpib⁹ primo re
cipiūt calorē in interiorib⁹: post vō plus calefiūt calore
ad exterioza redeūte ¶ Hoc aūt similiter in animalibus
frigide nature considerādū est: quorū calor hyemis frigi
ditate supat: vnde ⁊ quasi mortua inueniunt ⁊ in cauer
nis accubātia: quedā insensibilia ⁊ nullū motū habētia:
quedā ibidem peuntia. Sed calidioza ⁊ sanguine abun
dantia patiunt hyeme idem quod humana corpa q̃ for
tioza sunt qum lauant frigida aqua: in quib⁹ calor petit
interioza. Caro vō eorū ꝯ videat minorari dum balneāt
nō tamē cū calore interioza dicēda est petere: sed poti⁹
intro vadūt calor ⁊ sanguis: que causa sunt carnis. Quz
aūt humana corpa spiritu subsistāt ⁊ sanguine: sperma
tis quoq; humectatiōe: sicut in libro nostro monstrati
mus de spermate: in quo sperma dixim⁹ substātiale cau
sam mēbrorū corpis: ⁊ ex ipso corp⁹ augmētari ⁊ nutriri:
manifestū est meliorē digestiōem fieri si sanguis ⁊ spūs
interiorib⁹ corpis cōgregēt: qō nō solū hypo. testat: sed
etiam in his duobus tēporib⁹ multū nutrimētū vandū
profitetur. Quibus in tempibus si pauca dissoluant: nō
multus cibus vandus est: qum cibus ad dissoluta recu
peranda fit. necessarius. Unde ex ipso sensu verū dixisse
hypo. comprobat. non solum enim his temporib⁹ si nō
bene digeritur: sed si etiam parum comedūt corpora in
frigidant: ⁊ maxime impediūtur. Si autem vltra modū
comedūt: non id patiūtur quod multū comedētes alijs
temporib⁹. In quibus dictis non solum hypo. redargui
tur: sed etiam omnes faciētes idem repellūtur. Nullus
enim est qui non fateat corpus humanū dissolui: ꝯ in
comprehēnibili sensu: solo tamē intellectu: quod ostēdit
necessitas reficiendi. si enim in eodem statu permaneret:
nec de corpore dissolueret: non sibi esset necessari⁹ cib⁹.
¶ Perpendis ne omnis impugnator hypo. nullam ob
iectiōem tuam: nulla responsiōe hypo. vel suorū discipu
lorum esse digna. qum enim hypo. nihil inconcussū dimi
serit: ego vice sui non dubitabo tibi refragari: Quicquid
inquā animal ab initio sui ꝓficit: cōplet quoq; atq; regit
tripliciter fit: quorū vnum calor natural: qui quz sit cau
sa omnis actiōis: maxime i hyeme: necessario appetitu
augmētat: ⁊ digestiōnē confortat: sanguinē auget i cor
pore: dissoluta a corpore supfluitate restaurat: purgatō
ne dissoluit a corpore superfluitates: ⁊ ideo multi⁹ cibus
detur. Exterior vō calor nō solum dissoluit superfluita
tem corporis: sed etiam rem naturalē que corp⁹ custodit.
sed dissolutio que occulta vocata medicis: a solo calore
naturali fit: qui solus natural est animali: sicut hypocras
dixit: ⁊ nos ostendim⁹ in libro de virtute naturali. ꝯ nō
solum appetitū facit conuenibilē: digestiones quoq; ⁊
cuilibet mēbro assimilationē: sed etiam cibi expellit sup
fluitates. Quum ergo calor nātis fit fortior: dissolutio su
perfluitatis tertie digestiōis fit sensim occultior. vñ Dio
forus dixit: Sudor enim extra naturā fit. si enī cursus cor
poris fm cursum nāe fit: ⁊ nā cibo dominās ipsum vice
rit: non ad cutem supfluitas cibi mandat sensibilis. Su
dor enim in laborantib⁹ vel nimis exercitantib⁹: vel etiam
in estimis ex nature fit fatigationib⁹ ¶ Cursus etiam cor
poris in hyeme ⁊ vere est cōuenibilis: si inquā tempera
tus sit: sin autē: e contrario. Hypo. enī in fine huius libri
hec tēpora blasphemat: si non sint tempata. Virtus aūt
actiōis caloris naturalis si cibum in stomacho bene di
gerit: testat in hyeme corpus fm naturalē cursum bene
se habere: quia hoc tempore calor natural augmentat
in iteriori corpore. somn⁹ fit longissim⁹. super fluitas ter
tie digestionis dissoluit vel expellit: ꝯ nō sentiat. sumo
sa quoq; cū anhelitu: grossa cum vrina egrediūt. Hypo
stasis ergo vrine fetulētior est in hyeme q̃ in estate ⁊ q̃
titas maiorat vrine: corp⁹ magis nutritur: caro augmen
tur: sanguis multiplicat ordinatōe modū non exceden
te. Si enim hec turbent: omnia cōtraria sequant. ¶ Jo
hannicul⁹: ¶ Natura intelligit res regens ⁊ custodiens
corpus: Que a medicis quattuor dicit modis. vna ē vir
tus regens corp⁹: altera forma ⁊ cōpositio corporis: ter
tia complexio sui: quarta autē consuetudo naturē. Gal.
Si qualitas inq̃t vel quātitas corporis inquirat in mi
titudine sanguinis ⁊ carnis ex multa comestiōe fit: ⁊ ex
digestione equali: non solū stomachi sed etiā venarū cor
poris ⁊ membrorū totius corpis: qō vulgus i rei veritate
erptū est: purgās sanguinē in fine ver ⁊ aū initū estatis.
Sic enī estate supueniente calidissima: maximū pericu
lum se subire estimāt: si non se purgauerint: quz calor esta
tis sanguinē dissoluat: ⁊ chimos semp sparsim ebulire fa
ciat. vene aūt inculcant: ꝯ antea sibi cōuenientes cē vi
deant: vñ aut crepant: aut putrefiunt: aut ad mēbra de
biliora humores malos mittūt: quib⁹ phlegmones: heri
sipile: alijue morbi fiūt: fm nām ipsorū humorū: Que oia
attestat in hoc aphorismo hypo. In his inq̃t horis non
solū corp⁹ plus digerit: ꝯ ⁊ multo plⁿ ciborū vandū est si
bi: qz cib⁹ ad cōpationē caloris nātis expetit si nō subeat
calor extrane⁹ sic dixim⁹: quo hūorib⁹ generat cib⁹ minu
at. Hypo. nō idē hic tractauit ō vere sic de estate: qō tū
ego intactū relinq̃re nolo. Dico q̃ q̃ initiū ver filius est
hyemi q̃ estati: cū vō finis. Aliqn ver totū est frigidū: sic
hyēs aliqn ca. sic estas: vñ ⁊ i initio ver oz cibū ordinari
sic i hyeme ordiandū erat. ꝯ tū si totū frigūt ver: velut i
hyeme ordiand⁹ ē. In ver fine ⁊ toti caloris: ordināda
ē dieta sic in estate. si mediocre fuerit: mediocritas dicte
tenēda est: que oia sanis sūt ordināda vl obfuāda. post
enī infirmorū subinferet dieta. 16

Hemide dicte omnib⁹ febricitanti bus ꝓferūt: maxime ueros pueris ⁊ alijs sic assuetis reficī.

Recedēs aphorism⁹ de q̃itate cibi: subsequi de
q̃litate tetigit: i quo multa inuamēta sub breuita
te idūxit hypo. Primū quō febricitātes oporte
at nutrire dixit: 2° q̃lr nutriāt sani. Res. n. ex̄ nātz p sriū
ducēda ad sua ꝓpz nām: opari e cōtrario instruit: nātia
. n. fm similitudinē sunt ꝓfuāda. In febrib⁹. n. qz febris est
morb⁹ calid⁹ ⁊ sicc⁹: qū febris nihil aliud sit q̃ color nāl
mutat⁹ in igneū: hūida dieta dabit. in nā. n. exīte ex eta
te vl ꝓsuetudine hūida nō fm sriū: ꝯ fm similitudinē dieta
ē dāda. Oz. n. nām corpū custodire: ⁊ ñ minuē nec muta
re: sic i morbis facē ē. Qui vō i hydropisi cū febrib⁹ repu
gnare hypo. arbitrāt: q̃ ñ hūidis ꝯ siccī dietāt: in ordinā
da maxime dieta despicūt: que multū hoc loco neces
saria ē: ꝯ in megategni hec a nobis apti⁹ explanata sūt.
vbi singuli morbi: simplices simplici medicamīe medicabūt

compositi compositis: vel equalibus: vel vno magis altero minus. ¶ Hydropici vero cum febribus sic medicãdi sunt sicut pleuretici: ⁊ sanguinẗ ſcreãtes vt ptifici: quibus.ſ.pleureticis vanda est sicca victa: ptificis humida. bi enim duo morbi qui sunt contrarii: cõtrarijs indigẽt medicamib⁹. In his cõtrarijs duob⁹ o3 vt fortior medicẽt pus: alter vo ñ negligat. sic etiã hydropici cũ febrib⁹ cõtrarijs necesse ẽ medicẽt sic ĩ opositi fit infirmitatib⁹. ¶ Hypo. autem hz reprehensus: hic tamẽ non neglexit: sed hic posuit partẽ pro toto: ⁊ aliquãdo ecõuerso posuit: sicut in aphorismo etatẗ ⁊ consuetudinẗ ponẗs: complexionez tamẽ intellexit naturalẗ: tẗpus quoq; ⁊ regionẗ. itidem ⁊ in alijs locis faciendũ: neq; hypo. obuiandum. ¶ Si ergo corp⁹ extra naturã exierit medicandũ est contrarijs ⁊ reducẗdũ sanitati. Si vo nãm seruauerit in sanitate custodiẗda ad laborãdũ erit: sic.n.autorizauit hypo. de quib⁹ plani⁹ in megategni dixim⁹. 17

Q Uibus semel: aut bis: aut amplius: aut minus: aut secũdũ ptez. Dãdũ uero ẽ aliqd tempi ⁊ hore ⁊ regiõi ⁊ etati ⁊ cõsuetudini.

Q Um supius de quãtitate ⁊ qualitate ciborũ sufficiẗter disputauerit: ordinẗ quoq; vandi retrocere noluit. non enĩ satis est hoc solum scire infirmo cibum multũ siue parũ siccatiuũ siue humectatiuum esse vandũ: nisi hic scias cui semel aut bis aut amplius siue minus vandũ sit: quod intelliges ex etate tempore aut cõsuetudine ⁊ regione: sicut supius dixim⁹ esse sm quãtitatẗ ⁊ qualitatẗ. vnde subintulit: Dandũ vero est aliquid tempi hore ⁊ regioni. vbi monstrauit si multociens vel paulatim: vel non etiã vandũ sit. Quib⁹ etiã disponendis qualitas morbi: virtus quoq; infirmi in p̃mis considerãda est: deinde tempus: etas: cõsuetudo: et similia: que quomodo fiãt ĩ p̃senti dicaz: Si virtus infirmi sit debilis ⁊ qualitas corpis corrupta sit: vl minorata sit: parum cibi: ⁊ multociẗs vandũ erit. Paruitas: quia virtus est defecta: que semel non multũ cibum sustinet. Multociẗs vandus erit: quia corpus minoratũ multaz refectiõem expectat vt crescat: Corruptioni enĩ necessaria est restauratio ⁊ cum temperamẽto. ¶ q̃ si virtus sit defecta: corpore non extenuato vel minorato: ⁊ chimis naturalibus non corruptis vel etiã abundãtibus oportet vt paulatim det ⁊ parũ. Similiter virtute existẗte forti: chimis vero multis ⁊ temperatis idem erit faciendũ. Virtute autem forti existẗte: ⁊ corpe corrupto vel tenui multus cibus ⁊ multotiens erit vandus. multa enim refectione indiget corpus: quia virtutis sue fortitudo digerere eam potest. ¶ q̃ si nobis interpolatio febris obuiauerit: neq; multotiens cibus vandus erit: neq; multus: sed ipsum debemus dare paulatim. ¶ Si ergo fortis virtus: ⁊ morbus ex abundantia fuerit: paruus detur cib⁹: ⁊ paulatim. hz enim digestiua virtus fortis sit: tamen ꝑpter abũdãtẗ morbum pax dam⁹. Cib⁹ ergo dabit sm qualitatẗ morbi ⁊ virtutẗ infirmi: sm temp⁹ quoq; etatem: ⁊ consuetudinẗ: ⁊ regionẗ: ⁊ similia his ciborũ erit quãtitas ordinãda. In estate.n. cib⁹ multotiens vand⁹ est ⁊ paucus. multotiens quidẗ: q̃ indiget ꝑpter sepissimã resolutionẗ: parũ ꝑpter virtutis defectũ. In hyeme multus ⁊ paulatim vand⁹ est. multus ꝑpter virtutis fortitudinẗ. paulatim: q̃ non indiget sepissima refectione: quam non possit digerere. Sanos autẗ iam dixim⁹ in hyeme melĩ posse digerere ꝑpter calorẗ in interioribus latẗez. Medio vo vere ⁊ appropinquãte iam estate pax ci bi magis: ⁊ longis debem⁹ dare iteruallis. hoc enĩz tempus. ſ. ver morbo de plenitudine assimilat: q̃ chimi ĩ hyeme coadunati dissoluuntur: effluẗes p totũ corpus. Idẗ q̃ dixim⁹ de tempore: in morbo faciendũ de plenitudie Parum eĩz cibi si virtus sit fortis longis dam⁹ interuallis. Similiter etiaz ĩ vere faciendũ est maxime febricitantibus: de quib⁹ hypo. in hoc loco sermocinat: de sanor enĩz dictis iam dixim⁹. Autumn⁹ morbo de humor corruptiõe assimilat: vñ ⁊ febricitantes laudabili cibo hoc tempore: ⁊ sepissima indigent refectiõe. In virtute forti mult⁹ cibus ⁊ multotiens erit dand⁹: in defecta multotiens ⁊ paru⁹. Scõm hoc etiaz etatem: ⁊ regionẗ: ⁊ consuetudinẗ: ⁊ cõsimilia ꝓsiderare oportet: Scõm qualitatez in qua morbi: ⁊ virtutẗ infirmi: quam hec virtutez augmẽtent ⁊ ꝓfortent: vel minuant ⁊ debilitent. qualitatẗ quoq; ⁊ materiã morbi augent vel minuũt: vel in malas qualitates cõuertunt. 18

E State ⁊ autumno cibos grauissime ferunt: Hyeme uero facile: Vere uero secundo.

E Uia de sanis ẽ locutus: de egris loq̃tur. Estate ⁊ autũno: quoniã tũc calor ad exteriora egredi tur. Autumno vo: q̃ tũc idẗ calor in qualitate tẗporis dissoluitur: Hyeme vo cõcludit. Vere diuisus ẽ calor intus in nobis ⁊ foris grauiter ferũt: ꝑpter apertionẗ porozum. Hec verba nõ vt quidã putãt sunt duplicata. Quidã enĩz quia dixit ventres hyeme ⁊ vere calidissimos natura esse: hic vo Estate ⁊ autũno cibos grauissime ferunt: putant verba esse duplicata: sed non est ita. Quum aũt superius p tempora anni q̃ titatez ⁊ ordinationẗ diete in infirmis ⁊ sanis esse itellexit: hic necesse fuit dicere multũ cibum semel datuz. ſ. hyeme non nocere quia ferunt facilime: in estate vo difficilime: quum extra corp⁹ calor natural' exeat: ⁊ virtus defecta sit: vñ caueat ne multus subito detur cib⁹. De alijs vo temporib⁹. ſ. vere ⁊ autumno dico q̃ autumn⁹ in natura sui assimilat estati: ver vo hyemi: Qõ potest intelligi: quia in autũno corpus incipit refrigerari: ⁊ pori claudi: vere quoq; dissolui ⁊ rarefieri pori. Hec aũt satis inuit hypo. nõ ergo eadẗ duplicauit. ¶ Itez q̃ ꝓius supi⁹ dixit: in sanis dedit intelligi. hoc aũt attinet infirmis. 19

H Is qui in circuitibus exacuũtur: Nihil dare neq; cogere: hz auferri ex appositionibus uel ex appositis ante crisim.

O Mnis ordinatio diete vniuersaliter triplex est in quãtitate: in qualitate: ⁊ quando debes dare. In duobus precedẗtibus aphorismis ĩ febrium interpolatiõibus nulla auctoritas dat' ab hypocrate. Tertiuz. i. quando debeas dare: multum in his adiuuat nos. Unde ⁊ in circuitibus. i. interpolatiõibus ab hypocrate dicitur: Porrendũt interpolatiões inq̃t quo tempore cibus dari debeat. Si enim interpolate febres vnũ tempus custodiant: ⁊ ipsum interpolẗt: tunc nihil erit dandum. Sed si vnũ tempus non obseruauerit: tẗpora cibum vandi sm q̃ oportet non possunt certificari. vnde hypo. his qui in circuitibus exacuũtur nihil dari precepit. Precipit ergo nobis: neq; incipiẗtibus: neq; presentibus: neq; ad capiendũ appropinquãtibus morbis cibũ dari debere. ¶ Qõ dixit: Ante crisim. vl' aũ horã accessiõis: vel ante statũ: vel aũ verã crisiz itelligi o3. Qõ cũq; ãt hoz ĩtelligas satis eẗ cõstat: hz ĩtẗtio sua fuit nõ

ante accessiõem aliquid bari. Supius enim de statu dixit cũ quo nec ante crisim reticuit. hic autẽ de accessiõe solũ intellexit hypo. 20

E A quozũ crisis fit: ⁊ quozũ facta est equaliter: non mouere: neqz nouũ facere: neqz farmacijs neqz alijs puocatiõibus uti: sed sinere.

Postq̃ de ordinatiõe diete expleuit: vñ nã debeat dimitti opari ondere incipit: vt faciat fm q̃ oportet infirmis. obtestat aũt ne aliqõ adiutoriũ pocupantes festinem⁹: nisi solũ diete ordinatiõibus. etiã ondit quando natura nõ pmittat opari sed potius debeat adiuuari. Dicit igit: Ea quoq̃ crisis fit: ⁊ quozũ facta ẽ equalit̃ nature suit pmittẽda: vt fm q̃ oportet facere faciat: neqz nos de ea intromittam⁹ impedienda: sed si natura moueat ad crisim nõ pfecte neqz complete oportet nos qõ de motu suo minuit cõplere. Vñ idem in libro de chimis: quo ĩ libro ad idẽ intẽdit: Crisis incpt pfecta est: vbi nã currat fm q̃ oportet: neqz de numero significationũ laudabilis crisis aliquid mutet: Quarum prima ẽ est: Crisis melior est cũ purgatiõe q̃z cũ apostemate: Secũda chimos purgãs nociuos qui suit cã morbi ⁊ oñantes corpi: melior aũt ẽ aliqua sibi opposita. Tertia significatio crisis est que cũ purgatiõe necessaria recta fit. i. pcedẽs de loco morbi: q̃ melior est cõtraria sibi. Quarta crisis: que est cũ leuitate ⁊ quiete corpis: ⁊ hec ẽ melior sibi opposita. Quita est post apparatõez coctiõis q̃ melior est sibi opposita. Sexta in die cretica q̃ laudabilior ẽ sua opposita: quas oẽs in crisi pfecta eẽ oportet. si. n. minus fit vna vl altera vl plures: siue crisis cursum excedat: neqz pfecta crisis eẽ credit neqz certa. 21

q Ve ducere oportet undecũqz maxime natura repit inde ducere p conueniẽtes regiones.

In his intelligere nobis innuit purgationẽ humorum: qui materia suit morbi: quibus aut crisis est imperfecta: aut ĩperfecta futura ẽ. Et etiã monstrat per q̃ue loca purgari oportet: exquo duo significata mõstrauit: vnum. s. naturaz membri: per quod purgatio debeat fieri: alterũ quo humores fluere debeant. Dicit ergo: Undecũqz maxime natura repit. Loco vero per q̃ apte suit purgatiões suit hec: Stomachus: intestina: vesica: vulua: matrix: cutis: itez fauces: ⁊ nares. Cum enim cerebrũ deberet purgari: purgabitur fluxu sanguinis qui ex narib⁹ fit maxime morbo oppositis: q̃ si non: contrarie. Currere chimos ad loca sibi non conuenientia est: vt cum membrũ nobilius sit ⁊ sensibilius: ⁊ ad patiendũ suspectius. q̃ si per se purgare velim⁹ maius damnũ q̃z si crisis absit incurremus. verbi gratia: Si in epate sint chimi morborũ generatiui: quos purgare necesse sit: conueniẽs locus erit stomachus. ⁊ inferiora ipsius meliora sunt cum egestiõibus: q̃z superiora cũ vomitu: vel renes: vel vesica. q̃ si chimi supius ad pectus concurrerint: ⁊ ad pulmonẽ siue ad cor peruenerit: non signũ laudabile erit. Unde ⁊ medicũ in uestigare oportet: vbi natura humores destinare velit. q̃ si ad apta loca miserit: preparet viam ipsis: ⁊ succurrat eis: si aũt alr quocũqz mõ repugnet eis: ⁊ ad apta loca mittat. 22

o Igesta medicari: ⁊ mouere non cruda: neqz in principijs: nisi sint furiosa: multa uero nõ sunt furiosa.

Cum Medicari dicat: consuetum intelligere laxatiua. sed q̃ dixit Furiosa: abusiue potuit: quam ab animalib⁹ mutuatus furiosis humorib⁹ hoc tribuit. Cum enim animalia ad coitũ furiãt: in loco vno stare non possunt propter nimiã sui concupiscẽtiã que mouet ea: ⁊ facit furiosa ⁊ nocens eis. Itidẽ ⁊ humores aliquãdo se mouent: ⁊ infirmo nocent de mẽbro ad mẽbrum currentes: neqz egrum permittẽtes quiescere: actiones nature disturbãtes: q̃ si sint huiusmodi: oportz eos purgari. si autez quiescãt: ⁊ ĩ quibusdã membris abũdãtes se non moueant: neqz medicamẽtis mouendi sunt: quousqz maturati fuerint: quib⁹ maturatis natura nos magis adiuuat in illis expurgandis. aliquãdo enim natura post morbum maturatũ diuidit humores: eorum expellens superfluitates: que sunt nociue ⁊ morbi causẽ: quo in tempe crisis solet euenire: quum tamen natura pfecte ad crisim non moueat: nõ indiget medicamibus Si autẽ impfecte: oportet nos eaz magis adiuuare ⁊ minoratione siue virtutis explere: vt crisim faciat perfectaz cum vtroqz. i. natura ⁊ medicamine. Nos autẽ in libro de virtutib⁹ naturalib⁹ naturã cuiuslibz membri q̃ttuor virtutes habere mõstrauim⁹: appetitiuã videlz allicientem ⁊ elicientẽ sibi cõuenientia: alterã contentiuã circũdantẽ ⁊ continentẽ ea: digestiuaz decoquentẽ ⁊ imutantem digerenda: expulsiuam expellentẽ nocua a se. Itez monstrauim⁹ q̃ quelibz medicina laxatiua attrahit sibi similia. q̃z bene autẽ nos hypocras adiuuat: quz nõ multa furiosa esse dixerit: qõ patet experimẽtis. raro enim est de membro in membrũ currere humores: maxime ĩ vno eodẽqz membro quiescentes: in quo pmanentes vsqz ad finẽ morbi excoquũtur ⁊ digerunt. Dic autẽ aphorism⁹ raro in li. inuenit: ſz eũ inuenit ĩ libro de chimis. 23

q Ve egerunt non multitudinẽ cõsiderare oportet: sed quomõ egerunt: ⁊ si qualia oportet purgari purgent: ⁊ confert: ⁊ bene ferunt: Et ubi oportet usqz ad defectionem ducere: ⁊ hoc facere si sufficiat egrotans.

Oportet purganda quãtitates hẽre distinctas ⁊ diffinitas: siue naturalia siue artificialia sint. et sicut q̃litates fuere assimilãtes mãe morbi: sic ⁊ quãtitates fm quãtitatẽ mãe debẽt esse purgãtes. Qualitates vo purgatiõis superi⁹ monstrauim⁹: vbi in purgationib⁹ ventris dixim⁹ que sponte fiũt. purgationũ vo q̃ztitates nusq̃z vsqz huc tetigim⁹. In hoc ergo aphorismo posuit signa q̃ztitatis purgatiõis. si enim tñ materia ⁊ causa morbi purget: infirm⁹ quiescit leuius. sed si cuz re naturali purganda misceat: grauat ⁊ angustiat ex necessitate infirm⁹: quz sua deficiat virtus. vñ non ex q̃ztitate purganda tñ ꝑsiderent: sed ex dicẽdis significatiõibus. i. leuitate infirmi q̃ete: ⁊ nocitoriũ exeuntiũ qualitate. Qõ dixit: Usqz ad defectionẽ ducere oportet: vtile ẽ sed vande suit significatiões quomõ fieri debeant: quas cognoscem⁹ expimentis ⁊ rõnibus affirmãtes: Quaz defectionẽ tñ hypo. testat videamus prius: an illã. s. que de phlebotomia vl alia venit medicina: vel ex humoribus acutis existentib⁹ in ore stomachi anteq̃z medicamẽ ad os stomachi veniat: aut ex ipso medicamĩe mordicãte: de huiusmõi enim necesse est defici. Sz qum he defectiones soleant ꝑtingere ante oportunas purgatiões: nõ videntẽ eẽ sufficiẽtes. Silr febricitãtes qñz patiũt defectõz pp ãgustias ingẽtes ⁊ pp eoz assiduũ surgẽ ⁊ eoz monẽ

Unde quia aliquãdo be defectiões non sufficere viden
tur phlebotomãdes puto oportere. Intendit autẽ hic
defectõem.i. purgationis quãtitatẽ: sicut in acutissimo
apostemate: ⁊ in febricitãtibus pacute: ⁊ maximo dolo
re. non tamẽ temere nos intromittamus: nisi qum virt⁹
custodiatur: qõ innumerabiliter experti sumus: ⁊ maxi
mum iuuamentũ inuenimus. Qum enim phlebotoma
mus vsq; ad defectõem in peracutis febribus: refrigerat
corpus: ⁊ febris extinguit: plurimis vẽtres soluũtur: su
dores patiũtur: ⁊ multi perfecte sanãtur. In maximo er
go dolore nulla medicina pfectior hac defectiõe. Opor
tet aũt discernẽ vbi phlebotomare: ⁊ vbi dare farmaciã
oportet: qõ dixim⁹ in libro de phlebotomia. 24.

A peracutis passionibus raro ⁊ in principijs farmacijs uti: ⁊ hoc prius bene diiudicantes facere.

Ante dixit hypo. materiã purgare non crudam:
hic autẽ monstrauit purgatiões necessarias ab
initio: ⁊ tũ in pacutis febribus: ⁊ raro qum fu
riose sint passiones: ꝓcepit vero fieri cũ maiori conside
ratione. In diuturnis autẽ morbis purgatiões expectã
tur a signo coctionis. Quod antẽ dixit: Bene diiudicã
tes facere: quid intẽderit debemus perpẽdere. Can inten
derit corpus infirmi ante purgatiõem parare: vel expe
ctare natura operari: vt corp⁹ farmacie apparatũ sit: an
aliquid aliud portẽderit. sed quicq̃d ipe cõsideranit ma
xime custodiendũ ⁊ cauendũ est nobis in purgatiõibus
huiusmodi. Si enim dent non fm q̃ oportet in acutis fe
bribus: piculosum est valde. Omne enim laxatiuũ fm se
calidũ ⁊ siccũ est: vnde febres generãt. non ergo necesse
est dare medicinã calidã ⁊ siccam: sed refrigeratiua ⁊ hu
mectatiua detur. Non ergo farmacia in febribus causa
calozis earũ est adhibẽda. satis enim bene perpẽdimus:
quia multũ noceret infirmis: sed tamẽ danda est causa
chimozũ qui materia sunt febriũ: qum purgatiõem intel
lexim⁹ plus timantẽ q̃ angustie timorẽ: quod fit qum
materia morbi sine corpis nocumẽto potest purgari: In
quo perquirẽdũ si corpus farmacie sit paratũ. Quorum
enim morbi ex nimietate sunt pigueditis: vel multis ci
bariis grossis ⁊ viscosis: vel ex tumore: vel extensiõe sub
diaphragmate: vel nimio calore: vel alicui⁹ membri apo
stemate. hypo. in libro regiminis acutor: Nulli inq̃ bo
rum ad purgatiõem apparti sunt supple in principio. Ubi
ergo purgatio cõuenit nullũ bozũ oportet inueniri. Cõ
uenit enim chimos subtiles ⁊ faciles esse ⁊ sine viscosita
te: ⁊ viam ereuntiũ apparatã esse: ⁊ sine consipatõe: qõ
totum aliquãdo est artificialiter faciendũ. Istud hypo.
hic intẽdit: ⁊ in sequẽti aphorismo cõfirmabit. In egri
tudine autẽ acuta: non nisi in pncipio farmacia danda
est. i. in die pma vel secũda ad plus: quia non tantũ spa
cium vt corp⁹ ad hoc pareat suscipiẽdũ. Quod si esse pos
sit: mellicratũ bonũ dare fozet: in quo coquãtur hysso
pus: calamentũ: ameos: ⁊ similia. Hac igit de causa raro
hypo. precipit dari farmaciã in egritudine acuta: maxie
qũ fit furiosa. que si sint: corpa cauẽda nõ eẽnt appata:
neq; acumẽ morbi dabit spaciũ apparãdi. 25

Si qualia oportet purgari purgẽtur: ⁊ confert ⁊ bene ferunt. Si uero contrarium: importune.

Iste aphorismus in precedẽtibus est explanat⁹:
vbi In perturbatiõibus ventris ⁊c. dicit. Sed
quia de artificiali purgatiõe dicebat hic ⁊ qua
liter debeat fieri diffiniuit: neq; graue fuit sibi repetere.
Quod si ante dixit: adhuc tamẽ repetit vt recordemur
qõ pus dixit. Et quia in precedẽti aphorismo artificia
lem solã retigit: hic vtrãq; intelligẽdã innuit.

¶ Finit particula prima.
Incipit pticula secũda.

.I.

A quo morbo somnus laborem prestat: mortale. Si uero somnus inuerit: non mortale.

Quod in hoc loco p laborẽ nocumentũ itel
lexerit: ex subsequẽtib⁹ mõstrat qũ dixit: Si
inuerit. vñ ex opposito itelligẽdũ ẽ labor no
cumẽtũ. ¶ Nocumẽtũ vero sõni duob⁹ mõdis
ẽ: vno mõ vniuersali: qũ ĩ initio iterpolata; febriũ infir
mus dormierit: Altero pticulari: quz in morbis q̃busli
bet infirm⁹ dormierit. Dũc hypo. hic intẽdit: qũ primus
neq; nocumẽtũ: neq; mortẽ portẽdit: sed pori⁹ in initio
nãm porisimi inuerit. Calor. n. cũ chimis in itio interpo
late febris iteriora petit: sicut idẽ alis innuit: maxie si q̃
rigorem habuerit: tremorẽ quoq; ⁊ nimiã frigiditatẽ in
corpe exteriori. ¶ Si g̃ infirm⁹ ĩ initio interpolate febris
dormierit: plõgantur huiusmõi accidẽtia: neq; febris ad
statũ nisi p⁹ magnũ laborẽ appropiquat. Si vero itus ĩ
viscerib⁹ alicubi apostemata latitãt augmẽtãt. Et si chi
mi aliq; ad stomachũ currere solebãt: nõ solũ nõ digerũ
tur: sed etiã augmẽtant: quapp infirmi b̃ tẽpore nõ sũt
dimittẽdi dormire: vt exteriora habeãt spiritũ ⁊ sãguinẽ
⁊ calorẽ: sicut etiã iteriora. ¶ Sed arguimur tũ a sophisti
cis obiicientib⁹ nobis: q; nocere illõ nõ a somno venit: ꝗ
a febrib⁹: qõ tũ excitatiõe mintit. magl aũt sibi noceret
si nõ excitaret: nõ tũ sõn⁹ cã fuit nocumẽti: ꝗ q̃ nõ exci
tat⁹ fuit. hic g̃ pala est nõ sõnũ ĩ itio nocẽ febriũ: ꝗ po
ti⁹ auferẽs sõnũ minuit nocumẽtũ: ⁊ facit suũ iuuamẽtũ
⁊ afferẽs somnũ minuit iuuamẽtũ. ¶ Alij vero dicũt q̃
somnus nocet cõfirmãtes hypo. nõ ĩ itio febris somnũ
intẽdisse sed quocũq; tpe fuerit. Multũ aũt videt iuuare
marie in febriũ declinatiõe: ⁊ aliqũ in statu: aliqũ ĩ aug
mẽto statui vicino. Si g̃ noz ĩ augmẽto statũ vicino:
nõ ẽ ad mortẽ eius fortis significatio. ĩ declinatiõe vero
nocens certz signum dat ad mortẽ. Si enim solẽtia
iuuare in suo tempore tũc nõ iuuent qũ debeãt iuuare:
mala pculdubio est eorum significatio. Nocumẽtum
vero somni cõtrariũ est iuuamẽto sui: qum non febrem
minuat: sed pori⁹ augeat: dolorez; queq; nimiũ maiorẽt
apostẽataq; augmẽtet. ¶ Et aliqũ infirm⁹ irrationabilẽ
in somno loquit. qũ vero excitat infirmus in eadem va
nitate permanet aliqũ diu: aliqũ stupidus surgit: neq;
nisi cum magna grauitate excitatur: Que omnia patẽt
ex chimozũ pessimitatibus. Si enim calor naturalis in
corpore chimis fortior fuerit: in somno eos digerit: Si
autẽ debilior sit: ⁊ chimi eum vicerit: dominãtur chimi
in viscerib⁹ vnde hec accidẽtia conficiũtur. Hypo. ve
ro intendit exteriora corporis in vigiliis calefieri: ĩ som
no vero refrigerari: in quo plurimi concordant philo
sophi. Somnus vero ⁊ vigilie interi⁹ vel exterius calozis
nãlis fiunt adunatione. ¶ Si igit calor in viscerib⁹ adu
nat: neq; nãm q̃ morbi cã est vicere possit suis viribus:
neq; nã morbi cãm supgrediat: certa mors significatur.

Sed si eā vicerit nā: ⁊ sibi possit vñari: bonū q̃dem est sed nō signū certū ad sanitatē: pōt tñ vici infirmū ppter hoc posse sanari: ⁊ alia ve cā pclitari. i. si patiat apostēa in aliquo mēbro nobili: et apostema durū sit dissolui: iñ quidē possibile ē eū mori. ¶ Bonū ergo ē vt dicam⁹: si laborē facit somnus: q̃ mors significat. si aūt iuuerit: cōtrariuz faciet. q̃ somnus noceat mōstrat in epidimia: qū dicit: Multi inq̃t hor alienatiōes passi sūt ⁊ stuporē: alii vero ppter somnū voluerūt. 2

Vbi desipientiaz somn⁹ sedat: bonuz. ubi uero prestat: malū.

Si hic supiori cōtinuet vt vnus fiat aphorism⁹ ita dicet: In quo morbo somn⁹ laborem facit mortale: si vero iuuat: nō mortale. Si igit alienationem somn⁹ sedat bonū est: vñ iste aphorism⁹ porē videt cōfirmare. ¶ Intēdit aūt hypo. bonū somnū esse si doloē mitiget ⁊ apostemata sine febres. sed qū h̄ omia intellexerit: piculosius quoddā vnū vñ alia itelligerētur nominauit. 3

Omn⁹ ⁊ uigilie utraq̃ modo magis facta: malum.

Uidam medici arbitrati sūt malas esse vigilias excedētes modū: sed somnū nō similiē: q̃ somn⁹ semp bonū signū ē: Null⁹. n. somn⁹ modū excedit. ¶ Multi quoq̃ errauerūt putātes stuporē lōgū esse somnū: Quib⁹ nos obuiam⁹: q̃ nūq̃ habuit vsus vt stupor somn⁹ vocaret lōg⁹: oportet ergo nobis cōcordēt Qū ergo nālē modū excesserit: ⁊ sine stupore fuerit: lōg⁹ vocabit somnus: quē prius sensus facit i. cerebri frigiditas: q̃ si sit fortis cōmixta hūiditati litargiā facit: si vero siccitati catbalasiam. i. cōgelationē facit. ¶ Ecōtra vigilie ex p̃mi sens⁹ fiūt caliditate: q̃ vl ex simplici fit cōplexiōe cerebro vñante: vel ex cho ru. cōmixtiōe: q̃ō inq̃busdā libris nostris nos explanasse meminim⁹: vñ h̄ tñ breuiasse sufficit. ¶ Sicut aūt ōdā negāt somnū excedere temperamētū: itidē. de vigiliis putāt sētiēdū. 4

Non plenitudo: non indigētia: neqz aliud quodcūqz magis natura fuerit: nihil bonuz.

Um in precedētib⁹ vnū quoddā itellexerit: in h̄ subsequēti oia subintrodurit: ondens sanitatez tēpamētū esse ⁊ eq̃litatem: ¶ Eriēs ergo temperamētū vel equalitatē: pculdubio incidit ī infirmitatez: ⁊ si mltū egredit: morb⁹: si vo parū cā morbi appellat. 5

Laborēs spōtanei narrāt morbos

Omen laboris non motū nimiū ostēdit: sed q̃ō nimi⁹ mot⁹ ofīcit. Si aūt sine metu tale quid cōtigerit: non labor absolute: sed potius labor sine cā manifesta appellādus erit: ¶ Qui labor tripliciter dicit sicut in libro de regimīe sanitat⁹ dixim⁹. Unus est sicut dolor vulneris. ¶ Johāniculus. Uulnera apud helenes sūt icisiones carnis. i. sepatiōes iuncture quocūq̃ mō fiāt. Secūd⁹ dicit q̃ dolor tetani: Terti⁹ velut dolor apostemat. ¶ Causa p̃mi mali sūt chimi: Secūdi ipsorū chimorū abundātia: Tertij vtrūq̃: Qō quō ita sit necesse ē his laborib⁹ morbos nūciari. 6

Uicūqz dolentes aliqd corporis plurimū dolorem non sentiunt: his mens egrotat.

Um dolorem hypo. sepe cōsueuerit appellare: ñ hic doloē itendit: sed causam doloris: sicut in epidimia dicit: Dolores p̃mi: quos craton sustinuit: fuerunt frigidi: posteriores calidi: per calidum ⁊ frigidum nō dolorem itellexit: h̄ q̃litates has q̃ fuere cā doloris. Itidem hic significaut: apostemata. n. calida: vt herisipile: uulnera: incisiones: ⁊ excoriatiōes: ⁊ cōtusiones ⁊ quecūq̃ hor patiunt ifirmi: neq̃ sentiunt mēte egrotare eos faciūt. Neq̃ distat siue mētē: siue intellectū: sēsū quoq̃: sine memoriā dicat. 7

Uecunqz multo tēpe extenuant corpora tarde reuerti psueuerūt que uero modico modice.

Maries quo tēpore extenuās corpa ex ianitōe humiditatis corpis est intelligenda: nō q̃ dissoluāt solida mēbra. Que vero multo tpe macresūt carnē dissolui portendūt: ⁊ mēbra cibū p corp⁹ diuidētia eūq̃ digerētia sanguinē quoq̃ generātia itelligūt esse corrupta: vt non possit cibus digeri quātitate corpi sufficiēte. Unde qum necesse sit corpus refici cibo: multo plus oportet tempe reuocari. Hoc autē hypo. intēdit corpora sola humiditate extenuata: cum dieta cibi velocissime ad crassiciē reuocāda. Membra enī appetitiua ⁊ digestiua credimus esse fortia. ¶ Finis huius aphorismi diuersus in diuersis inuenit libris: sed tamē ad idem redit: que in modico modice: alibi que in breui cito reuerti consueuere. 8

Si ex egritudine surgēs cibū accipiens qs non pualescat: significat qñ corp⁹ plurimo cibo utitur. Si uero nō accipienti hoc fit: significat quoniā corp⁹ inanitione indiget.

Hic aphorismus ex breuitate vnius verbi est obscurus: quod vsuale fuit Asiaz inhabitātibus: ⁊ est adhuc vsuale. Et est illud Accipiēs: dicentes enim: Accipiēs desiderās intelligūt seu volens. Non desiderātes enim cibū non accipiētes dicūtur: desiderātes ⁊ ex eo corp⁹ implentes dicūtur accipiētes. ¶ Si quis ergo exiens ex egritudine: cibū desiderās ⁊ accipiēs nō reuocat corpus ad pristinā sanitatē: cibo accepto corpus non nutritur: sed aggrauatur potius. Non cibum desiderans: neq̃ accipiēs quātū sufficiat: humores malos se habere significat: quibus si non purget: corpus ad virtutem priorē non reuocat. Hypo. autē in libro hoc ⁊ multis aliis humores multos phlebotomia minuēdos innuit: sed si fit vnus farmacia minuat: Qō qum ipse probasset: ⁊ alibi dixisset duos aphorismos subintulit: in q̃bus finem huius aphorismi de vtraq̃ euacuatōe explanauit: Si inquit cibum non accipiēti hoc fiat: significat quoniā corpus euacuatiōe indiget. ¶ Multi discordāt libri de his duobus aphorismis in fine sui ordinis. Qui autē sic ordinauerūt: melius disponūt: Non pura corpora quātūcunq̃ nutries: magis ledes: vt continuētur verba sic: Si cibū non accipiēti hoc fiat: quia inanitiōe indiget: significat quia non pura corpora quātūcunq̃ magis nutries: magis ledes: sed qum libros reuoluerem ⁊ in eis ita sicut modo libri habēt repirem: sicut inueni ita vtuisi ⁊ explanaui. 9

Corpora ubi quis uult purgare: oportet fluxa manere.

Multi medicorū fluxa facere arbitrati sunt: vt vomitu medicādos antea eos ad vomitū p̃pemus cū aq̃ calida: ⁊ hūidis ⁊ fastidiosi cibarijs cibare

& sic tandē medicinā dare. Quib⁹ vo farmacia dāda est: vētres mollificenť: vt vētres ad laxatiōem apparēť. Sz nō tā vil' fuit intētio hypo. aliud.n.mai⁹ & magis necessariū hic p̄uidit: qō multis mlrociēs pbauim⁹ expimēt]. Subtiliādi enim sunt humores grossi & viscosi: etiā aperiendi poti quibus valeāt currere: & cū medicaminib⁹ extrahi & expelli facile tēperata medicina: qua nō conturbeť nā: quod qui neglexerit: & ad medicinā tm̄ intenderit: humores grossos & angustiosos reddit cū nimijs torsionibus: defectiōib⁹ quoq; & vertiginib⁹ multis & pulsibus inordinatis: & similibus: que quādo fiant in quodā libro nostro exposuimus. Dic autē hypo. intēdit corpora. s. fluxa vomitu vel solutiōe purgāda facere mollia: vt relaxetur: aperiať: subtiliеť: & dissoluať mā. 10

Non pura corpora quātūcūq; nutries magis ledes.

Cibi subeūtes corpora nō p̄ius mūdificata corū punť malis humoribus: quorū quātitas necesse est vt augmēteť: & qualitas nō muteť. Hoc plurimū patiūtur quor stomach⁹ malis redūdat humorib⁹ & sunt patientes id quod superius dictū est: Si ex egrime cibū accipiēs ds nō ꝛualescat: h fit ꝛc. 11

Facilius est repleri potu q̄z cibo.

Obāniculus. Liquida cibaria plurima potū hic intellexit. Halien⁹: Quum hypo. hic intēdat de his qui corpa sua erāt refecturi: & quorū corpa erāt reficiēda vt ad idē redeāt ī quo fuerāt sani: h osidē voluit cibaria h faciētia. Dixit.n. in quodaz libro de cibariis: Qui cito vult reintegrari ad hoc quod fuit: optimū est humidis repleri: qui vero celerius vult reficī: potu reficiať: qui vero adhuc celeri⁹ odore. Nō tamen absolute intelligendū est q̄ dixit ibi Humidis: hic autē Potu: sed poti⁹ illa que corpis sunt nutribilia: & grossis cibariis ad nutriendū vicina: sicut vina grossa. Vinū autem aquosum & subtile atq; albū naturaliter est aque vicinū & illi⁹ virtuti vicinať ad nutriendū vnde vrina p̄uocatur: nec corp⁹ inde nutriť: nisi p̄uissimū quid. Grossuz vero & rubeū vinū nutribili⁹ est ceteris: implēs cito corpora obnoxia inanitōi. i. victa & lesa per inanitōez. Quicūq; autē quomō cib⁹ vigerať intelligit liquida cibaria nutribiliora & facilioza corpori perpēdit. 12

Que relinquuntur in morbis post crisim: subuersiones facere consueuerunt.

Hic aphorism⁹ superiori cōtinuať quo diciť: Si ex egritudine cibū accipiēs quis nō cōualescat ampliori cibo corp⁹ vtitur: Si autē cibū nō accipienti hoc fit: euacuatōe indigere significat. Vult enim ostēdere quare quidā cibum abhorrent: ac si diceret: Si quis cibum accipiēs non cōualescat: euacuatōe indigere significat: quia que relinquunť in morbis post crisim subuersiones facere consueuerūt: & que relinquūtur fm intellectū hypo. mali considerātur chimi: quibus longo tempore putrefactis: necesse est febres generari. Omnis enim humor extrane⁹ qui nō de naturis corporū eē cōprobatur: impossibile est q̄ ea nutriat: sed poti⁹ in putredinem mutatur. q̄ si in locis calidis cōgregeť: fortior & velocior efficiť. 13

Quibuscūq; crisis fit: his nox difficilis est añ acumen: supueniēs uero leuior ut in plurib⁹.

Crisis est velox & vehemēs motus morbi: quem infirmus ad mortem vel ad salutē deducitur. Est autē quum natura diuidat a bonis nocitura: & ad expellendū faciat apparata: quod quum fiat necesse est q̄ infirm⁹ patiatur angustias: & morbus vurescat. Nocte autē plus apparet: consuetudo enim est humana vt nocte dormiat. Si enim angustia somnū auferat: facili⁹ hora quietis apparēt periculā. Aliquādo tamē apparēt pericula in die: quia crisis debet esse in nocte. Qō aūt postea dixit: Supueniēs vo leuior vt in plurib⁹ in quibusdā libris non inueniť: per quod tamē crisis intelligiť que ad salutē portēdiť: & bene dixit hypo. quum post humoris expulsiōem necesse sit subsequi quietem et leuitatē corpis. Crisis vo ois pl⁹ attinet sanitati q̄ morti: nisi morb⁹ sit pestilētialis. 14

Ne uētris fluxib⁹ mutatiōes ego nū iuuāt si ñ ad mala trāsmutāť.

Diuersitas egestionū & mutatōes earū significāt purgatiōes diuersorū & multorū humorū fiduciāq; sanitatis: & mūdificatōem corporū: nisi qū transmutanť in malū. Si enī significēt dissolutōem corporū: & dissolutōem solidorū membrorū: & corruptiōem & putredinē eorū: malū erit sicut hypo. in p̄nosticis dixit quum egestionē tetigit pinguedinis: quā significare dixit substātialis humiditatis dissolutōem. ferentē quoq; dixit egestiōem: que corpis portēdit putredinē. 15

Si fauces egrotāt: aut pustule ī corpe nascunť: cōsiderare oportz egestiōes. Si.n. cholerice fuerit corp⁹ egrotat: si uero sanis similes certuz est corpus nutriri.

In hoc aphorismo duo opposita videnť esse apposita: quib⁹ oppositis necesse est nos respōdere sed quum vnicuiq; oppositor p̄tē quādā sui subtrahit p̄tes positas voluit intelligi reticitas. Si aūt reticitas hic posuerimus: talis verborū suorū erit intellect⁹: Ubi fauces egrotāt aut pustule seu vulnera certificantur: egestiōes sine alia a corpor⁹ expulsa considerētur. Si enim cholera dominať corpori: corpus infirmabitur: neq; certi sumus vtrū nutrire ipsum debeam⁹. q̄ si excūtia sunt similia sanis: corpus erit pro certo nutriēdum & sanum. Unde autē hoc sic esse hypo. intellexit or hic subijci: Natura enim animalū regitiua aliquādo de membris nobilib⁹ humores malos expellit cum vomitu & aliquādo cum vrina: egestiōib⁹ q̄dōq; vel pororū apertionibus. i. sudore. q̄ si eos opilatos inuenerit: & materia expellēda grossa & viscosa fuerit: nō potest a natura expelli: vnde clausa latēs sub cute corporis: inde pustulas & vulnera necesse est generari. Fauces autē facile suscipiunt humores decurrētes a capite: vnde subsequiť eas infirmari. Oportet igitur ꝛsiderare vtrū natura omēs illos humores ad debilia membra expulerit: & nil inde ī corpe remāserit: qō intelligiť p excūtia a corpib⁹. Si enī natura malos humores nō expulerit ē necesse egestiōez cholericā dominari: quia pustule vel vulnera ex incēsione sunt sanguinis: que incensio propter cholerā rubeam fit. Hypo. autē hic mōstrauit corp⁹ prius debere mundificari q̄ nutriri. corpore enim nondū mūdificato et nutrito magis fit lesio. Si autē corporis excūtia sanis sunt similia: humores puros in corpe significāt. 16

Si indigētia: non oz laborare.

Certa fames est: qum homo cibo indigz vnde immensus sequit appetit. famē autē hypo. indigētiam nominat in secūda epidimie particula: Delenes inquit qum ꝓpter indigētiā comederit legumina secuta est eos debilitas pedū: ergo indigentiā oēm siue coactā siue voluntariā famē nominat: vbi dixit: Humidum habēs corpus oportet vt indigētia medicetur qua humor deficeret. Itē in prognosticis: Oportet infirmū interrogare si solutiōem ventris vel indigentiā habuerit. Ubicūqz ergo indigentiā nominauit: cibi pauptatē intellexit. Ubi ergo indigētia: non oportz laborare: q̄ qui in die manducare non habet: non oportet vt laboret. Laborare autē nimiū dicit mouere: qō alibi exercitiū dixit. Lib. ergo semp immoderatū exercitiū pcedere debet vel ꝓcciupare: quod vniuersaliter in sanis z infirmis ē faciendū. Sanis enim non inūgendū est laborare z ieiunare. Item infirmor corpa non magno motu sunt fatigāda z habere ieiunia: neqz farmacia neqz phlebotomia ieiūnātibus est necessaria: quia his motibus deficit virtus z dissoluit: siue sanus fuerit quis vel infirm. Hypo. autē hic intēdit vt virtus infirmi vel sani seruetur: sicut in libro de dieta: Uirt. inquit vna est z nō vna: vna genere: z multiformis z nō vna specie. 17

Cu Sicūqz cibus pzeter naturam intrat: hic egritudinez facit: manifestat uero sanatio.

Quod hic dixit in alio aphorisino mōstrauit qū dixit: Non plenitudo: nō indigētia vel alia res si eceat naturā laudabilis est: sed hic dixit de sola plenitudine nature posse excedēte. Qō autē dixit: Pzeter nāz: ad opatiōem alteri. apposuit plenitudinis: que cōparatio duob. fit modis: vel enī ad largitatē vasorū: vel ad tenorē virtutis corp. regētis. q̄ aūt cibum ꝓter naturā intrantē dicit facere egritudinē: ob hoc sub intulit: ne arbitremur stomachum excedētia nocere: vel min. q̄z possit capiētē nō nocere. Si enī fortis sit virtus possibile est cibū implentē stomachū digeri: Si debilis: pu. etiā cib. nō pōt digeri: maxime si sit digestibilis cib. implēs stomachū: nō aūt implēs indigestibilis. Similiē est intelligēdū de secūda epatis digestiōe. virt. n. sanguinis generatiua si sit debilis: mutare in sanguinē chimos illos nō poterit qui a stomacho ad epar pueniūt: etiā q̄z titas chimorū fm q̄ oportet fuerit. Aliquādo aūt mutātur in meli. a natura etiā si chimi duplicentē vel triplicētē ita dico: si virtus fortis sit z cib. fm qualitatē cōuenibilis. Idē quoqz in tertia ppēdit digestōe: quā vocāt medici nutrimētū certū: sicut p quod q̄libet mēbra corporis recipiūt augmētū. Mltū aut parū siue pl.: ad cōpatōez cuiuslibet virtutis dicit: z fm hoc aut vincet ab eo: aut nō victū corrūpet z egritudinē generabit. Nunc aūt modū plenitudinis intēdit plurimi fm tenorē virtutis humana corpa regētis. Aliter aūt z ab alijs intelligi possibile est. ꝓter naturā. n. hypo. cibū dixit esse naturā excedentē qualitate sua: quod intelligere bonū esse videtur. Si. n. singula mēbra ad nutriēdū expectāt conueniētia cōpetēter illos cibos naturales dicem. vnde cōueniēti. nutrient. Si aūt alicui mēbro cōuenibilis: alteri incongruus cibus venerit: ꝓculdubio z ꝓter naturā ꝓtrarius erit ei cui nō cōuenit: sed tū non necesse est inde morbū generari: quia in q̄titate paru. digerit: z ideo morb. inde nō generat: quod ex medicina mēbra corrūpēte pcipimus: sicut euforbio: mandragora: opio: z similib.: q̄b. morb. nō gignit: si nō q̄titas earū augmētet. Idez de chimo intelligit: qui si debilis sit z purus: nō morbi erit generatiu.: sed poti. quodlibet mēbrorū cui cōpetit ide nutriet. nisi enī ita fieret: nō aliquis eū cibū vocaret. Sicut enī si vētus flatu ad stomachū tractus descēdat pu. z humiditas aque p canales pulmonis ad ipm pueniēs pua: nō nimis videt esse nocua. Similiter ppēdim. de alijs totū corp. nutriētib.. Alij aūt alr hic intēdūt: q̄ ꝓter naturā hypocratē dixisse arbitrant: vt vltimitas solā nature excedet: quod etiā esse videt. Sed nō ē antiquorū vsus: vt diffinitiue taliter, i. talia ponant. nocitura ei ab eis solēt generaliter nominari: qum dicāt: Calor: frigus: plenitudo cibor: chimorū corruptio: labor: generāt morbos: q̄titatē putātes nos intelligere: sed nō necesse est determinate ponere. nō enī est incertū cibū naturam excedētē in q̄titate nocere: sicut si quis libra cibi soleat accipe sufficiētē nature sue: postmodū vo pōd. denarij videt addidisse: z nihil ei in hac q̄titatis excessione nocuisse: qum tū morbū generādi pma causa fuit: si paulatim multiplicabit. vnde intētio eorū videt superflua: etsi sit vera. Idem quoqz videt de sopore naturā excedente. Quod aūt subdidit: Manifestat vo z sanatio. bene dixit: qz nō solū cibū ꝓter nām corp. ingrediētē sanatio manifestat facere egritudinē: sed etiā q̄litas ipsi. sanatōis. z si militer ex sui effectu ois futura actio cōprobat: idcoqz hypo. sanatōem intellexit subsequētē. i. rei nocitē purgationē. Hoc idē significauit Philipp. in libro quem de trib. fecit virtutib. digerēdi: quod totū hic exnlanaturi sumus. Ponam. hoīem comedisse quod pus comederat ex cōsuetudine z fm suā cōsuetudinē: vel pl. vel min. exercitasse: post vo corpis grauitatē sustinuisse: z cū rubore z venarū tumore febricitasse: ex humorū plenitudine eē non frustra fuit estimasse. sed tū si purget: z purgatōem prostuisse videm.: tūc magis hoc certificat: z securi. alterum de hac infirmitate audebim. purgare: neqz qō expectant expectabim.: qui futurā accessionē multis vicijs autumāt expectādā: equalē aūt eā esse certificāt: ecōtra vo cōtrariā. Sed nos ꝓculdubio si de plenitudine ciborū aliquē videbim. egrotare: z purgato purgatōem pro fuisse liquet de plenitudine hoc fuisse: z plenitudinē ciborū z rerū comestarū hoc fecisse. Sed qum hypo. minoratiōem noīat absolutā: oīm humorū equalē intellexit faciēdā. qū vo mūdificatōem malorū tū significat ineq̄litatē humor. Sanitas aūt in pcedēti infirmitate vt fiat oportet cū minoratōe z nō cū mūdificatōe humorū: qō ex suo ꝓfirmat dicto q̄ ex humor fiat plenitudine. Humor aūt minoratio sic fiat eq̄lr cū phlebotomia, ppa z certa magis q̄z cū re alia: secūda cū scarificatiōe circa spatulas: sicut ꝓsuetudo fuit nra: post exercitia: balnea: fricatiōes: accūtalia ieiunia: q̄ nō minuūt sicut supiora: fm dissolutōem sufficiāt ista. z plura querētib.: nostra pticula de plenitudine sufficiat. Sed tū q̄dā res ē subiū gēda huic. i. plenitudo humorū fm virtutis tenorē: ꝓter qualitatis humorū corruptōem: q̄ plenitudo nō diu pfecta pmanet: ſz longo tpe in q̄litate mutata corrūpit: qō dū fiat: plenitudo nō corruptio vocat: q̄ si quo ad ptez purgam. qō restat bonū eē intelligim.. Qū. n. sanguini corruptio cōtigerit: idē fit qō in vino solet fieri: qz qum vinū in acetū incepit mutari: z ī pfectū acetū deuenerit: impossibile est ampli. in vinū redigi. q̄ si parū mutet: et nō ad acredinē mutet plurimū: ad nām vini reuertitur. Itidē de sanguine itelligere oz: qui si nimiū sit corrupt. impossibile ē vt in purū sanguinē reducat vl teri.: ſz si parū supfluitate minuta remanēs in sui nām reuertit. Qū hoc ergo cōtigerit: multitudinē nō corruptōez vocam. humor: corruptōem vo qū sanguis ad hoc deuenerit vt nō possit digeri: z ad sui nām reuerti. 18

Cibozũ que nutriũt copiose ⁊ uelociter: ueloces secessus fiũt.

Quod dixit Velociẽ nutriunt: aut bozã qua accipiũt aut que parũ post succedit intelligit: qũ p totũ corp⁹ diffundũt: quã natura qui habuerit velociter expellet. Si maxime cibaria fuerũt acuta: q̃a natura marie mouet vt a se expellãt. Si aũt cibaria fuerint viscosa ad expellẽdũ erũt tardioza: subtilia vo velocioza. Omnũ autem velociter ⁊ subito nutrientiũ est vinũ: paulatim ⁊ tardi⁹ caro vaccina antiqua: conche marine: oua: ⁊ his similia duras carnes habẽtia: dur⁹ quoq; case⁹: caro salsa: ⁊ oua maxime ĩ aq̃ calida cocta: ita vt dura fiãt: hec ⁊ his similia in tẽp⁹ longũ post acceptõem nutriũt: ⁊ dura esse intelligũt. vñ q̃ corp⁹ nutrit ex magnitudie ⁊ fortitudine pulsus cogĩscit si ifirmi ĩ digerẽdo patiũt debilitatẽ volũtarij mot⁹. Facili⁹ aũt pbatur in his quozũ debilis est virtus ꝓpter inanitiõem ieiunij seu laborẽ. qũ. n. hec cibaria accipiũt: tardi⁹ ⁊ post longũ temp⁹ exeũtia necesse est emittãt. si aũt contraria his accipiãt: facilius q̃ ꝑus sumpta exeũt. vinũ aũt certissimũ est cõtrariũ. Sunt tamẽ vina in actõe ista diuersa. sunt ⁊ alia vino in his similia: sed de vino ꝑus dicam. Uinũ aquosũ min⁹ dat corpi nutrimẽtũ: cui⁹ color alb⁹ ⁊ liquor sicut aq̃ subtilissima. Uina g̃ssa ⁊ rubea nutribiliora sũt q̃ aquosa: ꝫ trĩ min⁹ q̃ vina nigra sũt nutrientia. Uina alba ⁊ g̃ssa min⁹ nutriũt q̃ via rubea g̃ssa: pl⁹ vo q̃ alba subtilia. Scõm g̃ diuersitates vinozũ ẽ diuersitas corp⁹ exeũtiũ. Aquosa. n. via cũ vina ad exeũdũ sũt velocioza: alia vo vina cũ egestiõib⁹ egrediũt. fm quoq; tpa nutriẽdi: tpa sunt ad exeundũ. Idẽ ⁊ de alijs vino similib⁹. Ptisanũ. n. acceptũ nutrit corp⁹ post tp̃s nõ lõgũ nõ trĩ mltũ dat nutrimẽtũ: ꝫ ĩ quo tpe dat ⁊ subito. De frumẽto autẽ iuscula dant nutrimẽtũ nõ subito: post trĩ lõgũ tẽp⁹ ⁊ multũ. Eadẽ ⁊ in alijs cõsiderãda ꝑter diuersitates specificas. Similiter de faba: milio: leguminibus: ⁊ fructib⁹ similib⁹ intelligimus. Carnes singule in substantijs ⁊ artificijs suis sunt accipiende vt vno ⁊ eodem mõ cocte: siue assate sint siue elixe. Artificialiẽ aũt sunt purgãde: quarũ humectatões sunt nocitue: vt in caulib⁹ ⁊ multis granis ⁊ in multis faciẽdũ est legumib⁹: quorum purgatões fiant taliter: vt dũ in vna aqua fuerint cocta mutent in aliã: ꝑus illa expulsa. si enĩ ita fit facile intelliget eozũ qualitas: q̃. s. veloci⁹ exeũtia sint siue citi⁹ nutrientia: corpa trĩ nutriẽda earũdẽ qualitatũ sunt inuenienda. Est ⁊ aliud vinũ ⁊ nutrimẽtũ facili⁹ quorum impeditur exitus: lz sint velocissima. Hoc aũt intelliges si libzũ de naturalib⁹ virtutib⁹ relegeris: in quo diximus stomachũ ꝑus recipe cibũ vnde sibi similẽ sumit ad nutrimentũ. Cum aũt sufficiẽter nutriat: reliqua ab eodẽ emittũt. Epar tamẽ aliquãdo pe nimio desiderio ante per meseraicã venã accipit ꝑus q̃ stomach⁹ sibi reddere velit. Si autẽ nõ indigeat stomach⁹ cum sibi mittat: ꝑus tamẽ digerit ante habita q̃ a stomacho sibi missa: itidẽ ⁊ totũ corpus ad naturã epatis immutat. vnde qũ superioza supradicta tẽtabimus: in extinanito corpe probemus: ⁊ sicut diximus repiemus. Quidã tamẽ sophiste de farmacia hypocratẽ putant dixisse hoc. s. velociter secessus: ⁊ volũt cõcordare ad hoc qõ dixit in libzo de dieta: Libaria que tarde mutant tarde dissoluũtur. velociter mutabilia sunt velociter dissoluẽda: qõ verũ est ⁊ certũ Sed exitus ⁊ secessus non huic dicto cõcordant. Exire enim ⁊ icere cõsueuim⁹: cum habita in corpore exeũt: vl de vẽtre vel qualibet parte corpis. Caro autẽ porcina ⁊ similia chimos generãtia grossos ⁊ viscosos post longũ tẽpus sunt dissoluẽda. Herbe: pisces de clara aqua ⁊ petrosis locis: immo omnia subtiles chimos generãtia ad nuriẽdũ ⁊ ad implendũ corp⁹ poriib⁹ sũt velocioza: sed trĩ ĩstabilia ⁊ dissoluẽtia cito ⁊ velociter. 19.

Acutozũ morbozũ non omnino certe sunt sanitatis pronũciatões neq; mortis.

Acuti morbi cũ velocitate sui finis dicũtur esse magni. Ephimera ei febris que cito finitur: non acut⁹ morb⁹ est vocãd⁹: Quia acuti morbi duobus sunt modis: vl de acuta materia nõ in vno loco corporis sed in omnib⁹ mẽbris equaliter clausa: vel de acuta materia in vno loco corpis trĩ adunata: sicut pleuresis: peripleumonia: ⁊ squinãtia. Febres quoq; in acuto morbo ꝓtinue ⁊ calidissime. Acuti morbi sine febre sunt rari: sicut apoplexia. Diuturni vo morbi de grossis sunt humorib⁹ ⁊ viscosis atq; frigidis: nõ cito digerẽdis: sed ĩ loco vno vbi morb⁹ est inuiscatis. Rari aũt sunt diuturni morbi nõ inferẽtes passionẽ alicui mẽbro fm genera melãcholie vel phlegmatis equaliter abũdãtiũ in venis. De eni materie si putrefiãt febres generãt: ĩ quib⁹ hypo. pronũciatões esse certas testat propter tarditatẽ motus suarũ materierũ: in acutis aũt morbis nõ certe sunt. aliquãdo Hypo. has testat incertas: quia pfectus medicus aliquãdo in his errat: tamẽ nõ semp: sed non oio bozũ certas dicit pronũciatões: ac si dicerem⁹: non ois homo nõ iustus: quidã enĩ iusti repiunt. ita ⁊ iste nõ omnino sanitatis vel mortis pronũciatiões sunt certe: ⁊ maxime in acutis morbis: quod cõtingit ꝓpter velocitatẽ mot⁹ materiei morbi: qum acuta fit ⁊ instabilis: ⁊ de loco in locum mobilis. 20.

Uibuscũq; iuuenib⁹ exñtib⁹ uentres fiũt humidi: his senescẽtib⁹ exiccant. Quibus iuuenib⁹ uẽtres fiũt sicci: his senioziib⁹ factis humectãt.

Hoc non semp cõtingere: sed in plurib⁹ debem⁹ intelligere accidere: quod idẽ alibi testat cũ dr: Quicũq; vẽtres habẽt humidos: iuuenes quidẽ existẽtes meli⁹ cõmutãt siccos habẽtib⁹: in senectute vo veteri⁹ commutãt. siccant enĩ in pluribus senescẽtibus. Humiditatẽ siue siccitatẽ vẽtris oportet nõ absolute intelligi: sed fm ordinatã dietam: vt si cuilibet in iuuẽtute dieta qualis alexãdrinis fuerit: qui in ꝓncipijs sui prãdij salsos pisces vel porros sibi ꝑparãt; postq; bibẽtib⁹ foca in senectute vero dieta mutata ad lentes se vertẽtibus ⁊ ad põtica vina ⁊ similia. In his inq̃ nõ digestionũ qualitatẽ arbitramur ꝓpter etatẽ mutatã esse: ⁊ econtra si in iuuẽtute stipticis: sicut lentib⁹: nespulis: ⁊ põticis vinis aliquis dietauit se: in senectute vero si ad alexãdrinã dietã se verterit: nõ iuste iudicabim⁹ in his fm sentẽtiam hypo. Sed si bene fm cum indicauerim⁹ equaliter dietãtibus cõsiderare debemus si digestio mutet: in q̃b⁹ ꝓculdubio ꝓpter etatẽ conficit. Mutatio vero nature digestiõis ꝓpter etatẽ est: in qua cõsideraẽ qualitatũ corporũ diuersitas: que ventrẽ in humiditatẽ vel siccitatẽ mutant. Unde ꝗ fit multi inuestigauerũt medici: ⁊ ego hic demõstrare disposui: sed cũ hoc volumẽ huic rei nõ posse sufficere viderim: volumẽ vnũ solũ inde facere festinaui: nõ trĩ in hoc recitatur⁹ propter quitatẽ operis. Uolo ergo recordari que in libzo de virtutib⁹ naturalibus ⁊ ĩ libzo de accidẽti dixerim. Uẽtres inq̃ bũectant humiditate multa que a stomacho ad epar egrediũt de

cibi humect ōibus: qui in stomacho ꝛigerit:in siccitate ventris mutāt:quz tota cibi humectatio a stomacho ad epar egredit. ¶ Humiditatis aūt pue a stomacho veniētis causa est:vel quia homo plꝰ q̄z epati necesse fit recipiat:vel ,ppter velocitatē cibi cū egestiōe egrediētis. Quz enī cibꝰ modū excesserit:epar quoqz totā humiditatē capere nō possit:supest semp ps humiditatis digestiōis: liquidā illam reddētis. ¶ Si aūt cibꝰ velociter exierit:non inducie tāte dant epati:vt humectatōez ipsiꝰ cape possit. Uelocitas egrediētis fit p cholerā ad stomachū ꝛ intestina a felle missam:aut ,ppter defectiōem cōtētiue i his locis.Et vires expulsiue virtutis cibū plꝰ desiderāt accipere ex ozis stomachi frigiditate multa: vel ex debilitate multa epatis ,ppter frigiditatē minus trahētem. Cōtētiua stomachi ,ppter humiditatē ipsiꝰ stomachi, defecit. Uētres ergo in iuuētute ,ppter frigiditatē ozis stomachi humidi maiozē cibi quātitatē ex desiderio cibi accepturi:qum in senectute totū corpꝰ infrigidet:augmēta stomachi frigiditate necesse est vt appetitꝰ minuat. Qui ergo parū māducāt:humectatōem cibi vtpote qui habentes paruā:ex necessitate egestionē habebūt siccā.idē cōtingit hītibꝰ nimiā humiditatē ,ppter nimiā cholerā ad intestina descendentē. Qum enī ad senectutē venerit:ꝛ cholera iuuētutis defuerit:necesse ē egestiōem deficcari Humidi vētribꝰ in iuuētute,ppter defectū cōtētiue: nō omnes in senectute ad cōtrariū deueniēt ex necessitate: qum quantitatē calozis in iuuētute habitā in senectute nō amittāt. Si eīz stomachꝰ in iuuētute infrigidet:in senectute frigiditas augmētat. defectio ergo cōtētiue manet qualis fuit ante:quia omne corpꝰ frigide cōplexiōis actōes habet defectas ex necessitate. q̄ si stomachꝰ ab initio calescat:in senectute virtꝰ cōfortat cōtētiua.complecio ergo sua nō multū fit sicca:qum ante fuerit humida:que si humida nō esset: virtꝰ contētiua ab initio non defecisset:sed nec parū calida:quz ante fuerit calida. Cōstat ergo quia in iuuētute ventres humidi: in senectute deueniūt in contrariū plurimi:In senectute vero humidi:qui in iuuētute fuerit sicci. Siccitas.n.vētris:vel est ,ppter puitatē cibi ad cōpatiōez virtutis epatis vel ex puitate cholere ad stomachū ꝛ ad intestina veniētis a felle. Desideriū.vero deficit co fest inante saturari:quia calescit appetitꝰ loci. ¶ Siccitas humidi stomachi est:vel,ppter tpamētū epatis:vel,ppter multū calozē sui. ¶ Paruitas quoqz cholere ad intestina descēdētis a felle est ex epatis frigiditate nō generāte cholerā: vel ex virtute cōtentiua in stomacho:que in iuuenib̄ est:quz iuuenū cōplexio sit ficcioz. ¶ Hec oia qum adsunt iuuenib̄: in cōtrariū mutabūt senib̄. qum.n.ex calozē stomachi appetitus deficiat i iuuētute:quolibet modo in senectute eo frigescēte:desideriū augmētari necesse est: vnde accipit plꝰ cibi q̄z expetat virtꝰ nālis epatis : qum aūt cōtentiua in iuuētute fortis fit p siccitatē sue cōplexiōis:deficiet i senectute ex nimia siccitate : ꝛ egestionē velociter exire cogit. ¶ Sicci vō in iuuentute,ppter puitatē cholere:ex cuiꝰ puitate digestio in ītestinis solet tardari:ꝛ humectatio pze nimia tarditate exiccari:in eisdē qualitatibꝰ permanet in senectute.Et epati quidē pōt frigꝰ dñari vnde humectatiōez trahere nō possit:ꝛ ideo digestio humida fit. ¶ Ista p breuitate hui⁹ opis breuiter hic tāgere dispo sui: īz nō ignozē ea gratia ꝛ occulta foze his qui libzos nostros late de his tractātes nō legerint:.īz tū ad medicinā intēdētib̄ solū b̄ posse sufficē videt. 21

Potus indigentiam soluit.

Secōdo potū:cōsueuit intelligere vinū.vnde ꝛ in libzo de humana nā dixit hoc:Si vnus ꝛ idem morbus cōtigerit oibus hōibus : iuuenibus ꝛ senibus: feminis ꝛ maribus:potū vel aquā bibētibus ꝛc.hic liquido manifestauit:q̄ potū vinū esse intēderit. q̄ famē hic auferre dixit: neqz tū famē omnis cibi intellexit ablationē:neqz famē appetitū naturalē faciētē: sed eā que ē cū nimio appetitu canino ꝛ incessabili : quā medici vocāt appetitū caninū:quē solū vinū soluit:famē enī vel ex nimio ieiunio vel ex nimia inanitiōe corpis quocūqz modo fuerit:vinū maxime impedit. siquis.n.famelicꝰ hmōi vinū ante cibū accepit:cito in spasmū ꝛ mētis alienationē incidit.Caninū ergo appetitū vinū soluit tū ꝛ nō comedere multū.Quibus ergo ,ppinaui multū vinū calefactū.s.quia acerbū nō soluit:quia calidū nō est . oportet igit vinū dari rubeū:vel rufum nō acerbū. Libaria autē ordinnet in ꝓmis piguia ꝛ vnctuosa: que si nō habeant nāliter:artificialiter machinet: ꝛ pꝰ humidos cibos huiusmodi vina supradicta dari oportet. Si vō nō sitierit: pozrendit velox cessatio sue famis.hypo.hoc intendit:et bene dixit:quia caninꝰ appetitꝰ ex frigida cōplexiōe stomachi esse dignoscit:vel de acidis humozibꝰ in substantia ipsiꝰ se implicātibꝰ:.vinū aūt qum curamētū sit vtriusqz:solui p eū caninā famē est necesse.vnde q̄ bolismuz intēdisse hypo.putāt multū a sui intētōe deuiāt. In ꝓmis:qō ꝓticulariter iste intēdit vniuersalr accipiūt erronei.secūdo:qz bolismꝰ ex sola frigiditate exterioz ꝛcreat q̄ in ꝓncipio sui famē facit:īz i augmēto deficit. 22

Ex plenitudine quecūqz egritudines fiunt euacuatio sanat: ꝛ quecūqz ab euacuatiōe:plenitudo:Et aliorum contrarietas.

Si mozbꝰ aliquis ex plenitudie fuerit: plenitudo vero cessauerit:nō est intelligēdū cū euacuatōe mozbū sanari: sed tūc tū plenitudo ē euacuāda qum nondū cessauerit abūdantia. Neqz diuti in his est immozādū:qum oē cōtrariū suo cōtrario fit medicādū hoc sepissime iam dictū est: ꝛ hoc quoqz ostēdit ipsa nā mozboz:ꝛ accidētia mozbos cōcomitātia. ¶ Disputationē ꝛa tū erit in mozbis sequentib̄ suas cās: quos cessare mōstrauimꝰ: qum cā ipoz p suū cessauerit cōtrariū. q̄ si causa mozbi sit calozfrigiditas erit curatio:ꝛ econtrario.si vero plenitudo subsequat ad curā euacuatio . et si inanitio:oportet facilioziꝰ cibis nutriri corpꝰ: ꝛ ita cito corpꝰ repleri.Quidā tū arbitrant q̄ nō ex inanitiōe generat mozbꝰ. Sed isti nō intelligūt nisi solam febzē esse mozbū.Si.n.intelligerēt mozbū esse oibꝰ actōibꝰ nocētē ꝛ oēm cōplexionē actiōi nocentē eē infirmitatē: nimiā inanitōem cām esse mozbi nō dubitarēt. Iuuenimꝰ eniz qz nimiꝰ fluxꝰ siue de menstruis siue de emozoydibꝰ:siue incisiōibꝰ:oibꝰ vel plurib̄ noceat actōibꝰ. Alij.n.īde cadūt in hydropisim ꝛ fastidū:ꝛ nāliter calidi in febzes nimias.de his ergo dixit verū esse ꝛ q̄ inuenerit:sed tamē volo obuiare sentētijs medicozū nouozꝰ hmōi:qui semp garriūt de nōibꝰ solis:putātes se dicere de rebus: quarū nomia sunt:Auferre inquāit cām mozbi nō est curatio mozbi:sed q̄si puisio est cuitāde infirmitatis.Quibꝰ nūdē dū est solū in nōibꝰ esse intentōem eorū:de quibꝰ nō etiā fm q̄ oportet intellīgūt. ¶ Dis ḡ dico:si cā mozbi auferatur:neqz in corpe quidē inueniat q̄ō in corpe erat:curamentū ē mozbi.Si aūt fit cā mozbi generatiua ꝛ nihil tū adhuc fecerit:sicut plenitudo: tūc eiꝰ ablatio ps erit medicine:que vocat puisio cuitādi mozbi . Si vō cā mozbi euenire iam incepit:.curatio eiꝰ cōposita erit inter puidē custodiā sanitatis: ꝛ sanare. ablatio.n.sua medicine est

pars. ¶ Apellat quoq; puisio custodiēde sanitatis.i. ablatio cause morbū facture. Si vo cā illa iā euenerit ⁊ cōpleta fuerit: necesse est solū sanare. vnde hec cōposita ē: qz que cā euenire incepit: ꝓhibita est fieri: ⁊ que facta ē: curata est: sicut inuenim⁹ antiquos morsum canis rabidi duob⁹ modis nūcupari. Alij.n. dicūt sanare rabiosita tē rabidi canis: alij puidere custodiā sanitatis: ne veniat rabiositas canis rabidi. 23

¶ Acute egritudines in quattuordecim diebus iudicantur.

Acute egritudines magne sūt: ⁊ velocē bñt motū ⁊ necesse ē etiā vt velocē veniāt ad statū: ⁊ maximo moueāt motu: q̄ mot⁹ crisis vocat. ad quē bis vbis hypo. intēdit. Aliqñ.n. ī bis vr infirm⁹ subito sanari: aliqñ subito mori: aliqñ mouet ad viā salut: aliqñ ad viā mortis mutat: ꝫ nñ ad neutrū deuenit. Magn⁹ g̃ iste mot⁹ nāe q̄druplex eē vr. sic ipe dixit hypo. ī pticula pma epidimie: Aut inq̄t est ad salutē: aut ad mortē: aut ad meli⁹: aut ad pei⁹. Mōstrauit quoq; necesse eē ī acuta egritudine ex sua magnitudine ⁊ suox accītiū picl̄o sitate: aut subito vici vtutē ⁊ infirmū mori: aut ad expellēda nociua moueri: q̄b⁹ expellēdis si pualuerit fit bona crisis ⁊ laudabil. Si aūt vicit mala ⁊ pessima crisis efficit vnde crisis in acut egritudinib⁹ nō lōgo tpe morabitur. Dis aūt in morbis hypo. duas hebdomadas ēmiauit: q̄s acuta egritudo nō excedit. Aliqñ tñ crisis añ decimū q̄rtū diē venit. multi.n. quos cognouim⁹ ⁊ vidim⁹ ⁊ hypo. in epidimia testat de multis: q̄ aliqñ quoq; crisim habuerūt in.ix.xi.vij. ⁊ q̄nto die: aliqñ quoq; in.vi. sed tñ non sunt laudādi: sicut ī meracriseos oñdimus. Qui āt hypo. vult intelligē dcā: in libris illis se exerceat. hic aūt pp brevitatē obscur⁹ fuit. Ego aūt in alijs de his viri lati⁹ ⁊ plani⁹. Si aūt in his crisis nō cōpleat: sed in q̄libet pte moueat: neq; tñ in pte q̄libet cōpleat: in q̄busdā dieb⁹ post hos ꝛplebit: q̄s hypo. in pnosticis noiauit: ⁊ in subseqntib⁹ mōstratur ē: hic aūt mot⁹ crisis q̄ post decimū q̄rtū diē nōdū cōplet⁹ erit: sed q̄dā pmanēs morbi: postmodū tñ crisim suā cōpleuit: bz suū terminū quē nō trāsit. s. diē. xl. Morbos igit quox crisis. xiiij. die vel añ vēnt̃ura erit hypo. acutos absolute vocat. Morbi vo acuti quorū his dieb⁹ nō cōplet crisis ꝫ pmanet aliq̄tulū diu ⁊ posteriozib⁹ termīs cōplebit: nō absolute vocāt morbi acuti: sed q̄dā q̄i diffinitōe ab eodē sic appellāt: Quidā inq̄t acuti morbi q̄dā q̄libet q̄litate in quālibet aliā q̄litatē sūt mutati: quos etiā noiat hypo. ī pnosticis: Oz inq̄t cognosci bōitatē flat⁹ magnū signū eē salutis in oīb⁹ acutis morbis q̄ sunt cū febrib⁹: q̄b⁹ supuenit crisis in.xl.die. In h̄ libro docuit hypo. morbos absolute acutos: quox ēminos. xiiij. diē cōprobauit. Nō g̃ tal⁹ intēdit sic q̄dam arbitrāt: vt nō crisis. xiiij. dicēt: sed poti⁹. xiiij. crisiū nūer cōputaret. q̄ si sic ītelligit: tūc ī morbis nō absolute acutis. xl. crises cōputabūt ⁊ ꝛsiderabūt: qz vn⁹ ⁊ idē vno et eodē h̄ ⁊ illud dixit: Acute inq̄t egritudines in. xiiij. dieb⁹ iudicāt. In pnosticis vo dixit: Acute egritudines cū febrib⁹ in. xl. dieb⁹ iudicāt: q̄ vtiq; qm nō possint hi intellectib⁹ suis trutinare: ī hac mirabilē imo pdigiosā suspitionē nō inq̄ disputatōem incidē. Sed ipa vitas testat q̄ absolute acute in q̄ttuordecī dieb⁹ iudicāt. Nūq̄.n. vidim⁹ morbū acutū motū velocē atq; ordinatū ab initio hūisse ⁊ hūc ēminū transisse: nisi vna de q̄ttuor crisib⁹ q̄s dixim⁹ supuenerit. ¶ Aliqñ aūt q̄dā morb⁹ ab initio pma die debilis ē ⁊ pu⁹: postea vo acui ⁊ fortior fiēt die q̄rta ī cipit: ⁊ morat termin⁹ vsq; ī. xvij. dieb⁹. Est ⁊ ali⁹ morb⁹ q̄ sexto die vel septimo fortior fit ⁊ acuit: cui⁹ ēmin⁹ l̄ crisis vsq; ad. xx. diē morat: ꝫ null⁹ fuit morb⁹ ab initio acut⁹ ⁊ cōtinui ⁊ ordinati mot⁹: cui⁹ termin⁹. xiiij. dies trāsgrederet. Morbi igit illi tñ quox mot⁹ diuersi ⁊ inordinati sūt a q̄rta decia die vsq; ad aliax subseqntiū q̄libz pgrediūt plurimi eox. Morbos āt quox mot⁹ diuersos dico: hos eē ītēdo: q̄ ꝛfortāt aliquo die ⁊ augmētāt: p vo ītij finē sui initio debilitāt: deīde vo ad idē acumē sīr redeūt. Si vo aliq̄s pspicacit intēdit q̄litates morbi absolute acuti nullū inuēiet morbū acutū motū velocē et ordinatū bñe: ⁊. xiiii. diē trāsire. 24

¶ Septime q̄rta ē indicatiua: ⁊ alterius hebdomade octaua pncipiū ¶ Contēplaria uero undecima: hec ē.n. q̄rta secūde hebdomade. ¶ Contēplaria uero rursus septiadecia: hec ē.n. q̄rta a q̄rtadecia: septima uero ab undecia.

Hic intēdit nūcias dies: aliq̄s futuras crises potēdētes: q̄s nūcias ⁊ mōstratiuas vocare cōsueuerat: sicut ait in pnosticis: Quarū nūer fēt q̄ternariū: diuidēs bifariā vnāquāq; hebdomadā: Quarta inq̄t nūciat. vij. vndecima ab initio morbi. xiiij. ri.n. secūde mediatrix ē hebdomade: ⁊ ē dies q̄rt⁹. Itē eadē rōe xvij. dz. xx. nūciare: q̄ dies. xvii. tertiā septianā p mediū diuidit: ⁊ ē itidē dies q̄rt⁹: ꝫ tñ h̄ septiana fe septiane ē ōtinuāda lz ipe pmā ab hac fa separauerit: qū alī⁹ hebdomade. viii. pncipiū eē dixerit: nec ūtiū tertie hebdomade. xx. diē fecerit: sīc fecerūt moderni. nō.n. tertiā hebdomadā ī xxi. diē ēmiauit: sed. xiiij. faciēs initiū ēie ī. xx. eas finiuit: q̄ō q̄re fecerit in meracriseos. i. ī libro creticox mōstrauit. ¶ Itē oñdi q̄re duas pmas septianas separauit: ēiā vo secūde iūxerit. Suffic ergo nobis vt ītelligat hic: q̄ lōgo tpe expimēto certificat remota cā intellect⁹. Hoc āt hypo. de mltis dicit infirmis in epidimia: q̄b⁹ crisis in h̄ nūero venit: ⁊ pmas tres septianas finierit in. xx. secūdas vero tres septianas in. xl. h̄ quoq; mō nūer⁹ in. lx. ptēdit ⁊ in lxxx. Expimēta quoq; testāt h̄: ⁊ nos q̄dē in meracriseos mōstrauim⁹: vnū de infirmis pponētes: quē hypo. recitauit in epidimia: cui⁹ crisis vēit in hac die. Sed op⁹ nr̄m pētdit si quēq̄ infirmorū h̄ recitauerim⁹ ¶ Suffic igit tñ inīponi q̄ō dicit in pnosticis: Crisis inq̄t in acuta febre in eodē nūero saluādis venit ⁊ pituris: q̄a febris in saluādis si crisis signa laudabilia ⁊ pfecta sūt: in die finit q̄rta l̄ antea: ⁊ sīr si mortal ⁊ pessima. Hoc aūt initiū ē sue circulatiōis: secūd⁹ termin⁹. vij. tert⁹. xi. q̄rt⁹: q̄rtusdecim⁹: q̄nt⁹. xvij. sext⁹. xx. bui⁹ circulatōis cūrsus vel crisis ī acuta egritudine q̄ternari⁹ vsq; in. xx. ptēdit: q̄b⁹ in vbis monstrauit: q̄ tertia septiana secūde fit coniūgēda: ⁊. xvij. xx. est nuncia. 25

¶ Estiue uero q̄rtane ut multū fiūt breues: autūnales uero lōge: maxie uero que ad hyemē coniūgunt.

In solū in estate breues sunt q̄rtane: ꝫ etiā oīs morbus: q̄a h̄ tpe facile soluūt chimi: ⁊ per totū corp⁹ spgūt ⁊ adnihilāt. Si.n. virt⁹ fit fort ⁊ chimū morbos generātiū purgatrix: morb⁹ q̄escit ⁊ cessat q̄ si sit defecta: defcit in purgatōib⁹ illis: vñ fit q̄ morb⁹ in estate null⁹ plōget. Quapp hypo. lōgiozē morbū introduxit: vt p hūc ceteros daret intelligi. Sīc.n. in estate chimi dissoluūt ad bonū: vel etiā virt⁹ cū illis ad malum sic itidē ecōtra cōtīgit in hyeme vt hūozel ꝛgelati q̄escāt in interiozib⁹ corpis: ⁊ virt⁹ pmanet fortis: vñ nec morb⁹

finiť:qū chimi ipi⁹ morbi generatiui nō minorēť:nec in firm⁹ moriť:quin virtus custodiať. 26

Febrem in spasmo melius est fieri q̄z spasmum in febre.

Si subsequentib⁹ q̄ spasm⁹ nasciť de inanitōe ⁊ repletōe dictur⁹ ē. Si sano supueniat spasm⁹ subito:necesse ē illū de plenitudine fieri: cui⁹ cā viscosi ⁊ frigidi sūt hūores ipz mēbr vbi ē spasm⁹ nutriētes:q̄b⁹ si febr supuenerit plurimū calefacit:⁊ dissoluūť chimi illū neruū implētes:vbi spasm⁹ fit. Si aūt febris supuenerit acuta vel pacuta:totuz corp⁹ deficcat: corpe quoq; deficcato si spasm⁹ successerit: malū magnū ⁊ periculosū erit:q; neruo ad sanā:ū tardāte : ⁊ magnitudine morbi non breuiter finiētenecesse est vt mors sequatur virtute dissoluta. 27

Non fm rōem alleuiatis nō oz credere: neq; uereri ualde mala que fiūt irrōnabilr. Multa.n.taliū incerta sunt:⁊ non ualde permanere neq; morari cōsueuerūt.

Omnia de his rōabilr dicēda i libro criseos sūt dēta. Nō igiť dicēdū hic nisi q̄tū sufficiat explanatōi horū vborū. In magno igiť ⁊ forti morbo si subito venerit alleuiatio ñ p̄cedēte purgatōe cū vōitu vel egestiōe:vel sudore:vel e nar⁹ sanguine:neq; signis appētib⁹ coctiōis:nō oz ꝓsidē l credē illi alleuiatōi. Silr coctōis significatōib⁹ pfcis appētib⁹: ⁊ infirmo malum spiū brūte cū mētis alianatiōe seu febris duricie seu vtut defectōe nō oz de his timē.nō.n.diu pmanēt:⁊ aliqñ significāt crisim laudabilē:q̄ qualr cognoscam⁹ ⁊ p̄cuidētes nūciemus:in libro criseos mōstrauimus. 28

Febricitātib⁹ nō fortiť neq; oio in supficiez pmanere:⁊ nihil minuere corp⁹: aut tabescere magis eo q̄ fm rōem fit malū ē.hoc.n.lōgitudinē egritudis significat : hoc aūt imbecillitatē.

In b loco cōditōalr dixit nō fortiť:q; si absolute dixisz.s.febricitātib⁹ i supficie pmanē: ⁊ nihil corp⁹ minuē falsū ē cōprobareť.possibile ē enī febrē venire nō fortiter ⁊ cām ei⁹ plenitudinē ē:naturā quoq; aeris frigidā fore:⁊ tñ inde corp⁹ nō minui: neq; si fiat malū signū ē:q̄ si minuať pl⁹ q̄ oz malū:siue febres fortes sint siue debiles sint:defectiōem.n.signāt vtutis. Q̄ aūt dixit:Lōtabescē:nō ē adcipiēdū sic absolute: siē signat b vbū q̄ abusiue ē positū ibi,p macrescē . bñ aūt addidit:Magl eo q̄ fm rōem fit:vt talr itelligať febricitātib⁹ nō fortiter si minuať corp⁹:aut pmaneat pl⁹ q̄ oz malū ē:vt magis eo q̄ ē fm rōem vtriq; ptineat mēbro. Si.n.pl⁹ q̄ oz corp⁹ pmaneat:l macrescat malū. Bonū aūt eēt si ñ b intelligēť oñdēt:q̄ omisit : q; in libro hoc gaudet breuitate. Nos aūt intētōem hypo. dignū est q̄ interptemur ⁊ exponam⁹ ⁊ explanem⁹: Oz inq̄t q̄litat ē corpū ꝓsiderare:crascāt vel macrescāt fm q̄litatē febriū: ⁊ lōgitudinē morbor:etatē quoq:tp̄s: ⁊ regionē: aeris cōplexionē:sensibilē purgatōem:⁊ vigilias:tristicias: cibos:pot⁹: ⁊ mot⁹. Si.n.febris sit maior ⁊ velocior ⁊ maciēs velociť fiet atq; maior:⁊ ,ptelať morbi magnitudo. Etatē quoq; oz p̄tidē. puēi.n.⁊ decrepiti magl ⁊ velociť macrescūt:q̄ nō eadē de cā.pueri.n.pp hūiditatē ⁊ calorē dissoluūť citi⁹ ⁊ pl⁹:decrepiti vo pp defectōem vtutis

Tpa vo āni ⁊ regiōes ⁊ aer si calida sint ⁊ sicca: citi⁹ ⁊ magl faciūt tabescē corp⁹:frigida ⁊ hūida ea claudūt:⁊ ꝗ hūt dissoluēda. Purgatōez sensibilē nō est neēe i b loco tangi:qū oi hoi sit possibile facile itelligi: vt sicut vomit⁹:sudor:egō:flux⁹ sāguis vl mēstrua mlta venerīt:vt nō macrescāt pl⁹ q̄ necesse sit. Abstinētia cibi idē facit ⁊ tristitia:vigilia silr:⁊ nimus motus:sed tñ raro fiūt motⁿ in febricitātib⁹:q; nō mouenť: qū plimū debeāt iacere ⁊ q̄escere. Aliqñ tñ febres in itinere icidit aliq̄s : ⁊ qnz festinet repatriare:ex nimio motu macies eū sequť. Aliqñ quoq; alienatōez ifirmi sustinēt: ⁊ in lect motū mltipli cem nimiū:⁊ loq̄lā nimiā:quor in pauc dieb⁹ necesse ē macrescāt corpa. Dis q̄ oib⁹ corp⁹ minorať rationabilr ⁊ ꝗ̄ is custodiť:⁊ supficies pmāet ei⁹. Et nullo hor singuloz ōfectio vtutis significať:q̄ tñ singulū hor ē cā:vt minorēť vt⁹. Sicut eiz macrescit corp⁹:ita ⁊ vt corpis minuiť. Si vo corp⁹ vidēs sine his p̄cedētib⁹ pl⁹ q̄ oportz minorari:ōfectōez significat vtut : ⁊ b est q̄ ego dixi cāz eē ōcrepitor maciei. Sic āt hypo.itēdit de macie corpis pl⁹ q̄ oz:sp.n.defcōnez vtut portēdit. Dis tñ subiferre volo quoddā aliud vñ in febricitātib⁹ minoratio corpor subseqť. B aūt ē subtiliatio hūor:⁊ rarefactio corpor: q̄ duo si iūganť fiūt velociores cāe minorādi corp⁹: minoratōe q̄ occulta ⁊ isēsibil a medic vocať: siē si ēzio q̄ssicies hūor ⁊ ꝓstipatio poror adunenť: fiūt cā vt corp⁹ pmaneat supficieten⁹: q̄ hypo.mōstrauit qū dixit: Hoc longitudinē egritudis significat dimittēs oppositū sibi q̄ breuiter b ponēdū erit. Febricitantib⁹ nō fortiter: vel nō oino i supficie si supficies pmanet corpis:vl minuiť pl⁹ q̄ oz malū est.pmanē.n.supficiē corpis pl⁹ q̄ oporte at ꝓstipatio faē poror ⁊ q̄ssicies hūor ⁊ multitudo eor vñ ⁊ morbi significať lōgitudo. Minui aūt corp⁹ pl⁹ q̄ oporteat:faē aut hūor subtilitas aut poror raritas : aut sola virtus defecta. 29

Inchoantib⁹ morbis siquid uidetur mouere moue:i statu uero habere silentium melius est.

Qua de cā hoc dixerit i subsequētib⁹ mōstrabit: qū dicet: Circa finē ⁊ p̄ncipiū oia sūt ibecilioza circa statū vo oia fortioza. Nos aūt oia itelligi m⁹ accētia i statu eē fortioza. Q̄z eiz accētia faciētē:nō est necesse i statu eē maiorē: imo i saluādis ē mior q̄ in initio fuerit. In statu silere ⁊ in initio dixit mouere: qū ifirm⁹ oz sanari. Morbū eiz mortalē nō soluz nō mouē oz in statu:q̄ nec aū statū. Nullū eiz ꝓuēit medicari: cui⁹ vt⁹ sit ōfecta ōfectōe mortali:q̄ oz futura p̄dicē: ⁊ ita ab eo fugē. Si aūt salubris sit morb⁹:de quo salut spes habeť:⁊ locuz eē ad fortē medicinā videbim⁹: faciam⁹ q̄ hypo itēdit b. Fort āt medicia ē phlebotomia:⁊ aliqñ farmacia:quor nullū i statu ē faciēdū:qū tūc fit coctio morbi:sicut i libro criseos dixi: in quo tpe plus oz i morbo oigerēdo naturā adiuuare: q̄ farmaciā facē. Sed in initio oz facē b:vt de mā minuam⁹: quo natura ad digerēdū sit alleuiata:⁊ corp⁹ fiat facili⁹. In statu vo ñ sic:q; tē laborat plm aīata vt⁹:q̄ nāl ⁊ spūal custodiať. 30

Circa pncipia ⁊ fines oia imbecilioza:circa status oia fortioza.

Ic oia accīa circa p̄ncipia ⁊ fines itellexit eē de bilioza:q̄ sē b:interpolatōes:vl febriū accessiōes: vigilie:dolores:āgustie:fit . cā horū accītū gnātia.i.morb⁹ nēcē ē declare icipiat i statu si fit morb⁹ sanatiu⁹. 31

Ex egritudine uero bñ reficienti ⁊

nihil addere corpus: malũ.

Hunc aphorismũ subsequẽti nẽce est iũgi: subsequẽs.n.ꝛ ipse dicturꝰ ẽ ex egritudĩe vbi dr: Plerũq; oẽs male hãtes se: ſz ꝑncipia bñ reficiẽtes ꝛc. B aũt nobis innuit nihil addẽ corꝰ ex virtute eẽ deficiẽte q̃ ẽ digestiua defecta: ꝛ ex ꝓlione mala: aut ex maloꝝũ humoꝝũ abũdantia. 32

Plerũq; oẽs male se hãtes: ſz ꝑncipia qdẽ bñ recipiẽtes: ꝛ nihil addẽtes i fine rurſ abstinẽt: ſm ꝑncipia qdẽ abstinẽtes fortiẽ: posterius nõ bene reficiẽtes melꝰ cõmutãt.

Hoc ſilr ꝛ de exeũtibꝰ egritudinẽ dictũ ẽ: qõ mãifestat ex b: q Nihil addẽtes dr. Cõsueuerẽt aũt antiq ꝛ hy. p Nihil addẽtes: itelligẽ egritudinẽ exeũtes. Si g̃ exeũtes egritudinẽ i iitiis bñ reficiũt se: et nihil addũt. cã vñ hec ꝓtigũt facit vt i fine abstieãt rursus. Cã q̃re nihil addit ꝛ bñ reficit i ꝑn ẽ malicia totius corꝑis ꝛ fortitudo appetitꝰ: q̃ cã tãdiu augmẽtat: vt ide instirm appetitꝰ patiat: qõ hypo. itẽdit qũ Bñ rficiẽtes ꝛ nihil addẽtes direrit: b idẽ in alio aphorismo dixit sic: Ex egritudĩe ñ reficiẽtes vti farmacia nẽce ẽ. Abstinẽtes .n. ſz ꝑncipia fortiẽ: posteriꝰ vo qõ reficiẽtes melꝰ cõmutãt: q: nã qũ abstinerẽt ab iitio ñ fuit ipedita ad digerẽdũ eã supfluitatẽ q̃ fuit abstinẽtie materia. 33

In omni egritudine confortari mente: ꝛ bene se habere ad oblationes: bonũ: contrariũ uero maluz.

Qum i q̃busdã loc hypo. bonũ eẽ signũ siue laudabile dicat ñ oz itellꝰ vt ifirmũ nẽce sit sanari: qũq; malũ dicat signũ l illaudabile: mori eũ ñ ẽ nẽce: aliqñ .n. malũ signũ bonũ supat: ꝛ bonũ malũ eõ: ſz bonũ l malũ i sui nã: neq; sanãdi neq; moriẽdi necitatẽ dõat. Cõsideret g̃ oĩm vtutũ significatões: ꝛ ad se inuicẽ ꝓferãt: sic hyp. i ꝑnostic dicit. Qõ ãt b dixit: ꝓfortari mẽte ꝛ bñ se hre ad oblatiões bonũ ꝛ laudabile signũ eẽ in oĩ egritudĩe eodẽ mõ itellige. Sũt ãt q̃dã signa nõ in oĩ hoie bõa. Idẽ i epidimia ꝛ i ꝑnostic: Bõitas inq̃t spũs forte ꝛ magnũ signũ ẽ ad salutẽ in oĩ acuta egritudine. Cur ãt ꝓfortatio mẽt bonũ signũ ꝛ laudabile sit: b subiũgẽ dispositi: qꝛ mẽs sana sanitatẽ cẽbri ꝛ pãniculoꝝ suorũ significat: nuche quoq; ꝛ diaphragmat ꝛ oĩm membroꝝ neruosoꝝ: ꝛ maxie cẽbro vicinãtiũ. Silr si ifirmus bñ se hẽat ad oblatũ cibũ sanitat stõachi ꝛ epar bonũ ẽ signũ: ꝛ ẽt ceteroꝝ viscerꝝ: que qũ oĩa sint sana: salut spes est bona vel magna. 34

In morbis minꝰ piclitãt egrotantes: qbuscũq; ꝑpe nãe ꝛ etatis ꝛ habitudis ꝛ hore egritudo iest magis q̃z qbꝰ nõ ꝑpa ſm aliquid horꝝ inest.

Natura mlt modis dr: ſz b oz eã talr intelligi q̃lr ipe i libris suis aliis ponẽ ꝓsueuit. sic .n. in libro de bũ ana nã dicit: Nã inq̃t ẽ porꝝ elemẽtoꝝ cõplexio: ac si dicẽt: Si morbꝰ ẽ ꝑꝑꝰ ꝑpe cõpl'oni ꝛ alteriꝰ .i. etatis: figure: tpis: minꝰ molestat: q̃z si sibi eẽt oppositꝰ Quicũq; .n. morbꝰ calori attiet: nãe etat: figure tpis: calori vicinãtibꝰ ꝓuẽibil ẽ: ꝛ ꝑia ꝑiis: vt i frido: hu. ꝛ sicco ꝛ b ẽ qõ hypo. dixit: Duchꝰ q̃ libꝝ de hebdõadis fecẽ: ꝑꝰ ẽ huic rõni: Oẽ .n. inq̃t morbo silẽ morbũ facit q̃z fuerẽ ꝛ augmẽtare. ꝑiũ .n. morbo ciusdẽ ẽ cessatio: qꝛ oĩs morbi curatio ꝑio suo dz fieri: sicut hypo. dixit. Intellexit aut oẽm acutã febrẽ in hyeme velocꝰ sanari q̃z i estate: nõ recordãs febrẽ acutas i hyeme nõ nisi ꝛ acutissima mã fieri: qu. i nã tpis vicẽ ñ potuit: qũ fortis eẽt: cui qũ nec virtus infirmi nec nã tpis resistẽ possint: q̃sto minꝰ debilitas infirmi. B ẽt exprimẽt põt itelligi. vbi gra: si duas cõsidẽs febres acutas eq̃les i acuitate l magnitudine: alterã i estate: alterã vo i hyeme: hyemalẽ iuẽies piculosiorẽ. si ãt febris acuta sit: ꝛ calidior ꝓplexio aer: ꝛ aer subito ad friditatẽ se mutauerit: fit hyẽs ꝑo curatõis magna: quia ãbe tpis nãe ꝑiũ sũt illiꝰ febris acute. ꝑma laudabilis est tpis nã qũ febris icipiat significãs q̃ mã fit pauca: secũda veniẽs i fine bõa fit cã. Friditas .n. aer ſm ꝑiũ curamẽtũ ẽ febris. nõ g̃ qõ dic huic aphorismo ẽ ꝑiũ: ſz potius q̃z firmamẽtũ. Qõ ãt de senioribꝰ dixit: q̃ brãchi ꝛ coryze nõ maturãt: ſz huic etati hi morbi sint cõgrui: nõ tñ sũt huic aphorismo ꝑiũ mlt de cauſ. In ꝑmis: qꝛ res immatura nõ põt eẽ acuta ꝛ piculosa. secũda: qꝛ ñ dixit absolute qũ dixit Ualde: qõ vꝛꝝ videt eẽ. Oĩs morbꝰ nascẽs valde senioribꝰ ex defectõe vtut ẽ piculosius: qõ restatur hypo. in ꝑma epidimie ꝓtcla: Quoꝝ nã inq̃t fuerit ꝑpiq̃ ꝓtisi: plurimũ sũt mortui. neq; b ꝓtrariũ fuit. qũ .n. dixit Nã: nõ elemẽta intẽdit: ſz porꝰ formã corꝑis: q̃ aliqñ forma solz vocari nã. Si g̃ acutꝰ morbꝰ fuerit i acutis ꝓplexiõibꝰ min piclosꝰ ẽ: ꝛ ãgustia pectoꝝ ñ solũ facile ꝓtisici infirmãt: ſz ẽt qũ inciderit ẽ tũc piculosior morbus. Mlti ãt errauerũt in bꝰ obscuritatibꝰ in iaꝝ morbũ dicẽtes nãe infirmi maxie ꝓueniẽtẽ: q̃ ꝑꝰ ẽ sue ꝓl'oni: ſz bi multũ a vitate ꝛ ab hypo. sic dixm errãt intẽtõe. Cõstãtinꝰ Et ita q̃ ex nãm fuerit: distẽpãtiã nimiã significãt: veluti si causon q̃ incẽdiũ iterptat: iuueni cõtigat in hyeme nimiũ significat hũores creuisse i corꝑe: ꝛ peius si in senioꝝ ꝛ frigidioꝝ cõtigat etate. Fortis .n. ignis ẽ qui in aqua nõ ertiguit: ergo si causon in estate iuueni contingat: minus tumẽdũ est: qm multꝰ calor facillime mãz sepe irritat eã quã cito dissoluit. 35

In oĩbꝰ morb ea q̃ circa umbilicũ ꝛ pectinẽ st: spissitudinẽ hẽre melꝰ ẽ: nimis uero tenue ꝛ tabefcz: malũ. fallax .n. hmõi ad iferiores purgatões.

Otũ vẽtre ꝏ oĩbꝰ his q̃ sũt ꝑter nãz oz eẽ salubre hypo. ait i ꝑnostic: Sub hypocõdrio locos nõ ꝓuẽit eẽ doloroso: ſz molles: eq̃les: ꝛ teneros. q̃ aliqñ fudiles: aliqñ g̃ssi: g̃ssi tñ meliores sũt. tenues ꝛ tabefacti mali sũt: significãtes defectõẽ eoꝝ locoꝝ: ꝛ cibũ in stõacho ñ bñ digestũ: neq; sãguinẽ i epate bñ creatũ ꝑꝑ nuditatẽ ꝑiguẽdis hoꝝ locoꝝ: quos oz esse pigues vt calefiãt. Si .n. macri sũt: i frigerari nẽce ẽ ꝛ nõ bñ digeri Quibꝰ ẽt dixit inferiorẽ fallacẽ eẽ purgatõz ꝛ bñ. sub pectoꝝ .n. mẽbra oz eẽ fortia vt purgãdoꝝ sint adiuuanta: si aũt magna fiẽt nocumẽta Sz q̃rẽdũ ẽ q̃re iferiores direrit: ꝛ võit purgatõem reticuit: qũ silr fit piclosus. vomitũ .n. ꝑz oĩbꝰ eẽ piculosũ: inferior aũt purgatio ẽ occultior atq; minor. qũ g̃ hec sint cauẽda: mlt magis altera. Pectinẽ locũ illũ eẽ intelligimꝰ: qui iter virilia siue vultuas ꝛ vẽtres habet: vt vẽter in tria diuidat .s. sub hypocõdria: circa ymbilicũ: ꝛ pectinẽ. 36

Sana habẽtes corꝑora farmacijs purgati exoluunẽ: celerius uero malo cibo utentes.

Ex his vbis itelligit: q farmacijs sana corꝑa nõ purgãt ſz porꝰ ꝓsumũt: qũ deficiat vt ꝛ subãlu

humectatio minuat: vnde necesse ē vt dissoluant. Malo cibo vo vtētes veloci in purgatōib exolui oz: qū eo rū corpa malis hūoribus sunt plena occultātib se inter vacua mēbra: quos qū farmacia moueat appere: ⁊ sua mala actiōez oñdē ē neēe. Nō de cibo dixit malo bñ duobus modis itelligit. s. aut cibū exteriorē: aut quē epar ceteris mittit mēbris. Nulli.n. est dubiū: maiū cibū sanguinem malum generare. 37

Sana habentes corpa: farmacijs uti difficile ē.

In anteriori aphorismo oñdit qd accidit sanis ex farmacijs: qū exoluūt dixit: h aūt vti significauit qū vti farmacijs difficile eē dixit. Multi.n. vtiginē ⁊ tossiōem vētriculi patiūt: l tussim pp magnā duricie ⁊ angustiā expellēdi nociua vñ ⁊ dissoluūt: qz potio laxatiua qū sibi filia nactura fit: ⁊ ñ ineāt ibi cho.ruberā: phlegma cho.ni. ⁊ aquosos hūores: vtit se ad sanguinē ⁊ carnē sibi similem cū magna ãgustia trahēs iñ. 38

Parū deterior cibus et potus delectabilior uero: meliorib qdē in delectabilib magis appetendus.

Non solū in his dādis volūtas ofideraf ifirmi: sz q certificat his adiuuari. Oia.n. cibus sapid quoq; delectat qū accipit: a stōacho āplexus retinet: ⁊ cū magna delectatiōe digerit plusq; qlibz alius: qui si sit abominabil fugit: vnde vomitus: fastidiū: inflatio: ⁊ rugitus generatur. 39

Senes iuuenibus plerūqz egrotant minus. Quecūqz uero egritudines chronice fiūt: multociēs omoriūt.

Non ois senex minus egrtat quolibz iuuene: ñ.n. oīs senex malā vietā plus discernit q; aliqs iuuenis: vñ ⁊ magis egrtāt q; iuuenes: qū corpib sint defectiores: quor vt qz defecta ē in chronicis passiōib cōmori ē cā: vñ nec morbus velocit digerit. Morbi.n. diuturni sp sūt frīdi: ⁊ iccirco sepe senibus eueniūt: quia eor etatibus magis competūt. 40

Branzi ⁊ corize in ualde senibus non maturātur.

Si supiori hūc ordinare velis tale est ac si dicat: Senes minus egrtāt iuuenibus: qcūqz vo eis chronice egritudines fiūt: multociēs cōmoriūt: vñ branzi ⁊ corize nō in valde senibus maturāt. h g inferior aphorismus supioris ē ofirmatiu. Neqz.n. solū senes his infirmitatibus sūt cōmoriētes: qū ⁊ alie sint incōgruētes: sicut podagra: artetica: scia: frīdo intestinor: asmata: tussis: gibbositas āteriorū: seu posteriorū: seu lata: ⁊ ceteri ēt morbi in iuuenib ad sanādū duri: q; tomagis in senibus ad sanandum duri. 41

Qui exoluūt frequenē ⁊ fortit sine māifesta occasiōe: repēte moriūt.

Non.n. oēs q exoluūt subito moriūt: sed si h tria oditionalr adiūgūt freqnr: ⁊ fortit: ⁊ sine māifestis occasiōib. Scio.n. quēdā balneo īmorātez inde dissolutū: qz balneū ex sibi nocitiuis lignis calefactū erat: qō ñ tñ cā fuit repēte moriēdi: qū cā manifesta fuerit. Scio ēt quēdā i balneo dissolutū fuisse maxie ieiunū: ⁊ alter lz ñ ieiunū: sz tñ pnū accepat cibū. hozū cā l defectio oris stōachi: l nimis sensus fuit. Sz exsolut sine aliq māifesta occasiōe vt spūal ē defecta: sic quidā p pessus fuit: q qū dissoluēt: tremorē hūit in pcordijs: vñ ⁊ subito perijt: sic.n. sp videmus nimiā dissolutōem pp cardiacā hūtibus. Nec.n. defectio fortis ⁊ freqns: ⁊ fortis dissolutio sine cā māifesta significat nimiā ⁊ subitā solutōez factā in locis pxis cordi: que postq; ad cor venerit: mortem infert. Sūt āt manifeste occasiōes: vt fluxus vētris: emissio sanguis: lōgeqz egritudinis debilitatio. 42

Apoplexiā soluere forte: impossibile est: debilem uero non facile.

Accitia apoplexie subito toti corpi sēsū ⁊ motū auferūt: nisi tñ spūalē motū: q; si auferat: maior ⁊ peior erit. Si āt apopletici spirāt tñ dure ⁊ angustiose: passio erit fortis. Si vo spūs diuersus sit nō eiusdē. s. ordis: ⁊ aliqñ deficit: passio qdē erit fortis: sz ñ tñ pori erit silis: siqdē spūs vin fit ordis passio erit debil: in q; si oīmodo medic machinat: possibile ē vt cureť. Cā oīs apoplexie ē: qū spūs aial a capite ad inferiores ptes corpis: siue i subiectū corp ñ possit descēdē. qō aūt pp apostema cēbri fit: aut qz vētriculi cēbri phlegmatica hūiditate sūt repleti. fm āt q;titatē cāe morbi: magnitudo et fortitudo ē sui: q maxie ē īcurabil pp īpedimētū anhelādi. Et mirādū i hac passiōe lacertos pectoris mouētes se dilatare: qū spūs illuc neqant descēdere: ⁊ moueat āgustiose: ⁊ oīz alios lacertos motus sit ablat: sz arbitror īporū vtutē nālr mobilē mouē īpos ex spūs desiderio: vñ i plurib apopletic lacertos toti pectoris iuenimus moueri In alijs vo nō fit passiōib nisi raro: ⁊ qū mltū fit exercitiū corpis. Cui rei cā ē: qz mltū anhelitū desiderāt i illa hora. In apoplexia vo ñ solū pp anhelit appetitū: sz pp vtut defectōez: sic iueit i vtute defcis ex febrib: quor lacerti i corpe maxie mouēt: vt mlta q;titas aeris quā patlati recipe neqt multo īpetu recipiat. 43

Strāgulatorū ⁊ dissolutorū non dum mortuorū: non referūt quibuscunqz spuma fuerit circa os.

Spuma cōcreat ex duor corpū omixtōib: vēto. s. ⁊ hūiditate: q nūq; cōmiscēt: nisi qū mltū p eis diuis q;dā q;si corpuscla iñ oficiūt: deide circūdat q;libz ps hūiditatis q;talibz pte vētositatis: vñ q;dā q;i granula rotūda cōcreāt ⁊ mlta quor mā qū fit mlta viscosa ñ cito ē dissoluēda: sz diu īmorat sic cōcreata: vt inorib equor vr fatigator mltis cursib: ⁊ i porcis silvestrib irascēt ib. Cā tñ diuisiōis corpusculor ⁊ eorū cōmixtōis: l de vtriusqz corpis ē collisiōe: qū mot nēcarij i cōculcatōe q; de vno siue de vtroqz fit corpe: l de nimio calore. Verūtñ nobis potit obici: a calore sine motu nō posse fieri. Quib rñdem p h q sēsu percipiūt: Ppūa duob modis gnāt: l pp magnū motū q aq; mar percutit: que spūa ex motu ⁊ pcussiōe oficit: l i olla pp nimiū calorē: qō vr i aialib. In athletis.n. vt sui mot spūmā cōcreat i orib eor: i porcis silvestrib fortitudo calor: i eqs currētib vtrūqz fit adunat. qū.n. aer i eis nimio ⁊ spisso motu int ⁊ exti moueat: saliue subtiliāt: diuidūt: ⁊ aeri cōmiscēt: sicqz spūa ocreat. Itidē o pulmōe ascēdēs fum saliueqz cōmixt augmētat spūe q;titatē illi. vñ arbitrātes spumā illā ascēdē a stōacho approbāt oesipe multo errore. Impossibile.n. ē tātā spumā sine aliq motu ascēdē vōitu l fastidio īpellēte: sine qb duob a stōacho nihil ascēdē valet. Itē īpossibile ē fumū a stōacho ascēdē sicut ⁊ a pulmōe flatū expellēte: qō māifestat sāguis a pulmōe screat q; vr spūos ⁊ q;si subā ipi plmōis: a stōacho vo nō fit. Sāguis.n. a plmōe mlt ē: ⁊ subit ⁊ cū tussi. Fum vo exiēs cū expulsiōe flat paulatī ex humiditate

pulmõis egrediť: ⁊ iccirco tussis inde nõ creať. Qũ autẽ collũ circũdeť suffocatõe: cor ⁊ plmonẽ neĉe ẽ fumosiꝫ aerẽ expellẽ: qõ nos mõstratim⁹ ĩ libro ĩtitulato ãre ne ce:sari⁹ fit anhelit⁹: qũ fuosus aer neãt exire p̃ nimia suffocatõe. Angustiať ãt plmo aĩalis qũ maiori ãgustia expellť a plmone aliãꝫtulã ptẽ cũ ipo aere nãl' bũiditatis sue emittẽte: sic ĩ sãguis screatu ẽ vidẽ: Qõ qũ appeat p̃ditõem significat: qũ nimia fit ãgustia plmõis pp suffocatõem aĩaľ. ãgustiať ãt plmo p̃ calore nimio sibi a corde misso. si g̃ ascẽsio spũe ex caloris ẽ ebulatõe: ⁊ motus anhelit⁹ ouricie: ⁊ plmõis ãgustia ĩ emissiõe: signuꝫ erit mortale. Sz tũ aliq̃ ⁊ raro ĩ ore suffocari spũa appuit: ⁊ nõ mortu⁹ fuit. Intelligẽdũ g̃ ex vbis hypo. nõ ĩ oib⁹ ſz ĩ plib⁹ illõ sepe fiĉi: sic ĩ alio aphorismo inuit: Quib⁹ in uenib⁹ inq̃t exũtib⁹ vẽtres bũidi. neq̃ B in oib⁹ ſz ĩ plib⁹ determinauit: qõ in fine huius pticule vixit exp̃sius: sic cantur. n. vt in pluribus senescẽtibus. 44

c Crassi valde fm naturam cito moriuntur magis gracilibus.

Hypocras crassos valde: crassos a principio sue natitat⁹ ĩtellerit. Bonũ ẽ. n. corpa ñ multũ esse ĉssa: neq̃ mltũ macilẽta: q̃ si talĩ pseuerẽt vsq̃ ad vltimã senectutẽ viuẽt. Si vo altex vltimeť in macie melli⁹ ẽ q̃z in crassicie. Crassor vo corpũ vene sũt ãguste: vñ neq̃ spũ abũdãt neq̃ sanguie: ⁊ iccirco qũ eor etas ptelať puis ⁊ pauĉ accũtib⁹ iupuĉiẽtib⁹ extinguũtur. Sz macri nõ sic: q̃: vo eor mẽbra p̃ncipalia sũt viscoopta: puis ex reb⁹ sũt patiẽtia. Tẽperati iter vtrũq̃ ⁊ dietãtes delectabilĩ vt crassescať: vene eor ⁊ arterie fuerũt ⁊ pmanẽt large: vñ nõ cito illor extinguiť calor. 45

c Epileptico rũ iuuenib⁹ alteratõem mutatões maxime etatis; horaꝫ locorum faciunt ⁊ uitaruꝫ.

Epilepsia apoplexie ẽ vicina: ⁊ vna vtriusq̃ ẽ cãſz ĩ apopleria vt⁹ ad neruos currẽs tota est ablata: in epilepsia nõ tota ſz eadẽ vt⁹ quodãmodo ẽ ĩpedita. vtrãq̃ vo faciẽtes chimi frĩdi sũt: ⁊ viscosi: ⁊ q̃ſsi. vñ etas iuuenilis calida ⁊ sicca epilepsie ẽ medicina. Scõm has rões faciũt ⁊ regionũ mutatões: ſz nõ mutatões oĩm vitax: ſz corp⁹ ad calorẽ ⁊ siccitatẽ ferẽtiũ põt absolute ⁊ vitax ĩtelligi: ⁊ iuuamẽtũ erit epileptic⁹. B. n. passio ex mala ⁊ iordiata nasciť vita. mutatões vo ipor debẽt esse semp ad meliora. s. passiõi cõtraria 46

q Eloꝫ doloꝫ q sil' fiũt nõ fm cũdẽ locũ uehemẽtẽ denigrat alteruꝫ.

Sip B qõ dicit Sil': vnũ locũ certũ ĩtelligim⁹: ĩpossibile eẽ vr. Si vo locũ tantũ bũtẽ spaciũ q̃z tũ arm⁹: brachiuꝫ: crus: cora: ⁊ bis silia: in quocũq̃ horꝫ duo dolorẽs sũt: vn⁹ altex augmẽtat: neq̃ alter magis sentiť altero. Si vo ĩ duob⁹ locis: vt si vnus ĩ brachio: alter ĩ crure fit maior: obscurat altex. Uirt⁹. n. sensibilis sp ad maiorẽ tota trãsit. Idẽ ẽt ĩ tristicia videmus q̃ dolor ẽ aĩe: ⁊ nihil aliud. maior itaq̃ tristicia: nisi vtq̃ fit de re vna: minorẽ tristiciã obscurat. 47

c Circa gnãtiõem saniei dolores ⁊ febres accidũt magis q̃z fcã sanie.

Sanies de sãguie mutato ẽ ĩ q̃sdã q̃litates inĉ⁹bonũ ⁊ malũ se bũtes. Mutatio. n. ad malũ absolute: fm putredinẽ ⁊ setorem se hz. Mutatio ad bonã q̃litatẽ significat mẽbror tẽperamẽtũ: sed gnãtio saniei iter vtrũq̃ se hz. neq̃. n. de solo calore ẽ nãll: neq̃ nõ nãli. dolor aũt ãt nõ fit inde: nisi pp extẽsiões mẽbri vbi apostema fit ⁊ calefactiõz sui. corp⁹. n. calefit ex calore mẽbri ĩ quo apostẽa ẽ: qõ erit qũ sanguis moueať ebuliẽs ad mutãdũ in saniẽ. sanies. n. de sanguie ẽ: sicut cinis de lignorũ incẽsiõe: vnde ⁊ dolor ⁊ febres alleuiantur: qum facta iam eẽ videať: ⁊ maxime si sanies egrediať. tũc. n. mã iam cõsumiť: ⁊ calor extinguiť. 48

p Ad oi motiõe corpis qũ cepit qs dolere: descere statim remediũ ẽ.

Exercitiũ vile ẽ: nã cõmouet nãlẽ calorẽ: ⁊ validas facit q̃ in mẽbris sũt vtutes nãles: ⁊ vtutes naĩales: ⁊ vitales. Uex q: in exercitio sũt ꝓsiderãda ⁊ tp̃a: ⁊ q̃titas: ⁊ mod⁹ vtẽdi: nũc de q̃titate regulaꝫ dat hypo. Dolor B q̃ ⁊ polosĩ ligna greca vr: significat locũ cũ fatigatõib⁹ eẽ. qõ ãt duor ĩtelligiť vex esse: videť ñ bõ se moueat quoad mẽbra doleãt ex nimio motu: et iñ ita fatigeť vt nõ fine magno dolore eadẽ mẽbra moueantur. quies qum incepit dolori remediũ est. 49

a Assueti assuetos labores ferre: ⁊ si fuerint ibecilles: aut senes ĩsuetis ⁊ fortib⁹ ⁊ iuuẽib⁹ facilius ferunt.

Hic aphorism⁹ supiori ẽ ꝓtinu⁹: nã de sanatiuis B fmo ẽ: ⁊ supi⁹ q̃dẽ de q̃titate exercitiũ: hic vo modũ vtẽdi significat: vt sit sic oz exercitãtes ad ꝓsueta deducẽ gymnasia. Dat g̃ nobis hypo. medicinalẽ spẽm: Oĩs ꝓsuetudo p̃us bita leuior: alĩ. n. alĩo cõsueuit aliter fatigari: vtpote q̃dã pedib⁹: alĩ vo mãib⁹: alij alijs artub⁹: ⁊ q̃dã ex totis corpib⁹. Itẽ q̃dã eadẽ mẽbra q̃b⁹ ad laborẽ vtũť magis sũt exercitãtes: q̃dã vo min⁹. Mẽbra. n. ad laborẽ exercitatiora sũt ad id qõ ꝓsueuerũt insuetis cõfortatiora: ⁊ ideo minus inde lesa. 50

e Et mlto tpe ꝓsueta: ⁊ si fuerit dectiora insuetis min⁹ molestare ꝓsueuerũt: oz igiť ad nõ ꝓsueta trãsmittere

Non solũ B de exercitiis vt p̃ori: ſz absolute de oĩ ꝓsuetudine vixit: siue pot⁹: siue cibi: siue balnei: q̃et⁹: calor⁹: sõni: frigor⁹: tristicie: q̃ oĩa silĩr ꝓsueta min⁹ insuet⁹ sũt ledẽtia. Lã ẽ eadẽ q̃ ĩ exercitãtib⁹ eadem mẽbra ex ꝓsuetudĩe dcã ẽ supi⁹. De oĩ ãt ꝓsuetudine ego dcũr⁹ sũ. Lib⁹ silĩr ⁊ pot⁹. ppã stõacho dãt nãz: de stomacho cetera mutũãt mẽbra ⁊ nutriũt. Itẽ cib⁹ ⁊ pot⁹ q̃dã mutatõe corp⁹ ĩ suã nãm mutãt: q̃ mutatio lõg⁹ tpib⁹ augmẽtať: ⁊ inĉ cibũ ⁊ corp⁹ accũs qõdã mediať: que oĩa nos mõstrauim⁹ ĩ libro de accũtib⁹ vbi ostẽdim⁹: oẽ qõ alij assilať: cito assimilãs assilatũ trabit in suã nãz ⁊ oẽ mutabile mutãdo silẽ: mutat mutãdũ facile: ĩmo omĩa corpa corp⁹ tangẽtia q̃talib⁹ ĩmutatõe id erũt mutãtia: vt si aere mõ frĩdo mõ calido corp⁹ tãgať: frĩdo corp⁹ cõstipať: ⁊ pori claudũť: calido aere pori apiũť ⁊ rareficať. Si ãt corp⁹ calido aere rarefactũ frĩd⁹ aer tetigerit stati ĩtĩora patefať: ⁊ mltũ nocet sibi: q̃ oĩa in libro de ꝓsuetudine dicta sunt. hypo. vo B mõstrat qõ expimẽto ꝓbauit: neq̃ tũ cãm oĩdit: ſz nos satis explanauim⁹: sufficiat ãt qõ ĩ p̃ma pte h⁹ aphorismi dixim⁹. Qõ ãt in fine dixit: Oportet g̃ ad ñ ꝓsueta trãsmittẽ. autorizauit qũo corp⁹ sanitatẽ recupare possit. S i. n. bõ vnã ꝓsuetudinẽ bũerit ĩ dubio morať: q̃ null⁹ ẽ q̃ aliq̃ aliq⁹ nõ ꝓsueto moueať: vñ inũxit bonũ eẽ ad oĩa. pbãda se trãsferre: ne si forte sibi euenerit qõ ãtea nõ ꝓsueuit maxie sibi noceat. hoc vero facere poterit si nõ in vna cõsuetudine pmanens: ad cõtraria se trãstulerit. 51

Necūdū multū ⁊ repēte euacuare aut replere aut calefacere aut ifrigidare aut alīē quōlz corp⁹ mouere fallax ē: ⁊ oio nāe inimicū. Paulatiz uero certū ⁊ ex alio ad aliō trāsiſ̄ decz: ñ alr

Innuit ꝶ nobis: q⁹ oia extra nām molesta sint. Corpis.n.pfectio nō ē nisi cū tpamēto vnde ad vltimitatē deueniētia nām sūt corrūpētia. Que āt paulatī de plenitudine l' inanitōe l' silib⁹ fiūt: ⁊ bōa ⁊ securiora sūt: iuxta ꝯsuetudinē exercūtia. In alio aphorismo dixit ad incōsuetā debē trāsmittere. 52

Omnia sm rōez faciēti ⁊ nō euenienti sm rōem: nō trāsire ad aliud manēte eo quod uisum est a principio.

Sapiētē nō debem⁹ infamare: si nō in q̄libet re illico bñ sibi succesſerit: ⁊ si nō actio appeat bui⁹ rei ad quā intēderit: ſīē aq̄ guttatī diu effluēs pe tre effcāū suauis penetratōis solet q̄q̄ ondē: sic ⁊ ī mor bis ad digerēdū duris: si rōnabilr ⁊ bōa via se exercuerit sapiēs: ⁊ tū nōdū apparuerit: a via tū nō desistat rōnabili Trāsire ad aliud duob⁹ modis fit: sm q̄litatē: ⁊ sm q̄titatē. q̄litate: vt sicꝯ ex calido ad frigidū mutet medicinā. q̄titate: vt sicꝯ ex calidis ad calidiora: vl' ex fridis ad frigidiora. Dixit g: q̄ cūq̄ sm rōem medicāt: si nō sm sēsū cognōscāt egri adiutoriū sibi fieri: nō tū trāsferēdū ad alia: l' q̄litate l' q̄titate. Nā ꝶ facē methodicor ē: ⁊ eor qui sz exprimētū medicina vtūt: manēte egritudine q̄ ī pn⁹ visa est eadē. nā si mutet: vtpote si de tertiana fiat quotidiana: tūc ⁊ medicinā necesse est mutari. 53

Quicūqz uētres hñt hūidos: iuuenes qdē exūtes: siccos hñtib⁹ meli⁹ ꝯmutāt. In senectute uero deteriusꝯ commutant: siccantur enim ut in pluribus senescentibus.

Dic aphorism⁹ iā ē vtpote supi⁹ exposit⁹: vbi dicit Quibuscūq̄ iuuenib⁹ exūtib⁹ tē. bonū ē in iuuentute fluxū vētris hīe: q̄n supflua corpis facilius egrediūt: sed quib⁹ hoc nō fit senect⁹ est grauis: q̄z ꝓpter cām supius dictā desiccātur. 54

In magnitudine uero corpis iuuenescere qdē deces ē ⁊ nō insuaue: senescere iutile: ⁊ peius minoribus.

Magnitudo corpis peuldubio ꝶ dr q̄ tpamētū in lōgitudine ⁊ pfūditate ⁊ latitudine egredit: sed corp⁹ in lōgitudine solū hoīes ꝯsueuēt appellare magnū: nomē tū certū ē appellare lōgū. Itē corp⁹ in vltimitate latitudinis ⁊ pfūditatis magnū vocat: sed tū nomē certū ē ḡssum. hypo. āt nō ad magnitudinē hāc ītēdit: ꝶ.n.nō ē mala in senectute: neq̄z grossū itelligit. q⁹ si fit in senectute: molestū. non.n.in iuuētute fuit bonū. Solū g lōgū intēdit in quo ꝶ q̄ō dixit certificauit: ꝶ.n. in senectute torq̄t: curuat: gibbosat: ⁊ vix ab hīte portatur. ta lib⁹.n.iuuenib⁹ cōtrahūt maiores musculi in senectute: vñ curui remanēt bmōi: ⁊ pei ē eis q̄z mīoib⁹: etiā si contigat eisdē cōtrahi spinales musculos.

Finit secūda particula. Incipit tertia.

In ꝶ tertio nro volumīe dispe suim⁹ exponē qō in tertia hac ꝓticula dixit de vere: tpib⁹ anni: et etate: obscuriora trū volum⁹ dicē: īdigētia expōe De vnoquoq̄z g̃ bor p nra ꝯsuetudine ē mōstrādū: ⁊ dīputādū sup īnia hypo. inq̄z intuolutiora: repugnādum quoq̄z luce sup his q̄ mirabilr visus ē exposuisse: ⁊ intentōem hypo. in ꝶ libro dissimulasse. qō āt exposuit a quo dā magistro suo cratone accepit: hic aūt nihil rōnabile attulit: sed qō exprimēto didicit. Hypo. trū hic testatur q⁹ nō solū ex̄perimentū introducatur. .I.

Mutatōes tpū maxime generāt morbos: ⁊ in horis magne mutatōes aut frigiditatis aut estus: ⁊ alia sm rationez sic.

Quidā arbitrati sūt mutatōes tpū hypo. dixisse ꝯtinuatōes eor: ac si dixisset: Qū alter tpū succedit ⁊ alter. Immuta⁹.n.hyemis ad ver gnāt ſīē dicet ifirmitates: posteri⁹ vo dicet in vere maniā: epilepsiā: melācholiā: tē. Qū iter ver ī estate mutet: ⁊ initū ē estat: cōtinuas febres: tertianā: causō: ⁊ alia q̄ nūerauit eē testat. Silr ēt ⁊ ī autūno ⁊ ī hyeme ita hypo. intēdit intēdisse tpū mutatōes eor ꝯtinuatōes Sz ī ꝶ aphorismo vnū q̄dā hr: qō ꝶ hypo. autumāt nō ītellexisse. Si.n.he mutatōes tpū: hos morbos quos dixit generāt: nō trū aliqū morbos p⁹ hītos minorāt: sz idez testat: q⁹ aliqū minorāt. Si āt ita eēt vt autumāt mutatōes tpū nō magl ppe gnārēt morbos q̄z eos auferrent. Itē si sic eēt: q̄re In horis magne mutatōes: addēt: Usū intēdē nos īuit nō solū tpū mutatōes: sz eor ꝯplexiōes q̄ maxie generēt morbos: qū oiode suas mutēt ꝯplexiones: sic idē ī epidimia dixit: qō postea dicā. Qō aūt subiūxit: Et ī horis maxie morbos gnānt: qū mutēt in ꝯplexiōib⁹ suis: ver eē potuit: sz trū ñ q̄liscūq̄z fit mutatio ī ea dixim⁹ morbos gnāri: nisi qū mutatio maxia fuerit: ⁊ iō Magne mutatōes dixit in horis frīat' siue est⁹. Et talia sm rōem euenire: Sic.i. hūiditatē: siccitatē: vētor suffla tōem: eor q̄tē. Hec vr expō libri ⁊ intētio hypo. Inuenit aūt ꝶ aphorism⁹ alīē ī alijs libris: Cōuersiōes tpū anni: cāe sūt gnāndi morbos: maxie si magne sint: ⁊ ī eodē mutatōes magne. Quib⁹ ex vbis nihil est obscurū: maxie his q̄ meā āteriorē expōem ītelligūt: ⁊ in alijs libris alīē ē īueniri: ⁊ itidē pōt ītelligi. Alīē ꝶ mutatōes tpū q̄dā intelligūt trāsitū vni⁹ tpis ad alter: vt estatis ad hyemē: et hyemis ad ver: nō absurdū q̄dē: nā ⁊ he faciūt egritudinē. vñ indigne hypo. intētōem explanāt: sz mutatio ꝶ ē intelligēda eiusdē tpis sm q̄litates alteratio. vbi gra: si q̄ō ē fridū nā fiat calidū. Magne mutatōes q̄ oīm q̄litatū pmutatōe fūt: vt si estas calida ⁊ sicca fritatis ⁊ hūiditatis affectōem sumat: vel si eadē die nūc calor: post ea frig⁹: ⁊ iterū calor: ⁊ iterū frig⁹ fiat. 2

Naturarū he qdē ad estatē: he uero ad hyemē bñ aut male nate sūt

In ꝶ loco noiauit hypo. nās q̄ vere debuē noiari: Nās.i. subiecta māifesta natur'. Nos aūt cōplexiōes eor ē dicim⁹. i. hūiditatē: sic. ca. ⁊ fri. Mōstrauim⁹ quoq̄z in libro cōplexionū. ir. eē ꝯplōes. vnā eq̄lē: ⁊ ē pfecta: ⁊ octo ineq̄les: ⁊ he ipfecte. barū q̄tuor singule q̄litatū oñant vnicuiq̄z: ca. fri. sic. ⁊ hu. q̄tuor atiē duab⁹. i. ca. ⁊ sic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ sic. fri. ⁊ hu. vnde ꝯplexiōem hñtes fri. ⁊ hu. in estate bñ se hñt: ca. ⁊ sic. ī hyeme meli⁹. silr ca. ⁊ sic. ī estate pei⁹: fri. ⁊ hu. pei⁹ ī hyeme.

Est ⁊ alia cõplexio iter has.l.ca.⁊ hu.q̃ i hyme pp humiditatẽ peior: pp calorẽ peior in estate. ⁊ ecõtra: in estate bona est pp humiditatẽ:hyeme melior ,ppẽ calorẽ. 3

e Egritudinũ alie ad alias bene aut male nate sunt.

IN estate nãliter bene se hũt frigide ⁊ hũide vis tpantie: coartat.n.ĩmoderatio eax a caliditate ⁊ sic.male aũt tũc calide ⁊ sicce se hũt:eo q̃ itẽse tpãtie in hmõi ĩmoderatiõem cadũt: silr in hyeme fride ⁊ hũide tpãtie male se hũt:calide ⁊ sicce hũ. Uñ hũ ⁊ male natũ eẽ duob⁹ modis ẽ.vt.n.fm gnãtiõem:⁊ fm solutõem:vt hũ natũ ẽ fieri:hũ natũ ẽ solui.vñ calide egritudines hũ nate fieri sũt in estate:⁊ hũ nate sũt solui i hyeme:eo q̃ Zior Zie sũt solones. Que ãt sũt calide vt ctia ne ⁊ causon:in hyeme q̃dem male nate sunt fieri . ostendũt enim nimiũ calorem quem inferũt:male autem nate solui in estate.Similiter ⁊ fm locum: ⁊ fm etates: ⁊ fm dietas. 4

e Etates q̃dam ad regiões ⁊ oras ⁊ dietas bene aut male nate sunt.

Hc pax a rectitudĩe hy. vñ ouiasse:bonũ aũt eẽt si sic dicẽt:Oĩs morb⁹ ⁊ etates ad tpa ãni: ad regionũ ⁊ dietax ꝓpatiões hũ ⁊ male:meli⁹ ⁊ peiⁿ nate sũt. Morbi.n.ex silĩ gnãti: ⁊ ecõtrario curati meliores sũt ex cõpatõe:l ex pte tpũ ãni q̃ nos explanauim⁹ qũ ĩ morbis dixim⁹ egrotãtes q̃buscũq̃ nãe ꝓpe min⁹ pclitari.Etates vo sicut ⁊ nãe intelligãt:q̃ q̃b⁹ hũiditas ĩ estate vñat ⁊ quib⁹ calor in hyeme meli⁹ se hũt: senes aũt in estate melius:iuuenes vero meli⁹ in hyeme. Idem de morbis ⁊ etatib⁹ fm regiõem intelligat. Morbi.n.calidi in regiõib⁹ nascẽtes calidis min⁹ sunt molesti . Etas vo calida sanior est in regione frigida:immo vlr hec oĩa bona sunt ecõtrario accepta. Morbil.n.fridis ⁊ etatib⁹ viete calide sũt meliores.morbil vo ⁊ etatib⁹ hũidis sicce viete.Sed lz be meliores sint ecõtrario accepte:ꝓplexioni tũ tpate:regionẽ tpatã tps ⁊ dietã oz esse,hec eni sola meliorat ex silitudine sua.etates quidẽ in eo q̃ fm nãm silib⁹ gaudẽt:in eo q̃ extra nãm cõtrarijs. In egrotãtib⁹ etatibus est iste sermo. 5

i IN horis q̃ñ eadẽ die aliq̃ñ q̃dem estus:aliq̃ñ uero frig⁹:autũnales egritudines expectare oportet.

Tempa ãni nõ sũt cã morbi: ſ mutatiões sue cõplexõis.ꝓplexiõib⁹ g̃ cuiuslibet tpis in q̃libz alias nãs sibi oppositas mutatil:q̃cũq̃ hora seu tẽpe mutẽt:neẽe ẽ vt morbi generẽt.q̃ñ g̃ in tpib⁹ et ĩ vere eodẽ incipit die calor fieri:ita vt circa ctiã horã frig⁹:media aũt die rursus frig⁹:⁊ iterꝝ calor:autũnales egritudines.i.ineq̃les expectare or:nã ineq̃les autũno fiũt:eo q̃ ineq̃le nãt'r fit tps. Ineq̃litas aũt fit:q̃ñ trib⁹ horis fit calor:⁊ trib⁹ horis frig⁹.diffũdit.n.nã ex:⁊ relaxat corpus. Itẽ frigore rursus intẽso subito reuertẽt in pfũdũ nã:cõstrictões corpis faciẽs diuersas:g̃ nũc quidẽ ad calorẽ: nũc ddẽ ad frig⁹ dissoluit laborãs:⁊ tũc nõ fit fm rõem digestio:ſ ex quo hũores varij ⁊ diuersi gnãnt:varias et incõpositas ⁊ ineq̃les faciũt egritudines. 6

a Austrini flat⁹ g̃uant auditũ: caligi nosi caput g̃uãtes : pigri dissoluẽtes:q̃ñ isti p̃ualẽt talia i morb patiũtur egrotãtes. Si uero boreas fuerit: tusses:fariges:uẽtres duri: dissurie: horrores:dolores ⁊ pectoꝝ ⁊ lateꝝ.q̃ñ isti preualuerit : talia in morbis expectare oportet.

Hypocras infirmitates dicit futuras: quz austrinos auditũ grauare dicat:q̃ nẽẽe fuit eũ tãgẽ: qz oz q̃ nascũt de natur morborꝝ:l ẽ exneis cãis medicũ discernẽ:vt fm q̃ iustũ ẽ possit iudicare. Nõ ãt ẽ graue videri vñ grauẽt auditũ austrini:qz si ꝓplexio h⁹ vẽti calida sit ⁊ hũida: neẽe ẽ vt grauitatẽ faciat capitis vñ q̃ ĩste sufflet instra sensualia hũiditate ĩueniũt plẽa ⁊ caput grauãtia.Q̃ vo iitia nerturꝝ hũectẽt h⁹ vẽti tpi h⁹ volũtarij mot⁹ grauãt: ⁊ hoses ĩpotẽtes ⁊ debiles efficiũt.Et ĩ borea fit ecõtra:q̃ tũ postea tãgz hyp. ſ h q̃s egritudĩes faciũt hi vẽti tetigit:vt possem⁹ discernẽ accũria q̃ de morborꝝ nascũt ẽntia:⁊ q̃ de cã exnea.vñ dixit Si boreas fuerit:tusses fiũt ex mutatõib⁹ ꝓplexionũ spiritualiũ instrorꝝ:⁊ aspitatib⁹ gutur.q̃.n.Fariges dixerit:ad gule attinẽ voluit aspitates.q̃.n.gulã h vẽt⁹ pflet neẽe ẽ desiccet ⁊ induret.Uẽtres duri dixit:⁊ egões ĩtellexit:q̃ ficciores sũt ⁊ duriores in horꝝ statu vẽtorꝝ:q̃ totũ corp⁹ p hos desiccet:vñ pl⁹ de hũiditate ciborũ neẽe ẽ trabat:⁊ feces diuti⁹ in vẽtrib⁹ ex sui siccitate morãtur. Dissurie vo fiũt ex passiõib⁹ vesicar. q̃.n.vesica sit frida ⁊ sicca ⁊ sine sãguĩe:pl⁹ patit q̃ alia mẽbra et accũtiũ frigiditate ⁊ siccitate. Ire fridĩtas boree dolorẽ facit in pectore cã sue desiccatõis:⁊ pectoris ⁊ instrorꝝ spũs vicinitate. ¶ Horrores quoq̃ fiũt pp h⁹ vẽti ꝓplonis fridĩtatẽ. Itẽ de eodẽ austrini calidi sũt ⁊ hũidi. vñ resoluũt eaz q̃ in nobis hũiditatẽ.h aũt dissoluta dissoluit oes vtutes: aĩales:vitales:nãles:⁊ spũales.nã ſ circa venas ferat calĩditas ⁊ hũiditas nãles hũiditates resoluit:ſ ãt circa arterias vitales.Si vo circa tenorẽ nerturꝝ:⁊ maxĩe voluntariorꝝ h hũiditas ferat vel caliditas: tũc ⁊ fm differẽtes locos p̃dẽ accidũt passiões. nã ſ fuit circa caput determinatã faciũt capit g̃uitatẽ:pp mltos vapores ⁊ spissos in eo gnãtos:ſ aũt circa aures facit graues audit⁹:ſ vo circa oclos:oclorꝝ caliginẽ facit:q̃ ſ circa posteriores pte:facit mot⁹ difficiles.Dissolutio vtut duob⁹ modis fit aut.n.euaporat:aut extinguit.h ãt extingui eã dixit. 7

q Qz estas fit ueri silis:sudores mltos in febrib⁹ expectare oportet.

Sicut añ dixit:q̃ñ eadẽ die ẽ aliq̃ñ est⁹: aliq̃ñ frigus:autũnales egritudĩes expectare oz:silr ⁊ q̃ñ estas ẽ silis veri.i.q̃ ꝓplexiões sue tpate sũt: mltos in febrib⁹ expectare oz sudores:⁊ vex ẽ:q̃ mlt⁹ sudor fit ex caliditate ⁊ mlta hũiditate: ⁊ horꝝ vnũ ẽ ĩuenire in hyeme:alterꝝ vo in estate:neutrũ in autũno:in ve etrũq̃z Si vo estas sit siccior:necesse est humiditas desiccet : ſ silis veri necesse est humiditatẽ ad cutẽ trahi cũ vi caloris:⁊ q̃ũ ,ppter nimiã humiditatẽ in fumũ dissoluẽ non possit in tpe crisis:humores illos expulsos sudores necesse est fieri. 8

i IN siccis tpib⁹ febres acute fiunt ⁊ siq̃dem ann⁹ talis existẽs amplius fuerit: q̃lem constitutiõez fecerit in plurib⁹: ⁊ tales egritudines expectare oportet.

IN siccis tpib⁹ nõ mltas egritudines siue febres sed acutas nasci fatet. Paulo vero post dicet:

Cõstitutiões quidẽ anni oĩuo q̃dem ficce pluuialibus sunt sanioꝛes ⁊ minꝰ mozꝛtifere. Egritudines aũt vicit in pluuialibꝰ febꝛes lõgas: qõ ex necessitate cõseq̃t: quia ex hũiditate aeꝛ mlti hũoꝛes phlegmatici in coꝛpibus adunãt. Et ecõtra aeꝛ siccitas chimos mioꝛat: ꝫ tñ in q̃litatibꝰ suis acutioꝛes facẽt: vñ ⁊ febꝛes pauciores sũt q̃ in humiditatibꝰ tpũ: acutioꝛes tñ pp siccitatẽ. ¶ Additio: Itẽ de eodẽ in p̃oꝛibꝰ aphoꝛismis de cõpositi q̃litatibꝰ: hic ãt de simplicibꝰ ẽ illi sm̃o. i. de siccitate: ⁊ ñ de q̃libꝫ siccitate: ꝫ de ĩmodezata: nã moderata ñ facẽ egritudines: ĩmoderata vo ñ q̃libꝫ: ꝫ acutas. i. ẽtianã: ⁊ causon. nã siccitas p se sola solꝫ generare cholꝫ rubeã: ⁊ si calidi tpꝰ fuit q̃ oꝑteat: oio acutas facit febꝛes: si ãt duo tpa peioꝛ ẽ cõplexio: si vo. iij. vl. iiij. molestissimũ ẽ huius. i. nã hꝰ põt graues pestilẽtias generare: ⁊ bubones. 9

¶ IN moderatis tẽpibꝰ si tpaꝰ tpa se reddiderit: boni statꝰ ⁊ bõe egritudis deẽminatões fiũt. In ĩmoderatis uero maxime immoderate ⁊ difficiles determinatiões.

Q Ualꝰ hypo. itẽtio fuit de moderatꝰ tpibꝰ põt intelligi in libꝛo suo: q̃ vocat pitõnoꝛiomaton. si eĩ appeãt signa ĩ oꝛtibꝰ stellaꝝ: ⁊ ĩ occasibꝰ eaꝝ: sm̃ q̃ appere oꝛ: ⁊ in autũno q̃dã pluuie fiũt: hyems vo tpata ñ mltũ calꝰ: neq̃ mltũ frigida: in vere pluuie pluꝛime tpibꝰ suis ⁊ estate silꝛ: ãnꝰ ille ẽ neẽe vt sit sanꝰ. Ex q̃ oꝛdiatõe tpũ qũ hypo. ꝑpẽdeꝛ ĩtellectũ: poteꝛ ẽt intẽdere q̃d ĩ his possit obuiare: q̃ ipse in moderatꝰ vixit: ⁊ in his moꝛbos nascẽtes ĩmoderate deẽmĩatõis: ⁊ hũ q̃ cꝛis in his moꝛbis qũ timoꝛoꝰ vẽit accũtibꝰ: aliꝰ nãlꝛ ipa ĩ se pessima est: aliꝰ mortalꝰ: neq̃ totã mãz purgãs: sed vnde infirmus recidiuat seruans. 10

¶ IN autũno acutissime fiũt egritudines: ⁊ maxie mozꝛtifere ut ĩ plĩbus: uer uero sanissimũ ⁊ minime mozꝛtiferum.

T Empoꝛa ãni si sm̃ q̃ oꝛ cõplexiões suas suauerit: ver cẽris tpibus sanꝰ: ⁊ mĩme mozꝛtifeꝛ erit: q̃ tpãtꝰ ẽ aliis. Autũn ꝰ acutoꝛ moꝛboꝛ ẽ generatiu ꝰ: ⁊ pestilẽtioꝛ cẽris: ver vo sic vixim ꝰ in suis tpatuꝫ cõplexiõibꝰ. Autũn ꝰ in mlti illaudabil est rebꝰ. ꝑmo: q̃ eadẽ die aliꝰ q̃dẽ frigidus: aliꝰ q̃dẽ calidus. ſcõo: q̃ qũ fit post estatẽ inuẽit in mltꝰ coꝛpibꝰ chimos incẽsos: ⁊ in q̃ busdã vtutẽ defectã. Neq̃ ẽt solũ hoc: ſ: anteq̃ vẽiat ad cutẽ chimi mouẽt ⁊ dissoluũt: ꝫ iste vẽiẽs ꝛcludit ꝑpẽ sitã frigiditatẽ in ĩteꝛioꝛibꝰ: qõ nãlꝛ in oĩbꝰ facẽt boĩbus: particulariter vo in male dietãtibꝰ ex multꝰ fructũ comestiõibꝰ: quibus mali chimi in coꝛpoꝛibꝰ abũdãt. 11

¶ Autumnus ptisicis malus.

IN supioꝛibꝰ autũn ꝰ vniuersalꝛ blasphemat: hꝰ vo ꝑticularitꝛ in ptisicꝰ. Dic ãt ptisicos intellexiꝛ ex vulneribꝰ laboꝛãtes pulmõis. põt ẽt q̃ dixi de oĩ ꝓsuptõe coꝛpis accipi: vñ ñ possuꝫ certificare ad q̃ hoꝛ intẽderit hypo. maxie siue ꝑus: siue posteriꝰ ĩtellexeꝛit: autũn ꝰ neẽe est malus fit. est enim frigidus ⁊ siccus ⁊ inordinatus. 12

¶ Et tpibꝰ: siq̃dẽ hyems sicca ⁊ boreal fuerit: uer uero pluuiosiuꝫ ⁊ austrinũ: neẽe ẽ estate febꝛes acutas ⁊ ophtalmias ⁊ dysenterias fieri: maxie mulieribꝰ ⁊ humidis natura.

¶ BEẽntia tpũ ãni ĩcipit: ⁊ hoc veris ⁊ hyemis dicẽs: Si hyẽs sicca ⁊ boreal fuerit: ver vo pluuiosũ ⁊ austrinũ ⁊ hũidũ: q̃dẽ mutatio ꝑua ẽ. sed eĩ cursũ nãe tñ. vñ in estate fe. acutas ⁊ ophtalmias ⁊ dysẽterias fieri neẽe ẽ: q̃ꝫ cãe ĩ pitonaeconcheidaton. i. in libꝛo de aere ⁊ aqua ab eodẽ mõstrate sũt: qũ dicerꝫ: Si hyẽs sicca ⁊ boreal fuerit: ver vo hũidũ ⁊ austrinũ: estate neẽe ẽ fe. acutas eẽ ⁊c. q̃ vo si fit subito ophtalmiã neẽe est subseq̃. terra eĩꝫ qũ eodẽ tpe fit hũida pp veris pluuias: ⁊ austrini calozẽ duplicẽt ⁊ hũiditatẽ: vẽtres vo nõ deficẽt: nec hũiditas cerebꝛi minuat: neẽe ẽ fe. acutas in estate subseq̃: ⁊ maxie phlegmatic]: dysenterias vo ⁊ in mlieribꝰ ⁊ hũidis nã. Dec in pitonaeredatõcheidaton: q̃ ibi dẽ ẽcplanabo. hec ibidẽ nasci dixit in estate. Itẽ in scõa pticla epidimie q̃sdã] in estate coꝛuptiões dixit nasci in craton ciuitate: ⁊ nascebãt in coꝛpibꝰ eoꝝ q̃dã pustule: q̃ ignis sacri vocãt: qõ sic in libꝛo eodẽ ꝓtexuit: Fuit in ciuitate craton in estate nimia pluuia: ⁊ hꝰ in tota estate ca. cũ austrinis maxie ventis: vbi hypo. mõstrauit cãs. i. earũdẽ pustulaꝝ nascẽtiũ mãz. Cõplexio eniꝫ tũc tpis in q̃litates putredinẽ faciẽtes mutari festinauit his quoꝝ nã appata fuit ad hꝰ: sic hypo. hꝰ dic. Moꝛbi inq̃t in hũidis nascẽtes tpibꝰ: diuturne sũt fe. fluxꝰ vẽtris: ⁊ putredines: ⁊ magꝰ caloꝛ in his opat q̃ꝫ hũiditas: q̃ qũ vtraq̃ cõueniũt: ⁊ a deo fortia sũt: sic in craton ciuitate fuerũt: cito putrefaciũt. Dyẽs vo sicca ⁊ boreal q̃busdã coꝛpibꝰ idẽ efficit: sic idẽ dixit: Boꝛeas facit tussire: aspitatẽ gutturis vẽtres siccos: dissuriã: boꝛoꝛes: doloꝛes costaꝝ: ⁊ pectorũ. Itẽ si tpꝰ inq̃t siccũ fuerit: minus facẽ infirmari q̃ꝫ pluuiale ⁊ minꝰ mortale: ⁊ tñ hyemẽ siccã ⁊ boꝛealẽ esse dixit nocẽtẽ: ꝫ nec fe. nec dysẽteriã. Quare ãt in vere si austrinũ hũidũ fit: illud idẽ nõ cõtigit: q̃ꝛe q̃ hyẽs ãtea frigidioꝛ ⁊ siccioꝛ fuerat. vñ hypo. Nõ sufficit inq̃t pãtes q̃litates tpũ coq̃scẽ: ꝫ ẽt q̃les fuerĩt ꝑterite. Si q̃ corpus ꝑus ꝓsiccat in hyeme: q̃ hyẽs sicca ⁊ boreal fuerit: non solũ liberat a passiõibꝰ ĩ vere ꝓtigẽtibꝰ: ꝫ ẽt ab eodẽ vere adiuuat: ⁊ aliq̃ diu sustẽtat: vt ad tpãtiã quã pdiderat ꝛducat. q̃ si totũ ver hũidũ fit: coꝛpꝰ siccũ vt ꝑꝰ mutabit in ꝓtiũ: qũ pp diurnitatẽ veris hũidi tpamentũ admiserit: ⁊ sic ĩ hũiditatẽ ĩpꝫ o: ẽti. Supueẽiente vo estate paratũ est putredini: vñ aliꝰ cã ophtalmie ⁊ dysẽteꝛie fit qũ eĩꝫ ꝛra adhuc sit hũida: neq̃ vẽti illo tpe pflaturi adhuc apparuerit: q̃ post ĩ oieb ꝰ appere solẽt canicꝰaribus neẽe ẽ hꝰ tpe q̃ꝫ est inter initiũ estatꝰ ⁊ caniculares dies vẽtis adhuc absentibꝰ fe. acute seq̃nt. chimi eĩꝫ putrefiũt in coꝛpibꝰ ex caloꝛis ⁊ hũiditatis ꝓiatiõibꝰ: vñ ophtalmie fiũt: ⁊ dysẽteꝛie. Dec ãt ꝓtigũt ꝫ vicinitatẽ mẽbꝛoꝝ chimos illos ꝛcipiẽtiũ: ⁊ sm̃ diuersitates cõplexiõuꝫ coꝛpoꝝ. Ophtalmie vo vlꝛes sũt in oĩbꝰ absq̃ his q̃ nãlꝛ frigidi eẽ certificãt: siue hũidi siue sicci: ⁊ absq̃ his q̃ fortes hũt ocꝛos: nõ recipiẽtes hũoꝛes a capite ꝓscẽdẽtes. dysẽteria vo in mlieribꝰ ⁊ hũidis natura: sic hypo. testat. Dysẽteria fit tũc qñ mã p tpꝰ colligit: ẽt a caloꝛe estatꝰ inficiẽt: ⁊ fit salsa: ⁊ iõ q̃ꝫ sua salsedine exaspat ⁊ vlcerat ⁊ generat dysenteriã. Mlieres inq̃t hũidioꝛes sũt mascul: in q̃bꝰ si sola hũiditas ĩflãmat: neẽe hũida coꝛpa hec dicta patiãt. hũiditas eĩꝫ q̃si mã est putredinis. caloꝛ aũt causa est efficiẽs. humiditas aeris quoq̃ supfluitates hũoꝛ in coꝛpoꝛe deficcari nõ pmittit: vñ adiuuatꝛix est cã putredinis. vnde ergo dixit phlegmaticos plimos febꝛes pati: quum eoꝝ coꝛpoꝛa sunt humidioꝛa: in quibus quum quedam putrefiant: ⁊ in eis remaneãt: fe. generãt ⁊ dysẽteriã

si p intestina exeāt: qui morbi p totā estatē neēe est sint: si non in vieb⁹ canicularib⁹ aliqua imutatio supauerit: sicut hypo. in pitonaeredaton: Dysenteria inḉt in mulieribus fit ⁊ būidis nā. Et subdit: Si pluuiale ⁊ hyemale tp̄s fuerit: post dies canicl'ares vēiat: ⁊ vēti illo tpe pflaturi succedāt: illi morbi quos oixim⁹ supi⁹ sūt cessaturi: ⁊ autūn⁹ sanior erit. q⁹ si nō: mortalitas ī puer] ⁊ mlieribus ē spāda: iuuenes sūt ꝛmoti ab ifirmitatib⁹ his: ḉcūqꝫ euaserit sīñ ombio īcidūt q̄rtanas: ⁊ īde hydropisis: qō q̄re fiat: ⁊ q̄re subiūxerit in eodē libro ꝯ explicari. Hic aphorismū exposui: nihil quoqꝫ qō neēe est ptermisi: ⁊ B qō neēe ē in pitonaeronkeidaton sil'r exposui: B āt certificauit ex rōib⁹ ⁊ rex nāliū inuestigatōib⁹: ñ solū expimēto. Quotiēs eiꝫ inḉt auctor ī qb⁹ ciuitatib⁹ B pbauit in vieb⁹ vite sue: bis: vl'ter: vl' pax pl⁹. Si eiꝫ vider] ḉnqꝫ vl' septē boies q̄libꝫ medicīa mobl'es: expūnto solo ñ potuisti certificari illa medicina boies oēs posse moueri. ñ q̄ hyp. dixit: Neēe ē: nisi ex rōe ⁊ rex nāliū inuestigatōe. 13

Si uero austrina hyems ⁊ pluuiosa ⁊ trāqlla fiat: uer uero siccus ⁊ borealē: mlieres sīqdē quib⁹ part⁹ ad uer iest: ex oi occasiōe abortiūt. Si uero geuuerit morbidos pueros: ⁊ ibeciles pariūt: ut aut statim resoluāt: aut morbidi ⁊ tenues uiuāt exūtes. Alijs uero iuuiorib⁹ qdē dysenterie ⁊ ophtalmie sicce fiunt: Senioib⁹ uero catarri celeriter dissoluentes.

Complexiōes hor tpū ī B aphorismo oppositas fecit in aphorismo supiori: Uer sil'e supiori hyemi: hyemē vo veri assil'at. Iam q̄ dixit in huiusmōi hyeme q⁹ ipe egritudines ñ sint fortes. Dic q̄ dicim⁹ q̄re si hyēs sit cal'a ⁊ būida: ver vo frigidū ⁊ siccū: neēe sit boies egrotare ī vere: ⁊ pituras mlieres pua occasiōe abortire. corpa eiꝫ eap in hyeme cal'a ⁊ būida sūt: būida vo ⁊ tenera ⁊ rara sūt: vñ cito frigitudo aer] ad īterioꝛa penetrabit. Pueri eiꝫ lōgo tpe assueti calido aere: pcutiūt subita ⁊ magna pcussiōe aere frigido penetrāte ad eos vñ abortiūt femīe: q: aut pueri ī vētre cito obeūt: aut qñ exeūt tūc obeūt. q⁹ si viuos generauerit: nō possūt tā magnā īmutatōez calōris aer] assueti ī frigiditatē pati: cito q̄ moriūt: aut ōbiles viuūt. Boies āt phlegmatici: ⁊ maxime mulieres sic dixit fiūt dysenterici ex occasiōe phlegmatis a capite ōscēdēt]: qō neēe est q⁹ sic augmētet: dā qū capita in hyeme phlegmate īplerēt ī initio veris ifrigidāt. cerebrū vo qū ifrigidat: nec cibi sui nutrimētū decoḉt in phlegma neēe ē mutet. Qō aūt ex frigiditate nimia ⁊ būiditate generat acidū efficit: ⁊ si ex nimio calore sal sit: de quo dulce vl' isipidū. phlegma q̄ in hyeme generatū in capite calidū: necesse ē salsū eē ex hyemis calore: vñ ⁊ dysenterie fiūt: q: qū diu phlegma illud in ītestinis morat: sua salsedine ītestina pūgit ⁊ vulnerāt: occasio more ē viscositas. In cal'is vo nāl'r ⁊ cholic'is ⁊ sicc'is: sicca ophtalmia erit: q̄ sicca dr: qū nihil ab oc'lis mittit: qō ītex neēe fuit euēire: q: qū caput in hyeme plenū sit hūore: vere frigido ⁊ sicco exūte claudūt pori: ⁊ cōstipāt: ⁊ sic hūores a capite expmūt: sic qū aqua spōgia plena māib⁹ cōpmat: ōscēdit aūt ad loca sibi appata būiditas: vñ ⁊ oc'los hītes debiles ophtalmiā erūt patiētes: q̄ nō currit pp frigiditatē aer]: ⁊ ostipatōez supficiei ī oc'lorū panicul: qō hypo. testat palā in pitonaerōkeidaton: qū dr: Quib⁹ dñat phlegma neēe est a capite ōscēdēte phlegmate dysenteriā patiāt: ⁊ maxie hoc ocīgit mulieribus: qb⁹ phlegma dñat pp būiditatē ōscēdētez a capite. Cholerici āt sicca ophtalmia venit pp calitatē carnis: ⁊ siccitatē sui. Qō in fine dr h⁹ aphorismi: Senioib⁹ vo catarri cito dissoluētes: in pitonaeronkeidaton subīt'lit tal'r: Senioib⁹ ocrepit] catarri vēiūt pp ōbilitatē vena: ⁊ ostipatōez eap. vñ ⁊ celeriter peūt: vl' in dextro latere palysim sustinebūt. In B loco hypo. ñ intellexit catarrū sic solꝫ itelligi: q⁹ a capite in cānale pulmōis ōscendit: sꝫ itēdit eū q̄ euēit in venas q̄ sub capite sūt: vñ ⁊ B celeriē dissoluētes bri addidit: q: crisꝫ bu⁹ catarri cito vēit: qū oēs alij soleāt eē diuturni. Alij interptes bui⁹ aphorismi itelligūt catarrū a capite ōscēdētē ad guttur: ⁊ ad cānales pulmōis: ⁊ ideo ipi ñ adūgūt pticulā negatiuā scribētes: Senioib⁹ catarri ñ celeriter dissoluētes. ofirmāt quoqꝫ oēm catarrū frigidū nō cito in his maturari pp etatē eoꝝ. Sꝫ qō nos dixim⁹ hypo. ocordare in pitonaeronkeidaton: vbi Cito inquit pereūt. 14

Si uero estas sicca ⁊ borealis fiat: autūn⁹ uero pluuiosus ⁊ austrin⁹ capitis dolores in hyeme: tusses: branci: ⁊ corize fiūt: qbusdā uero ⁊ ptisis.

Hic cōplexiōes autūni ⁊ estat] tetigit: sicut prius hyemis ⁊ veris: qū hyemē siccā ⁊ borealē: ver vo pluuiosū ⁊ austrinū dixit. Ibi āt acutas febres: ⁊ ophtalmias: ⁊ dysenterias estate nasci dixit: B āt capitis dolores: ⁊ tusses: ⁊ brāchos: ⁊ coriizas: qbusdā vo ptisis ofirmat oriri. Neqꝫ ibi estatis: B vo hyemis cōstitutiōes mōstrauit. vñ videt itēdisse hyemē ⁊ estatē cū suis cōplexiōib⁹: q̄ si a suis cōplexiōib⁹ mutarēt: alteros morbos facerēt attinētes mutat] cōplexiōib⁹. hypo. vo alibi recitauit hyemē frigidā ⁊ siccā: ver vo hūidū ⁊ calidū: ⁊ hic ecōuerso hyemē calidā ⁊ hūidā: ver frigidū ⁊ siccū. Nec āt in pitonaeronkeidaton dixit: neqꝫ tū cōplexiōes hyemis notauit: qū dixerit sic: Si estas calida ⁊ hūida sit: autūn⁹ sil'r: ⁊ alia multa dixit: sed B ftictuit: q̄ oia explanabo: qū ipꝫ libzū interptās ero. Mō vo de h⁹ aphorismi q̄litatib⁹ disputabo: ⁊ īcipiam⁹ sic dixim⁹ hypo. intēdisse hyemē suas q̄litates fuātē: vt sit frigida ⁊ hūida: frigiditas vo h⁹ ⁊ hūiditas sit fm q⁹ oꝫ in mediocrib⁹ loc] bitat]: q̄ loca paulo post ego dicā. Si āt hyems post q̄litates p̄dictor tpū tal' sit ñ oēs morbos generabit: sꝫ dolores capitis: tusses: branci: catarri: qū caput īpleat hūorib⁹ solent nasci. Si āt in p̄dict] tpibus. i. estate ⁊ autūno: pluuia ⁊ austrini vēti sūt in p̄ncipio estat]: morbi incipiēt eē calidi ⁊ humidi: ⁊ si nō tūc pculdubio in autūno expectēt. Quia enim estas frigida fuit ⁊ sicca: autūn⁹ pluuiosus ⁊ austrin⁹: neēe ē morbos ñ festinare: q: hūiditas autūni siccitatē estatis mitigauit: sꝫ tū si eadē q̄litate hūiditatis autūn⁹ tor⁹ pseuerauerit: nāl'r hūidis plēitudies hūor ī capite nasci neēe ē: q̄ sunt cāe hor accītiū: q̄ B ab hypo. dicta sūt. Ptis āt fit in qbusdā. f. in his q̄ appati sunt ad ptisꝫ. i. stricta hūtib⁹ pectora: ⁊ qb⁹ hūores a capitib⁹ assueti sūt descēdē in pulmōez. Fortiores aūt morbi nulli his tpib⁹ ocīgūt homini: nisi tm tusses: brāci: ⁊ coriize: catarri: ⁊ sil'ia. Dyēs eiꝫ īuēit capita plēa pp austrinas in autūno pluuias: vñ si in capitib⁹ plēitudo illa īmorat: dolores capit] generāt: qū in hyeme ō null' corpib⁹ hūores ꝛsoluāt. Quibusdā āt pp frigiditatē hyemis a capite expressi descēdūt ad mēbra capitis subtenora: vñ ⁊ similia generantur. 15

SJ uero autũn⁹ boreal' fuerit: ⁊ ia quosus: hũidis natura ⁊ mlicrib⁹ ꝓfert: ſrliqs uero ophtalmie fiũt sicce: ⁊ febres acute ⁊ corrize diuturne: quibus dam uero ⁊ melancholie.

Hic p se nõ ē aphorism⁹: ſz ps illi⁹ quē iã exposui mus: ⁊ ita vterq; vn⁹ ē. Qũ eiz estatē in pma pte ⁊ scḋa h⁹ aphorismi boreale ⁊ siccã: austrinũ ⁊ pluuiosũ eē autũnũ dixerit: h aũt boreale ⁊ siccũ eē dixerit: nihil enim siccũ ⁊ iaquosũ differt. Qũ inq̃ h tpa duo sicca sint ⁊ iaquosa: neḉe ñ solũ ñ ledãt: ſz ēt adimẽt hũidos nã: qõ ũde fiat hypo. i pitõaerõnoziãton mõstrauit Phlegmatici iq̃t h iuuantũ erit: qũ corpa ꝓsiccẽt: ⁊ vẽi ente hyeme hũiditates nulle oñant: alii pæter phlegmaticos patiũt siccã ophtalmiã: acutas febres: corizã q̃dẽ ⁊ melliaz. In quo libro nosauit cãs hax infirmitatũ: qũ dixit: Cholici h nociuiz ē: qũ corpa eox nimiũ ꝓsiccet: vñ sicce ophtalmie ert: ⁊ febres acute ⁊ ꝓtinue: q̃busdã ⁊ melãcholie. ō q̃b⁹ ⁊ subdidit: subtil' inq̃t cholã: ⁊ q̃si aquosa desiccat ⁊ ꝓsuit: qũ grossa ⁊ acuta pmãeat. Iridẽ de sanguie itelligẽdũ ē. h ē ãt cã hox morbox: sufficit h de q̃litatib⁹ aer] q̃s solas q̃re dixit: ⁊ alias tricuit igro qũ alie sint: ſz tñ ũde cõpleriões oiuz aliax q̃litatũ aer] cogiscere possis: volo h ondere. oz eiz sigillatã cogiscas cõpleriões aer]: ⁊ eas facias aliax mãs: vl' fũdamẽtũ: q̃s deide trib⁹ mõis diuidas: in fortissimas: mediocres: ⁊ debilissimas. Deide uestiges q̃les morbi q̃busl: bz generẽt cõpleriõib⁹: ⁊ ãni diuerſ tpibus: ⁊ sil' in diuerſ corpib⁹: post q̃s duox cõpositões cõpleriões tpũ fm q⁹ hypo. h fecit: qõ qũ hñ imaginat⁹ fuer]: ad triplicãdas g̃ tpuz cõpleriões redi: et ꝓsidera q̃ iñ nasciũt morbi: deide oia cõpone ãni tpa: fm corpũ cõpleriões diuersas: qõ qũ fecer] optie ⁊ pfecte exercẽber]. Ego forsan si spaciũ nõ deerit: iñ singla res libros faciã. h vo sufficiãt dicta: q⁹ cõpleriões tpũ anni: q̃s i h aphorismo tetigit hypo. paucissime sint q̃tum ad has q̃s ñ scripsit: q̃s si dixeris eũ posuisse ad similitudines nõ positax vior eris q̃s si ꝓfirmas eē ptes fricitax cõpleriõnũ sup pitonaerõkeidaton: ⁊ sup epidimia: multa tñ dixi ⁊ planiora. Qõ supi⁹ pmisi de mediocritate locox ĩhabitatox h dicẽdux q̃cũq; de ĩmutatõib⁹ tpũ hypo. h dixit ad loca tpata: ⁊ bitabilia itẽdit. Mari vo finitima ⁊ ppinqora: vtpote littorax pelagۃ: sic in porachia: ⁊ ab ipo mari remota: sic in nubia ⁊ egypto sũt pternissa abeo excedẽtia mediũ. porachia eiz loca frigida sũt nimis: ⁊ hũida tpañtũ excedẽtia: alia nimis calida ⁊ sicca: q̃ loca ex nẽcitate posui sola: qz in porachio sũt frigidiora q̃ mari sũt viciniora: vtpote a borea sibi ppiquo ifrigidata. In eodẽ quoq; porachio loca mari ĩmotiora sunt calidiora: vtpote a borea se elõgãtia. In nubia ⁊ egypto mari vicina ifrigidãt a borea. ab eodẽ borea ĩmota sũt calidiora. loca vo certe tpata ⁊ mediocria: a meridie ⁊ septẽtrione: oriẽte quoq; ⁊ occidẽte recta linea eq̃lr sũt distãtia. hec loca hyp. intẽdit qũ Lõpleriões aer] ⁊ tpũ dixerit. De ꝓstitutõib⁹ tpũ ãni: qõ hypo. in epidimia: ⁊ sapiẽtes oñdũt alii: Ab ortu pleiadũ estatis est initiũ: ⁊ mediũ estatis est ort⁹ canicl'ax. semeth ortu autũn⁹ initiat. in occasu pleiadis hyemis ē pncipiũ. in eq̃noctio post hyemẽ ver est incipiens. 16

Et Constitutiões uero anni oino quidem sicce pluuialibus sunt saniores: ⁊ minus mortifere.

Ali⁹ q̃dẽ eẽt: si h aphorisin⁹ alios pcederz: qz nãliẽ ⁊ artificialr generalia sp pcedũt spãlia: h tñ ponẽd⁹ erat: vt q̃dã pcederẽt spãlia: q ⁊ lz pcesserit: ñ tñ ē infamãdus: qz h posuerit eũ: qũ ⁊ q̃dã seq̃nt: q̃ h posuit vt supiora iferiorib⁹ p h q̃si generale cõtinuẽt. Et ꝓ hñ Cõstitutões oio sicce ⁊ē. qz qũ i siccis tpib⁹ hũiditates ꝓsiccẽt: ⁊ in pluuialib⁹ adunẽt: ⁊ putredines augẽt: si ñ q̃busl: bz diebus exercitijs corpa mũdificẽt. balneis eiz ñ ꝓsumũt: nisi q̃ cuti vicinãt. Interiora eiz in solidis mẽbris exteriorib⁹ balneis ñ emittũt: neq; itẽ pharmacia: vl' vomitu sũt purgãda: q̃ ex magna nẽcitate ⁊ raro sũt expetẽda. Unaq̃q; vo die i corpib⁹ adunata media iter hec sũt curãda. Sz siq̃s seml: vel bis in mẽse cuz pharmaco vl' vomitu voluerit purgari: timẽdũ est ne in corpib⁹ hũores adunent nimiũ: ⁊ nocẽtes in malos vsus corpa redigãt. Libi ãt duas hñt supfluitates: vnã hũidã ⁊ aquosã: q̃ ⁊ cibũ pforãtẽ lubricat: alterã quoq; fumosaz: qõ fit qũ cibus nocumẽtũ aliqõ hẽat qõ nã assilare corpi ñ valeat. oib⁹ ãt vieb⁹ de his corpa mũdificẽt: qũ hec inq̃ ita se hẽant: neḉe ē siccis ãni cõpleriõib⁹ melius curẽt q̃ pluuialib⁹. vñ ⁊ hñ dixit hypo. ꝓstitutiões anni siccas pluuialib⁹ eē saniores: ⁊ min⁹ mortiferas. 17

Et Hzitudines uero in pluuialib⁹ ut multũ fiũt: ⁊ fe. lõge: ⁊ uẽtris fluxⁿ: ⁊ putredies: ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia ⁊ sqnãtes. i siccis uero ꝓsũptões: ptis: ophtalmie: artetice: strãgurie ⁊ dysẽtie

Longe febres peiudubio pp nimias sũt hũiditates: vtpote lõgo tpe dissoluẽtes: ⁊ quia hũores phlegmatici i pluuialib⁹ sunt frigidiores: ⁊ iõ febres lõgiores: sic in tpib⁹ sicc] febres acute nasciũt: ⁊ bre uissime ex hũorib⁹ cholericis: vñ fluxⁿ vẽtris i nimia pluuia fit palã est videri. abũdãtes eiz chimi quoq⁹ mõ sunt purgãdi. Qũ ãt putredies sint i hũidis citiores: i siccis vo ĩmotiores ⁊ tardiores purgãdi sũt: vtpote epileptici: apoplectici. hi eiz sñ dubio sũt phlegmatici: ⁊ iõ hi morbi tpib⁹ abũdãt hũidis. Sqnãtia alii ex hũorib⁹ i gutture se adunãtib⁹ a capite descẽdẽtib⁹ fit. In nimia eiz pluuia hũores adunãt in corpib⁹: ⁊ marie ꝓscẽdẽtes a capite: ⁊ a mẽbro in mẽbrũ currẽtes. In siccis inq̃t sunt cõsũprões ophtalmie: artetice: strãgurie: ⁊ dysenterie. Si aũt auderẽ: eũ parua dicerẽ neglexisse: qz ex q̃litate h⁹ aeris ptisim nasci dixit: qũ duob⁹ mõis fiat: aut ex magna frigiditate aer] ũde q̃daz vene crepãt in instris spũs: aut ex ipi⁹ aer] caliditate ⁊ hũiditate: vñ hũores adunati in capite sũt descẽdẽtes in pulmonẽ. Sz si aer sit sic⁹ ad calorẽ ⁊ frigiditatẽ nãlr se hñs oib⁹ morbis pter solã ptisim apparat⁹ ē generãdis. Vñ ⁊ q̃dã ptisiz itelligũt passionẽ quã oculi patiũt ⁊ ꝓsũptõez: ac si dicerz: Morbi nascentes in siccis tpib⁹ ophtalmie sũt ⁊ ptisis. i. ophtalmie ille q̃ ad ꝓsũptõez ocl'oz duẽiũt: qõ fit qũ nutriñtũ auferat oculis macilẽtis: ⁊ exsiccat] plus q̃s nã expetit: ⁊ h qũ pupillax ãgusti⁹. ꝓrigit ãt ex gelidis ⁊ vagãtib⁹ hũorib⁹ de siccat]. Si vo ophtalmie talr itelligãt: oz sicce ꝓsiderent. Nos aũt dixim⁹ ũde ophtalmia sicca nascat: qũ de siccitate aeris loq̃remur. Artetice q̃ sũt ex hũorib⁹ ad mẽbrorũ concatenatiõez descẽdẽtibus: impossibile est de siccitate aeris nascantur: que aũt de acumine nascuntur: ex nimio calore nascũtur: alioq̃n vo artetice ñ ꝓsicerẽtur. Oportet ãt ꝓsiderare q̃re arteticas in siccis nasci dixerit. Sz qũ aer nimiũ ꝓsiccat: hũiditas ꝓcatenatiõis ꝓsumit: vñ duritiẽ mot⁹ volũtarij mẽbra illa patiũt: ⁊ nimiũ desiccãt: ⁊ hoc cã ē doloris illa. Dolor tñ cert⁹ artetic⁹ nõ

inde nascit: sz tñ aliq oēz dolorē quez cōcatenatio patit
mēbrorꝫ arteticū dolorē vocauerī: vñ possibile ē sic itelli
gi. Inuēim⁹ āt hypo. taliter dixisse in scūda ptica epidi
mie: Athēis hoies legumia comedētes: ⁊ ūde pedes eorꝫ
debilitati sunt. Comedētib⁹ āt in fame orobū dolor suc
cessit genuū: nec tñ dolorē noiauit arteticū. Si āt sophi
ste redarguāt nō debē noiari dolorē arteticū: q̄ q̄libz cō
catenatōe mēbrorꝫ fit: sed q̄ existit in mltis ⁊ diuersis: pōt
etiā sic accipi. De strāguria idē est iuestigādū: quā ñ ne
cesse ē pati in siccitate aer]: nisi trib⁹ de caus: aut ex vlti
mitate siccitat]: aut ex calore: l' ex frigiditate: q̄ꝫ tñ nulla
h nūerat. Sz q̄ nās aer] in omi tpe iuestigare voluerit: in
telligat siccitatē aer]: qū in vltimitate sit siccitatis: tūc eiz
in corpoib⁹ tpatis aliud facit: ⁊ aliud in siccis: aliud in
hūidis: aliud vo in frigidis: aliud vo in calidis. Silr etiā
in cōpositis: aliud ē in calidis ⁊ hūidis: ⁊ aliud in aliis: q̄
si sicut oz iuestigauerit. i. cur strāguriā dixerit scire poteris
Strāguria g̃ aut ō acumie vrine: aut ō ōfectōe vtut] ptē
tiue nascit in vesica. Defectio aūt ptētiue fit ex sua ōfici
ente cōplexiōe. cōplexiōes āt sūt. viij. q̄ꝫ vnaq̄q ōficiēre
⁊ vt⁹ ōficiet ptētiua: vt deuēiat ī strāguriā. Acuitas aūt
vrine ex cōplexiōis ē corruptōe: ⁊ maxie calide: vl' ficce:
vl' calide ⁊ hūide: vl' soli⁹ hūide: de his oib⁹ strāguria na
scit: vl' ex vulnēib⁹ accītalr vesice vēiētib⁹ ⁊ apatibus: ⁊
ex mala dieta ⁊ silibus. Intētio tñ nra de aeris q̄litatib⁹
fuēat. Quicq̄d āt de strāguria diri: idē dico de dysēteria
neq̄ tñ absolute dysenteriā in siccis dico tpib⁹ euēire si
ne quodā tenore: In p̄mis g̃ si siccitas aeris sit in vltimi
tate: deide siccū calore vl' frigiditate. Nō est āt hypo. in
his rdarguēdus: qū ipe q̄ hāc artē tractauit sit p̄m⁹: ars
quoq̄ ista fuit latissima ⁊ pfūdissima. vñ nō ē mirabile:
si res sicut sunt nō oēs certificauit: poti⁹ miror diosilū: ⁊
museū aliosq̄ plēs rectā viā: ⁊ certā hypo. cuz expimētis
secq̄ volētes: qū meli⁹ ⁊ mag] neciū esset aeris iuestigare
q̄litates: vt ad certū finē ide ōuēiāt: sz has dimittētes hi
pēit⁹ nihil dixerī de ipis. Nos āt si de⁹ ōps hoc op⁹ ex
plere pmiserit: op⁹ inde singlare simus facturi. 18

Quotidiane uero ꝓstitutōes horē
ales qdez ⁊ corpa ꝓstituūt fortio
ra ⁊ hñ mobilia ⁊ hñ colorata ⁊ meliuſ
audiētia faciūt: ⁊ uētres siccāt: ⁊ oclos
mordēt: ⁊ circa thoracē dolorē faciūt.
⁊ sīqdez plr' est dolendū magis dolet.
Austrine uero corpora dissoluūt ⁊ hu
mectāt: ⁊ capitis ⁊ audit⁹ g̃uitates faci
unt: ⁊ uertigines ī oculis ⁊ in corpore:
difficilē motū: ⁊ uentres humectāt.

Boreas qū frigid⁹ sit ⁊ sicc⁹: supfluitates corpis
neē ē cū eo ōficēt: ⁊ mēbra ꝓfortēt. aīales āt
actiōes ⁊ nāles vigorāt: aīalē aūt actiōes tetigit
qū dixit: Hñ mobilia: ⁊ meli⁹ audiētia. Nālē tetigit qū
addēt: Hōi colorīs. Utrūq̄ intēdit qū corpa fortiora cō
stituere pmisit. Qū auditū tetigit: q̄tuor sēsiū ꝓticēdo in
telleri: In qb⁹ oib⁹ boreas adiuuare videt: maxie sanis
⁊ aliq̄tulū hūidis corpibus: alīs tal' nocz: verūtñ pax qū
cōpat ad austrinū. Uētres eiz siccare: ⁊ oclos mordere
circa thoracē volē nulli videt dubiuz malū ē. Sz tñ qū
auster dissoluē ⁊ hūectare corpa ꝓsideraī: aīalib⁹ ⁊ nāli
b⁹ actōib⁹ mag] ē nociu⁹. Ite grauitates capit] ⁊ audit⁹
nō malū sūt leui⁹. Uertigo quoq̄ sine dubio mala ē: qū
apoplexie ⁊ epilepsie sit vicin⁹. Ite mor⁹ corpis: ⁊ oclorꝫ
difficil' mala sūt: qū nō ꝓsint. In nullo g̃ ꝓdest auster:
nisi q̄ tñ hūectāt vētres. Quicq̄d āt facit sola hūectatōe
⁊ calore agit. Honuz āt eēt si vētres hūectare pmisisz: vt
talr dicerz: Austrine hūectāt corpa: ōinde subtūgerz alia
⁊ darz itelligi: q̄cq̄d agit hūectatōe fieri ⁊ calore adiuua
ri. Ego āt dico oēs actōes corpis cū substātialib⁹ eē mē
bris: q̄ ex nimia hūeccatōe solēt grauari ⁊ corrūpi. 19

Secundū horā qdez ueris ⁊ extre
me estatis pueri ⁊ coruz affines
etatib⁹: ⁊ hñ degūt ⁊ maxie sāi sūt. Esta
te ⁊ autūno usz ad aliō qdē senes: Reli
quo uero autūno ⁊ hyeme medij etate

Si iuestigauer] qō dic ⁊ certifices: nō solū in eta
tib⁹: sz in oib⁹ tpate ⁊ intpate cōplexiōis ver eē
inuēies. Dia enīz tpa āni si sint tpata: adiuuāt ⁊
ꝓfortāt corpa: ⁊ nās quoq̄: ⁊ regiōes tpatas. nō eiz suas
q̄litates mutāt: sz poti⁹ cogūt vt custodiāt: qū oē custo
diēduz p sibi silē sit faciēdū: ⁊ ecōtra sibi ꝑiis mutāt mu
tabilia. Pueri eiz ⁊ eorꝫ affines vere in q̄litatib⁹ suis sūt
pfectiores: qū etates he sint meliores. Eadē quoq̄ ratōe
in oī tpata regiōe ꝓsideradū ē: Ueri adiūrit initū estat]
ntēdēs iuuamētū maiorari. Ponū tñ esset si sic diceret:
Pueri in vere se optīe hūt: infātes vo ī estatis initio. se
nes vo ex suie cōplexiōis frigiditate adiuuāt estiuo calo
re. Et silr pfecti ī iuuēture hyeme ꝑia sue cōplexiōis: cho.
ru sibi oñante. Silr intēdit de naturis corporꝫ. Dyems
eiz est hōa: qb⁹ rubea oñat chola: estas vo qb⁹ phlegma:
tpatis vo ver. Regiōibus vo tpatis ver tpatū bonū eēt: ⁊
estas corpib⁹ frigidis: hyēs calidis. Eadē rōe tpa medio
cria itellige. Perqrēdū ē tñ q̄ ver puer]: ⁊ nō in oī eta
te optimū: sz mediocre eē dixit. Autūnus omi etati natu
re regiōi nocius: sed calidis ⁊ hūidis minus. 20

Egritudines qdez oēs ī oibus ho
ris fiūt: quedā uero maxime ꝑm
q̄sdaz earꝫ fiunt: ⁊ exacunt.

Si cōplexiōes aer] sole egritudis cāe sūt neē est:
oēs hoies egrotare egritudie tpi assilante. Sed
qū egritudies ex mala dieta: ⁊ exteri⁹ vēiāt: ⁊ si
milib⁹: neē ē vt oib⁹ tpib⁹ hoies ifirmēt. In vnoquoq̄
g̃ tpe ifirmādū ē ꝑm sibi sile: q̄ tpe augmētū sit causa
egritudinis sibi assilant]. Ite diuersitates naturarꝫ adiu
trices sūt egritudinū. frigide eiz ⁊ hūide cōplexiōes ñ pa
tiūt calis ⁊ siccis eq̄lr. De cōposit] itelligēdū ē silr. 21

Uere sīqdē manie: ⁊ melie: ⁊ epile
psie: sāguis fluxꝫ: signātes: corize
brāci: tusses: lepre: ⁊ lichnes: alphi: ru
bores ulcerosi plīmi: pustule ⁊ artetice

Si talr fit sicē h of: quo qō pus dixit: ver eē sani
simū: ⁊ mine mortifer itelligēt: qū h rursus in
firmius esse dicat aliis tpib⁹. Manie quoq̄: ⁊
melie: epilepsie: squinātes morbi sūt autūnales: Brāci: ⁊
corize: ⁊ tusses hyemales. Estuos morbos ipe postmodū
tāgit: ⁊ colligātiā iter estatē ⁊ ver dicēs: In estate q̄dam
horꝫ: subaudit vēiūt morborꝫ. In vere tñ pl⁹ nascūt q̄ꝫ in
ceter] tpib⁹ sāguis fluxus: lepra: lichines. alphi: rubores
ulcerosi plurimi: pustule: ⁊ artetice. Sed qum vernalia
hec sunt vere sunt salubria: vnde hypocras confirmatur
verꝫ dicere: ver eē sani⁹ q̄ꝫ infirmi⁹: qū intīora ⁊ exteriora
corpa h tpe ōficēt: ⁊ mali hūores de mēbris nobilibus
⁊ pncipalib⁹ ad cutē reducāt: vñ ⁊ cut] exterior excoria

tur:ꝛ alphi:ꝛ lichines:ꝛ pustule nascũt. Adhuc ꝛ aliter corp⁹ mũdificat vlcerosis rubozib⁹: pustul: ꝛ arteticis quoꝝ oriz cã mutatio est hũoꝝ de mẽbris nobilibus ad ignobilioza. Itẽ sãguis fluxꝝ nõ dubio abũdãtiã maloꝝ purgat humoꝝ: ꝛ aufert mozbos de mã illa nascituros. Uer eiz si corp⁹ eq̃lr patũ hũozib⁹ inuenit: in sui pfectõe custodit: neq̃ ex sui pte aliq̃d infert sibi mali. Autũnus: estas: hyems: faciũt ecõtra. Quodlibz eiz eoꝝ qũ corpus inuẽit mũdificatũ: ex sui tñ pte generat filez mozbũ. Estas enim choliaz ru. hyẽs phlegma: autũn⁹ choliaz nigrã. Uer idẽ facit in corpe qõ exercitia facẽ videt: q̃ corpib⁹ sunt sana: si tñ exerceãt phlegmate plẽa: vl aliquo alio hũore generant in eis epilepsie: apoplexie: ꝛ ex eoꝝ exercitatõe aliqũ vene crepãt in pulmõe: vl febres nascũt acute. Sz in q̃b⁹ corpis interioza mũdificãt exercitia: ꝛ malos hũores expellũt ad exterioza: his pustule generãt in cute ꝛ scabies, vñ hypo. Exercitia in nõ mũdificatis corpib⁹ generãt pustulas: in vere ex aer] calore corp⁹ circũdãte: q: hũores mali ad cutẽ egrediũt dissoluti. Neq̃ solũ exercitia corpis veri sũt assimilanda: sz ẽt actões naturaꝝ: sp eiz nature dissoluũt de corpib⁹ dissolutiõe q̃ a medicis vocat oculta: que qũ mũdificẽt corp⁹ de futuris liberant infirmitatibus. 22

Estate uero q̃dã hozꝝ ꝛ febres cõtinue: ꝛ causon: ꝛ tertiane plurime: ꝛ uomit⁹: ꝛ diarie ꝛ oculoꝝ ꝛ auriu dolores: oris ulceratões: ꝛ pudendozꝝ putredines ꝛ desudatiões.

In estate teste hy. vnales nascũt mozbi: vñ initiũ estatis itelligit. Sicut eiz initiũ estat] veri in aere assimilatur: sic ꝛ h̃ in ifirmitatibus generãdis. Dirit tñ ex his quosdã mozbos estati ꝓpos. s. febres cõtinuas: ꝛ causon: ꝛ tertianas: ꝛ oia que de cholera fiũt rubea: vomit⁹ eiz est cã qum cholera. i. hũores natãt in ore stomachi ebuliẽtia: diarie qũ petũt interioza: ophtalme qũ ipleãt capita. Alia quoq̃ preter hec de capitũ nascũt plẽitudine: q̃ qũ in eis adunata expellũt a se capita: ꝛ a mẽbris eijciãt in mẽbra: oris faciũt vlceratões cholera a capitib⁹ descẽdẽte rubea. Putredies quoq̃ i vulneribꝰ nõ sepe nascũt in estate: nisi qũ in hũiditatẽ mutãt: aut qũ vẽtis careat: vl auster suflat: siquẽ vẽtũ bẽat. Estas eiz si a cursu sue nature in hũiditatẽ venẽit: ꝛ sine vẽtis fuẽit nõ solũ in vulnẽib⁹ putredinẽ facit: sz ẽt in oib⁹ mẽbris: sicut hypo. in 3° epidimie. Sz tñ si estas in puã hũiditatẽ se mutauẽit: in vulnerib⁹ puã gignit ex qua occasiõe putredinẽ: cã calozis ꝛ hũiditatis. Desudatiões in exteriozi nascũt cute: q̃ sicut vulnẽa cutẽ exaspãt exteriozẽ: quoꝝ cã est mult⁹ sudoꝛ cholic⁹: vñ beleni huiusmõi pustulas abusiue vocãt desudationes. 23

Autũno uero ꝛ estiuoꝝ mlta: ꝛ febres q̃rtane: ꝛ errãtes: ꝛ splenes ꝛ hydropes: ꝛ ptisis: ꝛ ulcerationes: ꝛ strãgurie: ꝛ liẽterie: ꝛ sciades: ꝛ sqnantes: ꝛ anhelit⁹: ꝛ ilei: ꝛ epilepsie: ꝛ manie: ꝛ melancholie.

In autũno plus nasci dicit estiua: q: chimi dominãtes in estate: ꝛ cho. ru. autũno itrãte remanẽt in corpe. Nõ eiz sicut qũ estas post ver vẽiat purgãt humores veris in estate: itidẽ in autũno solet euẽire: q: autũn⁹ ecõtra opat portãs hũores ab exteriorib⁹ ad interioza: estas vo ab interiorib⁹ ad exterioza. vnde hypo. in estate nasci dirit quosdã vnales mozbos: h̃ aũt mlta estiuoꝝ oriri testat etiã in autũno: vtpote q̃rtanas: q̃ de cholera nascũt nigra. q̃ duob⁹ modis fit: aut accensiõe cholere ru. aut ꝏ grosso sãguie. Itẽ febres errãtes in autũno exturbatis autũni cõplexiõib⁹ fiũt. Sil'r splenes qõ ꝏtigit in corpe ex abũdãtia cholere nigre. Et hydropes. pp splenis passiões. Et ptisis: in apparat] illi ifirmitati. h̃ ãt fit pp frigiditatẽ ꝛ siccitatẽ: ꝛ hũoꝝ corruptões Et strãgurie: q: ĩmutatões autũnales sũ ꝏcite sũt: ꝛ inordinate: aliqũ q̃dẽ calidtate: aliqũ frigiditate: vñ patiũt de sice ex hũoꝝ acumie: ꝛ eoꝝ in hoc tpe corruptiõe: marie si subito in frigiditudinẽ mutet caloꝛ ei⁹: q: hũores itus clauduũt: q̃ in estate subito dissoluunt: ꝛ sic ad vesicã reuertũt. Liẽteria ex pulnerib⁹ sũt in iterioꝛi stomachi ꝛ intestinoꝝ supficie: aut ex õfectiõe vtut] ꝏtẽtiue. pmũ fit ex hũozib⁹ acut] ꝛ pũgitiuus. Secũdũ ex nimia mutatõe cõplexiõis itestinoꝝ ꝛ stõachi. hec ãt ĩ autũno sp nascũt Et sciades: pp corruptos hũores: ꝛ illius tpis frigiditatẽ. Sqnãtes: pp cholicos hũores ĩ guttur descẽdẽtes. Differũt ãt squinates ĩ vere ꝛ autũno nascẽtes: q̃a vnal' phlegmatica: autũnal' sp cholerica. Anhelit⁹ fit ex hũoꝝ motib⁹: ꝛ illi⁹ tpis frigozib⁹. Silr ileos ex apostẽatib⁹ in intestinis. Stõachus eiz ꝛ itestina maxie patiũt. s. q̃ frigidũ: ꝛ siccũ tps sit. hũores eiz in estate subtiles sũt: ꝛ facile mobiles: in autũno ꝏterioza ꝓpetẽtes: ꝛ p itestina currẽtes ileon faciũt. Epilepsie vẽiũt apparat] ad hũc mozbuz pp nimiũ motũ in eodẽ tpe: ꝛ subito in ꝓiuz: mõ calidũ mõ frigidũ. Nihil ãt magis adiuuat iterpolatiões epilepsie: sicut be mutatões nimie. Manie ex subtiliũ hũoꝝ: ꝛ cholicoꝝ corruptõe: Melia ex abũdãtia cho. nigre. 24

Hyeme pleuretide: piplemonie: coryze: bzãci: tusses: dolores pectorum latexꝝ ꝛ lũboꝝ: dolor capitis: uertigines: ꝛ apoplexie.

Mozbos ꝓcitãs hyemales autũnalib⁹ succedẽtes nõ determinauit: sicut ãtea dirit mlta autũnalia sed mozbos absolute tetigit nascẽtes in hyeme: qõ duab⁹ de cauꝰ fecit: vt itelligẽm⁹ ex supioꝝ filitudie vl' q: hyemales autũnalib⁹ nõ autumat cõmisceri. Sed rõ ꝛ exprimẽtũ testat: vt initiũ hyemis fini autũni assimilet Mozbi hyemis sũt hi ꝓpe: sicut pleures: piplemonie: catarri: bzãci: tusses: coryze: dolores latexꝝ ꝛ femoꝝ: vtigines apoplexie. Pleures ꝛ piplemõia instroꝝ sũt spũaliũ passiões. Qũ eiz oia mẽbra a frigiditate aeris possint õfẽdi h̃ nullaten⁹ in instris spũs põt fiẽi: vñ ꝛ dolores latexꝝ ꝛ tusses fiũt: silr ꝛ hũores capita ascẽdẽtes faciũt dolores capitũ: femoꝝ: ꝛ catarrũ. ꝛ vlr oia neruosa patiũt ex capitis passiõibus. Apoplexie ex capitũ phlegmatica sunt plenitudine. 25

Hetatib⁹ uero talia accidũt: pueris q̃dẽ ꝛ nouit genitis ulcerationes oris: uomit⁹: tusses: fariges: timores: umbilici: phlegmões: uigilie: auriu humiditates.

Etates pl⁹ inuestigauit hypo. q̃ ꝛpa ãni: q̃s in minimas ꝓtes diuisit: tãgẽs mozbos vniuscuiusq̃ etatis. Ulcerationes oris in pueris fiunt: quia instrumenta oris infantium sunt tenera ꝛ mollia: vnde ꝓpter teneritudinẽ sui lac non possunt pati. Lac enim qualitates acutas ꝛ aquosas habz. vñ non est mirãdũ: si vlceratiões oris facit pueroꝝ. Uomit⁹ ex gulositate lact] ꝏtigit puer]. Uigilie quoq̃ nõ euẽiũt puer] nãlr: neq̃ ex

consuetudine: sp.n. dormiũt: Sz tũ si stomach⁹ deficiat ex gulositate sua cibaria corrũpũt: quoꝝ fum⁹ ascendẽs ad capita vigilias ⁊ tiores gnãt: qõ etiã pbaui i etate pfecti rerribilia videtib⁹ sõnia qũ malo cibo dietẽt: marie si os stomachi debile sit. Umbilici phlegmones. neq; ꝶ mirabile ex incisiõis vicinitate. Auriũ hũiditates dirit: nõ narũ neq; palati: ꝶ.n. nãlr maiorib⁹ ꝯtigũt. Auriculaꝝ humiditates ex curfũnãe sũt exrites. Infãtib⁹ vo ex abũdãtia pblat capita eoꝝ repletẽ ⁊ bñ dirit: qz hũectatões ppe huic etati attribuit. tota.n. nascẽtiũ corpa sũt hũidiss ma ⁊ qũ cẽbrũ pfcis nãlr in etate sit hũidũ: infãtib⁹ sit hũidissimũ: vñ ⁊ hũores illi p auriculas effluit. 26

Qm uero dẽtes, pducũt: gigiuaꝝ pruritꝰ: febres: spasmi: diarie: et maxie qñ, pducẽt caninos dẽtes: ⁊ piguissimis pueroꝝ: ⁊ duros uẽtres hãtib⁹.

Prurire gigiuas: dẽtes, pducẽtiũ nõ ẽ mirãdũ: et si febres ⁊ spasmi ⁊ diarie nascũt infãtib⁹ dentes emittẽti b⁹ nouiter hypoitestãte: quoꝝ cã est: qz dẽtes gigiuaꝝ pforãt carnes: sic qũ spine carni infigunt pũgẽtes: sed tũ dẽtes acerbiores spinis faciũt dolores. Spine.n. qũ penetrẽt in pmis carnẽ: tũc tãdẽ ingert dolorẽ. Dẽtes vo sp quoad ex toto emiserit. vñ infãtes patiũt febres: dolores: vigilias: inde ⁊ spasm⁹ subsecũt. et qz cibaria ab eis nõ digerũt bñ: nã.n. nõdum ẽ firma: neq; fortis in cibis digerẽdis: vñ ⁊ diariã necesse ẽ subsecũda cibis indigest neq; in corpib⁹ pmanẽtib⁹ diaria subsecũt. Piguissimis pueroꝝ duros ventres hãtib⁹: qz.n. huiusmodi corpa sũt plena hũorib⁹: neq; pp ostipatiões egredũt: incidũt in spasmũ ⁊ in hmõi gnã morboꝝ. 27

Seniorib⁹ uero factis parithimia spõdilis fm collũ int⁹ impulsiões asmata: lithiases: lũbrici rotundi: ascarides: acrocordines: sathiriasis: scrophule: ⁊ alie pustule.

Hypo. in pmis qlitates nascẽtiũ infãtiũ noiauit: ⁊ postea dẽtes, pducẽtiũ tetigit: mõ vo tertiã etatẽ q iã dẽtes ꝯpleuerit ⁊ viciãt pubescẽtie subintulit. hac.n. ꝯpleta q ẽ. xii. annoꝝ l' amplꝰ. xiiij. ocũr⁹ ẽ aliã cui mlta hoꝝ ꝯtigũt. Dicit aũt pithimiã porib⁹ euenire: qõ nomẽ tumorẽ significat iter os ⁊ meri quẽ locũ greci vocãt ismõ. ꝶ aũt dicũt greci viaz aliquã strictã inter duo pncipia posita. Nos aũt h⁹ i viã semitã vocam⁹: greci abusiue ꝶ nomẽ huic loco videẽt pstitisse. Tumor aũt iste aliqñ ẽ in pellicul stõachi in iteriorib⁹ meri: gutturis: ⁊ oris: aliqñ in lacert p⁹ pelliculas has posit. vnde necesse ẽ spõdiles q sũt fm collũ int⁹ patiãt ipulsiões: sic hypo. p⁹ pithimiã subtulit: Spõdil fm collũ int⁹ ipulsiones. has.n. spõdiles qũ lacerti ẽbãt tũidi nece ẽ moueri õ pt̃ã colli. hypo. ñ, pt̃ã dirit: sz fz collũ int⁹ ipulsiões. Oz q ingram⁹ qlr ꝶ accña ñ iñ nasci dixerit puer p⁹ nascẽti b⁹: qb⁹ nõ min⁹ q̃ huic etati inascũt ex cẽbri hũectatõib⁹ q qũ sunt hũida: nece ẽ hũores mittãt ad interiora. Sz hy. autiãt ⁊ rõ inuit: qz nouit nascẽtes pueri peãt ãnq; ꝶ loca irrumuerit pp dignitates hoꝝ locoꝝ. i. neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ hoc ferre ñ valẽtiũ. Itẽ mẽbra nouit gẽitoꝝ tãte sũt teneritat: vt extẽsionẽ pati neqant. Asma.n. spissitudo ẽ spũs sic suffocati patiũt pp necitatẽ spũs vl' flat⁹ recipiẽdi. Qũ.n. qõlibz aial nimiũ moueat: vl' suffocet tot' flat⁹ amittit: quẽ qũ recupare velit nece est mltũ ibat. Si aũt asma pter has cãs vencit pp ãgustias viaꝝ spũs q vie sũt in pulmõe oz fieri ipm: hec aũt ãgustia viaꝝ pulmonis ex huorib⁹ ẽ ondẽtib⁹ a supiorib⁹ quos hũores maxie in nouiter gẽit oz fluẽ. Quare g̃ hypo. in ill' reticuit ⁊ nõ inq̃ igrauit l' neglexit: Sz añq̃ hec eis eueniãt peũt nouiter gẽiti: qz qlitates eoꝝ añq̃ asma peiorẽt. i. a caloꝝ vulue in nimia aer b⁹ frigitudinẽ mutẽt: mutatio ciboꝝ: phlegmões vmbilicoꝝ: ãgustie dẽtiũ: vir eos viuẽ pmittũt: q̃ tomag asma si eis supuẽiat. Lithiases: ꝶ morb⁹ b⁹ etatis ẽ, pp⁹ ex eoꝝ gulositatib⁹ vñ crudi hũores ⁊ mlti in corpib⁹ adunãt ⁊ ĩgrossescũt: qũ vrina in vesic ⁊ iñ mã fit lapidis. Itẽ qũ calor ipoꝝ sit mlt⁹: mã illa moll' coagulat et in petrã mutat. De his quoq; crudis hũorib⁹ senioribus mlta q̃titas remanẽs nõ minuit. in qb⁹ ñ ẽ tũ gulositas sz ex defectõe vtut digestiue: ꝶ idẽ eis ꝯtigit: sz petrã non fit: qz calor deest nãl vñ mã deficeret: ⁊ lapis efficiat. Lũbrici rotũdi ⁊ ascarides itidẽ creãt sic ⁊ q̃dã aãlia sẽmie carẽtia. Nascũt g̃ ò putredie ñ sola: qz calor augũtat eã. Bñ aũt in stomachis pueroꝝ ⁊ intestis intellexim⁹ cibos corrũpi ⁊ putrefieri vñ hoꝝ vmiũ mã fit. Itẽ in nouiter genit nõ tãt⁹ calor inest: vñ possint hi ꝯcreari. Secũde g̃ h⁹ etat sũt, ppii mãm ⁊ caloꝝ vñ ꝯcreãt bñtes. lũbrici vo sũt subtiles: ⁊ in inferiorib⁹ g̃ssis itestinis sp nascẽtes: ⁊ in aãlib⁹ nõ bñ digerẽtib⁹ mlti appentes Ascarides mlti ⁊ sepi⁹ in supiorib⁹ intestinis nascũt ⁊ pl⁹ in infantib⁹. Est etiã tertiũ gen⁹ q̃ lati sunt ⁊ cucurbitini vocãt: ⁊ cetera sũt lõgiores: vtpote alternati sibi cõtinuãtes pueri nõ nisi raritsime nascẽtes: vñ hypo. eos i ꝶ loco reticuit. Acrocordines: sathiriasis: scrophule: ⁊ alie quoq; pustule. Acrocordines: sathiriasis: quos vulg⁹ verrucas ⁊ porros appellat. Scrophule quoq; ⁊ pustule ñ indigẽt expõne: qz oia hypo. appellauit pustulas: ⁊ oia sũt ex hũorib⁹ pessimis ⁊ mltis: ab iteriorib⁹ ad exterioza p cutẽ corpis, ppulsũ. Scrophule tũ i iguinib⁹ maxie nascũt: ⁊ in ascellis atq; gutturib⁹ pp illoꝝ tenerritudines in carnibus. 28

Seniorib⁹ uero ⁊ ad iuuẽtutẽ accedẽtib⁹: ⁊ hoꝝ mlta: ⁊ febres diutine magis: ⁊ ex narib⁹ sanguis fluxꝰ.

Puer ãt. xij. siue. xiiij. ãnoꝝ iã pubescẽtib⁹ fz diuersitatẽ caloris: qz pl⁹ calescẽtes citi⁹: alij vo pubescũt tardi⁹. his inq̃ pueri: hoꝝ subaudit pdcõꝝ pueroꝝ: in alia etate moroꝝ mlta ꝯtigũt pp silitudinẽ ãbaꝝ etatũ. Pariũt et febres magi diuturnas cã sui caloris: qz subito mutãt qlitates diuersas pp hũectatões suas ⁊ vtutũ fortitudines. Sãguis fluxꝰ qz augmẽtat caloꝝ ⁊ multũ iã loqunt: quia nõ multũ crescunt ampliusꝝ tanto sanguis augetur. 29

Plurime uero pueris passiões terminãt: he qdez in. xl. dieb⁹: he uero in septẽ mẽsib⁹: he uero in septẽ ãnis he uero ad iuuẽtutẽ accedũt. Quecunqz uero pmanẽt pueris: ⁊ nõ soluũt circa iuuẽtutẽ: aut femis circa mẽstruoꝝ cruptões uetera scere consueuerunt.

In aliis libris sic inueni: In vita eorũ pmanẽt. Sed si hic Diuturne addidisset melius quidem esset: sed ex consuetudine verborũ suoꝝ intelligimus: qz qũ absolute aliquos morbos dicat: diuturnos intelligit. i multi. n. loci qũ morbos acutos dicẽt eos determinauit: dicũt nos vo absolute posuit: ⁊ incõplete posuit vt ita dicam⁹: Plurie diuturne positões pueri terminã

tur: he ꝗdez ĩ.xl.dieb⁹:he ĩ.vij.mẽsib⁹:he aũt in.vij.ãnis. In.xl.aũt die est morbi diuturni initiũ: finis vo acutoꝝ morboꝝ ĩ diuturnos mutatoꝝ.Quecũq; passiões h⁹ modi hũc nũeꝝ transeũt:p septenariũ ꝗdez ,pcedũt: neq; ẽt solũ dieꝝ ſ; etiã mensuꝝ:deinde annoꝝ. Septenariũ vo trãseũtes p.xiiij.neĉe ẽ q⁹ ꝓputes.xiiij.ei secũdi septenarij est finis.hoꝝ aũt mutatões marie sũt qũ pueri iaz pubescũt:ꝛ maxie mulieres qũ ad mẽstrua deuenũt. ꝗcũq; vo non tũc finiũt:necesse ẽ vt inueterenť. 30

Dolescetib⁹ uero sanguis sputa: ptiſ: febres acute:epilepsie:ꝛ alie egritudines:ꝛ maxie ꝑdicte.

Hypocras multũ subtiliauit a ꝑma etate vsq; ad pubescentẽ:ignoro aũt q̃re ꝑtermisit etatẽ q̃ inter pubescentẽ ꝛ pfectã iuuentutẽ est.Sz forsan putauit nos ĩtelligẽ p anteriorẽ ꝛ subseq̃ntẽ:q̃les morbi huic etati futuri eẽnt:hec.n.etas illis duab⁹ etatib⁹ ĩ mltis intermiscet infirmitatib⁹.Et hũt masculi ,pp̃e emittẽt sanguinẽ e naribus:quẽadmodũ in pubescẽtib⁹ retigit. ab ĩpis.n.sanguis e narib⁹ fluere incipit:ꝛ finiť qũ ad pfectã etatẽ deueniať.vñ hypo.hãc etatẽ reticuit post pubescẽtes ponẽs adolescẽtes:quos dicit sputa sanguinis pati:ꝛ ptiſz:ꝛ febres acutas:epilepsiã:ꝛ egritudies alias maxime vo ꝑdictas:qõ hũ videť adiũrisse:Sed tũ neglexit h̃ de febrib⁹ dermiare acutis:q̃ nõ min⁹ pubescẽtib⁹: q̃z adolescẽtib⁹ deueniũt.bonũ ergo eẽt si dicẽt: Maxime acuti morbi: febres inq̃z tertiane ꝛ causon deueũt his. hi.n.sunt ,pprij his q̃b⁹ cho.ru.oñať . Ptisis vo ꝛ sãguis flux⁹ nõ ,pprij sunt huic etati:accñtalr igiť deueniũt his: tũ supi⁹:Seniores inq̃t min⁹ egrotant q̃z iuuenes. Nos aũt de hac re iã dixim⁹:qũ iuuenes pati multa pp temeritatẽ iã dixim⁹:nõ ex virtutũ suarũ defectõib⁹:vñ eis sp succedit sanguis flux⁹:q̃ fit aut de pcussiõib⁹:aut de saltib⁹:aut de q̃buslibet alie obuiãtib⁹ eis:siue de voce:siue nimia frigiditate:vl ad terrã sine cultricis sine lecti stramine iacẽ:vel nimia comestiõe.De fluxu aũt sanguis incidũt in ptisim.Ptiſ aũt nõ nãlr venit iuuenib⁹:accñtaliter ergo cõsequiť. Epilepsie quoq; nõ nãlr his venire videť:ꝛ mirãdũ q̃re dixit euenire iuuenib⁹:qũ alibi hũc morbũ infantiũ,ppriũ eẽ dixit:ſ; ſz etatẽ crescẽtẽ trãsire. Adolescẽtib⁹ tũ dico euenire pp inordinatõez diete ꝛ tolerãtiã fatigatiõis assidue:vtpote famis:vigilie: caloris: frigoris modũ excedẽtiũ:vñ ꝛ calore mutato in melancholias incidũt:h̃ tũ rarũ ẽ.Alij quoq; his succedũt morbi multi sm ꝓsideratõem bui⁹rõis.Bonũ autẽ eẽt si sic dixiſſz:Adolescẽtib⁹ oẽs morbi pũt succedẽ:quos ĩ alijs etatib⁹ dixim⁹:ſ; ,pp̃e causon ꝛ tertiane. 31

Vltra uero hanc etatem asmata: pleuretides:piplemõia:lithargie frenesis:causon:diarie diuturne: cholere:dysenterie:liẽterie:emorroydes.

Iuuẽt⁹ in q̃nto septenario finiť:vñ in ,pnosticis Plurimũ inq̃t sanguis flux⁹ his q̃ añ.xxx. ãnũ sunt etatis. Etati vo huic succedẽti duo adsunt septenarij in q̃ multũ laborať:ꝛ oib⁹ assuescit passiõib⁹: vtpote famis:vigilie:calori nimio:friditati nimie: ꝛ pue comestiõi:ꝛ filib⁹:sicut ꝑus fuerãt hec in iuuenib⁹: ſ; tũ hec pl⁹ nocẽt huic etati q̃z iuuẽtuti. Iuuenes.n.sũt fortiores ꝛ tolerabiliores ꝛ nã pfectiores.hi autez aliq̃ũ sunt cholerice ꝛ nigre cõpleriõis:vũ in maniã incidũt:qũ autũno fit silis nã eoꝝ.Autũn⁹.n.qũ estati succedit:cholera inuẽit corpa plena in estate succẽsa: q̃ qũ nãlr fit frigid⁹:huic etati frigide silr assilať:q̃re iuuentute subeũte inuenirẽť corpa plena cholera succẽsa in iuuẽtute.Et est mirãdũ:q: huic etati melãcholiã nõ ascp̃sit. Inueni tũ ĩ q̃busdã libris melãcholicã infirmitatẽ bis attribui.Sed nescio q̃s succedẽs hypo.h̃ ascp̃sit arbitrãs q⁹ negligẽter ꝑtermisit.Multi vo ptisi pereũt hac etate:iuuenes.n. sãguinẽ screãtes in ptisim deueniẽtes hac etate moriũtur. Sed tũ ꝑmũ remanet sanguis screat⁹: q: nõ tãta in eis sanguis q̃ztitas:q̃ta ĩ iuuenib⁹.¶Asmata vo ꝛ pleuresis ꝛ piplemonia pl⁹ insunt his q̃z iuuẽtuti:q: qũ itidẽ laborẽt vt iuuenes:ꝛ corpib⁹ sunt debiliores: in has necesse ẽ incidãt infirmitates.h̃ aũt noiauit quoscũq; morbos:in adolescẽtibus ꝑtermisit:qum ibi breuiãs alias egritudines dixit:quia freneses que ex phlegmonib⁹ contingit nascẽtib⁹ in pãniculť cerebri seu diaphragmate: ꝛ causõ oriẽtes ex cho.ru.ĩt vasa putrefcã ꝛ cholẽ.i.mot⁹ cho.ru. cũ vomitu ꝛ egõne.¶Et dysenterie nõ min⁹ adolescẽtib⁹ q̃z huic etati inascũť.Cause vo oiuz cholꝛ ru.sũt. Diarie ĩ hac etate cronitiores sẽ q̃z ĩ iuuẽtute: q: hoꝝ corpora min⁹ indigẽt nutrimẽt] q̃z aliq̃ alia ĩ etatib⁹ ꝑterit] ꝛ min⁹ de corpib⁹ bis solet dissolui:neq; tũ est eis caloris q̃ztuz ꝑcedẽtib⁹ affuit.virt⁹ ꝓtẽtiua nõ tantũ in eis defecta ẽ quantũ in senioꝛib⁹: vñ eoꝝ corpib⁹ plus q̃z oportet dissoluat:q: cãe diarie aut minoratio ẽ virtut] digestiue:aut minoratio pascẽdi corpis:aut acumẽ cholꝛ rubee itestina pũgentis:q̃ oꝛa in hac etate inueniũť:vñ necesse ẽ diaria fit diuturna.¶Lithargia cũ febrib⁹ ex phlegmatic est hũorib⁹ in cerebro se adunãtib⁹.Vi aũt hũores ĩ hac etate sũt dñantes:q̃ ꝛsi ĩ senioꝛib⁹ sũt abũdãtes tũ pp eoꝝ frigiditudies min⁹ febres gnãnt.his aũt q: corpa eoꝝ nõ sẽ adeo frigida quoq; mõ sũt febriũ gnãtiua. Lienterie aũt cãe aut sũt phlegmata frida: aut cõplexio ꝓtẽtiue virtut] mutata ĩ stomacho ꝛ itestinis: aut defca ꝓtẽtiua:vel ĩ supficie iteriori vulnera.¶Hemorroides sẽ h⁹ etatis ,ppie: siẽ ꝛ melancholie cã est cholꝛ ni.descẽdens ĩ posteriores venas:ibiq; abũdans. Quoscũq; aũt morbos vel accñtia huic etati attigẽtia retigit hypo.ego hic,p posse meo habeo exposita:q̃ qui,pfundi⁹ inuestigare voluerit:libros nr̃os legat : quoꝝ nũeꝝ ꝛ vtilitatẽ q̃rens illuz libꝝ legat : quẽ de ordine legendi libros meos oẽs feci singularẽ ꝛ solum. 32

Senioꝛib⁹ disnie: catarri cũ tussi: stranguriẽ:dissurie:articuloꝝ dolores:nefrez:uertigines:apoplexie: caesie : pzurit⁹ toti⁹ corpis:melãcholie: uigilie:uẽtris ꝛ nariũ hũiditates: oclorũ hebetudo: Glaucos guitas audit⁹.

Quidã imitãtes hypo.faciũt diaz inť senẽ ꝛ senioꝛẽ:dicẽtes itellexisse senioꝛes decrepitos:senes vo q̃ p⁹ inuẽtutẽ ꝛ senioꝛes añcedũt:qõ si vez sit h̃ tũ nil differre autumauit:qũ senioꝛes oẽs dixẽt:ꝛ ĩ bis finẽ ꝓposuit:oẽs etates se tetigisse ꝓdẽt nos ꝓbẽ itelligẽ In hac etate morbi sũt disnie.i.defectões spũs ꝛ iordiationes:qõ fit ex debilitate spũalis instri.¶Catarri cũ tussi pp frigiditatẽ sup cerebro dñantẽ ex abũdantia phlatis qõ q: nimiũ ẽ ꝛ grossũ ĩ eoꝝ corpib⁹: ꝛ maxie ĩ cerebro dñať descendẽs in pulmonẽ fať disniã ꝛ catarꝝ cũ tussi. Si ĩ renes lythiasiz ꝛ nefrasiz¶Articloꝝ dolores sũt pp hũores ĩ eos descẽdentes: aut pp instroꝝ volũtarij motꝝ frigiditudines.¶Uertigines ex fumos sunt vẽtositatib⁹ in substantia cerebri immorantibus:ꝛ eam cõmouentibus: ꝛ aliquãdo ex pessimoꝛuz humoꝛum fumositatib⁹:

caput ascēdētibus. ¶ Apoplexie hui⁹ etatis sunt propīe quam horū cerebra pblegmatica humiditate sunt plena. vnde si vulnera innascāt ppter puritatē sanguinis nūq̄ sanant. Et semp hmōi etas habet puritū: quia puritus materia ppter cōstipatōem cutis ⁊ frigiditatē nō expellitur. Vigilie: quia vigilāt senes: ⁊ si nō oēs. De duab⁹ de causis fiūt: aut ex corporū siccitate: aut ex tristicia quaz affert ei⁹ senect⁹: quas quia patiūt sani sunt, put expedit seniorib⁹. Nos aūt in libro de cōplexiōib⁹ corpa senioru naturalr sicca ostēdim⁹. Et si multi humores phlegmatici adunent in eis: quib⁹ frigidi ⁊ humidi nāliter existimant: his in corpib⁹ adunatis mult⁹ somn⁹ fit eis: expulsis aūt humoribⁿ: vigilie subsequūt. Humiditates oculorū ⁊ nariū palā est esse ex humoribⁿ abūdātib⁹ circa cerebrū: que si in ventres descēdāt: eos humectāt. ¶ Debetudo oculorū ⁊ gravitas audit⁹ ex defectōib⁹ sunt virtutū vis⁹ ⁊ audit⁹ sensualiū: Glaucosis ī visu sensuali: ex siccitatis vltimitate.

¶ Finit tertia pticula. Incipit quarta.

.I.

Pregnātes si cōuenit purgare: a q̄rto mēse usq̄z ad septimū: min⁹ uero has. Minora uero ⁊ seniora uereri oportet.

EX ipsis verbis hypo. hic inducit similitudo: Ligamēta fetus in vulua sunt: sicut fructū in arboribⁿ ligamēta. quz.n. in arboribⁿ pmuz fruct⁹ generant: non firmiter ligant. vnde si fortis insufflauerit vēt⁹: illico labunt. cōpleti ligant fortius: vt a ventorū flatib⁹ nō decidāt. Maturi cadūt nulla extranea re cogēte. Itidē ⁊ fet⁹ in vulua se habet: quz enī spma in vuluā incidat: ligamēta sunt debilia. vnde si casus vel lapsus mulieri cōtigerit: siue mot⁹ quilibz aīalis: vt est tristicia: timor: ira: ⁊ similia: vel corpalis: vt exercitia: inanitio: repletio: ⁊ similia: ligamenta fet⁹ corrūpunt ⁊ abortit: Similiter cōplet⁹ ex pua occasiōe labit. tēpe vero medio ligamēta fortiora sunt ⁊ duriora: vnde ⁊ mulier fortiores patit mot⁹ sine impedimēto fet⁹. Nec hypo. intelligēs dixit: Pregnātes ⁊c. Si purgare conuenit a quattuor mēsib⁹ vsq̄z ad septē mēses: min⁹ vero bas: minora vero ⁊ seniora vereri oportet. ¶ Nō aūt omnes pregnātes purgādas dixit: sed quas cōuenit. ſ. si hūores instabiles ⁊ furiosi fuerit. ¶ Humores.n. corpi dñantes si de loco in locū sunt mobiles: neq̄z in quolibet mēbro se figēres: natura quasi furit in eis expellēdis: vnde indiget adiutorijs. Sed si quieuerit: nō oportet in pregnātibus eos inquietari. vnde hypo. alibi: Siquis inq̄t velit purgare farmacia mēbra apostemata hūtia: nō purget ī initio morbi: quia morb⁹ nondū farmacie est cōuenibilis: qum nondū maturauerit. Si.n. det alicui farmacia: sana loca debilitat morbo repugnātia. Quz aūt alicubi hypo. farmaciā dicat: intelligit que a suprorib⁹ vomitu: ⁊ ab inferiorib⁹ solutōe mūdificat. nō aūt necesse ē quorūlibet liborū suorū verba repetere: reseruet ergo ī loco suo dicendū.

2

IN farmacijs talia ducere ex corpore qualia sponte ueniētia sunt utilia: Que uero contraria uenientia: quiescere.

SPōtanea dic a corpe educere: q̄ sine medici adiuuamīto nā videt emittē: q̄ aliqū facit exire nā corpor regitiua expellēs trū nocitia: ⁊ mūdans inde corpa. Aliqū furor hūor pūgit: vū intra vasa ꝺtīeri nō pūt. Si aūt nā nocitia purgat: iuuāt excūtia. q̄ si humor furor sit vel q̄libz alia accīa: nō iuuāt: ſz potⁿ mala sūt signa. vū hypo. actiōez nāe debē sed semp inuit. oz ḡ ī quolibz morbo purgēt: que iuuarēt si spōtanee purgarent: qō vlr ipse supⁿ videt iuuisse vicēs: Sic ⁊ ianitio: fiādez q̄lem oz fieri fiat: ⁊ ꝺfert: ⁊ bū ferūt. hic vo mō intēdit agē de purgatiōib⁹ cū farmacia agēdis: De cui⁹ diuersitate fm q̄ medicor ē facē eā artificialr: ⁊ corpa in firma mūdificare: mō p meo posse dispositui disputare iū. Aliqū b farmacia vlr corp⁹ mūdificat cū vomitu supⁿ: vl cū solone iferi⁹. Aliqū vnū solū mēbr purgat: siue caput p os ⁊ nares seu pulmonē ⁊ pect⁹ cū tussi: vl sāguis aquosas supfluitates cū vina vel cuz incēsiōe cauterii ⁊ alijs silib⁹. Dis.n. nō totū corp⁹ eq̄lit purgat: sic pblebotomia facē intellr: ⁊ ois purgatio sanguis q̄liscūq̄z efficiat: sic emorroides ⁊ mēstrua totū corp⁹ eq̄lit purgare dicūt. Itē exercitia: fricatōes: calefactōes: balnea cū aq̄ calida: marie si aq̄ vitrea vel sulfurea sit: siue picea: Accētalit aūt cibor abstinētia. Oia hec inq̄z totū corp⁹ purgāt eq̄liter: q̄ si exprimēterent: diuersitates purgationū b⁹ī puas iueniem⁹: vū ⁊ totū corp⁹ eq̄lr purgare dñr. Potionū vo vomit⁹ ⁊ solo: qz qō vna facit alēa nō agit palā est itelligi: de q̄z actiōib⁹ hypo. b tū dixisse videt. neq̄z tū de his pl⁹ ē dixi vez q̄z de oib⁹ alijs. Intētio.n. sua ī oī purgatōe ē vna: vt emittant supfluitates nociue corpori dñantes: q̄ pūt itelligi ex appentib⁹ in supficie toti⁹ corpis: ⁊ ex q̄litatib⁹ ⁊ accētib⁹ sibi: tpib⁹ quoq̄z āni: regionib⁹: etatib⁹: aeris ꝺpleriōib⁹: infirmi nā: arte: sua diēta. Si.n. cutis corpis tota mutata fuerit ī citrinitatē sic ī icterīcia ē videre: ⁊ cho. ru. nō appeat ī egōne: ī corpe vo nascūt pustule cholice: ⁊ in q̄busdā mēbris sua fm hāc rōnez accētia: vt si ī stomacho arsurā: punctura quoq̄z hēat: angustiā: ablationē appetēdi: fitiz: siue amaritudinē oris: ⁊ aliqū herispilas ī aliqb⁹ mēbris: aliqū causon hēat siue tertianas. hec oia cholaz rn. significāt: quā oz purgere medicamib⁹ sibi cōpetētib⁹. Nec aūt hypo. intēdit: quz q̄lia spōte dixerit veniētia purgare. ſ. hūores q̄litatib⁹ suis corpori nocētes. hāc.n. pnrgationē dic corpa iuuantē. Sz tū qz fz eundē sensū ois iuestigatio ē fallax: aliqū in his inq̄t pfecti errāt medici: q̄ stomag ḡ ipfecti. necriuz ḡ fuit vt alias significatōes nobis daret itelligi: q̄s subitulit. ſ. leuitatē infirmi: facilitatē purgatiōis: qb⁹ ondit qz bū purgāda purgatim⁹: neq̄z ī aliquo erraui m⁹. ¶ Qō aūt de cholā dixit ru. idez itellige ⁊ ī nigra: q̄ si corpi dñet: cut ī nigredinē mutat: pustule nigre ī corpe vident: cetereq̄z īfirmitates de cho. nigra nascētes: sic lepra: cācer: q̄rtane: splenes: varices: manie cū ira ⁊ audacia: detractiōes ⁊ astutia. Mulierib⁹ morbū dñantē hypo. itendit ex mēstruis qō ego mōstraui q̄lr inde possit pcipi: qū libz de dolorib⁹ mulierz iterptat⁹ fui. Ex signis his chole ru. pōt itelligi: q̄ si studiose iuestigauerim⁹ nō errabim⁹. Secūda intētio ī purgatiōib⁹ hūda: suauitas erit īfirmi ⁊ leuitas: sic de cho. ru. ⁊ ni. itellerimus: sic ⁊ de hplegmate itelligas: qō si corpi dñet: hūida apata vi debūt: color corpis alb⁹: mollis: febrez quotidiane: mēt pigricies: ociositates: stupores: dormitatōes: oscitatōes: capitū gravitates: oxiremia: qū in stomacho adunet phegma. Hec signa purgatōes mōstrant dandas purgatinas phlegmat: ⁊ si ifirm⁹ post purgationē leuis ē ⁊ suauis ⁊ sollicit⁹: purgatiōes valuisse, pbant. Adiuuāt ad hec īfirmi etas: nā: anni tpa: aer: regiōes: pterita dieta: artes. In

q̃busdã.n.cho.ru.adunat: ĩ q̃busdã nigra. ꝗ oĩa accĩtia
sũt inuestigãda: vt q̃liter purgatio huiusmõi fit dãda: p
ꝗ certificem⁹ signa. Alia signa auctoritatẽ nr̃az firmãt:
aut errorẽ manifestãt. firmãt leuitas infirmi: ⁊ iocũditas
sui. ppalãt errorẽ nostrũ peiorãtio illi⁹ ⁊ angustia pur-
gatiõis. Nec dixit hypo. vbi Sic ⁊ inanitio ꝛc. ĩ pncipio
libri rememorata. ¶ De spõtaneis quoq; purgatiõib⁹ in
epidimia mõstrauit similitudines multas .vii in libro ꝗ
parũ laborauit in his qũ dixerit: Si aq̃ de venis currit ĩ
uentrẽ solutio fit hydropisis. Item dolor oculoꝝ diaria
supueniẽte soluit. Item doleti in auriculis: si cholerica
egestio supuenerit dolorẽ soluit: ⁊ econuerso egestiõem
cholericã dolor auriũ supueniẽs adiuuat. 3

S I q̃lia oz purgari purgẽt: ⁊ pfert
⁊ bñ ferũt: ptraria uero grauit.

Ec iam sũt manifesta ex aphorismi pozis expo-
sitiõe pmissa. vii nõ indigem⁹ vt alia vice expo-
nam⁹. vii in alijs libris raro ascripta inuenis: ne
in eiusdẽ rei repetitiõe ꝑ morẽ suũ fecisse videat. 4

P Ergare qdẽ estate superiora: hy
eme uero inferiora.

Non solũ tẽp⁹ purgatiõis vl alteri⁹ disponis pter
naturã in pharmacijs ẽ cõsiderãdũ: sed tẽp⁹ãni.
Cholera nãq; ĩ estate generat: q̃ qñ ignea est ⁊
leuis: semp supiora petit. purget ergo ĩ estate ⁊ autũno
p supiora: ne forte ab hac mẽbra dissipẽt. Pblegma vo
in hyeme abũdat: qñ qõ g̃ue ẽ: inferiorior petit. purge
tur g̃ in hyeme ⁊ vere: ne supabũdãs distẽpantiã faciat.
Et sm hoc q̃ atũn⁹ accipit p estate ⁊ ver p hyeme: ann⁹
diuisus ẽ in duab⁹ ptib⁹: sed põt accipi etas loco sui. i. p
ptie ⁊ hyems similit. Et sm hanc similitudinẽ subiũgat
illõ. Idẽ etiã fiat in vere ⁊ autũno: qñ graues humores
abũdãt. Et sic soluit obiectio de eo q̃ videt eẽ ꝓtrarius
sibi inferi⁹ quã dicit: Quibuscũq; pharmacia aut phle-
botomia confert: hos vere phlobotomare aut pharma-
ciari oare conuenit. 5

S Ab cane ⁊ ante canem moleste
sunt purgationes.

Uod cõtigit: qz hoc tpe calidissima ẽ tempis nã
non valẽs sufferre potiões vomitiuas: vel soluẽ
tes: plurimi iñ incidũt fe. Uel qz deficit vt⁹ ex ni
mietate caloris: q̃ datis potionib⁹ multomagis debili-
tarẽt. Item qñ calor extrane⁹ vires potionũ extrahat
exteri⁹ sicut balneũ aque calide repugnat solutiõi: ⁊ niti
tur auferre: similiẽ ⁊ calor aer cũ magis fortis fit. 6

G Raciles ⁊ facile mouẽtes purga
re superius timẽtes hyemem.

Acilẽtis cholera ru.dñat. si aũt facile vomat fit
certius. Nis in hyeme hũores sũt q̃eti: ⁊ coagu-
lat in iteriorib⁹ corpis. hic aũt bonũ eẽt si Pluri
mũ: addissz. aliqñ. n. macilẽt inuẽit cho. ru. dñari. 7

D Ifficile uero uomentes ⁊ medie
carnosos inferi⁹ timẽtes estate.

I facile vomẽtes: ⁊ macilẽtos oportet supiori
purgari: et hoc in vere: estate quoq; ⁊ autũno
fit. solã aũt hyemẽ necesse ẽ caueri: tunc medie
carnosos: ⁊ difficile vomẽtes: ab iferriori purgari neces-
se ẽ. Et si indigeãt a supiori: soli estati attribuẽduz erit: ⁊
alia tẽpora sũt cauẽda. 8

P Tisicos uero metuẽtes ad superi
ores pharmacias.

N ptisicis cauẽdũ est: ne aliquo tẽpe supiores
dent potiones: pp defectionẽ istruiti spiritual.
Ptisici vero hi sũt itelligendi: aut q̃ iaz sunt: aut
qui ad ꝗ dispositi sũt: sic hypo. in pma epidimie pticula:
Plurimi inquit sũt mortui: quoꝝ natura parata erat ad
ptisiz. Ptisici pectorib⁹ sũt stricti: q̃b⁹ angust ⁊ pulmonẽ
necesse erit angustari: ⁊ vias suas stringi. 9

M Elãcholicos uero inferi⁹ eadẽ rõ
ne uehemẽti⁹ ptraria apponẽtes.

Oportet quibus cho. ru. dominat cũ solutiõe vẽ
tris ab inferiori purgẽt. Uehemẽtius dixit pur
gari pp grauitatẽ ⁊ fortitudinẽ cho. nigre: q̃ po-
tioni nõ obedit ab inferiori ppter grauitatẽ sui. sicut. n.
cho. ru. ppter sui leuitatẽ est purgãda a supiori: ⁊ cũ vo-
mitu: qz ipsa p se plurimũ ascẽdit vsq; ad os stomachi:
ita cho. ni. ppter grauitatẽ sui ab inferiori cum medicia
laxatiua. Intẽtio vero nr̃a in vtrisq; purgãdis est a cor-
pe per ꝛueniẽtia membra emitti: sicut cho. ru. a supiori:
ita quoq; nigra ab inferiori purgãda erit pp nimiã gra-
uitatẽ sui: supitus. n. opositũ ad inferi⁹. hic aũt Hippo. sic
intẽdit. Constãtinus: ¶ Inferi⁹ q̃dez: qz hũor ẽ gratus
vehemẽti⁹ aũt qz est violẽtior: neq̃or: glutinosior: est enĩ
fex alior humorũ. vnde sol⁹ portat corruptionẽ omniũ
hũorũ: rõne vero cõseruata cõtraria opponãt cõtrarijs:
nã cõtraria cõueniũt: alia. n. cholericis: alia melãcholicis:
alia calidis: alia frigidis medicamia cõferũt. 10

M Edicari ĩ ualde acutis si expedit
eaõ die: differre. n. ĩ talib⁹ malũ ẽ.

Antea iam dixi: q̃ qũ hypo. furiosũ dixerit abusi
ue posuit: sumẽs illud ab aĩalib⁹ ad libidinem
mot. Forti⁹. n. natura hic maxio motu mouet
ĩ expellẽdis sui spermatis supfluitatib⁹. Ego aũt ondi in
libro ꝗ spmate: qz mulierem sic ⁊ masculi spma solẽt emit
tere. Cũ g̃ in corpib⁹ nattura huiusmõi motu moueat: vt
.f. materia morbi expellat: ⁊ nõ ĩ toto corpe: in aliqb⁹
tñ mẽbris nobilib⁹ mouet. huiusmõi aũt motuz hypo.
vocat furiosum: pcipiẽs purgari ante vtut defectũ: ⁊ ca-
loris febris augmẽtũ. hũores. n. furiose se mouentes ad
nobiliora mẽbra currũt: ⁊ ea iplent. Acutos g̃ morbos
intelligim⁹ hic pacutos: quoꝝ crisis in pma hebdoma-
da venit. ¶ Constãtin⁹: ¶ Hippo. inq̃t: Si necessitas co-
gerit: ⁊ cũ tãta violẽtia pacuta passio venerit: sq̃nantia
apoplexia que in q̃rta die sepi⁹ terminant adiutoria cõ
ferre oz. timẽdũ. n. est ne ante tminũ peant. 11

Q Uibuscũq; torsiões ⁊ circa umbi
licuz dolores ⁊ lumbos: ⁊ dolor
non solut⁹ sit: neq; pharmacijs neq; ali
ter in hydropem siccã pficitur.

Orsiones autez sũt ex materia pungitiua: aut ex
ventositate grossa ⁊ inflatiua in globoso vl gib-
boso intestino inclusa: vt non inde extra valeat
exire: vnde torsiões fiũt: Que torsiões si circa lũbum vl
vmbilicũ pnanẽt: nõ dissolute cũ farmacia vel alio me-
dicamĩe: itelligũt mali humores male cõplexiõi dñan-
tes plurimũ: q̃ mala cõplexio si non dissoluat generat
hydropisis: q̃ ab ipso hypo. sicca: a modernis tympania
vocat. Si. n. ꝗ passioventri dñatur q̃si tympanũ resonat
vẽter pcussus. cã vero soni in tympano ⁊ in hac passiõe
eadẽ est. In tympano. n. aeris pcussio p postremitatẽ ẽ
pellit. Idẽ ĩ hac passiõe fit quã abusiue vocãt hydropez:

ppter tumēris vētris similitudinē: ⁊ eius magnitudinē: nō
q̃ vētri sit aliqua hūiditas: sed potius quedā grossities
aeris. ¶ Hydropisis aūt nascit ex causis frigidioribus: hec
autem a calidioribus. ipossibile est. n. sine caloze i grossiz
acrem mutari illos humores 12

Q Quibus uentres lienterici hyeme
superius medicari: malum.

Lienteria est qū id qō ꝯmedit in eisdē q̃litatib⁹
quib⁹ prio fuit cito egredit. Fit aūt ex defectōe
cōtentiue virtut: que ex mala stomachi ꝯpleri
one: ⁊ itestinoz accidit: ⁊ aliqñ pp vlcera seu: pustulas i
stomachi vl intestini supficie ē. hic aūt morb⁹ stomachi
vel hoz mēbroz essentijs oriatur ex phlegmate frido ⁊
acetoso in stomacho vl intestinis incluso. Uulnera aūt
ex humoribus sūt calidis: quos necesse ē p supioza purga
ri: q: leuius ē eos ita emitti: sed nō tñ hyeme. Humores
vero phlegmatici si sūt i itestinis suiscati: nō cuz vomitu
st purgādi: q: nihil exit cū vomitu: nisi qō istomacho so
lo fuit: ⁊ q: phlegma inferioza petit qō fuit causa hui⁹
morbi: meli⁹ p iferioza purgāt: q̃ p supioza. 13

Ad helleboros his qui non facile
sursuz purgantur: ante bibitiōem
oportz prebūectare corpa plurimo nu
trimento ⁊ requie.

Natura illi⁹ cui helleborus dandus est: si facilis
sibi sit eductio ante tētatare oportet: cui⁹ rei p
batio est cū re vomitiua ⁊ humectatiua. Si au
tez hec nō sūt sibi facilia: non helleboz demus sibi: nisi
ꝓius corp⁹ ꝓpem⁹: Qō vnob⁹ fit modis: Aut cū assuefa
ctiōe vomit⁹. ad qō tñ nō hippo. intēdit: h. n. vile est: ⁊
ab omnib⁹ scit. Aut ex corpoz hūectatiōe: ⁊ hoc meli⁹:
que plurimo cū nutrimēto ⁊ reqe efficit. De reqe enī pa
lam est: sicut enī corp⁹ deficcant exercitia: similiter ⁊ re
quies custodit humectatiōes: ⁊ nō dissoluit eas. mult⁹
vo cib⁹ absolute nō humectat: sed ille sol⁹ qui omni ca
ret siccitate. i. acredine: vel ponticitate: saledine: ⁊ amari
tudine. ⁊ fortassis nō est vocādus cibus absolute: ꝗ me
dicinalis cibus maxime. Solus ergo cib⁹ sine cuiuslibet
rei additamētis naturaliter hūectat substātialia mēbra
corpis: reqes vero accidētalit. Indē enī dicit hūectare:
q: nō deficcat humiditatē sibi in corpe. Aqua vo si biba
tur: vl i eo qd balneet: substācialia corpis mēbra iñ nō
humectant: qō certificabis: si libros nostros de natura
lib⁹ virtutib⁹ legeris: ⁊ libros de ptisi. 14

Q Cum biberit qs helleboz: ad mo
tiōes qdem corp⁹ magis oportet
ducere: ad somnos uero ⁊ immobilita
tes min⁹. Declarat aūt nauigatio quo
niam mot⁹ corpora turbat.

Onstrauit hippo. quare necesse sit corpa helle
boz iumenta mouere: quies enīz corpa in suis
qualitatib⁹ facit manere: motus mouere ⁊ tur
bare sicut videt i nauigātib⁹ nauē agitātib⁹: qb⁹ corpa
solo motu mouēt: ⁊ quātomagl fiet actio. i. pturbatio:
si motus ⁊ potio simul adunantur. ¶ Johanniculus:
Ego nauigatiōez in qbusdā nō inueni: sed potius nomē
quoddā fastidium ⁊ ab omni natiōe significans: vt sic
apphorisin⁹ iste habeat se: Declarat abominatio vl fasti
diū semp sequētia motū corpoz: q: motus necesse ē mo
uere ⁊ turbare vētres. motōe nanq̃ ⁊ humoresl mouen
tur ⁊ corpus turbatur. his aūt motis requiescēdi facul
tas non datur helleboro: sed in ipsa pturbatione subito
purgādo cū fece emittitur. Si. n. diu moraretur: patulati
humores ⁊ carnēdesiccādo spasmū inferret ⁊ mortem.
Moueat igit corpus nō facta pturbatiōe quasi i mag
no motu vexetur helleborus Motio nanq̃ corpa ptur
bat: qō nauigatio declarat: ⁊ hoc est qō intēdit: qū dixit
hippo. Declarat aūt nauigatio. 15

Q Cum uolueris magis uncere helle
boz moue corp⁹: quz uero statu
ere: fac somnū ⁊ noli mouere.

Sicut. n. motu irritat natura: ita ⁊ requie miti
gatur. Facta igit purgatōe fiat sōn⁹ ⁊ reqes. 16

Elleboz periculosus ē sanas car
nes hūtibus: spasmū eni facit.

Emo inqt sanis helleborū dare pūmat: ꝛcet aūt
his quibus hūoriñ distēperantia nimia supflui
tate facta est: vt forti ifirmitati fortis medicina
occurrat. Si. n. supfluos in eis nō inuenerit humores de
siccando facit spasmū. 17

In Non febricitātib⁹ existentib⁹ si fiat
fastidiuz ⁊ cordis morsus ⁊ tene
brositas oculoz ⁊ os amaricatū: sursū
pharmacia indigere significat.

Colera namq̃ rubea distēperata sursum vapo
rans fastidiū facit: cui⁹ acredo cordis morsuz ⁊
os facit amaricatuz. Abstinentia vero cibi ē ab
latio desiderij. Cordis morsus in ore stomachi esse intel
ligitur: q: antiqui hoc mēbrū semp cor appellare cōsue
uerūt. Tenebrositas ē qū añ oculos motus corpis cuiſ
libz vl nimia obscuritas apparet: qō fit ex malis ⁊ pūgi
tiuis hūoribus i ore stomachi ꝓtēt. a cerebro. n. ad hūc lo
cū magna neru⁹ descēdit: vñ si os stomachi patiat neēe ē
vt p ipz actō aliata patiat: qō vniuersalit accidit omib⁹
hūoribus pūgitiuis. Amaritudo i ore ꝓprie ē ex cho. ru. ⁊
hñ dixit: his appētib⁹ supiori indigere pharmacia. i. vo
mitu significat. 18

Supra diaphragma dolores sursū
pharmacia idigere significāt. qui
cūq̃ uero inferius: significāt inferi⁹.

Ic nob hippo. ostdit oēz dolorē sup diafragma
idigere purgatione. Et qū pharmacia sursū pur
gari optet: subt⁹ vo diafragma purgatio iferior
est necessaria. Unde ⁊ idigere dixit: ne i os dolore supiori
vl iferiori pharmacia supior vel iferior dāda fit. Sz qū
his h idiguerit: ⁊ iō q̃ sup diafragmate sit supiori idigēt
purgatiōe: q: leuia sit: q̃ vo subt⁹ iferiori idigent: q: gra
uia. vñ subdit: Quecūq̃ iferius vadūt: ⁊ iferi⁹ cogantur
ire: ⁊ his iferior apperiat porta. 19

Q Licūq̃ in pharmacijs non sitiūt
qum purgant: non quiescant do
nec sitiant.

Quidā cū pharmaciā accipiūt: sitiūt stati: Quidā
vo nō illico: ꝗ mozāt aliq̃ntulū: qō ꝓtigit ex nā
stomachi: vl ipi⁹ potiōis vl hūoz q̃ iñ debēt purgari. Ex
nā stomachi si calidus sit ⁊ sicc⁹ vl vtrūq̃: q̃ aut nālia sit
accipiēti: aut ꝓpē potiōem: tunc euenūt Ex natura po
tionis si acuta calida ⁊ pūgitiua fuerit. Ex humoribus
pūgatorijs si cho. ru. affuerit: his omnib⁹ sitiunt vrentes

potõib⁹:sed si cõtraria adsunt: nõ sitiũt ętętes potõib⁹. si aũt nimie purgatões sunt:sil'r sequit sitis. 20

NOn febricitãtib⁹ existentib⁹ si fiat strophⁿ:uel genuũ grauitas: ⁊ lũ borũ dolor : decorsum pharmacia indi gere significant.

SIcut antea purgatões sursũ necessario mõstra uit:ita hic inferiores oñdit. Perspicaciter autẽ intelligẽtib⁹ rõ vna videbit:lz significatiões di uersent.ęrasq; vero inuuit purgatões:q; de cõgrui lo cis:in quibuslibet mẽbris purgari oz talia. quib⁹ talia ĩ cõmoda fuerit:decorsũ pharmacia fiat : qrũ bũores gra ues sũt sub diaphragmate: cõsideret tñ ętrũ febris adsit: qrũ ex febrib⁹ hec multotiẽs fieri solẽt. 21

EGestiões nigre uel qualis sãguis sponte ueniẽtes:⁊ cũ fe.⁊ sine fe. pessime. ⁊ q̃ztũcũq; fuerit colores plu res magis malũ:cũ pharmaco uero me li⁹.⁊ q̃zto plres fuerit colores:nõ malũ.

NIgras egões vicit fz antiquos : ⁊ nõ ex cholera ni.quz nõdũ habeat acredines l'acumina:neq; si in terrã decidat ebulitões cho.ni.attinẽtes: fz sunt sicut sanguis vel grossi vini feces: que quz in corpe pmaneat neq; inde exeat:mutate putrefuit: ⁊ certã cho. ni.pariũt.Splen.n.quz sanguis fecẽ semp trahat ⁊ ō eis epar mũdificet ⁊ se inde nutriat:sicut in libro de reb⁹ nã libus ostẽdim⁹.Qõ inde supest stomacho remandat:vt cũ aliis suis supfluitatib⁹ id expellat.Si aũt splen.put oz de bis humorib⁹ epar nõ mũdificet:aut sibi mltal de bis teneat q̃titates:aut si ꝓpter defectũ bas nõ valeat reti nere:excit cũ egõe:quã dicit nigrã hypo. Qual' sanguis addidit:q; q̃si sanguinẽ nigrescẽtẽ eẽ eas oñdit. q; enim hãc egõem arbitrati sunt eẽ nigrã:⁊ nõ alia de cã nigre scere:nisi q; in intestinis diu sit morata male autumaue rũt.ipossibile.n.est modo egõem eẽ nigrã:modo rubeã. Nos aũt in quadã pestilẽtia vidim⁹ multos hãc egõem habuisse: ⁊ nõ tñ plures obiisse q̃ euasisse.sed tñ si ꝗ nõ apparuerit ab initio morbi neq; in augmẽto sui:euaserẽt infirmi.que aũt in salubrib⁹ morbis ab mutiis l'augmẽt apparuerit:⁊ cã dissolutorũ a corpib⁹ fuerit:colorẽ rubi cũdũ vel citrinũ ⁊ nõ aliũ habuerũt. Egões vo nigre in fine morbi ⁊ fecib⁹ sanguis assimilate: nimiã incẽsiõem vel putredinẽ videt̃ significare:sicut fit in cibis in stoma cho indigestis : qui in pessimos humores ⁊ malos sunt mutati. Egões ergo nigre quz appareat in morbi initio: nõ bonũ significat:quz magnã passiõem epatis poten dãt:sed si post statũ:aliqñ bonũ significãt:q; nãm mon strãt humorib⁹ malis pualuisse: ⁊ eos a corpe expellere. qõ tñ hypo.nõ determinauit:sed alibi determiauit. oia aũt que pfecta sunt in crisi:nõ apparẽt statim. In subse quẽti aphorismo iterũ subiũlat: Egritudinib⁹ q̃buscũq; incipiẽtib⁹ si fel nigrũ sursum aut decorsum exierit: mor tale. Forsan in eo q; dixit Spõte:hoc dedit intelligere. hoc.n.spõte lõgũ tps vt̃ significare : q̃si hec egestio talis in toto vel plurimo tpe morbi fuerit.si.n.vno solo tpe i tellexit:morbi apparẽtes solũ veniẽtes dixisse debuit. Sz q; Spõte addidit:multũ tps puto significare voluit. Qũ q̃ accepta potõe multe egões exeũt nigre: ẽ laudabile ni gras exire.sil'r quoq; diuersi colores egões bone sunt.ve rũ tñ spõtanee:malã mãm ⁊ multã ⁊ pessimã ⁊ diuersaz voluit monstrare. 22

EGritudines quibuscũq incipiẽti bus:si fel nigrũ aut sursuz aut de orsum exierit:mortale.

EX supiori aphorismo mõstrauit q̃tũ bu.chole. ni.vicini differãt a cho.quã ꝗ nigrã dixit: ⁊ cãs vnde fierent dixi fm q; oportuit:⁊ q̃re in initio morbi malũ: in fine vo significẽt nõ malũ. Modo vo in hoc aphorismo aliq̃tulũ ad idẽ redire volo cã necessita tis future expõis. Et vũ inq̃ morb⁹ ẽ in initio:nlla quã faciat fm cursũ nãe est purgatio:sed poti⁹ ẽ accñtal' ꝓpẽ q̃litates in corpe extra nãm immorãtes.impossibile ẽ.n. quz nã maxime grauat'a morbo: neq; mãe adhuc aliq̃d digerat'vt fm suũ cursuz multũ opet'. In bona.n.crisi ⁊ laudabili neẽe ẽcoctõez ꝓcedẽ:post diuidẽ:deinde expellẽ sicut hypo.in ꝑma epidimie pticula: Coctio inq̃t portẽ dit velocitatẽ crisis ⁊ fiduciã sanitatis.cruditas aũt indi gestibilis necesse est portẽdat malũ exitũ futurũ:siue nõ crisis:seu dolorꝭ:vel morbi lõgitudinis:vel mortis:mor biue reuersiõis.hec hypo.Si aũt post decoctõem morbi quosdã nã malos expellat bũores:intelligim⁹ fm mũdifi catõem corpis eẽ:vñ ⁊ cho.ni.aut alij mali bũores appẽ tes post signũ coctõis:significãt bonas ⁊ laudabiles pur gatões.si vo ẽ ecõuerso ⁊ cho.hec vel q̃libet mali bũores ante coctionẽ apparuerit:pessima signa sunt: quz initio morbi coctio appere nõ debuit:neq; possit inueiri. 23

QVibuscũq ex egritudinibus acu tis:aut multi tẽporis: aut aborti bus:aut aliter extenuatis: si fel nigruz exierit:aut qualis sanguis niger:sequẽ ti die morientur.

NIntẽdit in hoc aphorismo:q; si cho.ꝓdicta l'ege stio q̃si sanguinolẽta appeãt: ⁊ infirmor corpa sint valde attenuata:neẽe ẽ mori die altera. Nã .n.iam deficit in hmõi nõ valẽs digerẽ diuidẽ seu purga re:⁊ hos humores malos maxĩe:vñ fit neẽe vt illi bũores pualeãt ⁊ extrinsec⁹ effluãt:qũ nã nõ sit talis q̃ eis resistẽ valeat.qõ quz ita fit:nõ cõseq̃t sicut in alijs morbis:sic ⁊ i hoc morbẽ morari. Mõstrauit aũt ꝗ qõ in aphorismo ꝓcedẽti intellexit:Quz nigre inq̃t egões q̃lis ⁊c. nigrũ sã guinẽ debere intelligi. Docuit ⁊ modũ discernẽdi inter egõem nigrã ⁊ cho.ni.Egestio.n.ni.sicut sãguis ẽ niger: a sanguine vo discernit:q; hec ẽ coagulata : sanguis vo nõ ẽ coagulat⁹.Itẽ egestio ni.differt a cho.ni.quum ege stio sit coagulata:cho.vo ecõuerso:q; nigra ẽ ⁊ lucida si cut acetũ pũgitiua:⁊ terre iniecta ebulit sicut acetũ: ege stio vo ni.nullũ horũ habet. 24

DYsenteria si a felle nigro incepit : mortale.

PLurima dysenteria ex cho.est ru.quz horũ bũo rum acumina excoriẽt intestina nimio suo acu mine:quib⁹ ingerunt vulnera:multi tamẽ hanc euadũt infirmitatẽ:sed si sit ex cholera nigra:impossibi le est q; succedat sanitas:quz hic morb⁹ a vulneroso can cro nõ differat.q; si cãcer nascẽs in interiorib⁹:dure vel tarde sanet:⁊ quz talis fit loc⁹ i quo medicina possit ap poni:q̃zto min⁹ in intestinis: vbi nulla põt medicĩa sup poni.Concedam⁹ aũt sub quadã hypostasi:q; ⁊ medica mina possint apponi:quz tñ egestio hec loca trãseat:nul la ibi põt remanere medicina. 25

AAnguis suzsum quidem qualis

cunqz malum: deorsum uero si niger exierit: bonum.

IN alio aphorismo iam ondit de egestiõe nigra: in hoc vo de hac vbi sanguis q̃liscũqz exeat: siue de ore siue de pte posteriori vbicũqz sursũ dicit: de ore solũmodo ⁊ nõ de narib⁹ oportet intelli: ac si dicat: Sãguis de ore exiẽs malũ q̃liscũqz exeat: siue spumosus: siue rube⁹: vel rubicũd⁹: vel purpure⁹: niger: subtilis aquosus: vel spissus: de posteriori vo laudabilis. si tñ multus sit q̃si fluxus: nõ est bon⁹. oportz q̃ paulatĩ egrediat: vt morãdo in nigredinẽ trãsducat. Si aũt sanguis ad alio qõ fluat intestinũ: oportet vt arbitremur eẽ malũ: q̃ pu⁹ melior est q̃ multo⁹ qui est flux⁹. Intelligit aũt ex verbis suis exire ab inferiori bonũ signũ eẽ: ⁊ hoc tñ nõ certuz: sed abusiue: vt ppẽdam⁹ nigrũ exeũtẽ bonũ signũ eẽ certũ ⁊ laudabile: quz tñ de ore exiẽs inlaudabilis ẽ qualiscũqz exierit. Sed hic nobis põt obiici: qõ supiorib⁹ 3riũ erit: vt egestio ni. fit bona: quz antea nigrã malã dixerit. Sed quz dicit Nigrũ: ipm est q̃ sanguinẽ dixit in epidimia exire nigrũ de aptõe oris venarũ: q̃ manie dixit esse curamẽtũ ⁊ ẽ verũ. incidẽtes. n. melãcholiã optĩe curãt si sanguis exeat ab inferiorib⁹: suspectos vo ad hũc morbũ hmõi sanguis venire nõ pmittit: sicut hypo. itellexit sanguinẽ sursum exeũtẽ qualẽcũqz malũ eẽ: deorsũ vero bonũ: sicut p emorroidas bon⁹ est niger si nã illi⁹ corpis multã q̃titatẽ inde habuerit. q̃ si nõ: nõ oz nãm pmitti ad hoc assuefieri: qum vtrũqz molestũ fit: si pl⁹ q̃ oportet: vel si minus exeat. 26

INigre egões si a dysenteria bito ⁊ ut itestiorz carnes egerãt mortale

Dysenteria ex vulneratis est itestinis: que vulnera si adhuc in initio sint cũ egõib⁹ q̃si pĩguedo exit: sed si morẽt ⁊ nõ restringãt: cũ egõnib⁹ q̃si pellicule de supficie intestinozũ excoriata egrediũt: ⁊ q̃i cortices pellis eẽ videt. Itẽ si adhuc pl⁹ dysenteria moret: ps substãtie intestinozũ egredit: quo in tpe vulnera hec in initio nec in augmẽto vicẽda: sed poti⁹ facta vel cõpleta fore. Quz ergo in dysenteria exeãt de intestinis que quasi frusta carniũ valeãt dici: fm hypo mortale ẽ vulnera. n. in his locis hui⁹ q̃titatis impossibile ẽ carnẽ creare: vel ea loca solidare. 27

QEtibuscũqz in febrib⁹ sanguis fluit multitudo undecũqz: in resumptõib⁹ uẽtres his humectant.

CAloz nãlis qum ex sanguis fluxu defecerit: nõ fm q̃ oz cibũ digerit: neqz in sanguinẽ trãsducit. qõ quz fit: necesse est p totũ corp⁹ diuidi nõ posse: neqz ipm inde nutriri: vñ hoc fuit cã humectandi ventres plus q̃ oportuit: quoad natura sua in virtute redierit. 28

QEtibuscũqz fellee egestiões sunt: surditate supueniẽte quiescũt. et quibuscũqz surditas felleis egestiõib⁹ supuenientibus: quiescunt.

IN hoc loco hypocras surditatẽ illam que stabilis est ⁊ insolubilis non intellexit: sed poti⁹ eam que in febribus vel in morbis alijs superuenit: qum cholera caput ascẽderit. cho. n. ru. qum ⁊ ñcẽ in instrumẽtis audit⁹ surditatẽ facit: quã qum nã in egestõe emiserit: surditatẽ illã iam tollit. 29

QEtibuscũqz i febrib⁹ sextanis exũtibus rigores fiũt disscriti sunt.

RIgores in febrib⁹ ⁊ maxime acutis supueniẽtes crisim illico sequi oz. Sed si rigores i die cretica fuerit: ⁊ signũ coctõis appuerit: crisis illa bona erit. Sz si neqz i die cretica: neqz signũ coctiõis appuerit crisis illa neqz fuit cõpleta neqz bona: testãte hypo. in pma epidimie pticula: Oportet inq̃t hũores quibus crisis innuit laudabilis sint digesti. Nos aũt iam dixim⁹ in supiorib⁹ q̃ signũ coctõis fiducialr sanitatẽ ⁊ crisis velocitatẽ ostẽdit. Itẽ crisim nõ omni die venire dixit hypo. ẽ pnostic: idẽ i aphorismis bis ⁊ pma epidimie pticula: q̃ dcã coadunatim⁹ oia: ⁊ exposuim⁹ q̃ tũ oportebat dici crecice attinẽtia in meracriseos: coctõi vo ptinẽtia in libro criseos sunt dicta. Itẽ i libro meracriseos: disscritã esse crisim sexte diei mõstrauim⁹: quã hypo. hic tetigit i febrib⁹ sextanis si rigores fiũt disscriti. Disscritã aũt hyp. intẽdit: aut malã crisiz: aut incredibilẽ: aut suspectã: aut infirmitatẽ reducẽdã: siue morbi diuturnitatẽ: que crisi sexta die venit cũ pessimis accãtib⁹. Hec oia in libris pnotatis sunt dicta: ⁊ expũnẽtis sunt firmata. Hec autẽ si oia reperã: timeo ne lõgẽ opus necessitate nõ experẽte: qum iam in alijs expleuerim libris. 30

QEtibuscũqz exacerbatões fiũt: si qua hora febris accepit: i crastinũ eadem hora incipiat disscrita.

SI morbi in initio aliquẽ febris inuadit hora tertia diei: ⁊ post cessans aliqua hora diei: altera die accipit in eadẽ hora q̃ inuasit ꝓus. i. hora tertia diei: ⁊ quocũqz tpe dimisit: eodẽ tñ tpe tertia die accipit ⁊ q̃rta: vt nũq̃ mutet suũ accipe: sed tñ diuersat ei⁹ cessare morbus in q̃ iste elõgat magis eo cui⁹ incipe diuersat. qõ hypo. in his verbis suis intellexit. Alij dicũt eũ intellexisse. q̃ si febris pmi diei hora tertia incepit ⁊ duodecia dimisit: i crastinũ vo. tij. accepit: ⁊ sic ex ordine: vt finis pcedẽt initiũ fit sequẽtis diei: disscrita. qõ dicẽtes nulla rõne vtũt: neqz firmare pñt expũnẽtis. Intẽdit aũt hypo. disscrita: quia morb⁹ dur⁹ ⁊ diuturn⁹ fit: ac si dicẽt: si tps accessiõis eq̃le fuerit quotidiane: siue tertiane: siue q̃rtane: disscritat fe. ⁊ si paucis vel multis morat horis. Hoc aũt dicẽtes ex pimẽto pñt firmare. Lã ẽ: q̃ si fe. accessio instabilis sit: nõ interpolãdi tps vnũ custodit: sz si firma ⁊ stabilis sit: tps vnũ interpolatõis nõ dimittit: tũc q̃ dissolutio eius dura ẽ. in instabili ex nẽcitate est facilis. Si. n. mã febris fuit firma: ⁊ vnã interpolatõem custodierit: nẽcia ẽ medicina fortis: que moueat ⁊ spaciũ etiã tpis. Hoc hypo. disscritari intẽdit. 31

IAboriosis in febribus circa articulos ⁊ circa maxillas maxime apostases fiunt.

OE labore dixim⁹ q̃ ei⁹ cã sit nimi⁹ mot⁹: ⁊ hic labor cert⁹ oꝝ ⁊ absolut⁹. Est aũt labor ali⁹ q̃ non ex mlto ⁊ forti motu: ⁊ ꝟ nõ oꝝ absolut⁹ sed potius diffinit⁹. i. labor spõtane⁹. Laborẽ ex nimio motu nimi⁹ calor in ꝛcatenatõe mẽbroꝝ seq̃t: neqz admirãdũ si in his locis apostases exorte fuerit: q̃ quz ꝛcatenatões pl⁹ q̃ oporteat calefiũt: nẽcẽ ẽ collectões apostematũ fiant. Labor vo spõtane⁹ hũores ad cõcatenatiõem 3bit: sic ⁊ i oi morbo solet fieri: cui⁹ termin⁹ ex vna re succedit in spacio. s. in spacio cõcatenatõis in hũorib⁹ appato recipiẽdis. In q̃busdã morbis apostẽata raro solent fieri: in morbis aũt ex labore apostases fiũt plurime: ⁊ maxie

in spōtaneo labore:si labor ille sit ex nimijs humoribus. Dic aūt aphorism^ sic debet intelligi. Laboriosis quoquo modo in febrib^ apostases in articulis ⁊ circa maxillas neče ē nascāt: quoꝝ cā sūt febres hūores illos ad caput mittētes:quos deide illa caro mollis q̄ ē circa maxillas: recipit. Si aūt hi humores in ascellas vel inguina descē derit:illa caro mollis q̄ ibi ē suscipiet: vnde apostemata necesse est fieri. 32

Q Uibuscūq; resurgētib^ ex morb: si aliqd voluerit ibi apostases fiūt

Si fatigatio nimiū motū habuerit ⁊ hec eadē labor sit:dolorē portēdit: sicut ante dixi eū intendisse:⁊ in hoc loco q̄ dixit Doluerit:nimiū motū oportet intelligi: ⁊ inde laborē pati. Ego aūt vidi homines a morbis resurgētes: quz in corpib^ suis hūorib^ nō dū mollificat]:qui fuerūt morbi mā: sed adhuc remanēte in eis aliq̄ q̄titate:q̄ quedā inq̄z mēbra fatigarēt mouētes vt inde dolerent:apostemata ibidē sunt nata: quoꝝ cā labor fuit:dolor vo signū laboris:qz vbi fit motus nimi^:virtute deficiēte calor augmētat ⁊ dolor: q̄a hūores ad ea mēbra descēdūt:⁊ sunt signa apostematuz incipiētiū.calor vo ⁊ defectio vtutis ī motu materiei cā sunt collectōis apostematū. Dic g̃ hypo.intēdit de labore morbū faciēte. ¶ Pōt etiā intelligi hic q̄ dixit Doluerit:vt ad vtrūq; vertat:sed hoc siue intētōi meli^ cōpetit. q̄ aūt fe.ex labore noīauerit:debuit itaq; subseq̄: Si aliq̄ fatigauerit mēbꝝ.Uerba.n.pōtis aphorismi:pore sēsū dāt intelligi:vbi dixit:Laboriosis ī febrib^ ⁊c. Dic vo aphorism^ quē modo īterptamur:laborē illū tñ vat intelligere: quē ex egritudine resurgētes patiūt. Uerba vo subsequētis ⁊ adhuc exponendi:laborē ante egritudinē pertendunt. 33

Si uero ⁊ prius doluerit aliqd añ egritudinē:illic ꝯfirmat egritudo

Ulla differētia eē videt:si hic aphorism^ supiorib^ ūgat:⁊ oēs tres fiāt vn^ aphorism^:siue sint guli ab iuicē sepēt:qz mōstrauim^ quō tres sūt vn^: ⁊ quō singulis singuli pineāt sensib^: h tñ rursus aliq̄d dicturi sum^ quō tres sunt vn^:si infirm^ in sua infirmitate laborē senserit:ō potz apostemari in articulis ⁊ maxie in maxillis. Si vo egritudinē exiēs aliq̄ō mēbꝝ fatigauerit:aut ante infirmitatē fatigauit ī eodē mēbro apostemandū erit:qz humores semp ad mēbra fatigata currere solēt. Decoīa hypo.innuit intelligēda ī morbis suspectis ad apostemata faciēda:nō in illis quib^ crisis cū purgatōib^ venit.Ego aūt monstraui quō vtriq; morbi sunt intelligēdi:quod siquis notare velit:libri criseos sibi sunt legendi. 34

Si a febre habito tumore non existente in faucib^ suffocatio repēte superuenerit:mortale.

Quod A febre habito dixit:absolute sic pōt intelligi;ac si dixerit: Qui hz febrē ⁊ ñ tumuerit:vt p febrē singularit̃ posita vnā quādā determinauit: sicut in epidimia facē ꝯtuit: vbi in multi loc ita dixit: Febrē habuit: Febris eū accipit: vel febricitanit. nō absolute quālibet posuit:sz determinate tñ forte intellexit. Pōt tñ etiā eē vt sinē febris fortitudine suffocatōe superuenīēte:repēte fit mortale:hz si sit nimia fit certi^ signū q̄ infirm^ nō euadat:⁊ mors magis sit cita. In tali.n.febre sicut mōstraui in libro de corruptōe spūs: multū aerem trahi est necesse.suffocat^ aūt puissimū;⁊ vix pōt trahē: suffocatōe igit̃ mors magis certa significat. Minoratur .n.anhelit^ in aeris attractu ,ppter quasdā stricturas in instris spūs. Mors.n.q̄ nō venit ex angustijs in instris spūalib^ ex sola ablatōe ē spūs:nō ex suffocatōibus. Aut fert aūt spūs:aut ex defectōe vtutis pect^ mouētis:aut ex nimia friditudine in fonte vite vsiante.i.corde. Suffocatio vo ex angustia viarū spūs ē sine dubio:que aut de plenitudine ē spacij inē pect^ ⁊ pulmonē medij:aut ī spaciositate ipi^ pulmonis:aut ex apostemate in pulmone vel canalib^ suis:vel in capite canaliū: q̄ō gutt̃ vocatur. Aliqñ etiā apostema ē in spacio q̄ ē ante gutt̃.i. in faucib^ozis.Lib^ inq̄t Homer^ ⁊ pot^ p fauces trāsgrediūt̃, hic fauces intellexit:vbi gutt̃ meri versus os tūgit̃.hypo. quoq; hūc eūdē locū fauces vocauit:quz dixerit:Tūore nō ex ēte in faucib^:quo in loco innuit:qz hoīe os bene apiente loc^ ille possit videri certissime: de gutture vero nō taliter fit.Sūt g̃ hypo.dicta talr intelligēda: A febre habito suffocatōe supueniēte subito si nō cū tūore ī faucib^:mortale est.Antiq̄ apostema ⁊ tumorē dicūt idē eē Intelligit̃ aūt oē apostema triplr eē cū dolore: q̄ō a modernis phlegmō vocat̃:quo noīe calor significat̃ ⁊ incēsio:⁊ sine dolore ⁊ cū duricia scliros appellat̃:vl sine dolore ⁊ nō durū:⁊ tumor siue mollicies nuncupat̃.Moderni aūt oēm aūctē postponētes oēm supfluitatē ī substātialib^ mēbris collectā vocāt tumorē. Si aūt videris fauces non apostematas:⁊ subito suffocatio supueniat: passio in solo gutture est intelligēda:q̄a suffocatio aliūde nō venit sicut dixīr:igit̃ subitā hic de gutture dixit venire.apostema.n.in pulmone nō subito suffocat: sed ab initio paulatī augmētat̃ vsq; ad statū: tādē suffocare ꝯ Idē facūt ⁊ vulnera pulmonis.idē quoq; fit qum spaciū inter pect^ ⁊ pulmonē sanie est repletū:que sanies ex rupto ē apostemate: cū suffocatio tarde venit:apostēa in cānalib^ pulmonis facit duriciē spūs:hz nō suffocatōz fortē ,ppter foramīs latitudinē: ⁊ sui corpis subtilitatē. nō.n.implet̃ apostemate cānale pulmonis:g̃ necesse est ex solo gutture suffocatōem subitā venire vbi vie spirit^ sunt anguste:que lacertis suis cū pelliculis suis ipas circūdātib^ apostēate supueniēte opilāt̃.hoc autē apostēa quidā medici vocāt squinantiā:alij chimachi:quidā alij simichi.Simichi:si apostema fit in lacertis p fauces.Chimichi si in lacertis a gutture excūtib^ neče ē vt a gutture dolor sit iste.Hoc idē in ꝓnostic ꝯfirmat: Fauces inq̄t dolētes ⁊ nō tumētes cū angustia ⁊ molestia: cito suffocāt ⁊ occidūt:sed tamē in hoc aphorismo non noīat̃ dolor. Arbitrat^ ē ei sine suo dicē nos posse intelligere:aut intellexit esse possibile hāc suffocatōem sine dolore venire q̄ō videt̃ esse verū. possibile enī est vt nimia hūiditas phlegmatica ad pelliculas interiorīs gutturis veniat: et apostema sine dolore faciat: aut lacertorū guttur aperientiū motū auferat: vnde vie stricte suffocatōem cogūt̃ facere.⁊ hoc idē pōt fieri si siccitas in lacertis interiorib^ gutturis dsicē:⁊ ifra īcordēt̃ nimijs extēsiōib^: ⁊ iste vie inde strigant̃.Ego aūt mōstraui in libro de voce: qualr sunt isti lacerti:⁊ quō claudāt̃ ⁊ aperiāt̃:⁊ inde habeāt incordatiōem. 35

Si a febre habito collū conuertat̃ ut uix possit deglutire: tumore ñ existente in collo:mortale.

Quum tumorē hic noiaret hypo. nō dixit loca in quib^ nō appet:sicut supi^ dicēs in faucib^ fecerat.Dico ergo: vel in faucib^ eū intellexisse: vel nusq̄ in toto collo apparere:ne q̄ō intrīsec^ vl extrīsec^

possit videri. Quod quum fiat: neq; infirm⁹ trãsglutire valeat: necesse est mortale fit. fit aũt vel de apostemate in lacertis meri: vl̃ in substãtia ſtm. In hoc enĩ loco multa nobilia mẽbra sunt adunata. ſ. nucha: pellicule: spõdiles nerui: ⁊ ligamẽta. Quũ igit̃ apostema neruos ⁊ ligamẽta mẽbrorũ vbi ipm est attrahat: necesse est spõdiles moue aut̃ intus: aut in parte vnã. ſi. n. nerui extẽdãt̃: ⁊ ligamẽta de parte alterutra: mouebũt̃ spõdiles in parte eande: ſi de ambab⁹ partib⁹ mouebũt̃ iteri⁹: qõ melⁿ explicabo: quum libũ hypo. de mẽbrorũ dislocatiõe explanauero: ĩ quo dixit: Tortura spõdilis ex motu suo interiori est ex apostematib⁹ indigestis. Idẽ ĩ eodã: Gibb⁹ retro ex distẽ siõib⁹ est spõdilis in interiorib⁹. In secũda pticula epidimie hãc spẽz mõstrauit esse ſquinãtie: Passio inq̃t iquinãtie fit ex spõdilib⁹ colli iteri⁹ se mouẽtib⁹: vnde ⁊ loc⁹ cõcau⁹ apparet exteri⁹: q̃ volet si tangat̃. Quib⁹ ex vbis quãdã tortura spõdiliũ. i. iteriore ostẽdit. In hoc aphorismo oẽm tortura dedit intelligere dicẽs: Si collũ cõtortat̃ ⁊c̃. hec. n. verba oẽm cõuersionẽ spõdiliũ q̃ extranãm est sunt significãtia. huic aũt torture ĩ epidimia dolorẽ addidit: sed reticuit hic: q̃a inde collũ necesse vidit dolere calido apostemate. Sed forsan hic intẽdit torturã ex nimia siccitate ⁊ sola: vñ mortale dixit. Torturã. n. de apostemate nõ necesse est mortale eẽ: sicut illã que ẽ de suffocatõe: q̃ molestie in suffocatõe ⁊ nõ trãsglutire nõ sunt eque: nisi cũ forti tortura: ⁊ nõ trãsglutire ex siccitate sunt nimia: maxie cũ febriũ fortitudine: ac si diceret: A febre habito ⁊c̃. nimia siccitas supueniẽs huic mẽbro ex febrib⁹ est: que in hac passiõe signũ ⁊ cã sunt mortis. signũ: q̃ mõstrat̃ torturã esse ex siccitate. causa: quia mortificat: sicut ⁊ cetere passiões. 36

Febricitãti si ceperint sudores boni sunt tertiani: quitani: septeni: ⁊ qui nono die: ⁊. xi. ⁊. xiiij. ⁊. xvij. et xx. ⁊ xxi. ⁊ xxiiij. ⁊ xxvij. ⁊ xxx. ⁊ xxxi ⁊ xxxiiij. ⁊ xxxvij. ⁊ xxxx. Isti enim sudores egritudines iudicant. Qui uero ita non fiunt: dolorem significant: ⁊ longitudinem egritudinis: ⁊ commorationem.

Non solũ sudores: sed etiã multe egões: ⁊ vrinarũ q̃stitates: ⁊ apostemata post auriculas: ⁊ in articulis sunt laudabilia: si in dieb⁹ creticis appeãt si ita dixiſſz sufficeret: Sed nõ intẽdit hic oĩa crisis signa oſtẽdere: nisi solũmodo sudorẽ ⁊ diel creticos ante. xl. euenire. Morbi. n. hos terminos trãsciẽtes nõ crisis cũ sudoribus crũt faciẽtes: neq; cũ egõib⁹: sed poti⁹ cũ dissolutõibus paulatim ercũtib⁹: vel cũ apostematib⁹. Expimẽta. n. attestãt̃: q̃ nõ oĩs dierũ numer⁹ creticis dieb⁹ ẽ attribuẽdus. vnde mirãdũ de eis qui dicũt nullã eẽ differẽtiã in dieb⁹ q̃ tũ ad crisim: ⁊ bonũ eẽt hmõi hõib⁹ si acq̃escerẽt expimẽtis: ⁊ inuestigarẽt causas spaciorũ tpis: sicut nos fecim⁹ in meracriseos: vbi oĩdim⁹ in ambab⁹ pticulis poribus q̃cq̃d ptinet medicis de hmõi oĩb⁹ reb⁹: ⁊ in tertia pticula earũ causas. Multe aũt sunt diuersitates harũ dierũ in multis libris: quum quis ponat numerũ ꝓpr. put voluerit. Sed ego fm hypo. numerauit: sicut inq̃t scriptũ inuenit̃ in epidimia: ⁊ ĩ pnosticis: ⁊ in hoc libro quẽ numerũ quum coadunauit in libro criseos ⁊ meracriseos posui. In hoc libro incipit hypo. a tertio: q̃ nũciat q̃rtũ in bꝛeuib⁹ morbis. Post subinfert q̃ntũ: q̃ quũ crisis nõ venit in q̃rto: necesse est vt appeat in q̃nto. Ego aũt quintũ postposui tertio: q̃ ita in oĩb⁹ libris inuenio: nec in aliquib⁹ libris q̃rtũ inueni: scio tũ quartũ initiũ eẽ in creticis dieb⁹: ꝫ hypo. hic ptermiserit: vel forsan q̃ pm⁹ hũc libũ scp̃sit: quẽ si hypo. reticuit: hac de cã tũ fecit: q̃a oĩs morb⁹ pacut⁹ cũ⁹ crisis sudore ptẽdit̃ in tertio vel quãto pl⁹ q̃z in q̃rto est futur⁹. in q̃rto ẽrar⁹: qõ post nimiã inuestigatõem inueni. Est aũt hec cã q̃re hypo. q̃rtũ ptermisit: q̃ in p̃ncipio interpolatõis pacum morbi exacerbatões ⁊ ꝓsistẽtie graues debẽt eẽ: altera vo in tertio. in crisi. n. fine dubio morb⁹ iste ẽ pacutior. Itẽ quor morborũ iterpolatões in iparib⁹ dieb⁹ sunt: velocior crisim faciũt: in parib⁹ tardiorẽ. vñ si interpolatões morbi in p̃mo ipari fortiores nõ sunt: ⁊ morbũ ꝓstat̃ plõgãdũ: mutabilẽ interpolationũ magnitudo in parẽ nũerũ. hec ego intẽdi de q̃rto. In fine hui⁹ aphorismi q̃dã. xxi. q̃dã vo xxxiij. aspẽrũt. ego ãt vtrũq̃z creticũ eẽ credo: ſz. xxxiiij. est certior: xxxi. Hl̃. itẽ ptermisit: q̃ initiũ creticor⁹ diez ĩ diuturnis morbis eẽ oñdit. diẽ. n. creticũ inuẽim⁹ pcedẽtẽ xl. q̃ tũ cũ sudore vẽit raro: siẽ xxxi. xxxiiij. xxxvij. 37

Rigidi sudores cum febre acuta quidẽ facti: mortẽ significãt. Cũ molliori uero febre: lõgitudinẽ egritudinis significant.

Quod hic dixit certum cõstat esse in expimẽtis. Oportet tamẽ causam inuestigare: quasi enĩ impossibile videt̃ esse hoiem calidissimã febrẽ habere: ⁊ tamẽ in sudore frigescere. Sed est intelligẽdũ nõ ibidẽ calorẽ esse febris: vnde frigid⁹ sudor emergit. q̃ si eẽt: necessario sudor calefieret. Sed quum sudor p cutem ereat: que possibile est vt sit frigida: põt ⁊ sudor esse frigidus interiorib⁹ calescẽtibus. Nos aũt mõstrauim⁹ febres nõ esse: nisi ex quorũdã humorũ putredinib⁹: q̃ humores aliq̃ in toto corpe putrefiũt: aliq̃ ĩ quolibz suo vase. Si aũt vtrũq̃z cõueniat: vt putredo fit in vasis: ⁊ calor naturalis mẽbra substãtialia regẽs: vel iã extrictus fit vel vicin⁹ extinctõi: necesse est vt q̃ purgãs ide egredit̃: frigidũ habeat̃: neq; ꝯrariũ est: vt calor febris ĩ suo acumine pmãeat: ⁊ sudor frigescat: vnde ⁊ mortẽ significat: quia mãm ostẽdit eẽ nimiã ⁊ frigidã corpi dñantẽ: quã neq; calor febris neq; calor naturalis calefacere potuit. In febre vero molliori possibile est infirmũ sanari: quum nã mãm illã frigidã ⁊ humidã longo tempe digesserit. Febris ergo acuta ⁊ signũ mortis ẽ ⁊ cã. cã: q̃ corp⁹ dissoluit. signũ: q̃ humiditatẽ corpi dñantẽ fridissimã portẽdit: quã neq; calor febris neq; calor nãlis calefacẽ potuit. Febris vo nõ acuta ꝫ poti⁹ mitis ⁊ q̃eta: dat nature spacia: q̃b⁹ mãm illã digerat neq; corp⁹ dissoluit̃ siẽ acuta: nõ ergo mortẽ designat. 38

Et ubi in corpe sudor: ibi egritudinem narrat.

Ic porro innuit̃: vt si totũ corpus morbo vl̃ materia morbi aspgat̃: necesse est ⁊ totũ corp⁹ purgẽt̃ sudore. Sudor. n. nãlis nihil aliud est q̃z purgatio nature ex nimijs supfluitatib⁹: q̃ bõa crisis esse approbẽt̃: aut hũiditas morbo cogẽte a corpe dissoluit̃: q̃ quoquo mõ fiat ex sol̃ illã loc̃ẽ vbi regnat ifirmitas. 39

Et ubi in corpe calidũ vl̃ frigidũ: ibi egritudo regnat.

Quocũq̃z in mẽbro corpis calor vel frig⁹ fuerit: ẽ necesse vt ibi morb⁹ fit. Significat. n. ipm mẽbr̃ esse expimẽtũ: vnde est ⁊ morbidũ. 40

ET ubi in toto corpore mutatões ꝛsi corp' aut infrigidat': aut stati calidus fit: aut calor alter ex altero fit: significat lõgitudinem egritudinis.

m Orb' bis diuersas ꝛ multa mãm: lõgior ẽ bite vna ꝛ nõ multã. Natura.n.in quo tpe non põt multã ꝛ diuersam digerẽ mãm.multi nãq; buores distẽpatie qual'r: talia solent facere signa. Phlegma quidẽ ꝛ cho.ni.infrigidãt: sanguis vo ꝛ chole.ru.calefaciũt: veniq; ꝛ vnusquisq; humorũ fm se calorẽ facit.lõga igitur est egritudo: qñ alter alteri nõ cedit.i.qñ alter impedit digestiõem alterius: ꝛ vtrunq; remanet in suis qualitatibus. 41

SẼdor multus ex somno sine aliq̃ manifesta causa factus: significat qñ corpus plurimo cibo utit'. Si uero cibũ nõ accipiẽti hoc fiat: significat qñ indiget euacuatione.

q Uidã medicorũ ita scribũt hũc aphorismũ: Sudor mult' in somno sine causa manifesta fact': alij sine aliqua causa: quod etiã si nõ scribat': tñ intelligit'. Inuenit' nãq; sudor mult' in somnis: aliqñ q̃dem ciborũ: aliqñ vo humorũ iportunitate. inqrẽdũ est igit' ab eo cui accidit: qualis ꝛ quãta dieta sua fuit. si.n. ex cibis fuit: facile soluit'. si vero ex humorib': euacuet'. mult' nãq; labor mltaq; fatigatio: sudorẽ facit.ergo qñ in humorib' vel cibis digerẽdis laborat nã: fit sudor necessario. Inuenim'.n. hippo. i multis libris suis hũc tẽporẽ ptermisisse arbitrãtẽ nos posse intelligere. bene.n. capiit' accitia: que apparẽt nõ esse exterioza: sed potius interioza. Mult'.n.sudor dixit: qz si nõ mult' fit: ex defectõe est virtutis: vel ex raritate corpis. Mult'.n.duobus modis est: aut.n.cibo multo ante morbũ assumpto qui cã est hmõi mãe': aut ex cibi in morbo illo assumpti multitudine: qui si fuerit ante morbũ purget: ꝑ tens abstinentia corrigatur. 42

SẼdor mult' frigid' uel calid' semper fluẽs: frigid' maiorẽ: calidus uero minorẽ egritudinez significat.

s Udor diei cretice dict' est antẽ: sed sudorẽ toto tpe morbi sine crisi apparẽtẽ hic modo dixit tãdẽ: Sudor inq̃t frigid' maiorẽ egritudinẽ: calidus vero significat minorẽ. quz ambo multos humores significẽt: frigid' frigidos: calid' calidos: vnde ꝛ hic maiorẽ egritudinẽ designat: quia multã mãm cũ pauco calore ostẽdit. Ecõtra vero calid' sudor multũ calorẽ cum pauca mã: ꝛ iõ minorẽ ostẽdit egritudinẽ. 43

FEbres quecũq; non deficientes tertia die sunt fortiores: periculose Quecũq; uero sic defecerit: significat qñ nõ periculose.

f Ebris.n.nõ deficiẽs: nec nãm descere: nec egriz cibũ sumere pmittit. Preterea ꝛ quz in diatrit' i.in tertijs diebus quib' minui deberet: fiat fortior ꝛ crescat: quis dubitat periculũ fieri: que passiões nõ crescũt: sed in diatritis semp paulatim minuunt: periculo se nõ sunt. Hippo.hic intẽdit febres nõ deficiẽtes: in q̃rum mũdificatiõe corpis nõ sunt interpolatões. Qõ vi ctũ siquis inuestiget: sic se habere inueniet. Febres eniz deficientes: ꝛ earũ in tertio die interpolatiões quoquo modo sint interpolate: nõ sunt molestẽ: quia nulla febr' est nõ molesta: nisi illa que corp' mũdificat: ꝛsi interpolatio sua fortis sit ꝛ longa. si enim brevis fuerit interpolatio sui: sicut in vera tertiana est videri: vt accessio minor sit.xij.horarũ solũ nõ molesta: sed etiã cito cessat. Si aũt tempa sue accessiõis maiora xij.sint horarũ.similiter aũt salubria ꝛ nõ molesta: sed tamẽ lõgiora q̃z ĩ vera tertiana. Unde etiã dixit febres mũdificãtes corpa in accessione sua nõ sunt molestẽ. Non enim sũt ex apostematib' in visceribus: neq; ex pessimis humorũ putredinibus: febres aũt hmõi: nõ mũdificãt corpa de se. 44

QUibuscũq; febres lõge: his dolores ꝛ pustule fiũt in articulis.

b Hoc aũt non semp cõtingit: nec alia huiusmodi. Causa vero horũ est: quia diuturnitates morborum: aut ex materie multitudine gnãtur febres sunt: aut ex grossitudine sua: siue frigiditate sua: que quz contigerit: necesse est multum temp' digerẽdi.ex multo aũt tempe natura debilitata per cõuenientẽ regiões materiã morbi nõ valens emittere a nobiliorib' mẽbris ad ignobilia mãm morbi cogit' transmittere: vnde ꝛ cause sunt apostematũ: ꝛ horũ humorũ in articulos descẽdẽtiũ: ꝛ ex his dolores fiunt. 45

QUibuscũq; ex febrib' resurgẽtib' aut pustule: aut dolores fiũt i articulis: hi ãpliorib' cibis utũt'.

b Hc loquit' de resurgentib' ex egritudinibus: quicum accipiũt cibos pl' q̃z oporteat: necesse est nascant' morbi ex nimia plenitudine sua: maxie quum virt' eorũ sit defecta. 46

SI rigor iciderit febre nõ deficiẽte iaz debili exãte uirtute: mortale.

n On dixit Inciderit: nisi ac si iam fit ꝛ ante non fuerit.inciderit eniz quasi semel euenerit videt' significare. Si aũt diceret Inciderit: rigores mlt' totiẽs euenisse significaret: sed si semel euenerit: non est certũ signũ mortis sine bone crisi: quia hec passio fit ex defectiõe virtutis.tremor enim in debilib' factus: ꝛ intus ꝛ extra: virtutẽ defecisse ꝛ calorẽ monstrat.quod aliqñ est signũ mortis: ꝛ aliqñ sequit' crisis: que si etiã molesta fit: bonũ futurũ ostẽdit. Si aũt rigores multotiẽs euenerint: ꝛ febris non defecerit: lz virtus fortis fit: non tamẽ laudabile erit. si debilis: mortale. Si enim rigorẽ purgatio sequat': ꝛ febris nõ dissoluat': necesse est corp' dissolui duabus ex causis: Aut ex defecta virtute cõmotões rigoris ꝛ eius molestatiões nõ patiẽte: Aut ex purgatõe augmentãte defectõem virtutis. Si vero rigor sine purgatione fuerit: neq; b laudabile erit duab' ex causis. b enim accis est causa defectõis vtutis: vl signũ est caloris deficientis: qz rigorẽ purgatio cõsueuit seq̃ vomit' vel sudoris: q̃ quz nõ adsit: debilitatẽ mõstrat vtutis. 47

EXcreatões si in febrib' nõ deficiẽtibus liuide ul' sanguince ꝛ fetide ꝛ fellee sint: oes male sunt. egeste uero bene: bone sunt: ꝛ fm secessũ: ꝛ fm urinas. si uero nõ aliquid utiliũ egrediat' ꝑ hec loca: malum.

SLom q̃ aphorismus debet esse breuis: ita debe/
ret abbreuiasse omnes purgatiões que ex mala
materia sunt ⁊ bene purgãtes sunt infirmo lau
dales. Sz nũc hippocrates taliter intẽdit. Monstrauit
enĩ tria genera purgatõis. vnũ ex ore cum excreatione:
alterũ cum egestione: tertiũ cum vrina. Postq̃ inuesti/
gauit species purgatiõis cum screatiõe dicens: Liuide:
sanguinee: feride: ⁊ cholerice: que omnia screatiõi sunt
attinẽtia. Etsi enĩ malam materiã purgantia: qualitates
malas fuisse mõstrant in purgato corpe: tamẽ aliquãdo
purgatio est sicut purgatio eruginis in putrefacto apo/
stemate: que nõ iuuat morbũ illum cuius causa exiuit.
Aliquãdo erit purgatio illa sicut saniei rupti apostema
tis: quã sequit mũdificatio laudabilis membri infirmi.
signa vero bonũ esse q̃ egredit mõstrantia: sunt mate/
rici maturitas: ⁊ corpis tolerãtia: ⁊ subsequẽs infirmi le
uitas ⁊ morbi natura: temp⁹ quoq̃ ⁊ etas: ⁊ regiones: et
infirmi natura. Finis vero huius aphorismi in libꝫ in/
uenitur duobus modis. Un⁹ taliter sicut hic scp̃tus est.
si vero non aliquid egrediat vtiliũ p locos hos: malum.
Alii libri carẽt nõ. si vo aliq̃ vtiliũ egrediat: malũ. 48

IN non deficiẽtibus febribus: si
que quidẽ extra frigida fuerint.
que uero interius ardeant ⁊ sitim habe
ant: mortale.

OPortet inuestigari: si hec accidẽtia possunt esse
in febre nõ deficiẽte. ego enĩ hec accidẽtia: neq̃
vidi: neq̃ esse cognoui: nisi in febribus pacutis
⁊ cõtinuis: si periculose ⁊ pessime fint: sicut in febrib⁹ li
pariis: in aliis nõ. neq̃ in acutis febr bus salubrib⁹: neq̃
in tertianis que calidiores sunt aliis. Q̃d vero iũxit qum
diceret: Non deficiẽtibus: nullam differẽtiã inter alias
⁊ liparias intellexit. Sed sicut qum dixit: In spõdilib⁹:
nõ solũ in spondilib⁹ dixit: sed spondilib⁹ dorsi: mõstrat
se intendisse nusq̃ spõdiles: nisi in dorso esse: ita ⁊ hic si
interiora ardeãt: mortale. in quibusdã febribus solus. s.
non deficiẽtibus intendit. Causa horũ accidentiũ apo/
stema est calidissimũ de genere phlegmonũ ⁊ herisipila
rum: que sunt causa sanguinis trahẽdi ad locũ membri
vbi apostema fit: vnde ⁊ incẽdũtur interiora: ⁊ cutis fri
gescũt exterioza: sicut videt ĩ ĩitio rigoris ĩ febrib⁹. 49

IN non deficientibus uero febri
bus si labium aut oculus aut sup
ciliũ aut nasus distorqueatur: aut nõ
uideat aut non audiat: iam debili exi
stente corpore quodcunq̃ horum fiat
prope mors est.

TOrtura fit in membris qum extendũtur lacerti
iũcti ipsis vertentes se ad radices sui originis.
Spasmũ vero ⁊ tetanum patiũtur nerui: aut ex
causa calidi apostemat⁹: aut ex nimia frigiditate siue sic
citate: que si neruis eueniũt: molesta sunt: maxime ĩ nõ
deficiẽte febre ⁊ infirmi debilitate. quodcũq̃ enim horũ
duorũ apparet: mortis vicinitatẽ ostẽdit: maxime si nõ
videat neq̃ audiat: virtus enĩ sensualis est defecta. 50

UBi in febre nõ deficiẽte disinia su
pueneri ⁊ desipientia: mortale.

ALiquãdo hec accidẽtia vtraq̃ de vna sunt cau
sa sicut cerebri passione: vnde q̃lib fit spũs ma
gnus ⁊ rar⁹ in pnosticis dicit. Aliqñ ista disinia
est ex passione in quibusdã instrumẽtis spiritualib⁹ ha
bita: quia qum apostema in interiorũ costarũ sit pellicu
lis: vel in pulmone: siue cetere passiones pectoris ⁊ pul/
monis: mutatur spirit⁹: que omnia molesta sunt ⁊ peri/
culosa: maxime cum febre acuta: que cũ his morbis sem
per contigit. Q̃d autẽ dixit In febre non deficiẽte: supe
riori assimilatur nostre sentẽtie. 51

IN febrib⁹ apostema non solutuz
ad primas crises: longitudinem
egritudinis significat.

QUod in hoc aphorismo dicit: palam esse videt:
neq̃ necesse fuit vt diceret. Sine dubio enĩ ita
est: vt si apostema in pma crisi non deficiat: mor
bi longitudinẽ portẽdit. Primã crisim nominat initiuz
future crisis: ideo longitudẽ morbũ designat: quia nimiã
morbi mãm designat: que pre multitudine etiã ante ter/
minũ prosũpit. 52

QVibuscũq̃ in febribus aut i aliis
egritudinibus uoluntarie oculi la
chrymantur: nihil inconueniens. Qui
buscunq̃ uero non sin uoluntatez: in
conueniens.

IN pronosticis dictũ est: q̃ lachryme de oculo
fluentes: non sunt laudabile signũ: quum in q̃
oculi nihil patiũt: neq̃ ophtalmiã: neq̃ palpe
brarũ asperitatẽ: ⁊ similia. Lachrymarũ enim flux⁹ sine
oculis patiẽtibus: neq̃ ex volũtate infirmi: defectõem si
gnificat cõtentiue virtutis. Non autẽ qui in fine huius
aphorismi peior: cõparatiue dixit: bene dixit. Error enĩ
fuit in primis hoc scribẽtis: non hippocratis. 53

QVibus in dentibus in febribus li
mositates fiunt: fortiores ⁊ diu
turniores fiũt febres.

LImositatis causa est nimius calor: quo humidi
tas phlegmatica deficcat. 54

QVibus plerũq̃ tusses sicce ⁊ mo
dice prouocate in febribus utenti
bus: non ualde sitientes sunt.

SIcce tusses intelligũtur quibus nihil screatur:
que aliquãdo sunt ex mala complexiõe instru
mentis spirit⁹ dominãte: aut ex gutturis asperi/
tate: vel ex subtili ⁊ parua humidi tate. Et quodcũq̃ ho/
rum fuerit: necesse est pulmonis cãnales humectare.
Si autem ex asperitate sola fit: oportet vt ex motu tus/
sis pulmo humiditatẽ attrahat ex vicinis locis: vnde nõ
valde sitiunt. 55

IN bubonibus febres facte: oẽs
male exceptis ephimeris.

OMnis febris vni⁹ diei ab hippo. vocat ephime/
ra: que aliqñ venit ex apostematib⁹ que in ascel
lis sunt in inguinib⁹: aliisue corpis carnib⁹ mol
liorib⁹: quor causa est manifesta. nisi enĩ sit manifesta
⁊ appareãt apostemata: nõ est febris illa nisi ppter aliq̃
viscerũ calida apostemata. 56

EBricitanti sudor supueniẽs nõ
deficiẽte febre: malũ. plõgat enĩ
morb⁹: ⁊ humorẽ plurimũ significat.

Si hũc aphorismũ superiori cõtinuasset: vbi Sudor multus calidus dixit: ⁊ frigid⁹ melius esse. mõstrauit tamẽ hic vnde malũ fit. non enim satis est: q⁹ morbus non deficiat: sed etiã longitudinẽ suã nũciat. causam lõgitudinis mãi nimiã esse mõstrauit: que qum fit nimia: necesse est temp⁹ prolongẽ: qõ hanc causam consumat. 57

a Spasmo ⁊ tetano habito febris supueniens soluit egritudinẽ.

Tetan⁹ est species spasmi: in quo tamẽ qũo mẽbrũ fit spasmatũ non apparet: nisi quãdo ante ⁊ retro extendit̃ equaliter. vnde ⁊ ppie tetanus extensio dicit̃. Spasm⁹ ergo triplex est generaliter: aut enim est ante: aut retro: vel tetan⁹. i. vtrũq. Causa spasmi sicut dixit hippocrates: aut plẽitudo est neruosi mẽbri: aut inanitio sui: qui spasm⁹ qum acutã febrẽ sequat̃: ex inanitione efficitur. si antecedat: necesse est ex plenitudine fiat. Et huic spasmo si febris superueniat: dissoluit̃ humiditas calefacta humiditate sua: ad quem curandũ taliter medici intẽdũt. Qualiscũq; fit post febrẽ spasm⁹: mortalis est ⁊ pessim⁹: q̃ vo ante nõ fit̃r. 58

a Causone habito rigore supueniente solutio fit.

Vbi de rigore disputaui: in eodẽ libro diri causã quia rigor aliqũ fit de hũoribus cholericis: velociter se mouẽtib⁹ in mẽbris sensibilib⁹: quẽ q̃ patiũtur nece est: vt sudore supueniente: vel cholerico vomitu soluat̃: quia hũores cholerici qui mã sũt acute febris ereũtes mũdificãt corp⁹: vnde ⁊ febris soluit̃. vñ hippo. Causa acute febris venax est ꝗficatõ in estate: que tũc hũores cholericos sibi trahũt ex cholerico genere. 60

t Ertiana uera si non iudicatur in septem periodis longissima erit.

Nulla inter causon ⁊ ẽtianã differẽtia est q̃ãtum ad mãi vnde generãt̃. ambe eiz nascũt̃ ex cholera rubea. Sed tñ causon est qũ ipsa cho. dominẽt̃ ⁊ augmẽtẽt̃ ebuliẽs intra venas cuz sanguĩe mixta. tertiana vera qũ moueat̃ p corp⁹. Uera ẽtiana ẽ: q̃ nãm suã fuat: in qua pura cho. ru. dñat̃ ⁊ mlta. Tẽpore quo q̃ estiuo regiõe: ⁊ etate infirmi: cõplexiõe fim̃r calidis ⁊ siccis: ẽtianam huiusmodi nẽce est cũ rigore inipolari: ⁊ cũ sudore vel vomitu cholerico: siue cholerica egestione suã accessionẽ finiri: siue etiã cuz oñibus his: Quod qũ fit: eracerbatio sua mlto minor est quiete. tota eiz interpolatio duob⁹ dieb⁹: ⁊ duab⁹ noctib⁹ cõplet̃. Uera ẽtiana nõ plus q̃z. xij. horis exacerbat̃: vñ hippo. Huiusmõi tertiana lõgior in. vii. periodis finit̃. q̃tum eiz ꝛtinua in vna die facit tñ interpolata in vno piodo. vñ ⁊ iud cat̃ fm numerũ periodoꝝ. vñ hippo. hoc idem in ꝓnosticis intẽdit: qũ q̃rtanã febrẽ noiauit dicens: Judiciũ q̃rtane est fz hãc rõez. Nos ãt puidẽtes q̃rtane siue tertiane crises: fm piodos iudicam⁹ eas: ñ fm dies. Septez ãt piodi tertiane vẽiũt in die abinitio. xiii. vbi al'n finit̃: neq; xiiij. expectat̃. qũo ãt fe. acuta die termiat̃. xiiij. pacuta vo. vij. die: fil'r tertiana. vii. piodis: viores eniz tertiane in vii. piodis termiant̃. ⁊ sic possibile ẽ pacutas. v. vl'. iiij. seu. iii. die finiri: fil'r ⁊ ẽtianas in eodẽ nũero iterpolatiõis: neq; va vii. piodos expectat. Hippo. hui⁹i ẽtianã al'n appellar vera: al'n absolute ẽtianã: sic ⁊ h. ꝛsuetuit eiz ipe ⁊ oẽs antiq̃ febrẽ huiusmõi his duob⁹ appellare modis. 60

q Uibuscũq; aures in febribus surdescũt: sanguis ex naribus fluẽs aut uenter turbatus soluit egritudinẽ

In apho. alio ante dixit surditatẽ esse: qũ humores cholerici ꝗstipati caput ascẽdũt: q̃ dissoluũt̃ qũ vẽter soluit̃. In h apho. eadẽ noiauit: fz sanguĩ subiũxit. sãguis eiz ex narib⁹ fluẽs: soluit surditatẽ in febrib⁹: si ñ instr̃i audit⁹ eẽntia patiat̃. neq; mirãduz si cessent accũtia: qũ purgẽt̃ hũores generãtes ipsa. 61

q Uel iudicãtur in paribus diebus dissecta sunt: ⁊ amica ꝓuersiõis.

Hunc aphorismuz hippo. fecisse ego non possum credere. est enim falsus: quia in ꝓnosticis: ⁊ in hoc eodem libro dies creticos per quaternariuz numerauit: ⁊ in epidimia mltos infirmos quibus crisis in. xiiij. venit scripsit: neq; solum in. xiiij. sed etiam in. xx. atq; xl. ⁊ lxxx. Jtez in. xxiiij. solet esse crisis: ⁊ in. xxxiij. ⁊ prima crisis in quarto. quomodo hic ergo dicitur: Si in paribus non dimiserit diebus: melius esset si in creticis diebus febris non dimiserit scripsisset: sicut in quibusdã libris est inueniri: sicut hic etiam sequit̃. 62

q Uibuscũq; in febribus quotidie rigores fiunt: quotidie febres soluuntur.

Rigores sunt qum cho. mouetur: ⁊ per totuz corpus effluens in vnaquaq; interpolatiõe purgat̃ ẽũ necesse est vt febres soluãtur. Similr si tertiane ⁊ q̃rtane sint: soluent̃ fm numer⁹ sue interpolatiõis. poslq̃ solent reuerti cum inꝗpolatiõibus aliis. si autẽ febres soluãtur: quedaz tamẽ qualitates male remanẽt intra corpus: que fuerunt causa reuersiõis ipsaꝝ. 63

q Uibuscunq; in febribus icteritia supuenerit añ septimũ diẽ: malũ.

Icteritia aliquando est qum chol'. rub. per totuz corpus effundit̃: ⁊ maxime in cute fm crisim. Aliquãdo est accidẽtalis ꝓpter passionẽ epatis qõ tripliciter patitur: vnde icteritia generat̃. aut enim durum apostema sustinet: aut calorem: aut constipationẽ. Duruz apostema non venit subito: quia fit malũ diuturnum: ⁊ longis diebus creatum. Calor ⁊ cõstipatio possibile est vt veniat subito: ictericia aũt ante septẽ dies de his duobus est: quia cholera rubea non potuit fluere: ⁊ per totũ corpus se diuidere: fm crisim ante septimũ diez Quod aũt dixit hippo. ictericiã ante septimũ malũ esse: verz est: etiaz neq; post septimũ veniẽs bonũ esse verz est: sed non certũ. hoc tñ hippo. bene dixit in aphorismo sub sequenti: quia potest esse vt durũ apostema vel cõstipatio post septimũ veniãt: neq; cholera per totum corpus fm crisiz se diuidat. Inuenit̃ aũt in aliis libris aliius esse finis huius aphorismi sic: Nisi qũ de ventre nimia humiditas exierit. qõ qui adiũxit cholerã diuersaz per corpus ecire cũ hũiditate illa: ⁊ morbũ illũ soluere itellexit. 64

q Uibuscũq; in febribus in septimo aut nono aut undecimo aut q̃rtodecimo die icterícia supuenerit: bonuz: si non dextrum hypocondriuz durum fiat. si uero fit: non bonum.

Hic aphorismus superiori est coniũctus: ut sic dicatur: Icteritia ante septez dies: sine dubio maluz est. si ãt in vii. siue post: bonũ. nisi dextrũ hypocõdriũ duz fiat: vñ epar intelligit̃ pati: quod superi⁹ dixi.

Cū enīz sanguis in epate nō pōt mūdificari: nisi fel totaz amaritudinē sibi cōmixtā ⁊ cholere prinētē traxerit per vias: q̄ inē fel ⁊ venas sūt epatis: ꝓstipatiōe inclūdiente illis: siue ex apostemate: siue q̄buslibz alijs: neēe est sanguinē nō mūdificatū per totū corpus diuidi: ⁊ ictericiā inde fieri. 66

¶ In febrib⁹ circa uētrē cauma forte ⁊ cordis morsus: malum.

Q Um cor audiam⁹: os stomachi intelligim⁹. An riq̄ eiz in b̄ ueniūt plūmi: vt dolorē hui⁹ loci appellēt dolorē cordis. Morsus āt in corde: ⁊ dolor: vnū eē intelligit̄ ꝓ eos. Alij dicūt eū ītellexisse morsū in corde: ebulitiōez mot⁹ cordis: quē inpetrati sūt sic dicētes: Ebulitio cordis ē mot⁹ spissus: qui q̄si iectigatio q̄daz eē videt̄. Cauma forte in vētre. i. stomacho est cho. ru. in hac sua tunica supiori feruor. vñ hūc feruorē patiētes morsū in ore stomachi pati neēe ē: ⁊ cordis morsuz b̄ eē intelligūt: hec ḡ accūtia iō sūt mala. Si āt ex vbis hippo. morsū cordis spissum: ⁊ velocē motū ei⁹ ītelligē velit: ⁊ maxīe iectigatōez: hec accūtia sūt mala: ⁊ in vltimitate pessima sunt: quia vite fundamentuz igneo calore eē calefactum ostendunt. 67

¶ In febribus ex somnis timores aut spasmi: malum.

IN alio p̄cedēti aphorismo hippo. mōstrauit sōnuz nocētez infirmis: quē mortalē dixit: ⁊ vnde hoc firmaret̄ subītulit: vbi inq̄t: Si desipiētiā sōnus sedat bonuz, q̄b⁹ ex vbis ondit̄ sōnū malū eē: cū quo desipiētia nō sedat̄: ſz pon⁹ augmētat̄: ⁊ etiā ab eodē efficit̄. In b̄ etiā aphorismo mōstrauit nocumentuz sōni. i. timores ⁊ spasmū. loco āt spasmi in alijs libris dolorē inueni. Mīrotiēs etiaz vidim⁹ in morbis mortalib⁹ in sōno timores: dolores: ⁊ spasmū fieri: que tūc subsequūt̄: qū mali hūores q̄ mā sūt morbi: in sōno caput ascēdūt. Timores eiz significāt mltos hūores qui sunt mā morbi in sōno ascēdisse ad caput: ⁊ iuoluisse cerebrū. Spasmi vo inanitōez: tūc eiz nā magis mouet̄ interi⁹ q̄z exteri⁹: ⁊ sic qui post cibū ilico dormiūt: grauitatē in capite patiunt̄. Silr qui ad sōnū corpib⁹ hūore plenis deueniūt: grauat̄ ⁊ patit̄ eor cerebrū. Si enīz hūores illi sint melācholici: adsūt timores: in alijs spasmi ⁊ dolores semp: qz sōn⁹ cā est horz ꝓpter effluētiā hūorz in viscera ⁊ cetera mēbra interiora. sed tñ idem sōnus maius dat iuamētū in digerēdis hūorib⁹. vñ dormiētes post saturitatē nō mltū patiūtur: sed alijs in his nō solū hūores in cerebro adunāt̄: sed in ore stomachi: ideoq̄z sum⁹ inde magl ascēdit. si tñ bi digesti sūt: sōnus bon⁹ erit. si indigesti: malus. 68

¶ In febrib⁹ spiritus offendēs malum: spasmū enim significat.

O Portet enīz aerē hic intelligi per spiritum: qui est anhelit⁹: sic in ꝓnosticis: ac si diceret: si aer qui est anhelit⁹ mutat⁹ fit a vijs suis. i. si aliq̄d eū offenderit: ita vt trūcet̄: spasmus significat̄. Hoc enīz nō ꝓtingit: nisi qū lacerti: ⁊ nerui mouētes pectus incipiūt spasmari: q̄ō si augmētet̄ ⁊ in alijs mēbris mltiplicet̄: in spasmū incidit infirm⁹. Motus autē anhelit⁹ est duobus modis. vn⁹ in tractu aeris: ⁊ mouet̄ interi⁹: alter emittēdo aerē qui mouet̄ exteri⁹. Aer aūt alīn offendit̄ qū anhelit⁹ trahat̄. ⁊ hoc est q̄ō dixit hippo. Tractus anhelit⁹ alīn multiplicat̄: vt post posē tractū alter subsequi ilico videat̄: sine q̄buslibz remissiōib⁹. aliq̄n etiā offendit̄ emittēdo: sic idez testat̄: Aliq̄n inq̄t aer in vijs suis offendit̄: qū exterius egredit̄: in q̄bus ambob⁹ vnus solus cursus anhelit⁹ ab eodē mōstrat̄: in hoc vo ois anhelitus offendit̄. Si inquit aer in vijs suis exterius: siue interi⁹: siue in vtrisq̄z offendit̄: malū est. hoc hippo. intendit hic. 69

¶ In febrib⁹ acutis spasmi: ⁊ circa uiscera dolores fortes: malum.

F Ortes nāq̄z dolores ex spasmo sunt. si q̄ spasmus fiat in acutis febrib⁹: aut febres ōsiccasse: aut nimiū hūores exuberasse significat. 70

¶ Tālib⁹ urine grosse: globose: pauce: nō sine febribus mltitudo uenienis: ex his tenuis iuuat. maxie uero talia ueniūt: q̄bus ex ꝓncipio: aut celeri⁹ hypostases fiunt.

V Rina est colamentū sanguis ex epate veniēs ad vesicā. Grosse aūt ⁊ globose vrine: ex pīgui ⁊ glutinosa mā fūt: vñ ⁊ pauce sūt: qñ ex ipsa dēsitate exire ꝓhibētur. De aūt si mlte ⁊ tenues fiāt: iuuāt: qñ mām subtiliatā significāt: qū iaz nō sit excūdi impedimētū: maxie vo he illis euēiūt: in q̄bus vrine aut statim a ꝓncipio: aut nō mltū post ꝓncipiū bīt hypostasim: grauis eiz est materia. q⁹ vrinā grossaz dixit: nō sufficit hippo. ⁊ ideo globosam adiūxit: in quo ondere nobis intēdit: aut q̄ītitatē sue grossitudinis: aut diuersitatē: qū frustra in ea appareāt diuersa cārābis. i. globis filia. Jn q̄busdā libris loco globose limosam inueni: ⁊ hoc in libris Timothei est inuēiri: ⁊ itidem in libris Dionysii. Sed hi si cū grossitie sua diuersitātē hūorz ondere ītēdērūt: nouū quoddaz significauerūt. Si aūt q̄ītitatē grossiciei solū: non magis aliq̄d: q̄z alij mōstrauerūt. Sed hippo. in his vbis non se intēdisse mōstrauit: nisi tñ vrinā paucā ⁊ globosam: sic post testat̄ in subsequētib⁹: qū mltitudo veniēs ex his tenuis dixerit. Et si vrinā paucā ⁊ grossaz diceret: nō min⁹ significaret. mltis eiz hec vrina sine febrib⁹ eēit: qū natura hūorz abūdātiā expellat per renes. ſz etiā hec vrina alīn nālit̄ est in febrib⁹. neq̄z q̄squā arbitrari pōt q̄re mutatō hui⁹ vrine in febrib⁹ ad ꝑiuz fit illaudabil̄. Mutatiōes enīz vrinarz ⁊ in febrib⁹ plūmū determīate in spissitudinē sūt: qū morb⁹ accedat ad ōclinādū. Ad nihil ḡ aliud hippo. b̄ indicauit: nisi vt q̄ō rar̄ erat ondēret nobis. aliq̄n enim in initio morbi: siue par̄ post initiū: vrina pauca ⁊ grossa ē cuz fecib⁹ in fūdo: q̄ō qū fit: nō sic alia vrina bonū signū erit. ⁊ sic si in tenui vrina in initio morbi ante digestos hūores hypostas apparēat: ñ est laudabil̄. sic etiā si vrina grossa pauca in q̄ītitate erit. nō enim per renes exire potuit. ⁊ qū mali hūores plūmū purgētur: q̄ō aūt remanet digerit̄: neēe est p vrinā subtilē egrediat̄. hoc aūt plani⁹ q̄z ab hippo. dicit̄: qz ipe tenuē dixit absolute. vrina nālis nō debet absolute eē tenuis neq̄z grossa: ſz inter vtrūq̄z mediocris. i. grossior subtili aquosa. subtilior grossa cārābosa ⁊ trūbosa. ⁊ neēe est vt fit mlta: qz qū pre sua conclusione. i. opilatiōe prius non pōt exire: putrefacta oppilatiōe mltam oportuit emergere. 71

¶ Talibus urine in febrib⁹ ꝓturbate ⁊ ꝓuerse uelut subiugaliuz: his capitis dolores aut adsunt: aut aderūt.

H Une quidam cum superiori continuant aphorismo dicētes: Quibus vrine sunt conturbate ⁊ cōuerse velut subiugaliuz: dolores in capite aut adsūt aut aderūt. hoc q̄ō dixit ꝓuerse: ꝓtrariuz supiori putāt eū posuisse. i. tenuē. Alie vo ꝓuerse ītēdūt turbulēte.

Sed quia priores subtilē vrinā capitis dolores significare putāt fallūt: qū semp dolores capitis turbulēta vrina soleat ātecedere vel seq. Iterū hypo. vrinā hāc turbulētā voluit itelligi: qū velut subrugalū subtulit. Tales enim vrinas: aut hūoruz turbatio: aut ciborū indigestio reddit: quorū fumositas ad caput ascēdēs dolorē facit: qō fit qū calor in grossaz mām incipiat opari. Videm⁹ eiz in exterioribū qū calor ignis in q̄busdā corporib⁹ operē ventos generari: ⁊ mām inde turbari: sicē in cera: ⁊ pice: ⁊ resina: ⁊ silib⁹ pōt inueniri. Quedā aūt huiusmōi vrinaz turbulēte oiu existūt: q̄ scilicz hypostasim grossam velocit faciūt qō qū fiat velocitatē cessant] morbi significat: Que vero hypostasiz nō faciūt: ⁊ turbulēte existūt: si fortis sit virtus: lōgū morbū significāt: si debil: mortē. Sz hec hu⁹ aphorismi ratōi nō attinēt. Nos tū subdidim⁹: qū adiuuet: q̄ ad hūc apho. explanādū attinet: hoc ē si vrina inq̄t ē turbulēta neēe est vt aut dolores capitis adsint: vel futuri sint aut iā affuerit: sicē hypo. dixit. Fuisse eiz vēhōsitates cū calore cito ascēdūt caput: nō tū neēe est in omi capitis dolore huiusmōi vrinā esse. Aliqñ eiz dolor capitis ex solo calore fit: vel ex cho. ru. ī capite: vel stomacho exūte: vel alīs ex nimia hūiditate caput inhabitāte: alīs ex ꝓstipatōe: alīs qū ex grossa capitis vēhōsitate. in hoc nullo neēe est vrinam turbari. 82

Q Uibus in. vii. terminātur: his nubem habet quarta die urina rubeam: uel alia ſm rationem.

Plurimi hu⁹ libri inēpretes hyp. in hac arte ignorātes: sicē in multis locis: ita ⁊ in hoc apho. sūt decepti: qz arbitrati sūt alia ſm rōem dixisse: vt ostēderet significatiōes de sōno: vigilis: anhelitu: potiōe: vomitu: ⁊ silib⁹ aliis in ꝓnosticis mōstratis: q̄ si fz q̄ oportet appareāt: crisim in. vii. futurā significāt. Quos ego dico igrare ꝓnosticorū fundamentū: qz qū infirmi vigilāt: plūmū angustiantē: ⁊ febris augmētat: anhelit⁹ mutat: qū ad crisim appropiquat. Nō ḡ neēe est ex his significatiōibus in vrina apparētib⁹ liberari his accidūtib⁹. Intēdit ḡ qū Alia ſm rōez diceret: alias significatōes multas sepius apparētes: quas ignorasse credo libruz hunc inēpretātes Isti enim festinauerunt ad interpretandū anteq̄z hypocratis caperēt intellectū. Quarta enim dies sicē dixit hypo. nūcia est que mōstrat q̄lis futura sit dies. vii. Oēs ergo future significatiōes coctōez ꝓtēdētes: ⁊ in ipa apparētes crisim significāt in. vii. futurā. vii nō solū in q̄rta rubea nebula in. vii. crisim significat: iz alba adhuc certior ⁊ dignior: ⁊ hoc maxīe si media sit nebula ⁊ suspēsa: oiū cta ⁊ eqlis. Si aūt morb⁹ acut⁹ sit: sola mutatio coloris vel liquoris. i. substātie vrine ad futuraz crisim in. vii. die sufficit. vbi grā: vrina tenuis si ingrossēt in q̄rto die grossitie moderata: vel vrina alba: si citrinēt vt pomū citrinū in his morbos hūitib⁹ pacutos neēe est crisim die. vii. vēiat. Hypo. aūt tūi ynā significatōez noiauit. i. rubeā nebulaz p̄cipiēs nos alias significatiōes cape: p hāc oīdētes crisim futurā si sint tales: q̄les innuit per ista. Hec aūt signa in die quā nūciam vocauit sūt apparētia: sicē vrina: sputa ⁊ egestiōes. hec eniz semp crisim futurā significāt: sed tū nō semp laudabilē. In hoc aphorismo solā rubeā noiauit: qz raro apparet: ⁊ est singularis. alba eiz sepi⁹ apparet ⁊ in digestione certissima est. Si aūt hypo. tale qd de rubea retcuisset: nullus in ea tantam vim inde esse crederz Rubeus eniz color esi salutē morbi significet longiorz esse: tamē demōstrare solet. vii hypo. in ꝓnosticis: Urina inquit si sit rubea: ⁊ hypostas similr ⁊ leuis: significat morbū priorē longiorē: iz tū saluberrimū. Sed adhuc debet inuestigari: si rubea nebula quā apparentem in q̄rta crisim futurā in. vii. dixit significare hypo. si inquā apparens in aliqua alia nunciatura aliam futuram crisim sine non futuram portendit in subsequenti cretica. Hoc autem inuestigari faciēdum est in infirmis. Nullus enim rubee augmētum non tale ⁊ tam certum: si in q̄libz alia appareat dat signū qualiter ⁊ quātū in quarta apparēs dat iudiciū: nisi qū morbi mot⁹ sit velocissim⁹. In hac. n. nebula ī q̄rta visa: iā tēpis tantū p̄ēijt quātuz vsqz ad. vii. trāsituru ē. hypostasi eni apparēte rubea in quarta: possibile est crisim venire in septima. sed si in vndecia apparuerit: ipossibile ē tres dies sibi sufficere ad faciēdā crisiz: necesse ē ergo pl⁹ tēpis sibi dari. Si igit̄ ꝗ rubea appareat: certū q̄dē bonū significat. Vidi. n. multociēs huiusmōi signū apparere ī q̄rta ⁊ crisim deuenire ī vij. ⁊ vbi ī vii. deuenire crisiz in xiij. ⁊ vbi in ix. vidi crisim deuenire ī xvij. ⁊ vbi ī xi. crisis fuit in xx. ⁊ vbi in xx. ⁊ crisis in. xxxx. deuenit. 83

Q Uibus urine lipide aut albe: male: maxime si in phrenetici apparent.

Vrine lipide huiusmōi multā longī quitatē significāt decoctiōis ⁊ morbi: vñ ⁊ virtutē dissolui ⁊ est mortale: sicut videmus de febribus ⁊ phrenesi. Ego aūt cōfirmo ifirmū huiusmōi ñ euasisse: si inq̄z talē habuerit vrinam: qū eni hic morbus de sola fit cho. necesse fuit apparere vrinā cholerica. Sz si vrina aquosa lipida appareat: multā longī quitatē coctiōis significat: ⁊ motū cholere sursū portendit ad caput ascendere. Aliqñ. n. vrina solū est lipida: vel solū alba: vel solū tenuis: ⁊ tū colores cholerici apparent ī ipsis: sed qū aquosa ⁊ limpida sit in vltimitate cruditatis est. Qō autem dixit Maxīe si in phrenetici: in eis plurimū apparere intendit: neq̄z ita est sicut alī intelligūt: quasi ī omni phrenesi hanc videri necesse sit. hoc aūt arbitrātes nō signa infirmioz intellexerūt ſm q̄ oportet. Inueni vo ī alīs libris taliter scriptū hūc aphorismū: Quib⁹ vrine limpide aut albe male: ⁊ he ī phrenetici appēt maxīe iz q̄ cura de lfaturis: ī qb⁹ iz diuersi sensus tū vn⁹ ⁊ idē dixi. 84

Q Uibus hypocōdria suspēsa fūt: ⁊ subrugiētia lumbi dolore supuenente: uentres his humectantē: si non uētositates crūpant: aut urine multitudo supueniat: i febrib⁹ uero fiūt hec.

Ic hypo. hypocōdria suspēsa dicit ⁊ tumida esse: qō multū sit ei caus⁹: Primo ex uētositate gssa ⁊ inflatia: ⁊ hic loq̄t de ista. Fit aūt duob⁹ modis: vel ī ocanitate stomachi fit: ⁊ vicis sibi locū cito dissolubil: vel aliq̄ cā accidētali: Inē que duo hāc hypo. oziaz secit. i. subrugiētia. Prima eni nō sic habuit: iz sub hypocōdria tetinositatē ⁊ tumorez quasi vter. Altera habuit ruginū: qui quasi vor ē illi⁹ vētositatis qū nec magna nec multa fit. Nec aūt vētositas tēdit ad inferiora: qū hūiditate pīa: q̄ qū descēder t cū ea: ⁊ tūoz usqz ad hypocōdria descēdit quo ad inferiora oozsi pueneri: nisi quz mēbra illa distēdant mēbra inferiora sunt dolorosa. Aliqñ quoq̄z eadē hūiditas descēdit in vētrē: ⁊ largo facto foramine cogitur exire: ergo bene dixit qū diceret: Neēe est his humectentē ventres: nisi festinēt ad uenas hūiditates ille: ⁊ tunc p anū ereūt vētositates. Aliqñ etiā vtrūq̄z redit ad venas. i. vētositas ⁊ hūiditas: sicq̄z ōniq̄z ad vesicas. q̄ ī febrib⁹ dixit ꝗ fiēt: ꝓsuetudo ātiquoz fuit qū dicerēt:

ille febricitauit: vel febres hũit; febres intẽdere fiũ calore apostẽatis: ⁊ sine vulneribus: ⁊ passiõibus alicui mẽbro ppre accũtibus. qui eiz fabricitãt ex apostemate lateris seu pulmonis seu cuiuslibz mẽbri cõsueuerũt de his dicere pleuresi: periplemonia: splene: ⁊ similib⁹ eos laborare. Intẽdit aũt hic in febribus duobus mõis: aut vt hec accidẽtia dicta ex febrib⁹ sint: q̃ nõ sunt cũ apostematibus aut in hec mẽbra veniũt nõ vẽtositatẽ: neqz vrinã faciẽtia: neqz solutiõez: quoz cã qz hec rugiositas veniens in hec mẽbra nõ fit nature cursũ est: iz fit morbũ. 85

QUib⁹ spes ad articlos apostẽa cõuerti: eruet ab apostemate urina grossa ⁊ multa ⁊ alba facta: uelut in laboziosis febrib⁹: Et maxie si q̃rtanis q̃ busdã incipit fieri. Si uero sanguis ex naribus fluat: ualde celeriẽ soluũtur.

DIrit aũ in articlos laboziosos cuẽire aũ morbũ apostema: ⁊ etiã tũc si in morbo laboziosiz fuerit illud mẽbrũ. Et his idẽ q̃bus morb⁹ plõgat. qõ fit ex mltis ⁊ grossis hũoribus. Si aũt nã ꝓdozat ad mũdificãdũ cũ vrina corp⁹: ab apostemate euadit infirmus. Tal eiz vrina mltã mãm pblegmaticã ostdit: q̃ per corp⁹ fluẽs in articlos colligit: ⁊ apostema ⁊ doloze facit. sed si in q̃rta die q̃ est septie cõtẽplaria hec vrina fiat: ipa mã per vrinã deducit: ex q̃ apostema futuz erat. Qõ aũt dixit sanguinẽ fluere e narib⁹: euacuatõez vlem ostẽdit cũ purgatiõib⁹: q̃ ãtea p vesicã egrediũt: illi⁹ materie inq̃ purgatõibus: que futura ad articlos fuerat ad apostema generãdũ. Et febres laboziosas ad sil tudinẽ hoũ intellerit: per q̃s alias dãret intelligi. In ꝑma vo nũcia: fecit hũores fluere in vrine vias. hec febris laboziosa sola velociter generat apostemata: nõ longũ expectãs tpe: sicut quelibet febris alia. Aliquãdo fiũt apostemata post auriculas in his febribus: pter q̃ hũores descẽdãt ad inferiora: vbi generat apostema. sed si calor fit mltus: neẽe est vt materia ascẽdat supius. vñ vel apostema post auriculas gignitur: vel sanguis fluxus e naribus. q̃ qualiter apostema per fluxũ sanguis velocius q̃ vrina solut: nõ neẽe est mõstrare hic: qũ hoc omib⁹ pareat. vñ hypo. Si sanguis fluat ex naribus valde celeriter soluit. vrina vo tẽpore soluit longo. Quod dixit In q̃rtanis. i. die q̃rto: ad similitudinẽ artmlit. i. die nũcia. oportet aũt fm hanc oẽm diem intelligi nunciam. 86

SI sanguinẽ: aut pus minxerit: renũ aut uesice ulceratõz significat

QUm vlcera in renib⁹: vel vesica sint: aut in loco vbi vena sit: nõ parua: maxime cũ corzosiõe aliqua: neẽe est sanguinis mictura sequat. Si aut ẽ eadem vlcera non in loco sint: vbi vena sit: neqz sunt corrosiua: sequit sola saniei mictura. Aliqñ etiã vlcera sunt in vrine vijs: vñ iũgũtur sanies ⁊ sanguis. De ãt vie sunt inter renes ⁊ vesicã. pũt eniz vulnera esse in renib⁹ vel vesica. Possumus aũt intelligere in sanguis mictura aliud eum intẽdisse: non eniz idez eẽt dicere: sanguinẽ mingũt: ⁊ sanie mingũt. Aliqñ eniz apostema crepat extra vrine instra: ⁊ tũc mingũt duob⁹ vel trib⁹ diebꝰ sanguis ⁊ sanies: sicqz cessant. Sz qui mingũt sanguinẽ mltis diebꝰ: ⁊ mẽsib⁹: significant eẽ in vesica vulnera: vel renib⁹. põt aũt intelligi loc⁹ vbi vulnera sũt ex doloze: ⁊ ex exeũtib⁹ cũ vrina: que dicã postea. intẽdim⁹ ãt in vijs vrine sicut in renibus vel vesica vulnera esse. 87

QUibus in urina grossa: quasi carniũ frusta: uel sicut pili sũt: his de renibus exeunt.

FRusta carniũ intelligim⁹ de renũ substãtia eẽ: sicut pili nõ ex eoz substãtia sẽ seu eẽntia. In h⁹i aũt reb substãtiã renũ ĩpossibile ẽ dissolui: qõ si q̃s dixerit: nãm renũ nescit. neqz de substãtia vesice sunt sicut q̃dã arbitrati sũt: qõ eiz inde dissoluit: squamis assimilat: sic paulo post hypo. dictu⁹ ẽ. Est q̃ talr: sicut ego mltoties vidi: iz mlti medici expimẽtati raro se vidisse dicãt huiusmõi urinã. moderni vo medici hãc passiõez vocãt pilozꝰ generatõez: qz qõ in hac vrina nascit: q̃si pili: ⁊ maxie albi eẽ videẽt. Ego ãt expimẽto quẽdã vidi lõgiores q̃ credi posset minxisse pilos: q̃si medietatẽ vni⁹ brachij. Cã aũt fuit: qz ante q̃ hãc vrinã haberet: p totũ ãnũ fabas fractas ⁊ mltas: caseũ quoqz recẽtez comederat ⁊ siccũ. Itẽ vidi aliũ cã grosse viete sic vrinare. Vi eiz hũores grossi in renibus pp caliditatẽ incẽti ⁊ exficcati generãt pilos huiusmõi. Curatio nãqz hui⁹ morbi testat rõe eẽ sic: q̃ eniz b̃ passi sũt nisi cũ medicina subtiliãte: dissoluẽte: ⁊ incidẽte curati sũt: ⁊ cũ diera hũectatiua. Si aũt in renib⁹ vel vesica adsint vulnera adeo magna: vt q̃si pili dissoluãt de hoz substãtia: nõ b̃ iuuãt iz poti⁹ nocent medicamĩa. Mirãdũ ẽ hypo. talr hãc passionẽ vocasse: ⁊ eũ dermiasse: ⁊ nõ paucos vsqz ad piis tps igrasse. Locuz ẽt dermiauit qũ de renib⁹ dixit exire: neqz q̃cq̃ sic in p̃oziib⁹ significari dixerit: veluti fiq̃s petrã mixerit: ⁊ exire de renib⁹ dicerem⁹. nõ tñ ptẽ substãt: e renuz: iz creari in renib⁹ dicerem⁹. Frusta vo carniũ ptes sũt renũ inde dissolute cã vulnez. pili nõ silr: iz creant intra renes sic ⁊ lapides. Dic ãt aphorism⁹ sic male inuẽit in q̃busdã libris Dñtib⁹ in vrina sic pilos carnis frusta de renib⁹ habẽ si gnificãt. nullaqz differẽtia fit inẽ pilos ⁊ carnis frusta: qũ tñ pili ñ assimilent carni. Ego ãt in renib⁹ ineẽ b̃ patientib⁹ nũq̃ vidi: iz in febrib⁹ vidi: q̃si frusta carnis egredi in vrina: cui⁹ inq̃ vrina ozobo assimilabat q̃ de grosso sanguine generat ex caloze renũ seu epatis incẽso ẽ. Frusta ãt carnis in vrina sana nũq̃ vidi. Põt q̃ vrina grossa intelligi vrina nãl: q̃ grossa ẽ q̃tũ ad tenuẽ: grosse ⁊ tenues vrine qũ sunt ꝑxie in vltimitate sũt intelligẽde: abusiue tñ mediã noib⁹ extremoz alñ possibile ẽ eẽ vocatã: vtpote si cõpem⁹ aliq̃ vrinã ad tenuẽ: vocam⁹ grossaz ⁊ ecõuerso. Qũ igit talr hypo. dicta ꝓideẽt: b⁹ erit aphorismi sẽsus: Dñtib⁹ ĩ vrina sua ñ tenui frusta carnis pua: vl sicut pilos de renib⁹ exire significat. q̃ si vrina sit tenuis: passiões erũt iuuẽis: qõ fere tãget ĩ apho. subsequenti. 88

QUibus in urina pingui exñte furfura minguntꝰ: his uesica scabit.

PRina tenuis ñ ex q̃litate b⁹ est venaz bõis: nõ tenuis vo: iz mediocris: quã hypo. pinguem dixit. Quicq̃d in vrina exeat in renib⁹ vl vesica eẽ passionẽ significat: sic hypo. dixit: Quib⁹ in vrina pĩgui existẽte mĩgunt furfura: qũ hec nõ fiunt de vena: ostat eẽ de vesica: qz nõ eẽ de renib⁹ dictũ est supi⁹: de venia vo ñ eẽ tpamẽtũ mõstrat vrine: tñ aliqñ exit de vena: sic de vesica ex sanguis incẽsiõe: q̃ fit ex calozis vltimitate: qui sanguis si grossus sit plus festinat incẽdi: maxie si sit sic fex vini: quã fecẽ nigrũ hũoẽ medici vocant. Et sic in scabie excoriat cutis supficies cozio tirie assilata. Itidẽ ⁊ interiora mẽbra interius passa. Si q̃ vena vel vesica scabiat: neẽe est vt qũ vrina exeat cozter: sic furfura. põt aũt per vrinã intelligi vnde cozter venit. si enim vrina est tenuis passio est in venis: si vo non tenuis: in vesica erit. 89

QUicũq; sanguinẽ sponte mingũt his de renibus uene rupturã significat.

Quod Spõte.i.ſñ cã dixit: vl' ſine mãifeſta cauſa exterior: vel ſubita ſine p̃cedẽtib⁹ acciſitib⁹ põt intelligi:ſicut videm⁹ vulnera in veſica cõcreari ꝓpoſſibile ẽ ibi venaꝫ crepari pp mlt'itudinẽ ſãguis: ſicut ſolet in renib⁹ eadẽ cã fieri.neq; eiꝫ ſanguis in veſice colat' venis:ſicut in renib⁹ ppẽdiꝫ colari:neq; ad eã ſãguis effluat:niſi q̃ſtũ ad eaꝫ nutriẽdã ſufficit.Uene aũt q̃ crepanꝫ:ſanguis exit pur⁹ ſan⁹ ⁊ ſubit⁹.q̃ aũt tñ pforeni vt tñ ſanguis emittat:ſ; ſicut ſudor:⁊ paulatim ſtillãs egredit:⁊ vrina q̃ſi ſanguini eſt mixta. Aliq̃ tñ ſãguis de veſice venis exit corroſis:ſ; añcedũt ſigna q; veſica ſit vulnerata.ſ.dolor ⁊ ſanies in locis ſuis: ⁊ aliq̃ fruſta de veſice ſubſtãtia. Bonuꝫ g̃ eſt p ſpõte intelligi ſubito:ſ; ñ ſine cã mãifeſta. Aliq̃ eiꝫ de renib⁹ ſine exterior cã mlt⁹ ſanguis egrediꝫ:q̃ vene ĩ eis crepãt:vel q̃ ſanguis ĩ eis augmẽtat:vl' ex nimio ſaltu:caſu quoq; vl' percuſſiõib⁹. 90

QUibuſcũq; i urinis harenoſa ſbſtãt his ueſica aut renes lithiaſiꝫ hũt:

Non ẽ neẽe harenaꝫ mingẽtib⁹ lapis in veſica ſp cõcreat: aliq̃ eiꝫ ⁊ in renib⁹ generat. error aũt in hoc aphoriſmo ẽ aptus.ſ; aut hypo.medicatẽ aphoriſmi p̃termiſit:aut poſt eũ libũ ſcribens b̃ neglexit:q; vbicũq; concreat lapis:non ex neẽitate vrina harenoſa exit. 91

SI ſanguinẽ mingũt aut trũbos. ⁊ ſtrãguriaꝫ hũt:⁊ dolor icidit in pectinẽ ⁊ ſb uentre ⁊ pitencon: circa ueſicam dolorẽ ſignificat.

Finis hui⁹ aphoriſmi inuẽit' ſcript⁹ duob⁹ mõis alij eiꝫ dolorẽ ſcribũt:alij paſſiõeꝫ:ſ; nulla vbor hor eſt differẽtia. In alio ẽ error:q̃ eiꝫ circa veſicã hypo.dicit paſſionẽ:in veſica ſolũ eẽ intelligũt:Sed tñ paſſio iſta oñi inſtro vrine ẽ cõmixta.i.veſice:renib⁹: ⁊ vijs vrine:q̃ int̃ renes ⁊ veſicã dicte ſũt eẽ.bonũ g̃ eſt ex vbis ſuis intelligi circa veſicã:nõ ſolũ in veſica:ſ; in ceẽis vrine inſtr̃is.q̃ ſi ſic ĩtelligat:planior erit ſenſus aphoriſmi.nõ eiꝫ dixit circa veſicã vlceratões:ſ; in veſica. 92

SI ſanguinẽ aut pus mingũt:aut ſquamaſ: ⁊ odor grauis ueſice ulcerationẽ ſignificat.

Anies ⁊ ſãguis cõmixta in oib⁹ inſtr̃is vrine ſignificãt eẽ vulnera:ſ; fetor ,pp̃ter eſt veſice mor b⁹:⁊ magl ſquame. Inuẽit' ãt ĩ libris plib⁹ Que mingũt ſanguinẽ:⁊ ſaniẽ:⁊ in plurib⁹ Uel ſanguinẽ:vel ſaniẽ.quor quodcũq; ſit vlceratões portẽdit:tñ por intẽtio vtrũq; teſtat:vel ſeml' ſanguinẽ:vel ſeml' ſaniem. 93

QUib⁹ in urinali uia puſtule naſcũtur: ſanie facta ⁊ erupta: ſolutio fit morbi.

Iſte aphoriſm⁹ ex nimia breuitate videt' eẽ ſuperfluus. nulli enim dubiũ eſt q̃n apoſtemate in vrinali meatu nato: ⁊ facto ſamoſo: ⁊ erupto: fit morbi ſolutio:ſ; inueſtigãs p̃ſpicacit' inuẽiet vtile eẽ:puſtulas has ſp ſedẽt ſtrãguria : q̃b⁹ ſolut' ⁊ ſtrãguria ceſſabit. Sed oblit⁹ ſum cuiuſdã rei: de qua ſophiſte me redarguẽt. Sed forſan hypo.voluit: vbi ſanie facta vel erupta ſtrãguriã ſolui. Aliq̃ eiꝫ in his locis puſtul' natis:nõ tñ ſanies fit:ſ; potius puſtule p ſe deficiũt. Sꝫ hypo.vtrũq; intẽdẽs:hãc ſubintulit quaſi planiorem. 94

URina multa facta noctu: modicũ ſeceſſũ ſignificat ⁊ ecõuerſo.

Nulli dubiũ eſt q̃n q̃ hũiditas mlta de vẽtre in venas effluat egeſtiõeꝫ deficet ⁊ minuat: ⁊ ducẽt p ſeceſſũ q̃ p vrinã duci debuerat.q̃ oſtat qr q̃ exit cũ fece cibi egeſtio liq̃dior ⁊ maior fit:⁊ vrinã palã eſt minorari. B aũt inuit vt mõſtraꝫ q̃liter ſiccitas ⁊ effluẽtia vẽtris medicẽt:ſ; q; expedit.q̃ g̃ liq̃dior eſt vẽter q̃ſ or pot⁹ minuit: ⁊ ad veſicã deriuat'. ſi ãt ſit ſiccior:pot⁹ maiorẽt: ⁊ q̃ſtũ poſſim⁹ ne in venas exeat ,phi beat'.Ducit' eiꝫ tũc p vrinã:q̃ p ſeceſſũ ꝑdebat duci. Noctu aũt dixit:qr tũc eſt tp̃s digeſtiõis.

¶ Finit particꝫla quarta. Incipit q̃nta.

Paſmus ex helleboro: mortale.

COnſuetudo fuit ãtiquorũ: q̃ dicerẽt helleborũ abſolute ſtelligere albũ quẽ inq̃unt qui biberit: ⁊ ſpaſmus purgato ſupuenerit:mortale. Sed tñ b̃ acciſis in initio purgatõis nõ mortale erit ſicut alie portiões ſũt mortales:q̃ vt fuerit ebibite ſunt ſtico ſuffocãtes.piclitãt ergo q̃ tñ nouẽãt: anguſtiẽt in vomitu:vñ nerius patit' ex cerebro deſcẽdẽs ori ſtomachi cõiũct⁹:⁊ p eũ neẽe eſt os ſtomachi pariat'. Uidem⁹ eiꝫ mltotiẽs boies patientes in ore ſtomachi maximũ doloꝛẽ habẽ:q̃ tñ helleborũ nõ biberũt.ex doloꝛe ãt illo ſpaſm⁹ ſupueit:ſic videm⁹ ĩ quodã iuuene heruginẽ eris vomẽte. Certi⁹ eĩ hec herugo eris vocat' q̃ vomit⁹. Fuit eĩ herugo in coloꝛe liuida ĩmo in oñi q̃litate cõmota:q̃ herugine vomita ſpaſmus ſubſecut⁹ eſt:erugine vo purgata ceſſauit febris:⁊ ſtati a ſpaſmo liberat⁹ ẽ. Poſſibile ẽ g̃ ſic dixim⁹ vt bibẽtes helleboꝛ albũ ſpaſmũ patiãt' ,ppt colligãtiã oris ſtomachi: ⁊ nerui in doloꝛib⁹. Aliq̃ ,ppter nimiã ianitiõeꝫ patiũt' ſpaſmũ bibẽtes helleboꝛ albuꝫ:ſicut accidit ſepe iuuẽib⁹ cho.⁊ b̃ſtib⁹ ſolutionẽ nimiã.vñ in ſuis corpib⁹ quedaꝫ mẽbra:⁊ maxĩe lacerti ſpaſmãt'. De plẽitudine aũt ſpaſmũ mõſtrauit eẽ curabilẽ:ſ; de inanitõe neruor:⁊ de ſicctõib⁹ ſpaſm⁹ eſt incurabil'. Aliq̃ quoq; ſpaſm⁹ eſt ex colligãtia in doloꝛe: quẽ neglexiſſe eũ nõ debem⁹ exiſtimare.q̃ eiꝫ p̃us dixerit ſpaſmũ de inanitiõe ⁊ plẽitudie fieri:ille etiã q̃ eſt ex colligãtia intelligit': ⁊ aliq̃ etiã ſũgult⁹ vẽit ,ppter doloꝛẽ ⁊ pũctiõeꝫ ſtomachi vel nerui. hoc ãt gen⁹ ſpaſmi ex helleboꝛo ſolet naſci:nõ tñ hypo. noluit:ſ; poſſum⁹ ſtelligere hũc ſpaſmũ eẽ de inanitõe qr oꝫ res pũgitiua ẽ veſicatiua. Hec ſũt genera ſpaſmorũ ex helleboꝛo vẽiẽtiũ:neq; aliq̃s eſt curabil':niſi q̃ cum doloꝛe ⁊ pũctura pp motuꝫ vomẽdi vẽit:q̃ eiꝫ eſt de ſiccitate ĩcurabil' ẽ. Bñ g̃ hypo.dixit:q̃ Mortale dixit. Qui dã eiꝫ ſpaſmi ad curãdũ duri:vn⁹ tñ incurabil' eſt. 2

A uulnere ſpaſmus ſuperueniens: mortale.

Sicut aũt ſpaſmum de helleboꝛo mortale dixit ⁊ periculoſuꝫ eſſe intẽdit:⁊ plurimos tñ inde mori: ſic ⁊ his ſupueniẽtẽ ex vulnere in p̃ncipalib⁹ mẽbris facto: vt ẽ cerebrũ vl' epar:vel in nerno⁹ locis teſtat' eẽ mortale:ſ; tñ quotiẽſcũq; ſupuenerit ñ neẽe ẽ ĩñ mori.

plimos g̃ mori: ⁊ nõ oẽs intẽdit: ſiẽ ⁊ ĩ plimis loc] ſignare mortẽ mortale dixit: ⁊ nõ oẽs dixit moriũt: ſz plurimi Spaſmi in vulnere venientis cauſa tumor ſuperueniens eſt ⁊ apoſtema: q̃ ſi ſunt in neruoſis mẽbris ſicut pot videri: ſp ſpaſmat pmũ loc apoſtematis: vel tumori vicin: deiñ aſcẽdẽs paſſio huiuſmõi vſq ad fũdamẽtũ: vel initiũ neruor puẽit: ⁊ poſt patiet totũ corpus. 3

Sanguine multo fluente: ſpaſm innat: aut ſingult: malum.

Non ẽ intelligẽdũ ꝑ idẽ intẽdiſſe: ⁊ qõ ſupius. cõſueuit eiz mlt] locis dicẽ mortale: ⁊ mortẽ ſignificare: ſz tñ nõ equalr: vñ ⁊ ꝑ mortale nõ ſile eſt ſupiori: ſz min mortale. Hic ãt ſpaſm q̃ de mlto ſanguinis eſt fluxu: vn eſt de ſupioib: quia cauſa eius de una nitiõe eſſe cõprobatur. 4

Spſmus innat ⁊ ſingult poſt niniam inanitionez: malum.

Quod ãt dixit helleborr bibẽtes pati vniuerſalr: ꝑ reperit: vt nõ ſolũ ex helleboro ſpaſmũ eẽ ꝓbere intelligi: ſz ex oñi purgatõe ad vltimũ ducẽte: neqz tñ min piculoſius ẽ: ꝑ ex inanitõe q̃z qui ex helleboro ſolo dict ẽ vẽire: ſz ẽt piculoſi ꝑ qñ ex inanitõe ẽ Singult ẽt ẽ ſpaſm quẽ os ſtomachi ⁊ meri: ſicut mõſtrauit alias patiũtur. 5

In moderata purgatõe ſpaſmus aut ſingultus innat: malum.

Spaſm ẽ mot inuolũtari: ⁊ volũtaria obtinẽs loca. Singult eſt ſpaſm ſtomachi nimiũ pleni aut deficcati: aut mordicatiõe: aut irritatõe aliq̃ incitati. Oiz eiz ĩmoderata purgatio peſſima ẽ: ſoluit ãt per repletionem. repletio vero ſpaſmo pñte: aut ſingultu nequit fieri. 6

Si inebriat aliqs repente ſine uoce fiat: ſpaſmo inato moriẽt: ſi nõ febris accepit eũ: aut añ horã ſm quaz crapule ſoluunt locut fuerit

Huiuſmõi ſpaſm de neruor ẽ plẽitudie. Uinuz eiz vniuerſalr iplet neruos: qz calidũ eſt. oñe ãt calidũ cito pforat corp: maxĩe ſi vinũ ſit ñ groſſum. vñ qz vinũ mltũ ebibitũ ⁊ calidũ: ⁊ cito corp pforatiuũ: ⁊ neruos iplẽs cito facit ſpaſmũ. Sz tñ alĩ bonitate ſua qõ infirmũ fuit reſtaurat cito. ſi ãt loc tal ſit q̃ restaurari nõ poſſit: ſpaſm ille cito mortẽ infert. Inueſtigare oz ꝓpetatẽ horr vborr: ſz q̃ Repẽte ſũ voce dixit. ꝑ eniz ꝛtingit qũ ſenſus ⁊ mot auferũt corpi: ⁊ accñtia ꝑ apoplexia ꝛſueuerũt vocari. hypo. ãt mõſtrauit naſci ex neruor patiẽtib fũdamẽt]. Impoſibile eiz eſt corp totũ ſpaſmet: ſi nõ cerebruz ꝑ patiat: aut ex ſe: aut ex alior neruor vel mẽbror colligatiõib. Ebrietatẽ aũt antiq̃ intellexerũt capit] eẽ paſſiõez: pp vinũ nimiũ. noſat aũt lingua grecor craſelios: abuſiue a craneo tractuz: ſeliqs vo iectigatio. Hypo. vo qũ Añ horã inqt veniẽs: ſz quã crapule ſoluũt: tps intẽdit qõ nõ laudabile ẽ in oñi eqliter hoie. ſuit eniz hoies q̃ ſecũda diſſoluũt die ab ebrietate: q̃dam eadẽ nocte: q̃dã tertia die: q̃ oia ꝛtingũt ſz q̃ vinuz eſt vtuoſũ: ⁊ fm näz ⁊ vtutẽ bibẽtiũ. ſiẽ aũt nõ oẽs cibuz digerũt eqliter: talr ⁊ vinũ bibẽtes: non ab ebrietate ſua equalr diſſoluũt. vñ nos oz expectare lõgi tps ebrietat] diſſoluẽde. ſi autẽ tũc febris nõ ſupuenerit: neqz ebrietas diſſoluit: neqz ille locut fuerit: ſpaſmo inato moriẽt. 7

Quicũqz a tetano apprehenduntur: in q̃tuor dieb moriuntur. Si uero hos effugerint: ſalui fiunt.

Etan ẽ morb pacut: ab vtriſqz ſpaſmi motib ꝛrarijs cõpoſit. vñ neẽe eſt in fine vocẽ eẽ. nã aũt fortẽ motũ hũc nõ pot pati: ⁊ lõgitudinẽ tẽporis. Triſ g̃ ſua ĩ pmo oz eẽ periodo: ſinaũt ẽ mortale. 8

Epilepſie qb añ iuuentutẽ naſcũt mutatõez hñt: qb uero poſt uigeſimũ qntũ annũ: cõmoriunt plurimũ.

Immutatio morbor certa eſt: qũ de mẽbris mutẽtur in mẽbra. Aliqñ aũt abuſiue q̃libz alẽtatio morbi dicit mutatio, ſz q̃dã dicũt ꝑ eẽ nõ mutatiõez morbor: ſz poti curatiõez eor quã hypo. talr ĩtellexit. Mã aũt epilepſie groſſa ẽ: ⁊ pblegmatica: ⁊ frigida. Curatio g̃ bur cũ immutatõe etat] de hũiditate in ſicũ exercitiis ⁊ deſiccatiua dieta: ⁊ medicina huic morbo ꝛria. Hic aũt hypo. ſolã pp etatẽ dixit mutatõez. Si ãt bene inueſtigauerim curã medicãdi huiuſmõi ĩfirmos faciẽ inuẽiem: qz iſtud qõ dixit dedit ĩtelligẽ alia huic morbo ꝛria. Itẽ hypo. in mltis locis ꝑ libri: Epileptic incqt iuuenis cũ ĩmutatõe etat] ꝓgiõis ⁊ diete euadit: ſic ⁊ hic epilepſie ante pubertatẽ veniẽtes mutãt quz pubeſcũt: ſi vo poſt. xxv. ãnos cõmoriũt. vbi ĩtẽdit tps pubeſcẽdi: qõ a. xiiij. ãno incipit: in. xxv. annis finit. Quicũqz vo añ pubertatẽ hãc habuerit: euadit in tpe pubertat]: ſi fm q̃ oz adiut fuerit. Dico ãt q̃ ſi in alẽaz etatẽ euenerit: ⁊ ſe adiuuare voluerit ſanari pot: ex negligẽtia eiz ſua nõ ſanat añ. xxv. ãnor etatẽ. Qõ ãt dicit: Si poſt. xxv. ãnũ venerit ipi cõmoriũt: q̃ iam. xxv. ãnos trãſierit intẽdit. Epilepſia ergo añ pubertatẽ vẽiẽs diſſoluit in pubertate. Si autẽ poſt pubertatẽ. i. a. xiiij. annis vſqz ad. xxv. venerit: pot ſanari: ſi nõ neglexerit. Si poſt. xxv. in q̃buſdã libris inuẽi poſibile ẽ illi cõmori. i. in ea moriũt plurimi. 9

Quicũqz pleuretici fĩ: i xiiii. dieb nõ purgãt: hi i empima tranſeũt

Conſueuit hypo. dicẽ purgatõez materie pleures cũ ſcreatu ſputi ⁊ mũdificatiõe ſui: q̃ oia inuẽiũtur in pitonoriomaton: ⁊ in pnoſticis. ꝑ ãt tps ſue mũdificatõis ĩmlauit: ſinaũt in empima ĩcidit. Empima aũt eẽ intẽdit: aut oẽm ĩmutatõez apoſtẽat] in ſanẽ ſiẽ in loc] mlt] pnoſticor ẽ inmẽiri: aut fluxũ eiuſdẽ ſanici in ſpaciũ qõ ẽ inẽ pect ⁊ pulmonẽ: ⁊ ẽ mediaſtinũ: q̃ vtraqz vẽiũt. qũ pleuretici nõ mũdificãt ſput]: ſz tñ fluxũ ſanici i ſpaciũ mediaſtinũ pectoris dixit ⁊ pulmõis. 10

Phtiſis fit maxime i etatib a xviii. annis uſqz ad. xxv. annũ

In ãteriori aphoriſmo vẽiẽtes ſz etates mõſtrauit morbos: dicẽs iuuẽib vẽire fluxũ ſanguinis ⁊ ptiſiz. ꝑ numer ãnor intẽdit: qõ ego explanare volo. Quare iuuenes hũc morbũ incidãt: ſupi dixiſſe memini. Ptiſ ẽ vulneratio pulmõis: ⁊ ꝛſuptio totĩ corporis: ſicut ⁊ ſãguis ſputũ: pulmõis ſeqt vlceratio. Eſt ãt ſãguis ſputũ cognatũ huic etati: q̃ ⁊ pulmõis vlceratio: q̃ ptiſis dicit: vicini tñ ſũt huic affectiõi ⁊ paſſioni: quot quot tũt ſtrictor pector: ⁊ tortor cruriũ: ⁊ lõgũ hũt collũ: ⁊ pect tenue: ⁊ hũeros eleuatos. ꝑ hypo. dicẽs petiſz a. xviij. ãnis vſqz ad. xxxv. ãnũ: nõ intẽdit ſpaciũ eor eſſe eqle: qõ ſi pſpicacit intẽdam vex eẽ inuẽiem. anni eniz puerilie ſunt a. xviij. vſqz ad. xxv. ⁊ a. xxv. vſqz ad. xxxv. ſũt iuuentutis anni. 11

Quicũq; signãtiã effugiũt: & ad pulmonẽ eis ꝓuertit̃ i dieb⁹ vij. moriunt̃: si uero hos effugerit empici fiũt.

Hic hippo. innuẽs mutationẽ morbi de gutture ad pulmonẽ dicit occidere añ. vii. dies. & ver; potest esse: qũ suffocet. pot etiã trãsire. vij. dies: quãmã mutata in sanie empicos faciat. Cognoscit autẽ ad pulmonẽ migrasse rõne pulsus: nã dur⁹ & iordinat⁹ & in eq̃lis ad p̃ncipale mẽbr; translata significat mãj. Mollis aũt & equalis & ordinat⁹ cũ bona respiratõe & equali certam dimissionẽ significat. 12

Qui a ptisi molestãt̃: si sputũ q̃lecũq; expuũt g̃ue fetet sup carbones effuduz: & capilli a capite defluũt: mortale.

Hic ptisim itelligit vulnera pulmonis: in qb⁹ sputa, piecta mõstrauit, pbare: ñ sup carbones expuunt: & sputũ putruer t: sic dixit añ i vulneribꝰ ve fice: Si vrina fuerit &c. Dicit aũt Si capilli a capite fluũt mortale. & ver; est: qz significãt nutrimentũ ablatũ eẽ: fetor vo corruptionẽ humor; & ꝓsumptionẽ membror; solidor; significat. 13

Quibuscũq; ptisicis capilli defluũt: diaria supueniẽte moriunt̃.

In B loco ptisicos dic̃ morituros: in qb⁹ quz capilli cadũt mõstrauit iam qd significat. & docuit qz defectionẽ significat bũor; q̃ sunt nutrimẽtũ capillor;. Si aũt diaria supuenerit: vicinos dixit esse mortis. & ver; est: qz diaria ex defectõe est virtutl ꝓtiue: & ipa augmẽtat multomagis defectionẽ virtutl. 14

Quicũq; sanguinẽ spumosũ expuunt: his ex pulmõe eductio fit.

In qbusdã libris inuenit̃ q; expuũt & vomũt: & multos iterp̃tantes ita legẽtes cõpim⁹: dicẽtes eũ invomitu itelligere multaz q̃stitatẽ volnisse: sz mẽtiunt̃. Uidem⁹ aũt multos sanguinez de pulmone spuẽtes: neqz tũ vomẽtes abusiue g̃ Euomũt dixiss. t. nõ enĩ est sanguis spumosus si fit mult⁹: & ideo de pulmone exibit. si vo patuc⁹ sit: nõ ideo inde erit: sz de alis locis sm eos. Et sanguis spumosus exiens cũ tussi ostdit vulnera pulmonis: neqz tũ qũ vulnera pulmoni affuerit necesse ẽ semp sanguinẽ esse spumosũ. multoties n. boies videm⁹ de alto cadentes: & alios alijs collidẽtes: aliosqz se invicẽ pcutiẽtes: & alios sup alios sic athletas cadẽtes q̃ cũ tussi multũ sanguinẽ expuerũt: bõi coloris & nulli odor; malis: q̃ tũ sãguis ꝓ vena rupta pulmõis vẽit. 15

Ptisi habito: diaria superueniente mortale.

Antea dixit: Si sanies fetuit ptisic⁹: & capilli ceciderit: & diaria supuenerit: mortale. B aũt absolute posuit diariã: & sanie reticuit: mõstrans eã sufficere ad signũ mortl: sed tũ non ita vicinari sicut ex cadentib⁹ capillis. 16

Quicũq; ex pleuretide ẽpici fiũt: si purgent̃ in xl. dieb⁹: a q̃ die ruptura fit gescũt: si uero nõ: i ptisim transeũt.

Cum ꝓus Fluxũ saniei dicẽt: mõstrauit illis solꝰ attinere qb⁹ apa rũpit̃ in latere: & fluit sanies ad spaciũ pector; & pulmõis mediũ: q̃ oẽs si nõ mũdificent̃ in. xl. dieb⁹ vt multũ neẽe ẽ tabescẽs pulmo corrodat̃. sanies g̃ lõgo tpe corrupta acuit̃. vñ in mũdificãda pleuresi die. xiij. hippo. determinauit: & saniei mundificationẽ i. xl. Quor; diep; diuersitatẽ mõstraui i criseos & in meracriseos & i aphorismis. 17

Calidũ nocet hoc frequent̃ utentibus: carniuz effeminationẽ facit: neruor; incõtinentiã: mentis stupozẽ: fluxum sanguis: defectões spũs: qbusdam uero & mors sequit̃.

Ubi mõstrauit hippo. qd calidũ & fridũ faciãt: siue moderata siue ad vltimitatẽ venientia: & in B libro ꝓpe de calido & frido: i quo etiã ostdit qũo oparĩ oz cũ liq̃dis. B aũt breuit̃ adunauit: & p̃mũ a calido incepit ostdere qũo calm i vltimitate opet̃. Effeminat carnes. i. mollificat & rarificat: qõ verbũ posuit abusiue: ob B tũ qz oẽs fetẽ sũt molliores & debiliores marib⁹. testatur B. qz neruor; incõtinentiam addidit p⁹. nerui. n. rarificant̃ & mollificant̃: qũ subã eor; dissolut̃ caloze. Mẽtis stupozẽ intẽdit. i. defectionẽ eiusdẽ mẽtis q̃ fit ex dissolutiõe cerebri: cal'o fumo ascendẽte ad caput: sic & i neruis ꝓtigit. Defectiões spũs i his q̃ ad fluxũ sanguis sũt apparati: er fluxu. n. sanguis spũs deficẽ ꝓsueuerũt: vñ & mors subsequit̃: sz tũ B succedũt ex lõgitudine tpis ꝓbusdã mlt̃ũ qbusdã vo pũ. fluxũ vo sãguis & ꝓcõnes spũs cito mors sequit̃. B aũt aphorism⁹ i multl libl ẽ diuersus: en⁹ tũ pmanet sẽsus. In vno lr̃ finis inuenit̃. s. Mors sequit̃: i alio Qũ B ꝓtigerit mors succedit: i alio Nec ferũt ad mortẽ. 18

Rigidũ uero spasmos & tetanos & nigrores & febriũ rigores.

Hic nimiũ fridũ itẽdit: sic aq̃ fride abus⁹ facẽ ꝓsueuit spasmũ & tetanũ pp̃ friditatẽ neruor;. sic. n. nõ ꝓuẽit q; ex nimio caloze dissoluãt̃ nerui: sic nec frido oz nimiũ infridari: qz frig⁹ ꝓstipat eos & ꝓstrigit: vñ & nigrores fiũt: caloze nãlt a frigoze ꝓsũpto: a q⁹ flos & rube⁹ color ꝓsuat̃: q⁹ extricto fit niger color: sic fac̃ nigredinẽ frigide aq̃ abusus. frida aq̃ p se fac̃ frig⁹: p accãs vo fac̃ febres. rigores febriũ vos eẽ i alijs libl restat ostdere. 19

Rigidũ inimicũ neruis: ossibus: dentib⁹: cerebro: spinali: medulle. Calidũ uero utile & amicum.

Osteẽ lesiõib⁹ q̃ fiũt ex fride aq̃ abusu: nẽ ostdit p⁹ res qb⁹ ẽ iimica. Et nota q; lz ossa nãlr ñbra sint ĩsensibilia: passibilia tũ sr. Oia vo mẽbra fridiora & sanguie carẽtia: neẽe est vt ledant̃ ex vltimitate fridi: qõ quz ita sit: calidũ ꝓueniẽs erit eis. 20

Quecũq; infrigidata sũt: recalefacere oportet: exceptis qbuscũq; sanguinẽ manare futuruz est.

Hoc nõ ẽ huic ꝑriũ qõ alibi dixit: ꝑria ꝑrijs curãt̃. B aũt sat̃ inuestigatum⁹ explanatum⁹ & ꝓpleum⁹ in megategni: vbi quoddã mõstratum⁹ neẽitz magl i medicina vt ĩcipiam⁹ añ curare illa q̃ magl sẽ instãtia: et i molestatõe durioza. silr B itell'um⁹ ꝓ sãguis fluxu. vñ a sua ĩcipiat̃ medicia: & deiñ ad B redeam⁹ vt mẽbr; ad suũ tpamẽtuz reducat̃. sz vñ sanguis fluxu⁹ est iõ ibi nõ apponit̃ calor: qz calor apit & maiorẽ fluxũ facit. 21

Ulceribꝰ frigidũ mordax: cutẽ idurat: dolorez sanie facit: nigrores:

rigores: spasmos: tetanos ⁊ febres.

Qui nōia fm veritatē vult itelligē: mordax solū calidū intelligat. Sed tū q̄ sēsus horret sua ōria: ⁊ frigidū dicit eē mordax: nō quotiēscūq̄ corp⁹ tāgat: sed qū vlcera corp⁹ habeat. Omne enī mordax q̄d mordet pforat: vt morsus a supficie ad interioza sentiat morsionē. Aqua vero frigida cū nō cutē pforare valeat: nisi q̄tuz sua expetit subtilitas: vlceratis tū mēbr̄ ppē raritatē sui vsq̄z ad interioza possibile ē pforare. Nos aūt ī libris medicine simplic̄ naturā mōstrauimus cuiuslibz rei mordacis. quodlibz. n. frigidū mordz omne vlcerosū. Nō vlcerosi indurat inde cut̄ pp frigiditatem sui: ⁊ dolorem sine sanie facit ppter frigidationē calozis naturalis sanie semp vulneribⁿ faciētis: ⁊ dolorē facientia dissolui non permittit. Alia accidentia inde facta superius sunt exposita. 21

Est autē ubi ī tetano sine uulnere iuuene bñ carnoso: estate media aq̄ frigide multa ifusio: calozis reuocationē facit: calor uero hic liberat.

Qum frigidū ⁊ calidū q̄d facerēt superius oñdit: ñ iuuamētū eorū mōstrare intēdit: ⁊ de aqua frigida incipit. Est aūt inq̄t vbi in tetano. Et hic oē genⁿ spasmi intēdit. Et in media estate ⁊ bñ carnoso corpe: iuuenili etate aq̄ multa frigida ⁊ subita facit vt calor reuocatus redeat in corpore interius: vñ ⁊ morbus soluitur. Hoc aūt frigidū nō facit nāliter: sed potⁿ accidētaliter: qum calorez naturalē in carnosū corpⁿ reuocet. Hoc aūt certificat: q̄z in alijs nō iuuat etatibⁿ: neq̄z huic in omni tēpore: sed media estate: q̄z q̄ū frigiduz corpⁿ pcutiat: necesse ē vt aut vīcat calor nālis: aut adiuuet cā sui. vīcit quz est defectⁿ: ⁊ adiuuat q̄ū sit fortis: quz iterius recludit: neq̄z dissolui pmittat. Prohibent aūt imponi frigida tetano ex vulnere: ⁊ si iuuenis sit ifirmus etate: carnoso corpe: media estate: calida regiōe. Frigidū. n. sicut dixim⁹ mordax est vulneribus: ⁊ dolorē sine sanie facit. Ubi vero spasmⁿ ex vulnere maxime ex nerusi mēbri apostemate: frigidū multū ē nociuū: q̄z dolor vulneris non mitigat: ⁊ apostema nō solut. 22

Calidū saniez faciens nō in omni uulnere maximū signū ad certitudinē cutē mollit: attenuat sine dolore: rigorz tetanorz ⁊ spasmorz mitigatoriū. Horz uero q̄ in capite sūt solut graue dinē. Plurimū ꝓfert ossiuz fracturis: magis uero denudatis. Horz aūt maxime ī capite uulnera hñtibⁿ: ⁊ q̄cūq̄z a frigiditate oriunt aut uulnerāt: ⁊ herpetis comedētibⁿ: ano: pudēdo: uesice ⁊ matrici: Calidū quidē determinās ⁊ amicū: frigidū uero ꝓtrariū ⁊ occidēs.

Sicut frigidū cā spasmi ⁊ tetani ē: raro vo curamētū: similit ⁊ calidū nālit ē curatiuuz: raro vo nō curamētū. Vulnera. n. corrosiua: ⁊ q̄ hūoruz ad se currētiū sī susceptīa: ñ calor adiuuat: q̄ū maxie eis noceat: q̄z duo insimul adiuuant. i. adiumētuz vulneruz ⁊ non iuuamētum. Generare in vulnere saniem magna certitudo est sanitat̄. ipossibile. n. ē in vulnere sanie faciente vt periculosum vel molestū debeat eē. Vuln⁹ autē q̄d cā ē spasmi ñ facit sanie: neq̄z etiā putrefactiua vel in circuitu corrosiua: ⁊ oia maturātia saniem sunt faciētia. Oia hec vulnera certa: ⁊ ppria sua habēt nomina sicē cācerosa ⁊ heruginosa: abusiue a quodā ea ꝑ̄ius curāte nomē mutuātia: farsia: formicina ⁊ similia. H̄ sunt signa securitat̄ vulneris. Itidez itelligim⁹ de aq̄ calida: q̄ q̄ū nō iuuet vulnera: nō tū fac̄ ea saniosa. Pⁿ h̄ hippo. noiauit iuuamētū calor̄ q̄d sp certificamur: ī his mollit cut̄ q̄ū iduruerit: ⁊ subtiliat q̄ū ī grossescat. Mittigat sicē friduz facit ppter oztibilitatē nr̄e nature ad ip̄z. i. calozis. Ipse enī est quē nos naturalē dicim⁹: q̄ extrīsecⁿ quz veniat fm tpamētū facit oia que dixim⁹. i. maturat maturāda: non bona in bona mutat: dissoluit: ⁊ purgat nocitiua. si aūt ista nō facit pfecte: dolorē tū mitigat. In passiōe capit̄ similiter grauitatē soluit: q̄z materiā mordbi digerit: iuuat. n. materiā mordbi soluēdi: Plurimū iuuat ossium fracturas: maxime vero denudata carne in capite fractas: q̄z q̄ū frigidū maxime noceat his: ⁊ nō soluz his: sed etiā cerebro: ⁊ his quecūq̄z ppter frigiditatē moriuntur mēbra: sicut vidim⁹ in calcaneis: digitorū extremis: ⁊ ceteris extremitatibⁿ corporis ī hyeme semp vlcerosis: quibus calidū est iuuatiuū. Item cōuenit calidū vulneribⁿ comedētibⁿ ⁊ corrodētibⁿ sicut herpeti ⁊ similibⁿ: que si sint calida ⁊ cholerica: q̄ū tū frigida: sunt contraria sicut vulnerū mordacia: ostat q̄z calida sūt iuuatiua: q̄ū frigiditas ea mordeat. Similit calida ano sūt amica: frigida inimica. Annⁿ. n. neruosus ē: ⁊ ideo pp colligātiā frigidū ad vētre cito ascēdit ab ano: itidē ⁊ calidū. Similiter ⁊ pudēdo: uesice: matrici: calida q̄dem amica: frigida vero inimica. Hec enī sūt neruosa ad quorz supioza necesse ē friditudo cito ascēdat. Et pcul dubio. q̄z hippo. calidū amicū ⁊ determinās: frigidū vero aduersuz ⁊ occidēs vniuersaliter monstrare intendit: q̄ hec iuuatiua: illa vero inimica sunt. 23

In his uero orz frigido uti unde sanguis fluere futurⁿ est: non suplocaz circa ea. Et q̄cūq̄z phlegmones aut inflāmatiōes ī rubeū aut sb̄sanguineū colorē sunt tendētes ex recenti sanguie: qm̄ ueterata denigrat: ⁊ iuuat herisipilam non uulnerata: quoniā uulnerate nocet.

Intendit hypo. mōstrare in his verbis suis vbi frigida adiuuet. Dicit q̄ iuuare illos vnde sanguis apparatus est fluere: vel vnde iam fluxerit. Neq̄z oportet similiter sup vulnera poni vñ sāguis exierit: q̄z sicut dixit frigida nocēt vulneribus: sed circa ea loca vnde sanguis ad vulnera venit. Dicit itē omni calido pdest apostemati: ⁊ locis comestiuis que incēsa fuerint ppter suū calorē succurrere itēdit. Hec. n. loca frigida cōueniētia sūt: ⁊ quiescētia q̄ vū videt rubea: vl q̄ frecēs sāguis: rubea eē cernūt. vñ frigida supposita liuescere facit vl denigrat. Iuuat item suppositū herisipillā nō vulnerata: si. n. sit vulnerata frigidū est mordax. loca enī q̄liacūq̄z patiāt dolorē: dolor ipe fit cā ūbēdi aliūde sibi humorū pessimitatem. 24

Rigida uelut nix uel crystall⁹ pectori inimica: tusses cōmouētia: sanguinē fluere faciētia ⁊ catarros.

b Uauisq; de calido ⁊ frigido disputauit: nūc ãt sicut niuē ⁊ cristallū frigida inferit: ⁊ q̃to frigidiora: tãto nocētiora. Sūt eiz pectori inimica: vtpote tussiz cõmouētia: ⁊ plimas venas sit rūpētia: vñ fluxus sanguis sunt causa: ⁊ catarrū a capite ad pectus ⁊ pulmonē deponētia: quia cerebrū infrigidãtia. 25

IN articul' dolores ⁊ tumores sine ulceratiõe podagrã ⁊ spasmū: ⁊ horꝫ plurima: frigida aqua ifusa refrigerat ⁊ attenuat: ⁊ dolorem foluit. stupor enī mediocris dolorez minuit.

f Rigida sicut diximus calida iuuãt apostēata: ⁊ rubicūda: ⁊ sãguinolēta. ꝓpugnat eiz mēbris sanie: vl' sanguinē: vel hūores ad ipaz missuris. Similr ⁊ h idē dz intelligi: qū dolores mitiget ꝓp oblatam causam vnde fit: quia suppositа frigida bis stuporē facit ⁊ stupor qū sensum tollat: dolorē minuit. 26

QUa quc cito calefit ⁊ cito infrigidatur leuissima est.

n Unq̃z oz nos intelligere hypo. intēdisse leuissima in pōdere. Si eiz h intēdisset vile q̃ddã ⁊ lõgo tpe ⁊ magno laboze inuestigasset: qõ tñ libere appositū leuiter apphēdi põt. Intēdit ergo leuissima que stomachū nõ aggrauat: ⁊ q̃ cito trãsit digesta: neqz solis his q̃ hic posuit est tẽtanda aq̃: sz quodãmodo qm̃ hac de cã reticuit: qz leui' erat: ⁊ posuit obscurã cãz. Est aũt leuissima: qz est nõ turbida. 2° qz in ipsa nõ apparet corpa terrea. tertio: qz uõ horribilis est sz sapida. q̃rto: qz cito calefit ⁊ infrigidat: que qū assumit cito digerit. Et sicut cib' digest' est bon': sic ⁊ aqua suo mõ bona videt' ex leuitat' sue digestiõib'. Uniuiqz g̃ aquã ad bibendū tentaturi sunt: nõ certiora expimenta hẽre possunt. alia enīz fallunt. 27

QUibuscũqz bibere desiderium est noctu ualde sitientib': si sup dormierint: bonuz.

n On hypo. h dicit vt nimiū sitiẽti potus de nocte dand' vel nõ dand' sit: sz iuuabit inq̃t si bibituri sup dormierīt. ⁊ hñ: quz somn' mãm que cã sit fuerat faciat digerere. oz tñ, pculdubio vt nimiū sitientibus pot' eis det. Sitis aũt fit ex vino paz mixto: aut ex potu paruo. Sanitas g̃ custodiat hoc mõ: Si hũiditas pua est: cõpleat potu cõpetent: ne calor augmẽtat' extinguat. si aũt sit parua: nõ est necessitas bibẽdi det' licentia. Sz si ex pua sit hũiditate: licentiã oz dare. si mlta: nõ indiget potu: si.n. dormierit quiescit sit. 28

m Uliebria educit ex aromatib' calefactio. Multotiẽs uero ⁊ ad alia util' eẽt: si nõ capitis grauedinẽ faceret.

m Uliebria vo sanguinẽ menstruũ hic intẽdit hypo. ⁊ purgatione post puz: q̃ mẽstrua si ostringant' cã apostemat' in vulua: vel ex ostrictõe alicua ⁊ ex alijs sit' lib': que cãe si singul' fuerũt: singule auferẽdo medicabunt'. sz si sint sine his ꝓcedẽtib': mẽstrua ꝓcidant': ⁊ calefactiõib' remedient'. Cãe enī carẽtie eor vel grossities est sanguis: vel ostipatio venaz sanguinez ad vulũã mittentiũ: vel angustia ozis ipsaz ꝓpter corrugationẽ matricũ: Quoz vtrũlibz calefactiõib' cũ aromatib' erit euacuandũ: que oza venaz aperiũt si clausa sũt: sanguinẽ subtiliãt grossuz: ⁊ ostipationẽ soluũt. Si autẽ grauitatẽ capitis nõ faceret: multi alijs causis sicut dixit iuuarẽt: ⁊ maxie in febrib' capita inde grauant'. Experimentũ aũt testat' qz ex oib' aromatib' dolor capit generat'. Rõ aũt fatet' quz ꝓter pauca aromata alia sũt calefactozia ex calore suo nimio: necesse est capitis sequat' grauedo: maxie aũt hoc faciũt cassialignea: costuz: cinamomũ: amomuz: nux muschata: ⁊ similia. ⁊ hoc iõ quia sunt calida. 29

m Ulier i utero hñs phlebotomata abortum fac': sz magis cuius maior est fetus.

f Etus si nutrimẽto careat neẽe est peat. qũ g̃ sanguis quo nutriẽdus eẽt phlobothomia demat' cõsequ' vt piclitet': neqz solũ ex phlobotomia patit': sz ẽt qũ mr̃ abstineat a cibo aliquãdiu. q̃to g̃ maior erit: tãto citi' piclitabit': vtpote qũ plus comesturus eẽt ciboꝫ q̃titas demat'. 30

m Ulieri in utero hñti ab aliq̃ acutarum egritudinũ accipi mortale.

q Uod h dixit ex neẽitate oz cõsequi. Si eiz acuta egritudo cũ febre fit: neẽe est febrẽ ꝓtinuã ⁊ calidissimã fieri. h aũt nã ẽ acute egritudinis: si inq̃z cũ febre sit mortale. Mortale ãt est duob' mõis ex eẽntia febris: qz certũ est fetũ mortificari: qũ cibũ neẽe fit attenuari mr̃i febrẽ hñti. si vo velim' magis fetũ saluari: ⁊ mr̃ez ex mlta ciboꝫ ꝓtinuatiõe piclitari: augmẽtat' inde febris ⁊ eius mã: vñ ꝓsequ' vt peat fet'. Si ãt eadẽ egritudo fit sine febre: sicuti apopleria: epilepsia: ⁊ tetan' mortalis: quam magnitudinẽ morbi ⁊ grauitatẽ fetus mater ferre non possit. 31

m Ulieri sanguinez uomẽti: mẽstruis supuenientib' solutio fit.

q Um sanguis ad supioza moueat': post vo deuẽiat inferi': neẽe est mor' supior soluat'. Oportet aũt artificialr machinari: etiaz vt inferius deducat' ⁊ nature actiõez cogi. 32

m Ulieri menstruis deficientib' sanguinẽ ex narib' fluere: bonuz est.

h Oc ãt certũ signũ est: qz in mẽstruis sanguinem stringi nocz: sz ñ ea deficiãt: ⁊ aliũde sãguis effluat iuuat. Loca ãt q̃b' sanguis exit purgãd' ẽ: qũ mlta sint: min' tñ qũ exit ex narib' piculosus. Alia tñ ẽ piculosa: q̃dã tñ plus: q̃dã vo min': quoꝫ tñ si aliq̃ inuenianẽ nõ piculosa: nõ ideo in hoc aphorismo falsus erit hypo. qũ absolute ⁊ indiffinite sanguinẽ e narib' põat: ostenuit enīz vnũ ponere: ⁊ mlta notare. vñ ex ꝓ emorroidas sanguis effluat qõ ipse reticuit: nõ cõtra hoc: q̃n bonum portendat. 33

m Ulieri in utero hñti si uenter multum fluat periculuz est abortiẽdi.

i N hoc loco hypo. intẽdit idẽ qõ alibi de phlebotomia: aut de inanitõe. ablatõe cibi. minuit' eiz sanguis ⁊ debilitat' mulier: cõmouet' enīz fetus: ⁊ cõprimit' matrix. 34

m Ulieri que a matrice molestatur aut difficulter generãti: sternutatio superueniens bonum.

b Hunc aphorismũ obscurat molestatio matricis sola. Ꝑ eiꝫ ꝗdaꝫ oẽm matricis itelligũt molestatiõez: nõ solũ accis: qõ suffocatio vocat matricis. nõ eiꝫ certa suffocatõ eẽ videt: ſz potiꝰ ablatio anhelitꝰ. Alij intẽdũt hypo. secũdine itellexisse passiõez. secũdina eiꝫ grece cũ vulua cõmiscet in noſe: q̃ mlr̃ũ a rõe videtur deuiasse: ⁊ ſi videt vex dicẽ: qz secũdina qũ nõ de vulua cũ fetu exierit ſternutatio ſupuẽiens eaꝫ expellit. Sed erroꝛ eoꝛ palã est: ꝓmo qũ de secũdina iam alibi dixerit hypo. ſcõo qz hec grece lꝫ ambigua ſint in noſe: nõ tñ loquẽs de vulue passiõe: itelligẽdũ est de secũdina dicere ex nẽcitate. Qui vo oẽm passiõez vulue intelligũt: arbitrãt fallũ. palã eiꝫ est itelligi phlegmonẽ: ſclirosiꝫ: heri ſipilã vulue vel vulnera nõ ſternutatiõe adiuuari. Ablatio eiꝫ anhelitꝰ pculdubio ſternutatiõe iuuat: qũ quasi ſua medicina eẽ videat. in ablato eiꝫ anhelitu cuꝫ nã q̃ſi mortua ꝗgelet: in ſternutatiõe q̃ſi vigilãs efficit ⁊ excitatur: qz ipſi ſternutatõis motu nẽce est q̃dã ſupfluitas habita expellat: qõ planiꝰ expſſi in libro quẽ de ſternutatiõe feci. vñ ⁊ ſternutatio in ſingultu valet. ex ipo eiꝫ cõmotõis ipetu freq̃nter partꝰ: vel secũdina q̃ nõ de vulua exiuit cũ fetu ipa eadẽ ſternutatio expellit. que iõ dicit secũdina: quia a partu secũda est. 35

m Mlieri menſtrua hñti ſine colore ppro: ⁊ nõ ſm ſe ſemp facta purgatione indigere ſignificat.

b Hunc aphorismũ inuẽim̃ i mlr̃tis libris ſic: Mẽſtrua ſi ſint diuerſa: ⁊ nõ ſz tps vẽientia: purgatiõe indigere ſignificãt. Itez hec diuerſitas põt intelligi: q̃ſi q̃ ñ in ſuo tpe vẽirẽt: tũc eteiꝫ mũdificãdũ ẽ corꝰ illa mã: q̃ ꝓhibꝫ exire mẽſtrua. ſz nõ tñ ad ſolã itelligẽdũ ẽ pharmaciã: vex etiã ad ordinãdũ dietã: qõ ego mõſtraui in libro ꝓpõ de mẽſtruis: cũ dieta quoq; aromatica nẽcia ſint etiã naſtares plẽme: ⁊ diuerſe etiã medicine groſſoꝛ hũoꝛ ſubtiliatiue: vtpote calamẽtuꝫ quo aſſueuimꝰ vti in mẽſtruis ꝓuocãdis. Ad hoc eniꝫ intẽdimus vt opilatiõez venaꝛ ad vulua deſcẽdẽtiũ apiamus: ⁊ groſſitiẽ ſanguis ſubtiliemꝰ: de groſſis corꝰ mũdificãtes hũoꝛibꝰ. Si ãt in libris inuẽit ſine colore diuerſa: certuꝫ ſit q̃ optimũ est corꝰ mũdificari. mẽſtruoꝛ eiꝫ colores nõ ſolũ ex phlegmatic] hũoꝛibꝰ: ſ: ex melãcholicis: ⁊ cholicis mutãt. Hypo. aũt mõſtrauit in libro de colore mulieꝛ: qũo intelligam̃ q̃les ſint hũoꝛes coꝛpi vñantes hic aũt ꝓcepit cũ pharmacia ⁊ vomitu mũdificari. qõ vo nõ ſm ſe facta dixit: huic expoſitiõi nr̃e cõnẽit: ac ſi dixerit: Mẽſtrua in colore ſi ſint diuerſa: ⁊ nõ ſz ſe ſp facta purgatõe indigere ſignificat: qz qũ coꝛpibꝰ mulieꝛ mali hũoꝛes dominent: nõ ſolũ mutatões coloꝛ in mẽſtruis ſed etiã inꝓpolati tpis coꝛruptões patiunt. Si eiꝫ hũoꝛes plus q̃ opoꝛteat ſint groſſioꝛes in curſu ſuo reddunt duriores ⁊ tardioꝛes: cõtraria enim cõtrarie. 36

n Mlieri in utero hñti ſi ſubito mamille graciles fiãt aboꝛtit.

n Tex in hoc aphorismo poꝛtẽdit q̃ fetus in coꝛpore mr̃is patiat ex ciboꝛ minoꝛatiõibꝰ. Vulue eiꝫ ⁊ mamillaꝛ q̃dã vene ſunt cõmixte: in q̃bus ſi ſanguis minoꝛet: nẽce est mamille gratilẽt: vñ fetꝰ aut moꝛit: aut ad excũdũ cõpellit: ſic hypo. in ꝓ̃li. teſtatꝰ est de fetꝰnã: Qũ cibꝰ inq̃t qui cã fetꝰ est augmẽtãdi: quez puer de vulua accipit: nõ tãtꝰ est q̃ ſibi ſufficẽ poſſit: nouem mẽſibꝰ exactis. dulcioꝛẽ eiꝫ ⁊ ſapoꝛoſioꝛẽ atq; ſubtilioꝛẽ puer ſp ſugit ſanguinẽ: qũ inq̃t iam magno facto: cibꝰ nõ tãtus ſit q̃ ſufficẽ poſſit: recalcitrãte eo ⁊ nimiuꝫ monẽte rũpũt pellicule: q̃bꝰ ligatꝰ tenebat. Idẽ itelligit facere: qũ nõ inuẽto cibo ante tps cogit aboꝛtire. 37

m Mlieri in utero hñti ſi altera mamilla gracil' fiat geminos hñti altera aboꝛtiet. Et ſiqdẽ dextra gracilis fiat: masculũ. ſi uero ſiniſtra: feminã.

q Quod de ambabꝰ dixit mamill: idẽtidẽ de altera oꝛ intelligi: qũ ſanguis de venis mamille alteriꝰ minoꝛet: Si gemini inq̃t hẽant: nẽce est vt cui nutrimẽtũ ꝓ venas illiꝰ mamille ſubpeditabat. aboꝛtiet fetus: Qõ vo dixit in dextra masculũ aboꝛtiẽdũ: in ſiniſtra vo feminã: in alio aphoꝛiſmo auctoꝛizabat maſculos eẽ in dextris: feminas vo in ſiniſtris. dextra nãq; pars calidioꝛ: qz est epar qõ calidũ ⁊ hũidũ in ea: ſiniſtra vero frigidioꝛ: quia ſplen est in ea. 38

o Si mlier que neq; pregnãs: neq; generauit lac habet: huiꝰ mẽſtrua defecerunt.

b Hene inueſtigãti: ⁊ perſpicanti hic aphoriſmus multa diſputatione indigebit. q̃cunq; ergo bene itelligẽ voluẽit: nẽce ẽ libꝛos meos ꝗ vtutibꝰ nãlibꝰ p̃ legat. hic eĩ breuiẽ dicẽdũ qõ huic loco erit neceſſariũ. Orne. n. mẽbꝛ gnãs hũiditatẽ: hꝫ eã ꝓpter neceſſitatez alioꝛ mẽbꝛoꝛ ab eo generandoꝛ vel nutriendoꝛ. hec autem humiditas ſibi est q̃ſi ſupflua: qõ quare plus q̃ aliud mẽbꝛ hẽat aliud: ſoli deo ꝓnanda ẽ rõ. ſz tñ q̃quid mẽbꝛ iſtud facit: virtutibꝰ cõplet naturalibꝰ multi] ⁊ diuerſ: quaꝛ vna ꝗuerſiua dr̃ vel cõmutatiua: q̃ cibũ in nãz ꝗuertit accipient]. qualẽcũq; aũt cibũ in ſiltudine ſuſcipient] pfecte mutauerit: cibũ eundẽ augmẽtandi ⁊ nutriẽdi mẽbꝛ illud eiꝫ facit. Hoc aũt est qõ hypo. alibi dixit: Lib̃ inq̃t nutritiũ cert̃ est: qui vo quaſi ci b̃ est. i. cꝰ remanẽs ſupfluitas chim̃ dr̃: ⁊ nature mẽbꝛi a quo retinet aſſimilat. Si igit i oſſib̃ fit: in ꝗcauitate eoꝛuz erit medulla. ſi i epate: ſanguis. Pulmo. n. quandã ſibi trahit hũiditatẽ ſpumoſã: in ſuã reponẽs ꝗcauitatez. Itẽ ⁊ oĩs ꝗcatenatio cibi hũoꝛes fuat viſcoſos: ſilr̃ ⁊ inguina ⁊ vtraq; vaſa ab inguinibꝰ exeũtia: q̃ ſpermat] vocant inſtr̃a. In lingua quoq; hũiditas habet que vocat ſaliua: ideoq; mãmille carnes hñt molles: q̃ſi glandulo ſas: que cibũ ſibi venientẽ in ſuas mutãt nãs. Quez g̃ caro mollis ſit ⁊ alba: nõ ſanguinolẽta: hũoꝛoſitas ſibi veniẽs efficit quaſi lac: ⁊ q̃to mag] effluit illuc tanto mag] augmẽtat: ſic octauo ⁊ nono mẽſe i pregnãtibꝰ videt: qz tunc vene mãmillaꝛ ⁊ vulue mediaſtine ſũt plene: qõ ſi ne ꝗceptiõe poſſibile ẽ ꝗtingere: qũ mẽſtrua ꝓbant defecẽſſe: ⁊ b̃ hypo. intẽdit in hoc aphoriſmo. 39

p Mlierib̃ qbus ad mamillas ſanguis ꝗuertit maniã ſignificat.

p Prim̃ in diſputatõe ꝓcedẽt] aphoriſmi qũo ſãguis ad mãmillas veniẽs in lac mutand̃ fit. hypo. aũt b̃ fatet: qz ſi qũ veniat nõ mutet: mania ſignificat: qõ tñ nunq̃ vidi tẽpe meo. ⁊ ſi ꝗtigerit qũq; raro credo euenire: q̃uis b̃ eque ꝗfirmat hypo. ac ſi vidiſſet. qõ ſi vez ſit ſm q̃ dicit: oꝛ ſic itelligi: qz caro hũida in mãmillis qũ non ſãguinolẽta fuit: neceſſe ẽ frigida fit: vñ ⁊ ſanguis quz ad eas veniat mutat in lac. Sic vero hec caro: ſcilz caro mammillaꝛ frigidioꝛ est carne epatis: ſic ⁊ lac frigidius ſanguine. Qũ g̃ aliqñ ſanguis calidiſſim̃ ⁊ fertẽtiſſim̃ toto coꝛpe affluxerit: nẽce est fumũ in capite aſcẽdẽ ⁊ maniã generare. Mulieri vero

bui⁹ nimietate calor: cū ad mamillas sanguis veniat: nī potest in lac mutari pre nimietate sui: ⁊ magnitudīe calorīs: vnī nēce est ī capite ascēdat: ⁊ maniā gignat. 40

Mlierē si uis scire si cōcepit: mellicratū qñ dormitura est da ei bibere. ⁊ siquidē torsiōes habuerit circa uēntrem: cōcepit. si uero non: mine.

Qrsio est aut de hūoribⁿ pūgitiuis: aut ex vētositatib⁹ grossis ⁊ inflatiuis: nō cito exeūtib⁹: vtpote via q̄ ereāt carētib⁹: q⁹ mlierē pati hypo. intēdit q⁹ pp pssurā est vulue circa loca illa: p q̄ vēt⁹ exire debeat. Mel āt ūde fiat mellicratū nēce ē eē crudū. ad hoc eiz nos intēdim⁹ vt inflatio ⁊ vētositas generēt. Qñ dormitura ē inq̄t pp quietē ⁊ ciborꝫ plēitudinē. hec eiz duo cause sunt ventositatis generāde. 41

Mlier siqdē mascl'm ꝓcepit: bñ colorata ē. si uero feiaz: discolorata

Qlorata ⁊ nō colorata dixit: q: in ꝓceptu femie femia nō est boni colorīs. Que duo iō fuīt: q: semie frigidiores sūt mascul'. masculi vo qū fortitudīnē ⁊ velocitatē in motu hēant: raro tñ ꝶ accidit. mascli cōcepti alia bñt signa: fortitudinē. l. ⁊ velocitatē motⁿ: q̄ ēt raro videē: q: femia ꝓcepta alī fortior ⁊ velocior masclo ē ī motu. ñ q̄ ꝶ signa. p cert] sūt bñda. 42

Ꝑ mulieri pregnāti berisipila fit in matrice: mortale.

Porz inuestigari an sola berisipila in vulua fit mortalis: vtrū ne phlegmōes silr: sz berisipila in vulua nēce est puerꝫ sola febre occidat: phlegmones non ita: q̄ berisipila qū fiat ex choleā rubea: ⁊ calida materia febrē generat: ⁊ ideo mortale. 43

Qle ꝑter naturā tenues exñtes cōcipiūt abortiūt anteq̄z grossescāt

Qlidā intpretes hūc aphorismū exponūt triplr. quidā enīz ex nēcitate itelligūt abortire: qū ꝑter nāz sūt macre: q̄ macredine nutrimētū puer] solet deficere. Alij si nō crasse fuerīt: ⁊ in macie pmāserint: Alij qū ꝑter nām tenues crescē incipiūt: ppēdūt q: abortiūt. Losimen⁹ itelligit in vltimitate tenuitat] ꝶ ē: q̄bus mlta refectio sit nēcia vt ad nām redeāt eaꝫ corpa: vnde fit vt eis crescētib⁹ fame fetus abortiat. hoc autē intēdit hypo. 44

Qlecūqz corpora moderate hñtes abortiūt secūdo mēse aut tertio sine oi occasiōe manifesta: his cottilidones mucilaginib⁹ pleni sūt: ⁊ nō possūt pre grauedie tenere fetū: sz abrūpunt'.

Qod sine cā dixit manifesta: sine febre acuta intēdit: siue diaria: siue vulnē: berisipila: sanguis fluxu: saltu: pcussiōe: morsura: nimia abstinētia: timore: ⁊ sīlib⁹: sine q̄b⁹ ꝓcedētib⁹ si abortiāt moderata hūtes corpa ex nēcitate ora venarū vulue abortiēdi erūt cāe: q̄b⁹ qū secūdina nutrimētū accipiat: si matrix mucilaginib⁹ fit plēa abortiūt: q: nutrimētū secūdine nō datur. Venaꝫ hec eiz ora cottilidones appellat: nō sīc q̄dā putant carnes tenues ori haꝫ venaꝫ innascētes. Hypo. aūt in libro de mlieꝫ passiōibus: Si cottilidones inq̄t in ore vulue plene sūt phlegmate: mēstrua sūt pauca ex necessitate. Pytagoras vo in pima pte de reb⁹ nālib⁹ cottilidones appellat ora venaꝫ ⁊ arteriaꝫ sanguinē ad vulnam mittentium. 45

Qlecūqz exñtes ꝑter naturā crasse nō ꝓcipiūt: his piguedo os matricis obturat: ⁊ prius q̄z extenuentur non concipiunt.

Reter nām hypo. itelligūt dixisse in crassitici vltimitate: Alij si ex tpamētū sūt crasse: sed pores sūt viores: q: pinguedo zirbū vocata: nō vulue premit ora ⁊ opilat: nisi qū crassities in vltimitate stat. q: Os matricis dixit interius os vulue qō in interiori est extremitate colli: ⁊ in initio vulue intēdit: hoc eiz certuz os vulue dicē: nō illud qō in exteriori extremitate ē colli: q: nāe iūgit' feminee. istud eiz non os matricū: sed vocatur os colli matricis. 46

Si matrix in uertebro posita fecerit sanie: necesse est cōmotū fieri.

Qod cōmotū dixit curatiōez esse intellexit: ⁊ bene: q: si sanie matrix fecerit: ⁊ maxie in pte exteriori: nēce ē cū licinio curari: ⁊ similib⁹ alijs. hoc hypocras intendit. 47

Ꝑtus maris qdez ī dextris: femine uero in sinistris magis.

In libro de spermate oñdi: q: fet⁹ mascul' nō sit nisi qū in initio cōplexio sua calidissima fuerit: quā etiā adiuuat si locus ubi causat' sit calidus: dextrū aūt matric] locū ꝓstat eē calidiorē: qū epati vicinē. Itē adiuuat' cal'a cōpletio fet⁹ spmate de testiculis mlier] ereūte: q̄ sūt positi ī matric] angul'. qō. n. de dextro in dextrū latus currit calidⁿ fit: ⁊ de sinistro in sinistruz frigidⁿ est ⁊ aquosū: vñ ⁊ fet⁹ sinistri latis in vtero: nēce est frigidior sit. vñ ego latⁿ disputaui in q̄nta particula mea: super hypo. anotomia. 48

Ꝑ matricis ꝑcipitatōes obtarmicū appone appḣendēs os ⁊ nares

Bene dixit: q: si secūdine ꝑcipitatio ꝓtingit flatu clauso: ⁊ motu nimio ꝑtim obtarmico apposito: necesse est secūdinam egredi. 49

Mlieri in utero hñti: tenasmon in natus abortire facit.

Tenasmon fit ex hūoribⁿ pūgitiuis grossiz pūgētib⁹ intestinū: qō vocat' colon: q̄ infirmū cogūt exp̄mē si forte eos pūgētes possit emittē: vñ ⁊ ꝶ exp̄ssio si mlieri gratide euēit: sīc hypo. dixit: cā est abortiēdi. nimⁿ eiz exp̄ssus nimiū facē motū: vñ abortire nēce est fetū: quia rūpitur ligamentum. 50

Mlieris mēstrua si uelis retinere sitiā maiorē ad mamillas appōe.

Sicut hypo. auctoriz auit: qūo mēstrua miorata ⁊ nō exeūtia debeant medicari: sic ꝶ mōstrauit qūo sūt restrīgēda: ⁊ vētosas maiores iubet apponē ad mamillas: neq̄z tñ apponēde sūt nisi subtus eas sup venas q̄ de vulua ascēdūt ad ipsas maiores eē iussit: vt maius ⁊ fortius possit exprimi. 51

Qlecūqz in utero hñt: his concluditur os matricis.

Signū signū ⁊ certū ad itelligēdū si femine cōceptint: si forte obstetrix manū īponat vulue: ⁊ tan

gere potuerit. Sperma eiz qū vulnā inciderit: ⁊ mlier cō cepit tāgit' matricis cōcauitas lateraliter: ⁊ ita matricuz os necesse est constringi. 52

MVlieri i utero hñti: lac ex māmill' mltū fluēs fetū significat debile. Si uero ubera dura fuerint sanū significat fetum.

IN pmo mēse lac fluit fm nāz: ſz ſi ſepe ⁊ plus q̄z oportuerit erierit mlta quātitas vene vulue: ⁊ māmillaꝫ medie plene eē significāt. Plēitudo ex abūdātia ē materie facta ex fet⁹ ñ recipiētis ōbilitate Oportz g̃ ſp ꝓſiderari ſi māmille macilēte ſint: ſic añ ꝓceptū fuerit. Inde eiz puitas significat ſanguis: qd qū fuerit cā ē fet⁹ fortl pituri: neqz oz mltū pleas eē vt inde lac effluat. Neēe est g̃ duras eē mediocrit' int̄ duriſſimas ⁊ macriſſimas. Qū eiz cib⁹ fetus ñ mīorat: neqz ōbilis eſſe ſignificatur. 53

QVecūqz corrupture ſūt fet⁹: his ubera gracilia fiunt: Si uero rurſus: dura fiūt. Et ſi dolor ē in uberib⁹ aut in uertebris aut in genibus aut in oculis non corrūpuntur.

HYpocras ait dirit: mlieri i vēo hñti: ſi alēa mammilla gracil' fiat: gemios hñti alteꝫ abortit': ⁊ ſi ōtera masculus: ⁊ ſi ſiniſtra femia. H ñ a ſignificatiōib⁹ icipit: ſz a mliere abortiēda: dicēs his vbera gracilia fieri. neqz tñ inuit macillētiā māmillaꝫ ſp abortū ſequi: neqz ſolū H ſignū abortōis. Oz g̃ inueſtigari qd ſemp appareat in grauidit'. vñ ex macilētia nō ſolū neceſſe ſit abortiri: ſed ſepe ex ſolo caſu abortitur: ſine ſolo ſaltu vel ex clamore fortl: vel ex magnitudie odij vel ſono magno ⁊ ſubito: ſicut tonitruo. Poteſt etiā eē ex febribue: vel herſipila vulue: vel ex abūdantia in fundo matricis mucilaginis ⁊ ſimilib⁹. vñ cōſtat fieri abortū ſine macilētia māmillaꝫ. Sed tñ hypo. itēdit ſine macilētia māmillaꝫ nō poſſe fieri. vñ multociēs p'ſcrutat⁹ ſuz: ſi ſuum poſſz cape intellectū: ⁊ cōpi: qz ſi expdictis abortit': non tñ ſine māmillaꝫ macilētia: qz ſicut macilētia māmilaꝫ fit ex puitate ſāguinis in venia māmillaꝫ: ⁊ matricū medijs: que cā ſunt auferēdi ſenib⁹ abū vñ peunt. Si aūt ex iſtis ꝓdictis fiat macilētia: itelligit occaſio fuiſſe nām magno impetu os uulue apuiſſe: ⁊ ita ſanguinē in generatiua mēbra ad abortiēdū diruiſſe. Natura eiz qū magno conamīe nocitiua expellit: ſanguinē ⁊ ſpirittū meuz: q̄bus ſicut iſtrumentis vtit' in expellēdis nocētib⁹. vñ ⁊ apoſtemata fūt i mēbris patiētib⁹ hui⁹ fortuitū. Feſtinās enī nā vt loca volētia defēdat transducit illuc ſanguinē ⁊ ſpiritū ad hoc expellēdū. H ſufficiat i pma huius aphoriſmi pticla. Secūda que pme itroducit cōtraria: vbi dixit: Si rurſus fūt dura. in q̄buſlibet locis dicit dolere ⁊ nō abortiri: taliter itelligit: Si mamille ſint macre abortire eſt neceſſe. impoſſibile eſt aūt abortire ſiñ eaꝫ macritate Si aūt māmille ſint dure nō ſignāt abortire ſed potius ſn quibuſdā locis ſequit' dolor. Sic ergo macies ſignat paucitatē ſanguinis: ſic ⁊ duricies multitudinē portēdit. Nō aūt huiuſmōi duities eadē ē cum ſupiori: que fetū ſignificat ſanū: illa enī moderata fuit. Dec in ultimitate eſt immoderatiōis: ad qtiā q̄ū deuenit natura in aliqua mēbra expellit: vñ dolor fit: fet⁹ tñ permanet impaſſibilis. Eſt aūt hic locus inueſtigatione dign⁹ qū natura ad vulnā mittat: ⁊ apoſtemata faciat: ⁊ ſi apoſtema venit aūr fetus illeſus permanſerit? Sed qū abroſus nō ſemp hāc duritie ſequat': moliciem vero ſemp committ': nō ad raro ⁊ fortuitu cōtengētia itendit: ſed potius ad ſempiterna: ⁊ nō fallētia: ac ſi dixerit: Si mulier aborriat mollities māmillaꝫ eſt prenotāda. Durities vero ſine plenitudo in plurib⁹ ad aliq̄ mēbra non ad vulnā repellūt: vñ dolor q̄ hypo. dicit ſubſequit': Que ſi ad matricem deueniūt, peuldubio māmille macreſcūt. Si ergo ex paruitate cibi abortitur malcētia comitat'. Si ex aquoſitate ſanguinis ad vulnā defluētis: ⁊ fractura veterij ligamēti hoc quoqz nō ſine pua macilētia fit. Que inquit vbera gracilia habēt: his inopia nutrimēti corrūpēt fet⁹. nā ſi ſāguis adeēt māmille nō oio ōfecte eēnt. Si vo itez duꝫ fuerit: ſāguinē abūdare ſignificat: tñ corrūpēt fetus qñ abūdāt reficit'. In uertebris aūt ⁊ genib⁹ ex ipſius pondere funt dolorel: in vberib⁹ vero ex lacl plenitudie. Nerui.n. oculoꝫ ꝓtrahūt': inde oculi dolēt ꝓpter cōitatez ſui ad māmillas. 54

QVibuſcūqz os matricū duꝫ eſt: his neēe eſt os matricū cōcludi.

IJctū ē in anteriorib⁹ ptib⁹: qz cōcluſo ore matricis: apoſtema vel grauitas. i. eſt impregnatio ſignificat': que tñ differūt. Si .n. matrix duriſſima fit ⁊ clauſa: duꝫ apoſtema ⁊ calidū ē in ea. Si .n. fit grauida māliter tacu erit. molliſſima. bene aūt ordinaſſet: ſi ſupiori aphoriſmo ſubinferret: Mulieri pregnāti os vulue clauſū ē: ⁊ in vtero habet. 55

QVecūqz in utero hñtes a febrib⁹ accipiunt': ⁊ fortit' calefiūt ſine occaſiōe māifeſta: generāt picloſe ⁊ difficulter: aut abortiūt periclitantes.

QVibuſdā pregnātib⁹ aliqñ corrupti hūores in ꝓceptiōe colligūt': vñ febl fortiſſima fit: ⁊ ſine dubio cā eſt abortiēdi: aliqñ tñ febris molleſcit fm nāz hūorl: que q̄ſuis molleſcat: ñ tñ euadunt fm q̄ oportuerit quz matta remaneat febris: quā medici neqz medicinare: neqz dietare poſſunt bñ: qz ſūt grauide: ⁊ iō febl ſemp redit fatigans eos tpe tot⁹ g̃uiditatl: iōqz fet⁹ nō pferēs paſſiōēi matricis pit: aut ſi ſuſtineat tñ ifirm⁹ pmābit dū mā matna eum ſuſtētabit: ⁊ mat ita debilis fuerit. Que iō difficult' ⁊ pticuloſe generat: qz qum i ptr vtrūſqz corpa debeāt eē fortia ſt tñ debilia 56

IN fluxu mlieb̄r ſpaſm⁹ ⁊ animi defectio ſi ſupueniat: malum.

IOn tñ i oī fluxu mulierl ſpaſm⁹ ſequt': ſz i ſolo fortiore ⁊ lōgiori fluxu. Defectio vero animi omni ianitiōi ē nāl: q̄ fit nutriūto cordis deficiēte: ſed ſpaſm⁹ ſz nō in oī tñ mlte ianitōi maxie ſi neruoſa membra patiant'. 57

MEnſtruis plurimis euēiētib⁹ accidūt egritudines: ⁊ nō uēiētibus a matrice accidunt egritudines.

QVidam arbitrāt medici ex abūdātia tñ hūoris morbos gigni: ſz hypo. ñ tñ ex abūdatia: ſz etiā ex paruitate ſua: neqz ſolū in mlieribus: ſz etiā in marib⁹. Ex paruitate eiz ſui alīn corp⁹ ōficcat': alīn refrigerat': alīn vtrūqz ꝓſecat'. Ite oīs mala cōplexio vltiata omni bone actiōi nocitua: naſcit' de morbor generib⁹. Nihil g̃ in hypo. dictl vanū: ⁊ nihil occultū. Qū āt mēſtruis plurimis veniētib⁹ egritudies euēire dixerit; neqz a matrice

iũxerit:neq; tñ veniẽtibus a matrice:venire egritudines subintulit:si vtriq; mẽbro:vl' soli secõ a matrice oz iungi nece ẽ pẑri:qõ nullaten' adipisci possim':nisi ũde pua: vel magna sint mẽstrua scuerim'. Aliqñ ergo mẽstruoz abũdãtia plimoz ex larga ẽ apriõe oris venaz ad vulnã veniẽtiũ: aln qz sanguis ẽ calidioz vel subtlioz:aln qz to tũ corp' in malas q̃litates mutat':qz a sanguĩe grauatur vl' si sanguis nõ sit mutat' a tpamẽto suo nãli:qz corpus inde grauatũ:ad venas oris vulue ppellit': sic videt' moz bi gigni:qũ ad q̃libz mẽbra deducat' hũores mali. De sũt cause mẽstruoz abũdãtie. Parutat' aũt his sũt ꝛie: vel eiz ex cõclusiõe: vel venaz ꝛstipatõe: p q̃s mẽstrua veiũt ad vulnas:vel ex grossitie sanguis:z frigiditate sui:vel ex venaz fortitudine sanguinẽ nõ recipiẽte. Quodlibet aũt boz qũ sit post lõgũ tps:nece est morbos generare berisi pilas:phlegmões:sclirosim:cancrũ. Bñ ergo dixit hypo. Non veniẽtibus a matrice accidũt egritudines. 58

IN ano phlegmões patiẽti: z matrice phlegmonẽ hñte stranguria supuenit. In epate uero phlegmones patiẽte singult' supuenit. Et i renibus hñtib' sanie stranguria accidit.

STrãguria ẽ parua z sepissima mictura: q̃ aln fit ex defectiõe vtut' ꝛtẽtine in vesica: aln ex acuta vrina. Lõtẽtina ꝛficit causa male cõplexiõis vl' apostẽatis. Acuit' vrina ex passiõe renũ:ex colamẽto sanguinis:z alioz hũoz ad renes descẽdẽtiũ: z vrinã acuen tũ. Et bñ dixit strãguriã fieri ex phlegmõe ani patientis sive matricis,his enim vesica colligat':vñ z patiẽtib' colligabit'. Qũ g̃ in renibus mã adunet' putrida p vesicas necesse ẽ efluat:ad quã pueiẽs:z eã statim pũgit:cogit:z cõmouet vt expellat. Si ãt apostema in ano fuerit:nece est inde pati vesicã:q: pmit eã atq; strigit. qũ g̃ an' z vesica sint vicina: inde nece pati. Ego ãt dixi alibi q; qũ hypo. passione pñtẽ:sive futurã aliũde veire dicit:nõ absolute põit:ꝛ in vltimitate magnitudinis eã intẽdit.hoc quoq; mõ intelligit qũ p phlegmões in epate singltũ asseruit venire.qũ eiz nerui epat' z stomachi sint colligati: nece est alterũ alteri cõpati:pstertiz qũ apostẽa magnũ sit. 59

MUlier si nõ ꝛcepit: uelis aũt scire si ꝛcipiet ꝛtegẽs uestimẽtis suffumiga deoꝛsiuz.z siqdẽ trãsire uideatur odoꝛ per coꝛp' ad os z nares:cognosce qñ ea nõ,ppter se non generat.

PEr hũ q; dicẽ Suffumiga: suffumigatio huic loco oprtia ẽ itelligẑda:thus:myrrhe:storac' suffumigatio:z filiaz nã calidoz z odorifer: quoz fum' qũ p totũ corp' ascẽdat:quousq; ad os z nares pueniat: a q̃o' qũ odoz nõ sentit' pfecte:matrix opilat': qõ qũ sit: nece ẽ nõ cõcipi. q; nõ p se generare dicit: tñ põderosũ iuuamẽtũ inuuit. Multi eiz hoies volũt certificari vtruz filios vel filias oebeant hre:in quo maxie nobilissimi laborare solẽt.qũ aũt femie nõ cõcipiũt sepãt':vt qũ solos filios vel solas filias hñt supstites post se relinq̃nt q̃ here ditates suas possideãt. Plato in libro ad Titũ:generãdi tetigit artificiũ:cui' pauca ꝛlibatur' sum dicta:ꝛ ꝛpus exponẽdi sũt oẽs aphorisini de matrice tractaturi. 60

MUlieri i utero hñti: si purgatiões exeũt:ipossibile est fetũ sanũ esse.

IN purgatõe hac intẽdit mẽstrua in tpe sic ãtea veniẽtia.neq; ꝛpozẽ q̃ꝛitate minozãtia ũde significat' defectõ fet'. Si eiz rara z pua veiũt:z seml' vel bis nõ est nece fetũ infirmari:sed si tps ozdinẽ z q̃ꝛitatez seruauerit:fet' san' ñ erit. Ego ãt arbitroꝛ mẽstrua a pgnãtib' effluẽtia per venas illas tñ egredi:q̃ in collo sũt matricis:qũ secũdina ozib' venaz intrioris cõcauitatis vulue sit suspẽsa. vñ ꝛsequit' vt ab ill' venis nil mẽstruorũ egrediat'. Quz g̃ aliũde exeãt:neq; ad nutriẽdũ fetũ p venas supradicti cõcaui veiãt:nece est fetũ infirmari: vt pote cui alimẽta deſunt. 61

SI mulieri purgatiões nõ exeũt: neq; febre neq; rigore supuenientes:anxietates:abominatiões:defectiones animi ei acciderint:reputa hanc in utero habere.

IStud de ill' tñ intelligẑdũ:q̃z mẽstrua ex ozdine z nulla re ipediẽte veiũt:si subito z sine vlla manifesta occasiõe se strigũt:qõ ex alia significatõe auctorizauit debẽ ppendẑ.i,abominatiõe:angustia:defectiõe:mẽstruoz cessatiõe. ex q̃b' itelligit' m'ieri cõcepisse:sic ex apperit' pessimitate: qz in cõceptu os stomachi nocet': q̃ tñ oia pñt euẽire sine cõceptu subsequẽte:quum humoꝛes mali dominẽtur stomacho vel alij mẽbro: vñ ꝛspicere medicũ bene oportet. 62

QUecũq; frigidas z densas matrices habẽt non cõcipient. Et que ſcũq; humidas hñt matrices: non concipient: extinguitur enim in eis semen. Et quecũq; siccas z magis ardentes non cõcipiunt: indigentia enim nutrimẽti corrũpit' semen. Et quecũq; ex utrisq; temperiẽ habẽt moderate:huiusmodi fiunt generantes.

SI hypocraticos auderẽ trãsmutare aphorismos z oportuniozi dare loco:nil plus faceret q̃z vnuz his duobus ãteposituz trãsducerẽ. z in hoc loco ponerem: vt disputatio mẽstruoz cõplere'. z quot modis sterilitas fieret dicerem'.ꝛceederet g̃ ille:Mulier si nõ cõcepit in vtero: velis aũt scire si cõcipiet:contegẑs vestimẽtis ꝛc.seq̃ret' aũt ille loc': q̃ est nũc exponẽdus:vbi dicit':Quecũq; ex vtrisq; hñt tẽpiẽ moderate: huiusmõi generãtes fiũt. Immoderate aũt:ꝛ nõ in vltimitate ad cõcipiẽdũ sũt dure:ergo vltimãtes erũt steriles.Ex q̃b' etiã ppediẽt' q̃re sterilitas fiat:etiã in maribus:qõ tñ m'ltis occultat'. Sed ꝛspicacit' intuẽtib': primo palã fit q̃re non generãt q̃dã masculi:postq̃z clarebit eis vtrosq; generantes esse medie cõplexiõis: quã si excedant nũquã generãt. Incipiẽdũ ergo ꝑus a sterilib' m'lieribus:q̃ malã cõplexionẽ seu cõpositionẽ vulue habuerint in pmis in vltimitate:in q̃bus q̃libet q̃ttuoz ꝑncipaliũ oñant' qualitatũ:sive due hax:sicut mõstratim' in libris nris de cõplexiõib': vbi cõplexiões intẽpatas octo esse dicim': q̃ttuoz simplices que hic tãgũtur:z q̃ttuoz cõposite ex his cõmixte simplicibus. Quum ergo matrici dominet' frigiditas in vltimitate: z densetur matrix inde: oza venarũ ad os vulue venientium ex necessitate strictissima fiunt: vnde steriles fiũt mulieres: quia secũdina non patit' solidari venaz oza:vnde etiaz si posset fetus recipere nutrimẽtuz

non tamē valet. non enim illuc mēstrua penetrare pōt sed si quoq; modo illuc ꝓtingūt paruissima sunt. Item quia vene ꝛdēsant facile: quia vene stricte sunt: sanguis aūt in his adunatus frigidus est ⁊ pblegmaticus: qū plurime q̄litates hab̄ ex q̄litatibus ꝛsideratur matricū: refrigescit ergo sperma virile in vuluā ex matricis frigiditate nisi sit calidissimū naturaliter. Incipit ergo ꝑmū a complexiōe frigida. Quecūq; inq̄t habēt frigidas matrices: ⁊ densas non cōcipiūt. ex q̄bus patur intelligi frigiditatē densitati cōmisceri: unde ꝓpēditur quia frigiditas siccitati ⁊ hūiditati semp admisceat. Sed nōquid semp ꝓpter hoc: semp enī ex matricis friditudine dēsitas subseq̄tur: ⁊ inde sterilitas seq̄tur. sicut diximus. Oportet aūt bene cōsiderare: q̄ si matrix frigida sit non cōcipe dixit: ꝓpter opilationē siue substātie: non tamē dēsitas causa est nō cōcipiēdi: fiducialr enim nos intelligere putauit. Et que matrices habēt hūidas in vltimitate non cōcipiūt. quia semē extinguit in huiusmodi. sicut in grano ⁊ ordeo videmus: que dum in paludosis locis seminātur: non ibi nascūtur. Et quecūq; siccas ⁊ magis ardētes nō cōcipiūt qū semē non habeat nutrimētū: qō itidem cōtingit ac si seminaret in locis harenosis: vel non cultis ⁊ petrosis. In matrice āt calidissima sperma illud patit quod semē in ardētissima terra pateret: si in diebus canicularibus se imparetur. Sic ergo nobis de quattuor qualitatibus satisfecit: mōstrans singulas eāꝝ virtutes: quibus ⁊ eāꝝ intelligātur cōplexiones. Quecūq; ex vtriusq; temp̄iem brit moderate huiusmodi generātes fuit. Quod Ex vtriusq; dixit: nō ex qualitatibus intellexit: qū qualitates quattuor sint. ex vtriusq; ergo his ꝓtraria. Cintēdit in calore frigiditate: siccitate: ⁊ humiditate. Nos aūt mōstrauimus in libro de cōplexione ex calore cum frigiditudine: ex siccitate cum humiditate tēperamētū esse matricis: ergo tēporamētum ex horū est paritate contrariorū. i. calore: frigiditate: siccitate: ⁊ humiditate: Quorū pariū si vnus defit sufficit sterilitati. Si enīz matrix in calore tempata fit: temperies aūt humiditatis ⁊ siccitatis defit: sterilis inde permanebit. Quia ergo hypo. de sola feminaꝝ loquebat sterilitate: de matricis trū dixit cōplexione: de marib̄ oīno reticuit: vel quia nos intelligere fiduciauit: vel quia post modū de his dicturus est. Successores aūt hypo. de maribus aphorismū hunc interposuerūt: Similiter ⁊ ō maribus dicentes ⁊ reliqua. Sed multi interp̄tes ab hypo. intellectu longe esse asserūt. Nos aūt ex dictis hypocratis in mulieribus: idem esse in maribus possumus intelligi: dicentes ex cōpleriōis frigiditate sperma mariū non bene posse excoqui. Si aūt tēperamētum in frigiditatē parua exierit: ⁊ vuluā calidissimā inuenerit: possibile est gigni. sed si ad vltimitatē tēperies exierit: impossibile est generari. Ex humiditate quoq; non pōt sperma excoqui bene. si ergo in vltimitate fuerit impossibile est gigni. Si igit sperma calidissimū fuerit: quasi res quelibet incensa erit: neq; generabit. Similiter etiam ꝓpter siccitatē vltimatē non extēdit: qū incidat in vuluāz: qō ad cōcipiēdum esse maxie est necessariū: sicut in libro de spermate ostēdim̄: vbi si non in plurimā vulue cōcauitatē semē extēderet: feminā non posse cōcipere. diximus. Dic aūt pauca fecimus quasi multorū subaudiēdorū fundamēta. Quod aūt Platonis auctoritate ad Ticium nos dicturos ꝓmisimus h̄ subintulim̄: Magna inquit est auctoritas ⁊ gloriosissima: intelligi d̄: q̄lr duo cōueniūt corpa vt cōcipiāt cocūtia ad inuicē. hoc aūt est quod supius dicim̄ mōstrātes q̄re femīa sterilis fit: ⁊ non gignat: ⁊ ī masculis similr: quorū causa fuit in maribus ⁊ feminis tēperamēta in vltimitate egredi: que trū intēpies si parua sit: ⁊ corpus intēperatū corpori cōrarie cōplexiōis vel qualitatis se iūxerit possibile est cōcipi. Si ergo iūgatur sibi simile impossibile erit. Si enim frigidū sperma frigidam vuluā incidat: impossibile est concipi: similiter si siccum siccā. itidē ⁊ in alijs cōplexiōib̄ intelligēdū est. Frigidū ꝟo sperma in matricē calidiorē necesse incidat: hūidū ꝟo in siccioremꝛ debet etiaz oppositio vtriusq; alterī modū nō excedere. Ultimitas ꝟo matricis pōt itelligi ex quodam aphorismo p̄cedēti: Muliebria inq̄t ex aromatib̄ calefactio educit ⁊c. tāta eiz ē mrcī opilatio vt si odorē aromaticū ꝑmittat trāsire ad os ⁊ nares. Itidē facit siccitas ⁊ hūiditas sic dixim̄ semē extingūt: aromatica īgrossāt ⁊ ilꝓssant: vt surſū trāsire nō ꝑmittāt. Calor si vltimitate matricis sit mutat q̄litates aromatū ⁊ corrūpit: ⁊ in tēsa facit: vt ꝛsi ascēdāt: nō trū in suā ꝓpētatē deueniant: q̄ calor si qīq; adsit: rarī in erit ī feminis: ꝑsertiz q̄ nālit frigidiores sūt masculī. Hac iuestigatiōe aromatica ōnotāt steriles ⁊ nō steriles: ꝛcipiētes ⁊ nō cōcipiētes. Que etiā ōnotari pōt ex frigur ipaꝝ: sic ex appositōe arōatuz si macilētissime: lenissime: ēssissime ⁊ aspissime fuerit nō ꝛcipiēt. Dic aphorism̄ hypocric̄: ⁊si ī sit trū eē oī. 63

Similiter ⁊ in maribus. Aut enīz ꝓpter raritatem corporis spiritus extra fertur: ut non incidat semen Aut ꝓpter densitatem humidū non diffūdetur extra: Aut ꝓpter frigidū ī calefit ita ut congregetur ad hunc locum: Aut ꝓpē caliditatē ipsū hoc fit.

In tantā temeritatē deuenit lator hui̇ aphorismi: vt ī seipz itellexerit. ꝓmisit.n. se mōstratuꝝ itidē eē in masculī. Erat ergo necessariū q̄ttuor eadē genera cōprobare ꝛplexionū sicut nos fecim̄. sed a raritate īcipit corpis: quā sicr ī femis posuit: Quod si pspicacit in dagauē duob̄ mōis oberrasse repies. Primo.n. q: si ita eēt rem alit ordinati apposuisse deberet. Secūdo: q: mētit̄ ē: q: iueniūt masculi corpib̄ rari: ⁊ trū in generādo calidissimi ⁊ potētissimi. Neq; mirāduz est: qū raritas fm calorē ⁊ humiditatē fiat: h̄ aūt ꝛplexio spmatis abūdātissima est: ⁊ ad generādū pfectissima: quā spmatis creatrix materia in huius corpe fit plenissima: ⁊ virtus ad exequēdū fortissima: ⁊ emissio sperma tis nō nisi ex vasis fit fortissimis si ex emissiōe spiritualī. ⁊si.n. sperma hūiditati cōmixtū quādā substātiaz videatur habere spiritualē: hūiditas trū q̄dam est necessaria ꝑ quā emittat: vnde latrator iste deceptus eē ꝛprobat. Dixit item ꝓpter corporis densitatē nō extra effūdi hūiditatē: qui si aliam q̄z spermatis humiditatē intellexit: a sensu alienꝰ fuit. Si autē spermatis stendit ⁊ ꝓpē densitatē totī corporis nō effundi extra dixit: nihil dixit de complexiōe vasorū spermatis. melius enī diceret si ꝓpē vasorū strictura fieri asseret. ¶ q: sperma subdidit ꝓpter frigiditatē complexiōis corporis nō calefieri: ⁊ causam esse nō generandi: verū quidē dixit: sed ex subsequētibus veritatē falsificauit vt dicendo: Congregat ad locum hūc. qum enī locum hūc nominauit ex verbis suis nō bene determinat nos itelligere fiduciauit: qō tamē parum vicium est quantū ad maius suum. In subsequenti enīz huius aphorismi loco errorē in ꝓpatulo posuit. Quum autē Propter caliditatem hoc ipz fit: dixit In hoc enī q: Ipm hoc fit: dixit aliud de quo istud pē

deret se ꝑmisisse inuit. Qum ergo ꝓus dixisset: Propter frigidū nō calefit ita vt cōgregef ad locū būc: modo vo Propter caliditatē dicat: ipm quod fit vicinus ꝓpter caliditatē nō calefieri: vt cōgregef ad locū būc: qō insanū dicere: vel ꝓpter caliditatē ipm hoc fit: vt cōgregetur ad locū hunc. qō etiā malū est dicere: qum calor dissipet ⁊ nō cōgreget. Bonū quidē esset dicere: ꝓpter calorē vl quodlibet aliud attinēs caliditati intēdi vel īcendi: nō quia propter calorē nō calefaciat: vel ꝙ cōgregetur ad hunc locum. 64

Ac vare caput volētib⁹ malū est: malū uero ⁊ febricitātibus: qbus cunqz hypocōdria suspēsa rugiūt: ⁊ si ticulosis. Malū uero quib⁹ fellei secessus: ⁊ in acutis febrib⁹: ⁊ quib⁹ sanguis multa egestio facta est. Cōuenit uero ptisicis nō ualde febricitātibus. Dare uero ⁊ in febrib⁹ lōgis nullo ꝑdictoꝝ signoꝝ ꝑsente: ⁊ extra rōem tabefactis.

Ac est bnū de cito cōuertibilib⁹: qō duabus de causis cito mutat. Si enī calorē inueniat plus q̄ oporteat cito in fumositatē se mutat: si minorem transducit in acetositatē. Quod facile itelligit si lac nouiter emulsum coquat: aliquidqz nō coctū reperiat: coctū enī in fumositatē mutat: nō coctū in acetositatez mutatur. sed digerētib⁹ fm ꝙ cōuenit: lac multū ⁊ bonū nutrimētū facit: dū tamē excoquit ⁊ digerit inflatio sub diaphragmate: ⁊ dolor in capite cōficiit: hec ī sanis lac agit. In infirmis aliter: qō exprimētis didicim⁹. qualiter vero fit oportet intelligi. si eī facit sanis: inflatōem hypocōdriorū ⁊ dolorē capitis q̄ stomagis faciet caput dolentib⁹ ⁊ viscer inflatōib⁹. ꝙ aūt Quibuscūqz hypocōdria suspēsa dixit bene subintulit: qum lac nō noceat his locis: nisi quoquo modo hypocōdria suspēsa sint ex apostematib⁹. s. phlegmone: erisipila: zimia: vndimia: ⁊ scliros: quib⁹ oibus attinet ꝙ suspēsa sint. Nocet etiā eorū locorū rugitatōib⁹ etiā si sint sine apostematib⁹: qum tū rugit⁹ nihil aliud fit q̄ quedā inflatio ⁊ vētositas: qbus lac nocet: qz mutat in acetositates ⁊ vētositates: aliqī tū dam⁹ in hmōi infirmitatib⁹: sed cū sale ⁊ melle excoq̄t ⁊ pficit: qz vētres humectat. Nocet siticulosis: qz in fumositates venit: siue sit sempiterna fuerit ⁊ nālis: seu tpalis ⁊ accītalis. Nocet ⁊ felleo secessui: quz cedat fumositati sicr cholerā vomētib⁹. qō fit: qz lac maxīe pp calorē mutat in fumositatē. Cōuenit ptisicī ī pulmone vulnerat: qū dixit Tabefactis nullo ꝑdcōꝝ signoꝝ pīte. Sz lac vtr bonū eē dico indigētib⁹ bono ⁊ facili nutrimēto: qz quz dixit Nō febricitātib⁹ dignū ē inestigari: q̄re nō validissime ꝑmittit. Oz ḡ q̄rere si possit dari febricitātib⁹ valde: qō vbū nō necū fuit. nos aūt insequmur b quz tps fuerit oportunū. Modo breuiē dixim⁹ ꝙ nō oz dari valde febricitātib⁹. Miror tū q̄re ī diuturnis febrib⁹ dari iubeat ⁊ quz supra dixerit malū febricitātib⁹ dari: q̄re b nō valde febricitātib⁹ dari reperiit: quz ī aphorismis non consuetudo fuerit. sufficere enī poterat: quod supra semel dixerit. sed qum in verbis suis soleat esse breuis: nō tamen timēda reperere dubitauit. 65

Qlib⁹ tumores in uulnerib⁹ appēt nō ualde spasmāt neqz insaniūt. His uero nō appētib⁹ repēte: qb⁹ qdez retro: spasmi ⁊ tetani fiunt: qb⁹ uero in priori parte: mania ⁊ dolor lateris acutus: aut ēpima: aut dysenteria: si rubei fiunt tumores.

Tumores intellexit omne apostema vl grossiciē in corpe preter naturā eminentē: in qbus venantit pblegmonē: quē quz quidā acutū apostema solēnt dicere: antiqui tamē omnē calorē nimiū vel incensionē apostema vel tumor fit siue nō: phlegmonē dicūt. Dicit ergo hypocr: Si ī vulnerib⁹ tumores. i. apostemata appareāt non valde spasmātur: neqz insaniūt. Spasmātur ergo ⁊ insaniūt aliquādo: sed tamē raro. Si aūt apostema magnū fit valde: ⁊ pessimitatē habēs ī se: neqz subito appareat ⁊ retro fiat: spasmū ⁊ tetanū significari voluit. ꝙ Retro dixit: dorsum itellexit. Si autē aīa apparuerit: aliā passiōem q̄ spasmū esse voluit: retro locus est neruosus: ātē vero venosus ⁊ arteriosus. Quz ergo de vulnerib⁹ apostematis aliquid pessimuz ad aliqō nobile membrū venerit: si vulnera ī neruosis locis retro fūt: necesse est spasmū vel tetanū expectari: quia he passiōes sunt neruosorū locorū. ꝙ si ante sint ⁊ pessima materia ad cerebrū ascēderit fiet mania: ⁊ si ad pect⁹ ascendit: dolor fit lateris acutus: ⁊ plurimi fiunt inde empici. Si aūt in intestina materia descēdat: egestio fit sanguinis. Si tumores rubei sint: ⁊ si subito euanuerit: sāguinis egestiōem intellexit: que sine vulnerib⁹ fit intestini: q̄ passio sepe cōcreatur vulnera in dorso habētib⁹: vel ātē ī dorsis loci oppositi: ⁊ subito retro se verterit: nō tamē absolute innuit q̄n man⁹ ⁊ pedes possint intelligi. sz quz in prora cruris venēs nō trā fit lacertorū iūctorū fortibus vel magnis cordis: cora tamē in genuū prora maximam cordā habēs: possibile est fm colligantiā sui adinuicem pedes inde incurrere passiōem spasmi: causa lacertorū in posteriori parte core locatorū: quz lacerti illi ex maiori pte sint carnosi. nō ergo spasm⁹ ex sola retro causa nascit: qum sepe nō solū in pedibus: sed etiā in manibus esse videam⁹: que loca longe a nucha sunt remota: ⁊ nerui manuū ⁊ pedū a nucha pcedūt: ⁊ dorsi sicr. 66

Si uulneribus malis ⁊ fortibus existentibus: tumor nō appareat mūal magnū: laxa bona: cruda mala.

Quod magnū dixit: vulnerib⁹ potest attinere: vel apostematib⁹: vel vtrisqz. Dec pessimitas tamē intēdit inesse vulnerib⁹ que in fine sunt lacertorū vel eorū capitib⁹: maxime illis qui iūcti sunt neruis: ⁊ in extremitatib⁹ vicinis cordis. Sicut aūt antea mala dixit apostemata subito nō apparētia: itidē hic omīa apostemata esse mala ex vulnerib⁹ malis esse afferit. Vulneribus enī huiusmodi maxime si doluerint: nō sum⁹ securi q̄n ad nobilia mēbra humores mali fluant: nā malos humores ad nobilia mēbra descēdere certificāt: quz dolores hūores fluere portēdāt. Quz ḡ vuln⁹ malicioſum ē nā q̄dē debilitat: hūores aūt supbiūt ⁊ dissēpant: ḡ nisi ad vuln⁹ fluxerit: qō ex tūore q̄dē certificat ꝑ totū corp⁹ diffusi: spasmos ⁊ tetanos ⁊ maniā faciūt. Laxa q̄dez ⁊ fluētia vulnera bōa sūt: cruda vo dura ⁊ idigesta mala. In his āt vulnerib⁹ medici multū fallūt strigētes fluētia: frida ⁊ sic. ⁊ stiptica medicina. Dolor aūt fit ex loc nerūosis: vū ⁊ medicina calefactoria est exhibēda. 67

POsteriora capitis dolentia: in frõte recta uena incisa iuuat.

NOn solũ intẽdit purgatõem de locis infirmis: sẕ mãm p ptẽ ꝓpositã satagit extrahere: qõ ex cõtrario fit. Si ergo in latitudine fuit a dextra ĩ sinistrã: vel a sinistra in dextrã fieri iuuit: qõ si ĩ pfũdita te fuerit: anteriora retro: posteriora añ medicari oꝫ. vnde hypo. Posteriora capitis dolẽtia: recta vena icisa iuuat Nos aũt multotiens sanauim⁹ inde oculorũ dolores: si abũdãt hũores lõgo tpe effluẽtes cũ scarificatõe ĩ poste riori pte. i. ĩ cranei posterioris summitate. 68

RIgores mulierib⁹ incipiũt ex lũbis magis ⁊ per dorsũ ad caput: ⁊ uiris retro magis q̃z in priori pte corporis: uelut cubitorũ: coxarũ: ⁊ ꝓpter cutem raram: declarat uero pilus.

RIgor cum frigore sensualiter incipit frig⁹ vero ex dorso solet esse mai⁹: ⁊ venit magis subito. bene ergo dixit rigore ab his locis icipe: ⁊ marie mulierib⁹: quũ frigidiores sint masculis. Rigore aũt illum necesse est pcedere ad neruorũ initiũ: qõ in capite esse cõstat. Nucha vero quũ sit in dorso necesse est inde pati: ⁊ post cerebrũ p eã a quo nucha pcedit: ⁊ exordiũ sumit que quia est mollior: ad mutãdũ est facilior. Anterior pꝯ corporis nõ rigescit: quia cõplexio sua rarior sit: ⁊ inde fit calidior. testãt hoc pili exeũtes: quorũ generatõem in libris de cõplexiõib⁹ sufficiẽter explanaui. Pili aũt raritatẽ declarãt: raritas caliditatẽ. 69

QUartanis habiti nõ ualde a spasmis appꝛehẽdũtur. Si uero apꝑhendãtur prius ⁊ superueniat quartana: soluũtur.

SPasm⁹ ex inanitõe acutissim⁹ est ⁊ mortalis. q̃ si ex plenitudine neruosorũ mẽbrorũ cõringit sicut in epilepticis ⁊ similib⁹ aliis: nõ acut⁹: neq molestus: sicut por erit: quẽ hypo. hic intẽdit. ⁊ huic q̃rtana supueniẽs: venire nõ pmittit: eũ dissoluẽs qui etiã iam supuenit. Cui⁹ medicãdi duo sunt modi: cũ purgationibus: vel coctõib⁹: que vtraq̃z in q̃tanis ꝓsideraũt. purgatio. n. cũ rigore: coctio vero fit cũ calore. 70

QUibus circũtenditur cutis dura ⁊ sicca sine sudore finiẽt: quibus uero laxa ⁊ rara: cũ sudore finient.

PRopiqui mortis cutis dure: sicce: ⁊ extẽse: morituri sunt sine sudore: rare vero ⁊ laxe cum sudore. Prius fit inde: q̃ oĩ carẽt humiditate: vl si quã habẽt: nõ habẽt in cute. Secũdũ: quia multã etiã habẽt illam intra cutem. 71

ICterici nõ ualde fiũt inflati.

QUod hypo. hic intẽdit oportet aĩaduerti. Uẽtositas. n. coadunata in corpe supra exiẽs cũ eructuatõe: vel infra suo modo: vel pmanẽs intus generat vẽtris extẽsiõem: aliqũ ex defectõe viscer: aliqũ ex adunatiõe phlegmatũ. Huic ventositati icterici sunt cõtrari: quia sunt cholerici. Si aũt icterici vẽtositatẽ habẽt: nõ tũ erit magna: quũ magn⁹ calor eã dissoluat.

¶ Finit quinta particula. Incipit sexta.

I. IN diuturnis lienterijs oxiremia supueniẽs: prius non existens: signũ bonum.

LIenteria est velox exit⁹ cibi ⁊ pot⁹ in eisdẽ q̃litatib⁹ q̃b⁹ comesta sunt: q̃ aliẽ breui⁹ diffuiri põt. Liẽteria. n. nihil aliud est q̃z cibo⁹ indigestio: q̃b⁹ egrediẽtib⁹ nulla mutatio digestiue vtutis in eis inuenit in colore: liquore: odore: imo in nulla q̃litate. Deleni diffinũt lenitatẽ intestini: q̃b⁹ ex vbis itellexisse videnť: q̃ ex lenitate itestini hmõi patiũť. nã ex nimia lenitate: neq̃z retinẽť: neq̃z restrigũť comesta ⁊ bibita. stomachus g̃ ⁊ intestina q̃cq̃d retinẽt: sua aspitate retinẽt tũ. Cõstat igiť q̃ ex lenitate patiũť Sed quz antiq̃ laudabilr noia ĩposuerũt. in h̃ autẽ non sunt efferẽdi ignorãtes cõtẽtiue actões: cui⁹ nã ẽ ãplecti ⁊ tenere recepta: ⁊ digesta mittere ad ĩferiora. Sicut aũt vesice strãguria nõ tãdiu retinet vrinã quoad digerat: sẕ vel pp grauitatẽ sui: vel pp acumẽ mittit eã foras: sic cibi ⁊ pot⁹ a vẽtre emittũť: qõ cõe est oib⁹ egrediẽtibus: qõ si beleni intellexissent nõ sic diffuisset: sẕ stomachi ⁊ itestinorũ defectõem: quz comesta stomachũ grauẽt ⁊ intestina. Q̃ñq̃z aũt fit ex superficie excoriata in iteriorib⁹ stõachi ex humorib⁹ acutr: nõ tũ multũ defecta vtute stomachi: quã tũ necesse ẽ deficere. cib⁹. n. quũ ad ea loca deuenit ⁊ noceat q̃a pũgit: nõ potuit retineri: tũc necesse ẽ q̃ exeat sine aliqua digõne: sẕ appareãt quedã acuta ⁊ pũgitiua. qõ aũt ex lenitate stomachi ⁊ intestinorũ ẽ: sine aliqua significatiõe pũgitiua erit. Differũt aũt vtraq̃z: q̃ excoriatio humorib⁹ q̃escẽtib⁹ ⁊ finitr: cito sanať cũ cibarijs stipticr: sẕ si diu pmaneãt: ad digõem saniei se mutãt. Sed defectio cõtẽtiue vtutr ẽ ex mala cõplexõe: q̃ si pfecte illi mẽbro dñeť dare saneť: aliqũ ex humorib⁹ inẽ stomachũ ⁊ itestina se claudẽtib⁹: quorũ vnus ex quo. s. oxiremia ĩ p̃n⁹ quz stomachi dñeť fridita: que quz elongať: ⁊ oxiremia finiť: cui⁹ cã ẽ cibi iter stomachũ aliq̃tula mora. Quz ergo passio moreť: neĉe ẽ stomach⁹ ad retinẽdũ debiliteť. cibo. n. ĩmorãte aliqũ ĩcipit digestibil fieri: sẕ quz nihil ĩmoreť: ⁊ nullo mõ ĩ stõacho digerať: nr la q̃litas mutatõis cibi nẽcio appebit. neq̃z oxiremia ĩcipit: nisi pblegma abũdz nimiũ iter stõachũ ⁊ marie acidũ. Uũ nõ absolute dixit oxiremiã bonũ signũ eẽ: sed in diuturnis liẽterijs addidit: q̃ aliqũ oxiremia ĩ hac passione est a p̃n⁹: vũ ⁊ p̃us nõ exrĩs dixit. Quz. n. h̃ passio de pblegmate fit frido ⁊ stõachi refrigeratio: oxiremia nullo tpe cessat: quũ ĩsepabil fit hmõi passio. Quz g̃ oxiremia ñ a p̃n⁹ fit liẽterie: neq̃z liẽteria fit de pblegmate oxiremia p⁹ aliqõ tpꝭ supueĩẽte: significať cib⁹ morari ĩ stomacho aliquãdiu. neĉe ẽ g̃ vt digerať: q̃ nã ad suã fuertit actõez. Uidetur mihi ĩ hoc aphorismo mea suffecisse disputatio: cui⁹ fundamẽtũ q̃ cape voluerit: meũ libr de vtutib⁹ nãlib⁹ legẽ oportuerit: vbi mlta signa de vtutib⁹ stõachi ĩueĩet: legat quoq̃z illã pticulã ĩ q̃ significatões ⁊ accña q̃ fũt exeũtiũ corpa. ostrat⁹ tũ ĩ ttia pticula de iuestigatõib⁹: mẽtit⁹ ẽ de porib⁹ refragrãs ãtiquorũ auctib⁹ ĩ liẽterie passiõib⁹: vũ h̃ oꝫ repeti pmittẽdo vba ostrati. Liẽteriã ĩplr diuiserũt antiq̃. alia. n. dysẽteria: alia liẽteria: alia tenasmos dr. Hmõi passiõis diuersitatẽ eẽ ãtiq̃ ĩ exeũtib⁹ putauerũt diuerf: dicẽtes si aliq̃d de sãguis genere exierit: l vnctuosũ: l viscosũ: ceĉa vo vẽtre exeũtia sint digesta atq̃z cocta vocať dysenteria. Si autẽz nihil digestũ siue coctum exierit vel viscosum ⁊ sanguini admixtum: lienteriã esse dicũt. Si autẽ sanguinolentũ eriť ⁊ vnctuosum ⁊ aliq̃tulũ digestũ: tenasmõ eẽ dicũt.

hec sunt verba ossistrati: Nescio autē quid hūc coegerit vt rē indigestā iūgeret cū sanguis ⁊ viscositat' genē: quū nullⁿ sibi cōtēporaneus illud sensisse videat: neq; Filomeus: neq; Erathe⁹: neq; alij q̄ hucusq; ad meū deuenerūt tēp⁹. neq; n. Origenes ⁊ socij sui: neq; alij pōres bis. Erathe⁹. n. in libro suo de morbo ⁊ cā: de curatiōe morbi ait: Passio inq̄t quā sepissime vocāt aliq̄ dysenteriā: quidā vo lienteriā: hāc liq̄dissima sequit egestio cū mala q̄litate ⁊ spūositate: ⁊ odoris granitate: ⁊ post cibū atq; potū: veluti egressiōe mlta spumosa: ⁊ fetida ē. Praxagoras in secūda ptīcula de accētib⁹ morbū sequētibus: Qui inq̄t liēteriā hūt lenitatē intestinor ⁊ q̄dā lubricitatē neēe ē eos pati: maxīe qū sint ieiunī: ⁊ bis ptib⁹ sp cibus cito egredit: ⁊ pp̄etatē h⁹ passiōis velocitatē hāc intēdit eē cibi egrediētis: ⁊ ablatōem oigōis facte velocitatē hāc intēdit eē: sed ex velocitate exeūdi indigōem venire. vñ ego ⁊ alij multi medici cōsentim⁹ nihil aliud eē hāc passionē q̄ indigōem cibi ⁊ pot⁹ ⁊ velocitatē exitus indigestor cibi ⁊ pot⁹: ⁊ idē etiā ceteri intelligūt ātiqui Itē in libro de passiōib⁹ q̄ dr eē hypo. de liēteria inuenit q̄ in liēteria cib⁹ subtilis ⁊ nō coagulat⁹ sine dolore egredit: vñ inde corp⁹ sumit. ñ coagulatū ītelligit indigestū. Cōsueuerūt. n. antiq̄ nō coagulata dicē: q̄ indigesta sunt. In libro. n. quē hypo. inuenim⁹ intitulatū de regimēto sanitat': quē trī alij negāt eē hypocriticū: ⁊ firmātes eū eē philisdei: siue feruti: sic repit sp̄tū: Aliqui inenium aliq̄ a quib⁹ cib⁹ crud⁹ ⁊ idigest⁹ ⁊ subtilis exit: ⁊ sine dolore: nō pp̄ aliā passiōem sicut liēteria vēit. hi oēs Ossistrato fuerūt anteriores: posteriores vo mlti successerūt quos Ossistrat⁹ fatet se vidisse: ⁊ cōcordāt i liēterie passione. Nescim⁹ q̄ vñ ossistrat⁹ tale q̄d dixisse coact⁹. t vt et anteriorib⁹ suis obuiaret: ⁊ posteriorib⁹ mētiēs liēteriaz existere cū re indigesta: qū Sanguie mixta vicēt. 2

Q Uib⁹ nares humide naturaliter: ⁊ semē humidū: cito infirmātur: quib⁹ uero cōtraria: salubrius.

Q Uib⁹ ⁊ plerio nāl'r est siccior nulla res sēsualis ad nares fluit ex cēbro: neq; i cute eor appet sudor. supfluitas ergo eor subtiliata cū purgatōe emittit illa q̄ a medicis occulta vocat. Sed quor ⁊ plerio nāliter ē hūidior maxīmā a corpib⁹ emittūt abūdantiā: ⁊ maxīe a cerebro cui⁹ subā ⁊ nā subāl'r est frigidior. horū etiā semē hūidi⁹ ē ⁊ liq̄di⁹ ⁊ frīdi⁹: sicut ecōuerso in sicciorib⁹ aquositas ⁊ sumit: ⁊ semē exiccat. Quor q̄ cōplerio toti⁹ corpis vel etiā cerebri hūidior fuerit: sanitatē eē corupta ⁊ stabit: qū ex qua occasiōe eis veniāt catarri. Si aūt hūores illi a faucib⁹ ad inferiora descēderit nocēt gutturi: canalib⁹ pulmōis: meri stōachi: ⁊ mēbr' aliis vñ neēe ē tussis incidāt: anhelitū: squinātiā: indigestibilē corruptelā: ⁊ aliqñ diariā. ⁊ si salsa fuerit ⁊ fluida: etiam dysenteriā: qō hypo. mōstrauit in pitonacretonchedaton. i. in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regiōibus. 3

I N diuturnis dysenterijs: abstinētia malū: ⁊ cū febre pei⁹.

D Ysenteria nascit ex humorib⁹ calidis: sicut dixim⁹ intestina excoriātib⁹. Excoriatio vo in supficie intestinor est i pn⁹: que qū diuti⁹ durat magis cōcauat: ⁊ efficit vulnera. vñ stōach⁹ ex colligātia intestinor patit: ⁊ i augmentatōe morbi patit os stōachi. vñ os abstinētiā sequ: q̄ ab sitio succedit huic morbo pp̄ hūores ex epate ad stōachū refleros: q̄ qm de cholericis sint generib⁹ maxīe corrūpit ītestīa: quz hi etiā ascēderit supiora inatāt stōacho: ⁊ inde fit cā abstinētie ex colligātia intestini: ⁊ p abstinentiā auferr' q̄dā actio nālis. s. nutritio sine q̄ vita nullaten⁹ pōt regi: que qū diti pmēserit duo necesse est ītelligi: vel vt fiāt saniosa vulnera vl' maxīa inascant apostemata. Quz aūt hec euenerit: ⁊ stomachus ex vicinitate patiat' ītestini: proculdubio infirmus periclitari incipit. 4

C Ircūfluentia ulcera malc cōsuetudinis malum.

Q Um pilos cadere videris a locis vulnera circūdantibus: malt humores inesse videtur: maleq; corrosiōes: ⁊ p̄urit⁹ i vulnerib⁹ hmōi ex necessitate nō permittūt vulnera sanari. 5

D Olores in laterib⁹ ⁊ pectorib⁹ ⁊ i alijs corpis ptibus si multū differūt ad discernendū: malū.

O Portet differētia cognoscat' dolor i latere exrīū ⁊ pectorib⁹: ⁊ i alijs ptib⁹ corpis. Dolor loca nō solū sūt ītelligēda: ⁊ eor q̄titas: quor scia ē neēia q̄si infirmitatis future: ⁊ ex ide medicinādi pnostica. Si. n. costis magn⁹ dolor inascat: ⁊ q̄si ad furcl'as dirigat: vel subt⁹ hypocōdria descēdat: tria significat: qū passiōem hic eē sit īpossibile sine pelliculaz costaz passiōe: ⁊ qz passio molesta sit ⁊ piculosa: ⁊ fortis adhibēda sit medicina. Si ergo passio ascēderit ad furculas: phlebotomia ē necessaria: Si descēdat ad diaphragma: pharmacia erit dāda: sicut i pitonoreonoromatō. i. i libro regimis acutor testat hypo. Si dolor sit pu⁹ ⁊ q̄si pūctura q̄lis solet euenire i costis: nō ascēdēs ad furculas: neq; descēdēs sub hypocōdria: passiōem i carnosis locis cōstarū eē significat: nō molesta: neq; fortis medicina dāda est. B aūt modo singulor ⁊ siderāt' dolores mēbror: et magnitudines eor. Silr si apostemata sint i pessimis locis: dolores erunt graues: sicut hypo. testat' in epidimia: graue pōd⁹ portare inuēs in dolorosis locis. Qum vo passio i ceteris ē ptib⁹: dolor renū subsequ' acut⁹. q̄ i ceteris dixit ptib⁹ pelliculas circundātes singulos: renes: venas quoq; ⁊ renū arterias: ⁊ cōcauitatē eorū intēdit: et etiā portā vñ vena exit. Itē etiā de epate ītellerit: i cui⁹ carnosis ptib⁹ si dolor sit erit grauis. si aūt i pellicul' suis siue i ventis: acut⁹ erit dolor. Quātitas acumis dolorū fm mām erit faciētiū hūor. si. n. sit hūor choleric⁹: acutiō sim⁹ erit dolor: silr si grossa sit vērositas nō hūs vñ eccat Si aūt sit mā phlegmatica: mollior erit dolor. non q̄ ex q̄titate doloris sola q̄litas ītelligit sui: ⁊ etiā q̄ diu debeant īmorari. Si aūt hyp. ad B intēdit vt puidos nos redderet de q̄titate vn inscuiusq; doloris: ad B nra sufficit disputatio. Si vo nō solā diuersā q̄titatē dolorū: ⁊ aliud īuestigādū īnuerit: vt. s. ītelligēm⁹ q̄le mēbr fit vtili⁹: ⁊ q̄le iutili⁹: ⁊ q̄le nobili⁹: ⁊ q̄le ad piculū pclinius: ac si dicēt: Nō sufficit sola īuestigatio q̄titatis dolor in diuersis loc: neq; si i eisdē dolor vn⁹ ⁊ nō mltiplr sit. vt si origenes patiat' latē: ⁊ i eodē die diogenes patiat' in eadē pte: nō debem⁹ eēlos dolores ītelligē: ⁊ si sint sil'es vl' differētes oz īuestigari. Doc aūt duob⁹ modis īuēit: l' ex q̄litate dolor: l' ex q̄titate fortitudis. q̄litate si pūgitiu⁹ sit dolor ⁊ illariu⁹: granariu⁹: corrosiu⁹: sēpitin⁹. i. otiniu⁹ vl' īdutiosiu: eq̄l' vl' diuersl'. q̄titate fortitudis pl⁹ l' min⁹ oz ītelligē: qō ītēdim⁹ quz q̄titatē magni dolor dixim⁹ Consueuerūt enī medici rem fortiorē appellare maiorē etsi nō ptineat ad quātitatē: sed ad qualitatē. dicūt enī febrē magnā vel parū: quz febris nihil aliud sit q̄ calor nō ergo mirādū si dolorē fortiorē vel maiorē dicāt esse neq; si dicāt rem diuersam in qualitate minorē esse vel

maiorē volentes differre grauitatē in dolore pūgente: ⁊ similibus. 6

n Ephretici ⁊ circa uesicā dolores laboriose sanantur in febribus.

p Assiōem in renib⁹ vel vesica sanari durū est i febribus: quā nunq̄ deficiat actio hozū mēbrozū ⁊ mēbris patiēt⁹ quies necessaria fit vt sanēt. Itē ad sanādū dura: q̄ hīc trāsit hūozū acutozū superfluitas: que quz p aliquē locū trāseāt vulnera ibi renouāt: ⁊ magnificāt: q̄ passio in senioriib⁹ indurat: q̄ eras eozū declinat sicut alibi dixit hypo. Senes bis passiōibus commoriuntur. 7

o Dolores ⁊ tumores fm uentrem existentes: superiores quidē leuiores: inferiores fortiores. ⁊

s Superiores hic intelligim⁹ nō ex mēbrozū lōgitudine: sed poti⁹ pfunditate. hec aūt loca ab helenis vocāt pituba. i. a pelliculis ventris ad exteriora. B intēdit q̄ Superiores dixit. Q̄ aūt intra pelliculas nascīt. i. in intestinis ⁊ stomacho itellexit: vbi nō supiores fortiores eē dixit: ⁊ bñ quā dolores bis locis innascentes fortiores sint ⁊ maiores. 8

h Ydropicis q̄ uulnera in corpore nascūtur non facile sanantur.

b Ypocras in libro de vulnerib⁹: Vulnera inq̄t si nō pfecte siccāt: nō sanāt. In hydropicorū aūt corporibus ppter abundantiā humiditatū: impossibile esse videtur. 9

l Alte pustule nō ualde pruriginose sunt.

p Vstule vl' sunt duplices. q̄dā. n. deforis sunt alte ⁊ acute forme: ⁊ alie late in fundo: ſz sursū nō ascēdūt. alte ⁊ acute calidiozē sunt mālē: late vō ⁊ nō sursum ascēdētes fridiores: ⁊ inde duab⁹ de causis nō pruriētes. quz vel late sunt: l' nō acuti hūoris. 10

c Aput doléti vl' circūdolenti: sanies aut aqua aut sanguis defluēs fm aures ⁊ nares soluūt egritudines.

i IN multis locis de B dolore iā disputauit: vñ si ñ subtilr indagem⁹: ⁊ nō sic alii arbitrem⁹: q̄ solū bis de causis egritudo soluit: nō subtilr ⁊ vtiliter pcedem⁹. hypo. n. absolute dixit: Si sanies vel aq̄ ex aurib⁹ vel naribus effluat: egritudinē soluūt. Nos autem intelligere debem⁹ si ex apostemate caput doluerit: sanguineo vel alijs humoribus crudis coadunatis. q̄ si crepuerit: ⁊ hūores p hec loca effluxerit: egritudo solui tur sicut dixit. Sed si dolores ex grossa vētositate inflati ua: vel ex cholera ru. capitis pūgitiua: vl' ex pessimis vulnerib⁹ siue alijs apostematib⁹: sanitas aliē pteqē. 11

m Melācholicis ⁊ phreneticis emoroides innate bonum.

e Emoroides nō solū fm purgatōem soluūt has egritudines: ſz etiā fm hūozū purgatozū q̄litatē: vt si fuerit nigrū melācholicis humoribus mixtū qui sunt in sanguie sicut in vino fex. Non ergo mirādū si melancholia ⁊ phrenesis sanēt p emoroidas. 12

e Emorroidas sananti antiquas si nō una fuerit relicta: piculū ē fieri hydropē: aut ptisim: aut maniaz.

e Emoroides ipossibile est esse sine oris venarū aptōe in ano: p q̄s pp multitudinē ⁊ grossiciē sāguis ep melācholicas ⁊ sanguis feces expellit: quas si strixeris ne p ora venarū exeāt: in epate dura nascūt apostemata: magnitudie ⁊ grossicie sua epar aggrauātia: ⁊ calorē ei⁹ extinguētia: sicut si puo igni multa ligna aggregēt: subito suffocāt. Quz aūt sanguis nō nisi de calore nāli fit: calore nāli extincto: nēce est sanguinē nō generari. Hydropicis vō nō efficit nisi quz sāguis nō gnēt quā mām si ep expellē nō possit a se vl' a venis: vēne pulmonis crepāt: ⁊ ptisis efficit. Bñ ergo dixit: de emoroidibus multis vnā debere remanere: p quā mā illa possit euacuari: maxie si antea soluta fuerit purgari inde. 13

a Singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem.

s Singult⁹ vt dixi de plenitudine ⁊ inanitōe fit: et maxie de plenitudine: q̄ quz venerit nēcari⁹ est fortis mot⁹ quo hūiditas illa expelli possit. B āt mot⁹ in sternutatōe iueniē. Sigult⁹ aūt plurimū ex plenitudine fieri deprhēdit ex pueris: q̄ quz sp cibis impleāt neq̄ sibi caueāt ex frigoribus fit eis assiduus. frigor. n. nerūosa cōtrahit loca ad dissoluēdā omnē humiditatē vel superfluitatē: ⁊ inde singultus fit. 14

a D hydrope habito fm uenas in quētrē aqua fluēte solutio fit.

E c significatio in spōtaneis purgatōib⁹ valet: q̄ fm hypo. nulla medicina indiget. Si. n. medicinam adhibeas: iam nō erit spōtanea. 15

a Diaria hito diuturna spōtaneus uomit⁹ supueniēs soluit egritudiez

a Ltera significatio spōtane purgatōis q̄ ex actōe ē nāe. Dat ḡ hypo. aucte medico quē vellis ē ad mām extrahēdam in cōtraria loca. 16

a Pleuretide habito: aut piplemonia diaria superuenienſ: malum.

n On ē intētio sua q̄ ex sola mēbrozū cōcolligātia harū passionū sint accēsia. Intēdit ḡ poti⁹ ad fortitudinē ⁊ magnitudinē passionū. Epar vō singultū patit: eo q̄ ori stōachi vicinat: sil'r ⁊ tussim pp colligātiā spūs instri. Ex bis aūt vbis hyp. mōstrauit q̄ ōsuetudinariū fuerit. Nō. n. dixit q̄ p pleuresim l' piplemoniā habuerit: ſz q̄ ab bis supat⁹ fuerit ⁊ bñ. Si aūt B supuenerit: ⁊ diaria supuenēt: malū signū erit. Lā. n. ē diarie quz ep sibi cibū fm q̄ oz nō pōt trahē: ⁊ in sāguinē mutare. aliqñ aūt ex corrupcōe ē stōachi cibū itra se corrūpēt. q̄ si piplemonia vl' pleuresis que sint: pūt q̄dē diaria supueniēte solui: maxie si pna causa ⁊ pñs fuerit. vnde oportet medicū studiosum esse vt nō aliq̄d absolute dicat: si accidēcia que dicit nō ex pñtibus sint causis: sicut diaria in loco hoc fuit: nec ppter cibū vel potū cōtigerint: sed ex essentia morbi. Significatōes. n. suis semper debent iungi significatis. 17

i IN oculis patientem: diaria accipi bonum.

h Hic aphorism⁹ ante est explanat⁹. Nō āt diariā hic laudauit: sed ppter spōtaneitatē: vnde fit q̄ medic⁹ quilibz auctorizare oz: sicut medicos nri tp̄is videm⁹ faciētes in oculorū passiōib⁹ clysteri l' pharmacia medicātes. 18

Vesicam incisaz: aut cerebrũ: aut cor: aut diaphragma: aut epar: aut uentrem: aut renes: aut intestinorum aliquod gracilium mortale.

Quod mortale dixit in multis locis mortẽ pñtez portẽdere iunxit: in multis signũ solz eẽ mortl sed in hoc loco nõ mõstrauit qõ horũ itellexẽit Cordis trĩ incisio mortalis ẽ sine dubio: ceterorũ vo mẽbrorũ nõ necessario: nisi qũ magna ⁊ pforãs fuerit icisio Quis aũt scit si nõ hy. hic intẽdit icisionẽ vesice magnã ⁊ pforãtẽ vsqz in cõcauitatẽ: ⁊ sic in ceteris. Qõ si hmõi fuerit: impossibile est eã cõsolidari. Idẽ contigit ⁊ ĩ neruosis locis diaphragmatis ⁊ subtilis intestini. De stomacho multi discordãt. Alij dicũt si retro in cõcauitatẽ incisus fuerit possibile est saluũ fieri: ⁊ nõ solũ sic: sed etiã si incisus fuerit vt sui appeãt anguli ĩ quo medicinando errãt illi qui libros fecerũt de vulnerib⁹ suis mortiferis. Cur aũt horũ icisiões nõ solidẽt dicẽdũ ẽ: Cordis ⁊ diaphragmatis incisiões nõ solidãt: qz semp mouẽt. vesice: qz est neruosa: subtilis: ⁊ sine sanguĩe: que trĩ sanãt qum ad expellẽdũ lapidẽ incidit: qz collũ ei⁹ carnosum eẽ vr. Epar si incidat sanguis sequit flux⁹: patiẽtes q̃ moriunt anteqũ solidẽt: qõ fit qũ vene incise sunt. Inde arbitror verũ dicere dicẽtes posse sanari qũ incisio intra cõcaua nõ sit. ⁊ quidã dicũt ei⁹ extremitates q̃si digitos eminẽtes posse incidi: ⁊ inde sanari ¶ Incisionẽ quoqz cerebri multotiẽs vidi sanari. semel. n. vidi in nubia ciuitate samarie sanari quẽdã magne ⁊ cõcaue incisũ cerebrũ bre: ⁊ trĩ mortẽ euadere: qõ cõtigit rarissime. Qui ergo dicũt incisiõem magnã ⁊ pforãtẽ eẽ mortalẽ veri sũt. si. n. ptingat vsqz ad vẽtriculos cerebri, pculdubio ẽ mortal. Subtile intestinũ ⁊ stomach⁹ qz carnosa sunt: incisa non trĩ cõcaua pñt ꝯsolidari: sed si ad cõcauitatẽ incisio pueneritvix vel rarissime pñt sanari. Idẽ ⁊ in renib⁹ contigit: qui nõ solũ his de causis sunt incurabiles: ꝫ qz his sicut exteriorib⁹ mẽbris nõ põt apponi medicina. 19

Vlando incisũ fuerit os: aut cartilago: aut neru⁹: aut maxille tenues: aut ꝑpuciũ: neqz crescit: nz ꝯglutiat.

Quod dixit: Nõ crescit: nõ ad tantã redire essentiã intẽdit. Cõglutinat qũ extremitates iuiscẽt Nulli aũt dubiũ ossa ⁊ cartilaginẽ nõ crescere amissa quadã sui pte. In ꝫ aũt discordãt: qz inuiscẽt et cõiũgũt. Quidã. n. asserũt videri palã ossa fracta inuiscari ⁊ solidari: sed videt eẽ decepti: certificat. n. q ĩ q̃busdã aĩalib⁹ ossa fracta solidẽt: ⁊ tandẽ si spõte moriũt l' occidãtur ossiũ fractura circũdedisse corpusculũ qõdã subtile: q̃si ligamẽtũ inuenim⁹. q si paulatĩ euellat fractura: neqz solida neqz iũcta repiet. Alij trĩ in alijs mẽbris horũ repugnãt expimẽtis dicẽtes crescẽ: sed nõ solidari: crescẽ aũt vbi debẽt solidari. Sed ego nec vidi nec audiui carnẽ crescere in his locis: nec vbi scissura ⁊ incisio fuerit. aliud. n. scissura: aliud incisio est. incisio. n. ẽ pforãs vsqz ad alia latera. hãc hypo. dixit nõ posse solidari. Causa: quia loca sunt neruosa ⁊ subtilia: neqz trĩ, ꝑpter hoc: ꝫ quia sunt separata magno spacio. 20

Si in uẽtrẽ sanguis effundat ꝑter naturã necesse est in saniẽ ꝯuerti.

Hic aphorism⁹ diuersis in libris inuenit. In alijs b. n. Si sanguis in spaciũ effũdat: ⁊ oẽ spaciũ vẽtris hic intẽdit: quorũ firmat intellect⁹ p hoc qz ꝑter nãm subinfert. vrĩ intẽdit q sanguis a loco in quo est effluit ad spaciũ vbi nõ esse assuetuit: aliqñ. n. venas exit: ⁊ ad spaciũ iter venas currit. q dixit necessario facere saniẽ quãdã: saniei vr intellexisse spẽm: qua sãguis suã exiuit nãm ⁊ bene. Si. n. sanguis locũ suũ nãlẽ exicit nõ in sua nã pmanebit: sed siue in saniẽ mutabit: siue in nigredinẽ: aliqñ qũ affluat ad spaciosissima loca nõ sibi nãlia aliqõ hmõi necesse est vt faciat. 21

Maniacis: emorroidibus: aut uaricibus innatis manie solutio fit.

Quia. n. nã humores maniã generãtes expellit ad mẽbra min⁹ q̃ cerebr nobilia: ⁊ hoc fit quz humores melãcholici sunt ⁊ grossi: necesse est vt p varices ⁊ emorroidas emittat vnde soluat mania a cerebro oportet. 22

Albuscũqz dolores a dorso ĩ cubitos trãscũt phlebotomia soluit.

Loco doloris collectio inuenit ĩ alijs libris: que dolorẽ facit ⁊ est vtilis. Impossibile. n. est ad lacertos ⁊ neruosos locos ⁊ carnosos hãc descendere ⁊ dolorẽ nõ facere. Alij libri habẽt: Dolores aliqñ a dorso se mouẽt: qz mã a loco ad locũ effluit. aliqñ vo sanies: maxime qũ inflatiua fit vẽtositas ⁊ grossa. Oportet ergo purgari mãm ab interiori cubito per phlebotomiã: qõ hypo. mõstrauit qum dixit: Huiusmodi p loca cõgrua purgari oueniet: ⁊ si ĩ hoc loco collectões intellexerit: tũc dolor descẽdẽs a dorso ad cubitũ, ꝑpter collectõem fit: nõ quia essentialiter loca carnosa ⁊ lacertosa doloris sint mã. vnde etiã phlebotomia valet, ꝑpter cõmunem toti⁹ corporis purgationem. 23

Si timor ⁊ pusillanimitas multũ habeant tempus: habentez melãcholicum perficit.

Si aliquis timorẽ ⁊ pusillanimitatẽ sine manifesta occasiõe patit: oportet melancholiã vẽturã suspicemur: ⁊ si hec accidentia nõ diu morent. q si hoz ab initio certa causa fuerit ⁊ morent sic: maniaci efficiũt. multos enĩ in has passiões cecidisse vidim⁹ ꝑpter iram: odiũ: tristiciã: que siue initiũ passiõis fuerũt maxime tamẽ his quorũ corpa apparata sunt passiõib⁹ huiusmodi. 24

Intestinorũ si incidatur aliquod gracilium non conglutinatur.

Non videt mihi hic aphorismũ hũc repetere: quz supius hypo. iam pmisit eum: vbi de incisiõe vesice ⁊ ceterorũ membrorũ dixit: ibi ipm fuimus interptati: nõ ergo mihi videt op⁹ esse repeti. 25

Erisipilam extrinsecus factam: intrinsecus uero extra bonum.

Non hic de sola oportet intelligi berisipila: ꝫ de oĩ passiõe ab iteriorib⁹ mẽbris nobilib⁹ ad ignobilia exteriora se mutãte: qõ si fiat ecõtrario vt ab extrisec⁹ int⁹ cõuertant malũ. Sed videm⁹ hypo. multa in ꝫ libro notantẽ ad similitudinẽ ⁊ aliorũ multorũ auctoritatẽ. Qõ aũt introduxit expimẽto approbãdũ inuit ⁊ aptũ est ratõi. 26

Albuscũqz in causone tremores fiunt alienatio soluit.

Quibuslibet alijs pmitto inuestigare hũc aphorismũ: qui ad plurimos alios auctoritãdos ĩtroducit: siue hypo. fecerit eũ: siue q̃libet alij posuerit. Ego tũ sic inde dico: Materia vnde nascit causon ẽ intra venas ⁊ arterias: que si mutet ad neruos in primis fit inde tremor: ⁊ ex neruorũ passiõib⁹ cerebrũ qõ eorũ ẽ fundamẽtũ cõpatit: ⁊ fic necãrio fit alienatio. Pala ḡẽ q: si mã a venit ⁊ arterijs ad neruos se mutauerit causon soluit. Sed ꝗ hypo. nõ assueuit: qũ. n. ex accritib⁹ passione sequẽtib⁹ solui dixerit: pfectã salutẽ intẽdit. hic ergo si causon soluit: passio alia que non minus piculosa est incurritur. 27

Quicunq; empici: aut hydropici urũt: aut incidũt: his effluẽte sanie aut aqua multa ⁊ repẽte: oio pcũt.

Hypocras cõsueuit vocare empicos hũtes sanie ĩ spacio inter pect⁹ ⁊ pulmonẽ. Quõ incẽdi debebãt mõstrauit in libro cui⁹ initiũ ẽ: Si vene pulmonis: quẽ alij intitulauerũt de empicis. Quib⁹ nõ ẽ vtilis incẽsio: nisi mlto laborẽt empimate ⁊ magno: ⁊ q̃b⁹ cũ screatu deſpat curatio: hi magnã angustiã patiũt spirit⁹: q: spaciũ pectoris maxime eis cõstringit: vñ ad incẽsionẽ cogũt. Hydropicos vero ꝛsueuerũt medici incidẽ pl⁹q̃ incẽdere. Hypo. in his incisiõem vel incẽsionẽ q̃lẽcũq; subitã intẽdit purgatõez. Utrũq; aũt cauere inuit: q: futurũ nõ prẽdit in bonũ. Osistrat⁹ mai⁹ quoddaz dixit de hydropicis: q: multos vidit subita ⁊ multa purgatõe moti subito arreptos febri: qõ de ceteris mẽbris sicut ⁊ peccore põt intelligi. magno. n. apostemate ĩnato ⁊ incẽso: fame vero effluẽte subito molestũ est: q: subito incidũt subtilitates ⁊ virtutis defectões: ⁊ vix postea ad se redeũt. Qõ fieri ideo in empicis arbitror: q: ora venarũ aperiũt qũ sanies in locis illis extẽdat: aut ppter acumẽ sui qõ interdũ ibi steterit: q̃si opilatõem faciẽs. qũ autẽ subito exierit: ora venarũ aperuit: ⁊ multũ spũ emiserit vñ causa fit defectõis. In hydropicis vero nõ hec sola causa fit: qũ ibi redũdet aqua: vẽter q̃si grauitatẽ oriri apostematis portat qõ est in epate. qõ si subito exeat aggrauat inferi⁹ epar: ⁊ secum trahit diaphragma: ⁊ cetera pectoris viscera. 28

Eunuchi non podagrizant neq; calui fiunt.

Incisio testiculorũ in eunuchis assimilat eos feminis. sicut. n. femine nõ calescũt causa sine humiditatis: sic nec eunuchi. Podagra dixit: q̃a ita erat in tpe suo eos nõ podagrari: sed hodie eis euẽit: q: hui⁹ tpis filij viuũt in suauitate luxurie ⁊ gulositate. Hypo. sic intẽdit vt omnib⁹ podagricis pedes nãlr sint defecti: sicut in epile appatis cerebrũ deficit. Sz neq; tũ his necessario hec passio euenit: si nõ in dieta peccauerit Nõ ergo fuit podagrici: nisi qũ ad pedes eorũ humores descẽderit: qui si nõ fluerẽt neq; crescerẽt: passio hec nõ fieret. Nimia ergo quies vel exercitia huic passioni sunt nocitura. Nocet ⁊ forte vinũ ⁊ multũ: maxime si pcesserit saturitatẽ cibi. si. n. tũc bibat cito nerui inde feriũtur. Nocet ⁊ coit⁹. Sed in tpe hypo. hi fuerũt rari: regimẽto ⁊ bona dieta hoc faciẽtib⁹: ⁊ ex cõtinẽtia frm corpũ sufficiẽtias. Quia ergo nostri tpis homies ad delectatõem fuerũt decliues: iccirco podagrici fuũt innumeri: vtpote nimiũ exercitati: ⁊ mãducãtes plq̃ digerẽ possint: ⁊ vino inebriati: ⁊ q: forte vinũ bibũt ieiuni: ⁊ abũdãtes in coitu. q: ⁊ si nõ incideret hec oia simul sed duo vel plura: fuũt tũ nocitura. Licz. n. eunuchi nostris tpib⁹ si coeãt podagrici tũ fiũt ex nimia delectatõe ⁊ gulositate. Que cũq; dicta sunt de podagra: intelligẽda sunt ⁊ de arteticã: qũ pus fuũt podagrici: post arteticã. Ex hẽditate etiaz podagra comitat. Sperma enĩ quia maculatũ fuit: necessario pedes filiorũ debilitat passione duplicata ex parentũ causa ⁊ ex sui culpa. 29

Mulier non podagrizat si mẽstrua non defecerunt in ea.

Contigit ergo nõ podagrari si mulier purget cuz mẽstruis. Ego in aphorismo pcedẽti podagraz nõ esse ex sola neruorũ defectiõe mõstraui: nisi humores ad pedes cucurrerit: qõ vez fuit tpe hypo. mulierib⁹ podagrã nõ contigere nisi mẽstruis deficiẽtibus: sed tũ nostris euenit tpib⁹ mẽstruis etiã eueniẽtib⁹: quia male dietãtib⁹: multis tũ quia mẽstrua nõ veniãt ex ordine suo. Paucis tũ ppter malã dietã euenit. 30

Puer non podagrizat ante aphrodisiam.

Ditus est fortis causa in generãda podagra: qõ manifestat ex verbis de eunuchis pcedẽtib⁹: sed qũ eunuchos podagricos eẽ videri pueros meminũq; vidisse memini: nisi aliqñ tumore in genubus de nimijs suis gulositatib⁹. 31

Dolores oculorũ meri potio: aut lauacrũ: aut piria: aut phlebotomia: aut pharmacia soluit.

Quod hic dixit hypo. expimẽtis nõ rõne attẽdit nõ. n. mirãdũ est: si balneis vtentib⁹ oculoz dolor soluit: aut si alteri vinũ interdictũ inuatiũ fuerit: ⁊ abstinere nõ iuuerit: post vero nimia illect⁹ delectatiõe bibentẽ adiuuerit: ⁊ multa b⁹i que in libr suis scp̃serũt nõ bene medici determinãtes. Itidẽ hic hypo. fecit notans qũo ⁊ vbi res iuuerit: ⁊ nullã inde reddẽs rõem: nisi q: dolorẽ iuuerit expimẽto diffiniens. Mihi quoq; idẽ cõtigit: vnde credo hypocrati: ⁊ exp⁹ cõperi. vidi. n. quosdã iuuare vinũ expimẽto: quosdã vo balneũ Nunq̃ aũt hypo. scriberet nisi pus visualr certificaret. Sed ego nullũ vidi magistrorũ meorũ: qui tale quid fecerit. Sed post horũ rões inuestigauiq; qũ certificauerũ in dolorib⁹ ocl'orũ opari cepi. Lauacrũ vo in pmis exptus sũ: Medic⁹ quidã rome fuerat qui quẽdã phlebotomauerat in die a passiõe secũda ⁊ hri. post hec oia subuenit ego cũ medicina sibi expimẽtata ppter calidũ apostema: qõ in oculo habuerat: cui⁹ dolor intpolabat: sed qũ eũ accipiebat: maxim⁹ q̃dez erat: q: calidissimos hũores cito ad oculos venire sentiebat: q̃b⁹ ab oculis exeũtibus oculoz dolor mitigabat: nõ tũ oio extinguebat. quinta die tota: dolor nõ cessauit ꝗ poti⁹ crescit vnde patiẽs me vocari pcepit. Inuenĩ aũt astãtes sibi duos medicos meliores oculorũ: q̃ in hac arte rome valuerũt: hi q̃dã collyria fecerũt solidatiua: ⁊ dolorẽ mitigatoria: q̃le illud est in quo ceruſa intrat lota: amidũq; ⁊ opũ: ab oculis expellẽtia ad eos cõfluẽtia: ⁊ sensualr dolorẽ mortificãtia Ego tũ medicamia ista nunq̃ laudaui: nõ. n. repugnant humorib⁹ ad oculos currẽtib⁹ si sint fortia: ꝗ poti⁹ cogũt exire foras. Si ergo effluẽtia sint acuta vulnerãt ⁊ corrodũt vneã oculoz tunicã. Si aũt multa sint extẽdũt ⁊ scidũt eã. Qũ ergo medicamina nõ tãtã vĩ habeãt: vt acuta illa obdormire faciãt: itolerabilr dolorẽ augmẽtãt: q: si adeo collyria sint fortia totũ dolorẽ emittẽtia spũ visibili nocẽt: vt p⁹ sanitatẽ apostemat⁹ vĩ⁹ defecerit: ⁊ gressicies: ⁊ duricies ĩ pãniculi eoz supsit. Rõnabilit aũt hec

discernēs ⁊ multum ⁊ acutū humorē ad oculos venire sentiēs: incepi ꝑmū calefactiōem facere: vt magis possez passiōem tentare ⁊ certificare. cōsuetudo enī est calefactionis dolorē mitigare aliq̄diu: ⁊ post alios humores ad dolētia loca adducere: q: virtute humorez ꝑmos dissoluēte dissoluūt ⁊ alij de pozib⁹ locis. Qum ergo aqua calida ⁊ spōgia deferret subintulit infirm⁹: Multotiēs inq̄t dñe hoc vsus sum medicamine. ⁊ ego ei: Quid hoc tibi fecit? Dolorē inq̄t mitigat: sed paulo post multo pl⁹ confortat. His auditis oculorū medicos repuli: ⁊ remaneō sol⁹ sibi bene, ꝑmisi sine refrigerantib⁹ collyrijs sanari: ⁊ statim in balneū eū misi. sic ergo tandē q̄euit: ⁊ tota nocte dormiuit. vnde certificaui: q: humozib⁹ acutis nocentib⁹ oculis: ⁊ multis corpe nō pleno: opoztune patiēte balneari op⁹ eē. Post vidi quēdā iuuenē ophtalmiā patientē multis dieb⁹ anteq̄z videre: in villa.n. q̄dā morabat. sed qm dolor augmētaret: ad ciuitatē venire coactus est. Vidi ego oculos q̄si siccos: sed tñ vene inflate ⁊ sanguine plene erāt. misi eū in balneū ⁊ pcepi vt bibēt parū vinū mixtū: ⁊ sic grauis somn⁹ supuenit: ⁊ tota nocte eo dormiēte: dolor cessauit crastina die. Dis q̄ visis ⁊ exptis certior iam extiti: vt quz sanguis grossus ⁊ coagulat in oculis fit sine reliq̄ plenitudine corpis medicari cū potatiōe vini. vinū.n. ꝑpe coagulata dissoluit: ⁊ ꝑpter suū motū citissimū a venis eijcit. Decergo medicamina oculorū sunt magna: siquis oper sm q̄ opozteat. Calefact.q ergo salubrior: ⁊ a molestatiōe est remotior. Aut.n. curatiōis est significatiua: aut ipa eadē est cura. Si aūt currere mā deficerit: quod clausū superat curat ⁊ dissoluit. sed si adhuc currerit ⁊ calefactio subierit: eadē hora dolor quiescit: ⁊ post multū maiorē adducit: vnde nobis innuit plenitūdinē adesse corpi. Oportet q̄ inuestigari vt si corp⁹ sanguine sit plenū phlebotomia adhibeat: si alijs tñ hūozib⁹ pharmacia: sz nō facile discernit si multi mal hūozib⁹ seu solo sāguīe repleat corp⁹. 32

Qauli a diaria maxime capiunt longa.

Albucies in greca lingua diuersa est sz balbos diuersas litteras corrūpētes.r. ergo rūpētes vocant tranli: si suo loco vtant.l. Qui corrūpūt.s. ⁊ vice sua.c.ponunt: apellant syalos. Sed hippo. in hoc aphorismo solos posuit tranles. Qum aūt lōgā liēteriaz notasset: oīs notata ē balbucies: q: mollicie ligue proprer humiditatē ītēdit: que oī attinet balbuciei. Testat hoc ergo infantes.r.⁊.l.⁊.s. ⁊ multas alias litteras corrū pētes: sed ad etates veniētes ligual pfecte solidātes amittūrit illas balbucies: aliq̄b⁹ tñ in eis remanētib⁹. Causa ergo oīs balbuciei mollicies ē humiditatis: sed tñ rō lre ī formāde liguis ē diuersa: nā in lrīs formādis ligue sunt diuerse. Si aūt ligua adeo sit fortis vt in oīb⁹ sit firma ad pnūciādū: absoluit balbucies oīs. Si aūt balbuciāt: balbuciūt in illa sola littera in qua quz maxīe ligua eēt firmāda: eā tamē nō pnūciāt. Ego aūt estimo ꝑ.r. ꝑferētes.l. posuisse hippo. solos: q: cōsueuerūt antiq̄ beleni b nomē dari oī balbuciei: qui quz ī oī.r. peccēt: ⁊ maxime tñ in illa quaz solet ꝓcedere tau: qō fit: q: maxīe hic linguā oportuerit firmare: ⁊ inueniūt alij vice.r. pnūciātes .l. multis locis: ⁊ nō tamē ꝓcedit tau. Sed hū nomē posuerūt beleni: aut quia illā solā notauerūt in qua magis firmādā linguā scierūt: aut q: tūc tpis hāc nō habebant ꝑpter nimiā sui abstinētiā: qō testificat: q: modo mlta balbucies inuenit que ab illis nō scribit. causas aūt q̄re vice.d.a. ꝑferē: ⁊ vice.r.r. dicūt: ⁊ multas hmōi reticuerūt Inueniūt.n. pueri in ꝓmis nō ꝑferētes.r. Palā ergo est quia in illa balbucie qua ante tau corrūpit.r. maxīe lingua firmāda est: qō fit ī tranlis ⁊ alijs filib⁹: vt trauces curso ⁊ trauso: ī quib⁹ quz ligua firmāda eēt nō dilatat neq̄z firmat pfecte circa dentiū extremitates. Causa est aūt: quia ligua nō est cōposita sm q̄ oportet: vel q̄a cōplexio eorū mollior ⁊ humidior est. Unde pueri balbuciem semp patiūt: sicut debilitatē in pedib⁹: quos nō pfecte sup terrā pūt firmare. Patiūt ⁊ etates pfecte in discēdarū linguarū mutatōe. Patiūt ⁊ illi quorū vtus nimijs passiōib⁹ deficit. Solet etiā cōtingē ex nimia siccitate lingue diuante ex q̄libet infirmitate: q̄ siccitas raro venit eis qui sunt ficcissimi: quia balbucies ꝑpa ē humiditatis quz ligue lacerti causā nimie humiditatis ī extremis dētib⁹ nequeūt pfecte dilatari: qō fit causa defectionis sue: l nerūozū ad lacertos a cerebro veniētiū. Ebrio fis quoq̄z solet hoc cōtingē: vel q: cerebrū nimia humiditate infundit: vel q: inde aggratiat. Nāliter aūt balbuciētes: vel ꝑpter nimias cerebri balbuciūt humiditates: vel ꝑpter ligue humectatōes: vel vtrūq̄z. Quz q̄ cerebruz humidissimū sit: necesse est humiditatē illā descendē ad stomachū: vnde lōge eā est diarie. q: si lingua nāliē sit humidissima: etiā stomachi subsequit humiditas: qm pellicul stomachi ligua coopta sit. Diaria aūt lōga stomachi passio est ꝑpa ex humiditate nimia. 33

Acidū ructuantes nō ualde: pleuretici fiunt.

Altū acidū ructuātes nō valde pleuretici fiūt. Qū eiz Nō valde diceret: rarnz eē neēe est: nō q̄ nunquā cōtigerit: qō q̄dā itelligūt hūc aphō. interp̄tātes. Nos in alio loco dixim⁹ de pleuretic]: q: si sputum citrini solum: aut citrinū rubeū sit duab⁹ attinuerit specieb⁹ cholericis. q: si sputū fuerit albū phlegmati: nigrū melācholie pertinebit: rubicūdissimū sanguini. Pleuresis enīz apostema est in ēteriozib⁹ costaz pellicul. Apostema nascit ex q̄buslibz supfluis hūozibus. Scōm qualitates ergo diuantis hūoris erūt sputoz q̄lītates: ⁊ habitus ifirmoz: silr ad spem sanitatis: vel ad desperatōez mortis. Pulmo ⁊ costaz pellicule hūores nō rcipiūt equalr q: pellicule spisse sūt ⁊ solide: ⁊ pulmo rarus in tota substātia sua: vnde oēm hūorē cito recipit: costaz pellicule nō nisi qō de cholerico ē genere. Ubi ergo phlegma dominat raro pleuretici fiūt: maxīe si phlegma sit salsū: pūgēs ⁊ mouēs intestinū ad id purgādū. neq̄z solus purgat phlegmate: sed de oīni hūore cū eo descēdēte. vñ hippo. in quodā libro suo, s. pitonnoromatō: hūidi vētres nāliter: nec pleuresiz: nec alias īcidūt infirmitates. 34

Qelicūqz calui fiūt: his uarices nō nascūt magne. Quibuscūqz uero innascūt: rursus capillati fiunt.

Sīq̄s prudēs in dictis sapiētū aliq̄d falsum inuenerit: admirabit vel dubitabit: vbi ī ꝑpatilo dubitādū ñ eēt: stabit tādē re certificata eē falsa: sapiēt nō ēē dōm id nō dubitat. Oib⁹ aūt certū ē calnos aliqñ nō posse capillari: ⁊ fiāt ī eis magne varices. Qō vo dixit: Si varices magne inascūt capillāt: ⁊ si vez ē fiq̄dez qō dicūt alii q: calnicie tinniositatē itellexerūt. hec.n. passio ex malis innascit hūorib⁹: sīc alopicia ⁊ tiria. q: si vterint se ad pedes: necesse est fieri varices: ⁊ pili reuertūtur: quia qm humores pūtes pilos corrūpēt: necesse ē vt redeāt descēdentib⁹ eisdē. 35

Hydropicis tussis supueniēs: malū: Pzeexīs uero sine malo.

c Consueuerũt antiq̃ dicẽtes Supueniẽs vel supuẽ tur: intelligere q̃libet passiõis accẽtia ex pessimi tate: vel augũtatiõe sua: sicut fecit Dhimogeus in libro de accẽtibus morbis supuẽient: b⁹. Idez ⁊ in hoc aphorismo hippo. fecit de tussi. non enim omis tussis supueniẽs hydropicis malũ erit: ꝗ tũc tũ qũ existat ex morbi essentia. Si enim crescat hũiditas a quosa hydropicis pertingẽs vsq̃ ad cãnales pulmõis: generat tussis inde vñ vicinus est suffocatiõi. ¶ Joanniculus: ¶ Cannales pulmõis per pulmonẽ sparsos: oportet intelligi: qũ autẽ cãnalis dicat singlariter guttur: vñ diuersi pdeũt intellectus. per cãnales diuerse: diuerse intelligũtur. 36.

b Issuriam phlebotomia soluit: incidere uero uenã q̃ int⁹ in talo est

Dc nõ certificam⁹: nisi quiddã adiciamus vt dicam⁹ incidere venã soluit vissuriã: ⁊ vere phlebotomia soluit vissuria: si toti corpori insit sanguinis abundãtia. Quod Int⁹ incidere dixit: si intelligamus venas in brachijs: falsum erit: nec ꝛueniũt victis hippo. qũ in passiõibus supiozibus epatis a mãibus phlebotomari: in inferiozibus vo a genuu: interiozib⁹: aut sup calcaneũ: incidi has venas dicere assueuit. Quidaz tñ arbitrãtur qũ audiant Intus: interiores venas dici in pedibus. Sed parua est differẽtia inter interiores ⁊ exteriores pedũ venas: qũ de vna ⁊ eadem exeãt. Dico ergo ⁊ affirmo hũc aphorismũ non fuisse hippo. ¶ Joanniculus: Qũ dicamus Intus: vel interius: latus intelligimus. interius vo basilica est in mãibus ab asellis pdiẽs: exterius cephalica: qũ a spatulis veniat. interius in pedibus est saphena: qũ a familiari latere exeat: exterius sciatica ab extraneo vel exteriori latere veniens. 37

Quinante habito: tumorem fieri in gutture bonum. Extra enim conuertitur morbus.

i Stud ver est ⁊ vtile: qũ enim morbus ab interioribus ad exteriora cutis moueat ad ignobilia a nobilibus: bonũ signũ est. 38

q Ubiscunq̃ absconditi cancri fiunt: non curari melius est: curati enim perciũt citius: non curati multuz tempus perficiũt.

a Bscõditos cancros intellexit in interiozib⁹ corporis pfunditate: quoz nõ apparẽt extremitates: sed interius vulnerosi fuũt: ⁊ sanioſi pfozantes interiora corporis. Quod aũt nõ curari dixit esse melius: duobus modis intelligimus: si videamus omia que oportet non posse fieri sm q̃ oportet: neq̃ scilicz mẽbruz sanetur pfecte: non de sanãdo eos nos intromittamus: ergo tñ tẽpes passio: vt mẽbrum possit defendere malignitatẽ patiẽdo: maxime si cancer vulnerosus fit. Quod etsi non medicemur: tñ illum lauemus: ⁊ nõ cũ quolibz liquore: sed qõ exprimẽtis est pbatum ⁊ ratiõe: vt non faciat putredinẽ: neq̃ in mẽbro pariat tumositatẽ. Qũ autem dixit abscõditos cancros nõ curare: intẽdit nõ debere incidere vel incẽdere. Uidi aũt quosdã medicos incidẽtes ⁊ incẽdẽtes supiora cancri in ano: vel in matricis collo: neq̃ sanitati pfuerunt: sed potius infirmos ad mortẽ maturauerũt: q̃bus si non medicinarẽtur diutius ⁊ cuz minozi picto viuerẽt. nõ ergo sunt curãdi: qui cancros habẽt huiusmodi. Sed cãcros ozos exteriores prodest curari: si quoquo modo radicitⁿ pñt incidi. Radices cancri sũt vene circũdãtes ipm plene melãcholico sãgui ne. Huius etiã incẽsiõez vel incisiõez mlti pbiuerẽt: pcipiẽtes curari tñ vulnerosũ: ⁊ adeo pcussiuũ vt infirmus incidi vel incẽdi pcetur ipm: etiã si in tali membro sit vbi nõ radicitus possit incidi: qõ etiã mlti cirurgici interdiuerũt: neq̃ hippo. dicit licere ad incidẽduz. sed si in extremitate sit corporis: ex vbis suis incidere vel incẽdere debere his põt intelligi. Aristodozus ⁊ diascorides cũ suis sequacib⁹ intelligũt ex vbis suis pnũ posse curari. 39

f Spasm⁹ fit ex plenitudine aut euacuatiõe: ita ⁊ singultus.

s Pasmus est qũ cõtra extremitatẽ suaz lacertus cõtrahit. ⁊ ille mot⁹ neq̃ nãlis est: neq̃ volũtari⁹. tunc aũt ꝛtrahit qũ neruosa interiora replicãtur vl repleãtur. Et idez qõ ⁊ corde minificoz patiũtur: que cũ hũido aere infũdũtur ad se inuicẽ rugant: ⁊ idez fit si aer mltũ siccus sit: ⁊ idem patiũtur qõ corigie foco: vel estuo soli apposite. Singultus etiã vocat spasm⁹ in stomacho: vel meri factus. cui⁹ si nãlem eẽntiã cape velim⁹ nõ spasm⁹ esse dr: sed q̃dam ad vomẽdũ mot⁹: fortior tñ q̃ vomit⁹. Ad que duo stomachus ⁊ meri motu mouẽtur: qũ aliq̃d a se desiderẽt expelli. In vomitu enim stomachus ⁊ meri ad expellẽdũ eis inatãria mouent. in singultu q̃ in interiori parte stomachi sunt expellũtur. Qũ enim adeo angustiozis fit mot⁹ eius in singultu: ac si intiscate sint sustãtie stomachi q̃ emittunt. Sicq̃ eiz piper solũ seu mixtũ bibat: post aũt vinũ cũ aqua calida mixtũ cadit statim in singultũ: quia vinũ qũ stomachi substantia piper illud intiscat: cui⁹ acumine qũ sibi noceat mouet stomachus vt piper per singultũ eijciat. Ego aũt in libro meo de accẽtibus mõstraui sternutationẽ: ⁊ tussim operari idem. 40

q Ubiscunq̃ dolor fit circa hypocondriuz sine phlegmone: febris bis supercuniẽs soluit dolorem.

d Olor pũgitiuus nõ dolor: sed ex vlcetudine pũctura vocat. Herisipila aũt cholerica dolor appellat: qz hoc apostema semp dolor cõcomitat. Si ergo dolor circa hypocõdriuz sine apostẽate venerit: neq̃ pũctura: neq̃ dolor affuerit: cõstipatio seu grossities vẽtosa ⁊ inflatiua vel intpãtia cõpleciõis erit: Quoz curatio est febris liq̃faciẽs ⁊ dissoluẽs mãm cõstipatõis ⁊ vẽtositatis generatiuã: ⁊ malã cõpleciõez ad tpamẽtuz reducit. 41

q Ubiscũq̃ sanies facta in corpore non manifestatur: his propter spissitudinẽ saniei aut loci grossiciẽ nõ manifestatur.

i Ste ãt aphorism⁹ duob⁹ mõis inuẽit in libris: ⁊ diuersimode expõit. vterq̃ tñ modus est ver⁹. vere eiz grossa sanies nõ mãifestat tũc etiã: qz locus vbi est fit grossius: vñ ⁊ quidã grosse saniei: ⁊ quidam grossitiei abscripserũt loci. Sicq̃ aũt vtrũq̃ fiml adunet: vt non propter grossitiẽ sui ⁊ loci manifestatur sanies: bonuz est. 42

Ictericis si epar durũ fiat: malũ.

d Uricies enim sua calidũ seu duz significat in epate nasci apostema. Si autez icterius fuerit sine duricie epat⁹: significat ꝛstipatã eẽ venã: vl pori

sui: vt nã fm crisiz adunatã mãz circa cutẽ expelli. 43.

Quicunqz splenetici a dysenteria capiuntur: his superueniẽte longa dysenteria: hydrops nascitur aut lienteria: ⁊ pereũt.

Bonũ eẽt si quẽdã subsequntẽ aphorismũ pmisisz vbi dicit Splenetici dysenteria supueẽies bonũ: quẽ ẽpe in q̃rto loco ab hoc posuit: tamẽ me hic eum interptari cõuenit: qum spleneticos dicit eos q̃bus diuturna duricies inest: splenis intellexit. Dis si dysenteria supuenerit: duriciẽ soluit. hoc autẽ fit qũ hũores purgant melãcholici: qui in substãtia fuerant splenis. Purgatio vo qũ modũ excesserit: ⁊ diu durans infirmis nocuerit: dysenteria subsequtur: que inquã elõgat. Qũ eniz hũores mali sepe intestina trãsierint: pcutiũtur intestina ita vt virtus eor deficiat: ⁊ calor natural distẽpet: vnde fiũt cause hydropisis: ⁊ lienterie: ppter pcussionẽ intestinor: hydropisis ppter colligãtiã epatis eor. 44

Quibuscunqz ex stranguria ileos innascitur: hi in septem dieb' pereunt: si non febre superueniẽte multũ urina fluxerit.

In ileon nulla inferius egrediũtur: ⁊ si acutius vel acutis clysterizet. Omnes aũt medici in hoc cõcordãtur ileon esse: quz vie stercoris intercludũtur in subtili intestino seu grosso. Multi ex solo apostemate testãtur hoc cõtingere: siue ex opilatiõe: ⁊ stercoris siccitate: vel ex humoribus grossis ⁊ viscosis. Sed ego hec apostema calidum ⁊ durum facere dico: neqz enim credo constipari ex humoribus grossis ⁊ viscosis: cõcedim' tamẽ posse fieri sub quadã hypotesi. Omnes fere inter pretes huius aphorismi quidẽ dixerũt qõ a ratiõe est remotũ: ⁊ ideo non credẽdum. Dicũt enim: si in vesica nascitur apostema: intestina patiũtur ppter cõpressionem ⁊ inde passio hec fit. Ego aũt vidi meo tẽpore de stranguria multos ad mortem deuẽisse: ⁊ multos inde mortuos esse: quor vesica visui apparebat plena: extẽsa: dolorosa: ⁊ nullus tamẽ patiẽtiuz incidit dolorem istum. Qũo ergo dicatur q̃ ileos ppter cõpressa intestina ab apostemate vesice nascat? quia si fierz magis necessario ex apostemate vulue cõtingeret: q̃a vulua ascendit usqz ad diafragma: vnde magis intestina debuerũt cõprimi. Si eniz vesica apostema habuerit: solum rectuz intestinuz cõprimit. Adhuc dicunt quidã peius: qũ febrem calidã ileon iuuare fateant: qũ febris ppter solum apostema vesice fit: quod q̃stomagis maiorat: tanto febris plus augmentatur. Est enim febris accidẽs quoddã semp apostema vesice comitãs. Neqz speramus febrez sanari: nisi curatiõe apostematis: ⁊ apostemate sanato: febris sequtur curatio. Non ergo ex febribus ileos est curari: sed potius ex cessatiõe febris: ergo febris cessatio fit: cessante apostemate non ergo febris bonũ ⁊ laudabile erit signuz: sicut dicũt isti. Item febris non est cura alicuius morbi: nisi de frigiditudine fuerit sola: vel cum humoribus pblegmaticis: vel cuz ventositate grossa ⁊ inflatiua. qũo ergo istud fieri dixerint: ignoro: qum neqz ratiõe auctoriazari possit: neque experimẽto. Item nescio qũo inuestigari possit hoc. Sed si hippo. vel aliquis alius qui hunc fecerit aphorismũ infirmũ vidisset huiusmodi: nescio enim quis hunc aphorismũ fecerit: bonuz eẽt dici: hũores ⁊ crudos ⁊ frigidos accidentia fuisse huius morbi: ⁊ eum cum febre ⁊ vrine purgatiõe curari: sicut dicunt isti. Hũores eniz illi ppter febrem dissoluũtur: ⁊ per vrinam multã ⁊ grossam: sicut aiunt emittuntur. 45

Vulnera quecũqz annua fuerint: vel longius tempus habent: os necesse est emitti: ⁊ cicatrices fieri concauas.

Vulnera que diu elongantur ⁊ non sanantur: ⁊ si sanãtur recidiuãtur: necesse est vt dure sanẽt vel quia mali humores ad ipsa currãt: vel quia mẽbra in quibus sunt ppter humores diu currentes in malas qualitates mutãtur: vel ppter malignitatẽ ⁊ pessimitatẽ suaz. Antiq huiusmõi vulnera vocauerũt farsa. Moderni specialiter diffinire volentes vnicuiq; speciei imposuerũt nomen ppriũm: Quedaz chironea vocãtes denominauere a chirone priius sanante: Quedam thelephia: a thelepho: qui priius sanauit ea: Quedaz corrosiua: que cum supficie corporis vadant: non tamẽ cutem pforant: Alij formicas: Alij ignem sacruz. Que aũt cutem interiorẽ ⁊ carnem pforant: vocãtur corrosiua. Que vulnera putrefacta vocãtur: non tũ sunt vulnera: sed quedaz passio ex vulnere ⁊ putredine cõposita. Scim' eniz quedam mẽbra putredinem sine vulnere patientia: ⁊ quedaz sola vulnera: que vocãtur herisipila. Hec vulnera habẽt naturam nomina herisipile: farsa: formica. alia que non sunt huiusmodi: vulnera solũ appellauerũt antiqui. Hippo. in hoc aphorismo mõstrare voluit: quia vulnera nõ elõgantur: nisi quia ossa patiãtur: quod expimẽto testatur: ⁊ ratiõe terminat. Multotiẽs enim sanãtur: ⁊ paulo post tumescendo reuertũtur. hoc fit quia medicina carnem super mala ossa sanãte apparẽt vulnera quasi sana: qum in ossibus subteriorib̃us pmaneat corruptela: que fit reuertẽdi causa tumorẽ incipiẽtem: sanie sequente: ⁊ vulnera in carne faciente. ⁊ ita nõ sanãtur nisi cum medicina: quam in suo libro dixit de vulneribus: quaz ego mõstraui in tertia particla megategni. Oportet dici oia vulnera desiccari: marie si ossa deficcata habuerint: terminus desiccatiõis erit quãdo corruptio apparebit ossis ⁊ os extrahere. post sanata ergo vulnera q̃tuz os exierit: tanta remanet cõcauitas. 46

Quibuscũqz gibbi ex asmate fiunt aut tussi: ante iuuentã pereũt.

Quomodo gibbositas fit: in libro de concatenatõe mẽbrorũ mõstrauit. Que ante: que retro: que lateralis fit. Hec passio marie attinet dorso: quaz perfecte intellectur' libum illum suũ est lecturus. Ego tamen hic dicam q̃tum necesse fuerit: Gibbositas dorso venit ex percussiõe: siue casu: siue ex duris vulneribus interiorib': que si sint in vna dorsi spõdili: ⁊ in parte interiori: extra cõcauitas est in eodem spõdili. Si ergo gibbi ex asmate fiunt aut tussi: ante iuuẽtam pereũt: quia molestatiões fortes faciunt ppter impfectiõez mẽbrorũ spiritualiũ. Cõtingit etiã hoc si casus nõ pcesserit: nec pcussio: ex solo apostemate duro: crudo: ⁊ indigesto intus. Vulnera aũt ad se inuicẽ differũt: fm q̃titatem: locum: ⁊ duriciem. si sint in loco nobili ⁊ magno anhelitus fiet maior ⁊ periculosior. si aliquãtulũ humores fluxerint in cãnales pulmonis: generat tussis: huiusmõi vulnera nõ sunt dura: ⁊ ideo aliquantulũ post vel priius sanies fit: ⁊ infirmũ occidit. Vulnera nõ effluẽtia nõ ilico infirmuz mortificãt: quia humores grossi ⁊ duri ⁊ crudi sunt. sed que cum tussi cito saniem faciũt ⁊ occidũt. Idem etiam

vulnera cum asmate faciunt ante iuuētam.hec enīz aut sunt magna:aut in periculoso loco pectoris.Pulmone autē ⁊ corde patiētibus loca ea circūdantia parua fūt:⁊ angustiosa. Non ergo cor ⁊ pulmo crescūt:nec ad vitaz sufficiūt: q̄a gibbositas pectoris spaciuz angustat:⁊ ideo asma incidūt: quod nullaten⁹ euadere queūt. Si aūt fit ante gibbositatē: spiritus angustat ,ppter solum apostema: q̄tomagis si diu crescāt ⁊ augmētant vulnera. Passiones aūt spiritus mlte sunt ⁊ diuerse. ſz hippoc.hoc nomen solum posuit his qui spissum patiūtur spiritū.Consuetudo enim fuit antiquoꝝ spissitudinē spiritus ex angustia:vel nimijs exercitijs,vocare anhelituz. Moderni diuturnā passionē spiritus similiter vocant anhelituz: ⁊ si sit sine febre:⁊ pessimitas adsit spiritus. 47

Q Uibuscunque phlebotomia aut pharmacia cōfert:hos uero phlebotomare aut pharmaciā dare cōueīt

PAlam est intelligi quod hic dicit attinere sanis: qui nisi tamē corpora purgauerīt: non diu erūt sani. Oportz ergo in veris initio purgari hos cū phlebotomia: si de plenitudine timeat: cum solutiōe ⁊ vomitu:si de corruptis hūoribus.diu enim mltos huiusmodi custodiui:qū singlis egrotarēt annis.mltis quoqz podagricis arteticis: non tñ adeo fortiter vt putrescerēt digiti hoc modo subueīmus: ⁊ venturas passiones distulimus.simil ,ptelauimus quibusdā empima:epilepsiam apoplexiaz:⁊ ceca:hoc modo purgatiōis.Phlebotomia aūt vniuersal est medicina omni passioni de plenitudine. purgatio cum solutiōe ⁊ vomitu: si general attendant vna esse videtur .q̄ si specialiter: non vna est: quia qum quibusdā hominib⁹ cholericos humores purgare contemnat: alijs quoslibz alios:sm naturas morboꝝ diu assueto diuersifoꝛmiter purgādi sūt. Ego aūt cognosco quēdam:cui annuatim solet euēnire mania:si nō purget corpus:de quo miratus sum:quia qum venire mania incipiat ab initio eam futuram cognoscit: ⁊ qū me vocauerit: data purgatiōe quieuit: qū purgatio duo faciat adiuta menta: quia ⁊ corpora a malis humoribus mūdificat: ⁊ acuminibus ad anum venientibus aperiūtur vene emorroide:per quas pessimus sanguis effluit: que si fluxerint de cōsuetudine: ⁊ claudūtur: mania inde gignitur: vedi huic purgatōez non soluere:sed autūno: ⁊ hoc per singulos annos. Si aūt tempus purgatiōis neglexerit:manie future signa sentit.simil ⁊ quedam mulier cancrū hūit: quam forti medicina purgaui:choleram nigram expellēte:deinde singulis annis cū pharmacia in vere: quā si neglexerit:intus in loco cancri dolebat. Noui ⁊ quēdā cui lepra iniciauerat: quē tñ phlebotomia ⁊ pharmacia purgaui:cui postea sufficit in vere pharmacia ānuatiz: ⁊ pretermittēti signa apparebāt passiōis: semp ergo idigebat purgatiōe necessaria cholere nigre: ⁊ epilepsie:⁊ apoplexie.asmati minoratio necessaria est phlegmatis.arterica calida de genere cholerico est:frigida phlegmatico. Noui aūt quēdaz:cui per singulas estates tertiana veniebat: data ē huic pharmacia cholere rubee purgatiua: ⁊ sic p multos annos cessauit tertiana.medicabat aūt sibi in fine veris sicut cōueniebat huic humori. In apoplexia:epilepsia:artetica: ⁊ melancholia : alijs quoqz de humoribus grossis ī initio veris pharmacia cōuenit.vñ ego feci vnū libū quibus ī vere necessaria fit purgatio intitulatū:que pars est regende sanitatis. 48

S Pleneticis superueniens dysenteria:bonum.

HUne explanauimus:qū superius Quicūqz splenetici a dysenteria capiūtur ⁊c.nō exponimus quia iam superius expositus est. 49

Q Uibuscūqz tumores podagrici fiunt : in quadraginta diebus deferuescentes resident.

TUmores podagricis ex humoribus fiunt abundantibus in cōcatenatiōibus calcaneoꝝ descendentibus: hos in primis lacertosa loca: ⁊ cetera cutem circūdantia recipiūt.Qum ergo loca illa implentur extēditur humiditas: que cōcatenatiōez custodit exterius.nerui illi ⁊ corde in podagricis non tumescūt.volent ergo tñ extensione concatenationū:q̄ mōstratur: quia spasmo supueniente nunq̄z podagrici fieri videtur Spasmus enīz plurimū cōtingit ex apostemate: ⁊ in neruis ⁊ cordis.Curatio aūt podagre:⁊ omnis huius apostematis vna est ⁊ cōmunis:vt dissoluat materia ad calcaneos:fluida subtilis cito dissoluit: grossa vel viscosa tarde: si vtraqz adsit tardius. Huiusmōi tumores non transeunt vltra quadraginta dies: si patiens fuerit obediens. Apostema aūt caliduz in carnosis locis terminat in dissolutiōe itidem vt acuti morbi .i. in q̄ttuordecim vieb⁹: quia natura carnis rara est ⁊ tenera humiditati vicina. vnde apostema in cordis ⁊ neruis tarde collectiōez recipit:⁊ tardius dissoluit. quia enim ad collectiōez durioꝛes inde ad dissolutionē collectiōes erūt tardioꝛes.Ideoqz hippo.dissolutōez podagricoꝝ nō in q̄ttuordecim diebus terminauit:sed in q̄dragīta: quia humores ī cōcatenationē descendētes:necesse est a natura dissoluātur.et fumosi fiant cōmiscēdi substātiali humiditate concatenationis: ⁊ ita cicci purgātur ⁊ dissoluūtur: Que omnia in quadragīta diebus nō possunt fieri. Hippo.aūt in ,prosticis nomiauit dicens in ipsis terminū diuturnoꝝ morborum: ⁊ transiuit acutum. Hec omnia in meacriseos pfecte exposui. 50

Q Uibuscūqz cerebrū sursum cōcutitur:necesse est febrez ⁊ fellis uomitum superuenire.

FEbrem pati ex percussione cerebri : vniuersale est omibus nobilibus mēbris si calidum apostema habuerint. Fellis vomitus ex colligantia neruorum cerebri ⁊ stomachi subsequtur. A cerebro enim duo magni nerui descendūt ad os stomachi. cholera autē solet descēdere ad stomachū: non ex hac causa solum: sed ,ppter dolorem nimiū.i.tristiciam:angustiā:marie si stomachus sit defectus . Mēbra enim qū defecerīt ex vicinis sibi mēbris:humores recipiūt:maxime subtiles:sicut cholera ⁊ humiditates aquosas.Cholera enim que euomitur aquose humiditati cōmiscet. sanis aūt cholericis multum a cibis retardatis:cholera ad stomachū cōueīt. Non soluz aūt percussione cerebri cholerā euomūt: sed si durus cerebri panniculus : qui dura mater vocatur patiat:hic enim qū multis in locis cerebro iungat:ipso patiente ⁊ cerebrum patiet. Ossistratiani autē dicunt neruos exire ex cerebri panniculis: ⁊ ideo qū vulnera nascūtur:si sint in dura matre ex sola illius panniculi veniunt passiōe:q̄ in sola sui eēntia ē:hec ossistratiani nō ossistatus dixit.Ossistratus aūt in senectute sua libū scripsit ō anatomia:in quo dixit Initia ⁊ fundamēta cerebri sunt nerui qō pfecte ego explanaui in anatomia hippo. 51

Q Uibuscūqz sanis dolores repēte fiunt in capite: ⁊ continuo sine uo

ce fiunt ⁊ stertunt: pereunt in septem diebus: si non eos accipiat febris.

Cum hippo. sine voce: aut muros dicat: nō de sola voce intelligit vel sermone: sed de sensu ⁊ tota volūtaria nobilissima actiōe: ⁊ aliqñ inde sensus liberat: quia quosdam sine voce esse: ⁊ tamen sentire hippo. inuenire dixit. sed qum actio tota volūtaria ⁊ sensus patiūtur apoplexia appellat. Est aūt maior ⁊ minor stertere signum est maioris. ex defectiōe aūt actiōis nerūor sternutatio fit ambar apoplexiar: quod pfecte mōstrauit in libro de interiorib⁹ mēbris. hic tamē inde dicar breuiter qō necessariū ē: Luiciūqz sano subito vēit dolor causa erit grossa: ⁊ inflatiua ventositas. cōtingit etiaz ex mlta materia phlegmatica in capite veniēte subita. Cuius curatio erit subsequēs febris: que cum calefactione grossam ventositatē ⁊ materiaz phlegmaticaz dissoluit. Nec aūt passio septimū diem non excedit: qum mēbrum nobilissimū sit: ⁊ nobilia mēbra periculū morbi ⁊ longitudinem tēporis nequeāt pati: sicut iam multis locis exposuimus. 52

Attendere oportet ⁊ iudiciū oculorum in somnis. Si enim quid albi apparet cōmissis palpebris: non ex diaria existente: aut pharmacie potōe: malum signum ⁊ mortale valde.

Cunc nñ apparet albedo oculor' qū non pfecte se claudūt. Qō duabus fit ex causis: aut ex siccitate palpebrar: aut ex defectiōe motuū. In diaria aūt ⁊ pharmacia ex deficcatiōe sua fit: que citius apparet in palpebris qz in ceteris mēbris. sicut enim corpora sicca extendūtur: sic ⁊ hec mēbra si patiūtur. neqz dubiū est si virtus defecta sit oculos claudi non posse: neqz solum oculos: sed nec etiam os. vñ huiusmodi defecti ore aperto dormiunt. 53

Desipientie cum risu quidez facte seniores: moleste uero cū tristicia

Nulla quidem desipiētia est salubris: que tamen cum risu fit minus periculosa est: sicut dixit. Dis vero desipiētia vel ex passiōe est cerebri ⁊ solius sui: aut ex colligantia aliorū mēbrorū ⁊ cerebri. est autē diuersa fm diuersas causas. Desipere enim ex solo calore sine materie corruptiōe est quasi inebriatio vini. De cholera rubea cum sollicitudine est ⁊ tristicia: cuius incensio si augmētet vt in nigram choleram mutet: facit maniaz. Oportet aūt vt recorderis qō de cholera nigra diximus alibi: quia quedā de incēsione cho. ru. fit: que ceteris melācholicis passiōibus peior est: ⁊ feci sanguinis assimilatur: est enim fex humorū. est ergo grossior: ⁊ ceteris grauior. ⁊ sicut alibi diximus: nisi cito medicinet pessim⁹ morbus inde generatur. 54

A acutis passionibus cū febre luctuosa suspiria: malū.

Multotiēs in pueris vidimus: quia qū lachrymētur tractus aeris impediat: ⁊ quasi in pectore figatur: fitqz quasi interuallū: ⁊ postmodū implentur quod icepat. Hippo. in epidimia de hoc spiritu dixit Spiritus duplicans introitū suum: est quasi res aliqua odorat. qō fit ex defectiōe ⁊ virtutis debilitate: vel organi duricie: seu vtriusqz: vel quasi ex spasmo lacertorū pectoris. Si enim virtus defecta fit: ⁊ pigrescat in dilatatione pectoris: quātum sufficiat animali in medio subsistit sue actiōis: ⁊ quiescit: postqz ad sufficiendū suuz inceptū redit. Duricies organi spiritus dilatatōi cum lentitate non sufficit: vñ necesse est vt tremat in dilatatōe. Spasmus si huiusmodi spiritū debeat facere: non oportet nos monstrare. Qum aūt lacertis pectoris frigitudo dominet: vel qu bust bet neruis: fit duricies in his organis: ⁊ mor⁹ de genere spasmi. Consuetudo est febris ⁊ omis caloris res sanare huiusmodi. qz si cuz his accidentibus fit febris intelligere possumus: quia non frigiditudo lacertorū ⁊ nerūor pectoris hoc facit. fit ergo vel ex duricie ꝓpter nimiam siccitatē: vel defectiōe virtutis: vel ex genere spasmi: quorūcūqz quedāqz fit: illaudabile est in acutis morbis. qz offensionem spiritus in luctu dixit: motum animati instri intellexit. ⁊ si intēderit vt spiritus quez dixit cū voce quasi luctuosa sit: nimiū dolorem significat: quem in illo spiritu sentiat: ac si diceret: Suspiria alta cuz voce cōposita. 55

Podagrica ⁊ maniaca uere ⁊ autūno mouent ut in pluribus.

Passio podagrica: ⁊ cetera arterica mouent in vere plurimū. vñ hippo. Ipse qū vernales nomina ret passiōes: ⁊ artericos subitulit dolores. aliqñ ⁊ in autūno mouētur: quorū in corporibus mali humores ꝓpter fructus in estate comestos adunātur. Ego aūt in libro de virtutibus naturalib⁹ mōstraui de virtute expulsiua: qūo nocina expellat. Nocine res sunt aliqñ ex multitudine sua qua grauāt: ⁊ aliqñ quia qualitates sue repugnāt rei: qū sint nociue. Duturne passiōes mouent in vere duabus de causis predictis male dierātibus. hūo res enim in corpore liquefiūt in vere: ⁊ ad debilia currūt loca de fortioribus locis. Mouent aūt in autūno ꝓpter vnam aliam causam predictam. 56

A melācholicis egritudinibus periculose eruptiones aut apoplexiam aut epilepsiaz aut spasmū aut cecitatem aut maniam significat.

Apoplexia: epilepsia: spasm⁹: ⁊ cecitas veniūt de phlegmate: ⁊ de cho. nigra: quar cause cōes sūt. mania vō non cōicat his: impossibile ē enim de phlegmate nasci: qū materia vnde gignitur ex necessitate sit furiosa: ⁊ cholera rubea est semp huiusmōi qlitatis nigra non semp: nisi qū multū incensa: ⁊ in malas qualitates transiens corrupta. 57

Apopletici maxime fiunt etatib⁹ a. xl. annis usqz ad lx.

Non oportet hic intelligi oēm apoplexiam: sz potius eam que de cho. nigra nascitur: ⁊ hec in precedenti aphorismo nomiat: ⁊ est ꝓpter dominationē cho. nigre in his etatib⁹: sicut in autūnali tpe. 58

Si omentum eruperit: necesse est putrefieri.

Multi putant hunc aphorismuz ꝓpter sui breuitatem esse falsum. sed ego dico hippo. intēdisse hic omētum super inferiorē stomachū operimentū esse: qō qum exierit ⁊ apparuerit exiens a pellicul' totuz ventrem opētibus: que sipbac vocant: ⁊ foris pmāserit aliquādiu: impossibile est intro rediens sanuz remaneat: sicut ⁊ in alijs exeūtib⁹ imēitur. Sed si intestina ⁊ extremitates epatis exierint: ⁊ tādiu non pmāserint donec ni

mia frigiditate friguerint redeũt in priores sanitatẽ sana ta ventris incisiõe.hec etsi non viu extra morẽtur: qũ tñ redeũt putrefiũt:vñ etiam cõsiuenerũt medici incidere ḋc quod exierit inde.q̃ si q̃q̃ exierit ⁊ citissime reducit nõ putrefit:non tñ hic cõsequit hippo.mẽtiri:quia raro est inuẽiri:⁊ in plurimis cõtingit q̃ dixit hippo. 59

Q Uibuscũq̃ a sciatica molestatis uertebruz resilit foras: ⁊ rursus incidat in locũ suũ:his mucilagines facte sunt.

Multotiens in cõcatenatiõe humores adunãtur pblegmatici: qui mucilagines vocãt a medicis: quib⁹ concatenatio infunditur:⁊ ideo ossa a locis suis facile egrediunt ⁊ reuertunt:q̃ hic intendit de sciaticis.Oportet autẽ intelligi non solum verteby egredi: sed ossa potius ibi posita:sicut in libro cõcatenatiõis dixit.Concatenatio inquit spatule ex vna tñ resilit parte Intellexit aũt armũ in spatula positũ:quia ex vna parte resilit tñ. 60

Q Uibuscunq̃ a sciatica molestatis uertebrum resilit foras: his tabescit crus: ⁊ claudicãt si non urant.

Oportet hunc aphorismũ precedenti aphorismo iungi:quia quib⁹ sciaticis ex nimia humiditate pblegmatica verteby resilit ⁊ reuertit ex tempore longo:crus putrefit ⁊ consumit: nisi cum foco succurratur sibi:⁊ humiditas exsiccet.sic enim precipit de armo exeunti in libro concatenatiõis: vt cum incensione succurras sibi:ne loco sui exeat amplius.Uerteby autẽ si exierit ⁊ diu permãserit:sine dubio claudicare facit: quia pes non firmet sm q̃ oportet.Idem cõtingit ⁊ membris oĩbus motum suũ naturalem amittentib⁹.

Prologus septime particule.

Antecessores nostri aphorismor interptes hippo.maiora aggressi sunt q̃ oportuerit: qui q̃to plus pcesserũt:tanto plus minuerũt:vt cum ad finem libri deuenerit tantũ truncauerũt:q̃ in explanatio b⁹ nihil sit vtilitatis: quib⁹ taliter contingit sicut quibusdam rhetoricis: qui cum in causis suis defecerũt: obiurgantes tandem acquiescãt sibi obuiantib⁹ deseruiscẽtes. Idem fecerũt huius libri interptes nihil vtile asserẽtes. vnde ego multũ mihi caui ne incurrerem insaniã huius rei.decurtaui enim inutilia:explanãs p̃ posse vtilia:⁊ ita i totius libri interptione non excessi mensurã. neq̃ enim nimis abbreuiaui: neq̃ nõ amplificãda amplificaui.

Finit sexta partila: Incipit septima.

.I.

IN acutis morbis frigiditas extremitatũ: malum.

IN diuturnis morbis:⁊ maxime sine febre in mulieribus sine senioribus frigiditas extremitatum non multum periculosa est sicut narium:auriculaꝝ:plantarũ pedum ⁊ manuũ: Sed i egritudine acuta non minimũ est periciculosa:sed mortale potius ⁊ molestissimũ: q̃ apostemata sunt in viscerib⁹ magna ⁊ fortia. Hippocr.alibi: Peracuta est passio febris calidissima ⁊ cõtinua: q̃ si sit sine apostemate: extremitates infrigidari est nõ rationale:sed magis incendi debẽt ⁊ calidissima fieri: quãtomagis igit qum apostema fit in viscerib⁹.Calefiunt aũt: q̃ quum viscera totius sibi sanguinem corporis fugant: sicut vẽtosa:oportet fiant calidissima: ⁊ extrema frigidissima sanguine exinanita.vñ nulla operimẽta possunt pati:q̃ adeo fit magna arsura incensionis. 2

IN osse egrotãti caro liuida malũ

Hec spes coloris non paruũ periculũ inducit in passione cuiuslibz ossis.significat enim pessimã putredinẽ:⁊ in carne circũdantes congelationẽ atq̃ caloris naturalis extinctionẽ. 3

IN uomitu singultus ⁊ oculi rubei: malum.

Singult⁹ fit in stomacho quasi spasin⁹ in nerruo: ⁊ de humorib⁹ nocuius aliquãdo nocentib⁹ stomacho toti:vel soli eius ori ⁊ meri:⁊ inde vomitu sugueniente necesse est statim ḋcescere. Sinautẽ apostema in fundamẽto est nerruor.i.cerebro vel stomacho robur aũt oculor ad vtrũq̃ pinet significandũ. 4

IN sudore rigor: malum.

Libi dixit: Accidẽtia crisis non facientia crisim: signũ sunt discrete seu mortis: quum nã sit in his perterrita ⁊ morbum fugiat:vnde rigor in sudore malum est. 5

IN mania dysentia aut hydrops aut estasis:bonum.

Ysenteria ⁊ hydrops possũt significare sanitatẽ manie sm q̃ res nociue inferi⁹ mutant a capite. Sed estasis longa est vnde qtum rationabili⁹ fit augmẽtare q̃ sanare: sed tñ est asim intendit cõtinuitatem ⁊ fortitudinẽ manie : quendã maniosum vidi in p̃mis paruã habere:post hoc augmẽtauit:⁊ causa fuit salutis vñ ad me redij: ⁊ inuestigans inueni fortitudinẽ motus materie manie fuisse cãm sanitatis:sicut i passionib⁹ acutis: quib⁹ fortia accidẽtia supueniẽtia bone crisis sunt signa. 6

IN egritudine diuturna abstinentia ⁊ egestiões cholerice: malũ.

Abstinẽtia sola mala est in passiõe diuturna: q̃ euadẽtib⁹ ex cõsuetudine soleat crescere appetitus.q̃ si hanc cholerice egestiões sequant peior est. q̃ Cholerice dixit:de genere cholere rubee siue nigre itellexit:vel viridis vel heruginose.ofa enim hec significant subãlem bũiditatẽ ex calore febr⁹ eẽ incensã. 7

EX multa potatiõe rigor ⁊ desipientia: malum.

Nulli dubiũ multã potatõem itellexisse multũ vinũ ebibitũ:q̃ aliq̃ seq̃t desipiẽtia:q̃ caput sãguie ⁊ vẽtis calidis repleat:vñ cor⁹ tactu maxĩe inuẽit calidũ. rigor tñ raro cõtingit iuuenib⁹:plurimũ aũt senibus:quor calor naturat cõgelatus est ⁊ extinctus:vtpote vino nimio supatus:sicut ⁊ flãma lignis mltis solz extinguit: ⁊ lucerna multo oleo sibi appositio. 8

EX apostematis itus ruptura : dissolutio:uomitus:⁊ defectio animi fit.

Quod Intus dixit intẽdit stomachũ.Uomit⁹ eis sequitur q̃ pcesserit illud:si tñ ruptura in pectore vel pulmone fit: nõ vomitus venit sed tussis: ⁊ aliq̃ suffocatio.si ruptura fit in intestinis:egestio erit saniei.Oẽz aũt rupturã defectio cõcomitat animi:quia calor naturalis exit:sicut monstraui alibi. 9

i IN sanguinis fluxu desipiētia aut spasmus: malum.

Ste aphorism' magnā largiē auctoritatē: quia alienatio de inanitione sequiē: sicut ante de tremore pedum ⁊ manuū diximus: que fūt de defectiōe vtutis motiue: ⁊ cerebri motus disturbātur eadem ratiōe. Nec trī desipiētia nō est fortis: sed iuncta spasmo est vitupabilē. Desipiētia aūt post sanguis fluxū mala est ⁊ si fit sola: peior si cum spasmo. Item spasmus solus de inanitiōe maluz est ⁊ mortale: sed alienatio sine spasmo non est periculosa adeo. 10

i IN ileon uomitus: singult': spasmus: desipientia: malum.

N isto ileos nihil descēdit inferius: quod ꝓpter huic passiōi esse videē. Uomitus enim nō semp durat: sed supueīt qū quis ad mortez veniat. qō si augmētē: stercus emittē: vnde ⁊ singult' sequtur. Aliquādo in hac passiōe singultus ⁊ desipiētia pueniūt: pp neruū alligātem stomachū ⁊ cerebrū. Intestina enīz quz patiūtur ad eijciendā egestionē mouētur: quā qū inferi' non possint eijcere ꝓpter cōclusionem. i. opilationē vie: mouēnē cum angustia: nō naturalē ad supioza: vt expellantur nocentia. 11

i IN pleuretide periplemonia: malum.

N plurib' libris inuēi: In pleuresi piplemonia: neqz sequtur malū. qui aūt ita legit hippo. intendisse credit post pleuresiz piplemoniā sequi. Ego aūt dico hippo. nobis innuisse passionē ex alia venientez ⁊ priorē tamen pmāsisse: que passio nec parua: nec salubris est: ⁊ si ipse maluz nō adiūgeret: ex necessitate trī mala esset. Si enim augmētē materia vnde pleuresē cōstat ⁊ dilatē in costis vt effluat: necesse est ad pulmonē currat: ⁊ piplemoniā faciat. Periplemoniā autē nō necessario sequtur pleuresē. si enim parua sit ⁊ salubris: materiam illam cum tussi ⁊ exscreatiōe emittit. q̄ si magna ⁊ mortalis: aī suffocaē infirm' q̄ pleuresi cōmisceat. 12

i IN piplemonia phrenesis: malū.

Ꝑ piplemonia de acutis fit humorib': necesse est in cerebrum ascendat fumus nimius. vnde phrenesis conficitur. 13

i IN uulnerib' fortibus spasmus: aut tetanus: malum.

N pluribus libris iste aphorism' est talis: De incensiōe nimia spasm' aut tetanus malū. ⁊ plurimi sic interp̄tati sunt: sed solus Xenon pro incēsione nimia nimiū motuz posuit: vicēs hoc cōfirmari ex aphorismo subsequēti: quia stupor: tumor: spasmus: tetanus: maxīa vulnera sequūtur: sed quz Incēsiōe dicere fit cōtius: oportet vt plurimos sequmur. Alij incēsionē intendūt esse febrem: alij aerem: alij chirurgiaz cuz foco: ⁊ omnes verz dicunt. Spasmus enīz ⁊ tetanus de his veniētes rebus: vel de vulnerib' pessima videtur: qū de siccitate: vel inanitiōe esse cognoscātur. Nos aūt iam diximus quō spasmus de inanitiōe fit periculosus. 14

i IN pcussiōe in capite stupor: aut desipientia: malum.

d Esipiētia oportet intelligi: qū non oporteat loquaē infirmus ēl faciat. Stupor qū non loquatur: nec faciat aliq̄d: sed oculis aptis ⁊ ficut timētes faciūt: ⁊ vt amens tacuerit: ⁊ ꝓculdubio hī patiūtur in cerebro: in quo vtutem regitiuā diximus haberi. neē est ergo intelligi: quia pcussio vsqz ad eēntiā venerit cerebri: ⁊ hoc sine dubio malum. 15

i IN sanguinis sputo saniei sputuz malum.

b Ichippo. vocauit passionē ex alia passiōe nascētem. vñ Praxagoras fecit libzū nō minimū. Neqz in omni sputo sanguis sequē sputuz saniei: nisi qū pessimus fit sanguis. qū ergo de pulmone fit: semp est spurum huius sanici. 16

i IN saniei sputo ptisis ⁊ flux': malum. ubi uero saliua tenetur: moriūtur

P Tisim intēdit cōsūptōe totius corporis: que qū leui est febre ꝓpē vulnera pulmōis. Fluxū autē intellexit capillor: ⁊ solutionē vētris cum cholera egestiōe: que duo eueniūt ptisicis: qū appropinquant morti: ⁊ ꝓpter siccitatē vel vtutis defectiōez. Ubi saliua tenē: moriūtur. notauit quō ptisici mozenē: dum enīz spuūt ⁊ tussiūt: semp cōsumūtur. deficiēte vtroqz pmāet materia interius: ⁊ claudūtur vie spiritus: ⁊ ita suffocati moriuntur. 17

i IN phlegmone epatis singultus: malum.

d Iri oēs aphorismos hos se sequi: nūciantqz passiones ⁊ accūtia ex altera passiōe nascētia: ⁊ augmētatas passiōes: ⁊ comitātia: qō singlt' facit nascēs de apostemate eparis. Apostema āt istud nō semper neqz qualecūqz nascē: sed si adeo magnū ⁊ calidissimuz: vt os stomachi: ⁊ supioza sui patiānē: quia hec duo per neruū colligātur sibi. Hippo. in secūda particula epidimie: Neruus iste subtilissim' est: ⁊ ideo stomachus ex epate nō patitur: nisi apostema magnū fit ⁊ pessimū. qō si fit calidissimū facit cholerā nimiā in ꝓmis currentē ad intestinū: hec qū ascēderit ad stomachū pungens os eis facit singultum. 18

i IN uigilia spasmus aut desipiētia: malum.

o Mnis spasm' sicut dixi de plenitudine vel inanitione est: vigilia vō peior: est inanitio qū exsiccet: vñ spasmus de vigilia de inanitione est pessim'. hec vigilia qū exsiccat alienāde mētis causa est. Inuenimus aūt in quibusdā libris desipiētiam non notari: sed sic haberi: In vigilia spasm' malū. Ego aūt arbitror: q: hic inuerit hippo. peiora accūtia mozbos sequntia. 19

i IN ossis denudatione herisipila: malum.

q Uod dixit Malū oportz intelligi pessimū: neqz in sola denudatiōe ossiuz: sed semp vel raro apparet: vt omne qō circūdat carnez herisipilā faciens pessimū fit ⁊ molestissimū. 20

i IN herisipila putredo: aut sanies malum.

b Ec quidem accidētia nascūtur quz fit apostema pessimum. 21

i IN litargico tremor: malum.

l Itargia est apostema ī puppi cerebri ex materia phlegmatica generatū. tremor igiē in ea maluz est: significat enīz materiā ꝓpter incōtinētiā sui

ad neruos motinos ꝓueniſſe q̃ a pte poſteriori ſũt magis: vt ocũ eſt alibi: ex cui⁹ infuſiõe nerui ſũt remolliti: vt ſpũ nõ oino ſz aliq̃liter deficiẽte: nec neruis vt ĩ paralyſi oino remollitis: virtute regitiua mẽbra ſurſũ ferant: ⁊ q̃ nerui remolliti nõ ſufficiũt dare mẽbris ſufficientẽ et firmã ſedẽ ⁊ ſtabilẽ: mẽbra it ex ſua ꝓ̃uedine deſcẽdunt Ex q̃b⁹ motib⁹ Zuis fit tremor. vel ĩ litbargia fit tremor: q̃ mã vẽtoſitat̃ reſoluta miringas ⁊ neruos q̃ ab eis ori unt̃ mouet ⁊ ꝛcutit: vnde tremor fit. 22

ĩ Ꝗ fortí pulſu in uulnerib⁹ emorroſagia: malum.

Pulſus ĩ vulnerib⁹ ex peſſimis apatib⁹ ꝓpter carnẽ eos circũdantẽ vix mouent̃ ⁊ cũ dolore. Quz q̃ ſe dilatat: malũ dolorẽ facit ex ſua ꝓcuſſiõe: q̃ qũ in nã ſit ſua: ⁊ ꝓpria ſpacia habuerit: bñ dilatat̃: ⁊ ſine ĩpedimẽto alic⁹. Quz aũt in mẽbris apoſtema naſcatur calidũ: ſtrictura ⁊ dolor ſenſũ faciũt nocitiũ: ⁊ B ab oib⁹ pulſus vocat̃. ⁊ põt eẽ vt mot⁹ pulſus B angmẽtet̃. Ego vo mõſtraui ĩ libro de virtutib⁹ nãlib⁹ virtutẽ expliuã expellere nociua: ſiẽ ſudorẽ egõnẽ ⁊ ſanguis fluxuz ĩ die cretica: quã q̃ actio nãlis adiuuet: mutat̃ maxie pulſus: ⁊ ad res nocuas expellẽdas cogit̃: ⁊ ideo ſanguinis fluxus ſequit̃. 23

ĩ Ꝗ dolore diuturno circa uentrẽ ſanies: malum.

Dic dolor ex frigiditate eſt vel diuerſa ſtomachi cõpl'one ex groſſa vẽtoſitate ſiue ex pũcture acumie: quor nil remanet ſi infirm⁹ pfecte euaſerit. ſi ãt mutabũt̃: nec̃iuz ẽ apa vel collcõnez inde ſeqũ. 24

ĩ Ꝗ cholico ſeceſſu dyſentia: malũ

Ulli dubiũ ẽ q̃n vigõ pura nigra ſiue rubea alia q̃ corrũpat ĩteſtina: ⁊ tũ fit dyſentie cã. 25

ĩ Ꝗ oſſis fractura deſipientia ſi in uacuũ acceperit: malum.

Dic intẽdit ſolũ cancr capit̃. nõ aũt abſolute intẽdit oẽm fracturã ſz tm illaz q̃ pforat ĩteriorẽ ſuꝑficiẽ vſq̃ ad vacuitatẽ circũdantẽ cerebr: q̃ ſi ĩciderit ſic deſipientiã fac̃: q̃ paſſio ꝓpinq̃t duab⁹ pellicullis ⁊ eſſentie cerebri. Neſio q̃ q̃d Zenonẽ coegerit detrũcare dicũ hippo. qũ dicẽs In oſſis fractura deſipiẽtia: tacuerit: deinde Si ĩ vacuũ accepit ⁊ alteri⁹ aphoriſmi ꝓnꝯipiũ fecerit iungẽs ita: Si accepit in vacuũ in pharmacie potiõe ſpaſm⁹: mortale. dixit Zenõ hippocratẽ intẽdiſſe ſpaſmũ de pharmacie potõe mortalẽ eẽ. Errauit q̃ primũ aphoriſmũ falſificãdo: qũ nõ naſcat deſipiẽtia de ſola oſſis fractura, ſiue ei in capite ſit ſiue ĩ aliis mẽbris: nemo tũ inde deſipit: niſi ꝓcuſſio vſq̃ ad pelliculas cerebri ꝓtigerit. 26

ĩ Ꝗ pharmacie potione ſpaſmus: mortalis.

Dicim⁹ q̃ qũ abſolute pharmaciã ponat: ſolutiõnẽ vẽtris ⁊ vomitũ intẽdit. nec̃q̃ aliq̃s dubitabit ſic̃q̃ dicta nr̃a pri⁹ recoluerit: q̃ ſi corp⁹ fortiẽ̃ pharmacia purget̃: q̃n ſpaſm⁹ mortal̃ fit ⁊ peſſim⁹. 27

ĩ Ꝗ dolore forti circa uentrẽ frigiditas extremitatũ: malum.

Extremitatũ frigiditas ſiẽ dicim⁹ aũ magnuz vi ſcer ſeqũ apa: qũ ꝛtingat eſſe defectũ: quz ꝓpter mãz frigidã que ꝛſtrigit ⁊ ſuffocat calorẽ nãlez ſeqũ ſtomachi anguſtia ꝛſtringẽt̃ nãz ab extremitatib⁹ ad locũ dolorꝭ. Itẽ ⁊ ſanguinẽ ſecũ portat a tota corporis cute: ⁊ q̃maxime ab extremitab⁹ ſiẽ manib⁹ ⁊ pedib⁹ Qõ tñ B dixi: ſingul̃ eſt cã friditatis extremitatũ: ſiẽ hip. dicit multl̃ ĩ locis nomiare multa repetẽdo bis ⁊ ter eadẽ. nec̃q̃ mirandũ: nõ. n. de vna re multa excuſſur⁹ ĩ vno ⁊ eodẽ loco põt oia diuidere. notat ergo ſingula ſingul̃ in locis ſuis. 28

Ꝗ utero habẽti tenaſm⁹ ſuperueniens aborꝛit.

Tenaſm⁹ eſt paſſio recti ĩteſtini pp egõnez ſanguinis ex vulnerib⁹ ſup B ĩteſtinũ habit̃. Eſt ãt verbũ eꝗuocuz vel B abuſiue poſitũ: qũ fit exp̃ſſiõis ꝓpriũ: vel hinc ⁊ illi rei ꝛgruũ. expreſſiõis: q̃ q̃s ſepe ad ſellã ſurgit ⁊ exp̃mit. vñ ſepe totũ corp⁹ laborat ⁊ fatigatur: ⁊ maxie matrix pp ꝛuictionẽ ſui ⁊ inteſtini. nec̃q̃ mirandũ ſi hinc aborꝛiat: qum a leuiori etiã motu idem cõtingat ſibi. 29

Ꝗ Ulibuſcũqz os aut cartillago inciſum fuerit ĩ corpore nõ augeꝛ.

Hec aphoriſm⁹ ĩtra alter ſerte pticle ꝛtineꝛ: vbi dr: Qõcũqz os inciſũ fuerit: aut cartillago: nerui⁹: vl̃ maxille renues: vel ꝓputũ: nõ creſcũt nec̃q̃ ꝛglutinãt̃. qũ q̃ fit expoſit⁹ nõ oz B repetat̃. 30

Ꝗ ab albo phlegmate habito diaria ſupuenerit fortis: ſoluit egritudinem.

Con ſuenit hippo. ⁊ oẽs medici phlegma albũ vocare vnã ſpẽz hydropiſ: q̃ mõ nr̃o tpe vocat̃ hypoſarca. Phlegma aũt dic̃ albũ: ⁊ q̃ aliq̃ eſt liuidũ: ⁊ ex alior ꝛmixtiõib⁹ hũor: ⁊ ẽt oẽ phl̃a nãlr albũ Dicẽs q̃ alt'ũ: nãles ꝛfirmauit colorẽ ſuũ: ſiẽ ⁊ ſli⁹ de ꝛcatenatiõe dixit: ſpõdiles dorſi: nõ q̃ alibi q̃ in dorſo ſint. Soluit vo egritudo B diaria ſupueniẽte forti. 31

Ꝗ Ulibuſcũqz ſpumoſe egeſtiones ĩ diaria hiſ a capite phlegma ꝛfluit

Q nõ B explanem⁹ ⁊ diffiniam⁹: nõ intelligim⁹: q̃ aliq̃ ſpumoſa egõne deſcendũt hũores ad ſtomachũ a capite: mixti cũ vẽtoſitate. aliq̃ ſũt ĩ cẽtia ĩteſtinor ⁊ ſtõ. Qõcũqz hor fiat vnã hũt cãz ꝓ ꝓriã: aliã ñ ꝓpaz. ꝓpaz qũ groſſa vẽtoſitas forti motu ab illis moueåt hũorib⁹: q̃ phlegmatici hũores in diuerſas diuidant̃ ꝓtes. Ulẽtoſitas mouet̃ aut ex nã ſui: aut ex nimietate ſui calorꝭ. Manifeſtũ aũt eſt velut ex his q̃ foco excoquunt̃: maxie ſi materia ſit viſcoſa. Ex nã ſui: ſiẽ videm⁹ in tẽpeſtate maris: qum ad ſeinuicẽ collidũt̃ venti. Arbitrãtes vias phlegmatis a pulmone ad ſtomachũ ⁊ inde motũ a pulmone ad ſtomachũ deſcendere ⁊ inde ſpumoſũ apparere: neſcio quomõ in catarro ĩtelligũt: in quo qũ hũores palam a capite ad pulmonẽ deſcendũt: quare nõ ſpumoſa ereũt. De pulmone vo nõ ſpumoſus exit ſanguis: niſi quz ipſa ꝓ ſubſtãtie pulmonis exierit. Si aũt ĩ pleuretic̃ aliq̃ ſpumoſũ exierit: ⁊ ĩ ꝓiplemonia ſilr: B igne⁹ calor facit in tpe paſſiõis. Si aũt a capite ad cãnales pulmonis ꝓmũ deſcẽderit: ⁊ p⁹ ab ipſis ad ſtõm ⁊ ĩteſtina exierit: nulla via tranſeũdi inueniũt̃ niſi quã dicim⁹: prima ꝓ cordis vẽtriculos: ⁊ B vl̃ deſcẽdit ad venã q̃ vocat̃ ꝛcaua: vel ad epat̃ gibbũ vel ad ĩteriora ſua: ⁊ p⁹ in venas alias q̃ diuidunt̃ a porta ⁊ circũdant ĩteſtina. vel a vẽtriculis cordis ĩ maximã venã deſcendũt: ⁊ dicũ in diuiſiõe epat̃ venar: ⁊ q̃uo remanet ſpumoſũ: q̃ cũz ſanguine tam lõga via ſit mixtũ. 32

Quibuscũq; in febribus in urinis crinoides hypostases fiũt: longã egritudinẽ significãt.

Hoc est verũ ⁊ expimẽto pbatũ: quia qum in vrina quasi crynoides.i.grossa farina frumẽti apparẽt: mortale est: sicut idẽ in ꝓnosticis: Quibus aũt plurimũ in vrinis appet ante morbũ: eor mors festinat potius q̃ elõget: quorũ qui saluant morbi elongant: qui sunt crudissimi: ⁊ ideo tardi digeri. Itẽ in epidimia multos intulit infirmos in quorũ infirmitatibus talis vrina appnit: ⁊ quidã cito mortui sunt: alij lõgo tẽpore post. In ꝑma pticula post triũ temporũ q̃litates expletas: infirm⁹ noĩe excelleri⁹ suã passiõem recitauit. tũc hippo. dixit: Dic quidẽ infirm⁹ vrinã fecit multã subitã atq; grossam: que mota ⁊ turbata appuit vrina q̃si crynoides alba: ⁊ extrema habebat homo frigida. mortuus ergo fuit in die.xi. De ⁊ infirmo in tertia pticula qum hmõi inciper passiõem dixit infirmo, piecto in folicidia .i. vrinali venit vrina subtilis ⁊ diuersa habẽs res puissimas suspẽsas q̃si crynoides: huic venit crisis in die.xli. vñ intelligiť qz morituri cito moriũť: ⁊ euadẽtes longo post tpe sanãť. Oẽs illi quib⁹ talis appet vrina: vel cito moriũtur: vel longo tpe post sanant. 33

Quibuscũq; cholerice hypostases fiũt: superi⁹ uero tenues: acutam egritudinẽ significãt.

Quanto pl⁹ cholera vñať: tãto pl⁹ acumẽ egritudinis significať. Nos autẽ in multis locis diximus: q̃ qum absolute cholera dicať: intelligiť de rubea. Semp. n. antiqui consueuerũt vt qum rubeam cholerã intelligere velint ⁊ alios humores: determinẽt eos p colores suos ⁊ qualitatẽ. Qõ superi⁹ dixit Tenues: aquosas intellexit ⁊ subtiles. Sic. n. hippo. dicere cõsueuit. alij arbitrati sunt qõ falsum est: sic vt vrina subtilis crudũ ⁊ tardũ significet. Ego aũt nunq̃ vidi vrinã cui⁹ hypostasis esset cholerica: ⁊ supma sui ꝑs subtiliť fozet ⁊ aquosa: quã lõge quidã sunt interptãtes hippo. intẽdisse nõ locũ sed tpe dicẽtes: ac si diceret: hypostasis vrine si in ꝓncipio fuerit ⁊ subtilis: ⁊ postea cholera vñata fuerit citrina: acumẽ significat morbi. ¶ Jobãniculus: Quia hippo. tenuẽ dixit fozmã intẽdit. possibile. n. ẽ ex intẽtõe hippo. supi⁹ tenuis fit ⁊ subtil: hypostať. n. vrine si q̃uis fit ⁊ q̃ssa atq; cruda supficies ẽ lota. Quãq; subtiliť fit ⁊ diũcta atq; cocta: supma ꝑs ei⁹ tenuis fit ⁊ subtilis. testať aũt h̃ q: hip. subtilitatẽ quã itẽdit ĩ sũmo vrine eẽ ĩtellexit. nõ subtilẽ vrinã dixit: hz supi⁹ tenues hypostases tetigit. 34

Quibuscũq; urine distantes fiũt: his in corpe turbatio fit fortis.

Si fm vbũ h̃ distãtes interptati fuerim⁹ sentẽtia falsificabiť: quz in vrina null⁹ fit loc⁹ vacu⁹: hz si distãtes diuersas ĩtẽdam⁹ ꝑtes hũ dixit q̃ ĩ hac vrina turbatio corpis fortis fit: qz si nã vĩcat ⁊ diuer: fit vrina equaliť in oĩb⁹ ptib⁹. q̃ si cã morbi sibi repugnet ꝑs vbi nã ꝑualet nõ assilať ꝑri in q̃ põt morb⁹. Si aũt ĩ morbi p̃ valitudine ꝑtes sint plurime: appent maiores significatões sue. i. disturbatiões fortissime. 35

Quibuscũq; in urinis ampulle supernatãt: nephreticã significãt et longam egritudinẽ fore.

Ampulle iste ex humiditate sunt: ⁊ cum grossa ventositate: maxime si humiditas sit viscosa: vnde consequiť frigid⁹ morbus in renibus in quo viscositas grossa supadunať: ⁊ ita longa egritudo significatur. omnis enĩ morbus frigidus dure vigeriť. Alij arbitrantur vrinã acutam acumine suo oza arteriarũ in renibus aperire: ⁊ inde qum paro spũs exeat: ampullas faciat causas. 36

Quibuscũq; pinguis hypostasis ⁊ cõglobata: his nephreticã significat ⁊ acutã egritudinẽ fore.

Quandocũq; egestio vel vrina pinguis est: pĩguedinis significat dissolutiões: neq; magis eius q̃ in renibus q̃ que in toto corpore babeť. Non ergo solis renibus attinet hic morb⁹: sed toti pĩguedini potius: que igneo calore dissoluiť. Qõ aũt dicit Nephreticam: duobus modis intelligiť. potest enĩ passio esse in renibus: vel nõ passiõis species hic intendit: sed acumẽ eius. Uel aliter mutať hic aphorism⁹: vt ab alijs mutatur interptãtibus: qui vice nephresis cerebri posuerũt phrenesim. hoc tamẽ nõ significat phrenesim: neq; absolutã: neq; si incensiõez habeat nimiã. est enĩ vniuersale signũ omniũ febriũ corp⁹ dissoluentiũ. q̃ postea dixit Conglobata: subito tempe apparẽtia possibile est portẽdat p globatũ. n. insiť ⁊ subito significat: ⁊ globata vo quor ꝑs alteri iũcta q̃si cumulũ reddať. est. n. ꝑpe glob⁹ vt filũ filo a mulierib⁹ cumulať. cõglobatũ vo cõtrariũ est ad hoc qõ supra dixerat: Distãtes. Hũc locũ antiq ⁊ maiores nostri vsq; ad nostrũ temp⁹ taliter sunt interpretati. Ego vero dico qum Globata dixerit: puitatẽ apparẽtie tie tpis ondere voluit: vnde ⁊ ꝑpe cõsumptõem pĩguedinis renũ significauit: quia pĩguedo consumpta tot⁹ corporis nõ subito ad vrinã venit: sed paulatim. Quod enĩ dissoluiť ꝑmũ vicinis mẽbris illabiť ⁊ de ill' ad vicinioza ⁊ ita mẽbrati donec ad renes veniat. Pĩguedo vo renũ dissoluta ad vrinã venit subita ⁊ adunata: qõ testať expimẽta. In libris h̃ aphorism⁹ inueniť diuersus. alij sic hũt: Quibuscũq; iferi⁹ vrine pĩguedo ĩ q̃ ẽ hypostať. alij Supi⁹ pĩguedo hypostať. ego assẽtio hũtib⁹ Supi⁹ pĩguedo oĩs. n. pĩguedo solz supnatare nõ inferi⁹ descẽdẽ. 37

Quibuscũq; nephreticis existentibus predicta signa accidũt: et dolores acuti circa musculos spinales fiunt: si quidem circa extrinsecos locos fuerit: apostema futurũ expecta extrinsecus. si uero dolores magis circa interiores locos: apostema futurũ: expecta magis intus.

Ambob⁹ ꝓcedentib⁹ aphorismis hippo. monstrauit quomodo passiões renũ possint intelligi: h̃ quia diu renes passi sunt. dicit enĩ: Si signis p̃dictis dolores circa musculos spondiliũ se iũxerit: significatur futurũ apostema. Dozũ musculozũ vn⁹ retro sub cute circũdãs ambo latera tot⁹ dozsi: alter aũt nõ extensus int⁹ p totũ dozsũ: sed p subteriores spõdiles tẽdit: quorũ quiciq; patiať: futurũ in eis apostema expectať: neq; mõstrauit si apostema debeat in renib⁹ vel in lacertis vel in vtrisq; esse: sed expimẽtũ testať: quia in solis posset eẽ lacertis: vel in renib⁹ solis: qõ qum fit: aliqñ ad interioza tendit: aliquãdo ad exterioza. 38

Quicũq; sanguinẽ uomũt siquidem sine febribus salutare: curat uero stipticis & infrigidantibus. Si uero ex febre: perniciosus.

Omẽtes, pculdubio qõ emittũt a meri exit & stomacho: qõ ẽ a pulmone & cãnalib⁹ suis nõ vomit⁹ sed sputũ vocat cũ tussi. Quidã tñ iterptes arbitrãt q̃ hippo. intẽderit, exeũtia a pulmõe & suis cãnalib⁹. Sed falsus est horũ intellect⁹. si.n. sanguis a pulmone exit cũ sputo: nõ est salubris etiã carẽtib⁹ febre: tñ si hec passio elonget: necesse est febris sequat. Unũ quem vomitũ dixit: certã rem cui⁹ est nomẽ significauit. Quo salubritas intelligat vel nõ: ex qualitatib⁹ infirmi inuit si febrẽ habuerit vel caluerit. si febrẽ nõ habz apostema sed vene sunt apte vel vuln⁹ est sine apostemate. ℣ vuln⁹ cũ stipticis cito sanabit. si cũ febre sit & apostemate magno: erit incurabile, aut mortale. 39

Catarri in supiori uentre: in sanie conuertunt in. xx. diebus.

Supiorẽ ventrẽ intẽdit pect⁹ circũdãs pulmonẽ Unde si catarri descendãt a capite ad cãnales pulmonis: in pulmone apostema erit: & sanies subsequet in dieb⁹ xx. nõ in xxij. diebus: sicut alibi inuenitur. viginti.n. dies cretici ab eodẽ dicũt: nõ xxij. sicut i meracriseos mõstrauimus. 40

Si sanguinẽ & trumbos mingat & stranguriã habet: & dolor incidit i pitoneon: & sub uentrẽ & pectinez ea q̃ circa uesicã sunt egrotare significãt.

Ste aphorism⁹ in multis libris nõ inuenit: nos aũt in quarta hui⁹ libri pticula iam explanauimus: vbi dicit: Si sanguinẽ mingant & trũbos: stranguriã habẽt: & dolor incidit in pectinẽ: & sub vẽtrẽ & pitoneon: circa vesicã dolorem significat. 41

Si lingua intpata repẽte fiat: aut apopleticus aliquid corporis uel melancholicũ huiusmodi efficit.

Ntempamẽtũ lingue est: qum sermonẽ rectuz formare nõ põt sicut oportet: aut quz totã virtutẽ amittit: vt moueri nõ possit. Qõ autẽ apopleticũ aliqd corpis dixit: ablatõem sensus & mot⁹ intendit: sed nescio q̃re p ℣ accãtia subsequ melãcholiã dicat. Melãcholie.n. passionis signa iã mõstrauit: qũ alibi dixit: Et cãcer & lepra alphiã. Itẽ alibi: Qui diu timebit et suspitõem hẽbit: sine cã mãifesta erit melãcholic⁹. ℣ aũt accãtia nusq̃ noiauit hippo. neq; aliq̃s ãtiquor: ß non ozita deẽmiate dicẽ vt de melãcholico eẽt genẽ: & repẽte. Per repẽte tñ intẽdit molestiã pualẽ cã apostẽatis ex duricia sui: & intpamẽtũ ꝓlonis nõ facile dissolui. 42

Si sup purgato seniori singultus superueniat: non bonuz.

De vniuersali verũ ẽ in vomitu & singultu: vbi cũq; n. abundãtia egestiõis siue vomit⁹: propẽ defectõem etatis illaudabile ẽ i senioib⁹. 43

Si febris non a cholera habeatur aqua multa calida infusa in capite: solutio fit febris.

Ic nobis innuit hippo. q: nõ oĩs febris de cholera fit. Si vero nõ fit a cholera: qualiscũq; fuerit p multã aquã calidã capiti infusã solutio fit Silr in epidimia de quodã lictore vocato: hic qũ multã aquã calidã capiti infudisset: a febrib⁹ liberat⁹ est. Febri.n. de calore solis vel fridtate: aqua calida capiti infusa videtur pdesse & ei que de labore vel porozũ opilatione: vel que ex sua est cõstrictõe: vel ex aliqua re fit poros opilãte. De aqua.n. calida intẽdim⁹ vt p eã calor febris exaler: excitet: & dissoluat. Sed si apostẽa cuz febre fit nõ iuuat: neq; si cũ humorũ fit putredine: nisi pus humores nocitiuos purgem⁹: vel ipi p se digerãt & egrediãtur. Cõsueuerũt antiqui has passiões vocare pleuresim piplemoniã: epaticã: spleneticã: in quib⁹ oputãt febrem esse accãtalẽ: nõ substãtialẽ. Qum ergo aliqui dicũt febrientẽ vel habere febrẽ: neq; apostema in aliquo mẽbro brãtẽ: intẽdũt haberi ex aliqua re supradẽa exteriori, si interi⁹: de putredine humorũ intra vasa. Est autẽ febris quã dicũt empialã: in qua frig⁹ & calor nõ sentiũt i eodẽ loco. Ligoris: vel liparia: eluris: limodis febris: corpus interi⁹ calidissimũ: exteri⁹ frigidissimũ facit. Elur⁹ nimium habet humiditatis. Limodis a nobis vocat morbus pestilẽtialis. Causon eadẽ est que & incẽsio. Nullus aũt antiquorũ fuit qui febrẽ piplemonicã vel epaticã dixerit. Hippo. hic intẽdit febres que & ipe sunt passiões & sine apostemate. Inuenit in multis libris vice aque Sudor: ac si dicat: Febrẽ nõ a cholera habenti: si de capite aqua multa calida effluit: dissoluit febris. hi aũt intelligunt nõ a solo capite sudorem effluere: sed etiã de toto corpe. Vi per pincipale membrũ totum corp⁹ intellexisse eum dicũt. Ego aũt dico: q̃ si hoc verũ esset febrẽ a cholera sudor iste non iuuaret: sed videmus multas febres quibus cholera domãtur: & tertianam & causon dissolui cum sudore. Priorum igitur intentio erit multo melior. 44

Mulier utrasq; dextras hñs nõ fit

Ulti masculi cum ambab⁹ manib⁹ ac si dextris operant: sed nostro tempe mulierẽ neq; audiuimus neq; vidimus: que tale quid faceret: quod ex sue defectiõe est nature. masculis aũt contigit ex virruosis neruis & lacertis: mulierib⁹ dextra in fortitudine est tempata: quãtomagis ergo & sinistra. Hippo. in mulierib⁹ sclauis dextrã affirmat incẽdi vt plus accipiãt cibi & cõfortẽtur. In hac.n. gente debiles naturaliter sũt dextre. Alij loco ambarũ dextrarũ dextram non habere intendũt: dicẽtes hippo. intẽdisse in dextra vulua nõ fecundare. Alij multum ab hippocrate discordãtur dicẽtes eum intẽdisse hermaphroditos: qui cum natura sua habeãt etiã muliebria: sed mulieres hermaphrodite nõ cũ natura sua habeãt virilia. 45

Quicunq; empici uruntur aut inciduntur: siquidẽ sanies pura fluxerit & alba: euadunt. Si uero cenulẽta & male olens: pereũt.

Er sanie omnia intẽdit vulnera & apostemata: collectõem suã in sanie mutãtia. illã tamẽ maxime intellexit collectõem: que inter pect⁹ fit & pulmonẽ: vbi semp atiq; incisiõem facere solet ad eijciẽdã sanie: neq; dubiũ est albã sanie esse laudabilẽ: Male olens & cenulẽta pessima est. 46

Quicũq; in capite, ppter sanie urũtur: siquidez sanies pura fluxerit

& alba euadunt. In tunica enim illius sanies est. Si uero uelut amurca fluxerit: pereunt.

b Hic nobis mōstrat vnde hi infirmi pereūt: & vnde euadūt. Si.n. sanies i tunica sit epatis: & subā sua sana & sine macula fuerit euadūt. q̄ si substātia epatis corrupta fuerit: necessario peūt. Et de pessimitate saniei: quā velut amurcā dixit: signū dedit pereūdi si ī substia sit epatis. 47

Oculorum dolores: meri potio & lauacrū & phlebotomia soluit.

b Hoc non assimilat dictis hippo. sed ad placitum suū posuerūt antiqui. Hippo. nō est: quia superiori aphorismo dissideret. i. discordaret: vbi dicitur: Dolores oculorū: meri potio: aut lauacrū: aut piria: aut phlebotomia: aut pharmacia solut. quod nos ī sexta explanauim̄ pticula. Hic vni passioni tres medicinas subintulit: qum supra vbi vna fieret alterā nō apponendā dixit. Quicūq̄ cōfirmat eum hippo. esse: mōstret vbi hec tria cōueniāt in oculorū passiōe: quod si mōstrauerit: acquiescam̄ eum fuisse hippo. Sed sicut hippo. interptati fuerūt: neq̄ suū fuisse pbare potuerūt: quare interptatōem eorū recipemus: vel nos aliā facerem̄: q̄c quid in suis dicāt expositōibus nihil veritati vicinat: nisi qum in corpe sanguis multus grossius sit & mult̄ & melācholic̄: qō necesse sit purgari. Bonū ē q̄ dicūt vt sanguis in p̄mis dissoluat: & postmodum phlebotomia minuat. non autē sanguinē dissoluit: nisi vinū purū & balneum. Qui aūt istud dicūt nunq̄ expti sunt: sed exercitātes se in medicaminib̄: ipi intelligēt qualr id efficiatur: quia corp̄ plenū nō patit balneū: neq̄ vinū potatū. nō enī ista cōueniūt: nisi in sanguine grosso & coagulato ī quibusdā mēbris: & nō corpe pleno toto. 48

Hydropicus si tussim habeat: desperatus fit.

i Iste aphorism̄ est exposit̄ supī: vbi eisdē vbis fere dr̄: Hydropic̄ si tussim patit: malū. 49

Strāguria & dissuria uini potio & phlebotomia soluit: icidere uero uenam que intus in talo ē: bonum.

g Stranguria est qum urina guttatim & velociter exeat. In dissuria cū duricie & angustia: neq̄ sine magno laboze actiōem suam expler vesica. Strāguria est de acumine: aut de defectiōe in vesica cōtentiue. Defectio autē hec: aut est ex apostemate: aut ex vulnere: aut ex intempata complexiōe: seu de grossa ventositate. Si sola est dissuria: vel ex virtutis defectōe: siue ex apostemate. vtrā aūt harū passionū si fit de frigiditate iuuat vinū potatū. Intēdit aūt hippo. multā q̄titatē vini: vel pax mixtū. Iuuat aūt vinū apostema de grosso sanguine opilatū: si corp̄ nō fuerit plenū. tūc enim cum phlebotomia soluēdū. quod Incidere int̄ dixit: iaz superius exposui: vbi phlebotomia dissuriaz soluere & intua dixit incidere. 50

Squinante habito: tumor & rubor in pectore supueniēs: bonuz. Foras enim cōuertit egritudo.

i Iste aphorism̄ in sexta pticula huī libri ē expositū: hic tamē adiungit: Foras enī egritudo cōuertitur vel dissoluit. 51

Quicūq̄ spachilon in cerebro patiunt: in trib̄ dieb̄ pereunt. Si uero hos effugerint: sani fiūt.

b Hec passio multotiēs nominatur in libro suo de discatenatiōe membrorū. In hoc autem aphorismo non nisi confusiōez cerebri intēdit: qum post intulerit: Si vero hos effugerint: sani fiunt. Si enī passio hec nihil aliud est nisi cōfusio totī̄ mēbri in quo habet: impossibile ergo si in cerebro facta fit sanet: abusiue hoc nomē positū est. Et intēdit quādo hec passio incipiat: & nō firma fit & pfecta. Sicut enī passio carnez incidēs mortuā: a grecis vocat chiphrona: sempq̄ ī illa carne ex magno nascit apostemate: sensum auferēs: & locū nigrescēs: colorēq̄ sicut mortue carnis faciēs. sic inq̄z hec passio incipiēs: & nōdū ad pfectōem veniēs: chiphrona vocat. cōpleta aūt in carne nō postea curat. Sic de spachilon in cerebro debet intelligi. Itē impossibile est vt hāc passiōem carnosī mēbri que cā est magni apostematis quā chiphronā vocāt: medici antiq̄ spachilon vocauerūt: vnde Frodic̄ de quodā phimonilo dixit: Phimonilus in corā spachilō est passius. hoc aūt modo dici solet eē in cēbro. Cā aūt velocitatis ē magnitudo morbi & nobilitas mēbri. Si aūt in trib̄ potib̄ nō moritur die b̄: & ad q̄rtū vsq̄z progredit: possibile est pteualeat virt̄ & euadat infirmus. 52

Sternutatō fit a capite ex cerebro calefacto & hūectato qō ē i capite uacuo: aere descēdēte i illud uacuū & faciēte sonitū: qm̄ exit̄ ē ei p angustū.

c Omminus hmo bis duob̄ intelligit modis: aut est vlr aut pticulariter. vlr ac si diceret: Omis sternutatio nō est nisi ex cerebro: cuī cā est cerebri calefactio: & loci vacui ī capite humectatio. pticulariter ac si ita poneret: Sternutatio quedā fit ex cerebro: cuī causa fit tūc cerebri calefactio: & loci vacui in capite humectatio. Hoc aūt verū est: nō enī est omis sternutatio ex calefacto cerebio & loco capitis vacuo humectato. Pēna enī supī siue filo siue festuca impositā narib̄ sternutatur: & aliqñ vent̄ cū tussi ascēdit supius ab inferiorib̄ qui fit causa sternutatōis: qtz ad nariū pueniat fozamina. Fallunt̄ ergo arbitrātes esse cām sternutādi solummodo aerē a capite exeūtē. Palā.n. videm̄ aere exeunte pulmonē stringi pectus. certificat autē qō dicim̄: quia sternutatio semp̄ pcedit p nares aeris tract̄: quia nā multū aerē adunat: vt sternutatiōem faciat. necesse est ergo vt ista sternutatio qua nā cogat ventositatē grossam et inflatiuā expellere a capite hic intelligat. qō nō totū dicere hippo. fuit necesse. Humectata.n. capitis vacuitate: supfluū erat in sternutatōe dicere: qz si humectatio abūdet in capite nō sternutatio fiet: nisi p̄us dissoluat illa: & vēt̄ inde cōcipiat. Palā.n. in multis videm̄ hōib̄ q̄bus multi & nimij humores effluunt a naribus: neq̄z tamen sternutatio comitatur. Neq̄z enī sternutat: nisi ex acutis humorib̄: vel si ī nares aliquid acutū iponeret. Idē dico: qz sicut nālis tussis purgatio ē supfluitatū cānaliū pulmōie: sic & sternutatio mūdificat nariū fozamia. Foramia aūt nariū q̄ ad os vadūt: B larga sunt. vel ad cerebrum: que stricta sunt: ad os veniētia mūdificāt cerebrū a ventositate ab inferiorib̄ ascendēte: que cerebrū mundificant de ventositate ab ipo descendēte. Si autē inuestigauerimus sternutatiōem a cerebro se mouētē caput

alleuiatur.hinc enim sternutatio fit qum humiditas dissoluitur cerebri: ⁊ aerem conficit: quem natura post expellit.humiditas ergo illa nõ dissoluitur:nisi calore naturali excitet.adunatio enim humiditatis ex defectiõe est calozis naturalis. Qõ vero dixit vacuũ locum in capite;vẽtriculos cerebri debemus intelligere: aut que cerebzum exterius circũtegũt. Possibile est eniz inde aerez exire ⁊ substantiã cerebri penetrare:vt primo tangat humiditatẽ illam:⁊ deinde ad nares veniat. Hippocra.sonitum sternutatiõis dicit esse multitudinẽ aeris subito exeũtis:qõ vniuersale est aeris vndecũq; veniẽtis. 53

Q Licũq; circa epar dolent: his febzis superueniens soluit egritudinem.

Q Uod dicit Superueniẽs: monstrat doloze epatis superueniẽte non haberi febzem. hic doloz quz in epate sit maioz: non est nisi ex apostemate magno ⁊ calido:aut ex ventositate grossa ⁊ inflatiua Contigit autem quãdoq; ⁊ ex opilatiõe: sed tũc paruus doloz est in epate.magis enim grauatur q̃ doleat.Magnus doloz ergo sine febze ex vẽtositate ẽ grossa ⁊ inflatiua:cui si fe.supueniat:sine dubio sua erit cura. 54

Q Libuscũq; Puenit sanguinem auferre ex neruis:hos oportet phlebotomare in uere.

H Ic aphorismus pars est illius:vbi pharmaciam vel phlebotomiã conueniẽtem in vere esse diximus:sed hic non inuenitur in quibusdã libris. Quidam vero in hoc loco posuerũt ⁊ reticuerũt: alij ex toto non hic nominauerũt. miroz tamẽ quare hic illuz bis scribunt ⁊ bis etiam interptantes non recozdantur eum iam fuisse interpratum. Quid enim hippo.fuit necesse hic repetere bis: ⁊ bis interpzetatiõem bifariam facere. non enim obliuionis fuerũt tante: quin recozdari possent bis positum fuisse. Unde plus miroz q̃ quz idez repetant:diuersis tamen locis interpzetatiõem dant diuersam. 55

Q Libuscũq; inter renes ⁊ uentrẽ phlegma concluditur ⁊ dolozem prestans nõ habet exitum in neutrum uentrium: his fm uenas in uesicam cõuerso phlegmate solutio fit morbi.

M Erinus de hoc aphorismo dubitauit: ⁊ causam habuit dubitandi. Ad hec enim loca non solet cõuenire phlegma:etsi veniat cito descendit ad inferiora penis ossa. Item Merinus: Impossibile ẽ inquit hoc phlegma grossicie sua penetrare venas:sicut aquosa humiditas hydropicorũ perfozat venas: ⁊ exiens per eas emittitur per vrinas. Ego autem dico q̃ si sicut Merinus velimus intelligere adhuc dubium remanet quomodo phlegma possit perfozare. Si enim dicat ad renes inde per venas currere:falsum est hoc dicere:quin peritoneon inde fit lõge. Bonũ est ergo vt ita intelligamus sicut alij preter Merinum interptantur:vt.s.spaciũ inter renes ⁊ peritoneon intendam⁹. Prius tamẽ oportet certificare quod hippo. dicit forti nature nihil posse repugnare in expellẽdis:sz materia sit grossa ⁊ vie stricte sint. Uidemus enim quia materia apostematis qum natura a quibusdã expellat eam locis: ossa etiam trãsit. non ergo est impossibile posse venas phlegma perfozare: ⁊ per vrinam exire. Oportet tamẽ precedere ⁊ materiam phlegmaticaz subtiliare vt possit currere sicut ⁊ ipsa opat in sanie inter pect⁹ ⁊ pulmonẽ se coadunãte. 56

Q Libuscũq; epar aqua impletum in omentuz erupit: his uenter aqua impletur ⁊ moriuntur.

V Eficarũ aqua plus ad epar q̃ ad alia membza festinat: ⁊ maxime ad extrinsecus circundantes pelliculas. In animalibus eniz que comedim⁹: epar ita aqua circũdatum inuenitur. Si autẽ vesice ille quãdoq; crepant:aqua de illis exiens in spacium pellicularum super ventrẽ extensarũ curret interius vbi semper in hydropicis aqua solet adunari. he enim pellicule quasi solide ⁊ nusq̃ perfozate: neq; interius habent corpus nisi solum stomachũ: colon: ⁊ splen. q̃ autez dicit ventrez impleri aqua: non interiozes intẽdit pelliculas: sed stomachũ potius vbi cibus ⁊ potus adunant. Item dico eum intendisse spaciũ in interiori pectoze:multotiens ventrẽ dicimus: ⁊ hunc locũ intelligimus:sicut quz dicimus aliquẽ magnũ habere ventrẽ: ⁊ mulierẽ in ventrem magnũ habere fetum. q̃ autẽ dicim⁹ ventrem et meri bis aq̃ impleri: oportet inuestigari si semp vel raro intendit hoc fieri. Uidemus enim hydropicos aliq̃ndo euadere: ⁊ tamen in ventrẽ aquã habere;sed humiditas hec euacuat sic:qũ catarticis ⁊ diureticis ⁊ cataplasmatibus dissolutiuis medet. 57

A Lices: oscitationes : rigozes: uinum mensurate bibitum soluit egritudinem.

A Lices esse dicimus in sanie:qum tedeat eos prezsentis qualitatis:ac si eos gratũtis:mouẽt aũt se post horas aliquas de actiõibus in actiones alias.Sunt ⁊ alices in infirmis: qum non in vno statu maneãt iacendi de vno situ in alium mutant. Hoc eis ideo contingit: quia quosdã humores nocitiuos in ore habent stomachi nõ in spaciositate sui:sed in suis inclusos pelliculis.Oscitatio est quz materia humida sit: ⁊ fumosa ventositas:sicut pulmonis est natura. Rigoz ẽ qũ super cutim mali currũt humozes. Sermo autez noster non de rigoze est exteriori:sed de interiori est. Quib⁹ accidentibus vinũ qum potat sanitatẽ operat:cuius commixtionis quãtitatẽ innuit : qum Mensurate:dixerit. intendit enim tantũ debere esse vini:quãtũ fuerit aque: vt temperet nocumentũ vini: ⁊ repugnet fortitudini sui calozis. Uinũ enim temperatũ totum corpus calefacit: membza perfozãs:humoz:et temperans:calozem naturalem excitans. 58

Q Libuscunq; cerebzum motũ fuerit ab aliqua actione : necesse fieri sine uoce statim.

C Onsueuit Sine voce dicẽ: ⁊ toti⁹ volũtarij motus ⁊ sensus ablatiõem intelligere:sicut videtur in apopleticis.Cuius cause sunt multe: quãuis solum motũ cerebri hippo.hic tetigit dicens totũ corp⁹ pati:si motio cerebri euenerit : quod fit fidẽ de loco alto ceciderit fortiter:quo casu cerebrũ maxime turbatur. ⁊ non solum cerebrũ sed etiã coniũctio spondiliũ: ⁊ medulle eozũ.Si eniz sit motus fortis ab his prodeũtes rũpũtur nerui:sicut in libzo de anatomia mõstraui. Nocet autem seniozib⁹ maxime animata virtute inde deficiente nerui a cerebzo exeũtes:quidã tamẽ rumpũtur:qui

daz tamē laxant: vnde infirm⁹ sine voce ⁊ sine motu totius corporis efficitur: vsq; quo virtus animata expergefacta in se retrogrediat. Si vero cerebr̄ vel alique pellicule ex hoc casu rūpunt: infirm⁹ erit moritur⁹. 59

Corporib⁹ humidas carnes habētibus famem adhibere conuenit. fames enim desiccat corpora.

Nulli dubiū est: quin omnis medicina morbos sanat humidos: si sit desiccatiua: quia cōtraria solent curare cōtraria: fames vero desiccat per accidens. Si autem corpus ex cōsuetudine dissoluitur: ⁊ cum cibo suo dissoluta non restaurēt: fiet siccius. In p̄mis enim de corporib⁹ humidior pars dissoluit: quia dissolutio nihil aliud est: nisi qum humores corporis fumi facti per poros egrediūtur. Quod duabus de causis efficitur: exteriori aere: ⁊ interiori calore. Unde animalia in hyeme tota accūbētia ⁊ quasi dormiētia: nullūq; calorē intus vel extra admittētia: nihil dissoluūtur: et si aliquid est: paruissimū est. ideoq; quedā non indigent cibo: quedā vero paruissimo.

Expletis omnib⁹ aphorismis: duos alios inueni in multis libris a paucis expositis antiq̄s: quos qum p̄us quidā expositores exposuerit: diuerse tamen exposuerūt: quasi priori expositiōe obliti: sed ego in quarta eos explanaui particula. Uerba vero sunt eadem hic ⁊ ibi: nisi quia p̄us non ascripsim⁹ vt deglutire non possit. ¶ Prim⁹ sic se habet aphorismus. 60

Si a febre habito: tumore non existente in collo: suffocatio repente innascitur ut deglutire non possit: mortale.

¶ Secūdus taliter inuenit. 61

Si a febre habito torqueatur colluz ut deglutire non possit ⁊ trāsglutiendo angustietur sine tumore manifesto: mortale.

Qualiter eos in quarta p̄ticula explanauerī: taliter hic sunt rep̄sentādi: vbi dicit. 62

Si a febre habito tumore non existente in faucibus suffocatio repēte uenerit: mortale. Si a febre habito collum conuertatur: ita ut uix deglutire possit tumore non existēte in collo: mortale.

In his ambobus nihil remanet exponendū: nisi q̄ addit hic superfluū: vt deglutiēdo angustietur: in qua passione qum mortalis sit vidi vt nihil deglutire possit. ⁊ siquis aliquid deglutierit: patitur angustiā sine tumore colli. Planū est autem intelligi: si bene aperiat os infirmi: ⁊ lingua extendat plane in inferioribus oris. tūc enim duricies trāsglutiēdi apparet esse propter interiorē tunicā meri: que conglutinat gutturi in vtrūq; magis iungi. Dixim⁹ eniz alibi: quia stomach⁹ illam pelliculā inferius trahit: ⁊ qum de ore accipienda accipere velit: guttur sursum ascēdit. Qum autē apostema in gutture crescit ⁊ maiorat: pellicla ista stomacho non obsequit vt trahēda trahat inferius: aut nunq̄ inq̄ obedit: ⁊ si quādoq; cū angustia maiori: vnde fit vt nihil aut si quid cum duricie trāsglutire possit. 63

Sudore multo frigido calido sup̄fluente: oportet mitti humiditatem a corporibus fortibus superius: debilibus uero inferius.

Hic aphorismus etsi superi⁹ sit dict⁹: non tamen hic equaliter ponitur. Est autē in quarta particula interp̄tatus taliter positus: Sudor mult⁹ frigidus calidus semp̄ fluens: frigid⁹ maiorē: calid⁹ minorē egritudinē significat. Causa vero sudoris multitudo est in corporib⁹ collecte humiditatis: que hic precipitur expelli superi⁹ cum vomitu a corpore forti: inferius cuz pharmacia a debili: quod dignū est rep̄hendi. Oportet ergo curētur qualiter in libro de curatiōe passionis diximus. Iste ergo aphorism⁹ ab aliis ponitur hic: ⁊ alij tres hunc aphorismū subsequētes: quos inuētos in quibusdā libris hic multi apposuerūt interp̄tes: qui iam superi⁹ dicti sunt ⁊ expositi in quarta particula. ideo sup̄fluū est hic illos repetere: qum parū in solidis differant verbis. ¶ Primus hic est: 64

Febres quecūq; non deficientes tertia die sunt fortiores ⁊ periculose. Quecūq; uero sic defecerit: significat quoniaz non periculose.

¶ Alius sic: 65

Quib⁹ fe. longe: his pustule diuturne aut in articulis dolores fiunt.

¶ Alius sic: 66

Quibuscunq; ex febribus: aut pustule diuturne: aut in articulis dolores fuerint: hi amplioribus cibis utuntur.

Hi aphorismi idem supiorib⁹ illis positis in q̄rta particula: etsi parū differūt in verbis: in sensu tamen nihil est discretiōis. Post hos alius inuenitur hic aphorismus. 67

Cibus quem accipiunt febricitantes sanis est uirt⁹: infirmis uero morbus.

Sermo iste longe est ab hippocra. Dixit enī antea: Non pura corpa quātūcunq; nutries: magis ledes. Item si ex egritudine cibū accipiens quis nō cōualescat: significat quoniā corpus ampliori cibo vtit. Si vero non accipiēti hoc fiat: significat quoniam euacuatione indiget: ⁊ multa dixit alia cursui nature attinētia. Deceptus ergo fuit qui cibum virtutē sanis: infirmis vero morbū esse dixit. Cibus enim non est virtus sanis: sed virtutē sanis facit: neq; morb⁹ infirmis: sed morbū facit. Itē ali⁹ aphorism⁹ hic solet seq̄. 68

Premissis aliquib⁹ exeūtibus non motis sed quasi rasura itestini supernatauerit parua: paru⁹ est morbus: si multa multus. horū uero multa necessaria est uentris solutio. Si uero uēter: non mūdificabit: sed potius iuscu

la dabũtur: q̃ztomagis dabit: tãtomagis plus pciorabitur.

Consueuit hippocra. dicere Exeũtia: ⁊ intelligere que exeũt per intestina ⁊ non alia. Sed quidã inrelligũt vrinã: in qua sic solet fieri quz audiãt permutari ⁊ non moueri. Alij autẽ aliter de hoc aphorismo discordãtur. vbi eĩ Supnatauerĩt habet: ab alijs Subnatauerit legitur: intelligẽtes vrinã que ⁊ superi⁹ ⁊ inferius resolui solet, vtrũqz dicere possunt. Sed intẽdentes egestiõem meli⁹ supra q̃z subtus legũt. non enim possunt videri supposita egestiõi. Sed vbi dicit: Quasi rasura: egesta intelligũtur: nõ vrina. Ex his ergo verbis nõ certis neqz diffinitis innuitur aphorismũ non fuisse hippo. Adhuc etiã falsificabit: vbi necessaria vẽtris solutio dicit esse. neqz enim hoc est necesse: neqz id vt eis q̃d obsit acceptis iuribus: quia nõ nocet multis cholericaz egestiõez habẽtibus ad rasurã vsqz superueniẽtib⁹: neqz autem per iuscula necesse est solui ventrẽ: si certificetur q̃ cholera purgata sit. ¶ Itentio ergo huius aphorismi ita inordinate ponentiũ fuit rez ita implicari: quod maiori aphorismi expositiõe indigeret: quod sophiste solẽt facere multiloquio inuoluẽtes se. Quidã autẽ interpretãtes negãt hippocratẽ ꝓhibuisse dare iura: sed dare mlta vel sepius interdixisse: cõditionẽqz ad hoc apposuisse quãtomagis dabũtur: tãtomagis peiorabũtur: quasi nõ semp noceãt iuscula modũ excedẽtia dandi. Qum igit aphorismus incõpositus ⁊ inordinatus fuerit sic sophisticãtur: vt quoquo modo possit stare: iungẽtes ⁊ demẽtes sicut placet cuilibet. Quidã eniz dicũt: Premissa alicubi egestione ⁊ non mota: sed supra videat quasi rasura multa morbũ multũ: pauca designat paruũ: ⁊ in multo morbo necessaria est vẽtris solutio. Jungũt alij aliud Si aliquid de inferioribus spissum egredit: ⁊ multa iuscula apponãtur cancro peius: ⁊ addũt aliud quasi alterius aphorismi caput: quia materia melancholica esse videtur: que multa erit si multa spissitudo fuerit: si parua ⁊ melancholica parua. Alibi sic: Si materia de inferioribus cruda exeat: erit melãcholica: si multa multa: si parua parua. Alibi: Si multa morbus erit mult⁹: si parua paruus. Que diuersitas ex obscuritate aphorismi est certa. Ego hunc aphorismũ: neqz põderosum esse existimo: neqz obscurũ: sed potius esse falsum. Hyrochius et Chicochidos ⁊ Exchiphius p̃mi interpretes hũc aphorismũ scripserũt sic: Quz de inferioribus res cruda exeat melancholica est materia ⁊c̃. quod dicũt esse particulare: qum qui fecerit vniuersale intellexerit: vnde dubitatio accidit. Sed si accipiat sicut ego sum interpretatus: neqz dubietas: neqz obscuritas erit ipsius. Egestione cruda exeũte melancholica materia certificat esse in instrumentis virtutis digestiue: ⁊ ideo cruda exit egestio. Cholera vera rubea facit cõtrariũ: in qua solẽt intẽsa emitti.

Expletis aphorismis hippocratis: hic in fine scripsi que rationabilibus ⁊ autẽticis interserebãt a sophistis: vt refellerẽ non esse dicta tanti philosophi: quedã vero alia hic apponere rennui: quia quilibet poeta inueniẽs falsa non esse hippocratis confirmare potuit.

¶ Finiunt aphorismi diui Hippocratis: cũ commẽtis Galieni eius interp̃tis.

¶ Incipit tabula sup libros Hippocratis sequẽtes in B ope: ꝛtinens initia oiuꝫ capitulorꝫ fm ordinẽ cũ nũero charbarꝫ adiuncto. Signata est.n.q̃libet charta suo nũero: exceptis q̃ttuor chartis q̃ sunt in fine libri epidimiarꝫ et aũ initium Tegni Galieni: ⁊ ibidẽ intpositũ est opusculũ Hippo. de nã fetus: qõ additũ fuit postq̃ fuerat inceptus liber tegni: ⁊ sic nõ potuit numer⁹ chartarꝫ ꝛtinuari ibidẽ. nec op⁹ erat: qũ predictũ opusculũ nõ sit diuisũ in capitula: ⁊ sic facto saltu p⁹ q̃ttuor chartas inuenies numerꝫ in ꝓma charta Tegni ꝛtinuatũ nũero posito ꝓpe finẽ libri epidimiarũ.
¶ Nota etiã q̃ inuenies in pũti tabula sequi q̃plurima capitula vnicũ numerꝫ q̃ omia ꝛtinent in cartha signata tali numero. Et simili mõ in tabula sup Tegni Galieni q̃ posita est in fine tot⁹ operis.

¶ Capla ꝓmi libri ꝓnosticorꝫ.
Oīs q̃ medici. 47
Ut in singul.
Finisq̃ medicie.
Qõ si posset nõ.
Uerꝫ qꝫ vi.
Interest artificis
Est etiã qõ. 48
Oportet g̃ te.
Et si nares. 49
Oculi cõcaui.
Que si sic fuerit.
Et si b⁹ mõi. 50
Et si lumen.
Oꝫ etiã videt. 51
Et si palpebre.
Bonũ ē egrꝫ.
Quia nõ est 52
Et si repente.
Et si pedes.
Et si eger
Et reiecta cernice
Fit si sup ventre
Et si i augmẽto
Frendẽt dẽtib⁹
Si i egro coꝫ. 53
Manũ nobili.
Spũs si frequẽs.
Spũs vo bon⁹
Sudoꝫ bon⁹. 54.
In hypocõdri.
Si enĩ i aliqua.
Oculi tamẽ sĩ.
Acuta existe. 55
Que collectio.
Et vsq̃ in diẽ.
Soletq̃ huic.
In his tamen.
Apostemate vo.
Quod si vsq̃.
Apa vo solitũ
Apa vo circa.
Eleganti⁹ oib⁹.
Omne apa. 56
Oꝫ g̃ te esse.
Eorꝫ autẽ que.
Putredo ea lau.
¶ Scõa ꝑs ꝓnosticorꝫ.
Oīs hydros.
Cõsurgẽs ex. 37
L⁹ vo ex epate
Et si caput.
Bonũ aũt ē egrꝫ.
Bonũ ē modeste
Grauis vo si.
Qõ si liuoꝫ. 58
Et si coloꝫ.
Si testes ⁊ virga.
Sõn⁹ et mozis.
Pessimũ autem.
Stercoris egõ.
Liq̃da bona ē.
Utile ē sterc⁹. 59
Utile ē etiã.
Et coloꝫ subci.
Bonũ est etiã.
In oī acuta egri.
Aquosum vo.
Itẽ modicum ⁊.
Pessimũ aũt.
Narium vo ꝓ.
Uẽtositates fine.
Doloꝫ sub hy.
Uria laudabi. 60
Urina rubea.
Sz eiso hyposta.
Nebula pẽdẽs.
Cũ fuerit vrina.
Timẽdus ergo.
Uriaꝫ mortis. 61
Iuuenes q̃ sũt.
Apata in gutture
Schnantia pessi.
Altera huiusmõi
Tertio vo in qua
Et si delitescerit.
Bonũ ē aũt tn. 71
Uuã tumidam.
Quoꝫ febris si
Quib⁹ febris ꝓma
Quib⁹ febres lon
Trãsactis xx. diebꝫ
Hoc autẽ apa.
Quib⁹ vo etas.
Febrib⁹ vo ioꝫ.
Et fiẽ illi quos. 72
Oẽ apa magis
Quib⁹ adsũt se.
Quib⁹ ille doloꝫ
Que vo virimus
In febrib⁹ si ē
Puer is acuta 73
Interest g̃ tua
Nec in qualibet
Nõestũ quoq̃
Et b̃ ē nra 74
Scito oẽs vali.
Adhuc signes 75
Nec despatio
Neq̃ te ad alias
¶ Liber regis acutorꝫ ꝓm⁹.
Qui de egrotãtũ
Que q̃dẽ i diuer.
Si.n.in sagaci
In quo tũ nõ. 76
Sz posteriores
Sz antiq̃ ꝓtus
Inde lenia virib⁹
Uesica volẽs at.
Sz si supuenerit.
Si vo vrina.
Hec aũt morbi.
¶ Tertia ꝑs ꝓnosticorꝫ.
In febrib⁹ idẽ
Illi dies iidẽ. 68
In qb⁹ febrib⁹
Prim⁹ piod⁹.
Et nõ est pos.
Deiñ fm hãc.
In qb⁹ valitudi.
Et funis q̃rtane
Scõm hũc ordi.
Que vo i breui.
Cõsiderabis. 69
Scõam hanc.
Si doloꝫ i capi.
Atq̃ sãguinẽ. 70
Auriuꝫ doloꝫ.
Iuuenes q̃ sũt.
Apata in gutture
Schnantia pessi.
Urina cruda.
Crassicies vt ara.
Bõnis est ⁊.
Cauendus est.
Laudabilis ē vo.
Uomitus si sit.
Oib⁹ his ifec. 62
Et qñ illud.
Oīs odoꝫ mal⁹
Sputũ i oī egri.
Si subrubeũ.
Si vo tardum.
Et rubeũ oino.
Uiride spumosũ
Et si nigrum.
Si i pulmõe. 63
Sputũ subsãg.
Oẽ sputũ psene.
Oīs doloꝫ pdi.
Putredo choli.
Si tñ a die septio
Mortẽ nãq̃ i
Qõ b⁹ i est 64
Apatum q̃daꝫ
Oꝫ g̃ medicũ.
Et si collectio.
Et ex signis b⁹ i
Qui vo veloci. 65
Et vtꝫ qñ ex.
Et quos febris.
Quib⁹ piplemo.
Interest autẽ.
Sepi⁹ inascit. 66
Apa vel vesica.
Qõ idẽ apa.
Plures ex his.
Acutꝫ fe. existi. 67
Sz post potus
Si g̃ qñ epidi.
Sed ⁊ vulgus
Alia laudãtes
Quoꝫ i bis mor.
Scptuꝫ itaq̃. 77
Ad hec vo aut
Que res itaq̃
Quiꝫ ergo bui⁹
Quoꝫ videlꝫ 78
Ptisana vero
Quapropẽ qũ 79
Si g̃ eger bis. 80
Itaq̃ p⁹ b mõ
Scõo vo si eger.
Qõ si tẽ demũ
De his aũt que
Sz qñ sputi pl⁹
Sz b̃ eis marti. 81
In pleuretici
Ptisana vo ex
Qũ enĩ oẽs
Quippe enĩ qꝫ
Nisi g̃ medic⁹
Quib⁹ eiꝫ cibo.
Adhuc vo qb⁹ 82
Et qb⁹ nimiꝫ
Quos q̃dẽ vtiq̃.
Qõ quidẽ eo
Sputum quippe
Quoꝫ vtꝫ alterꝫ
Qõ nõ tñ cũ
Uta aũt sustẽtã.
Quapropẽ vt
Dis ãt q̃ pleu. 83
Quo sũpto si
Qõ si antiq⁹ 84
Et videdũ ē
Porro succũ
¶ Scõa ꝑs regis acutorꝫ.
In pleuresi vo
Est aũt iuuati. 85
Sz ãna quoꝫ.
Deiñ calefacto.
Postea hordeũ.
Siccoꝫ ãt cale.
Nã bi⁹ calefac.
Incisio aũt nõ
Nisi g̃ calefac.
Qñ g̃ doloꝫ. 86
Porro si passio
Dis itaq̃ facti 87
Tpe enĩ solo.
Iste sermo est
Et vo vbi pti.
In quibus etiã
Sil⁹ autẽ ⁊
Scio nãq̃ ml⁹.
Nociui⁹ vo i. 88
Nã ⁊ ꝓsuetu.
Qõ q̃dẽ facile ē
Qui enĩ semel
Si quoq̃ oxy.
Sil⁹ aũt ⁊ q̃. 89
Plurimi vo q̃
Que accũtia
Si enĩ qui
Si itꝫ cenent
Iuuat itaq̃ coꝫ.
Quoꝫ vo i sũ. 90
Quoꝫ ãt phla
De aũt nostre
Nõ igit oꝫ
Sz alia bis ꝺ.
Quapropẽ eos. 91
Hoc enĩ ꝺ
Oꝫ vt vitem⁹
Cũ q⁹ etiã moꝫ.
Necnõ etiã i. 92
Qõ ẽtꝫ diutio
Qõ aũt in qb⁹
Et alia bis neces.
Neq̃ morbi sniã
Ecce enĩ iuuamẽ.
Sũt enĩ q̃ pti.
In qb⁹ plimũ. 93
Multõtiẽs ãt
Que q̃dẽ acci. 94
Qui vo euadũt
Neq̃ etiã q̃piã
Malũ ē nimiꝫ
Et ego q̃dẽ suꝫ
Uicine aũt sũt. 95
Uerbi gꝫa bõ
Que itaq̃ iã dẽa
Pl⁹ tñ ledit
Dis ãt oib⁹. 96
Multe vigilie
¶ Tertia ꝑs regis acutorꝫ.
Pot⁹ ãt vulc
Dulc ãt pot⁹ 97
Mẽtẽ leni⁹
Cui⁹ g̃ dispõ
Sz plurimũ in
Et eã q̃ cũ
Qui ãt bi⁹. 98
De vino ãt al.
Palme⁹ potus
Sciẽdũ ē etiã.
Hydromel sti. 99
Hydromel ãt
Aq̃ mellis mul.
Nũoꝫ ō genẽ
Screat⁹ op. 100
Sz etiã c⁹ egõ
Diuersitatẽ aũt
Sz i his morbis
Sed q̃dẽ iam
Nõ tñ b⁹ sen. 101
Que tñ fortioꝫ
Est etiã q̃niq̃
Dela aũt que.
P⁹ ptisanã vo
Loctũ aũt mel
Pot⁹ ãt q̃ oꝫ. 102
Hoꝫ vo qb⁹
Acidissim⁹ vo
Accidit aũt B
Qõ si ita fuerit
Sed egroto oxy.
Paꝫ accidisti.
Rursus vẽto. 103
Sz i iferioꝫib⁹
Qõ malti i acut
Itaq̃ qõ nocu.
Bonũ q̃dẽ ē bi.
Qui ãt solo potu
Si g̃ ad ifirmi
Ul⁹ ãt acredo
Acetũ feis. 104
Aq̃ vo nullũ.
Si doloꝫ cap.
Cui aũt solã. 105
Dicã quoq̃ q⁹
Balnea vo i q̃.
Ubi aũt coꝫp⁹.
Uia g̃ breuis.
Introit⁹ vo ⁊
Qui aũt leuat
Deiñ mlte aq̃.
Mltũ deiñ. 106
P⁹ qꝫ loco fri.
Neq̃ oleũ qñ
Sz caput q̃ñũ
Et cauendũ est.
Sz neq̃ balne.
Neq̃ q̃cũq̃ pot.
Qui balneum.
Balneare i pipl.
Balneare hũ.
Balneare ñ. 107
Balneũ mlto
¶ Liber 4⁹ regimis acutorꝫ.
Causus aũt 108
Sz ⁊ feb. mlta
Fit aũt q̃mltũ
Fit ãt ligua aspa
Huic bibẽ aquã.
Et si amarꝫ os
Si vo adhuc ñ
Salitũ aũt nihil
Sorbitões aũt
Et si sãguis ex.
Et si apa ali. 109
Si vo sitie his
Causi gen⁹ alio
Tali causo nisi.

Et h.i. venter.
Rosmata vo.
Acutas ãt pas.
Igit qdẽ sicꝫ. 110
Phleumināta
Quicq vo pbleu
Fieri vo affonũ.
Et auferre sang.
Accidũt ãt plmis
Qñcũz volores
Et oz hos ta. 111
Et resumẽtẽ ⁊
Sinanch⁹ ãt fit
Qũ vo in estiua
Et posticiores te.
Et antipasis spũs
Sz ⁊ artiã vl.
Si febr. assiip. 112
Potu aũt vti
Si vo lappato.
Qũ aũt pharma.
Quib⁹cũqꝫ vo vi.
Quib⁹cũqꝫ i feb.
Quib⁹cũz vo feb.
Quib⁹vo i pnci.
Corpi qdẽ detẽ
Sorbitiones aũt
Didicerit ãt be lõ.
Quib⁹cũz vo se.
Accũbare vo. 113
Hypocõdrio
Cõtecturare vo
Si ãt trãsmutati.
Incõsistẽtes ãt se
Sũt ãt visiones
Jõcqꝫ attẽdendũ
Neqꝫ eorꝫ q̃ fm
Jgit niarie qdẽ.
Custodire igit oz
Qũ aũt nõ obe.
Attẽdẽ vo ⁊ ma.
Inspicẽ vo cz
Si vo i febre
Qũ i febrib⁹ iri.
Quib⁹cũz ãt 114
Vos ãt tales
Qũ febricitãti
Qũ aũt febriẽti
Estiua ⁊ autũ.
Et sicdẽ i pib⁹ 115
Febri singulta.
Coall⁹ ⁊ myr.
Si vo siticulosi
Periplemõica
Si vo volor sur.
Subauferre vo
Denũ subclyste.
Si vo subt⁹ iferi⁹
Si vo nõ facile
Matura vo sunt
Periplemõie ele
Dysenteria apa
In febre cho. 116
Cerani vo lũb.
Qũ ãt a tenãtib⁹
Egritudies ãt sol.
Helleborizare oz
Quib⁹cũz ex apa.
Que ex itinẽ vol.
Quecũqꝫ vo a vi.
Esce vo maxime
Aliũ sysaz i. vẽto.
Case⁹ aũt sysaz. i.
Legumina vo
Licer sysan. i. vẽ.
Lens ãt stipticat
Lupinũ ãt mie
Silfũ ãt ⁊ o. 117
Et cusodes. i.
Marie vo fit
Melice qdẽ ex.
Optie vo vtiqꝫ
Lapne vo carnes
Chiri. i. porci
A cholā vo sicca.
Hũc talẽ custodi
Cõfert aũt ⁊ oor
Et bibẽ vinũ sub.
Et oleũ va vt ches.
A cibis ãt ⁊ poti.
Si vo hiid⁹ vẽ.
Et hidropũ due
Qu tqꝫ vẽtres 118
Si vo fe. hẽat
Dietarie vel die.
Scire vo capha.
Si vo sangui. 119
Si vo tibi vẽẽ
Si vo pharma.
Ualidissimũ ãt.
Et sicdẽ i thora
Que ex iferiore
Opon. i. siccũ

¶ Sequũt capla particule pme libri epidiax.

Quib⁹cũz ex 120
Signre be qdẽ
Quib⁹cũqꝫ os. 121
Infãtiũ epilep.
In renẽ volor
Muliebria qd⁹.
In cranone anti.
Que i rigores
Asi rigorẽ re. 122
Apostases nõ
Tibiax effeciatio.
Fimata extrise.
Qõ ferinũ autũ.
Puex tusses cũ
Lacheyme i a.
Febre be qdẽ. 123
Distẽsiones cor.

¶ Capla scde particule.

Adapire coan.
Attenuare ada.
Aliũ hũorẽ ñ 124
Spũs pui
Medicamitũ.
Cõsequẽtiã ⁊. 125
Uenene tpor
Tuss sicca ñ feri.
Vsit ãt plurima
Dẽlicta p⁹cri.
Quartãe cm. 126
Tusses sicce
Posticora capitis
Susceptiões hy.
Cõtraeuellẽ qd.
Lata exanthiata
Quecqꝫ maturaĩ
Oculor hũtũ
Egress⁹ adap. 127
In magnis mal
Circa magnũ lo.
In piritho velut
Brasticã septim⁹
Quib⁹ splen. pcli.
In putrefactiõi.
Splẽ dur⁹ iferio.
Que cc egr. p.

¶ Capla tertie pticule.

Si cutis rarita. 128
Expurgõ cur.
Qũ ãt corruit. 129
In gymnasijs
Mulier quã p⁹
Min⁹ a capite
Oẽ expurreceens
Uẽtosũ scatusale
Fridũ valõ ye.
P⁹ vine coa. 130
Figuras mici.
Quẽ ex mõtano
Que velut alate
Jo catarris male
Rigores icho.
Capitellũ ex 131
Sanguis fluxⁿ
Breuia subdu.
Qũ spuma scũt
In pcessiõib⁹ fũt.
Di vo facti fricu.
Permutationes
Oẽ extrematũ
Corpis iactura
Fricile primũ
Subuiride sub.
Sic depmi mã
Clauis apiens
Irodic⁹ febrẽ.
Malũ febrie. 132
Uenax rubedo
Qũ sueit ifiriẽtẽ
Occasiões vñ ce.
Ulcera seã det.
Rotũdũ spunũ
Emorroidas ha.
Medicãtes qdẽ
Reuelatiões ⁊
Alẽi⁹ loci loca
Est qb⁹ sang. 133

¶ Capla qte particule.

Coerũb⁹ dubia
Urina pinguis
Cui testinũ i oe.
Agasij qdẽ puel.
Aliud apa eqlr
Cola bñt qlia
Cõcessiões ad in
Que ñ mltũ le.
Aqnã elitã 134
Qũ ex emorra.
Si qlia oz purg.
In eno legũia
Mãifeste vigi.
In calido nã fri.
Sõn⁹ infridat
Sõn⁹ sedil erecto
Debiles diete 135
Aqx in ertiũ h
Aq rozabilis ⁊ vi.
Percalido nã
Studiũ salutis
In vigilãdo sitis
Quib⁹ plun⁹ ca.
Qui cali vẽtrib⁹
Siccitate i terra.
Tragos qs appet
Oculi vt bẽant
Sig mortalia
Labores cibis 136

¶ Capitula quite pticule.

Nã morbor
Inuenit ip se adã
Bene docta nã
Lacheyme nariũ
Spũs itroit⁹ ⁊
Nõ eodẽ oia oi.
Urie erit⁹ ⁊
Vois aia sẽp. 137
Morbi nutri.
Sal⁹ dissentiẽti
Quecũqꝫ ex ira
Labor articulis
Aie exercitiũ.
In scissuris sang.
Si auris volue.
Ligua vrinã dest.
Cholicũ vo a
Uria filio co. 138
Lingue files
Si mãmax capi.
Voib⁹ i aurib⁹
Terrã demutare
Debilioza nutri.
Puritũ i aurib⁹.
Libido afflata.
Calis ventre
Nigre chole ifil
Supauetiles
Frigiditas aq
Helleborꝫ bulie.
Fluxas ⁊ intri.
Sõguis i sõ. 139
Rigora supio.
Attractio pulmo
Frigidissimⁿ ab.
Ulcera apponũt
Fela capza ex
Percalo nutri.

¶ Capla sexte pticule.

Carnes trabũt ⁊
In calioib⁹ vẽis
Quib⁹ piguis.
Perfrioz aer 140
Dolor primũ
Dõ ex labori. 141
A ãrtanis cõ.
A quib⁹ morbi
Cholerã vt diri
Calitas acredis
Aliminib⁹ ỏ. 142
Stupores qlcs
Quib⁹ coria cir.
In mutabilib⁹
Diffinitio qdez
Quib⁹ sãguis flu.
Aut qb⁹ nares
Rotũda sputa
Uria mltã hypo.
Quartan⁹ vo
Luicqꝫ estatia.
Que circa gi. 143
Quib⁹ i vẽtrib⁹
A capite ossiũ
Per cholicus.

¶ Capla septie particule.

Tusses cepe. 144
Facta sũt aũt.
Mlres ñ filr. 145
Litissime vo
Incidi ãt ⁊ sub.
Primũ i siccis
Uenax sãguis
Si inceptio. 146
Bubonũ neqꝫ
Finiebãt aũt
Uentrũ bone
In tenuitate cir.
Quia multa de
Et stratũ demu.
In q p⁹ posuerũt
Aquosos cito
Hydropũ nõ ⁊.
Que circa cor
Sig furoris. 147
Tusses laborio
In laboriof se.
Spũs ptisis.
Prisici autũn⁹
In pyritho vo
Dolor i cost.
In diuturnis dyt.
Circa defluxiua.
Osphin volẽti.
Nephreticas nõ
Que i sõnis cõ.
Quib⁹ nibil q.
Appẽtia i q. 148
Labores i pio.
Qõ p⁹ muliebria.
Hũorositas p
Labores trino

¶ Capla octaue particule.

Que ex parua ta.
Odores leuatorij
Incidẽtes ⁊ in.
Audit⁹ hi meli⁹
Et ligue gust⁹
Spũs similr
Hãtia vl ha. 149
Sermões filẽ.
Procedẽtia su.
Permutatões q.
Obtinuit ⁊ nõ
Lacheyme vo.
Hustus sputũ
Sol est⁹ frig⁹.
Labores ocia.
Que in somno
Mansiões i qb⁹
Animi vl mẽti
Etas quidẽ
Qõ affine ⁊ 150
Anni tps in
Temp⁹ in quo.
Tps egritudis
Periodi ⁊ pio.
Epidimicor mor.
Et sicꝫ inceptor.
Ignitũ forte q
Qualis mod⁹ q
Op⁹ corp⁹ in.
In palpebris su.
Reiectatorios
Messio torsiões
Deresipilla est

¶ Item adhuc sũt .xvi. capla huius particule que cõtinent in charta non signata: ideo hic nõ ponuntur

Finis table h⁹

Liber pnosticoꝝ diuini Hippocratis incipit.

.I.

Omnis q medicine artis studio seu gloriã seu delectabilẽ amicoruꝫ consequi ꝏsiderat copiam: adeo prudẽtũ regulis rationem suam muniat.

Videtur mihi ut sit ex melioribus rebus ut medicꝰ utatur ꝑuisiõe.

Manifestũ est q̃ hippo. nõ utitur hac dictiõe. s. ꝑuisione: nisi loco ꝓnosticatiõis. Inde est q̃ facit se qui hũc sermonẽ ita qũ dicit: q̃ est qũ antecedit ⁊ precedit: ⁊ scit: ⁊ iudicat. Et nõ utitur hic ꝓlogo in isto libro suo: nisi loco istoꝝ quoꝝ numerꝰ est multꝰ: in hoc nostro tẽpore qui nominant seipsos auctores ingenij: ⁊ estimat q̃ opatio medici non est nisi cõseruatio sanitatis sup sanos: ⁊ reductio eius sup ipsos quãdo corũpitur. Pronosticatõ aũt de futuris rebus videt eis q̃ nõ sit de opatiõe medici in aliquo: sed est ex opatiõe diuinoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc intẽdit hippo. ostẽdere in ꝓlogo huꝰ libri sui q̃ per ꝓnosticatõẽ iuuat medicus: ⁊ ponit summã eius q̃ acq̃rit ex cognitõe eius tres res: quaꝝ vna est q̃ medicus quãdo vtitur ꝓnosticatõe recipit infirmi ab eo qõ eis ꝑcipit: ⁊ mittit se in manibus suis vehemẽtius. Et secũda est: quia quãdo prius cognoscit qõ accidit infirmis in futuro antecedit ad illud tẽpore lõgo: ⁊ ꝑparat se ad opponẽdum ei. Tertia est ne estimet de eo q̃ ipse fuit causa mortis eius: qui moritur ex infirmis. Hippo. ergo videt q̃ cognitio medicine per hunc modũ sciẽtie nõ est inferior cognitiõe eius causaꝝ sanitatis. Intẽdamus ergo nũc ad cõsiderandũ in sermõibus eius: in q̃bus narrat vnũquodq̃ hoꝝ trium iuuamẽtoꝝ que narraui. 2

Ut in singulis ualitudinibus preterita: presẽtia ⁊ futura cognoscat: ⁊ egro reuelet que de seipso eger minime presenserat. si enim se per eum cognoscat totum se illi certius cõmittet.

Quod est: quia quãdo prescit: ⁊ antecedit: ⁊ indicat ifirmis aliquod presens ex eis que habent: ⁊ que preterierũt: ⁊ que futura sunt: ⁊ interpretatur ab infirmis totum quod abbreuiauerunt a narratiõe sua: est dignus ut de eo credatur q̃ est potens scire res egrorum ita ut illud ꝓuocet infirmos: uel sit fiducia ad confidendum: ⁊ cõmittẽdũ se in manibus medici.

Iam narrauit hippo. in hoc sermone iuuamẽtum primũ ex tribus iuuamẽtis que acq̃runt ex sciẽtia ꝓnosticatiõis in sermone suo: ita vt ꝓuocet infirmos ad confidẽdum: ⁊ cõmittẽdum se in mãibꝰ medici ꝓpter sanitatẽ que antecessit: ⁊ quã indicat eis cõsequit illud: vt sit dignus q̃ de eo fiducia habeat: q̃ ipse est potens scire res infirmoꝝ. s. naturã egritudinis: ⁊ causam faciẽtem ipsam. Erit ergo cõclusio demonstratiõis super illum fm modum hunc: quãdo antecedit medicus ⁊ infirmꝰ illud quod futuꝝ est indicat: ⁊ creditur de eo q̃ est potens scire res. s. naturã egritudinis fm veritatem: ⁊ de quo habet fiducia q̃ ipse est potens scire naturã egritudinũ. Est fiducia etiam infirmoꝝ de eo cõmittẽdi se illi vehemẽtior: ⁊ de quo cõfidũt infirmi: ⁊ in cuius manibꝰ se cõmittũt ipse sanat plus egritudines. 3

Finisq̃ medicine laudabilis existit qum actor futura in singulis perpendit: quãuis omnes procurare minime possit.

Et interpretatur ab infirmo totũ a cuius narratiõe est abbreuiatꝰ.

Illud a cuius narratiõe abbreuiãtur infirmi: nõ est ex eo cuius sciẽtia non sit ex eis: sicut dixerũt quidã expositoꝝ: vt sunt mẽbra interiora: ⁊ egritudines que sunt in corpore: ⁊ cause illaꝝ. ⁊ ex illud a cuius narratiõe abbreuiant nõ est nisi a causis ꝓximis eaꝝ ⁊ accãtibꝰ que sunt in corpore: ab eo qõ ex eis est manifestum sensui. Quãdo ergo audiũt infirmi a medico aliquid hoꝝ ꝑter quod ipsi nũciauerũt ei illud admirãt de eo: ⁊ dignũ est vt admirẽtur de eo. Et nos quidem iam ostẽdimus in subsequẽtibus artes: qua cõprehendit iste modus scientie. 4

Quod si posset iam non futuri preuisor: sed diuinis ꝓphetis dicerẽtur nobilior.

Quare eius cura erit: qua ipsos curabit fm meliorem modum: qum ipse prescierit de causis accidentibus ad quid conuertantur.

Iam narrauit hippo. in hoc sermone iuuamentũ fm q̃ est ex iuuamãtis que acq̃runt ex ꝓnosticatiõe. qõ est: quia quãdo medicus prius scit cãm infirmi fm veritatẽ: intẽdit ad actidẽtia de quoꝝ aptitudine est vt accidãt ei: ⁊ ꝓhibz ex eis qõ possibile est ꝓhibere: vt nõ accidãt ⁊ intẽdit ad illud ex eis qõ nõ est possibile ꝓhibere q̃n accidat: ⁊ ꝓhibz illud ne fiat magnum forte. Et medico quidẽ possibile est oino vt antecedat: ⁊ resistat oõibus accãtibus que accidũt: sicut gubernatori nauis sapiẽti: q̃ timet insultũ cõmotõis maris sup se. 5

Verum quia ui ⁊ acumine egritudinis hunc repẽte mori subito cõtingit: alium uero medicine apparatus preuenit: ⁊ uix vieculam uite adijcit.

Quam ergo quidam infirmoꝝ moriuntur antequaz ad eos uocetur medicus ex prauitate egritudinũ eorũ moriũtur: ⁊ quidam eoꝝ non moranꝫ quãdo uocant medicum: q̃n moriãtur

quare nõ remanent nisi in die uno: aut plus illo pax antequaz preparet medicus cum arte sua: ⁊ resistat unicuiqz accidentiũ: tunc oportet ut cognoscas naturas illax egritudinum: que sunt per transeũtes uirtutes corpox. Et si fuerit etiam aliquid cum illo celeste in egritudinibus: oportet ut sit medicus in eo sapiens cum preuisione.

Narrauit hippo. in hoc sermone suo duo inuamẽta que acquirũtur ex sciẽtia ꝓnosticatiõis: ⁊ dixit iterꝝ inuamẽtuz tertiuz in sermõe suo. ſ. qñ prius scit: ⁊ ꝓcedit: ⁊ indicat mortẽ eius qui moriꝯ: ⁊ salutẽ eius qui saluat. Inde est ꝙ quidaz medicox impitox ex ꝓpinquo cepit ⁊ intromisit quẽdaz adolescẽtẽ infirmuz in balneũ: cuius cepit corpus sudare ꝓpter syncopiz: que accidit ei: ⁊ cepit letari ⁊ gaudere ꝓpter mititudinẽ eius que currebat ex eo de sudore. qũ ergo post illõ pax moreret infirmus: aduẽit ei ex cõsanguineis illius cõturbatio magna: ꝓpter estimationẽ eox sup ipsuz: ꝙ ipse interfecisset eum. Quod aũt dixi vsqz ad hunc locum non est nisi expositio plogi: quem ꝓmisit hippo. in libro suo isto. sermonis aũt quẽ ipse breui cõprehẽdit oratiõe. ſ. sermonis eius ⁊ si cũ illo etiã fuerit aliq̃d celeste in egritudinibus acutis: spẽs hui⁹ expositiõis cõuenit ei q̃ iam domitus est in disciplinis: ⁊ exercitat⁹ in eis: ⁊ est eius studiuz incipiẽs ad ꝓficiẽdũ ex hoc libro. Qui aũt nõ est domit⁹ in sermõe grecox nõ est ei cognitio cũ vltimatõe aut solicitudo de rebus: immo nõ accidit ei nisi sciẽtia sermonis sophisticarũ ⁊ finientiũ in illo vitã suã inuanũ. Qõ ergo cõuenit de expositiõe est modus alius ꝓpri⁹: qui cõplet sermone longiozi hoc sermone ⁊ larioze eo. Et res q̃dez absoluta in diuisione cõsideratiõis in hoc mõ expositionis est eiicuius intẽtio est acquirere quo ꝓficiat q̃ amat illud. Dimittat ergo hũc sermonẽ: in quo ego incipio ab hoc loco vsquequo pueniat ad sermonem: in qno dicit hippo. Oportet vt ponas cõsideratiõez tuam in egritudinibus acutis fm hanc viam. 6

Interest artificis ut uires egri atqz egritudinis bene ꝓpendat.

Videtur mihi ꝙ de melioribus rebus est ut utatur medic⁹ ꝓnisiõe.

Non vtitur hippo. hac dictiõe. ſ. preuisio: fz cursuz cõstitutudinis grecox cõmunis: quo vtuntur ea. quod est: quia greci non vtũtur hac dictiõe: nisi fm solicitudinẽ de re ⁊ curaz de ea. Et illud qõ significauit Euripides vificator in sermõe suo: ꝙ Felleries apud mortẽ suam vsa est preuisiõe in hoc vt casus eius cẽt fm figurã: cũ qua non detegeret quãdo ipsa caderet. Et nos inuẽimus iterꝝ hoc sermõe. ſ. preuisio vti grecos in sermonibus suis: semp super solicitudine de aliquo: ⁊ fm curã de eo: ⁊ antecessionẽ in ꝓparatiõe eius: cuius ꝓparatiõe fit inuamẽtum. Et sermo iterꝝ famosus apud hoies. ſ. an regimẽ mundi currat per vsum ꝓuisiõis: non signat nisi hanc intentiõez. Hippo. vo non vtitur sermõe suo ꝓuisio fm hanc intẽtionẽ: sed vtitur eo loco ꝓnosticatõis. ⁊ nõ facit etiam illud absolute: sed erpte: que cõicat istis duabus intẽtiõibus simul. Quod est: quia inuẽim⁹ Domex verificatorẽ vti hac dictiõe. ſ. preuisio: sup res in quibus homo cogitat: ⁊ quas imaginat anteq̃ fiant: ⁊ ex hac intentõe rex veriuat ꝓnosticatio. quod est: quia res manifeste in naturis suis que formãtur in intellectu antequã appareãt sensibus sunt: in quib⁹ dicit fm veritatẽ ꝙ homo vtitur in eis ꝓuisiõne. Et nõ voluit hippo. per hoc nomen nisi vt significet qõ cogitat in rebus: ⁊ imaginatur eas anteq̃ fint. ⁊ ꝓpter hoc dicimus in rebus que intelligũtur ꝓmitiue absq̃ volũtate: quia accidũt ꝓter ꝙ vtat in eis aliquis preuisiõe. In rebus autẽ quas fecit postq̃ cogitat in eis: dicit ꝙ fiunt post cogitationẽ ⁊ solicitudinem. Et super hoc significat sermo Solonis: vbi dicit: ꝙ oportet vt in iudiciis que posuerũt illi de verusifagas in interfectõe: ⁊ in vulneribus: ⁊ cõbustiõe: ⁊ medicinis: vt vtatur preuisiõe si homo fuerit vans in potu illas volens interfectõez per eas. Inueniũtur etiam hoc nomine ⁊ similibus vti rhetores multotiẽs in oratiõibus suis: qũ volũt narrare qõ fit preter vsuz ꝓuisiõis: ꝓprie illud qõ fit absq̃ volũtate: sicut interfectio absq̃ volũtate: ⁊ id ad quod egredit iratus. qõ est: quia ipsi dicunt in istis reb⁹ ꝙ ipse fiũt preter ꝙ vtãtur auctores eox preuisiõe. Quãdo ergo homo decipit sociũ tẽpore lõgo: ⁊ cogitat ⁊ preuidet in eo qõ facit cum eo: anteq̃ conet facere illud: vtitur preuisiõe. Quod ergo significat hoc nomen preuisio scilz apud grecos: est res cõmunis: que dicit de actiõib⁹ bonis ⁊ malis. non sicut dicũt quidã: ꝙ dicit de actõib⁹ bõis tñ. qõ est: qz in questiõe de qua querũt hoies. ſ. an regimẽ mũdi currat per fortunã ⁊ casuz: aut per vsuz preuisiõis: nõ significat preuisio nisi rem cõez. ⁊ significatio illi⁹ est: ꝙ ponit ꝓpe eaz. ſ. casus. ⁊ ex hominibus sunt qui ponũt ꝓpe preuisionẽ loco casus: qõ fit ex seipo: ⁊ oes significãt intẽtiõez vnam. Inuẽim⁹ aũt philosophos etiaz dicẽtes in mũdo multotiẽs: ꝙ regimẽ eius currat cũ vsu bonitatis: vel administratõe eius: qui est creator benedictus ⁊ sublimis: in quo est preuisio. ⁊ non excipiũt in sermone suo bonitas ad suam scientiaz: nisi quia hoc nomẽ scilicz preuisio dicit de actõibus laudabilib⁹: ⁊ de actõibus vituperabilib⁹. nam si fuerit ꝓuisio. ſ. antecessio sollicitudinis de reb⁹ dicit cõis. Manifestũ est ergo ꝙ nomẽ veriuat a re que ratiocinat ante esse suuz. ⁊ ex hac eadez intẽtõe veriuat nomẽ ꝓnosticatõis. qõ est: quia res manifeste in naturis suis: que appẽdũtur anteq̃ fint per signa significãtia ipas: necessario dicit ꝙ in eis nõ administrat nisi preuisio. hic quidez sermo est equalis sermõi eius qui dicit ꝙ nos nõ scim⁹ eas nisi ante esse suũ. Mihi aũt videt preuisionẽ non poni ꝓpe illud quod fit per fortunã ⁊ casu: vt intelligat ex ea hec intẽtio cõis. qõ est quia ꝓuisio quãdo dicit fz hunc moduz: significat ꝙ nõ dicit nisi de actõib⁹ bonis tñ. Necessario dicit ꝙ in eis nõ administrat preuisio: ⁊ hic quidez sermo significat ꝙ non dicit de actiõibus: qñ preuisio. ſ. sollicitudo de esse mũdi: nõ est in actiõibus malis. Inqt Dunai: Putat de hoc sermõe ꝙ est cõtrari⁹ ei: qõ precessit de sermõe ipi⁹. qõ est: quia dixit: In eis que ꝓmissa sunt in questione in qua querit de esse mũdi: an regimẽ. ſ. eius currat p vsuz preuisiõis: aut per fortunã ⁊ casum: nõ administrat hoc nomẽ. ſ. preuisio: nisi fm intentõez cõem: quẽadmodum ostẽdit illud cõicari ex positiõe ipox ꝓpe ipm casuz. i. ex eo ꝙ ponũt iuxta nomẽ ipm casus: ⁊ ex sermõe philosophox iterꝝ ꝙ regimen mũdi currit per vsum bonitatis: in quo est preuisio. Et dixit: In hoc loco. qõ est: quia preuisio qñ dicit: fm hũc modũ significat: quia dicit de actiõibus tñ. Et rñsio q̃dẽ in illo: est illud qõ dico. ſ. ꝙ hippo. in sermõe precedẽte non voluit: nisi vt ostẽderet qz possibile est vt fiat hoc nomẽ in vsu. ſ. preuisio fm intẽtõez cõmunẽ in oriũ actiõe: que nõ fit per casum: sicut cõtingit:

vt intēdat in ea ad bonū: ⁊ intendat in ea ad malum. In hoc autē sermōe voluit ostēdere q̄ q̄tuis sit possibile vti hac intētiōe. s. pulsio: cōiter sup oēz actionē: siue sit bona siue mala: sicut significat sup illam questionē: cui⁹ reme mozatio pcessit prius: tū nō vtūtur ea philosophi in que stione: in qua querit de esse mūdi: nisi fm intētiōez ppri am. s. bonitatē tū. ⁊ ppter illud non inuēim⁹ eiz dixisse in pnosticatiōe: q̄ nō est nisi per res futuras tū: sed per res que fuūt in tēporibus tribus. Et diuinus quidez pru dēs est enūciator de eo qō iam pcessit nō min⁹ q̄z sit eius enūciatio enūciās de eo qō futuz est. ⁊ simil̄r etiā enūcia tozis de rebus pūtibus: pterq̄ prius viderat eas: non est laus minoz laude illaz duaz. s. enūciātis illa duo. s. pteri tum ⁊ futuz: sicut ostēdit hippo. in sermōe suo. s. q̄ est qz quādo pcessit ⁊ pcedit ⁊ indicat infirmo res pūtes ex eis que fuūt cuz ipsis: ⁊ que pterierūt: ⁊ que futura sunt: ⁊ enū ciat de hoc infirmo totū: a cuius narratiōe abbreuiauit. erit ergo dignus vt cōfidat de eo qō ē potēs scire res in firmoz: ergo prudētia per artez in enūciatōe eius qō pre terijt: pter q̄ testificet: ⁊ in narratōe rez pūtiuz in iudicio vel indicatiōe eius qō futuz est: est equal. vez inuamen tū. qō acq̄rit ex vtroq̄ hoz diuersificat diuersificatione mlta. qō est: quia pnosticatio de eo qō futuz est: magis iuuatiua est q̄z enūciatō: de eo qō pterijt: ⁊ q̄ est pcsens: quia nō iuuat per enūciationē: de eo q̄ iam pterijt in ali qua dispositiōe infirm⁹: imo nō iuuat per illud: nisi me dicus tū qū vult ostēdere prudētiā suā per artem medici ne infirmo. ⁊ iste q̄dem sermo q̄tuis sit extra artē medici ne: tamē licet q̄ cum positiōib⁹ eum declaret: ⁊ exponat intētiōes que significant in sermōib⁹: qui sunt in libris. verū quātuis iuuamētū fiat per distinctiōez in expositiōi bus in rebus alijs: tū de ea est qō dixerunt quidā exposi toz: significātes per id mozes anime cōponētis librum ⁊ naturā eius: sicut id qō inuēimus eos fecisse in hoc loco ex laude: qua ipsi laudauerūt positionē hippo. in sermōe suo. s. mihi videt q̄ de meliozib⁹ rebus est vt vtat medi cus pūtiōe: qū possibile fuit ei vt dicez q̄ de meliozib⁹ rebus est vt vtat medic⁹ pūtiōe: pter q̄ adiūgeret ad il lud: Mihi videt: qū sit ad erigēduz demōstratiōez: in eo q̄ dixit sufficiētia. Qō aūt dixerūt scēces abucalis: qum voluerint inter pnosticatiōez differētiam esse: ⁊ antecesi sionē indicatōis: non solūmodo non est egrediēs ab eo qō est necessariū: in quo nō est pficuū: sed cuz illo est ex genere error ⁊ falsitatis. hoc autez est fm q̄ videt eis: in quātū dicūt q̄ ipsi docēt hoīes intētiōes. verūtamē ꝯtra dicūt nomini: in eo q̄ significat de rebus: ⁊ hoc est pnci piū error eoz. s. partiuat sciētie eoz: ⁊ q̄ sermo eoz nō est nisi in eo q̄ significāt noīa: non in ipsa natura rez: quaz cognitiōe fit iuuamētum in medicina. qō est: quia pno sticatio dicit fz plurimuz de reb⁹ certis: certitudinis sem piterne. ⁊ qūq̄ dicit de reb⁹ in quaz certitudine minuit ab illis parū. ⁊ ppter illud inuēimus expositores huius nomīs addere ei mltotiēs illud qō enūciat. Dicūt ergo in q̄busdam illaz quas pmittūt: ⁊ cum q̄bus incipiūt q̄ pnosticatio in eis est certa: ⁊ q̄busdā eaz q̄ pnosticatio est in eis cum qua est fiducia: ⁊ fortasse nominant cogni tionē eaz viridicā aut artificialē. Significāt ergo p illud qō addūt ex illo ad hoc nomē q̄ non est illud qō signifi cat certū: ⁊ vez est semp. Pronosticatio ergo oportet q̄ dicat fm duos modos: quoz vnus sup res certas veras semp: ⁊ alter sup res que minuūtur ab illa certitudīe pa ruz. Cognitio vō certa semp est sicut q̄ ver existit succes siōe hyemis: ⁊ post ipaz estas: ⁊ post estatē est autūnus. Illa aūt cui⁹ certitudo nō est sempiterna: est sicut sermo arati in luna: quia qū est extremitas supioz: manifeste in clinatiōis significat exsufflationē septētriōis. ⁊ si est expā sa: significat exsufflationē austri: nam hoc nō inuenit ita nisi fm plurimū: sicut designat illud exprimētu: ⁊ fortas se nō inuenit ita. Et socius q̄dez abucalis videt q̄ pno sticatio dicit in rebus certis: sed antecessio indicatōis vi det eis incerta: qū dicūt q̄ plurime res que antecedunt ⁊ indicātur nō certificant. possibile est eiz homini vt an tecedat ⁊ iudicet: pzeter q̄ pscīat illam rem quā iudicat: aut possibile est q̄ loquat homo ecōtrario ei⁹ qō est in anima. ⁊ si non amāt vt nominēt rem formatā in aīa sci tam: nomināt eam pculdubio opinatā: vt cōfiteāt de ea ⁊ si non fuerit in anima eius: qui antecedit ⁊ indicat de aliqua re non cognita: tunc in aīa eius erit opinio pcul dubio de ea. Verūtamē de grecoz cōsuetudine nō est vt dicāt antecessionē opiniōis: neq̄ socioz abucalis etiam q̄tuis sint diuersi in nominib⁹ mltaz rez fz aliud q̄z gre coz cōsuetudo currit in vsu eoz. ⁊ inuēimus eos sæpe ten tes q̄ nō dicit antecessio opiniōis. Si ergo res est ita tūc ponāt nomē aliud qō significat hanc intētionē: nō pno sticatiōez: postq̄z contēti sunt hoīes receptiōe eius quod posuerūt inde. ⁊ si nō est eis possibile vt faciāt illud: tūc oportet eis vt erigant vel intelligāt q̄ significet illud ex rebus fm q̄ currit ꝯsuetudo de eo. Jam aūt cucurrit cō suetudo vt nominet pnosticatio per casum rez: de quaz aptitudine est vt pueniāt fm plurimū: ⁊ rez certaz in q̄z euentu non dubitat. Et opatio quidē prudētiū medicoz non est inq̄sitio de huiusmōi rebus: vez antecessio indi catōis est de eo qō accidit ifirmis: ⁊ inuētio in illo ⁊ cer tificatio fm plurimuz q̄ si ceciderit in eo error erit raro. Sermo aūt noster fm plmuz q̄tuis sit dictio vna: tamē illud qō intelligit ex ea diuersificat diuersitate mlta in mltitudine ⁊ paucitate. quod est: qz qū homo antecedit ⁊ indicat aliquā rez ⁊ inuenit in ea. xx. vicibus ⁊ errauit in eo semel: tunc error eius non extrahit eum: nisi ab hoc vt sit semp viridicus. verūtamē est melior eo qui errauit bis: ⁊ ille qui errauit bis melior est eo qui errauit ter. de oībus vō istis dicit q̄ ipsi inuenerūt fm plmuz. ⁊ ppter id oportet tibi vt intendas ad disciplinas que faciunt te acquirere veritatē. quaz qū acq̄sieris erit rectificatio tua ⁊ certitudo tua pl⁹. ergo sollicit⁹ sis de bis ⁊ addisce eas Inq̄sitio vō de eo q̄ signāt vel significāt nomina addet tibi veritatē. Euritides enim sophista quia dilexit hoc ca pitulū ⁊ intēdit intētiōez eius: oderūt eum oēs auctores disciplīe: ⁊ ppterea factus est idem expositus vt rideret de eo Socrates in oīni loco: q̄tuis esset laudandus in re bus alijs. Et potest esse q̄ ego etiaz iam peccaui in rente mozatiōe abucalis: qū est melius ppare ad docēdum eos q̄ sunt pmpti ppare ad addiscendā medicinā p res certas veras ⁊ dimittere phibitiōez illoz ⁊ cōsumere vi tam coz ex duob⁹ modis: quoz vnus est in docēdo eos in redargutiōe sophistarū ⁊ alienatiōez eoz: ⁊ altera est in cōtradicēdo illis deceptiōibus. ⁊ ppter hoc visum est mihi melius esse in hoc libro vt intendam ad docēdum res q̄bus fit iuuamētuz tū: qū mihi possibile sit habere spaciū longū vt inquirā in libro alio de eo q̄ dixit: abu calis: ꝯtradicēdo per id libro hippo. in pnosticatiōe. 7

Est etiam quoddā celeste: in quo oportet ipsuz medicū preuidere: cuius si tanta sit prudētia admirabilis nimiūq̄z stupenda: nōne illi⁹ est ut futu rum piculū uel oīno phibeat: uel cōpe tēti aminiculo tolerabilius fiat: ⁊ si mo

rituro finē: alij uero salutem ꝓnũcient: nũqd accusatiõez in altero meretur?

Et si fuerit cuz illo in egritudinib⁹ res celestis: tũc oportet ut sit medicus cũ prouisiõe in ea sapiẽs. Et si interpretat de infirmo totuz a cuius narratione abbreuiauit: erit dignus ut ꝓfidat de eo q̃ ē potẽs scire res infirmoꝝ.

Oportet eũ qui vult exponere aliquē hoꝝ sermonuz vt ostendat illud in ꝓmis actu: deinde intẽdat ad affirmãdũ idem in libro suo. Res enim in descriptiõe eius q̃ bõ videt facil est. vt aũt sciat viam ex cuius disciplina possit inuẖire fm plũmũ: qũ antecedit et indicat de eo qõ futuꝝ est: aut enũciat de eo qõ ꝑterijt: praeter q̃ testificat⁹ fit illud: aut qũ narrat de reb⁹ ꝑtitibus: ꝑter q̃ audiat illud ex eis: aut videat illud pratũ et difficile: et est rarũ. Et nõ quidẖ nece est vt scim⁹: nisi viridici in eo q̃ dicim⁹: qz iam ostdim⁹ certitudinẖ illius in opere ipo medicine. Et qm̃ nõ cogit me alicꝗs loqui in re vna et eadẖ duab⁹ vicib⁹: quaꝝ vna fit in expositiõe ꝓlogi huꝰ libri: et altera in expositiõe fmonũ particularũ qui fiunt in eo. Videt mihi q̃ meliꝰ est vt postponã fmonẖ in hu iusmõi reb⁹: et ponã remõzatõez mea de eis in expõe sermonũ medicinalũ: q̃ sunt in hoc libro: quos volo exponere: et ꝓpe qũ aliꝗs eoꝝ q̃ exposuerũt hũc libũ nõ fecerit illud: et necitas sciẖtie eius sit valde vehemẽs. qõ est: qz hippo. fm sentẖtias eoꝝ dimisit remõzatiõez eoꝝ in quo precepit medicuz exercere: qm̃ ipse nõ narrauit qũo ozvt cognoscat illud qõ iaz ꝑterijt: aut qõ pũs est: verũtẖ occlũ est sensui. Lecidit iter expositozes huꝰ libri in intẽtõe hac: quã noiauit hippo. celestẖ: et ꝓcepit vt fit medic⁹ cũ ꝓnosticatiõe de ea sapiẽs diuersitas multa. qõ est: qz q̃busdã eoꝝ videt q̃ egritudines accidãt hoib⁹ ex ira dei: q̃ est bñdict⁹ et sublimis: et faciũt testificari sup illud hoies multos: ex eis q̃ scripserũt enũciatiõez ꝓcedẖtẖ: praeter q̃ ostdant q̃ hippo. visa fuerit sinia hec q̃ edidit hũc libũ. et non ostdũt illud nisi prudẖtes expositozes. qõ est: qz intẽtio in expositiõib⁹ nõ est enũciatio absoluta de eo qõ videt rectũ: sz de sinia eius q̃ edidit libũ: q̃uis fit sinia falsa. et nos nõ inuẖim⁹ hippo. dicẖ in libro aliquo suoꝝ q̃ deus bñdict⁹ et sublimis causat aliq̃ egritudinẖ. et ipse quidẖ enũciauit iterꝝ in libro suo de regimine acutaꝝ egritudinũ cãm ꝓpẖ quã noiauerũt antiqui noti hoc noie: et cõtenerũt oẽs homies sup hoc: q̃ iste liber. s. de acutaꝝ egritudinũ regimie est ex libris hippo. In libro autẖ suo sup quez signatuz est: in egritudine diuina: dixit plus illo sermõe in redargutiõe illi⁹ q̃ putabat q̃ deus bñdict⁹ et sublimis sit cã alicui⁹ egritudinũ. Nõ g̃ oportz vt dicat in egritudie epilepsie: q̃ ipa est egritudo celestis: neqz in amore. Quidã hoies estimauerũt q̃ egritudo celestis est amor: et testificãtur sup illud ex enũciatiõe certa significatõis Erisistratis sup egritudinẖ filij regis: q̃ causa eius fuit amor. Sed ipi nõ ostderũt q̃ Erisistrates noiet amorem egritudinẖ celestez: neqz hippo. neqz aliꝗs reliquoꝝ medicoꝝ antiquoꝝ. cuius aut corp⁹ macrescit, ꝓpẖ amorem: aut cuius color fit citrin⁹: aut accederit ei inꝗetudo aut febris euẖit ei: inuẖim⁹ oẽs antiquos ponere causaz in illo q̃sdã cãs ꝓmitiuas. s. apparẖtes. et vna eaꝝ ē angustia. et ex hoib⁹ est cui accidit angustia ꝓpẖ mortẖ alicui⁹ sui filij: aut ꝓpinquoꝝ eius: aut amici: aut dilecti. et ex eis est cui accidit id ꝓpẖ nocumẖtũ cuius timet euẖtus: aut sup se: aut sup ciuitatẖ suã. et accidit angustia dõo censũ qm̃ suis primat cẖibus: et bñtibus ꝓncipatũ et nobilitates qm̃ priuãt illis: et oĩs q̃ diligit aliquã rem et ꝓuat ea: naz et in istoꝝ numero ingredit etiã cui accidit angustia propter amorẖ: ꝑter q̃ fit eiꝰ egritudo celestis aut terrena: nisi suscipiam⁹ fmonẖ antiquoꝝ ꝓuerbioꝝ: ipi eiz estimãt q̃ amor accidit q̃busdã hoibus ꝓpẖ satban. et ꝓpẖ ea etiã q̃ cã in dieb⁹ crisis est celestis. ipsi g̃ nõ annũciãt nisi ꝓpẖ sniam suã: et nõ p sniaz hippo. qõ est: qz nos nõ dicimus in eo cui⁹ nõ est scia eẖ nobis: aut egredimur a termino ratiõis: qõ est celeste: imo nõ dicim⁹ in istis reb⁹ si cõtingit q̃ dicam⁹ aliq̃d: nisi qz sunt mirabiles et extranee tũ: et nos inuẖimus etiã hippo. sciẖtẖ cãm crisis: sicut ostdi in tractatu ẖtio libri diez crisis. Et ego q̃dẖ sicut dixi in eis q̃ ꝓmissa sũt sum dimittẖs remõzatõez sermonũ maloꝝ: et enũciãs fmões sufficiẖtes tũ: et qõ ego q̃dem nõ dimisi inq̃sitionẖ de eo q̃ cõtradixit abzucal in libro ꝓnosticatiõis: et nõ peccauit in eo nisi ꝑ hãc cãm. Silꝛ mihi videt q̃ faciã in hoc fmõe: et in reliq̃s q̃ sequũtur ipm: et rogo ẖt illũ qui legit ĩ hoc meo libro vt faciat sicꝛ illi⁹: et qũ mea volũtas iam certificata sit sup hoc: tũc nõ oportet vt vituperer sup dimissionẖ mltoꝝ ex eis: in quoꝝ remõzatiõe peccauerũt expositozes. qõ est: qm̃ poterit q̃ legerit id qõ ego scripsi cuz studio exq̃site expiri fmões illos solũ sensu. et ꝓꝑ hãc cãm ego sum dimittẖs remõzatiõez alicui⁹ ex hoc in expositiõe huius: qõ noiauit hippo. celeste: inq̃rens de modis quos signat vel significat ꝗ nomẖ fm sentẖtiaz hippo. Manifestũ est eiz apud oẽs hoies q̃ oportet q̃ sit vna rex q̃ sũt in arte medicine: et q̃ hippo. nõ laudauit sciam eius tũc: imo narrauit q̃d est id qõ est: qz laudare sciam alicui⁹ rex ꝑter qõ narrat quid est: nõ est nisi alienare. Oportz g̃ vt sit ꝓnosticatio per ꝗ nomẖ qõ nominauit hippo. celeste: vna ex reb⁹ quas ostdit hippo. in oĩbus libris. Silꝛ dico audacter et nõ temere: q̃ non est possibile vt fit hec res quã noiauit celestẖ: nisi dispositio aeris ꝓtinẖtis nos. Et hippo. quidez scripsit de ea in libro aphorismoꝝ hunc sermonẖ: Qũ fuerit hyems ꝑuata pluuia septẖtrional: et fuerit ver pluuiosuz et austrinũ: oportz necio vt euẖiãt ĩ estate acute febres: et ophtalmie: et fluxꝰ sanguis: et ꝓpe mulierib⁹ et bñtib⁹ naturas hũidas. Iste nãq̃z sermo et quẖ post eũ scripsit: nõ est nisi ꝓnosticatio de reb⁹ q̃ accidũt corꝑib⁹ ꝓpẖ dispositõez aeris. Qõ autẖ dixit in illo libro aphorismoꝝ nõ ē nisi sũma breuis. In libro ãt suo in egritudinib⁹ subit] loq̃tur in eis sermonẖ amplũ. In libro aũt ꝓnosticoꝝ dimisit id oĩno: sz q̃ scia est de eo intrãs in hũc scie moduz. Meliꝰ est g̃ expositoribus vt inq̃rãt de cã ꝓpẖ quã dimisit hippo. narrare q̃d est ꝗ q̃ ipse noiauit celeste: et dimittãt falsitatẖ in expositiõib⁹ suis. Mihi ãt videt q̃ hippo. dimisit narrare in ꝗ libro ꝓnosticatiõez in egritudinib⁹ subit]: vt non ꝓlõgaret liber eiꝰ. et ex eis que significãt illud est: qz qũ finiuit hũc libũ: dixit in fine eiꝰ sermonẖ hũc: Et oportz vt cogites velociter in euẖtu egritudinuz subitaꝝ: et nõ fugiat te dispositio hoze pũtis. ergo signat vel significat in sermõe suo illud: qz oz medico vt fit sciẖs ꝓnosticatõez in egritudinib⁹ subiti plus q̃ fit eiꝰ scia in reliq̃s spẖb⁹ ꝓnosticatiõis. et põit sermonẖ suum ꝓpũz in illo sermõe: et narrat esse eiꝰ in libro aphorismoꝝ: sicut dixi in sũmis breuib⁹: et loq̃tur in libro suo in egritudinibus acutis sermõe amplo lõgo: et ꝓꝑ id ponũt q̃dez expositoꝝ expositiões suas libri eiꝰ in egritudinib⁹ subit] post expositões suas libri huius. et similiter videt mihi vt faciam. §

Oportet ergo te circa acutas egritudines sollicitũ fieri. Primo etenim faciẖ egri ꝓnotabis utrũ sit similis

sano. Et etiã si sibi sano simil' sit: quod optimũ est. si uero ꝓtrariũ: pessimũ est

OPortz ut ponas ꝓsideratõez tuã in egritudinib' acutis ſz hãc uiaz Cõsidera prius faciem infirmi an sit similis faciei sanoꝝ: ⁊ ꝑpe an sit similis ei fm q̃ fuit: nã qñ ita est: tũc est fm meliorẽ dispositiõez eius. Facies autẽ quc est ꝓtraria illi faciei simili in ultimo perillud fm q̃ fuit est deꝑior facie ⁊c.

SIgnificauit hippo. significatiõe manifesta q̃ sermo eius in hoc libro est in egritudinib' acutis. Et incipit loqui in illo ex significatõib' acceptis ex facieb': qñ sunt ꝑmũ qõ apparet. ⁊ qñ virtus eaꝝ est in ꝓnosticatiõe magna: ⁊ res in hoc q̃ ipse sunt ꝑmũ qõ apparet est mãifesta. Sed q̃ ẽtus eaꝝ in ꝓnosticatiõe sit magna docet ⁊ sciet in eo qõ est post. verũ facio trãsire per mẽtem tuã in ꝑmis ꝓloguz qui est cõior: eo q̃ est in arte ista añcedẽs in libro suo notato camedrion: vbi dixit: q̃ res similes ⁊ dissimiles in ꝑncipio rei sunt ex maiore re valde: nam nõ est inceptio ꝓnosticatiõis tũ: que fit a cõsideratiõe in his rebus. s. per demõstratiões: nam ipse nõ incepit ꝓnosticatõez tũ: que fit a ꝓsideratõe in his rebus: sed demõstratiões etiã sup res q̃s nos oportet facere. Et ego quidẽ iam osidi has res q̃s oportet nos facere in libro meo in via de ingenio sanitatis. Nunc vo oportz vt primo ponas tuam ꝓsideratõez ⁊ inquisitõez de ꝓnosticatiõe in hoc libro: postq̃ feceris trãsire per mẽtẽ tuã Secũdo qz nõ significatiões tũ q̃bus significat qõ futurum est sunt partes artis medicine: qua fit ꝓnosticatio. sed ille q̃bus puẽit etiã ad cognitõez eius qõ ꝑterit: ⁊ ille q̃bus cõprehẽdit qõ est ꝑsens in corpe infirmi. verũtñ iam ꝓsuetudo cucurrit notare cognitiõez rez ꝑtiũ significationẽ. Hippo. q̃ ꝑcepit tibi vt ponas ꝓsiderationẽ tuã in ꝑmis in facie infirmi: an sit simil' facieb' sanoꝝ an nõ: ⁊ ꝑpe an sit simil' ei fm q̃ fuit. Hec enim sentẽtia est vna sentẽtiaꝝ que in se sunt hippo. s. qz nõ oportet vt inq̃rat de rebus que sunt in arte medicine ex natura cõi tũ: sed oportet vt inq̃ras etiã de illis ex re nature que ꝓpria est vnicuiq̃ hominũ. Inde est q̃ qũ inuẽis eum in loco isto in quo ꝑcepit cõparari inter mẽbra lesa infirmi: ⁊ inẽ mẽbra sana: inuit ne ponas illam cõparationẽ inter mẽbra extranea: sed inter mẽbra patiẽtis. Et melior q̃dez dispositiõuz faciei infirmi est qñ morat similis ei: fm q̃ fuit in dispositiõe sanitatis. ⁊ deterior dispositõuz eius est dispositio in qua est fm finẽ ꝓtrarietatis illius faciei simil' illi ſz q̃ fuit. De dispositõe aũt eius media inter dispositiõez que est melior: ⁊ inter dispositiõez q̃ est deterior: neẽe est tibi inq̃rere qñ extrema determinãtur. qõ est: quia ꝓpinquior eaꝝ faciei cuius dispositio est melior dispositionuz est melior eaꝝ: ⁊ ꝓpinq̃or eaꝝ faciei cuius dispositio est deterior dispositiõuz est deterior eaꝝ. ⁊ cuius longitudo ab vnaquaq̃z duaꝝ est equalis: dispositio eius est media inter vtrasq̃. Hippo. aũt significauit faciem: cuius dispositio est fm meliorẽ dispositionuz in sũma vna. quod est: quia ex faciebus que est melioris dispositiõis: est facies que est magis simil' faciei naturali. facies autez cõtraria valde simili naturali faciei in vltimo: qñ non est cõis nec q̃ cognita: significauit super eam hippo. significatiõibus multis particularibus: ⁊ ego suz ꝑscrutãs de vnaquaq̃z illaꝝ significationũ in eis que sunt post. 9

ET si nares acute.

ET iste modus est ei' ubi sit nasus acutus ex eis.

HEc significatio est ꝑma significationũ malaꝝ q̃s posuit hippo. s. nasus acutus. Oportet aũt vt ponas cõsideratiõez tuam de naso cuiusq̃ hominũ per cõparationẽ suam ad id fm q̃ fuit per naturaz: sicut dixi. quod est: quia nasus aquilinus videtur apud hanc dispositiõez acutior q̃z fuit: ⁊ similiter etiam simus ⁊ alae ne. i. qui qũ bẽat eminẽtiam in supiori parte est cauus ⁊ curuus. Et oportet vt sis seruans dispositiõez nasi per naturaz: nam fm longitudinẽ eius ab illa dispositiõe naturali pones q̃ztitatem maliciei eius: quod significat super ipsam apud te. Et videtur quidem nasus visione manifesta acui in eo cuius corpus macrescit ꝓpter egritudinez longam: aut redit dispositio eius ad penam vel ꝓpter fames: ꝓpter laborez aut casum fortem: aut ꝓpter causam aliam: ⁊ accidit eis syncopis: ⁊ similiter inueuim' ipsum fieri in morituris. Necessario igitur dicitur in hac significatõe: quia est mala accidens infirmitatibus malis quãdo aliquis utitur inquisitione de illis rebus cõmunibus apud homines: cõiter super quas conueniũt. Inquisitio autẽ de infirmitate in qua nasus fit acutus est de opere auctoꝝ ratiocinatiõis. qõ est: quia apprehẽsio eius non est possibilis nisi per viam qua apprehẽdunt res occulte ex rebus apparẽtibus tũ. verũtamẽ oportet vt ꝑscruteris in primis de significatiõibus quas narrauimus per viam qua apprehẽdũtur res que occultãtur tempore aliquo: qñ melius est vt ponamus sermonẽ nostruz in primis in via super quaz cõueniũt cõiter hominibus omnibus Melius est enim q̃z ut incipiam' in primis: ⁊ incedam' in sermone nostro via qua apprehẽdũtur res occulte ex rebus manifestis. 10

OCuli cõcaui: tempora plana: aures frigide ⁊ ꝓtracte: ⁊ pulpe eaꝝ inuerse: frons arida ⁊ tẽsa: ⁊ totius faciei color uiridis: seu niger aut pallidus siue plumbeus.

ET modus eius est ut sit nasus acutus: oculi ꝓfundi: ⁊ tẽpora plana aures frigide ⁊ ꝓtracte: ⁊ pulpe eaꝝ inuerse: ⁊ cutis que est sup frontez dura: tensa: ⁊ arida: ⁊ color facici totius uiridis: aut niger.

OMnes iste significatões apparẽt in facie in egritudinib' chronicis: ⁊ apud laborez: ⁊ apud syncopim: ⁊ ꝓprie in hora mortis. ⁊ ꝓpter illud fit inuestigatio de eis: qũ non assimilet eis fm q̃ sunt sani faciles: qñ significãt rem malaz. Narrauim' aũt nuper q̃ de rebus super quas oueniũt oẽs est: quia omne quod est cõtrariũ rebus naturalib' vltima ꝓtrarietate est significatio sup perditõez. ⁊ omne q̃ est simile rebus naturalibus significat etasionez. ⁊ omne illud de quo querit vsq̃z ad hunc finẽ in istis rebus nõ est fm viam in qua querit de eo cuius occultatio est spacio quodã. Oportet aũt vt inquiramus de natura eaꝝ cum ꝑscrutatõe fm semitam in qua significat ex rebus apparẽtibus sup res occultas Dico ergo q̃ euentus horꝝ accãtium erit: aut a causa que

liq̃facit mẽbra carnosa corporis ⁊ corrũpit ea: aut a debilitate caloris naturalis: qui cõsumiť: vt nõ sit ei possibile expãdi ⁊ puĕire ad extrema corporis: sed ē in visceribus tñ pauca caliditas: ⁊ ꝓseqũtur illud vt nõ currãt sanguis ⁊ spiritꝰ ad extrema corporis: ſiĉ currebãt ante: qũ remanerĕt ſz naturã suã. ⁊ pp illud oꝛ vt appareat hec alteratio de dispõe naturali ad dispõez egrediẽtẽ naturã in facie plus ⁊ magis. qõ est: qꝛ qũ sint ossa: ⁊ hũiditates: ⁊ caro in hoc mẽbro adinuicĕ ꝓpiqua: ⁊ ossa qñ eoꝝ substãtia est ĉrestris mozenť ſm eoꝝ dispõez: ⁊ in hũiditatibus ⁊ carne fit possibiliť liq̃factio ⁊ resolutio: ⁊ minuũtur facile ꝓpť paruitatez que ē in eis de sanguĕ ⁊ spiritu: vñ est nĕciuz vt sit apparitio hoꝝ accñtiũ in facie: ⁊ ipsoꝝ cognitio facilioꝝ q̃ſ sit in reliq̃s mẽbris. qõ est: qꝛ in naso nõ est de carne nisi ſm ipsiꝰ nĕcitatẽ tñ: reliquum vo est os. quia ꝓpť oꝛ qñ liq̃fit caro q̃ est in eo aut minuiť pp q̃ſdaz euacuatiões: vt videať extrẽitas eiꝰ acuta. ⁊ qñq̃ accidit ei illud ite: qñ supfluit sup ipm frigꝰ: ⁊ hoc accñs ei ꝓpť accidit q̃ mortť. qõ est: qꝛ qñ frigꝰ partiũ carnosaꝝ substantiã que in ipso est ĩfrigidat: oꝛ vt nasi extrẽitas acutior videať q̃ſ sit. Et hippo. q̃dẽ nõ ſnificauit p nasiz acutũ nisi nasum: cuiꝰ extrẽitas acuiť qñ accidit pp egritudines acutas. ſz hũc g̃ modũ videť extrẽitas nasi acuta. Oculi aũt ꝓfũdãtur ab istis eisdẽ cauſ: ⁊ ſz supfluitates hũiditatis eoꝝ: ⁊ ipsoꝝ lenitatis sup extrẽitatẽ nasi festinat hec infirmitas ad eos: ⁊ in eis cũ illo est spiritus aĉal' mlt': ⁊ caliditas mlta: tũc oꝛ qñ euacuať ⁊ finiť vt cõtrahať: ⁊ ipsoꝝ cõtractio est eoꝝ ꝓfũdatio. Et similr etiã duo tẽpora se hñt: naz ipa applanãtur: qñ in eis tñ sunt ex oĩbus partibus capitis lacerti. ſ. duo lacerti q̃ noiant lacerti tẽporꝝ. reliq̃ aũt capitis sunt ꝑtiata carne oĩo. Aures aũt in frigidanť: qñ sũt ex genere cartillaginũ: in q̃b' nõ est caro: nisi pauci sanguis. ⁊ pp hoc inuẽim' frigus ꝓpare ad eas valde: ⁊ cã in illo est ꝓparatio eaꝝ. ⁊ qꝛ ipe dispositẽ sũt ad recipiẽdũ hãc cãz ex natura sua: ⁊ nõ est possibile vt sit cã in vsatõe pulpaꝝ auriũ: nisi lenitas substãtie eaꝝ ⁊ q̃ ipe nõ sunt sic reliq̃ auriũ cartillagines certe recte cũ cute subtili. Pulpe igiť auriũ liq̃fũt: ⁊ cõtrahũtur: ⁊ exsiccanť: ⁊ colligũť a cauſ: quaꝝ ꝓmisim' remõorationẽ. ⁊ qñ eis accidit illud: inuersanť ꝓpe ad posteriora vsis originẽ nerꝰoꝝ: q̃ ꝓducũt ad aures sensũ. qõ est: qꝛ ꝓtractio ⁊ cõstrictio cõicat oĩbus corpib' q̃ similanť corrigis qñ exsiccãť: ⁊ est ꝓpuz vnicuiq̃ mẽbroꝝ corpis: qꝛ interſať ⁊ attrahiť vsis mẽbraz ex quo ꝓcedũt nerui cuz illo mẽbro cõtinuati. Videm' ciz illud visiõe manifesta in digitis. qõ est: qꝛ corde intrinsice digitoꝝ qñ extẽdũtur pp aliq̃s cãz: vides digitos mãifesta visiõe curuari: ⁊ si tẽdũtur coꝝ corde apparẽtes: vides eos dilatari. ⁊ ꝓpť hanc siccitatẽ ⁊ collectiõez videť etiã cutis: q̃ est sup faciẽ tota tensa. ⁊ plus q̃dẽ declarať illud ex ea in frõte: qñ sub ea te q̃ est in frõte est expãsa substãtia carnosa subtil: ⁊ infirmitas festinat ad illud cuiꝰ natura est carnosa vehementius: q̃ ad illud cuiꝰ natura est ex natura cutis. Alteratõ aũt colorꝭ deterior est: que ē in nigredinẽ: qñ fit a supfluitate victorie frigoris sup sanguinez: ſiĉ id qõ inuẽimꝰ accidere in ipso qñ effunditť extrinsecꝰ a corpe: congelať eiz ⁊ fit nigrũ. Cõuersio aũt colorꝭ ad viriditatẽ est minoris malicie q̃ alteratio eiꝰ ad nigredinẽ. Et de cõsuetudine q̃dẽ grecoꝝ est vt ſnificẽt p colorẽ viridẽ colorẽ citrinũ: ⁊ fortasse noiant ipm ſiĉ de ꝓsuetudine pluriũ eoꝝ est noiare colorẽ cauliũ ꝓ lactuce. ⁊ ille q̃dez color declinior est ad nigredinẽ q̃ color citrinꝰ. ⁊ ipe est q̃ſ initiuz colorꝭ fusci: ⁊ colorꝭ nigri. ⁊ euẽtus huius colorꝭ est a frigore sicut colorꝭ pmi: ⁊ pp id fit facies qua aggregať illa accñtia osa que narrauim' ſnificãs mortẽ. ⁊ facies quidẽ fit cuz hac dispõe ſz plurimũ in egritudinib' chronicis. q̃ si appareãt hec accñtia in ꝓncipio egritudinũ in facie ſnificat timorẽ pditiõis magnũ valde: qñ cã in illo nõ est tũc nisi malicia egritudis. qõ est: qꝛ nõ est mirũ si liq̃fiat corpꝰ: ⁊ denigranť ⁊ infrigidẽtur q̃dez extrema eiꝰ qñ plõgať egritudo eiꝰ. In ꝓncipio aũt egritudinis: ⁊ ꝓpe acutaꝝ ex eis qũ facies videť cuz hac dispõe: ſnificat pditionẽ ꝓculdubio: nisi sit cã faciẽs illud res alia nõ egritudo. Et hippo. quidez oñdit cãs que faciũt illud ꝓeter egritudinẽ que est in eis: que sũt post. In hoc aũt loco itellige a me q̃ narro tibi vsq̃z ad illud qõ dixi de eo: cuiꝰ remõorationẽ putať hippo. dixisse. qõ est: quia si cut ex facie cuiꝰ est hec dispositio in egritudinib' chronicis: nõ ſnificatur illud ſm hanc q̃titatẽ timoris: similr nõ inuẽimus eam ſnificare ſm hãc q̃titatẽ timoris in regione frigida: ⁊ hora hyemis: ⁊ dispõe frigida: ex dispositõibus aeris: ⁊ etate senii. Dixit aũt hippo. vniuersaliter in libro aphorismoꝝ: Quãdo egritudo ꝓueniẽs est natura infirmi: ⁊ etati eius: ⁊ forme eius: ⁊ horze pñti: ex horis anni: tunc timor minor est timore egritudinis: qñ nõ est conueniens alicui haꝝ ꝓpriatum. ii

Q Ele si sic fuerit in ꝓncipio egritudinis oportet ingri an uigilie ꝑcesserint: aut uẽtris solutiões: aut ieiunij labores ꝑus affuerint: ⁊ si aliqd horũ cognoueris ꝑcessisse minus periculosum uerberis. q̃ si die ac nocte ꝑcedẽtibus qcquã hoꝝ sustinuerit: nõ mltuz ꝑiculosuz spabis. Si uero nihil hoꝝ cognoueris: mortis signum sperabis ⁊ certa.

Q Elod si fuerit facies in principio egritudinis cũ hac dispositõe: ⁊ ñ fuerit tibi possibile adhuc ut significes cũ illo per reliq̃s significatões: tunc necesse est tibi ut inꝛoges an uigilauerit homo ille: an lenificatus fuerit uenter eius lenificatiõe uehemẽti: an euenerit ei aliqd ex fame. Nã si significať aliqd ex istis tunc necesse est tibi ut putes de eo minorẽ maliciaz: ⁊ illud expieris donec scias an facta sit facies cum hac dispositiõe ꝓpť has causas in die ⁊ in nocte. Quod si nõ significať aliquid illoꝝ ⁊ non quieuerit in spacio qõ determinauí ante: tunc oportz ut scias q̃ illa sunt ex signis mortis.

M Agis interficiẽs ex egritudinib': ⁊ magis pdẽs: ⁊ lõgior a sanitate est egritudo in q̃ facies hñtis eam in inceptõe sui aduẽt' significat mortẽ: ꝓter q̃ fit causa illiꝰ cã extrinseca. ⁊ egritudo minoris timoris hac egritudine est: in qua facies hñtis eam est cũ dispositiõe hac per cãm apparẽtez: sicut vigilie supflue: ⁊ ieiunij vel fames aut lenitas vẽtris. qõ est: qꝛ rectificatio in his cauſ est vt nõ cadat vtus oĩo in fine: vel vltimo ab

vna eax in ꝓncipio egritudinis. verũtã timor in ea qũ or
fm dispositiõez est minor: qũ cã in illa est minoratio hax
rex: ⁊ nõ est malignitas ⁊ malicia ĩfirmitatis. Et ego sicz
narrãs bꝛeuiẽ ⁊ plane cãm egritudinis corporis: in quo
est facies cũ hac dispositõe in diebꝰ ꝓmis egritudinis. Di
co g̃ q̃ qũ aggregat vt vtus retẽtiua sit debil: ⁊ hũores
qui sũt in eo sint subtiles: ⁊ caliditas febris vehemẽs est
necesse ꝓpter debilitatez virtutis vt euacuet semp corꝰ
euacuatiõe occulta: que occlket sensui. qõ est: quia illud
quod currit ex eo non est nisi ex hũoribꝰ illis subtilibus
⁊ ꝓpter caliditatez febris inflãmãtur semp illi humores
subtiles plus: ⁊ subtiliãtur ⁊ cõsumũtur qui ex eis non
sunt in hoc termino subtilitatis. Erit ergo euacuatio hec
hac de causa cõtinua semp: cui non est abscisio sicut eua
cuatio assidua: que accidit per vomitũ: aut per lenitatez
ventris: aut per ꝓuocationẽ vrine aut menstruoꝝ. verũ
tamẽ omẽs iste species euacuatiõis sunt sensibiles. Diffe
rentia ergo inter eas: ⁊ inter eam euacuationẽ quaz dixi
mus est: quia ipse sunt sensibiles: sed illa euacuatio est in
sensibilis ꝓpter subtilitatez rex que euacuãtur ex corpo
re: ⁊ ꝓpter illud non inuẽimus faciem cum hac dispoſi
tõe in egritudine pblegmatica: neqz in egritudine cuius
causa est repletio corporis ex sanguie. rex necessaria est
ad hoc vt facies fiat huiusmõi dispositõis primatio humi
ditatis: que est in corpore. Et oportet vt antecedat euen
tum egritudinis lubor: aut angustia. Humor enim qui est
ex genere cholere: non aggregat in corpore nisi ab istis
causis. Et si cõtingat itex vt regio quã inhabitat infirmꝰ
sit cõplexiõis calide: aut hora pãs ex horis anni sit estas:
⁊ cõplexio aeris continẽtis nos calida ⁊ sicca: erit casus
corpis in huiusmõi egritudine facilior: ⁊ ꝓprie si vincẽs
super cõplexionẽ infirmi per naturaz fuerit cholera: ⁊ in
uenimus itex ex corporibus corpora facilis resolutiõis:
quoꝝ os stomachi est debile: ⁊ qũ aggregãtur ista duo
cum eo q̃ narrauimꝰ est casus in egritudinẽ: in qua faci
es habẽtis eam significat mortẽ facile valde. Quum ergo
scit medicus has res: non est inuamẽtuz per eas in ꝓno
sticatiõe tũ: ũno in inuẽtione medicatiõis: ita vt ponat
intentiõez suam in illo in cõforatiõe virtutis cum cibis
conuẽientib̃ stomacho. verũtamẽ sermo in inuentõe cu
ratiõis est exiens ab eo in cuius via sumꝰ. Oportet ergo
vt intẽdat inquirẽdo exq̃site de causis extrinsecis: que po
nunt faciem cum hac dispositiõe. Dico ergo q̃ cause faci
entes id eedẽ sunt quas dixit hippo. ⁊ sunt fames: vigilie
⁊ lenitas vẽtris: ⁊ tibi absolute inest vt adiungas eis oia
que sunt eis similia: sicut euacuatõ sanguis superflua: que
fit ex naribus: aut ex matrice: aut ex venis que sũt in ano
aut ex vulnerib̃: aut ex eis que sunt eis similia: ⁊ seqũtur
illud angustia vehemens: a q̃buscũq̃z causis fuerit. Et di
gnum est q̃ hippo. iam dixit Angustiaz: qũ ponat in ser
mone suo: dicẽdo Vigilie. qõ est: quia vigilie sunt a cau
sis multis: ⁊ fuit etiam ab angustia: ergo oportz vt ingre
diat in remõoratiõe vigiliaꝝ: ⁊ similr etiaz in superfluitate
solutiõis ventris. oportet etiam vt apud te ingrediat oĩs
euacuatio superflua. ⁊ qui iam exercitatꝰ est in ope medici
ne exercitio vltimo: ⁊ est prudẽs in cognitiõe cuiusq̃z rex
que sunt in ea: declarat ei multũ causa efficiens faciẽ: cu
ius dispositio est hec dispositio. Modus aũt significatio
num que significãt eam difficilis est: ⁊ ꝓpter illud absti
nuerũt se mlti medicoꝝ a narratõe eius p sermõez: q̃uis
eaz sciuerĩt. Nos aũt narrauimꝰ eũ totũ in libris nostris
quoꝝ digna ẽ remõoratio de eo narratiõe quã qũ scire
ris ⁊ videris infirmũ in q̃cũq̃z hora fuerit illud: possibile
erit tibi vt iudices sup cãz: q̃ posuit faciẽ eiꝰ ad hãc dispo
sitõez: ⁊ ꝓprie si fueris sciens regimẽ quo vsus fuit ante
egritudinẽ suã: ⁊ cõplexionẽ eius: ⁊ plus illo mlt̃ũ si iam
fueris expꝰ pulsuz venaꝝ eiꝰ expimẽto: ⁊ cogueris q̃lita
tem caliditat] fe. Cuiꝰ exẽplũ est: vt ponas q̃ sit aliq̃s in
firmoꝝ cã infirmitat]: cuius sit labor p̃cedẽs: ⁊ ieiuniũ: ⁊
angustie: ⁊ sit illud in hora estatis: ⁊ cõplexio aeris in ea
calida ⁊ sicca: fit ẽt vincẽs sup corꝰ eiꝰ p naturã cholera
⁊ etas eiꝰ: etiã etas iuẽtutis: caliditas febris eius cũ illo
fortis: ⁊ vincẽs sup vrinã eiꝰ cholera: ⁊ pulsus eiꝰ signifi
cet debilitatẽ vtutis. Dico qz or vt sciat q̃ egritudo infir
mi ẽ egritudo in qua fmo noster est: ⁊ q̃ facies eiꝰ fit cũ
dispositõe: in qua significat sup mortẽ velocẽ: si nõ priuſ
nutriat fm q̃ oz: ⁊ ponamꝰ egrũ aliũ: in quo nõ inuẽiat
aliq̃d eoꝝ q̃ narrauimꝰ nõ antecedẽs in egritudine sua:
neqz in die ꝓmo: neqz secũdo: q̃ũq̃z in die tꝛio fuerit eger
videas faciẽ eius: fm q̃ narrauit nũc hippo. dico q̃ oz vt
sciat q̃ facies huiꝰ infirmi facta est cũ hac dispõe a q̃buſ
dã causis extrinsecis. qũ g̃ scieris illud tũc cogita in teipo
q̃d sit id qõ possibile sit ꝓpe illa cã an fluxꝰ vẽtris sup flu
us: an vigilie. qõ est: qz nõ est possibile vt fiat facies ieiu
nãtis cũ hac dispõe subito: p̃ter q̃ cãe egritudinis faciãt
illud fiẽ dixi: ⁊ sit infirmꝰ in natura sua fm q̃ narraui. Et
si tu iam vidisti infirmũ in die q̃ est ante hũc diez: tũc im
possibile ẽ vt deletũ sit ã te: si ẽ de natura sui vt accidat ei
fluxꝰ vẽtris supfluus ex seipo. qõ est: qz significatões q̃ si
gnificãt fluxũ vẽtris sunt mãifeste. Et ego q̃dem narraui
eas in libro meo de crisi: ⁊ in libro meo de ꝓnosticatiõe
accepta ex pulsu. Q̃ũq̃z scieris illas significatiões: pote
ris hora qua videris ifirmuz iudicare q̃ acciderũt ei vigi
lie supsiue. qõ est: qz videbis oclos eiꝰ exsiccatos: ⁊ non
est possibile vt sint ita pp euacuatõez: ⁊ videbis itex pal
pebras eiꝰ cũ difficltate moueri cũ dispõe: q̃si ipe sint tra
cte ad inferiora nõ fixe: siẽ palpebre eius q̃ hẽt subet. Et si
tu etiã nõ vidisti infirmũ nisi in illa hora: ⁊ nõ vidisti eũ
ante illud: tũ iste significationes accepte ex pulsu signifi
cãt ẽt significatõez q̃dã sup illud qõ ante fuit. qõ est: q̃a
si illud qõ facit illud fuerit cã supfluitatis fluxus vẽtris:
tũc remãebit sup ifirmũ residuũ paruũ significãs cãm fa
ciẽtẽ illã euacuatõez. Et si accideret ex vigiliis: imaginat
tibi ex pulsu venaꝝ: q̃si sit corda corrigiaꝝ cordata. In eo
aũt cuiꝰ facies est cũ hac dispõe pp ieiuniũ tũ: nõ inuẽit
aliq̃ haꝝ significationũ: q̃ significãt euacuatõez: neqz q̃ si
gnificãt vigilias: ⁊ non fit ꝓnosticatio in eo nisi ex aliis.
nã cã egritudinis ieiunij ẽ cũ ꝑuatõe haꝝ significationuz
ꝓpe: nõ ex ꝑuatõe significationũ que sunt ꝓpe ieiunio: ⁊
plus illo mlt̃ũ: qũ ꝛsideras p̃cruratõe ꝓpe caliditatẽ re
solutẽ: ⁊ nõ declarat tibi q̃ dispõ febris sit ita: qũ si de
clarat tibi q̃ dispõ febris sit hec dispõ: tunc scias q̃ hec
tornatilitas faciei nõ accidit nisi ab hac cã: nõ a cã extrin
seca. ⁊ oz q̃dẽ vt ꝓlõges mozã in tactu eius: ⁊ ponas ma
nũ tuã sup ipm totũ: nõ sup ipm locũ qui tãgit tũ: ſz sup
locũ qui ẽ supior eo etiã. ⁊ ꝛsidera febrẽ manu tua ꝛsidera
tiõe vehemẽti: an sit calida tũ: an iam resoluant etiaz
cũ illo ex substãtia corpis res q̃ sunt: siẽ scintille ignis pe
netrãtes in manũ tuaz qua tãgis infirmũ: ⁊ pnẽiũt puen
tõe mãifesta ad ꝓfundũ eiꝰ. Febriũ eiz q̃ ponũt faciẽ ha
bẽtis eas cũ hac dispõe: in qua significat mozs dispositõ
est hec dispõ. Et narratio haꝝ rex siẽ dixi est difficil. verũ
tamẽ non sunt ex eis que nõ narrant: aut ex eis quoꝝ co
gnitio est difficil ei qui iam vomitꝰ est: ⁊ exercuit se in il
lo. Et mihi quidẽ mltotiẽs psites fuerũt qũ ꝓcessi: ⁊ indi
cauĩ eis res istas: sed ipi ex additiõe facti sunt prõpti sup
cognitionẽ rex quas dicerũt ex editis libris in ꝓnosti
catiõe. qõ est: quia apud illũ qui vidit ⁊ ꝓcessit ⁊ indica
uit eas certificatũ est: qz eax appbẽsio est possibil: ⁊ non
hesitat in illo qũ sit ei difficil appbẽsio illiꝰ rei in ꝓncipio

naz inter quosdã puerorũ: quorũ vnusquisq; alteri similis est vltima similitudine: nõ est possibile distinguere ei qui non videt eos nisi semel. De suis aũt nõ est aliqs sup quẽ depeat illud. Per illud aũt qõ dixi de hoc nõ intẽdi: nisi admonere iuuenes in hac scientia: ⁊ ꝑ qui ex eis nõ viderint infirmos: ⁊ indicaui huiusmõi res. qõ est: quia nõ est tibi possibile vt enũcies: qõ nõ accidit infirmo nisi angustia tũ: imo poteris dicere q; vigilie accidunt ei ꝓpter angustiaz. Erasistrates eniz nõ sciuit q; filius regis fuerit Amans: qñ viderit eorũos: aut cornices volantes: neq; qñ inuẽit pulsũ illi⁹ adolescẽtis significare amorẽ: sic dixerũt quidã. sed ipse nõ significauit id nisi sicut ego significaui semel. qõ est: quia hora qua posui manũ meaz sup facie infirmi: accidit ei vt trãsiret ante eum mulier ex eis que erãt in mãsione sua: ꝗre diuersificatus est pulsus eius statim: ⁊ corrupt⁹ est ordo eius. quãq; parũ tẽporis ꝑtransisset: ⁊ mulier recessisset quaz viderat: rediit pulsus eius ad illud qõ erat per naturã. sup illud aũt qõ diuersificatur de pulsu sm hũc modũ: nõ significat res vna cõis. Et est causa q̃re agitat⁹ anhelit⁹ ⁊ pulsus infirmi. Discretio vero hui⁹ cause ex q̃ agitat⁹ anhelit⁹ ⁊ cognitio eius: oportet vt sit ex istis reb⁹ quas audit infirm⁹: aut quas videt. qõ est: quia illud qõ dicit⁹ coram infirmo: ⁊ facit accidere in pulsu eius diuersitatẽ: nõ est illud nisi ꝓpter agitatõez ex eis que audit. verũtñ ego iam scripsi in illo libro ꝓpriz sed est in ꝓnosticatione. In hac aũt hora oportet vt redeam ad illud sup qõ fui. Illud ergo in cuius via fui est: q; possibile est qñ medic⁹ enũciat multas ex reb⁹ que ꝑterierunt ex reb⁹ que sunt ꝑsentes infirmo: vt miret⁹ de eo. s. qñ narrat huiusmõi res: quaz ꝑmisim⁹ remõorationez. s. vigilias: ⁊ lenitatẽ nature: ⁊ famẽ. ⁊ fortasse difficilis fit enũciatio q; vna earũ singularis sit cã egritudinis: ſ enũciatio q; illa sit vna ex duab⁹ earũ: aut vna ex trib⁹: ꝓculdubio est possibile vt antecedat: ⁊ enũciet de ea sm veritatez: ⁊ illud q̃dez est qõ ꝓuocat illũ: quia audit illud vt laudet ipm dicentẽ: Qũ enũciat illud per illud qõ enũciat inde sm semitaz interrogationis: ⁊ est vt medic⁹ dicat infirmo que est causa tornatilitaris faciei sue: an vigilie superflue: an ieiuniũ fuerit cã. Multotiẽs eniz ei significat infirm⁹ per ambas res simul: quare fit admiratio eius de medico plus: ⁊ fortasse significat vnã earũ. ⁊ miratur de eo etiaz infirm⁹ qñ dicit illud qõ est. Hoc est ergo qõ significat hippo. per sm onẽ suũ: Oportet enim vt tu inq̃ras an vigilauerit homo ille: an lenificat⁹ fuerit vẽter ei⁹ lenitate vehemẽti: an euenerit ei aliq̃d ex fame. Deinde dixit post illud: Et si significauerit aliq̃d ex illis: oportet vt putet de eo: quia est minoris malicie: ⁊ illud ẽ necessariũ qñ melius est vt sit virt⁹ infirmi cũ dispõe in qua nõ cadat ab vna causarũ extrinsecarũ. ⁊ malicia egritudinis etiaz est minor ⁊ facilior: qñ causa liq̃factiõis corpis superflue est vna earũ rerũ: ⁊ nõ est sm egritudinẽ ⁊ maliciã eius. verũ qũ fit possibile vt sit causa in illo causa extrinseca ledẽs corp⁹: ⁊ febris liq̃faciẽs ipm est neẽe vt sit expientia illi⁹: donec sciat⁹ an facta sit facies cuz hac dispositõe ꝓpter has causas in die ⁊ nocte q̃s nunc erat: nam si facies sit facta in hac dispositõe ex aliq̃ causarũ extrinsecarũ tũ: sicut dixi reductio eius ad dispõez naturalẽ erit in die ⁊ nocte. ⁊ si facta est cum hac dispõe ꝓpter cãm in corpore: morat⁹ sm dispositionẽ suaz illaz ⁊ addit⁹ malicia eius. Hippo. ergo inuenit⁹ in eo q; dixit: In oibus rebus: recte inuẽisse. Inquiram⁹ ergo nũc de intẽtione sermõis hippo. s. Si ergo fuerit facies in ꝓncipio egritudinis cuz hac dispositione: ⁊ nõ est tibi possibile adhuc vt significes cum illo per reliquas significationes. qõ est: quia necesse est ex sermõe ei⁹ isto vt sit vna duarũ rerũ: aut vt iste significationes nõ apparean in ꝓncipio egritudis: aut vt illud qõ significat non sit certuz. ⁊ ꝓpter illud non est possibile vt iudicet⁹ ex eis sup res in q̃bus dubitat⁹. Ego aũt dico q; iste significationes non apparẽt semp: neq; si apparẽt significat rem certam. Et ego q̃dem ostendã q; illud fit in expositione mea de eis: postq̃ posuero sermonẽ hippo. qui sequit⁹ hunc sermonem. 12

Et si huiusmodi egritudo triduana fuerit qui precesserũt labores non minus ꝑcũctaberis: ⁊ oia que sunt inquirẽda circa corpus ꝓquirere debes ⁊ etiam circa oculos.

Quod si egritudo iã transierit tres dies ⁊ facies fuerit cuz hac dispositione: tunc oportet vt inquiras de illis reb⁹ q̃s ꝑmisi tibi in questione de eis. ⁊ consideres reliquas significationes in corpore ⁊ oculis.

Hoc nomẽ. s. Principiũ egritudinis: significat initium egritudinis: quum non est latitudo aliqua: ⁊ significat iterũ initium: qũ est latitudo aliqua: sed illa est parua: ⁊ significat cũ istis duobus primũ tempus egritudinis ex tẽporibus post: qõ est tẽpus augmẽti: ⁊ post augmẽtuz status: ⁊ post statum declinatio. In sermõe igit⁹ hippo. Nuper si fuerit facies in ꝓncipio egritudinis cum hac dispositione: nõ significauit qõ horũ tẽporum intellexerit. In sermone aũt suo nunc scilicz q; egritudo iam transierit tres dies: ⁊ fuerit facies cũ hac dispositione: significat significatione manifesta: quia intellexit in sermone suo premisso per ꝓncipiũ egritudinis initiuz cui est latitudo. quod est: quia spacium tẽporis huius initij extẽditur vsq; ad diem tertiũ. Apud hunc ergo terminuz precepit hippo. vt adderet⁹ ad significationes quas dixit: significatio ex reliquis significationibus in quibus dixit: Et non est tibi possibile adhuc vt significes cum illo per reliquas significationes: ⁊ numerauit eas in sermone suo: qui sequitur hunc sermonem ⁊ dixit: 13

Et si lumen effugerint: nolentesq; lachrymas effuderint: atq; foras tanquaz in suffocato ꝓminuerint: aut alter altero minor apparuerit: ⁊ alba eorũ in sanguinea cõmutata fuerint ⁊ tanquam ueneno nigroris uel palloris intus in se fuerint: ⁊ lippitudinez habeant: ⁊ instabiles aut tremuli fuerit: aut extra nimis extiterint: aut intus multuz delituerint: ⁊ tota facies horribilis apparuerit: hec omnia periculosa ⁊ mortalia iudicabis.

Nam si oculi effugerint a lumine: aut lachrymantes inuolũtarie fuerint: aut fuerint torti: aut fuerit unus

corum minor altero: aut eorum alba rubuerit: aut fuerint in eis uene fusce aut nigre: ⁊ fuerit in eis lippitudo: aut fuerint agitati: aut instabiles: aut tremuli aut eminentes: aut profundi ualde: aut fuerit color faciei totius mutatus: tunc oportet ut putetur de istis significationibus omnibus quia sunt significationes male perniciose.

Res communis in omnibus istis accidentib⁹ que narrauit hippo. est: quia sunt extra naturā. Eor vo diuersitas est in hoc q⁹ quedā eor dicuntur esse cōtraria rebus naturalib⁹ valde: sicut dixit hippo. in eis que p̄missa sunt: ⁊ ꝓpter illud dicit de eis: Quia oia sūt significationes male periculose fm semitā: in qua significat sup res naturales. q̄dam eiz eor sunt plus in illo: ⁊ quedam eor min⁹. Oportet ergo nūc vt inqram⁹ cās: a q̄b⁹ accidūt fz sentētiā hippo. Dico ergo q⁹ oculi fugiūt a lumine ꝓpter debilitatē virtutis visibilis: ⁊ debilitas hui⁹ virtutis fit in q̄busdaz horis ꝓpter debilitatē instrumēti eius: sicut illud q̄ accidit in ophtalmia: ⁊ forsan debilitat̄ preter q⁹ eueniat in instrumētis nocumētū horribile ⁊ q̄ est debilitas eius ꝓpter hanc cās est illud significatio q̄ est mortal⁹. ⁊ similr etiā q̄ lachrymant̄: naz si fuerit ille lachryme ꝓpter ophtalmiā que accidit in eis: aut ꝓpē materiā que descēdit ad eos ex capite: tūc illud erit fm diuersitatē cursus natural: ⁊ nō significabūt mortem ꝓculdubio. sed si fuerit ꝓpter debilitatē virtutis: significabunt mortē ⁊ pniciē. Lortuositas vo oculor accidit in eis a spasmo lacertor mouētiū eos: ⁊ q̄ fuerit hec causa in lacertis mouētib⁹ oculos tūc nō significabit illud rem malā: ⁊ q̄ fuerit ꝓpter cām hor nerror que veniūt ad oculos ⁊ ad cerebrū: tūc illud erit significatio pniciei in vltimo. q̄ō est: q̄ lacerti ꝓpinqui cerebro vehementius sentiūt egritudinē accidētez in eo: ⁊ ante oēs lacertos. Fortasse enīz accidit hec causa in lacertis oculor: quos dixit hippo. in hoc sermōe: ⁊ fortasse accidit in lacertis tēporū in q̄bus locutus fuit hippo. in libro iūctrar: Et diminutio vnius oculor ab altero cū diuersitate cursus naturalis est accidēs pniciosuz. q̄ō est: quia significat mortē virtutis regētis oculos. Rubificatō aūt alborum ipor: sicut illa que accidit in ophtalmia: ⁊ ebrijs significat repletiōez cerebri ⁊ meatuū eius: ⁊ multotiēs apostema calidum q̄ō accidit in istis mēbris. q̄ō est: quia effusio sanguinis ad venas que sunt in oculi: ꝓpē quā videnē alba eam rubea: ⁊ est pāniculus ꝛtinēs partē oculi: q̄ nōat̄ cornea: non fuit nisi ab istis duab⁹ cauſ. ſ. repletōe cerebri: aut ab apostemate calido. Et ego q̄dem iam ondi in libro meo de anatomia: q⁹ iste pāniculus ligat omēs alios pāniculos qui sunt in oculo: ⁊ ostēdi item q⁹ extremitas asimach. i. nerui obtici aduēit huic loco ab oculo: cū eo q̄ō ē in eo ō venis. Et iam ostendit hippo. ostēsiōe mānifesta quid intellexit per sermonē suū: Aut rubent alba eor: illas venas in eis que scripsit post illud: naz ipse dixit: Aut si fuerint in eis vene fusce: aut nigre. ⁊ hoc q̄dem accidēs ꝓculdubio est pniciosuz. q̄ō est: quia vene que sunt in oculis apparēt rubee: aut ꝓpter repletionē sicut dixi: aut ꝓpter apostema calidū in cerebro. Sed fuscitas ⁊ nigredo accidūt in oculis q̄ infrigidantur: ⁊ non infrigidant̄ nisi q̄ accidit eis mors: ⁊ ꝓpter illud isti colores semp̄ significāt pniciem. Liptitudo aūt accidit sicut iam sciuisti pp cām in instrīs que sunt in oculis: sicut illud q̄ō accidit in ophtalmia: ⁊ in egritudinib⁹ alijs ex egritudinib⁹ oculi: ⁊ nō significat illud timorē. ⁊ accidit etiā illud pp debilitatez virtutis natural⁹ regētis: q̄n nō pōt digerē cibū qui venit ad oculuz. q̄ō est: q̄ nos ondim⁹ q⁹ lippitudo ē supfluitas cibi: cui⁹ digestio n̄ rectificat̄. vez neēe est ne fit possibile in egritudinib⁹ ophtalmie vt rectificet digestio cibi q̄ veit ad oculū: pp multitudinē hūiditat̄ effuse ad oculos ecōtrario cursus nālis: ⁊ pp egritudinē accītez in instrō oculi. verūtn̄ q̄n est minutio nutrimēti ⁊ p̄uatio ei⁹ mānifesta: significatio illi⁹ est submersio oculor: ⁊ tūc iam destruit oio vt fit cā in b̄ ut accidat lippitudo multitudo hūiditat̄: ⁊ fmāet vt fit cū illo debilitas virtutis trū. ⁊ nō fit illa debilitas parua: imo mlta valde: ita vt nō sit possibile virtuti cibū digerere q̄ ꝓueit ad oculū fm vehemētiā partuitatis ei⁹. Oculi aūt agitati sūt quor mot⁹ ē sp. significāt aūt aut maniā aut tremorē lacertor oculos mouētiū. ⁊ ista duo accītia sunt q̄n accidūt in huiusmōi egritudine: in q̄ est fmo nr: significāt pniciē. q̄ō ē: q̄ mania q̄n est cuēt⁹ eius pp p̄uatōez hūiditat̄ est mala valde. Tremor etiā accidit pp siccitatē humor: q̄ n̄ brīt mūdificatiōez oio. ⁊ hippo. q̄dē vituperauit oculos eminētes ⁊ submersos valde. verūtn̄ oculi eminētia q̄iq̄z fit in p̄ncipio egritudis: ⁊ ꝓpe in eo q̄ vomit pp cibū multū quē assumpsit: aut vinū multū q̄ō bibit. Profūdatō vo valde n̄ accidit in p̄ncipio egritudis. ⁊ pp illō n̄ dixit hippo. aliq̄ō hor duor in p̄ncipio fmōis sui: q̄n dixit naslz acutū ⁊ oculos submersos: ⁊ n̄ dimisit dicē oculos eminētes: in fmōe suo p̄mo: nisi q̄n ipi n̄ videt̄ cū hac dispōe in facie signāte mortē. q̄ō ē: q̄ ipossibile ē vt sint eminētes oculi sil⁹ ⁊ submersi. valde vo submersos pretermisit dicē: q̄n illō nō accidit in oculi in p̄ncipio. Et dehippo. quidā existimāt in b̄ q⁹ dixit: eminētia oculor q⁹ sit ꝛti⁹ ei in illo q⁹ pcessit de fmōe suo. q̄ō est: q̄ q̄n ascessit ⁊ locut⁹ ē in facie significāte mortē q⁹ nasus ei⁹ fit acut⁹ ⁊ oculi submersi: voluit vt redirz ⁊ discernez illō: ⁊ nūerauit illō cū significatōib⁹ q̄ appēt post diē tertiū. deinde p̄parat in fmōe suo: Aut fuerint eminētes. Et ego exponā q̄d videt̄ eē illō q̄ō intēdit in b̄ fmōe suo: postq̄ posuero totū fmonē ei⁹ fm hūc ordinē. ſ. Si egritudo trāsierit tres dies: ⁊ fuerit facies cū hac dispōe: tūc oporz vt q̄ras de reb⁹ q̄s p̄mīsi tibi in q̄ōe de eis. ⁊ ꝛsidera reliq̄s significatōes in toto corpe ⁊ in oculis. ⁊ significatōes q̄ apparēt in oculi sunt vt fugiāt a lumīe: aut lachrymāt̄: aut torq̄ant̄ aut minorent̄ vn⁹ ab alto: aut videāt̄ alba eor rubea: aut sūt in eis vene nigre ⁊ fusce: aut appeat in eis lippitudo: aut agitēt̄: aut sint eminētes: aut submersi valde: aut color faciei toti⁹ cū illo ēt fit mutat⁹. Iste nāq̄z significationes oēs sūt male ⁊ pniciose: ⁊ n̄ vidi illō nisi ī facie q̄ dixim⁹. Scias ḡ q̄ est significatio magna sup mortē. fm ḡ hāc intētōez vī mihi q⁹ hippo. nūerauit cū significatōib⁹ q̄s possibile ē appere in facie significāte mortē eminētiā oculor: q̄tuis ipossibile sit vt accidat illō in ea: q̄n hippo. nō intēdit distīguē accītia q̄ accidūt in facie significāte mortē trū: fz distīguit ēt significatōes significātes pniciē: q̄ appēt in facie. ⁊ pp illō dico q⁹ q̄uis sit ipossibile vt accidat ī facie significāte mortē aliq̄ō hor accītiū q̄ dixit: ⁊ nō illō trū: imo plima eor. nō ē fmo hippo. Sdicēd⁹: q̄n intētō ei⁹ ē vt loq̄t̄ in oib⁹ significatōib⁹ mal⁹. Et tu q̄dez recte potes scire q⁹ ipe ꝛcte inuēit: sic dixit in fmōe suo. ſ. Et n̄ ē tibi possibile adhuc ut significes cū illo p reliq̄s significatōes fz hūc modū: ⁊ vnūquodq̄z hor accītiū q̄ dixit sūt vl⁹: aut n̄ appeāt ī p̄n⁹ egritudis: aut si appēt nō significēt ꝓculdubio pniciē: naz si tu ꝛsideres vnūquodq̄z hor p se: inuēies hūc fmōez in fine certitudis. Inde ē q⁹ accidit multotiēs vt fugiāt oculi a lumīe in p̄n⁹ egritudis

ppter multitudinē vini: ⁊ etiā ppter vehemētiā vomitus ⁊ similiter etiā qñq; accidit vt lachrymētur ⁊ torquean tur: ⁊ emineāt aut rubeāt vene que sunt in eis: sed muta tio venaꝝ que fit in eis ad fuscedinem vel ad nigredinē: non accidit eis in pncipio egritudinis: neq; submergunt oculi in principio. s. submersiōe vehemēti: neq; accidit in eis lippitudo: sed fiunt necessarij ad minus tres vies aut quattuor. 14

OPortz etiā uidere quid de oculis in somno uideat. si eniz sola alba uideātur subclusis palpebris: nec solu tio aut per se aut per catarticū precesse rit: neqz ex consuetudine hoc euenerit: mortis signa timebis.

OPortet autez ut consideres illud quod apparz de interioribus ocu loꝝ in hora somni: naz si apparet aliqd ex albis eoꝝ palpebris subclusis: dein de non fuerit illud a solutiōe: aut potu medicine: ⁊ non fuerit in eo de cōsuetu dine eius ut dormiāt eius oculi cuz illa dispositione: tunc illud est significatio perniciosa ualde.

HAm exposuit hippo. sermonē suuz. s. qō apparet de interioribus oculoꝝ in hora somni in sermōe suo. s. si apparet aliqd ex albis eoꝝ palpebris sub clausis. ⁊ addit in certitudine huius sermōis sermonē su um scilicz: deinde non sit illud a solutiōe: aut a potu me dicine solutiue. Et oportz quidē etiam vt nos ad illud ad damus: aut similiter a causa alia: cuius virtus fit hec vir tus. Et ego quidē sum aggregans intētionē huius sermo nis in suma vna. Dico ergo q̄ hoc accidēs accidit a debi litate virtutis mouētis palpebrā: ⁊ est interficiēs si non fuerit euentus eius a quibusdā causis extrinsecis: sed in digent cause extrinsece in faciēdo venire hoc accidēs vt cōsecute sint de vehemētia virtutis sue vt psternāt virtu tem ⁊ mollificāt eam: sicut solutio vel diaria: ⁊ potio me dicine solutiue: ⁊ tediū: ⁊ angustia vehemēs: ⁊ vigilie: ⁊ priuatio cibi: ⁊ pcessio sanguis supflui: ⁊ relique euacua tiones ptrāseūtes ēztitatem equalem. Sup illud aūt qō paulo ante dixi: q̄ hippo. intētio est vt numeret oēs egri tudines pniciosas: exceptis illis que in facie apparēt tan tuz: significauit cum expositōe in hoc sermone: vbi dixit: Deinde non fuerit illud a solutiōe: aut a potu medicine solutiue. qō est: quia antecessit ⁊ excepit in sermone suo in facie significāte mortez: vbi dixit: Aut lenitur vēter ei⁹ lenitate veberūti. Sermo eiz eius Lenit vēter eius: cōis est solutiōi ⁊ fluxui vētris: qui fit a medicine solutiue po tu. verūtamē in hoc sermone qū incipit inceptiōe secūda cuz determinatōe accidētium pnecātium addidit vnicuiq; exceptionē: que oportet vt excipiat in eo: ergo necessario facit illud. 15

ET si palpebre inuerse fuerint: aut liuide siue labra similiter fuerint liuida: aut nares distorte: his signis si ue solis: siue cum pdictis mortem pri mam iudicabis.

ET si palpebre inuerse fuerint: aut fusce: aut liuide: aut fuerint labia ⁊ nasus cum illa dispositione cum qbus dam illoꝝ signoꝝ reliquoꝝ: tunc opor tet ut scias q̄ infirm⁹ est ppiqu⁹ morti.

IN pluribus quidem scripturis fm hoc inuēitur inceptio huius sermonis scripta: ⁊ inuēitur etiaz in quibusdā eoꝝ loco inuersaꝝ spasmate. ⁊ illud quod significat hec dictio. s. spasmate est cōtractio: sicut quod accidit mēbris illis quibus aduēit frigus: ⁊ illud quidē accidēs significat mortē mēbroꝝ: aut frigus ipoꝝ ⁊ similiter etiā liuiditas. Inuersatio aūt palpebraꝝ signi ficat spasmū: aut mollicie vnius duoꝝ lacertoꝝ q̄ coopi unt oculos: ⁊ ambe ille egritudines interficiūt infirmuz: qñ reliqua signa significāt simile illi⁹. Et significauit sup hoc hippo. in sermōe suo cuz quibusdā illoꝝ signoꝝ que dixit q̄ nō sufficit solū in significatiōib⁹ sup mortē. 16

BOnum est egrū inuenire iacentez in latere dextro aut sinistro: ⁊ ma nus ⁊ pedes ⁊ ceruicē nō ut in spasmo distensa: ⁊ totuz corpus in sua positiōe flexibile ⁊ mime rigiduz: que habitudo sanis est familiaris ⁊ amica: ⁊ iacere in modum sani est melius.

ET oportet ut inuēiat medic⁹ infir mū iacētez sup unum latezꝝ suoꝝ scilicz dextrū uel sinistrū: ⁊ man⁹ eius ⁊ pedes ⁊ ceruicē flexibiles parū: ⁊ cor pus eius totum in sua ppāratiōe humi dum: quoniā plures sani non iacent in somno nisi cum hac dispostiōe. ⁊ lauda bilior quidem decubitus est qui sanoꝝ decubitui est similis magis.

SErmo iste est significatio q̄ hippo. determīauit in isto suo sermōe: in cuius via sumus signa pni ciosa. qō est: quia tu inuenis eum in hoc sermōe narrare signa que apparēt in toto corpore: ⁊ nō incepit in illo inceptiōe secunda: sed cōtinuauit illud cum eo qō precessit de sermone suo. qō est: quia pcessit: ⁊ dixit in ser mone suo In facie: significāte mortē: quia oportet vt cōsi deres reliquas significatōes in corpore toto: ⁊ in oculis. Et numerauit post illas reliquas significatiōes in corpo re vnā cum vestigio alterius. sermo aūt eius iste: Et opor tet vt inuēiat medicus infirmū in hora qua ingredit sup eum iacētem sup vnuz duoꝝ latezꝝ eius: non sup dorsum ipsius: sicut qui habet mollicie: nō fit nisi significatio lau dabilis: qñ significat vehemētiā virtutis retinētis corp⁹ ⁊ figētis ipm cum lacertis: sicut significatio sup debilita tem virtutis huius est vt nō inueniat infirmo esse possi bile iacere sup vnum latezꝝ suoꝝ. Et hippo. quidē inuenit in sermone suo illo rem cōem in eo. s. sermo eius: Quoni az plures sani nō iacēt in sōno nisi cum hac dispōe. ⁊ ma nifestum est q̄ oportet vt inueniat infirmū medic⁹ iacen tem fm hunc moduz in hora in qua ingreditur sup eum. oportz eiz vt intelligas illud ab eo ēztis nō dixerit illud.

quod est: quia nō absoluit sermonē suum. ⁊ dixit: Et oportet vt inueniat infirmū iacētem sup vnū duorū suorū latex: sed addidit ad illud remēorationem medici. deinde dixit post illud: Et oportet vt sint manus ⁊ pedes ⁊ ceruix duplicata pax. De ꝯsuetudine nāq; plurū sanorū ē vt iaceāt in sōno cū hac dispōe. ⁊ q̄dē cōprehēdit p fmonē suū sicliq; Plures sani rē aliā qua in ꝓnosticatōe fit inuariātū: cōseruatōe cui⁹ indiges sp: q̄ruis dimittat remēorationē ei⁹ in aliq̄ horam. ⁊ est: q; qō in ei⁹ venis cū eo ē ꝓpius vni cuiq; ifirmorū sine alio. Nō g̃ oꝝ vt ponas ꝯsiderationem tuā ad id cōem. qō est: q; nō oꝝ qñ vides ifirmū iacētē in sōno: sic de ꝯsuetudine plurū sanorū ē: vt laudes decubitū ei⁹: ⁊ qñ tu vides decubitū ei⁹ diuersū ab illo: nō oꝝ vt tu vituperes ipsū: q̄ruis sit significatio mala: imo indre ⁊ cōsidera an de ꝯsuetudine ifirmi cucurrerit vt iaceat in sōno cū illa figura: nā si fuerit ita nō erit significatio vituperabil'. Sermonē vo suū. s. corp⁹ ei⁹ totū in ꝓparatōe sua būidū posuit pp corp⁹ extēsum siccū. qō est: q; man⁹ ⁊ pedes oꝝ vt sint duplicabiles pax: ⁊ toti⁹ corpis etiā oꝝ vt sit decubit⁹ fm hūc modū. s. vt sit figura eius lōginqua ab extremitatib⁹. Figure āt decubit⁹ trāseūtis eq̄litatē sūt in qb⁹ est totū corp⁹ tēsum in vltio tēsiōis: ⁊ ille in qb⁹ man⁹ ⁊ pedes ⁊ os dorsi: cui⁹ pars sūt spōdiles colli: sūt duplicata in fine duplicatōis. Et figure quidē decubit⁹ trāseūtis eq̄litatē accidūt: qñ tēdūtur nerui tēsiōe vehemēti: sicut ostdaꝝ in libro meo de motib⁹ lacertorū. Media aūt inē has figuras egressas ab eq̄litate nō est extēsa penitus: ⁊ ꝓpter illud notauit eam hippo. būidaꝝ: qñ de aptitudīe corporū būidorū nō est vt extēdant'. 17

Q Uia non est signū laudabile egrū suppino corpore iacere brachijs frigidis ⁊ pedibus.

I Acere āt infirmū sup ceruicē suā cū tēsiōe manuū suarū ⁊ pedū suorū: ⁊ colli sui: est miorīs laudis q̄z illud.

I Ste decubit⁹ nō peīt⁹ laudat': ⁊ pp illud nō oꝝ vt dicat' q; ē miorīs laudis. qō eīz oīo laudabile nō est: nō est necīuz vt dicat': q; ē miorīs laudis. Et hippo. q̄dē significauit q; iste ōcubit⁹ nō est laudabil' oīo in fmōe q̄ seq̄t' hūc fmonē: ⁊ ē fmo ei⁹: si eingilauerit ⁊ ōscēderit in lecto suo vsus pedes suos: tūc illud est deteri⁹. qō est: q; sermo in hoc decubitu q; ē deterior significat q; decubit⁹ q̄ est ante est malus. Et mihi q̄dez videt' q; iste spēs ōcubit⁹ sūt medie inter laudabilē ⁊ vituperabilē: q; vtus earū nō est magna: neq; in significāda sanitate: neq; in significāda morte: sed aut sunt medie inter istas spēs decubit⁹: aut declināt ad vnā duarū extremitatū declinatōe parua: ita vt sit possibile ei q̄ loq̄t' in eis sermone nō exq̄sito: vt cōparet eas cū duab⁹ extremitatib⁹ suis: sicut fecit hippo. in hoc loco in sermone suo. s. q; iste decubit⁹ ē miorīs laudis q̄z decubit⁹ pm⁹: ⁊ decubitus qui seq̄t' eū est deterior eo. Et oꝝ vt sis suās qō dixi. ⁊ est q; oꝝ vt ꝯsideres ne sit decubit⁹ infirmi sup collū suū curres in ꝯsuetudine ei⁹: nā si fuerit res ita: ⁊ ifirm⁹ nō respexerit medicū ingrediētē super eū: tūc nō erit rectū vt estimet' q; ille ōcubit⁹ sit meli⁹ inter laudabilē ⁊ vituperabilē sed oꝝ tūc vt ipm numeres in spēb⁹ decubit⁹ laudabil'. ⁊ si nō fuerit de ꝯsuetudine infirmi decūbere fm hāc figuram: ⁊ fuerit honorās medicuz qui ingredit' sup eū vehemētis verecūdie ex eo: tūc nō est significatio laudabil': ⁊ plus illo si infirm⁹ natura fuerit verecūdus: ⁊ pp b oꝝ vt dicat' in hoc ōcubitu: q; ē medi⁹ int' laudabilē ⁊ vituperabilē in seipo. eius aūt postremū declinat ad ōtuas extrēitates fm naturā infirmi. 18

E T si repente se a capite lecti ad pedes iactauerit: maluz non esse dubitabis.

Q Uod si euigilauerit: ⁊ precipitauerit se a loco suo uersus pedes suos: illud est deterius.

S Icut decubit⁹ sup lat⁹ ꝯseq̄tur aliquā opatiōuz similr etiā ⁊ decubit⁹ sup colluz: sicut iacēt oēs. ⁊ ꝓpē illud qñ ꝓiicis cadauer sup latus suū: cōuertit' ꝓculdubio aut sup faciē suā: aut sup collū. ⁊ similiter si figurauerīs ipz figura in qua tēdit ad supiora: cadit ⁊ descēdit vsus pedes: ⁊ ꝓcipitatur. Necessario igit' dicit hippo. in hac significatōe quia est mala. qō est: q; significat mortē virtutis: que tolerat corpus. 19

E T si pedes nudos: ⁊ tepidos inueneris: ⁊ inordinate cuz laboze ceruicem atqz pedes iactauerit: pessimum est: ⁊ angustie signum.

Q Uod si inuenīat' cuz illo: ⁊ pedes eius sint discopti: ⁊ non sint calidi valde: ⁊ iactat pedes suos ⁊ ceruicē suam cum dispositōe diuersitatis ⁊ agitationis: tunc illud malum est ꝓpterea: quia significat angustiam.

Q Uam rectius est illud quo determiauit hippo. sermonē suuz in additōe sua. s. Et nō sint calidi valde. qō est: q; infirm⁹ cogit' in febrib⁹ acutis valde discoopire pedes suos: qñ accēdūtur cū accēsiōe reliquorū mēbrorū. Qū ergo nō est dispositō febris hec dispositio: ⁊ inuēis infirmuz detegere pedes suos: tūc illud est significatio sup molestationē infirmi: ⁊ q; hēt angustiaz. ⁊ si inuēis eū etiā figurare man⁹ suas cū ceruice sua ⁊ pedib⁹ suis fede: sicut dixit hippo. in eis que ꝓmissa sūt. s. vt videas ista mēbra ꝓiecta cū dispōe agitatōis ⁊ diuersitatis: tūc scim⁹ q; illud est significatio mala. qō est: q; significat angustiā: sicut dixit hippo. Et hoc nomen angustia scilicz significat q; infirm⁹ cū oīb⁹ suis figuris ledit': q̄b⁹ decūbit ⁊ pmutat' semp de figura ad figurā. At qñ inuenis infirmū iacētē: sicut dixi: ⁊ videris eū mutare semp figurā in qua iacet: ⁊ man⁹ eius ⁊ pedes ipius iactari cum dispositōe diuersitatis ⁊ agitatiōis: ⁊ situs ceruicis eius sup puluinar ineq̄lis: tūc scias q; hēt angustiā: aut ꝓpter cām quā inuenis in ore stomachi: aut ꝓpē debilitatē virtutis sue. Postq̄ aūt cognoueris etiā in illo volūtatē infirmi: cōsidera ne sit ex mollib⁹ per naturā: qui terrētur ex oīni cā q̄ accidit eis: q̄ruis sit parua valde ⁊ debil'. 20

E Et si eger iacuerit deiecta ceruice ⁊ aperto ore.

E T ex significatiōibus mortis est q; dormiat infirmus ore aperto ipsius semper.

Q Uod dormiat ifirm⁹ ore apto suo sp: qñ nō accidit illō ab extrīseca cā sīc ex solutōe: aut medicina solutiua: aut re alia cui⁹ vt⁹ sit b vtus: tūc illō

est ex debilitate ꝗtutis mouētis lacertos qui apiūt os: ⁊ claudūt ipm sicut dixi ante in lacertis qui mouēt palpebras. Lertio ꝗdez scripturaꝝ ꝗbus scribit iste sermo est hec scriptura: ⁊ fm hoc inuēim⁹ eum scriptū in ꝗbusdaz scripturis antiquis: ⁊ inuēimus euz scriptuz fm diuersitatem eius qō scripsimus eum: sicut illud qō inuēitur scriptū in descriptiōe Diascoridis: fm hūc modū: Et ex significatiōib⁹ malignis vel prauis est: vt sit infirm⁹ ore apert⁰: ⁊ vt dormiat semp. In hoc aūt sermōe sunt due significatiōes: quaꝝ vna ē oris aptio: ⁊ altera assiduitas sōni. At hippo. quidē iam ondidit in hac significatiōe secunda: quia est mala: ꝗtuis non fit os cū ea dispositōe apertum in libro aphorismoꝝ: vbi dixit: Sōnus ⁊ vigilie qñ vnūquodq; horꝝ ptrāsit ꝗtitatē equalem: tūc illud est malū. ⁊ melius ꝗdem est vt simus cōtenti per illud qō non voluerit narrando os aptum nisi cum sōno. nos enim non inuēimus illud accidere fm plurimū nisi apud sōnum. ⁊ si inueneris iterū apire os suum pter sōnum: tūc scias q; illa significatio sup malā dispōez magna est. 21

Et ꝓiecta ceruice pedibusq; tortis.

Et ut pedes eius ipo iacente super ceruicē suam sint duplicati duplicatione uehementi ⁊ retorti.

Inuenit in ꝗbusdā scriptur] loco Duplicati duplicatōe vehemēti: separati separatōe vehemēti Et iste ꝗdez decubit⁹ est malus: q; significat pmixtionē ratōis infirmi. qō est: quia tu non inuenis aliquē cuius cōsuetudo cucurrerit vt iaceat in sōno cum hac figura. ⁊ si tu scripseris hunc sermonē fm q; scripsim⁹ eum scilicz duplicati duplicatiōe vehemēti: tunc illud iterꝝ est decubitus malus: qñ est extraneus: qñ forsitan non inuenitur aliquis horꝝ hoc efficere. 22

Et si super uentrez preter solituz iacuerit: malum est ⁊ alienatiōez significat: siue dolorem uentris.

Omnus aūt infirmi sup uentrem suū preter q; iam curreret ꝓsuetudo eius in sanitate ipius ut dormirz super uentrē suū: tūc illud est significatio mala. qō est: qa significat pmixtionē ratiōis: aut dolorē in partibus uētris.

Inuēim⁹ aūt hippo. fecisse remōoratiōez in omnibus istis sermōibus semp cū discretiōe: cuz qua oportet discernere eos vt distinguat per illud inter illud in quo currit ꝓsuetudo ifirmi: ⁊ inter illud quo nō currit eius ꝓsuetudo. qō est: quia dormire sup ventrē preter q; cucurrerit ꝓsuetudo cum eo significat aut pmixtionē ratiōis: sicut decubitus qui est ante istum: aut dolorē qui est in partibus vētris. qō est: qz tu inuēis mltos ex eis qui habēt dolorē: in vētre suo eligere apud sōnuz hanc figuram. 23

Et si in augmēto egritudinis repēte surgēs steterit: malū in omni acuta egritudie: ⁊ pessimū ē in piplemonia

Et infirmi saltus ad sedēdū in hora status egritudis sue est malus valde in omibus egritudinib⁹ acutis: ⁊ deterior est qui fit in periplonicis.

Qui habet piplemoniā: sentit in pectore suo ⁊ in pulmōe suo cōstrictionē vehementē qñ dormit sup ceruicē suaz: ⁊ qñ sedet anhelit⁹ eius est melior. qō est: quia partes pectoris que sūt in anteriori parte eius cadūt sup dorsum qñ dormit sup ceruicez: quare accidit inde vt ꝓstringat pulmo: ergo nō ingredit ad ipz ex aere ꝗtitas: qua fiat sufficiētia in enētatōe cordis. In reliqs aūt egritudinib⁹ sessio infirmi est mala in hora status: ergo oportet vt cōsideres illud in cōsideratiōe vehemēti. Hippo. enim nō excepit in sermōe suo: significatio mala valde in vanuz. qō est: quia egritudo facit accidere in hac hora ꝓprie quietē ⁊ trāquillitatez ꝓpter vehemētiam sui laboris. ⁊ si intēdit aliqs mouere ipm in hac ira scit inde: ⁊ fit super euz prauus. Qū ergo accidit cōtrariū illius ita vt infirmus saliat ad sedēdū in hora status egritudinis sue: tunc oportet vt scias q; illud est significatio mala sup difficultatē anhelitus eius: aut super angustiā aut super permixtionem rationis. 24

Rendere dētib⁹ in febrib⁹ pter solituz: neqz a puero: mortē uel maniam significat. qō si frendeat cum insania: mors sequitur uicina.

Tridor aūt dentiū in febre eius: cui nō fuerit ꝓsuetudo illa a puericia sua: est significatō manie ⁊ mortis. Oportet ergo ut antecedas: ⁊ iudices illud: qō timet sup infirmuz de utrisqz rebus simul. Naz si facit illud qō facit inde iaz rōe eius pmixta: tūc illud significat q; eius pnicies iam apropinquat.

Tridor dentiū accidit quando mouētur lacerti: qui sunt in tēporibus ⁊ mādibulis motu spasmi Ex hominibus enim accidit illud ꝓpter causam que accidit in lacertis tñ: aut in pncipio generātiōis corporis: aut in fine eius ꝓpē aliquā causaꝝ. ⁊ ex eis est cui accidit illud: qū origini ventoꝝ accidit nocumentuz: ex quo possibile est accidere neruis qui ex eo oriūtur spasmum. Et oportet ꝗdem vt scias q; in creatiōe cuiusq; mēbroꝝ in vnoquoq; corporꝝ est ꝓpetas que est ꝓpria ei ⁊ ñ alij: ⁊ iaz narrati illud in libris alijs fmōe amplo vltimo. In hoc aūt libro sufficit mihi vt enūciem illud cū sūma vna: ⁊ rogo gētes vt hanc sūmā seruēt ⁊ mēorie cōmendēt in omibus horis: ⁊ nō mirent ex hoc si euenerit origini nerꝝ nocumētū in horis diuers in corporibus multis: vt accidat inde tremor ⁊ spasmus in diuersis lacertis: nam sicut vides cōpositionē quorūdam corporꝝ cōpositionez bonam: ⁊ quorūdam corporꝝ cōpositiōez malā ab initio generatōis eorꝝ: ita vt quedā eorꝝ sint velocis cursus: ⁊ super quedaz eorꝝ fit erectio difficilis. ⁊ similiter inuenis ea diuersificari in debilitate ⁊ fortitudine in reliqs mēbris similiter etiā inuenis ad quoādam hominū pedes ꝓperare nocumētū ex ꝗlibet causa. ⁊ ꝗbusdā eorꝝ accidit illud in volis manuū: ⁊ ꝗbusdā in oculo: aut in capite: aut in aliquo mēbroꝝ reliquorū fm cōpositiōez cuiusq; corporꝝ a principio sue generatiōis. Non est ergo mirum si sint lacerti mouentes oculum debiles in quibusdam corporibus: ⁊ in quibusdam eorum lacerti mouentes mandibulas: ita vt accidat per illud istis vt strideant dentes

eorꝫ in horis omnibus ex qualibet parua cã: q̃ accidit eis: ⁊ accidit illis vt moueãt oc̃los suos motu freq̃nti. quod est:qꝛ stridor dẽtiũ p naturã est cõsilis cause q̃ accidit in oculo ⁊ lacert] suis a p̃ncipio creature:qñ nõ ẽ possibile bñti hãc cãm vt figat̃ ictu oc̃li:ſz mouet̃ ſp motu tremuloso. Spasm⁹ aũt accidẽs in lacert] mãdibulaꝫ in febre ꝓpẽ nocumẽtũ qõ ingredit̃ sup cerebrũ est filis cãe q̃ accidit in lacert] oc̃li:in q̃ dixit hippo.in eis q̃ sũt p̃missa:q̃ oc̃li sũt in ea agitati.qõ est:qꝛ receptio nocumẽti accidẽtis in cerebro ꝓpat in q̃busdã corꝑibus ad lacertos mẽti ⁊ timporꝫ: ⁊ ad lacertos q̃ sũt in mãdibul'. Necio igit̃ dixit hippo.q̃ h̃ accidẽs significat maniã ⁊ mortẽ: ⁊ sermo eius mania ẽ eq̃lis sermõi suo: ac si diceret:ratiõis vehemens p̃mixtio. Jn significatõe aũt mortis cã est nocumẽtũ ingrediẽs sup cerebrũ:verũtamẽ ex eo de quo q̃rit ẽ sermo ei⁹ q̃ h̃ accidẽs significat maniã: deinde sermo ei⁹ post illud.s.si faceret illud qõ facit inde rõe ei⁹ iam p̃mixta:tũc illud significat q̃ eius mors ꝓpinq̃t iam.Manifestũ est igit̃ q̃ si stridor dẽtiũ significat maniã:nõ solũ tũc nõ est possibile vt q̃escat qñ accidit mania:ĩmo oportet vt vehemẽs fiat ⁊ fort]:⁊ h̃ est qõ mihi videt̃:qꝛ est intẽtio hui⁹ sermõis:quẽ dixit hippo.q̃ stridor dentiũ accidẽs in eo: de cui⁹ ꝓtectudĩe nõ est a p̃ncipio sui esse:est significatio manie:q̃ accidit in eis que sũt post. ⁊ si inuẽis cũ infirmo duo accidẽtia simil'.s.maniã:⁊ stridorẽ dentiũ:tunc scias q̃ ei mors aꝓpinq̃t valde. Per sermonẽ igit̃ suũ primus non voluit nisi qñ tu vides infirmi dẽtes stridere:p̃ter q̃ ei⁹ ratio sit iaꝫ p̃mixta: tũc scias scia absoluta q̃ illud est significatio manie ⁊ mortis. Per sermonẽ suũ secũdũ voluit hãc intẽtiõeꝫ quã dicit:Qñ vides ifirmi p̃mixte rõis dẽtes stridere:tũc scias q̃ ei⁹ mors iaꝫ aꝓpinq̃t valde: ⁊ illud significat fmo ei⁹.s. illud significat valde qõ est: qꝛ ei⁹ mors iam aꝓpinq̃t:qñ ipse enũciat in fmõe suo in p̃ncipio vel p̃mo q̃ illud accidẽs significat mortẽ: ⁊ addidit cũ illo fmõe valde: ⁊ dixit Illõ ẽ significatio q̃ ei⁹ mors iã aꝓpiq̃t:volẽs q̃ ñ tardat̃:ſz festiat valde. 25

SJ in egro corpore fuerit antrax aut carbũcul⁹: siue p̃cesserit: siue egritudini supuenerit: opus est attẽdere. Q; si exsiccat⁹ fuerit: ⁊ colorẽ uiridẽ uel citrinũ uel liuidũ p̃tulerit: mortez dicit proximam.

ET qñ fuerit in corpore infirmi ulcus: aut antecedẽs egritudinẽ suã aut euẽiẽs in hora egritudinis sue: tũc oportet ut cõsideres ipm.qõ est:qa qñ infirmi esse ꝓuertit̃ ad pnicie: tũc ulcus illud fit ante mortẽ eius siccũ:aut cum liuiditate: siue uiriditate.

SJccitas ãt vlcer] erit pp debilitatẽ vtut] q̃ corp⁹ nutrit.color vo ei⁹ nõ est vn⁹ in hoib⁹ oib⁹:ſz diuersificat ſz diuersitatẽ corporꝫ in hũoribꝫ:quorũ vnusquisq̃ vincit in eis:⁊ fm q̃ntitatẽ nocumẽti accidit in vnoquoq̃ eorꝫ. qõ ẽ: qꝛ vincẽs in corpe qñ est hũor q̃ est ex genere cholere: ẽ color citrin⁹: ⁊ qñ vicẽs est hũor melãcholic⁹:aut est color viridis:aut liuidus. ſz fmo ei⁹ in h̃ loco:viridis: nõ ẽ color citrin⁹:ſz color q̃ intelligit̃ ex hoc noĩe.dixit.n.in eis q̃ p̃missa sũt q̃ color viridis qñq̃ dicit̃ de citrino: qñq̃ dicit̃ de colore zinario vel ziniar.i. colore beruginoso. ⁊ pp illud notant q̃dã colorẽ sulfur] colorẽ viridẽ. Nocumẽtũ vo accidẽs in corpe qñ est magnũ facit enẽire calorẽ liuidũ:qñ h̃ color ẽ ꝓpinqu⁹ colori nigro.⁊ qñ est paruũ:facit accidẽ colorẽ citrinũ: aut viridẽ. ⁊ pp illud scripserũt q̃dã alij hũc sermõeꝫ fm hãc filitudinẽ:nã vlcus illud fit ante mortẽ ei⁹ siccũ cũ citrinitate.⁊ scripserũt ipm q̃dã alij fm hũc modũ:nã vlc⁹ fit ante eius mortem siccum cum viriditate. 26

MAnuũ nobilitatis signa sic p̃notabis:in febre acuta: in piplemonia ⁊ in phrenesi nõ uera: ⁊ in capitis dolore: si manus ad faciẽ tulerit tanquã qlibet p̃ositurus:uel q̃si collectur⁹ aliquid hac illac quesierit:uel de uestibus q̃si pilos euulserit:uel q̃si festucas de pariete decerpserit:pessimũ est ⁊ mortale.

QE esse aũt motus manuũ hoc est qõ te scire oportz q̃ ipe in febrib⁹ acutis ⁊ periplemonia ⁊ in phrenesi ⁊ in dolore capitis qñ sunt mote uersus faciẽ:quasi uenet̃ cũ eis aliqd:aut colligat surculos: aut euellat cũ eis de pannis uillos: aut auferat cuz eis de parie aliquid: tunc totum illud est malum ⁊ mortale.

MOtus manuũ.s.eaꝫ opatio quã in h̃ fmõe dixit: accidit ex imaginatiõe filij ei qõ imaginat̃ ille in cui⁹ oc̃lis aqua cõgregat̃: ⁊ estimat q̃ res q̃s videt inter hũiditatẽ grandineã ⁊ tunicã corneaz: q̃ coopit pupillã sũt deforis: qñ cõsueuit in hora sanitatis sue videre res in aere coram oculis suis. fil'e etiã huic intuẽim⁹ his accidere:quos dixit hippo.in fe.acutis:⁊ periplemonia:⁊ in phrenesi:⁊ dolore capitis.qõ est:qꝛ estimãt ipsi videre res deforis:⁊ ipse nõ sunt nisi intra oc̃los ipoꝫ. Jam enim oñdim⁹ q̃ lumẽ visibile lucidũ est fil'e humiditati subtili clare simili valde albugini oui: qua fit inuauẽtũ in custodia oculi a nocumẽtis:q̃ accidũt in eo p se. ⁊ quia hoc lumen visibile penetrat ex pupilla oculi etiã ad aerẽ extrinsecũ:cuz quo cõtinuat̃ lumẽ visibile in hac hũiditate. Et oñdi etiã in sermõe meo de visu q̃ aer lucidus cum quo cõtinuat̃:hoc lumẽ visibile stat loco instrumẽti natural cui⁹ vtus est filis vtuti nerui in corpe:⁊ illud ẽ in tractatu meo.iz⁹ libri mei de demõstratiõe: ⁊ in tractatu.vii.libri nostri in sentẽtijs ⁊ sumis hippo. ⁊ Platonis. Et fui locut⁹ in illo etiã sermonẽ longũ in tractatu.x.lib.i mei de inuañto mẽbroꝫ.⁊ sicut sensus cerebri quo sentit dolorẽ accidẽtem in digitis vbi grã fit mediatiõe nerui inter ea:sic etiã ei⁹ sensus quo sentit res visibiles: q̃ sũt deforis vel extra:fit aere mediãte: qñ est longitudo illaꝫ rei ab eo lõgitudo eq̃lis. Aqua q̃ que aggregat̃ in oc̃lo stat in hac hũiditate effusa iter hãc hũiditatẽ grandineã ⁊ inter pupillã de q̃ dixi:qꝛ simil' est albugini oui. Rei ãt pp q̃s imaginantur pluribus eorꝫ quibus accidũt fastidium res similes reb⁹ que accidũt ei in oc̃lis cui⁹ aggregat̃ aqua: euẽtus etiaz est in hac hũiditate. quod est: quia locus in quo occurrit lumẽ visibile humiditati grosse aut nigre: que ꝓhibet ipm penetrare exteri⁹ est in quo imaginat̃

exteri⁹: fm naturā illi⁹ hūiditatis stātis in facie illius lu
minis visibilis. fortasse enīz est qō videt corā oc'o sile ca
pillo: aut filis: aut villis vestīūtoꝝ. ⁊ fortasse estimat ho
mo q̄ volat corā oculis suis sile cinicib⁹: aut muscis par
tuis. ⁊ fortasse est qō videt simile lenti: aut grano milij ni
gri. Simile ergo huic accidit in febrib⁹ acutis: ⁊ periple
monia: qñ eleuant ad caput vapores ex hūiditatibus q̄
sunt in corpe: ⁊ turbāt hūditatē clarā: que est in pupilla
qō est: q̄ infirmi imagināt tūc res illas q̄s p̄dixim⁹. In
dolore vo capitis vehemēti ⁊ phrenesi: qñ caput plenu
est hūiditatib⁹ qñ puent aliq̄d illoꝝ hūoꝝ ad oculū: est
causa euētus illoꝝ accītiū: quoꝝ p̄cessit remēoratio. ⁊ ñ
veriuant neq̄ determināt oēs medici noia que dicūt in
hūtibus phrenesim. s. collectionez festucarū: ⁊ euulsionez
villoꝝ: nisi ex hoc antecedēte. qō est: q̄ multi eoꝝ qb⁹ acci
dit hec imaginatio: narrauerūt eam nobis in hora euen
tus eius: ⁊ in fine ipius. Genera aūt eius sunt duo. qō est
quia ex hominibus est: in quo ipsius p̄misceē ratio ex illis
rebus q̄s imaginat: ⁊ est eius vtus qua ipse expit res sa
na: ⁊ ex eis est cuius ratio est fixa fortis: ⁊ vtuti eius qua
ipse expit res accidit iam quoddā nocumētū: q̄re inuēi
mus eum ꝓpter illud fixū patientē ad resistēdū infirmi
tati accidēti: ⁊ est vincēs eam: ⁊ q̄dam eoꝝ itelligit illud
qō accidit ei. Et nos q̄dem fecim⁹ stare illū q̄ erat ita sup
imaginatiōez: que ꝓuocauit eum ad hoc vt moueret ma
nus suas: sicut dixit hippo. ⁊ dixit q̄ ipse estimabat q̄ in
pānis suis eēnt villi: aut in radicib⁹ pietis: q̄s videbat pa
leas: ⁊ multotiēs dixit: q̄a estimabat q̄ sup lectū eius eēnt
festuce: ⁊ q̄ volarēt corā oculis suis genera animaliū par
uoꝝ: ⁊ q̄ ipse conabat venari ea: q̄re mouebat man⁹ vt
capet ea. Res vo q̄s estimabat eē in pānis ⁊ pariete cona
bat colligere. Necessario igit fiunt egritudines q̄bus ac
cidūt illa accītia egritudies male: q̄ in febre acuta: ⁊ pe
riplemonia: ⁊ dolore capitis nō fiūt ista accītia: nisi ꝓpē
magnitudinē eaꝝ. In phrenesi vo ꝓpter nobilitatez mē
bri cui accidit nocumētū ex infirmitate. qō est: quia phre
nesis est pniciosa in omni genere suo. Infirmi aūt pnicies
ex febribus ⁊ periplemonia ⁊ dolore capitis nō est nisi ꝓ
pter magnitudinē eaꝝ: aut incensionē. 27

Spiritus si frequens sit significat dolorem ⁊ successionē in his que sunt sup diaphragma. Q. si magnus ⁊ cū intermissione: significat alienationē. Et si idez per os ⁊ nares frigidus exie rit: mortale est.

Spiritus aūt qñ est frequēs significat dolorē: aut incēsionē caloris in his: que sunt sup diaphragma locis. Et qñ est magn⁹: deinde est inē spaciuz longū: significat pmixtionē ratōis. Et quando egredit ex naribus ⁊ ore frigi dus: est perniciosus valde.

Iam exposui sermonē hūc expositiōe cōpleta in tractatu secūdo libri mei de malicia anbelit⁹: ⁊ sil'r ego suz narrās in hac hora plūrū eius q̄ di xi illic. Dico ergo q̄ hippo. intellexit per sermonē suū in hoc loco Spiritus: anbelitū. Dico ḡ q̄ anbelit⁹ frequēs fortasse significat dolorē: ⁊ fortassis significat inflāmatio nem in mēbris que sunt in pectore: ⁊ sunt cor ⁊ pulmo: quoꝝ loc⁹ est super diaphragma. Et ego q̄dez iaz ostēdi q̄ anbelit⁹ in hora doloris est parvus: freq̄ns: sed apud inflāmatiōez est magn⁹ freq̄ns. Anbelit⁹ aūt alūtafegur ⁊ est ille qui est inter spaciū longū: si fuerit magn⁹ significat pmixtionē: ⁊ si fuerit parvus significat extīctōez calidtatis inate. Uex hippo. significauit hāc cāz in sermone suo. s. Et qñ egredit ex narib⁹ ⁊ ore exis frigidus: tūc est pniciosus valde. Et ego q̄dem iam ostēdi in tractatu secūdo libri mei de malicia anbelitus: q̄ hippo. nō dixit in libro ꝓnosticatiōis: nisi has species tūn ex specieb⁹ ma licie anbelit⁹: qñ sermo eius nō est nisi in egritudinibus acutis. In libro aūt suo qui nominat epidimie: dixit spe cies alias ex specieb⁹ malicie anbelit⁹: que sunt ꝓter has species anbelitus. 28

Spiritus uero bonus cognoscitur ex ordine suo ꝓpio: ⁊ habet eui dentē salutis ostēsionez in acuta egritu dine: que cuz febre est: cuius terminus est in quadraginta diebus.

Dē esse autez bonitatis anbelitus oportet te scire q̄ cū eo est uirtus magna in significationibus salutis in omnibus egritudinibus acutis que sūt cuz febre: ⁊ in qbus uenit crisis in qua draginta diebus.

Hippo. nosauit anbelitū naturalē hōitatē anbeli tus: ⁊ significat illud qō in corde: pectore: ⁊ pul mone: ⁊ diaphragmate nō est causa dolorosa. ⁊ mēbra etiaz que cōtinuant cuz istis mēbris: qñ in eis est apostema calidū: aut cā dolorosa dolēt apud motū eoꝝ in anbelitu sine istis mēbris: ⁊ sūt stomach⁹: splen: ⁊ epar. Quum ḡ nō est in aliquo istoꝝ mēbroꝝ egritudo: aut sup flua caliditas: ita q̄ estimz infirm⁹ q̄ coꝝ⁹ eius adurat: neq̄ coopiat ipm frigus: ita vt nō securet caliditas inata q̄n extinguat: tūc necio magnificat ⁊ significat species in egritudinib⁹ acutis: q̄ eger saluabit ⁊ sublenabit ex egritudie sua: qñ timor nō accidit in egritudinib⁹ acutis nisi aut ꝓpē magnitudinē egritudinis ⁊ febris: aut ꝓpē apa qō aproprat noie inflāmati: ⁊ appellāt nomie ꝓpo inflāmatio. qō est: q̄ in chronicis egritudinib⁹: ñ nō ac cidat aliqō hoꝝ accītiuz: verūm cautela ⁊ timor accidūt in eis: qñ nō fit securitas sup vtutē: q̄n timeat ⁊ cadat ꝗ lōgitudinē spacii. ⁊ pp illud dimisit hippo. fmēoare eas in hoc libro: sed posuit iudiciū suuz in eo in acutis egritu dinib⁹ tūn. Et q̄ genera egritudinū acutaꝝ sūt duo: quoꝝ vnū est egritudinū q̄ dicūt acute fmōe absoluto: ⁊ secū duz egritudinū que dicūt tropice: significauit hippo. in sermōe suo. s. Egritudies acute. s. q̄ sunt cū febre: ⁊ ī q̄bus venit crisis in. xl. dieb⁹. Dec duo genera sil' declarauit ergo hippo. in fmōe suo. s. cū febre: differētiā iter istas egritu dines: ⁊ inter spasmū ⁊ scotomiā: ⁊ colicam passionez: ⁊ egritudines reliq̄s acutas: cū q̄b⁹ nō est febris: ⁊ in fmo ne suo. s. ⁊ euēit crisis in eis in. xl. dieb⁹: q̄ oportet vt nu merent cū egritudinib⁹ acutis: q̄ dicūt acute fmōe abso luto. egritudines que dicūtur tropice. Et euētus quidez haꝝ egritudinū est qñ infirmat homo in p̄ncipio egritu dinis sue egritudine acuta: deinde aduēit ei crisis in die q̄rta decima: aut ante ipsum: ⁊ non solutur per eam egri tudo eius solutōe cōpleta: q̄re remanēt ex ea relīq̄ q̄ ex tēdunt vsq̄z ad dies. xl. quod est: q̄ euētus crisiū que nō

sunt cum cõpleméto sui: nõ est in his egritudinibus tñ: sed accidit etiaz in multis egritudinũ chronicaꝝ: ⁊ ꝓpzie in arefactiõe ⁊ febze q̃rtana: ⁊ in aggregatõe saniei in pectoze ⁊ ptisi. Uerũtamẽ hippo. dimisit itez dicẽ has egritudines in sermone suo isto. quod est: quia dixit q̃ bonitas anhelitus est significatio laudabil' valde in egritudinibus que dicũtur acute sermone absoluto: ⁊ cuz eis est febzis: ⁊ sũt egritudines que extẽdunt' vsq̃ ad dies quadraginta: ⁊ sunt que nominãtur tropice. Jn reliq̃s autez egritudinib⁹ acutis: cũ quibus non est febzis: ⁊ sunt egritudines chronice nõ dicit illud. Colligit' ergo ex hoc sermone: q̃ sunt genera spacij tẽporis eoꝝ tria: quoꝝ vnum est egritudinũ acutaꝝ: in quibus venit crisis in. xiiij. dieb⁹ Et secũdum est egritudinũ que sunt ꝓpe istas. s. egritudines chronice. Et gen⁹ tertiũ egritudinũ est: que sunt medie inter has duas egritudines: ⁊ sunt ille in q̃bus status diez crisis sunt. lx. dies. ⁊ non dixit sermonẽ hunc: nisi ad confitẽdum illud quod apparet visibil'r in curatiõe egritudinũ: ⁊ qui expit' illud: ⁊ inquirit de eo in medicaminibus egroꝝ: ⁊ scit q̃ res in eo est: sicut narraui. Qui aũt dicit q̃ hippo. voluit per sermonẽ suum q̃ in egritudinib⁹ acutis venit crisis in q̃ttuordeciz diebus numeratõe diez crisis in eis non scit illud: qõ oportet eum scire: nec intelligit etiam hippo. dictiõez. quod est: quia si per sermonez suũ: q̃ in egritudinibus acutis venit crisis in q̃ttuordeciz diebus non dixit nisi vt enũciaret ⁊ numeraret numeruz diez crisis quis est tunc sermo eius: et venit crisis in eis in. lx. diebus: in eis non significat nisi numez diez crisis. Qui ergo voluit hanc sniaz. s. q̃ dies in q̃bus uenit crisis vsq̃ ad dies. xl. sunt. xiiij. dies. Dicit etiam q̃ dies in quibus venit crisis in istis egritudinibus quas dixi in hoc sermone: sunt quadraginta dies. 29

Sudoz bon⁹ ⁊ laudabil' est in omni acuta egritudie: qui in cretica die fit: ⁊ egrũ liberat. Est aũt bon⁹ qui fit in toto corpore: ⁊ eger ex eo suauioz ⁊ ⁊ fortioz efficit. Qui uero nihil hoꝝ fecerit: is est inutil'. Frigidus aũt malus peioz si in ceruice ⁊ in capite solo: qui quidẽ in acuta febze significat mortez: cum lenta uero prolixitatem significat egritudinis.

Dd Sudore aũt qui melioz ẽ in omnibus egritudinibus' acutis ẽ qui fit in aliquo diez crisis: ⁊ euadit per ipsuz ille cui⁹ est a febze euasione integra. Et laudat' etiã qui ex eo ẽ in corpore toto: ⁊ fit infirmus per ipsum ad tolerandã egritudinẽ suam facilioz. qui aũt sudoz nihil eoꝝ que diximus facit: non fit inuamẽtũ per ipsuz. Deterioz aũt sudoz est qui est frigidus: postea qui est in capite ⁊ ceruice tñ. Iste enizz sudoz quem est cum febze acuta significat mortẽ: ⁊ quãdo ẽ cum febze lenioze ⁊ quietioze significat longitudinẽ egritudinis.

Jn sermone quidẽ in melioze sudoze qui est: duas narrauit hippo. ex significatiõib⁹ eius: ⁊ dimisit remẽoz̃ari significatiõez tertiã: qñ eius euẽt⁹ sequit' necessario. quod est: quia sudoris qui fit in aliquo diez crisis: ⁊ euadit per ipm infirmus: pfecte fit euentus per ipsum ꝓculdubio in toto corpore. Jn sermõe suo in sudore laudabili: qui nõ est in sũmo bõitatis dixit: quia accidit in corpore toto: ⁊ alleuiat ex ifirmitate: ⁊ dimisit rememoz̃ari de dieb⁹ crisis: qñ illud itez sequtur necessario sudorem laudabilez. quod est: quia sudoris qui fit in toto corpore: ⁊ alleuiat ex egritudine: euẽtus fit ꝓculdubio in aliquo diez crisis. Et hec est species alia ex speciebus sudoris: ⁊ eius malicia est partia. ⁊ est ille in quo dixit. s. Sudoz autẽ qui nihil illoꝝ facit: non cõfert. Innuit ergo hippo. per sermõez suũ in illo: q̃ sudoz qui fit in toto corpore est ille quo infirm⁹ puenit ad hoc vt facilius toleret egritudinẽ suã. ⁊ ille q̃dẽ sudoz est fm duos modos. qõ est: quia aut facit accidere hec duo inuamẽta que dixim⁹: aut vnuz eoꝝ. ⁊ q̃ ex eis vtrisq̃ ẽ minoris malicie est: qz facit accidere hec duo inuamẽta. Et hic quidẽ sudoz itez diuidit' in duas diuisiões: quaꝝ vna ẽ que facit accidere inuamẽtuz p̃mũ: ⁊ secũda facit accidere inuamẽtũ secũdũ. ⁊ melioz q̃dem eoꝝ vtrozũq̃ est sudoz: quo fit infirm⁹ facili⁹ tolerãs egritudinez suam: q̃ꝫ nõ fiat in corpe toto. Ille vo qui nõ facit accidere illud: ꝫ addit in prauitate egritudinis: est deterioz vtrozũq̃: q̃ꝫ fiat in corpe toto: ⁊ oẽs iste species sudoris sũt calide. ⁊ ꝓpter illud nõ dixit hippo. in aliq̃ eaꝝ: qz est calida: qñ de cõsuetudine eius est vt dimittat dicẽ res que ꝛsequũt' necessario: ⁊ que intelligũt' ex ꝛrijs suis. Et hippo. q̃dez posuit ꝓpe oẽs istas species sudorẽ frigidũ. loq̃tur ergo hac dictõe: Et deterioz sudoz q̃dẽ etiã est qui ẽ frigidus. ⁊ dicit itez de sudore qui fit in capite ⁊ ceruice: q̃a ẽ malus. qõ est: q̃a iste due species sudoris indicãt syncopiz. ⁊ si sudoz est frigidus: ⁊ est in capite ⁊ ceruice tñ: tunc est deterioz oĩbus specieb⁹ sudoris. qõ est: q̃a nõ indicat euẽtũ syncopis: sed q̃a iam euenerit. ⁊ pone discretionẽ tuã illius ex prauitate febzis: naz si fuerit acuta: tũc moz ꝓculdubio accidet ab vnaquaq̃ haꝝ duaꝝ speciez sudoris. s. frigidi: q̃ꝫ fit in toto corpe: ⁊ illius qui fit in capite ⁊ ceruice: q̃ꝫ fit calidus. ⁊ si febzis fuerit q̃eta ⁊ trãquilla: possibile ẽ in q̃busdã horis vt possit vtus digerere hũores in lõgitudine tẽporis: qñ nõ antecedit ⁊ timet ex vehementia febzis. Jn dieb⁹ aũt crisis nõ dixit aliq̃d in sermõe suo in specieb⁹ sudoris: q̃s dixim⁹ in fine eius: q̃ꝫ iaz dixerit illud in p̃ncipio sermõis sui in oratiõe de melioribus speciebus sudoris. ⁊ nõ facit illud: nisi qñ de snia ei⁹ est vt narret dies crisis ei⁹ in sermone ꝓpzio. ⁊ ipe dixit iam illud in hoc sermõe: qñ vna vtutũ eaꝝ est: vt verificet eẽ crisis: si est ad sanitatẽ: vel si est ad mortez. Et oportet vt scias q̃ finẽ huius sermõis scripsit mihi Diascorides fm hũc modũ: Et deterioz q̃dẽ ex sudore est: qui est frigidus ⁊ est in capite ⁊ ceruice tñ: qñ iste due spẽs ex specieb⁹ sudoris significãt aut mortẽ: aut lõgitudinẽ egritudinis Et manifestũ est q̃ hec scriptura est brezioz q̃ꝫ scriptura quã scripsim⁹ in eis: q̃ sunt p̃missa. sed qõ intelligit' ex ea est illud idem qõ intelligit ex illa. ⁊ nõ est necessariũ expositoz: nisi vt addat ei qõ inuenitur additũ in scriptura p̃ma. s. Sermo eius: qñ sudoz q̃ est frigidus cũ febze acuta: significat mortẽ. ⁊ qñ est cum febze lenioz ⁊ quietioz indicat lõgitudinẽ egritudinis. Et inueniũtur in q̃busdã scripturis scrspti successiõe huius sermõis sermões alij in sudore. ⁊ bene fecerũt illi qui eicerũt eos fm q̃ ipsi non sũt hippo. sit Archamides: ⁊ Diascorides: ⁊ alij multi. 30

IN hypocõdriis si sine dolore fuerint: si molles: si bene composite: hinc ⁊ inde bonũ erit. Si uero feruẽtes aut dolẽtes: uel quodã spasmo distẽte: aut int̃ se dissiles: in his ꝓsiderãdũ est.

EJus uero que ẽ sub hypocõdriis melior dispositionuz est ut sit saluum a dolore: lene: equale: a latere dextro: ⁊ sinistro. Quod uero inflãmatũ est: aut doloroſum: aut tensum: aut latus eius dextruz est diuersum a latere eius sinistro: tunc totũ illud oportet ut caueatur.

QJ vero vult aliquis narrare meliorẽ dispositõez eius: que est sub hipocõdriis: breuius ⁊ cõpẽdiosius dicat: Sub hipocõdriis melior dispositionũ eius est dispositio: in qua similat̃ valde dispositiõi naturali. Hippo. aũt qum voluit narrare significatiões particulares: que significãt super illud: incepit in ꝑmis: ⁊ narrauit res que nõ sunt inuẽte in eo: ⁊ sunt quas nominãt noui medici ꝑtinationẽ accũtiuz. Due aũt significationes quas diximus post illud: sunt accepte ex accidẽtibus annexis huic loco: nam sermo eius est: q̃ melior dispositio uum eius que est sub hypocõdriis est: vt sit saluũ a dolore eius: qõ dixit in reb̃ que accidũt. Sermo aũt eius Lene equale: ex rebus que inuenũtur ei, verũtamẽ lenitas eius non significat̃ nisi ex dispositiõe eius: ⁊ ipsĩ ordine sub manu quz cõprẽsseris super ipsum. qõ est: quia illud cui adueñit cõtrariũ huius dispositiõis est illud qõ expellit manũ: quãdo cõprimit super ipsuz expulsiõe vehemẽti: ⁊ est duritus. Equalitas aũt eius nõ est in hac qualitate tñ: quoniã possibile est vt sit equale totum: ſm hunc modum. verũtamẽ pars eius dolet: ⁊ pars eius non dolet: ⁊ pars eius est calida: ⁊ pars eius est frigida: ⁊ pars eius est eleuata: ⁊ pars eius est depressa. Et ꝓpter illud posuit hippo. ꝓpe illud cuius dispositio est ex hoc loco melior dispositionũ significationẽ eius qõ non est equale. ⁊ dixit: Sed quãdo ẽ inflãmatũ: aut doloroſũ: aut est latus eius dextrũ: diuersuz a sinistro: tunc omnia illa vt caueant̃ oportet. ⁊ ſmo eius: Qõ vo est inflãmatũ vadit super totum hunc locum. ⁊ manifestũ est q̃ hoc nomen significat adustionẽ ⁊ incensionẽ. ⁊ simil̃r etiã sermo eius est doloroſuz: trãsit super oẽm locuz hunc. Et sermo eius simil̃r: aut tensum: non intẽdit ire: nisi ad totuz hunc locum. Per sermonẽ vo suum: quãdo fuerit latus eius dextrũ: diuersuz a latere eius sinistro: vult diuersuz in equalitate sua: aut in caliditate ⁊ frigiditate: aut in dolore ⁊ dẽte eius: aut in extenuatõe ⁊ grossitie eius: aut in mollifactõe eius ⁊ tensione. Fortasse enim accidet in hoc loco qui est sub hypocõdriis tensio: pꝛeter q̃ fit in eo apostema: qõ nominat̃ inflãmans: aut ꝓpter siccitatẽ vehemẽtem: que accidit mẽbris: que sunt in hoc loco: vel in eo ⁊ in panniculo tegente costas ⁊ in diaphragmate: aut propter apostema calidũ: qõ accidit mẽbris que sunt in hoc loco: aut ꝓpter apostema qõ nominat̃ inflãmans: ⁊ est apostema cum quo est dolor. 31

QJ enim in aliqua earꝫ pulsus fuerit: angustiam uel alienationez significat.

QQuod si fuerit in hoc loco etiã qui est sub hypocõdriis pulsatio significat agitatõez: aut ꝑmixtionẽ ratiõis:

INuenit̃ in quibusdã scripturis scriptũ loco pulsationis saltus: ⁊ nos non dubitamus q̃n saltus accidat a vento inflatiuo: ſz in plurib̃ scripturis inuenit̃ scriptũ Pulsatio. Et pulsatio accidit aut ab apostematib̃ calidis magnis: que accidũt in visceribus: aut a pulsu vene magne extense super dorsum quaz sentit infirmus: sicut dixit hippo. in libro suo: qui nominat̃ epidimie: Ille cuĩ vena que est in asseid. i. curuatura brachij siue poplitis pulsat: est maniac̃. s. acute ire. Manifestuz est igit̃ qõ hippo. significauit per sermonẽ suũ in hoc loco pulsat: pulsum venaꝫ pulsatiliũ: quãdo est vehemẽs ⁊ fortis: qui sentitur pꝛeter q̃ ponat̃ manus super eum: ⁊ sentit fortasse euz infirmus solus: ⁊ fortasse manifestatur alteri etiaz. Quodcũq; horꝫ accũtiuz accidat infirmo: est significatõ illaudabil̃. qõ est: quia vena pulsatilis magna: est vnum de mẽbris nobilibus. similiter etiaz stomachus: ⁊ epar: ⁊ diaphragma. Et quãdo videris in loco q̃ est sub hypocõdriis pulsationẽ aut saltum: tunc scias q̃ vnuz illorꝫ mẽbrorꝫ est infirmũ: quoniã diaphragma qũ accidit illud: in eo facit accidere ꝑmixtionẽ ratõis facile ⁊ facit accidere illud etiaz os stomachi: non minus q̃ faciat accidere ipsum diaphragma: quãdo in ipso est apostema calidum magnũ. In reliquis aũt mẽbris que sunt in vẽtre: quãdo accidit in eis aliqua egritudinũ quas diximus: sequitur illud timor. ⁊ ꝓpter illud dixit hippo. ⁊ bene ꝓcessit in sermone suo: q̃ hoc accidẽs significat agitationẽ: aut ꝑmixtionẽ ratiõis. agitatiõez quidẽ: quoniã sequit̃ omnes infirmitates que sunt in eis. Timor: vt timent medici: nedũ infirmi. Permixtionẽ vero ratiõis: ꝓpẽ diaphragma ⁊ os stomachi. Et oportet vt inq̃ras de lacertis: qui sunt super ventrẽ: quoniã non oportz necessario vt accidat ꝑmixtio ratiõis ⁊ timor: quãdo accidit pulsatio in eis: aut saltus: ⁊ ꝓpter illud oportz vt intelligat̃ ab hippo. ex sermone suo. q̃ si fuerit in illo loco eodem: qui est sub hypocõdriis pulsatio: quia vult per sermõez suum in illo eodem loco: vt significet pulsationẽ aut saltum qui fit in mẽbris: que sunt post hunc lacertũ: aut retro os stomachi. 32

OOculi tñ sunt intuendi in hac egritudine: q̃ si uelociter mobiles apparuerint: maniam significat.

QSed oportet ut ꝓsideres oclos habentiũ hanc infirmitatẽ. naz si uideris oculos moueri motu frequenti: tunc timebis habenti eam maniam.

QUm pꝛecessit hippoc. ⁊ dixit in hoc accidẽte: q̃ significat agitationẽ aut maniam: narrat in hoc sermõe quãdo accidit mania: aut q̃n ꝓuenit agitatio tñ. ⁊ discretio illius est ex motu oculorꝫ. De motu enim eorꝫ oportet te exquisite pscrutari: nõ in hoc accidẽte tñ: sed in reliquis accidẽtibus remanẽtibus etiam: de quibus estimat̃: q̃ sequtur ea ꝑmixtio ratiõis. qõ est: quia motus oclorꝫ qui non est motus frequẽs: significat hoc accidens. s. ꝑmixtionẽ ratõis. Et non dixit hippo. ꝑmixtionem ratiõis in hoc sermone absolute: sed dixit: Tunc timet̃ habenti eam de mania: qui voluit significari: q̃ sequtur hoc accũs qõ narrauit hippo. permixtio ratiõis vehemẽs. Et mihi q̃dez videt̃ q̃ iaz oñsiuz ẽ: q̃ motꝰ oclorꝫ qũ

ē motus frequēs: verificat opinionē de euētu pmixtiōis rōnis ex sermone meo in eis: que sunt pmissa: qñ lacerti oculorū sunt digniores membrorū que sentiūt egritudinē accidētē in cerebro: ⁊ egritudo quidē accidit in cerebro p cōitatē ⁊ cōtinuitatē diaphragmatis ⁊ oris stomachi in egritudine accīte in eis: sicut iterū aduenit ei dolor p cōitatē reliquorū mēbrorū nāliū ⁊ nerualiū ī egritudinib⁹ suis. qō est: quia cerebrū cōicat mēbris quibus adueniūt nerui multi magni in egritudinibus suis: qñ origo omniū neruorū est ex eo. 33

A Cuta exīte passione collectio si affuerit in hypocōdrijs cū tumore ⁊ dolore: malū est quz ambas cōplectit. Si uero in altera earū que in sinistra est: melior est.

C Ollectio aūt accidēs in eis q̄ sunt sub hypocondrijs qñ est tumida dolorosa: deterior est que cōprehendit utrūqz locū. ⁊ si fuerit in uno duorū laterū tātū: saluior ex ea que fit in latere sinistro.

D E consuetudine hippo. est vt intelligat p sermonē suū Collectio: oēz grossitudinē extra nām. Noui autē medicorū hoc nōe nomināt vnā spēm tūm ex spēb⁹ apostematū: ⁊ est apostema sup qō quz manus tuas ꝓsseris: inuenies ipm lene: in quo nō ē dolor ⁊ apostema etiā qō approbant noui medicorū nōiatōe calidi nōiauit hippo. collectōem durā dolorosam. Qō ē quia ipe nōiauit nōe quo nomināt noui medicoꝝ hoc apostema inflāmatū. Et manifestū est q egritudo ꝗ qñ accidit in vētre si ē in latere dextro: ē ei⁹ malicia vehemētior ꝓpter epar: ⁊ si ē ī latere sinistro ē ei⁹ malicia minor ꝓpter splenē: ⁊ deterior que ē: ē quādo cōmphēdit duo latera simul. 34

Q Ue collectio si in pncipio subitaz morte non itulerit.

E T ista apostēata dura significāt ī pncipio rei timorē mortis subite.

D Icit q apostēata dura ⁊ dolorosa qñ accidūt ī eis que sunt sub hypocōdrijs: ⁊ sunt illa etiaz q̄ noui medici nōiant apostemata calida acuta: ⁊ significāt timorē mortis subite. Et qñ nō addit huic sermoni: ⁊ ē cū illo in quibusdā mēbris intrīsecis que sunt epar: stomach⁹: splen: ⁊ fipbac: qō ē sup ventrē apostēa: nō possibile ē vt apostematio lacerti qui ē sup ventrē faciat accidere mortē: nisi fuerit apostema in quibusdā boris magnū: aut fuerit virt⁹ infirmi debilis: aut erra uerit medic⁹ in curatiōe eius: aut errauerit infirm⁹ sup seipm. oportet ergo ex illo vt sermo iste fit script⁹ pter q̄ determinetur ⁊ discernatur. 35

E T usqz in die. xx. pmāserit: neqz febris deciderit: neqz dolor desecerit: in pus cōuertetur.

Q Uod si trāsierit xx. dies ⁊ febris remāserit: ⁊ apostema nō quieuerit: conuertit esse eius ad pus.

I Umor faciēs apostema calidū: si vincit virtutē in quātitate sua aut qualitate: aut effundit ad quedā mēbra nobilia ⁊ vincit nām: ꝓculdubio ⁊ sequit inde illud mors subita: sicut dixit hippo. q̄ si ñ fuerit hec dispō dispō eius: tūc nō caret vna duarū rex: aut supet eū natura: ⁊ resoluat ipm: ⁊ expirare faciat: ⁊ dispgat apostema: aut nō vincat ipm nā in fine victorie Cum ergo illud ira fuerit: accidet ei vna duarū rex: aut vt resoluat ⁊ expiret qō fuerit in eo calidū subtile: ⁊ apostemet ⁊ indureat qō fuerit in eo grossum: quare sequit illud sedatio caliditatis: que est in loco hoc apostemoso: ⁊ quies doloris. ⁊ remanet qō remanet ex apostemate lapidosum qō nō resoluit: neqz mutat: aut nō respirat ex eo aliquid: sed morat donec maturet in aliqua hora ⁊ maturatio ei⁹ erit fm qualitatē ei⁹: ⁊ qum fuerit illud nō quiescit febris: neqz cōsumit apostema. Et illud etiaz erit fm duos modos: aut vt vincat ipm virt⁹ ⁊ resoluat ipm quare fit sanies: aut vt nō possit resoluere ipz ꝓpter debilitatē suā: quare putrefit ⁊ corrūpit: sicut accidit in cadauerib⁹ mortuorū. Recte ergo dixit hippo. q̄ si febris remanet ⁊ nō quiescit apostema: cōuertit esse eorū apostematū ad pus. qō est: q: ḡes apostematis sequit resolutiōem humoris faciētis ipm: ⁊ quies febris sequit expiratōem rei calide subtilis ex eo qō est in apostemate. ⁊ sicut dixi inuenim⁹ illud accidere multotiēs. ⁊ est: q: illud qō est in humore faciēte apostema calidū subtile resoluit: ⁊ qō est grossum viscosum residet: ⁊ figitur in loco. Causa aūt ꝓpter quā posuit hippo. terminū in aggregatione saniei in istis apostematib⁹ die. xx. iam narraui in tractatu secūdo libri mei de dieb⁹ crisis. 36

S Oletqz huic acute egritudini īfra septē dies sanguinis flux⁹ ex naribus utiliter supuenire. Perquirenduz est autem: an dolor adsit frōti ⁊ scotomia: que si affuerit: sanguinis fluxū ex naribus annūciabis.

H Abētib⁹ aūt hāc dispositōem accidit in pmo periodo fluxus sanguinis ex naribus: ⁊ iuuātur p ipm ualde sed oportet ut quaras ab eis: an inuenerit dolorē capitis: aut scotomiā. naz si cum eis fuerit aliquid ex illis: tūc illic erit declinatio.

R Ememorator̄ez suā etiā de apostematib⁹ calidis accidētib⁹ in mirach vētris in hoc loco non discreuit neqz determinauit. qō est: quia dixit: Et accidit ei flux⁹ sanguinis ex narib⁹: ⁊ iuuāt p ipm valde. Et de natura quidē illi⁹ est: vt accidat ppe qñ fuerint in epate aut ī splene apostemata calida: sicut dixit hippo. in alio loco. laudauit. n. hippo. fluxū sanguinis nariuz q̄ fit ex latere: in quo est mēbrū infirmū: ⁊ vitupauit illum qui fit fm cōtrariū illi⁹: sicut si sit splen apostemat⁹ ⁊ veniat flux⁹ sanguinis ex nare dextra. illud. n. nō ē laudabile. Et dixit q flux⁹ sanguinis accidit ei in pmo piodo intelligēs p piodū pmū: qui est ex piodis dierū crisis. ⁊ iste quidē sermo inuenit scpt⁹ in quibusdā descptōib⁹ determinate: ⁊ in qbusdā earū aggregate. qō ē: q: in quibusdā earū inuenit in pmo piodo: ⁊ in qbusdā earū in piodis pmis. Et si tu itelligas eū fz scpturā pmā significat piodos

septenor. Etsi intelligat sm scripturā secūdā possibile ē etiā vt significet piodos septenorū: qm̄ inuenim⁹ quosdā quib⁹ accidit fluxⁿ sanguis nariū in septimana secunda. Verū meli⁹ ē vt intelligat iste sermo sm hāc scripturaz: qz dicit de piodis ārtanorū. qd̄ ē: qz plurib⁹ eorū ifirmorū accidit fluxⁿ sanguis nariū in septē diebus p̄mis: ⁊ ex eis ē cui accidit fluxⁿ sanguis nariū die nono aut vndecimo. Et hippo. quidē addidit in significatōib⁹ que significat declinatōem humorū ad suprora: ⁊ illud ē cuius cā accidit fluxⁿ sanguis: ⁊ dolor capitis: ⁊ scotomia: ⁊ locutus fuit in illo magis cōplete: q̄z in hoc sm one in subsequētib⁹: ⁊ nos etiā dicem⁹ in fluxu sanguis sm onē amplū: qm̄ p̄ueniem⁹ ad sermonē ei⁹ in illo loco. 37

i In his tamen quibus etas xxxv. annorum est.

e Et dignius quidem est ut timeat fluxus sanguinis ei cuius etas est ītra. xxxv. annos.

e Nūciat hippo. in hoc sermone suo terminū qui sumit ex etatib⁹ in p̄nosticatōe de fluxu sanguis de narib⁹. qd̄ ē: qz p̄ueniēs ē vt timeat fluxⁿ sanguinis ei cui⁹ etas ē intra trigīta q̄nq̄ annos: qm̄ sanguis ī hac etate ē multⁿ: ⁊ virt⁹ ei⁹ fortis: ⁊ caliditas mlta. 38

a Apostemate uero molli existente sine dolore ⁊ sub tactu mutabili cōtingit egritudinē terminari: in predictis tamen sepius.

S Ed ex apostematib⁹ qd̄ lene est a quo nō est dolor: ⁊ mouet sub digitis qm̄ premit desup: crisis erit tardior. uerum erit minoris timoris q̄z illa apostemata prima.

i Hsta sunt apostemata q̄ noui medicorū approprīāt nose vndinie ⁊ zimie. Antiqui vo multo tiens noiant ea apostemata tm̄ lenia. ⁊ fortasse addūt ad illud: Nō ē dolor cū eis. ⁊ fortasse dimittūt dicere illud: qm̄ declarat ex sermone eorū lene. qd̄ ē: qz cuiz apostematib⁹ lenib⁹ nō ē dolor. Hippo. aūt nō fuit cōtentus in hoc sermone illo: sed dixit etiā: Quia mouet sub digitis: qm̄ p̄mit desup. Illud ergo iterū ē intrās in sm one suo lene: nisi si voluisset p hunc sermonē vt significet apostēata que submergūt qm̄ p̄mit sup ea cū digitis. Et nō inuenis illud accidere in oīb⁹ apostematib⁹ q̄ mouētur qm̄ p̄mit sup ea. sed illud nō accidit nisi qm̄ cōtīgit in cute mollicies: ⁊ qm̄ hmōi apostemata p̄ueniūt a phlegmate, plongat spaciū eorū: ⁊ timor accīs ab eis ē minor. Causa vo in lōgitudine eorū spacij ē vehemētia frigoris eorū: qm̄ maturatio nō cōplet nisi p caliditatē. Cā autē in paucitate timoris accidētis ab eis ē: qm̄ cū eis non ē dolor. quod ē: qz dolores p̄sternūt virtutes. 39

q Quod si usqz in diem lx. uel xl. sic mānserit: fe. nō deficiete: in pus cōuertet: ⁊ omne apostema circa uentrē ad hūc modū dijudicabit.

q Quod si ptrānsierit lx. dies: ⁊ febris remānserit: ⁊ apostema nō quieuerit: significat illō iterū: qz ī pus trānsibit ⁊ qd̄ ex apostēatib⁹ fit etiā in reliqs ptib⁹ uētris: cursus ei⁹ ē iste cursus.

i In precedētib⁹ quidē ē locut⁹ in apostematibus calidis: q̄ sanies colligit in eis qm̄ nō quiescit febris: neq̄z expirat apostema: ⁊ resoluit post xx. dies. Jn hoc aūt sermone ponit terminū collectōis saniei in apostematib⁹ frigidis die lx. Et inuenim⁹ iterū apostemata quorū dispō media est inter ista apostemata: in q̄ bus termin⁹ aggregatōis saniei est dies xl. ⁊ ego quidem vltimabo sermonē meū in eo vbi scribā ipm sm ordinez in sermone meo in die⁹ crisis. Jn hoc autē loco hippo. dicit: q̄ non in apostematib⁹ tm̄ q̄ in eis fiūt q̄ sunt sub hypocōdrijs aggregat sanies qm̄ eorū, plōgat spaciū: sed in eis etiā que fiūt in reliqs ptib⁹ uētris. Significat ergo illud: q̄ illud qd̄ est sub hypocōdrijs apud eū est vna ex ptib⁹ ventris: ⁊ iste loc⁹ noīat p̄pe hoc noīe. qd̄ ē: qz greci nomināt ipz hypocōdriū: ⁊ expositio eius est quod ē sub costis. 40

a Apostema uero solidū cuz dolore horrendū est: ⁊ cito mortiferum. Qd̄ aūt molle sine dolore et sub tactu cursile: tardius.

q Quod autē ex apostematib⁹ fuerit dolorosū durū: significat timorē ⁊ mortē subitā. ⁊ qd̄ ex eis fuerit lene nō dolorosum ⁊ mouet sub digitis qm̄ p̄mit sup ipm: tūc ipm est tardi⁹ illo.

n Non addidit nobis in sermone suo isto sup illō qd̄ p̄misit: ⁊ nō dixit aliquid nisi sermonē suū ī apostematib⁹ duris cū quib⁹ est dolor: quia sūt magna. Et ego quidē iam annūciaui illud in eis q̄ sunt p̄missa: vbi dixi: q̄ apostemata calida que accidūt ī miracb vētris si nō fuerit magna valde: non ex eis euenit timor. 41

a Apostema uero circa uentrē min⁹ colligit humorem: q̄z qd̄ in hypocōdrijs: mine oim qd̄ sb umbilico est.

e Et apostemata q̄ fiūt in uētre: sūt minoris aggregatōis: q̄z apostēata q̄ fiūt in eo qd̄ ē sub hypocōdrijs: et minoris inflammatōis ex eis sunt illa q̄ sunt sb umbilico.

a Agregatio saniei ī apostematib⁹ que accidūt in miracb vētris. s. in eo quod est sub hypocōdrijs quādo non expirant apostemata: est velocior ⁊ plus: etiā ppter caliditatē illius loci: ⁊ sm elongatiōem apostematū ab hoc loco ad inferiora est diminutio aggregationis saniei ab eis: ⁊ paucitas illius. ⁊ ppter hoc fit q̄ apostemata que accidūt sub ymbilico: nō transeūt nisi raro in pus. 42

e Legāti⁹ omnib⁹ signis signū ē sāguinis effusio: ex his apostematibus q̄ insunt in prenotatis locis.

e Et nō oportz ut timeat in illo nisi

fluxus sanguinis: propzie ex locis que sunt altioza illis.

IN quibusdã descptõib' inuenit scriptũ in eo Et ppzie ex locis: que sunt altioza eis. ⁊ significat illud q̃ nõ fit effusio sanguis in apostematibus accidentib' in eo qõ ẽ sub hypocõdriis tñ: sed in apostematib' etiã accãtib' in eo qõ ẽ sub illo loco ad inferioza Et in quibusdã earũ inuenit ppe cũ ablatõe hui' dictionis Et: ⁊ significat illud effusiõez sanguis: ⁊ accidit etiã ĩ apostematib' que fiũt in inferiozib' vẽtris. Verũtñ illõ est min' q̃ illud qõ significat sermo p̃m'. ⁊ in quibusdã descptõib' nõ inuenit hec dictio Et ppe: sed inuenit iste sermo scptus in eis fz hũc modũ: Et nõ oportet vt timeatur in illo effusio sanguis: nisi ex locis q̃ sunt altioza eis: ⁊ significat iste sermo qñ scribit fm hanc descptiõem: q̃ effusio sanguis nõ accidit in apostematib' accãtibus in inferiozib' vẽtris: ⁊ illud ẽ veritas. ſ. q̃ effusio sanguinis nõ accidit nisi qñ apostema est in locis que sunt super vmbilicũ: ⁊ qñ apostema ẽ in loco qõ ẽ altius hoc loco: est effusio sanguis pl': ⁊ qñ ẽ in loco altioze eo valde: est effusio sanguis multo plus. Et hippo. quidem narrauit manatõem sanguis in eis que sunt post: ⁊ ego etiã loqr in illo sermonẽ magnũ cõpletũ magis q̃ iste sit: quãdo puenero ad illũ sermonẽ. 43

ODne apostema diuturnũ in pdictis locis in pus uertet.

ET omnia ista apostemata qñ plõgatur eozũ spacium: ⁊ antiqnt in istis locis: oportet ut timeat conuersio eozũ in pus.

AGregauit hippo. in sermone suo isto sũmã ei' quod pcessit de sermone suo: ⁊ significat illas easdẽ res: quas dixit singulariter in summa vna quapp nõ ẽ nobis nece exponẽ hũc fmonẽ ⁊? 44

OPortet ergo te esse attẽtũ in his q̃ cõputruerũt fm hmõi discipli nam: qõ eminet ⁊ oio extra ẽ: ⁊ int' minus ẽ ⁊ pacutũ: laudabile. qõ uero spaciosũ ⁊ minime acutũ: pessimũ.

ET oportet ut ponas ꝓsideratõez tuã in apostematib' q̃ in pus conuertũt in illis partib' fm hanc similitudinez. Dico q̃ eozũ laudabil' qñ declinat ad exterioza ẽ: qõ ẽ ex eis puũ: ⁊ ẽ fm finẽ declinatiõis ad exterioza: ⁊ est acuti capitis: ⁊ deteri' eoz ẽ qõ est magnũ latũ: nõ habẽs caput acutũ.

IAm ostũ ẽ ⁊ manifestũ tibi ex hoc sermone: ĩ quo narrauit hippo. esse apostematũ accidẽtiũ in mirach ventris ossione manifesta: q̃a nominauit saniem multam: qñ aggregat in loco ppter maturatõem alicui' apostematũ ⁊ cõuersiõem ipsi' in pus. Et fortasse erit collectio saniei in apostematib' sub cute: et multotiẽs aggregat magis int' q̃ illud: ⁊ causa in illo ẽ vna duarũ rerũ. p̃ma quidẽ causa ẽ: qñ apostema qõ in pus cõuertit: est inter sipbac extẽsum sup ventrẽ. Et secũda quidẽ ẽ: qñ accidit egritudo in aliquo lacertozũ q̃ sunt sup ventrẽ: ⁊ aggregat sanies sub vno duozũ panni colozũ qui sunt sub lacerto: ⁊ nõ declinat ad exterioza: aut ppter viscositatẽ suã ⁊ grossiciẽ: aut ppter spissitudinẽ pãniduli qui circũdat illã saniẽ. qõ est: quia natura conat eijcere saniem: ⁊ expellere eã a mẽbris infirmis: ⁊ multotiẽs quidẽ sequit in illo finẽ suũ: ⁊ cõplet intẽtionẽ suã ad quã intẽdit: qñ inuenit pozos cõueniẽtes illi sicut panniculos: ⁊ cãnales: ⁊ cuniculos. Et qñ sunt illi pozi cõstricti: oisrũpit etiã illos pãniculos strictos q̃ cõprehendũt eã: vt dilatet ei etiã loc' qui ẽ sub ea. Jã igit manifestũ est q̃ illud in quo aggregat sanies fm hunc modũ ẽ laudabili' eozũ que ad exterioza declinãt ⁊ nõ ad interioza. Et laudabili' eozũ est etiã cui' locus qui circũdat ipm quãdo extendit in latitudine minozat: ⁊ remanet cõstrictũ: habẽs caput vnũ cui' figura est figura pinee. Quod est: quia ista apostemata significãt fortitudinem virtutis expellẽtis saniem ad exterioza: ⁊ q̃ sanies nõ corrumpit locũ magnũ ex corpibus: que ipsa corrodit ⁊ mordicat. Et intẽtio vtq̃z q̃dẽ ẽ vna: siue scriptũ sit in descriptiõe: habẽs caput: aut sit scriptũ ĩ ea: acutuz cũ gibbositate. 45

EOzũ aũt q̃ int' crepuerũt: siq̃ qdẽ exteri' apparẽt: pessimũ. quozuz uero nihil signi ẽ extra: melioza.

ET laudabili' eozũ cui' eruptio fit ad interioza ẽ illõ: qõ nll'o modorũ cõicat loco extriseco: sed ẽ cõstrictũ latũ: ⁊ nõ ẽ doloz cũ eo: ⁊ uidet loc' ei' exterioz tot' similis colozis.

NOn dicit in istis apostematibus q̃ sint laudabilioza sermone absoluto: sed per comparatiõem ipsozũ ad illa que erũpũtur ad interioza ⁊ exterioza simul: qñ ipa sunt deterioza illis que erumpũtur ad exterioza. Quod est: quia eozũ eruptio est in sublimiozi loco cutis qui est super ventrẽ. Et eruptio iterũ quãdo est ad interioza nõ est possibile ponere super locum infirmũ mediciną: sicut possibile est illud quãdo est ad exterioza. Et effusio saniei iterũ quãdo est ad intestina: securitas nõ fit super ea quin mordicet ⁊ abradat ipsa: q̃re accidit inde in quibusdã hozis fluxus sanguinis vẽtris: ⁊ quãdo effundit sanies ad intestinũ ieiunũ: aut ad intestina gracilia minuta illõ nocet penetratõi cibi ad epar ⁊ quãdo effundit ad stomachũ corrũpit digestiõem. manifestũ est igit q̃ deteri' ex apostematib' est quod ex eis erumpit ad duo latera simul. ſ. in interioza ⁊ exterioza. Quod est: quia nocumentũ duplicat tunc: ⁊ nõ est nature loc' a quo incipiat generare carnẽ: sicut fundamẽta que ponunt super terrã. 46

PAtredo ea laudat q̃ alba ẽ ⁊ eq̃lr p totũ: neqz ĩ supficie ineq̃l': neqz mali odozis. q̃ uero cõtraria: pessima.

SAnies aũt ẽ laudabilioz: q̃ ẽ alba eq̃lis ⁊ lenis: ⁊ nõ habet odorem horribilẽ. Illa aũt cuius dispõ est fm finem cõtrarietatis illi dispositõi est in fine malicie.

Quod aũt oportet ne sanies habeat odorẽ horribilẽ res in ea manifesta est. Quod est: q; odor vehemẽtis fetoris significat putrfactiõem non maturitatẽ. q; aũt oportet vt sit color eius alb⁹: scies illud quãdo intellexeris qũo fit euent⁹ saniei: ⁊ declarabitur tibi illud fm ordinẽ quẽ oñdi in libris alijs. Quod ẽ: quia exponere vnãquãq; rez in omni loco: nõ ẽ nisi alie natio: nõ quod scit. ⁊ res quidẽ quas oñdi in libr̃ alijs sunt iste. In libro quidẽ de virtutib⁹ naturalib⁹: oñdi q; vna virtutũ naturaliũ est virt⁹ immutatiua: qua digerit cibus in stomacho ⁊ epate: ⁊ cõuertit in epate ad sãguinẽ: ⁊ in stomacho ad humorẽ cõueniẽtẽ vt fiat sãguis: ⁊ q; vnũquodq; mẽbrorũ humorẽ qui appropiquat nature sue ad se cõuertit. Qõ ẽ: quia digestio vltima fit per additõem nutriẽtis in nutrito: ⁊ assimilatõem ei⁹ cũ eo. Iam ergo manifestũ ẽ: quia indiget vt nutriat in spacio lõgo vnũquodq; mẽbrorũ. Et oñdim⁹ etiã in libro nr̃o de spmate: q; sanguis videt multotiẽs in venis ex quib⁹ nutrit homo antecedere: ⁊ recipe quãdã mutatiõem ad generatõem spmatis. Qõ ẽ: q; nõ ẽ rectũ vt tunice venarũ nutriant ex aliquo nisi ex sanguine hoc. Quidã autez medicorũ nominãt hãc humiditatẽ noie veriuato a nomine spmatis: ⁊ pp̃e qui ponũt nomẽ spmatis veriuatũ ex colore suo: nõ ex subã sua. Et ego quidẽ iam oñdi in libro meo de grossitudine extra naturã: q; apostemata fiũt ab effusiõe sanguis ad loca apostemosa: donec impleat venas in p̃ncipio rei ⁊ extẽdat eas: deinde post illõ puenit ex venis ad loca vacua: que sunt in circuitu earũ in vnoquoq; mẽbrorũ: ⁊ illa loca multa sunt ⁊ subtilia: ⁊ ego iam oñdi illud in libro meo de malicia cõpleriõis diuerse. Et qñ ille sanguis spsus in mẽbris apostemosis diuisis in ptes suas iam egressus ẽ ab instrumẽtis per q̃ cõprehẽdit sp̃m natura: nõ ẽ possibile in eo vt redeat ad nãm suã, p̃pam: sed cõuertit ⁊ putrescit: sicut omẽs res q̃ calefiũt calefactõe vehemẽti in loco nõ suo. q; si calidias innata egredit ab equalitate sua naturali egressiõe multa putrescit sanguis: sicut putrescit in corpibus mortuorũ. Et si virt⁹ ei⁹ fuerit adhuc remanẽs: accidit sanguini dispõ cõposita ex dispositõe extra nãm: ⁊ ex dispositione naturali: quare putrescit ps eius, ppter dispositiõez innãlẽ: ⁊ quecũq; harũ duarũ dispõnũ vicit: tũc significatões opatõis eius sunt magis vincẽtes in colore: odore: ⁊ substãtia. Ex his ergo rebus quas dixi in libris alijs possibile ẽ vt fit alteratio sanguis conuersi ad sanie alteratio laudabilis. In p̃mis vero non putrescit: sed recipit maturatõem: sed secũdo appet in eo aliq̃d putrefactiõis egresse a natura. Uerũtñ illud ẽ parũ: sicut dixit hippo. Nõ hñs odorẽ horribilẽ. Et necesse cum illo ẽ etiã vt sit color ei⁹ similis spmati: ergo erit albus. verũ albedo eius nõ est pura: sicut ẽ albedo niuis. qõ est: quia natura ponit spma simile mẽbris radicalib⁹ similitudine pura. Sanies vero assimilat colori mẽbrorũ radicaliũ assimilatione mutabili: qñ cause faciẽti spma nõ cõmiscet dispositio extra nãm. In sanie aũt nõ ẽ pmixtio, dispõis extra nãm cũ causa faciẽte eam semp sicut dixi equalis. Uerũ pmiscet ei, p̃ dubio: quãdo sanguis iã exiuit ab instrumẽtis suis naturalib⁹: ⁊ hec quidẽ ẽ causa que ponit colorez spmatis ⁊ saniei albũ. quod ẽ: quia sanies assimilat mẽbris radicalib⁹: ⁊ sunt tunice venarũ: ⁊ nerui: ⁊ ligamẽta: ⁊ pãniculi: ⁊ cartillagines. Et causa iterũ in sedimine albo quod residet in vrina: ẽ illa eadẽ causa. quod ẽ: quia euẽtus eius ẽ similis euẽtui saniei: qñ est medium inter saniẽ ⁊ humores naturales. quod est: quia res que refugit naturã vt operet in ea: ex cibo apud cõuersiõem suam ad sanguinẽ residet in vrina: nõ ergo alterat ab ea ⁊ fit sanguis. nec enim est sicut sanies: cause cuius faciẽti ipam permixta ẽ dispositio extra naturã.

Explicit pars prima pnosticor̃.
Incipit secunda.

.I.

Omnis hydrops in acuta egritudine: malum. Infestat enim febre: grauedine: et dolore. Consurgit autem ex lumbis ⁊ ilijs ⁊ epate.

Hydrops quidez que fit ex egritudiuib⁹ acutis omnis est mala. Quod est: quia habẽs eam nõ euadit a febre uehemẽti: ⁊ dolet dolore uehemẽti: ⁊ morit. ⁊ plurimũ qdẽ incipit ex ilijs ⁊ lumbis: ⁊ ẽ ex ea que incipit ab epate.

In principio quidẽ hui⁹ libri dixit hippo. Et oportet vt ponas consideratione tuã in egritudinib⁹ acutis fm hanc viã: Cõsidera in p̃mis faciez ifirmi. Dixerũt q̃ quidã: Causa illi⁹ est: q; fmo ei⁹ nõ est in facie significãte mortẽ in egritudinib⁹ acutis tñ: sed sup facie significãte mortẽ in oib⁹ egritudinib⁹. Ipsi vo nõ legerũt qõ dixit ĩ fine libri sui: vbi dixit: Et fmo me⁹ non ẽ nisi ĩ egritudib⁹ acutis: ⁊ que generant ex eis. ⁊ q; ipse dixit Etiã in aḟatib⁹: significat illud qñ non posuit fmonẽ suũ in illis q̃ ex eis erũt punt in die vigesima tñ: sz ĩ illis q̃ extendunt vsq; in die xxx. ⁊ diem. xl. ⁊ die. lx. Et dixit iterũ in egritudinib⁹ añ illud q̃ extendunt vsq; ad die. xl. huc fmonẽ: Ex esse autẽ bonitatis anhelit⁹ oz vt sciat q; cũ ea est virt⁹ magna valde significatiõib⁹ salut̃ in oib⁹ egritudinib⁹ acut̃ q̃ sunt cũ febre: ⁊ ĩ quib⁹ venit crisi in. xl. dieb⁹. In hoc aũt loco oñdit ostensiõe manifesta q; fmo ei⁹ non ẽ in oib⁹ spẽb⁹ hydropis: sed in illa q̃ fit in egritudinib⁹ acutis tñ. deinde loquit post illud ĩ illis q̃ spnũt sanies ⁊ sanguinẽ: ⁊ in habẽtib⁹ ptisim. ⁊ loquit etiã in febrib⁹ quartanis. ⁊ oẽs homines uenerũt q; ille febres sũt ex egritudinib⁹ chronicis. Qõ aũt dixit ĩ hoc loco est ꝑ indt: Ex acutis egritudinibus omis hydrops que fit est mala. Qõ est: quia habens eam non euadit a febre vehemẽti: ⁊ permanet dolens dolore vehemẽti. deinde narrauit etiã esse eius. i. generationẽ eius q; dixit Epar noie suo: ⁊ dixit oia membra que sũt in locis vacuis noie cõi: ⁊ illa mẽbra sunt intestinũ ieiunũ: ⁊ mesaraice vene: ⁊ intestina gracilia: qñ non itellexit p sermonẽ suum loca vacua nisi membra q̃ sunt sub costis ĩter membra pectoris ⁊ inter os femoris: qñ quãdo comparas hunc locũ cum locis que sunt altiora eo: ⁊ locis que sunt inferiora eo: sup que vincentia sunt ossa inuenis eiz vacuũ. ⁊ totus ꝑ loc⁹ etiam inuenitur lenis: quia homo nõ suscepit ex p̃mo cibos multos ⁊ potus. Et simile etiã est q; verificator non significauit per sermonẽ suuz lenem nisi hunc locũ. Et vniuersaliter quidẽ oĩs spẽs hydropisis puenit a nocumẽto accidẽte in virtute generatiua sanguis: qñ deficit ab illo opere: ⁊

deest ei ꝓplemētuz ei⁹. ⁊ sicut cibaria recipiunt digōnez in stomacho: similr in epate ⁊ venis. ⁊ sicut in virtute digestiua stomachi nocumētū accidēs fortasse est paruū: ⁊ fortasse est magnū: ⁊ similiter ⁊ in epate. ⁊ fortasse nocumētū accidēs in epate est ex causa in eo: ⁊ similiē etiā in stomacho. ⁊ fortasse est ꝓpter cōitatē eius cum alijs membris in egritudine. Et manifestū est q̄ omnia mēbra que dolēt: quedā dolēt ꝓpter nocumētū q̄ ꝓpter se accidit eis: illud aut ꝓpter vicinitatē ⁊ ꝓpīquitatē aliorūz adinuicē: aut qm̄ inter ea est cōitas magna in neruis et venis. Nam epar cōtinuat cum renib⁹ ⁊ splene ⁊ stomacho ⁊ intestinis per venas magnas: ⁊ ꝓpīquitas ei⁹ itez cum istis mēbris est, ꝓpīquitas: qua quedā eorū contingūt alia ab epate: ⁊ appropīquāt quedā eorū tactui eius Verū hippo. nō dixit: splenē hoc loco: qm̄ sermo ei⁹ nō est nisi in egritudinib⁹ acutis. ⁊ nos quidē inuenim⁹ epar quādo in hoc mēbro accidit apostema ꝓpter egritudinez chronicā cōicare ei in dolore. accidit ergo ab eo mediatōe ipsi⁹ hydropisis cōprehendēs totū corpus. Et dixit hippo. mēbra que sunt in locis vacuis vētris: ⁊ narrauit species hydropisis accīdit ab eis in h̄ sermone. 2

C Onsurgēs ex lūbis ⁊ ilijs significat ex pedū inflatiōe: ⁊ diuturna uētris effusiōe: nō tamen cum defectu dolōris: seu uētris tumōris.

¶ A quo itaq̄z incipit hydropisis ex ilijs ⁊ lumbis: pedes eius apostemātur: ⁊ accidit ei fluxus uentris: ⁊ permanet cum eo spacio longo: ⁊ non resoluūtur per ipsum dolores quos inuenit in ilijs suis ⁊ lumbis suis: nec detumescit uēter eius.

A Postematio pedū est res q̄ cōicat oīb⁹ specieb⁹ hydropisis a causa accidēte in epate: ⁊ accidit ei itez cui accidit hydropis ꝓpter splenē: ⁊ vniuersalē oī cui accidit hydropisis. Fluxus aūt ventris ē accīs q̄ō est ꝓpriū hydropisi q̄ incipit ex ilijs: qm̄ accidit i intestino ieiuno: aut guedeguil apostema. q̄ō ē: q: debilitas in eo cui. accidit hec spēs hydropis: nō accidit ꝓprie nisi in venis q̄b⁹ epar trahit cibū. ⁊ sunt vene q̄ sūt guedeguil. i. mesaraice. Quū ḡ accidit in eis illud nō seruiūt epati neq̄z penetrat ad ipm cib⁹: quare remanet i intestino ieiuno: ⁊ i intestinis minutis. ⁊ qm̄ sūt ista mēbra debilia: ita vt grauet ea cib⁹: expellūt ipm totum penit⁹ ad inferiora: quare fit illud causa vt accidat fluxus ventris. Et dignū est quidē etiā vt cib⁹ corumpat in habētib⁹ hāc dispositiōez: ⁊ ꝓuertat ad cholerā, ꝓpter caliditatē mēbroz apostematoz ap̄ate calido. ⁊ qm̄ ꝓtingit illud: accidit in intestinis mordicatio vehemēs: excitans ea semp ad expellendū q̄ō in eis est retentū: quare fit illud etiā secūda causa ad hoc vt eueniat fluxus ventris. Necessario ḡ dixit hippo. q̄ ille fluxus ventris nō sedat dolorē neq̄z detumescere facit ap̄a quod ē in vētre. ⁊ significat p hunc smonez itez q̄ cum fluxu vētris qui accidit eis ē dolor: ⁊ q̄ venter eoz tot⁹ est apostemat⁹ ⁊ inflatus. quod ē: q: euētus dolōris in eis oz necessario vt fit ꝓpter apostema calidū ⁊ ꝓpter mordicationē. Ap̄atio aūt ventris ⁊ ei⁹ inflatio oportet vt eueniant nēcrio: qm̄ intestina implenē vēto inflatiuo: ⁊ euētus h⁹ ventositatis interi⁹ est necessari⁹: ꝓpter destructionē digestiōis. Causa aūt fixionis vētositatis i ventre est debilitas virtutis expulsiue: que est in intestinis. 3

C Eliūs uero ex epate est orīgo: fit cum tussicula: nec ꝓjciūt quicq̄z ⁊ tumēt pedes: nec egerūt nisi modicū ⁊ cum angustia: ⁊ circa uētrez fiūt apostemata nō cōtinue extra manātia: sed q̄nq̄z ueluti fugientia.

¶ A hydropisi aūt q̄ fit ex epate accidit hm̄ti eam ut ꝓuocet seip̄z ad tussiendū: p̄ter q̄ expuat aliqd de quo sit curandū: ⁊ apostemanē pedes ei⁹: ⁊ nō soluitur uēter eius: ⁊ nō egredit ex eo nisi res dura sicca cuz uiolētia: ⁊ accidūt in uētre eius apostemata: ⁊ q̄dam apparēt q̄nq̄z in latere dextro: ⁊ q̄dā i latere sinistro: deinde uero nō morant quin quiescant.

P Er sermonē suū Prouocat seipsuz ad tussiendū: vult appetitū ⁊ desideriū ad tussiendū: quod est q: hm̄s hanc egritudinē desiderat tussire: ⁊ accidit ei mordicatio: q̄ ꝓuocat ipm ad hoc. Quū ḡ incipit tussire abstinet a tussi: ⁊ nō incipit cū ea nisi experiat inuamentū eius tūs. quod ē: q: ap̄a epat tangens diaphragma ꝓstringit pulmonē. Accidit ḡ in eo simile ꝓstrictōi accidēti in ipso quando apostemat: ꝓpter mām descendentē ad ipm a capite. Quū ḡ accidit illud desiderat ifirm⁹ ⁊ mouetur ad tussiendū: sperans ex ea euacuare rez ledentē: ⁊ dilatare p ipsaz ꝓstrictionē accidentē in via anhelitus. Quū ḡ incipit tussire abstinet statim ab ea: quoniā intelligit egritudinē suam sm veritatē quz experit illud: ⁊ certificat in seipso q̄ spes ei⁹ est vana. ⁊ q̄nq̄z commouet nā etiaz tussim: vt aperiat p ipsam opilationē accidentē in pulmone: q̄uis nō velit homo tussire: q̄re accidit inde multotiens vt sit difficile tolerare ipsā ⁊ ꝓhibere eā. In huiusmōi aūt egritudine quū īcipit infirm⁹ tussire ⁊ non iuuat p eam: ⁊ sentit q̄ virt⁹ natural non iuuat ipm ad illud: abstinet statim a tussi. ꝓpter hanc ḡ cām accidit ei vt ꝓuocet seipsuz ad tussiendū. quū ḡ īcipit tussire abstīet ab illa velocit: qm̄ nō expuit aliqd cui sit q̄ntitas: sed hūiditatē subtilē aquosā sicut spuma q̄ venit ad cannā pulmonis ex venis: in quib⁹ sanguis aquosus est recept⁹. Hec ē ḡ differētia inē hydropisiz accidentem cā epatis: ⁊ inter spēs hydropis: quaz rememoratio p̄cessit. Et inter eas itez est oria alia in multitudie superfluitatū descendentiū inferi⁹: ⁊ paucitate earundē. q̄ō est: q: cuius intestina sunt infirma aut guedeguil. i. mesaraice q̄ sunt inter ea ⁊ iter epar: accidit ei fluxus ventris. quz vo aduenit hydropis causa epatis: ista mēbra non habēt egritudinē: ⁊ cib⁹ eius non corumpit neq̄z grauat sup h⁹ membra ꝓpter virtutē eoz. Non ḡ accidit ei fluxus ventris sed fex cibi morat in corpore eius: ⁊ pars eius puēit vsq̄z ad locum itra sipbac: quod ē sup ventrez: ⁊ pars ei⁹ expirat: ⁊ resoluit ꝓpter suam adustionē ⁊ decoctionē sui ex apostemate calido q̄ō est in epate. ⁊ cui eoz inuenit etiam mollis: lenis: quoniā nutrimentū eius ē ex sanguine aquoso subtili. Quū ḡ premis sup eam digito tuo: recedit ab eo statiz: deinde non morat q̄n redeat ad dispōnez

suam primã: ⁊ nõ est de aptitudine ipsius q̃ accidat ab ipso p̃ncipio euẽtus hydropisis. Sed ⁊ pedes in primis apostemanꝫ ꝓpter vehemẽtẽ longitudinẽ ipsorũ a membris multe caliditatis. Cum ergo plongat ꝫ spaciũ illi⁹ accidit apostema in toto vẽtre: ita q̃ qũ presseris sup cutẽ ei⁹ digito pfundet ille loc⁹ ⁊ cedat: deinde nõ mouet nisi parũ donec redeat ad dispõem suã p̃mã: ⁊ ille est sermo hipp. Et fuit in vẽtre apostemata q̃ũq: deide nõ mouꝫ q̃n q̃escãt. Et possibile quidẽ est q̃ nõ voluit p sermonẽ suũ istũ q̃ illud accidat in p̃ncipio hoũ apostematũ: nisi qũ in p̃ncipio sui esse multotiẽs q̃escũt: ita vt estimet q̃ ipsa iam quiescãt penit⁹ ⁊ resoluũtur: deinde post illõ redeũt ⁊ accidũt: deinde nõ mouꝫ etiã q̃n quiescãt: deinde redeũt ⁊ accidũt: quum ergo extendit tẽp⁹ mouꝫ p̃ter q̃ quiescant. Et differẽtia quidẽ inter ista apostemata: ⁊ inter apostemata que dixim⁹ accidere ei cui aduẽit hydropisis causa iliorũ est: q̃a quãdo compmis super ea cũ digito tuo cedũt sub eo ⁊ descendũt. Et causa in illo est: quia natura eorũ est pblegmatica viscosa: sicut illa apostemata. 4

Et si caput ⁊ plante pedum ⁊ uole manuũ frigide fuerint: uenter uero ⁊ latera ⁊ mandibule caluerint: malum est.

Et quz fuerit pedes ⁊ caput ⁊ plãte manuũ frigida: ⁊ uenter ⁊ latera calida: tũc illud malũ est.

In egritudinib⁹ quidẽ chronicis ⁊ p̃pe in byeme ⁊ in corpib⁹ decrepitorũ non est mirũ si infrigidantꝫ extrema corporũ nõ in p̃ncipio periodorꝫ febriuz trũ: sed in spacio more earũ: ⁊ qũ ipa per naturã sunt pauce carnis: ⁊ loca earũ sunt valde longiqua a loco viscerũ. verũtamẽ sermo hippo. in hoc libro nõ ẽ in egritudinib⁹ chronicis. Causa igit in frigore extremitatũ in egritudinib⁹ acutis fm plurimũ cõtraria ẽ cause facienti id in egritudinib⁹ chronicis. q̃õ est: q̃a euent⁹ hui⁹ accidentis in egritudibus chronicis ẽ: qũ caliditas naturalis non puenit ad extrema ꝓpter debilitatẽ suam. In egritudinib⁹ vero acutis euent⁹ eius est: qũ q̃ pertinet ad totũ corp⁹ ex sanguine est quãtitas parua ꝓpter magnitudinẽ apostematis calidi quod ẽ in viscerib⁹: ⁊ q̃õ est plurim⁹ sanguis retent⁹ in mẽbris apostematis: ⁊ ꝓpter illud mẽbra media corpis: ⁊ sunt pect⁹ ⁊ vẽter: inuniũtur vehemẽtiorũ caliditatis: qũ initiũ paroxismi in egritudinib⁹ acutis multotiẽs est cũ rigore ⁊ horripilatione: ⁊ nõ sunt extremitates corpis trũ frigide: sed etiã cutis que est super pect⁹ ⁊ ventrẽ totũ: verũtamẽ hmõi friditas nõ significat rem malã. Si aũt remanẽt pectoris partes ⁊ vẽtris calide: aut addit caliditas earꝫ donec pertrãseat in illo earũ natura: ⁊ extremitates sunt fride: tũc est significatio super magnitudinẽ apostematis calidi quod ẽ in viscerib⁹: ⁊ dignũ est vt sit rectũ: ⁊ vt etiaz intelligat ex sermone eius: ⁊ venter ⁊ duo latera calida: q̃ caliditas barũ partũ est manifestior ⁊ ẽ magis apparens q̃ũ fuerit per nãm: ⁊ scit q̃ febris quã greci noiant liparios: ⁊ ẽ illa in qua aggregat in corpe caliditas ⁊ frigus simul: ẽ huius generis. 5

Bonũ aũt est egrz ex toto calere: ⁊ mollem ⁊ suauẽ ꝓuenienẽ esse.

Et de meliorib⁹ reb⁹ est ut sit totũ corp⁹ calidũ lene fm equalitatẽ.

Postq̃ narrauit hippo. dispõnez egritudinũ: que sunt i fine malicie. i. in qua inueniunt membra media esse calida: ⁊ extrema frida: post illõ narrauit ꝓprie ipsã dispõnez que ẽ melior dispositionũ: ⁊ ẽ illa in q̃ totum corp⁹ est calidũ ⁊ lene fm equalitatẽ. q̃õ est: q: fmo ei⁹ fm equalitatẽ cõicat his duob⁹ noib⁹ fil: scilz calidi ⁊ lenis. ⁊ inuenit etiã corporis calitas i febrib⁹ adurentib⁹ equal. verũtamẽ corp⁹ in eis est extenuatũ ⁊ siccuz. Cum q̃ est calidũ lene fm equalitatẽ: significat q̃ complexio eius ẽ melior cõplexionũ. 6

Bonũ est modeste ⁊ non laboriose ⁊ nõ repente eundez latera cõmutare: ⁊ si sibi leuis uideat.

Et oportet ut sit permutatio infirmi facilis: ⁊ quando pmutat corpus eius est leue.

Summa in oi ꝓnosticatiõe que ẽ sup illũ q̃ morit ⁊ qui viuit: ẽ cõparatio iter fortitudinẽ egritudis: ⁊ virtutẽ infirmi. qũ ergo egritudo ẽ fortior: mouit infirm⁹ ꝓculdubio. ⁊ qũ est debilior virtute i firmi non mouit: dũmodo nõ cadit i curatiõe ei⁹ error. Et hippo. quidẽ narrauit hanc summã in aphorismo cuius initiũ est: Et oportet vt cõpares inẽ virtutẽ infirmi ⁊ inter virtutẽ stat⁹ egritudis. hec nãq: summa ẽ scia ꝓnosticatiõis. Et qũ genera virtutũ que sũt in corpore sunt tria: que incipũt ex trib⁹ principiis: ⁊ sunt cerebrũ: cor: ⁊ epar: factũ est q̃ cognitio debilitat cuiusq: eorꝫ ⁊ virtutis eorꝫ significat ex operatiõe cuiusq: eorꝫ. Spes autem virtutũ sunt one: que ex cerebro ꝓcedũt. quod ẽ: q: q̃daz earꝫ sunt ꝓparatiue: ⁊ sunt cogitatio ⁊ memoria. ⁊ q̃daz earꝫ sunt fuientes vel mistrantes: ⁊ sunt ille q̃b⁹ fit sẽsus ⁊ mot⁹. Operatio aũt virtutis q̃ est i corde ẽ opatio qua complet pulsus venarꝫ pulsatiliũ. vel opationes virtutũ que ẽ in epate sunt ille q̃ complent in hora generatiõis sanguinis ⁊ humorꝫ. Et qũ genera scie ꝓnosticatiõis sũt duo genera: tũc oz vt ꝓsideres ⁊ aspicias in oi significatione quã narrauit hippo. cuiusq: duorꝫ generꝫ sic oz vt facias nũc in fmone suo q̃õ oz: vt sit pmutatio infirmi permutatio facil: ⁊ q̃ qũ pmutat fit corp⁹ eius lene. q̃õ est: q̃a ista significatio significat vehementiã virtutũ mouentis corp⁹ p̃ voluntatẽ. Et non ẽ dꝛia in hoc loco inter fmonẽ meuz Uoluntatẽ: ⁊ inter fmonẽ meuz Velocitatẽ ⁊ electionẽ. Ingredit etiã in hoc genẽ illud q̃ ipse dixit i decubitu i eis q̃ premissa sũt in fmone cuius initiũ ẽ: Et oz vt inueniat medic⁹ infirmũ iacentẽ sup latus dextruz aut sinistꝫ. q̃õ est: q: ego iam ostidi in hoc decubitu: ⁊ in decubitu q̃ ꝓuertit ad supiora q̃ vterq: fit ab opatione lacertorꝫ. Et de ꝓsuetudine q̃dez mea ẽ vt nominem hũc decubitũ noie deriuato ex vehemẽtia virtutũ. ⁊ ego q̃dez iam locut⁹ fui in eo fmone lõgo i libro meo de motib⁹ lacertorꝫ. Et dixit etiã Dioclytes: q̃ corpora aãliuz sũt cõposita ex deferẽte ⁊ ex delato: ⁊ q̃ deferens ẽ virtus: ⁊ delatuz ẽ corp⁹: ⁊ sicut ille q̃ defert pond⁹ aliq̃õ: fit mot⁹ eius difficilis: si graue ẽ ei. ⁊ si est leue illud pond⁹ fit motus ei⁹ ei facilis. Similit qũ virt⁹ fortis ẽ: fit ei facile deferre corp⁹: ⁊ nõ aduenit ei apud motũ suuz nocumentũ. ⁊ qũ est debilis grauat sup eaz. fit ergo difficile subleuare ⁊ deferre ipsum. 7

Gravis uero si fuerit: man⁹ quoq: ⁊ crura ponderosa: horrendũ.

ET qñ corp⁹ fuerit graue: ⁊ man⁹ ⁊ pedes graues sunt: tunc timor erit magis agmentat⁹.

SIgnificatio infirmi super grauitatē membrorū suorū est: quādo conat motū cū volūtate: ⁊ grauitas cruriū declarat ei qñ conat surgere ⁊ ambulare: aut mouere ea: ⁊ ipe est iacens: similr ⁊ grauitas mot⁹ manuū declarat ei qñ conat cū eis aliq̄d retinere: aut proiicere cū manu sua: aut ponere eas: aut pmutare eas de loco ad locū. ⁊ similr grauitas colli ⁊ reliquar⁹ pti ū dorsi oñdit ei qñ vult mutare figuras earū: aut pmutare eas ex dispōne ad dispōem. Grauitas aūt mēbrorū est ex maiorib⁹ significatōib⁹ significātib⁹ debilitatē virtutis ⁊ nobiliorib⁹ earū. verūtā illud nō est significatio sup debilitatē virtutū omniū: sicut dixi in eis que sunt premissa: sed super debilitatē virtutis que est in neruis ⁊ lacertis trñ. 8

QVod si liuor admixtus uiridi: unguib⁹ digitisq̄z affuerit: mortē aduentare nō dubitabis.

ET si cū grauitate fuerit pallor trahens ad uiriditatē in unguib⁹ ⁊ digitis: tūc mors in primo descēdet.

IAm oñdi in alijs locis quō fit destructio vtrū regentiū corp⁹ simul. nā dū vna earū pmanet fixa: tūc corp⁹ remanet sm dispōem suā pculdubio. Uerū hippo. postq̄ narrauit significatōes q̄ significant resolutōem virtutis mouētis lacertos ⁊ casum ei⁹ addidit ad illud significatiōes alias significātes destructionē virtutis alteri⁹. Qd est: quia pallor vnguiū ⁊ digitorū qui trahit ad viriditatē: significat extinctōem vl mortificatōem caliditatis naturalis manātis ex corde: ⁊ pter hoc nō dixit sm̄ōe absoluto: q̄ pallor qui trahit ad viriditatē: significat mortē qñ est cū grauitate corporis: sed addidit etiā cū illo sermonē suū: descendit in primo: quoniā ille significatōes apparēt apud mortē duar⁹ virtutū simul. 9

ET si color hic ungues nō ifecerit: alz cetera mēbra corripuerit: spei loc⁹ nō deerit. pderit uero cūcta signa ppēdere: q̄ si egrū sufficiētem uideris: ⁊ una boni significatio affuerit: ēminus tibi pmittet cuz quolibet exteriori apostemate ⁊ futura salute: sed pallorīs in pdictis locis picula nō deerūt.

ET si denigrantur digiti penitus ⁊ pedes: tūc illud erit min⁹ in significatōe pditiōis: q̄z sit quādo declināt ad uiriditatē ⁊ pallorē. Sed necesse est tibi tūc ut cōsideres reliquas significatiōes: ⁊ regas esse earuz. Nam si inuenis infirmū tolerantē quod aduenit ei de nocumēto tolerantia facili: ⁊ fuerit cū significatiōe alia ex significatiōib⁹ q̄ significāt salutē: significat illud q̄ infirmitas expellit p exituram: ita q̄ infirm⁹ saluabitur: ⁊ cadent loca que denigrata sunt ex corpore.

NOn oportuit eū dicere tūc: Illud erit min⁹ in significatōe pditiōis: sed q̄ illud fortasse nō significat pditionē penit⁹: ⁊ fortasse significat significationē in vltimo sup pditōez. Et fortasse putat aliq̄s de hippo. q̄ nō fuit sciens illud: qñ non vritur hoc sm̄one sm veritatē quā significat. sz res nō est ita: qñ quum addidit ad hunc sm̄onē ei⁹ discretionē vsq̄z ad finē ⁊ determinationē ipsi⁹: ⁊ narrauit illud narratōe manifesta: ō clarauit oñsiōe apparēte: q̄z fuit sciēs veritatē ī eo q̄ dixit: Uex ipse nō pscrutat⁹ est exquisite exponere illō: qñ fortasse denigrant mēbra ppter mām q̄ effundit ad ipa Et iam oñdit hippo. oñsione manifesta qual'r significat illō: qñ dixit: Qñ videris infirmū tolerantē illud qd̄ aduenit ei de nocumēto facili. s. patiens illud: ⁊ fuerit cuz illo significatio alia ex significatiōib⁹ significantib⁹ salutez: tūc scias q̄ nigredo mēbri nō accidit nisi ppter māz que effundit ad ipm. q̄ si fuerit res cū diuersitate illius: tunc est signuz sup mortem. 10

SI testes ⁊ uirga pter solitū diminui ꝓtrahiq̄z apparuerint aut minui: dolorīs aut mortis aduentuz pronunciabis.

TEstes aūt ⁊ uirga nō significāt nisi dolorē aut mortez qñ ꝓtrahunt.

INuenim⁹ hec mēbra ꝛbi in eo q̄ iam appropinquat morti: ⁊ illud q̄dez est necessariū: qñ virt⁹ ālis qñ mortit: ita vt nō sit ei possibile puenire ad extremitates corporis: sed trahit versus originē ei⁹ ⁊ radicē suā: or necessario vt sequant eaz mēbra: q̄re ruganē mēbra ⁊ ꝛbimē versus mediū corpis. Et silr etiā dolorē videmus multoties reducere ⁊ ꝛbere virtutē versus originē suā. qñ illud est: ē nēce vt ꝛbant mēbra: ⁊ retrahant versus originē suam ppter dolorem. 11

SOmn⁹ ut moris est ꝓueniēs ⁊ natural' ut' noctez nō effugiat: ⁊ diē non impediat laudabilis: ꝓtrari⁹ uero improband⁹. min⁹ tamē si a mane usq̄z ad tertiam tenuerit.

SOmn⁹ autem oportet ut sit sm q̄ currit cōsuetudo cū eo: qñ currit cursu naturali: ita ut sit ifirm⁹ in die ex pgefact⁹: ⁊ in nocte dormiens. q̄ si mutet illud est dispō deterior. sed minor q̄ dez lesior nocumentū qd̄ est ex somno est qñ dormit infirm⁹ in principio diei usquequo ptereat ex eo circa tertiā ipsius. Somn⁹ aūt qui est post hanc horā est malus.

Hippo. recte inuenit qum narrauit significationes que sumũt ex somno ⁊ emũctatõe sua etiam de causa in illo: ⁊ in faciẽdo totum qõ est iuuamẽtũ naturale: ⁊ omne qõ est fm cõtrariũ illi⁹ est illaudabile: qm̃ est extra dispõnem naturalẽ: similr etiã sunt res cũ quib⁹ nõ currit cõsuetudo. nã si fuerint currentes fm cõsuetudinẽ sunt laudabiles: ⁊ cũ quib⁹ nõ currit cõsuetudo sunt illaudabiles. verũtamẽ res naturales fm tẽpus hippo. nõ fuerũt nisi res cũ quibus currit ꝛsuetudo nũc aũt inuenim⁹ facere diuites diuersum illi⁹ in oibus rebus ⁊ in somno etiã. dormiũt eĩ in die: ⁊ vigilãt in nocte. ⁊ qm̃ cõsuetudo currit ecõtrario cursus naturalis: nõ certificat iste sermo quẽ dicit hip. qõ est: quia cõsuetudo in hac hora est plus naturali: non apud hũtes diuitias ex mulierib⁹ tm̃: sed apud plures viros. 12

PEssimũ autẽ est nõ dormire: aut eĩm magnitudinẽ doloris significat: aut alienationẽ.

ET de deterioribꝰ signis est ut non dormiat infirmus: neqz nocte neqz die. qõ est: qz ipse nõ uigilat nisi aut ꝓpter dolorẽ et angustiaz: aut qz aduenit ei permixtio in ratiõe sua: vl ꝓpter hanc significationẽ.

VIgilie accidũt infirmo in nocte ⁊ die: aut ꝓpter dolorẽ qui sup eũ fuit praus ⁊ cõtristauit eũ: aut qm̃ pmixtio ratõnis incipit cũ eo. qõ est: qa pmixtio ratõis facit possidere vigilias, ꝓpter siccitatez q̃ dñat sup cõplexionẽ cerebri. 13

STercoris egestio si neqz exsiccata neqz liqda oio sed iũcta ⁊ hora solita: signũ est ea q̃ sunt sb diaphragmate esse salubria.

EGestio aũt laudabilior est q̃ est lenis ꝓiuncta: ⁊ est eĩ⁹ exit⁹ in hora exit⁹ sui q fuit in dispositiõe sanitatis: ⁊ est quãtitas eĩ⁹ p compationẽ eĩ⁹ quod aduenit corpori. qõ est: quia egestio qm̃ est cum hac dispositiõe: est pars inferior uentris sana.

Hippo. assumpsit significatiões significãtes egestionẽ laudabilẽ ex substãtia eius ⁊ ipsi⁹ quãtitate: ⁊ ex hora ipsi⁹ exitus. Significatiões aũt significãtes egestionẽ illaudabilẽ nõ inuenim⁹ cũ sumpsisse ex his trib⁹ tm̃: sed ex colore etiã ⁊ odore: ⁊ ex voce annexa egressioni eius. Egestio aũt cui⁹ substãtia est naturalis est que nõ dura in termino lapidis: neqz lenis i termino aque vt fluat ⁊ currat: sed est de lenitate cũ dispositione cũ qua possibile est vt ꝓmaneat coniũcta ꝓter q̃ fluat ⁊ currat. quãtitas vero eius naturalis ẽ: q̃ est per compatõem eius qõ comedit. Hora aũt eius exit⁹ naturalis est hora cũ qua currit cõsuetudo infirmi in sanitate sua. ⁊ oportet etiã vt adũigas ad illud q̃ dixit: colorẽ egõnis naturalẽ ⁊ odorẽ eius. oportet qm̃ vt sint fm q̃ fuerũt in hora sanitatis. verũtamẽ hippo. nõ narrauit illud qm̃ possibile est tibi vt intelligas illud ex fmone eĩ⁹ In egestiõe egrediẽte a dispõne naturali. quod ẽ: qz de ꝛsuetudine eius est in reb⁹ multis vt significẽt eas ex cõtrarijs earũ: ⁊ dimittat rememorari eas in nomib⁹ suis. ⁊ nõ dixit: Et quãdo egestio fuerit cũ hac dispositõe erit inferior ps ventris sana: nisi qum ipse compauerit hanc ptem cũ pectore: vt intelligas hic ex sermone eĩ⁹ isto stomachũ ⁊ intestinũ ieiunũ: ⁊ reliqua que sunt post ipm ex intestinis: ⁊ nõ est necesse ꝑculdubio in aliquo q̃ occultet quãdo est egestio cũ diuersitate hui⁹ dispositiõis vt significet q̃ dispositio horũ membrorũ sit egressa a dispositõe naturali. quoniã hipp. nõ dixit illud. Neqz etiã est sermo sanus: qm̃ possibile est etiã vt sint mẽbra que sunt in vẽtre inferiori sana: ⁊ currant ad ea ex epate: aut ex splene res multe vel male mutãtes colorẽ egestionis naturrlẽ ⁊ substantiã ipsi⁹ ⁊ eius odorẽ. Et multotiẽs adunt etiã in quãtitate eius humiditates que effundunt ad stomachũ: ⁊ neqz etiã exit⁹ eius est in hora simili hore que fuit ante illud. Egestio aũt que in vltimo est similis egestioni naturali nõ significat q̃ ꝓtes inferiores vẽtris sane sint tm̃: sicut dixit hippo. sed quia non effundit ad eas etiã ex mẽbris que narrauim⁹ aliquid. Egestio ãt egrediẽs a natura significat fortasse q̃ mẽbra que sunt in ventre tm̃ sunt infinita. ⁊ fortasse significat: qz effundunt hec mẽbra ex mẽbris q̃ sunt sup ea hũiditates. Et spẽs q̃dez hui⁹ egõnis sũt multe ⁊ diuerse: qm̃ epar nõ expellit ad stomachũ supfluitates suas tm̃: ⁊ qõ generat i eo ex hũoribꝰ egrediẽtib⁹ a nã: iz qõ expellit ad ipm supfluitates toti⁹ corpis. qõ ẽ: qz stomach⁹ ꝛtinuat cũ oib⁹ mẽbris mediãte epate: ⁊ recipit supfluitates oiuz mẽbrorũ ipso mediãte. ⁊ fortasse qõ effundit ad ipm expellit a nã ad ipm qm̃ vult mũdificare totũ corpus: aut aliqõ ex mẽbris eĩ⁹: aut vno mẽbra: aut mẽbra multa. Et multotiens ẽ illud qõ effundit ad ipm fm viaz accũt. ⁊ qm̃ est illud: significat egritudinẽ i toto corpe: aut i vno membro ex eĩ⁹: aut i mẽbris multis. Oz g̃ vt ꝛsideres in mẽte tua illud qõ narrauit hippo. in fmone suo ex successiõe huius fmonis: ⁊ addat ad illud qõ dixi. 14

LIqda bõa est: si sine sonitu uento fuerit: nec iordiate manauerit Si eiz frequẽt manat: egrz maxio labore ac uigilijs afficit: ⁊ i defectũ adducẽ.

ET si egestio fuerit sbtil: tũc laudatur ex ea ne cuz ea sit uox: ⁊ ne sit egressio eĩ⁹ freq̃ns paulati. qõ est: qz qm̃ illud est: accit infirmo lassitudo ex multitudie surgẽdi ⁊ ꝛsecutõe eĩ⁹ accidũt ei uigilie ide: nam exitus rei multe multotiẽs ñ fac̃ securitatẽ ifirmo de syncopi.

REs manifesta est in hoc q̃ egestio humectatur: aut quia cib⁹ nõ penetrat ex vẽtre ad epar: aut quando effundũtur ad ipm ex epate aut splene supfluitates. verũtamẽ possibile est vt sit illud laudabile quoniã epar ⁊ splen ⁊ totũ corp⁹ mũdificat p ipm. ⁊ nõ est illud illaudabile: nisi quãdo est fm semitã accidẽtiũ .s. quãdo non penetrat cibus ad epar: aut res que effundũtur ad stomachũ ab epate: significãt dispõem malam Et differẽtia quidẽ inter dispõem primã ⁊ inter hãc dispositõem est: q̃ cũ egestiõe in dispositiõe prima non est vox. ⁊ hec etiã est differẽtia alia: ⁊ est: quia egressio egestionis nõ est frequẽs paulatim: quoniã qõ egredit fm

hũc modũ nõ est aliquid ex accẽtib⁹. Flux⁹ aũt vẽtr⁹ su
pfluus qui fit raro: multotiẽs significat crisiz laudabilẽ:
⁊ significat q̃ natura expellit rez supfluã in q̃ntitate sua
aut in qualitate sua vt euacuet corp⁹ totuz aut aliq̃ ex
mẽbris eius ⁊ mũdificet ipm. Et itelligo p sermonẽ meũ
Euacuatõez: inanitõe corporis a nãlib⁹ humoribꝰ qui ĩ
q̃ntitate sua multiplicãt. Per mũdificatõem vo ⁊ fluxũ
vẽtris intelligo vacuitatẽ corpis ab humoribꝰ egrediẽti
bus in qualitate sua a natura. Et cõsequũt hãc egestiõez
nocumẽta alia: que dixit hippo. in sermone suo. quod ẽ:
quia quãdo ẽ illud donec accidat infirmo lassitudo mĩ
titudine surgẽdi ⁊ cũ cõsuetudine eius: accidũt ei vigilie
⁊ q̃ ipe vitupat etiã ⁊ egõem que fit cũ multitudine fre
quẽti: nõ est nisi ꝓpterea q̃ deiicit ipa ⁊ mollificat virtu
tem: quoniã q̃tuis raro accidat vt laudet hmõi egestio.
Verũtã casus vtu bic annex⁹ ei ẽ illaudabilis: sicut flux⁹
nariũ accidẽs fm viã crisis egrediẽs in quãtitate sua ab
equalitate. 15

Vtile est sterc⁹ fm quãtitatẽ cibo⁹
assumptorũ euenire ⁊ bis uel ter
in die: in nocte uero semel: ⁊ iã luce, pri
ma aut solito more ꝓtigere.

Erũtã oportz q̃ sit egestio ꝯz illõ
q̃ accidit corpi duab⁹ aut tribus
uicib⁹ ĩ die: ⁊ semel in nocte: et sit pluri
mũ eius, ppe mane: aut sicut de ꝓsuetu
dine hois est surgere.

Am dixit hippo. hũc sermonẽ in eis que sunt p̃
missa: ⁊ melꝰ quidẽ eẽt vt poneret sermonẽ illũ
nũc in egõne multa: que fit fm semitã crisis: ⁊ ẽ
illa quã narrauit ante. Et ego quidẽ etiã vitupo fmonez
eius: oportet vt fit egestio duab⁹ aut trib⁹ vicib⁹ in die: et
semel in nocte: ⁊ reliq̃ q̃ ipe scp̃sit post illud: qñ supfluũ
ẽ: neq̃ fuit necessariũ dicere illud. q̃ est: q̃ sufficit vt di
ceret: Sicut de ꝓsuetudine est homis vt surgat. Q̃ autẽ
dixit in fine hui⁹ fmonis ⁊ est fmo eius. s. Et fit plurimũ
eius, ppe mane: aut sicut de ꝓsuetudine est homis vt sur
gat. inuenit in quibusdã descptõib⁹ sicut ego scp̃si illud
⁊ in quibusdã descptõib⁹ inuenit: sine illo: aut fm hunc
modũ: Et erit plurimũ eius, ppe mane: sicut de ꝓsuetudie
est hois vt surgat: sed nõ ẽ differẽtia inter has duas scri
pturas: qñ intẽtio in eis vtrisq̃ ẽ intẽtio vna: ⁊ ẽ q̃ me
lior rerũ est cũ qua iã currit ꝓsuetudo. 16

Vtile ẽ etiã appropiquãte iã ẽmio
egritudis idẽ sterc⁹ dẽsari.

Et oportet ut cõdẽsẽt egestio quã
do tẽdit infirm⁹ uel appropiquat
uersus crisim.

Non cõdẽsat egestio qñ appropinq̃t infirm⁹ vsus
crisim nisi qñ fuit subtilis aquosa ante illud: nõ
que fuit spissa dura: ergo sermo ei⁹ in eo ẽ cuius
egestio a p̃ncipio sue egritudiuis est humida. verũtamẽ
hec abbreuiatio in sermone de ꝓsuetudie antiquor fuit
⁊ ppe hippo. s. significatio rei ex cõtrario suo: ⁊ dimissio
rememoratiõis ei⁹ cũ suo noie. 17

Et colore sb citrino fieri: nec inso
lidum dẽsari.

Et oportet ut egestio sit declinis
ad citrinitatẽ aliquãtulã: ⁊ nõ sit uehe
mẽtis lenitatis.

Eli⁹ eẽt si scp̃sisset hũc fmonẽ in p̃ncipio sue lo
cutõis de egõe: ita vt eẽt fmo ei⁹ fm hũc modũ
De egõe q̃dẽ laudabilior ẽ q̃ ẽ lenis cõiũcta: ⁊ ẽ
exit⁹ ei⁹ in hora exit⁹ ei⁹ que fuit in dispõe sanitatis: ⁊ est
q̃ntitas ei⁹ p cõpatõem ei⁹ q̃ aduenit corpi: ⁊ color eius
declinis ad citrinitatẽ: ⁊ nõ est vehemẽtis lenitatis: sicut
iã determinauit subãm egõis: ⁊ q̃ntitatẽ ei⁹ ⁊ hora exit⁹:
⁊ qualitatẽ ei⁹ simul. s. visibilẽ ⁊ odorabilẽ: sicut dixi ante.
⁊ manifestũ est q̃ color egõnis nõ trahit ad citrinita
tem: qñ cholera descẽdẽs ab epate cõmiscet ei: ⁊ illud ẽ
qñ cholera q̃ admixta ei est: est nãlis eq̃lis in quãtitate
sua ⁊ q̃litate: ⁊ cõueniũt sup illud oẽs medici: qñ q̃ndo
effundit ab epate ad ventrẽ cho. egressa in q̃litate ⁊ q̃nti
tate sua ab eq̃litate: nõ est color egõis ptinẽs ad citrini
tatẽ: sed est citrin⁹ pur⁹: ⁊ qñ nõ effudit ad intestia cho
lera: sicut illud q̃ accidit ei qui habz ictericiã: tũc color
egestionis est albus. 18

Onũ est etiã si lũbricos admixtos
habuerit.

Et ex eo q̃ laudat etiã est ut egre
diãtur cuz egõe lũbrici: qñ appro
quat infirm⁹ uersus crisim.

Non laudat egestio lũbricorũ: nisi quz nã ipa ex
pellit eos infer⁹ cũ reliq̃s supfluitatib⁹ que sũt
in corpe: nõ qñ egrediũt p cãm aliã fm viã acci
dẽtis: ⁊ ego quidẽ iã locut⁹ sui fmonẽ longũ in reb⁹ que
procedũt fm semitã crisis in libro picriseos. 19

A oi acuta egritudie uentrez nõ
ut plenũ: sz ut uacuũ tractari: ⁊ ñ
tenuẽ sz carnosũ inuenirĩ bonũ.

Et oportet ut sit uenter in oi egri
tudine uacuus piguis.

Ermo q̃dez ei⁹: vacuus: ppe extensũ plenũ est: ꝯz
piguis, ppe macz extenuatũ: sicut significat vcõ
pma res retẽtas in vẽtre: ⁊ dictio secũda ventrẽ
ipsũ: sicut si diceret: Quia oz in oi egritudie vt sit venter
vacu⁹: ⁊ sit corp⁹ eius pigue ⁊ nõ macrũ. 20

Quosũ uero stercus ⁊ liquduz siue
albũ aut nimis citrinũ aut spumo
sum malum est.

Gestio aũt aquosa sbtilis ⁊ alba:
⁊ citrina uehemẽtis citrinitatis ⁊
spumosa: illud totũ malum est.

Gestio q̃dẽ aquosa significat destructionẽ dige
stiõis. ꝯz alba significat sic dixi añ q̃ cholꝰ citri
na nõ descẽdit ab epate ad ptes stõi: vez egõ ve
hemẽt citrinitat significat vnã duaz rez: aut egõnẽ cui
cõmixta ẽ cholꝰ citrina ⁊ mlta: aut egõnez cui cõmixta
est cho. viridis: vt berugo est. q̃ est: q̃ b nomẽ q̃ dixit
hippo. sigt ꝯz linguã grecor hos duos colores sil. egõ ãt
spumosa sigt pmixtionẽ vẽtositat vehemẽt iflatiue tu
miditati: cui⁹ separatio ab ea ẽ difficilis. ⁊ fortasse sigt cali
ditatẽ supfluã. q̃ est: q̃ nos inuenim⁹ spumã euenire ex
teri⁹ fm hũc modũ ĩ mari: ꝓpterea q̃ vẽti ꝓcutiũt aquã
ꝯz ĩ pfũditatib⁹ pelagi pp supfluitatẽ caliditat. 21

i Item modicuz ⁊ uiscosum ⁊ lene siue album seu citrinũ aut spumosum: malum.

Et ex egõe qdẽ mala ẽ pauca uiscosa lenis: siue sit alba siue citrina.

Narrauit hippo. in hoc sermone duas spẽs ex specieb⁹ egõnis q̃ ambe ꝓueniũt a liquefactiõe corporis. Et nõ est differẽtia inter vtrasq: nisi quia pauca viscosa alba ꝓuenit a liquefactiõe adipis facta a caliditate ignea que nõ est vehemẽtis malicie: ꝫ egestio que trahit ad citrinitatẽ lenis ꝓuenit ex liquefactõe adipis. verũtñ ei⁹ euẽt⁹ est aut qñ caliditas faciẽs ipm ẽ vehemẽtioris malicie: aut qñ adeps liquefact⁹ antiqu⁹ est qui iam cõputruerit quadã putrefactõe. quod est: quia videm⁹ adipes zirbi qñ putrefiũt exteri⁹: colorẽ mutant ita q̃ vides vtrũq; visiõe manifesta declinare ad citrinitatẽ. Egõnis aũt ad viriditatẽ declinis: si viriditas eis fuerit ꝓpter admixtõem cholere viridis: vt herugo eris cuz ipa: qñ iam oñdim⁹ q̃ hic etiã color intelligit ex nomie vehemẽtis citrinitatis: euẽt⁹ est a lequefactõe vehemẽti. Et omne quidẽ qõ ꝓcedit ex corpe qõ vides lene: ẽ ꝓpẽ vnã ouarũ ꝓpẽtatũ: aut ꝓpterea q̃ ipm recipit vigõnem fm equalitatẽ: ita q̃ nõ effugit nãm ꝑs aliqua ex ꝑtib⁹ eius quã ipa nõ resoluit: aut ꝓpter liquefactiõem vehementẽ: ita q̃ nõ fit etiã in hoc vna ex ꝑtib⁹ materiei cui nõ adueniat cã. ꝓpter hãc ꝗ cãm sicut meli⁹ est i oi quo fit iuuamẽtũ vt sit equale: simil̃r ⁊ omne qõ est malũ: ẽ vehemẽtioris malicie qñ est equale. qõ est: quia ꝑmũ suscipit opatõem nãe cũ totalitate sua: ⁊ secundũ suscipit maliciã egritudinis cũ sua totalitate. In viscosa aũt res manifesta est ⁊ exposita: q̃ euẽt⁹ ei⁹ est multotiẽs qñ vehemẽtior fit caliditas rei. ⁊ multiplicãt: ⁊ fortasse fiunt humores viscosi ꝓpter qualitates ciborũ. verũtñ isti humores qñ ꝓcedũt ex corpe nõ ẽ eorũ q̃ẽtitas pauca. Res aũt viscosa qñ ꝓcedit paulatim est cõtraria ꝑme cõueniẽtis liquefactõi pauce. qõ est: qz nos inuenim⁹ multotiẽs liquefactõem vehemẽtẽ faciẽtẽ fluxũ ventris superfluũ. verũtñ illa cui⁹ hec est dispõ: est ꝓculdubio fetida. Et differẽtia quidẽ inter humores crudos ⁊ hãc est in hoc capitulo tñ: qõ est: qz ex humorib⁹ crudis ñ est fetor. 22

Pessimũ aũt est ⁊ mortis signum: uiscosum: nigrũ: fetidũ: ⁊ uiride.

Et significatiua mortis magis hec est egestio nigra: ⁊ pinguis: ⁊ fetida: ⁊ uiridis.

Egestiõis quidẽ nigre nigredo fit ex cõmixtione cho. ni. pure. viridis aũt fit ex cõmixtõe cho. ni. q̃ nõ est pura: ⁊ cui⁹ q̃ẽtitas est pauca. Egestio vo pinguis procedit apud liquefactionẽ adipis a caliditate ignea. fetida aũt significat putrefactiõem in corpe. 23

Nariũ uero ꝓductõnem significat egritudis: neqz min⁹ signũ ẽ mortis q̃z qõ loturã itestinorũ profert: aut colorẽ porrorũ siue nigrũ. Cõtigit etiã colores istos simul euenire.

Egestio aũt diuersorũ colorũ significat de lõgitudie egritudis pl⁹ q̃z indicẽt ille spẽs alie: ⁊ ñ ẽ illõ qõ significat de ꝑditõe min⁹ q̃z illõ qõ significãt ille. ⁊ itelligo ꝑ id egõem in qua ẽ uiscositas: ⁊ cui⁹ color trahit ad colorẽ porri ⁊ que est nigra. ⁊ fortasse egrediũtur isti colores oẽs simul: ⁊ fortasse egreditur unusquisqz corũ ꝑ se.

Egestio diuersorũ colorũ significat q̃ in corpore sunt egritudines diuersie multe: que indigent spacio longo donec digõem suscipiãt. quod est: quia quãdo sunt multe: possibile est vt sit quarũdam earum spaciũ longum. q̃ si non fuerint in eis egridines lõge: tũc natura proculdubio quando necesse est ei vt resistat inimicis multis indiget etiã vt acquirat temp⁹ lõgũ in expugnãdo eos. 24

Ventositas sine sono laudabilior est: q̃ uero cũ sonitu. melior q̃z illa q̃ int⁹ claudit: significat tñ amentẽ aut dolorẽ laborãtẽ: nisi sit uoluntarie.

Ventositatis autez exitus laudabilis est cum qua nõ est uox: ⁊ exitus eius quãdoqz cuz uoce est melior: q̃z eius cõstrictionbi est. ⁊ quãdo egreditur cum uoce: tunc nõ significat: nisi q̃ emittens eam aut est cũ dolore: aut cũ permixtione rationis nisi fuerit exitus uentositatis ab ipso cum uolũtate

Et hominib⁹ est: ex quo egredit ventositas cum sono preter q̃ verecũdetur: ⁊ ex eis est qui preeligit morẽ super hãc actiõem. s. quando egreditur ex istis ventositas cum voce ⁊ sono. ⁊ multi quidem hominũ sunt qui vtũtur illo. oportet ergo vt ponatur illud ex eis fm vnam ouarũ dispositionũ: aut vt nõ intelligant quod faciũt: aut vehemẽtia dolozis cogat eos ad illud absq; volũtate ipozũ. preter istos aũt ex illis qui nõ inspiciũt ad illud: non oportet vt estimẽt exitus ventositatis ab eis cũ voce significare rem malã. verũtamẽ melius est ne sit exit⁹ eius cũ voce. quod ẽ: quia ventositas que egredit cũ voce ex ipis significat ꝓculdubio: aut multitudinẽ ventositatis grosse vapozose: aut strictura intestinozũ in quib⁹ penetrat. Quz ergo nõ fuerit vẽtositas multa: ⁊ instrumẽta a quib⁹ egredit ampla: tũc exit⁹ ventositatis est absq; voce. 25

Dolor sub hypocõdrijs hanc ꝓpẽtatem habet si recẽs ⁊ sine calore fuerit: si rugit⁹ supuenerit ⁊ cũ egõne: uel urina eruperit soluit: aliqn ad inferiora trãsmittit.

Apostemata aũt q̃ fiũt in eis q̃ sunt sub hydocondrijs: ⁊ q̃ occultant ex eis qñ sunt ꝓpinq tpis: ⁊ nõ est in eis inflãmatio: rugit⁹ accidẽs i illo lo

co soluit: ⁊ ppie si egrediat cũ egõne ⁊ urina. q̃ si nõ egrediat: tunc ppter mutatiõez coꝝ fit. Et qñqz fit iuua mẽtũ itez p descensionẽ coꝝ ad iterioza.

Hippocrates significauit in hoc loco per apostemata que fiũt in eis locis qui sunt sub hypocõdriis: ⁊ que occultant in eis apostemata que nominauit arrecul. i. vndimiã. i. mollicie: ⁊ oia apostemata ista sunt grossitudo extra naturã: ⁊ quãdo nõ ẽ cum eis calidit ⁊ sunt ventosa: ⁊ ppie si fuerit propiqui tẽporis Hippo. iam itaq̃ dixit: q̃ ista apostemata resoluũt quãdo accidit in vẽtre rugit⁹. Verũtamẽ vox ista. nõ significat in vẽtre ventositatẽ tm̃: sed q̃ illa vẽtositas est pmixta humiditati. Cum ergo egrediat hec vẽtositas inferi⁹: aut si nõ egrediat sed descẽdit ad ptes inferiores: sedãt ex ventre duo accidẽtia que accidũt in eo. s. dolor ⁊ grossitudo: ⁊ prope si euacuat vẽtositas cũ vrina ⁊ egõne: qñ quãdo accidit hmõi euacuatio nõ remanet in vẽtre aliq̃d ex supfluitatib⁹. 26

Vrina laudabilis est que hyposta sim albã subsidentẽ ⁊ equalẽ ⁊ cõtinuaz atqz lenẽ habebit: ⁊ si pmanens usqz in crisim erit. Est eni fidelis nũcia salutis: ⁊ significat brẽuitatẽ egritudinis. q̃ si modo cũ hypostasi pdicta: modo sine fuerit: diuturnitatez significat egritudinis: neqz oio fidelis est.

Et laudabilior quidẽ urina ẽ in q̃ ẽ superfluitas residẽs alba: lenis: equalis in tempe egritudinis toti⁹ usqz quo ueniat in ea crisis: illa eni significat brẽuitatẽ egritudinis. q̃ si alteretur ita ut quãdoqz mũgat urinã purã: ⁊ qñqz resideat in ea supfluitas alba lenis: erit egritudo longior: ⁊ est securitas in ea minus.

Sicut ante dixi q̃ significatio vehemẽtie vtutis pncipij pmi: quod oñdi in libro alio esse cerebũ ⁊ debilitas ei⁹ est ex opibus volũtarijs: similiter etiã inuenim⁹ hippo. assumpsisse significatiões vehemẽtie virtutis alteri⁹ ⁊ debilitatis eius ex opatõib⁹ illi⁹ virtutis. Et iam quidẽ narrauit quasdã barũ significatõnũ in eis que premissa sunt: ⁊ narrauit quasdã barũ significationũ in hoc sermone: cui⁹ premisim⁹ rememoratõem ⁊ nomiauit hanc virtutẽ in qua nũc est sermo ei⁹ virtutem mutatiuã. Significatiões vero que significãt fortitudinẽ hui⁹ virtutis ⁊ ipi⁹ debilitatẽ in stomacho: sumũtur ex reb⁹ que egerũt omni die. Sed significatiões significãtes vehementiã virtutis ⁊ debilitatẽ ipsi⁹ in epate et venis sumũtur ex vrina. quod ẽ: quia declarant ex vrina significatões manifeste: quarũ quedã significãt digõem certã: ⁊ quedã eorũ digõem diminutã: ⁊ quedã digõem corruptã: ⁊ quedã destructõem digõnis. Et similiter etiaz ex eo declarat quod processit ex vẽtre. Et sicut iaz oñsuz est quia in egestiõe sunt signa significãtia egritudines ꝑter egritudines ventris: similr etiã apparẽt i vrinis signa significãtia infirmitates alias prẽter infirmitates epatis ⁊ veuarũ. Primũ aũt a quo incipit hippo. significare in sermone suo ⁊ quod intẽdit sunt signa significãtia digestiõem: deinde addidit ad illud reliqua signa. ⁊ propter hoc oportet vt loq̃mur in p̃mis de signis que narrauit i p̃mis in hoc sermone: cui⁹ premisim⁹ rememoratõem. p̃cepit eni vt considerem⁹ in sedimine quod in vrina residet: an fit albũ: lene: equale: an mutet: ita vt fit i q̃busdã horis sm q̃ ipe dixit: ⁊ in quibusdã earũ ecõtrario illius vel editerso illius: ⁊ frequẽter accidit in eo illud ita vt mũgat infirm⁹. Verbi gratia: Si infirm⁹ mũgat in die secũdo vrinã nõ illaudabilẽ: qumq̃ fuerit in nocte que ẽ post ipam mũgat vrinã illaudabilẽ: deinde mũgat ⁊ in mane diei tertij vrinã laudabilẽ: qumq̃ in sero illi⁹ diei fuerit mũgat vrinã illaudabilẽ. Et illud quod significat ex hmõi vrina est: q̃ quidã humores qui sunt in venis receperũt digõem ⁊ vicit eos natura: ⁊ quidã eorũ nõ receperũt digestiõez. q̃ si nõ mũgat infirm⁹ vrinã indigestã in eo q̃ est inter vrinas digestas: tũc vrina eius ẽ melior vrinarũ. Nam si fuerit in ea sedimẽ: tũc oportet pculdubio vt fit albũ lene equale: ⁊ sit hec dispositio ei in toto spacio egritudinis vsqz quo cõsumat. Et si fuerit in ea sedimẽ: tũc oportet pculdubio vt fit in ea nebula alba: et oportet necessario vt sit color equalis in vrina in citrinitate: ⁊ substãtia ei⁹ inter subtilitatẽ a quosam: ⁊ grossam sicut vrina afini. Verũtamẽ vrinã in qua nõ est sedimẽ mũgit ille cui⁹ regimẽ est equale in vltimo subtilitatis. sz vrinã in qua est sedimẽ multũ mũgit ille cui⁹ regimen est regimẽ grossum. vrinã vero in qua est sedimẽ paucũ mũgit ille cui⁹ regimẽ est regimẽ equale. Et similiter etiã color vrine. nã ipe in egritudinib⁹ que accidũt a cholera ẽ declinis ad citrinitatẽ. Sed in egritudinib⁹ que sunt ab humorib⁹ crudis est declinis ad albedinẽ. Et similiter sedimẽ ipm in egritudinib⁹ factis ab humorib⁹ crudis est multũ: sed in egritudinib⁹ que sunt a cholera: nõ est omnino aut paucũ valde. verũtamẽ sufficit vt fit in vrina i egritudinib⁹ istis nebula pendẽs. Et significo p sermonẽ meũ: nebulã: rem grossam albã que est in vrina: nõ in superiori pte vasis: neqz inferiori pte eius: sed in loco qui ẽ inter hec duo: aut medi⁹ vere aut declinis ad superiora: aut ad inferiora. ⁊ de cõsuetudine q̃dẽ mea ẽ vtnominẽ illud hoc nomie. Hippo. aũt nomiauit ipm nubẽ que ẽ in vrina: sicut nubes in aere. quod est: quia nubes vl nebula que est in vrina est grossior ea: sicut nubes que est in aere est grossior aere. Et multotiẽs quidẽ dixi q̃ illud qõ pẽdet in vrina est simile huic: ⁊ est illud qõ de cõsuetudine mea nomino: nebulã pendẽtẽ. Hoc est ergo qõ oportet te discere in p̃mis ⁊ memorie cõmẽdare. In eis vero que sunt post: oportet vt ponas mentẽ tuã in his q̃ dixit hippo. qõ est: quia vrina in qua residet semp aliq̃d simile sedimini qõ narrauit hippo. significat fiduciam ⁊ securitatẽ. s. quia in infirmitate nõ est timor: ⁊ q̃ de aptitudine eius est pculdubio vt resoluat solutiõe eius post quã nõ redeat ⁊ festinet etiã solutio eius. ⁊ ad summũ fi morat vrina sm hãc dispõem in die p̃mo: ⁊ in nocte q̃ ẽ p ipm nõ ptrãsibit egritudo piodũ pmũ ex piodis diez crisis: ⁊ fiet eius perfecta crisis. Et iam oñsum est oñsiõe bona q̃ sermo hippo. iste nõ est nisi in febrib⁹: quoniaz significatões vrine nõ sunt sup egritudines que accidũt in cerebro ⁊ nucha: aut in pulmone ⁊ pectore prẽter qõ cũ eis fit febris: an sint salue cũ q̃b⁹ñ fit malicia velocis crisis: an in eis fit timor ⁊ spaciũ longũ erit p significationes alias. Causam aũt ppter quã fit meli⁹ sedimen residens in vrina albũ: iam oñdi in sermone meo In sanie: i fine tractat⁹ p̃mi. 27

Urina rubea nimis cuz sua sili hypostasi: egritudinē magis supiori bus diuturnā diēit: ē tñ nuncia certa ⁊ fidelis sperāde salutis.

Quod si urina trāsierit ad rubedinem nimiaz: ⁊ superfluitas in ea residēs fuerit cū illo albi coloris: lenis erit egritudo lōgioris spacij q̄z prima: sed erit salua ualde.

Color vrine decliuis ad rubedinē quando currit a quositas sanguis cuz ea significat illud multitudinē sanguis qui nō est recte digestiōis: ⁊ p̄ pter hoc qum vicens in corpore ē qui magis iuuatiuus est ex humorib⁹ fit q̄ in egritudine ꝓpter illā causam nō est timor. Et quādo vrina decliuis ad rubedinē ē a quosa: significat q̄ indiget digestiōe: ⁊ qñ digestio indiget spacio tempis donec compleat iterū necessariū est vt significet hec vrina q̄ cōsumptio egritudinis tardat pl⁹ q̄z egritudis p̄me in q̄ residet in vrina sedimē albū. 28

Sed si eiusdē hypostasis furfurea fuerit: mala est: pessima uero si squamosa. Alba aūt ⁊ liquida ⁊ lenis: mala: peior tñ q̄ dicta est furfurea.

Et qñ supfluitas residēs in urina ē similis grossis ptib⁹ simule ordei tūc ipa ē mala: ⁊ deterior ē ea q̄ ē silis petalis: ⁊ q̄ ē subtil alba ē mala ualde: ⁊ deterior ē ea q̄ ē similis furfuri.

Rossa simule sunt frusta magna que remanēt in simula ordei, quādo quassat ⁊ cribellat: ⁊ sūt illa cui⁹ molitio refugit molā. Qum ergo videris in vrina sedimē simule istis frustis: tūc scias q̄ illud ē significatio mala. qō ē: quia grossum in simula ē qō ex ea nō est molitū molitōe decēti. Illud aūt quod videt ī vrina nō est possibile vt sint partes cibi que penetrauerūt cū nutrimēto ad venas: ⁊ p̄manserūt oure aut ficce. Uerū illud est: aut ex adustiōe ⁊ ebulitōe sanguis grossi ⁊ ei⁹ decoctōe: aut ex liquefactōe carnis liquefactione diuersa. Et diuersitas quidē liquefactōis eius est: qñ resolutūtur partes molles ei⁹ humide a caliditate ignea: et fiūt partes que arescūt oure: ⁊ exficcātur sicut qō torre fit super frixoriū. i. sartaginē. quod est: qa p̄mū quod liq̄ fit in hmōi febrib⁹ est adeps recēs nouus: deīde liquefit post illū qui est durior p̄mo ⁊ antiquior: deīde post illuz caro recens mollis: deinde post illā caro dura antiqua: deinde post illā membra ipa: ⁊ quādo liquefiūt mēbra: vides in vrina partes inequales similes petalis: ⁊ ꝓpter illud vrina hec in qua residet simile petalis valde deterior est q̄z vrina in qua ofidūtur similia grossis simule tñ. Et nos quidē inuenim⁹ iterū spēm aliā sediminis subtilis sicut spuma in qua nō est grossicies albi coloris. Et causa albedis coloris ei⁹ est p̄mixtio aeris accidēs ei cuz totalitate sua pl⁹ q̄z fit cōmixtio ei⁹ ei qō ē grossum. Euētus aūt hui⁹ sedimis fit ex vētositate grossa que p̄miscet ex superfluitatib⁹ humorū: quorū digestio nō rectificat p̄mixtiōe qua difficile fit separe eam ex eis: ⁊ ꝓpter hoc sedimē est dispositio quā de cōsuetudine hippo. ē nominare equalitatē. Et euētus illius est: qñ sedimē totū est equaliū partium: quoniā qō est permixtū corpori alicui ptes ei⁹ vident diuerse in subā sua ⁊ suo colore. ⁊ sedimē diuersum cui⁹ partes sunt diuerse parue est deteri⁹ eo cuius partes sunt magne. quod est: quia sedimē diuersum cui⁹ partes sunt magne est significatio ei⁹ super virtutez nature fm magnitudinē illi⁹ substātie cōposite ex illis partib⁹ ⁊ rectificatōe ⁊ certificatōe digōis eius. Partes aūt parue significāt q̄ materia iam vicit nām ⁊ supauit eam: ⁊ q̄ pugna inter vtrasq̄ est quasi equalis: ergo ℔ res cōmunicat cū omni sedimine equali. Supfluitates aūt ꝑticulares que sunt in eo ꝓueniunt a bonitate materie i recipiētis digestiōem: ⁊ malicia eius qō ex ea nō est digestū. Et hippo. quidē dixit cū istis trib⁹ spēbus ex spēbus sediminis: spēm aliā quartā similē furfuri: ⁊ ℔ spēs est deterior specie tertia. quod est: quia species prima et species secūda significat q̄ caliditas febris est inflāmans ⁊ liq̄faciēs: ⁊ oportēt ne ordinaret q̄ra s̄z tertia. 29

Nebula pēdens in urina si alba bona est: nigra uero mala.

Nebula pendēs in urina qñ est alba: est laudabilis: ⁊ qñ est nigra: illaudabilis est.

Postq̄z compleuit hippo. sermonē suū in speciebus sediminis residētis in vrina: redijt ad sermonem suū in nebula pendēte in ea. Significat ergo per sermonē suū: pendēs: quia vult per ipm cortices pēdētes in ea. Et manifestū est: q̄ causa in malicia nigredinis ex hoc est: qñ nigredo accidit: aut ꝓpter frigus vel hemens: sicut sanguis qui denigrat quādo coagulatur: ⁊ fit pendens. ⁊ sicut mēbra que infrigidant in vltimo a frigore: ⁊ cōuertit eorū dispositio ad mortē: aut ꝓpter sui perfluitatē caliditatis. nam sanguis quādo aduritur denigrat: ⁊ sil̄r reliqua corpa: ⁊ illoāi etiā q̄ incedūt tpe lōgo in solo estiuo denigrat color. 30

Qm fuerit urina citrina clara: indigestā egritudinez significat.

Et dum urina permanz citrina: sbtilis sbe: significat q̄ egritudo adhuc est indigesta.

Color vrine naturalis est equalis citrinitatis. qō est: quia euent⁹ eius est a potibus qui bibuntur postq̄z eis commisceat de cholera quātitas pauca. qum ergo cōmixtio cholere cū potib⁹ est pl⁹ q̄z oporteat: si fuerit qualitas eius fortis videbis colorem vrine igneū. Qumq̄z vrine huiusmodi substātia fuerit tenuis: significat q̄ egritudo nō digerit. quod est: quia oportet sicut dixi q̄ vrina naturalis sit in colore suo temperata in citrinitate: ⁊ ī substātia sua eq̄lis: ita vt nō sit subtilis sicut aqua: neq̄z grossa sicut vrina asini ⁊ bestie. Et ego q̄dem iaz narraui totū quod necesse fuit narrare de natura vrine ⁊ specieb⁹ eius in libro meo de crisi: ⁊ ꝓpter hoc oportet ei qui vere desiderat scientiā, pnosticatiōis vt tē dat ad intelligendū illud ex libro meo de crisi: qñ intentio in expositiōibus non est nisi explanare que occultātur ex sermone: ⁊ exponere ipsum. Discernere autem inter illud quod dicitur: fm rectitudinē: ⁊ inter illō quod non est ita: ⁊ narrare demonstratiōem super vtrūq̄z simul ex superfluitate est. 31

Qm ēd⁹ ergo ē infirmi defect⁹.

Quod si cum illo spacio ē longitudo: tūc non fit securitas ut remaneat infirm⁹ usqꝫquo vigerat egritudo

Si morat vrina spacio lōgo preter q̄ vigerat vel maturet: tūc sup infirmū inde valde ē timor: nisi virt⁹ egritudini resistēs valde sit fortis: ⁊ manifestū est: qz necessariū est i cognitiōe illi⁹: si memor es illius qd̄ dictū ē in libro aphorismorū: cōsiderare vehementiā virtutis ⁊ cognitōem spacij super quod ē de natura egritudinis morari vsqꝫquo recipiat digestionem. Quum igit scieris illud cōsiderabis an sit possibile egruz morari vsqꝫ ad horā stat⁹ siue egritudis an nō. 32

Urina mortis significatiua fidelis ⁊ certa ē aquosa: aut fetens: aut nigra: aut lutosa.

Et de urinis magis significantib⁹ morte est que ex eis est aquosa: ⁊ que est fetida: ⁊ que est nigra ⁊ que est grossa.

Urina aquosa est: cui⁹ subā est tenuis ⁊ color ei⁹ albus: ⁊ significat cruditatē humorū in fine vltimo: ⁊ debilitatē virtutis faciētis digestiōem. In rebus aūt fetidis ⁊ reb⁹ nigris iam fui locut⁹ in eis q̄ sunt p̄missa. ⁊ iste quidē siue sint singulares siue cū alijs significāt mortē. Ex eo aūt de quo inquirere oportet est de vrina grossa: an significet mortē sola singularis: an indiget in significādo illud vt cōponat cū vrina quā narrauit ante eam. s. nigra. Et ego quidē iam narrāt sum q̄ vidi inde apud determinatōem considerātōis in ea: ⁊ p̄scrutatiōem in causa illius: vt quādo legeris illud possibile sit tibi vt cognoscas veritatē ⁊ virtutē i ea: ⁊ eligas meliorē expositōem hui⁹ sermonis. Dico ergo q̄ ego inueni per experimētū q̄ vrina nigra q̄to plus grossior ē: eius malicia est fortior. Urine aūt cuius color nō est naturalis sed est grossa: euent⁹ eius cōuertit ad vnā duarū rerū. ⁊ est: quia finis eius cōuertit fortasse ad mortem: ⁊ fortasse ad sanitatē que veniet in primo: sicut inuenit i rebus alijs multis ex rebus que sunt extra naturā: quum mūdificant per eas corpa. Et manifestū est q̄ nomiauit hippo. vrinā grossam: que est grossa valde. Quod est: q̄a vrina que dicit quia est grossior sermone absoluto: non significat p̄ditōem significatiōe vltima. 33

In utroqz sexu nigra pessima ē: in pueris uero aquosa: malū.

Et deterior urina i uiris ⁊ mulieribus ē nigra: ⁊ in pueris ē aquosa.

Urina nigra ⁊ aquosa significat in omnib⁹ etatibus perditōem. Uerūtamē significatio vrine nigre super illud in etate stantiū in iuuētute: ē in gradu primo: ⁊ significatio aquose super illud in etate puerorū est in gradu p̄mo. Quod est: quia ego iam dixi in his que premissa sunt: q̄ res que sunt in vltimo cōtrarietatis rebus naturalib⁹ sunt in vltimo significātes p̄ditiōem. Sed cōtrarietas vrine nigre ad vrinā naturalē in pueris nō est sicut cōtrarietas vrine aquose in eis. Qō ē quia de natura puerorū est vt mingāt vrinā grossam in qua sit sedimē multū. Stantiū aūt in iuuētute vrina est tenuis: ⁊ sedimē quod in ea est est paucū: ⁊ propter hoc fit q̄ vrina nigra in eis significat perditiōis finē: sed in pueris vrina aquosa significat finē perditōis ꝓpter causam aliam. Quod est: quia omnes res recipiūt digestōez velociter in eis ꝓpter vehementiā virtutis immutatiue q̄ ē i eis. ⁊ de nā qdē digōis ē vt ingēsset nō vrinā tūc: sed egōez etiā i eis q̄ recipiūt digestionē in stō: ⁊ sputū in eo qui habet pleuresim aut periplemoniā: ⁊ humiditatē descendentē ex naso in corizam: ⁊ lippitudinē ophtalmie: ⁊ saniem in vlcerib⁹: ⁊ ꝓpter hoc pueri quādo mingunt vrinā aquosam: ⁊ plongat spaciū illi⁹ cū eis preter quod mutet ad grossitudinē aliqua mutatiōe: significat illud perditōem. 34

Urina cruda clara ⁊ diuturna cuz alijs signis bonis: certuz ē apostema futuz sub diaphragmate.

Qui mingit urinā crudam tenuez spacio longo: si reliquē significationes indicant q̄ ipse saluabitur: tunc oportet tibi ut expectes eius exituraz: que exibit ei in locis que sunt inferiora diaphragmate.

Quā rectū fuit qō narrauit hippo. in hoc sermone. qō est: quia egritudines quas digōem suscipere est difficile: ⁊ sunt ille quarū generatio est ab humorib⁹ grossis frigidis: de aptitudine crisis ē vt conueniat eis cū exitura que accidit in corpe. Egritudinū autē quarū generatio est ab humorib⁹ calidis subtilib⁹ crisis est cū solutiōe ventris. Uel aliter: Quum ergo morat vrina tempe longo preter q̄ digerat: tūc oportet vt cōsideres virtutē infirmi ⁊ cōtempleris si fuerit impossibile ei morari nimis ꝓpter longitudinē egritudinis: tolerādo longitudinē egritudinis ipsi⁹: aut crisis eius erit cū exitura que veniet ei. Uerū discretio illius ē ex reliquis significatōibus. quod est: quia si reliquē significatōes significauerint perditōem: tūc illud significatio erit mortis. et si non significauerit rem malā: tūc illud erit significatio euasiōis. Exiture aūt fiūt in egritudinib⁹ chronicis i ptibus inferiorib⁹ corporis: ⁊ causa in illo est frig⁹ materiei ⁊ grossitudo eius: ⁊ debilitas virtutis accidēs ex labore ⁊ inquietudine que venit ei ex longitudine egritudinis. In egritudinib⁹ aūt acutis exiture veniūt ad lat⁹ nariū. quod est: quia humores in egritudinib⁹ his sunt minoris grossiciei: ⁊ caliditas est plus ⁊ virtus est sanior. In egritudinibus autē mediis inter istas euētus exiturarū quibus fit crisis: declinat ad vnū duorū laterū: ⁊ nō est possibile vt dicatur in eis fm tempus q̄ ipe accidūt superius ⁊ inferius: sed discretio illius erit ex reliquis significationibus. 35

Crassicies ut aranee tela superna tans in urina uitupanda est: significat eni liquari egrū.

Et oportet ut uitupes crassitudinē que natat sup urinā sicut tela aranee: qm̄ significatio hec significat liquefactiōem.

Uentus crassiciei sup vrina quā mīgit ille cui⁹ dissoluit corp⁹: ⁊ ē illa in qua hippo. sinū posuit sermonē supi⁹: ē filis euētui suo supi⁹ qm̄ infrigidat. ⁊ hippo. quidē iā cām i gnātōe illi⁹ narrauit. 36

RAtiōis est: ⁊ ordinē in nebula nō negligere: utꝫ supremū an medium teneat locuꝫ: similiter ⁊ colorem. Que eteni media est cuꝫ p̄dicto colori laudabili laudabilis: suprema uero ⁊ nigra uituperabilis.

EST oportet ut cōsideres de urinis illam in q̄ est nebula: an illa nebula sit in inferiori parte: an i superiori pte eiꝰ: ⁊ cū qbꝰ coloribꝰ est. nā q̄ eaꝫ descēdit inferiꝰ cū coloribus quos dixi: putabis de ea q̄ est bona ⁊ laudabis eam: ⁊ q̄ earū ascēdit superiꝰ cū coloribꝰ quos dixi: puta de ea q̄ ē mala ⁊ uituperes eā.

S Ignificauit hippo. in hoc sermone significatione manifesta: q̄ nomiauit nebulā rem grossam pēdētē in urina: quā noiaui ī libro meo de crisi: nomīe derinato ex nomīe caliginis: nebulā: ⁊ iam dixi illud etiā in loco alio. Sigt g̃ p hoc q̄ dicit: ynā duarū ꝓpetatū: aut q̄ hoc nomē sigt nomē generis in nebulā diuisi ⁊ caliginē: aut q̄ nebula nō nomiat aliqua horarū caligo. Qō aūt fiat iuuamētū per omne qō in urina pēdet fm descēsiōem eius ad inferiora: iam innui ad illud in eis que premissa sunt in locis: in quibꝰ dixi: quia multotiēs cōmisceē ei uētositas grossa uaporosa. Res g̃ cuiꝰ digestio iā rectificata ⁊ certificata est: ⁊ discreta: ⁊ equata: ⁊ cuiꝰ ptes similanē est: in qua nō est uētositas: quare descēdit ad inferiora uasis in quo est urina. Illud aūt cui pmisceē aer ⁊ uapores: qñ ad superiora eleuatur: erit eius eleuatio ⁊ ipsiꝰ declinatio in multitudine ⁊ parcitate ꝓpatiōem eiꝰ qō facit illud. 37

CAuendū est: ne uesice uicio capiaris: ut qō ab ea ē alienū diiudices

ET caue tibi ne te faciat errare uesica: ita ut sit in ea egritudo: ⁊ uideas ī urina aliqd inde: illa cīz significatio non erit tunc sup corpꝰ totū: sz erit sup uesicā fm ipsam solam.

b Hippocrates bene egit in exceptōe sua quā fecit modo in sermone suo: ut nos rememorari faceret illud qō dimittimꝰ discernere multotiēs in egritudine. Et oportet quidē ut rememoremur huiꝰ exceptōis apud inquisitōem nrām etiam de eo qō pcedit ex uētre. qō est: quia cōicat istis duabꝰ euacuatiōibꝰ simul: q̄ ipe euacuāt superfluitates totiꝰ corporis: ⁊ superfluitates mēbrorū ex quibꝰ euacuāt: ⁊ accidit quādo corpis dispō est dispō naturalis ut euacuet superfluitatē suā p urinā ⁊ euacuet superfluitatē ventris per egestiōem. Quum ergo dispō eius sit dispō preter nām: euacuat cū urina aliquid ex renibus uel uesica: qō significat: quia ī eis ē egritudo ⁊ euacuat aliquid cū egestione ex toto corpe: qō significat egritudinē que est in ipso. Inde est enī q̄ tu inuenis multos hominū migere sanie. quum ergo illud est ita: necesse est tibi inquirere de loco ex quo egredit illa sanies. Similiter etiā quādo egrediūtur cū urina res similes pe talis: nām etiā de illo inq̄sitio est: sicut est qñ cum urina egredit sanies: ⁊ multotiēs quidē migit homo urinā fetidam: cui pmixta cholera multa: ⁊ est illud ex renibꝰ et uesica: ⁊ multotiēs illud erit ex toto corpore ꝓpter uirtutem digerentē humores in toto corpe. Duiꝰ uero uirtutis minera ⁊ ipsiꝰ manatio: sicut ostēdi est ab epate. ⁊ fortasse nō erit in ꝗ mēbro egritudo: sz totū corpꝰ mundificat p urinā: uesicā: ⁊ renes: ⁊ aliqd ex mēbris eiꝰ: ita q̄ effundūt superfluitates q̄ sunt ī eo ad renes. Quum g̃ discernūt renes sanguinē qui ē in eis: egrediunt superfluitates ille cū aquositate sanguis: sic accidit etiā qñ in loc multis corporis sūt exiture: ⁊ euacuat sanies q̄ egredit ex eis qñ rumpunt cum urina. 38

LAudabilis ē uomitꝰ cui phlegma admixtū coloribus fuerit neqz nimis uiscosus: quanto uero a simplicitate remotior tanto suspectior.

UOmitꝰ magis iuuatiuꝰ cum quo ē phlegma pmixtū coloribꝰ ualde: ⁊ nō est qō uomit ex eo spissum ualde: qñ uomitꝰ quāto plus est ꝓpinqor ad hoc ut sit purꝰ est deterior.

S Ignificauit p fmonē suum istū: rem quā noiauit purā: p hoc q̄ posuit ꝓpe ipsaz rem Permixtū. ⁊ significat iterꝫ hoc nomē puꝫ q̄ intētio q̄ er eo significat nō est minꝰ illo. qō est: qr nos dicimꝰ in uino q̄ est puꝫ: aut qñ nō pmisceē ei aq̄: aut qñ pmixtio aque cū eo est pmixtio pua ualde: ⁊ vnūquodq̄ reliquorū corporꝫ dē q̄ est puꝫ qñ nō pmisceē ei subā alia. multotiēs enī vides cholerā expelli uomitu: ⁊ ꝓcedit inferiꝰ ⁊ est grossa rubea clara: ⁊ est illa quā q̄dam boiuz nomināt fillem uitellis ouorꝫ. ⁊ fortasse vides eā plus humidā ⁊ minꝰ rubeā: ⁊ est illa q̄ nomiat ꝓprie cholera citrina. ⁊ fortasse vides pmixtū ei phlegma subtile aut būiditatez aquosā. Hippocrati g̃ videt ne aliqs būorꝫ sit purꝰ sz oēs būores sint pmixti fil. qō est: qr būor purꝰ qui ē ex genē cho. significat victoriā uehemētis caliditat. phlegma vo puꝫ significat frigiditatē: ⁊ vnusq̄sq̄ horꝫ duorꝫ būorꝫ ēt qñ est purꝰ simplex: vides eū grossiorē. qō est: quia phlegma pp frigiditatē est q̄si ꝓgelatū: sed illud qō est ex genē cho. pp victoriā ⁊ dñiuz caliditat. vides quasi sit adustū: ⁊ finiat būiditas eiꝰ: qñ isti duo modi sūt cāe rex que ī grossant. s. caliditas superflua ⁊ frigiditas: qñ caliditas finit būiditatē ⁊ desiccat eā: ⁊ friditas ꝓgelat eaz. 39

UOmitꝰ si sit sicut succus porri: aut uiridis: aut plumbeus: aut niger malus est.

QUod si illō qō expellit uomitu ē i colore porri: aut uiride: aut fuscū aut nigrū: tūc oz ut puteē de oi qō ē ex istis coloribꝰ: qa est malū.

IN colore q̄dez fusco ⁊ nigro iaz locutꝰ fui ī eis que p̄missa sūt. Colorē aūt porralē dixit hippo. in ꝗ suo fmone: sz huic colori nō est nomē ꝓprium qō sit ei. ⁊ non deriuat hoc nomē ei nisi ex porro. at vo vides q̄ porrū nō noiat ex hoc colore: nisi q̄ iste color noiet ex porro. qō est: qr deriuatio q̄busdā nomībꝰ est manifesta: ita q̄ possibile ē tibi vt ītelligas dñaz que est inē positionē eorꝫ positiōe p̄ma: ⁊ iter deriuatū ex eor

sicut est dispositio in colore lacteo. Et quãdoq; fit difficilis in quibusdã nominib' cognitio nomis positi positiõe pma ⁊ nois veritati ex eo. qõ est: qz possibile ẽ tibi vt dicas q̃ color vactilic' nõ noiat ex vactilo: ſz vactil' noiat ex colore vactilico. Silr ⁊ color niuis. naz tu nõ potes scire: an ex niue denoiet: an nix ex ꝗ colore: ⁊ magis etiã cui' color ẽ rube' clar': nõ scitur: an ex ea noiet color rube' clar' hoc noie: aut ipsa ex eo. Das ego res in ꝗ libro dixi vice vna. Oportz aũt vt sit solicitudo tua de eẽ nominũ p id qõ fit iuuamentũ. inde ẽ q̃ fit ĩ significatõe manifesta sup intentionẽ quã significat: sollicitudo aũt de eo qõ est pl' hoc ẽ ex supfluitate. Et ppter ꝗ oz tibi ne finias vitã tuã in ipso. vex meli' est vt uertas curã tuã ⁊ vitã tuã in studio de eo quo fit iuuamẽtuz: naz siẽ generat in corpe qñ est fm dispõnez nãlem cholera ruclara: sic etiã generat in eo qñ est dispõ ei' extra nãm gen' aliud cholere: cui' color est color porri. ⁊ multotiẽs q̃ dẽ generat ꝗ cholera in stõ. ppter cibos de genere olex: qñ nõ recipiũt digõnez: sicut sicla: cepe: ⁊ porri. ⁊ fortasse generat ĩ venis ꝗ chola absq; istis cibis. ppẽ aliq; nã egritudinũ: ⁊ effundit aut ad stõm: aut ad intestina: ⁊ significat illud caliditatẽ in corpe egredientẽ a nã: ⁊ supfluitatẽ cui appropriat in sua cõpsione: sicut illud qõ appropriat hũori q̃ generat ab olerib' q̃ narratum'. 40

SI oibus his infect' fuerit: est nũcius mortis: ⁊ infirm' morti est contiguus.

QUod si uomat homo un' omnes istos colores: tunc illud erit mortale ualde.

SI voluit p sermonẽ suũ oẽs istos colores quor pcessit rememoratio. s. colorẽ porri: ⁊ colorẽ fuscũ: ⁊ colorẽ nigrũ: ⁊ si voluit p istũ colorẽ aliũ ꝑter hos egredientes a nã: tũc illud signũ erit significatio sup pditionẽ fm duas intentões sil: qñ significat q̃ ĩ corpore sũt multe egritudines parue. 41

ET qñ illud qõ uomitu expellitur est uiride ⁊ fetidũ: tunc significat illud mortem subitã ualde.

HSte vomit' significat fm q̃ dicẽ hippo. pp significationẽ suã sup putredinẽ ⁊ sup mortẽ: si fuerit memor ei' qõ. pcessit ex fmone nro. 42

OOmis odor malus in quocũq; uomitu fuerit: maluz est.

ET oẽs odores fetidi putridi sunt mali ĩ oi qõ uomitu expellit.

CAusa ĩ illo ẽ: qz ois egritudo in q̃ accit putredo addit malicia ei' fm q̃ dixim' añ illõ. 43

SPutũ in oi egritudine pulmonis sen coste est utile: si sit uelox: si facile sine labore.

QPutũ uero oportet in oib' egritudinib' descendẽtib' ad pulmonez ⁊ costas: ut eductio ei' sit uelox ⁊ facil'.

SErmo q̃dez ei' Si sit velor: significat pncipiũ egritudis. ſz fmo ei' facilis ẽ: siẽ si dicẽt: Et euẽt' illi' est quando eductio eius est velox: ne fit nocumẽtuz cũ eo. qõ est: qz ex velocitate. pductõis sputi itelligit vna duar' ppietatũ. pma significat initiũ egritudis: ⁊ secũda spaciũ tpis actiõis: qñ facilitas pductiõis sputi ẽ qñ aggregant' iste due res sil: Quar' vna est vt nõ sit in pectore dolor vehemẽs: naz illud qñ est phibet pect' ab opatiõe sua: etiã qñ incipit cõpleri. Et secũda est vt virt' ei' nõ sit debilis: nam qñ virt' est debilis mollificat anteq̃ cõpleat actionẽ: q̃re phibet a sputo. Et necessariũ etiã est ĩ illo vt sit qõ sputi' facile: nam qñ est viscosũ: intuisciat in mẽbris tuisciatiõe vehemẽti cui' eradicatio ab eis fit difficil' ⁊ qñ illud ẽ: phibet pductio eius. i. sputi pp adherentiã suã in pulmonis meatib'. ⁊ silr etiã si est vehemẽt grossi ciei: fit difficil' pductio ei': ⁊ est neẽe infirmo vt laboret ĩ productõe eius: ⁊ adheret etiã in quibusdã meatib' strictis ex meatib' pulmonis: ⁊ ppter hãc cãm accidit multotiens apud illud p̃focatio: ⁊ sputi etiã vehemẽtis subtilitatis aquosi fit difficilis pductio: qñ currit in circuitu aeris egredientis in anhelitu: ⁊ euadit ex eo. Et hec causa p̃ma a qua fit pductio sputi: ⁊ ẽ causa que noiat ppinq̃ qõ est: quia causa pma dicit fm duos modos: sicut ostẽdi in libro meo de causis: quorũ vn' est ille qui est a mãsecũd' est ille ex quo est inceptio motus: ⁊ iceptio mot' fit in tussi ex vtute monẽte pect'. ⁊ iam ostẽdi illud etiaz ĩ libro meo de causis accidẽtiũ: qñ cõstrictio pectoris qñ est brevis: fit difficilis exit' aeris cum fortitudine ⁊ vehemẽtia: ⁊ hec virt' extrahit qõ est retẽtũ in meatibus pulmonis: ⁊ in venis dirisis in eis. Et ppter illud operatio pectoris qñ est opatio fortis: ⁊ nõ est qõ phibeat ipsuz: ⁊ humiditas retẽta in canna pulmonis est equalis ĩ gssitudine: tũc pductio eius. s. sputi ẽ facil'. ⁊ qñ nõ ẽ aliqõ horũ duorũ: fit grauis productio sputi ⁊ praua. ⁊ si vna duarũ rer' fuerit inuẽta: ⁊ altera puata: erit pductio media inter deteriorẽ ⁊ meliorẽ. ⁊ ad summũ fm paucitatẽ ⁊ multitudinẽ in vnaquaq; harũ duarũ rerũ: ⁊ debilitatem earũ inuenim' quosdã hoies pducẽtes sputũ facile: ⁊ quibusdã eorũ fit difficile pducere ipm. Jã ergo videt' mihi: q̃ oẽsum est tibi oẽsione manifesta ⁊ certificata ẽ apud te intẽtio hippo. in sermone suo: vt fit pductio sputi facilis. ⁊ qñ certificatũ ẽ illud: tũc certificatũ ẽ q̃ fmo ei' Velor: nõ significat spaciũ tpis tussis: ſz horã primã ex horis egritudinis: ⁊ ẽ illa in qua dixit hippo. in libro aphorismorũ: Quãdo in pleureticis apparet sputũ incipiens in pncipio egritudinis: eorũ egritudo est brevis. Verũtrã si intellexeris ex sermone suo Velor: quia intẽdit spaciũ tempis actõis: ⁊ est illud de quo ostẽdi: quia ingredit in sermonẽ suũ facilis: erit error tuus duob' modis: quorũ vnus est estimatio tua de hippo. qz dixit hoc temp' bis: ⁊ secũdus dimissio eius qua dimisit illud qõ dixit in libro aphorismorũ: ⁊ virt' eius est magna valde. Et iam ostẽsum est tibi etiã: quia non propter has duas res tũ oportet vt intelligas sermonẽ eius: sup illud qõ dicit de expositione nostra ad illud quod dicemus post hũc sermonẽ. 44

SI sbrubeũ: ⁊ sano sputo admixtũ

ET uidetur in eo rubedo ualde permixta saliue.

MEli' est vt intelligat q̃ sermo ei' valde sit sup mixtionẽ: nõ sup rubedinẽ: sicut si diceret: Et oportet vt videat in eo rubedo pmixta saliue valde: ⁊ hec dictio. s. valde: significat vehemẽtiã apud eũ ⁊ multitudinẽ. Jam. n. dixit etiã ante: ⁊ mag iuuatiu' võit' ẽ in q̃ phlegma pmixtũ est bbl'. valde: ⁊ dixit in ꝗ sermone

⁊ videt in eo rubedo valde pmixta saliue: ⁊ tu quidē po
teris scire q̃ nos iam inuenim⁹ in eo qd iam exposuim⁹
in hoc sermone: qum intellexeris fmonē q̃ seqt eū. 45

Si uero tardū i dolozis pncipio ⁊
rubeū: aut citrinū: neqz sano spu
to admixtū: ⁊ cum laboziosa tussi: ma
lum nunciat.

Nam si tardat a pncipio dolozis
tardatōe multa: vcide ē sputū ei⁹
subzubeū: aut citrinū: aut ē tussis mlta
⁊ nō ē pmixtū saliue: ualde est malum.

Iam pmisi in eis que pmissa sunt vt ostēdā certi
tudinē sermonis ei⁹ velox: ⁊ intētiōem fmonis
eius valde. Dico ergo q̃ qum redit in sermone
suo isto ad narrādū res cōtrarias eis q̃ ab ipo sūt pmisse
sic de cōsuetudie ei⁹ ē posuit fmonē suū velox ppe fmo
nē suū. nā si tardat a pncipio dolozis tardatōe multa: ⁊
cozā sermone suo valde pmixtū sermonē suū: ⁊ nō ē pmi
xtū saliue valde: ⁊ cozā fmone suo: ⁊ oportet vt sit sputū
ei⁹ facile sermonē suū: aut cū tussi multa. Qd est: da sput
tum qd spuit abscz dolore cū facilitate: ⁊ velocitate sua
nō indiget ex tussi: nisi q̃titate leui. Uerūtā qz oportet
vt misceant res que euacuant ex corpe adinuicē: ⁊ non
euacuet ex eis aliqd purum simplex: sicut iam dixi in eis
que pmissa sunt: ⁊ dixi iterū in libro meo de crisi: ⁊ in ex
positōe mea qua exposui libzū aphorismorū: Quia oz vt
fit pductio sputi in plenitudie l̄ i pleuretico velox. 46

Et rubeū omnino molestū: ⁊ albū
uiscosum globosum: inutile ē.

Preterea ⁊ rubeū quādo ē purū:
significat timorem: ⁊ albuz uisco
sum globosuz inutile.

Non addit nobis hippo. in sermone hoc aliquid
supra illud qd dixit in eis que pmissa sunt. Qd
est: qz oū nō pmisceat ei aliqd: est pculdubio pu
rum. ⁊ rubedo quidē accidit in eo ppter cholerā citrinā
albedo aūt ⁊ viscositas ⁊ globositas accidit a phlegma
te adusto. Et ego quidē iam oñdi in alio loco: q̃ māe q̃
effundūt ad mēbra faciūt accidere in eis apostemata ca
lida: ⁊ apostemata dura: ⁊ apostemata mollia: ⁊ aposte
mata lapidea: ⁊ cācros: ⁊ q̃ sunt māe male: sunt aposte
mata accidētia ab eis maliciosa: ⁊ si minorat malicia apo
stematū erit fm humores generātes ea. Qd ē: quia māe
sanguinee ⁊ phlegmatice sunt minozis malicie ⁊ māe q̃
sunt ex cho. citrine genere: ⁊ que sunt ex genē cho. nigre
oēs iste sunt male: q̃ ist duo humores sunt simul cor
rodētes mēbra: ⁊ est actio q̃ cōicat eis: ⁊ approprat cuili
bet eorū: q̃ cho. citrina facit venire fe. acutas: ⁊ chole. ni
gra fit difficilis resolutiōis. erit ergo egritudo difficilis:
q̃ iste humor ppter grossitudinē sua ⁊ ppiquitatē sua
nāe terre inuiscat in mēbris suscipiētib⁹ eū: ⁊ opilat ea: ⁊
fit difficilis ppter illā cām eradicatio ei⁹ ex eis. 47

Uiride spumosum: malum.

Et quod ex eo etiā ē uiride spumo
sum: est malum.

Multotiēs iā dixi: q̃ de ꝓsuetudine hippo. est vt
significet p sermonē suū viridē: aut colorē citri
nū: aut colorē quē quidā hoīm noīant zinariuz
.i. heruginosuz. Et ego quidē nō indigeo fmone in hoc
q̃ isti duo colores q̃ sunt in fine puritatis vltimo: tūc
sunt mali: q̃ iam locut⁹ sui i eis que pmissa sunt i oīb⁹
humorib⁹ puris. Qd est: qz humores oēs isti q̃ sunt pu
ri excepto sanguine: significāt egritudinē malā: q̃ ē tus
illi⁹ est a caliditate inflāmata. Qd ē: qz chole. citrina
quādo est pura significat q̃ humiditas eius aquosa: cu
ius causa videns eam viridem: iam adusta est ⁊ finita.
Zinaria āt puenit ex adustiōe hūoris ⁊ decoctōe ⁊ deni
gratōe ei⁹: nigra aūt puenit ex adustiōe hui⁹ humoz: ⁊ ē
illa q̃ fit cho. ni. i fine malicie ⁊ corrosiōis: aut ex sāguie
grosso: q̃ exiccat fm illā similitudinē: ⁊ fortasse deni
grat sanguis pp mortē suā ⁊ dñiuz frigoris sup ipm. ⁊ oz
vt hui⁹ fmonis sis memor: ⁊ nō velis a me vt narrez tibi
res easdē multotiēs. Sputū vo spumosū ⁊ est illō qd di
xit i fine h⁹ fmonis: cui⁹ premisum⁹ rememorationē: ⁊ p
uenit a pmixtiōe aer cuz hūiditate phlegmatica. qd ē: qz
gnātio spume i oīb⁹ reb⁹ nō fit nisi fm hāc silitudinē. ge
nerat qdē in mari tūc quz vent⁹ incidit aquā i ptes mul
tas puas: ⁊ retinet in eo qd est inē illas ptes: iz generata
in eo qd decoqt apud superfluitatē caliditat: ⁊ cōicat ist
duab⁹ sil: qz generant ab vtrisqz ampulle mlte pue: ⁊ fit
difficil resolo bas ampullas: ⁊ ppe q̃ aggregāt iste due
res sil. ⁊ sūt vt fit aer iste retent⁹ in eis turbid⁹ vapozosus
⁊ hūiditas in q̃ retent⁹ est ille aer grossa ⁊ viscosa: q̃ in
hūiditate tenui sicut aq̃ clara pura: cui nō admisceat res
alia q̃ aer clar⁹ retinet nō est possibile vt mozet i ea spa
cio longo: qz illa hora q̃ ille āpulle disrūpunt puenit ille
aer q̃ est i eis ad locū q̃ est ei ppinq⁹ ⁊ prim⁹. ⁊ ppter
hāc cāz fit q̃ āpulle q̃ fiūt in mari resoluunt hora veloci
In hūiditate vo grossa viscosa: q̃ aer turbid⁹ fumosus
retinet: mozat in ea tpe lōgo: q̃ subā fumosa nō ppe
rat ascēdere sursū sicut aer pur⁹: q̃ hūiditat disruptio
est difficilis. sic eiz q̃tio ampullas fit ex subā hūida q̃
inter ipsa retinet aer: sil̄ etiā eas resolutio fit apud dis
ruptōem illi⁹ humiditatis: ⁊ disruptio illi⁹ fit facilis q̃
est in nā sua: ⁊ mot⁹ aeris qui ē in ea ad ascēdēdū sursuz
mot⁹ fortis. Sed difficultas disruptiōis ei⁹ fit q̃ non ē
subtilis: neqz mot⁹ aeris ꝓtēti in illa subā hūida ad supe
riora ē fortis. ⁊ hec quidē est o ispō aeris fumosi turbidi.
Qd ē: qz aer cui⁹ dispō ē hec dispō nō ascēdit sursū: neqz
ē etiā subtilis: sed ē ex humiditate cū dispōe cū qua non
possibile ē ei soluere illā subām extēsam: ⁊ ppter hoc q̃
aqua bulit nō generāt in ea ampulle: quaruz dissolutio
fit difficilis. Ampulle aūt q̃rū resolutio fit difficilis: gene
rāt apud hūores vētosos g̃sos: ⁊ apud decoctiōem hūo
ris g̃sli aut viscosi aut vnctuosi: a quo gnāt vēt⁹ vapozo
sus: ⁊ ē hūiditas q̃ ē sup os vasis vnctuosa viscosa. Sēcz
ergo hūc modū oportet vt genēt spuma in corpibus alia
liū. qd ē: qz nō oportet vt estimet q̃ spuma generet i cor
poib⁹ aialiū: sicut generat in mari ab agitatōe vēti in eo
cū fortitudine: sed a caliditate ignea q̃ liq̃facit sanguinē
⁊ gnāt ex eo vētositatē vaporosam: ⁊ nos quidē inueni
m⁹ illud accidere in oculis multis infirmorū. In eo aūt
qd dixi in hoc capitulo ē sufficiētia: ⁊ tibi qdē necesse vt
sis memor ei⁹ in euētu oīs spumosi: siue fit sputū siue ege
stio aut vrina. Euēt⁹. n. rei nocine nō ē nisi fm hūc mo
dū: qd declarat in istis: ⁊ nō dixi illud nisi vt nō ꝓsideret
vice alia aggregatio l̄ agitatio cause i euētu ei⁹. 48

Et si nigruz est: mortale est.

Quod si iam in illo ꝓsuetum sit ex
puritate sua ut uideas ipm totuz
nigrū: tunc hoc est deterius illo.

Iam locutus fui in humoribus oibus puris sermone cōem in eis que sunt p̄missa: ⁊ dixi etiā ī humorib⁹ melācholici sermone ppriū. Si ergo nō fueris seruās id: tunc redi ad ipm ⁊ lege ipm 2⁹ illud enī est melius q̄ vt ego scribam tibi rem vnā ⁊ eandem multotiens. 49

Si in pulmone coherēs sonuerit: nec qcq̄z iñ exierit: malū ē. Sternutatio cū reumate in oi egritudie pulmonis ⁊ coste: malū est. siue.n. illa sternutatio p̄cedat siue coequa sit egritudini: malū ē. Sternutatio uero sine reumate in oi acuta egritudine: bonū est.

Coriza uero ⁊ sternutatio in oib⁹ egritudinib⁹ que sunt in pulmone uel costis: sunt male: siue sit illud ante aduentū egritudinis: siue post euentū ei⁹. In reliquis aūt egritudinib⁹ pnicio sis: sternutatio est ex eis q̄bus fit iuuamentum.

De ꝯsuetudine omiū medicorū est vt significēt p sermonē suū: coriza: humiditatē albā lenē: euacuatā ex narib⁹: sicut de ꝯsuetudine eorū ē etiā nomīare humiditatē que descēdit ex palato catarrū. Et mirū est q̄ hippo. dimisit vt adderet sermoni suo: coriza loco sternutatōis: catarrū. qō ē: quia malicia corize q̄ñ accidit in hmōi egritudinib⁹, non est nisi ex pte vna: catarrorū aūt malicia est ex duob⁹ modis. Et ego quidē iaz dixi multotiēs, q̄ nos iaz inuenim⁹ res quarū malicia ē in hoc q̄ ipe sunt cause rerum aliarū que nocēt. verūtñ ipe cōnumerāt q̄ñq̄z in significatōib⁹ malis. Et inuēim⁹ iterū res alias ab eis: que nō sunt nisi significatōes male trñ: a quib⁹ nō accidit res mala: sed nō significāt tñ nisi rem malā que generat ab eis. Et inuenim⁹ res alias q̄rū dispō ē tertia dispō: ⁊ quarū malicia est duob⁹ modis sil̄. .s. ex pte significationū: ⁊ ex pte causarū. ex pte q̄dē significationū: q̄ñ euēt⁹ earū est, ppter egritudines malas. sed ex pte causarū: q̄ñ ipe etiā faciūt egritudines alias multas. Catarr⁹ aūt ⁊ coriza fiūt in egritudinib⁹ pulmonis: q̄ñ eleuat ad caput vapor calid⁹. Nocumētū aūt pueniens ab eis nō fit ex eis vtriq̄z simul: sed ex vna earū trñ: ⁊ est catarr⁹. qō est: q: coriza ē res euacuata ex naribus: ⁊ fit euacuatio ei⁹ necessario ad exterioza. Oportet ḡ vt sit catarr⁹ deterior coriza. ⁊ ppter hoc ego nescio q̄re dimisit hippo. dicere catarrū in hoc sermone: nisi voluerit vt intelligat ex sermone suo coriza: etiā catarr⁹. ⁊ pōt etiaz esse q̄ septor p̄m⁹ dimisit dicere illud. Inuenim⁹. n. nūc res multas in quib⁹ hoc accidēs accidit. Sternutatio āt fm plurimū, puenit cū coriza: ⁊ quoniā iter mouet totū pect⁹ motu vehemēti: tūc nocet pulmoni. ⁊ ppter hoc oz vt dicat in coriza ⁊ catarro: q: sunt significatiōes male semp in istis egritudinib⁹ qum implēat pulmonē hūore malo. in malicia aūt earū q̄ñ accidūt postq̄z plōgat egritudo est causa: q: significāt q̄ egritudo q̄ est ī pulmone ē magna fortis: ⁊ q̄ capiti iam aduenit nocumētū inde. In reliq̄s aūt egritudinib⁹ nō ē possibile vt accidat sternutatio in p̄ncipio egritudinis: neq̄z aliud ex aliis accidētib⁹ qō. si accidat post longitudinē, egritudinis: significat euasionē: q̄tnis egritudines sint pniciose fz reliquas significatōes. qō est: quia significat digōem ⁊ vehementiam virtutis expulsiue que est in cerebro. hec.n. virtus q̄ñ est fortis ita vt expellat vētositatē vapozosaz q̄ generat in cerebro cū humiditate que apparet in quibusdaz horis: ⁊ sentit ⁊ occultat in quibusdā earū ⁊ nō sentit et fit eius apitio difficilis: facit euenire sternutatōez. 50

Sputum subsanguineū clarum in pulmonis ualitudine: in p̄cipio nullo colore turbatum: salutez significat. sed si usq̄z in diem septimū aut amplius idem sputū mānserit: suspectū est.

Sputuz autem cui aliquid sanguinis admiscetur: qui non multus est: ⁊ est rubeum clarum in apostemate pulmonis: in principio egritudinis significat salutem valde. Q; si egritudini superuenerit septem dies: aut plus illo: ⁊ sputū fuerit cum illa dispositōe tūc fiducia tua de illo inde erit minus.

Sermo etiā iste est sermo cois in oib⁹ apostematibus calidis: ⁊ iam dixit hippo. ipm multotiēs in alio loco: ⁊ est: quia currit ex humore effuso ad mēbra apostemata: qō in ipo est subtile: q̄ñ qō apparet de mēbro in quo est apostema nō ē spissū in natura sua: sicut cutis apparēs. ⁊ ppter hoc q̄ñ accidit in ore et in duob⁹ foraminib⁹ nariū ⁊ in oculis apostema: currit ex eo humiditates subtiles similes virui qō currit ex vlcerib⁹. ḡ fm b̄ etiā q̄ñ in pulmone fit apa: euacuat hūiditas ex eo ad loca vacua q̄ sunt ī eo: ⁊ sic cāne diuise ī eo. ⁊ hmōi quidē humiditas eleuat in hora tussis ⁊ expellit ⁊ significat nām sanguis faciētis apostema in pulmōe: q̄ñ ipa est aquositas illi⁹ sanguinis. ⁊ ppter hoc si hūor faciēs apostema fuerit de genere cholere: videbis colorē illi⁹ humiditatis citrinū. ⁊ si fuerit sanguine⁹: colorē ipi⁹ rubeū. ⁊ si fuerit pmixt⁹ ex istis duob⁹ simul: videbis colorē eius rubeū clarū: ⁊ pductio sputi humoris huius est vna de significatōib⁹ laudabilibus: ⁊ minus ipo laudabile est sputū sanguis puri: ⁊ dignū est vt abhorreat homo hoc signū. est enī sicut illud qō accidit in pulmone q̄ñ dirūpit aliqua venarū ei⁹ ex vlcere qō accidit in eo: quoniā sputū tūc etiā erit sanguis purus. verūtñ qō euacuat de sanguīe ⁊ expellit in eo q̄ habet periplemoniā ē paucū valde simile euacuatōi sanguis ⁊ sputo eius in eo cui aduenit attritio in pulmone suo, ppter torsiōem torquentē ipsum: ⁊ accidit simile huic iterū q̄ñ effundit ad os sanguis subtilis substātie: ⁊ est gingiua mollificata cui nō est possibile retinere ipm ab effusiōe. ⁊ euacuatur etiā ex palato similis huic sāguini aquoso subtili ab huiusmodi causa eadē. nō ergo est extraneū etiā si accidit simile illi in pulmone. ⁊ tibi quidē est possibile vt significes sup illud facile ex substātia sanguis ⁊ eius quātitate qō est: quia sanguis qui euacuat a pulmone nō est grossus in sua substātia neq̄z mult⁹: neq̄z morat hoc accidēs vsq̄z in die septimū: sed mutat, pp̄e ⁊ digerit in dieb⁹ p̄timis q̄ttuor. q̄ si nō mutat in hac hora: mutat proculdubio in ebdomada p̄ma. Si aūt morat etiā in hoc spacio fm dispositōem suā illā: tūc manifestū est q̄ egritudo p̄longat: q̄ñ si pmanet vsq̄z ad die septimū p̄eter q̄ suscipiat digōem: significat q̄ ipa recipiet digōem in tempe

longo: ⁊ de aptitudine spacij tpis qñ, plõgat infirmitas est vt accidat in curatõe eiꝰ error multꝰ: aut ex infirmo: aut ex eis qui seruiũt ei: aut ex rebꝰ extrinsecis: ⁊ multotiẽs accidit ex medico etiam. ꝙ si nõ accidat error ex aliquo istorũ: tũc nõ fit securitas sup virtutẽ: qñ cadat ⁊ deficat in hoc spacio in quo recipit digõem. Et ppter hanc causam dixit hippo. tunc si egritudini supuenerint dies multi ⁊ sputũ fuerit cum illa dispositiõe: tũc fiducia tua de illo erit minor. 51

Omne sputũ perseuerãte dolore: malũ est. Sputũ nigrũ pessimuz est. Et omne sputũ cũ doloris diminutione: bonũ.

Et omne sputũ p qõ non descit dolor: est maluz. ⁊ qõ ex eo est deterius est nigrũ: sicut narraui. ⁊ omne p quod ẽ doloris sedatio: ẽ laudabile.

Sermo iste cois in omni quod pcedit ex corpe. dixit. n. illud in libris alijs: ⁊ ĩ libro aphorismorũ: vbi dixit: Nz oportet, ppie vt ꝛsideres quietẽ egritudinis. Multotiẽs. n. põt natura sup egritudinẽ: q̃ tuis egritudo sit mala ⁊ vincit eã: quare mũdificat corpꝰ p euacuatõem rei male ⁊ materiei male ex eo. Nuz ergo aspicit illud qui videt ⁊ ꝛsiderat malicia eiꝰ terret ex eo: qñ nescit si sit euentꝰ euacuatõis illiꝰ q̃ accidẽs: aut fit, p terea ꝙ natura euacuat rem malã. Et rememoratio eiꝰ quã facit hippo. in libro aphorismorũ: nõ est nisi ad nomẽ quietis tñ. In hoc aũt libro adiũgit ad illud doloẽ ⁊ dixit: in laude sua: qua laudauit sputũ ⁊ omne cũ quo ẽ quies doloris. Et nos quidẽ inuenimꝰ euz post paululũ narrare significatões oẽs accãtes in egritudinibus q̃ cõuertunt ad salutẽ: ⁊ cõprehẽdit eas in noie quietis: ⁊ precepit tibi iterũ qñ pcedit in sermone suo vt pscrutet pscrutatõem ⁊ ꝛsideratõem in significatõibꝰ quas dixit vt sit tibi possibile qñ pportionaueris adinuicẽ indicare sup q̃ titatẽ declinationis egritudinis versus salutẽ: aut versus malicia: sicut est illud qõ inuenimꝰ eũ facere. Et sermone, quẽ intẽdimꝰ exponere. Dixit. n. ꝙ pductio sputi qñ p ipam nõ quiescit dolor: tũc nõ est signũ illud laudabile: ⁊ nõ sufficit tibi vt scias tñ illud in pnosticatõe certa p illud qõ accidit: sed indiges etiã vt aspicias in reliquis accãtibꝰ: ⁊ nos inuenumꝰ hippo. oñdisse illud qũ ipe dixit: sputũ nigrũ. qõ est: qz in hora doloris fm dispositõem suã qz est significatio cois: est necesse, ppter illud ꝛsiderare in eo qõ expuit: qñ sputũ aut rubeũ aut citrinũ significat illud ꝙ timor est minor: ⁊ si est nigꝝ significat pditõem significatõe fortis valde. Cum ergo pscrutatus fueris illud ⁊ inq̃sieris de illo: ⁊ reliquis rebꝰ remanẽtibꝰ: aggregabit tibi inde res vna cois in pnosticatõe certa fortis. Et hippo. quidẽ ordinauit post hũc sermonẽ significatões laudabiles ⁊ illaudabiles: vt rememoret p eas illud qõ pcessit de sermone eiꝰ. 52

Omnis dolor p̃dictorũ locorũz si supueniẽte sputo vl solutiõe uentris: uel phlebotomia adhibito: vl quolibet competẽti medicamie non fuerit diminutꝰ: pus ibi futurũ denũciat.

Qualicũq; dolor ĩ istis locis nõ quiescit: neq; apud pduxionez sputi: nec apud euacuationẽ uẽtris p egestiõez: neq; apud mutiõem ⁊ regimẽ ⁊ curatiõez p medicinas: tũc oportet ut scias ꝙ eius esse cõuertit ad pus.

Oportet vt scias de esse doloũ qui fuit in ptibꝰ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ nõ quiescũt p curatiõez preter ꝙ fit boũ malicia ex re alia excepto hoc qõ ponit in hoc capitulo tñ: qõ cõuertit ad pus. qõ est: quia ille egritudines sunt medie inter egritudines q̃ cõsumũtur cũ velocitate ⁊ facilitate: ⁊ inter illas quibꝰ nõ est sanatio. 53

Vltredo cholerica sputo admixta ⁊ sine sputo mala est.

Et qñcũq; accit pus sup sputũ ad huc uincẽte cholera est malũ ualde: siue sit exitus eius qõ egredit qñq; sputũ sup qõ uicit cholera: ⁊ qñq; sanies: aut sit utriusq; exitus simul.

Uiuscũq; apostematũ qõ in pus cõuertit in superioribꝰ corpis ptibꝰ in quibusdã quorũ quedã pe est sanies: ⁊ residuũ illorũ est indigestũ: nõ ẽ curatio facilis. Si aũt oñdit ĩ eo cũ illo significatio alia mala: est eiꝰ malicia plꝰ: ⁊ plurꝰ illo malicie sunt apostemata que sunt in mẽbris nobilibꝰ. qõ est: qz significant ꝙ humor faciẽs ea est maliciosus valde: qñ illud significat ꝙ natura conat apostema maturare: ⁊ ꝙ ipa nõ inuenit in eo viã oio. 54

Si tñ a die septimo contigerit.

Et precipue qñ icipit sanies ⁊ iam supuenerit egritudini septẽ dies.

Sermo iste cõicat oi qõ accidit in aliquo dieruz crisis. qõ est: qz ex euẽtu rei in aliquo dierũ crisis finit pronosticatio ⁊ certitudo eiꝰ: verũtamẽ illud an sit laudabile aut illaudabile: significat ex significatiõibꝰ alijs: qñ qñ accidit infirmo sudor in die septio: aut fluxꝰ vẽtris: aut fluxꝰ sanguis nariũ: deinde est dispõ eiꝰ post illã euacuatõem melior: tunc illa significatio est laudabilis. ⁊ si ẽ eiꝰ dispõ deterior: tũc ẽ illa significatio eiꝰ illaudabil. Et significatio cuiuscũq; harũ dispõnũ qñ ẽ in aliquo dierũ crisis: ẽ magis certa ⁊ magis credẽda: q̃ qñ ẽ in alio die. Et ego qdẽ iã locutꝰ fui in illo sermone plixo in libro meo de crisi: ⁊ in libro meo de creticis diebus. ⁊ oportet ei qui vult intelligere qõ dixit hippo. in libro hoc fm certitudinẽ ⁊ pscrutatiõem: vt exercitet in pmis in libris illis. 55

Mortẽ nãq; in q̃rdecimo nũciabis nisi signũ qõlibz aliud spande salutis adesse cõsideraueris.

Et time ei q pducit hoc sputum: ꝙ moriet in die. xiiij. nisi eueniat ei accidẽs laudabile.

Iam intellexisti certitudinẽ hui sermonis ⁊ veritatẽ eiꝰ in expimẽtis nostris de me in eo qõ iudicaui sup infirmos: ⁊ ppter hoc oz vt ꝛsideres qõ dicit hippo. ⁊ ponas mẽtẽ tuã in eo vt nõ existimes

sup sermonē eius q̃ est sicut illud q̃ scp̃serūt multi medicorū cū sermonib⁹ quib⁹ nō fit nisi sufficiētia p oōem trīn: quūq̃ cōprehendit intētio eorū in eo q̃ apparet in infirmis declarat ab eis: quia sunt falsi. q̃ est: q̃ tu potes qm̄ ꝓsideras hāc egritudinē quā narraui: ⁊ erexer eā in anima tua: ⁊ ei⁹ dispositio est media inter egritudines malas: ⁊ egritudines laudabiles ꝓcedere ⁊ indicare diē in quo ipe infirm⁹ morietur. Pone ergo verbi gratia: q̃ aliquis ꝓiecit vel expuit in die septima sanie nō puram: neq̃ in illa die totā: sed cū ea pmixtū fuit aliquid de genere cholere: aut fuit totū q̃ expuit hui⁹ generis trīs preter q̃ fuerit cū eo sanies: sed reliquę remanētes res ꝓcul dubio in hoc infirmo fuerit medie. s. etas ⁊ virt⁹: ⁊ reliq̃ res remanētes: ita q̃ nō fuit in fine fortitudinis virtus: neq̃ in fine debilitatis. ⁊ similiter etiā regio ⁊ hora pīs ex horis anni: ⁊ dispositio aeris ⁊ etatis: ⁊ ponamus q̃ oīa ista fuerit media inter illud q̃ est in fine bonitatis: ⁊ inter illud q̃ est in fine malicie. Et sicut narrauim⁹ in istis reb⁹ quia sunt medie in bonitate ⁊ malicia: ⁊ similr ponam⁹ q̃ vnūquodq̃ generū significationū q̃ apparēt in infirmo est mediū. Dico q̃ isti⁹ infirmi mors timetur vel expectat in die xiiij. qm̄ hec hora est media in euentu mortis. q̃ si appareāt in eo significatiōes alie laudabiles: tunc scias q̃ mors ei⁹ tardat ab hoc termino. Et si appareāt significatiōes in eo illaudabiles male: tūc time ei mortē ante diē xiiij. Et hippo. quidē narrat significationes laudabiles ⁊ significatiōes malas in eis q̃ sunt post: qum dicit quasdā earū nōib⁹ suis: ⁊ aggregat rememorōem quarūdā earū. Nō aūt oportet q̃ tu putes de ill' significatōib⁹ opīone absoluta: q̃ sint equales in virtute: sed oportet tibi vt rememoreris ei⁹ q̃ scp̃sit hippo. i eis: ⁊ q̃ addim⁹ etiā nos ad illud: ⁊ vt ꝓsideres earū numer ⁊ virtutes īpar. In q̃ nocūq̃ ergo inuenis hippo. dixisse quia significat euasiōem aut pditōem: pone eā in gradu pmo: que quidē significat euasiōem in significatiōibus laudabilib⁹: ⁊ significatiōes quidē pditōis in significationib⁹ illaudabilib⁹. Et similr etiā i quo dixit: quia significat mortē in primo: aut quia est pniciosa valde: ⁊ non dixit in ea absolute: quia est pniciosa: aut significat mortem. ⁊ similiter etiā intellige rem in significatōib⁹ salutis: qm̄ dixit in significatōib⁹: quia significat significatiōem magnā sup euasiōem: aut quia significat fiduciā ⁊ salutem: ⁊ q̃ egritudo est breuis spacij: ⁊ que sunt illis silia. Significationū aūt in q̃b⁹ dixit: sermone absoluto: quia sunt pniciose: aut indicāt euasiōes: natura est media inē duas extremitates: ⁊ nō est occultū de istis significatōibus in quib⁹ locut⁹ fuit p cōpatōem suā: quia sunt plus significātes mortē: aut pl⁹ significantes euasiōem quare addidit ad eas multitudinē ⁊ diminutiōem: qm̄ quādo apparēt cū sputo pniciosō q̃ ondit in die septima: q̃dā significatōes male que sunt in gradu pmo: nō est possibile vt remaneat infirm⁹ vsq̃ ad diē xi. ⁊ pl⁹ illo multuq̃: si apparet cū illo pl⁹ significatōe vna. ⁊ silr etiā si appareāt cum eo quedā significatōes laudabiles: quedā illaudabiles: protēdit egritudo vsq̃ ad septimanā tertiā. q̃ si misceant significatōes significātes euasiōem ⁊ significātes mortē simul: deinde fuerit significatōes euasionis plures aut fortiores: aut significatōes mortis plures aut fortiores: tūc timeat vel expectet infirmo in illis dieb⁹ pmis q̃ plongabit spaciū vite sue: ⁊ expecta ei in eis cōtrariū illi⁹. s. q̃ spaciū vite sue abbreuiat. ⁊ etiā si infirm⁹ fuerit senex: aut debilis virtutis: aut fuerit hora pīs ex horis anni male cōplexiōis egrediēs ab equalitate: aut dispositio aeris in illa hora similiter: tūc expecta ei mortem cum velocitate: postq̃ scieritis etiā in istis q̃ intentio est sumpta ex virtute magna valde. 56

Quod hmōi est robur et cōstantia egri: ⁊ bon⁹ spūs: ⁊ facilis ꝓiectio putredinis cuz tussi: ⁊ eq̃litas tot⁹ corporis i habitudine calorīs ⁊ mollitudinis: nec sitierit: ⁊ si urina ⁊ stercus ⁊ sudor ⁊ somn⁹ bene se habuerint. Que si bene se sunt hītia: uitā sunt pollicētia: ex quib⁹ si plura defuerit post diē xiiij. mortē futurā ꝓnūciabis. Et cōtrariuz quidē q̃ est mortis signū hmōi ē. s. debilitas egri: spūs anxi⁹ magn⁹ ⁊ dēsus: dolor pmanēs: ꝓiectio cum laboriosa tussi: sitis pseuerans: corporis circa calorem iequalitas: uētris ⁊ laterū calor magn⁹: sed ⁊ frōtis ⁊ manuū ⁊ pedum frigor: ⁊ urina ⁊ sterc⁹ ⁊ sudor ⁊ somn⁹ ut dixim⁹: sunt mīnātia mortē. Hec si predicte ꝓiectōi cholerice putredis sup uenerit: mortē futurā ante xiiij. diē nō dubitabis: uel in ix. uel in xi. Ex hac ergo ꝓsideratōe sputū dices eē mortale. Et si uitalia mortisq̃ signa cognoueris pronosticorū rectitudine inoffense progredieris.

Et ista sunt signa laudabilia. s. robor: et conscientia egri: et bonus spiritus.

Ex hoc sermone incipit determinare hippocra. significatōes laudabiles: ⁊ significatōes malas: ⁊ sunt ille in quib⁹ locut⁹ fuit in eis que pmissa sunt: ⁊ ꝓpter hoc ego pertrāseo omēs eas: ⁊ venio ad exponēdū q̃ dicit post eas. 57

Postematū quedā i. xx. q̃dā i. xl quedā in lx. rupturā differūt.

Reliquorū autē saniositatis plurimū rūpit: qddā ei⁹ in xx. ⁊ qddaz in xl. ⁊ qddā in lx.

Non nobis declarat quid voluit p sermonē suuz Reliquorū saniositat. quod est: quia possibile est q̃ ipe significauit p reliqua saniositatis illud quod accidit in mēbris alijs: ⁊ nō q̃ accidit in pectore ⁊ pulmone: ⁊ est illud in quo est sermo eius vsq̃ ad hūc locū. ⁊ possibile est q̃ significet iterū species saniositatis accidētes in istis mēbris que nō assimilant illis spēbus: quar̄ precessit rememoratio: ⁊ possibile ē q̃ significauit per sermonē suū istas duas species simul. Et quādo dixi species que nō similant illis quarū rememoratio ꝓcessit tūc oportet vt exponā intentōem illi⁹. Dico ergo q̃ hippo. nō posuit sermonē suū vsq̃ ad hūc finē in omnibus specieb⁹ saniositatis accidētis in pectore sed in illis i q̃b⁹

admiscet sanici aliqd de genere cholere: sicut dicit hippo. Neq; posuit smonē suū iter in omnib' istis: sz i illis que rumpunt in die'. xii. ⁊ pax accidit illud: qñ plurimū eox rumpit in die vigesimo. Et ex eis sūt quax spacium ē longius isto: ⁊ sunt ille i quib' fuit smo ei' nūc. Et eax spēs sūt due: que diuersificant in tēpore: quax vna est sm mēbra infirma: ⁊ secūda sm humorē oñantem. Scōm membx quidē: qñ quodcūq; ex mēbris est calidius ⁊ leui': eius saniositas ē velocior. ⁊ quodcūq; fit frigidi' ⁊ durius: ei' saniositas tardat. Scōm humores q̄dex: qñ q̄ accidit ab humorib' calidiorib': eius saniositas erit velocior. ⁊ q̄ fit ab humorib' frigidiorib': ei' saniositas est tardior. Iste ḡ sunt differētie sumpte ex ipa substātia hui' rei q̄site: ⁊ sequnt eas differētie alie due extrinsec': ⁊ sunt q̄ sumunt ex etate: ⁊ ex nā: ⁊ ex regiōe: ⁊ ex hora pñti: ⁊ ex hora dispōnis aeris: ⁊ ex virtute infirmi. humores. n. calidi i omnib' istis sunt velociores saniositatis: ⁊ frigidi tardiores. Oriē aūt q̄ diri inde ox vt intelligas cōiter in oibus spēbus saniositatis. Et videt mihi etiā q̄ sermo in hoc loco ē in saniositate que fit i pulmone ⁊ pectore. 58

Oportet ergo medicū diex pncipii non ignorare: ⁊ i qua hora corp' primū habuerit calere aut rigere: aut p infirmū cognoscere qñ incepit i codē loco dolere: ⁊ cōpunctiōes sentire. Hec enī sūt pma collectionū indicia: ex quo dies erūt tibi cōputandi: ⁊ inde crupti onē expectabis i predicta tēpora.

Est oportet ut ꝓsideres qñ est inceptio saniositatis: ⁊ cōputes illud a pmo die quo febricitauit infirm' aut aduēit ei si aduenerit rigor: aut quādo estimat q̄ inuenit dolorē: ⁊ facta est loco eius ḡuitas i loco i quo inuenit dolorez Ista enī sunt ex eis q̄ sunt i inceptōe saniositatis. Ab hac ergo hora opz te numerare ⁊ expectare ruptura in horis q̄ruz pcessit rememoratio.

Iuior rex sup quas cōuenerūt oes medici vt facerent eas apparere apparitiōe manifesta est q̄ in hora saniositatis apatum que sunt in mēbris nobilib' que nō solunt p medicationē sed fiunt saniosa: accidit rigor: ⁊ sequit illum febris. Et ego quidez iam oñdi in libro meo de rigore q̄ euent' eius est ex acuitate sanici generate i mēbris nobilib' qñ mordicat ea ⁊ corrodit, ppter retentionē in eis: sicut faciūt medicine acute qñ appropinquant vlcerib' maliciosis ⁊ egritudinib' accidentib' a putredine: accidunt enī tunc rigor ⁊ febris: qñ sequit huiusmōi rigorē febris. Et ,ppter hoc dic hippocr. hec duo accidētia simul: ⁊ posuit primū q̄ dixit ex eis febrē. dixit enīz. A pmo die in quo febrix infirmus. ⁊ non voluit p id primū diem egritudis: sed die in quo accidit ei febris cū rigore. s. in quo febr| praua facta ē plus q̄z fuit: ⁊ accidit infirmo etiā illa hora grauitas: qñ humor diuisus ē in partes multas paruas: qñ dispargit in mēb:o apostemoso: ⁊ cōuertit ad saniem: ⁊ aggregat in loco ex locis vacuis, ppiquis loco aposo. Dixit ḡ hippo. q̄ te oportet expectare ruptura apostematū i die xx. aut in quadragesimo: aut i lx. ab hora in q̄ accidūt ista accidētia. ⁊ sunt tria: quox vnuz est rigor: ⁊ secundū est ḡuitas: ⁊ tertiū est fe. vehemēs mltū pl' q̄z fuit: sic dixi. 59

Et si collectio i uno latex cōtigit: aut ambob' euenerit: utilr percūctaberis. ⁊ si i altero magis caluerit de hic iacere sup altex uideb: ⁊ si pond' in altero sentiat iterrogab: ⁊ ex hoc apostema i altero latere ⁊ non i ambobus esse dijudicabis.

Quod si fuerit saniositas ab uno latere: tunc oportet ut ꝓsideres de esse ipsox: an inueniat dolorē in latere: ⁊ si unū duox sit calidius altero: pcipe infirmo ut iaceat super latus suū sanū deinde iterroga eū an imaginet ei q̄ sit quasi pond' suspensū lateri superiori. naz si fuerit it: atē soniositas ē ab uno latex

Iam sciuim' ex diuisiōe ⁊ indicatiōe anatomie: q̄ in pectore sunt pāniculi diuidētes ipm i duo media: ⁊ distinguūt iter diuisiōes ei' quorū vnusquisq; tendit a thorace ad os dorsi: quare fuit in pectore due cōcauitates vel duo vētres. ⁊ ,ppter hoc quādo aggregat in vno laterū ei' saniositas nō trāsit ad lat' aliud sicut accidit illud in loco qui est inter siphac. quod ē: q̄a sanies in hoc loco currit circa omia intestina: sed in hoc loco. i. in pectore nō est possibile vt effundat a latere dextro eius ad lat' sinistrū aliquid ex sanie: neq; a latere sinistro ad lat' dextrū. Et ,ppter hoc pcepit hippo. vt cōsideres sanie: ⁊ speculeris si sit contēta in duob' lateribus pectoris simul: aut vno eorū tm. quod est: q̄a quādo q̄ est in apostematib' pulmonis cōuertit ad sanie ⁊ egritudinē piplemonie: aggregat illa sanies prope in duab' cōcauitatib' vel ventrib' pectoris simul: nō in vno eorum. At vero quādo q̄ est in apostematib' accidētib' in panniculo tegēte costas in egritudine pleuresi: conuertit ad sanie: aggregat illa sanies in vno duorū ventriū. s. pectoris prope nō in ambob'. ⁊ significat sup lat' infirmū ex duab' rebus: quarū vna est mutatio caliditatis. quod ē: q̄a lat' infirmū sentit vehementioris caliditatis: ⁊ secūda est grauitas: q̄a quādo tu facis iacere infirmū sup latus alterū sentit grauitatē vel pond' suspēsitz in latere superiori, ppter sanici aggregatōem in illo latere. 60

Est ex signis huiusmōi que sūt putribilia ꝓiecturabis: feb. enī indeficiens erit: sed i die modica: i nocte nero magis accēsa ⁊ sudor mult' ⁊ i tussiendo falsa reqes ⁊ oculorum reductio atqz i eox angul' ruborz: ⁊ unguiū ꝓstrictio: ⁊ digitox calefactio. Amplius tamen i eorum dē digitox summitatib' ⁊ i pedib' fiunt ⁊ recedūt minuta aposte

mata: fastidiuz patiunt: ⁊ per corpus eorz uesice nascunt: ⁊ nõ morant.

ET oportet ut agnoscas oẽs empicos ꝑ significatões istas: in ꝑmis qdem febris non separat ab eis: sed in die minuta erit: quiqz fuerit nox augmẽtata magis erit febris. Sudãt sudore mlto: ⁊ nõ qescunt a tussi: ⁊ non expuunt aliqd de quo sit curandũ: ⁊ sbmergunt oculi eorz: ⁊ rubẽt gene eorum: ⁊ curuant ungues manuũ ipsorz: ⁊ calefiũt eorz digiti: ⁊ ꝑprie eorz extremitates: ⁊ accidũt i pedib⁹ eorz apostemata que fiunt: deinde quiescũt: ⁊ nõ desiderant cibũ: ⁊ fiunt eis i corporib⁹ eorum uesice: i qb⁹ locis minant retẽtiões.

HIppocrates notauit empicos illos: quorz i corporib⁹ sanies ẽ aggregata vel retẽta: sicut est aggregatio vel retẽtio eius i mẽbro apostemato: ⁊ si iam eruptũ est apa: empicos. verũtã de ꝓsuetudine medicorz est hoc nomẽ notare ꝑprie qui hãt hanc egritudinẽ in pectore suo ⁊ pulmone suo. Et sanies qdez i egritudinib⁹ bis postq̃ rumpit apa aggregat in spacio qõ ẽ inter pect⁹ ⁊ pulmonẽ: ⁊ qñ non spunt illa sanies cuz velocitate ⁊ facilitate: cõuertit dispositio eius ad ptisim: ⁊ morit infirm⁹. Et qñ est illud: accidit ei febris lenis assidua ⁊ ꝓtinua. ⁊ augmẽtatio hui⁹ egritudinis ꝑprie est in nocte: ⁊ illud accis adueniet oibus habentib⁹ ethicã feb. Et additio quidẽ in nocte i caliditate febris nõ est ex nãsni: sed ꝑpter quoddã ex accidẽtib⁹: ⁊ est qñ mẽbra radicalia corporis ei⁹ qui hz feb. ethicã calefiũt ⁊ inflãmant ⁊ ꝑpter illud necesse ẽ vt sit febris quã habz in oib⁹ horis equalis: ex qua sentit caliditas leuis: sicut ẽ caliditas que sentit ex calce. Quum q̃ infirm⁹ comedit ⁊ bibit: ⁊ digerit cibus ei⁹: accidit ei simile illi qõ accit calci qñ rorat sup ipm aqua. sentit enĩ qui tangit corp⁹ eius extrinsec⁹ q̃ caliditas eius fortior facta ẽ q̃ fuit añ illud. ⁊ ego quidẽ iam oñdi vobis illud multotiẽs: nam si cibaueris illum q̃ hãt hanc fe. in horis diuersis: scies q̃ illud nõ accidit ei nisi ꝑpter cibũ: non ꝑp egritudinẽ. qõ est: qz tu iuenis caliditatẽ febr⁹ accẽdi i hora sumptõis cibi: ⁊ augmẽtat hora qua recipit cibũ suum infirm⁹: ⁊ fit vehemẽs: ⁊ fit fortis valde in hora penetratiõis cibi ad corp⁹. Sudor aũt accidit ei ꝑpter debilitatẽ: quoniã cib⁹ penetrãs ad corp⁹ eius resolutit in sudorẽ: qz cibus erat male digestus in ꝑma ⁊ secũda digõne: ⁊ iam accidit desideriũ tussiẽdi: quare aduenit ei simile sonitui q̃ fit i gutture: ⁊ nõ ꝑiicit aliq̃d cui sit q̃titas: qñ si ꝑiiceret aliq̃d cui eẽt q̃titas: nõ remaneret empic⁹. Et cãe ꝑpter quas nõ est ei qõ exputit quãtitas sunt tres: quarz vna est viscositas sanici ⁊ grossitudo. Et secũda est spissitudo panniculi cõtinẽtis ⁊ tegent⁹ pulmonẽ. Et tertia est debilitas virtut⁹ infirmi. Sermo aũt hippo. Et pfundant oculi eorz: ẽ accidẽs qõ cõicat omnib⁹ febrib⁹ chronic⁹: ⁊ ꝑprie qñ eorz siccitas est siccitas manifesta. in rubore aũt genarũ causa ẽ caliditas que est in pulmone ⁊ tussis. qõ ẽ: quia ille due cause simul rubificãt faciẽ ⁊ totũ caput: qñ ad ipm eleuantur vapores ex materijs que sunt i pulmone. In curuitate aũt vngnis cã est liq̃factio carnis q̃ strigit eos ⁊ retinet a duob⁹ lateribꝰ simꝰ. Digiti vo q̃nis fm plurimũ in egritudib⁹ chronic⁹ infridẽt: tñ ipsi in febrib⁹ ethicis ꝑmanẽt calidi: qñ ẽ gnãtio barũ febriũ in mẽbris radicalib⁹: ⁊ caliditas extẽdit in extremitatib⁹ digitorz pl⁹ q̃ int⁹ in loco carnoso: ⁊ nõ exteri⁹. ⁊ cã in illo oñdit tibi si rememorat⁹ fueris ei⁹ qõ narraui tibi qõ accit apud susceptõem cibi. qõ ẽ: q: appitio caliditat⁹ mltiplicat in loco vbi ẽ bũiditas pl⁹. ⁊ qñ plõgat tẽp⁹ apostemãt eorz pedes: qñ mors tot⁹ corpis icipit illic ꝑpter lõgitudinẽ eorũ a mẽbro in quo ẽ iceptio vite pl⁹ q̃ reliquorz membrorũ: ⁊ tũc q̃dẽ destruit desideriũ eorz: qñ vt ⁹ oigestiua mozit etiã cũ reliq̃s vtutib⁹. Uesice aũt veniũt i corpib⁹ eorz ꝑp aggregatões hũorz corrosiuorz i eis. Jã. n. hippo. narrauit nãm horz hũorz i tractatu secũdi libri epidimiarũ: vbi dixit: Et gnãbit sub ente vir⁹: qõ quz retinebit illic calefit. qõ ẽ: qz hoc vir⁹ penetrat i ꝓtes cut⁹ itrisec⁹ raras. Quz ergo puenit ad supficiẽ ei⁹ appentẽ ꝑhibet a penetratõe sua: qz ẽ spissum valde: ⁊ ꝑpterea vides ipm corrũpe hãc ꝓtẽ cut⁹: ⁊ sepat iter ipam ⁊ iter ꝓtes itrisecas velociter. Quum ergo aggregat in loco eo q̃ est iter duas laminas: generat vesicas. 61

QVi uero uelocꝰ empici fiũt: utrz ex eis q̃ dicta sunt aliqd cõtigerit ꝓsiderabis an spũs sit frequens: ⁊ sputum cũ inficiẽte tussi: ⁊ utrz quz exscreare ceperit: dolor amplius fiat. ⁊ i tali b⁹ rupturã añ xx. diez expectabis.

IN eo aũt cuius prolõgat spaciũ a saniositate: apparẽt ista signa: ⁊ oportet ut cõfidas per ea ultima fiducia. Quod autẽ ex eis est breuis spacij oportet ut consideres: an in eo sit aliq̃ illarz significationũ que sunt a ꝑncipio aut ꝓsideres etiã si est anhelit⁹ illi⁹ hois cũ dispõne q̃ est deterior.

BEne inuit hippo. in hoc smone suo in eo cui⁹ ꝑ longat spaciũ a saniositate: qz oportz vt fiducia de eo habeat vltima: qñ ꝓsequit ex virtute harz significationũ ne i eo cadat dubitatio neqz ambiguitas Saniositas aũt ꝑpinq̃ tempis figificat per significatiões quarz ꝑcessit rememoratio: ⁊ sit rigor: ⁊ febris vehemẽs: ⁊ grauitas. ⁊ scit etiã ꝑ significatões q̃ dicte sunt i eo cuius ꝑlongat spaciũ qñ apparent: ⁊ ꝑ difficultatẽ anhelitus qñ addit maliciã sup illud qõ fuit in eo qõ præcessit: qñ euẽtus b⁹ accidẽtis oz vt sit necessario. qõ est: qz pulmo cõprimit coartat ⁊ cõstringit: quãdo implent loca vacua pectoris sanie. 62

ET utrũ qum exscreare ceperit dolor amplius fiat: et in talibus ruptura ante uigesimũ diẽ expectabis.

QVod autẽ rumpit ex illis: utrum sit eius ruptio uelocior aut tardior per istas significatões oportet ut cognoscat si dolor accidit a ꝑncipio rei:

⁊ malicia anhelitus ⁊ tussis: ⁊ pductio sputi non cessat remanēs: tunc oportz ut expectetur eruptio in die nigesimo: aut ante illud. q̃ si dolor fuerit minor ⁊ omnes iste res fm cōparatōem hāc: tūc oportet ut expectet sanioſitas post illud spaciū: ⁊ necesse est ante illud spaciū ut augmētet dolor: ⁊ malicia anhelitus: ⁊ productio sputi.

Pronosticatio sanioſitatis: an festinet euentꝰ eiꝰ an tardet est ex rebꝰ ex quibꝰ est pronosticatio eruptōis apostematis sanioſi: ⁊ iste res sunt dolor: ⁊ difficultas anhelitꝰ: ⁊ tussis: ⁊ productio sputi. qd̄ est: quia iste res si sint assidue fortes significāt q̃ eruptio propat: ⁊ si non sint assidue neqz fortes: significāt q̃ tardatur. ⁊ oportet necessario quādo corrodit corpꝰ in quo est sanies ex acuitate sua vt accidat inde dolor. In tussi aūt ⁊ productōe sputi causa est virꝰ subtile quādo penetrat ⁊ egredit ex corpe in quo est retentū. In difficultate aūt anhelitꝰ causa cōmunis est natura infirmitatis ⁊ causa ppa est dolor qui addit: ⁊ fit prauꝰ. 63

Et quos febris i die rupture dimiserit: eos euasuros enūciab: tunc ipi cibū appetūt: ⁊ non sitiunt: ⁊ modicum atqz coniūctuz est qd̄ egerūt: pus quod eijciūt albū est ⁊ lene: ⁊ per totū equale ⁊ sine labore ⁊ cū modica tussi: ⁊ in breui sanātur. ppe hos sunt qui ꝓxima signa his signis habuere eorum. quos aūt febris in apostematis ruptura non deserit: ⁊ quasi furtiua postmodū inuaserit: ⁊ afficiunt siti ⁊ fastidio cibi: ⁊ egerūt molle: ⁊ pus qd̄ iactāt liuet ⁊ niret: ⁊ phlegmati admixtū atqz spumosum: his signis ptractatis pituros nō dubitabis. Qui uero quedā horū ⁊ nō oia habuerit: eorū quidā moriunt: hi etiā in uita manebūt: utriqz tamen difficile exitū consequēt: hi tamē tuo ꝓuidēti indicio discernūt.

Et plus qui saluatur ex istis est ex quo separat febris ex die suo post eruptionē: et desiderat cibū uelociter.

Omnia oratio cum qua incipit ab hoc sermone manifesta est apud omnes: qui sunt memores eius quod diximus in eis que premissa sunt. Et propter hoc ego dimitto illud: ⁊ sum veniēs super illud quod sequit ipm. 64

Quibus piplemonicis supra aure uel infra apostema contigit ⁊ putredinē fecerit: ⁊ quz crepuerit: fistulā parit: ⁊ sic euadit.

Quibus accidunt exiture ab infirmitatibus periplemonie post aurem: ⁊ in locis inferioribus: tūc ille exiture sunt sanioſe ⁊ fiūt fistule: ⁊ habentes has infirmitates euadūt.

Fistule aūt sunt ex his que in hoc sermone sunt occulta. Quod ē: quia per hoc nomē fistula sciuntur aut significātur ⁊ sumūtur in lingua greorū embule. i. cānule cōcaue longe ⁊ ventose: quibꝰ vtūtur cātatores. Cum ergo accidit in corporibꝰ animaliū aliquid extra naturā simile istis cōcauitatibꝰ nominat hoc nomine significāte fistulas. Et puto de hippo. q̃ nō nominauit has exituras hoc nomine: nisi ꝓpter longitudinē eax. Et summa hui⁹ sermonis est q̃ exiture que accidūt habētibꝰ piplemoniā fiūt qñqz in glādulis q̃ sunt sub auribꝰ ⁊ locis q̃ sunt sub pectore. 65

Interest autem tua diligēter fm hec pcepta ppēdere quādo febris pmanet: neqz dolor minuit: ⁊ sputum est incōueniēs: ⁊ egestio non est choleria: neqz liquida: urina modica: cuz hypostasi plurima: ⁊ alia cūcta signa boni sunt nūcia: tūc sub aure ut dixim⁹ apostema futurū expectabis.

Et oportet ut consideres in istis moribus fm hanc similitudinem: quādo febris est permanēs ⁊ dolor nō quiescit: ⁊ productio sputi nō procedit scōum q̃ oportet: neqz uincēs super illud qd̄ descendit ex uentre est cholicū neqz est liquidū puruz: si urina est multa ualde: ⁊ ipsa fex multa ualde: ⁊ sunt relique significatiōes significantes omnes salutem: tunc oportet ut expectet hanc habētibus dispositionē euentum huius exiture.

Hippocrates narrauit in hoc sermone significationes que significāt exituras: ⁊ diuisit sm̄onē suū in duas sectiōes: ⁊ narrauit in sectōe prima qualiter ꝓcedit homo: ⁊ significet euentū huiusmodi exiturarū: ⁊ narrauit in diuisiōe secūda qualiter procedit homo: ⁊ significet inter euentū huiusmodi exiturarū in superioribꝰ pectoris: aut in glandulis que sunt sub auribus ⁊ inter euentū earuz in locis que sunt sub diaphragmate. ⁊ meliꝰ quidē est vt incipiamꝰ a diuisiōe prima. Dico g̃ q̃ sūma hꝰ sm̄onis est vt egritudo sit difficile digestionis nō mortalis. Quod est: quia nō est possibile vt sit maturitas egritudinis facilis: ⁊ resoluat per exituraz accidentē: sed per fluxū vētris: aut per resolutōem occultam paulatim: neqz vt sit pniciosa ⁊ accidat exitura cuiꝰ esse sit decēs. oportz ego vt sit egritudo resoluta p euētū

exiture media inter egritudines que sunt nõ male ⁊ inter egritudines perniciosas. Necessario ergo hippocrates significauit in faciẽdo quasdã hui⁹ egritudinis significationes malas: ⁊ quasdã laudabiles. Et ego quidẽ sũ narrans vnãquãq; earũ ponẽs in p̃mis illam a qua illaruz significationũ incipit p̃us: ⁊ est illa ĩ qua sermo hippo. est cum hac distinctõe ⁊ dictõe. ¶ Hippo. Quãdo est febris permanẽs. ¶ H. Significauit hippo. q̃ infirmus habeat febrẽ permanẽtẽ: que penit⁹ nõ interpolat. ¶ Hippo. Et dolor non quiescit. ¶ H. Quoniã si dolor quiescit nõ indiget euentu exiture. quod est: quia egritudo tunc est sedata ⁊ quieta. ¶ Hippo. Et ꝓductio sputi nõ procedit fm q̃ oportet. H. Quãdo productio sputi est scõm q̃ oportet: nõ habet infirmus necessitatẽ vt accidat exitura. ¶ Hippo. Neq; est vincẽs super illud quod descendit de egestõe cholera. ¶ H. Iam dixi in eis que premissa sunt: q̃ in egritudinib⁹ que fiũt a cholera: nõ accidũt exiture. quod est: quia necesse est in euẽtu exiture vt humores sint ĩdigesti crudi grossi: vt prolongẽt egritudo ⁊ nõ consumat per eua cuatõem: sed aut per exiturã: aut digestionẽ accidentẽ paulatim tñ. Quod aũt dixit post hũc sermonẽ; Et nõ liquida: quidã homines sc̃pserũt fm hũc modũ: Et nõ fit liquidũ pur. Sermo ei⁹: purũ: significat q̃ nõ p̃miscet ei chim⁹ alius: ⁊ q̃ qualitas ei⁹ est vna ⁊ q̃ litas que est cho. Sermo aũt ei⁹ liquidũ: significat multitudinẽ flux⁹ vẽtris si fuerint res que sunt de genẽ cho. ⁊ fuerit liquida: nõ proueniẽt exiture: immo eueniet crisis per fluxũ vẽtris. Quidã homines sc̃pserũt hũc fmonez cũ diuersitate illi⁹ fm hũc modũ: Et nõ fit q̃ egredit de genere chol. sed res liquide pure: ⁊ intelligũt ex sermone eius: liquide: res que descẽdũt descẽsione equali: ⁊ ex sermone ei⁹: pur: res descendẽtes a quosas quibus res alia non permiscet. Iam enĩ dixi in eis que premissa sunt: q̃ nomẽ puri cadit super illud cuius qualitas est simplex: cui non permiscet aliud: ⁊ dicũt: manifestũ est q̃ hippo. in narrãdo fluxũ vẽtris: qui est ex genere cholere nominauit purũ: ⁊ illum cui⁹ qualitas est qualitas vna pura: res aquosas: ⁊ sunt ille que nõ recipiũt digestionẽ: ⁊ ꝓpter hãc causam indigẽt spacio longo donec suscipiant digestionẽ: ⁊ est spaciũ in quo proueniũt exiture. quod est: quia de aptitudine egritudinũ acutarũ est vt fiat crisis in eis prope per fluxũ vẽtris. Verũ de natura egritudinũ chronicarũ est: vt eueniãt eis exiture que veniunt in corpore. verũ tibi absolute inest vt queras de diuersitate sc̃pturarũ in eis que conseq̃ũtur in hora mõstrationis tue. In hac aũt hora sum narrãs summas intentionũ hui⁹ sermonis vt inquiras inde quo iuueris in arte medicine. Dico ergo q̃ intẽtio hippo. in hoc suo fmone est: vt iudicet illud quod necessariũ est in egritudinibus: quarũ crisis fit per exituras: ⁊ est necessariũ proculdubio vt proueniãt ille egritudines ab humorib⁹ indigestis grossis. quod est: quia egritudinũ quãdo sunt cum hac dispositõe prolongat spaciũ ⁊ prouenit ab eis exitura: nisi resoluat per digestionẽ. Et significatões quidem digestiõis sunt vrina multa in qua est fex mlta residẽs: ⁊ quecũq; vrina est in qua est fex multa residẽs: substãtia ei⁹ proculdubio est grossior q̃z substãtia vrine naturalis: ⁊ propter hoc illud inuenim⁹ hũc sermonẽ diuersuz ĩ desc̃ptõib⁹: qñ q̃dã homes sc̃pserũt illũ fm hũc modum: Sz vrina ẽ mlta valde: ⁊ ĩ ea mlta fex residẽs. ⁊ ex eis fuerũt q̃ sc̃pserũt illõ fz hũc modũ: Neq; etiã ẽ vrina mlta valde: ⁊ in ipa ẽ residẽs fex multa. 66

SEpius innascitur apostema hoc his quibus dolor aut calor est sub hypocondrijs. Quibus uero piplemonicis hypocõdria neq; dolent neq; calent: ⁊ spiritus est dẽsus sine causa manifesta: his apostẽa supra aurẽ nascit.

ET que fiunt in istis exituris in locis inferioribus non euenĩũt nisi eis qui habẽt in eis que sunt sub hypocondrijs aliquid inflammatõis: ⁊ que ex eis fiunt sursum: non accidũt nisi ei cuius ea que sunt sub hypocõdrijs sũt uacua a grossitudine ⁊ dolore. Deinde accidit ei malicia anhelit⁹: ⁊ morat spacio aliquo: deide qescit absq; cã.

QUando accidit in egritudinib⁹ quarũ precessit rememoratio subito malicia anhelitus: deinde quiescit post illud ⁊ est euent⁹ eius ⁊ ipsi⁹ quies absq; manifesta causa scita: significat eleuatõem humorũ ad caput: sicut significat ⁊ iterũ declinatõem corũ inferius apparitio caliditatis in eis que sub hypocondrijs sunt. Quod est: quia oportet vt intelligas ab eo ex fmõe ei⁹: quia non accidit nisi ei qui habet in eis que sunt sub hypocõdrijs aliq̃d inflammatõis: ⁊ caliditatis inflãmãtis egrediẽtis a natura: ⁊ euent⁹ hui⁹ caliditatis ẽ aut ꝓpẽ apostema noiatũ herisipila: aut ꝓp apostema q̃ noiat ꝓpẽ apostẽa calidũ. q̃ si diuersũ accit illi⁹ ita q̃ euacuatur q̃ ẽ sub hypocõdrijs: ⁊ appet declinatio hũorũ sursuz ꝓp maliciã anhelit⁹ quã dixit: tũc expecta euẽtũ illi⁹ exiture in eis q̃ sũt sursũ. 67

APostema uel uesica in pede piplemonicis salutẽ promittit: melius tamẽ si in p̃cipio sputi proiectio ex rubeo in album mutatur: quia his signis certa salus promittit. Sed si q̃ reijcitur nõ est ut oportet: neq; in urina est hypostasis: timẽdũ est ei mẽbro cui supuenit apostema piculũ.

EXiture que in pedibus sunt ĩ egritudinibus piplemonic fortis magni tumoris: omnes sunt iuuatiue. et melior earũ est in cuius euentu ⁊ eius quod producit cuz sputo apparuit mutatio. Quod est: quia quãdo est euent⁹ apostematis ⁊ doloris postq̃z illud q̃ cum sputo ꝓducitur iam est mutatum a rubedine ad dispositiõez sanitatis ⁊ procedit exterius: est salus illius hominis super fine fiducie: ⁊ exitura quiescit: ita q̃ perit dolor in uelociori horarũ. Q̃ si illud quod sputo ꝓducitur nõ egredit fm q̃ oportet: neq; apparet in

urina fex laudabilis residēs: nō fit tūc securitas qn contrahat iūctura in qua exiuit exitura: aut occurrit habenti eā uehemētia fortis.

Et uent⁹ exiturarū in crurib⁹ in egritudinib⁹ periplemonie prauis laudabilis pculdubio ē. qō ē: ḋa veritas est ei⁹ qō dictū est in tractatu secūdo libri hippo. in egritudinib⁹ subitis: ⁊ in exituris laudabi lib⁹ in vltimo: ⁊ est sermo eius: Melior earū est que est declinis inferi⁹: longiqua valde a mēbro in quo est egri tudo: ⁊ propē quādo est ei illud cū digestiōe. Ipse enim iam laudauit digestionē iterū in tractatu pmo libri epi dimiarū in sermone suo: Digestio significat velocitatē crisis: ⁊ fiduciā ⁊ firmitatē sanitatis. Et significatio sup digōem est mutatio sputi: ⁊ euacuatio ei⁹ cū multitudi ne absq; dolore ⁊ laboze. sermo eiꝰ ei⁹: in sputo ⁊ pcedit ad exterioza: non significat nisi hoc: q⁹ si accidit exitura in crure anteq; maturet apostema: euadit infirmus a ti more qui timet super eū ex infirmitate piplemonie. verū tamē fit difficilis sanatio iūcture in qua accit: ⁊ pōt esse vt accidat in quibusdā hozis ab illo cōtrario. Et hippo. quidē iam locut⁹ ē in hoc loco absq; aliqua significatio nū digōis: sicut fecit iterū in eis que premissa sunt: reme mozat⁹ ē enī absq; aliqua significationū digōis. quod ē: quia addidit ad significatōes sumptas ex sputo significa ationes etiā sumptas ex vrina. In sermone aūt suo de sputo malo dimisit ei addere sermonē suū: ⁊ nō est cum digōne fz q⁹ illud oppositū est digōni: sed content⁹ fuit tñ vt diceret: q⁹ si qō procedit per sputū nō egredit fm q⁹ oportet: qñ visum est ei q⁹ hoc signū est sufficiēs in si gnificādo sup fraudē egritudinis ⁊ ei⁹ maliciā: quoniaz processio sputi tñ: aut q⁹ ipm suscipit digestionē tñ: nō sufficit super certitudinē in egritudine. quod ē: ḋa mul totiēs procedit sputū cū multitudine exteri⁹ pter q⁹ egri tudo adhuc suscepit digestionē: ⁊ multotiens egritudo iam est digesta: ⁊ nō ē processio sputi fm q⁹ oportet. Et illud quidē accit in quibusdā hozis ex debilitate virtutis mouētis pect⁹: ⁊ fortasse ē pp viscositatē saniei: ⁊ fortas se ē ex aggregatōe ambarū rerū simul. s. debilitatē virtu tis: ⁊ grossitudinē saniei. Oportz.n. in egritudib⁹ de apti tudine quap ē vt sanent vt suscipiat egritudo digōem: ⁊ procedat sputū exteri⁹ fm q⁹ oportet. sed in egritudibus oppositis huic egritudini sufficit significatio vna: ⁊ est vt nō procedat sputū fm q⁹ oportet. ⁊ significat itep egritu dinis malignitatē: ⁊ dolū: ⁊ ei⁹ maliciā cū pbibitōe spu ti a processiōe exteri⁹ fm q⁹ oportet: ⁊ euacuatiōe materi erū retentarū in pulmone ⁊ pectoze: ⁊ significatōes alie que apparēt in ea significātes indigōem hūop: qñ mani festū ē q⁹ malicia egritudis addit qñ ñ pīcit sputū: ⁊ cuz illa iterū qñ pmanet humoz retent⁹ in pectoze ⁊ pulmo ne indigest⁹: sed minozis malicie illo qñ humoz eius est digest⁹: ⁊ processio eius exteri⁹ nō ē fm q⁹ oportet: neq; mūdificatio ei⁹ itep: sed q⁹ plures exiturarū nō accidūt ni si in iūcturis: sicut dixit hippo. in epidimijs. Significat ite rū in hoc loco q̄uis egrediēs sit ab intētōe sua in sermo ne suo. nō ergo fit securitas qñ cōtrahat iūctura in qua egredit exitura. ⁊ causa in illo ē āplitudo locop vacuop q̄ sūt i iūcturis suscipiētib⁹ materias effusas ad eas. ⁊ pos sibile ē itep vt iuuet ad illō mot⁹ eap. qō ē: qz effusio hūo rū ad mēbra q̄ mouēt ⁊ calefūt ē facilioz. 68

Quod idez apostema si euanuerit atqz sputū putredinis nō euene rit: neqz fe. defecerit: malum ē: ⁊ egri amētiā mozitis p̄uiā expectabis.

Quod si exiture occultēt: ⁊ quod producit p sputū non pcedit: ⁊ fe bris est indeficiēs: tūc illud malū ē: qñ nō fit securitas sup infirmū qn pmisce atur ei⁹ rō ⁊ moziat.

Non ē illud qō significat sermo ei⁹: si occultātur exiture equale ei qō significat sermo ei⁹: si quie scit. qō ē: ḋa sermo ei⁹: quiescūt: significat rez ge neralē: sed sermo ei⁹ occultant: significat velocitatē ḋel earū subito. Et illud quidē accidit in quibusdā hozis p pter subtilitatē humop: ⁊ raritatē mēbri: ⁊ caliditatē ae ris cōtinētis: ⁊ virtutē medicine administrate: ⁊ vehemen tiā virtutis infirmi. Nā ille cause oēs qñ aggregāt resol uit apostema veloci⁹. ⁊ de aptitudine quidē exiturarū ē vt occultent fm plurimū: qñ currūt ex eis humozes faci entes eas redeūtes aut ad mēbra ex qb⁹ effusi fuerūt p̄us Et de ꝓsuetudine hippo. ē vt nomiet illā actōem reditio nē: aut ad alia mēbra ex mēbris que sunt in pfundo cor poris. ⁊ ppter hoc qñ cause a quib⁹ occultāt exiture sūt cōtrarie valde: accidit vt sint exiture etiā cōtrarie valde: qñ significat aut velocitatē euasiōis a re ledēte: aut egri tudinē magnā valde: q̄ accidit apud reditionē materiep ad mēbra nobilia. vep ille res sūt cōes in oīb⁹ exituris: et discretio eap cōis ē oīb⁹ exituris q̄ occultāt. qō ē: qz oz vt ꝓsideres religō significatōes: ⁊ ppe q̄ appēt in mēbris do lozosis. ppa aūt in istis exituris ꝓsideratio ē significatōnū appētiū in mēbris anhelit⁹. ⁊ hippo. narrauit hāc discre tionē: ⁊ manifestū ē q⁹ ꝓseqt illud etiā discretio cōis. qō ē. qz dixit fm hūc modū: q⁹ si occultāt exiture: ⁊ qō pdu cit cū sputo nō pcedit ⁊ febris ē indeficiēs: tūc mānifestū ē q⁹ sermo ei⁹ occultat: vult q⁹ ipe submergūt in pfundū corpis: ⁊ euacuāt in mēbra nobilia. q⁹ si ipe resoluerent nō eēt febris pmanēs: ⁊ pductio sputi eēt facil. ⁊ manife stū ē q⁹ mā submergit in istis in pulmone: ⁊ pp hāc cām accit eis pmixtio rōis: qñ illud ē vnū ex accñtib⁹ q̄ accit ei cui⁹ dispō cōuertit ex piplemonia ad has egritudines. ⁊ cā in dimissiōe hippo. ē: vt dicēt qñ accidit eis malicia anhelit⁹ moriūt: fuit scia ei⁹ q⁹ illud intelligit ex reb⁹ q̄rū precessit rememoratio. 69

Plures ex his q grādeui sūt: peri plemonica collectiōe depeūt: alij uero alijs collectōib⁹ magis.

Qui autem ex habentibus saniosi tatem accidentē a periplemonia moriūtur: sunt qui in etate precesserūt plus. Ex reliqua uero saniositate illi qui sunt adolescentiozis etatis: moriū tur plus.

Non oz vt itelligat ab eo sermo ei⁹: q̄ iā pcesserūt in etate itellectu absoluto: sz p ꝓpatōem adole scētiū: qñ q̄ pcesserūt in etate: nō ē possibile vt saluēt ab alq̄ egritudinū pl⁹q̄ sit sal⁹ adolescētiū ab ea: sz illos q̄ sūt iter istos ⁊ iter stātes i adolescētia. s. illos q̄ dicūt alcuul: inuenim⁹ euadē ex egritudib⁹ pl⁹q̄ adolesce tes: sic dixit i fmone suo i aphatib⁹ calidis i aurib⁹ accidē tib⁹ in saniositate accñte pp piplemouiā. nā quz hui⁹ egri

tudis sanatio nõ fit nisi pductõe sputi: ⁊ fit neccia in illo vt fortl: oz vt fit euasio adolescẽtl ab ea pl⁹ q̃z euasio ei⁹ q̃ iã pcessit ĩ etate. A reliq̃s aũt spẽb⁹ saniositatl ỏ aptitudine adolescẽtiũ ẽ pp̃e vt ad eos festinet moꝛs ante alcuul. i. augmẽtũ: pp̃ doloꝛes ⁊ febꝛes ĩ q̃b⁹ oꝛꝛit hippo. ĩ eis q̃ pcesserũt ĩ etate iã bũc sermonẽ: ſz decrepiti fuit tardioꝛes illis multũ. qõ ẽ: q̃a fe. ⁊ pmixtio mẽtl aduenit eis min⁹: ⁊ auꝛes eoꝛ scidũt: q̃re sanioſe fiũt pp̃ hãc cãm. ve rũtã in istis etatib⁹ reditões egꝛitudis qñ vẽũt: inẽficiũt pl⁹ hũtes eas: adolescẽtes vo anteq̃z sanioſe fiãt eoꝛ auꝛes moꝛiũt. qõ ẽ: q̃a ex quoꝛ aurib⁹ cuꝛꝛit sanies: spatur adolescẽtib⁹ sanitas. si appeat in eis signũ aliud laudabile: accit q̃ in reliq̃s spẽb⁹ saniositatl vt fit moꝛs adolescẽtiũ ex eis in hoꝛa euẽt⁹ saniei velocioꝛ pꝛopter febꝛem et doloꝛem. 70

Cutis febꝛib⁹ exñtibus si doloꝛ a lũbis et femoꝛe ad diaphꝛagma ascẽderit: moꝛtale est: alijs tñ signis p̃uisis ex quoꝛũ pluꝛalitate siue paucitate diiudicabis.

Doloꝛes autẽ qui fiunt in lumbis cum febꝛe: ⁊ in locis inferioꝛibus si induũt diaphꝛagma postq̃z separantur a locis inferioꝛibus: est illud moꝛtale ualde. oporꝛet ergo ut regas intentione tua reliquas significationes. Nã si uideꝛis cum illo significationem malam ex reliquis significationibus: non speꝛatur tunc illi infirmo. Q. si egꝛitudo iaz ascenderit ad diaphꝛagma: ⁊ relique significatões non sint male: tunc confoꝛtet spes tua q̃ illi⁹ infirmi cõuertitur esse ad sanitatẽ.

Intelleꝛerũt q̃dã ex fmõe suo Induũt diaphꝛagma: sicut si dicẽt: Faciũt accidẽ pmixtionẽ rõnis. q̃si diceꝛet fm hũc modũ: Sz doloꝛes q̃ fuꝛt eũ fe. in lũbis ⁊ ĩ locl inferioꝛib⁹ qñ ascendũt ad diaphꝛagma faciũt accidẽ pmixtionẽ rõnis vehementẽ. Et ex hoꝛib⁹ fuꝛt q̃ intelligũt illud meli⁹ q̃z intelligãt isti: ⁊ iterp̃tant ab illo sic illud qõ nos scripsim⁹. Et significatio sup̃ certitudinẽ illi⁹ est illud qõ ipse sc̃pſit ĩ fine fmõis sui vbi oꝛꝛit: Tũc ꝛfoꝛtat spes tua q̃ illi⁹ infirmi ꝛuertit eẽ ad sanitatẽ. qõ est: qꝛ vult p fmonẽ suũ vt significet q̃ si egꝛitudo ascendit ad pect⁹ accidet ab illo vna duaꝛ reꝛ: aut pditio infirmi subito: aut si fuꝛit egꝛitudo ĩ vltimo bonitatis: accidet ab illo saniositas. Sz illi⁹ diſcretio eꝛit ex reliq̃s sigificatiõib⁹: nam si nõ fuꝛit male accidet saniositas. q̃ si appaꝛeat saltẽ significatio vna mala: moꝛietur infirm⁹ pꝛoculdubio. 71

Uesica volens atq̃z rigida: febꝛib⁹ nõ deficiẽtib⁹: malũ pnũciat: magis tñ cũ uẽtꝛis stꝛictura.

Et quãdo uesica est duꝛa doloꝛosa: est mala in omnib⁹ dispositõnibus interficiẽs: ⁊ magis interficiẽs est quãdo cũ ea est febꝛis indeficiens. qõ est: quia doloꝛ uesice confoꝛtatur ad hoc ut interficiat: ⁊ uẽter nõ pꝛocedit in illa hoꝛa.

Iam uꝛi multotiẽ q̃ hippo. significat p fmonẽ suũ Pplegmõ: inflãmationẽ. Apa vo qõ noiauit eꝛistꝛates ⁊ q̃ venerũt post eũ hoc noie: significauit hippo. p determiationẽ qua ipm determinauit: sic illud qõ fecit ĩ hoc loco ĩ fmone suo: Et qñ est vesica duꝛa doloꝛosa. Causa vero pꝛopter quã oꝛꝛit in istis infirmitatibus quia sunt pꝛniciose ⁊ pꝛopꝛie quãdo cuz eis est febꝛis indeficiens: significauit in sermone suo significatione manifesta: ⁊ ẽ magnitudo doloꝛis ⁊ stꝛictio vẽtꝛis: ⁊ retentio vꝛine accidit pꝛopter intestini recti stꝛicturam: ⁊ pꝛopter doloꝛẽ vesice: quoniã infirmus pꝛobetur a lenitate pꝛopter illud quod accidit ei ve doloꝛe hoꝛa qua conatur illud: ⁊ hoc quidem accidens cõmune est in omnibus doloꝛibus. doloꝛ autẽ locoꝛũ in q̃bus est apostema calidũ foꝛtasse accidit ab ipsis locis in quibus est apostema: ⁊ foꝛte accidit a mẽbꝛis vicinãtibus ei ⁊ similiter etiã quãdo pect⁹ mouet in hoꝛa anhelit⁹: accidit in vẽtꝛe doloꝛ quãdo in splene aut in epate aut ĩ miꝛach vẽtꝛis est apostema calidũ. ⁊ ꝓpter hãc cãm opoꝛtet vt accidat infirmis spẽs malicie anhelitus in qua fit anhelit⁹ paru⁹ frequẽs. Et ego q̃dẽ ostẽdi cãm hui⁹ anhelitus malicie: ⁊ reliquarũ spẽrũ malicie anhelit⁹ in libꝛo de malicia anhelit⁹. 72

Sed si supuenerit urina sicut pus cũ hypostasi doloꝛ soluitur.

Et doloꝛ soluit quãdo mingit uꝛina sicut pus: ⁊ est in ea fex residens alba lenis.

Quãdo recipit apa calidũ accidẽs ĩ vesica maturationẽ: effundũt bũoꝛes digesti ad spaciuz qõ est ĩ vesica ⁊ euacuant cũ vꝛina grossa. ergo ostẽdunt in fece significatiões digõnis laudabiles. 73

Si uero uꝛina nõ sic fuꝛit: ⁊ uesica non mollescit: neq̃z febꝛis decideꝛit: moꝛs in pꝛimo pꝛiodo adeꝛit.

Quod si nõ lenit uꝛina neq̃z uesica ⁊ est ideficiẽs febꝛis: tũc expectabẽti illuz doloꝛẽ perditionẽ in p̃mis periodis sue egꝛitudinis.

Sꝛmo q̃dez ei⁹ Neq̃z lenit vesica ⁊ est indeficiẽs febꝛis: ẽ fmo manifest⁹. In fmone aũt ei⁹ Qõ si nõ lenit vꝛina: est occultatio ⁊ clausꝛa. qõ est: qꝛ de ꝛsuetudine ei⁹ est vt significet p b̃ nomẽ sup egꝛitudines nõ sup accũtia: ⁊ sil'r reliq̃ qui venerũt p⁹ eũ. ipsi. n. dicũt: Lenit apa: lenit ouꝛicies: mollificat tẽsio: lenit doloꝛ: ⁊ nõ inuenim⁹ aliquẽ eoꝛ dicere Lenit vꝛina. Põt q̃ eẽ q̃ hippo. vtit b̃ noie in vꝛina fm viã transũptiõis: ut itelligat ab b̃ ĩmutatio vꝛine ad illud qõ est meli⁹: ⁊ qñ cõcesserit illud: possibile est vt significet hec dictio euacuationẽ vꝛine post retentionẽ eius: sicut itelligit ex sermone eius: apostema vesice: ⁊ retẽtio vꝛine. de ꝛsuetudine eim illius ẽ vt accidat qñ egꝛitudo ẽ valde pꝛniciosa: ne foꝛtitan infirm⁹ euadat ex ea. Scõm hanc q̃ similitudinẽ inuenit iste fmo scꝛipt⁹ in descꝛiptiõib⁹ Eꝛistꝛatis

⁊ Diascoridis: ⁊ descriptiōib⁹ aliis ab illis. Et inuenimus ipm in quibusdā descriptionib⁹ scriptū fm hunc moduz q⁹ si non ꝓcedit vrina: ⁊ nō lenit vesica. ⁊ nō est necessaria i hac descriptiōe inqsitio neq⁹ q̄stio. 74

HEc aūt morbi species ampli⁹ pueris a vij. anno usqz in decimūqntum euenire cōsueuit.

ET hec spēs aduenit ꝓpe pueris: qum sunt vij. annoꝝ usqzquo cōsequunt xv. annos.

QUm pueri multiplicēt comestionē in hora in q̄ nō ꝓuenit: oportet vt aggregek in corporib⁹ eoꝝ multitudo humoris q̄ nominat crudus. qum g̃ mundificat nā hunc humorē omni die ad partes vesice: ⁊ currit ad ipm i meatibus vrine: aggregat illic: ⁊ generatur ab eo lapis i quibusdā horis: ⁊ ꝓuenit i quibusdā eorū ab eo quādo est egritudo apostematis calidi i vesica: ⁊ nō accidit illud nisi qñ aduenit vesice nocumentū magnuz ex trāsitu horꝝ humorꝝ per eam.

Finit secūda pars. Incipit tertia.

I. IN febrib⁹ idem terminus quibusdam ad uitaz: quibusdā ad mortem.

IN febrib⁹ autez uenit crisis in numeris dieꝝ cisdē in quib⁹ saluant ex homib⁹ qui saluant ⁊ pduntur qui perdunt.

IAm quidē acquisiuist a me o vos oēs amici mei q̄ coegistis me vt exponerē omēs libros hippocr. absqz ꝓperatōe sup illud duos libros: Quoꝝ vn⁹ est de dieb⁹ crisis. alter est de crisi. ⁊ hi quidē duo iam sparsi sūt in man⁹ multoꝝ hominuz sicut libri alij multi ex libris: in quoꝝ editiōe rogauistis me. ⁊ ꝓpter hanc cām nō ꝓpero ad exponendū aliquē librorꝝ hippocrat in libro suo ꝓprio: qñ ego iam narraui totum q̄ necessarium est scire ex eis i operatōe medicine: ⁊ i libris aliis multis quos ego edidi: adiunxi ad illud expositionē que ei ꝓuenit. Et qñ multos fmonū eius ꝓpter illud q̄ i eis ē de occultatōe exposuerūt quidā expositōe mala: nō placuit illud alicui nostrū: sed bonū nobis fuit illud q̄ vidist de intellectu illoꝝ a me: qum sit simili⁹ ⁊ ꝓuenienti⁹ sentētie hippocrat. Rogauistis g̃ tunc me vt confirmarem vobis in libris quod audist a me auditu. Dixi autē vobis ꝓpter hanc cām: q⁹ oportet ne sit expositio nra oīum fmonū eius expō vna: qñ non exponūt eos omnes expositōe vna ⁊ eadē. Sed expō mea erit aut eius cu⁹ nō rememoratus fui ex eis in aliquo librorꝝ meorum expōne integra. ⁊ erit expō mea breuis ⁊ abbreuiata: vt non cogar vti fmone vno ⁊ eodē in reb⁹ eisdē multotiēs. Et ꝓp hoc qū ego iaz narrauerim id totū cuius scientia necessaria est in crisi: ⁊ dieb⁹ crisis in duobus libris: ego dicam i hoc libro summā illius trī: ⁊ ponam principiū fmonis mei ab hoc loco. Dico ergo q⁹ nomē crisis in egritudinib⁹ non est sumptū nisi ex intentōe que nominat hoc nōe in iudiciis: qñ significat mutationē velocem valde q̄ accidit i egritudib⁹. Et fit illō fm q̄tuor mōs: qñ infirm⁹ aut euadit ab egritudine sua stati: aut declinat declinatiōe magna ad illud q̄ō est meli⁹: aut morit statim: aut declinat ad dispōnem malā declinatōe vehemēti. verū tamē duo modi ꝓcedētes nominant crisis ab hippo. absolute. sed duo modi qui sunt post eos nominant fm plurimū crisis cum additiōe que addit in vnoquoq⁹ eoꝝ ad nomē crisis: ⁊ est aut mala: aut feda: aut res alia sim: l'illi. ⁊ fortasse nominant omnes crises trī absolute. Et vos q̄dez scituist iam q⁹ oēs spēs crisis accidūt aut ꝓ euacuationez apparentē manifestā: aut per eituram in corpore: quod ē q⁹ mutatio dispōnis infirmi q̄ est mutatio vehemēs ad illud q̄ō melius ē ꝓ somnū ⁊ sudorē longum nō fit nisi raro ⁊ i infantib⁹ trīs. Et ex homib⁹ quidē sunt q̄ nominant illud crisim. ⁊ ex eis sunt q̄ non nomināt ipm crisim. Dies aūt crisis vocat dies in quo accit huiusmōi mutatio valde multū: ⁊ certificat in eis illud. In aliis aūt diebus non accit crisis fm certitudinē: ⁊ neq⁹ accit in eis etiam multū. Et nos q̄dē non inuenim⁹ q⁹ hippo. non intellexerit dierū crisis nām ante oēs horas trīs: sed inuenim⁹ intellexisse ipm etiā eos meli⁹ q̄ōmēs horas: ⁊ narrauit cām i euētu eoꝝ: ⁊ nos narrauim⁹ illō in libro nro de dieb⁹ crisis: ⁊ ostdim⁹ in eo q⁹ fortiores piodi oīm accitiū in diebus piodoꝝ sunt illi qui sunt in septenis: deinde secūdi: post eos sunt piodi q̄ sunt in quartis: ⁊ eorū euēt⁹ est ex diuisione septimane in duo: ⁊ significatio sup crisim accidentē in septenis sumit ex quartis. quod ē: q̄a dies q̄rtus indicatiu⁹ ē septimi: ⁊ dies xi. xiiij. indicatiu⁹. Et hippo. quidē nominauit hos dies dies indicatōis: ⁊ innuit vt numerent septimane fm hūc modū: Due quidē septimane ꝓme fm modū disiūctōis: sed tertia fm modū cōtinuitatis. Et mod⁹ quidē disiūctōis ē: quādo ꝓsumitur hebdomada ꝓma i aliquo die: ⁊ cōputat initiū hebdomade secūde a die qui sequit ipm. Mod⁹ aūt cōtinuitatis ē: qñ ꝓueniūt due septimane simul in die vno apud quē cōsummat ꝓma ⁊ incipit ab eo septima secūda: ⁊ ꝓpter hoc fact⁹ ē dies xx. vltim⁹ septimane tertie: quoniā si tertia septimana computek iterū fm modū disiūctiōis oporteret inde vt esset dies. xxi. fortior die. xx. Sed nos nō inuenim⁹ rem ita: qñ crisis accit in die xx. pl⁹ valde ⁊ certius. ⁊ ꝓpter hoc qum tres septimane cōplent in xx. dieb⁹: ⁊ ꝓncipiū septimane quarte fit dies xxi. ⁊ tres septimane alie cōpleant etiā in xx. dieb⁹ dixit hippo. in xl. die: quia est dies crisis: ⁊ nō dixit illud in die xlij. ⁊ similiter etiā die lx. ⁊ die lxxx. dixit enī q̄a sunt dies crisis: nō quia dies lxiij. ⁊ lxxxiij. Dec est ergo cōputatio piodorū q̄ accidit in septenis: ⁊ cōsequit illud cōputatio periodorū q̄ accidūt in q̄rtis. q̄ō ē: q̄a vnaqueq⁹ septimanarū in duas diuidit q̄rtas. oportet ergo inde vt dies q̄rt⁹ fit ab initio egritudis ꝓsumatio q̄rte ꝓme: ⁊ ꝓncipiū q̄rte secūde: deinde q̄rta q̄ ē post ipam: ⁊ ē tria incipit a die octauo: qñ incipit septimana secūda etiā ab hac die: ergo est dies xj. cōplementū q̄rte tertie: ⁊ ꝓncipiū q̄rte q̄rte: deinde q̄rta q̄nta incipit a die xiiij. qñ septimana tertia incipit ab hac die: ⁊ ꝓp hoc fact⁹ ē dies xvij. cōsumatio q̄rte quite: ⁊ ē dies in quo cōicat q̄rta q̄nta: ⁊ q̄rta sexta: ⁊ sunt ille in quas diuidit septimana tertia: ⁊ fm hāc cōputatōem fit dies xx. cōsummatio triū septimarū: ⁊ sex quartarum Isti ergo sunt dies crisis qui faciūt ꝓximos periodorum. Et inuenim⁹ etiā dies alios: in quibus accidit crisis in egritudinibus acutis inter istos dies. Et ego quidem iam dixi causam in euētu illius in libro meo de diebus crisis: ⁊ sunt dies crisis tertius: ⁊ quintus: ⁊ nonus.

Et fortasse accidit in quibusdã horis crisis in die sexto. verũtamẽ ille dies est dies crisis male. quod ẽ: qz in ipo fieri crisim fm plurimũ est cum accidẽtib⁹ cum quib⁹ nõ est fiducia: ⁊ remanet de egritudine post ipsum residuus neqz fortasse egritudo consumit in eo consumptiõe cõpleta. qꝫ si soluat in quibusdã horis solutiõe perfecta: redit procul dubio. Et ego quidẽ iam narraui oẽs istas res ⁊ res alias multas in libro meo de dieb⁹ crisis: ⁊ narrauit etiã hippo. plures earũ. verũtamẽ ille sunt separatim in libris diuersis. Ego aũt aggregaui totũ illud ĩ libro meo de dieb⁹ crisis: ⁊ discreui etiã aduentũ toti⁹ qõ nõ discreuit ⁊ determinauit: ⁊ cõpleui totũ in quo abbreuiauit: ⁊ ꝓpter hoc oportet ei qui vult vt verificet ei⁹ prognostica tio vt legat in his duob⁹ libris simul: ⁊ sunt libri dierum crisis: ⁊ libri crisis. In hac aũt hora nõ est mea intẽtio: nisi vt exponã tm̃ sermonẽ hippo. ĩ hoc libro. 2

Si dies idem in quibus ex hominibus saluatur qui saluatur: ⁊ perijt qui perijt.

Sermo ei⁹ in eis intẽdit aut super dies crisiũ: aut super crises. ⁊ meli⁹ quidẽ est vt intelligat illud de crisi: non de diebus crisis: quoniã quãuis sit possibile vt intelligat de dieb⁹ crisis: tamẽ sermo eius in quo dicit: Saluat qui saluat ex homib⁹: ⁊ perijt: non est veritas: nisi illud qõ significant crises: ⁊ ꝓpter illud dies etiã faciũt illud: ⁊ fmo ei⁹: saluat qui saluat ex eis: ⁊ morit qui morit: significat quia nominauit crisim mutationem vehemẽtẽ accidentẽ in egritudinib⁹: nõ illã q̃ conuertit ad salutẽ tm̃. 3

In quib⁹ febrib⁹ si cuncta signa bene ꝓcesserit: ⁊ spes mali in quoq̃z non beserit in die quarta: aut prius terminũ uite iudicabis. Sed in quib⁹ cuncta signa male ꝓuenerint: neqz bõi spes ulla affuerit: ĩ quarta die uel ante mortẽ obibit.

Quod est: quia magis salue feb. in quib⁹ fit innixio super firmiores significatões consumũtur in die quarta aut ante ipm̃: ⁊ magis malicioſe feb. ⁊ in quib⁹ deteriores significatões appẽt interficiũt in die q̃rta aut añ ipm̃.

Significauit hippo. per sermonẽ suũ: saluiores: febres quietas ⁊ simplices: que fraudẽ nõ habent: neqz maliciã: quoniã iste feb. qñ apparẽt in eis significatões super quas innixio est cũ fiducia: nõ transeũt primã quartã: sed resoluũtur in die quarta: aut ante ipm̃. ⁊ sil̃r etiã deteriores fe. ⁊ sunt in quib⁹ apparẽt significatões perditõis: earũ interfectio est aut in die quarta aut ante ipm̃. Manifestũ est igit̃ q̃ hippo. noluit diez tertiũ in dieb⁹ crisis in sermone suo isto: cõsumũt̃ in die quarta: aut ante ipm̃. ⁊ sil̃r inuenim⁹ eũ in tractatu suo libri epidimiarũ: posuisse diem primũ ex dieb⁹ crisis male diem tertiũ. Significatões autẽ in quib⁹ fit innixio super fiduciã sunt significatões particulares: quas laudauit laude vehemẽti: ⁊ ipe rememorat earũ etiã post paululũ fm viaz exempli. 4

Primus piodus hoc numero cõtinetur: secundus in septimo: tertius in xi. quart⁹ in xiiij. qntus in xvij. sext⁹ in xx. Qui numer⁹ ꝑ quaternariũ augmẽtando in acuta egritudine usqz in xx. diez decurrit. Neqz est cõputari in ꝓpleto numero dierũ: quẽadmodũ neqz anni neqz mẽses ad quorũ formã tres septimanas in xx. diez spacio terminam⁹.

Et piod⁹ p̃m⁹ ex piodis eaz apud hoc peruenit.

Iste fmo ⁊ totũ qõ sequit ipm̃ ex fmone simile ei: manifestũ est apud illum q̃ est memor ei⁹ qõ ipse dixit ĩ eis q̃ sunt premissa. 5

Et non est possibile ut numerẽt aliquid horũ fm computatõem dierum pfectorũ: quum non sit possibile ut computẽt ann⁹ neqz mẽsis eius fm cõputationẽ dierũ integrorũ.

Non dixit quia nõ est possibile vt putẽt aliquid horũ fm cõputationẽ dierũ integrorũ cõpletorũ: nisi qñ cõputauit tres septimanas in xx. diebus. Et similit̃ ann⁹ ⁊ mẽsis eius. non ẽ enim possibile vt cõputẽt fm cõputationẽ dierũ completorũ. ⁊ est illud quidez verũ: qñ ann⁹ nõ est tm̃ ccc. ⁊ lxv. dies: sed cuz illo etiã est quarta diei: ⁊ ꝓpr̃e pars vna ex centũ partib⁹. Mensũ aũt vnusquisq̃ ẽ min⁹ xxx. dieb⁹: ⁊ plus xxviij. Nomen aũt mens apũd antiquos medicorũ grecorũ manifestũ est: ⁊ apud illos multos q̃ sunt ex ciuib⁹ in nr̃o tẽpore isto: cadit sup̃ temp⁹ qõ est inter ꝯiunctionẽ solis ⁊ lune. qui ergo vult scire hoc temp⁹ fm veritatẽ ⁊ demonstratiõem: sup̃ illud habeat libr̃ completũ quẽ edidit Eutauiscus ĩ eo. similit̃ etiã sup̃ terminũ ⁊ temp⁹ anni: est enĩ liber alius quẽ edidit ĩ eo. Propẽ hoc q̃ dixit hippo. quia nõ oz vt computent̃ septimane neqz quarte fm cõputationem dierũ completorũ: sed in illo est diminutio p q̃ntitatẽ quia complent̃ tres septimane in xx. dieb⁹. Et ego quidẽ iam ostendi cãm ĩ illo ĩ tractatu 3⁹ libri mei de dieb⁹ crisis preter q̃ aliq̃s eorũ q̃ ꝓcesserũt me conat⁹ sit inuenire illõ. 6

Inde fm hãc rõem augmẽti euenit p̃m⁹ piod⁹ in xx. die: secũdus ĩ xl. tertius in lx.

Inde post hos piodos fm illam uiaz: ⁊ fm illũ modũ additionis erit period⁹ p̃mus in xx. die: ⁊ secũdus in xl. ⁊ terti⁹ in lx.

Non vult p fmonẽ suũ istum q̃ non sit inter. xx. diem ⁊ die. xxiiij. ⁊ die. xl. dies aliq̃s in quo fiat crisis: qñ si illud eẽt fm hunc modũ iam eẽt ōtrius fmoni suo. qõ est: qz dixit in libro epidimiarũ dies ĩ q̃ b⁹ fit crisis iter hos dies: ⁊ qõ apparet etiam ĩ egritudine cõtradicit illi. verũ ipse noluit nisi qõ ego narro: ⁊ est qz ipse cõputauit tres septimanas: ⁊ peruenit in vestigio postremo ad die. xx. ⁊ non cõputauit eas cõputatõe eq̃li: sz separauit septimanã secundã a septimana p̃ma. ⁊ fuit ꝯsumatio ei⁹ pp cãz hãc ĩ die. xiiij. ⁊ ꝯtinuauit septimanã iij. cũ septimana secũda: ⁊ ꝯsumata fuit pp hãc cãm ĩ die vigesi⁹

Precepit ergo ppter hac causam vt cõputẽt septimane que sunt post die xx. fm illã similitudinẽ: ergo cõputẽt due septimane ex eis fm diuiũctões: ⁊ septimana tertia fm cõtinuitatẽ vt cõpleant tres earũ in die xx. Ergo est termin⁹ secũd⁹ in quo cõsumũtur tres septimane alie dies xl. ⁊ est cõplementũ duarũ ex eis in die xxxiij. Et ppter hac causam dixit: hũc die ante die xl. Et fm hac cõputationẽ cõplent tres septimane tertie in die lx. Et sil⁹ dies dies lxxx. apud eũ est dies crisis: nõ dies lxxxiiij. sicut dixit in libro epidimiarũ. ⁊ nõ verificat illud nisi quoniã tres septimane cõplent in xx. dieb⁹: ⁊ est illud ita vt computent due septimane ex eis fm modũ disiunctõis vt cõpleat cõsummatio earũ in die xiiij. ⁊ cõputet septimana tertia fm modũ cõtinuatõis cũ septimana secũda: ⁊ cõpleat etiã in die xx. 7

IN quib⁹ ualitudinib⁹ determinatio est tarda: pronostica in illis in initio sunt latẽtia: earũ enim principia cõfusa sunt: iccirco cautius inuigilãdũ est Et in singulis quaternis dieb⁹ studio sius intuẽdũ: qõ si feceris: aut nix: aut nunq̃ falleris.

IN quib⁹ aũt ex istis uenit crisis i spacio lõgiore: pnosticatio i pncipio sui est difficilis. qõ est: qz pncipia earũ sunt occulta ualde. uerũtñ oz ut cogites a pmo die: ⁊ quotiẽs trãseũt dies iiij. considera: nõ enim tibi occultabit ad qd declinet egritudo.

REmemoratio ei⁹ i hoc loco nois crisis: significat q̃ intelligit p ipm duas mutatões simul. l. illaz que cõuertit ad salutẽ: ⁊ illã que cõuertit ad maliciã. qõ est: qa dixit: Et significatio super egritudies de aptitudine: quarũ est vt cõsumant in dieb⁹ paucis a pncipio sui ad qd cõuertat est facilis valde: sicut dixit hippo. in egritudib⁹ in qb⁹ venit crisis in quattuor dieb⁹ primis: quoniã fe. de aptitudine cui⁹ est vt quiescat in die quarto est quieta valde. sed illa de aptitudine cui⁹ est vt fit interficiẽs in die quarto: est maliciosa valde: ⁊ significatões etiã que apparẽt in vnaquaq̃ harũ duar febriũ: que quidẽ apparẽt in febre salua: sunt oẽs significatões laudabiles valde bone: ⁊ que quidẽ apparẽt i febre maliciosa: oẽs sunt illaudabiles male valde. ⁊ quz res fit itq̃ nõ est rectũ vt pertrãseat aliqua earũ die quartã: quoniã nos iam scim⁹ q̃ crisis accit semp: aut qñ natura vicit egritudinẽ ⁊ supat eã: aut quz illa vicit ipam ⁊ supat eam. Egritudines igit qetas valde vicit natura velociter. Fraudulẽtis vero malis supat velociter ipa natura. Et ppter hac causam fiũt egritudies in quib⁹ venit crisis velociter cõtrarie valde: sed egritudies que indigẽt in consumptõe sua spacio lõgo sunt similes: qñ sicut superfluitas in virtute in egritudib⁹ velocis cõsumptiõis est magna: ⁊ qñq̃ est nature: ⁊ qñq̃ est egritudini: sil⁹ etiam qñ nõ superfluit vna earũ sup cõparẽ suã in virtute superfluitate magna: sed pugna earũ similis est equalitati: est necessariũ ad hoc vt vicat vna earũ spaciũ tẽpoꝭ longũ Significatio enim prudẽtiũ i lucta sup illũ q̃ vicit ex duobus luctatoriib⁹ non est nisi fm hũc modũ: qñ qñ videt aliq̃s eorũ superfluitatẽ vni⁹ eorũ sup cõparẽ suã in virtute superfluitate magna sperat ei victoriã: ⁊ hora sua statim: ⁊ si nõ videt alicui eorũ superfluitatẽ sup cõparẽ suã in virtute scit qa spaciũ eorũ luctatõis plongat: ⁊ non scit ex furore illo pmo qe eorũ vincat: sed declarat illud postq̃ pducit temp⁹: ⁊ prudẽtes quidẽ in arte intelligũt illud veloci⁹ q̃ vulgares homines: qñ ipi sunt paratiores ad sciendũ superfluitatẽ paruã in virtute q̃ ipsi. qõ est: qa res que superfluũt prudẽtes in arte sup ignaros ei⁹ est sensus per superfluitatẽ paruã. verũtamẽ quz quedaz superfluitas ppter paruitatẽ suã occultet a sensu: non ẽ possibile etiã significare sup ipam prudẽtib⁹ hora q̃ appet sensui. ⁊ ppter hoc pcipit hippo. considerare mutatõem egritudinis in oib⁹ q̃tuor dieb⁹. nã si consideret illud: non occultabit ei ad qd declinet. l. ad sanitatẽ infirmi ⁊ ipsi euasiões vti q̃ natura vicat: aut ad pditõem eius ita vt eam vicat egritudo. Hec ẽ ergo summa illi⁹ sermonis: sensum autez stãdi sup illud itelliges ex libro meo i crisi. 8

Et finis q̃rtane huiusmodi est.
Et quies q̃rtane nõ est nisi fm hũc ordinem.

TRansiuit etiã iste sermo super multos medicorum: ⁊ non intellexerũt eum: ⁊ propter hoc iuniores eos mirãtes de nobis: ⁊ estimãt q̃ indicatio nostra in infirmo qui habet febrẽ quartanã: q̃ ei⁹ febris consumit. verbi gratia: post xl. vel post lx. dies: nõ est nisi fm viam diuinatõis: hoc est: q̃nis ipsi non mirẽtur de nobis quãdo procedim⁹ ⁊ indicam⁹ simile illius i febre tertiana. ⁊ statio illius super illud cõsicat ⁊ trisq̃ simul: qñ sicut cõnumerauim⁹ in febrib⁹ cõtinuis: omẽs dies fm cõtinuitatẽ in pnosticis de crisi: de cui⁹ aptitudine est vt accidat: similiter etiã numerauimus in febribus habẽtibus paroxismos fm periodos. Ergo illud qõ facit dies quart⁹ in febrib⁹ cõtinuis: illud facit dies septim⁹ in febrib⁹ faciẽtib⁹ paroxismũ tertianũ. idẽ ⁊ similr quartane pure: crisis enim venit in eis in vii. periodis: non in septẽ diebus. Et proportio diei quarti a pncipio egritudinis ad die septimũ est: sicut proportio periodi quarti ad periodũ septimũ. quod est: qa dies quart⁹ est indicatiuus diei vii. ⁊ period⁹ quart⁹ est idicatiu⁹ periodi septimi. Et ego quidẽ narrauí iam totũ illud in libro meo de diebus crisis. Et propter hoc sufficiat tibi tũ vt scias in hoc loco q̃ crisis febriũ quartanarũ fit in periodis: ⁊ nõ in diebus. 9

SEcundũ hunc ordinem.

SIgnificauit per ordinẽ: ordinẽ dierũ crisis. nam sicut propetas diuersitatis est malicia ordinis: similiter etiã propetas ordinatõis est ordo. Et propter hanc causam nominauerũt greci mundũ nomine significãte ordinatõem ⁊ ordinẽ: quoniã omnia que sunt in ipo pmo sunt ordinata. Terra est in medio ipsi⁹ deinde mare. i. aqua in circuitu eius: ⁊ post illud continens. i. aer: ⁊ post aerem est ignis: deinde post illũ orbes continẽtes omnia. Ordinẽ autem motuũ stellarũ fixarum non est mihi necessariũ dicere: qum inueniat illud semper vnius dispotõis. Motus autẽ stellarũ belitãtiũ. i. errantiũ: quãuis non sint equales in omni die: tamen currunt fm ordinem ⁊ ordinatõem. Quod est: quia ipse omnes secant semper in tẽpore equali loca eadem orbis signorum. 10

QUe uero in breui finiũtur: facilẽ cognoscũtur. Differentia enim illarum est euidẽtissima. Euasuris quidẽ

spirit⁹ suauis: neqz dolor aliquis nimⁿ
⁊ nocturna quies naturalis: et reliqua
signa cuncta boni ordinis ut diximus:
moriturís uero spūs anxius: et turba
tus animⁿ: uigiliarū instātia: ⁊ omnis
significatio mali nūcia.

Egritudines uero de quaruz apti
tudine est ut consumanť in minó
ribus spacijs sunt faciliorís differētie
⁊ discretiōis. Quod est: quoniā res qui
bus alie differūt sunt fm maioritatem
que est. Quod est: quia illorū qui sunt
fm semitā salutis est anhelitⁿ bonus: ⁊
⁊ sunt sului a dolore: ⁊ dormiūt in no
cte: ⁊ sunt relique significatōnes in eis
fm ultimā fiduciā. Illorū auté qui pe
reūt: anhelitⁿ est malⁿ: ⁊ permiscet eos
permixtio: ⁊ accidit eis inquietudo: et
sunt relique significatiōes in eis fm ul
timā malíciā.

Fm viri in eis que sunt premissa: quia vult per
sermonē suū: faciliⁿ leuiⁿ ⁊ magl leue: ⁊ dixit pau
lo ante: q̄ securiores febres: ⁊ ille in ḋbus est im
missio sup fiduciā: ⁊ fortiores significatōes consumunť
in die quarta: aut ante ipm. In hac aūt hora conuertit
ser nonē suū vt significet significatōe manifesta sup lau
dabiles significatōes: ⁊ ppter illud addidit ei q̄ illorū q̄
sunt fm semitā salutis spūs est bonⁿ: ⁊ sunt saluti a dolo
re: ⁊ dormiūt in nocte. Illorū aūt qui pereūt: spūs est ma
lus: ⁊ tegit eos pmixtio ratōis: ⁊ accidit eis inquietudo
⁊ addit iterū ad vnūquodq̄ horū duoꝝ sermonū sermo
nem suū: ⁊ sunt relique significatōes in eis fm illā simi
litudinē. Dicit ergo in sermone p̄mo: Et sunt reliq̄ signi
ficatōes in eis fm vltimā fiduciā. Et dixit in sermone se
cūdo: Et sunt relique significatōes in eis fm vltimā ma
liciā. Significat ergo significatōe manifesta per hāc ad
ditōem hippo. q̄ eiⁿ rememoratio in vnoquoq̄ horū du
rum sermonū significationū creticarū quas dixit: nō est
nisi fm semitā exempli: additio aūt sua iterū ad sm̄onez
suū. quod est: q̄a res quibⁿ differūt alie sunt fm maiorita
tem: que est: nō facit illud nisi ex necessitate. Dixit enī in
eis que precesserūt: q̄ diuersitas in egritudīb⁹ de aptitu
dine quarū est vt consumātur in minorib⁹ spacijs inter
illas que saluātur ex eis: ⁊ inter illas que interficiūt est
magna valde. Egritudinū aūt quarū spaciū prolongať:
non est diuersitas inter saluas ⁊ pnecabiles magna: sed
earū significatōes sunt similes ab initio earū. Sermo āt
eiⁿ Coopit eos pmixtio: possibile est vt significet eos quo
rum permisceně ratōes: ⁊ possibile ē vt significet illos q̄
agitanť agitatōe: ⁊ inḋetanť: ⁊ nō figiť cū eis decubitus
⁊ meliⁿ quidē est vt intelligať ex eo intētio p̄ma: qum sit
hec dictio vehemētⁿ conueniēs ei. 11

Onsiderabis igiť augmenti tēpo
ra usqz in statuz: an sint ut supra
disposuimus.

Oportet ut cogites esse horze: ⁊ cē
cuiusqz quātitatis augmēti: usqz
quo consequātur egritudines horā cō
sumptionis ⁊ digestionis suē: quāuis
ille res sint currētes fm q̄ narrauimⁿ.

Sicut dixit hippo. p̄us in quarta p̄ma: Et oportz
tibi a p̄mo die vt cogites: deīde addidit ad illud
exemplū in eo. Similiter etiā inuenimⁿ eū dixis
se in hoc sermone cuiⁿ premisimⁿ rememoratōem. simile
ei quod dixit in illo sermone ⁊ est hoc: Sed oportet a p̄
ma die vt cogites: ⁊ quotiēs pertrāsiūt q̄ttuor dies cō
sidera. nō enī occultabiť tibi ad q̄d declinet. 12

Secundū hanc quoqz ratōem: et
in pariētibus ⁊ non parientibus:
cautus eris.

Et fm hāc uiā accidūt mulieribⁿ
crises etiā post partū earū.

Oportet aūt vt fit cōputatio dierū in hac egritu
dine a p̄mo die in qua mulier peperit: nō a die
in qua intrasit eam febris. quod est: q̄a plures ea
rum intradit febris die secūdo vel tertio post partū: ⁊ ab
istis dieb⁹ numerāt medici plures ⁊ expectāt crisim: ⁊ il
lud quidē nō est rectū: sed postḋ̄ numeranť ab ipso die
partⁿ mulieris. Et quoniā hippo. narrauit totū cuiⁿ scien
tia necessaria est in dieb⁹ crisis: breuiter ⁊ compēdiose si
sum est mihi vt faciā te rememorari eiⁿ q̄ō multotiēs di
xi in in alio loco: ⁊ est: q̄a nos inuenimus res multas ex
rebⁿ de quibⁿ fit inq̄sitio: quibⁿ nō p̄uenit intramētum in
operatōe medicine: verūtamē nos inq̄situm⁹ de eis inq̄
sitione rationatiua. quod est: q̄a intramētū per pronosti
catōem nō est nisi in cognitōe diei: ī qua venit crisis egri
tudis. Si āt q̄rat aliq̄s de egritudie illa an oporteat vt
noiеť acuta egritudo absolute: an acuta valde: an chro
nica: aut acuta cū additōe aut conuersiōe: tūc inquisitio
eius illa nō est prope nisi in nomib⁹: non in intētōibus
ex quibⁿ possibile est homini vt cognoscat pronosticati
onem de eo de cuiⁿ aptitudine est vt eueniat: aut sciētia
medicatōis: vel ad scientiā medicatiōis fm rectitudinē.
Ponamⁿ ergo verbi gratia: q̄ p̄cessimⁿ. ī. per signa cer
ta cognouerimⁿ ⁊ sciuimⁿ sciētia certa q̄ infirmⁿ euadet
ab egritudine sua in xx. ⁊ q̄ illud eueniet fm q̄ sperauí
mus de eo. verūtamē aliquis dicet: q̄ egritudo illa ē acu
ta: ⁊ aliquis dicet: q̄ nō oportet q̄ nominеť egritudo a
cuta: q̄a terminⁿ acutarū egritudinū est dies xiiij. Et isti
etiā duo diuersificanť simul. dicit enī vnus eorum in hac
egritudine: quia oportet vt nomietur chronica: q̄a iam
pertrāsiuit diem in quo peruenīūt egritudines acute: et
egritudines quidē non habent spēm aliā tertiā ex parte
tempis qua nomiatur hec egritudo. Et dicit alter: quia
oportet vt nomietur egritudo acuta conuersiua. ⁊ dicit
alter: quia oportet vt nomietur egritudo acuta cum ad
ditōe paulatī. Si ergo homo intēdat aut auscultet fmo
nē vniuscuiusq̄ istorum: ⁊ illud q̄ō conať certificare: ⁊ q̄rit
post illud ⁊ considerat q̄s eorum recte rōem inuenerit: ⁊ q̄s eo
rū errauerit: finiet in illo de vita sua tēpⁿ lōgū pter q̄ pfi
ciat p illud in opatōe medicine in aliqua ex rebus. Et si
militer etiā qui habet cognitōem ex qua potest p̄cedere
⁊ iudicare q̄ egritudo soluať in die xxvij. preter q̄ ei sit
possibile iudiciū in egritudine: an oporteat q̄ nomietur
acuta aut chronica: aut acuta cū additōe aut cōuersiua:

non nocet ei illud in operatõe medicine in aliqua ex re
bus:quoniã meli⁹ est vt ponat numerũ spẽ egritudinũ
fm tẽpus:ꝛ per quãtitatẽ numeri piodozũ:in quib⁹ ac
cidit crisis:ergo erit egritudo que soluit in iiij. dieb⁹ pri
mis prima crisis: deinde secũda post ipam: in qua venit
crisis in quattuor dieb⁹ secũdis: deide tertia post eã in q̃
accidit crisis ĩ q̃ttuor dieb⁹ tertijs:ꝛ post ipam egritudo
q̃ osumit in quarta q̃rta: deinũ q̃ soluit in quarta quita:
ꝛ post eaz illa cui⁹ crisis fit ĩ q̃rta secta: ꝛ est illa q̃ soluit ĩ
die.xx.Quz g̃ fuerit p⁹ hũc die duplicat quarte:ꝛ venit
crisis in septenis:ꝛ qũ extendit iter temp⁹ duplicant septi
mane iter:ꝛ soluũt egritudies in die.xx.deinde p⁹ hanc
pmutant ad mẽses.deinde trãseũt ad annos.Oportet g̃
inde vt ĩ egritudinib⁹ sint duo tmi: quar dicũt quedã a
cute:ꝛ q̃daz ear chronice. verũtã ego multotiẽs nomio
eas b̃ noie:vt certificet fmo nr.ꝛ fortasse cogimur pone
re iter vtrasq; egritudies q̃ noiant ouersiue.ꝛ qũ feceri
m⁹ illud:erũt spes oiuz egritudinũ tres: quar vnaquaq;
diuidit etiã in spes alias. Inde ẽ q̃ pme spei q̃ sunt egri
tudies acute quasdã noiauit hippo.absolute acutas; et
quasdã ear egritudies valde acutas:ꝛ sũt ille q̃ nõ trãse
unt die.vij.sz crisis venit eis aut in b̃ die: aut aũ ipm.Egri
tudies aũt q̃ noiant absolute acute sũt ille q̃ extendunt
vsq; ad die.xiiij.ille aũt q̃ transeũt hũc diez: cadit ĩ inuẽ
tionẽ nominũ hesitatio eis:qm nõ est possibile vt pona
tur egritudini cui⁹ crisis venit ĩ die.xeij.nomẽ q̃ sit ei p⁹
priũ:neq; egritudini ĩ qua venit crisis in die.xx. ꝛ quz illõ
ita sit:cadit ĩ hac re q̃sita hesitatio. ꝛ ppter hãc cãz visuz
ẽ mihi q̃ ex sufficiẽtia ẽ vt ponã fminũ acutar egritudi
nũ diez.xx.nõ die.xiiij. ꝛ in illo iter est hesitatio alia ma
gna:qm ex egritudie acuta nõ intelligit nisi egritudo in
qua est febris vehemẽs assidua.alia aũt q̃ non ẽ ita:tunc
si ipsa osumit in.xiiij.die aut infra illũ paulatim: tũc nõ
noiat egritudo acuta. Iste g̃ sũt spes egritudinũ acutar
Et b̃ sũt spes alie ĩ quib⁹ egritudies vitiduntur: quar cris
venit p⁹ diez.xx.Et istis etiã egritudinib⁹ est latitudo mi
ta.ꝛ videt mihi q̃ oz vt ponant que ex eis extendunt ad
diez.xl.in dispõe vna:ꝛ singulis eis fiat spes alia. ꝛ po
nat eis q̃ extendunt vsq; ad septimũ mẽsez spes alia:ꝛ ill
que osumunt in ãno spes alia:ꝛ illis quar crisis venit in
nũero annor non in nũero mensiũ spes alia.Et pp hoc
ego suz dicẽs in fmone b̃ illud q̃ de osuetudie mea est:
vt dicã semp:ꝛ est qz euenit tibi vt recedas ab hoc toto:
ꝛ ponas studiũ tuũ in cognitiõe hoze in q̃ solnit egritu
do.inde ẽ q̃ inuenit hippo.in vna spẽ egritudinũ:ꝛ ẽ ill
la quã de osuetudie sua ẽ noiare saniositatẽ:ponere ter
minũ crisis eius.s.rupture ei⁹ quibusdã hoib⁹ diem.xx.ꝛ q̃
busdã hoib⁹ diez.xxxiiij. ꝛ in eor quibusdã.xl.diem:aut
sexagesimũ:ꝛ ppter b̃ suz dimittẽs rememorationẽ pru
dẽtie ei⁹ in positiõe nominũ vnicuiq; har spẽ:ꝛ ouerto
studiũ meũ ad sciam pnosticatiõis de die q̃ rumpit vna
queq; har spẽ saniositat]. Et illi⁹ quidẽ inuẽtio ẽ p̃ du
as vias:ꝛ sũt expimentũ:ꝛ rõcinatio.p̃ expimentũ.n.cõ
prehendit termin⁹ ppri⁹ in ruptura vni⁹ spei aut vnarũ
ex spẽb⁹ saniositat]. Rõcinatio aũt significat tibi ipsã sa
niositatẽ ꝛ cãm facientẽ eam: ꝛ res adiuuãtes ad ipam:
qm qũ videris vbigr̃a quasdã spes saniositat] rũpi ĩ die
quadragesimo:ꝛ inueneris etiẽtum eius fuisse ex humo
re tempato in frigiditate:ꝛ in hoza temperata in frigidi
tate:ꝛ iuener] etatẽ infirmi ꝛ regionẽ ꝛ nãm corporis ꝛ
membr infirmũ: oia tẽperata in frigore: deinde videris
aliã rumpi ĩ die.lx.ꝛ iuener] cõplexionẽ oium mẽbror
eor q̃ narrauĩ declinẽ ad frig⁹:ꝛ videris aliã rũpi in die
xx.ꝛ cõplexionẽ oiuz eor quor pmisim⁹ rememorationẽz
declinẽ in ea ad caliditatẽ:poteris ide significare ruptu
raz aliquar spẽr saniositatis:qũ posueris inq̃sitionẽ tu
am ĩ inuẽtiõe illi⁹ qõ comp̃hendisti p̃ expimentũ: ꝛ opa
ueris reliq̃s spes saniositat] ad istas q̃s dixim⁹.s.calidita
tez hũor mutator ꝛ frig⁹ eor ꝛ cãm mutantẽ eos: que ẽ
caliditas ĩnata: ꝛ reliq̃s res iuuãtes ad illud: ꝛ sũt hoza
pũs ꝛ regio ꝛ dispositio aeris. Estimatio aũt sup q̃tita
tem virtutis cause faciẽtis illud sumit ex etate infirmi ꝛ
nã corporis eius ppria:ꝛ nã mẽbri ĩ quo accidit saniosi
tas:ꝛ ex significatiõib⁹ alijs significãtib⁹ debilitatẽ virtu
tis que est ĩ venis pulsatilib⁹ ꝛ nõ pulsatilib⁹: ꝛ fortitu
dinẽ eius.nam apud quez nõ est cognitio har rer:ꝛ co
natur app̃hendere sciam dispositionũ oium specier sa
niositatis:experimẽto ꝛ consideratiõe indiget ĩ illo hoza
annor.Qui aũt osiderat ad qnantitatẽ caliditatis ĩnate
ꝛ compationẽ eius cuz hũorib⁹ qui idigent vigestiõe ap
prehendit illud ad cuius inquisitõem intẽdit facili⁹ peri
tiore ꝛ propĩquiore via.Et hec quidẽ dispositio est eius:
cui est possibile estimare res occultas ex reb⁹ manifestis
ꝛ est ille cui possibile est vt enũciet in vnaquaq; specier
saniositatis:quia rumpet in die xx.aut in die xxxiiij.ꝛ sz
hanc similitudinẽ in specieb⁹ alijs.ꝛ nõ est mihi necessa
rium dicere in egritudine:an oporteat vt nominet acu
ta:an chronica:an cõuersiua.Discretio enĩ illi⁹ ꝛ ipsi⁹ de
terminatio non est de operatõe medicorũ: quorũ preparatio est ad ipam operatõem medicine tũ:sed est ex ope
ratione sophistarũ:quorũ studiũ est inquirere vanitates
Et ppter hanc causam inuenim⁹ eos in huiusmodi inq̃
sitõibus sedentes sup sedes altas:ꝛ loquũtur discipulis
suis in illo locutõem multã valde.verũ ignorãtia eorz
de cognitõe eius de cui⁹ aptitudine est vt accidat infir
mo:est plus q̃ ignorãtia eorũ de quãtitate altitudinis
maris.Et ex eis sunt quidã alij quorũ dispositio est con
traria huic dispositõi.s.illi q̃ⁿ possibile ẽ itelligere egri
tudies ꝛ earũ cognitões ꝛ pnosticatõez de eo q̃ futur
ẽ ꝛ non ẽ possibile eis respõdere de questõib⁹ rationabi
libus.ꝛ ppter hanc causam putãt de quibusdã istorum:
quia sunt medici:ꝛ de quibusdã eor:quia sunt sophiste
ꝛ medici per sermonẽ.quod est:quia ipsi nominãt hanc
spẽm medicorũ hoc nomine: ꝛ quãdo videt aliquẽ eor
legere in libro:aut vti ratiocinatõe in expositiõe rerũ q̃
bus fit iuuamentũ:estimãt de eo quia est ex medicis qui
noiantur medici locutõis. 15

SI dolor in capite acutissim⁹ cum
febre fuerit:ꝛ signũ aliq̃ mortis
apparuerit:mors cito aderit.ꝛ si signũ
mali nõ affuerit: ꝛ dolor usq; in uigesi
muz diem pmanserit neq; febris abie
rit:sanguinẽ de narib⁹ expectabis:aut
aliq̃ apostema in inferiosibus partib⁹
corporis. Sed dolore adhuc recẽte sã
guinẽ de naribus expectab:aut aposte
ma expectab: magis tũ dolore fronte
ac tẽpora nõ relinquente.

ET qũ fuerit i capite dolores uehe
mẽtes assidui cũ fe.ꝛ fuerit cũ illo aliq̃
signor mortis: tũc illõ erit valde mor
tale.ꝛ si fuerit dolores absq; ill' signis
ꝛ ptrãsierit dolor diez xx.ꝛ feb. fuerit

ĩseparabilis: tũc oportebit ut expectes fluxuz sanguinis ex naribꝰ: aut aliqd̃ apostema in ptibꝰ corpis inferioribꝰ: ſz dũ pmanet dolor recẽs: oz ut expectet eruptio sanguinis ex naribꝰ aut saniositas: ⁊ ppe qñ dolores nõ sunt nisi uersus tempa ⁊ frõtẽ.

IN hoc ſmone exposuit rem inuatiuã valde ex rebꝰ quas scire necriuz ẽ in pnosticatõe. verũtñ illud ẽ absqz ordine: ſz eiꝰ ordinatio erit ſm hũc modũ: Et qũ fuerit in capite dolores vehemẽtes: assidui cũ febre: si fuerit cũ eo aliqd̃ signor mortis: tũc illd̃ erit mortale valde. ⁊ si speraueris ex istis rebꝰ q euadat infirmꝰ: tũc expecta illi fluxũ sanguis ex naribꝰ a primo die vsqz ad diẽ. vij. qd̃ si tps extendat: tũc expecta etiã illd̃: vel expecta etiã saniẽ que currit ex naribꝰ aut ex auribꝰ qbꝰ fit euasio infirmi. Et si pmanẽt isti dolores q̃ sũt in capite vsqz ad diẽ. xx. tũc expecta etiã fluxũ sanguis ex naribꝰ vel illd̃ nõ fit nisi raro. Egressio aũt saniei ex naribꝰ aut euẽtꝰ exiture ĩ ptibꝰ inferioribꝰ accidit multotiẽs ĩ illa hora. Et qñ tu expectas alicui fluxũ sãguis ex naribꝰ: tũc ad dũt ĩ spe tua ad id dolores accẽtes vers tpa ⁊ frõtẽ. 14

ATqz sanguinẽ spabis plꝰ in illꝰ qui sũt minꝰ xxxv. annorꝫ: apostẽa uero magis ĩ his q sũt ampliorꝫ etatis.

ET melꝰ est ut expectet eruptio sãguis ei cuꝰ etas ẽ infra xxxv. ãnos q aũt est maiorꝫ etatis q̃z ille: expecta illi saniositatẽ.

IN hoc ſmone hippo. posuit ꝓminũ spei, ppe ad fluxũ sanguis ex etate. ⁊ cã in illo ẽ manifesta: quã iam multotiẽs dixi: ⁊ est q gnãtio sanguis ĩ hac etate vsqzquo etas ꝛsedet. xxxv. ãnos est multa: ⁊ ẽ etiaz cũ illo ĩ hac etate calidior: ⁊ cholꝰa sup ipm est magis vincẽs. ⁊ ego q̃dez iam dixi ĩ precedẽtib q sanguis cuꝰ dispositio ẽ hec dispõ est ꝛueniẽs ad hoc vt nã accidẽ faciat fluxũ sanguis narium. 15

ATriũ dolor acutꝰ cuz acuta febre pmanẽte: malũ ẽ. expectabis i eo alienatiõez ⁊ mortẽ: grauc. n. ẽ ⁊ molestũ. Interest ergo tua bñ oia a pncipio egritudis pscrutari ⁊ attẽdere signa.

DOlor ãt auris acutꝰ cũ fe. assidua forti: ẽ significatio mala. qd̃ ẽ: qa nõ fit securitas sup hñtez ipm: qn pmi sceat eius rõ ⁊ moriat. quz ergo hoc fit bñs timorẽ uehemẽtẽ: tũc oz ut cõsideres rõe tua reliq̃ signa oia a pncipio.

IN his aũt cartillagib apparentib que oñdunt ex aure nõ inuenimꝰ vnq̃z accidere dolorẽ vehementẽ. neqz si accideret etiã: sequeret illd̃ timor: qñ hoc mẽbr nõ est ex mẽbris nobilibꝰ: neqz cõtinuat etiã cũ mẽbro nobili: verũtñ ſmo hippo. nõ est i hoc mẽbro: imo de ꝛsuetudie eiꝰ est: sic multor etiã aliorꝫ medicor ẽt significẽt p ſmonẽ suuz dolor auris: sensũ doloris itra foramẽ auris. qd̃ est: qr egritudo tũc est ĩ neruis ĩ qbꝰ fit audituꝰ: ⁊ nõ est locꝰ lõginqꝰ a cerebro. ⁊ ppe hãc cãm oz vt peat cui accidit dolor vehemẽs ĩ aure sua: qñ cerebr cõicat neruis ĩ egritudie. ⁊ ppter ꝗ accidit iterũ ei cui aduenit hec egritudo pmixtio rõnis. ⁊ moriunt ẽt quidã ex eis qbꝰ accit illud subito: sic ille cui accidit apoplexia cũ mã faciẽs egritudinẽ auris: ⁊ ppter multitudinẽ eiꝰ que puenit subito ad cerebr. 16

IIuenes q sũt in hac passiõe: i die septimo uel pus peũt: senes uero tardiꝰ: qr febres ⁊ alienatio minꝰ eis q̃z iuuenibꝰ ꝓtigũt: atqz aures eorꝫ erum pũt ⁊ pus emittũt: i senili tñ etate uaritudo resurgit ⁊ iterimit. iuuenes uero anteq̃z rũpat apostema peũt: qd̃ si crepuerit ⁊ signuz qd̃libet appuerit boni: aliqd boni sperabis.

ET moriẽt q ex hõib fuerit iuuenis in septẽ dieb ex hac egritudine ⁊ ueloci illo: senex uero tardi illo mltũ. qd̃ ẽ: qr fe. ⁊ pmixtio mentis aduenint eis minꝰ: ⁊ aures eorꝫ scidũt et saniose fiũt, ppe hãc cãm. uerũtñ in his etatibꝰ reditiões egritudis qñqz iterãt ⁊ interficiũt plures hñtiũ eã. iuuenes autẽ anteq̃z aures eorꝫ fiãt saniose: moriũt. qd̃ est: qr si currit saniei ex auribꝰ eorꝫ: tũc spat iuuenibꝰ salus si appet in eis signũ aliud laudabile.

IIuenibꝰ autẽ accidũt febres ⁊ mentis pmixtio plꝰ: qñ vincẽs sup cõplones eorꝫ est caliditas ⁊ cholꝰa: ⁊ pp hoc oz vt aficedat pditio eorꝫ anteq̃z scindant eorꝫ aures ⁊ saniose fiant. Sup senes aũt est timor ſm istas res minꝰ: vel egritudo iterat sup eos: qñ hũor faciẽs dolorẽ nõ recipit ĩ eis digõnez ſm cõplemẽtũ pp frigꝰ vincẽs sup cõplones eorꝫ. Reliqua aũt q̃ dicit in ſmone suo isto: manifesta sũt ⁊ plana. 17

APostemata in gutture cuz acuta fe. malũ ẽ. ⁊ si aliud mali signum exiã dictis uisum fuerit: mortale ẽ.

GUttur autez in quo accidit ulcus cuz febre: est significatio mala. q si appareat cum illo significatio alia ex significatiõib que narrate sunt in eis q̃ premissa sunt que sunt male: tũc oz ut pcedas ⁊ iudices q infirmꝰ est cũ dispositõe hñte timorẽ.

VLcus accidẽs ĩ gutture est significatio q ĩ corpore ẽ hũor malꝰ corrosiuꝰ: ⁊ est cũ illo cã egritudis magne male: qñ traiectio fit cũ dolore vehemẽti.

⁊ oportet vt considerés reliquas significationes cũ certitudine pnosticationis cũ eo qd est futurũ. Et fit hoc preceptũ apud te cõe in oib⁹ significationib⁹: ⁊ ppe in illis que nõ sunt in vltimo laudis: neqz in vltimo malicie. ⁊ sunt ille cũ quib⁹ est de consuetudine hippo. ppe pcipe tibi considerare reliquas significationes. 18

Quinãtia pessima ⁊ cito mortifera est: que i gutture nõ apparet: nec extat in ceruice cuz rubẽti tumore: dolore tñ acutissimo exñte ⁊ spũ ortho mie. Hec mali spẽs i pma die suffocat aut secũda: aut tertia: aut quarta.

Quinãtia autez deterior ⁊ magis mortifera cũ uelocitate est: i qua nõ apparet in gutture: neqz in ceruice aliqd malũ: ⁊ est in ea uehementior dolor ⁊ ppatio anhelitus. In illa enĩ squinãtia cui⁹ dispõ est hec: dispõ pfocatur hñs eã in die pmo: aut in secũdo: aut i tertio: aut in quarto.

Am manifestũ est tibi oñisõe apparẽte ex fmõe eius. s. qz deterior spẽrũ squinãtie est: in qua nõ apparet neqz in gutture neqz in ceruice aliquid extra nãm: neqz in colore: neqz in caliditate: neqz inflatione. qõ est: quia significauit p guttur locũ qui ẽ coram meri ⁊ epiglotti: vel circa meri ⁊ epiglotiz. qõ est: quia significauit p ceruicẽ collũ: sed p guttur vult spaciũ quod oñdit post lingua qñ apit os: ⁊ pmittit lingua desup ad inferiora. Et in hoc spacio sunt duo meat⁹: quorũ vnus meri: ⁊ alter est epiglotis. i. trachea arteria. Cuz ergo nõ oñdit in aliquo horũ duorũ meatuũ aliqd extra naturã: tũc scias qz apostema est in mẽbr̃ q̃ sunt intra epiglotũ. ⁊ est illud causa cui⁹ prefocat. qõ est: quia meat⁹ anhelitus natura est strict⁹. qum ergo accidat vt laudat penit⁹ ppter apostema illorũ mẽbrorũ: oportet nẽcio vt prefocet infirm⁹. ⁊ ppter hoc cogit qñ vult anhelare pparare ceruicẽ suã vt meat⁹ epiglotis aperiat saltẽ parũ. qõ est: quia decubit⁹ sup collũ claudit epiglotũ penit⁹: quoniã mẽbra que sunt ab anteriorib⁹ cadũt sup illa que sunt retro versus spõdiles ceruicis. Oportet ergo ppter hãc cãz ⁊ ppter apostema calidũ quod est in lacertis. vt accidat dolor. 19

Altera hui⁹ mali spẽs est cuz i gutture apostema rubet: ⁊ ipa mortifera est tamen pigrior est prima.

Quinãtia aũt i qua sunt dolores fm illã similitudinẽ: sed accidunt cum ea apostemata ⁊ rubedo in gutture: est mortifera ualde: sed est tardior ea que dicta est ante ipam.

Ippo. in hoc sermone dicit spẽm aliã ex spẽbus squinãtie ex qua fit loc⁹ qui ẽ i gutture apostematus rubificatus: ⁊ sunt in ea dolores fil'es eis qui sunt in specie pma. verũtñ ppatio anhelit⁹ nõ ẽ in ea similis sibi in prauitate. s. difficultas anhelit⁹ nõ est in ea praua vehemẽs: qñ lacerti epiglotis nõ apostemãt cum ea apostemate vehemẽti. necessario igit dixit in hac specie: quia est mortifera: sed illud est tardi⁹ q̃ species quaz dixim⁹ ante ipam. 20

Tertia uero i qua ceruix et guttur rubẽt: porib⁹ diuturnior est: et nisi tumor ad interiora redierit: spel loc⁹ omnino nõ resistit.

Quinãtia aũt cũ qua rubẽt gutt ⁊ ceruix: est tardioris spacij: ⁊ forsitan saluãt ex ea habẽtes eaz quãdo ẽ in ceruice ⁊ pectore rubedo: ⁊ non submergit rubedo ad interiora.

Eponit in hoc fmone spẽz tertiã ex spẽb⁹ squinãtie. Et nomẽ ei⁹ apud medicos diuersificat: qdam. n. notant eaz aliquo noie: ⁊ quidã notant noie alio. verũtñ qõ dico multotiẽs inuenit hippo. fecisse illud. qõ est: qz dimittit plongationẽ in nob⁹ ⁊ notat egritudinẽ fm qz prepat ei: qñ qñ sup intẽtionẽ est conuiẽtia in re quesita: tũc cõtrarietas in nominib⁹ intẽtionem nõ habet. Conueniẽtia aũt in hac intẽtõe inuenitur apud eũ q̃ habet cognitõem opatõis medicine. qõ ẽ: qa deterior specierũ squinãtie est ex cui⁹ vehemẽtia puenit ad hoc vt cogat infirm⁹ cũ ea ad prepatõem anhelit⁹: ⁊ i qua sunt dolores vehemẽtes: ⁊ nõ apparet cuz ea in gutture neqz ceruice aliqd ex accidẽtib⁹. ⁊ que sunt minoris malicie q̃z ista species: sunt spes cũ qb⁹ anhelit⁹ nõ fit difficilis: sed dolores sunt vehemẽtes cũ apostemate gutturis ⁊ ceruicis ⁊ eorũ rubedine. ⁊ minoris malicie etiaz q̃z iste squinãtie ẽ squinãtia tertia: quã narrauit hippo. in hoc sermone cui⁹ pmisim⁹ rememorationem: ⁊ est illa i qua dolores nõ sunt vehemẽtes neqz praui: neqz fit difficultas anhelit⁹ in ea. In illa aũt squinãtia cui⁹ dispõ ẽ hec: epiglotis est incolumis ab egritudine. ⁊ neqz aggregat sanies in ea: nisi in gutture: aut i ceruice: aut i vtrisq; simul: ⁊ vincẽs sup hãc sanie fm plurimũ est cholera: ⁊ ppter hoc nõ fit in ea apostema nisi pmixtũ ex cholera ⁊ sanguine. ⁊ ppter hoc dixit hippo. Et non pfundat rubedo ad interiora: quoniã qñ accidit in his locis apostema molle phlegmaticũ: ẽ sanitas illi⁹ facilis velox: ⁊ nõ est illa egritudo acuta. reliqua aũt que sũt in hoc sermone: sunt manifesta. 21

Et si deliuerit: non tamẽ ipsa die cretica: neqz ppe aliqõ apostema rubentẽ tumorẽ alio trãsduxerit: neqz putredinẽ patiens expuerit: uel ad modicũ defecerit: ⁊ si dolor requiẽ mẽtit: mortẽ uel iteratõis laborẽ pmittit.

Quod si fuerit occultatio rubedis nõ in aliquo diez crisis: neqz apõ exituram que coagulat in exteriorib⁹ corpis: neqz qñ expuit infirm⁹ cuz tussi saniez facile: ⁊ uideris infirmi q̃si geuisse dolorẽ: significat illõ mortẽ aut reditiẽ egritudinis.

REs in malicia egritudis si occultaſ apa aut rubedo: quodcũq illoꝝ fuerit: nam vtraq ſil' inueniunt in deſcriptõib⁹: ꝑter q̃ expuat infirm⁹ ſanies cũ facilitate: aut coaguleſ in interioribꝰ gutturis exitura q̃ egrediaſ manifeſta ⁊ apparẽs. In ſmone aũt ſuo Non in aliquo diebꝰ criſ: eſt pſcrutatio ⁊ inq̃ſitio: an oporteat vt addaſ illud ad id q̃ eſt p⁹ ipm: ita vt iteiligatur ex eo apa: ſi occultaſ in aliquo diebꝰ criſ: nõ accidit inde ifirmo res mala. quidã.n.expoſuerũt cũ ſm hãc intentionẽ: An oporteat vt addaſ illud ad id q̃ eſt p⁹ illõ ita vt hippo. voluerit vt illud accidat ĩ aliquo diebꝰ criſ. vt ſit criſ qua fiducia habeaſ certa: ⁊ hec ẽ veritas: q̃ñ pmutatio egritudis ad maliciã eſt vt redeat rubedo ad interiora: ⁊ nõ reſoluaſ apa. ⁊ ſi fuerit ĩ aliquo diebꝰ criſis: nõ ſolũ nõ erit illaudabile: ſz eſt malũ valde. q̃ eſt: quia malicia pp veritatẽ ei⁹ q̃ indicauit dies: certificaſ ⁊ feſtinat. q̃ ſi fuerit pductio ſputi cũ euẽtu exiture ĩ manifeſto corporis facilis: ⁊ occultaſ apoſtema ⁊ rubedo: tũc non expecteſ mors infirmi. 22

BOnuz eſt aũt tumorẽ ⁊ ruborẽ foras promineri: q̃ apoſtema ſi ad pulmonẽ int⁹ lapſuz fuerit: pus ibi efficit: ⁊ amentez reddit.

ET melius q̃dez ẽ ut rubedo ſit declinis ad exteriora: ⁊ ut ſint reliq̃ exiture declinioꝛes ad illud q̃ uideſ.

HIc ſmo ⁊ q̃ poſt eũ eſt: manifeſt⁹ eſt apud euz q̃ memor eſt ei⁹ q̃ precelſit de ſmone nro. 23

QVam tumidã ⁊ rubentẽ incidere timendũ eſt: qz uel ſanies inde ſequiſ: uel ſanguinis fluxꝰ nimi⁹. Laborabis igitur ad aliã curam ꝓfugere: ⁊ ſi neqz ſic inciſionez poteris effugere: ⁊ ampli⁹ creſcit ⁊ liueſcit: ⁊ ſi q̃ palato adheret ſbtiliaſ: tunc incide: ſed prius totũ corp⁹ feſtinabis purgare tẽpore fluente: ⁊ ſuffocatõis timore minime reluctante.

REs aũt ĩ inciſiõe uue ⁊ ĩ pforatione ei⁹ eſt timoroſa: quz pmaneat rubea magna. q̃ eſt: qz ſequunt illud apoſtemata uaria ⁊ fluxus ſanguis. Verũtã oportet in illa hora ut detumeſcat per reliqua ingenia. Quz ergo euacuaſ illõ q̃ dicitur: ⁊ fit extremitas uue maior ⁊ groſſior ⁊ declinior ad palliditatẽ: ⁊ fit q̃ ei⁹ eſt ſupius ſubtili⁹ in illa: cõfide de curatõe uue. Et meli⁹ q̃dem ẽ ut coneris curationẽ poſtq̃z curaueris uentrẽ: quum fuerit ſpaciũ tẽporis ꝓueniẽs ⁊ nõ timueris infirmo ut ꝑfoceſ.

MIſcuit hippo. cuz ſcia pnoſticatiõis ſciam curatiõis: q̃ñ non ẽ poſſibile adijcere pnoſticatiõez ſm veritatẽ ⁊ fiduciã abſq̃z curatõe ⁊ ſcia curatiõis. nam ſi ĩcideris vuam apoſtematã apate calido: aut aperueris eã: aut pforaueris: ſequunt illico fluxꝰ ſanguis ⁊ apata calida. Quum ergo euacuaſ totũ illud. ſ. q̃ dicit vuula: tũc incide eã: ⁊ ppie ſi deſcẽdit mã ⁊ ventet ſoluaſ cũ multitudie aut ex ſeipſo aut medici ſtudio. 24

QVoꝝ febris ſi pmodicum lẽteſcit nec ſignũ finiẽde egritudis habuerit: nec febris deſcũs in die cretica fuerit: iterationẽ egritudis expectabis.

QVando autẽ quieſcit febris ꝑter q̃ apparcat ĩ ea ſigna ſignificãtia ꝓſumptionẽ egritudis. neqz ẽ quies febris eius ĩ aliquo diebꝰ criſ: oportet ut expecteſ reditio egritudis ei⁹ ſup ipm.

NOn oportet vt expecteſ reditio egritudinis: q̃ñ apparet vnuz ouoꝝ ſignoꝝ q̃ dixim⁹: ſed q̃ñ apparẽt ambo ſil. q̃ eſt: qz egritudies que deſcunt abſq̃z cã faciẽte illud: de aptitudie hax eſt vt redeãt: q̃ñ uis ſit quies eax ĩ aliquo diebꝰ criſis. Et manifeſtũ eſt q̃ nos ſignificauim⁹ p ſmonẽ noſtꝝ: abſq̃z cã faciẽte illud: illas q̃ quieſcũt pter q̃ appareãt in eis ſignificatões ſignificãtes euaſionẽ in diebꝰ criſis. 25

QVib⁹ febris pmanet: neqz labore grauanẽ: neqz multũ moleſtanẽ ſue dolore: his apoſtema futuꝝ eſt in iũcturis iferioꝝ partiũ poſt diẽ. xx.

Huic concordat aphoriſm⁹ in quarta particula ſic: Quib⁹ febres longe: his puſtule aut in articulis dolores fiunt.

ET q̃ñ pmanet febris eius: ⁊ ẽ cuz diſpõne ſalua: ⁊ non ẽ cum ea dolor ex labore penitus: neqz cauſa alia manifeſta: oportet ut expecteſ ei exitura cũ apoſtemate ⁊ dolore in iũcturis: ⁊ proprie ĩ inferioribꝰ.

HAm narrauit hippo. in hoc loco vniuerſalr totũ q̃ ipe dixit in eis que pmiſſa ſunt ex ſmone ſuo in egritudinib⁹ mirach: ⁊ in ſermone ſuo in egritudinib⁹ pectoris ⁊ pulmonis. q̃ ẽ: qz cauſe lõgitudinis febris quum ſint tres: quarũ vna eſt mẽbruz in quo eſt egritudo q̃ñ ei⁹ ſanatio ẽ difficilis: ⁊ ſecũda eſt humores crudi groſſi q̃ nõ digerũt: ⁊ tertia ẽ error accidẽs: tũc ſi accidat vt nõ ſit aliq̃ ex membris infirmũ: neqz ex infirmo error ſup ſeipm: aut ex medico ſup ipm: aut ex miniſtris: aut extrinſec⁹ ſicut error accidẽs in hora pñti ⁊ regione: ⁊ diſpoſitõe aeris ex loco in quo ẽ infirm⁹ q̃ñ eſt mal⁹: aut ex nocuiſto quo ledit: aut tedio: aut triſticia: tũc remanet vt ſit cauſa longitudis febris humores crudi difficilis digõis. Et de ꝓſuetudine quidẽ eſt nature vt expellat hmõi humores ad quedã mẽbra corpis ignobilia: quãdo nõ eſt ei poſſibile euacuare illos. multo tiens enĩ diximus iam: q̃ de propẽtate humorũ calidoꝝ ſubtiliuz in ſubſtãtia ſua eſt vt fiat criſis eorum per euacuatõem.

Ex crudis aũt ⁊ grossis natura mũdificat corpus: aut p exituram accidẽtẽ in corpore: aut digestionẽ digerẽtẽ eos. Et hec ps quã nominati digestionẽ est euacuatio materiei a natura: aut p vrinã scõm plurimũ: aut per fluxum ventris raro. 26

Et Rãsactis xx. dieb⁹ post febrẽ.

Et oportet ut expectet exitura qũ ptrãsit egritudo xx. diẽ.

Nuenim⁹ iterũ eũ dixisse. xx. diẽ: in eis que sunt premissa ex sermone suo: In egritudinib⁹ chronicis: vt significaret ex hoc sermone suo qz non dixit de egritudine que est chronica donec pueneri ad xx. diẽ. Et ego quidẽ iam enũciaui, in eis que p̃missa sunt cãm, ppter quã nõ est possibile alicui vt enũciet fm veritatẽ terminũ egritudinũ acutarũ. Non est ergo mirꝫ qñ dixit: in egritudinib⁹: qꝫ crisis eaꝫ venit in xiiij. diebus: si rememorat etiã diei xx. quod est: qã in libro aphorismorũ dicẽdo xiiij. ⁊ diẽ xx. in positõe sup terminũ egritudinũ acutaꝫ dixit etiã diẽ xvii. ⁊ aphorisn⁹ in quo dixit: illud est iste: Quarta est ĩdicatiua vij. ⁊ p̃ncipiũ secũde septimane est viij. dies: ⁊ indicatiua xiiij. ẽ dies xi. quoniã est iiij. septimane secũde: ⁊ dies xvij. iterũ est dies indicatiuus xx. quoniã ẽ dies iiij. a xiiii. die: ⁊ dies vij. ab xi. 27

Hoc autem apostema minus euenit illis quorum etas est inferior a xxxv. anno.

Et cõueniẽs est ut fiãt exiture iste multe in spacio tp̃is minore ei cuius ẽ etas infra xxxv. ãnos.

Multotiẽs iam dixi qꝫ crisis egritudinũ que fiũt ab humorib⁹ acutis calidis qñ virt⁹ est fortis: fit solutõe vẽtris: ⁊ p cõtrariũ illi⁹ crisis accidentiũ egritudinũ ab humorib⁹ frigidis qñ virt⁹ est debilis: neqꝫ fit p exituram: neqꝫ per vẽtris solutiõem: sed aut interficiunt infirmũ: aut digerũt in spacio tp̃is lõgiori. Egritudinũ aũt mediarũ inter istas crisis fit p exituras: ⁊ sunt ille in quib⁹ inuenit vnũquodqꝫ duorũ horũ cõtrariorꝫ que dixim⁹. Et significo p duo ꝛtraria ꝛtrariũ nature hũor quos dixim⁹: ⁊ cõtrariũ rei vel virtutis. qõ est: qꝫ inuenium in vnaquaqꝫ eaꝫ due res cõtrarie eis que sunt ĩ vnaquaqꝫ illaꝫ. Cõtrariũ quidẽ eaꝫ in natura humorũ: qñ sunt in eis humores frigidi cõtrarii humorib⁹ calidis: et cõtrariũ quidẽ vtutis: quoniã vtus est ĩ eis fortis: ⁊ fuit in eis debilis: ⁊ qñ humores sunt calidi: non est possibile vt sit vtus fortis: quoniã de aptitudine crisis est vt accidat cũ exitura que egredit in corpore: ⁊ qñ sunt frigidi ẽ necessaria in euẽtu exiture vtus fortis. Et significatiões quidẽ significãtes debilitatẽ virtutũ ⁊ eaꝫ fortitudinem assumptas prope vnicuiqꝫ eaꝫ: ⁊ sunt que sumũt exopationib⁹ eaꝫ iam dixim⁹ in eis q̃ p̃missa sunt. Assiipte aũt ex etatib⁹ sunt ille q̃ capiunt ex iuẽtute ⁊ senectute: ⁊ sũt ille q̃s determinauit hippo. in h fmone suo. ⁊ pueniẽt est vt egrediant exiture cuꝫ mltitudine in spacio tẽporis minore ei cui⁹ est etas infra. xxxv. ãnos. Qui aũt sunt maioris etat̃ q̃s isti: ſz non pueniũt adhuc ad terminũ senii: euẽt⁹ exituraꝫ ĩ eis ẽ min⁹ ⁊ in tpe minore, in decrepit̃ vo euent⁹ eaꝫ ẽ min⁹ illo multũ valde. Et fecit nos rememorari iterꝫ in fmone suo illo q̃ qõ dixit in p̃ncipio fmonis sui: ⁊ est hoc cuꝫ quo plongat febris sua: ⁊ est cũ dispositiõe salua: ⁊ nõ hẽt doloꝛẽ ex laboꝛe: neqꝫ ex cã alia manifesta: ⁊ reliqua q̃ sequnt illud. 28

Q Quibus uero etas est plixior: fiet apostema febrib⁹ manẽtib⁹.

Ho eo aũt qui est maioris etatis q̃z illi: euent⁹ exituraꝫ qñ plõgat febris eius est minus.

Illud nẽciuz ẽ qõ dicit hipp. qñ nẽce est ĩ euẽtu crisis p exituram in corpe vt virt⁹ hẽat aliq̃d fortitudis: ⁊ nõ sit debilis ĩ vltimo. Et ppter hanc cãm oz vt sit euent⁹ exituraꝫ ei⁹ q̃to plus, pcedit homo ĩ etate min⁹. In eis aũt q̃ in sẽnio sũt non tm̃ paꝫ accidit: ſz paꝫ valde in vltimo. In h aũt fmone nõ significauit p fmonẽ suũ Maioris etatis q̃s illi: decrepitos absolute Sz illos q̃ sunt maioris etatis p comparationẽ inuenũ ex eis quib⁹ supuenũt. xxx. anni. Et ego q̃dem ondi in eis q̃ sũt p̃missa illud sup quo vtit hippo. hoc note. ſ. maioris etat̃: ⁊ ondit tibi illd ñ min⁹ q̃z ondit in subseq̃ntib⁹ 29

Et Febrib⁹ uero inordinate uaganti bus quartane sunt future: certe tamẽ circa autumnũ.

Et oportet ut expectet huiusmõi apostema qñ febris est p̃mancns ⁊ expectet permutatio febris ad quartanam quãdo facit interpolationẽ ⁊ redit non fm ordinẽ: ⁊ fit illud ex horaꝫ pinquitatis autumni.

Iam dixi ĩ libro meo de spẽb⁹ febriũ qꝫ febris q̃rtana generat ab hũore melãcholico: ⁊ dixi ẽt qꝫ gnãtio h⁹ hũoris accit fm duos modos: quorũ vn⁹ est a sanguine grosso q̃ assimilat in venis fecĩ ĩ vasis vini. et modus 2⁹ est cholera citrina qñ adurit. Et h species secũda ex chola ni. est maliciosa mala corrodẽs mẽbra in quib⁹ aggregat. sed spẽs p̃ma est minoris malicie ⁊ fraudis: ⁊ ppzie qñ antiquat spaciũ ei⁹ in corpe: ⁊ nõ occurrit ĩ eo caliditati supflue extra nãm. Et qum illud fit ita: tũc oz qñ inuenit febris assidua q̃ nõ quiescit neqꝫ intẽpolat vt expectet ei qñ plongat qꝫ puertat ad exituras q̃s dixi. Et qñ inuenis eã interpolari: ⁊ ĩuenis illõ accidere in ea ppzie versus ꝛsummationẽ estatis: tũc scias qꝫ esse ei⁹ puertit ad feb. quartanã. qõ est: qꝫ hũores q̃ buliunt ĩ estate in febrib⁹ assiduis qñ fũit cho. ni. extinguit caliditas eaꝫ quadã extinctõe: q̃re euadit infirm⁹ p illaꝫ cãm a caliditate febris: ⁊ ppzie qñ accidit ei sudor. veritã si nã non pcedit ⁊ euacuat rez adustã ex humorib⁹ q̃ est sicẽ fex: sed morat in corpe: redit secũdo ⁊ calefit ⁊ putrescit. Et qñ accidit ei illud: bulit iterꝫ secũdo ⁊ inflammat febris. Qum q̃ accidit sudor resoluit cũ eo res q̃ iaz bulierat ex cho. ni. qũqꝫ bulit iterꝫ res alia ex ea: accidit postũ m⁹ ali⁹ ex ea. Et qñ egritudo corpis non ẽ egritudo vna sz egritudines mltẽ: qñ cho. ni. generat in q̃busdã mẽbris ⁊ descit mot⁹ ei⁹ in quibusdã eoꝫ: ⁊ mouet in quibusdã eoꝫ aut putrescit: oz nẽcio vt sint paroxismi febris non fm vnũ ordinẽ. Quz q̃ equat cã in oib⁹ venis cum victoria cho. ni. accidit tũc febris q̃rtana: ⁊ ppzie si ẽ hora anni tp̃is in quo pmutat estas ad autumnũ: ita vt phibeat resolutionẽ hũoꝝ: ⁊ faciat eos rẽdire ad pfundũ corpis Quz q̃ venerit hyems ⁊ occurrerit corpi fm illaz dispõnez addet ĩ ea qñ adiuuet ad inclinationẽ hũoꝝ ad interiora corpis. Seruat ergo sup ip̃s illa infirmitas vsq̃ quo peuenit tp̃s aliõ inq⁹ pmutet hora ad caliditatẽ. 30

ET sicut illis quos pdixim⁹ apostema ozit: sic q̃ xxxv. annuz pterierũt q̃rtanarij efficiũt.

ET sicut accidũt exiture ei cui⁹ etas est ex iuuenib⁹ infra. xxxv. similit etiã accidit q̃rtana ei cui iã supuenerũt xl. anni: aut ē maiozis etatis illo.

HAm locut⁹ sui sermonē longũ in diuersitate etatuz in libro alio: ⁊ ppter illud sufficit mihi ī hac hora rememorari eis cõpēdiose. Dico ergo q̃ sãguis inuenit in corpe puerozũ mult⁹ valde. ⁊ si non esset eozũ pmixtio in regimīe: eēt ille humor tñ in corpib⁹ eorũ mult⁹ valde: ppter illud qõ exigit etas eoz. verũtamē qm ipsi comedãt multũ inordinate: oportet vt generet in corpib⁹ eozũ etiã humor qui noiat crud⁹. Qumq̃ puerũt ad finē adolescētie: tũc ex eis est qui regit regimine bono; ⁊ qui facit illud est vincēs ī corpe ei⁹ sanguis trñ: ⁊ ex eis est qui errat in regimīe suo: ⁊ pmiscet pl⁹ q̃ pmiscеat pueri parui: ⁊ ppter hoc inuenim⁹ istos infirmari infirmitatib⁹ cõtinuis fortib⁹: qñ humores crudi aggregant in corpib⁹ eoz. pp̄e cũ multitudine. In etate autem que sequit hãc etatē aggregat in ea in corpe ei⁹ qui pmiscet. pp̄e: ⁊ errat in suo regimīe humor qui est de genere cho. quare vicit in corpe ei⁹ cũ sanguīe humor q̃ nomiat cho. ci. ⁊ ru. ⁊ morat illud in quibusdã hõib⁹ vsq̃quo supueniũt eis xxx. anni: ⁊ in quibusdã horũ donec supuenint xxxv. anni: qñ termin⁹ pm⁹ in declinatiõe corpis ad frig⁹ anni ei⁹ sunt xxx. anni: ⁊ termini secũdi post eũ ãni sunt xxxv. Et multorũ quidē hoim iuuiēt⁹ puenit ppter cõplexionē pmã: ⁊ ppter dispositiões diuersas ad quas pmutat corp⁹ ppter accãtia que accidũt ei: aut ppē mutatiõem ꝛplonis in spacio medio inter duos terminos quos dixi. Et ppter hãc cãm inuenim⁹ hippo. fortasse dixisse: ei⁹ etas est xxx. sicut fecit in hoc sermone. ⁊ fortasse dixisse: ei⁹ etas est xxxv. qõ est: q̃a mutatio in vnoquoq̃ hoim qm sit diuersa: nõ est possibile vt inueniat oibus eis sm vitatē spaciũ vnũ quod sit cõe. Et ego quidē indigeo te ad hoc vt sis hũc smonē suas. iam dixi. n. eũ iterũ in his que pmissa sunt ex sermone meo: in dieb⁹ crisi⁹: nã si tu suaueris illud: ⁊ adiũxeris ipm ad illud cui⁹ premissum⁹ rememoratõem: nõ erit tibi difficile inuenire cãm in eo qõ narrauit hippo. in hoc smone. Nã sicut humores sm horã anni calefiũt in estate calefactiõe vehemēti: ita vt buliãt: vbi gratia: ⁊ sicut oportet ex illo nēcio vt generet ab eis cho. ni. ⁊ qum sequit eos autũn⁹ aggregatos in corpe: ⁊ nõ pmittet eos resolui ppter frig⁹ suũ: neq̃ euacuari facile. Silr etiã habet se res in etatib⁹. nã quando corp⁹ pmutat de etate stat⁹ ad etatē pfector humorib⁹ ī etate stat⁹ vicētib⁹ iam resolutis ad cho. ni. phibz ꝗ etas illã cholerã resolui: quare accit ab ea febris quartana: ⁊ indiget ille cui⁹ etas est hec etas in mũdificatiõe corpis sui ab hmõi humore spacio lõgo. Et ppter hãc cãz fit q̃ odõ egritudines melãcholice multiplicãt in etate que cõsequit etatem status: verũtamē diuersificant in paucitate ⁊ multitudīe: ⁊ sunt lepra ⁊ egritudo in q̃ excoriat cutis: ⁊ cãcer: ⁊ algueſegues melãcholica: ⁊ febres quartane. Est enī alguesegues passio melancholica qua homo sol⁹ secũ loqt. 31

QDne apostema magis ī hyeme q̃z in alijs tpib⁹ euenit: ⁊ amplius morat: ⁊ si sanat nõ recipzocat.

QE esse autē exiturarũ oportet te scire: quia fiũt in hyeme pl⁹: ⁊ earum quies est tardior: sed earũ reditiones sunt minus.

DIppocrates, in hoc loco fecit exituris tria eē necessaria. quorũ vnũ est ⁊ pmũ: q̃z fiũt in hyeme plus. ⁊ secũdũ est: q̃z earũ q̃es in hac hora ē tardior. ⁊ tertiũ ē: q̃a earũ reditiões sunt min⁹. Causa autē ī hoc q̃ ipe fiũt in hyeme pl⁹ declarat tibi ex natura hũoris: qui vicit in corpib⁹ in hac hora. Jam. n. dixi in eis q̃ sunt pmissa: q̃ crisis humorũ calidorũ fit p vētr solutionē: ⁊ humorũ quidē frigidorũ crisis fit p exiturã. Causa autē in tarditate q̃etis earũ meli⁹ est quidē vt ponat natura humoris: ⁊ frig⁹ aeris. quod est: q̃a necessariũ est in sanatõe exiture vt resoluat humor faciens ipam, pculdubio: sed resolutio humorũ grossorũ viscosorũ ē difficilis: ⁊ pp̄e qñ aer ē frigid⁹. ⁊ ppter hãc cãm fiũt earũ reditiones min⁹: qñ egritudines q̃ redeũt indigēt motu vl mora q̃ moueat eas donec redeãt: sed humorũ frigidorũz ē valde difficilis mot⁹. 32

QAlib⁹ adsunt febres nõ mortifere ⁊ testãt in capite dolores: ⁊ patiẽtes ante se putãt tanq̃z muscas volitare vl aliq̃ nigra: ⁊ si dolor in vitalib⁹ supueuerit: rubeã cholerã vomituros sperabis. Et si frig⁹ affuerit: et sb hypocõdrijs frigidũ sentit: certiorẽ ⁊ sbitũ vomitũ spabis. ⁊ si cibũ assumũt reijciũt.

QEli aũt cõquerit in febre nõ mortifera de dolore capitis: et uidet corã oculis suis aliquid nigruz: tunc si accidit ei cum illo dolor in ore stomachi sui: accidit ei vomitus cholere. Q; si aduenit ei cum illo rigor: ⁊ sunt partes inferiores ex eis que sunt sub hypocõdrijs ei⁹ frigide: erit vomit⁹ ei⁹ velocior ad ipsuz. Q; si recepit aliquid in illa hora ex cibo aut potu: festinat ad ipm magis vomitus.

INtẽtio hippo. ī hoc sermone ē vt loqt de vomitu q̃ accidit spõte sm modũ crisis. Et pma veterminatio ei⁹ ē: vt egritudo in qua illud accit nõ fit mala. ⁊ multotiẽs quidē noiat hãc egritudinē nomine veritato ex euasiõe ab ea. Et termin⁹ secũd⁹ ē vt accidat infirmo dolor capitis: ⁊ videat corazz oculis suis res nigras: ⁊ illud quidē accidit a vapozib⁹ cho. ci. pure. Iste. n. humor qñ calefit calefactõe vehemēti ⁊ adurit: generat ab eo fum⁹ niger ⁊ ascēdit ad caput: ⁊ est ille cã cui⁹ accit dolor capitis. ⁊ q̃ puenit ex hoc fumo ad oculũ cõturbat hũiditates ei⁹ claras luminosas p nãm: quare accidit in eis sile ei q̃ accit in aere claro luminoso quãdo pmiscet ei subito fum⁹ niger: ⁊ alie ex rebus nigr. Quz ergo sentit illud spũs visibilis ppedẽs a cerebro ad oculuz sicut accit in eo apud aggregatõem aque in oculo: accidit ei idē vt imaginet res nigras videre in die. Differẽtia

aūt inter vapores fil'es istis ascēdētes cum mltitudine a pulmone: ⁊ iter illos q̄ eleuāt a stomacho ē: q̄a accit cuz istis dolor in ore stomachi. qō ē: q̄a pulmo nō sentit lesionē hmōi humorū, ppter puitatē sui sensus: aut qm̄ nō ē ei sensus penit⁹. Os aūt stomachi qm̄ ē mēbrū sensibile pp multitudinē neruorū descēdētiū ad ipm: nō ē possibile vt peat sup ipm aliqō eorū qō accit in ipo. Et ppē hāc cām fit q̄ qm̄ humor q̄ ē de genere cho. mordicat ipz accit inde in eo dolor: q̄ dicit dolor cordis. ⁊ pp h̄ etiam oportet vt accidat ei vomit⁹ choleric⁹. ⁊ significauit iterꝝ illud abucrides: q̄a cōuertit dū pmanet dolor: ⁊ puēit dolor ad cor: ⁊ accidūt ab eo oēs euacuatiōes q̄s sciunt medici q̄ sunt de genere cho. Significat ergo p hūc fmonē suū. l. q̄a cōuertit motiōem suā q̄ vomitū mouet: qm̄ p fmonē suū Lor: vult os stomachi. ⁊ pp hoc nomīauit mordicatōem accītē in eo dolorem alfordii. i. cordis. Et narrauit hippo. iterꝝ in alio loco ab isto significatōz aliā significātē vomitū in istis: ⁊ ē salt⁹ labii inferiōr ⁊ mot⁹ eius. qō ē: q̄a tunica intrīseca stomachi qm̄ in ea accidit mordicatio pp cholerā: mouet hui⁹ motu. Et nos quidē intellerim⁹ ex creatōe curatōe vel medicīa anatomie: q̄ tunica intrīseca ex tunicis stōi tegit ipm: ⁊ tegit meri: et linguā: ⁊ gutt: ⁊ totū os. ⁊ oēs ptes hui⁹ tunice sunt cōtinue. Hec ergo tunica est q̄ mouet labiū qm̄ accit mordicatio in eo ex acuitate cho. aggregate in ore stōi. qō est: q̄a de aptitudine hui⁹ humoris ē vt natet sup os stōi propter leuitatē suā: ⁊ qm̄ ascēdit ad os stōi: ei⁹ vēter euacuatur ex eo: ⁊ eiicit vomitu cū facilitate. q̄ si accidat infirmo in illa hora rigor: nō solū, ppat euēt⁹ vomit⁹: ſz accit etiā cū multitudine: qm̄ de aptitudine rigoris ē fm plurimū vt faciat accidere vomitū cho. sicut ondi i lib⁹ meo: i rigore: q̄ si sumat etiā in illa hora aliq̄d ex cibo aut potu ppat euēt⁹ vomit⁹ valde: qm̄ chol. retēta in stō corūpit illud qō suscipit. 33

Qui⁹ ille dolor a p̄mordio febris in capite est ⁊ dolor iiij. die aut v. augēt: in vij. euadūt. Quibus uero die iij. dolor incepit ⁊ crescit usqz in. v. uel in vij. finit in ix. uel xi. Si uero cōtigat in v. ⁊ urina p̄ori similis est: in xiiij. die liberantur.

Et in quo istorum incipit dolor ab ipso p̄mo die: tūc dignū est ut fiat fortis in die quarto aut qnto: ⁊ quz fuerit septim⁹: delet ⁊ euadit ab eo ſz plurimū. Si uero incipit dolor in die iij. ⁊ fit fortis in eis proprie in die septimo: euadūt in die ix. aut xi. Et ex eis sunt in quib⁹ icipit dolor in die v. deide fiūt reliq̄ dispōnes eorꝝ fm dispōes illorū qui p̄cedūt eos: deide p̄sumit egritudo eorū in die xiiij.

Narrauit hippo. in hoc fmone tres spēs ex spēb⁹ dolorīs capit' accītis in eo fm tēp⁹: ⁊ tres ūmi nos crisis eorū. Spēs q̄ p̄ma ex eis icipit in die p̄mo euēt⁹ egritudīs: ⁊ spēs secūda īcipit in die tertio: et spēs tertia īcipit in die quito. Qō aūt cōicat eis oib⁹ est q̄ crisis venit in eis ppe diē septimū ab hora qua īcipit dolor: ⁊ ppter hoc dolor is q̄ incipit in die p̄mo crisim venit in die septimo. Sed illi⁹ q̄ īcipit in die tertio: vēit crisis in die x. q̄ ē vij. ab illo die. verūtā hic dicē quz non fit dies crisis oportet vt euenīat crisis in die ix. aut ī die xi. .ſ. ante diē vij. vel x. aut post ipm diē. Et sua etiā a me in hoc loco q̄ dies ix. numerat in dieb⁹ crisis: sicut dies ītq̄ quēadmodū ondi in eis q̄ pmissa sunt: quz nō ē de aptitudine egritudīs vt euenīat crisis ei⁹ in q̄rtis: neqz in septimis: ſz in dieb⁹ medijs īter eos: sicut ondi i libro meo de dieb⁹ crisis. Spēs aūt tertia ex spēb⁹ dolorīs capitis ⁊ ē illa q̄ incipit in die v. ⁊ extēdit usqz ad diē xiiij. qm̄ calidīs se. nō habet sortitudinē: ⁊ significatio illi⁹ est tardi tas euēt⁹ dolorīs usqz ad diē. v. et qm̄ qm̄ addis sup illō septē dies aggregant ex illo toto xij. dies: verūtā dies xij. nō ē dies crisis: neqz ē possibile in hac crisi vt antecedat p diē: qm̄ ondi q̄ ē illud ppum egritudīs quax mot⁹ est acut⁹: ⁊ propter hoc ē necessariū vt tardet crisis usqz ad diem xiiij. 34

Que uero dixim⁹ tertianarijs euenīūt eq̄liter uiris ⁊ mulierib⁹. Iuniorib⁹ uero euenīūt i febrib⁹ diuturnis ⁊ in ueris tertianis.

Et iste q̄dē res fiūt uiris ⁊ mulieribus in febrib⁹ tertianis: ⁊ ppe in eis qui sunt minoris etatis q̄z illi. accidunt eni in eis ille res in febrib⁹ illis. ne rūtamē euent⁹ earum i febrib⁹ que sunt dinturniores: plus est in febribus tertianis puris.

De aptitudine barū rerū est: vt accidāt eis qui cōpleti sunt in etate sua: ⁊ illi sunt quos de cōsuetudine hippo. est nominare viros ⁊ mulieres in omnib⁹ febribus tertianis: quoniā cholera in hac etate est vincēs in corpore victoria vehemēti. Illis aūt quorū etas est minor hac etate non accidit illud in omnib⁹ febribus tertianis: sed in puris earū trīs: quoniā cholera in natura harum febriū vincit valde. Et accidit illud iterꝝ in egritudinibus acutis valde: quoniā cholera in istis egritudinib⁹ vincit victoria superflua: ⁊ propie in illis q̄ sunt in statu iuuentutis: ⁊ non dimisit dicere illud: nisi qz possibile ē nobis intelligē illō ex fmone ipsi⁹. 35

A febrib⁹ si ē dolor capitis neqz aū oculos qbuslibet nigris apparentib⁹: sed ueluti flāma lampadib⁹: ⁊ sb hypocondria dextra uel sinistra sunt tensiōes ⁊ tumores ⁊ tetani sine dolore: his sanguis fluxur⁹ est de naribus.

Qum autē euenit in his febrib⁹ dolor capitis: ⁊ aduenit ei in oculis suis loco nigredis quaz uidet corā eis caligo: aut uidet corā oculis suis simile corruscatōi: ⁊ aduenit ei loco dolorīs alfeud tēsio i eis q̄ sunt sb hypocōdrijs a latere dextro aut sinistro absqz dolo

re:neqz inflat: expecta illi fluxũ sãgui nis ex naribꝰ loco uomitꝰ: ⁊ expecta ꝓ ꝑie in huiusmodi loco ei qui ẽ minoris etatis eruptõem sanguis. Qui aũt iaz ꝓsecutꝰ ẽ xxx. annos. ⁊ qui est maioris etatis eo: sit expectatio tua ei de rupti one sanguinis minꝰ: sed oportet tibi ut expectes ei uomitũ.

SIgnificauit ꝑ ꝑmonẽ suũ in hmõi febribꝰ febrẽ quã significauit in ꝓncipio sermonis sui cũ hac dictõe. s. qui aũt cõqueritur in febre nõ mortifera: de dolore capitis: ⁊ reliqua que sequũtur illud. qõ ẽ: quia postq̃z seruauit rẽ cõez in istis duabꝰ febribꝰ simul dixit: q̃ cõicat eis utriusq̃z q̃ crisis venit in his utriusq̃z ꝑ euacua tionẽ. Deide addidit ad illud q̃ ꝓpriũ est uniuscuiq̃z earũ: quare posuit crisim ꝑ euacuatõem in febre post euentuz uomitꝰ cholere: ⁊ posuit eã in febre secũda fieri cũ fluxu sanguis nariũ. ⁊ significatões significãtes illud. in feb. q̃ dẽ ꝓma sunt imaginatio rez nigrarũ: ⁊ dolor alfeud: ⁊ ĩ secũda quidẽ tenebrositas visus: ⁊ chorruscatio que uide tur corã oculis: ⁊ tensio accũs in eis que sunt sub hypo cõdrijs absq̃z inflãmatõe. Et iste significatões significãt significatõe magna declinatõez hu. ad caput. Et hippo. etiã iam dixit in eis que sunt ꝑmissa: q̃ fluxꝰ sanguis na riũ accidit a crisi apostematũ calidorũ accidẽtiũ in eis q̃ sunt sub hypocõdrijs, ꝑpe in eo qui est minoris etatꝭ ꝑ multitudinẽ eiꝰ qõ est in corpe eiꝰ de sanguĩe. Et addidit itez in sermone suo isto: ad rememoratõem causarũ uo mitꝰ cholere: q̃ illud accidit in iuuenibꝰ. In tractatu ãt ꝓmo libri epidimiarꝝ: dixit in eo de aptitudine cuius ẽ ut accidat ei fluxꝰ sanguis nariũ: q̃ accit ei ut oculi eiꝰ etiaz lachrymẽt. q̃ si aggregaueris illud totũ: ⁊ adiũxeris illõ qõ dictũ est in alijs libris: poteris procedẽ ⁊ iudicare in omnibꝰ horis fluxũ sanguis nariũ: qui accidet ⁊ ꝑie si oñdit cũ illo oñsiõe manifesta: significatio euacuatõis sumpta ex pulsu. hec. n. significatio ꝓcedit euẽtũ fluxꝰ sã guinis nariũ ꝑculdubio. 36

PUeris in acuta febre spasmꝰ ꝓtin git: maxime aũt si uẽtres ꝓstipati sunt: ⁊ uigilẽt: ⁊ expauescãt: ⁊ plãgãt: ⁊ colorẽ uariẽt: ut mõ citrini: mõ rubei: mõ liuidi: mõ uirides fiãt. hec ueniunt pueris usq̃z in septimũ annũ: maioribꝰ uero his ⁊ iuuenibꝰ spasmꝰ in febribꝰ nõ cõtingit: nisi magnis exñtibꝰ infirmita tibus: ut est phrenesis.

PUeris aũt accit spasmꝰ qñ eorũz febris ẽ acuta: ⁊ uẽtres eorũ sunt stiptici: ⁊ sunt uigilãtes: ⁊ expauescũt: ⁊ plorãt: ⁊ cõuertunt colores eorũ: ⁊ ꝑ ueniũt ad uiriditatẽ: ⁊ ad rubedinẽ: et ad fuscedinẽ: aut ad pallorẽ. Et facilez quidem magis sunt iste res pueris qui sunt in ultimo puitatis; usq̃z quo peruc niunt ad septem annos. Pueris uero qui sunt maioris etatis istis ⁊ uiris: nõ accidit in febribus iporũ spasmus: quã do non superuenit eis ex significationi bus aliquid ex eo quod est in fine mali cie: sicut significatiões que accidunt in phrenesi.

NOn est sermo eius in spasmo accidẽte in aliquo membrorũ: sed in spasmo accidẽte in toto cor pore. Euentꝰ huiusꝰ speciei spasmi accidit facile pu eris: ⁊ ꝓꝑie lactantibꝰ ex eis: ⁊ causa in illo est lac: ⁊ pro ꝑie quãdo est grossum, ⁊ plurimũ q̃dẽ accit eis illud ꝓ pter cibos multos quos suscipiũt nõ in sua hora. qõ est q̃a ipsi nõ itelligũt aliquã ex rebꝰ nisi solã comestiõem. Et ex eis etiã que ad illud adiuuãt: est debilitas virtutis neruorũ in eis: ⁊ ipiꝰ mollificatio. quod est: quia genera virtutũ ex quibꝰ existit corporis regimẽ tria sunt: ⁊ non inueniunt in pueris nisi trã que fortes. Uirtꝰ autẽ tertia que est in neruis: inuenit in eis debilis mollificata mol lificatõe vehemẽtiori q̃z cetere virtutes. Et propter hanc causaz euentꝰ spasmi eis est valde facilis: ⁊ fit facilis itez reditio eorũ ab ipso ad dispositõem naturalẽ. Uiris aũt nõ fit facilis euentꝰ spasmi: neqz est facilis sanatio eius: quãdo accidit eis ꝓꝑter vehemẽtiã virtutis neruorũ. Ac cidit aũt spasmꝰ iterũ absq̃z febribꝰ quãdo accidit frigꝰ su per complexionẽ corpis: ⁊ multiplicant in eo humores crudi grossi. Accidit etiã iterũ: quãdo fit in neruis ⁊ cor dis apostema calidũ ꝓꝑter cõmunitatẽ cerebri cũ eis in egritudine. verũtamẽ sermo hippo. in hoc loco non est: nisi in spasmo accidẽte in febribꝰ. qõ est: quia intentio eius ab initio libri est: ut narret prognosticatiõem in egri tudinibꝰ acutis: ⁊ in conuersiuis egritudinibꝰ. Et signifi catões spasmi accidẽtis ei qui iam completꝰ est in hmõi egritudinibꝰ acutis: sunt significatões que significãt phre nesim maliciosam malã: ⁊ prope tortuositas faciei: ⁊ stri dor ventriũ: ⁊ multitudo palpitatõis oculorũ: ⁊ tortuosi tas accidẽs in eis: quoniã sufficiũt in pueris vigilie tũ: ⁊ vehemẽtia timoris: ⁊ est illud quod ipe significat per sermonẽ suũ expauescũt: ⁊ fletus ⁊ vehemẽtia tensionis corporis: ⁊ cõstrictio ventris. verũtamẽ ille res non sunt nisi causa euentꝰ spasmi. Significatiões vero significan tes euentũ eius ab illis causis sunt dolores egressi a na tura accidẽtes eis significãtes maliciã humorũ ꝓꝑ quos accit eis spasmꝰ. qõ est: q̃ color viridis ⁊ declinis ad fu scedinẽ: significat q̃ qualitas hũorũ ẽ mala: ⁊ color rubeꝰ significat multitudinẽ sanguis. 37

INteresst ergo tua ut mlto studio peuntes ⁊ euasuros: siue pueros siue iuuenes discernas: nec ĩ q̃libz egri tudine te negligẽter offeras.

OPortet autez q̃ significet de quo sperator ut saluet: ⁊ qui perit: ex pueris ⁊ ex alijs ex omnibꝰ signis: sicut ostensum est ex esse cuiusq̃z earũ in una quaq̃z egritudine.

IAm scripsit hippo. hũc sermonẽ in eis q̃ ꝓmissa sunt: ⁊ scripsit eum iterũ in hac hora: ⁊ scribz eũ iterũ in sequẽtibꝰ: q̃ñ vtilitas est magna valde.

verũtamẽ q̃uis fecerit illud: ⁊ iteraverit sermonẽ suum multotiẽs: tamẽ iam puenit ad multos medicorũ: ⁊ nõ intellexerũt ipm: qñ ipsi multotiẽs vidẽt in aliqua egritudinũ significatõem malã: ⁊ tamẽ euadit infirm⁹ post illud ab infirmitate sua. estimãt ergo de hippo. sup B q ipse mentit⁹ est in sermone suo ꝑter q ipm intelligant: ⁊ vidẽt etiã significatiõem laudabilẽ: oemũ pit infirmus. Dicũt ergo de hippo. q errauit in sermone suo: preter q ipm intelligãt: quia fortasse ⁊ vicit ⁊ supat significatões multas laudabiles significatio vna mala: ⁊ fortasse superat ⁊ vicit figuificatio vna laudabilis significatiões multas illaudabiles malas. 38

NEc in qualibet egritudine te offeras negligenter.

ET sermo meus hic non est nisi in egritudinibus acutis: ⁊ que generantur ab eis.

NOn scripsit hipp. hũc sermonẽ ⁊ sermonẽ qui ẽ ante ipm: nisi qum sciuit tarditatẽ eorũ q̃ lecturi erãt libũ suũ ⁊ audaciã eorũ: ⁊ q ipsi erãt inquisituri de causa, ꝑter quã dixit die xl. ⁊ habẽtes sanitatẽ: empicos: ⁊ hydropicos: ⁊ febres quartanas: quoniam qum nos inueniam⁹ eos nũc: qum ipse iam dixit: sermone manifesto: quia sermo eius non est in egritudinibus acutis tñ: sed in eis etiã que ex ipsis cõuertũtur ⁊ prolongat eorũ spaciũ inq̃rere de illo: tũc forsitan quãtum inquisituri essent de illo: si ipse non scripsisset hunc sermonẽ. 39

HOnestuz quoqz illud est: qui sanitatez huic uult promittere: illi uero mortẽ uult pnũciare: ⁊ in breui et i prolixa egritudine omnes ut diximus significatões oportet dignoscere: ⁊ eq̃ ratione ꝑpendere: atqz uires carũ conferre: cautius tamẽ hec in urinis ⁊ sputis facere.

OPortet ei q uult ꝑcedere ⁊ enũciare salutẽ ei⁹ q saluat: ⁊ mortẽ ei⁹ q morit: ⁊ iudicare longitudinẽ egritudis ei⁹ cũ quo ꝑmanz ei⁹ egritudo diebꝰ plibus ⁊ abbreuiationẽ egritudis ei⁹ cũ quo morat egritudo eius diebus paucioribus: ut cognoscat omnes significatiões: ⁊ discernat eas postq̃z cõparauerit carũ uirtutes adinuicẽ: sicut narrauimus in omnibꝰ significatiõibus: ⁊ ꝑ prie in urina ⁊ sputo qñ sputt infirmus saniem cum cholera.

QUod aũt oz vt ꝓsidẽs ⁊ speculeris sup oẽs significatões: ⁊ nõ sis contẽt⁹ vtificatõe significatõis vni⁹: iã dixit illud in eis q̃ ꝑmissa sunt. In B aũt fmone addit ad illud rẽ ꝑ cui⁹ sciam iuuamẽtũ fit valde ⁊ ẽ: q: nõ oz vt põderet vtus significationũ absolute: sed postq̃z ꝓpat vnaq̃q eaꝝ ad ꝓpẽ suã. q̃dã. n. significationes sunt male in seipsis: verũtñ diuersificãt in illo ꝑ multitudinẽ ⁊ paucitatẽ: ⁊ sunt ille q̃rũ vtutes põderauit in eis q̃ sunt ꝑmissa: sicut oñdi. ⁊ dixit in q̃busdã eaꝝ: q: sũt mortifere: ⁊ i q̃busdã eaꝝ: q: significãt mortẽ: ⁊ i q̃busdã eaꝝ: q: sunt min⁹ significãtes mortẽ: ⁊ in q̃busdã eaꝝ: q̃a sũt mortifere valde: ⁊ fortasse addidit ad illõ ꝑcl'dnbio. Et significationũ laudabiliũ fil'r etiã vtutes põderauit fm hũc modũ: ⁊ dixit in q̃busdã eaꝝ: q: sunt salue: volẽs q̃ sig̃nt euasionẽ: ⁊ dixit in q̃busdã eaꝝ: absoluto fmõe: q: sũt laudabiles. ⁊ fortasse adiũxit ad q̃sdaz eaꝝ ⁊ dixit: ⁊ vt⁹ eaꝝ ẽ magna: ⁊ fortasse dixit: ⁊ vt⁹ eaꝝ est magna: ⁊ fortasse: vt⁹ eaꝝ est magna valde. verũtñ fmo in significatõe: q: vt⁹ eaꝝ ẽ magna valde in significãdo salutẽ ẽ magis vltim⁹ q̃z fmo: in ea absolut⁹: q: significat salutẽ tñ. In B aũt fmone dixit: q: pz vt cognoscas significatões: ⁊ discernas eas postq̃z ꝓpaueris vtutes eaꝝ adinuicẽ: nõ q̃ ex eis ꝓueniũt in genere tñ. ſ. significatões laudabiles adinuicẽ: ⁊ significatiões illaudabiles adinuicẽ: ſz diuersas i genẽ etiã. ſ. laudabiles cũ illaudabilib⁹, nam tu ꝑ cõpatiõez hãc poter⁹ scire i ꝑmis q̃ iaz supfluit ex eis i eo q̃ significat: q: ẽ supfluũ. Et scies 2⁰ q: qñ tu sciuer⁹ illõ nõ faciet te timẽ in eo illõ qõ videbis. Et 3⁰ vt inqras ⁊ ꝓsideres q̃ fit cã in aduẽtu ei⁹: ⁊ q̃d fit qõ significet illõ. vertũ ego iam narraui totũ illud i libris meis: ⁊ ꝑpe illo q̃ est de crisi. ⁊ q̃dez nõ est sedũ vt rememorari illi⁹ faciã i B loco ſz viã exẽpli: ⁊ ponã ꝓncipiũ ei⁹ cui⁹ remẽoratione faciã ex ipso cõez toti arti q̃ cõprehẽdit ꝑnosticatio. Dico q̃ q oz vt ꝓsideres i ꝑmis aũ oẽs res: an. ſ. in q̃busdã mẽbris corꝑis fit egritudo q̃ sit ei ꝑpa: an egritudo sit bũo res aggregati i mẽbris seu i venis. Deiñ ꝓsidera p⁹ illõ q̃ virtutes illi⁹ corꝑis infirmi ꝑpe sint fm timorẽ. Et ego q̃dez ꝑcessi iam: ⁊ dixi q virtutes si tres. Deiñ ꝓsidera p⁹ illõ significatões tã laudabiles q̃z illaudabiles significãtes disponez illaꝝ triũ virtutũ. Ponam⁹ q̃ vbig̃ra q virtus ꝑcedẽs a cerebro nõ hz egritudinẽ neq: aliqd ex mẽbris corꝑis: ⁊ q cã euẽt⁹ fe. ẽ putredo bũoꝝ trñ. qũ q̃ posuerim⁹ totũ illud: ponam⁹ etiã q i vrina a ꝓncipio egritudis apparuerũt significatões laudabiles: dico q ifte i firm⁹ nõ põt eẽ q moriat cã b⁹ egritudis. ⁊ pp illõ si accidat vt appareat i eo significatio timorosa: tũc nõ soluz oz vt terreat te ⁊ faciat te timere: sic accidit mult⁹ medicorũ: imo oz vt scias q ẽ significatio euẽt⁹ crisis. qõ est: q: accidit huiuscemõi ifirmis pp crisiz dolor capit⁹ ⁊ ꝑmixtionis: ⁊ imaginat res nigras ⁊ citrinas: ⁊ accidit ei tenebrositas i visu: ⁊ dolor i frõte ⁊ i feud. i. ore stõi: ⁊ tẽsio i loc⁹ q̃ sũt sub hypocondrijs. ⁊ qñ egerũt: egerũt etiã egõnẽ malã: aut expuũt etiã sputũ fedũ: aut vomũt vomitũ turpis aspect⁹: ⁊ denigrant mẽbra eoꝝ: ⁊ putrefũt ⁊ incidũt i viaz mort⁹: totũ illõ qñ appet est eoꝝ dispõ melior qõ est: q: anhelit⁹ eoꝝ fit multotiẽs bon⁹ ⁊ q̃escit qõ cuz eis ẽ de dolore: ⁊ ꝑficit appetit⁹ eoꝝ i cibo: ⁊ sentiũt i corꝑoribꝰ suis lenitatẽ apõ eleuationẽ ad sellã. ⁊ qñ euenũt eis huiuscemõi euacuatões: sig̃t illõ qõ euacuat ex eis significatõe manifesta: q: nã mũdificat corꝑa: ⁊ reddit: ⁊ stringit qõ currit ex eis: ⁊ appet loco recessiõis ⁊ retẽtionis victoria. res eiz iste oẽs determinãt ⁊ discernũt i B libro: ⁊ nõ est tibi possibile tñ nisi vt adiũgas ad eas significatiões q̃ sumunt ex pulsu. ⁊ ego q̃dẽ iam eas oñdi i libro meo de pulsu: ꝑter q ꝑmisceri cũ eis parabolas ⁊ fabl'as: sic sũt pabole ⁊ fabl'e q̃z scripsit archigenes. p⁹ q̃z g̃ intellexer⁹ istas res i ania tua: ⁊ i tener⁹ ⁊ tenuer⁹ eas: oz vt põas ꝓsideratõez tuã i eis ita vt cõpes eas adiuicẽ. poter⁹. n. i illo enũciare illõ qõ ꝑmittũt dicẽ ifirmi ex reb⁹ q̃z scia ñ ẽ apõ eos quoꝝ si ꝑpe: sic vidist⁹ facẽ mltotiẽs me. Ex illo ẽ fmo me⁹ i illo c⁹ dẽtes stridebãt q illõ erat

ei p naturā: ita q̃ ꝓuocauit illū qui auditū me ex ill' de
domo eius vt existimaret: q̃ iudicatio mea ō illo qō iu
dicauī: nō est ex arte medicine: sed ex arte diuinationis.
Et similiter illud etiaz qō iudicaui super illum qui dor
miebat: ⁊ oculi eius erāt apti: q̃ illud erat ei p naturam.
Et dignū est etiam vt sitis memores eius quez inueni re
supinū sup lectuz suū: ⁊ iudicaui de eo: q̃ oportet neces
sario vt sit qō ē cū eo naturale. Et intraui semel ad mulie
rem: ⁊ vidi oculū eius dextrū multo maiorez oculo sini
stro. Iudicaui ergo sup eam q̃ illa eminentia que appa
rebat in oculo eius antecedēs fuit ante egritudinē eius.
Et vidi alterius infirmi tempora plana preter q̃ fuerim
sciēs ante illud: ⁊ iudicaui sup illud: q̃ illud erat ei nā
le. Et iudicaui sup infirmū alīū: q̃ oculi eius erāt nāliter
lachrymosi: ⁊ multotiēs iudicaui etiā sup tortuositatez
algebim. i. vtiorū comūū frontis ⁊ tortuositatem oculorū
⁊ torturaz labii: q̃ euentus illius fuit ante egritudinem
ꝓpter causaz extrīsecā. Et multociēs iudicaui ō pulsu ui
uerso: ⁊ in illo in quo oñdūt q̃dtes: q̃ illō erat p nām pē
q̃ sciuerī: ⁊ postq̃ sanat' ē ille ifirm' remāsit cū eo. Et iu
dicaui etiā de voce bōa: ⁊ voce rauca: ⁊ voce tremula: q̃
q̃ddā ei' erat p nām: ⁊ q̃ddā eius accidit ante egritudinē
Et qñ iaz locutus fui in illo fmonē longū in libro meo
de rarītatib' ꝓnosticatōis: tūc nō est mihi neēe narrare
illud ī hoc libro: sed sufficit mihi vt faciā te rememorari
nñ sūme sciētie q̃ apparebēdum' huius mōi res: deinde ab
scidā sermonē hūc. Dico ergo q̃ qñ oñdūt tibi q̃ in egri
tudine nō est timor ex omnibus significationib': opor
tet ut scias q̃ euētus illi' accedētis ꝓculdubio fuit ante
egritudinez ab aliqua causaruz apparētie manifesta. Et
ꝓpter hoc oportet si verificatis sermonē meū: ⁊ fmonē
hippo. vt cōsideretis oēs significatiōes: q̃z rememorato
ꝓcessit postq̃z pōderaueritis virtutes earū: fm q̃ ꝓcessit:
et hippo. enunciauit de eo. ipse. n. dixit illud fm semitaz
exēpli in sputo qō expuit: ⁊ sunt in illo cholera: ⁊ sanies
pmixte. Et fmo eius ille est in locutione: in qua dixit: Et
qō ex saniositate accidit ⁊ sup sputū adhuc vincit chole
ra est malū valde: siue sit illud qō ō eo egredit' qñq̃z spu
tuz sup qō vicit cholera: ⁊ qñq̃z sanies: aut sit exitus vtri
usq̃z simul. qō est: q̃ ꝓcepit hippo. tibi in hoc sermone
vt cōsideres in omnibus significatōib' que apparent in
infirmis cōsideratōe exquisita: ⁊ addit ad illud multas
ex eis: ⁊ posuit initiuz sermonis sui a significatōibus lau
dabilib'. ⁊ dixit: Et ista sunt signa laudabilia vt infirm'
sit bene tolerās egritudinē suā cū facilitate: ⁊ vt sit anhe
lit' eius bon': ⁊ vt sit salu'a doloze: ⁊ vt ꝓiciat qō ꝓiicit
ex sputo cū tussi facile: deinde īcipit postq̃z expleuit nu
merationē signorū laudabiliū fm ordinez numerar' signi
ficationes malas ⁊ dixit: Male autē sunt cōtrarie illis.
Et sunt iste vt sit difficile infirmo tolerare egritudinem:
⁊ vt sit anhelit' eius magn' ⁊ frequēs: ⁊ nō q̃escat ab eo
dolor ei': ⁊ vt sit sputū eius qō expuit in tussi cū laboze:
⁊ vt sitiat siti vehemēti ⁊ vt sit caliditas fe. ī corpe diuer
sa. hoc ergo fuit initiū sermonis sui in significatōb' mal':
quarū praecessit rememoratio successiōe exēpli qō narra
uit in sputo. et dixit: q̃ oportet tibi sicut fecisti in hoc lo
co: ita facias ī oīb' aliis locis preter q̃ dimittas aliquaz
ex reb': sed cogita inter te ⁊ animā tuā in virtute cuiusq̃z
significationū: deinde cōpes eas ad inuicez. 40

ET hec est nostra doctrina in acu
tis passionibus: ⁊ in epidimicis
egritudinibus. i. longis: ut in cancro: ⁊
silibus piculis ne torpeas. ⁊ tēpora pre
sentisq̃z morbos attēdas.

OPortet ut cogites cuz uelocitate
super euentum egritudinuz: ⁊ nō
effugiat te dispositō horē pñtis.

IUuamentuz magnū fit in ꝓnosticatiōe acciden
tiū de aptitudine: quorū est vt accidant infirmis
p cognitionē egritudinū supueniētium pñtiū ex
eis ⁊ futurarū. Et hippo. quidez narrauit in libro aphor
smor sūmas breues in egritudinib': que multiplicātur ī
vnaquaq̃z hora anni. ⁊ que ꝓprie sunt dispositiōi aer] pre
sentis: ⁊ dispositiōi antecedēt]. Dixit. n. in horis anni: In
vere q̃dem accidit alguesegues. ſ. melācholia ⁊ mania: ⁊
reliq̃ que narrauit ⁊ numerauit p' illō ex egritudinibus
q̃ sūt ꝓprie veri: et vnicuiq̃z horarū anni: qñ seruāt com
plexionē naturalē. In horis aūt que cōplexionez suam
naturalē nō seruāt dixit hūc sermonē: Q̃z accidūt egritu
dines alie: que sunt ꝓprie illi dispositōi aeris. deinde nar
rauit que hab̄z egritudinū accidāt in fine: ⁊ que accidūt ī
hora mutatōis aeris pñtis. In eis aūt que accidūt ī fine
dixit hūc sermonē: Qñ fuerit hyems primata pluuia: ⁊ fu
erit horealis: ⁊ ver pluuiosuz ⁊ austrinū: ⁊ reliqua quese
quunt' illud. De egritudinib' aūt q̃ accidūt in dispōib'
aeris ꝓprīs horis anni dixit hūc sermonē: Horariz āni
ī q̃ ē vniuersaliť paucitas pluuie sanior ē: q̃z ei' multitudo
⁊ reliq̃ q̃ sequunt'. Verū q̃ dixit de egritudib' supueniē
bus ī libro aphorismor: nō ē nisi sūma breuis. In libro
aūt epidimiarū dixit alia: q̃ necessaria sunt scienda de esse
earū. Quātitas aūt q̃ est necessaria in cognitiōe harum
egritudinū q̃ntis estimet': q̃ fit intrās in cognitiōe rerū
nāliū: tū ego narrabo eā in expositōe mea: qñ exponā li
brū epidiarū postq̃z cōpleuero hūc librū. In hac aūt hora
ego suz narrās sūmā ꝓnosticatōis de eo de quo locut'
est in hoc sermone cui' pmissim' rememoratōez. Dico q̃
q̃ ꝓcepit tibi vt addas ad istas significatōes quas nar
rauit in libro ꝓnosticatōis ꝓprias egritudinib' acutis: si
gnificatiōes quarū euētus causa ē aer. Ponat ergo aliq̃s
tibi q̃ oñse sūt sibi significatōes] iudicātes fm egritudinē
fluxū sāguinis nariū: ⁊ sit hora pñs ver. Dico q̃ q̃ illud
qñ accidit optz vt fit expectatō tua fluxū sāguis narrium
pl'. q̃ si fuerit euēt' ꝓplonis aer] pñtis ca. ⁊ hu. erit pl'
illo mltū. Sz si cōplexio ei' ī duob' tēporib' aut in trib'
er tēporib' āni q̃ iā trāsierūt fecerit neēiam generatōnē
sanguis: tūc erit spes tua: vt euēiat fluxus sāguinis nariū
multo plus. Et fmo q̃dē ī reliq̃s spēb' euacuatōis est si
milis ei q̃ est in fluxu sāguinis nariū. ⁊ pp̄ ꝗ sufficit mihi:
vt faciā te rememorari ī illo exēplu vnū: ⁊ est sudor de
cui' aptitudie est vt accidat. Dico q̃ q̃ ī febrib' fm plūmū
ī hora estatis cū puatōe pluuie nō accidit sudor. Qō si ac
cidat in hac hora saltz quātitas pua pluuie: accidet in fe
brib' sudor. Jaz q̃ ostēsuz est tibi oñsiōe apparēte q̃z qñ
adūgit' ad reliq̃s significatōes ꝓpas egritudinib' signi
ficātes sudorē: de aptitudine cui' ē vt accidat fm dispo
sitiōez aeris pñtis: erit spes ei de cui' aptitudine est vt ac
cidat certior ⁊ magis festina. 41

QUito oēs ualitudies posse euenir
oibus tēpib': q̃sdā tū q̃busdā ma
gis ē euenire: ⁊ q̃z signa mala sūt: ma
las eē: q̃z uero bōa sūt ꝗtra se habere.

OPortet aūt ut scias bene de esse
significatōnū ⁊ reliquorū signorū:

quia in omni anno: ⁊ hora omni ex horis anni: que ex eis est mala significat malũ: ⁊ q̃ eax est laudabil' significat bonũ

Inuenimus medicos nõ tm̃ inq̃rere de differentia inter significatiões: ⁊ inter signa: sed etiaz rhetoricos: qm̃ inq̃sitio de illo nõ ē ex eo qõ significat ex nominib⁹: sed egredit' in inq̃sitõe de eo cui⁹ intentio querit'. ⁊ ꝓpter illud oportet vt intẽdas ad inuẽtiõez duax intẽtionũ q̃s significãt he due dictiões: ⁊ sũt ille q̃s inuẽim⁹ medicos q̃ante nos fuerũt sciuisse. ⁊ inuẽimus etiã theoricos firmauisse qõ ipe significãt illud valde. Dico ergo q̃ differẽtie q̃ sũt in vsu in omni demõstratiõe q̃ fit vera: aut sufficiẽtiã faciẽs sũt due: quax vna est nẽcia: cuius vnaqueq̃ pars suã seqũtur cõparatiõez: ⁊ sũt ille ex quib⁹ cõponit' ꝓpositio: ⁊ altera nõ inuẽit' semp: sed fm plũmũ. Et dividunt' itex iste due differẽtie diuisiõe altera in duo: quox vnũ cõprehẽdit' expimẽto: ⁊ altex ratione. Iste ergo sunt diuisiões intẽtionũ. in nomib⁹ aũt significãtib⁹ eas nõ inuẽim⁹ oẽs grecos vsos fuisse sup eas eisdem nominib⁹: sed prudẽtiozes eox. Videt' ergo mihi vt dimittã remẽorationẽ reliquox. ⁊ ipsi q̃dem vtunt' in diuisione p̃ma sup rem q̃ significat semp vnã ⁊ eandẽ rem noie significatiõis: ⁊ vtũtur fm rem plurimã noie signi. In diuisiõe aũt secũda nominãt qõ cõprehẽdit' expimẽto ⁊ ꝓsideratõe: signũ: ⁊ qõ cõprehẽdit' ratõe significatio verũtm̃ cognitiõe vel scia qua vtũtur greci in hoc capitulo nõ imitant' medici: q̃ illi artifices quox est ꝓpa cognitio vel scia lingue grecox ⁊ illis attinet. sed q̃ per cognitionẽ diuisiõis in quã diuisimus res: inuamẽtũ fit valde magnuz in demõstratiõe ⁊ ꝓnosticatione: videt' mihi q̃ mãifestũ est ⁊ planũ apud oẽs homes. In sermõe aũt hippo. q̃ vtus hox duox genex ex generib⁹ significationuz est vtus vna ⁊ eadẽ semp. s. que significat salutẽ: ⁊ q̃ significat rem malaz: est nẽcia inq̃sitio mlta. qõ est: qz dixit in libro aphorismox. Qm̃ egritudo est ꝓuenies nature infirmi: ⁊ etati eius: ⁊ ipius forme: ⁊ horẽ pm̃ti ex horis anni: tũc timor eius est minor q̃z timor egritudinis: qm̃ nõ est ꝓueniẽs alicui hax ꝓpetatũ. Non ergo ꝓtradicit iste sermo sermõi eius in hoc loco. qõ est: qz ipse dixit in eo q̃ significatiões male significãt semp rem malã: ⁊ nõ dixit q̃ significatio eax sup illud semp est vnius dispositiõis. In differẽtia aũt ctitus p̃misim⁹ remẽorationẽz non pmutat' natura hox duox genex ex generib⁹ significationuz ad cõtrariũ sue nature: sed enũciauit q̃ vnũquodq̃ facit illud fm paucitatẽ ⁊ mltitudinẽ: fm naturas ⁊ etates: ⁊ reliq̃ que ipse dixit in illa hora. Oportet ergo ex illo q̃ hippo. nõ dixit fm hoc res cõtrarias: ⁊ ꝓpe in sermõe suo: Nõ oportet vt glorieris ꝓpter leuitatẽ quaz inuẽit infirmus per diuersitatẽ rationis: neq̃ vt terreat te res praua: que accidit ablq̃ ratiõe. plurimũ enim eius qõ accidit ex illo nõ fortitan morat': neq̃ ꝓlõgat' spaciũ eius. nã hoc etiaz nõ est ꝓtrariũ ei qõ dixit in hoc libro: qm̃ nõ scripsit hũc sermonẽ qui ē in ꝓnosticis: nisi per illaz eandẽ cãm: qm̃ mutatio ex significatiõib⁹ malis ad significatiões laudabiles: ⁊ ex laudabilib⁹ ad malas nõ est nisi in accidẽtibus. Ex signis autẽ nõ est aliqõ de aptitudine cui⁹ fit vt pmutet' ad cõtrariũ ei⁹ fm q̃ ipm est: sed significat bonuz aut malũ cũ mltitudine: aut paucitatẽ ꝑter q̃ significet in aliqua horax bonũ ⁊ post ipm malũ: aut malũ ⁊ post ipsuz bonũ. Inde est q̃ signa ex vzina sumpta: de q̃bus dicit q̃ sũt mala: nõ est possibile vt sint in aliq̃ horax laudabilia neq̃ signa etiã laudabilia est possibile vt pmutent' in aliqua horax ⁊ fiãt mala. ⁊ simil'r etiam que apparẽt signa in facie ⁊ colore eius: ⁊ ipi⁹ forma: ⁊ eius figura. ⁊ simil'r etiã est fmo in decubitu: qũ iacet infirm⁹ supin⁹: ⁊ pallore mẽbri: ⁊ eius nigredine: ⁊ alijs ex infirmitatib⁹ que accidũt in eo: ⁊ q̃ oia ista signa sunt seruãtia vtutẽ suã que est in eis ꝓprie semp: ⁊ nõ est illud in magnitudine: qũiam p̃misi ⁊ dixi: qz recipiunt in illa additionẽ ⁊ diminutionẽ: sed in genere: qm̃ non est possibile vt mutet' aliqõ ex signis laudabilib⁹ ad genus signox illaudabiliũ: neq̃ aliqõ ex signis illaudabilib⁹ ad gen⁹ signox laudabiliũ qũ inq̃rit' de eis cũ discretiõe ⁊ determinatiõe: q̃ eis ꝓpria est. accidẽtia aũt nõ sunt ita: qm̃ accidũt in q̃busdã difficultas anbelit⁹: ⁊ pmixtio ratõis: ⁊ tensio eox q̃ sunt sub hypocõdrijs: ⁊ videt coram oculis suis simile cõtuscatiõi: ⁊ imaginatur res nigras: ⁊ accidit eis doloz in alfend: ⁊ saltus labij inferiozis: ⁊ egrediunt' ex eis exiture ad lat⁹ auris: aut in loco alio: ⁊ fortasse erit per eas crisis: ⁊ fortasse addẽt in magnitudine egritudis ⁊ vehemẽtia ei⁹. Et hippo. narrauit illud in sermõe suo: q̃ accidẽtia q̃bus fit crisis qm̃ nõ faciũt illud fortasse significãt mortẽ: ⁊ fortasse significãt malitiã cõplexiõis. Et ego q̃dez iam determinaui totũ id qõ est simile in libro meo de crisi: ⁊ in libris alijs vt nõ minuat' nobis sciẽtia alicui⁹ rex in ꝓnosticatiõe. ⁊ ꝓpter hoc non sum piger in accipiẽdo cõsiliũ a te in hac hora: qũ sit ꝏ ꝏsuetudine mea vt innuã id semp. ⁊ est qõ ꝓuenit tibi semp in p̃mis vt studeas ad discẽdũ illud qõ ingredit' in ope medicine. de rebus aũt quax inq̃sitio est in dictiõib⁹: aut in eis que significat noia: aut quax scia nẽcia est ad dialecticã: innuo tibi vt postponas inq̃sitionem de eis vsq̃z ad horam que erit vacans: sicut illud qõ oportet te facere in hac hora: ī eo qõ significat ex nomie significatõis: ⁊ ex noie signi. Et qm̃ narraui totũ cui⁹ scia fit inuamẽtũ in arte medicine: tũc ergo sum adiũgens ad sermonẽ meũ rem aliã qua certificat' id qõ dixi in eis que premissa sunt. Dico ergo q̃ accidẽtia q̃b⁹ fit crisis noiant' signa: significatiões autẽ nõ est possibile vt nominent'. qõ est: qz greci nominãt his duob⁹ nomib⁹. s. signũ ⁊ significatio res q̃bus possibile est scire si infirm⁹ saluat' aut perijt. Et si aliq̃s viligit vt aggreget illõ in sũma vna: vicat quia sunt signa q̃ significãt debilitatẽ virtutũ que regũt corp⁹ ⁊ eax fortitudinẽ. Et mãifestũ est bene: qz ingrediunt' in eis significatiões que significãt digestionẽ ⁊ eius diuersuz. Ex accidẽtib⁹ vo q̃bus fit crisis nõ est aliqõ cuius dispõ fit hec dispõ: sed intelligit' ex eis q̃ crisis accidet. ⁊ cũ illo etiã an fit cũ euacuatõe: aut accidat ei exitura: aut quib⁹ euacuatiõib⁹ ⁊ exituris accidat: sicut fluxⁿ sanguinis nariũ: vbi gra: ⁊ vomitus ⁊ apostemata q̃ fuãt a duobus laterib⁹ auris: vex an illa crisis bona fit aut mala nõ est possibile vt sciat' ex significatiõib⁹ huiusmõi: qm̃ oẽs istas crises nõ inuẽis cõuerti ad salutẽ plus q̃z ad malicia. Et hippo. q̃dem non narrauit discretiõez illius neq̃ determinatiõez ipius fm finem veritatis ex accidẽtib⁹: sed ex signis ⁊ significatõibus. qõ est: quia dixit q̃ digestio significat velocitatẽ crisis ⁊ fiduciã sanitatis. Res autẽ crude que nõ digerũtur: que cõuertũtur ad exiturã malã significant aut quia non erit crisis: aut dolores: aut lõgitudinẽ egritudinis: aut mortẽ: aut reditionẽ egritudinis. ꝓpter hoc ergo possibile est vt sciatur si crisis accidit ab accidẽtibus que faciẽt crisim: ⁊ possibile est vt nominet illa accidẽtia ex significatiõib⁹ crisis. vex an illud cõuertat' ad salutem: aut ad mortẽ: significat' ex digestione tm̃. ⁊ nõ sciatur ex digestiõe itex si crisis accidat: sed an euadat infirm⁹ an moriat'. ⁊ oportet vt sis etiaz memor illius cuz eo quo exposui tibi nomina: qũ fiat per ipm inuamẽtum in arte medicine. Et scias itex q̃ signa quibus fit crisis ingrediũtur in genus accidẽtiũ: que significãt euentũ euacuatiõis: ⁊ euentũ exituraz: ⁊ q̃ ille euacuatiões fm veritatẽ non

ſũt niſi cauſe cõſuptiõis egritudiũ: aut caſtis vtũt]. Accñs aũt eſt ſignificatiões que ſignificãt illud. 42

ADhuc ſignificatões quas dixim⁹ in ethiopia: ⁊ heſpia: ⁊ ſeptentrione experti ſumus.

QVod eſt: quia tu inuẽis has ſignificationes: quax p̃ceſſit rememoratio certificari in regiõe nubie: ⁊ in regione ſclauonie: ⁊ in regiõe heſperie.

NOn vtitur hippo. in ſermõe ſuo In regiõib⁹ brẽuitate: ſicut de ꝯſuetudie ſua eſt vt faciat. qõ eſt: quia poſſibile fuit ei vt adiũgeret ad ſmonẽ ſuũ primũ duas dictiões tñ: ⁊ nõ fuit neceſſarius vt ſcriberet hũc ſermonẽ: ⁊ ppẽ hoc ego ſum adiũgens illud ad ſmonem ſuum: ⁊ oſtẽdens oſtẽſione manifeſta qũo erit qñ addek ei illud: ſicut ſi dixiſſet: Oportet vt ſcias brẽ de eſſe ſignificationũ ⁊ reliquox ſignox q ipſa in oñi anno ⁊ in oñi hora ex horis anni: ⁊ in oñi regiõe que ex eis ſũt laudabilia ſignificãt bonũ: ⁊ que ex eis ſunt mala ſignificãt malũ. Jam ergo mãifeſtũ eſt ex additiõe mea in hoc ſermone. ſ. ⁊ in oñi regiõe: q ſermo eius cuius p̃miſim⁹ rememoratiões eſt ſupfluus: nec eſt necẽtas eius: qñ nõ intelligit ex eo aliq̃d aliud niſi q ſignificatões laudabiles ⁊ illaudabiles ſignificãt ſemp que ex eis ſũt laudabiles bonũ: ⁊ qne ex eis ſunt male maluz in oñi regiõe: ſiue ſit calida cõplexio eius: ſiue frigida: ſiue equa valde. qõ eſt: quia remẽoratio eius de regiõe nubie ſm ſemitaz exẽpli ſignificat regiones calidas: ⁊ de regione ſclauonie ſignificat regiones frigidas: ⁊ de regione heſperie regiones temperatas. 43

NEc deſperatio aliqua te cõturbet quia locupletius q̃z exiſtimes tibi arridebit ſignox ſerics: ſi ut monuim⁹ noſtre rationi inuigiles.

OPortet ergo ut ſcias ſciẽtia certa quia nõ eſt negãduz in locis eiſdẽ quin ſit recta inuentio tua mltiplicata: qum tu cognoueris ſignificatiões ⁊ ſcieris quomodo diſcernas eas ⁊ regas eas cum certitudine.

REs quã vtri in eis que ſunt premiſſa ꝓpterea q: fuit neceſſaria ſcripſit eam hippo. in hoc loco. Et eſt ſermo eius: quia qñ tu intelligis ĩtellectu bonoꝝtutes ſignificationũ: tũc tu q̃uis non p̃cedas ⁊ ſcias ſemp illud de aptitudine cuius eſt vt accidat ſz veritatez verũtñ qñ iam certificaſti ⁊ recte inueniſti ſm plurimuz duplicia mlta non errabis. ⁊ in hoc oñditur bonitas hominis ſuper alũ ex eis qui antecedũt: ⁊ indicãt illud qõ eſt futux. qõ eſt: quia inuẽtio p̃ter q accidat in illa erroz maioz eſt q̃z mẽſura virtutis homis. Paucitas autẽ erroris eſt de opatiõe prudentiũ in arte: ⁊ qui recte inuẽit ex iſtis omibus in. xx. vicibus: ⁊ errat vice vna: melioz eſt eo qui errat in. x. vicibus vna vice. ⁊ cuius erroz eſt etiaz in omibus centũ vicibus vice vna in vltimo: melioz eſt itex eo cuius erroz eſt in omibus. xx. vicibus vice vna. ⁊ melioz illo itex eſt cuius erroz eſt in omibus. ccc. vicibus tñ vice vna. Oportz ergo ne rectũ ſit illud de quo querũt a nobis expimẽtatores de additõe noſtra: in eo q dixim⁹ ſcilicz ⁊ illud ponit te ne erres ſemp. Cum ergo nõ poſſumus reſpõdere in illo eſtimãt: qz iam nos vicerũt: ⁊ oſtẽdũt q additio noſtra quã addidimus eſt ſupfluitas: nec eſt neceſſaria. Nos enim q̃ztis nõ poſſum⁹ q̃n erreꝝ: ſemp. verũtñ ſm diſpoſitionẽ pueĩmus ex cõplemẽto artis ad plurimũ: q̃z illi ad quod pueniũt illi mltotiẽs: non in ꝓnoſticatiõe eius qõ futux eſt tñ: ſed in egritudine ⁊ ſanatiõe egritudinũ etiam. 44

NEqz te ad alias egritudines ⁊ alias p̃ceptões ab hac p̃ceptõe velis diffundere: quia quecũqz determinant noſtro numero certo diex creticox: noſtro quoqz ſint expoſite ordie p̃ceptox.

ET non oportet ut puenias ad nomen alicuius egritudinis: que nõ eſt dicta in hoc libro. quod eſt: qa oẽs egritudines que conſumũtur in ſpacio tẽporis qõ p̃miſimus ⁊ determinauim⁹: cognoſces per hec eadẽ ſigna ſi rexeris ⁊ diſcreueris ea.

VIdek mihi quia ſcripſit hunc ſermonez in fine libri ſui ꝓpter ſermonẽ ſuuz. ſ. q ſermo meus iſte eſt in egritudinib⁹ acutis ⁊ que ſequũtur ex eis: ⁊ ꝓpter hoc ipe qũ non dicat plures ſignificationũ laudabiliuz ⁊ malax q̃s dixit niſi ſermone abſoluto qui eõicat oñi egritudini: ⁊ q ex eis ſunt ſignificatiões pauce ſeparate ab eis: facit nos remẽorari ſmonis ſui: quia non dimiſit dicere aliquã ex rebus de qua fuerit nobis dignuz eſtimare: quia ſit falſa. qõ eſt: quia qũ dixit quaſdã egritudines nominib⁹ ſuis: ⁊ dimiſit dicere q̃ſdam eax: ſignificauit per illud q nõ fecit in vanũ illud qõ fecit neqz ſine cauſa. ſed quoniã in q̃buſdã egritudinib⁹ eſt neceſſarius ſermo ꝓpus ſine reliq̃s eax: ⁊ ꝓpter hanc cãm dixit eas. Ille aũt quax dimiſit remẽoratiões oẽs ingrediunt in ſignificatiõib⁹ cõibus. Inde eſt q illud qõ ſcripſit in p̃mis ĩ facie ſignificãte mortẽ: rectũ fuit vt diceret q eſt ſignificatio mortifera in omibus egritudinib⁹ acutis. Et ſimiliter etiã qõ ſcripſit in decubitu ⁊ anhelitu: ⁊ in ſõno: ⁊ in vigiliis: ⁊ in reliquis rebus remanẽtibus: in quibus venit criſis in horis quas determinauimus in eis que ſũt premiſſa: quoniã liber iſte eius nõ eſt in egritudib⁹ chronicis: ſed ſicut dixit in egritudinib⁹ acutis: ⁊ que accidũt ab eis. ⁊ ſignificauit horaz in qua venit criſis eax: ⁊ dixit In q̃buſdam eax: quia accidit illud in die. xx. ⁊ in q̃buſdam eax in die. xl. ⁊ in quibuſdã eax in die. lx.

Finit partica tertia ⁊ vltima libri ꝓnoſticox hippocratis.

Incipit liber de regimine acutorꝫ morborꝫ hippocratis

Nota q liber iste tres hět titulos. Prim⁹ dictus est.2⁹ ě iste: Incipit liber de aqua ordei hippo. 3⁹ ě: Incipit liber contradictiōis hippo. sentētiis medicorꝫ de assidis: sed solū prim⁹ approbat a Galieno infra cōmento.xviij.

.I.

Qui de egrotātiū accidētibus i singulis egritudib⁹ tractātes pocius consensisse feruntur: eos quidem i his q̄ tradiderūt inuenisse qddā nō est dubiuꝫ. potest.n. etiam quāuis non medicus quis eadeꝫ facere: ubi egri accidētia ꝓcipiens denotauerit. Sed ⁊ eorū etiam q̄ cuꝫ his medico scire necesse est: ⁊ absqꝫ egri iudicio nota fieri debět: plurima itacta omiserūt.

Illi q sentētias illis de assidis relatas scripserūt in eo qd̄ scripserūt de accidētib⁹ q̄ in egris in unaquaqꝫ suaꝫ accidūt egritudinū inuenerūt qddā. Pōt autē facere hoc: ⁊ inuenire in eo etiam q medicus non ě: qñ bene intelligit ab unoquoqꝫ egrorꝫ illud qd̄ ipse. s. infirmus inuenit de infirmitatibus. Rexꝫ autem pluriuꝫ quas medico scire necesse est cuꝫ istis: ꝓeter q̄ infirmus ipsas ei diceret: dicere dimiserūt. Verūtamen illa accidētia diuersa erūt in egris diuersis: ⁊ quorūdā eoruꝫ solicitudo magnificat i significatōe

Non solū cū scripserūt rememoratōes sentētiarꝫ relataꝫ illis de assidis non dimiserunt aliq̄d dicere ex accidētibus: que ifirmis accidūt imo inuenim⁹ eos dixisse de illis accidētib⁹ plusq̄ oporteat: sicut ondam paruꝫ post. hec aūt actio nō est opatio ꝓudētū in arte. s. vt non dimittāt aliq̄d dicere ex reb⁹ quas vulgus scire pōt: qñ ꝓudētiū intētio in arte iua non est hec. sed vt scribāt totuꝫ: quo fit iuuamētuꝫ in medicatōe egrorꝫ: donec ipsis ět q̄ꝫ fit necessariū addere ad id res quas oēs vulgi sciūt: ⁊ dimittere rememorari rexꝫ multaꝫ ex illis quas ipsi sciunt: qñ videt q ī ipsis nō ě iuuamētū i fine artis. 2

Hec qdē in diuersis egris diuersa sunt ex parte: obscuras: ⁊ itelligi difficiles habět significationes.

Quāuis illa accidentia diuersa fuerit in egris diuersis: ⁊ quorūdaꝫ eorꝫ magnificat studiū i significatōe.

Ignificatio est sciētia sumpta ex significatiōib⁹. Moti aūt vtunt hoc nomīe significationuꝫ sup signa rōnabilia: sicē ostēdi in tractatu quem ꝓposui de significatiōib⁹: ⁊ accidētib⁹. Dicit ergo hippo. de rebus ad quaꝫ cognitionē vel sciētiam fit coactio in hac scientia: ⁊ quib⁹ iuuant medici: q nō oēs inuenium scripte in sententiis relatis illis de assidis; sed dimittunt in multis locis. 3

Si.n. sagaci ⁊ oportūa inuestigatione collisa discutiāt i uniuscuiusqꝫ morbi typo nōnulla ab eoruꝫ sentētiis discrepātia poterūt inueniri.

Est qñ suscipiūt res ille ad significationē: sicut oportꝫ i sanatōe cuiusqꝫ egritudinū: tunc sciuntur ex eis res multe aliter q̄ꝫ narrauerūt illi.

Postq̄ dixit: q medici q̄ fuerūt de illis de assidis dimiserūt dicere res multas: quib⁹ iuuamētum fit in significatōe: secut⁹ est etiaꝫ ⁊ narrauit illō ꝓ intētionē sermonis sui: significatio. et dixit: Sicut optꝫ in sanitione cuiusqꝫ egritudinū. Qd̄ ě: q: oē quo iuuamētuꝫ fit in significatōe sanatōis egritudinū est ex arte medicine. Et possibile quidē ě vt aliq̄s existimet: q hippo. dimisit dicere significatiōes que necessarie sunt ī cognitiōe egritudinū: ⁊ prescientia de eis. verū res non est ita: nam significationes iste cōprehense sunt necessario in significationibus quibus fit iuuamētum in medicatione. Si enim non fieret iuuamētum per cognitiones egritudinū: ⁊ prescietiā de successione earū ī inuentione medicationis melior esset superflua: nec eět necessaria oio. Nūc ergo quꝫ ꝓ eam fiat iuuamētū in ipsa: tūc est ꝓpter illud iuuatiua in sanatōe egritudis: ⁊ res in hoc q ad cognitiones significatōis sup infirmitates fiat cognitio in sanatione egritudinū est res in qua loqui nobis non est neče. Qd̄ est: q: oportꝫ in primis: vt cognoscam⁹ egritudinem: q̄ sit. deīde itēdam⁹ post illud ad medicādū ipsaꝫ. q aūt ꝓ ꝓnosticatōes fiat iuuamētū in medicatōe egritudinuꝫ iā ondit hippo. in ꝓlogo libri sui de ꝓnosticatōe. Itaqꝫ si aliq̄s dicat q ꝓ omnia que sunt in medicina nō fit iuuamētuꝫ: nisi ī cognitiōe egritudinū: aut ī prescia de eis: aut in medicatione, eaꝫ: erit intētio eius ī hoc sermōe intentio eius in fmōe primo. Qd̄ est: q: medicatio ex medicina nō est nisi sbiipsi. Sed ꝓnosticatio: ⁊ cognitio egritudinū est ante medicatōeꝫ. Et pp illud non est possibile alicui: vt dicat: q finis medicine est cognitio egritudinū: aut pscia de eis: sicut dicim⁹ in sanatōe egritudinū. Et intellige a me ī hoc loco q sanatō egritudinū ě destructō egritudinū: postq̄ est cāus egritudinis: ⁊ euacuat ⁊ non que adhuc futura est. Nos aūt iam scripsim⁹ in omnib⁹ illis illud quo cōtēti sum⁹: vel qd̄ sufficit nobis ī tractatu quē edidim⁹ in fine medicine: ⁊ non oportꝫ nobis nunc vt occupemur ab eo: ad qd̄ itēdim⁹ ꝓ illud qd̄ extra ipsū ě. Qd̄ ě: q: itellexim⁹ sentētiā hippo. ꝓter qd̄ idiguerim⁹ sermone exquisito in fine medicine. Et qñ iste sermo ad cuius expōeꝫ intēdim⁹ inuenit scriptus in pluribus descriptionib⁹ in quib⁹ cōfidētia est fm modū aliuꝫ: tūc non est supfluū dicere illud. Dfa autē inter ipsuꝫ ⁊ sermonē quē

premissum est in dictione vna: & est: aut q̃ est: quia sermo est scptus sm huc modũ: & qum suscipiunt ille res ad significationem: aut sicut oportet in sanatione cuiusq̃ egritudinũ. Qui autẽ scripsit huc sermonẽ sm hanc descriptionem intellexit ab hippo. ex sermone suo: significatio: cognitionẽ egritudinũ & prescientiã de eis: & intellexit ex sermone suo: sicut oportet in sanatõe cuiusq̃ egritudinuz: quia visum est ei q̃ medicatio egritudinũ nõ est ingrediens in hoc nomie. ſ. significatio super sanationem egritudinũ. & si illud est ita: tũc dimissio hippo. dicẽdi ptẽ artẽ qua fit medicatio egritudinũ in sermone quẽ dixit ante hunc vbi dixit: in eo dimiserũt plura eorũ: q̃ nuis ille egritudines diuerse fiant in egris diuersis: & quorũdã eorũz sollicitudo magnificet in significatõe est non sm rectitudinẽ. Et manifestũ quidẽ est q̃ qui dixit hunc sermonem dicet q̃ hippo. non iterauit etiã sermonẽ suũ & scripsit hunc sermonẽ aliuz: nisi vt adderet ad sermonẽ suuz primũ remenoratõem hui⁹ partis artis medicine. ſ. medicationis egritudinũ. & quãdo nõ est diuersitas in aliquo quo fiat iuuamentũ in medicatõe egritudinũ: tũc prolõgatio sermonis in eo est superflua. oportet ergo properemus ad sermones i qb⁹ docet hippo. res qb⁹ fit iuuamẽtum in medicatiõe egritudinũ. 4

IN quo tamẽ nõ solũ eos nõ laudo: uerum etiam quia medicine p pauca numero atq̃z uulgaria: ptẽrq̃z in acutis passionibus exercuerũt: ut catarticũ & seꝫ tpib⁹ suis.

ET non propter hoc tñ nõ laudo eos: sed quoniã ipi etiã non utuntur sanatõis specieb⁹: nisi quarũ numerus est paucus. Quod ẽ: quia plurimũ quod inuenerũt de sanatione preter sanationem egritudinũ acutarũ: non est nisi dare in potu medicinas solutiuas: & aquã casei: & lac in horis suis.

DIcit q̃ ipsi vsi sunt specieb⁹ sanatõis que sanitatem acquirere faciũt rebus paucis: quarum numerus est paucus: exceptis illis quibus vsi sunt in egritudinib⁹ acutis. Innuit ergo ad hoc q̃ ipsi in eis dixerũt species sanatõis multas: & per vitã meã iuro ipi fecerũt illud. verũtñ illud quo vsi sunt in egritudinibus chronicis vere etiã nõ ꝓplet apud eos: nisi p potũ medicinarũ solutiuarũ: & aq̃ casei: q̃ bibit in horis suis. 5

SEd posteriores eorũ corrigentes dicta medicinali uie qõdã secũdũ l sagaci⁹ & egrotãti familiari⁹ reliqrũt

ILli autẽ q̃ post eos uenerũt post q̃z redierunt et rectificauerũt qõ scripserãt illi: scpserunt res siliores uie medicine ex reb⁹ q̃ſ unicuiq̃z infirmorũ approximare oportet.

DIcit in libro qui scptus est secũdo post librũ qui ante ipm scptus est: qui est rectificatus magis: quoniã est intẽtio libri secũdi & intẽtio libri qui edit⁹ ẽ ante ipm eadẽ: & sunt plures dictiones ei⁹ ille dictiones eedẽ. verũtamẽ minuit ex eo aliquid post aliqd ex rebus positis in illo libro pmo: & addunt res in eo q̃ nõ sunt in illo: & mutant in eo res ab eo quod est in illo. Et illi⁹ exemplũ est: si volueris vt certificet tibi liber aculis secũdus: qui nominat⁹ est autolokis: rectificat⁹ post libꝫ quẽ scripsit ante eum. Scõm ergo hunc modũ & inuenimus illos de assidis: quoniã medici illi⁹ regionis posuerunt sentẽtias alias post illas sentẽtias precedẽtes: quarum quedã sunt ille sentẽtie pme eedem: & minuerũt ex eis res: & addiderũt in eis res: & mutauerũt in eis res. Dicit ergo hippo. in libro secũdo: q̃ ꝓpositio ei⁹ est similior vie medicine q̃z libri pmi. 6

SEd antiqui prorsus de dieta leuia uiribusq̃z carentia inutiliter ediderũt: eo q̃ multa diminute prescripseruũt: prorsus ꝯ dieta nihil utile tradiderunt.

ET cum hoc iterum antiqui non scripserunt de regimine aliqd cui sit quãtitas.

NOmen regimis cadit super medicatiõem que fit per medicatões in quarũ vsu cucurrit cõsuetudo: sicut pforatio & cauteriũ: & reliqua q̃ operant per manũ nominãtur operatio manus: & nominat pars secũda per dietã: & nominat pars tertia cũ istis duabus ex partib⁹ medicine medicatio. & manifestũ quidem est q̃ complemẽtum huius partis fit per vsum medicinarum. Hippocrates ergo redarguit medicos qui fuerunt ante ipsum: quia nõ scripserũt in regimine aliquid cui sit quãtitas: & non dixit hunc sermonẽ nisi quoniaz ipsi non scripserũt in regimine sententiã penit⁹. quod ẽ: quia ipsi scripserũt in eo aliqua: sed non scripserũt in eo aliquid cui sit quãtitas de qua curet. Et hipp. qdẽ ondz in sequẽtib⁹ de sanatõe cui ẽ q̃ritas: q̃ medicatio ẽ. 7

IHNde leuia uiribusq̃z carẽtia inutiliter ediderũt: nõ tñ in hoc erraverũt: qm̃ ipam uel ipoꝫ ptiũ uel ptẽ uariorũ morboꝫ eorũq̃z multiplicitatez ignorarẽt.

MAltitudinem autem diuersitatis cuiusq̃z egritudinuz & multitudinem diuisionuz eius non ignorauit aliquis eorum.

NOn ipsi non ignorauerũt tñ multitudinẽ spẽꝫ egritudinũ: sed ipsi scpserunt in eis etiã plus q̃z oportuit: sicut ondã in sequẽtib⁹. 8

SEd potius numerum palam tradere conantes nõ inuenerũt: aut quoniam fortasse difficile comprehendi: siquidem ex altissimis inuestigandũ sit: aut quia non alius morbus ab alio utcunq̃z differre uidetur: nec idem esse sentiuntur: nisi eodem nomine uocitentur.

QUam autez ipi in numero spēz cuiusqz egritudinū sermonē ponere noluerit: nō inuenerūt in eo qō scripserūt inde. Quod est: qm̄ fortasse nō fit facile comphēdere numez eaz si est significatio significās sup egritudies: ita ut unaqqz eaz diuersa a sua cōpare sit in aliqua rez. putat enī q illa egritudo nō est ipa egritudo alia eadē nisi sit nomē eī nomē illī egritudinis eiusdē.

IAm dixi paulo ante: q medici qui sunt de illis de assidis scpserūt a pincipio eī q scpserūt de accidētib pl q oportet. qō est: qz dixerūt q egritudines q fiūt a cholera sunt septē: z postq paululū ꝓcesserūt scpserūt itez: q egritudines vesicē sunt xij. deinde scpserūt post illud etiā: z egritudines renū sunt q̄ttuor. z scpserūt post illud itez: z egritudines distillatiōis vrine facte ex vesica sunt q̄ttuor. deinde scpserūt post illō etiā: z spēs spasmi sunt q̄ttuor. deinde secuti sunt z scpserūt post illud etiā: spēs icterīcie sunt q̄ttuor. z scpserūt post illud etiā: z cause vel spēs ptisis sunt tres. qō est: qm̄ ipsi considerauerūt in diuersitate accītiū q mutāt a causis multis: z dimiserūt intēdere expōem egritudinū: z nō considerauerūt in eis: sicut ē illud qō fecit hippo. i inuētōe eaz Ipe. n. vsus est illo canone: quo solo possibile ē inuēire numez egritudinū. Ego aūt iā ondi illū canonē in pn̄o libri mei q est in via de ingenio sanitat. Et narraui iteruz rem ex eo paruā in libro meo de elemēt: fm siniaz hipp. z inuenit ibi tractat quē cōposui fmone breui abbreuiato: qui est in spēbus egritudinū: nūc aūt illud ad qō oz nos intēdere est discutio fmonis hippo. qm̄ intētio expositōis nō est nisi in hoc. qō est: qm̄ qm̄ conat expositor cōstituere demōstrātōem sup illud qō dicit in expōe sua q exponit libū: prolōgat apud hoies eē ptiū sanatiōis sanātis egritudines q fit iuuamētū in medicatōe egritudinū interficiētiū. Dec est ergo summa fmonis hippo. cui pmisim rememoratōem: res aūt pticulares q ex eo intelligūt nos narrabim eas. 9

SI ergo qm̄ epidimie ul epidimial morbi q̄litas aut q̄zitas: aut uniuersal mortalis ē: sz ipi morbi uarij et inequales sunt: z afficiūt plerūqz plurimos ut dixim z interimūt.

EAT quādo nō est dispositio egritudinis alguefed dispositio egritudinis mortalis cōmunis: sz sūt egritudines diuerse z ꝓpique: accidit plurib hōib ex rebus quas pmisim z narrauimus ut moriant.

SIgnificauit hippo. p sermonē suū istū: q ex egritudib est egritudo q cōicat multis hoib in hora vna. z qm egritudies sūt pnecabiles: noiatur egritudo illa mortalis. z qm sunt faciles: noiat noie alio qō ipsaz significat. Noiatur itaqz egritudo alguefed: ita vt sit egritudo alguefed b egritudo q multiplicat in hora vna in regiōe vna: z sit mortalis ipsa egritudo alguefed pnecabilis. Et hoc etiā est genus aliud ex generib egritudinū cōicans multis: z noiat egritudo diuersa: z ꝓpe coraz oibus ist egritudinib sūt ille q accīt ex regiōe: z leduntē p eas hoies fm modos diuersos multos: z nō est eaz gnātio cōis. Qō aūt rectū est vt sit: hippo. significās p fmonē suū: sed sūt egritudies diuerse z ꝓpinq. qō est: qm̄ necriuz ē vt dicat ōniuz b fmonis in eis. s. nō ꝓpinq sed sil ee. sed iudiciū in egritudib regionalib: z egritudinib alguefedet pniciosis: nō est nisi p assimilationē eaz: Qō ergo necriuz ē in illo est vna duaz rez: aut vt dicat q certior descriptionū est descriptio in qua est: sed sunt egritudines diuerse non ꝓpinque: Aut vt a fmone eī ꝓpinque: non oporteat itelligi q quedā sunt ꝓpinque q buscdā: sed egritudies que sūt ante eas. s. egritudines de q ruz euentu cucurrit cōsuetudo: nam egritudines alguefed: z egritudines pnecabiles paz accidūt. de euentu aūt eaz q̄s hippo. diuersas noiauit cucurrit ōsuetudo: z sūt ille in qb ē sermo eī i hoc libro. In egritudinib aūt q nominant alguefed loquit in libro suo q nomiat epidimie. z loquit de egritudinib regionalib in libro suo de aere z aqua locis z nō singularit. In egritudine nomiata mortalis facit liberz ꝓpzium: qm narrauit in libzis suis qz est vna egritudinū alguefed. 10

SED et uulg peritū ab ipito hmōi cognoscētiū discernere nequeūt.

IUlgi aūt non cognoscūt meliorē a uilioze z pcioze, pculdubio in cognitōe haz egritudinū.

DIcit q vulgi non cognoscūt ꝓculdubio meliorem medicoz in cognitōe harum egritudinū ab alijs. Et manifestū est q sermo eī est in egritudinib acutis quas dixit paulo ante. 11

HAlia laudātes: z alia uitupantes.

EAT laudant z uitupant ꝓpzie spēs alias ex specieb sanatōis.

DIcit q vulgi ñ cognoscūt spēs medicatiōis: qb oz vti: z q̄s laudare oz. vez laus eoz z vituperatio nō ē ꝓpe nisi ex spēb alijs: z pp b dicim q laus z ipsoz vituperatio nō currūt fm ōsuetudinē. deinde hippo. p successionē hui fmonis postq narrauit demonstrationē sup fmonē suuz scripsit hūc sermonē. 12

QEloz z in his morbis corūqz medela ignorātia hac pz maxie quā dicturi sum significatōe. Expers nāqz toti medicinal scie ab his pitissim hui egritudis cā ablata putat. Que. n. medicina i eo iuuare uidet: ei noia sūt habilia. Qui ergo ea dignouerit: ptisanā uidelicz z sirupū: aquā quoqz mellis z huiusmōi: z illius a uulgo medicus habetur qui insipiens itidem ut sapiēs iudicare putatur.

EAT maior significationuz sup hoc quod uulgi ignorāt ualde esse harum egritudinū: et secundo medicatio

nem eaꝝ quõ oportet ut sit: est q̃ dico
⁊ ē q̃ de illo apud quē nõ ē scia medicie
putāt qa est sciēs medicinā ꝓpter has
egritudines. qõ ē: qa doctrina nominũ
spēꝝ sanatõis: de qb⁹ existimat q̃ sunt
rectiores habētib⁹ has egritudines est
facilis: qñ homo q scit hec noia. s. aq̃
kist hordei: ⁊ pot⁹ ille: ⁊ ille: ⁊ aq̃ mell:
estimāt de eo oēs uulgi qa ē medicus:
qum scit illud qõ narrat: ⁊ melior et ui
lior res una cadē.

Q Um sint medicine quib⁹ vt ik melior medicoꝝ ⁊
vilior eoꝝ vne ⁊ eedē fit, ꝓpter illud melior apõ
vulgũ nõ cognit⁹: qum ipsi nõ intelligāt diffe
rentiā inter illũ qui medicat cũ illis medicinis quib⁹ me
dicant egritudines in hoīs suis: ⁊ cũ q̃stitate q̃ ois: ⁊ ĩter
illũ qui facit illud ĩmēsurate. verũtñ hippo. postq̃ absci
dit in hoc loco ꝓpõnem secũdā prologi sui libri: incipit
de rebus quas intēdit ex sermone qui sequitur sermonē
suuz istum. 13

S Cripturũ itaqz me eē ea q̃ hacte
n⁹ ignorata fuerũt necessariũ du
co: quoꝝ itaqz doctrina excellētissima
ē in his q̃cũqz iuuamē ul' lesionē sũt pa
ritura. Id aũt qõ ignorat a medicis ē
cur medicoꝝ ꝑs totius uite sue nõ desi
stit dieb⁹ propinare in acutis passiõibus
ptisanā hordeaceā nõ colatā util' opa
ri confisi. Alij uero ut nec unũ hordei
granũ trãsglutiāt egri sũmope studēt.
Qõ si fieret ⁊ nõ colata eēt: maximum
credũt eē nocumētũ egroto. Alij autē
nec colatā nec nõ colatā dāt: quoꝝ rur
sus ꝑs nũq̃z nisi vij. die trãsacto. Alij
uero morbo deficiēte in die cretica.

Q Id est autē mihi qa ois ut scribam
oia de qb⁹ medici sciam nõ habēt
qum eoꝝ cognitio nobilis sit q̃ztitatis
⁊ magne scie: ⁊ oia q̃ faciũt iuuamētuz
magnũ: aut nocumentũ magnũ. Res
aũt de qb⁹ medici sciam nõ hñt sũt iste:
Que cã ē ꝓp quã fit q̃ qdaz medici mo
rant tempe uite sue toto dãtes in potu
infirmis in acutis egritudinibus ptisa
nã hordei nõ colatã. Et qñ faciũt illõ
existimāt q̃ medicatio eoꝝ ipis ē ꝓz re
ctitudinē. Et ex eis ē q̃ ꝓuertit studiuz
suũ totũ ad hoc ut nõ deglutiat ifirm⁹
granũ hordei unũ: qñ putat q̃ in illo ē
nocumētũ magnũ: ꝓz dat ipaz in potu
infirmo postq̃z colat eã. Et ex eis sunt
q̃ infirmo in potu nõ tribuũt: neqz pti
sanã hordei: neqz aquã eius. Et ex eis
sũt: qui nõ faciũt usqzquo trãseāt sup
infirmũ septē dies. Et ex eis sunt: qui
nõ faciũt illud usqzquo ꝓsũmat egritu
do ⁊ ueniat crisis.

P Utat de hac qõne quã dixit hippo. qz est q̃stio
dialectica. possibile. n. est medicari egritudines ꝓz
rectitudinē ꝓtē q̃ inq̃rat de h⁹mõi qõnib⁹. qõ
est: qz hippo. dicit q̃ rectitudo in medicatiõe egritudinũ
est medici ex cognitõe rex q̃s ois facē: nõ ex inq̃sitiõe cau
se ĩ diuersitate cadēte int' illos q̃ scripserũt spēs sanatõis
diuersas ĩ egritudib⁹ eisdē. Nec aũt q̃stio vere nõ est iu
uatiua valde tñ: imo ois vt ꝑmittat qõ de ea sup oēs res
sicut oñdaz qñ peccā in ꝓmõe meo. qõ est: qñ digni⁹ est
vt oñdaz in ꝑmis ĩ eis: qz necessaria ē inq̃sitio de ea: ⁊ q̃
liter ē rñsio in ea. q̃ aũt inq̃sitio de eo sit necria intelli
ge ex eo qõ dico. ⁊ ē: qz diuersitati q̃ cadit ĩter ꝑ⁹os nõ
inuenit instrumentũ manifestũ quo experiat. qõ est: qz
tu nõ inuenis instrumentũ manifestũ quo experiat ser
mo q̃ dic: q̃ mũd⁹ nõ ē generat⁹. neqz ꝓmo q̃ dicit: qa est
generat⁹. neqz ꝓmo q̃ dicit: qz est corruptibilis. ⁊ q̃ dicit:
qz nõ corrumpit. neqz ꝓmo ei⁹ qui dicit: qz nihil ē extra
ipm vltimũ vacuũ. ⁊ ꝓmo q̃ dicit: qz ē infinit⁹. neqz ꝓmo
qui dic: q̃ ē vn⁹ mund⁹. ⁊ ꝓmo q̃ dicit: qz sũt plures vno.
neqz q̃tus sit eoꝝ nũer⁹ si sunt plures vno. neqz etiã si sē
plures vno nõ cõprehendit eoꝝ numer⁹: neqz nũerant.
neqz est possibile vt vtat inq̃sitõe de illo significatõe ma
nifesta. Et sil' est dispõ multaꝝ aliaꝝ rex ex reb⁹ de q̃bus
inuenit qõ in philosophia. Ex eis. n. sũt res in q̃b⁹ nõ est
nobis possibile oīno iudicare indiciũ abscindēs. et ex eis
sunt res lõga indigētes inq̃sitiõe. Rex aũt quib⁹ iuuant
infirmi aut nocēt eis nõ est dispõ hec dispõ. quod est: qz
in inuentiõe eaꝝ non ē necriuz tp̃s longũ: ⁊ vir ꝑsci⁹. De
oib⁹ aũt reb⁹ q̃s existimāt q̃daz hoies se inuenisse: putat q̃
iudiciũ in eis est facile: qñ si inuerit qũ vtunt in ifirmis
tũc ois vt laudent ⁊ suscipiant. ⁊ si nocēt quz eaꝝ ē vsus:
tũc ois vt fugiant ab eis ⁊ eiciant. ⁊ si non nocēt aut iu
uant nocumēto aut iuuamēto qõ q̃stitatē bēat: tũc ois
vt putet de eis qz sũt ex reb⁹ que nõ faciũt aliq̃z haꝝ oua
rũ actionũ. veruntñ ois ite medicis vt elongent ab oī
qõ nocet nocumēto manifesto. Res aũt que nocēt aut
iuuant iuuamēto aut nocumēto ꝓuo non ē miꝝ si reti
neant oēs eas qui putāt de eis ĩ principio opiozz aliquā
In esse aũt rex int q̃s ē dria magna valde: ita vt laudēt
eas quidā hoies: ⁊ quidā eoꝝ vituperent eas: cadit admi
ratio ex eis q̃ laudēt res q̃ꝝ virt⁹ in nocumēto ē virt⁹ ma
gna valde. Et ex eis q̃ vituparant res quib⁹ in veritate fit iu
uamentũ manifestũ hec ē qõ de q̃ inq̃rit nũc hippo. ĩ fi
ne exēplorꝝ particulariũ: ⁊ iam dixit eā ite Arristrates:
⁊ rñsionez ĩ ea in tractu libri sui ꝑmo de febrib⁹: ⁊ icessit
in abbreuiatõe ꝓmonis ĩ eo ⁊ explanatõe via hippo. qõ
est: qz postq̃z narrauit ĩ libro suo quē dixim⁹ ante illos
qui ex medicis vtunt in febrienib⁹ ꝑio regimis quo ois
vti: ⁊ dixit illos q̃ cadere faciũt virtutes infirmoꝝ p ꝓhi
bitionē vehementē longam a cibis: ⁊ dixit Latonē me
dicũ qui cibabat infirmos carne: ⁊ potabat eos vino: se
cutus est illud hoc ꝓmone: ⁊ est ꝓmo eius cum dictione

sua fecerũt cadẽ multos ĩfirmos ĩ passiões valde magnas
⁊ si oĩuz febrientiũ euasio ab infirmitat.b⁹ suis: eẽt p b⁹ĩ
regimẽ in sanatõe euasio mala: remanerẽt illi q̃ exercẽt
medicinã fm hũc modũ nõ sanãtes aliqué infirmoꝝ.ve-
rũ qõ mag̃ simil⁹ est vt sit:est q⁹ in medicatõe oĩuz febri
entiuz nõ ꝓuenit vnũ ⁊ idẽ regimẽ. Oportet q̃ vt laudet
Arsistrates ⁊ oẽs qui inq̃sierũt de hac q̃stione ꝑter ipm
⁊ scripserũt rũsionẽ in ea.⁊ digni⁹ est etiã vt laudet q̃ fu-
it p̃m⁹ qui q̃siuit de ea.Et scias q⁹ non ẽ inq̃sitio de ea ⁊
rũsio ĩ illo ĩ egritudib⁹ acutis digniozq̃ ĩ reliq̃s egritudi-
nib⁹ remanẽtib⁹.qõ est:q⁹ inq̃sitio de ea est cõis cõicatis
oĩb⁹ egritudinib⁹:qũ diuersitas ĩ medicatõe nõ cadit ĩ-
ter medicos ĩ egritudinib⁹ acutis tũ: ꝫ in oĩb⁹ egritudib⁹
alijs: ⁊ pp hoc figit in vnoquoq̃ eoꝝ spacio lõgo tẽpis
fm regimẽ qõ viliuz ẽ ei qũ vidit q⁹ quidã homes iuuati sẽ
eo. De reliq̃s aũt remanẽtib⁹ praẽ eos quoꝝ nullus iuuat
est p regimẽ eoꝝ:ꝫ ipsi existimẽt sup infirmos q⁹ ipsi er-
rauerũt sup seipsos secreto. ⁊ fortitan etiã sicut dixit hip
po.in libro suo de algebra ĩ illis q̃ errant ĩ strictura ossiũ
qũ frangunt:⁊ accidit cũ fractura eoꝝ vuln⁹:⁊ ledũt in-
firmos p illaz cãm.qõ est:q⁹ hippo.dicit q⁹ ipsi nõ existi-
mãt q⁹ cã in illo nocumẽto sit ligatura: sed malicia for-
tune. Silr accit etiã simile huic ĩ egritudinib⁹ quaꝝ sana
tio fit p regimẽ. Esse aũt eius qõ ipse dixit ĩ hoc fmone
quẽ premisim⁹ ad exponendũ est manifestũ qũ legit hõ
bis cũ ant ter secũ:⁊ ponit mentẽ suã in eo.qõ est: q⁹ tu
inuenis hippo.fecisse ĩ exẽplo suo ꝑticulari fmonẽ cõez:
⁊ est fmo ꝺ quo ꝓsuetudo cucurrit plris ⁊ plurib⁹ opifi-
b⁹ artis dialectice:vt noient ipm etiã fmonẽ vniuersalẽ
Arasistrates enĩ dixit regimẽ qõ est fm finẽ ꝛrietatis ei
qõ oportet. Hippo.autẽ dimisit dicẽ regimẽ horribile: ⁊
dixit regimẽ mediũ.Qõ est:q⁹ fames q̃ est ĩ vltimo: ⁊ re-
pletio transiẽs equalitatẽ quã fecit Cato:sũt in veritate
horribiles. Ꝫ propiqui⁹ his duob⁹ ad equalitatẽ ẽ regi-
mẽ qõ narrauit hippo.q⁹ q̃ regit p euz ipm ĩ egritudib⁹
acutis:ẽ ex medicis cui ẽ magnitudo ⁊ nobilitas. qõ est:
q⁹ ex medicis est q̃ cibat infirmos ptisana hordei.⁊ ex eis
est q̃ potat eos aq̃ ei⁹ tũ. ⁊ ex eis est q̃ nõ potat eos hac:
etiã vsq̃quo veniat crisis eis:⁊ regit infirmũ in hora q̃ est
inẽ initiũ egritudis ⁊ inter crisim cũ eo qõ bibit tũ:sicut
aqua ⁊ aq̃ mellis.⁊ si indiget in q̃busdã horis vtunt̃ siru
po acetoso. Lã aũt diuersitatis inter eos est fm q⁹ dixit
hippo. Hippo.n.narrauit illud ĩ sequẽtib⁹. Jam aũt di-
xi⁹ q⁹ Arsistrates dixit illõ:⁊ innuit in tractatu p̃mo libri
sui ĩ febrib⁹:⁊ est q⁹ q̃daz homes indigẽt aqua hordei tũ.
⁊ q̃dam eoꝝ indigẽt cũ illo etiã ptisana ipsa. ⁊ q̃daz eoꝝ
nõ indigẽt aliquo eoꝝ: ꝫ sufficit eis vt ꝓsuent se cum eo
qõ bibit tũ vsq̃ ad horã crisis ⁊ iuuant̃ p id.Et hippo. q̃-
dem fm q⁹ narrat ĩ sequẽtib⁹ ex infirmis est q̃ indiget pti
sana hordei:⁊ qui ĩdiget aqua ei⁹ tũ: ⁊ q̃ non ĩdiget ali-
qua earum. 14

ADhec uero:aut interrogati:aut
nõ iterrogati: nec quicq̃z idoneũ
rũdere solẽt.

ET pl⁹ illo q nõ ẽ de ꝓsuetudine me
dicorũ ut ingrãt de hmõi qõnib⁹
⁊ põt eẽ ut nõ inueniat̃ apud eos rũsio
⁊ si interrogẽt̃ de eis etiã.

MAnifestũ ẽ oñsione plana bona ex hoc sermone
q⁹ hippo.fuit p̃m⁹ q̃ q̃siuit de hac qõne: ⁊ rũdit
de ea.Dixit.n.qõ ẽ:q⁹ medici nõ ꝓsueuerũt ĩter
rogare de hmõi qõnib⁹:⁊ si interrogãt eos q̃dã homies
de eis:aut qum querũt nõ ẽ eis possibile inuenire respo-
sionẽ in eis. 15

QVe res itaqz iã demũ ita ad hoc
deducta est ut etiã uulgo liqdissi
me clarere uideat̃: ⁊ medicine ars oio
ars esse nõ uideat̃.

QVãuis sit appropatũ huic arti to
ti ut uitupẽt eã uulgi uitupatione
magna donec ipi nõ existimẽt omnino
q⁹ ars medicine sit inuẽta.

IN hoc sermone itez iueniẽt hippo.narrasse p ex
empluz ꝑticulare res ex reb⁹ vniuersalib⁹. In p̃-
mis q̃dẽ nãm ex diuersitate q̃ ẽ ĩter illos q̃ exer-
cẽt aliquã artiũ q̃cũq̃z fuerit:dubitat hõ nẽcio ita q⁹ fac
eũ hesitare:q⁹ nõ ẽ eis scia de ipa: et fmo q̃dẽ:naz cõuo-
niẽtia eorũ in ea ẽ significatio magna sup sciam eoꝝ. et
hec q̃dẽ ẽ res cũ q̃ oñdit̃ adiutoriũ demõstratõis geome
tricis.qõ ẽ: q⁹ demõstratões iste nõ sufficiũt sapientib⁹
tũ:sed inuenim⁹ eas itez apõ vulgos ꝓbabiles vel famo
sas cũ certitudie.inde ẽ q⁹ ipsi dicũt in eo q̃ vtit̃ demon-
stratõib⁹ geometricis q⁹ declarauit rem manifestã in q̃
nõ est diuersitas.Et hippo. quidẽ narrauit fmonẽ ĩ hac
diuersitate ĩ orõne que seq̃tur hũc fmonẽ. 16

QVm ergo hui⁹ dissentiõis magni
tudo de acutis passiõib⁹ inter cu
ratores consq̃z increuerit:ut quod uni
egrotãti tanq̃z profecturũ alicui altrei
uideat̃ nociuũ: sic ars medicine in diui
nationis uanitatẽ redacta est. Qui.n.
diuinatões exercẽt ut auspices quidaz
quas quidẽ aues in sinistrã partẽ uola
re uiderũt: malũ. quas uero in dextrã:
bonũ p̃sagiũ ꝑtẽdere iudicãt. Silr au
tẽ ⁊ aurusp̃ices hic hoc: ille uero huic
cõtrariuz uidet.

QVm ergo quantitas diuersitatis
inter medicantes in egritudinib⁹
acutis ꝓseq̃t̃ hãc summã: ita q⁹ illõ qõ
appropinq̃t alicui infirmorũ q̃dã corũ
qũ estimat q⁹ illõ ẽ iuuam̃tũ ualde: esti
mat sup illõ ali⁹ q⁹ ẽ malũ tũ: ⁊ ꝫ hoc
dr̃ in arte medicine:q⁹ ẽ sillis diuinatõi
nã qui utit̃ diuinatiõe dicit in aue una:
qa quãdo uolat sinistre: tũc illõ signuz
malum est.⁊ quãdo uolat dextre: tũc
illud signũ est bonũ.⁊ similiter inueniẽt
etiã simile huic in arte que cõsideratur
in uictimis:in reb⁹ in quib⁹ aspiciũt:et
ex diuinis sunt quidã qui uidẽt contra
riũ harũ siniaꝝ.

Vult ꝑ diuinatōem artē augurādi: ſ ꝑ ꝓſiderationē ī victimis vult artē quā plēs boies noiant hoc noie. ſ. ſpeculatio in victimis: ⁊ ē illa etiam quā reliqui antiq̄ hoc noiant noie, quod ē: q̄a ſciētes eā poſtq̄ aſpiciūt in victimis: procedūt etiā ⁊ iudicāt ex eis ſucceſſiōes. Nomē aūt victimarū cadit ſup ſacrificia: que offerūt deo glorioſo ⁊ ſublimi ex aīalib⁹ venerādo ⁊ magnificādo eū: ⁊ ſunt illa in quib⁹ ꝓſiderātes ꝓcedūt ⁊ iudicāt ex eis poſtq̄ aſpiciūt in viſceribꝰ eorū. Illi aūt q̄ diuināt ꝑ volatū auiū noiant auctores augurādi: ⁊ ſūt illi quos hippo. in hoc loco noiauit diuinos: q̄ quī nomē diuini ⁊ diuinatōis cadat ſup oēs artes ī quibꝰ fit ꝓceſſio ⁊ indicāt ſucceſſiōes. q̄ō eſt: q̄a diuini noiant ſpeculātes in victimis: ⁊ auctores augurij: ⁊ illi qui ꝓſiderāt in natiuitatib⁹: ⁊ illi qui iudicāt ſucceſſiōes ꝑ ſigna in q̄bus cōſiderāt. ⁊ cū iſtis etiā ſunt illi qui ꝓpherāt: ⁊ illi qui diuinant ꝑ res diuinas. Et ex hōib⁹ ſunt q̄ noiant hoc nomine illos etiā quos noiauit poeta interptes ſomniorū. ve rūtamē manifeſtuz eſt q̄ hippo. noīat hoc noie. ſ. diuini auctores augurādi trīn: ſicut fecit vtificatoz. q̄ō ē: q̄a verſificator dicit etiā in locis multis verſuū ſuorū: q̄ ars augurandi ꝓcedit ⁊ ſcit quod eſt futurū: ⁊ dixit in ꝓncipio ſue poetrie hūc ſermonē: Sed venite ⁊ interrogem⁹ quoſdaz diuinos aut alkeum⁹: ⁊ ſignificat ꝑ ſermonē ſuū: alkeumus: illū qui aſpicit in victimis aut interptat ſomnia. q̄ō eſt: q̄ ſomnia ſunt a deo bñdicto ⁊ ſublimi. Verū manifeſtū eſt: q̄a ſignificat ꝑ diuinos illos qui diuināt ꝑ volatum. quod eſt: quia nō eſt poſſibile vt dimittat ex quātitate augurij: ⁊ ipſe iam dixit illud in alio loco ſuorū verſuū in reb⁹ nobilis quātitat. quod eſt: quia vtit arte que ꝓſiderat in aūib⁹: ⁊ ipa noīat ꝓpe ars augurādi. ⁊ pōt eſſe q̄ ego ꝓlongaui in ſermone in ſilitudinē diuinationis pl⁹ q̄ oportuit. ſed hora ē mihi iam vt redeā ad intentionē hippo. in ſermone ſuo ⁊ ē iſte: Quia inter illoſ qui vtunt arte augurādi pl⁹ diuerſitat nō cadit q̄ inē medicos in plurib⁹ reb⁹ ꝓticularib⁹. Inde ē q̄ ego vidi ī q̄bus dam horis quoſdā ex auctorib⁹ augurādi diuerſificatos fuiſſe in eſſe auiū: quas noīat hippo. ī hoc loco dextras ⁊ ſiniſtras. Et erat vn⁹ augurū arabs: ⁊ alter grec⁹ de ēra aſie. Dixit ergo arabs: q̄ auis volans dextre: ſignificat ſalutē mulierū ex infirmitatib⁹ ſuis: ⁊ volās ſiniſtre: ſignificat euaſionē virorū. Augur vero qui erat de illis de aſia dixit: q̄ auis volās dextre facit neceſſariū in queſtiōe de euaſiōe virorū: q̄ ipſi euadūt ab infirmitatib⁹ ſuis: ſed volans ſiniſtre facit neceſſariū in queſtōe de illo lrām negatōis: ⁊ ē nō. Interrogaui ergo vtroſq̄ an videāt q̄ ꝗ virt⁹ ſit auis ſiniſtre aut dextre quicūq̄ volat⁹ ſit ꝑter q̄ videāt q̄ inter hoc vt auis volet volatu eleuato valde: ⁊ inter hoc vt volet ꝓpe terrā: aut inter hec duo. Et ſi ē inē hec duo alia: an inter ꝓpiquū alto ⁊ ꝓpinquū inferiori: aut medio ſit differētia. Et ſilr etiā iterrogaui eos de aue volāte ꝓpique aut longique in volatu ſuo: an apud eos ſit inē illud dzia. Arabs aūt ex eis dixit: q̄ nō ē dzia iter aliquod horū: quicūq̄ volat⁹ ſit: ſiue ſit longiqu⁹ in altitudine: aut lōgitudine: aut latitudine. Grec⁹ vo diſtinxit ⁊ dixit eſſe dziam inter illud: ⁊ dixit q̄ auctores augurādi ſcp̄ſerūt q̄ō dr ī aue que volat dextre aut ſiniſtre poſtq̄ nō elōgat in volatu ſuo: ſ ē in illo ſm equalitatē. deinde dixit: Et vt⁹ auis equalis in volatu ſuo in lōgitudine ⁊ ꝓpiquitate eſt ſm cōtrariū vtutis ineq̄lis. deinde dixit: q̄ teſtificātia ei ſup illud ſunt libri potis auguris: ⁊ ſiſius: ⁊ gerimō: ⁊ artimidrīſ: qui noīat foca: ⁊ alij eorū ex famoſis auctorū augurādi. Sciui q̄ ex ꝗ q̄ apud augurē arabi cū nō ē diſcretio: ſ de greco ſciui q̄ apud eū ē diſcretio: ⁊ q̄ ē prudēs in arte ſua. q̄ō eſt: q̄ diuerſitas in arte cuius ſcia expit expimēto fit ꝑ diſcretōem ſciarū eius: ⁊ dimiſſionē diſcretōis ei⁹. Et q̄n ego iā ꝓceſſi ⁊ ſciui illō ex hippo. iudicaui illi auguri greco q̄ iudiciū ei⁹ in volatu auiū ē magiſtile vie art. poſtq̄ q̄ addidit nobis etiā cū ꝗ teſtimonia famoſorū ex auctorib⁹ augurādi credim⁹ pl⁹ ſmoni ei⁹. Poſtq̄ vero erexit etiā ille arabs teſtimonia multa ſup certitudinē ei⁹ q̄ō ꝓmiſit ⁊ iudicauit infirmis enūciaui ei cām in certitudine iudicij ſui cē ſm plīmuz. ⁊ eſt: q̄ ſi auis eq̄lis ī volatu ſuo ī lōgitudīe ⁊ ꝓpinq̄tate īdicat ſalutē virorū: ⁊ auis cui⁹ volat⁹ ē ineq̄lis in lōgitudine ⁊ ꝓpiquitate īdicat ſalutē mulierū: ⁊ aues q̄rū volatus ī lōgitudīe ⁊ ꝓpiquitate ē ineq̄lis ſunt multe valde: ⁊ illa cui⁹ volat⁹ in illo ē eq̄lis ē vna trīn: tūc nēcio certificat iudiciū ei⁹ in mltis hōib⁹: ⁊ nō vtificat ī pauc. augur vo grec⁹ addidit nobis itē diſtictōes alias: ſm q̄s oz vt auis dextra q̄uis eq̄lis ſit ei⁹ volat⁹ in ꝓpiquitate ⁊ lōgitudine ſignificet ī q̄bus dā horis ſalutē infirmi: ⁊ ī q̄bus dā eārū ipſi⁹ pditōem. q̄ō ē: q̄ ipe dixit: ī molli: ⁊ cui⁹ ars eſt ars mulierū ſic carmiatio lane q̄ ſal⁹ eorū fit ꝑ ſile illi⁹ quo fit ſal⁹ mulier: ⁊ oſidit ide etiā q̄ meliores auctores augurādi ſcp̄ſerūt illud ī libris ſuis. ⁊ addidit nobis itē cū hoc diſtictōes alias oſidētes q̄ illi arabi nō erat ſcia de aliquo eorū. Et ego q̄dē non dixi hūc ſmonē niſi ꝓpē ſmonē hippo. q̄ ſedet hūc ſmonē: q̄ nō expoſuit ipm alia q̄a ſm q̄ oportuit: neq̄ ſmonē quē dixit etiā aī ipz: vbi dixit: ⁊ pl⁹ illo: q̄ nō ē de cōſuetudīe medicorū vt inq̄rāt de hmōi q̄ōib⁹: ⁊ ē poſſibile vt nō inueniat rīſio in illis ⁊ſi iterrogēt de eis etiā. q̄ō ē: q̄ hippo. quz oſidit exēplū rei ī q̄b⁹ cadit diuerſitas ſm hūc modū itellexerūt q̄dazhoies ſmonē ei⁹ illū nō recte de ptiſana hordei trīn. ⁊ intellexerūt eū q̄dā alij meli⁹ q̄ iſti parū de regimīe egritudinū acutarū. ⁊ itellexerūt ipm q̄dā de oī medicatiōe abſolute. fuit q̄ itellect⁹ iſtorū melior itellectu oīm q̄ ꝓceſſerūt eos: vez iſti nōdū itellexerūt ī itellectu ꝓpleto. q̄ō ē: cā quā inq̄rit hippo. ſic dixit ē ī oī diuerſitate q̄ cadit in oīb⁹ artib⁹ q̄s expimēto poſſibile ē expiri: ⁊ ſcit ſcia certa manifeſta: q̄ ē ꝗ ſicut narraui ex ſmone qui hūc ſequit ſermonē. 17

Quoz uidelz oiuz adeo intēdit ſtudiū ut ifirmo ſanitatē ſano uero craſyz ⁊ honeſtatē cū hūana uolūtate lucrēt.

Quod eſt: q̄ ſollicitudo eorū in oibus infirmis eſt magna in acquiſitōe ſanitatis: ⁊ ſanis in cautela: ⁊ eis q̄ ſtudēt acqrere famā uel formā bonā ī hōitate acqſitōis ſue ⁊ ī oī q̄ō uult hō.

Sermo iſte hippo. detegit errorē ei⁹ q̄ eſtimabat q̄ queſtio hippo. quā dixit in ſermone q̄ eſt aī ipm nō ē niſi in ptiſana hordei trīn: ⁊ qui exiſtimat q̄ ipa eſt in regimīe egritudinū acutarū: aut in oī regimine abſolute: ⁊ ſilr etiā ipe detegit errorē ei⁹ q̄ exiſtimat q̄ ei⁹ queſtio in omni eſt ſanatōe. Illorū quidē qui exiſtimāt q̄ ſermo eius eſt in ptiſana hordei trīn: aut in regimine acutarū egritudinū: aut in regimine oīm egritudinū ē in eo q̄ō ꝓmiſſum ē. Dicit ergo in hoc ſermone: ⁊ ē ſermo eius: Quod eſt: quia ſollicitudo eorū in omnib⁹ infirmis eſt magna in acquiſitōe ſanitatis. quod ē: quia omniū infirmorū ſanatio ab infirmitatib⁹ ſuis non eſt per regimē trīn: quoniā ex eis ſunt multi qui indigent ſanatōe ꝑ manū: aut medicatōe ꝑ medicinas. ⁊ pl⁹ illo ēt nō ē poſſibile vt ſit ſanatio ꝑ vſū ptiſane hordei trīn: neq̄

est possibile etiã vt sit sermo eius iste: in regimĩe acutarũ egritudinũ tñ: neq; in regimĩe oĩm egritudinũ absolute neq; in diuersitate que cadit in istis tñ: sed in omni diuersitate absolute que cadit in omni arte que expimẽto expiẽt. qõ ẽ: q̃a inuenit canonẽ vniuersalẽ coẽm in oĩb⁹ artib⁹: ⁊ in ipo ẽ expiẽtia rerũ pticulariũ. Et ex reb⁹ q̃dem pticularib⁹ ẽ ĩ qua cadit diuersitas, ppter ptisanã ordei. ⁊ sĩlr etiã ẽ diuersitas que cadit ppter regimẽ qõ nõ fit ĩ egritudib⁹ acutis tñ: ſz qõ ẽ etiã in egritudinib⁹ reliq̃s: ⁊ pl⁹ etiã illo diuersitas que cadit in omni sanatiõe: ⁊ pl⁹ hoc ⁊ cõmunior ẽ diuersitas que cadit in omni arte que fit in corpe: q̃ ꝗuis sit etiã, ppter corpa sanorũ. qõ ẽ: quia etiã isti indiget arte q̃ rectificet eos: ⁊ regat egritudines eorũ: nõ vt acq̃rat eis sanitatẽ tñ: ſz vt cõseruet sup eos sanitatẽ eorũ: ⁊ ẽ illa in qua dixit hippo. ⁊ sanis ĩ cautela. qõ ẽ: qr̃n ꝛseruatõe alicui⁹ ẽ necessaria cautela. Et dixit etiã hippo. p hãc inq̃sitõem fit inuamẽtũ in acquisitiõe forme bone. qõ ẽ: q: sicut in sanatõe egritudinũ necessaria ẽ inq̃sitio hec de qua inq̃rit nũc hippo. Sĩlr etiã est cautela sanor in cõseruatõe sanitatis eorũ: ⁊ studiũ ei⁹ q̃ sollicit⁹ ẽ acq̃rere formã bonã indiget illo. Oẽs ergo iste res ingrediũt in artẽ q̃ sollicita ẽ de eẽ corporũ. Qõ autẽ dixit hippo. post hũc sermonẽ: cõprehẽdit oẽs artes. qõ est: q̃a dixit: ⁊ omni qõ vult hõ, nã augur etiã ⁊ aruspex: ⁊ cãtor: ⁊ rhetor: ⁊ vniuersaliter oĩs artifex scit q̃ causa diuersitatis in arte ẽ res vna. ⁊ est vt sumat vnusquisq; eorũ rẽ pticularẽ: ⁊ ponat eã vniuersalẽ. Inde ẽ q: ego ñ sciui diuersitatẽ q̃ cecidit inter opifices augurãdi: ⁊ non iudicaui errorẽ eorũ: nisi pp sciazmeã de hoc. Et pp hoc dixi cãm auguris arabici ⁊ greci ante. qõ ẽ: q: rectificatio oĩs artis nõ ẽ nisi p discretõez rerũ pticulariũ a reb⁹ vniuersalib⁹. Qui.n. potẽs ẽ discernẽ res istas: ẽ melior artifex. Et sicut rectificatio artis fit p discretõem harũ rerũ sĩlr etiã ẽ iudiciũ in ea. qõ ẽ: q: opifex artiũ errat qñ põit qõ accit vni hõi vt trãseat sup oẽs hoĩes aut sup plures q̃ oporteat. Nã qõ nunq̃ accit alicui hoĩm nõ inuenit aliq̃s artificũ qui p mentẽ suã trãsire faciat: q: fit iuẽtũ. qõ ẽ: q: diuersitas vere nõ ẽ nisi vt sufficiat hõi q̃ illa res est sicut existimat: nõ vt defraudet ⁊ decipiat ⁊, pteruiat querẽdo victoriã: sicut fecerũt multi quorũdã hominũ in aliquo post aliquid: ita q̃ formauerũt ipm in seipso e diuerso: q̃ sit illud fm q̃ ẽ: ⁊ sicut illi q̃ dicũt: q: non declarat in aliqua duarũ dispõnũ: an nos sum⁹ vigilãtes an dormiẽtes: ⁊ intellect⁹ nostri sint firi: an iam pmixti sum⁹. Qõ si cõcesserit homo eis q̃ illud ẽ ver: dicunt q̃ nõ est manifestũ: que duarũ sniarũ sit verior in sermone suo: vigilãtes an dormiẽtes: ⁊ intellect⁹ nr̃i sani: an permixti. qõ est: q̃a tu nõ inuenis aliquẽ hoĩm q̃ dicat hũc sermonẽ apud quẽ fit opĩo cadẽt in aĩa sua: immo nõ dicit hmõi sermonẽ: nisi qñ intẽdit ad cõtradicẽdũ ⁊ resistẽdũ: ⁊ accidit simile huic etiã in arte medicine. qõ est: quia quidã presumũt ad hoc vt faciãt accidẽ in ea res pter q̃ verificẽt vel credãt. Et ex eis sunt quidã qui inueniũt res meliores reb⁹ que inuẽte sunt antiquit⁹: ⁊ nõ fecerũt illud nisi qñ intellexerũt accidẽs qõ accidit vulgis: qõ narrat hippo. dixit.n. q̃ ẽ: q: ipsi laudãt rẽ qñ ẽ extranea primitiua: pter q̃ intelligãt eã fm q̃ ipa ẽ magis iuuatiua q̃ res cõis de qua antiqt⁹ scit: q: ẽ iuuatiua. Et ex hõibus sunt q̃dã qui regũt infirmos ita vt sufficiat eis p illud qõ facit eis fiducia de electõe vel delectatõe illi⁹ regimĩs: et sciunt q̃ illud est deceptio ex eo ⁊ fraus. verũtñ ille qui affert illud sup eos est dilligẽs cẽsus ⁊ donũ. Quem ergo narraueri ex sermone in diuersitate: que nõ ẽ nisi p fmonẽ tñ: sicut diuersitas que cadit inter hmõi hoĩes: remanet vt diuersitas certa inuẽta nõ cadat: nisi qñ nõ discernit iudiciũ. verũ nõ abscidit p ipm: nisi aut sup pl⁹ q̃ oportet: aut sup totũ quem sit eẽ ei⁹ filẽ. In hoc ergo etiã oportet vt laudet iust⁹ hippo. in rememoratõe diuersitatis certe tñ: que accidit ei qui conat affirmare vere esse alicui⁹ artiũ qñ existimat illas res: ⁊ erigũt in aĩa ei⁹ alit q̃ oporteat: ⁊ nõ est illud ex eo p sermonẽ tñ querẽdo resistẽ cũ ingenio: aut cũ fraude, ppter quã decipiãt, ppter amorez doni: ⁊ pncipat⁹: ⁊ aggregatõis cẽtuũ. qõ ẽ: q: nõ inuenis aliquẽ ex illis qui intẽdũt vere expiri sniãs expimẽto recipe sniaz Catonis: ⁊ cibare illũ qui febrẽ hz acutã carnib⁹ assatis: ⁊ potare ipm vino: ⁊ cibare eos p sitiz donec fit q̃ in potu dat eis de aqua q̃titas vncie. Nã cui⁹ dispõ est in hoc regimine: feditas ei⁹ ⁊ insania ẽ in fine. Et hui⁹ vsus ẽ ad vnã duarũ rerũ: aut qñ q̃dã deceptores vsi sunt eo, ppter admiratiõem ei⁹ ⁊ ipsi⁹ saniositatẽ: aut qñ ipsi fuerũt in fine insanie: si estimauerũt q̃ ipsi vere ĩ inuẽtõe sua intenerũt rectũ. Qõ aũt scp̃sit hippo. Nõ rectificat: vt intẽdat p illud nisi intẽtiõem eius qui sollicitus est vere affirmare aliquã artiũ: qñ nõ attrahit nocumẽtũ malũ quãdo administrat aliter q̃ oportet. qõ est: quia in eo cui⁹ dispositio est hec dispositio: discretio iudicij expimẽti est difficilis: in reb⁹ aũt valde manifestis iudiciũ expimẽti est facile. at vero iudiciũ in diuersitate inter res inter quas est differẽtia parua: ⁊ inter illũ quẽ oportet nutrire a qua ptisane ordei ex egris: qui egritudinem habũt acutas: ⁊ quẽ oportz nutrire ptisana ipsa: ⁊ quẽ nõ oz nutrire aliquo horũ duorũ: sed regit potu aq̃ tñ: est res ꝛueniens itellectui hippocrat. 18

Ptisana uero ordeacea merito me iudice sup omne de grano factuz cibariũ in his acutis passiõib⁹ excellentissima habet: eiqz qui eã pmo ac precipuũ omnib⁹ alijs ptulit collaudãdo assentio'. Primũ quippe: qa utilis uiscosa est ⁊ lenis: iũcta quoqz ⁊ mollis nec nõ ⁊ lubrica tẽperatãqz hñs hũiditatẽ sitimqz extiguit: atqz si opus fuerit ablui facilius: nequaq̃z ptisana stiptica: ⁊ nõ ad tussim nec ad laborem furiosa: nec inflat in stomacho: nec acrescit: q̃ utraqz nimirũ in decoctiõe dũ in potestate haberet expleuit.

Ptisana igit ordei apud me recte electa est sup oẽs reliquos cibos: qui fiũt ex granis in istis egritudinibus ⁊ laudo illũ q̃ premisit eã: ⁊ elegit ipaz sup alia. qõ est: qñ in ipa est uiscositas cũ qua est lenitas: ⁊ cõtinuitas: ⁊ mollicies: ⁊ lubricitas: ⁊ humiditas eq̃lis ⁊ sedatio sitis: ⁊ uelocitas ablutiõis si illud necessariũ est etiã ex ea: neqz ẽ in ea stipticitas: neqz stimulatio mala: neqz inflãmat ⁊ acrescit i stõ: qñ iã iflatũ

fuit ⁊ acruit in decoctione in ultimo q̃ possibile fuit in ea inflari ⁊ acrescere.

Videt mihi q̃ illi qui posuerũt descriptiões hui⁹ libri aquã ptisane hordei nõ legerũt tñ nisi hũc sermonẽ: sicut illi qui posuerũt itẽ descriptiões eius in cõtradictiõe sentẽtiarũ ptinẽtiũ illis de assidis: nõ legerũt tñ nisi ꝓlogũ huius libri. qõ est: q̃ iam ostẽsum est ex ꝓpositiõe secũda sui ꝓlogi q̃ hippo. nõ intẽdit in sermõe suo ꝛtradicere medicis qui sũt ex illis de assidis. vẽr ipse non monuit nisi assiduationẽ in medicatiõe egritudinũ acutarũ. Sermo ãt ĩtius quẽ dixit post illud vsq̃ ad hunc locũ est ex ipa arte regẽte egritudines acutas: ⁊ nõ est inuamẽtum eius in illo tñ: imo cadit sup sermõe alio cõiore eo. Et ego q̃dem iam ostẽdi in expositõe mea qua exposui libũ hippo. de restauratiõe ⁊ dislocatiõe: ⁊ libũ eius de iũcturis: q̃ de ꝛsuetudine eius est vt vocat hoiem ⁊ faciat eum stare sup sermões qui cadũt sub sermonib⁹ alijs cõiorib⁹ eis: ⁊ doceat eum res vniuersales in illis rebus in quibus intẽdit ad sermonẽ: ⁊ ponat eos loco exẽploꝝ. qõ est: q̃ qñ efficit hanc opationẽ nõ elongat ab eo de quo inuestigare intendit: neq̃ est qõ docet hoiem ex rebus vniuersalib⁹ occultũ etiã. ⁊ sicut ipse ponit ꝓmonẽ suũ in ptisana hordei: ⁊ inq̃rit de causa diuersitatis que cadit in esse eius: ⁊ iudicio in ea: similiter etiã innuit in iudicio quo iudicat in toto illo regimĩe quo regit egritudines acutas. qõ est: q̃ diuersitas que cadit inter medicos in phlebotomia venarũ: ⁊ in mũdificatõe cũ medicinis. ⁊ similr etiã in emplastris: ⁊ vapoꝛatõe: ⁊ vsu suppositoriũ: ⁊ clysteris: ⁊ vsu vini: ⁊ hidromell: ⁊ balneatiõe in balneo non ẽ parua. Et hippo. q̃dẽ iam narrauit totũ illud in hoc suo libro in canone vno: ⁊ dixit illõ ante. ⁊ est simile q̃ auctores expientie qui separãt inter res particlares ⁊ inter res vniuersales cũ differẽtijs nõ sciũt illũ canonẽ: ⁊ de cõsuetudine eorũ est vt nominẽt res q̃b⁹ distinguũt inter rem cõem: ⁊ rem ꝓpam separatões non differẽtiã. Cõsiderem⁹ ergo nũc in sermõe hippo. In ptisana hordei. dixit eis: Mihi videt q̃ ptisanã hordei ꝛcte eligerẽt medici antiq̃tus sup reliquos cibos qui fiunt ex granis in egritudinib⁹ acutis: significãs per cibos qui fiunt ex granis cibos qui fũt ex eis. Et nomen quidẽ granorũ cadit sup fruũtũ: ⁊ hordeũ: ⁊ miliũ: ⁊ reliq̃ grana et sicut lens: ⁊ fabe: ⁊ lupinus: ⁊ panicũ: ⁊ mes. i. fascolus: ⁊ fenugrecũ: ⁊ orobũ: ⁊ triticũ paruũ: ⁊ cicer: ⁊ reliq̃ grana similia istis. Dẽs ergo cibi sũpti ex istis granis sunt mali apud vulgus: quoniã faciũt accidere velociter nocumẽtum magnũ: excepto pane ⁊ candarusorũ tñ. ipsi eis cibant ex eis vtrisq̃ hũites egritudines acutas. ⁊ adhuc duo tñ oportz tibi vt cõpares ptisanã hordei. qõ est: q̃ lens ⁊ miliũ ⁊ fenugrecũ nõ dant cibus infirmis in q̃busdã horis nisi loco medicine ꝓpẽ dolores quosdã qui sunt in ventre: nõ ꝓm q̃ ipa sint cibi qui cibẽt eos. Dicit ergo hippo. q̃ ptisana hordei recte eligit sup ꝛliquos cibos qui sunt ex granis. Et mãifestũ est q̃ eligit etiã sup candarusũ: ⁊ panẽ: ⁊ grana ex q̃bus fit decoctõ que noĩat tharais. qõ est: q̃ tu potes detegere errorẽ eorũ qui putãt q̃ cãdarusum nõdũ erat scitũ in dieb⁹ hippo. ⁊ paucitatẽ scientie eorũ de illo: ex hoc q̃ q̃dã antiquorũ eorũ qui cõposuerũt cantilenas que nominãtur comedie dixerũt candarusũ. Et hippo. dixit etiã ipm in libro suo de regimĩe. q̃ si dixeris q̃ ille liber nõ est hippo. tũc est aut Ruffini: aut Kaitis: aut Kilitis: aut Baston: aut quorũdã antiquorũ. Ipse enĩ ꝓportionat mltis. oẽs aũt isti quos dixi antiqui fuerũt: quorũ q̃dã fuerũt antiq̃tores hippo. ⁊ q̃dã in tẽpore q̃ fuerũt. Ille vo cui⁹ remẽoratões facio in hac hora est ex illis qui noĩat hoc noĩe. s. hippo. filius Euclidis: ⁊ est ille q̃ edidit hũc libũ. Sed Hidroda. s. hippo. fili⁹ Cradi tali: q̃busdã homib⁹ videt q̃ nunq̃ edidit libũ: ⁊ q̃busdã visũ est q̃ edidit duos libros tñ: ⁊ sunt liber algebra ⁊ liber de iũcturis. Causa aũt pp quã elegit ⁊ ꝓpõit ptisana hordei sup reliquos cibos q̃ fũt ex granis ẽ mãifesta ex ꝓmõe hippo. quoniã dixit in successiõe hui⁹ ꝓmõis. qõ est: q̃ oẽs hũitates inuẽtas in ea in medicatiõe egritudinũ acutarũ nõ inuẽim⁹ in aliquo reliquorũ ciborũ: ⁊ certifiat iudiciũ tuũ in illo: qñ facis trãsire p mẽtẽ tuã naturã egritudinũ acutarũ: ⁊ vtutẽ prisane hordei. qõ est: q̃ natura egritudinũ acutarũ fiẽ dixit hippo. añ: est illarũ in q̃bus febres fꝛ plimũ sũt sp assidue: ⁊ euẽt⁹ febris ẽ p alterationẽ caliditatis inate ad caliditatẽ igneã: fiẽ oñdit hippo. in locis alijs: ⁊ in hoc libro etiã in ꝓmõe suo. qõ est: q̃ ipa incipit a pectore: ⁊ ascẽdit flãma ei⁹ ad caput. ⁊ fit etiã inuẽim⁹ de ꝛsuetudine ei⁹ in tractatib⁹ epidimiarũ esse: vt noĩet febrẽ magnã noĩe ignis: ⁊ significat illõ apud ipꝛ: q̃ nõ est natura ei⁹ ex substãtia alia nisi substãtia ignis: nam si medici intẽtio nõ est nisi opponere ꝛtrariũ cõtrario: tũc ꝓpꝛ curatio oiuꝛ febriũ oportz vt fit regimẽ per infrigidationẽ ⁊ humectationẽ: tũc eiꝛ erit curatio oppositã nature fe. q̃ est calida ⁊ sicca. qõ est: q̃ ignis est cum hac dispõe. Et quoniã generatio febriũ acutarũ etiã fit pp putredinẽ humorũ: tũc nõ oꝛ vt sit solicitudo tua ad hoc vt vigeras ex eis illud in quo possibil est digestio: ⁊ euacues ex eis qõ iam adustũ est: ⁊ egressiuꝛ est ad hoc vt in eo fit possibil receptõ digõis solicitudo partua. Et si neĉe est itẽ ei qui bẽt febrẽ acutã: vt fit opatio cibi in corpore ipius in vltimo hũitatis: ⁊ illud nõ fit nisi q̃ñ cibus ẽ velocis digõis: velocis descẽsiõis ⁊ penetratiõis: tũc aggregant in hoc cibo oia que sũt necia. Audiam⁹ ergo nunc ꝓmonẽ hippo. in vtute ptisane hordei que fit. dixit enĩ q̃ est: quoniã in ipa est viscositas cũ qua est lenitas. Ei⁹ aũt qõ lene est dispõ est ꝛria dispõi asperi. asperitas vo est in omni acuto agrimõico: aut acetoso: aut stiptico. Res igitur acrimoniã hũites sunt oẽs res aspe: sicut orobus ⁊ fenugrecũ. Rex aũt acetosarũ remẽoratiões oportet nos dimittere pcter secaniabin tñ. Res aũt stiptice sunt: sicut pira ⁊ sorbe: ⁊ omne qõ est file eis. ⁊ ex granis: sicut lens: ⁊ que eis sũt filia. Videm⁹ ergo etiã q̃ ptisana hordei in natura est malicie rex asparũ: quoniã in ea cuꝛ viscositate sua sensibili est lenitas etiã. ⁊ viscositas ei⁹ est viscositas cõtinua: quoniã est similiũ partiũ ꝓpter cõtinuitatẽ suã. ⁊ illud q̃dẽ nõ inuẽitur in aliquo genere iuriũ. Et laudam⁹ ex ptisana hordei etiã cũ hac laude magna molliciẽ eius: qũ lene fit resistẽs aspitati ꝓm q̃ est in virtute sua: ⁊ sua infusiõe: ⁊ sapore non abomiabili: sicut panis qũ comedit purus solus ꝓter q̃ infũdat mltũ: quoniã quãtis infũdat etiã: tñ minuit a hũitate ptisane ordei. In ptisana eiꝛ hordei nõ est necia masticatio: fꝛ sorbitõ tñ: fiẽ illõ qõ bibit. Et in ipsa itẽ ẽ alia magna hũitas. s. lubricitas ipius: ⁊ ꝓpẽ aqua eius: nam ipa trãsit in incessu suo p pecus: ꝓter q̃ in ipo remaneat ex ea aliq̃d: fiẽ remãet ex rebus q̃ retinẽtur ⁊ adherẽt. ⁊ hec q̃dẽ est res que accidit oib⁹ reb⁹ viscos fꝛ plimuꝛ: excepta ptisana hordei. Inde est q̃ inuẽis sorbitiões factã ex tritico qõ noĩat candarusũ viscosaꝛ. verũtũ si est ei lubricitas. Ptisanã vo hordei inuẽis lubrificatiões facẽ pp illud q̃ in ipsa est de abstersiõe. Inde ẽ q̃ medici qñ volũt stomachũ abstergere ex humore viscoso q̃ in eo retinet vtunt vomitu cum aqua ptisane hordei: fiẽ faciũt illõ cũ hydromelle: fꝛ ⁊ terũt ipꝛ ferrariũ vl fabri errariũ etiã crudũ: ⁊ liniũt cuꝛ ipo facie vt abstergat per ipꝛ: ⁊ deleat ab ea malicia coloris q̃ est in cute. Per hãc ergo abstersiões q̃ est ĩ ea fit inuamẽtũ in

descēsiōe eiꝰ ⁊ penetratōe ipsiꝰ ad mēbra: ⁊ ꝓpe qñ necessaria ē penetratō cibi a latere cōcauo epatis ad latus eius gibbosiuz. qō est: qz oēs res q̄ generāt chimū grossiuz viscosū adherēt illic ⁊ retinēt. Et pp hoc fit q̄ triticū qō vocat candarusū nō solū nocet illi cuiꝰ hoc mēbra ē ifirmū: imo nocz etiaz illi cuiꝰ mēbra nō ē ifirmū ſz meatꝰ epatis eius nā sūt stricti. Nā cuiꝰ dispositō nā. i. nālit ē h̄ dispō: omnis res q̄ adherēt grossi chimi tenētur: ⁊ adherēt eis illic. ⁊ pp h̄ sētit apud penetratōz illaz rex cuiꝰ dispō ē h̄ dispositō grauedinē i hoc mēbro. Et cū h̄ etiā qū i visco sitate ptisane hordei ñ ē hūiditas supflua fit i aq̄ ⁊ hydromel: ⁊ sorbitio facta ex tritico qō nolat cādarusū ⁊ qō fit ex ouis cū spēbꝰ ꝯdiētibꝰ. qō ē: qz omnes iste res mollificāt stomachū ⁊ faciūt nauseā: ita q̄ sētit ifirmꝰ illā nauseā. In ptisana vo hordei. cū hūiditate sua ⁊ humectatione ē h̄: qz nō facit nauseā. Et itellige a me i h̄ loco fmonē meū: stomachus: q̄ currit ꝯsuetudo in intellectu eiꝰ ñ meri nñ ſz os stomachi etiā. nā qū est os stomachi ōbile mollificatū mozat qō ꝯmedit natās sup ipm spacio longo. Sz qñ ꝯsozat pp quosdā cibos ꝯfortatiuos ꝯueniēt stomacho: ⁊ expellit ab eo qō fiunt retētū i ipo ē quod accidit in ipo ꝯriū huic accidēti. qō ē: qz hūiditas supflua q̄ ē i ipo expellit ab eo statiz: ⁊ digerit illū cibū expulsiuz fm hāc dispōnē: sicut qō natat ex cibo sup os stomachi mozat idigestū: ⁊ neq̄ descēdit ⁊ egredit pēit. qō est: qz opatio huius mēbri non est nisi desideriuz: nō digestio. Qui aūt ex cibis est stiptic cū h̄ q̄ ipe ꝯsozat os stomachi: ⁊ agregat ipsū ⁊ rigiduz ipm facit exsiccat ipz etiā plq̄ mēsura eq̄l sit. Aq̄ ⁊ sorbitō facta ex tritico qō nolat cādarusū cū hūiditate sua faciūt accidē nauseā. In ptisana aūt hordei cū eo qō ē i ea de bonitatibꝰ rex humectātiū nō sūt nocumēta mala q̄ sūt in illis. Deinde hippo. dixit in ea pꝰ illō etiā q̄ ē sedatiua sitis: q̄ testificat ei iste fmo iuuamētuz magnuz valde in eo qō ex egritudinibus acutis ē adurens exsiccāt corp. Ptisana ergo hordei inuenit, in h̄ ca. plꝰ iuuatiua q̄z hydromel: q̄ius velocitas ablutōis de q̄ dicit pꝰ illō qz ē inuenta i ea ē ei sicut est hydromelli. Et si cōparaueris ptisanaz hordei hydromelli: inuenies eam meliozem ipso in egritudinibꝰ acutis. Ueruntñ ondā hoc qñ ꝓcedā in sermōe meo. Iā inest aūt mihi vt ꝯpleā fmōez i ptisana hordei. qō ē: qz hippo. dixit i ea: qz ē velocis ablutōis: ⁊ addidit ad hūc sermonē: si necessariū ē illō ex ea. Incessit q̄ in sermōe suo ad hoc: q̄ nos nō idigem i omnibꝰ egritudinibꝰ acut cibo velocis ablutōis. qō est: qz reliq̄ bōitates q̄s narraui de ptisana hordei sūt iuuatie i omni hora i oibꝰ egritudinibꝰ acutis. p velocitatē aūt ablutōis fit iuuamētuz qñ volumus lenire nāz qū cibos quos ifirmi suscipiūt tardat descēsus ⁊ exit. Non ē ergo velocitas ablutōis res cuius dispositō fit ꝯraria dispōi febris: neq̄ sicut vna species medicatōis cōueient ei: sed ē sicut res rectificās qdā accidētia cōsequētia eaz. Deinde hippo. dixit pꝰ illō: Et nō ē in ea stipticitas: neq̄ stimulatio mala. Et māifestū qdē ē q̄ sermo eiꝰ iste est i viscositate ptisane hordei. qō ē: qz icipit loq̄ i ea cū h̄: ⁊ i puatōe eiꝰ a stipticitate ē iuuamētū fm plurimū. qō ē: qz tu nō inuenis aliquē q̄ vtat aliq̄ rex stipticaz misi pp accidēs q̄ faciat nauseā: aut apud influitatē lenitatis nature. qō ē: qz cibi stiptici agregāt corpora ⁊ strīgūt ea: ⁊ cogūt meatus cibi: aut q̄ penetrat in corpe: ad h̄ vt coartenē: ⁊ ꝓhibēt resolutōez que ocultat a sensu: ⁊ illud quo fit iuuamētuz i hoc ē vt sint meatus in aliquo mollificati ⁊ apti. Sermōis aūt eis itētō: Et nō est in eo stimulatō mala: ē qz nō facit accidere i hora digestōis sue aliq̄d stimulatōis. laus ergo eiꝰ est qui laudat ptisanā hordei: ⁊ h̄ ē nocumētū qō fit in pluribus aboz. qō est: qz q̄daz eoz faciūt accidere in ventre mordicatōez ⁊ q̄dam eoz inflāt: ⁊ quidā eoz sūt cōpositi ex ptibus ad inuicē resistētibꝰ. Inuēimꝰ eiz hec duo in lēte ⁊ caule. qō est: qz corpꝰ cuiuslq̄ horz duoz ē ex rebꝰ q̄ retinēt naturā aqua aūt qua coqūtur ē ex rebꝰ apitinis subtiliātibꝰ eaz: sicut accidit illis q̄ cibos bonos efficiūt cuz sale. qō est: qz bonū qō fit ex cibis fm hūc modū fit dissiliuz ptiū adinuicē resistētiū: qñ de aptitudine cibi est vt mozet ⁊ dissiliat fiat eiꝰ descēsio: ⁊ res q̄ cū eo ꝓmiscent festināt ad exitū velociter: ⁊ fit etiā ouū qō sumit cū sale: aut almuri: aut melle. In cibo eiz ex istis cōposito vtutes existūt cōtrarie: ⁊ similr oia iura: nisi parua ex eis. Et pp illō dixit hippo. in ꝓncipio fmōis sui: qū laudauit viscositatē ptisane hordei: q̄ ipa est ꝯtinua. ſz nō est possibile illud eē ita ꝓter q̄ totū fit filiū ptiū. nūc aūt scripsit cuz fmōe suo: si mlatō mala: ⁊ nō dixit absolute q̄ ptisana hordei nō habet stimulatiōez: imo addidit ad illū sermonē suū mala. qō est: qñ nō inuēis aliq̄ ex rebꝰ q̄ fit cōtraria digestiōi ciboz plus hac actiōe: ita q̄ oēs q̄ scripserūt de cibis dixerūt q̄ res ciboz diuersoz: ⁊ ꝓpe qui ex eis sūt cōpositi ex virtutibꝰ ꝯrarijs ē res nociua valde: qū ꝓhibeāt stomachū cōprehēdere cibū: ⁊ retinere donec digerat digestione aliq̄ cōpleta. Et nos q̄dem inuēimꝰ hoc etiā in exercitātibꝰ: ⁊ q̄ vtūtur lucta ſz semitā que oz. nā ipsi comedūt in mane in prādio suo panez tñ: ⁊ comedūt in vespe vel in cena sua carnē. Et si non eēt scia mea q̄ tu potes inuēire res istas ex libro nro de vtutibꝰ naturalibꝰ: loq̄rez in eis plus hoc fmone: nā si tu nō legeris in illo meo libro tūc studiū tuū in legēdo hūc libū est vanū. ⁊ pp hoc ego abscindo fmonē meū in stimulatōe: ⁊ sum ꝓueiens ad exponēdū aliud qō dixit hippo. vbi loq̄t de ptisana hordei: qz non inflat: neq̄ acrescit in stomacho. qō est: qz qū sciuit q̄ mlti boies vitupāt inflationē ptisane hordei: addidit in sermōe suo ⁊ dixit q̄ est: qz inflat ⁊ acrescit in decoctōe in vltimo: qō possibile est vt inflet ⁊ acrescat. Significauit ergo p fmonē suū hūc vitupatōez: qua vitupatur ptisana hordei: ⁊ enūciauit rñsiōez i ea: ⁊ narrauit de coctōez eiꝰ: ⁊ est fm q̄ ipe scripsit in decoctōe eiꝰ: etiaz in sequentibꝰ plus hoc. verūtñ mihi videt vt reiterē fmōez meū de ptisana hordei ſz illud. Dico q̄ q̄ si decoq̄s ptisanā hordei ōcoctōe valde bona: fecisti iam cibū nō inflatiuū. Sorbitionē aūt ex fabis factā: si trib coxeris diebꝰ: non est tibi possibile vt eius inflationē ab ea remoueas. qō est: qz inflatio eiꝰ iest ei ex substātia eiꝰ ꝓpa: nō ex diminutōe ōcoctōis eiꝰ: sicut ptisane hordei. Inde est q̄ tu inuēis de ꝯsuetudine eoz qui coqūt eam eē: neq̄ exēplū faciāt illud: ⁊ ꝓpe coci diuitū. Ipsi eiz ꝯterūt fabā crudā sup tabulā: deide calefaciūt eā post illud paululū: ⁊ mittūt eā dñis sitis nō decoctā decoctōe decēti. verūtñ ego loq̄r sic dixi in ōcoctōe ptisane hordei in seq̄ntibꝰ. Nūc vo postq̄ hippo. significauit vtutē ptisane hordei: sequit illō cū descriptōe vsus eiꝰ. Et ego suz veniēs iterz sup illō postq̄ ꝓcessero ⁊ tibi ānūciauero: q̄ ego ꝯfido q̄ cōplebo fmōez meū in cōparatōe iter ptisanā hordei: ⁊ hydromel: ⁊ reliq̄s res manētes in seq̄ntibus. 19

Q Uapropē qū eā in his morbis cōgruā dixeriz exhiberi: cauēdū est ut nec una die uenas exinanire pmittas sed absqz ulla inꝓpolatōe dare non desistas: nisi fortasse qñ potiōe uel clysteri fuerit necesse.

In Non ergo oz universalr ei q̄ utitur

ptisana hordei in his egritudinibus ut utatur euacuatione uenarum: neqz die una: sz utat ea: z nõ inepolet eã: nisi indigeat illo plus per potũ medicine: aut usum clysteris.

a AD hoc sermõe incipit hippo. soluere qõem quã inqrit. verũtñ non vtit illo nisi fmõe diminuto. occultat ergo fmo eius per hãc cãm: Conabor ergo enuciare p quã dispõez: ppe qũ dicit iste fmo: non est in eo occultatio: z iterabo qõem a principio sui. Et ipa quidẽ est fz hũc modũ: que est cã in diuersitate inter me dicos: ita vt qdã eoꝝ vtũtur in egritudinib⁹ acutis aqua hordei: z cũ ea fece ei⁹: z qdã eoꝝ aqua trñ: z qdã eoꝝ nõ vtũtur aliquo horꝝ duoꝝ vsquequo vẽiat crisis. Hec est g̃ questio. In rñsiõe aũt ei⁹ sile vt audias eam: Nam qdaz eoꝝ qui hãt egritudinẽ acutaz lediẽt aqua ptisane hordei plus: z qdã eoꝝ lediẽt ptisana ipa: z quosdã eoꝝ nõ lediẽt aliq̃ eaꝝ. vnũquẽqz g̃ inuẽim⁹ medicoꝝ festinare in affirmatiõe iudicij sup oẽs parietes egritudines acutas: pter q expiant illud in oib⁹ eis. Et ego qdẽ sum discernẽs inter esse istoꝝ infirmoꝝ: qui eoꝝ iuuant cũ ptisana hordei: z qui eoꝝ iuuant aqua eius trñ: z qui eoꝝ nõ indiget alio horꝝ duoꝝ. Dico g̃ qz indiget ipa ptisana hordei: qui hẽt egritudinẽ acutã: ex eis q nõ indiget medicatõe alia ante vsum ptisane: sicut phlebotomia: z solutõe vẽtris: z alijs eis filibus: neqz hẽt accis ex quo timet sup eũ pditio: aut ledat ipm. Aqua aũt ptisane hordei nõ nẽce ẽ vti eũ qui hẽt aliqõ istoꝝ ex quo timet sup eũ. z qñ oz nẽcio vt phlebotomes eũ: aut ipm soluas: aut sedes doloẽ ab eo quẽ hẽt: tũc non oz vt des ei aliqd ex ptisana hordei: neqz aqua ei⁹ donec facias cũ eo illud. Hoc enim est qõ oportuit hippo. pus scribere: deide incipe a reb⁹ pticularib⁹ in vnoquoqz: z loq in eis: si fuisz ei⁹ intẽtio exponẽ sermonẽ suuz. z qñ nõ fecit illõ occultat fmo ei⁹ nẽcio: ppẽea q pijcit ex eo ordo fz quẽ oportuit vt ordinaret. verũtñ nobis nẽciens est postq̃ seqmur vestigia sermonũ eius: vt addam⁹ vnũquẽqz horꝝ ad principia z radices: quoꝝ pmisim⁹ remẽorationẽ: z intẽdam⁹ in pmis ad exponẽdũ hũc fmonẽ quẽ pmisim⁹. z oz qdẽ vt audias sermonẽ meũ in illo: fm q ego interpto: fmonẽ ei⁹: z dico ipm sua dictiõe postq̃ addidero in eo quãdã additionẽ vt verificet z certificet. Dico g̃ qz nẽciet oñi infirmo qui vtit ptisana hordei in istis egritudinib⁹. Et ego qdẽ dicã post paululuz qui ifirmi indiget ptisana hordei vti vt nõ vtant vniuersaliter euacuatiõe venarꝝ: nisi idiguerit illo pp potũ medicine: aut vsum clysteris: tũc enim seq̃tur vsum ei⁹. Isti enim q̃tuis des eis ex ptisana hordei bis qñ indiges illo: tñ tu recte inuẽis in opatiõe tua q oz vt sit quãtitas quã das eis ex eis fm q̃titatẽ corpis. Ego qdez narrabo accñtia: in qbus qũ ꝓsideraueris: vteris in eis solutiõe vẽtris: aut minutiõe: aut vaporatõe: aut emplastro. Si g̃ in B fmõe pmisisset hippo. z dixisset illud: deide redisset post illõ ad vnãquãqz distictõez ei⁹: z exposuisset eas per ordinẽ: qui nẽcius erat nõ eẽt fmo ei⁹ occultus. Nũc aũt qũ ipe nõ intẽdat nisi narrare qõ accidit sp vonec remanet sermo eius per hãc cãm spacio lõgo similis fmõi clauso: tũc nẽcio occultat fmo ei⁹. Et tu scies certitudinẽ fmõis mei qñ inuẽies fmões ei⁹ pticlares expositos: z inuenies sermõis eius sũmã inordinatã occultaz ppter illam causam. 20

Si ergo eger bis i die sumere cibũ ꝓsueuit: bis z ptisanã da bis silr. q si semel: z semel pma die. postmoduz si poteris bis assuesce: si illuz repleri uideris necesse habere.

Qui autez ꝓsuetus est in die bis comedere: oz ut des ei ptisanaz hordei bis. z si ꝓsueuit comedere semel: oz ut des semel ei in die prima: z gradare ipm si est possibile: ita ut recipiat ex ipa bis: qũ uides qa indiget additiõe.

d Dicit qz oz vt cibent bis: qñ ꝓsuetudo in regimine eoꝝ cucurrit cũ illo. z qñ indiget sumẽ illõ bis: tũc oz vt des et ei illud bis. q si ꝓsuetudo cucurrit vt comedat semel: tũc icipe eis dare semel: deide pmutare ab illo paulatiz vsquequo cibes eos bis. nam sermo eius: Et gradare eum: nõ significat nisi hoc: z illõ est fm hũc modũ: z est vt des ei in pma vice totũ quo indiget in illa vice. qũqz in secũda fuerit vice: da ei ex eo q̃titatem paruã valde: deide adde in illo post paulatiz vsquequo equet cib⁹ in q̃titate. Dui⁹ fmõis certitudo nõdũ oñdi tur ei q legit hũc libũ: qñ hippo. nondũ significauit qui egri iuuãt p vsuz ptisane hordei. verũtñ ppẽea q pcessit z dixit q hippo. nõ voluit p B nisi regimẽ ei⁹ cui⁹ egritudo est egritudo trãquilla qeta. oñdaz eiz paz post q hippo. etiã voluit p illõ B. Hec ẽ g̃ intẽtio fmõis quẽ pmisim⁹ vt exponerem⁹ ipm. Nos vo hoies mltos inuẽim⁹ scripsisse eũ fm hũc modũ: s̃: z q ꝓsecut est comedere in die semel: oz vt des ei illõ in die pmo semel cũ gradatiõe. qõ si possibile est in istis etiaz vt des eis illõ bis: tũc da eis illud bis: si vides q indiget additiõe. verũtñ non intelligit ex B fmõe aliqd. qõ est: qz fmo ei⁹ in die pmo cũ gradatiõe non est possibile vt fit: qñ de aptitudine gradatiõis nõ est: nisi vt sit in eo qõ sumitur multotiẽs: nõ in eo de quo sumit sel: neqz in principio rei ẽt ab ipo die pmo. 21

i Itaqz pmo hoc mõ uel hui⁹ quãtitatis dandũ ẽ: qõ nec mltuz: nec paz fuerit: neqz grossuz: uel nimis subtile fuerit: ut uidelicz corpori ea q̃ non fuerint necessaria z ꝓsueta introducantur: nec uene nimiũ exinaniãtur.

e Et oportet ut detur infirmo in pncipio quãtitas nõ mlta neqz grossa: sed ut euẽiat corpori aliqd ppt ꝓsuetudinez: neqz supfluat in eo euacuatio uenarum.

Si ꝓsiderarz qõ dixit hippo. in B fmõe ille q estimabat: qz iplebat ifirmos: qñ ipe in oñi die cibabat ifirmos ptisana hordei: q nõ sũt fm aliqd erroris nõ igrarz seipm. qõ ẽ: qz ipe nõ pcepit vt in potu det infirmo de aqua ptisane hordei: nisi q̃titas q vẽiat corpi aliqd pp ꝓsuetudinẽ: z nõ supfluat in vacuitate venarꝝ. Si aũt ꝓsterent q q̃titatl q dat eis in potu õ aqua hordei in oñi die bis vsqz ad diẽ septimũ: z ẽ põd⁹ decẽ z octo aureoꝝ: in oi vice vt⁹ est mior mltũ q̃ cib⁹ quo ipi cibãt ifirmos in vice vna: tũc mihi videt q ipi abstinerẽt ab alienatiõe. i. iutili rephẽsiõe cõtra hippo. verũtñ ego oñdã h̃ post paululũ. Nũc ãt ego exponã fmõez hippo.

in ꝓncipio rei.qꝫ est: q; ipse nõ vult per sermonẽ suũ: in ꝓncipio rei: in ꝓncipio egritudinis:imo vult tibi vt intelligas ab eo ex sermõe suo:in ꝓncipio rei: intẽtõez aliã cõmunioẽ hac intẽtiõe. qꝫ est:q; oz tibi qñ vides in ꝓmis q' infirm' idiget ptisana hordei vt des ei ex ipa q̃ztitatez nõ multaz neqꝫ grossaz. Hippo.eiz facit cauere sp'ex b vt impleat' corpus:aut euacuet' multũ subito. 22

Secundo uero si eger siccior sit q̃z oporteat:nõ multũ iuris dãdum est: sz ante illud aquã mellitã ꝓpinãdũ siue uinũ: utruz uidelicz q' iuuatiuũ' uideris esse. utrũ aũt iuuãtius sit in seq̃ntibus explanabimus.

Qualitas autẽ que datur infirmo de sorbitiõe in uice secũda: si egritudo fuerit siccior q̃z oportz:non oportet ut sit multa : sz est necesse ut ꝓcedat ⁊ bibat anteq̃z sumat sorbitõez:aut hydromel:aut uinũ quodcũqꝫ amborũ uideris magis iuuatiuũ. Et ego qdẽ enũciabo magis iuuatiuũ in unaquaqꝫ dispostionũ in sequentibus.

Super egritudinẽ siccioẽ m'tis significat' mõis: q̃tuis res cõis vlis in ea sit vna. In ꝓplemonia quidẽ ⁊ pl'est:qñ nõ expuit infirm' ex mẽbris infirmis aliq̃d. In infirmitate aũt epat': ⁊ partiũ stomachi ⁊ intestinorũ: ⁊ splenis:qñ retinet natura: ita q' non ꝓcedit ex ea aliq̃d:aut illud qꝫ ꝓcedit ex ea fit cuz difficultate: ⁊ sũt feces q̃ egrediunt' sicce vure squibalee. Sup egritudines aũt siccas que fiũt in venis pulsatilib' ⁊ nõ pulsatilibus: significat per siccitatẽ lingue ⁊ tenebrositatẽ ⁊ ariditatẽ totius cutis. ⁊ similiter res in vlcerib' etiã que sunt oforis ondit' onsiõe mãifesta. Apostemata eniz que fiũt in eis sunt sicca qñ ex eis nõ currit aliquid virus. ⁊ si militer apostemata oculi m'totiẽs fiũt sicca qñ nõ currit ex eis aliq̃d. Et egritudines cerebri etiã qñ non mũdificãtur: vel currit ex eo aliq̃d per nares aut palatum: dicit' in eis nẽcio q; sũt sicce. Et oportz qtidẽ vt scias vniuersaliq' significatio sup oẽs egritudines siccas est retẽtio superfluitatũ in eis: ⁊ ꝓhibitio earũ ab exitu. Nẽcio igit' ꝓcepit hippo.in istis egritudinib' vt sumat infirmus ante suscptionẽ sorbitõis aliq̃s res humectãtes: sicut hydromel ⁊ vinum. Innuit q̃ q' ista duo sunt pluris humectatiõis q̃z aqua. ⁊ quoniã facit fidẽ facere fmonẽ in vtute vtrozũqꝫ visum est mihi vt postponã dicẽ cõparatõez inter vtraqꝫ ⁊ aquã vsquequo pueniã ad illã partẽ bui' libri: in qua narrat hippo.virtutẽ vtrozũqꝫ. 23

Quod si tunc demũ os humidũ factuz fuerit: ⁊ de pulmõe opportune expuerit: eis iuris tunc secũda repletio denegãda nõ est ex toto. Qui eiz citiore m'taqꝫ hũiditate abũdat : eius citior est termin'. Qui eiz tarda ⁊ parua terminus tardior expectat'.

f Humectet' os: ⁊ fuerit qꝫ expuitur ex pulmone scõm q' oportet : tunc oportet ut des eis onio sorbitiõez uice secũda. qꝫ est:qa sup quẽ supfluit humiditas uelocius ⁊ plus : significat illud uelocitatẽ crif' ei' : ⁊ sup quẽ supfluitas humiditatis est tardior ⁊ minor: significat illud tarditatem crisis eius.

Quoniã aũt ꝓmutat' de genere egritudinũ siccaꝝ ad cõtrarias earũ : ⁊ dixit vnaz earũ ꝓter q' addiderit ad fmonẽ suũ: q; põt esse vt sit fmo illius in illa egritudine fm semitã exẽplificationis per cõparationẽ eius sup reliquas egritudies homogenas ei nẽcio occultat' sermo eius. qꝫ est:q; sermo eius q' si humectat' os: ⁊ fuerit q' expuit ex pulmone fm q' oportet est significatio sup aliq̃s egritudinũ:nõ oẽs mẽbri absolute:sed q̃ ex eis est cuz infirmitate quozũdã instrorũ anhelit'. ⁊ pp hoc sicut dixi occultat' sermo eius. verũtã est fmo sanus verax. ⁊ est q' qui euadit ex infirmitate: ⁊ sputuz eius qꝫ exspuit est fm q' oportz:est crif' ei' velocior: ⁊ eius dispositio huic dispõni ẽ cõtraria. Accidit ei vna duaꝝ rez:aut vt pereat:aut vt plõget' spaciuz egritudinis eius. Oportz ergo vt detur ptisana hordei ei cui' euasio ab egritudie est euasio bona: vt addat in vtute eius: ⁊ adiuuet ipm illud ad sputandũ illud qꝫ expuit ex hũiditate cũ tussi. naz per sermonẽ suũ fm q' oportet: nõ vult nisi illud cũ quo sunt significatiões digestiõis. Et ego quidẽ iam narraui istas significatões in libro meo de crisi: ⁊ in tractatu quẽ cõposui de tẽporib' egritudinis: ⁊ narraui inde rem modicã in expositiõe mea: qua exposui libũ aphorismorũ in loco in quo docuit hippo. q̃liter oportet vt sit ꝓnostica tio ex significatõib' que apparẽt in seq̃ntib'. ⁊ posuit exẽplũ in sermõe suo pl'esim: ⁊ scripsit huc sermonẽ. Exẽplũ illius est in pleureticis: q; si apparet sputum ꝓmitiue ab ipo ꝓncipio rei: erit egritudo breuis. ⁊ si tardat' apparitõ eius: erit egritudo longa. 24

d Et his aũt que ꝓmisim' q̃liter quidem dictũ est maxie cõtingit. At uero quedã pretẽmisim' que elegãtiora magis ⁊ necessaria : nec ignorãda postmodum exequemur.

e Hec qdem res in seipsis fiũt fm plimũ quẽadmodum narraui. Et ego qdez ꝓtermisi dicere res alias multas elegãtis q̃ztitatis: de quib' oportz ut scias q' ego narrabo eas in seq̃ntib'.

Iam diri ego item q' in sermõe eius minuit' ex rebus q̃bus fit iuuamẽtũ in discretõe eius: quo indiget' q̃ztitas nõ parua. Et hippo. q̃dez etiã facit fidẽ sermõi ei' in istis reb'. In hac aũt hora ꝓcipit vt audiat' illud qꝫ dicit tũ. qꝫ est:q; res que euacuant' in seipsis sunt sicut res quas narrauit. 25

g Ed qñ sputi plus est fm q̃ztitatẽ refectiõis quoqꝫ plus aliqd danduz est his. hoc aũt ita usqꝫ ad termini sui tẽpus: ⁊ postea duob' diebꝫ exequẽduz est: deide uero cui' ẽminuz uidebis

qnta uel septima die uel ūdecima: ⁊ ut etiā parē ⁊ imparē numerꝰ ꝯsideratio tua amplectat: eis ius ad prādiū da: ⁊ ad cenā illuz in cibū grossiorē muta.

Et quāto fuerit mūdificatio plus oportz ut sit mltitudo eiꝰ qō suscipit infirmꝰ fm illud usqz ad horā crisis Et plurimū eiꝰ usqz ad duos dies post crisiz. In eo cuius crisim uides fieri in die qnta: aut septia: aut nona: ut sit solicitudo tua etiā cōplectēs parē ⁊ imparez numerꝰ. Qū ergo fuerit post illud: oportet ut utaris sorbitiōe in mane. ⁊ qū fuerit in uespe: pmutare ad cibos.

Significauit per sermonē suuz in hoc loco: crisis: aut solutionē egritudinis completā: aut pmutationem infirmi ab illa dispositiōe fm quam est: ad dispositianē in qua fit securitas super ipm de timore. Hippo. quidem precepit vt perseuerē in illo duobꝰ diebus post crisim vt pertrāseat periculum: qui fit in diebus paribus: ⁊ ille qui fit in imparibꝰ. quod est: quia accidit multotiens vt fit fiducia super hoc q egritudo sit soluta solutiōe bona certa: ⁊ regat infirmus solicitudine minori. quare fit illud causa vt eueniat aliquis ex paroxismis febris. cōfidētius ergo illo est: q̄uis videat crisis iam euenisse: vt serues sanitatē regimis: quo vsus est infirmus: ⁊ iuuatus vsquequo transeant duo dies post crisim. Cum ergo trāsiuerint duo dies post crisim: tunc cōfide ⁊ rege infirmū regimine grossiore: preter q pmutes eum ad aliud regimē subito: sed utere sorbitiōe in mane. ⁊ qū fuerit post illud ⁊ recesserit dies: vtere cibis. Manifestum est igitur q hippo. non dat infirmo ante horā determinatā quam ante diximus: neqz panem: neqz aliud ex reliquis cibis: sed cōtētus est semp vsu ptisane hordei. Hec aūt operatio non est eius qui implet infirmos ⁊ satiat eos: sed ꝓprie eius qui vult vituparе hippo. ē opatio eius qui subtiliat regimen infirmorum plus q̄ oportet. non est aūt opatio eius qui vult subtiliare regimen infirmoꝝ plus q̄ oportet: neqz operatio eius qui ingrossat regimē eoꝝ: sed est ex operatiōe eius qui regit infirmos: regimine vere medio inter oēm supfluitatē: ⁊ est melius regimē. ⁊ demōstratio super hoc q ipm est regimē mediuz est resistētia eoꝝ qui vituparе hippo. ⁊ amor ad inuicem eoꝝ ad vincēdum. Ex istis eiz est qui redarguit eum per hoc q implet ifirmos: ⁊ satiat eos sicut secta tesili. Et ex eis qui vituparе eum: per hoc q ipse p̄focat infirmos fame: sicut Erasistrates. qō est: quia qō dixit Erasistrates: resistit cum eo Apolonio ⁊ Anaxagaro discipulis hippo. in tractatu p̄mo sui libri de febribus. Et vituparе vtroq̄ q̄z de hoc q ipsi interficiebāt infirmos fame: non transit super hippo. magistrū eoꝝ. verūtā oportet vt cōsentiamꝰ istis sermonē eoꝝ: qū sit magis licitū ⁊ similius sermoni hippo. Qui aūt dicūt q implebat infirmos per satietatez ciborꝝ: oportet vt putemus de eis: quia sunt similes Theofilo magistro ipoꝝ. nam tu iuuenis būc vix ignaꝝ: cui nō est intellectꝰ in aliquo ex eis que dixit hippo. neqz in regimine: neqz in alijs. 26

Sed hoc eis maxime qui ptisanaz ab initio in tpe toto exercuerint morbi Et iuuant p istas res fm plurimū q utūt ptisana hordei cū totalitate sua ab ipo pncipio egritudis.

Illud qō itelligit ex sermōe suo: Ptisana hordei cum totalitate sua: ⁊ ptisana hordei cū fece sua: ⁊ ptisana hordei absolute ē res vna eadē: ⁊ ē ptisana hordei ñ colata. qō ē: qz qñ tu colas eā post q̄ decoquitur: ⁊ remoues aquā per se: deinde das infirmo aquā illam tñ: nō dicit tunc vt vtaris ptisana hordei cum totalitate sua: neqz cū fece sua: sed aqua eius tñ. Et ego quidē sum dicēs nunc etiā illuz qui indiget ptisana hordei cuz totalitate sua ab ipsa inceptōe sue egritudinis. ⁊ dictio mea de illo erit cū abbreuiatiōe ⁊ breuitate: si non fueris tardus neqz piger ab auditu eius qō pcedit ex sermōe suo. Dico ergo q qñ illud qō expuit cum sputo est fm q oportet: ⁊ nō est infirmo necessitas sumēdi medicinaz: aut vti clysteri: tunc hippo. pcipit cibari ipm ptisana hordei. Et iam enūciauit etiā sniam sua in hac ōmonitiōe ⁊ dixit: 27

A pleuriticis si a pncipio assit facilis sputi pectio: etenim dolor mox ut pus expuere cepint: ultro qescē do meliorat. purgatio uero ad pfectionem curōnis uenturā pducit: uirus uero minꝰ coadunat: q̄z si ab hac diuersa dieta tardet. Necnō etiā terminꝰ leuior: atqz purgatiōis efficacior: minusqz recidiuus uenturus est.

Quod est: qa dolores in eis qui habēt pleuresim qescūt statim ex se ipsis: qū icipiūt spuere aliqd cui sit q̄zitas ⁊ bōificat eoꝝ mūdificatio. qō est: quia mūdificatio eoꝝ tūc est magis cōpleta: ⁊ aggregatio puris i eis est minor q̄z si regerent ecōtrario huiꝰ regiminis ⁊ crisis est facilior: ⁊ melior euacuatio: ⁊ minor reditio.

Omnia aūt inuamēta hec sunt a ptisana hordei: qñ humiditas q̄z expuere ē necesse humectat: ⁊ incidit incisiōe equali: qñ virtꝰ ꝓfortat: ⁊ mūdificatō instrumētoꝝ anhelitꝰ ab humoribꝰ malis fit bis duabꝰ actiōibꝰ. s. hūectatōe: ⁊ incisiōe velocius. Et nos ī uenimꝰ hos hūores hydromel humectare: ⁊ etiā eos incidē. Vehemētia autē virtutis ⁊ fortitudo eiꝰ nō inuenit in hydromelle: sicut inuenimꝰ eas in ptisana hordei. In pane aūt ⁊ tritico: qō notat cādarusū inuenimꝰ ꝓuersiōe illius. Qō est: qz vehemētia virtut: ⁊ fortitudo eius inuenit virtusq̄. hūectatō aūt ⁊ icisio nō inuenit ī eis: neqz alijs ex rliq̄s cibis: quos de ꝓsuetudine medicoꝝ ē dare ifirmis: sicut oua: testiculi galloꝝ: ⁊ pisces petrosi: ⁊ pulli colūbini: ⁊ q̄ sūt ill' filia: Et medicꝰ etiā q dat infirmo q hꝫ pleuresim pꝰ q̄z declinat eiꝰ egritudo declinatōe cōpleta: ita vt ñ īdigeat aliq̄ rex excepto sputo illoꝝ hūoꝝ q digesti sūt cū sputo: lentes frigidas factas cum aceto: necessario putat ō eo: qz ipse ē cā mortis eiꝰ ꝓpēea q suffocat in nocte

secūda. verūtm̃ tu non inuēis aliquē ex eis q̃bus est ratio qui lentibus cibet infirmos. qūq̃ infirmus hydromel ⁊ hordei ptisanā abhorret ⁊ nō bibit ea: tūc magis cōueien tes cibi ei sūt pisces petrosi p̃parati cum aqua: ⁊ porris: ⁊ aneto: ⁊ sale: ⁊ q̃ntitate olei tēpata. Ex reliq̃s ãt piscīū spe cieb⁹ quoq̃ pastus nō est in petris: piscis qui n: miat̃ au liscu. Et oportet q̃dez vt p̃cedas ⁊ des ei ante illud aliq̃d de secaniabin. qō est: qz secaniabin nō nocet stomacho: nisi fuerint nerui illi⁹ egri infirmi: ⁊ matrix mulieris. sup mãt ergo loco illi⁹ quasdã medicinas reliq̃s: sicut medi cinā factā cū passio: ⁊ radice licricie: vel lilii. hec medici na sola qm̃ bibit̃ cuz hydromelle maturat superfluitates q̃ sunt in pectore ⁊ pulmone maturatiōe bona: ⁊ fit facile spuere eas cum sputo. 28

PTisana uero ex optimo hordeo facta bene ad pfectionez excocta esse debet: precipue autem si nō colatā dare uolueris: sicr̃ aūt ⁊ si colatam.

ET oportet ut ptisana hordei sit facta ex meliori hordeo: ⁊ bonificet̃ eius decoctio ultima bonitate ⁊ ꝓpzie si nō est uoluntas nisi ut administretur aqua eius tm̃.

ET oportet vt cognoscas meli⁹ hordeū ante expi entiā eius per impletōez ei⁹ ⁊ ipius spissitudinē tm̃. In expiētia vō eius per decoctionē meli⁹ est qō inflat̃ in decoctiōe sua vltima inflatiōe: ⁊ est sorbitio que fit ex eo multa valde. Nec enim significatio etiā est si gnificatio vera q̃ cōfidit̃ in bōitate hordei. qō est: qz plēi tudo nō est cū significatiōe vera sup bōitatē ei⁹: neq̃ ipi⁹ maturitatē vel digestionē in hora oīni: sed vītas ei⁹ est ꝛz plurimuz. Hippo. ergo p̃cepit vt ptisana hordei in oībus horis sit in vltima bōitate: ⁊ ꝓpzie qm̃ nō est volūtas vti aqua tm̃: sed spissitudine eius etiam. ⁊ hippo. iam ostēdit causam in illo. 29

QEm enim omnes alias habet bonitates: lubrica etiam est. unde ⁊ nociuū hordeum siquis transglutierit ⁊ illud secum illabendo subducit: neq̃z enim inherens trãsmeãdo usq̃z locoꝫ erecti pectoris remãet uel iuiscat̃.

QEod est: quia ptisana hordei cuz reliquis qui in ipsa sunt de bōitatibus expellit per lubricitatem q̃ in ipa est nocumentum hordei qm̃ deglutitur Qō etiam est quia nō morat̃: neq̃z adheret in transitu suo in aliquo locoꝫ in rectitudine pectoris.

SLimus q̃ hippo. intēdit per fmonē suuz: rectitudo: fm plurimū rectitudinē vie per quā fit incessus. ⁊ q̃nq̃z significat per ipm rectitudinē incedē tis in trãsitu suo. Et mãifestū quidē bene est: q̃ rectitudo vie in pectore: ⁊ rectitudo aduētus ptisane hordei qm̃ de glutit̃ vt vēiat ad stomachū est per meri. Vult ergo p̃ ser monē suū. quia nō adherz aliq̃d de ptisana hordei in hac via. qō est: quia caliditas qm̃ est in egritudinib⁹ pectoris ⁊ pulmōis vehemēs multa: ita q̃ exficcat rem que adhe ret meri: exficcatiōe cui⁹ remotio fit difficil: facit illa res que adheret accidere angustiā ⁊ sitim. 30

QEtippe eniz quia lubricissima etiā est sitim amputat: facile digerit̃ ualde eniz lenis est si perfectā habuerit coctionem: quibus uidelicet omnibus necesse habet eger.

PTisana quidez hordei est lubrica tiua ualde incidens sitim uelocis digōnis: uehementis debilitatis quando eius decoctio multū fit bona: ⁊ omnibus his rebus indiget̃.

NOn dixit hippo. in eo cui⁹ bōificat̃ eoctio ex ptisana hordei: q̃ est lubrica valde tm̃ incidēs sitim velocis digestiōis: sed addidit ad illū fmōez suū vehemētis debilitatis. Sermonē aūt ei⁹ in eo cui⁹ bonificat̃ decoctio ex ptisana qō est lubricū valde: iam dixi in eis que p̃missa sunt. Sermōez vō suū q: est incidēs sitim addidit in sermōe suo ꝓpē naturā hordei. Et ego quidē iam dixi q̃liter oportz vt iudices de substātia calidi ⁊ frigidi in corpibus animaliū in libro meo de cōplexiōibus In corpibus autē nō spirātib⁹ in libro meo de vtutibus medicinaꝫ simpliciū. verūtm̃ hippo. dixit in eo cui⁹ coctio bona fit ex ptisana hordei: q: est velocis digestiōis etiaz ⁊ nō fit taliter nisi q: est dissolutiuū: nec est in eo durici es: neq̃z difficil̃ mollitōis: neq̃z inflatiuū ꝓpē lōgitudinē spacij coctiōis eius. In eo aūt q̃ dixit in fine fmōis sui: ⁊ est fmo eius q̃ illud qō decoq̃tur de ptisana hordei hac decoctiōe est vehemētis debilitatis: si non dixisset: q: est velocis digestiōis: esset nobis facile vt vicerem⁹: q: significauit per fmonē suū vehemētis debilitatis: sicut si dicere: conuertit̃ velociter: ⁊ digerit̃ in stomacho ⁊ alterat̃. Oportet ergo qm̃ p̃cessit ⁊ dixit hūc fmōez vt intelligat̃ ex debilitate eius: aut ꝓpē paucitatē ei⁹ qō aduēit corpi ex nutrimēto ei⁹: aut qm̃ tu nō inuēis i eo q̃litatē fortē ita vt p̃cutiat nerios: aut mentē: sicut acetū ⁊ vinū. 31

NIsi ergo medicus in omnib⁹ his quecunq̃z in accipiēda ptisana necessaria sunt egro curam adhibeat: ubi uidelicet in illis q̃ sibi ad ea opus sunt sit perfecta: fit ꝓculdubio multis modis nociua.

QEm ergo nō curat medicus de infirmo cum toto quo indiget in eo cuius dispō est de acceptiōe ptisane hordei hec dispō ut sit ultima i eo quo indiget: aducnit ei ex ea nocumentū in rebus multis.

INcipit hippo. narrare illud in quo ostidere fecit sermonē paulo ante vbi dixit: Et ꝑmisit dicē res alias mltas nobilis q̃ntitatis: q̃s te etiaz scire oportz Et ego q̃dez narrabo eas in eis q̃ sunt post. 32

QEibus enim ciboꝫ reliquias in uentre habentibus ea anteq̃z pur

gentur: porrigitur eis: si dolores habuerint: augmentatur. si aut nõ efficitur: necnõ flatus crebrius ducitur: ⁊ quod maluz est excitat: pulmo nãqz desiccatur sub hypocondrijs: ⁊ diaphragmate laborat.

Nam in cui⁹ uetre supfluitas cibi est retẽta: ⁊ dat ei aliqs hãc sorbitionẽ: ꝑter q ꝑ pus euacuet illã supfluitatez. tũc si hz dolorẽ: addit in eo. ⁊ si nõ hẽt dolorẽ: accidit ei dolor: ⁊ fit anhelitus tũc magis addite frequentie. ⁊ iste qdez anhelit⁹ est malus. qõ est: qa exsiccat pulmonez: ⁊ facit laborare ea q̃ sũt sub hypocõdrijs: ⁊ mirach uentris: ⁊ diaphragmate.

Significat p fmõez suũ supfluitas cibi fecẽ ciborꝫ retẽtaz in intestinis: q̃ vocat sterc⁹ ⁊ merda. Qũ ergo dat aliqs ptisanã hordei: ⁊ in vẽtre retinet aliqo fecis: cui⁹ mora ꝓlõgat illic: ꝑter q euacuet: oportet nẽcio vt euẽiat lateri nocumẽtũ pp opilatões accidẽtes in intestinis ex stercore retẽto in eis: qm vẽtositas nõ trãsit ad inferiora vt egrediat post acceptiõez ptisane hordei: sed vẽit ad loeũ infirmũ aduẽtu malo. Oportet ergo ex illo nẽcio vt si dolor iaz deuit: post paululũ redeat: ergo infirm⁹ q̃tuis oio iam deuitat: tñ accidit ei dolor. qõ est: qz vapores ⁊ venti inflatiui: ⁊ fumus q̃ eleuat ex stercore qm pueũt ad lat⁹ infirmũ faciũt in ipo dolorẽ: ⁊ addũt in dolore ei⁹. ⁊ cũ hoc etiã anhelit⁹ fit tũc vehemẽtis freq̃ntie. Qũ ergo freq̃ns fit anhelit⁹ fit in instrumẽtis anhelitus caliditas magl addita pp freq̃ntiã eorꝫ mot⁹: ergo exsiccant pulmo ⁊ diaphragma pp hãc caliditatẽ: ⁊ exsiccant etiã cũ hoc: ⁊ calefiũt mẽbra corpis animat que sũt sub hipocõdrijs ⁊ mirach vẽtris. qõ ẽ: qz oia ista mẽbra motu pectoris mouent in anhelitu. In eo aut q̃ dixit in inceptiõe hui⁹ fmõis: ⁊ est fmo ei⁹: nam in cui⁹ vẽtre est supfluitas cibi retẽta: est qddã occlatõis. Qũ ergo dicit sermo eius san⁹ est fm hũc modũ. ⁊ qm nõ est medic⁹ solicit⁹ de infirmo: in eo cui⁹ dispositio de acceptiõe ptisane est dispositio: cui⁹ remõorationez ꝓmisim⁹: accidit inde nocumẽtũ in locis mltis. Inde est q̃ in cui⁹ vẽtre est supfluitas cibi retẽta: ⁊ dat ei aliqs hãc sorbitõez: anteqũ ꝑcedat ⁊ euacuet illam supfluitatẽ accidit ei dolor magnus valde. 33

Adhuc uero qb⁹ lat⁹ dolẽtib⁹ calefactoriũ adhibitũ dolorez nõ alleuiat: nec exit sputũ bonũ sz poti⁹ uiscosius ⁊ idigestibilis efficit. Rursus uero nisi catartico aut phlebotomia: utrũ scilicz magis necessariũ uideris: dolor dissoluat in huius egritudinis statu positis. si ptisina detur: in breui mortis imperio subiugantur.

Et cuz hoc etiã si fuerit dolor lateris assiduus qui non alleuiatur per euaporatiõez: ⁊ sputũ nõ egredit: sz addit uiscositas eius absqz maturatõe: tũc si nõ resoluit dolor: aut lenificatõe nature: aut phlebotomia: fm illud de quo significat qõ necessariũ est: ⁊ dat hñtib⁹ hãc egritudinẽ ptisana illis hñtib⁹ illaz dispõez: aduẽit sup eos mors uelocit.

Dortz vt rẽdeam⁹ ⁊ dicam⁹ q̃ iste fmo hippo. in pleuresi ẽ fm viã exẽpli. Et ego qdẽ iam ondi q̃ ei⁹ euẽt⁹ est ab apate qõ fit in pãnicło tegẽte costas. Qũ q̃ illõ apa ẽ in ĩmio sui stat⁹: ⁊ dat aliqs illi ifirmo ptisanã hordei: nocz ei nocumẽto magno: ⁊ significatões q̃ significãt statũ egritudis plef sũt assiduatio doloris: ⁊ vt nõ alleuiet ex eo aliqd p vaporationez. Et hippo. qdẽ addidit in fmõe suo significatões plef maligne magne: ⁊ sũt additio viscositatis sputi: ⁊ ꝓhibitio ei⁹ ab exitu ⁊ adherẽtia ei⁹ in mẽbris ĩfirmis: ⁊ rtinẽtia ei⁹. qõ est: qz fmo ei⁹ addit viscositas ei⁹: significat vehemẽtiã viscositatis illi⁹: q̃tuis dictio ipa significat sz se vehemẽtiã viscositatis. Sufficit q̃ p hãc additõez in significatõe differẽtie int illõ cui⁹ viscositas addit fm hũc modũ: ⁊ int illõ qõ recepit maturatiõez. qõ ẽ: qm illõ qõ recipit maturatõez est viscosiz viscositate tẽpata. verũtũ illa viscositas si addit. illõ nõ accidit ei in fme vltimo: ⁊ ne piret illõ sup lectorẽ sui libri: nõ fuit piger addere in fmõe suo absqz maturatõe. qõ est: qz nõ maturat: ⁊ addit ei viscositas: ⁊ est malũ. Qũ q̃ dispõ infirmi ẽ hec dispõ: ⁊ dat ei aliqs ptisanã hordei anteqũ rsoluat ab eo dolor: aut p minutionẽ: aut p lenificatiõez nature: nocet ei ⁊ intricit ipz. qõ est: qz hippo. dicit: In plesi cui⁹ dispõ ẽ hec dispõ quaz dicit: qz nõ alleuiat p euaporatiõez: tũc remanẽt sup eaz alie due medicatões rsoluẽtes dolorẽ: ⁊ fiũt phlebotomia: ⁊ solutio sine lenificatio nature. qõ est: qz vsus medicinarꝫ que fiũt ex opio ⁊ iusquiamo ⁊ mãdragora nõ resoluit dolorez plef. vez ipe nõ faciũt aliud nisiqz stupefaciũt sensuz. ⁊ dixit hippo. in hoc loco phlebotomiã ⁊ lenificatõez nature rmẽorationẽ absoluta. in eo aut qõ est post: ipe oindit vsum cuiusqz eorꝫ. 34

Et qb⁹ nimirꝫ oib⁹ ⁊ his silib⁹ cãis ꝓtingit eos q ptisanã cũ toto recipiũt: in septimo die aut ante necessario interire. quorꝫ qdã utiqz mẽte patiunt alij uero orthopniam: uel stertendo suffocantur.

Propter has ergo cãs ⁊ alias cõpares eis: fiũt q utunt ptisana hordei cũ totalitate sua dignioꝛes ut mori ant in die septima aut ante ipam: ⁊ quidam eorꝫ moriẽt postq̃z egredit sup ipz nocumẽtũ in mẽte sua: ⁊ qdaz eorꝫ ꝓfocantur ex anhelitu preparationis.

Portet vt enũciem⁹ cãs alias q̃s dixit hippo eẽ cõpares istis caus: ⁊ quia ipe etiã trahũt mortẽ subitã. qõ ẽ: qz ipe dixit in hac hora: q̃ cã in illo est vsus ptisane hordei: anteqũ resoluat viscositas sputi

accidēt pp freqntiā anhelit⁹:cui⁹ cā pfocat. Et possibile quidē est vt eueniat eis nocumētū qñ bibūt vinū anteqz eructuent: sicē dixit hippo. aut hydromel:aut secaniabin. qd est:qz reliq res nō occultāt vulgis nedū alijs. Necio igit dixit:qz necio qdā eoz moriunt:postqz ingredit sup eos nocumētū in mēte sua. De ꝓsuetudīe eiz hoz accidētiū est vt ꝓsequant potū vini: ⁊ potus vinosos: qū fuerit illud in non sua hora. 35

Q Vlos qdez utiqz oēs celit⁹ eē pcussos antiq arbitrati sūt:quia in eis qū mortui fuerūt: lat⁹ uirescere aut nigrescere sicut in pcussis solet fieri locis reperiebant.

a ATiq aūt estiabāt sup istos ꝓpe q ipos pcussit pcussio de celo:qñ ipi qñ moriūt inueit lat⁹ eoz uiride eē sicut uiridis fit locus pcussionis.

b Hanc existimatōez estimauerūt antiq ꝓpter velocitatez mortis eoz: ⁊ viridis fit locus in quo est egritudo lateris. Et mānifestū quidem est q ille locus est locus in quo est radix apostematis. qd est: qa ex sanguīe q effundit ad illū locū ꝓpter dolorē:totū qd diuidit in cute fit viride: ⁊ addit in hora mortis nigredinē.assilat ergo loc⁹ illi q fit ꝓpter pcussiōez taliter. 36

Q Vod qdē eo ꝓtingebat: q anteqz dolor dissoluerēt morte pueri fuerūt: ꝓpēea qz ꝓtinuo desideriū magni anhelitus incurrerūt.

Et cā in illo ē:qñ moriunt anteqz dissoluat ab eis dolor: ⁊ pp illud cadunt in sabuc uelociter.

v Vult per sabuc anhelitū magnū freqntē:⁊ significat q anhelit⁹ eoz erūt cū hac dispositiōe in eis que sunt post. Dicit g hippo. Et pp anhelitū frequētez mltū: sicē dixi etiā fit sputū viscosuz nō maturz:qre ꝓhibet ipm viscositas ei⁹ eleuari ita vt exspuat. 37

Sputū qppe qd nō excreat aerē introductū ꝓtrahit ⁊ uelociuſ exire cogit.

Q Vod est: qa res que expuit qñ retinet ꝓhibet aerē ingredi: ⁊ cogit eum exire uelociter.

n Non oīs aer ꝓhibet ingredi interi⁹ in huiusmodi egritudib⁹: qñ qñ accidit illud oportz nescio vt moriat hō statiz:sicut ille qui pfocat. verz mānifestū est q nō ꝓhibet de eo ingredi nisi qitas sufficiēs in iuuamēto anhelitus: ⁊ ꝓpter illud viuit spacio tēporis. Qū g addit illa diminutō fz lōgitudinē tpis moriūt. 38

Q Vloz utrūqz altez alteri ad piculuz suggerit cōplemētū. sputū nāqz uiscosuz flatū inspissat. flat⁹ aūt spissus sputi uiscositatē augmētat: uiscositas uero elabi uetat ⁊ erūpi.

f Vt ergo q unaquaqz haz duaz cāz adiuuat alterā sup piculum. qd est:qz sputuz qñ retinet facit anhelitū freqntē. ⁊ anhelit⁹ etiā qñ fit freqns addit in uiscositate sputi: ⁊ ꝓhibz ipsuz sputū exspui: lubricari: ⁊ separi: ul spgi

S Ignificauit hippo. significatiōe manifesta intentōez sermōis sui. Fit ergo q vnaquaqz haz duaruz causaz simul adiuuat alterā. Et ego quidez narro illud etiaz. Dico ergo q sputū quādo adheret cauine pulmonis cōstringit meatū aeris in ea ⁊ coartat euz. fit ergo q attrahūt infirmi de aere ꝓpter illā cōstrictōez ⁊ coartationē minus. ⁊ ꝓpter ēstitatez paucitatis ei⁹ qd attrahit infirm⁹ de aere est diminutio eius quo indiget in iuuamēto anhelitus: ⁊ ꝓpter hoc fit ꝓperatio eoz in vice secūda ad attrahēdū velocioz ēs ipsa fuit in vice prima. Et notat iste modus anhelit⁹:anhelit⁹ freqns. 39

Q Vod nō tm cū ptisana si nō suo tēpore detur ꝓtingit: uerūtm ⁊ multomagis qū ⁊ aliū cibū potū uēim⁹ ea aptum sumere permittūt.

Et nō accidūt iste res apud usum ptisane hordei in nō sua hora tm: sed ipe accidūt etiā plus illo mltotiēs: qñ comedūt: aut bibūt res alias min⁹ ꝓueniētes qz sit ptisana hordei.

i Iam ante locutus fui in intētione huius sermōis apud sermōez hippo. ꝓpter has causas: ⁊ causas alias cōpares eis. verūtamē ego non dixi illic nisi vinum ⁊ hydromel ⁊ secaniabin. Nunc aūt oportet vt narrem etiam reliquas res remanētes: quaz nocumētū ostēderūt plures medicoz in eo cuius dispositio est hec dispositio ex infirmis esse vehemētius nocumentū nocumento hydromellis ⁊ secaniabin ⁊ vini. 40

Q Via aūt sustētādi tam eos q collatam qz eos q nō collataz: ⁊ q neutrū illoz sed potuz aliū sibi assumūt: sepissime una eadēqz est: inēdū āt diuersa

Et uia qdez sustētādi fm plurimū est una eū qui utit aqua hordei: ⁊ cū ea fece ei⁹: ⁊ eū q utit aqua ei⁹ tm: ⁊ eū q nō utit aliq haz duaz: fz est ꝓtēt⁹ eo qd bibit tm: ⁊ fortasse est uia sustētādi diuersa.

d Dicit q via sustētandi est ꝓpinqua adinuicez inter eum qui utitur ptisana hordei: ⁊ eum qui utitur aqua eius tm: ⁊ eum qui non utitur aliq haz duaz: sed est contentus eo qd bibit tm. ⁊ fortasse est necesse vt sit via sustentiua seūcta diuersa. Et hippo. qdem ostendet in eis que sequūtur hunc sermonez. s. qualiter sit via sustentandi seiuncta diuersa. 41

Q Vla propē ut tibi dicā facere optz Incipiēte itaqz febre siue cū dolo

re sit siue sine dolore: paruo post sũptũ cibũ tpe trãsacto nõdũ uetre exinanito egro ius ꝓtradicẽdũ est accipe: usq; dũ uideliz cibum ad inferiora intestinoꝝ noueris descendisse.

ET oz dio ut facias qõ dicã qñ inci pit inuadere febris cũ dolore: aut absq; dolore: ⁊ tẽp' eius ab acceptõe ci bi est ꝓpinquz: ⁊ uenter ei' nõ euacuat adhuc: tunc opz ut ꝓhibeas eũ ab acce ptiõe sorbitionũ: usquequo scias q' cib' eius iaz descẽdit ad inferiora intestina

Bene facit hippo. q' abscidit sermonem suum: ⁊ quia non ordinauit euz ordine quo oportuit vt ordinaretur. ⁊ ꝓpter hoc inuenimus eum nunc qum iterauit sermonẽ suum incepisse in illo inceptione que necessaria erat. ⁊ nõ accidit ei hoc accidẽs: nisi quo niam ipse incepit narrare respõsionem in questione qua quesiuit de diuersitate que cadit ĩter medicos. ⁊ dixit in parte illius res multas: que ingrediũtur in capitulo vie de ingenio sanitatis. Et quoniã necesse fuit ei qũ sensit il lud quod accidit ei vt deleret totuz quod ipse scripserat: ideo postea iterat sermonẽ suum a ꝓncipio sui cõtra rio sermonis primi. Hoc enim accidens multotiens mi hi accidit: ⁊ visum est mihi quia melius est vt iterarẽ ser monem meum a ꝓncipio sui sm contrariũ eius qõ scri pseram ipsum: ⁊ delerem totum quod scripserã in ꝓmis. Et ego quidẽ sum narrans qualiter necesse fuit ei respõ dere in illa questione de qua ego sum inquirens: ⁊ pone re sermonẽ eius sm ordinẽ: ⁊ alleuiare viam in illa super illum qui diligit vt exponãtur ei iste res euz explanatõe Auscultа ergo me in intellectu tuo: sicut ille de natura eu ius est audire sermõez a ꝓncipio sui. Que est causa ꝓpter quam fit multotiẽs qõ accidit eis quibus est mẽsura ex medicis vt cadat inter eos diuersitas in medicatõe infir mitatũ. Ex opinione enim est eoꝝ q' illud quod expitur super quosdam homines: ⁊ cõuenit quibusdam eoꝝ: cõ uenit oĩbus eoꝝ. Inde est illud: in quo cadit diuersitas inter eos in regimine egritudinũ acutaꝝ. vtũtur eniz qui dam eoꝝ aqua hordei in infirmis usq; ad horam crisis: ⁊ vtũtur quidam eoꝝ ptisana hordei: ⁊ q̃dam eoꝝ sunt qui bus non videtur vtenduz esse aliquo hoꝝ duoꝝ. Accidit ergo ex illo vt inueniant in quibusdam: ⁊ errent in qui busdam. quod est: quia quidam qui habent egritudinez acutam indigent vti ptisana hordei: ⁊ quidam eoꝝ indi gent aqua eius trã. ⁊ ex eis sunt quidam qui non indigẽt aliqua haꝝ duaꝝ usq; ad horaz crisis. Et ego ponã exem plum sermonis mei in illo vt verificetur: scilicz vnaz egri tudinum acutarũ. Pone ergo q' nos intendimus medi cari pleuresim. Dico ergo quia si infirmus fuerit propin qui spacij ab acceptiõe cibi: ⁊ inuaserit euz febris anteq̃ euacuetur venter eius: tunc non oportet vt dentur sorbi tiones donec sciatur q' cibus quem accepit iam trãsiuit in descensione sua per intestina. Cum ergo aliquis inci pit cum sermone suo hac inceptione: deinde sequitur il lud cum reliquis que seqũtur eum sm ordinẽ quo opor tet vt ordinet: non est in eo occultatio. 42

IPse aũt q' pletici sũt de potib' oxy mell' dandũ est: si hyemis tps fue rit calidũ. si aũt estatis fuerit frigidũ: si nimia siti laborauerint: dãda est mulsa mellis cum aqua.

ET oz ut utat ex potib' in eo q' hẽt dolorẽ plesis secaniabin. Q; si fue rit hora ꝑsens hyems: utat eo calido. ⁊ si fuerit estas: utat ipo frigido. ⁊ si si tis fuerit uehemẽs: utatur etiaz hydro melle ⁊ aqua.

Non est vsus ei' in hydromelle: in eo qui ex infir mis hẽt sitim vt abscindat sitim ei': sed vt faciat euz cauere ab vsu secaniabin plus. Propẽ hanc ergo cãz dixit aquã: postq̃ dixerat hydromel. qõ est: q̃a oportz sm egritudinẽ vt vtatur secaniabin plus his duo bus. Quz ergo bibit infirm' secaniabin q̃titatẽ multã: ⁊ est sitis ei' adhuc fixa: oportz vt sumat in potu post illud hydromel. ⁊ si sitis ei' itez post potũ ei' fuerit fixa: opz vt in potu sumat aquã. qõ est: q; hippo. vitupat potũ aque soli'. Et tu q̃dez scies in seq̃ntib' res pp q̃s vitupat potũ aque in pte sui' libri: in qua loq̃t de vtute aque: nũc aũt oportz vt intẽdã ad exponẽdũ qõ ipe dixit in hoc sm̃õe: cui' ꝑmisim' rememoratiõez: q̃re ꝑcepit vt dareť in hye me secaniabin dum est calidũ: ⁊ dareť in estate existens frigidũ. Inq̃sitio eniz de hoc admõet nos ad vtẽdũ potu aque trũ iuuatiuo iuuamẽto nobili: in eo q̃ hz egritudinẽ acutã. de qua estimať q' hippo. dimisit remẽoratiõez ei' ꝓprius. ⁊ tibi q̃dem ĩest vt redarguas hippo. sup illud qñ sermo fuit in eo dignus vel merẽs: vt sit singlaris sm sin gularitatẽ suã ꝓprie nõ in pte sermõis sm q' ꝑparať. Et possibile quidẽ est vt intelligas sniam eius in vsu potus aque frigide: ex hoc sermõe quẽ dicit nunc. qõ est: q; qñ in potu infirmoꝝ das eis qui sitiũt in aliq̃bus horis seca niabin infrigidatũ: tũc mãifestũ est bñ q' iam dedit eis in potu etiaz aquã frigidã. Illud enim est seqũs sentẽtiaz eius: q̃tuis non dixit in aqua frigida aliq̃d oĩno: quoniaz hippo. videť q' febris fit qñ declinat caliditas innata ad caliditatẽ igneã. ⁊ medicatio quidẽ fit per oppositionez ꝓtii cum contrario. Et quoniã ignis in natura sua est ca lidus ⁊ siccus: ⁊ similr febris: tũc aqua frigida inuenitur ꝓtraria nature febris: quoniã ipa humectat corp' ⁊ infri gidat ipm. Et cũ illo etiam ego iam dixi sm̃õez multũ q' ego vidi febrẽ extingui subito apud potũ aque frigide in hora in qua oportz vt bibatur: in libro meo qui est in via de ingenio sanitatis. ⁊ ego quidẽ sum narrãs nũc sũmaz illi'. Dico ergo q; qñ accidit febris sola ꝓter q; cum ea sit dispositõ alia cui sit possibile euẽire ex potu aque frigide nocumẽtũ: tũc si vtiť aqua frigida nõ solũ est impossibile vt noceat: sed inuamẽtũ eius est magnũ. ⁊ q̃titas que bi biť: ⁊ fit iuuamẽtũ per eam ex aqua frigida: est euz mẽsu ra que possibile est vt satiet euz: ꝓter q' attrahat aerẽ. Hz quoniã qõ de secaniabin bibiť est q̃titas parua: non est possibile vt qõ de eo in potu dať in oñi die vice vna sit plus. iiij. vncijs ⁊ media. Intẽtio g̃ dandi iñ potu secania bin: ⁊ dãdi in potu aquã frigidaz: q̃ est qñ volum' extin guẽ se. ⁊ dať in potu ex ea q̃titas mlta subito: donec im plet ex ea ifirm': ẽ dissilis. qõ ẽ: q; q̃ bibiť fz hũc modũ: nõ bibiť nisi sm q' ẽ medicina. Secaniabin aũt ĩfrigidatũ nõ sumũt in potu ifirmi in hora estať nisi vt ñ faciat eos estuare sitis: ⁊ noceat eis. oz eiz vt adiuuet qñ possibile ẽ adiutoriũ sup ꝓtii illi'. ⁊ pp hãc cãz sum' ausi ad dãduz ĩ potu ifirmo ĩ hora estať secaniabi ĩfridatũ: asq̃ matu

retur egritudo eius: ⁊ non datur eis in potu ex aqua frigida donec sanetur: in eo q̃ non maturat ex egritudinibus. qd̃ est: quia aqua frigida inspissat apostema: ⁊ ꝓfocat qd̃ est in eo: quoniaꝫ febris non aduenit infirmo nisi ꝓpter apostema: ⁊ ꝓhibet in eo qui infirmat ꝓpter humores illud maturari: ⁊ tũc quidẽ non datur infirmo in potu de secaniabin nisi q̃ntitas parua: quoniã precedit ⁊ calefit in stomacho eiꝰ calefactiõe digestiõis: antecq̃ peueniat frigiditas eius ad locuꝫ apostematis in pleuresi. ⁊ si peruẽiat etiam ex ea q̃ntitas parua: rectificat eam secaniabin post illud: quoniaꝫ in ipso est virtus incisiua. qd̃ est: quia illiꝰ in quo est incisio ⁊ penetratio: dispositio est cõtraria dispositiõi eius: qd̃ est inspissans oĩa corpa. 43

Q Velo sũpto si dolor loco ingruerit egroqꝫ accidẽtia inesse uideant timẽda: expedit ut huiꝰ q̃ntitatis ptisana detur: que neqꝫ sit grossa: neqꝫ sit mlta ⁊ hoc post septimũ diem: si uirtus eius tolerare nequeat.

P Ost illud aũt tunc si in loco fuerit dolor: aut uideris infirmo aliqd̃ accidẽtiuꝫ ex quibus timet super eum: tunc oportet ut qd̃ datur de sorbitione sit quãtitas: neqꝫ grossa: neqꝫ multa. ⁊ sit datio tua de ea post diem septimũ si uirtus eius fuerit tolerans.

M Ihi aũt videtur q̃ qui dicunt de hippo. q̃ ipse replebat infirmos: ipsi vsi sunt hac dictiõe fm hãc intentionẽ: quia non ꝓtãsierũt hunc sermõeꝫ nisi supficieten: ꝓter q̃ steterint super ipꝫ. Et similiter etiaꝫ qui dicunt de eo q̃ ipse interficiebat infirmos fame: non oñdit ex eis nisi q̃ ipsi non legerũt nisi hunc sermonẽ tñ Et si vnaqueq̃ duaꝫ sectaꝫ ꝓsideraret hunc sermõeꝫ mẽte sua: ⁊ remẽoraret eius qd̃ dixit hippo. ⁊ q̃ inuẽit in eo bene: ⁊ est sermo eius: qꝫ differẽtia inter naturas est multa ⁊ magna: forsitan ipsi verecõdarent ex trib̃ rebus cõtrarijs: ⁊ plus illo si remẽoraren: ⁊ reliquaꝫ rerꝫ fmanẽtiũ quas ipse dixit: qũ ostẽdit q̃ regiões distãt adinuicem diuersitate magna valde: ⁊ hore anni: ⁊ etates: ⁊ ꝓsuetudines: ⁊ regimẽ: qd̃ ꝓpium est vnicuiq̃ infirmoꝫ anteq̃ infirmet. Inde est q̃ si tu cõparaueris inter res ꝓtrarias in oĩbus que dixim̃ inuẽies maiores differẽtias in regimine. Qũ ergo videris quasdã eaꝫ opponi: in q̃busdã inuenies differẽtias etiã medias inter eas mltas valde. Et ego quidẽ iam locut̃ fui in differẽtijs que sunt in istis rebus sermõeꝫ cõpletũ in libro meo in via de ingenio sanitatis. ⁊ ego quidẽ sum dicens nunc sũmã illi̇. Ponam̃ ergo homini: cuius forma corpis natura. i. naturalr ẽ sicca: ⁊ supficies corpis eius extrinseca est spissa: ⁊ vene eius sunt ample: ⁊ vtus eius animal est fortis: ⁊ de ꝓsuetudie eius est vt comedat ciboꝫ mltos: aduẽisse egritudinẽ in hora hyemali: que nõ est frigida frigore vehemẽti: ⁊ habitatio eius est regio: cui̇ dispõ est simil dispositiõi hore ptis: ⁊ fuit regimẽ eius ante egritudinẽ regimẽ deliciȯsum ⁊ quietũ: ⁊ pmiscuit in eo qd̃ comedit: ⁊ vsus est ex cibis ex q̃bus mltiplicat eius nutrimẽtũ: ⁊ os stomachi eius cũ illo est forte. Et ponam̃ alij cui̇ corporis forma est bũida lenis: ⁊ supficies eius extrinseca est rara: ⁊ vene eius sunt minute: ⁊ vtus animal eius est debil: ⁊ de ꝓsuetudine eius est vt sumat ex cibis q̃ntitatẽ multã: aduẽisse egritudinẽ in hora estatis stãte: ⁊ habitatio eius: ⁊ regio est simil illi. Et pone cũ istis reb̃ qꝫ ante egritudinẽ luaꝫ fatigauit eius corꝰ ꝓpter tedia que aduẽiũt ei ⁊ opationes cõtinuas: ⁊ qꝫ comedit fm cõtrariuꝫ eius cui euenit consuetudo eius ciboꝫ paucos ex olcribus: ⁊ alijs ex eis quoꝫ nutrimẽtũ est nutrimẽtũ paꝫ: ⁊ q̃ os stomachi eiꝰ natura est ꝑbile ⁊ nõ forte. Qũ ergo posueris hos duos fm q̃ narraui: pone q̃ ambo infirmi sint egritudine vna ⁊ pone egritudinẽ vnã que ex eis aduẽit egritudinẽ quã dixit hippo. in hoc sermõe fm viaꝫ exẽplificatiõis. s. pleuresim: an vides qꝫ oportet vt sit ĩmiñ coctiõis in regimine vtroꝝq̃ vnus: an vides q̃a oportet vt cibet secũdus eoꝫ ab ipso ꝑmo die egritudis sue: sed ꝑmus regat eo q̃ bibit tñ vsqꝫ ad diẽ septimã qũ speras q̃ eius egritudo nõ tardat plus illo. Ego aũt enũcio tibi illud qd̃ exptus fui in vtrisq̃ tẽpore lõgo. ⁊ est: qꝫ intueri hoc regimen in vtrisq̃ inuatinũ valde. ⁊ si cõuerteris rem in vtrisq̃: ⁊ cibaueris ꝑmuꝫ eoꝫ ab ipso ꝑcipio sue egritudinis. ⁊ ꝓhibueris alterꝫ eoꝫ a cibo vsqꝫ ad diem septimũ: interficies vtroꝝq̃ simil ante diem q̃rtuꝫ: quoniã tu ꝓfocas vnũ eoꝫ cũ velocitate: ⁊ ꝓternis vtutẽ alteri̇. Et pone cuꝫ eo qd̃ diximus: si vis illud q̃ dispõ etatis cuiusq̃ eoꝫ est cõtraria dispositiõi etatis alteri̇: ita vt ponas ꝑmũ filiuꝫ q̃draginta annoꝝ: ⁊ secũdũ pueꝝ. nam quꝫ posueris illud: erit mors descẽdẽs vnicuiq̃ eoꝫ velociter: qũ in oĩbus que nũc dixim̃: intẽtio est intẽtio vna. Et hippo. q̃dem significauit istuc in fmõe vno. qd̃ est: qꝫ dixit: ⁊ sit vt des ei sorbitionẽ post diẽ septimã: si vtus fuerit tolerãs. ⁊ tot̃ hic sermo est locutio vna. verũtñ inuẽtio eius est ex reb̃ q̃s dixi ante. qd̃ est: qꝫ tu scis an vtus sit tolerãs vt remãeat qũ vteris in eo secaniabin ⁊ hydromelle: ⁊ aqua vsqꝫ ad diẽ septimũ ex oĩb̃ q̃ dixi: qũ qũ quedã eoꝫ que dixim̃ sũt inuẽta: ⁊ q̃dã eoꝫ nõ inuẽta: ⁊ cõparas iter vtutẽ rerꝫ inuẽtaꝫ: ⁊ vtutẽ rerꝫ q̃ si inuẽitnt: poteris scire quot diebus sit possibile ifirmũ fmanẽ cuꝫ huiusmõi regimĩe. Et ego q̃deꝫ iam narraui totũ qd̃ dixi in libro meo. Si ergo iam legisti illud: tũc fac ipm trãsire p mentẽ tuã nũc. ⁊ si nõ legisti illud: tũc intẽde nũc ad legẽdũ illud in ꝑmis si vis intelligẽ veritatẽ sentẽtie hippo. Nos eiꝫ iaꝫ narraui̇m̃ oĩa illa: ⁊ secuti fuim̃ in oĩbus q̃ scripsim̃: ⁊ dixim̃ sniias hippo. qũ sint sniie certe valde. verũtñ nõ est possibile homini vni si addiscit aliq̃ artiũ fm q̃ oꝝ: vt addiscat ⁊ cõprehẽdat oĩa q̃ in ea sunt ex reb̃ particlarib̃. ⁊ ꝓpẽ hanc cãm nõ nẽce est tibi vt q̃ras audire oẽs res particulares ab hippo: iꝫ oꝫ vt castiges ꝓpe illũ: cui nẽce ẽ exponere totuꝫ qd̃ dixit hippo. ⁊ bñ inuẽit in eo ⁊ explanauit ipm: ⁊ dimittit illud ꝓpẽ amorẽ victorie ⁊ laudis. ⁊ ẽ intẽtio eiꝰ vt faciat euẽire sniias alias in medicina. verũtñ nos pp veneratõeꝫ nr̃aꝫ quã exhibem̃ veritati: laudam̃ hippo. in reliq̃s reb̃: ⁊ in remẽoratõe sua de intẽtiõe certa in vnaquaq̃ rerꝫ: ita q̃ qũ aliq̃s in ea aspicit in oĩbus horis intelligit viã in inuẽtõe spẽꝫ medicatiõis determinatã. Inde est qd̃ iam oñdim̃ q̃ intẽtio cõis in dãdo cibũ oĩb̃ sanis ex eis: ⁊ egrotis est intẽtio vna: ⁊ ꝓseruatio aĩal virtut. Et hippo. q̃deꝫ significauit sup illũ in hoc sermõe significatiõe exposita in fmõe suo: si fuerit tolerãs: vtus eiꝰ. qd̃ est: qꝫ comestio ⁊ potꝰ in hora sanitat: ⁊ reliqua q̃ fuit in eis q̃b̃ fit inuamẽtũ in eis in B vt remãeat vita: nõ fuit nisi pp hãc vtutẽ. ⁊ pp eaꝫ ẽt sumit cib̃ ⁊ potus in hora egritudis. qd̃ est: qꝫ medicatiõeꝫ ẽt significat in ꝑmis dispositio egritudinis: sicut phlebotomia: ⁊ clystere: ⁊ emplastrum: ⁊ embroca: ⁊ solutio ventris: ⁊ potus secaniabin ⁊ hydromellis: ⁊ reliquorũ que illis sunt similia. Virtutis autem conseruatio non significat

nisi super vsum cibi tñ. q̃ si cibus non noceret in aliqua horaꝫ in aliqua rer̃ dispositioni egritudinis: cibaremus egros sicut cibamus sanos: considerando in virtute tñ. Sed qñ mltotiẽs nocet sicut diximus: oportz vt ꝓsidere mꝰ ꝑpẽ illud in dispõe egritudinis: nõ fz q̃ ipa significat vsum cibi in aliq̃ horaꝫ egritudis: sed fm q̃ ipa ꝓhibet ab eo. Qñ ergo nõ ꝓhibet inde aliq̃d: ⁊ vocat te vtus ad vtendũ eo: opz vt cibes infirmũ. qõ est: qꝛ p cibũ in seipso nõ fit immãntũ in aliq̃ horaꝫ in egritudis dispõe. Et ego quidẽ nõ dixi hũc fmõez nisi qñ mltotiẽs inuẽit in vna medicinaꝫ vtus cibi: ⁊ vtus medicine: sic illud qõ inuẽit in ptisana hordei. quod est: quia vsus eius ꝑpẽ debilitatem vtutis est fm q̃ ipa est cibus qñ nutrit. Et qñ ipa incidit etiaꝫ ⁊ hũectat res q̃s spuere neẽe est: tũc opatio eiꝰ in illo ẽ sicut opatio medicine. Triticũ aũt qõ noiat̃ candarusiz nõ est nisi cibus tñ ei qui hẽt pleuresiz. Secania bin vo est medicina: sed in ptisana hordei inuẽit vtꝰ vtrius q̃z simul: ⁊ stat egris in iuuamẽto loco vtroq̃z. verũtñ infirmꝰ suscipit eam fm q̃ ipa est cibus vt ꝓseruet vtutẽ sed fm q̃ ipa est medicina ꝑpẽ medicatiõez egritudinis. Qũ ergo tollat vtus vt morez̃ vsq̃z ad horã crisis egritudinis ꝑter q̃ infirmꝰ sumat ptisanã hordei: tunc secaniabin ⁊ hydromel sufficiũt infirmo tñ. Secaniabin quidez qꝛ virtꝰ eius est vtus medicine tñ: fz hydromel quoniã nutrit nutrimẽto paruo debili. qũ ergo speras q̃ euẽiat crisis ante diem septimã: in q̃rto vbi g̃fa: aut in q̃nto: tũc intuẽies mltos infirmoꝫ quos possibile ẽ morari absq̃z acceptiõe ptisane hordei. ⁊ qñ tardat̃ cris vsq̃z ad diez septimũ: tũc q̃paꝫ est q̃ intuẽias aliquos eoꝫ quos fit possibile morari. ⁊ est: qꝛ cuiꝰ vtus est fortis: ⁊ forma corpis eiꝰ est dura. ſ. fit difficil resolutiõis: ⁊ hũores qui sunt in eo grossi sunt viscosi: ⁊ aer continẽs ipsum est aer frigidus. qõ est: qꝛ si nõ exspirarz ex corpore aliq̃d: nõ esset nobis neẽe sumere cibũ. sed quoniã exspirat ⁊ perit ex eo aliq̃d tũc oportet vt sit q̃titas cibi quã sumit fm illud. Ille ergo ex cuius corpore illud qõ resoluit̃ est q̃titas parua valde: possibile est vt securet̃ cũ ꝓhibitõe a cibo. ⁊ plus etiam illo si vtus eius fuerit cũ illo ab ipo ꝑncipio rei fortis quoniã virtꝰ qñ est debil̃ sicut in senib̃: aduẽit ei debilitas velociter q̃tuis minorez̃ qõ exspirat ex corpe: Et ꝑpẽ hãc cãz dixi paulo ante illũ cui supuẽiũt q̃dragita ãm: ⁊ dimisi dicere illũ cui supuẽiũt septuaginta anni. 44

QVod si antiqus cibus nondum descenderit: ac breuis temporis mora post cibum nouissimũ transierit neqz ferre ualeat ei si eiꝰ uirtus ⁊ etas permiserit: clysteris opus habet. si aũt defectus sit uirtutis uel etatis supposito riũ immittendũ est: nisi cibi spõte sua bonoqz exitu egerant̃.

ET quando cibus antiqus nondũ descendit adhuc: ⁊ tempus eius cum cibo alio est tempus propinquum tunc si uirtus eius est tolerans: ⁊ etas eius est iuuentus: oportet ut clysterizetur. Si autem debilis fuerit: oportet ut supponat̃ licinium: nisi egrediat̃ cibꝰ ex seipso bono exitu.

INuẽimus hippo. in hoc loco etiã significauisse medicationẽ egritudinis corpis: ⁊ inuẽimꝰ eum cõsiderasse cũ illo in vtute: nõ fz q̃ ipa significat in aliqua horaꝫ medicationẽ: sed quoniã ipsa multotiẽs significat ꝓtrariũ illius: ⁊ ꝓhibet vti ea. qõ est: quia q̃ infirmus indiget clysteri nõ est quoniã virtus eius est fortis: sed significatio supꝫ illud est ex dispositiõe stomachi. Virtus aũt qñ est fortis ꝑcipit in euacuatiõe: ⁊ qñ est debilis ꝓhibet ab illa. Et ꝓsidera etiã mẽte tua ꝓsuetudinẽ hippo. Iuuenis enim cum in quibusdã horis remẽorari virtutis tñ in huiusmõi infirmis: sicut inuẽimus cum fecisse in hoc sermõe: cuiꝰ ꝑmisimꝰ remẽorationez: ⁊ fortasse rememorat̃ etiã etatis. quod est: quia sublimior intentionum omniũ est intentio sumpta ex virtute. In significatiõe aũt virtutis necessaria est cognitio etatis: quoniaz virtus in pueris debilitatur velociter: ꝑpter mltitudinẽ eius quod currit ⁊ exspirat ex corporibus eoꝫ. ⁊ morat̃ plus illo in stãtibus in iuuẽtute. verũtamẽ sicut inuenit̃ res in infantib̃: in hoc q̃ substãtia corporꝫ eoꝫ lenis est: ⁊ humiditas eoꝫ resolut̃: ⁊ fit illud causa casus virtutis ⁊ resolutionis eius. Similiter etiam inuenitur res in regionibus ⁊ horis anni. nam qum illa que ex istis est calida: etiam est dissolutio virtutis: ⁊ casus eius ꝑpter multitudinem euacuatiõis corporis plus. Necessario igit̃ inuenimus hippo. fm plurimũ posuisse sermonẽ suum in virtute tñ in huiusmodi distinctiõibus. ⁊ multotiẽs quidem rememorat̃ etiam cum ea alterius: vel vnius reliquaꝫ rerum remanẽtium: quare rememorat̃ cum remorazione vtrarũq̃z simul illis rebus remanẽtib̃. 45

ET uidenduz est quo tempore iuuari debeat in ꝑnordio uel in oibus temporibus morbi: qñ enim pedũ plante frigide fuerint: tũc ius maxime ⁊ omnis alius potus patienti denegandus est. Sed qũ iam calor in calcaneũ descenderit dandũ est. nouimus enim uim temporis huius in morbis quidez omnibus q̃z magna sit: ⁊ in acutis maxime. In his. n. quanto plus caloris ẽ tantomagis cũ fallacia sunt.

ET oportet ut sis seruãs ꝑpzie horam in qua oz dare sorbitionẽ in principio egritudinis: ⁊ in reliquis horis eius. Nã qñ pedes sunt frigidi: tũc oportet ut ꝓhibeat̃ ab acceptione sorbitionis: ⁊ plus illo multum oz ut ꝓhibeatur ab acceptione oris quod bibit̃. Cũ ergo declinat caliditas ad pedes: oportet tunc ut det̃ sorbitio. Et scias q̃ uirtus huius hore in oibus egritudinibus est uirtus magna: ⁊ ꝑpzie in egritudinibus acutis. Et ex istis egritudinibus propzie in eis in quib̃ est febris magis addita: ⁊ in quibus error est plus.

Sicut dixi: q̃ intentio in acceptione cibi est vna: ⁊ ē ꝓseruatio virtutis. verũtñ oportet necessario cũ illo etiam ut fit ꝓsideratio in dispõne infirmi Similiter etiã inuẽtio hore in qua oꝫ infirmo vt det̃ sorbitio: est qñ nõ ꝓhibet egritudo ab illo: qñ fortasse necesse est nobis multotiens vti cibo in inceptione proximor̃ fm intẽtionẽ primã sumptam ex virtute: sicut est illud quod inuenimus in sanis: qñ appropinquat virtus a principio rei, ppter quasdã euacuationes naturales: ut cadat ⁊ resoluat̃: quare idiget ut ꝓsortet̃. ⁊ qñ de aptitudine cibi: qui sumitur in inceptione proximor̃: ⁊ in hora status eor̃: est ut noceat infirmo nocumẽto magno propter illud, ꝓhibet̃ ab acceptione eius: quãuis corpus indigeat eo vehement̃. Que ergo sunt hore meliores ad dandũ cibum infirmis: Nobis aũt vr̃ q̃ manifestũ est: q̃ melior horar̃ in illo est hora in qua inueniunt̃ ptes pectoris ⁊ stomachi in vltimo trãquillitatis ⁊ quietis. Deterior vo horar̃ est hora in qua inueniunt̃ ista membra cũ deteriore dispõne. Et manifestũ quidẽ est q̃ in hora in qua sunt cum deteriore dispõne est hora inceptionis proximor̃. Et hora in qua sunt cũ meliori dispõne est hora declinatiõis proximor̃. Iam ergo manifestũ est bene q̃ melior horar̃ suscipiendi cibum est hora in qua declinant proximi egritudinis. Et inceptio quidẽ proximorũ est in hora in qua aggregatur caliditas q̃ est in corpore ⁊ trahitur versus cor ⁊ pect̃. Sed augmentũ proximor̃ est: qñ expandit̃ caliditas paulatim versus extrema corporis. hora vo status est qñ expanditur caliditas in toto corpore: ⁊ ꝓprehensio eius est super ipsum totũ equalit̃. Hora vo declinationis eor̃ est ꝓtraria hore inceptionis. Est ergo qñ dissolut̃ caliditas: ⁊ separatur a membris corporis medijs: ⁊ est hora quã significauit hippo. in fmione vno quẽ dixit: ⁊ est sermo eius: Cũ ergo declinat caliditas ad pedes. Qu od est: q̃ nõ est sermo dicentis: Cum g̃ fuerint pedes facti calidi: sicut est sermo ei̊: declinat caliditas ad pedes: qñ declinatio significat ꝑmutationem caliditatis de loco ad locum. Calefactio aũt pedũ possibile ē vt fit de caliditate fixa in locis medijs corꝑis: sicut est id q̃ accidit in hora status. 46

Porro succus ptisanę primo: deinde uero grossum adhibeas oportet: post hoc aũt perspicaciorẽ rõnem predictar̃ significationũ facere oꝫ.

Et oportet ut utaris in primis aq̃ hordei: deide ut utaris post illud spisso: postq̃z cõsideraueris cõsideratione exquisita in significationib̃ quarũ premisimus rememorationẽ.

Postq̃ hippo. precessit ⁊ dixit: qñ oꝫ ut regat̃ infirm̃ etiam eo quod bibit̃ tñ: qñ oportet ut regatur cũ ptisana hordei: rediit nũc ⁊ ostendit qñ oportet ut utat̃ aqua hordei tñ. ⁊ qñ oportet ut utatur cũ ea fece eius: ⁊ distinxit illud breuiter: ⁊ plane. Nõ est: q̃ qñ tu cogitas mẽte tua: ⁊ ꝓsideras in significationib̃ quas dixit: ⁊ inuenis q̃ infirmo necesse ē vti ptisana hordei: tunc incipiat vt illa in primis ab aqua eius. deinde permutet̃ ab ea p̃ illud paulatim ad vtendũ ptisana hordei. Et significo per sermonẽ meũ paulatim qñ vteris in primis aqua hordei tñ. q̃ꝫ fuerit post illud dabis ifirmo ex aqua hordei quantitatẽ multã: ⁊ ex ptisana quantitatẽ paruam: deinde dabis p̃ illud ex vnaquaq̃z earũ quantitatẽ equalẽ. deinde dabis ei post illud ex ptisana quãtitatẽ multã. q̃ ergo fuerit i fine vteris ptisana hordei sola: postq̃z scieris q̃ ptisana hordei in cibatiõe corporis ⁊ ꝓfortatione virtutis est vehemẽtioris antecessionis: sed in facilitate digestionis: ⁊ mollitionis est aqua eius. Cum ergo vides dispõnem corporis addere bonitatem: ⁊ vehementiã virtutis addi: tunc adde tu etiã in eo q̃ das infirmo de ptisana hordei.

¶ Finit particula prima: Incipit secunda.

I

In pleuresi uero accidente dolore: siue continuo: siue postmodum: primo quidem calefactorium est adhibendũ: dissoluendi intentione doloris: non fit secundũ inutile.

Et quãdo accidit i pleuresi dolor: siue sit ille primitiuus siue postremus in fine: tunc te oꝫ uti uaporatiõe in primis conando per illud resoluere dolorem: nõ est fm inconuenientiam.

Alius apud me est: ut dicamus in hac hora nr̃a etiã illud quod iam multotiens diximus: ⁊ est q̃ expositio nõ est nisi eius q̃ ex sermone ē occultum. Verũtamen expositores nõ sunt contẽti illo tñ in expositionibus suis: imo conant̃ etiã verificare sermões: quos exponere intendũt. Propter hanc ergo ꝓsuetudinẽ cogor ego etiã ut dimittam alterationẽ oino in eo q̃ nõ bonũ est mihi ex sermone: ⁊ adiungam ad illud cui̊ expositio est necessaria fm plurimũ sententiã meam in eo. Verũ tñ ego nõ scribam demonstrationẽ in eo q̃ videbo certum esse in huiusmodi expõne: quoniã iam scripsi ⁊ dixi in vnoquoq̃z eor̃ sermonem ꝑtũ. ⁊ etiam non dicam nisi summã tñ quã ofdi in libris alijs: sicut ego sum faciens illud in dolore in hoc loco. Dico ergo q̃ iam narraui esse doloris in libro meo de elemẽtis fm sententiam hippo. ⁊ i libro meo ō morbis ⁊ accidẽtib̃. ⁊ dixi q̃ euẽtus eius fit in corporibus sensibilibus: qñ in eis accidit alteratio magna subito que extrahit ea a dispõne naturali. hec enĩ alteratio accidit fm duos modos: Quorum vnus est: qñ subito mutant̃ violenter in qualitatib̃ suis Et alter est: quãdo fit in eis solutio cõtinuitatis. Alteratio igitur eor̃ per multitudinẽ fit in q̃litatibus suis agentibus. s. quãdo calefunt: aut infrigidant̃: aut humectant̃ aut siccant̃. Cõtinuitatis autẽ solutio fit in eis: quando incidunt̃: aut tendunt̃ tensione vehemẽti: aut scindunt̃. Scõm ergo hanc dispõnem inuenimus dolorem etiam in pleuresi fieri in eis qui habẽt solati. ⁊ sunt illi in quib̃ scripsit hippo. Apostema enĩ calidũ quod fit in istis locis facit dolorem ꝑpter multitudinẽ caliditatis: que est in eo egressa a natura ledens membra propter malicia ꝓpriõnis: ⁊ etiã repletionẽ extendentẽ illa corꝑa apata. Precipit g̃ hippo. ut fit medicatio prima qnã nos conari oꝫ i medicatõe illi̊ dolor̃: ⁊ sedatiõe ei̊ vsus vaporatõis

quod est: quia ōe natura vaporatōis est vt rarificet cutē
⁊ fit facilis resolutio eius quod resoluit ex ea: ⁊ subtiliat
sanguinē qui est in apostemate: ⁊ resoluit eum. Cum er
go feceris has res: euacua aliqd sanguis qui est in apo
stemate: ⁊ minuet tensio mēbrorꝝ lesorꝝ per hunc dolo
rem qui est in eis. ⁊ quando non minuit sanguis qui est
retentus in loco apostematis: aut generat in eo cuꝫ illo
vētositas vaporosa ,ppter caliditatē: accidit ex illo vt ad
dat dolor qui ē in eis: ⁊ nō minuit sanguis retēt⁹ in lo
co apostemoso: nisi ,ppē multitudinē hūorꝝ in toto corpe.
quod est: qꝛ vaporatio ,ppter calefactionē suam attrahit
ad locū morbi ex sanguine plus q̄ resoluit ex eo: quoniā
ve aptitudine rex calefaciētiū in natura sua est: vt sic ipe
res soluūt rem retētā in mēbris q̄b⁹ aproinquāt: similiter
etiā attrahāt ad ea illud qō inueniūt superfluū in mēbris vi
cinātib⁹ eis. Qui g̃ nō resoluit dolor p vaporationē: oꝫ vt
euacuet corp⁹ totū euacuatōe fortī. Euacuatio aūt fortis
in eo qui hēt acutā egritudinē est ꝗ duos modos: quorꝝ
vn⁹ per solutōez vētris: ⁊ alter p phlebotomiā. sed nullo
eorꝝ pcipit hippo. vti: nisi postq̄ narrauit accītia q̄ signi
ficāt fortiorē in vtrouq̄ iuuamēto. Hec ē ergo sūma ser
mōis: cui⁹ pmisim⁹ remēoratione. Qō autē ex reb⁹ parti
cularib⁹ intelligit: ego sum exponēs qō ex eis occultat
sup plures boies in eis que sūt post: ⁊ ego nō dixi super
plures boies in eis q̄ sunt post: nisi quoniā qui iam pre
cessit: ⁊ expt⁹ est in intellectu sermōis antiq̄ tūc: q̄ parum
est illud cui⁹ intellect⁹ sup ipm occultet ex sermōe. vex
intētio nr̄a in expositiōe nō est in istis tm̄. 2

Est aūt iuuatiuum calefactoriū
uel uitreum uas: aut eneum: siue
terreū aque calide plenū.

Et magis quidem iuuatiua uapo
ratio est que est cum aqua calida:
ex qua implet uter: aut uesica: aut uas
eneū: aut fictile.

Nomē vaporatiōis cadit sup omne quo calefit cor
pus aliquo modorꝝ. Spēs autē vaporatōis alia
est q̄ est hūida in vltimo: ⁊ alia q̄ est ficca: ⁊ alia
est cōmixta: ⁊ alia q̄ nō mordicat: ⁊ alia est mordicatiua.
Et in istis etiā spēs sūt medie. Prima aūt spēx ei⁹ est illa
quā dixit hippo. in fmōe b: qꝛ nō est mordicatiua ⁊ ē hu
mida. Et spēs secūda ē media inē hūidā ⁊ ficcā: ⁊ mordi
catiuā ⁊ nō mordicatiuā. Et spēs ētia ficca est mordicati
ua. Sed si hippo. dixisset morbos in q̄b⁹ nēcia est vna q̄li
bet harꝝ spēx: eēt sūma sermōis ei⁹ in narratōe sua fm iu
uamētū qō acdrit ille q̄ legit ipm. Et quoniā nō dixit il
lud: tūc nō est aliqd qō cogat nos ad dicēdū illud: qū in
tētio nr̄a nō sit nisi exponē sermonē alteri⁹: a nobis non
anūciare sniias nr̄as in illo. verūtm̄ qū sit intētio nr̄a in ex
positiōe cōtraria expositiōi reliquorꝝ expositorꝝ. qō est: qꝛ
alij expositores a nobis implēt fmōes suos fmōibus so
phistarꝝ: ⁊ in sermōib⁹ suis miscēt q̄stiōes sophistarꝝ: in q̄
bus nō est iuuamētū discētib⁹ in ītellectu funis artis. Et
sum ego qdē conās semp vt dicā res q̄bus fit iuuamētuꝫ
vltimū. Videt mihi nūc ,ppē illud ne sis piger addere in
sermōe hippo. illud cui⁹ remēoratōez dimisit. verūtm̄ ego
sum seq̄ns sniias eius: ⁊ pcepta ei⁹ vniuersalia. Dico ergo
q̄ narraui iam paulo ante cām ,ppē quam fit q̄ vapora
tio ofert multū in doloib⁹. Et narraui itex dolores in q̄
bus nō fit iuuamētū p vaporatiōez aliquorꝝ modorꝝ: nisi
ptius euacuet corp⁹ ante illud. Et q̄ tuis res iste sint cōes
oibus spēbus vaporatiōis: tm̄ oportꝫ vt scias q̄ p vapora
tiōez que est hūida fit magis iuuamētū in apostematib⁹
calidis: quorꝝ euēt⁹ est ab hūoribꝰ q̄ sūt de genere cbole
re. ⁊ p illā que ē ficca fit maius iuuamētū in eis quorꝝ euē
tus est ex sanguine subtili aquoso. qō est: qꝛ oꝫ vt facias
trāsire p mētez tuā in oib⁹ horis q̄ medicatio fit p oppo
sitionē cōtrarij cū cōtrario. nā hac eadē intētiōe inueim⁹
iuuamētū fieri p vaporatōez: cū qua non est mordicatio
in medicatōe hūorꝝ mordicātiū. ⁊ p illā que mordicatiua
est fit iuuamētuꝫ in hūoribꝰ grossis viscos: qū subtiliet ⁊
incidat. Et ,ppter b g̃ oꝫ te conari ad cogēscendū humorē
vincentē in mēbro apostemato. ⁊ significat b p illud qō
dixi. s. ex etate īfirmi: ⁊ cōplexiōe ei⁹ naturali: ⁊ hora pre
senti ex horis ānī: ⁊ regiōe: ⁊ regimīe qō pcessit. Qū ergo
apparuerit tibi apa: tūc significa sup illud etiā ex accīti
bus comitātib⁹ ipm: ⁊ sunt color: ⁊ magnitudo apatis: ⁊
q̄ ipm expellit manū: ⁊ lenitas ei⁹. Qū g̃ fuerit egritudo
ad quā medicādā intēdis: plesis aut pplemonia: tunc si
gnifica sup illud etiā ex reb⁹ q̄ expuūtur cū sputo. Et qm̄
hec significatio quā dixi nō est nisi p estimationē: nō per
cognitiōez certā cū qua nō est timor: ⁊ ,ppē qū mēbrū in
quo est dolor est in ,pfundo corpis: tūc oꝫ te incipe cum
medicatiōe a rebus quarꝝ iuuamētū vides magis vltimū
q̄ reliquarꝝ rex remanētū. q̄ si p vsuꝫ earꝝ nō fit iuuamē
tū pmuta te ab eis ad vsuꝫ illarꝝ rex reliq̄rꝝ. si aūt nō quie
scit dolor: tūc euacua corp⁹ totuꝫ. Et nos q̄dez inuēimus
hippo. incepisse in curatiōe a spēbus vaporatiōis a timo
re lōginquorib⁹: ⁊ ē hūida q̄ penit⁹ nō mordicat. qō ē: qꝛ
vsus huiusmōi vaporatōis q̄uis p ipsꝫ nō fiat iuuamētū:
tm̄ nō est nocumētū ei⁹ magnū. Species aūt vaporatiōis
que fiūt cū aceto: ⁊ cū orobo: aut cū aliis ex eis q̄ sunt eis
filia: si nō preparant vt ꝓueniāt morbo: tūc nō solum nō
fit per eas iuuamētuꝫ: sed ledunt lesione vehemēt: quo
niam virtus earꝝ est fortis. 3

Sed antea quolibet liquidorū ap
ponendū lateri est: ut uidelicz ca
lefactoriū succedens leuius toleretur
quorꝝ utiqz meli⁹ est spongia spaciosa
aq̄ calida infusa: ⁊ postea expressa.

Et oportet ut antecedat: ⁊ ponas
sub illo super latus aliq̄s res mol
les: ut fit uaporatio magis cōueniēs.
⁊ melius etiam est: ut ponas cū illo su
per lat⁹ spongiaꝫ mollem magnā infu
fusam aq̄ calida ⁊ expressam.

Postq̄ precepit hippo. vt aproximet aqua costis
existēs in vtre: aut in vesica: aut vase eneo: pcipit
nūc vt ponant sub illo sup latera q̄daꝫ res mol
les: vt fit obuiatio illarꝝ rerꝝ: q̄bus coste vel latera vapo
rant sine coartatōe: neq̄ ledūt oīno. Et possibile q̄dē est
vt fit lana mollis: aut aliud ex pānis duplicatis duplica
tiōe multa: aut puluinar paruuꝫ ex puluinarib⁹: que sub
cervice ponūt. Post illud aūt qū dixit: vaporationē que
fit cum spōgia: non pcipit vt ponat sub ea aliqd. 4

Deinde calefactoriū ex omni latere
⁊ omni pte coopiēdū: q̄si q̄dā uestis
circūdet: oportꝫ ut qō factū ibidē diuti
us imoret. Cauēdū etiā est ne fum⁹ in
de ad egri nares ut id odoret ascēdat:

nisi qñ sibi iuuamētū uidebit: nā ⁊ hoc fm tempus ipm interdū iuuat.

Et oportet ut coopiat locus uapo ratōis ab oib⁹ ptib⁹ sicut circūda tur cū qbusdā q̄ uestiunt. nā qū tu fece ris illō: erit mora ei⁹: ⁊ fmanētia spacij ei⁹ lōgior: ⁊ nō ascēdet uapor ei⁹ cū illo etiā ad nares ifirmi: ⁊ attrahet ipz nisi uideris qa iuuat p illō in qbusdā reb⁹. fortasse eiz nō iuuat in qbusdā horis.

Reliq̄ q̄ dixit hippo. in hoc fmōe mānifesta fūt nisi res vaporis trīn. oz eiz vt exponam⁹ ipaz. Dico g̃ q̄ vapor facit accidere angustiā vehemētē: ⁊ lesiōez: ⁊ additionē in malicia anhelit⁹: pp additionē suaz in caliditate: ⁊ coartatōez meatuū pulmōis: q̄ accidit eis qñ implent vapore hūido. Remānet g̃ vt p attractiōez vaporis cū aere nō fiat iuuamētū trīn: nisi qñ pleuret ē sicca: ex q̄ nō expuit aliq̄d. Iuuamētū eniz tūc in attractiōe vaporis erit plus q̄ nocumētuz accidēs ab ea. In B g̃ loco inuenim⁹ hippo. abscidisse fmonez suū in specie pma ex spēb⁹ vaporatiōis. deinde post illud incipit narrare spēz secūdam: ⁊ dixit: 5

Postea hordeū ⁊ orobū in aceto in fusa aque mixto: que mixtura ita fortiuscula sit quā hō possit bibere: fac bulire. post bulitionem uero in sacculo missa lateri suppone: similiter etiam ⁊ de furfure.

Oportet ātē ut redeas ad hordeū ⁊ orobū infusa aceto pmixto permixtione paululū fortiore illa q̄z homini possibile est biberē. postq̄z resoluis illō ⁊ facis ipm feruere: ⁊ pōis ipm in kisti suta: ⁊ pone ipm sup latus: ⁊ simil̄r furfur fm hunc modum.

Non inuenim⁹ hippo. pcipe vt decoquāt hordeū ⁊ orobū cū aceto: fm q̄ ipa fūt: sed postq̄z oteruū tur. ⁊ illud q̄dē mānifestū est ex fmōe suo postq̄z resoluis illō. Et tu q̄dē potes scire ex ipa actōe q̄ hippo. nō voluit nisi illō q̄ dixi. q̄ est: qz vaporatio est cui hac dispōe ꝓuēiētior ⁊ fortior. ⁊ pp illō pcepit vt fiat etiā de furfure sile illi⁹. ⁊ nō fit hec spēs vaporatiōis fortior specieb⁹ quaz pmisim⁹ remēoratiōez: nisi pp vtutē aceti. q̄ si superseris ipm cū orobo adiuuabit illō etiā sup vtutē ei⁹ iuuamēto nō paruo. q̄ est: qz p vtutez orobi fit sufficiētia in incisiōe grossitudinis hūor: ⁊ digōe eor: ⁊ eor resolutiōe. ⁊ pp illud oz vt vtaris istis spēb⁹ vaporatōis in eo in cui⁹ mēbris ifirmis videris aggregatos eē hūores grossos viscosos: ⁊ appebit tibi illō ex regimīe q̄ pcessit qñ fuerit generatiuū huiusmōi hūor: ⁊ ex cōplexiōe infirmi ⁊ ex hora prīti ex horis anni: ⁊ ex regiōe. ⁊ ex etate. ⁊ cū illo etiā qñ nō fit iuuamētū p vsum spēz pmaz ex spēbus vaporatiōis q̄etis trāquill: q̄s vixim⁹ in pmis. q̄ est: qz cōtuenies ē tibi post ꝓsideratōez tuā in dispōe corpis: qñ nō appēt tibi significatōes repletōis: ⁊ vsus fueris specie bus q̄etis trāquill ex spēb⁹ vaporatiōis: ⁊ nō fit iuuamētū p illō: vt scias q̄ cā in dolore ē grossitudo hūor a q̄b⁹ resoluit vapor inflatiu⁹ ledēs: qñ nō est ei exitus. Spēs aūt vaporatiōis q̄s dixi inuēiūt resoluētes hūores viscosos ⁊ vētositatē: ⁊ hūores generātes eam: ⁊ ppe vaporatio q̄ est cum orobo. verūtn hippo. dixit cōmixtionē aceti cū aqua donec equet. Est g̃ fmo ei⁹ in illo in vltimo ostē siōis ⁊ bōitatis. q̄ē: qz dixit Et oz vt fit cōmixtio ei⁹ magis acetosa paulatim q̄z cōmixtio quaz homini possibile est bibē. Significat g̃ per illō qz ꝓuēit tibi vt deuites q̄ ex eo acutū est pp mordicatōez suā: ⁊ deuites illō sup q̄ vincit aquositas: pp destructionē actiōis ei⁹. Acetū enim acutū inuēit in incisiōe hūor viscosor grossor: ⁊ resolutionē eor cōuēiēti⁹: q̄s illō sup q̄ aquositas ē magl vincēs. Et qñ mēbra apostēata nō est possibile vt tolerent istas medicinas: ponit hippo. cōmixtionē aceti mediā inter duo extrema. Nec est ergo species secūda ex specieb⁹ vaporatiōis tribus: q̄s diuisi in principio fmōis mei. 6

Iccor aūt calefactoriorz ea ꝓuēientia fūt: q̄ cū sale ⁊ cū milio simil assatis in sacclo recōdita apponūt. miliū quoqz q̄ pōdere leui⁹ atqz sbtili⁹ ē.

Ex spēb⁹ aūt uaporatōis sicce ꝓuēientior est illa q̄ fit cuz sale ⁊ milio assatis in sacculo lane. quod est: qa milium est leuis ponderis.

Ippo. narrauit in fmōe suo istō spēm etiā ex specieb⁹ vaporatōis: q̄s diuisi in principio fmōis. Et dixit salez: ⁊ miliū: ⁊ res quidē que cōis ē vtrisq̄z simil̄: est siccitas. ⁊ illa q̄ ppa ē sali ex vtrisq̄z est: qz ē mordicatiuus: ⁊ milio qz est nō mordicatiuū. 7

Am huiusmōi calefactoriū illum quoqz q usqz ad furculas. i. spatulas ascēdit: dolorem dissoluit.

Et resoluit hec uaporatio etiā dolores qui ascēdūt usqz ad furcl̄as.

Significauit hippo. significatiōe mānifesta p additionē suā. in B fmōe suo etiā qz resoluit hec vaporatio reliquos dolores. s. illos q̄ ꝓuēiūt ad loca que sunt sub hipocōdriis. 8

Acisio aūt nō fit nisi tūc trīn quz iā usqz ad spatl̄as ascēderit dolor

Acisio ātē nō resoluit dolorez fm hūc modū nisi ascēdat ad furculā

Manifestū est q̄ hippo. significauit p fmonē suuz incisio phlebotomiā venar. Et enūciauim⁹ nos etiā q̄ hac medicatōe fit iuuamētū in fmōe suo tūc nō resoluit dolorē fm hūc modū. Et hippo. q̄dez narrauit de esse huius medicatōis res multas cum eo: quod scribit in sequentibus. 9

Isi ergo calefactorio dolor dissoluat: nō in eo diuti⁹ imorāduz est: pulmonez nāqz deficcat: ⁊ empima coadunat.

Quod si nō resoluat dolor p uaporatōez: tūc nō oz ut plōget mora

in usu eius. qō est: qa exsiccat pulmōez
⁊ aggregat saniem.

POstēq̄ hippo. narrauit spēs vapozatōis diuersas
quaꝝ q̄dā est hūida: ⁊ q̄dā sicca: ⁊ q̄daz mozdica
catiua: ⁊ q̄dā nō mozdicatiua: dixit Qñ ḡ expie
ris totū illō: ⁊ nō resoluit dolor p hoc: tūc euacua corp⁹
⁊ dimitte vapozationē: quz exsiccet pulmonē: ⁊ aggreget
sanie. qō est: qz iste mozb⁹ accidit qñ nō resoluit aposte
ma qō ē in latere: ⁊ conuertit ad sanie: deinde resudat post
illud ad locū qui est inter pectus ⁊ pulmonē. 10

QUando ergo dolor ad spatulas
ascēdendo iam saltū cōpleuerit: si
grauitas quoqz in brachio uel circa pe
ctus uel diaphragma ꝓtigerit: de basili
ca uena est phlebotomāda. Phleboto
mo ergo adhibito nullatenus renoces
quin tantam minuas quantitatem san
guinis: usqz dum uidelicz illū in splēdi
dū colorē: uel ex splēdido in rubeū: aut
ex rubeo in nigredinē uideas cōuerti: q
utriqz colores in sanguine accidūt.

ET qñ pueit dolor ad furculā: aut
accidit in seid grauitas: aut uersus
māmillā: aut in diaphragmate: tūc oz
ut phebotomes uenaz que noiat basili
ca: ⁊ nō phibeas qn euacuet ex sangui
ne q̄ztitas mlta: dū pmāet color ei⁹ ue
hemētis rubedinis ⁊ splēdoris: aut ui
des colorē eius rubicundū fieri nigrū.
Isti eiz duo colores accidūt in sāguie.

INuēimus hippo. euacuare būores faciētes apo
stema fm declinationē eoꝝ. qō est: qz fmo eius
oz vt exbat ex pte ad quā declinat p loca conuen
entia: est fmo san⁹ ⁊ veraꝝ. Et accidit sile huic multotiēs
fm diuersitatē ptiū pāniculi velātis costas. qō est: qz qñ
in ptib⁹ ei⁹ supiozib⁹ accidit apostēa: cōicāt eis furcla: ⁊
asseid: ⁊ mamilla in dolore. Partiū autē inferior dolori
cōicat diaphragma: ⁊ loca q̄ sūt sub hipocōdriis. Qñ ḡ ex
tēdit dolor vsus mēbra alta: tūc oz vt minuam⁹ ex venis
que sūt in curuatura man⁹: venā p quā possibile est attra
here ex sanguie q̄ est in mēbro infirmo ad cōtrariū ptis
ad quā declinat q̄ztitatē mltā cuz velocitate. ⁊ qñ extēdit
versus mēbra inferioza: opz vt fiat euacuatio p mūdifica
tionē cū medicinis. Et fmo hippo. Accidit grauitas in se
id ⁊ dimissio ei⁹: vt dicat loco grauitatis seid dolorez cuz
vehemētia fuat in fmōe eius. qō est: qz grauitas signifi
cat declinationē sanguis: ⁊ aggregatōez ei⁹ illic cū mlti
tudine: qñ nō fit nisi a mltitudine sanguis. De tēiōis āt
consuetudine est vt accidat p cōitatē in dolore tñ: qñ tēdū
tur loca vicina loco infirmo: ꝓter q̄ mltiplicet in eis san
guis. Propē hāc ḡ cām pcipit hippo. vt euacuet sanguis
qui mltiplicat⁹ ē p phlebotomiā vene: q̄ noiat basilica.
qō est: qz in curuatura man⁹ sūt vene mlte: q̄s de consuetu
dine nra ē phlebotomare. Et ego q̄dez iam locut⁹ fui de
oib⁹ eis in tractatu 3° libri mei de anatomia: ⁊ in tracta
tu alio quē singlarē feci in anatomia venaꝝ pulsatiliū ⁊
nō pulsatiliū. ⁊ oportet vt remēorer nūc etiaz sūme illius
postēq̄ iterabo sm̄onē ab ipo pncipio ei⁹. Dico ḡ q̄ vena
que noiat pfunda qñ ascēdit sanguis a gibbositate epa
tis ad aurez dextrā ex aurib⁹ cordis: dimittit ex eo q̄ztita
tem paruaz in mēbris: q̄ sunt inter hec duo loca: ⁊ fundit
plurimū eius in cor. ⁊ qū fuerit post illud incipit illic in
ceptiōe secūda: hīc fuit inceptio eius ab ipso pn⁹ sui esse: ⁊
ascēdit directe vsus ceruicē: ⁊ qū pueit ad ptes pectoris
diuidit in duas venas magnas: q̄ dicunt due guydegy. ⁊
pn⁹ ram⁹ eius. i. cōcaue vene q̄ pcedit ex ea anteq̄ pueī
at ad cor sunt due vene pcedētes in diaphragmate: ⁊ ve
ne alie que diuidūt in pānicul qui sunt in pectore. Pars
aūt inferior pectoris cōposita ex octo costis nutrit ex ve
na singlari cui nō est pticeps: q̄ ramificat in q̄busdā ani
malib⁹ ex vena pfunda postēq̄ apropinq̄t cordi. ⁊ ramifi
cat in q̄busdā eoꝝ: ⁊ in q̄busdā hoib⁹ etiā ex vena q̄ tāgit
venā pfundā trāseūtē cor. qō est: qz qñ ozit in hoc loco
est declinatio ei⁹ vsus dorsiz: postēq̄ trāsit cor vehemēti⁹
depssa. Dec ḡ vena diuidit in ptes pectoris inferiores cō
positas ex octo costis: i vnoquoqz duoꝝ latez vsquequo
cōsequtur diaphragma. q̄ttuor vo coste manētes q̄ sunt
in supiorib⁹ pectoris nutriūtur ex pari alio venaꝝ: que ra
mificant ex vena pfūda ātequ diuidat in duas venas di
ctas due guydegy: deinde ramificant ex ea post istas ve
ne q̄ veniunt ad man⁹ a titilico. i. a loco q̄ est in ascellis.
Uena aūt q̄ noiat cephalica ramificat ex vena pfunda
postēq̄ diuidit in duas guydegy. ozit ergo ex vnaquaqz
eaꝝ vena cui⁹ ozigo ē extra pect⁹ cōicās ei: ⁊ guydegy ap
parēti. Oēs ḡ ptes colli q̄ sunt exteri⁹ ⁊ capitis: nisi pau
ce nutriūtur ex duab⁹ guydegy extrinsecis: sicut mēbra
intrinseca eoꝝ nutriūtur ex duabus guydegy intrinsecis
Spatulis autem ⁊ ei quod est in ceruice de nucha ad
ueniūt vene ex locis q̄ sunt sub loco cōi quē diximus. ⁊ si
gnifico per locuz cōem locuz de quo ante dixi: q̄a cōicat
duab⁹ guydegy extrisecis: ⁊ cephalice. Necēsio igit fit q̄
cephalica euacuat ex sanguie q̄ est in locis q̄ sunt super
furculas q̄ sunt in cernice ⁊ capite q̄ztitatē mltam veloci
ter. vene aūt q̄ veniūt ad curuaturā brachij ex pte titilici
euacuāt ptes pectoris. ⁊ ex istis locis ppe sunt loca que
sunt altioza: ⁊ ppe in capite: qñ oēs ptes pectoris iferio
res nutriūtur ex vena alia q̄ ozit ex vena pfunda ante q̄
pueniat ad cor. Ex hac ḡ vena de qua dixi qz nutrit loca
inferioza pectoris in trāsitu suo in latere sinistro sup lat⁹
radicis costaꝝ: vsquequo pueiat ad diaphragma ramifi
cant ramis q̄ diuidūtur in vnoquoqz locoꝝ: q̄ sunt inē co
stas lateris sinistri ⁊ dextri: ⁊ filr etiā reliquz qō remāet
ex ea: qñ ptrāsit diaphragma diuidit in corpib⁹ pmis q̄
occurrit ei post diaphragma. Uenaꝝ aūt que veniūt ad
mamillas ex pte titilici inuēim⁹ oziginē ppinquā valde
oziginī venaꝝ: q̄ nutriūt costas q̄ttuor supiores ex costis
que sūt in pectore: ⁊ q̄ztitas eaꝝ in magnitudine ē multo
maior q̄z venaꝝ q̄ veniūt ad manus ex pte spatule. Et qñ
incedit vnaquaqz illaꝝ duaꝝ venaꝝ sup partē inirinsecaz
a seid: extēdit vadēs ad ptez brachii: ⁊ nascit ex vnaqua
qz eaꝝ ram⁹ magis in lacert: qui sūt in seid. Qū ḡ pueniat
vnaquaqz illaꝝ venaꝝ ad curuaturā man⁹: ramificant ex
ea vene q̄ veniūt ex pte intrīseca a seid a lateribus curua
ture brachij ad brachiū. reliqū aūt qō remāet ex ea diui
dit in duas ptes: q̄ ptēdūtur sup curuaturā man⁹. Qō ḡ
trāsit ex ea sup illud qō apparet de curuatura brachij est
vena q̄ phlebotomat: ⁊ qō trāsit sup ipz ab interiori ei⁹:
est vena que diuidit cum vena pulsatili: que est illic. Et
nos phlebotomam⁹ itez venam aliam in curuatura ma
nus reflexam: sicut hec vena que nascitur in vnaquaqz
duaꝝ manuū ex vena que venit ad manū ex spatule pte:

P Dolor si passio sub diaphragmate fuerit: dolorq; usq; ad furculas non ascēderit naturā cum helleboro nigro uel fellichino lenias: oportet helleboro nigro daucuz: uel siseleos: aut cimīnū: siue anisum: siue quodlibz aliud odoriferz: fellichino aūt asam cōmisceas. Q si utraqz cōmisceant: idez opus faciūt. Sed tñ ex helleboro nigro solutio fit utilior: ⁊ ad crisim ꝓuocādā efficacior. Illa uero que ex fellichino ē ad dissoluēdū iflatiuā uētositatē prōptior

q Quod si egritudo fuerit sub diaphragmate: ⁊ nō ascēderit dolor usq; ad furculā: tūc oportebit ut leniat natura: aut potu helleborī nigri: aut potu medicine que nominat fellichinū postq̄z ꝑmiscueris helleborz: aut cuz semine dauci: aut cum siseleos: aut cuz cimino: aut aniso: aut alijs ex medicinis odoriferis. Sed qum medicina que nominat fellichinuz asam cōmiscueris: ⁊ qū ꝑmiscueris ista duo etiā erit opatio simil: sed qō soluit helleborus niger est magis iuuatiuū ⁊ magis attractiuū crisis q̄z illud qō soluit medicina que noiatur fellichinū: sed fellichinū resoluit uētositatem inflatiuā plus q̄z helleborus niger.

q Quod aūt expimētū significz virtutes medicinarz solutiuarz: ⁊ humorē quē soluit vna queqz earuz iam sciuisti in libro meo de vtutib⁹ medicinarū simpliciū. In inuētōe aūt cognitōis horz: in qua nēce est soluere ex locis ad q̄ declināt hūores q̄ vincūt ⁊ multiplicant: administrat ratiocinatio. verūtñ significatio certitudinis: ⁊ testimoniuz sup illud nō est nisi ab expimēto. Et hippo. q̄dem significauit sup vtutē medicinarz q̄s oportz nos in potu tribuere infirmis in huiusmōi egritudinib⁹ ⁊ dixit de helleboro: q̄ soluit res q̄ sunt magis iuuatiue ad crisim. ⁊ dixit de medicina q̄ noiat fellichinū: qz edulxit ventositatē inflatiuā. Et nos inuēim⁹ ꝑmonē eius res que sunt magis iuuatiue ad crisim: significare apud eum res q̄ faciūt crisim egritudinis vehemētius: sicut si dicerz quia sunt magis iuuatiue. Et qñ oēs medicine solutiue sunt nociue stomacho: ⁊ ꝑpe ozi ei⁹: qū fit pluris sensus ꝓpter neruos q̄ oriunt in eo: visuz est ei qz oportet vt ꝑmisceant cū medicina q̄dam medicine odorifere: vt non occurrat virtus medicinarz solutiuarz ozi stomachi nuda simplex: ꝓter q̄ ꝑmisceat aliq̄d aliud. Deide dixit: Et qñ ꝑmisces medicinā: que noiat fellichinū: ⁊ helleborz simil est opatio eorz simil. Et vult q̄ vtus vtrozq̄z ē ꝓueniens ⁊ nō est cōtraria vna earz alteri. quod est: quia corruptio

⁊ est vena non parua. qō est: qnia vena que venit ad manum ex parte spatule qñ trāsit ꝑ assaid sub cute: diuidit iterꝝ in curuatura man⁹ in locis supiorib⁹ eius. Et maifestū quidē est q̄ illa loca sūt supiora qñ tu figuras manū: figura quā dixit hippo. in libro suo de restauratōe ⁊ dislocatōe. qō ergo remāet de hac vena post diuisionē ei⁹ supius in trāsitu ei⁹ per loca māifesta brachij: oportet vt phlebotomet ex parte loci in quo diuidit: ⁊ inuēit situs hu⁹ vene, ꝑpe fm rectitudinē originis ei⁹ ꝑme: ⁊ ꝑp illō fit q̄ ipa euacuat sanguinē ex locis q̄ sunt sup furculā veloci⁹. q̄ aūt venit ex ea ad curuaturā man⁹ oblique euacuat sanguinē ex istis locis min⁹. verūtñ illud est plus eo qō fit in reliquis venis remanētib⁹. illud aūt qō venit ad curuaturā man⁹ ex vena intrisecā ⁊ magna: oblique quidem qō euacuat ex sanguine ex locis: quorz ꝑmisim⁹ rememorationē est parū valde: ex locis vō supiorib⁹ pectoris est multū valde. verūtñ origo vene q̄ venit ad manuz ex parte titilici: ꝓpinqua est origini vene q̄ nutrit partes supioris pectoris. Hippo. ergo ꝓcepit phlebotomare hāc venā anteq̄z ꝓtinuet: ⁊ vniat cū uena q̄ oriat ex vena que venit ad manuz ex parte spatule. ⁊ qñ hec vena fortasse nō apparet: tūc minuit loco ei⁹ vna venarz intrisecarz q̄s dixit vēire ad brachiū: ⁊ qñ nō appet aliq̄ venarz intrinsecarz: tūc minuit vena que generat ex cōtinuatiōe vnarū obliquarz: ⁊ vnitiōe iparz in curuatura man⁹. Et quoniaz possibile est etiā in q̄busdā horis vt nō appeat hec vena ⁊ appareat vena q̄ venit ex parte spatule: tūc oportet vt phlebotomet etiā. Postq̄z scis q̄ euacuatō ex q̄buscūqz locis fuerit attrahit ex toto corpore animal. verūtñ illō non fit velociter neqz eq̄liter ex oib⁹ venis. Nos aūt conamur ⁊ studem⁹ vt fit illud qō euacuat de sanguic ex mēbro apostemato velocius ⁊ plus q̄z ex reliq̄s mēbris ⁊ ꝑpe in egritudinib⁹ acutis: ⁊ inuēim⁹ illud in phlebotomia vene q̄ nominat basilica: ⁊ plus illo multū qñ est declinatio sanguīs: q̄ multiplicat ad partes supiores: aut sunt partes supiores ex partib⁹ pectoris graues: naz gratuitas, ꝑpe erit tunc in seid ⁊ in mamilla. Apostemata vō que fuit in partib⁹ pectoris inferiorib⁹: quoniā ipsa sunt ꝓpinq̄ diaphragmati: tūc necio dolores q̄ accidūt in eis veniunt ad loca q̄ sunt sub hipocōdrijs. Non ergo iuuamētuz euacuatiōis ex curuatura man⁹ in hac egritudine est iuuamētū magnū valde: quoniā loc⁹ cordis est medius inter vtraqz. Et vos q̄dem audistis iaz me dicētē ante: q̄ vena q̄ nutrit partes inferiores pectoris oriat sub corde Aotū ergo hūc sermōez dixi ad significādū q̄ hippo. hū inuēit in sermōe suo. Oportz ergo vt phlebotomem⁹ venam q̄ noiat basilica. ⁊ quoniā posuit terminū euacuatiōis sanguīs mutatiōez colozis eius: tūc sequit illud qō diximus: vt loq̄mur in illo. Dico ergo q̄ eius qō colligit de sanguine in latere apostemato mutat color cā calidi tatis: reliquz aūt qō remanet ex eo q̄ est in oibus mēbris remanet sile ad invicē: ita vt si accidat q̄ sit sanguis q̄ est in toto corpe phlegmatic⁹: oportet vt sit sanguis q̄ est in latere apostemato rubeus. ⁊ si fuerit sāguis q̄ est in toto corpore rube⁹: oportet vt sit sanguis q̄ est in latere infirmo declinis ad nigredinē ꝓp adustionē suā. Color autē medi⁹ inter alterationē a colore rubeo ad colorē nigruz est color rubeus clarus. Significatio igit sup euacuationem ex locis apostematis est ꝑmutatio colozis. Nos eiz iam narrauim⁹ q̄ titatē euacuatiōis: q̄ sufficit in hac egritudine. ⁊ quoniā virtus fortasse ꝓhibeat euacuare hanc q̄titatē sanguinis: tunc oportet vt scias q̄ iuuamētū qō suscipit mēbruz apostematū inde est tunc minus. verūtñ oportet vt sit dimissio tua casus virtutis plus q̄z euacuatio tua eius qō multiplicat ex sanguine. 11

pmixtōis medicinaꝝ solutiuaꝝ non est quādo vna earū soluit cholerā verbi gratia: ⁊ altera phlegma. quod est: quia possibile est vt euacuent isti duo humores simul ī vna hora. sed quādo vna earū soluit hora aduent⁹ sui ad corpus: ⁊ altera post spaciū longū a susceptōe sua. Quum ergo bibit medicina cōposita ex istis duabus medicinis simul est solutio inequalis agitatiua. Et significo per sermonē meū: inequalis agitatiua: quādo existimamus q medicina iam descēdit: ⁊ abscisa est a solutōe: ⁊ incipit post illud solutio secūda. quod est: quia de cōsuetudine medicine que soluit hora qua aduenit corpori ē vt egrediatur cū ea etiā aliqd eiꝰ quod soluit medicina altera. Quum ergo remanet ex illo humore quātitas parua ⁊ debilitat virtꝰ medicine: erit inceptio eius cū solutōe huiꝰ conueniētis ei iterꝝ. Terminꝰ ergo hore in qua soluit medicina que nominat sellichinū: est terminꝰ hore ī qua soluit belleboꝰ: ⁊ de aptitudine eius ē cū illo etiā vt soluat humore melācholicū sicut belleboꝰ. In hac autē hora manifestū est: q̄a oportet vt sis sciēs istas res ⁊ suās eas. vsus autē earū in eo qui habet pleuresim: non oportz vt sit in omni hora: ⁊ rememorare aphorismi in quo dixit hipp. sermonē hūc: Necesse est in egritudib⁹ acutis raro vti medicina solutiua in p̄ncipio earū: qñ nō ē egritudo infirmitas acuta nīs sicut pleuresis: ꝫ ē cū ea febris fortis valde. Oportet ergo vt caueas cautela vehemēti ab hoc vt des in potu medicinā solutiuā: ⁊ vtere euacuatōe p̄ꝑe p phlebotomiā: q̄uis doloꝰ iaz pueneriꝭ ad loca q̄ sunt sub hipocōdriis. iuuamētū. n. q̄uis ex ea sit minꝰ q̄ sit ex solutōe: verūtamē fiducia in ea ē vehemētior: immo in euacuatōe p phlebotomiā non cadit aliqd timoris: ī solutōe aūt accidit timoꝰ multoriēs: ⁊ p̄ꝑe quz non fuerit cognitoꝰ nature infirmi. Ex hōib⁹. n. sunt quos soluere difficile est natura: ⁊ ex eis sunt quos soluit q̄ntitas pua medicine solutōe multa. ⁊ oportet vt sit q̄ntitas quaz das in potu de medicina cū mēsura: cuiꝰ ē iam scimisti: ⁊ expꝰ fuisti eā in plurib⁹ hōib⁹: ⁊ inuenisti eam soluere mēsurā equalē. Nā qum tu nō es sciēs nām hois cui in potu das medicinā: tūc tu es in timore q soluat eū medicina plꝰ q̄ oporteat: aut nō solnat eum oio: aut moueat nām eiꝰ: ⁊ nō ꝯsequat illud quod necessariū ē. Omnes g̃ res iste attrahūt sup illū qui egritudinē habet acutā: no cumētū magnū valde: cuiꝰ rectificatio nō ē facilis: sicut est facilitas eiꝰ in eo qui nō habet febrē. Quum ergo nō ē febris fortis: ⁊ tu es cognoscēs nām infirmi: tūc da ei in potu medicinā solutiuā: aut illā quā narrauit hipp. aut aliā ex reliq̄s medicinis solutiuis ⁊ similib⁹. ⁊ vna illarū medicinarū est medicina quā de ꝯsuetudine medicoꝰ ē nominare hierā. huiꝰ aūt medicine ꝯpō diuerso mō fit. verūtamē melioꝰ compositio ei qui solutiuā potest potare medicinā est illa in qua cadit belleboꝰ: ⁊ nō cadit in ea scamonea. 12

Ibis itaqz factis post solutōēz de ptisana dandum est: minus quidem q̄z consueuerat: sed irrep̄hēsibilez expedit minuas quātitatē.

Et ptisana uero hordei oportz ut detur bibenti medicinam postq̄z bibit eam quantitas non diminuta ab eo qō de ꝯsuetudie eiꝰ fuerit sumere diminutōem cui sit quātitas.

Oportet etiā vt studiū impediat ori stomachi ne eueniat ei nocumētū pp potū medicinarū solutiuarū: et p̄ꝑe quādo potat medicinā ille qui habet febrē. ⁊ vna quidē rerū qua conseruat os stomachi ne eueniat ei nocumētū est: vt non bibat medicina simpler p se: p̄ter q̄ ꝯmisceant cū ea quedā res de quarū aptitudine est sedare malicia eiꝰ. quod est: q̄a natura medicinaꝝ solutiuaꝝ ē cōtraria nature corporū que ipse soluūt: ⁊ sunt vniuersaliter p̄necātes ⁊ interimētes ea. Nam sicut quādo nos bibimꝰ q̄ntitatē puā ex opio: ⁊ mādragora: ⁊ iusquiamo ⁊ alijs ex medicinis similib⁹ eis: quarū vtꝰ. ⁊ subā tunt cōtrarie corpib⁹ ꝯmētes ea: iuuamur p illud iuuamēto magno. sil'r medicine solutiue iuuant nos: q̄uis sint cōtrarie nostre nature. verūtā nos sumimꝰ ex eis q̄ntitatē puā ⁊ vtimur ea q̄rendo iuuamentū. Sicut g̃ nos ī hora quz in potu damꝰ medicinā solutiuā ꝯmiscemꝰ cum ea q̄daz semīa odorifera: vt sedet p illud malicia medicine: ⁊ nō p̄hibeant ipsaz ab opatiōe sua: quz virtutes eaꝝ sint subtiliatiue: ⁊ incisiue humoꝝ grossoꝝ: aperitiue viarū p q̄s fit solutio: simil'r etiā fit iuuamentū post potū medicine solutiue p vsum aliquantulū de ptisana hordei. qō est: qz medicina solutiua p̄ꝑ paruitatē sui figit in ꝯcauitate stomachi. verūtā ī transitu suo p meri ⁊ p ptes superiores stomachi nō solū recipiūt ea loca ī transitu isto p ipsa qualitatē: ūmo adheret eis aliquid ex substātia eius ⁊ nocet eis nocumēto magno. naz nō fit potꝰ aque hordei iuuatiuꝰ post susceptionē medicine: nisi qñ ō nā eiꝰ est vt abstergat ⁊ attrahat inferꝰ totuz qō retentū est de medicina ī transitu suo p illa loca: ⁊ tēperet ⁊ resoluat q̄ntitatē ⁊ qualitatē que retēta est in eis. Propē has ergo res p̄cepit hippo. dare ī potu aliqd de aqua hordei post acceptionē medicine solutiue. Et vo qñ solutōis est p̄ima ꝯceptio nō videt ei vt in potu det aliqd de aq̄ hordei. qñ timet ⁊ cauet vt destruat opatio medicine solutiue. ⁊ propter illud dixit: 13

Tempore enī solutōis nullum ius ꝯuenit p̄ꝑinari. solutōe uero cessante: primū quidē de ptisana minꝰ sumere q̄z ꝯsueuit dandū est: deide uero semp abscindēdo usqz dum plꝰ detur si doloꝰ qeuerit: neqz quodlibz aliud cōtrariū occurrens obsteterit.

Qeloniā oportet in hora solutōis ne in potu detur aliqd sorbitōis. q̄ūqz cessat solutio: da de aqua hordei ad sorbendū q̄ātitatē minorē ea q̄ cōsueuit bibere: ſm quā currit ꝯsuetudo eiꝰ ut biberet eaz. deinde fiat ascēsio pꝰ illud semp ad dandū in potu quantitatem multā: si doloꝰ iam qeuit: ⁊ non p̄hibz aliqd aliud ab illo.

Nuenimꝰ hippo. dicē de esse haꝝ rez ōzium eiꝰ q̄ō docēt multi medicoꝰ in ꝯ nostro tpe. q̄ō est qz medici ī hoc nro tpe qñ soluūt infirmū cibat eū post illud cibo multo. Hippo. vo p̄cipit vt det bibēti medicinā pꝰ mūdificationē de aqua hordei minoꝰ q̄ntitas. q̄ō est: qz virtꝰ corporis q̄ō iaz solutū est qñ supat ⁊ debilitat p solonez: non ē ei possibile tolerare cibū ⁊ bñ digerere ipm nisi sit pauꝰ valde. oz. n. vt sit illō q̄ō sumit

potator medicine de aqua hordei p̃ eritũ ei ex ea ĩ die p̃mo cũ mensura quã digerẽ possit. deinde addat in illa post paulatim si dolor iam cenerit ⁊ nõ prohibet inde aliquid aliud. eẽ ãt doloris manifestũ ẽ. fmonẽ aũt ei: nõ prohibet ab illo aliq̃d aliud: oportet vt ĩtelligas fz aphorismos quos rememoratio p̃cessit. vbi enũciauit hippo. horã in qua oportet regere illũ q̃ habet egritudinẽ acutaz absq̃ aqua hordei. ⁊ sũma illi ẽ: qz oportz ne sumat sorbitõem qñ spat q̃ fiat crisis anteq̃z necesse sit ĩfirmo sumere eã: aut quãdo in humore retẽto ĩ loco apostematoro nõ ẽ aliq̃d maturitatis. 14

Iste fmo est etiã fmo meus: ⁊ si necesse sit uti aqua hordei.

Iam dixit hippo. iterũ in eis q̃ p̃cesserũt: q̃ hora sumẽdi ptisanã hordei: ⁊ sumẽdi aquã ei ẽ sitis ⁊ q̃ differẽtia inter vtrasq̃z nõ est nisi in re vinatiũ: ⁊ est sermo eius: q̃a oportet vt sit illud quod suscipit infirm̃ in p̃mis aqua hordei. 15

Est uero ubi ptisane op̃ fuerit incipe illã dare a p̃ncipio cãe l̃ morbi fateor eẽ meli q̃z uenaz exinanitiõez p̃cedere: postmodũ uero in die tertia morbi: aut in q̃rta uel qnta siue sexta siue in septima dari incipe oz: nisi tñ crisis tũc tpis fuerit p̃uẽtura.

Ego eni dico q̃ incipe dare ifirmo sorbitõem a p̃ncipio rei: melius ẽ q̃z p̃cedere ⁊ uti euacuatõe uenaz: dei de incipe dare infirmo sorbitiõem ĩ die ẽtio egritudis sue: aut in q̃rto: aut ĩ qnto: aut in sexto: aut in septio: nisi ãtecedat crisis infirmi: ⁊ fiat i hoc spacio.

Nuenim̃ hippo. seq̃ in sermone suo isto id qõ dixit in libro suo de aphorismis: ⁊ est: qz videt ei vt sit vsus regimis qõ ẽ in vltimo fine subtilitatis in hora stat̃ egritudis tñ. Et si videris q̃ status sit in die q̃nto: ⁊ videris q̃ infirmo nõ ẽ possibile vt remaneat viũ cũ vsu aq̃ tñ: tũc hippo. videt q̃ meli ẽ vt sumat infirm̃ in p̃ncipio egritudis sue aliq̃d de ptisana hordei: ⁊ sit inceptio illi in die tertio aut q̃rto. Et sic etiã dixit in eis q̃ incipiũt dare infirmis sorbitõez die q̃nto aut sexto aut septio: q̃ ipsi errãt si nõ ppat vt fiat crisis ĩ illa hora. Et oportet vt intelligas ex fmone ei crisis sic dixi: nõ cõsuptõem egritudis: tñ ꝛsuptõem ꝛpletã: fz pmutatiõem infirmi etiã ab illa dispõe ad dispõem aliã pmutatione magna. 16

A quib̃ etiã p̃repatõis p̃ncipiuz maxime fm sile fieri ut dcm̃ ẽoz.

Et p̃cessio quidẽ p̃repatiõis etiã ĩ istis oportet ut sit sicut dixi similis fm plurimũ.

Dixit etiã in illis in quibus videtur etiam vt des eis sorbitõem in p̃ncipio: oportet vt sit p̃reparationis antecessio etiam equalis. q̃ si indiguerit phlebotomia: aut clysteri: aut vsu suppositorij: tũc facias illud eis in p̃mis. 17

Similiẽ aũt ⁊ de illis potib̃ quos bibi cõuenit: quos etiã dicturi sumus: nãq̃z eorum que dixim̃ plurima eadem sunt.

Et similiẽ etiã utere eo qõ oportz ut bibat ex potib̃ quos ego dicaz in sequẽtib̃. fmo eni me fm plũmũ est iste fmo idem.

Ippo. p̃cepit vt p̃reparatõis sit antecessio etiã ante: quãtus sit regimẽ infirmi cum eo qõ bibitur tñ: p̃eter q̃ vtatur sorbitõe. s. qui phlebotomia vene: aut vsus clysteris: aut vsus suppositorij. Oportet vt p̃cedat p̃ius. 18

Scio nanq̃z multos medicos qui extra q̃z oportunũ est opantes ab omnibus in p̃ncipio duobus uel trib̃ uel plurib̃ diebus custudiũt egros: postea uero ius ⁊ potũ illis sumere p̃mittunt: quod etiã puipendũt. Quum eniz corpus maxima mutatiõe mutetur: ci maximũ cõtrariũ illi mutatiõis ppus esse dicũt. maximũ aũt illi mutatiõis contrariũ optimũ est: sed fm utilitatẽ ⁊ cõcordissime securitati exhibẽdum: et maxime in dando cibum in his que media sunt.

Scias autem multos medicorum facere contrariũ eius quod oportet fieri. Quod ẽ: quia ipsi omes custodiunt infirmos a p̃ncipio egritudinis duobus diebus: aut tribus: aut olus illo: deinde dant eis sorbitõem ⁊ potũ ⁊ potest esse ut uideatur illis: q̃ hec res est conueniẽs: ⁊ est ut quando corpus alteratur alteratõe magna: fit illõ quo resistitur illi alterationi etiam magnũ ualde. et per uitam meam resistere illi alteratõi est bonum ualde: uerũtamen oportet ut sit usus illius scõm rectitudinem ⁊ fiduciam. ⁊ ex modis quidez alterationũ ppie est assumptio ciborũ.

Nuenim̃ hippo. redarguere medicos qui prohibent infirmos vel custodiũt ⁊ conseruãt eos ab vsu cibi in dieb̃ p̃mis: deinde pmutãt eos subito: quosdã eorũ ad vtendũ ptisana hordei: ⁊ quosdã eorũ ad vtendũ eo quod bibit. ⁊ non rememorat eorũ q̃ dat infirmis ex cibis qõ est fortiũ istis anteq̃z maturet egritudo. quod est: q̃a de cõsuetudine eius est multotiẽs sicut dixi paulo ante vt dimittat illud quod valde magnũ est

ex errore: sicut dixi paulo ante: ⁊ non contradicat ei: ⁊ ipse quidē significat per illas res quib⁹ vitiatur errorē partū nocumētū quod accidit ex errore magno. Dicit enī ⁊ de omnib⁹ qui resistūt egritudini sm hūc modū: lz vt existimetur q̄ opatio eorū est sm rectitudinē quādo ponunt mutatōem corporis mutatōem magnā ꝓpter magnitudinē mutatiōis corpis: ⁊ q̄ illud quod viderūt de hoc ē bonū: verūtamē non omni mutatōe oportet vti: sed mutatione quadā. Et hippo. quidē dixit in illo quēdā sm onem in eis q̄ sunt ꝑmissa: ⁊ ipse etiā loquet in eo ī sequētib⁹ vt certificet ꝑ sm onē suū illud quod ꝓcipit de cautela a mutatione subita. 19

Nociuius uero ī mutatōe ōlingit: q ptisanā cū fece ministrat: nocet etiā ⁊ q tm̄ succū ei adhibet: nocz etiā q solū ꝓpinat potū: sed nocumētuz eius ad illos non est tm̄.

Et quibus plus aduenit nocumētuz ex eo: qui errat in usu ꝑmutationis est ex usu aque hordei: ⁊ cum ea fecis eius: ⁊ nocet illis etiaz qui utunt aqua hordei tm̄: ⁊ eis qui utūt etiaz eo q̄ bibitur tm̄. ueruntamen nocumentuz eius istis est minus.

Dicit hippocrates q̄ quibusdā vehemēti⁹ aduēit nocumentū ex mutatōe regiminis subita: q̄nā paulo ante dixim⁹ est: q̄ medici custodiūt infirmos in ꝑmis diebus: ⁊ prob: bēt eos sumere cibum vehemēter: deinde incipiūt cibare eos versus diē quartū aut q̄ntū: deinde ꝑmutant subito ad administrādā ptisanaz hordei: ⁊ cū ea fecē eius: ⁊ min⁹ illo cui⁹ ꝑmutatio est ad aquā hordei: ⁊ min⁹ venit nocumētū eis qui vtūt eo q̄ bibit tū. q̄ō est: q̄a nocumēti ēgritas ē sm magnitudinez vtutis ei⁹ q̄ō administrat. 20

Nam ⁊ cōsuetudines in dieta: dū etiaz sanitas adest: scōm iuuamētum procedere debent. Cum ergo ex dieta insanis maxima diuersitas ⁊ alia huiusmodi uideantur: quātomagis necesse est fieri in morbis: et maxime in ꝑ acutis.

Et oportet q̄dē ut currat cōsuetudo in regimīe dū ꝑmanet sani sm rē magis iuuatiuā. q̄ō ē: q̄z quz ex regimine appeat diuersitas in sanis: magis in specieb⁹ diuersitatis huius ⁊ aliorū: tūc q̄zto forsitan oportet: ut sit diuersitas eius etiā in infirmis maior: et ex egritudinib⁹ ꝓpe in eis que ex eis sūt acute ualde.

Incipit hippo. demōstratōem facere sup sniam suam in regimīe quod ꝓcessit: ⁊ dixit eā: ⁊ cōtradixit etiā in illo eis q̄ vtunt ex spēb⁹ regimis cōtrario eius quo oportet vtat. Et q̄n sm eius in eis est plan⁹ videt mihi vt antecedā ⁊ annūcie vniuersalr. Dico ergo q̄ vna ꝓpositionū quib⁹ vtit in demōstratōe sup illō est ꝓpositio vlis q̄ dicit sm hūc modū: Si ꝑmutatio subita in regimīe ad cōtrariū ei⁹ sm q̄ est: facit sanis nocumentū: tūc forsitā accidit illud nocumētū infirmis plus multo. ⁊ nos quidē possum⁹ exponere hāc ꝓpōem spēbus multis sm onis: ⁊ dictiōib⁹ diuersis. verbi grā: vt dicam⁹: Q̄ō aduenit sanis ex nocumēto apud ꝑmutatiōez suā in regimīe subito ad cōtrariū suū min⁹ ē eo q̄ō suscipiūt infirmi ex illo: aut sm hoc q̄ō suscipiūt infirmi de nocumēto apud ꝑmutatōem eorū in regimīe subito ad cōtrariū pl⁹ est eo q̄ō suscipiūt sani. Et tibi quidē ē possibile vt dicas eā. cū dictōe alia cōiore hac sm hūc modū: Verū que nocumētū accidere faciūt: nocumētū ē sanis min⁹ eo q̄ō est infirmis. Et dictōe dē etiā cōiore hac: Si est nocumētū rep que accidere faciūt nocumētū eis qui sunt fortes min⁹: tūc nocumētū eap eis qui sunt debiles est vehemēti⁹. Et tibi quidē etiā inest absolute: vt dicas intentiōez quā dicit sm cōtrariū ei⁹ quod dixim⁹: aut ex ipsa re qua fit iuuamētū ꝑmit⁹ in eo sup q̄ō facit demōstratōem: aut ex vna ꝓpōnū comphensarū in ea. Nec ē ergo vna duarū ꝓpōnū quas dixit hippo. ⁊ est ꝓpō sup quā cōueniūt Perse: ⁊ de ꝓsuetudine quidē Aristotelis ⁊ secte ei⁹ est vt nominēt illā cui⁹ hec est dispō ex ꝓpōnibus necessarie receptōis. Propositio aūt secūda cui⁹ cognitio sumit expimēto: file vt audias eā. Scias q̄ ꝑmutatio regimis subito ad cōtrariū ei⁹ sm q̄ est nocz sanis ⁊ cōcludit ex istis duabus ꝓpositōib⁹: q̄ illud q̄ō suscipiūt infirmi ex ꝑmutatōe regimis subito ad cōtrariū ei⁹ sm q̄ est: est ex nocumēto magno valde: ⁊ pl⁹ illo multū cui⁹ egritudo ē acuta valde. Est ergo hec intētio sm onis hippo. ⁊ inuenim⁹ eū dicē ꝓpōem ꝑmā harū duarū ꝓpōnū: sup quas cōueniūt Perse absolute: preter q̄ de mīaret sup eā ⁊ verificet eā. ꝓpōez aūt inuenim⁹ secūdā eū certificare ex reb⁹ ꝑticularib⁹ que expimēto ꝓbēdūt ⁊ scies illud ex sm one suo q̄ sequit hūc sm onē. 21

Quod q̄dē facile ē ꝓbēdi. Quia nāqz dieta cibi ⁊ pot⁹ q̄ sm simile fit: securior est in omi tēpe tueri sanitatez q̄z ea que melior est si in ea mutatio subita fiat.

Et cognitio illi⁹ est facilis. s. q̄ regimē malū: uel comestio: uel bibitio cū cibo ⁊ potu simili adinuicē maioris fiducie est uliter in oib⁹ horis in cōsuatōne sanitatis: q̄z ꝑmutatio subito ad aliud regimē meli⁹ eo.

Incipit hippo. in hoc sermone certificare ꝓpōnē secūdā duarū ꝓpositionū quib⁹ ipse demonstratiōez facit sup sermonē suū ex exemplis ꝑticularib⁹ multis: ⁊ aggregauit illud in suma vna ⁊ dixit: q̄ nocumētū eueniēs ex ꝑmutatōe magna subito egrediēte ab eo quo currit ꝓsuetudo nō est puū: ⁊ omne q̄ō sequit q̄ō ꝓcessit ex sermone suo est planū manifestū. verūtamē ego sm dispositōem si stetero ex eo sup aliquod quod videat mihi indigere expositōe ei qui nō est exercitatus in intellectu continuatōis sermonis adinuicē: nō ero piger ab expositōe eius etiā. q̄ō est: q̄z oportz ī expōe vt intendat per eam dilectio hominū cōis: non inentio

exptorũ in sermone tñ: sed eor qui sunt expti. Qui ergo cognoscit seipm: qa non est expt⁹ neqz exercitat⁹ penu⁹ i aliq̃ scia: ꝑmaz: tũc oz vt in illa arte exerceat. 22

Q Qui eni semel uel bis in die sumere cibũ cõsueuerũt: si a solito usu in aliuz sbito mutẽt: nocumẽtũ eis gnãt et defectõez. Quib⁹ aũt nõ ẽ consuetudo prãdere ⁊ prandẽt: mox deficiũt ⁊ aggrauant corpa eorũ: ac torpẽt: atqz mollescũt. si cenant post: eructuãt acidũ. Alij aũt sunt qui nature molliciez patiunt propterea q stomach⁹ eorũ cõtra cursum sue nature aggrauatur: cui uidelz exinanitio fuerit assueta. nõ aũt bis impleri: ⁊ bis digerere põt in die.

Q Vade est q illis quoꝫ cõsuetudo cucurrit ut comedant bis in die: aut quorũ cõsuetudo cucurrit ut comedant semel: deinde ꝑmutant subito ad cõtrariũ ei⁹ ꝓm q fuit: accidit nocumentũ ⁊ debilitas: ⁊ quorũ nõ est consuetudo prandere ⁊ prãdẽt: debilitat illos illud statim: ⁊ grauat corpa eorũ: ⁊ reddit ipos pigros: ⁊ mollificat eos. Q si cenãt cũ illo etiã eructuãt eructuatõez acetosam. ⁊ ex eis sunt quib⁹ accidit lenitas nature: ⁊ causa in illo ẽ q grauat stomachũ eorum scõm contrariũ eius scõm q currit cõsuetudo eius. Quod est: quia cõsuetudo cucurrit apud eos ut stomachi eorũ sint uacui: ⁊ ut nõ impleant ex cibo bis: neqz digerant cibos etiam bis.

Q Propterea q nõ fuit contẽtus hippo. vt enũciaret qõ euenit eis qui ꝑmutant subito ad cõtrariũ ei⁹ qõ currit ꝯsuetudo eorũ: nocumentũ magnũ: sed narrat etiã ꝓm quã partẽ oportet: vt rectificet illud in vnoquoqz homĩe: prolongat sermo eius. quod ẽ: qa si ostẽderet tñ: qz aduenit eis nocumẽtũ magnũ apo ꝑmutatõem eorũ subito ad contrariũ ei⁹ quo currit consuetudo eorũ: esset sermo ei⁹ intellect⁹ breuis. Prima g ꝑmutatio q subito fit ad contrariũ eius quo currit cõsuetudo est hec ꝑmutatio quã nũc dixit hippo. scilz quorũ non est consuetudo vt prandeant ⁊ prandẽt. Ipse eni dixit in eis: q illud debilitat eos: ⁊ grauat corpora eorũ: ⁊ facit eos graues: ⁊ mollificat eos. ⁊ non accidũt in eis accidẽtia ista: nisi quãdo cibus fit sup virtutẽ eorũ in loco põderis. quod est: quia debilitas virtutis in eis nõ ẽ ex eis que prop̃a sunt ei: sicut q de ꝯsuetudine eorũ ẽ vt accidat apud priuatõem cibi. ꝑpter hoc ergo addidit in sermone suo: q corpora eorũ qui regũt hmõi regimine: grauant ⁊ mollificãt. In eo aũt cui⁹ ꝯsuetudo currit vt prandeat ⁊ nõ fac illud: enũciat i eo q scribit: debilitat virtut: ⁊ nõ dicit cũ illo gnitate. qõ est: qz virt⁹ apud huiusmõi ꝑmutationẽ debilitat in se. ⁊ cuz illo etiã ipse postq̃ dixit de illis q regunt huiusmõi regimie cui⁹ premisim⁹ expositionẽ: q illud facit eis accidẽ pigriciã. Dicit ꝯ p illud: Et timẽt ex oib⁹ opationib⁹: sicut si diceret q ipsi terrent vt cõent res opationis. ⁊ hec q̃dez res vere ⁊ necrio vera ẽ: qñ ipse cui⁹ est hec dispõ sentit debilitatem fortẽ: ⁊ nõ audet ꝑpter illud facẽ aliq̃d ex opatõib⁹ q̃s faciebat añ. Deinde dixit ꝯ: Et q vtit euacuatõe in regimine suo: accit ei vt existimet q viscera eius sint q̃si suspensa: ⁊ mingit vrinã acutã ⁊ viridẽ. Et manifestũ q̃dem ẽ qz significat p ꝓmonẽ suũ: acutam vrinã: q̃ calefacta est pl⁹ q̃s de ꝯsuetudine ei⁹ est calefieri. p viridẽ aũt intelligit illud qõ de ꝯsuetudine grecoꝝ ciuitat athenarũ est itelligẽ ex ea. ⁊ inuenim⁹ illud remanere cũ eis vsq ad hunc finẽ. qõ est: qz qñ ipsi videt hominẽ cui⁹ color est citrin⁹ interrogãt eũ q̃ fit causa i viriditate coloris ei⁹: quẽ q ipsi videãt q inter b vt ojcat: viridis ⁊ citrin⁹ ẽ dia. ⁊ dicũt de hoie q est vehemẽtioris viriditat q̃ fuit: ⁊ significãt pp illud vehementiã citrinitat. ⁊ color q̃dez citrin⁹ vere ẽ color croci. ⁊ vrina fit hu⁹ dispõnis qñ ꝑmiscet superfluitas aquosa cholere rubee clare. qõ est: quia declinatio coloris rubei clari a colore rubeo ad colorez albũ est cũ mẽsura declinatõis coloris citrini ad colorẽ rub. clar. ⁊ scripsit hippo. ꝯ: acctia alia q̃ accit eis q huiusmõi regunt regimie. ⁊ ego q̃dẽ incrã de eis qñ veniã ad ꝓmonẽ ei⁹ in ipsis. nũc aũt oz vt itendam⁹ ad exponendũ ꝓmonẽ cui⁹ premisim⁹ rememoratione. qõ est: qz hippo. addidit ad acctia que accidũt eis q prandẽt ꝑter q cõsuetudo eor cucurrerit cũ illo. q si cenauerit cũ illo eructuant eructuatõe acetosa. Et nos q̃dem scim⁹ q eructuatõ acetosa fit ex frigore stomachi: ⁊ fit multotiẽs ex phlegmate qõ aggregat in eo ex multitudie cibor: ⁊ qñq fit ex cibis tẽperat i q̃titate sua: ⁊ virtutes eor sũt frigide. Et res cõis i oibus reb⁹ ist est disgregatio caliditat inate q̃ est in stomacho: ⁊ q cibi vicunt eaz: vel defect⁹ ⁊ abbreuiatio eius a bñ digerendo illos cibos: sicut ẽ illõ qõ accit quãtitati parue ignis: qñ inp eam ꝑjicit quãtitas multa lignor: aut quãtitas equalis bũida parua. Deinde dixit hippo. Et q̃busdã q hoc regunt regimie accit lenitas nãe. ⁊ inuenit in multis descriptionib⁹ loco nois quod figt lenitas nãe: nomẽ aliud simile ei figns angustiaz ⁊ incetudinẽ. ⁊ manifestũ est qridẽ q angustia ⁊ inquietudo accidũt ex multitudie cibor eis q regunt hoc regimie: ⁊ difficultas decoctõis: ⁊ multitudo ꝑmutationis sup lectũ: ⁊ assiduatio ei⁹. Et nos q̃dem inuenim⁹ hippo. ondisse in postremo h⁹ ꝓmonis ossione manifesta q digestio ẽ similis decoctõi. Innuit g̃ p illud qõ fit a caliditate bũida vaporosa: nõ sicca tenebrosa: sicut ẽ caliditas febriũ. sed caliditas bũida vaporosa ẽ sicut caliditas nãlis que ẽ in corpor⁹ aniaiiuz. 23

Q Si quoqz oxicremiã emittant: põt fieri ut adiuuentur sic alleuiãdo se ab his que ex mutatione diete in contrarium patiunt. oz itaqz ut post cenã per integram dormiãt nocte si hyems fuerit a frigore: si estas a calore tuti. q si nõ dormiant diutissime suauiter de ambulando nõ cessent. deinceps uero aut nihil: aut leuia: aut minime nociua

cenet: bibãtqz paꝫ uini nec aq̃ ꝑmixti.

ET necesse est istis ut alleuietur ab eis qõ aduenit eis apud ꝑmutationẽ eorũ in regimine ad cõtrariũ. Qõ est: qa oz ut dormiãt per quãtitatẽ noctis integre post cenã ipoꝫ. In hyeme quidẽ cũ custodia a frigore: et in estate quidẽ cũ cautela a calore. q̃ si non fuerit eis possibile ut dormiãt: pambulẽt deambulatiõe multa facili leui: preẽ q̃ stent. Qum ergo post illud fuerit: aut nõ cenẽt: aut si cenauerit: cenẽt cena leui que nõ noceat eis: ⁊ bibãt etiaz uinũ paucũ aq̃ nõ ꝑmixtũ.

HÆ istis quidẽ reb⁹ est res vna que cogit ad dicẽdũ ipaz in hoc loco. qõ est: qa hippo. intẽtio est vt ostendat q̃ mutatio ei⁹ quo currit cõsuetudo subito nocet corpib⁹: ⁊ qualiter oporteat vt medicẽt illi quib⁹ accidit ex nocumẽtis huiusmodi: ⁊ qm̃ visuz est ei vt faciat illud: tũc seq̃mur etiã sermonẽ eius. Dico ergo q̃ pl⁹ quidẽ qõ precipit hippo. non est vt dormiãt sono multo longo spacio: sicut quidẽ estimant plures expositorũ post cenã: sed sicut reqrit intẽtio hui⁹ sm̃onis: post prandiũ. qõ ẽ: qz nõ ẽ simile vt significet ꝑ sermonẽ suũ: Per quãtitatẽ noctis integre: nisi somnũ dici: non somnũ noctis. Quod autẽ dixit etiã post illud vbi dixit: q̃ si nõ fuerit eis possibile vt dormiãt: deambulẽt deambulatione leui multa: ꝑter q̃ stent. ⁊ quz fuerit post illud: aut non cenẽt: aut alleuiẽt cenas suas: testificat qa ipse ꝑcepit vt sit somn⁹ post prãdiũ. Quod ergo fieri oportet: est vna duaꝫ rerũ: aut vt rectificet scriptura quz sit erronea ⁊ scribat. quod ẽ: qa oportet vt dormiãt ꝑ quãtitatẽ noctis integre post cibos suos: in hyeme quidẽ cũ custodia a frigore: ⁊ in estate quidẽ cũ cautela a calore: aut si fuatur scriptura in qua ẽ post cenas eorũ sm̃ q̃ ipsa est vt intelligat ab eo sermo ei⁹ sm̃ hũc modũ. quod ẽ: qz oportet vt dormiãt nũc ante cibos suos: sicut dormiebãt ãte post cenas suas ꝑ quãtitatẽ noctis integre: ita vt sit sermo ei⁹: post cenas suas: adiũct⁹ ad sermonẽ: ꝑ q̃titatem noctis integre. Illud aũt quod ipe precipit ꝑ ipm. s. sm̃onẽ: de dimissiõe cene: ⁊ minoratõe eius: ⁊ alleuiatõe ipi⁹ eius intentio est intellecta manifesta. Quod est: qa vult vt figatur ⁊ quiescat stomachus: ⁊ confortet propter illud qõ trãsiuit per ipsum de labore qui euenit ei ex gratitate cibi quo vsus est: nõ sm̃ ꝛsuetudinẽ. ⁊ confert in hoc etiam vt sit illud quod bibit parum non mixtũ. Qõ est: quia oportet vt caueatur ⁊ custodiat euẽtus rugit⁹: ⁊ eius quod humectat stomachũ: ⁊ infrigidat ipsum. Et causa in illo est illud quod grauat stomachuz ex multitudine ciborũ: ⁊ quod aduenit etiã ex vino. oportet ergo vt sit impmixtũ calefaciẽs ⁊ confortans stomachũ. Nec ẽ ergo intẽtio sermonis sui. reliqua autẽ que sequuntur ipm manifesta sunt. 24

SImiliter autẽ ⁊ qui bis in die comedere cõsueuerũt: si prandiũ dimiserint: corpora eorũz in se deficiunt atqz ab omni ope excũt: precordia volent adeo: ut eoꝫ uiscera sibi suspensa esse uideant: urina cholerica uiridisqz coloris stercus incensum. quidam aũt oris amaritudinez: oculos obductos: tẽpa formicãtia fridos sẽtiũt articl'os.

ET similiter qui consueuerũt i die bis comedere: qm̃ dimittunt prãdium: mollificant corpora eoꝫ: ⁊ debilitant: ⁊ cessant ab omni ope: ⁊ accidit eis dolor i precordijs suis: ita ut existimẽt q̃ uiscera sua sint suspẽsa: ⁊ fit urina eoꝫ urina acuta uiridis coloris: ⁊ stercus eoꝫ incensum: ⁊ ex eis sunt quidam qui inueniunt in ore suo amaritudinem: ⁊ inueniunt oculi eoꝫ submersi: ⁊ tempora saliunt: ⁊ infrigidantur extrema eorum.

REliqua q̃ sunt i hoc sm̃one ex eis q̃ sũt filia eis q̃ accidũt eis q̃ cibant non sm̃ q̃ currit ꝛsuetudo iam exposui: tũc quz exposui illa accãtia. In eo aũt qõ est i ipso ꝑter illud qõ est in sm̃one quẽ dixi: ego sum dicẽs nunc qõ dixit hippo. Et ẽ sterc⁹ eoꝫ adustũ. ⁊ manifestũ quidẽ est q̃ adustio ⁊ incendiũ accidũt stercori ex caliditate. qõ est: qz corp⁹ fit in eo q̃ dimisit cibũ suum quo cucurrit ꝛsuetudo ei⁹ sicci⁹ ⁊ vehemẽti⁹ ignituz. Deinde dixit: Et ex eis ẽ cui accit in ore ei⁹ amaritudo: ⁊ est ille sup quẽ ex eis ẽ vincẽs ꝑ nãm cholera. ⁊ inqt Et i uenis oculos eoꝫ submersos. ⁊ cã in illo ẽ exsiccatio vtrorũq̃z a cã, ꝑter quã aduritẽ sterc⁹. Per salt⁹ aũt tempoꝫ vult q̃ venaꝫ pulsatiliũ que sunt i eis pulsus ẽ manifestus. ⁊ cã in illo est declinatio caliditat] inate ad caliditatẽ igneaz i natur] sup q̃s qõ vincit ẽ chola. Extremitates aũt corporis infrigidant in eis tũc quz implent stomachus materijs q̃ sunt de genere cholere mordicãtib⁹ euz ⁊ ledentib⁹ ipm: q̃re resoluit ab eis virtus: tũc ⁊ infrigidãtur extremitates corporis. 25

PLurimi uero qui prãdium obmiserunt: cenã nequeũt explere: qui si cenauerint: stomachus eis grauatur somnuz uero molestiorem q̃z si pransi fuerint ducunt.

ET plus qui dimittunt prandium: non est possibile eis ut compleant cenã suam: ⁊ qm̃ cenant grauat stomachus eoꝫ: ⁊ fit somnus super eos molestus plus multuz q̃z si ipsi precessisset ⁊ pransi fuissent.

SUper quẽ natura. i. naturaliter vincit cholera: ⁊ moraꝫ preter q̃ prandeat sm̃ q̃ currit consuetudo eius: refugit ipesinet a cibo, ꝑter malicia dispositiõis sui stomachi. Qui ergo cogit seipm: ⁊ sumit ex cibo: grauat illud super ipm: ⁊ cõtristat eum: ⁊ fit molestus ei propter illud somnus eius: sicut dixit hippo. et

significat illud quoniã ipsi morãt super lectos suos cũ dispositione mala. 26

Qualiter accñtia siquidẽ etiã sanis contingũt ex immutatione diete diei medie in cõtrariũ q̃z solebãt: iustuz est apud me ut ne quicq̃z subiungatur aut subtrahatur.

Quando ergo accidũt ista accñtia sanis, ppterea q ipi mutãt regimẽ suũ in medietate diei ad cõtrariũ eius quo currit ꝯsuetudo eorũ: tũc rectificatio maior apud me est: ut nõ addatur neqz minuatur.

Nuenim hippo. intromittere in portiõib fmonis sui in accidẽtibus extraneis: que ipe narrat accidẽtibus eis qui mutãt consuetudinẽ suam subito ex sanis summã sermonis que similis est narrationi accidentiũ que accidũt sanis. quod é: quia manifestuz est q si ex nocumẽto mutatõis corpis in medietate diei in sanis consequit hec summa: tũc forsitan quãdo accit illud infirmis plus multũ est: deinde hippo. post illõ redit ad narrandũ accidẽtia que accidunt eis: in eis que sequũtur hũc sermonẽ. 27

Si enim ei qui semel in die cõtra cõsuetudinẽ suã comedẽdo tota die uenas euacuauerit: ⁊ post solito more cenauerit: corp grauat. s. post ptermissum prandiũ uexatione corpis ac defectõe: post cenã uero grauedie seq̃nte.

Si igit illi qui comedit nõ scõz q currit ꝯsuetudo ei semel: quz utitur die suo toto euacuatõe uenarũ: ⁊ cenat sup q currit ꝯsuetudo eius grauat corp: tũc oportet ut grauet plus multum: si quin dimittit prandiuz fatigat illud ipm ⁊ debilitat: tũc quz cenat gratiatur corp eius.

Intentio hui sermonis é illud quod ego narro Dicit hippo. Si quis dimittit prandiuz preter q currit cõsuetudo eius: quin cenat min q̃ currit cõsuetudo eius in ea grauat super ipm corp eius in nocte: tũc q̃to forsitan grauabit plus multũ si compleuerit cenam suaz: sicut cucurrit cõsuetudo. Inquit Dumain: oportet vt in intelligas a Gal. ex sermone eius minus q̃ cucurrit cõsuetudo eius cũ eo vti ea: non in cena trũ: sed in duob cibarijs simul. ⁊ prãdio ⁊ cena. quod est: q hippo. dixit: Et cenat sicut de cõsuetudine eius est vt faciat. Intẽtio ergo Gal. in sermone suo: quin cenat minus q̃ currit cõsuetudo ei vti ea: non est possibile vt intẽdat p eam cõtradicere hippo. sed quin cõparat quod comedit nũc ad quãtitatẽ quã comedebat in prãdio ⁊ cena simul: dicit min q̃ cõsuetudo ei fuit vti. 28

Si iterũ cenent post largiorem uenarũ exinanitiõem: multomagis corpus aggrauatur.

Et si redit iterũ ⁊ cenet postq̃z utitur euacuatiõe uenarũ spacio longo: grauat corp ei pl multo.

Videdam eorũ qui dimittũt cibuz ecõtrario eius quo currit cõsuetudo eorũ minorãt spaciũ ieiunij sui: ⁊ quidã eorũ prolongãt illud spaciũ. hippocrates ergo dicit in istis qui plongãt: q grauitas corporũ eorũ fit multo plus. 29

Euat itaqz corp ⁊ uenas pter solitũ exinaniẽtẽ si ab his q̃ in eadẽ die patiũt: tuendo se a frigore et calore atqz labore alleuiet: qa illi passio his quoqz duplicat: cena quoqz sua leuior fit solito: nec sicca sed humida sit: potuero nõ sit aqua mixtus: nec cibi quãtitate minor: postera aũt die prãdiũ alleuiet: sicqz gradatim ad solituz reuertatur usum.

Euant etiã qui utunt euacuatõe uenarũ fm cõtrariũ sſuetudinis eius: ita ut alleuient ab eis que eis euenunt in illa die fm q narro: cauẽdo a calore: ⁊ frigore: ⁊ labore. Est enim molestũ tolerare illa: et alleuiet in cena ab eo quo cucurrit consuetudo eius: neqz sit quod cenet siccũ sz humidũ: ⁊ bibat uinũ suũ non commixtũ: qõ non sit minus quãtitate cibi sui. Qunqz fuerit a mane hui diei alleuiet prandiũ suũ ut redeat ad illud quo currit consuetudo sua gradatim.

Nuenim q sicut hippo. rectificauit p regimen qõ dixit: nocumẽta que euenũt eis q̃ cibãtur aliter q̃ currit cõsuetudo eorũ. Similr etiã nũc inuenim q ipse rectificat nocumẽta que accidũt ei qui dimittit cibũ. Precepit ergo i pmis vt caueat a calore ⁊ frigore ⁊ labore. deinde dixit: Qõ est: q ipm tolerare res istas é ei molestũ. ⁊ pcepit p illõ vt alleuiet i cena sua ex eo q cucurrit ꝯsuetudo ei: q̃nis iuẽiam plres hoies facere Zaiuz h actõis. qõ est: q ipsi pcipiũt vt ille q̃ phibet cõplere prandiũ suũ. ppter qnasdã occupatiões: cõpleat illam diminutionẽ hora cene: pter q sciat: q q̃uis corpus vere ĩdigeat vt cõpleat qõ minuit de cibo ei: verũ stomach eius nõ pot digerere illud. ppter illud qõ adueniet ei de nocumẽto. ppter longitudinẽ ieiunij: ⁊ cũ hoc quod pcipit hippo. de alleuiatõe cibi: precepit etiã vt sit humid. qõ est: q humectatio é cura cõueniens stomacho ⁊ corpori qõ ericcatũ est exiccatõe vehemẽti. ⁊ videtur etiã ei vt eoz stomach fortetur potu vini: ⁊ pcipit vt sit qõ ex eo bibit non cõmixtũ neqz diminutũ a q̃titate cibi. qõ est: q vinuz aquarũ cõmixtũ debilitat stomachũ: verũ bibere quantitatẽ paruã ex eo est incõueniens stomacho qui exsiccat é. Et precepit etiaz vt sollicitudo

habeat de esse regiminis in eo cui aduenit nocumentuz
fm huc modū: in mane illi⁹ diei: precedat enī ⁊ alleuiet
de cibo suo quē comedere cōsuetuit: vt redeat corp⁹ ad il
lud quo currit ei⁹ consuetudo gradati. i. paulati. 30

Q Vorū uero in sūmo corporis cho
lera dominatur ipsi plurimū hoc
molestius patiuntur.

Q Vorum uero ex istis sup superiora
corpis cholera uincens fuerit: to
lerare huiusmodi res scōm plurimuz ē
molestius.

Iam diximus ego etiā paulo ante de illo super quem
cholera est vincēs: q⁹ tolerātia eius quādo per
mutat regimē suū: subito ad ieiunū est molestu
or q̄z tolerātia eius sup quē vincit phlegma. qō est: quia
cholera vincit sup formā corpis eius ⁊ stomachū ei⁹ ve
lociter. Causa aūt ppter quā nō absoluit hippo. fmonē
suū ⁊ dicit: Sup quē vincit cholera: sed addidit ad illud
superiora corpis eius est: quia cholera rubea clara que no
minat cholera citrina: aut cholera rubea quādo natat
in superiorib⁹ stomachi necessario dicit: in illo cui⁹ dispo
sitio est illa: q⁹ vincēs sup ipm est cholera in superioribus
corpis eius. Et quādo est descēsio eius ad inferiora noia
tur choleric⁹ in inferiorib⁹ corpis sui. qō est: quia tu inue
nis saulū sacerdotē: q̄z uis vincēs sup formā corpis eius
esset phlegma. verūtamē cholera rubea clara natabat ī
stomacho eius omni die: ita q⁹ necesse erat ei vomere ex
ea in pmis quātitatē nō pauraz: aut in balneo: aut post
exitū ei⁹ ab ipo. In Audino aūt philosopho q̄z uis inue
niamus q⁹ fuit vincēs sup complectionē eius cholera: ve
rūtamē illa cholera descēdebat in eo ad inferiora ī testi
na. ⁊ parū quidē inuenim⁹ eū vomere cholerā citrinā: et
inuenim⁹ paucitatē dominij cholere super egestionē in
saulo fm multitudinē dominij eius sup ipaz in audino
Qui ergo dimittit cibū suū ecōtrario ei⁹ quo currit con
suetudo eius: ⁊ est vincēs sup formā corpis eius: ⁊ in sto
macho ei⁹ cholera rubea: oportet vt accidat ei sicut pau
lo ante diximus. In eo aūt sup quē est vincēs cholera ī sto
macho eius tūc: inuenim⁹ accidētia que accidūt propter
molestiā tolerātie illi⁹ sup eū similia accidētib⁹ que acci
dunt in eo sup cui⁹ formā corpis ⁊ ei⁹ stomachū est vin
cens cholera. Reliquorū aūt accidētiū: quedā non acci
dunt ei penit⁹: ⁊ quedā eor accidūt: sed ipa sunt deriora
⁊ trāquillioza. qō est: quia hippo. pcessit ⁊ dixit de eo q̄
dimittit cibū suū fm cōtrariū quo currit cōsuetudo ei⁹:
quia terret ab opib⁹: ⁊ dolet ei⁹ precordia. i. os stomachi
⁊ putat q⁹ viscera eius sint suspēsa: ⁊ migit vrinā acutam
viridē: ⁊ aduritur sterc⁹ eius. ⁊ ex eis sunt qui inueniūt in
ore suo amaritudinē: ⁊ fiūt oculi eorū submersi: ⁊ saliūt
tempa eorū: ⁊ infrigidant ipor extrema. ⁊ quedā horuz
accidentiū accidūt pl⁹ei sup formaz corpis cui⁹ vincens
cholera est: ⁊ quedā eorū accidūt pl⁹ei sup cuius stoma
chū est cholera vincēs: ⁊ quedā eor accidūt vtriq̄z simul
dispōne vna. Dolor autē pcordii. i. oris stomachi accit ei
in cui⁹ stomacho est vincēs cholera: ⁊ accidit ei ppter id
terror ab opib⁹ ⁊ frig⁹ extremitatū. Vrina aūt acuta viri
dis coloris: ⁊ adustio stercoris: ⁊ submersio oculorū: et
salt⁹ temporū: accidūt ei sup formā corpis cui⁹ cholera ē
vincēs. Accidētia aūt que accidūt vtriq̄z simul sunt exi
stimatio eorū: q⁹ quasi viscera eorū sunt suspēsa: ⁊ amari
tudo oris eor. qō est: quia ipsi sentiūt ppter ieiunū quo
nō cucurrit cōsuetudo: quasi ipsorū viscera nō sint fixa.
Amaritudo aūt oris accidēs ei sup formā corpis cui⁹ vī
cens est cholera: nō accit fm q⁹ ipa sit accidēs qō cueni
at prope in ore: sed qñ sensus eor de ea nō fit prope ni
si illic. qō ē: quia natura inter oia mēbra apposuit os ap
prebēsiuū sapor. Adustio aūt cibi fit pl⁹ in eo ex cui⁹ epa
te effundit cholera ad ipm stomachū ⁊ natat in eo: ⁊ fit
min⁹ in eo in quo cholera illa descēdit inferi⁹. qō est: q̄a
cholera in istis mordicat intestina: ⁊ facit ea ppare ad
euacuatōem. In illis aūt nocumētū ei⁹ ē in stomacho: ⁊
pp hāc cām fiebat q⁹ audin⁹ egerebat omni die bis: ⁊ q̄n
doq̄z egerebat ter: ⁊ saul⁹ qñq̄z nō surgebat oio. quod ē:
q̄a intestina si non mordicāt ea quedā res mordicatiue
aut grauat ea multitudo fecis: non puocāt illū cui⁹ sunt
ad euacuatōem. Et nos quidē nō inuenim⁹ vnūquodq̄z
hor vuorū accidē ei sup superiora corpis cuius vincēs est
cholera qñ dimittit vsum cibi. qō ē: q̄a intestina eor nō
mordicat cholera: qñ ipsa ascendit ad os stomachi et
mordicat ipm: ⁊ ledit ipm: neq̄z inuenim⁹ intestina eriaz
grauari in eo q̄ nihil comedit. 31

Q Vorū aūt phlegma eis dominās
est: maxime si ieiunēt ⁊ pter ⁊ suetu
dinez suā leuius ⁊ facili⁹ ieiunū ferunt:
quare semel in die preter usum come
dere facile sustinent.

His aūt sup superiora corpis quor
uicēs ē phlegma: tolerātiā ieiunij
⁊ pter ⁊ suetudinē fm plrimū uehementi
or ē. p hāc ergo cāz ēt fit tolerātia ei⁹ in
suscipiēdo cibū in die semel cōtra ⁊ sue
tudinē facilior.

Hippocra. dixit in eis que sunt premissa: q⁹ tole
rātia in illis sup superiora corpis quorū vincēs ē
cholera suscipiēdi cibū ī die semel est molestior.
Nūc aūt inuenim⁹ eū qum intēdit ad sermonē in eis sup
quos est vincēs phlegma dicere in pmis: loco susceptio
nis cibi semel ieiunū. Posuit ergo pmutatiōem suā ex
re cui⁹ nocumētū est manifestū ad rem cui⁹ occultat no
cumentū fm ratiocinatiōem. quod est: quia cōueniēti⁹
est vt suscipiat ille qui prohibet ab acceptōe cibi die suo
toto contra cōsuetudinē nocumētū pl⁹: ⁊ non suscipiat
q̄ dimittit cibū tūc min⁹ illo: ⁊ tolerātia sup quē vicēs ē
phlegma ieiunij est tolerātia facilior: q̄z tolerātia ei⁹ sup
quē est vincēs cholera: tūc manifestuz est q⁹ tolerātia in
susceptōe cibi semel est facilior. Causa aūt tolerātie eius
sup quē vincit phlegma ieiunij ⁊ susceptōnis cibi semel:
iam oīsa est in eis que pmissa sunt ex sermone meo sup
quē vincit cholera. quod est: q: ieiunū facit os amaruz
vehemēti⁹ q̄z fuit. humor autē phlegmatic⁹ qñ digerit in
illo spacio cōuertit ⁊ mutat ad sanguinē. In aliqua aūt
duar cholerar nō est possibile vt redeat ad substātiā sā
guinis. qō ē: q: cholera citrina generat qñ calefit res pi
guis q̄ est in sanguine. Melācholia aūt gnāt: aut ex ve
hemētia adustiōis cho. citrine: aut qñ adurit res q̄z sa ex
eis q̄ sunt in sanguīe. Gnātio aūt phlegmat pcedit sp in
cibis illis in q̄b⁹ vicēs ē phlegma gnātōez sanguis. ⁊ cō
uersio ei⁹ cui⁹ dispō ē hec: ex cibis ad sanguinē fit mediā
te sanguīe. Et nos q̄dē inuenim⁹ b accidē nō in cibis ma
lis tūc: sz in vnoquoq̄z etiā cibor: de q̄b⁹ putat q⁹ sunt in
fine bonitatis: sicut panis ⁊ triticū: qō noiat cādarusuz
⁊ pisces. Expositio aūt quā exposui ī hoc sermone est ad

meliorē descriptionū: ⁊ rectiorē eam. quod est: quia res que scit ex hoc sermone quādo legit p se: est vera certa ⁊ iuuatiua ei quod pcessit ex fmonib⁹. ⁊ hec quidē est melior intētio ad quā intendit in expōne. verūtamē nō inuenit hec descptio in omnib⁹ libris: immo inuenit in q̄ busdā libris in ea cōtrariū eius qd inuenit in quibusdā. Et inuenim⁹ hūc sermonē in vnoquoq; liberor ecōtrario q̄ inuenim⁹ in alio eū. fit ergo propter illud falsus incō ueniēs ei quod precessit. 32

HAEc aūt nostre ad hoc significationes sufficiūt: q̄ maxima mutatio i his q̄ nr̄e nāe accidūt corpūq; figure: generat morbos.

HOc est ergo terminus significationū sufficiētiū in hoc q̄ permutatio magna ualde in accidētibus que accidūt in naturis nostris: ⁊ forma corporis nostrorum pp̄e generat morbos.

NOmē nature significat apud hippo. res multas. in hoc aūt loco illud qd̄ currit p mentes meam est: qz significat p illud cōplexiones corporis. ⁊ similit etiam tu inuenis eum nomiare cōpositionē membrorum in hoc fmone formā: ⁊ ingrediunt in cōplexiones membrorū natatio ei⁹ quod natat et cholera i superioribus corporis: ⁊ sedimē quod i ea residet inferi⁹: ⁊ suspensio viscerū: ⁊ paucitas firmitatis eorū. quod est: qz stomachus qñ est magn⁹ natura adheret viscerib⁹: ⁊ retinet ea apud repletionē eorum et cibo. ⁊ qñ euacuat et eo vimittit viscera eragitari: ⁊ cōtrahunt ⁊ colliguntur. ⁊ ppter hanc cām sentiūt illi: quorum sunt i viscerib⁹ suis quasi ipa sint suspensa. Sz q̄ cholera rubea natat i quibusdā corporib⁹ supra stomachū: iam diximus illud i eis que sunt premissa: ⁊ enūciaui q̄ illud fit qñ mutat fitus vene q̄ effundit cholerā ab epate ad intestinū quod nominat duode cim digitorum. verūtamē qñq; continuat et eo pars cū stomacho. In istis igitur inuenim⁹ cholerā natare: sed i alijs homib⁹ inuenim⁹ eam totā descēdere inferi⁹ 33

NOn igitur oportet multam exinanitiōem uenarum fieri ante suum tempus: nec dari cibum in statu ⁊ acumine morborum: nec dietam subito in his: neqz in illis: nec in alijs semper p mutari.

NOn ē ergo possibile uti euacuatione uenarum multū in hora nō sua neqz dare cibū in hora stat⁹ egritudinū ⁊ inflāmatōis earum. neqz ē possibile etiā mutare regimē sbito: neqz apud istos: neqz apud illos.

NOn scripsit hippocrates hunc sermonē fm ordinem ⁊ seriē. quod est: quia oportuit vt adiūgeretur ad illud quod dicit ante ipsum: donec fieret tot⁹ sermo fm hunc modū: Et super superiora corporis cuiuscūq; horū cholera est vincēs tolerātia eius huiusmodi rerū fm plurimū est molestior: Et super superiora corporis cuius vincens est phlegma: facilitas tolerantie ieiunii super ipsum contra consuetudinē fm plurimum ē vehēmētior. Propter hanc ergo causam etiam fit ipm tolerare susceptōem cibi in die semel contra consuetudinē facilius. non est ergo possibile vti euacuatiōe venarum multū in non sua hora: neqz dare cibū in hora stat⁹ egritudinū ⁊ inflāmationis earum. quod est: quia hippocrates cum complevit sermonē in quo ostēdit q̄ permutatio magna in regimine nocet sanis neqū infirmis: tūc necessario sequit illud cum re que similis est rememorationi omniū earū que dixit. ⁊ dixit: Non est possibile multum vti ieiunio in non sua hora. cum ergo ostendit illud ad quod ostendēdū intendit per istas res quas dixit: pmutatur ad sermonē aliū quo ostendit rem primā eandem: ⁊ q̄ vtitur istis reb⁹ leuissimis super quas conueniūt est fm semitā studij in sermone. Inceptōem autē huius sermonis secūdi etiā inuenim⁹ ipsum ponere ex hoc sermone scōm rectitudinem: ⁊ est sermo eius: Dic est ergo terminus significationū sufficientiū in hoc q̄ mutatio magna in accidentib⁹ que accidūt in naturis nostris ⁊ forma corporū nostrorū generat prope egritudines. Et inuenimus sermonē sequentē continuū cum eo hunc sermonē: Et alicui inest vt dicat etiā res alias multas ⁊ cōuenientes ⁊ fraternas istis rebus accidentes stomacho. Et ego quidē exponā hunc sermonē in sequētib⁹. Nūc autē ego sum rediēs veniēs super sermonē: quē ad exponendū premisi: ⁊ intentio quidē illi⁹ sermonis est hec intentio: non est possibile vti fame cum multitudine neqz pmutatōe in regimine in hora status egritudinū ex ieiunio ad dandū cibum: sicut non est possibile vti econtrario illius subito. Et manifestū est. q̄ sequit hūc sermonē: q̄ regimē oportet vt fit fm q̄ monuit hippo. ⁊ summa illi⁹ ē cautela a pmutatōe subito ad cōtrariū. 34

SEd alia his cōuenientia dicem⁹ de his que stomachus patit: q̄ uidelz cibos solitos etiā si sint illaudabiles leui⁹ ferret: ⁊ pot⁹ similit: insolitos aūt egrius: etsi non sint mali cibi ⁊ potus similiter.

ET alicui inest ut dicat etiam res alias multas fraternas istis ex reb⁹ accidentib⁹ stomacho: et sunt q̄ tolerātia sumendi cibos quos comedere consuetudo fuit: q̄uis in nā sua sint illaudabiles est facilior super eos: et similit potus. Illos aūt tolerare cibus quos comedere non consueuerūt est molestius: quāuis non sint mali: et similiter etiam potus.

DE consuetudine hippo. est vt significet per fmonem suū: fraternas: res similes: sicut si dicat aliquis: res cōueniētes in genere sunt ppinque vel de homogenet: qñ relique fraterne sequūt fratres in illo: sicut fratres sorores: ⁊ filij fratris patris: ⁊ filie fratris patris: ⁊ reliqui qui sunt similes istis. In reliquo autem qd̄ ē in isto fmone manifestū q̄dē ē q̄ hippo. ostēdit illō qd̄ iā declarauit a principio sermonis sui. ⁊ summa illi⁹ ē q̄ res consuetudinis est res fortis valde. ⁊ pmutatio ab ea ad cōtrariū subito nocet corpib⁹ nocumēto maxio. 35

Q Ua propter eos qui multam carnez ⁊ allea: ⁊ similia magnã uim habentia contra usum recipiũt non uehementer admiror huius esse qualitatis q̃ in stomacho quedam plus faciũt dolorís alijs: ⁊ alia min⁹. sed si ea que subsequũtur perpendendo perceperis necesse est ut in hac nostra proportõne nrõꝝ ciborꝝ uehemẽti⁹ admireris.

E X omni autem qõ facit susceptio carnis multe contra consuetudinem: aut allei: aut anuiden: aut lactis eius: aut ramorꝝ ei⁹: aut reliquorꝝ que illis sunt silia ex cibis qb⁹ prope insunt uirtutes magne non admiror. s. ex omnib⁹ quorꝝ est hec dispõ: q̃ q̃dã illorꝝ faciũt dolorẽ in stomacho pl⁹: ⁊ q̃dam minus: ⁊ si tu ꝯsideraueris ⁊ sciueris reliqua q̃ sequũt illud.

E Go sum dicens in p̃mis intentionẽ sm̃onis: deinde redibo post illud ad loquendũ de iuuamẽtis q̃ acquiruntur ex reb⁹ particularib⁹ que sũt in eo. Dico ergo q̃ intẽtio hui⁹ sm̃onis est: q̃ non opꝝ vt fit admiratio ex nocumẽto qõ accidit sup corpora ex pmutatiõe in regimie ad illud cuius virt⁹ ex cibis ⁊ potib⁹ est virtus magna. ex nocumẽto autem accidẽte ex pmutatiõe ad cibos ⁊ pot⁹: quorꝝ virtutes sunt debiles: q̃uis ẽt non enacuent quin nocẽt: necessario cadit admiratio. hec est q̃ intẽtio hui⁹ sm̃onis. Res aũt particulares q̃ sũt in eo sũt iste quas dixit hippo. in p̃ncipio hui⁹ sermonis Cibi quorũ virtutes sunt fortes cum nomib⁹ suis: ⁊ sunt comestio carnis multe: ⁊ allei: ⁊ anuiden: ⁊ lacte ei⁹: ⁊ ramorũ eius. ⁊ manifestũ est q̃ significat p lac anuiden ⁊ ramos ei⁹: q̃ sermo eius: In alleo ⁊ anuiden ⁊ lacte ei⁹ ⁊ ramis ipsius: est sermo absolut⁹. Ad comestionẽ vero carnis addidit: Cũ multitudie. qõ ẽ: q̃ virt⁹ nõ magnificat nisi q̃ comeditur cũ multitudie. Q̃ aut ẽ comedit cum equalitate: tũc virtus eius nõ est magna. In sm̃one aut ẽ qui sequit hunc sermonẽ inuenim⁹ hippo. pmutari ad dicẽdũ cibos quorũ vtutes sunt debiles. s. forbitionẽ factã ex simila hordei: ⁊ panem factũ ex ea: ⁊ calidum ⁊ mundũ: ⁊ illud ex quo fursur nõ aufertur. Deinde dixit p⁹ istos cibos spẽs siles hordei: ex ea recentẽ: mediam: ⁊ antiquã: ⁊ potum vini: ⁊ potũ aque: q̃ mutet illõ cõtra consuedinẽ: ⁊ potum vini puri ⁊ cõmixti. Addidit ergo ad illud dicẽs: Et vinum aquatũ cõmixtũ mollificat stomachũ. s. humectat eũ: ⁊ debilitat ipꝝ: ⁊ gnãt ĩ intestinis ventositatẽ. Vinũ autẽ purꝝ facit saltũ in tẽporib⁹: ⁊ grauitatẽ in capite: ⁊ sitim. ⁊ nõ fac vinũ purꝝ has operationes nisi pp caliditatẽ. aquatũ vo facit ꝯtinuꝝ eaꝝ pp humiditatẽ ⁊ suã frigiditatẽ. Et dixit ẽt quot sũt spẽs vinorũ. Aggregat q̃ ex oib⁹ q̃ ipse dixit ĩ inceptõe sui sm̃onis sm̃o vlis: ⁊ est: q̃ oĩs pmutatio subito extra cursum ꝯsuetudis nocet corporib⁹ nocumẽto maximo. 36

H Oc enĩ cõtra illud est. Immutatio ergo dicte fit in his tm̃ q̃ corpus non fuerit a dicta immutatũ: nisi ad uegetatõem uirtutis. unde necẽ est ut addam⁹ in cibo: ⁊ nõ in defectõe: unde necesse fit subtrahi.

E T oportet ut mutem⁹ in hac parte sermonis nostri sermonẽ contrariũ ei: ⁊ dicamus q̃ mutatio in regimine quãdo administrat in istis preter q̃ corp⁹ permutet non ad uehementiam in uirtute: tũc oportꝝ inde ut addatur in cibis: neq̃ ad debilitatẽ: ⁊ oportꝝ ut minuat ex eis.

N On est possibile vt fit adiutoriũ in sm̃one absq̃ alteratõe ab eo: ita q̃ ipse sit verax. quod est: q̃a hippo. diuisit sermonẽ suũ in duas diuisiones: quarũ vna est sermo quẽ bonũ efficit: ⁊ altera est sermo cõtrari⁹ ei alterat⁹ vsq̃ ad finẽ hũc a sermone quem ipe bonũ efficit: deinde redit nunc ⁊ venit ad alteratõem a sermone altero. Alicui enĩ inest vt dicat in eo qui videt illam sententiã: q̃ magis simle est ei q̃ egri iuuant permutatõem magnã in regimine: q̃n dispositio in eis iam pmutata est ad cõtrariũ eius sm̃ q̃ fuit. qõ est: q̃a fuit in eo qõ p̃cessit sana: ⁊ facta est egra nũc. Et hippo. quidem cõtradicit huic sermõi in eo quod premissum ẽ ex sm̃one eius sm̃õe vniuersali: ⁊ ẽ sm̃o eius: Verũtamẽ oportet vt pmutatõis res currat sm̃ rectitudinẽ: ⁊ securetur cũ ea cautela: ⁊ significat super intentõem sermonis sui sm̃ rectitudinẽ. p res multas: ⁊ aggregat illud cũ breuitate ⁊ dicit: Non est ergo possibile vt administret vacuitas venarũ cũ multitudine in nõ sita hora: neq̃ dare cibos in hora stat⁹ egritudinũ ⁊ inflãmatõis earũ: neq̃ est possibile etiã pmutare h̃ regimẽ subito: neq̃ apud istos: neq̃ apud illos. Oportet ergo vt hippo. iam precedat et cõtradicat huic sermoni quẽ dixit nũc: qum ipse dixerit de sermone suo cõtrario sm̃oni suo: ⁊ addat in eo nunc etiã ⁊ dicat: ⁊ oportet vt scias cũ hoc etiã vehemẽtiã virtutis infirmi: ⁊ dispositiõem cuiusq̃ egritudinũ: ⁊ reliq̃ que dixit post illud in sermone suo: sup cui⁹ expositiões veniã successiõe huius sermonis. ¶ Dumain: ¶ Inquit Gal. ⁊ narrauit in illo res multas quib⁹ fit iuuamẽtũ in expositõe eius: ⁊ significat p eas certitudo eius. Qum ergo erupit in narratiõe exemplorũ que ipe attulit ex sm̃onibus hippo. quasi oblitus est exponere ipm. Et dixit q̃ hippo. precessit ⁊ cõtradixit illi sermoni: ⁊ nõ certificauit quis est ille sermo. ⁊ ppter illud qum Gal. iã p̃us dixerit: q̃ oportet vt p expõnes intendat dilectio hoĩm vt p eas etiam iuuent debiles ex eis: nunc visum est mihi vt exponã sermonẽ hippo. secũdo: ⁊ exponã ipm p meipm cũ expõne que cõuenit ei. 37

O Portet ut uitemus in hac parte sermonis nostri sermonẽ contrariũ ei: ⁊ dicam⁹ q̃ pmutatio in regimie q̃n utit in istis preter q̃ sit mutatio corporis non ad uehementiã fortẽ: quare necesse sit ex illo addere in cibis: neq̃ ad debilitatem: q̃re sit necesse minuere ex illis.

Hoc commentũ est Vmain.

Hippocrates qum disceptauit de sermone certo qñ bonũ fecit: redit ad disceptandũ de sermõe falso cõtrario sermoni suo. Sermo aũt cõtrari⁹ sm̃oni suo ē sm̃o eius qui dicit: q̃a oportet quãdo corpus pmutat⁹ de sanitate ad egritudinẽ: vt pmutet⁹ etiam regimẽ in eo pmutatõe magna. Et hippo. quidẽ cõtradicit huic sermoni in eis q̃ pmissa sunt sm̃ iudiciũ rhetor. qõ ē: q̃a de ꝛsuetudine rhetor ē: vt narrẽt in pmis q̃ddã cui volũt cõtradicẽ: ita q̃ quãdo recipit⁹ ille sm̃o nõ intendũt nisi ad cõtradicẽdũ ei: ⁊ cõtradictio iam trãsiuit p auditũ ⁊ nõ recipit⁹. sm̃ hoc ergo inuenim⁹ hippo. precessisse ⁊ cõtradixisse huic sm̃oni in sm̃one suo: q̃ res pmutatõis ē bona: verũtamẽ oportet vt currat res ei⁹ sm̃ rectitudinẽ. nõ enĩ oportet vt pmutet⁹ subito ad ꝛtrariũ neq̃ oportet vt sit vsus ieiunij cũ multitudine: deinde fiat redditio iterũ subito ad ingrossandũ regimẽ infirmi in hora inflãmatõis febris. Sicõm hũc modũ inuenim⁹ eius cõtradicẽ huic sm̃oni. In hoc aũt loco adiũgit ad illud questionẽ dicẽtẽ hũc sermonẽ. qõ ē: q̃a hippo. quz dixit paulo ante: q̃ sanor corpa agitant⁹ apud pmutatõez eorũ a ꝛsuetudine: quasi q̃rit qõez a seipso ⁊ dixit: Et alicui ex eis qui q̃rit vel credit cõtrariũ hui⁹ sentẽtie inest vt dicat: q̃ agitatio corpũ sanor qñ pmutant⁹ ab eo quo currit ꝛsuetudo eor accit nẽcio. qõ ē: q̃a corpa eor non pmutãt⁹ ad vehemẽtiã vtutis: ⁊ indigent additõe: neq̃ ad debilitatẽ: ⁊ indigẽt diminutõe eor in regimẽ vt cõseruet⁹ p illud sup eos sanitas eor. Sed qñ egror corp⁹ mutat⁹ mutatõe magna a sanitate ad infirmitatẽ: tũc oportet vt in eo regimẽ pmutet⁹ etiã pmutatõe magna. Deinde postq̃ incepit etiã cõtradicẽ huic sm̃oni: venit cũ illa precedẽti cõtradictõe eadem: ⁊ dixit eam: ⁊ adiũxit alias res ad illud: in quib⁹ necesse ē cõsiderare ⁊ scire eas in infirmis: ⁊ dixit hũc sermonẽ: 38

Cum quo etiam morbi cuiusq̃z dispositionẽ egriq̃z uirtutẽ atq̃z naturam: ⁊ in dieta tam cibi q̃z potus cõsuetudinẽ oz ut cognoscas.

Et oportet ut cognoscas etiã cum hoc uehementiã uirtutis infirmi ⁊ dispõnez cuiusq̃z egritudinis: ⁊ naturam infirmi: ⁊ ꝛsuetudinem eius in regimine ipsius: nõ illo quidẽ est cũ cibis tm̃: immo in illo etiam quod fit cum potibus.

Hippo. ꝓcepit vt addas ad reliqua que ipse docuit te: vt sit ordo tu⁹ quo ordinas regimẽ in eo q̃ habet acutã egritudinẽ sm̃ finẽ rectitudinis: et ꝛsideratõem in vehemẽtia virtutis infirmi: ⁊ dispositõe egritudis ei⁹ etiã: ⁊ ꝛsuetudine ei⁹. qõ ē: q̃a summa ei⁹ cuius certitudinẽ vis ē: vt nõ mutet⁹ forma regimis donec appareãt signa digõis. ⁊ illud q̃dẽ ē qñ antecedis ⁊ scis quot dieb⁹ ē possibile vt pueniat egritudis stat⁹: ⁊ quoniã possibile ē vt mutet⁹ regimẽ qõ narrat in additõne ⁊ diminutõe: qñ infirmi differũt adinuicẽ in vehementia vtutis ⁊ debilitate ei⁹: ⁊ in ꝓpl'one corpis nãli: ⁊ ĩ dispositõe egritudinũ ⁊ ꝛsuetudinũ q̃ ꝓcesserũt ante eos: tunc ex reb⁹ sunt in quib⁹ quum ꝛsideraueris poteris per existimatõem artificialẽ cognoscere additõem ⁊ diminutionẽ in forma regiminis. ⁊ significo per sermonẽ meum: formam regiminis: consideratõem. ſ. si oportz vt infirmus regatur potu secaniabin: aut aque mellis: aut potu aque tm̃: vsq̃quo appeãt signa digestiõis: aut oportet vt detur ptisanam hordei: aut aquam eius tm̃ bis si necesse est illud ĩ die: aut semel. Per has ergo res quas dixit nũc hippocrates: oportz vt cognoscat⁹ diminutio ⁊ additio ĩ regimẽ. qõ est: q̃ non ē tibi possibile vt scias qñ indiget aqua ptisane hordei q̃tũ oporteat dari ex ea: ⁊ sic etiam qñ necesse ē potare secaniabin: aut hydromel: aut aquã. verũtamẽ sicut necessaria ē in inuẽtione forme regimis cognitio virtutis infirmi. ſ. an sit fortis an debilis: ⁊ cognitio diez in q̃b⁹ maturat⁹ egritudo: similr ⁊ nũc oportet vt ꝛsideres cũ illo ad quantitẽ vehemẽtie virtut⁹: ⁊ ĩ vehemẽtia debilitat⁹ eius. qõ est: q̃ superfluitas ĩ vehemẽtia virtutis ⁊ debilitat⁹ ei⁹ in additõe ⁊ diminutõe ē multa valde. ⁊ sic etiam dispõ infirmitatis oz vt cognoscat⁹: qñ non est tibi possibile tm̃ vt cõsideres an egritudo sit pleuret⁹: aut pipiemonia: imo oz vt ꝛsideres cũ illo qual sit dispositio eius ĩ dolor ib⁹ accẽtib⁹ cum ea ⁊ in febrib⁹ ⁊ in eo qõ erpuit⁹ in screatu. qõ est: q̃ in quibusdã speciib⁹ pleuret⁹ cũ q̃bus ē dolor: fit dolor vehemẽtior: ⁊ quarundã eaz dolor est leuior. Et ex spẽb⁹ eius sũt cuz q̃bus sunt febres fortes. ⁊ in q̃busdã eaz sũt ille febres q̃tiores ⁊ trãq̃liores. ⁊ in q̃busdã eaz sunt ille vehemẽtiores. Et similr etiã quod erpuit⁹: nam superfluitates ĩ eo sũt multe sicut dixit hippo. in libro pnosticatõis. Et qñ infirmi diuersificant⁹ in istis superfluitatib⁹ quas dixim⁹: tũc nõ est possibile vt narremus illud qõ narrare volum⁹ de illo q̃ res quas noiant emperici medici ꝛueniẽtiã accidentiũ Qõ est: q̃ non est possibile vt scribant⁹ superfluitates in q̃bus superfluũt virtutes alie sup alias: aut in q̃bus addunt febres vehementiã: aut mensura additiõis q̃titat⁹ ei⁹ qõ erpuit⁹ adinuicẽ: aut diminutio eius ⁊ additio ei⁹ in colore: aut in odore: aut in dispõne sputi ei⁹. Sed ē nece tibi qñ nitelligis virtutẽ cuiusq̃ rei bar p se singulariẽ: vt cõpares alias cum aliis: deinde aggreges ex eis summã vnã. ⁊ in b̃ quidẽ declarat⁹ bonitas medici ⁊ vtilitas ei⁹ q̃tuis sit illud res vna ⁊ eadẽ. quod ē: q̃ q̃ ē solers est dignior vt aggreget ex virtute oĩum bar rei pticulariũ sũmã vnam q̃ intelligat formã regimis quo oz regi: ⁊ q̃titatez cuiusq̃ cibor. illum aũt q̃ est ignar⁹ inuenis in illo min⁹. ⁊ sic etiã qui est diligens laborẽ inuenis eũ in illo plus q̃ illũ qui ē piger. ⁊ q̃ exercitat⁹ est inuenis eũ in illo plus q̃ illum cui non ē experimentũ. ⁊ qui ē seruãs: inuenis eum illo pl⁹ q̃ illũ cui non ē memoria. qõ est q̃ debilitas virtutis figt q̃ oz vt detur infirmo cib⁹ multotiẽs paulatim: ⁊ ꝓparat illud ⁊ vinificat ipm si ꝛsuetudo cucurrit vt comederet bis ĩ die. Vehemẽtia aũt virtutis significat ꝛzium illi⁹: qñ qñ ꝛsuetudo bomis currit vt comederet sel' in die: tũc oez vt det⁹ semel cib⁹ ei⁹: naz vtreq̃z significatões significãt illud. Et similiẽ etiam cui⁹ resolutio est facilior: puocat illud ĩ eo vt detur cib⁹. ⁊ cui⁹ corporis resolutio ē difficilior: puocat illud in eo ad cõtrarium. ⁊ in cui⁹ corpore humores sunt subtiles mali: facit illud necessario cibare ipsũ. ⁊ quum sunt hũores qui sunt in corpore ei⁹ ecõtrario illius: significat illud vtendũ esse cõtrario. Et additio ⁊ diminutio ĩ vnoquoq̃z ipsor non fit sm̃ cõparationẽ sui ad seipm: sed ⁊ sm̃ iuuamentũ qõ acquirit⁹ ex ea. Ego aũt iam narraui oĩa ista in libro meo qui est ĩ via de ingenio sanitatis: ⁊ ordinaui sm̃onẽ meum ĩ eo: ⁊ in ordinez redegi vt alleuiet⁹ cognitio eius et ipsius memoria. quod ē: q̃ impossibile est q̃ fuerit possibile hippocrati loqui ĩ omnib⁹ istis rebus sm̃ q̃ oportet cum ordine ⁊ serie ĩ libro vno: ⁊ est iste liber ĩ cuius compositione nos sumus: ⁊ propzie quum fuerit primus qui

inuenit has res. Qui aũt didicit eas ab hippo. ꝗ illõ absq; serie ⁊ ordine: deinde singularẽ faciat seipsum vt exercet ⁊ curet eas ĩ opere medicine: nõ est impossibile quin sit ei possibile etiam vt addat in expositione eius quod dixit hippocrates: ⁊ ordine eius: ⁊ ipsi⁹ serie. Et si potest etiã ponere illud in tractatib⁹ multis erit dignior: vt expositio eius de illo sit multo pl⁹. Nõ ergo conuenit alicui vt obiurget eũ cũ indẹrudine rei sup ipꝫ in hoc libro ꝓpter multitudinẽ ei⁹ quod supuenit ei de accñtib⁹. Verũ oportet vt scias q̃ nos oñdim⁹ vnũquodq; accidẽtiũ horũ declaratõe ꝓpa in libro nostro qui est in via de ingenio sanitatis: ⁊ quia si redit ad libũ illũ p̃ dilectiõem ei⁹ ad sciẽdũ: intelliget vnũquodq; eor: ⁊ sciet tũc q̃ iste res dicte sunt absq; serie inordinate. ⁊ quãdo sollicitus erit de hac sciẽtia in opere medicine laudabit certitudinem eius. 39

Necnõ etiã in mutatiõe tua semp minime adiũgẽdus ẽ: minui nãq; maximũ iuuamentũ est: si tñ egro tolerabil⁹ sit: ⁊ morb⁹ in statu sit usq; dus statũ cõpleat ⁊ digerat.

Et oportet ut sit pmutatio tua ad additõem min⁹ multũ. Qd ẽ: qa diminutio ul'r est magis iuuatiua scd̃z plurimũ qñ infirm⁹ est tolerãs: dũ permanet egritudo ei⁹ stãs usqzquo ꝓsequat statũ suũ ⁊ digerat.

Qm forme spẽr cuiusq; regimis inuentio fit ex reb⁹ quas dicit hippo. in eis q̃ sunt pmissa. Et qz oportet vt sciat cum illo etiã illud qd̃ ipse dixit in smone qui ẽ ante istũ: vt sit possibil' inuẽtio q̃ titatis in vnaquaq; speciẽ regimis: significat sup illud in hoc sermone quez ad exponendũ premisim⁹. Dic̃ ergo: Et oz vt fit pmutatio tua ad additionẽ min⁹ multuz. qd̃ est: qz diminutio vniuersaliẽ est magis iuuatiua in plurib⁹ horis. qd̃ est: qz qm sciuit q̃ ĩ cognitõe spẽr cuiusq; curatiõis est nẽcria existimatio artificialis: ⁊ q̃ existiatio artificial' non ẽ nisi viri q̃ intelligit oẽs res que nẽcrie sũt in arte medicine: ⁊ q̃ seruat eas vel memorat eas ⁊ curat opari eas: ⁊ exercet in eis: ⁊ q̃ inuẽtio eius cui⁹ fit ꝗ oiꝑ positio ẽ parua valde: adunxit ad illud qd̃ scripsit hunc sm̃onẽ qm dixit nũc: Et recte fecit illud. ⁊ vult q̃ pmutatio ad diminutionẽ est qñ cognitio ei⁹ effugit mensuram q̃ oꝫ plus ea que ẽ ad additionẽ. qd̃ est: qz additio sm plurimũ nocet nocumẽto cuius rectificatio non est possibilis: rectificatio aũt nocumẽti qd̃ accit a diminutõe ẽ facilis: qñ possum⁹ qñ videm⁹ virtutẽ iam supataz dare infirmo ex cibo q̃ titatẽ paruaz. sed q̃ minuat ex cibo qñ puenit ad stamachũ plus q̃ oportet ẽ difficile in oib⁹ dispõnib⁹: ⁊ ꝓpe in egritudinib⁹ acutl. 40

Qd est: qz diminutio ul'r ẽ magis iuuatiua sm plurimũ: qñ infirm⁹ est magis tolerãs dũ pmanet egritudo ei⁹ stans usqzquo cõsequat statum suũ ⁊ maturetur.

Non iterani hanc partẽ sm̃onis q̃ pcessit: nisi qz noui vt rememorari te faciã intentionẽ hippo. sm quez currit ꝗsuetudo ei⁹ in ꝗ libro: ⁊ ĩ libro aphorismor. qd̃ est: qz te oz qñ vides infirmũ cui sit possibile remanere vsq; ad statũ egritudis ꝑter q̃ cibet: vt ꝓbibeas eum ab oib⁹ cibis: ⁊ vtaris ĩ eo potu quozundã q̃ bibunt tñ: quoscũq; pot⁹ videri esse nẽcarios. 41

Qd aũt ĩ quib⁹ morbis ⁊ etatib⁹ oportet fieri dico.

Et ego quidẽ sm hoc sum narrãs ut scribã tibi in qb⁹ egritudinibus oz ut administret illud.

Am declaratũ est q̃ hippo. vult redire postquã oñdit regimẽ vniuersale in ꝗ libro: ⁊ loq̃ in reliq̃s egritudinib⁹ acutis: verũtamẽ non inuenit ei liber in hoc. qd̃ est: qz illud qd̃ inuenit scriptũ in hoc libro p⁹ sm̃onẽ in balneatõe. Et si est res inuẽta in domo hippo. inuenies ipsaz quã scripsit loco rememorationis ex descriptõis q̃bus fit remẽoratio: ⁊ disperfit eã: inuenies ipsaz post mortẽ hippo. ⁊ ꝓpalauit hoib⁹ tunc dignũ est vt sit illud ex eo qd̃ est simile vt fit. q̃ si est loco libri adunati tũc non ẽ ex eo qd̃ fit simile sm̃oni hippo. ⁊ sil'r etiã res significãtes sũt sup eum ĩ egritudib⁹ ⁊ morbis: q̃tis sint in eo res multe bone valde. ⁊ ego quidẽ discernam illas res quz exponã eas. 42

Et alia his necessaria: atq; p̃cipuas significatiões subiũgere parũ post oportet.

Et homini etiã inest ut scribat res alias fraternas ⁊ sil'es istis reb⁹.

Am redit hippo. iterũ ad illũ cũdẽ sm̃onẽ quez multis certificauit exẽplis: ⁊ oñdit q̃ pmutatio ab eo quo currit ꝗsuetudo nocet infirmis: verũ tamẽ quam sit pmutatio eor: in illo a rebus que accidũt sanis non infirmis. ꝓpter illud dixit: q̃ ipse sunt fraternẽ: ⁊ significauit per sermonẽ suũ istum: quia sunt similes. ⁊ significatio super illud quod ipse voluit dicere: nõ est significatio propinqua: neq; similis: neq; fraterna: sicut de consuetudine eius est nominare eam: sed est ipsamet intẽtio quã intẽdit: ⁊ certificat tibi intentio in sermõe suo expõne mea qua exponã sermonẽ sequẽtẽ hũc sermonem. 43

Neq; morbi sentẽtiã mobilez subiũgere in quo plurimũ sermo noster cõtinetur: sed quod p̃cellentissimũ est ibi dicendũ est. Morbus aũt acut⁹ eadẽ die qua initiũ habet ul'r postea quã tũcunq; cibi aliqui recipiũt: alij autem qualiscũq; iuris partez assumũt. Ceteri uero potũ ĩ quo panis fuerit infusus que quidẽ omnia peiora sunt: q̃z si his cõtrarijs dietarent: ꝗz tñ min⁹ nociuũ est hoc tpe: q̃z duob⁹ uel trib⁹ diebus uenas exinanire: trãsactis uero quattuor diebus uel qnq; : hmõi dietã imptiri. Peior uero his omnib⁹ uenarũ eucuatio. In fine aũt huiusmodi diete ante

morti digestionē facta exhibitiōe: qa ⁊ hac ⁊ illa dicta utentib⁹ celerius mors plurimū intendit: nisi quando morb⁹ in perfecta fuerit salute: nec etiaz erroris in principio morbi facti emendatio sicut hec impossibilis est: sed medicabilior est.

Et melior significatio i illo est: qa non est fraternū intentioni i qua glorificat sermo noster: sed melior sermonū in illo est hic: Quidaz i quo incipit egritudo fortasse acuta comedit in illo die quo icipit quosdam cibos: ⁊ fortasse sumit cibum a mane illi⁹ diei. Et ex eis est q bibit aliquid sorbitiōis que cūqz fuerit. Et ex eis est q bibit uinū in quo infusus est panis: sed totū illud est deterius q̄z si regeret contrario illius: uerūtamen est minoris nocumenti qum est in hac hora q̄z si infirm⁹ uteret uacuitate uenarū duob⁹ dieb⁹ aut tribus ex dieb⁹ primis. et quz pertransirent egritudinis sue q̄ttuor dies aut qnqz: uteret hoc regimine. ⁊ deterius illo est etiam ut utat uacuitate uenaꝝ in istis dieb⁹. ⁊ qum fuerit in fine regatur huiusmodi regimine anteq̄z maturet eius egritudo. quod est: qa mors festinat ad euz plus qui regit hoc regimine: nisi egritudo fuerit in ultimo salutis. Erroris autem q fit a principio egritudinis non est rectificatio sic rectificatio hui⁹ erroris impossibilis: sz medicatio ei⁹ est facilior multū.

In eis quidē que premissa sunt dixit hippocrates res accidētes sanis quādo mutat illud quo currit eorū cōsuetudo ad infirmitatē per assimilatiōez: nūc autē dicit: q permutatio eius non est ex via assimilatōis: sed ostendit in ipsa re ad cuius declarationem intendit a p̄ncipio sui sermonis absq; medio: quia dispotio eius est hec dispositio eadē. Considerem⁹ ergo quid sit illud quod dixit hippocrates: quia nō oportz vt precedas ⁊ alleuies infirmos in dieb⁹ primis: ⁊ qum appropīquat hora status egritudinis impleas corpa eorū. In oī enī ſmone hoc quē dixit nūc ostēdē intēdit nocumētū accidēs sup īfirmos pp illū eūdē errorē q̄ accit qñ appropinq̄t hora stat⁹ egritudīs eē magnū: erroris aūt q̄ fit i īceptōe egritudinū: dic medicatiōz eē faciliorē: ⁊ i ſmone suo isto ꝯdicit ei q̄ īcipit īgrossare regimē īfirmorū circa diē q̄rtū ⁊ q̄ntū añq̄z maturet egritudo. 44

Ecce enim iuuamētū in quo mihi uideor tibi maxime ꝓfutur⁹. Cauendū itaqz est ne in p̄mis dieb⁹ a p̄ncipio morbi ab aliqb⁹ iuriū q̄ etiā diuersa conuenit esse egrū ꝓhibeas: paulopost eisdem refectur⁹.

Videt mihi q ex maiori iuuam̄to qd acq̄siui tibi ē: qa ñ oz ut ꝓhibeas īfirmū in p̄mis dieb⁹ sue egritudis a qbusdaz sorbitōib⁹ ſm q ipse diuersificāt: ⁊ tu pat⁹ es post paululū cibare ip̄m qbusdam illaꝝ sorbitionū.

Sermo hippo. in hoc loco etiā est ip̄emet ſmo ei⁹ quē dixit in eis q̄ p̄missa sunt m̄ltotiēs: quz p̄cepit cibari illū cui nō ē possibile remanē vsq; ad horā stat⁹ sue egritudīs absq; cibo aq̄ hordei in p̄ncipio egritudīs: p̄ter q sumat aliq̄d de fece ei⁹. qd ē: qz fortasse cogimur p̄mutari ab eo ad regimē qnod ē subtili⁹ eo: aut cibare infirmū ꝓpe stat⁹ horā qñ necesse ē eis: ⁊ si fuerit regimē eorū in eis q̄ precesserūt grossi⁹ vt p̄mutet ab eo ad regimē subtili⁹ eo. 45

Sunt enim qui ptisanam grossam dant in principio morbi: ⁊ nocitiuam ignorant: qum rursus dederunt eam post uenarum inanitionē duobus diebus uel tribus seu pluribus factam Sūt ⁊ alij qui succū eius dant: ⁊ sil'iter nociuū nesciūt esse: si dādi principiū ſm utilitatē nō fuerit: nec quicq̄z attendūt aliud aut intelligunt nisi quia si ptisane grossum aute morbi digestionez fuerit datum ei qui succū sumere consueuit: maxima lesio inde contingit.

Inuenimus qui utuntur a principio egritudis ptisana hordei ignorantes qz nocet infirmo quando precipiunt ut faciunt sorbere ipsum illā post q̄z precesserūt: ⁊ utunt in eo euacuatione uenaꝝ duobus diebus: aut tribus: aut plus illo. ⁊ sil'r etiaz tu inuenis eos qui utuntur aqua hordei ignorātes: qz nocet infirmo: quando in potu ei dant illam preter quod incipiant dare ei ipsā ſm rectitudinem: ⁊ non seruant tantū ⁊ sciunt nisi quia si bibat infirmus ptisanaz hordei antequā maturetur eius egritudo: cum iam cucurrerit eius consuetudo uti aqua eius: facit accidere

super eũ nocumẽtuz magnum.

b Ippo. dicit q medicis non ẽ scia de hora ĩ qua oz dari infirmo ptisanã hordei aut aquã eiꝰ. ve rũm ipsi sciũt q dare ĩfirmo ptisanã hordei anteqũ maturet egritudo nocet ei. Qm̃ aũt illud qõ intelligit ex eo quod sequit hic ex sermone eiꝰ: sunt ille eedez res quas multotiẽs dixi: visum est mihi vt dimittã ipm: quz fit sermo eius sanus. 46

IN quibꝰ plurimũ ipsi erroze continentur: quippe qui sepius egros euacuatis uenis ad accipiendum ius transmutant: quin potius ab accepto iure ad euacuandas uenas esset mutãdum: maxime si tunc molestus fuerit morbus.

ET ipi quidem scõm plurimũ ex illo sunt super erroze. Quod ẽ: qa multotiens mutant infirmũ a uacuitate uenarũ ad utendũ sorbitõe in horis in quibꝰ multũ iuuaret p mutatiõez de sorbitiõe ad usum uacuitatis uenaruz: si cõtingat ut molesta fiat egritudo in illa hora.

SErmo hippo. qõ ẽ: qz multotiẽs mutãt infirmũ de vacuitate venarũ: significat pmutatõem eorũ q̃ permutãt cũ pmutatõe secũda. inde est: qa significat p sermonẽ suũ istũ: q pmutatio medicoꝝ qua pmutãt regimẽ ex dimissiõe cibi ad vtendũ sorbitiõe: est propẽ in illa hora in qua fit iuuamẽtũ per vsum ieiunij. ondit ergo p sermonẽ suũ istũ etiã in hoc loco cũ explanatõe: qz nẽcio oz vt adm istret qñ oseqt egritudo statuz suũ subtiliꝰ regimẽ. 47

MUltotiens aũt ⁊ a capite: ⁊ a partibus circum pectus crudi de genere choleruz attrahuntur humores. unde ⁊ illis uigilie accidunt que pfecto digestioni morbi repugnant: angustia superabundat: ⁊ murmurant: ⁊ mente perturbantur. oculi quasi subito splendore obtunduntur: auricule uocum tinnitibus implentur: articuli frigent: urina indigesta ⁊ sputum subtile ⁊ salsum ⁊ paruum: satisqz colore tinctum: circa colluz sudor: inquietantur: flatus ⁊ tractus inde sic permutatur: fortius atqz crebrius ducitur: tempora planãtur: si cui defectio spiritus acciderit: hoc peius est: a pectore cooperimenta repellunt: manus tremunt: pluribus autem inferiora labia palpitant.

ET multotiens quidem attrahunt a capite ⁊ a partibus pectoris humores crudos de genere cho. ⁊ accidũt eis uigilie pbibentes egritudinem a digestione: ⁊ eoruz angustia fit uehemẽs ⁊ murmurant: ⁊ pmiscentur rationes eoꝝ: ⁊ accidit coram oculis eoruz simile choruscationi: ⁊ implentur auditꝰ eorum uocibus: ⁊ infrigidantur ipsorum extrema: ⁊ urine coꝝ sunt indigeste: et sputum eorum est subtile salsuz paruũ tinctum colore puro: accidit eis sudor in eis que sunt circa collũ: ⁊ accidit eis inquietudo: ⁊ mutatur anhelitus coꝝ in attractione eius ad sursum ⁊ fit frequens: ⁊ magnificatur: ⁊ plana fiunt tempora coꝝ: ⁊ quodcunqz istoꝝ accidere facit paruitatem spiritus est deterius: ⁊ expellunt a pectoribus suis pãnos suos: ⁊ tremũt corpa coꝝ: ⁊ multotiens salit labium inferius.

D Icit hippocrates: q oia ista accidẽtia euenĩt eis qui regũt infirmos ex medicis regimĩe malo .s. q̃ ex eis exsiccãt corpꝰ eoꝝ in diebꝰ pmis: deinde pmutant post illõ ad dandũ cibos subito ĩ die tertio aut quarto: aut q̃nto: aut sexto: ãtq̃z oseqt egritudo eiꝰ statuz suũ. Innuit g̃ ad h̃ q si egritudo oseqt statũ suuz in vno horum dierum: pmutatio eoꝝ ĩ regimĩe cucurrit fm rectitudinẽ. qõ ẽ: qz fmo eiꝰ: Et oz vt mutet regimen sanoꝝ in hora egritudinũ eoꝝ: videt mihi q esse eiꝰ nã declaratuz est ⁊ certificatũ in eis q̃ sunt pmissa ex fmone: qñ quum fint dispões corpis q̃ttuor. .s. sanitas eiꝰ: ⁊ dispõ eiꝰ ab inceptõe horẽ egritudinis eius vsqz ad horã status eius: ⁊ tertia post istas duas ẽ dispositio eius a principio illiꝰ vsqzquo osumat osumptõe integra: deide dispositio q̃rta post istas est dispõ eiꝰ in q̃ regit regimĩe cõualescẽti vsqzquo sanat sanatate firma: oz in vnaq̃z harꝝ spẽz vt nõ pmutet a regimĩe fm q est pmutatõe magna donec pmutet ex illa dispõne fm quã est ad dispositõem aliã. Qum ergo possibile est vt conseruet infirmũ a principio egritudinis sue cũ pbibitõe vehemẽti a cibo vsqz ad statũ egritudinis cũ hmõi regimĩe nõ inest alicui vt redarguat ipm sup illud. Et cui non est possibile oseruare infirmũ cũ hac dispositõe: quoniã non securat quin cadat virtꝰ eius in dispositõe illiꝰ: tũc manifestũ est q peccauit in hoc quia pbiburit infirmũ a cibo prohibitõe vehemẽti quum illud exsiccet corpꝰ eius plꝰq̃z oportet. quod est: qa si cogit ei dare cibũ in illa hora in qua oportet vt subtiliet in regimine eius: quoniã statꝰ egritudinis iaz appropinquat: tũc manifestũ est q corpus eius exsiccat exsiccatõe egredĩẽte ab equalitate. Propter hoc g̃ dicit hippo. q sequit illũ cui dispositio est hec dispositio ex regimine accidentia mala multa: deinde narrat omnia illa accidẽtia. .s. vnũ in uestigio alteriꝰ: ⁊ ponit primuz quod dicit ex eis humores crudos qui sunt de genẽ cholere. ⁊ non nominat eos hoc nomĩe. .s. crudos: nisi qrũ alteratio

supfluitatũ apud eũ nolat digestio: q̃uia nõ sit possibile
qñ alterãt vt nutriãt corpus: sicut due cholere: ⁊ virtus.
verũtamẽ q̃uis sit illud: ita tamẽ quim natura sit vicẽs
huiusmodi supfluitates: cucurrit ꝯsuetudo apud eiꝰ vt
nomiet illud quod supat natura ex his digestũ: ⁊ quod
nõ supat natura indigestũ. ⁊ ꝓpter illud dixit etiã in sa-
nie: q̃a accidit ex apostematib⁹ quãdo maturãt vel digerunt: q̃uis tu nõ inuenias aliq̃d ex membris corpis nu
triri ex sanie: sicut nutrit ex humoribꝰ q̃ nominat crudi:
⁊ ex phlegmate quãdo complet digestio eiꝰ fm comple-
mentũ vt sit possibile in eo vt nutriat corpꝰ animalis: ꝗ
hoc inuenimꝰ digõem in humoribꝰ q̃ sunt de genere cho
lere: sicut inuenimꝰ illud sanguini q̃ est in apostematib⁹
quãdo fit sanies. Et intellige nomẽ digõnis in hoc loco
fm intentõem pmã generalẽ. ⁊ intẽtio q̃dẽ pma general
in ea est: quãdo natura est vincẽs humiditates potẽs cõ
uertere eas fm vtutẽ suã. Qõ aũt putrefit ex humiditati
bus in corpib⁹ nõ spirãtib⁹: qñ caliditas innata nõ ẽ ei
auxiliatrix in alteratõe eaꝝ: tũc ꝓpter illud est egrediens
a genere eiꝰ quod digerit. Et accit etiã sile huic multoti-
ens in supfluitatib⁹ aquosis q̃euacuant cũ vrina. Et ꝓpẽ
illud dr in vrina: q̃ ex ea est digesta: ⁊ ex ea indigesta: q̃
nis non sit possibile corpꝰ nutriri ex vrina digesta. ⁊ nos
q̃dẽ vtimur hac intẽtõe ex intẽtõib⁹ digõis: qñ dicimꝰ ĩ
chorizis: aut in reumatismo: aut vir⁹ quod egredit de vl-
cerib⁹ ⁊ materiis que currũt in opbtalmia: q̃ sunt dige-
sti aut indigesti. fm hũc ergo modũ dr in cholera: q̃a ẽ
cruda indigesta. quod ẽ: q̃a cholera q̃ ẽ vehemẽt rubedi
nis calida fetidi odoris est indigesta: digesta aũt est cho
lera vehemẽtis citrinitatis: cui nõ est mordicatio pauci
fetoris. Dicit ergo hippo. q̃a oportet nẽcio in eo q̃ regit
regimie malo: vt effundat ⁊ refidet ad stomachũ eiꝰ cho
lera indigesta descẽdẽs ad ipm ex capite ⁊ pectore ĩ vna
quaq̃ vnarũ horaꝝ. ſ. hora in qua phibet infirm⁹ a cibo
aut patit famẽ pl⁹ q̃ oportet: ꝓter q̃ sedet stomach⁹ eius
cũ q̃busdã reb⁹ iuuatiuis: ⁊ in illa hora ĩ qua pmutat ex
prohibitõe a cibo vehemẽti ad sumẽdũ cibos fortes ꝓpe
statũ egritudinũ. Deinde hippo. post illud specificat accũ
tia alia q̃ accidũt ex regimie malo: quorũ pmũ ẽ vigilie.
⁊ manifestũ q̃dẽ ẽ q̃ vigilie sequũt prohibitõez vehemẽtẽ
a cibis: ⁊ susceptõem eoꝝ in nõ sua hora: ⁊ ista duo simlꝰ
sunt illaudabilia ex regimie medicoꝝ. ⁊ manifestũ q̃dez
ẽ q̃ ex vigiliis accit ne digerat egritudo: quam somnũ seq̃
tur digestio. deinde dixit q̃ vehemẽs fit hor⁹ angustia. ⁊
manifestũ q̃dem est q̃ illud accit eis a duab⁹ reb⁹ fil. ſ. a
ꝓhibitiõe vehemẽti a cibo spacio lõgo: ⁊ ab acceptõe ci
bi fortis subito: ꝓpter quẽ gratat stomach⁹. ⁊ qñ grauа
tur stomach⁹ malign⁹ fit spũs infirmi: ⁊ accit ei tribula-
tio. Deinde dixit: Et murmurãt. ⁊ significat p fmonẽ su
um istũ aut simile illi qõ significat fmo q̃ est añ ipm. qõ
est: q: sicut alicui hoiuz accidit tribulatio qñ vincit sup
ipm melãcholia. fil⁹ quidã eoꝝ fit veloc ire multotiens
qñ aggregat in stomacho eiꝰ cholera: aut ꝓp amaritudi
nẽ que accit eis in orificiis suis ex huiusmõi chola: aut p
mixtõe rõnis: nã de aptitudie eiꝰ est vt accidat ei q̃ est ve
locis ire: ⁊ ei ĩ cui⁹ stomacho aggregat cholera ⁊ ĩ cere
bro eius. Deinde dixit: Et accit ei corã oculis suis simile
chorusca tõi. ⁊ cã in illo est eleuatio vapoꝝ q̃ eleuant ex
stomacho: ⁊ multitudo sanguis q̃ ascẽdit caput. ⁊ pmuz
hor⁹ duoꝝ accidit multotiẽs ꝓpterea q̃ infirm⁹ sumit ei
bũ non ĩ sua hora. ⁊ secundũ quidẽ fit ꝓpter fluxũ sãgui
nis nariũ a quo fit crisis: aut ꝓpter pmixtionẽ rõnis que
aciedet ĩ primo. Et sit impletio audit⁹ ex vocib⁹: aut ꝓ
pter vaporẽ qui eleuat ex stomacho: aut ꝓpter vẽtosita
tez inflatiuã que generat in capite. De extremitatib⁹ aũt
corporis ⁊ sunt man⁹ ⁊ pedes scias: q: infrigidant facile
qñ accidit ori stomachi lesio aliq̃ ꝓpter famẽ longa: qñ
accidit ĩ eo mordicatio ex materiis q̃ sunt de genere cho
lere: aut ꝓpter mutationẽ que accit in eo ex multitudi-
ne cibor q̃ sumunt in nõ sua hora. Ista duo accit a re-
gimie c⁹ pmisim⁹ remẽorationẽ: ⁊ dixim⁹ q̃ medici pce-
dunt ⁊ exsiccãt corp⁹ infirmi ĩ dieb⁹ pmis: deide pmutãt
eum post illud subito ad vsum cibor factor ex granis ĩ
hora qua est oueniẽs vt subtilier regimẽ eius. ⁊ sit etiã
inuenim⁹ vrinã non digeri qñ regit infirm⁹ hoc regimi
ne: qñ sup sanguinẽ in hora q̃ exsiccat corp⁹ infirmi qñ
non datur ei in potu aqua hordei aut hydromel: aut se
caniabin vincit cholera: qum non cõmiscet ei res alia
neq̃ mundat: sed ĩ hora in q̃ pmutat infirm⁹ subito ad
vtendũ cibũ: tunc etiã qñ stomach⁹ grauat ⁊ laborat et
virt⁹ aĩalis. inde est q̃ syncopis accidẽs ꝓpter os stoma
chi significat significatõe manifesta cõicationẽ virtutis
aĩalis oris stomachi in lesionib⁹. qõ est: q: huic mẽbro
aduenit lesio ꝓprie ante reliqua mẽbra ex fame: ⁊ ex ac-
ceptiõe cibi in nõ sua hora. Propẽ has q̃ res etiã fit spu
tum eoꝝ subtile: salsũ: paucũ: tinctũ colorib⁹ puris. ⁊ ac
cidit sudor eis circa pect⁹ trũ. ⁊ aduenit eis ingẽtudo ⁊
malicia anhelit⁹. quod ẽ: q: egritudo manet ĩdigesta pp
vnũquodq̃ hor⁹ duoꝝ supfluentiũ. ſ. famẽ longã: ⁊ acce-
ptionẽ cibi in non sua hora. ⁊ sequit digõnis priuatio
nẽ sputũ quod narrauim⁹: ⁊ sit etiã sudor q̃ accit cir-
ca pect⁹ ꝓpter casum virtutis ex fame: ⁊ pp illud qõ gra
uat eaz ex acceptiõe cibi in nõ sua hora: ⁊ sit ingẽtudo.
ipm. n. est accũs qõ cõicat ist duob⁹ fil. ſ. fami longe: in
qua implet stomach⁹ virus: ⁊ acceptõi cibi in nõ sua ho
ra qñ gratat eũ. Malicia aũt anhelit⁹ in q̃ mutat anhe-
lit⁹ accit ꝓprie apud acceptionẽ cibi ĩ non sua hora nõ
apud famẽ. qõ est: q: anhelit⁹ mutatio ⁊ statio eiꝰ in ho
ra exitus anhelit⁹ est significatio sup attractionẽ ⁊ spas
mũ: qñ attractio eius ad sursuz fit apud exitũ anhelitus
Anhelitũ aũt ozium huic narrat hippo. ĩ tractatu 2° vi.
libri sui q̃ dicit epidimia ĩ egritudinib⁹ alguefedati. i. pes-
simis: vbi dixit: Et reditio duplicata ad interioza ẽ sicut
ille q̃ attrahit attractõz p⁹ attractõez. ⁊ declarat tibi q̃ b
spẽs ex specieb⁹ malicie anhelit⁹ accit ꝓpter acceptionez
cibor in non sua hora: nõ ꝓpter famẽ ex fmone hippo.
⁊ fit frequẽs: ⁊ magnificat anhelit⁹ in eo q̃ regit regimi
ne malo. quod ẽ: q: anhelit⁹ frequẽs ⁊ magn⁹ accit a co-
artatõe diaphragmat ex cibis retẽt in stõ qñ nõ supat
eos stomach⁹ ⁊ digerit eos bñ q̃re gnãt ab eis gẽtositas.
qõ ẽ: q: oz nẽcio tũc vt minorez introit⁹ aeris ĩ anhelitũ
ꝓp coartatiõem diaphragmatis: q̃uis dilatatio pectoꝝ
fit eq̃lis dilatatõi eiꝰ q̃ fuit in eo q̃ fuit ante. p q̃titatẽ q̃
diminutõis eiꝰ qõ attrahit p aerẽ ad illũ fm q̃ fuit ante:
ẽ diminutio iuuamẽti anhelit⁹. ⁊ ꝓpter hãc ergo dimi-
nutionẽ oz nẽcio: aut vt ponat aĩal dilatatõez pectoris
sui magnã: aut vt fiat frequẽs dilatatio: aut vt faciat du
as res simul. Et ego q̃dẽ iã locut⁹ fui in oib⁹ spẽb⁹ mali-
cie anhelit⁹ fmonẽ multũ in libro meo de malicia anhe
lit⁹: ⁊ annũciani in eo causas faciẽtes illas spẽs: ⁊ reliq̃a
spẽs malicie anhelit⁹ cũ demratõe sup illud: ⁊ sum⁹ cõtẽ
ti illic eo qõ dixim⁹, verũtã hippo. dixit post illud: q̃ tpa
plana fiũt in eo q̃ regit hmõi regimie. Inuenim⁹ ãt hũc
sermonẽ scptũ fm duos modos. quod est: q̃a inuenit re
memoratio tẽpor in q̃busdã descptõib⁹ singularit: sicut
si diceret: Et applanãt tpa ei⁹. Et illud qõ intelligit ex b
sermone est: q̃ tẽpora eozũ trabunt ad latus aut sursuz
⁊ fortasse accidit illud apud tensiõem temporũ duorũ:
tensione spasmi: ⁊ tensione vnius corꝝ: ⁊ fortasse accidit
apud mollificationẽ vni⁹ eoꝝ. Deinde dixit hippo. Et q̃

facit euenire ex istis accitib⁹ paruitatē spūs est deterius .s. accitiū que narrauit: ⁊ pp illud etiā repellūt pānos a se: qm̄ inflāmat corp⁹ ⁊ accit eis angustia. ⁊ qm̄q; accit i manib⁹ ⁊ pedib⁹ eor tremor qm̄ magnificat nocumētuz. Salt⁹ aūt inferioris labij ei⁹ significat mordicatōem vehementē in ore stomachi: ⁊ pp illō fit hoc accis prouocans vomitū humorū acutor. 28

Q Vle qdez accidētia si in principio morbi appareāt: nimiā mētis alienatōem significant: ⁊ egrorum plurimi inde moriūt.

E T qm̄ appent ista accidentia in pn̄cipio egritudinū: significāt permixtiōem rōnis uehemētē: ⁊ moriūt ifirmi fm̄ plurimū.

D Icit hippo. q; ista accitia q̄ narrauit quādo accidūt in pn̄cipio egritudinis: significāt pmixtōez rōis vehemētē. ⁊ oportet vt intelligas ex fmōe ei⁹: pn̄cipiū egritudis: i hoc loco totū tēp⁹ in quo nōdū appet aliq̄ ex signis digōis. qō est: qa ego inde dixi i libro meo de crisi: q; nomē pn̄cipij ordinat intētōes multas: ⁊ qō intelligit ex hmōi noie pn̄cipij ē vna diuisionū assumptarū ex diuisiōib⁹ eax ex tpib⁹ egritudis vniuersalib⁹: quādo dicim⁹ q; egritudo ē ꝯposita ex pn̄cipio augmēto ⁊ statu ⁊ declinatōe. Qm̄ ergo appent ista accidētia q̄ narrauim⁹ ante, pp̄e statū egritudis: significāt crisiz q̄ fiet in pcimo. ⁊ manifestū qdē ē q; illō fit i egritudib⁹ ex qb⁹ euadūt infirmi: ⁊ qm̄ appent in pn̄cipio egritudis nō ē possibile vt indicēt crisim. qō ē: qa nō ē possibile in aliqua egritudinū vt veniat in ea crisis in pncipio qum ipa sit: verū ipa nō significāt tūc nisi mētis pturbatōem. Ego qdē iam locut⁹ fui de istis accitib⁹ sermonē plixū i libro meo de crisi. Qui vult ergo intelligere illud: legat libū illū. qō ē: qz sermo me⁹ in eo plongat a narratiōe in hac hora. verū ego contēt⁹ fui sicut feci in reliqs reb⁹ preteritis: vt faciā in istis etiā: ⁊ indicaui summā eor tm̄. Dico q̄ q; qm̄ curā habet natura vt faciat crisim: accit i corpore inqetudo q̄ appet pp ista accitia cū significatiōib⁹ manifestis ex significatōib⁹ digōnis. qm̄ accit aūt inqetudo pp hāc cām pter q; nā curā habeat expellēdi illas res nociuas: ē illud significatio timoris magni. Et ego qdez de accitib⁹ a qb⁹ accit crisis iā locut⁹ fui in expōib⁹ in libris alijs: ⁊ narraui nām eorū: ⁊ in quo dissentiūt accīa q̄ noiant appētia post: ⁊ ingrediūt in nūer accitiū etiaz signa digōis. qō ē: qa ego exposui libū pnosticorū: ⁊ libū hūor: ⁊ libū aphorismor aū expōem meā hu⁹ libri ⁊ fmo qdē in re aliqua iterat⁹ mlt⁹ ē ex opatiōe ei⁹ q̄ diligit plongatōem sermonis. 49

Q Vi uero euadūt: aut nato apostemate: aut sanguine p nares fluente: aut grosso empinatis sputo liberāt aliqn non.

Q Vi aūt ex his euadit ē ei⁹ euasio: aut propter exituraz q̄ accit ei: aut ,ppē fluxū sanguis nariū: aut pp sputū sani ei grosse: p aliud uero nō.

P Ostq̄ dixit hippo. q; infirmi moriunt apud euētum hor accitiuz. ⁊ nō dixit illud absolute: sed excepit cum eo: secōm plurimum. ⁊ voluit enūciare qtaliter sit possibile vt viuāt quidā eor: tūc incepit narrare illud i hoc fmone: ⁊ dixit: Et ex eis fūt q̄ euadūt: aut ,ppē exituraz: aut pp fluxū sanguis nariū: aut pp sputū sanie: que digesta ē maturatōe vehemēti. Significat q̄ cuz hoc q; ista accitia euenīāt ifirmis ex multitudie huor. 50

N Eqz etiā qspiā medicorū mihi rept⁹ est q egror habitudinē cognoscere queat sicut oportz: si uidelz uirtutis defectōem patiunt: aut si ex ipa uenarum inanitiōe: aut ex alia furia: aut ex labore egrū afficiēte: seu quouis alio tempore nature corpis accidēte: ul' simi lib⁹ accidētib⁹.

E T nō inueni medicos enūciantes de eē infirmor: q̄lr oportuit eos cognoscere illō qō accit eis de debilitate in egritudib⁹: an sit pp uacuitatē uenar: an stimulatiōe aliqua: aut labore euenīēte infirmis: aut eo qō euenit ex reliqs accitib⁹ pp nām corporis: ⁊ ei⁹ dispōem ⁊ spēs illi⁹.

P Ostq̄ hippo. posuit fmonē suū in fortitudie virtutis infirmi ⁊ ei⁹ debilitate: qm̄ ista duo sūt ex accitib⁹ sublimib⁹ que necria sunt i cognitōe regimis: iterauit fmonē suū nunc i illo: ⁊ dixit: Et non inueni etiā medicos narrātes de eē infirmor: q̄liter oportet eos cognoscere illud qō accit eis de debilitate. qō ē: qz debilitas fit aut pp vacuitatē venar: nam vacuitas venar est vna significationū significantiū illā significatōe pma. ⁊ pp illud inuenim⁹ hippo. multotiēs nomiare ieiuniū vacuitatē venar: qm̄ de ꝯsuetudine horuz ē vti nomine generis sup spēm que est sub eo: Aut ,ppter laborē: aut ,ppriū sicut dolor: aut qui accit ,ppter mollificatōez infirmor in egritudinib⁹ acutis. Et ex ea est q̄ fit pp stimulationē aliā: ⁊ non ē facile vt itelligat intentio fmonis ei⁹: stimulatio alia. qō est: qz si itelligit p ipm mordicationē accidentē in stomacho aut in itestinis: tūc manifestuz est q; hoc accis est ingrediēs i nomē doloris. ⁊ si intelligit p ipm vigilias aut syncopim accidentē pp os stomachi: tūc non est fmo ei⁹ fm veritatē sup qō significat illō. verūtamē de virtute apparet vniuersalr q; cadit aut ,ppter euacuationē que fit per fluxum sanguis narium: aut vomitu: aut solutione ventris: aut sudore: aut propē ieiuniū longum ptransiens illud quod oportet: aut propter vigilias: aut pp fluxuz assiduū assellandi: ⁊ cū h⁹ etiā fit pp lesionē aut dolorē oris stomachi donec accit syncopis. Et hoc quidē accis euenit aut ex multitudie ciborū ⁊ grauitē ipsor: aut ,ppter q̄litates ledētes: hec.n. duo simul fatigāt os stomachi: ⁊ faciūt cadere virtutē cū illo p cōitatē. Oia aūt nocumēta ista euenīūt a caus manifest. Et hec sūt nocumēta alia quor cause non apparēt qm̄ corpis dispō infirmor fit hec dispō: pter q; acciderit eis euacuatio apparens: aut vigilie: aut fames: aut sentiant i ore stomachi sui aliqd fīē illud qō narrauit hipp. i pn̄cipio sui libri de pnostic: qum dixit: Et sit nasus eoruz acutus: ⁊ oculi profundi: ⁊ tēpora plana: ⁊ reliq̄ que sequuntur illud: qnoniā ista dispositio corporis euenit

aut a vigiliis:aut a solutõe supflua vẽtris:aut fame. ⁊ fit abiqꝫ istis causis quãdo accit vt humores qui sunt i corpore fiunt subtiles:⁊ caliditas febris adurẽs.quod est:qa resolutio eiꝰ quod subtiliat ex mẽbris fm hãc dispõez fit p euacuatõem que occultat a sensu:⁊ quoꝫdã hominũ debilitat etiã virtus,ppter maliciã opl'onis que accidit in vno principiorũ quãdo aduenit ei lesio. Primũ ergo in quo aduenit laborem est pncipiũ in quo accit lesio:deinde sermo:post ipm duo principia alia.quod est:qꝫ tu scis q̃ vna virtutũ ẽ virtꝰ que ẽ in neruis:⁊ eius pcessio ẽ ex cerebro.Et virtꝰ secũda est illa que ẽ in venis pulsatilibus: ⁊ eiꝰ pncipiũ est ex corde. Et virtꝰ tertia est in venis non pulsatilibꝰ:⁊ eiꝰ origo est ab epate. Multotiẽs aũt accit malicia opl'onis p virtutẽ vniꝰ horũ mẽbroꝝ quecũqꝫ fuerit que ei,ppa existit:⁊ ledit p lesionẽ eiꝰ etiã due virtutes alie.Magis ergo festinãs in pdit̃ez valde:quãdo accit lesio in corde:deinde secũda post ipam:quãdo ledit cerebrũ:pditio aũt accis ab epate est tardior eaꝫ. ⁊ sicut ista mẽbra quãdo ledit propter maliciã opl'onis que accit i eis recipit virtꝰ que,ppa est illi mẽbro nocumẽtũ magnũ valde.sil'r etiã quãdo ledit mẽbra,ppiqua vniciqꝫ horꝫ pncipiorũ,ppter maliciã opl'onis que vicit sup ea aduenit nocumẽtũ,ppter cõitatẽ illis pncipiis:⁊ ex mẽbꝭ sũt mẽbra q̃ꝫuis nõ sint,ppiqua illis pncipiis. verũtamẽ pp cõitatẽ eorꝫ cũ ipsis in genere:aut in quibusdã,ppetatibꝰ suis ledit mẽbra ex quibꝰ est pncipiũ illarũ virtutũ. Quum ergo ori stomachi cõicat virtꝰ aialis in lesione accit syncopis.⁊ quãdo ledit p virtutis aialis lesionẽ accit ab eo p mixtio ratõis ⁊ spasinꝰ:⁊ fortasse accit ab eo tensio nerworũ.verũtamẽ iste egritudines quãdo firmat apparẽt omnibꝰ hõibꝰ.in hora aũt eruẽtus earũ ⁊ iparũ augmẽto paulatim delent sup plures medicorũ.⁊ oportet quidez vt cognoscant nõ quãdo consequũt ex magnitudine vt non occultet vulgis:sed in pncipio euentꝰ earũ:⁊ duꝫ p manẽt in generatõe:hoc.n.ẽ meliꝰ.q̃ si nõ ppat illõ: tũc est in hora augmenti earũ,pculdubio. Videt.n.mihi q̃ hippo.significauit p sermonẽ suũ istũ oes istas res quas dixit: Et qõ accit ex reliq̃s accitibꝰ,ppter nãm corporis ⁊ dispõez illiꝰ ⁊ spes eius. significauit ergo p fmonẽ suũ nãm corporis:cõplonẽ eiꝰ.⁊ p sermonẽ suũ dispõ eius: oplonẽ ipsiꝰ.quod est:qa cuiꝰ corpꝰ nã est rarũ:tũc raritas eiꝰ ⁊ cuetꝰ syncopis ẽ ei facilior:⁊ cuiꝰ corpꝰ ẽ spissiꝫ prolongat egritudo eiꝰ:sil'r etiã mẽbra. Ex hõibꝰ.n.sunt sup quedã mẽbra quorũ vincẽs ẽ frigꝰ: ⁊ ex eis sunt sup quedam mẽbra quorũ vincẽs ẽ calor: ⁊ ex eis sup quedam mẽbra que sunt siccioꝫa:⁊ ex eis quorũ mẽbra sunt humidioꝫa. De nã.n.cuiusqꝫ eorũ ẽ vt infirmet infirmitate q̃ ẽ ei propria.

51

Mallũ est nimiꝫ qũ egrũ in dolorib' uel morbi acumine defectũ in diuortij die potũ aut cibũ:aut ius accipe pmittũt:qa ipam defectõem ex inanitione estimãt esse. Et rursum ecõtra malũ est uirtutis defectiõem ex inanitiõe esse:qõ ignorãs medicꝰ cibũ restringit: quo utroqꝫ errore egri molestãt: uerũtamẽ hoc ultimũ est minꝰ malũ prior: unde tibi familiariꝰ esse oportet. Siqꝫ enim aliꝰ medicꝰ siue plebeius ad egruꝫ ingressus hoc accidẽt intellexerit q̃ nõ dederit ei cibũ uirtute existẽte debili:eiqꝫ ea cibi uel potꝰ que a prior medico uetita fuerãt accipe pcepit:nõ est dubiuꝫ qn egro iuuamẽtũ sit:qõ hmõi magno hõi dedecus est:qa is posterior siue medicꝰ uel uulgaris fuerit: uelut mortuũ suscitasse uidet.

Et deteriorib' rebꝰ est ut sit debilitas uirtutis infirmi p uehemẽtiã doloris:⁊ acuitatẽ egritudinis:⁊ preci piat infirmo accipe ex potu: aut sorbitione:aut cibo:⁊ precipiẽs illõ existimet q̃ debilitas infirmi nõ sit nisi ex uacuitate:qꝫ ex deteriorib' etiã rebꝰ est ut sit debilitas uirtutis ex uacuitate uenaꝫ ⁊ nõ sciat illud medicꝰ:⁊ cõstringit sup illũ in cibo. Iste enim error etiaꝫ facit accidere sup infirmũ timorẽ:uerũtamen minus multum q̃ꝫ primus: ⁊ est dignior ut de eo rideat plus q̃ꝫ error primꝰ. Quoniã si ingredit super infirmuꝫ medicus alius:aut aliquis ex uulgo: ⁊ cognoscit illud quod accidit ei: ⁊ precipit eum accipere cibos et potus a quibus prohibuerat eum ille medicus primus declaratur manifeste iuuamentũ eius infirmo: ⁊ dedecus super illum cuius hec est dispositio ex hominib': est uehemẽtius multum. Qõ est:qm̃ ipi uidẽt ĩtrãtẽ postremo:siue sit medicꝰ aut uir ex uulgo resuscitasse mortuũ.

Accidit ifirmis multotiẽs pp dolorẽ vt destruatur pulsus eorꝫ ⁊ deficiat ⁊ cadat anhelitꝰ eorꝫ ⁊ nõ moueant aliquo motuũ. ⁊ accit etiã sile illi ab actitate egritudis.⁊ ex hoibꝰ fit in qbꝰ nõ fit casus virtutl,ppter hanc cãm:ꝫ pp vacuitatẽ venaꝫ.⁊ ꝫ quoscũqꝫ mõs fuerit illud: siue fit pp euacuationẽ sensibiles: aut occultã a sensu:siue fit,ppter famẽ vehemẽtẽ:ille cui accit illõ pp famẽ vehemẽtez idiget acceptiõe cibi ⁊ ppratõe i illo.ille vo cui accit illud pp dolorẽ aut acuitatẽ egritudis:idiget ꝯrio illius,s. qꝫ idiget multũ euacuatõe ,ppie nõ additõe in corpore suo: ⁊ q̃ istis vat aliqd er cibo nocet eis nocumẽto magno valde. Cuiꝰ aũt corpꝰ debilitat pp vacuitatẽ venaꝫ ⁊ regit regimie subtile:nocet ei illud.verũtamẽ declaratio illiꝰ nocumẽtiꝫ eiꝰ terminꝰ non ẽ fm similitudinẽ ꝫ quã est i pmo. Et fetidũ vt turpe q̃dez est vt non sciat an debilitas ifirmi sit pp vacuitatẽ prope:aut pp dolorez. Reliqua aũt que sunt in hoc sermone sũt manifesta.

52

Et ego qdẽ sũ dicẽs significatiões qbꝰ oꝫ significari sup unũqõqꝫ.

Hippocrates iterꝝ fecit fidē in hoc sermone: sicut fecit fidem paulo anteq̄ꝫ scriberet librū aliuꝫ in egritudinib⁹ acutis. 53

Vicine autē sunt he res ⁊ his q̄ accidūt stomacho. si eni corpa ꝯtra ꝯsuetudinē suā magna torpuerit quiete: non pñt statim cōfortari. Q. si quieuerint atqꝫ reqeuerint per longū tēp⁹: postea uero ad laboris exercitia fuerit subito translata: maluꝫ est. Sil'i uero modo ⁊ singula corpis mēbra: ut uidelꝫ pes: uel qlibet artuū qescere solit⁹: si quādo sb̄ito ad insolitū trāsferāt̄ laboris exercitiū. Eodē modo ⁊ in dētib⁹: ⁊ in oculis accidit. Nullū deniqꝫ inuenitur membrū: cui non itidē cōtingat. Molli etiā iacere culcitra p̄ter solituꝫ usuꝫ fatigat corp⁹: sup aūt durā ⁊ etiā sb̄ diuo indurat: si insolitū est.

Approximāt aūt reb⁹ accidentib⁹ in stomacho iste res. Qd̄ est: qa quādo corp⁹ quiescit quiete multa contra ꝯsuetudinē suā: non est possibile ut confortet̄ statim. Nam si quiescit: ⁊ requiescit tempe lōgo: deinde post illd̄ redit ad utendū labore: facit operatōem malā manifeste: ⁊ simil'r etiā membrū aliqd̄ corpis. de pede eni fit simile huic operatōi: ⁊ de iūctura alia q̄ndo nō est de ꝯsuetudine eius cui⁹ est ut faciat eū laborare: ⁊ pmutat̄ in quibusdaꝫ horis sb̄ito ad faciendū eū laborare. ⁊ accidit sil'e huic etiaꝫ in dētib⁹ ⁊ oculis: ⁊ nūq̄ꝫ inuenit̄ mēbrū aliqd̄ cui nō accidat illd̄ inde est q̄ somnus sup lectum mollem cōtra cōsuetudinē fatigat corp⁹: ⁊ dormire sup locū durꝫ ⁊ sb̄ diuo cōtra consuetudinē: indurat corp⁹.

Iam redit hippo. iterū ad sermonē ad quē intēdit postq̄ꝫ cōpleuit sermonē suū ad quē reflex⁹ fuerat ab illo sermone: in debilitate v̄tutis: ⁊ dixit: q̄ iste res quas dicere vult sunt sil'es reb⁹ accidētib⁹ ī stomacho quas p̄us narrauit. qd̄ ē: qa ip̄e intēdit p sermonez suū illā eandē summā quā verificauit: q̄ pmutatio magna subito ad cōtrariū facit euenire sup infirmos nocumentū magnū. Quod aūt scp̄sit in hoc sermone: est sꝫ hūc modū: sicut stomach⁹ quādo deficit ab opatōne sua tempe lōgo: nō ē ei possibile vt bene faciat opatiōeꝫ suā donec redeat ⁊ cōsuescat illud sm̄ q̄ fuit paulatim ⁊ appropīquet opatiōib⁹ suis que sunt ei: sil'r etiā corp⁹ eius totū ⁊ vnūquodq̄ꝫ reliquoꝝ mēbroꝝ. Deinde dixit post illud vnū post aliud ex illis mēbris cū nōib⁹ suis: ⁊ dixit in fine sermonis sui mutatōem somni: ⁊ verificauit p illud etiā illud ad qd̄ intendit a p̄ncipio sermonis sui: in mutatione ꝯsuetudinis. 54

Verbi gratia hō quiuis ī crure dubium uulnus habens: qum cōmiserit se in initio laboris ad medicādum ita ut nec pedē a loco dimouerit: abijt itaqꝫ apostema hac ope atqꝫ mlto citi⁹ sanus efficitur q̄ꝫ si in medicādo iuerit ⁊ rediuerit. q̄ si supra pedes stādo vi. l' vij. die uel citius uel circiter iuerit: pl⁹ ilico accidit sibi doloris q̄ꝫ si a p̄ncipio in medicando iuerit ⁊ rediuerit. si quoqꝫ aliud opus exercuerit: fit eius causa grauior q̄ꝫ si hoc modo in medicando eundem laborē eisdē assueuerit dieb⁹.

Videt̄ aūt mihi iterum q̄ oportꝫ ut scribam exempla earum reruꝫ Dico ergo: q̄ qñ accidit hōi ulcus ī crure suo: qd̄ quidem ulcus nō est saluum neqꝫ securitas de eo habet̄: ⁊ est ulcus eius in corpe suo nō saluum neqꝫ malignum: deinde ꝓijcit seipsum a primo die ad curam: ⁊ nō mouet pedem suū ⁊ nō separat ipsum ad aliquam partiū delet̄ illd̄ apostema ab eo per opationē istam ꝓprie: ⁊ sanatur corpus eius uelocius multum q̄ꝫ si curaret̄ ipso incidente ⁊ redeunte: q̄ si surgat ⁊ ambulet super pedem suum in die quinto sexto aut circa illud: erit illud quod accidit ei statim de dolore uehemētius q̄ꝫ si curaretur a principio sue egritudinis ipso incidente ⁊ rediente. q̄ si fatigat se ipsum subito ī superfluo labore fit egritudo eius uehemētior multum q̄ꝫ si curetur scd̄m hunc modū: ⁊ laboret huiusmodi labore in illis diebus.

Hippocrates ī hoc sermone etiā posuit sermonē suum ī mutatōe sua subita: ⁊ posuit exemplū illi⁹ cuꝫ reliq̄s exēplis multi: quoꝝ rememoratio p̄cedit vlc⁹ qd̄ accidit ī pede. ⁊ dixit: Si accīt alicui vlc⁹ ī crure suo. ⁊ oꝫ vt req̄escat ⁊ q̄escat: ⁊ dimittat illud: ⁊ ponit vt ambulet ⁊ incedat deambulatiōe mediocri. qd̄ est: qꝛ sermo ei⁹ Incedit ⁊ redit: significat hoc: nocet illd̄ ei ꝓcul dubio. verꝫtñ illud nocumētuꝫ ē min⁹ nocumēto accidēte ei q̄ q̄escit ⁊ req̄escit dieb⁹ primis: deinde īcipit ambulare subito ī die q̄nto aut sexto aut circa illd̄. s. die tertia

aut ārta. Et ex hoīb⁹ q̄dez ſūt q̄ putāt q̄ ſmo eius circa illud: intēdit ſup dies qui ſūt poſt q̄ntū diē.ſ.ſextū ſeptimū octauū ⁊ nonū. Sed neceſſe eſſet iſtis vt ſcriberēt locō ſermonis ſui: circa: extra. Illud aūt qd̄ dicit: nō ē poſſibile in quibuſdā horis vt accidat hōi vlc⁹: ⁊ īcipiat ambulare ī die vij.aut.viii.qum fuerit añ illū quiet⁹ trāq̄ll⁹: ⁊ faciat euenire ſup eū nocumētū magnū. Ego aūt dico q̄ illud accidit multotiēs valde: qñ vlc⁹ ē magnū valde: aut eſt malignū vel fraudulētū malū: ⁊ pl⁹ illo multuz ſi aggregant iſta duo ſimul. q̄ ſi vlc⁹ nō eſt magnū: neq̄z infirm⁹ mali vlceris maligni: ⁊ curet ſm q̄ oportet: tunc oportet vt intelligas hoc cū eo cui⁹ bona ſit diſpō: ⁊ melioraſ circa diē ſeptimū aut octauū: ⁊ poſſibile ē ei vt incedat ꝑter q̄ noceat illud ei in aliquo. Propter hoc ergo addidit hippo. in ſermone ſuo: in vlcere: ⁊ nō eſt ſaluuz neq̄z ſecuz. Oſtēdit ergo p illud q̄a ſignificat per vlcera ſua: vlcera plana: ⁊ p ſermonē ſuū: infirma: ⁊ ſūt vlcera que ſunt in corpe ei⁹ nō ſalua neq̄z maligna mala: ſicut dixi. quod eſt: q̄a cui⁹ diſpoſitio hec ē: deinde nō cadit ī cura ei⁹ error: niſi error ſuus in deambulatōe ſua paulatim: ⁊ oportuit ei vt quieſceret ⁊ requieſceret: aduenit ei nocumētū. verū illud non eſt magnū: ſicut ſi ipe figēt ⁊ quieſceret in die⁹ primis: deinde inciper ambulare in die tertio aut quarto aut q̄nto aut ſexto. Qui aūt habet vlcus magnū: ⁊ vlcus quod fit in corpe ſuo eſt vlcus malignū malū: non eſt nocumētū deambulatōis a p̄ncipio ſue infirmitatis nocumentū puū: immo malignū valde: ſicut ille cui⁹ vlc⁹ quod accidit ei eſt paruū: ⁊ ſunt vlcera que accidūt ei vlcera ſalua: ⁊ ſi figit ⁊ quieſcit in diebus primis: deinde incipiat ambulare circa diē q̄ntū aut ſextū non nocet illud ei nocumento magno ſed paruo. ꝓpter hoc poſuit hippo. ſermonē ſuū: in eo cuius diſpoſitio eſt hec media inter duo cōtraria: ⁊ intelligo p duo ꝛtraria: vlcus magnū ⁊ paruū: ⁊ qui eſt malignorū vlcex: ⁊ cui⁹ vlcera ſunt ſalua. quod eſt: q̄a vlcus nō ſecurū nō nocet niſi aut p naturā loci in quo fit quādo vlc⁹ eſt magnuz q̄uis ſit illud quod diſrūpit ꝓpter ipm de cute vl carne paruū: aut ꝓpter q̄ritatē eius quod diſrūpit in eo: ⁊ ꝓpē illud etiā vlc⁹ ſaluū. ſ.puū planū: aut ē ita ꝓpter naturaz loci quādo eſt ignobilis: aut ꝓpter id qd̄ diſrūpit in eo quādo eſt paruz. 55

Qui ita q̄z iam dicta omnia ad ſeinuicez teſtificātur: q̄z uidelicet immutatio ſubita in cōtrariuz: taz in his q̄z i alijs nocumēto magno ꝓſtat eſſe.

Omnes ergo res iſte ſibi adinuicē teſtificant ſemp q̄ mutatio ſbito ad ꝛtrariū apud iſtos ⁊ apd̄ alios facit nocumentum magnum ualde egredi ens a menſura.

Hippo. in ſucceſſiōe oīs exēpli quo exēplificauit rememorat ei⁹ ad qd̄ intēdit p ſermonē ſuū: idē eſt q̄a in hoc loco poſtq̄ dixit exēplū quo exēplificauit in vlcere fecit illā opatōem. 56

Plus tamē ledit ſtomach⁹ ex ſubita mutatiōe ab inanitis uenis ad accipiendū cibum multomagis q̄z conſueuerit: uel qm totū corpus commutatur ſubito a nimia quiete ad multuz laborē: q̄z ex mutatiōe ab accepto cibo multo ad euacuādas uenas. neceſſe eſt aūt corpori ut quieſcat ⁊ requieſcat: et ſi mutatio eius ſit ſubita de labore i quietem: oportz inter ſtomachū ab accepto cibo multo ceſſare: qd̄ niſi fiat: corpus uexat atq̄z fatigatur.

Nocumentū autē factuz in ſtomacho apud pmutatiōem ſubito ex uacuitate uenarū ad utendū cibo plus q̄z ꝓſueuit eſt multiplex multū. In reliquo aūt corpe quādo permutatur ex tranquillitate ſubito ad laborem uehementem: eſt illud quod ſuſcipit de nocumēto plus q̄z illud qd̄ aduenit ei ex pmutatiōe magna ex multitudine cibi ad uſum uacuitatis uenarū: et indiget corpus in iſtis etiā ut quieſcat ⁊ requieſcat. Et ſi eſt permutatio eius ex labore uehementi ſubito ad trāquillitatem ⁊ quietem: tūc oportet in iſtis etiaz ſtomacho ut quieſcat a multiplicitate ſumendi cibum. Haz quādo non faciūt illud: fatigantur corpora corauz: et grauantur ea.

Hec eſt intētio hippo. in eo quod intēdit declarare. ſ. res pmutatiōis ſubito ad contrariū in eo quod venit ad ſtomachū: deinde ipe poſt illud quz pmutaſ a ſermone in re generali que etiā nominaſ vniuerſalis: loquit in omni pmutatōne facta ſubito ab eo quo currit ꝓſuendo vſq̄z ad hūc locū. quod eſt: quia qm ſint ſpecies cōprehēſe in generib⁹: ⁊ res pticulares in reb⁹ vniuerſalib⁹: oportet vt ſit pmutatio in oī re ſubito error. verūtamē hippo. in hoc ſermone qm redit ad loquēdū de eſſe ſtomachi: narrauit ſpecies pmutatōis q̄ fiūt in eo: ⁊ dixit q̄ nocumentū factū a pmutatōe in regimine quādo eſt ex ꝓhibitōe cibi ad multiplicitatē comeſtionis ſubito eſt multiplicatio pl⁹ multa nocumēti facti ex pmutatōe a multiplicitate comeſtionis ad ꝓhibitōem a cibo: ⁊ aſſimilat illud etiā ei quod accidit toti corpi in morib⁹ ſuis. quod eſt: quia nocumentū ſuguenis ens corpori apud pmutatiōez ſubito ex trāquillitate ad motū eſt min⁹ eo quod eſt ex pmutatōe a motu ad quietem. ⁊ ſcripſit in hac pmutatōe que etiā fit in nō ſna bona rectificatōem eius: ſicut ſcripſit illud in omnibus que ſcripſit in eis que ſunt pmiſſa: q̄uis non fit ex reb⁹ quarū oportet rememoratōem facere neceſſario: neq̄z ingrediat in eo quod eſt in via eius. Hoc eſt ergo qd̄ voluit in ſermone ſuo p̄cipiēs ex pmutatōe a trāquillitate ⁊ q̄te ad motus ⁊ operatōes: vt trāquillū ſit ⁊ quieſcat corpus eius totū. ⁊ iſte eſt ſermo eius: Quādo homo habet famē: non oportet vt laboret: vt ſecūda pticula aphorismo: dixit: Ubi indigētia nō oportz laborare. quod aūt pmutaſ ex labore vehemēti ad trāquillitatē ⁊ quietem:

hippo.precepit ei vt sit illud qõ comedit de cibis minus eo qõ comedebat ante illud: ⁊ hec ē trãquillitas stomachi: quũ quãdo homis corp' laborat ⁊ comedit qõ comedere cõsueuit: generãt in corpe ei' humores multi. grauatur ergo ppter illos humores ⁊ laborat. ⁊ labor quidez apud eũ significat in hoc loco nocumentũ magnũ: quare existimat ipm loco generis: quod diuidit sup species nocumẽti multas. 57

HIs ãt omnib' de immutatõe quidem repletiõis ⁊ inanitiõis maxime agit. Valent aũt ad omniũ accidẽtiũ cognitiõem: ⁊ ad eã unde sermonẽ habui in acutis. s. morbis ad modũ dãdi cibũ fm utilẽ immutationẽ: ad furie quoqz significationẽ: necnõ siquid appareat a loco qui est sb diaphragmate: sicut dictur' sum. Oportz eni ut sit permutatio sicut precepi de ea: deinde ut nõ administret aliquid de sorbitiõe donec digerat egritudo: aut ut appareat in intestinis signũ ,puocãs ad dimittendũ ,phibitionẽ ab usu cibi.

PLurimũ aũt sermonis mei nõ est nisi in pmutatiõe ad repletionẽ ⁊ euacuatiõem. Et iuuamentũ quidẽ fit per cognitionẽ ei' in omnib' egritudinibus: ⁊ fit iuuamentũ etiaz in eo in quo est sermo meus. s. permutatiõe in egritudinib' acutis ab usu sorbitõis ad uacuitatẽ uenaz. oportz eni ut sit permutatio sicut pcepi de ea: deinde nõ administret sbito aliqd ex sorbitõe donec digerat egritudo: aut appeat in intestinis signũ aliud ,puocãs ad dimittendã ,phibitionẽ ab usu cibi: aut signũ stimulãs: aut ostendit ex esse locoz que sunt sub hypocondrijs: quod ego narrabo in sequentibus.

IAm aggreganit hippo. totũ sermonẽ suũ in hoc fmone in summa una: ⁊ pcepit in eo cui' dispositio est dispositio una sua vt nõ mutet regimẽ suũ. Illi aũt qui pmutant a sanitate ad egritudinẽ: precepit vt pmutet regimẽ suũ: verũtamẽ nõ oportet vt sit pmutatio qua ipm pmutas similis pmutationi reliquorũ medicorũ. Deinde scribit post illud in summa una intẽtionẽ in regimẽ eius qui habet egritudinẽ acutã. quod est: quia precipit vt si egritudo iam digesta ē ꝗ det aqua hordei. ⁊ si nondũ est digesta: tũc oportet vt pmutes ipz ad illud nisi appareant tibi aliq̃ accidẽtia que significẽt casum virtutis: vt euacuatio vẽtris superflua: aut stimulatio dispositiõis alteri' accidat que nõ fuit ante illud. Et aggregat ĩ sermone suo: stimulatio: omne qõ facit cadere virtutẽ aliquo modo: in quo ingrediũt' mordicatio q̃ fit ĩ intestinis: aut in stomacho ab humorib' acutis: ⁊ ,ppie in ore suo: ⁊ vigilie ⁊ tribulatio ⁊ angustia ⁊ vermes qui ascẽdunt de intestinis ad stomachũ: ⁊ pturit' cutis: aut quorundã membrorũz qũ stimulat in nocte. Fit ergo ex eo casus virtutis qui nõ est propter mordicationẽ tũ: sed ,ppter vigilias etiam. Deinde dixit: Et loca etiam que sũt sub hypocõdrijs qũ videm' ea: sicut ego suz narrans ĩ eis que sũt post: significãt cum eo qõ diximus: qz oportet vt detur infirmo: aut prohibeat ex eo. possibile est eniz vt intelligant hec omo simul fm q̃ exigit intẽtio hui' fmonis. quod est: qz hippo. post ,phibitionẽ suã ab acceptõe ptisane hordei donec maturet egritudo: ⁊ manifestũ est q̃ illud ē quãdo tolerans est infirm': addidit ad illud huic sermonẽ. ⁊ dixit: Nisi appareat ĩ intestinis signũ significãs ,phibitionẽ a dimissione vsus cibi aut stimulationẽ: aut ostendat ex esse locoz que sũt sub hypocondrijs illud qõ ego narrabo ĩ eis que sũt post. Innuit ergo ad hoc q̃ istud etiã ,puocat ad dandaz ptisanã hordei anteqũ maturet egritudo. Licitum ergo est q̃ vult ꝗ fmonẽ suuz istũ: illum cui' loca q̃ sunt sub hypcondrijs eius sũt exsiccata exsiccatõe vehemẽti: macra: extenuata Scõm eniz hunc modũ possibile est vt significent loca q̃ sunt sub hypocõdrijs ei' dandam esse sorbitionẽ cũ modo q̃ significat mortez narratã in libro pnosticoz: in q̃ dixit hippo. Et est nasus eoz acutus: ⁊ oculi submersi: ⁊ tempora depressa. qõ est: qz cum aggregatiõe horz signorũ inuenium̃t loca que sũt sub hypocõdrijs eoz depressa valde: ita vt erret in eẽ eoz qui nõ est exercitatus: ⁊ existimet qz sunt carnati surũ. sed non ē horz locorũ depressio ,ppter multitudinẽ siccitatis ĩ eis: ⁊ attractio eoz surũ ,ppter apostema qõ fit ĩ eis aliquod. qõ est: qz ex siccitate corporis ꝓtranscũte mensurã: qũ tendit diaphragmatem iõe magna: attrahunt etiaz loca q̃ sunt sub hypocõdrijs surũ apud ꝗ. Necesse ē ergo tibi ,ppe vt ꝛideres cũ mente tua: ⁊ viscernas illud qõ accit de illo ,ppter siccitatez ab eo qõ euenit ,ppter apostema: qũ inter medicationes eoz est differẽtia. qõ est: qz quz hoc acidẽs accidit: indiget regimẽ subtili. ⁊ cui accidit illud ,ppter siccitatẽ indiget vt regas ipm ecõtrario illius regimis. s. vt des ei de aqua hordei q̃ sitatẽ multã paulatim. 58

MUlte uigilie faciunt ꝓtra cibi potusqz digestionẽ. Similiter autẽ mutatio in diuersaz partẽ eius mollit instrumentũ: ipsumqz quasi coctũ reddit: ⁊ grauat caput.

CUIgilie uehementes prohibent cibum ⁊ potuz a digestione: ⁊ similiter etiam permutatio ad partẽ aliam mollificat corpus: ⁊ ponit ipsuz sicut illud quod coquitur: et grauat caput ⁊ corpus.

IAm multotiẽs p mentẽ meam transiuit in hoc libro: qz inuenit euz in codicillis otros: ⁊ postq̃ mortu' est hippocrates extraxit ad hoies. qõ est quia diuersitas ĩ ordine fmonũ qui sunt in eo nõ est rectuz vt cadat nisi ,ppter hanc cãm: ⁊ q̃ hippo. nõ firmauit vel descripsit illa exẽpla nisi postq̃ inuenit ea p verificationẽ suam ad intentionẽ ꝗuniuersalẽ in hoc libro. s. quedã eoz sup margines eius: ⁊ quedã eorũ sup dorsum

ipsius. Et nō fuit possibile scriptori pmo vt poneret vnū quodq; bonū exemplorū in loco in quo oportuit vt poneret, inde est: q illud quod dicit in hoc sermone: cuius premisum rememoratōem: eius dicit in nō suo loco. qō est: qa loc eius nō est iste locus: sed ante ipm pax successione sermonis in quo dixit hippo. exēpla in pmutatiōe ad cōtrariū subito cōtra ꝓsuetudinē. Oportet. n. vt firmaret etiā iste sermo cū illis reb. .l. q pmutatio ꝓtra cōsuetudinē ad vtendū vigiliis, pbibet cibos ⁊ pot. qui sumunt a vigōne. vel pmutatio ab vsu vigiliar ad multiplicitatē somni cōtra ꝓsuetudinē facit accidere grauitatem capitis ⁊ mollificatōem capitis. quod est: qa rememoratio decoctōis ⁊ mollificatiōis quādo aggregant si mul in summa vna: significat summa illa casum vtutis: sed nomē decoctōis solū significat casum vtutis q̄ accit ꝓpter humiditatē acutā nō a siccitate: qm de aptitudie vigiliar est vt resoluat corp. ⁊ exficcet ipm. de aptitudie vero somni est vt digerat ⁊ humectet loca intrisecā corporis: ⁊ pbibet spū ⁊ quod currit in corp. a motu. Et ꝓpter hoc oportet vt multiplicent in corpe ei. qui dormit somno mlto pl. q̄ fuit ꝓsuetudo supfluitates vaporose: quare fit ei. corp. p illā causam mollificatū: sicut illud quod decoquit.

¶ Finit secūda ps. Incipit tertia.

I

POtus aūt dulcis l'uinū: siue albū siue nigruz: ⁊ aq̄ mell': ⁊ aqua oxi mell': siue secani abi: i acutis morbis exhibēda sūt post multā ꝓsideratione in his.

¶ VInū dulce ⁊ uinosuz: ul'uinū albuz: ⁊ nigrū: ⁊ hydromel: ⁊ aqua: ⁊ secaniabi: oz ut sit usu in eis egritudinib acutis post ꝓsideratione in istis rebus.

Non trimodo inuenit hippo. nō ordinasse sm̄one suū istū ⁊ in serie posuisse sm q oz sed inuenit oimisisse in eo rememoratiōez spēr vinor. quod est: qrena rer in qua diuersificant vina est color: ⁊ secūda ē sapor ⁊ tertia est substātia: ⁊ quarta est odor: ⁊ q̄nta est vtus. Diuersitas ergo ipor in colore diuidit in albū ⁊ nigruz: palmeū: ⁊ citrinū: ⁊ rubeū: ⁊ clarū. ⁊ inter ista etiaz sunt species alie: ⁊ sicut inuenim ea diuersificari in colore: similiter etiā inuenim ea diuersificari ⁊ in virtute. Differentia aūt in sapore inter ea diuidit in dulce ⁊ stipticuz. Et manifestū quidē ē: q inter hec duo etiā sunt spēs medie: in quib nō vincit aliquis hor duor sapor: ⁊ cōposite etiā ex istis duob sapozib. Diuersitas aūt eor in subā diuidit in aquosum subtile: ⁊ grossum valde: ⁊ mediū inter hec duo: ⁊ q̄ō est mediū inter mediū ⁊ vnūqq̄ hor duor extremor. Diuersitas aūt eor in odore est q aliud horū est quod habet bonū odorē aromaticū delectabilem apud sensum: ⁊ aliud eor est quod habet odorē putientē odoratū absq; delectatōe: ⁊ aliud eor est cui penitus nō est odor: sed est etiā sicut aqua. Diuersitas aūt eor in virtute est: qm ex eis est cui virtus fortis valde. ⁊ ex eis est quod est debilis virtutis. etiā ex eis est mediuz in virtute sua. ⁊ ex eis est cui virt est inter mediū in vtute sua: ⁊ inter illud quod est in duab extremitatib. fortē quidē ex vinis est quod calefacit corp. vehemēter replens caput. debile aūt est illud quod facit ꝓtrariū illi. Mediū aūt inter hec duo extrema intelliges ex determinatione nostra qua determinauim extrema. Et forte q̄ dē ex vinis nominat vinosum: debile aūt noīat aquosuz quod est: qa res qua discernit inter vinū quādo videm eam in vno eorū vinor fortē valde: nominam illō vinosum vinū. Vinū aūt cui dispō est cōtraria huic dispōni nominat aquosum: qm fit simile aque in omnib dispositiōib suis. .l. colore ⁊ subā: ⁊ ꝓuatōe odoris: ⁊ paucitate calefactōis. Iste vo sunt differētie vinor que sunt eis p ꝓprie. Quidā aūt hoīm addūt illis differētias que sunt in eis sm̄ temp. q̄ pterit sup vnūquodq; eor. quod est qa ex vinis est quod est antiquū: ⁊ ex eis est qō ē recens: ⁊ ex eis est quod ē mediū inter hec duo. Et manifestū q̄ dē est bene q differētie iste accidūt vinis ex reb extrinsecis accidētib. quod est: qa acuitas vini ⁊ calefactio eius accidēs ei sm̄ q pterit sup ipm de tpe qum mutat causa eius ī colore: ⁊ odore: ⁊ virtute: ⁊ subā: sunt sz istas res. Nos. n. putam de tpe qa facit euenire vinis differētias: qm si temp nō mutaret aliquod istor: nō nominarent vina a quibusdā antiqua ⁊ recētia. verūtamē sermo eor in hoc nō est ad necessitatē in eo quod ꝓpriū ē vino anno: sed qm ipsi cū hoc quod dixerūt annos: significauerūt virtutē eor. qō est: qa iuuamēta ⁊ nocimēta que fūt a vinis nō sunt sm q pterijt eis de tpe: sed sz diuersitatē ipor in differētiis que sunt eis, ppe. ⁊ nos quidem dixim q temp quod pterit sup ipm nō est sm virtutez ⁊ intentionē pmā. Et ex eis differētiis ēt que sunt ꝓpe vinis sunt: quaruz iuuamēta ⁊ nocumēta sunt ex ipa nā eor: ⁊ ex eis sunt sm viā accidētis. Et ex ipa quidē natura eor sunt dulcedo ⁊ stipticitas: ⁊ fitr fortitudo: ⁊ debilitas: ⁊ subtilitas: ⁊ grossitudo. Illa aūt que sunt p colorē ⁊ odorē sunt sm viaz accidētis: qm ex vinis est qō est aquosum: ⁊ ex eis est albū: ⁊ ex eis est citrinū: ⁊ ex eis est nigrū: ⁊ ex eis est cui nō est sapor sicut aqua: ⁊ ex eis est boni odoris sicut res aromatice. ¶ Inquit Dumain: Sermonē istū inueni notatū in duab descptōib simul ex quib hūc libr trāstulim: ⁊ est plen erroze: ⁊ ppē illō fact est non intellect. oportet ergo sm̄ q mihi videt vt mutē ⁊ ipm rectificē vt intelligat ⁊ acquirat ex eo intentio qua fiat iuuamentū sm̄ hūc modū: Qm qō ex vinis est albū: ei calefactio est calefactio pna: ꝓpter illō etiaz inueuim ipm pcutere caput parū: vel quod ex eis est citrinū: qm est vehemētioris calefactōis fit q ipm pcutit caput vehemēti. Nigrū aūt inuenim p cōparationē citrini qm sit minoris calefactiōis eo min ledere caput: sed p cōparatōem albi: qm ipm est tardioris descēsionis eo in ventrē: ⁊ min vrine ꝓuocatiuū inuenim ipm vehementi pcutere caput. Secōm hūc modū ergo fit q differētie que sunt in eis in colore faciūt iuuamēta aut nocumēta p accidēs. ille aūt que sunt eis sz odorē: qm quod ex vinis est boni odoris est melioris chimi: ⁊ sm̄ illud est multitudo que implet ex eo caput. quod est: qa ē calidi ⁊ subtili. Quod aūt ex eis est mali odoris sm̄ maliciam chimi generati ab eo: erit paucitas lēsiōis eius in capite. quod est: qa est frigidi ⁊ grossi. Illud aūt cui penit nō est odor: nō facit accidere in capite aliquid oio: qm ē vehemēter grossum. Quum aūt iste sunt differētie speciezuz

vinoꝝ: quãdo numeras eas que sunt ꝑ̃e naturis eoꝝ: ⁊ que sunt fm viã accidẽtis: tũc manifestũ est tibi id cuius rememoratione dimisit hippo. de numero eaꝝ ⁊ ipaꝝ ordine in hoc sermone cui⁹ premisim⁹ expõem. verũtamẽ quz inuenim⁹ hippo. rememorari oim differẽtiarũ ꝗbus iuuamẽtũ fit in cognitõe vinoꝝ in eo q̃ hũc sequit fmonẽ: condonam⁹ ei illud quod diminuit: ⁊ cui⁹ dimisit rememoratione in hoc fmone. 2

Dulcis autẽ potus min⁹ aggrauat caput q̃z uinũ: mentẽ pcutit min⁹ intestina utraqz magis expurgat: sz uiscera inflat: splenẽ uidelz ⁊ epar opilat cholerã aũt habẽtib⁹ amarã ineptus ẽ: qa eis sitim infert: supiorib⁹ quoqz intestinis est iuuatiu⁹: nec tamẽ cõtrari⁹ inferiorib⁹: lz inflatiu⁹ sit ꝑsertiz qũ ei⁹ inflationi facilis minime sit descẽsus: sed potius in locis qui sub diaphragmate sũt immoratur.

Potus dulcis min⁹ grauat caput: q̃z uinosus: ⁊ minus percutit mẽtez: ⁊ plus euacuat intestina in ꝗbusdã rebus q̃z potus uinosus. uerũtã inflat uiscera. ſ. splenem ⁊ epar: ⁊ nõ conuenit habentib⁹ cholerã amarã. qõ est: qz facit euenire sitim in eis quorũ dispositio est hec: ⁊ ẽ cũ hoc iuuatiu⁹ intestinis supiorib⁹. uetũtã nõ est nocẽs inferiorib⁹ intestinis fm illud qõ accit de inflatione facta a potu dulci: quoniaz descensus eius non est uelox: sed tardat et moratur in locis que sunt sub hypocondrijs.

Potus dulcis noiat hoc noie ex qualitate sua in sapore: ⁊ sil⁹ stipticus ⁊ acer vel acutus. Aquosi aũt dimisit rememoratiõem: qũ ingredit in stipticio: qa in ipo est stipticitas sua. quod ẽ: qa qũ tu ꝓpares saporẽ ei⁹ cui⁹ dispõ est hec ex vinis cũ aqua: inuenis ipm quãdo ipm cõpas manifesta inuentõe: quasi q̃ iaz recepit rem modicã ex stipticitate aquosum aũt ex potu nominãt omnẽ potũ q̃ assimilat in colore ⁊ subã sua aq̃ quod est: qa hoc vinũ vides lucidũ clarũ quod penetrat lumẽ subtile in subã sua: ⁊ virt⁹ cui⁹ dispõ est hec: etiã ex vinis est ꝓpinqua aque: qũ nõ impnit in caput debile vestigiũ dio: neqz in eo quod est ex neruis debile qõ est: qa nõ calefacit manifeste. Ut ego quidẽ ero dicẽs in hac specie vinoꝝ in eis que erũt post. Pot⁹ aũt dulcis noiatur hoc nomine ex sapore suo. ⁊ differẽtia quidẽ inẽ ipm ⁊ inter aquã in colore suo ⁊ subã sua ẽ valde magna. qõ est: qa tu nõ inuenis vinũ dulce in aliqua horaꝝ subtile in summo subtilitatis: neqz albi coloris. verũtamen minuit in his duob⁹ ⁊ addit: ⁊ nõ innenim⁹ in eo aliquod verũqz solũ. inde est: q̃ vina dulcia fumosa sunt. Uinuz nominatũ berois: ⁊ nominatũ sacrũ lit: ⁊ ista duo vina sunt grossa quoꝝ vtrũqz est nigrũ. ⁊ vina etiã que sunt ĩ Macedonia ⁊ vinũ nominatũ tenul: ⁊ nominatũ caradis: ⁊ sunt vtraqz dulcia. Et differẽtia quidẽ inter vtraqz in grossitudine ⁊ nigredine: ⁊ inter hoc vinũ cui⁹ premisim⁹ rememorationẽ est ꝑ q̃ſtitatẽ diminutõnis eoꝝ ab eo in dulcedine: ⁊ vini etiã nomiati bunci bittegi facta expressione vue postq̃ decoquit q̃ſtitas additõis in dulcedine sup vinũ est ꝑ q̃ſtitatẽ color eius ⁊ grossitudinis ei⁹ in subã sua. Et ego quidẽ iam ostẽdi in tractatu q̃rto libri mei de medicinis simplicib⁹: q̃ oĩs humor dulcis fit a caliditate ñ egressa ab equalitate fozti sicut illa a qua fuit res acres vel acute facientes in eis caliditatẽ vehementem. acrimonia vel acuitas. n. est inseparabilis ab eo cuius dispositio est hec. Et inuenit itez vinũ dulce apud vsum sui calefacere corp⁹ calefactõe. ꝛpata: ⁊ facit sitim. Et causa in illo est caliditas ei⁹ ⁊ ipsi⁹ grossitudo. inde est: q̃ inuenis expressiõis vue additionẽ in grossitudine ⁊ nigredine ⁊ dulcedine ꝑ q̃ſtitatẽ tarditatis more ei⁹ sup ignẽ. Nam si pransit in decoctiõe sua equalitatẽ cõuertit ad amaritudinẽ. Etiã sil⁹ mel quod est dulci⁹ omnib⁹ rebus quando multiplicas decoctionẽ eius est amarũ. Et ego q̃dẽ iam narraui sicut dixi esse saporẽ omniũ in tractatu ⁊ est quart⁹ libri mei in medicinis simplicib⁹. Et ego q̃dẽ sum incedẽs in hac hora etiã sicut incessi in reliqs expõibus meis: quib⁹ exposui libros hippo. dimittẽs rememorari demõstrationũ sup sermonẽ ei⁹: enũciãs summas vel aggregatões ei⁹ tũ. Dico ergo q̃ quum omne vinũ dulce calefaciat ⁊ fit sicut dixi grossum in subã sua: oportet vt vtutes ꝑticulares que appent ab eo qũ bibit nõ sint nisi ab istis duab⁹ q̃litatib⁹. quod ẽ: qa color in se nõ ẽ vt⁹ in nocumẽto aut iuuamẽto: ergo ꝑ q̃ſtitatẽ grossitudis bui⁹ vini est tarditas penetratõis ei⁹. Oportet g̃ ex illo vt nõ solũ apiat opilatões alicui⁹ mẽbro⁹: sed faciat in eis opilatiões. ⁊ ꝓpter hãc causam fit nocumẽtũ eius epati quãdo in ipo est infirmitas nocumẽtũ magnũ: ⁊ ꝑ̃e si in eo est apostema aut lapiditas: ⁊ nocet huic membro etiã nocumẽto pauco quãdo opilatiões q̃ sunt in eo accidũt ab humorib⁹ grossis: aut ꝓpter debilitatẽ in eo sic illud quod fit sup ipm ĩ infirmitatib⁹ que nominãt ꝑ̃e dolores epatis. Deinde mẽbrũ secũdũ cui aduenit nocumentũ post epar de vino dulci est splen. Res aũt nõ est ita in egritudinib⁹ pulmonis quãdo est retẽt⁹ in cannis que sunt ĩ eo humor grossus. quod est: qa penetratio ei⁹ ĩ epate est ex venis que nominãt ampla porta ad venas strictas que sunt in latere ei⁹ cõcauo: ⁊ que sunt ĩ latere eius gibboso: ⁊ in istis venis non fit penetratio omniũ humorũ que penetrãt ad totũ corp⁹. In pulmone autez accidit cõtrariũ illi⁹. quod ẽ: qa puenit ad cãnas ei⁹ post penetrationẽ ipsi⁹ in venis multis: ⁊ digõem ei⁹ in eis et ꝓma illorũ spaciorũ ad que puẽit ex cãnis pulmonis sũt spacia pulmonis stricta: deinde penetrat ex illis ad spacia ampla: ⁊ penetrãt cũ eo in transitu suo illi humores grossi: qui nõ solũ sunt calidiores eo: sed sunt subtiliores etiã eo. ⁊ nos quidẽ scim⁹ q̃ mundificatio pulmonis ab eo quod ẽ in eo ex humorib⁹ grossis fit ꝑ tussim. quod ẽ: qa oẽs res aquose subtiles in vltimo currũt in circuitu aeris extrinseci in tussi: ⁊ effundũt ad cõtrariũ ꝑtis ĩ q̃ incedit aer: qũ cũ aere extrinseco in tussi ferũt illi humores loco materiei. ⁊ manifestũ quidẽ est q̃ oportz vt sit ꝓfiſtudo humoꝝ cũ mẽsura vt fit possibile aeri deferre illos humores: ⁊ nõ sunt sicut lutũ qõ firũ ẽ: ⁊ tenet in cãna pulmonis. ⁊ ꝓpter hãc causam nõ inuenim⁹ tussim mũdificare humores grossos ⁊ viscosos q̃ sunt in pulmone qũ humores grossi viscosi qũ morãt in pfũdo pulmõis adherẽt illis cãnis que sunt in eo sicut sputũ: ⁊ illõ quo

indigent medicine mūdificātes humores grossos reten
tos in pulmone ē vt fit dispō humorū rēpata in grossitu
dine sua ⁊ subtilitate sua. in humoribꝰ aūt viscosis nō so
lū necesse ē humectare eos: sed indigēt etiā abstersione.
abstersio aūt fit a rebꝰ acetosis. ⁊ ppter hāc causam fit hy
dromel ex cōueniētioribꝰ rebꝰ screatui rex grossarū p spu
tū. Secaniabin aūt humorū viscosorū: ⁊ secūdū post ipm
hydromel ē aqua hordei. vini aūt dulcis potꝰ cōuenit pꝰ
potū aq̄ hordei: ⁊ oportet vt sit potꝰ eiꝰ etiā post maturi
tatē apostematis facti in pulmone in egritudine q̄ nosia
tur piplemonia: aut in pleuresi: aut in hora grauitatis cor
porū horū ⁊ apostematis eorū: sed post maturationē apo
stematis. si aūt vinū quando bibit facit sitim: tūc cōueni
entia eiꝰ in screatu: qō necesse ē screari p sputū. est minor
Et vlr quidē vinū dulce in egritudib̄ acutis ē cōueniēs
ad screandū illud quod exscreari necesse ē p sputū. ppter
operationes eiꝰ q̄s narrauimꝰ: ⁊ ppter causam eōem oibꝰ vi
nis. s. exhortationē virtutis. hec aūt necessaria est. pp̄e in eo
qui vult exscreare humiditates retētas in pectore suo ⁊
pulmone suo p sputū. Quod aūt p sputū eijcit fit diuersū
in subā sua ⁊ sapore suo ⁊ virtute sua: sicut dixit hippo. in
libro prnosticorū: in locis in quibꝰ narrauit spēs eiꝰ quod
expuit. Et nos quidē nō inuenimꝰ in eo cui ē dispō hec
ex vinis qui bibit ipm ille qui febrē habet inuamētū aliō
nisi hoc inuamētū. verūtamē nocumentū eiꝰ qui bibit est
minꝰ nocumēto potꝰ vinosi quod ē vehemētioris calidi
tatis eo: ⁊ nō est in eo inuamētū pter hoc inuamētū qō
narrauimꝰ: nisi q̄a adiuuat ad euacuandū ventrē parum.
Et ppter hoc inuenimꝰ hippo. incepisse in principio sermo
nis sui: narrare res: nocumēta quarū ex potu hmōi vini
sunt parua: qui sunt plures: deinde redit post illud in fi
ne sermonis sui: ⁊ narrat inuamēta q̄ huic vino sūt. pp̄a:
quū sunt pauca. Narrem q̄ illud qō ipe dixit: ⁊ seq̄mur ī
illo vestigiū sermōis sui narrādo illud qō dixit. 3

Mentem lenius ⁊ minꝰ q̄z fortiora
uina percutit.

Et pcussio eiꝰ qua pcutit mētē ē mi
nor pcussione uinorū fortiū.

Significauit hippo. q̄ ipm vinū dulce facit pmi
xtionē ratōis minꝰ. quod ē: q̄a vina fortia pro
pter vehemētiā sue caliditatis replēt caput hū
moribus ⁊ vaporibꝰ: ⁊ calefaciūt ipm. p q̄ntitatē ergo dimi
nutōis calidi tatis vini dulcis ē paucitas grauitatis sue q̄
grauat caput: ⁊ pcussiōis sue q̄ pcutit mentē. verūtamē
hippo. dixit: q̄a vehemētiꝰ euacuat intestina q̄ reliq̄ vina.
⁊ q̄a inflat viscera ⁊ addit in apostematiōe eorū: ⁊ ego q̄
dez iam narraui res istas ante. Deinde hippo. dixit post
illud: ⁊ nō cōuenit vinū dulce habētib̄ cholerā. s. amarā
sup cōplione corpis cui cholera est vincēs. Et de ꝓsuetu
dine quidē medicorū ē vt intelligāt p sermonē suū: cho
lerā absolute: cholerā citrinā aut rubeā. In cholera aūt
nigra nō absoluūt sermonē: ⁊ dicūt cholerā tri: sed ad
dūt illud nigrū. ⁊ cholera quidē nigra est acetosa: ⁊ cho
lera citrina ē amara. Propter hāc ergo causam nomia
uit hippo. illos sup quos vincēs est cholera hūtes chole
ram amarā: ⁊ qui pmiscet huic cholere vir aquosū vide
bis subtilioē ⁊ vehemētioris citrinitatis. Quum ergo nō
pmiscet ei aliq̄d videbis eā grossam rubeā rubedine clara
⁊ cholera quidē generat in corpib̄ quorū ꝓplerio calida
est ⁊ sicca. ⁊ cōueniētiores materie in generatōe cholere
sunt res dulces: ⁊ ppter hoc fit q̄ mel plꝰ rebꝰ oibꝰ gnāt
cholerā: qui ipm est dulciꝰ oibꝰ rebus: ⁊ secūdū post ipm
vinū dulce. Et nō solū nō cōuenit ei qui habet febrē illō
cui est hec dispositio ex vinis: qui cuius caliditas est ve
hemēs amaricat humores, pp̄e: quū ē cōplexio eiꝰ calida
⁊ sicca: sed ipm etiā ppter grossitudinē suā non puocat
cū vrina velociter: neq̄ dissoluit velociter. Oportū ergo
cū illo vt nō egrediant cū exitu eiꝰ humores cholere nigre:
neq̄ euacuat eos cū euacuatōe sua. Inuamētū ergo in
eo nō est nisi vinū. s. qō ipm soluit ventrē: qui qui nō fac
illud: nocet ei ex oibꝰ modis. quod ē: q̄a cū reliq̄s q̄ sunt
in ea facit sitim. Significat ergo illud de eo velocitates
alterationis eiꝰ ad cholerā. 4

Quius ergo dispositio est hec ex vi
nis ipm etiā inflat.

Quod est: quia humores grossi quādo calefaciūt
generāt ventositatē similē eis vaporosas grossas
Et euentꝰ inflationis fit ab hac ventositate: qui a
vinis subtilibꝰ nō generat ventositas. ⁊ si generat ventosi
tas ab eis in aliquo horarū ē subtilis aerea: nō caligino
sa vaporosa. verū intestinis inferioribꝰ dicit hippo. q̄ vinū
dulce nō nocet sm q̄ ventositas generata ab eo tarde pe
netrationis morat tpe longo in locis q̄ sūt sub hypocōdrio
⁊ ppter hāc causam nō nocet in intestinis inferioribꝰ ho
sione vehemēti. s. p longitudinē more sue in locis q̄ sunt
in eo qō est sub hypocōdrijs vsq̄ quo digerit illic digō
cōpleta: ⁊ subtilier. Et quādo suscipit illa ventositas digo
stione semel fit penetratio eiꝰ facilis: ⁊ inflatio accidens
ab ea subtilis. Et causa quidē, ppter quā expellit ab intu
stinis superioribꝰ ad intestina inferiora est causa a q̄ egre
dit ventositas extra. 5

Sed plurimum in urina minꝰ pene
tratiuū q̄z uinū albū.

Quod est: q̄a potꝰ iste dulcis minꝰ
puocat urinā sm plurimū q̄z po
tus uinosus albus.

Oportet vt inq̄ras ⁊ ꝓsideres q̄ ex vinis notauit
hippo. vinosum albū. quod ē: q̄a nos iā dixim
in his q̄ sunt pmissa q̄ potꝰ vinosus notat vere
hoc nomie ē vinū cōtrariū vinis aquosis. os ergo ⁊ hoc
vt celeriꝰ calefaciat hoc vino calefactōe forti valde: ⁊ fit
replēs caput: ⁊ faciat pmixtionē rōnis: ⁊ addat in calidi
tate febris. verūtamē illud cui dispō ē hec: ex vinis nō ē
albū: neq̄ qui ē recēs: neq̄ qui ē vetꝰ. quod ē: q̄a tu nō in
uenis ex reliq̄s vinis antiq̄s pure albū: q̄ quis fit in princi
pio sui esse album: sed semp q̄sto plꝰ antiquat citrinū.
quum ergo ē in fine suo fit citrinꝰ colore eiꝰ. Simile ē ergo
qō hipp. intelligit p sermonē suū: potꝰ albꝰ: vinū stipticū.
Et nos quidē nō inuenimꝰ hoc vinū, puocare vrinā: ⁊ si
est grossum tardat mora eiꝰ in locis que sunt sub hypo
cōdrijs: ⁊ si nō ē grossum nō morat illic tpe longo sicut
vinū nigrū: neq̄ penetrat: ⁊ egredit cū vrina sicut vinū al
bū parce stipticitatis. qō ē: q̄a vina ista puocāt vrinā. Et
causa in illo ē salꝰ iparū a duobꝰ nocumētis simul: causa
quorū tardatur exitus aque ⁊ vini nigri, aque enim tar
datur exitus propter frigus suum: ⁊ vini nigri, ppter gros
situdinem suam. Quod est: quia vinū stipticum est parū
ce caliditatis quādo comparat reliquis vinis. ⁊ propter
hoc fit q̄ potus eius confert diarie. verūtamen nō pro
uocat vrinam prouocatōne vehementi. Dignū est ergo
qō hippo. dixit in hoc vino: q̄a minꝰ est, puocatiū vrine
quum cōparatur ipm vino nigro. 6

Et eā que cū sputo fit exscreatiōes
plꝰ q̄z aliꝰ potꝰ iuuat.

Et uinũ dulce est magis iuuatiuũ ad exscreandũ quod screat p sputum: q̃z uinũ aliud.

Par potũ aliuz intelligit hippo. aut potũ quẽ cõparauit potui dulci: ⁊ est locut⁹ in eo. qõ est: qa iste pot⁹ ẽ minus ꝓuocatiu⁹ vrine fm plurimũ q̃z potus vinosus alb⁹: aut intelligit p sm̃one suũ: q̃z potus ali⁹: nõ hũc trũ sed omne vinũ in quo nõ ẽ dulcedo absolute. Cum ergo occultet cognitio hui⁹ sermonis ex sermone suo: ⁊ illud quo fit iuuamẽtũ est vt sit sm̃o ei⁹ in potu vinoso albo: addit etiã illud ei occultatõem: qrũ nõ declarat ostẽsione manifesta q̃ vinorũ est pot⁹ vinosus alb⁹: an est, vinũ forte vehemẽtis calefactõis: aut vehemẽtis põticitatis: qõ nominãt illi de nostra ligua põticũ: ⁊ nominãt vinosum qõ est leui⁹ et stipticũ: ⁊ super qõ istorũ est sermo eius. Ego sum declarãs veritatẽ eius ad qõ intẽdit: dico q̃ pot⁹ dulcis ẽ magis iuuatiu⁹ vinorũ omniũ ad exscreãdũ illud qõ exscreat p sputũ quãdo nõ est vehemẽtis grossitudinis: neq̃z etiã ẽ ꝓpiqu⁹ potui citrino diminut⁹ in grossitudine sua ⁊ sua dulcedine. vinũ aũt citrinũ est malũ in eo quo indiget ille qui habz febrẽ: qrũ est calidũ vehemẽtis caliditatis. vinũ ergo cõueniens ei quod necesse est exscreari ex pulmone p⁹ vinuz dulce quod nõ est vehemẽtis grosiciei ⁊ dulcedinis est vinũ aquosum qum cõfortet virtutẽ debilẽ: ⁊ humectet humores: ⁊ incidat eos incisione parua. ⁊ pot⁹ etiã hui⁹ vini ẽ etiã minoris timoris in eo q̃ habet febrẽ: q̃z potus reliquorũ vinorũ. 7

Qui autẽ huiusmodi uinũ bibẽdo patiũtur sitim: minus screant q̃z si aliud biberent uinum: qui uero non: contrarium.

Qui autẽ facit pot⁹ hui⁹ uini euenire sitim est q̃ ipe exscreat propter potũ ei⁹ min⁹ eo quod ipse exscreat propter potũ uini alteri⁹: sed cui sitim euenire illud nõ facit quod exscreat ꝓpter potum eius est plus eo quod exscreat per potum uini alterius.

Intelligit p sermonẽ suũ in ꝗ loco hippo. vinuz aliud: oẽ vinũ qõ nõ facit accidẽ siti. Causa aũt pp quã fit q̃ ex vinis facit accidere sitẽ min⁹ ẽ iuuatiuũ ad exscreãdũ sputũ facilis tibi ẽ inuẽtio si es memor ei⁹ qõ p̃cessit de sm̃one nr̃o. qõ ẽ: qa sitis morat i q̃ busdã hõib⁹ qũ bibit vinũ dulce: qũ caliditas fe. quã hz est magis addite caliditatis ⁊ malicie: ⁊ qũ caliditas feb. est cum hac dispositiõe exiccat sputũ: ⁊ ponit ipsum grossus ⁊ vehemẽtioris viscositatis: ⁊ non est necesse nobis dicere q̃ illud cuius dispositio est hec: ex sputo screare est graue. 8

De uino aũt albo utrũ sit laudabile uel illaudabile p̃mo dictũ est in his que de dulci potu tractauim⁹: sed ei⁹ trãsit⁹ in uesicã facilior est q̃z cuiuslibet alteri⁹ potus cũ quo etiã uim aperitiuã habere dignoscit que in his morb semp iuuatiua est: uerũ etiã in alijs minus alio uino cõueniens est: sed tamen siquid in corpe mũdificat per uiam uesice est necesse ut a morbo liberet si prout oportet propinet. Qz bonũ ẽ cognoscere illaz significatiõem uini: que iuuamẽti ⁊ nocumẽti est mõstratiua: cuius quidẽ toti⁹ noticie omes quidez medicime p̃ores exptes fuere.

De potu aũt uinoso albo iam narraui maiores res que laudant in eo ⁊ uitupant: ⁊ plures earũ sunt i sermone meo de uino dulci. ⁊ quoniaz penetratio ei⁹ ad uesicã est uelocior m'trũ q̃z ali⁹ potus: ⁊ in ipo etiã est aptio qua fit iuuamẽtũ semp in egritudinib⁹ istis ⁊ in reb⁹ alijs. Quod est: qa quãuis sit in rebus alijs minus cõueniẽs q̃z uinũ aliud: uerũtamẽ fm dispõem quando mũdificat corpus per uiaz uesice facit euadere ex egritudine quando administratur scõm q̃ oportet. Qz bonum est cognoscere has significatiões significãtes iuuamẽta uini ⁊ nocumenta eius: quaz sciẽtia nõ fuit illis q̃ antiquiores me fuerunt.

Iam narraui esse huius uini in sermone meo: de potu dulci. quod est: quia hippo. cõparat ipm ei ⁊ inquirit de virtute eius in hoc tractatu. Dixi .n. q̃ inquisitio de potu vinoso albo nõ est parua. quod est: quia nõ est possibile alicui ex vinis albis vt calefaciat calefactõne vehemẽti: verũtamẽ cui⁹ calefactio ex vinis est vehemẽs: erit color illi⁹ etiã rube⁹ clarus: ⁊ secundum post ipm est vinũ quod nominat citrinũ: ⁊ tertiuz post hec duo est vinũ rubeũ: ⁊ pot⁹ dulcis est quartum. Vinũ aũt albũ est minoris calefactõis oib⁹ vinis: ⁊ differẽtie pticulares in hoc vino in multitudine ⁊ paucitate sunt multe. illud aũt ex vinis cui⁹ dispõ est hec dispõ: iam dixim⁹ in eis q̃ sunt p̃missa: qõ ẽ velocioris penetratõis ad uesicã q̃z pot⁹ dulcis. In hoc aũt sermone dixit hippo. q̃ cõueniẽtia eius in rebus alijs est minor q̃z uini dulcis. Res autem iste sunt ventris solutio: ⁊ exscreatio eius quod exscreatur per sputum. deinde dixit: Quã bonum est cognoscere significationes significantes virtutem uini. 9

Allmeus potus quidez ⁊ niger ⁊ ponticus in his morbis utilis est si non fuerit capitis grauitas ac menti non timeas: nec fuerit difficilis sputi screatus: ⁊ exitus urine non est difficilis: ⁊ stercus humidũ ⁊ liquiduz: ⁊ sile

loture intestinorũ. horũ enim siquid lz affuerit albũ uinũ: ⁊ omnia uinorꝫ simi lia non dare bonũ est.

¶ Et autez uti uino citrino ⁊ nigro stiptico in istis egritudinibus est ꝓm rectitudinez quãdo nõ est in capite grauitas: neqz times q̃ ledat mentez: neqz etiam sputi exscreatio est difficil': aut est exit' urine difficilis: aut egestio subtilis humida de genere alcorati. nã rect' est quãdo aliqua harũ rerꝫ ẽ ut di mittas uti uino albo: ⁊ omne quod simi le est ei ex uinis.

Omne vinũ dulce est magnũ: sed non omne vi num nigrũ est dulce. verꝫ tu inuenis in vinis ni gris vinuz nigrũ qõ est stipticũ: sicut vinũ quod inuenit' apud nos ĩ Asia, ppe ciuitatẽ pergamũ in ciuita te que nominat' Fancarne: ⁊ ĩ ciuitate q̃ nominat' Na las. Uina aũt que sunt ĩ Kalbikel: que nominant' anat] sunt stiptica dulcia cõposita ex duob' sapozib' cõtrarijs ex ppter hanc cãm fit malũ: quoniã non penetrat in ve nas: neqz descẽdit a stomacho velociter: sed morat' in eo tẽpore longo: ⁊ inflat ipm. per illud autẽ qõ ex vinis est nigri colozis stipticũ in quo nõ est dulcedo fit iuuamen tũ in quibusdã egritudinib' accidentib' in ventre: qñ de scendit qõ ipsuz puenit plus q̃z oportet: aut est illud qõ egredit' ex eo ex genere alcorati: tunc enĩ inuenis q̃ hoc vinuz est cõueniens: ⁊ similr etiam vinũ album: ⁊ similr etiam vinuz stipticũ ⁊ reliquę medicine conuenientes. Hip pocrates enĩ dicit in eo cuius dispositio ẽ hec: q̃ vinũ ci trinũ etiam conuenit ei. ⁊ non dicit illud absolute in oĩ vi no citrino aut palmeo: sed ĩ eo quod ẽ stipticũ citrinuz. qõ est: quia oportet tibi vt itelligas ꝓmonẽ eius sup hec duo simul sicut dixit: Uino autẽ citrino ⁊ stiptico opor tet te vti in huiusmodi infirmitatib'. quod est: quia vi nuz citrinũ dicit de duobus potib': ⁊ similr nigruz: quo ruz vnum est vinũ dulce: ⁊ alterũ vinuz stipticũ. ⁊ hic ẽ etiam vinũ aliud tertiũ preter hec duo: compositũ ex ist] duobus sapozib': verũtamẽ illud cui sapor est min': no minat' ex colore suo duob' nomĩbus. vinuz autẽ citrinũ vehementi' ledit caput ⁊ mentẽ: quoniã est calidius ni gro: ⁊ propt' hanc cãm fit addens in febrib'. qõ est: qñ cõuenientiora vina in febrib' sunt vina aquosa trñ. Ne cessario ergo, phibet hippo. vti stipticis: quorũ color est citrinus aut niger: quãdo ĩ capite est grauitas: aut ĩ mẽ te nocumentũ: scilz quãdo feb. tangit mentẽ ⁊ ledit ipaz: ⁊ in egritudinib' etiam que fiunt ĩ pectore ⁊ pulmone qñ in eis fit graue eicere sputuz. ⁊ dicit iterũ: in eo cuius dispositio ẽ hec ex vinis q̃ est incõueniens qñ vine eri tuz est difficilis. ⁊ manifestũ quidẽ est q̃ illud est ppter grossitudinẽ ⁊ ipsi' stipticitatẽ. 10

Sciendũ est etiam tibi q̃ superiori bus ⁊ inferioribus membris mi nus nociuũ est si aqua supermisceatur: circa autez intestina salubriuz si fuerit ¶ purum uinum.

¶ Ibi autẽ necesse est ut scias q̃ no cumentuz eius omnibus membris su perioribus ⁊ membris que sequuntur uesicã est minus quãdo est permixtuz superflua permixtõe. in partib' autem intestinorũ iuuamentũ eius est pl' quã do puritati propinqus existit.

Qui vino stiptico ẽ conueniẽs in infirmitatibus accidẽtib' in intestinis que narrauit hippo. tñ: ⁊ per illud fit q̃ iuuamẽtũ ei' in eis ẽ quãdo bi bitur existẽs purũ propter stipticitatẽ ipsi' qua fit iuua mentũ in eis loco eius. ⁊ hec quidẽ stipticitas remouet ab eo quãdo miscet cũ aqua mixtõe multa: ⁊ sicut iuua mentũ eius ẽ in istis, ppter stipticitatẽ que ẽ in ipo quã do bibit' extrñs purũ. similr nocumentũ eius ẽ in partibus pectoris ⁊ capitis vehemẽti' quãdo bibit' purũ. hec ergo sunt mẽbra que significauit hippo. p sermonẽ suũ: ⁊ di xit: q̃a nocet omnib' mẽbris superiorib': ⁊ nocet etiã corpi bus que indigẽt euacuatõe p vrinã. quod est: q̃a vinũ sti picũ, phibet omnes species euacuatõis p vrinã ⁊ absci dit eam. Quum ergo abscidit sermonẽ suũ: in vino: in hoc loco secut' ẽ illũ in sermone: cũ hydromelle. ⁊ ipe quidez iam narrauit in sermone suo totũ quod necessariũ ẽ sci re de vini esse nisi paz. ipse. n. dimisit rem vnã quã nõ ex posuit: ⁊ hec ẽ quã ego dixi in partib' sermonis mei. Qꝫ conuenient' ex vinis omnib' ei qui habet egritudinẽ acu tam ẽ vinũ aquosum: ⁊ hoc vinũ ẽ vinũ cui' color ẽ alb' ⁊ eius subã ẽ subtilis: ⁊ nõ ondit' in eo aliqua ex qualita tibus que inueniũtur in reliq̃ vinis: nõ stipticitas: neqz ponticitas: neqz aspitas: neqz dulcedo: neqz amaritudo: neqz vẽtositas ẽ ei. quod ẽ: q̃a hoc vinũ solũ inuenit' plu tum nocũtis: que proueniũt ex potu aq̃ ⁊ oĩ malicia quam euenire faciũt reliqua vina. Et nos quidẽ inueni mus huiusmõi vinũ in multis locis ĩ regione Italie: ⁊ ĩ regione Asie, in regione quidẽ Italie vinũ qõ nominat' menositz de quo ĩ potu datur febricitantib'. sed ĩ regiõe Asie vinuz citrises: ⁊ vinũ quod nominat' sibiles: ⁊ vinũ quod nominat' ciklis. Et qz iam itellexisti significatões eius: tunc facilis ẽ huiusmõi ex vinis inuentio ĩ vnoquo q̃z ppl'orũ in regiõib' in quib' fit difficilis inuẽtio vinoz subtilium aquosoz. inde est q̃ ego inueni huiusmõi vina calikeli ⁊ nctbiti ⁊ acritis ⁊ critis. ⁊ fortasse nõ inueniũ tur ĩ istis loc] vina subtilia aquosa: veruntũ quãdoq̃z in uenium' in istis locis huiusmodi vina: q̃uis paz. ⁊ mira bilius illo est quod ego vidi ĩ Egypto. qõ est: quia vina grossa vehemẽtia fortis odoris inuenium' in locis cali dis. in regiõe aũt Italie ⁊ regiõe hierenimati ⁊ in regiõe Asie nõ est mirũ si in eis sunt vina aquosa multa. Opor tet aũt vt inquirat' ⁊ considerem' que causa fuit in omiõ sione hippocrat] vt nõ loqueret' in hoc vino sermonẽ, p priuz in sermone q̃ precessit ꝓm q̃ ipm est minoris no cumẽti q̃z reliqua vina ei qui hẽt febres. quod ẽ: q̃ non est tibi possibile vt dicas q̃ hippo. non fuit sciens hoc ri nuz. quod ẽ: quia tu inuenis post paululũ in sermone suo de hydromelle scripsisse hunc sermonẽ: ⁊ est ĩ quibusdã reb' fortius vino subtili: paz tolerans a quaz: cui non est odor: ⁊ in quibusdã eaz debili'. ⁊ nõ dixit hunc ꝓmonẽ nisi qum ipse cõparauit hydromel vino subtili quod pa ruz tolerat aquã cui nõ est odor. Narrauit ergo signifi cationes vini aquosi cum exquisitiõe ⁊ perscrutatõe. Di gnum est ergo q̃ postq̃z narrauit esse potus vinosi: ⁊ di xit: quia ledit caput ⁊ percutit mentem: visum est ei q̃ illud sufficiebat ĩ intellectu vini aquosi: quoniam poi

ſibile eſt ei qui conſiderat vt ſciat res multas ex cõtra/
riis eorum. 11

Hydromel ſi in omnib⁹ tempibus
morbi bibitur i acutis egritudini
bus eius conueniẽtia plurimuz minor
eſt eis qui cholerã habent amarã : qqz
magna habent niſcera q̃z nõ hãtibus.

Hydromel autez quãdo bibitur in
omnib⁹ horis infirmitatis in egri
tudinibus acutis eſt conueniẽtia eius
ſcõm plurimũ habentib⁹ cholerã ama
ram: ⁊ quorum uiſcera ſunt magna mi
nus q̃z ſit conueniẽtia eius eis qui non
ſunt ita.

Sermo eius in omnib⁹ horis infirmitatis: ſignifi
cat q̃ ſermo eius ẽ in egritudinib⁹ in quib⁹ dixit
q̃ te vti ptiſana hordei anteq̃z conſequat egritu
do ſtatũ ſuum ẽ incõueniẽs: qm̃ quãdo homo habet fe
brem acutã: ⁊ nõ ẽ in pectore eius ⁊ in pulmone ipſi⁹ ali
quid ex morbis: ⁊ virt⁹ eius ẽ fortis: ⁊ de aptitudine egri
tudinis eius ẽ vt conſequat ſtatũ ſuũ circa diẽ quitum:
tũc ſufficit vt remaneat p potũ hydromellis tm̃ vt tole
ret illud. hydromel ergo in omnib⁹ infirmis ẽ cõueniẽs
valde in huiuſmodi egritudinib⁹. Habentib⁹ aũt chole
ram amarã iuuamẽtũ eorũ p ipſum ẽ min⁹. quod eſt: q̃a
cõuertit in eis ad cholerã: niſi antecedat ⁊ egrediat: aut
ex inteſtinis: aut ex veſica. Nam ſi antecedat ⁊ egrediat
cũ eo quod nõ nocet fit iuuamẽtũ p ipſũ iuuamẽto ma
gno valde. quod ẽ: quia egredit cũ eritu eius cholera. Et
hippo. quidẽ ſignificauit in hoc ſermone in eo qõ dixit
complexionẽ hydromellis. quod ẽ: q̃a magis iuuatiuuz
ẽ vt fit illud de eo quod bibit ille diſpoſitio nature cui⁹
ẽ hec diſpoſitio: q̃ pmixtũ ẽ pmixtione vehemẽti donec
fiat propinqui⁹ aque. tũc enĩ nõ excitat ſitim: neq̃ gene
rat cholerã. Et ſicut nocet habentib⁹ cholerã amarã: ſilr
etiã dicit in eo quia nocet eis quor viſcera ſunt magna:
⁊ intelligit in hoc loco p viſcera magna: nõ illũ cuius vi
ſcera ſunt magna p naturã: ſed illũ cui⁹ viſcera ſunt ma
gnificata, ppter apoſtema lapideũ i eis: aut ex apoſtema
te calido: aut ex apoſtemate molli. quod ẽ: q̃a hydromel
nocet iſtis: qm̃ nõ ẽ poſſibile in eo vt antecedat ⁊ egredi
atur a corporib⁹ eorũ velociter: ſed cõuertit ad choleram
facile: ⁊ p̃ p̃e in apoſtematib⁹ calidis: ⁊ cauſa in illo ẽ ca
liditas eius: qm̃ in apoſtematib⁹ reliquis egrediẽtibus a
natura ei⁹: ẽ minoris nocumẽti. 12

Hydromel aũt plurimũ min⁹ ſitis
furiaz accendit q̃z uinũ dulce: q̃a
pulmonẽ humefacit: ⁊ ad ſputũ exſcre
andũ iuuamẽtũ tpatuz p̃ſtat: tuſſim ſe
dat. hoc autẽ ideo: quia virtutis hz qd
dã lauatiue: ⁊ ſputũ uiſcoſum plus q̃z
oportet reddit.

Hydromel autẽ ſm plurimũ min⁹
excitat ſitim q̃z uinũ dulce. quod
ẽ: qz mollificat pulmonẽ: ⁊ adiuuat ad
ſcreandũz quod exſcreari neceſſe ẽ cuz
ſputo iuuamẽto equali : ⁊ ſedat tuſſiz:
⁊ cauſa in illo eſt : quia in eo eſt quiddã
ablutõis : ⁊ hec quidẽ ablutio facit ſpu
tũ uiſcoſum pl⁹ q̃z oportet.

Iam propoſui vel enunciaui in eis que premiſſa
ſunt cauſam propter quã fit hydromel min⁹ ex
citans ſitim q̃z vinũ dulce in locis in quib⁹ oſtẽ
di q̃ ipſa ambo ſimul ſm dulcedinẽ ſuam, properat con
uerſionẽ ad cholerã: ⁊ q̃ hydromel ſm ſubtilitatẽ ſuam
⁊ penetratõem ſuam ad omnia loca eſt min⁹ excitans ſi
tim: qm̃ quãdo morat in ſtomacho ſpacio longo excitat
etiã ſitiz nõ min⁹ q̃z excitat ipam etiã vinũ dulce: verũta
men hoc accidit raro. velocitas aũt penetratiõis eius a
ſtomacho ⁊ inteſtinis ⁊ epate ad renes ⁊ veſicã pl⁹ q̃z vi
ni dulcis: nõ ſolũ non accidit raro: ſed ẽ mũẽta i hydro
melle in omnib⁹ horis. propter hoc ergo factũ ẽ hydro
mel min⁹ excitãs ſitim q̃z vinũ dulce. Hippocrates autẽ
non loquit in eo ſicut dixi: ſed enũciat hanc intentõem
ſm aliũ modum. ſignificat ergo virtutẽ hydromellis ex
operatõe eius in pulmone. quod eſt: quia ipe oſtẽdit in
hydromelle quia nõ faceret illas operatões ſi ipſum nõ
penetraret in ſpacijs que ſunt in pulmone : ⁊ abſtergat
ea. Iuuamentũ aũt eius ad ſcreandũ illud quod neceſſe
eſt ſcreari de ſputo: nõ dixit ſermone abſoluto: ſed addi
dit cum eo: cum q̃ritate equali. ſ. ſm facilitatẽ parũper.
quod eſt: quia nõ põt adiuuare ad illud quod exſcreat
iuuamẽto magno ſicut ſecaniabin: preter q̃ in eo eſt ſe
datio que nõ eſt in ſecaniabin penitus. quod ẽ: quia ſe
caniabin excitat tuſſim: qm̃ mordicat ⁊ exaſpat propter
vehementiã ſue abſterſiõis. Hydromellis autẽ ⁊ prope
quod ex eo eſt multe commixtõis abſterſio ẽ pauca val
de : ⁊ nominatur illud cuius virtus eſt hec virtus loti
uũ. ⁊ non dixit in eo hippocrates in hoc loco: q̃ in eo ẽ
quiddam ablutiõis: niſi propter hanc virtutẽ: ⁊ ſignifi
cauit paucitatẽ que eſt in ipo de hac virtute per ſermo
nem ſuum: quiddã. hec enim dictio quiddã: quãdo addi
tur ei ad quod addit ſignificat paucitatẽ. Dec ergo ablu
tio parua inuenta in hydromelle: multotiens viſcoſum
efficit ſputum: nõ quoniã illud in quo eſt virtus illa fa
ciat illud: ſed propter paucitatẽ eius quod eſt in ipſo de
illa. Quod eſt: quia neceſſaria eſt in eo quod de ſputo ẽ
groſſum medicina vehemẽtis abſterſionis que poſſit ab
ſtergere humorẽ viſcoſum qui iam tenet in canna pul
monis. Si autem iſte humor groſſus eſt aggregat⁹ in lo
co qui eſt inter pectus ⁊ pulmonẽ: tunc forſitan neceſſa
ria eſt in exſcreatõe eius plus multũ medicina cuius vir
tus in abſterſione ⁊ inciſione fit fortis vt abſtergat illuz
humorẽ a panniculo tegente coſtas: ⁊ incidat ipſum: et
ſubtiliet eũ. Quod eſt: quia non eſt poſſibile vt penetret
iſte humor in panniculũ velantez. i. cooperientẽ pulmo
nem: ita vt veniat ad cãnam eius: niſi ſcõm hanc diſpo
ſitõem. Non ergo benẽ fecit hippocrates in hoc q̃ addi
dit ad ſermonẽ ſuum: ⁊ cauſa in illo: quia in ipo ẽ quid
dam ablutionis ſermonẽ ſuum: ⁊ hec ablutio viſcoſum
efficit ſputũ plus q̃z oportet. quod eſt: quia melius eſſet
vt diceret ſm hunc modũ: ⁊ cauſa in illo eſt: quia in hy
dromelle eſt ablutio parua que multotiẽs facit deſcen
dere ſputum: ⁊ augmentat viſcoſitatẽ eius pl⁹ q̃z oportz.
quod ẽ: q̃a augmẽtatio viſcoſitatis ſputi non ẽ: quoniã
diſpoſitio hydromellis ẽ hec diſpoſitio: ſed illõ eſt res q̃
propa ẽ ſputo. p hydromel aũt ſi fit i eo iuuamẽtũ aliqõ

sed dimittit ipm remanere fm naturã suaz. melius ergo fuit vt diceret q̃ per hydromel nõ fit iuuamentũ in iputo viscoso: nisi quia addit in viscositatẽ sputi. Sermo. n. hippo. inuiscat sputũ: estimatio est in hydromelle qã ponit sputũ in hac dispõe. ¶ Inquit Dunain: ¶ Sermonẽ dixit Gal. in quo fecit errare hippo. diligens victoriã de eo. inde est: q̃ tu inuenis cũ post paululũ in expositione sua qua exponit sermonẽ hippo. in quo discernit inter opatões hydromellis vehemẽtis puritatis: ⁊ opatões hydromellis vehemẽtis cõmixtõis testificari in eo hydromelle: quia quãdo ẽ quãtitas eius quod ẽ in ipo de melle multa excitat sitim: ⁊ facit ipm viscosum sputũ. Et ego quidẽ faciã te stare sup sermonẽ eiꝰ istũ: quãdo pueniet ad ipm. non est ergo sermo hippo. in hydromelle postq̃ dixit: ⁊ causa in illo ẽ: quia in eo ẽ quiddã ablutiõis: ⁊ ꝗ ablutio viscosum efficit sputũ plꝰ q̃ oportet non rectus Et manifestũ ẽ q̃ sermo iste nõ est sermo absolutꝰ in oi hydromelle: sed in eo quod ex eo est vehemẽtis puritatis ita vt ꝓpter vehemẽtiã caliditatis sue ⁊ ꝓpter multitudinẽ eius quod est in eo de melle excitat sitim: ⁊ sputũ efficiat ipm viscosum. quod est: qã qum ablutio. s. abstersio nõ fiat in hydromelle nisi ꝓpter mel: ⁊ abstersio etiã nõ fiat melli nisi ꝓpter caliditatẽ eius sicut in quibꝰ est abstersio. Propter illud dixit hippo. i virtute hydromellis que nominat ablutio q̃ quãdo ẽ in hydromelle plus q̃ oportet efficit viscosum sputũ: nõ q̃ ablut ⁊ abstergit sed q̃ calefacit ⁊ inflãmat. Qum ergo istud fit ita: tunc nõ oportet vt redarguat hippo. ⁊ dicat errare in suo sermone: neq̃ vituperet etiã Gal. nã q̃ nũc dixim ꝰ vt dispu tarem ꝰ p illud de hippo. nõ accepim ꝰ illud nisi ab eo. ⁊

Qua mellis multũ prouocat urinam: nisi huic aliquod uiscerum contradicat.

Hydromel etiã ꝓuocat urinã uehemẽter: nisi ꝓhibeãt ab illo quedã uiscera.

Iam ante dixi q̃ hydromel ꝓuocat vrinã: q̃ penetratio eius ab omnibꝰ viscerib ꝰ que sunt inter stomachũ ⁊ renes est facilis. Et ostẽdit iterũ q̃ q̃ egritudo est in epate: q̃ nõ oportet vt bibat hydromel: ⁊ nocet etiã spleni quãdo in eo ẽ apostema caliduz. quod est: qã cõuertit ex calore igneo q̃ ẽ in apostemate calido velociter ad cholerã. Et dignũ ẽ etiã q̃ viscera delectant hydromelle ꝓpter dulcedinẽ eius sicut stomachꝰ quare ꝓuocat ea ad attrahendũ illud cũ velocitate. Et similiter etiã relique res dulces. nam inest vt dicat in eis: sicut ipe sunt delectabiles apud stomachũ: sil̃r sunt delectabiles apud omnia viscera. ⁊ de stomacho quidẽ apparet q̃ ipe delectat ex huiusmodi rebus. quod est: quia postq̃ deglutim ꝰ eas sentim ꝰ quasi stomachũ desiderare eas sicut sentim ꝰ euz semp ledi aspis rebus ⁊ amaris: nõ in hora qua comedim ꝰ eas tñ: sed post illud etiã p tẽpus ⁊ ꝓpter illud etiã nõ inuenim ꝰ aliquẽ q̃ sumat eas i aliq̃ horaꝝ nisi fm viã medicine ꝓpter humores aggregatos nõ fm cursum nãlez in stomacho. q̃ vo stomachꝰ fuat sanitatẽ suã ledit omnibꝰ istis rebꝰ. res aũt delectabiles in venis sunt res dulces tñ: sed etiã ⁊ meri inuenim ꝰ delectari delectatõe vehemẽti quãdo deglutiũt res dulces q̃ñ hoc mẽbꝝ ẽ aptũ in nã sui cõueniẽs eicu ꝰ dispõ ẽ ꝗ ex rebꝰ. Dmõi aũt mẽbri gnãtio ẽ ex pãniculo intrinseco ex pãniculis stomachi: ⁊ tegit iste pãniculꝰ etiã linguaz: verũtñ ex ligua manifeste apget sensus ei ꝰ de rebꝰ dulcibꝰ Ex meri aũt sentimus q̃ ipm delectat: deinde os stomachi ex rebꝰ dulcibus q̃ñ deglutiũt qum animal est remanens fm sanitatẽ suã. fm hoc ergo etiã oportet q̃ viscera delectent ex rebꝰ dulcibus: qã attrahũt ex eis velociter q̃titatẽ multã in hora sanitatis ⁊ nutriũt ea. Qum ergo sunt in hora qua ledũt a febre ⁊ apostematibꝰ calidis: cõuertũt illas res ad cholerã. inde ẽ: q̃ tu iuenis epar in eo q̃ nutrit ex aãlibꝰ p comestionẽ ficuũ magnũ valde delectabile delectatõe manifesta: q̃ñ epar nutrit ⁊ impinguat ex comestiõe rez dulciũ. In apostematibꝰ aũt calidis ⁊ fe. nõ cõuertũt hmõi res ad hoc vt addãt in magnitudine epatis: sed generãt cholerã. quod ẽ: qã calor febris est vehemẽs: sed caliditas innata est equalis. ¶ Inquit Dunain: Iam declaratũ ẽ de Gal. in hoc loco quia posuit causam nocumẽti accidentis in viscerib ꝰ cõuersionẽ rerũ dulciũ ad cholerã ꝓpter caliditatẽ que ẽ apostematibus calidis. Et iste quidẽ fmo verificat i apatibꝰ calidis tñ. in opilatõibꝰ vo ⁊ apatibꝰ lapideis ⁊ in oibꝰ bis silibꝰ in quibꝰ qum sunt in viscerib ꝰ addũt res dulces qum comedũt ⁊ bibũt nõ. Causam aũt communẽ in hoc q̃ res dulces nocẽt omnibꝰ istis moꝝbis iam dixit Gal. in postremo tractatꝰ sui de regimine subtiliatiuo: ⁊ ego ponã fmonẽ illũ suũ cũ dictõibꝰ suis: ⁊ est hic. Inquit: Sicut vina dulcia quãdo cũ eis miscent alique medicine subtiliatiue mũdificãt grossos humores viscosos phlegmaticos qui sunt in pectore ⁊ pulmone. Similr etiã q̃ñ epar ẽ apatũ aut splen: ẽ nocumẽtũ accidẽs ab eis mai ꝰ q̃ iuuamentũ eoꝝ. quod est: qã ista mẽbra attrahũt ad se res dulces quãdo pueniũt ad stomachũ velociter: q̃re coartant ꝓpter illã causam in extremitatibꝰ vene que sunt in eis facile: ⁊ ꝓpe vene que sunt in epate in locis in quibus cõcurrũt extremitates venaꝝ viue: laꝝ ex vena que est in latere cõcauo eius nominato porta: ⁊ extremitates venaꝝ ramificataꝝ ex vena q̃ ẽ in latere gibboso eꝰ que nominat ꝓfunda. Non ergo conueniũt res dulces istis viscerib ꝰ quãdo in eis sunt apostemata: neq̃ quãdo in eis ẽ lapideitas: neq̃ q̃ñ sunt ozificia venaꝝ minutaruz que sunt in eis opilata: neq̃ etiã ipm mel: q̃tuis sit in eo vtus incisiua: verũtñ medici frangũt vehementiã virturis vel cedinis mellis cũ aceto: quare fit secaniabin quãdo probas ipm cũ rõne ⁊ expimẽto cõuenienti ꝰ rez: ⁊ magis iuuatiuũ eaꝝ in regimine subtiliatiuo. Qum ergo scis hec de dispositõe Gal. tũc nõ est necesse tibi vt audias a me in eo rem aliã. quod est: qã iam declaratũ ẽ tibi in fmõe vno cõi: q̃ res dulces nocẽt in omnibꝰ infirmitatibꝰ accidẽtibꝰ in viscerib ꝰ in quibꝰ coartat via si illud est ꝓpter apostemata: aut ẽ ꝓpter opilatões: ⁊ ẽ fmo eius iste quẽ dixit in regimine subtiliatiuo: apostematibus autẽ calidis que accidũt in eis nocent ꝓpzie res dulces: quoniam res dulces si earum penetratio non est facilis ⁊ festina: conuertuntur ex caliditate illorũ apostematum ad choleram. 14

Humores de genere cholere purgat ab infra, qõ aũt purgat aliq̃ñ bonũ ẽ in colore: aliq̃ñ satis plꝰ q̃z vz tictũ plusq̃z spumosiuz: qõ maxime cholerã habentibꝰ quiq̃z magna uiscera habent contingit.

Et solnit etiam humores qui sunt de genere cholere inferi ꝰ: ⁊ q̃ñq̃z est quod ex eis educit bonũ inferius: ⁊

quãdoqz est tinctũ plʼ q̃z oportet ⁊ plʼ spumosum. ⁊ plus quidẽ accidit hoc in habentibus cholerã: ⁊ quorum uiscera sunt magna.

Oportet vt rememoreris ĩ hoc loco ꝓmonis eius ꝓcedent] : in quo quz ꝓparauit inter hydromel ⁊ vinuz dulce: dixit ĩ hydromelle: qz minus excitat sitim q̃ʼ vinũ dulce. ergo similʼ etiam ĩ hoc loco inuenimʼ ꝙ quim cõparauit hydromel cum vino dulci dixit: Et solutiõe educit hũores q̃ sunt de genere cholere inferius plus. quod ẽ: quia vinũ dulce etiam soluit. veruntĩ quãdoqz hydromel soluit humores de genere cholere: ⁊ qñqz solutiõe educit humores malos: ⁊ isti hũores mali sunt de genere cholere: quibʼ res alia penitʼ non ẽ admixta: ⁊ color cholere q̃ est in eis ẽ color igneus: ⁊ color rubeus grossus clarʼ: ⁊ spuma q̃ accidit ĩ isti humoribʼ est multotiẽs: sicut euentus eius etiã in eo quod calefit per ignẽ calefactiõe fozti. sup istas nãqz res natat spuma: et qñqz est euentʼ spume ĩ eis sicut euentʼ eius in eis humiditatibʼ quibʼ nocent venti ⁊ venit ab illa spuma. ⁊ ꝑmũ quidẽ horũ duoꝝ significat caliditatẽ egredientẽ ab eq̃litate: ⁊ secundũ significat coartationẽ instrumentoꝝ ⁊ aggregationẽ agitationũ ventoꝝ inflantiũ retentoũ in locis in qnibʼ nõ est penetratio. ⁊ huiusmõi quidez ventositates egrediunt quidẽ multotiẽs in febribʼ in quibʼ liquefit corpʼ. Et potus quidẽ hydromellis ĩ his febribʼ est in vltimo cõtrarietatis ei quod in eis est necessariuz: ⁊ nocet vltimo nocumẽto eis qui minorant. Potʼ aũt aque frigide est fm cõtrariuz illiʼ conferẽs vltimo iuuamẽto. Hippo. autẽ dicit ꝙ euentʼ huius egestiõis est ꝑ prie ꝓpter potum hydromellis ĩ eo sup quez vincens natura ẽ cholera: scilz cuiʼ complexio est calida: egediẽs in caliditate sua ab equalitate: ⁊ hẽt in egritudine sua apostema calidũ in quibusdã visceribʼ suis. quod ẽ: qz nomẽ egritudis cõmunis in huiusmõi loco est ꝓpriuz ei q̃ hẽt apostema calidũ: quoniã non fit inflãmatio febris ab apostemate lapideo: neqz ab apostemate molli: ergo manifestuz ẽ: quia qñ fit in quibusdã egritudinibʼ calidis ĩ q̃bus ẽ noster sermo: apostema: tunc ẽ apostema calidũz: nõ apostema molle. i. phlegmaticũ: aut apostema lapideum. i. melancholicũ. ⁊ illum cuiʼ dispositio est hec dispositio: nomiauit hippocrates ĩ hoc sermone magnozuz viscerũz. 15

Creatʼ oportunʼ cũ sputo ac pulmonis humectatio: maxie fit ex potu aque mellis plus mixte. Sed egestio stercoris cholerã habẽtiũ ⁊ calorẽ fit ex potu aque mellis: cuiʼ mixtio puro uicina fuerit multo plʼ q̃z eiʼ cuiʼ cõmixtioni aqua dominat.

Creatʼ ergo eiʼ qõ exscreat ꝑ sputũ: ⁊ mollicies pulmonis fit ꝓpe ex potu hydromellis cõmixti cõmixtione supflua. descẽsio aũt egestõnis spumose: ⁊ illiʼ sup quaz uincẽs cholera calida est: fit a potu hydromellis: cuiʼ cõmixtio est uehemẽtioris puritatis plʼ q̃z illius sup ꝙmixtionẽ cuiʼ uicẽs ẽ aq̃.

Iam dixi iterz in eis que sunt premissa: ꝙ hydromel cõuertit̃ in egritudinibʼ acutis ad cholerazz: ⁊ nocet eis ꝓpter illud: aq ue aũt tardat penetratio: ⁊ morat in locis que sub hypocõdriis sunt tpe lõgo: ⁊ ꝓpter hoc necesse est tibi vt fugias ab vsu eius. Rectiʼ ẽ ergo vt vtaris potu cõmixto ex vtrisqz simul: ⁊ sit cõmixtio tua qua cõmisces ea ex q̃titate multa aque: cũ q̃titate pauca mellis. Mel. n. facit penetrare penetratõe sua ipam. quod ẽ: q̃a vrine exitʼ fit facilis per hũc potũ ⁊ excreatio eius quod exscreat per sputũ fit facilior ⁊ velocior quãdo tu accepis ipm fz hũc modũ. ꝙ si tu ꝑmisceas cũ hac q̃titate aque q̃titatẽ mellis maiorẽ hac q̃titate facit euenire velociter sitiz: ⁊ addit in viscositatem sputi.

Inquit Dumain: Iste locʼ est in quo ꝑmisi in eis q̃ premissa sunt: ꝙ facerẽ stare te sup ipm ex sermone Gal. quo inuenimʼ eum confiteri confessiõe manifesta: ꝙ hydromel permixtũ permixtiõe pura facit euenire sitim: et sputum efficit viscosum. Non ergo meretur hippo. vituationẽ sup sermonẽ suũ in hydromelle: quia quãdoqz facit sputũ viscosum: quãuis Gal. contrariũ illius videatur. Propter has ergo res fit hydromel commixtũ commixtiõe multa conueniẽtiʼ in exscreatõe eiʼ qõ exscreari necesse est ꝑ sputuz ⁊ in prouocatiõe vrine. propinqũ autem puro inuenimʼ vehementiʼ conueniẽs in solutõe nature. quod ẽ: quia mordicatio eius quanto ẽ maior: ẽ velocitas solutiõis eius q̃ soluit ventrez: ⁊ multitudo eius fm illud. ⁊ qñ clysterizat etiam ẽ multitudo solutiõs eiʼ per quantitẽ puritatis eius. Dec ẽ ergo causa ĩ solutiõe eius cuiʼ dispositio ex hydromelle est hec dispositio qua soluit egestionẽ sup quaz vincens ẽ cholera inhibita tincura. s. super quã vincens ẽ cholera victozia vehementi ⁊ egestionẽ spumosam. quod ẽ: quia exitʼ huius egestionis inuenit̃ ex hydromelle cuiʼ dispositio est hec dispositio: ⁊ ipm cuz hoc inuenimʼ mordicare intestina ⁊ abstergere ea: ⁊ qñ conuertit̃ iteruz ĩ cholerã: addit ĩ multitudine egestiõis sup quam vincẽs est cholera. Propter illõ nõ laudauit hippo. vsum eius: ⁊ significat illud ꝑ sermonem suũ: ⁊ etiam illa sup quam vincẽs est cholera plus q̃ oportet. Egestionẽ autẽ spumosaz vituperauit etiam in libro suo de prognosticatiõe: ⁊ egestio sup quaz vincẽs est cholera. s. illa cui nõ ꝑmiscet aliquid aliud est mala. quod ẽ: quia oportet vt egestio sit nõ vehemẽtis tincture: neqz in dispõne vt ei nõ ꝑmisceat res alia: fz fit equal inẽ hec duo. ⁊ quidẽ non ẽ differẽtia inẽ sermonẽ meũ in hoc loco equal aut parue cõmixtiõis. Quz g̃ fuerʼ fuãs has res: ⁊ videʼ infirmũ egerere egestionẽ spumosã sup quã vincẽs ẽ cholera: tũc scias qz feb. eiʼ est ex fe. liq̃faciẽtibʼ: ⁊ pp illõ neẽe est tibi vt ꝓhibeas ab vsu hydromellis in hʼ ĩ febribʼ: ⁊ vtarʼ aq̃ hordei: ⁊ attẽdas ⁊ ꝓsideres apparitionẽ significatiõis vniʼ: q̃uis fit vilis q̃ apparet tibi ĩ vrina sigñs digõnẽ egritudis. qõ est: qz qñ tu das ei ĩ potu ĩ illa hora aquã fridaz. iuuas eũ iuuamẽto magno. 16

Sed etiã cuiʼ egestio hãc habuerit qualitatẽ ipi maximo nocumẽto est. neqz enĩ ardorẽ q sub diaphragmate est extinguit: sed potius furorẽ ⁊ feruorẽ stimulat: atqz ifirmo infert morbi intolerãtiã: membrisqz generat molestiã. In intestinis aũt ⁊ in stomacho uulnera generat.

Ha illa autē egestiōe cuius dispositio est hec dispositio: sunt iteruz nocumēta alia magna. quod est: qz nō extinguit inflammationē factaz i locis que sunt sub hypocōdrijs: sed excitat eam: ⁊ accidit ab ea prauitas tolerandi egritudinē super infirmuz: et inquietudo membrorū: ⁊ facit accidere ulcera i testinis ⁊ stomacho.

De ꝯsuetudine hippocrat. est vt nomiet res ledētes: nocumēta: sicut fecit in libro de restauratione: ⁊ in libro suo de iunctur. qō est: quia de cōsuetudine illoz de Epules est vt vtant loco ꝯmonis eorum: nocet: ledit. ⁊ similr etiam inuenim⁹ hippo. vti illo multotiēs. ⁊ dixit in hoc loco q̄ nocumēta hui⁹ egestionis cuius pcessit rememoratio sūt magna: scilz egestio super quā est vincens cholera spumosa. Et de ꝯsuetudine quidē eius est vt vtat multotiens dictionib⁹ que significant eās ledentes: ⁊ corpora quib⁹ aduenīūt nocumēta sup significatiōes. inde ē q̄ melius fuit vt diceret in hac egestione: qz significat nocumēta magna. non ergo dixit: quia significat nocumēta: sed i ea sunt nocumēta: q̄uis nocumēta non eueniāt nisi in corporib⁹ lesis. Cause autē sunt faciētes illa nocumēta: ⁊ significatiōes significāt ea. Audi ergo ex hippo. nocumēta que significāt ex huiusmōi egestione. dixit enī: Quod ē: qz non extinguit inflammationē que ē in locis que sūt sub hypocondrijs sed excitat ipsam: ⁊ non dixit hunc ꝯmonē: nisi quoniā multotiens sedat exitus egestiōis sup quam vincens est cholera inflāmationē factā in locis que sunt sub hypocondrijs. et ꝓpter hoc addidit i ꝯmone suo: egestiōe spumosa: sup quam ē vincens cholera: qm̄ non extinguit inflammationē: sed facit accidere cōtrariuz illi⁹: scilz quia addit in ea vel augmētat eaz. quod ē: quia q̄ ascellat huiusmodi ascellationē non sedat ab ea inflāmatio que est in locis que sūt sub hypocōdrijs: sed facit eam fortem ⁊ malignā: ⁊ facit accidere infirmo inquietudinē: scilz angustiam ⁊ syncopim: ⁊ prauitatē tolerandi egritudinē: quoniā huiusmōi egestio accidit a causa vel infirmitate que inflammat loca que sunt sub hypocondrijs: ⁊ a descensiōe eius in intestinis accidit coartari. i. sanguinolēta egestio intestinorū. Et causa in illo est acuitas. ⁊ causa euent⁹ coartati intestinoz est egestio referta sup quaz vincens est cholera. Causa aūt que ē in locis q̄ sunt sub hypocōdrijs non est nisi significatio significās super ea. Et de cōsuetudine quidē hippo. est sicut dixi multotiēs vt vtatur dictionib⁹ que significāt eās faciētes morbos: sup significatiōes que significāt eas. 17

Diuersitatē autem medicamentoruz necessarioz ad hos morbos medicādos postea intimabo.

Species autē euacuatōis qua iste egritudines curant ego narrabo in eis que sunt post.

Significauit iterū hippo. in eo quod pcessit de sermone suo: q̄a mēsurat narrationē curatiōis cuiusq̄ egritudinū acutarū: ⁊ significat illō etiā in hoc sermone: nō min⁹ eo quod significat illud i eo q̄ pcemissum est: ⁊ ego inquirā de reb⁹ additis in hoc libro post sermonē: in balneatiōe: ⁊ ab eo quod est i libro suo de egritudinib⁹: ⁊ in libro suo de causis: an sint digni vt pertineāt hippocra. in expositione mea qua exponam in illos libros. 18

Sed si in his morbis acutis, p iure uel potu aquam dederis mellitā utile tibi i multis operaris: nec multū delinquis. quem autē oportcat illaz bibere: ⁊ quem nō dictū est ut oportuit. dixim⁹ etiam cur deneget infirmo.

Et si uteris in his egritudinib⁹ loco sorbitionū ⁊ totius q̄ bibitur hydromelle: erit tibi rectuz in reb⁹ multis: ⁊ nō erit tibi possibile ut erres multo errore. Cui autem oportcat illud dari in potu: ⁊ cui non oportcat illud dari in potu iam dixim⁹ scōm q̄ oportet ut in eo dicat: ⁊ enunciauim⁹ etiam causā in qua non oportet ut in potu detur infirmo hydromel.

Hzim significant hippo. etiā significatōe manifesta: quia pcepit vti hydromelle tm̄ vsq̄ ad horā euent⁹ crisis. quod est: q̄a non vtimur aqua hor dei nisi in egritudinib⁹ tm̄ in quib⁹ liquefit corpus: aut i eo cui virtus non tolerat vt morat vsq̄ ad horam crisis In reliquis aūt egritudinib⁹ est recti⁹ vt regat infirmus in eis hydromelle tm̄. 19

Sed quidā iam dimittunt dare illam: quia uidelz debilitat illa uirtutem bibentiū: unde ⁊ illis eam citaz mortem credunt impendere: quod ita esse iccirco uidetur sibi: quia is q̄ bibit minime potest sustentari. Sunt enim quidā ea tm̄ utentes: qui ⁊ si oportune utuntur ea.

Dimittūt autē homies uti hydromelle: quoniā facit accidere debilitatē in uirtute eius qui bibit ipsum ⁊ propter hoc putant q̄ faciat euenire mortem uelociter: ⁊ non dicitur illud in eo nisi quoniaz bibenti ipsum: nō est possibile ut moretur per usum eius. Quod est: quia ex hominibus sunt qui utuntur hydromelle tm̄ scōm q̄ usus eius in quibusdam cucurrit scōm rectitudinem.

Non est sermo hippocrat. eicent. i potu hydromellis: quia prosternit virtuez infirmi. ⁊ sermo eius: quia nō nutrit eum prorsus: aut nutrit cū nutrimēto pauco ꝯn⁹. verūtamē iste operatiōes tres ad

inuicē sunt diuerse: siue sint ex eis que ꝓsternūt virtutez suam sicut fluxus sanguis ex narib⁹: ⁊ fluxus ventris superfluus: ⁊ sudor ⁊ vomitus: ⁊ ꝓhibitio a cibo per accidēs: necessario dicit in eo: quia prosternit virtutē. In eo autez q̄ prorsus nō nutrit sicut aqua sermo: qz prosternit virtutē aut cōfortat eam: nō fm veritatē: sed fm viaz transuptōis. inde est q̄ aqua nō solum cōfortat infirmū fm q̄ ipsa nutrit ipm: sed est loco medicine que reducit cōplexionē eius super quē supfluit malicia cōplexionis donec cōuertit illam ad equalitatē. tertia autē cuz istis duab⁹ est cui⁹ nutrimentū est paruū: ⁊ ē possibile vt moriatur homo si vtat eo solo cui⁹ dispositio ē hec: non fm q̄ virt⁹ ei⁹ cadat ex vsu illius: sed quoniā non addit in ea magnā additionē: ⁊ ex istis rebus ē hydromel. quod est: quia qñ infirm⁹ prohibet a cibo quatruor dieb⁹: ⁊ de aptitudine eius ē vt moriat: tunc possibile ē ei p vsum hydromellis vt nō remaneat: nō vsq̄z ad diem quintū: sed etiā vsq̄z ad diem sextū. ⁊ intellige istum fmonē iterum in melle. natura enī mellis ē illa q̄ ponit hydromel ex reb⁹ que nutriūt nutrimēto paruo. quod est: quia aqua non est nisi cōpositrix cibi nō cibus. ⁊ neq̄z hippo. illud tñ dixit: sed reliqui boni medici: verū pauci ex eis dixerūt illō in aqua q̄ ipa ē cōpositrix cibi. Iste ergo res quas dixit nūc hippo. sunt in hydromelle. qō aūt sequit illud nō ē occultū tibi: q̄a dicit etiā in melle. 20

Non tamen hic sensus hoc modo perfectus est.

Hec aūt sunia uera nō ē fm hoc.

Non est iste sermo q̄ hydromel attrahat mortez sup illum qui tolerat patientiā sup scip̄m ver⁹: in quo non fit ambiguitas. quod ē: qz mors venit etiam sup ipsos q̄tuis bibant aquā solam. iterū: quum fit nutrimentū quod peuenit ad corp⁹ ex hydromelle paruuz: non est possibile vt seruet per ipm corpus: ita vt remaneat ei vita sua p potum eius tñ: sicut si biberet infirm⁹ aquam hordei solam. 21

Ac tñ fortior est si sola bibat nisi uentrē soluerit.

Erū tñ hydromel est forti⁹ nutrimentū quādo bibit solum si nō lenit uentrem.

Utatur de hippocrate qz significat p sermonez suū: fortius multū aqua: q̄ in aqua eius ē virt⁹ a qua nutrit corp⁹. ⁊ possibile quidez ē vt aqua qñ corpus efficat ꝓpter dimissionē cibi qō humectat ⁊ rotiduz efficit vt moret per potum eius infirm⁹ tempore longiori tēpore quo remaneat qñ non bibit aquaz oīno. Inuenim⁹ aūt hippo. determinare in eo quod addidit in sermone suo: hydromelle: nisi lenificet ventrez. qō est: quia hydromel ꝓsternit virtutē nature ⁊ debilitat eam ꝓpter euacuationē in eo cuius lenit ventrez cum hoc q̄ hec dictio significat multitudinē solutiōis ventris: non equalitatē eius. Et oz q̄dez vt sciaz q̄ hydromel puruū est plus ad soluendū ventrez: ⁊ quod ex eo bñ decoquit est pluris nutrimēti: ⁊ intellige hoc: ⁊ serua illud super vias tuas. Qō aūt scribit hippo. post ī cōparatiōe hydromell cū vino subtili aquoso ausculta vt itelligas illō. 22

Est etiā quandoqz illud forti⁹ illo leui uino quod aquā sustinere nō potest: est ⁊ quandoqz debilius.

Et nos inuenim⁹ ipsum etiam esse fortius uino subtili parū tolerantis aquam in quibusdā horis: ⁊ in quibusdam earum debilius.

Uerūt ex homib⁹ qui scripserūt loco fortioris ⁊ debilioris: vehemētioris virtut]: ⁊ vehemētioris debilitat]. ⁊ ex eis fuerūt qui scripserūt illud fm q̄ nos scripsim⁹ ipm. ⁊ ex eis fuerūt qui scripserūt loco: q̄rundā horarū quādoqz fm hoc exemplū. ⁊ qñqz inuenis ipm etiam fortius vino subtili aquoso. ⁊ quādoqz inuenis ipm etiam debilius ipso. Quod aūt nunc itelligit ex omnib⁹ istis descriptionib⁹ est vna eadē res. quod est: qz hippo. dicit in hydromelle: qz in quibusdā horis est fortior vino subtili aquoso: cuius ē hec dispositio. Et ego quidē iaz narraui cuius ex vinis dispositio fit hec dispō in sermone de vinis. Hippocrates aūt abstinuit a remoratiōe eius q̄ si ignorauit illud: ⁊ significauit illud in hoc fmone significatōe manifesta: narrādo substantiaz eius in sermone suo: subtilis: ⁊ narrando virtutē eius in fmone suo: parū tolerans aquā. quod ē: quia vinuz nō nominat paruz tolerans aquā: nisi quz nō est necesse vt p̄misceat ei de aqua vt bibatur: nisi q̄titas parua valde: qñ quod ē cum cōtrario illius: scilz cuius cōmixtio indiget aqua multa: nominat plus tolerans aquaz. Uinū ergo tolerans aquā est debilis virtut]: quo non fit iuuamentū in bibente qñ miscetur cū aqua multa. Et sermo eius iterz in hoc vino: quia nō est odor ei: significat significatiōe magna debilitatē valde ei⁹ ⁊ frigus ipsi⁹. ⁊ est simile in his duob⁹ aque: sicut si vinū est fort] odoris: significat illud ex eo significatiōe magna valde vehementiaz virtut] eius. quod ē: quia alteratio vini aquosi dum permanet vna eius ī vite est parua valde: ⁊ illud qō admisceturei de elemēto terreo eriaz est q̄titas parua valde: ita q̄ ipm est loco eius cui admiscet q̄titas parua ex substātia terre ⁊ ignis: ⁊ nō est necessaria ī destruēdo hec duo simul nisi digestio parua valde. Uinuz autē cuius dispō est hec dispositio. ſ. multū tolerans aquaz: non fit cū hac dispōne ex digestiōe pauca: qñ longitudo eius ab aqua est longitudo multa valde: ⁊ q̄titas caliditat] quam acquirit ꝓpter illud ē multa: ⁊ hēt cuz illo odorē. 23

Differentia autē que est inter uirtutē uini aquosi ⁊ mellis utriusqz nō ꝓmixti magna est. q̄ eni duplū uini puri biberit q̄z mellis ei⁹ uirtutē magis illud mellis ꝓfortat: nisi nām humefaciat stercoris: etiā duplū egerit.

Et differētia inē usum uini ⁊ mellis nō mixtorū in uirtute cuiusqz eorū est magna: qñ si aliqs bibit de uino puro duplū ei⁹ qō ipe bibit de melle cōfortat uirt⁹ ei⁹ ex potu mellis pl⁹ multum: si non lenit naturā tñ. quod est: quia egestio etiam que egreditur ab eo dupla est.

Si diceret hippo. loco sermonis: mel: hydromel: esset sermo eius manifestior. quod est: quia sermo eius fuit vsq̄z ad hunc finē in hydromelle: ⁊

ipsum compauit cũ vino. ⁊ manifestũ ē quidē q̃ compa
ratio sua qua cõparauit ipꝰ fuit cũ vino mixto cũ aqua:
non cũ vino puro. verũtamẽ quꝫ intẽdit vt esse compa
rationis sue curreret fm iusticiã suã: posuit sermonẽ suuꝫ
in vino ⁊ melle. quod est: quia ex hominib⁹ est qui errat
in cõparatione sua inter hec duo per intentionẽ ex ea vt
faciat errare aliũ: ⁊ ex eis est qui errat in illo absq̃ volũ
tate sua. inde est: quia experiũtur res preter hoc q̃ admi
sceat ei res alia: ⁊ ponũt virtutẽ earũ: non eis quib⁹ non
miscet aliquid aliud trñ: sed quib⁹ miscet quecũq̃ cõmi
xtio fuerit. Et similiter inuenim⁹ etiã alios experiẽtes res
que cõmixte sunt cõmixtõne multa: ⁊ iudicãt ex eis sup
omne quod mixtũ est quecũq̃ cõmixtio fuerit: ⁊ nõ eẽt
eis necessariũ vt poneret iudiciũ fm hoc exemplũ: ꝫ eẽt
eis conueniẽs vt scirẽt q̃ hydromel quãdo miscet opor
tet sit ꝓparatio eius cũ vino cui mixta est aqua: quoniã
si fuerit aptitudo tua vt sit cõparatio tua inter vinũ pu
rum ⁊ hydromel multe cõmixtiõis: non erit iusta: ⁊ qñ
cõparatio eius difficilis est in eo cui admiscetur res alia
ab eo: posuit hippo. sermonẽ suũ in reb⁹ quib⁹ nõ admi
scentur alia ab eis: ⁊ sunt ille que dicũtur pure. Compa
rauit ergo inter vinũ quod nõ commiscet ⁊ inter hydro
mel ⁊ dixit: ⁊ quãdo aliquis bibit de vino duplũ ei⁹ qõ
bibit de hydromelle: est nutrimentũ eius min⁹ nutrimẽ
to hydromellis. Et quoniã genera vinorũ multa sunt:
non posuit sermonẽ suũ in eo quod ex eis est forte imp
mens in caput: ⁊ faciẽs permixtionẽ in ratõe: sed in de
bili ex eis aquoso. Cõparat ergo hoc vinũ cum melle: ⁊
manifestũ est q̃ mel est pluris nutrimẽti ipso. ⁊ quãdo
ipse precepit vt cõparet inter quãtitatẽ vini ⁊ medietatẽ
eius ex melle: non vult q̃ oporteat vt bibat infirm⁹ vnũ
quodq̃ eor preter q̃ admisceat aqua ei. Sed postq̃ mẽ
surat de vnoquoq̃ eor quãtitas quam vult ex eo: ⁊ dat
ea in potu infirmo qualiter vult. nam illud non nocet in
prohibitõne tua aliquid. quod est: quia possibile est tibi
vt accipias de melle quãtitatẽ vncie ⁊ dimidie: ⁊ des ei
ipsi in potu postq̃ pmiscueris in eo de aqua qõ ipe vult
⁊ facias illud omni die: ⁊ accipies iterũ de vino quãtita
tem triũ vnciarũ: ⁊ des eã in potu postq̃ pmiscueris in
eo de aqua quod ipe vult: ⁊ facias illud omni die: etiam
accipias iterũ de vino quãtitatẽ triũ vnciarũ omni die:
⁊ des ei in potu ipm postq̃ pmiscueris ipm sicut diligit
quod est: q̃a tu potes hoc quãdo tu expiris in numeris
hominũ pluriũ similiũ in omnib⁹ dispositõib⁹ suis: et in
vno ex homib⁹ etiã nõ in vna hora ⁊ cadẽ: vt cognoscas
virtutẽ cuiusq̃ eorũ fm veritatẽ eorũ: q̃a quãdo mel nõ
lenit naturã ppter proprietatẽ suam: possibile est ei qui
vtit melle vt moret diebꝰ multis. Cum ergo istud sit ita:
quare ergo dixit hippo. in principio sermonis sui: ⁊ inueni
mus etiã ipm forti⁹ vino subtili parũ tolerãte aquã in q̃
busdã horis: ⁊ in quibusdã eorũ debili⁹: quoniã nõ ē de
claratũ: q̃a quãdoq̃ est forti⁹: quãdoq̃ est debili⁹: ꝫ in
nuit semp fm q̃ dixi ante fortius. Causa aũt in illo ē q̃
hippo. quem cõpleuit sermonẽ suuꝫ preter q̃ discerneret
ipm ⁊ enũciaret ꝓparationẽ eius equalẽ in illo: ⁊ discer
neret ipam recte dixit: q̃ mel inuenit in quibusdã horis
fortius vino: ⁊ in quibusdã earũ debili⁹. quod est q̃ndo
non discernit esse commixtõis cuiusq̃ eorũ: multotiens
putat q̃ vinũ est debili⁹: ⁊ quãdoq̃ existimat aliud ab il
lo. Cum ergo discernis illud sicut dixi: ⁊ addideris ad il
lud di creticnẽ in lenitate nature: inuenies hydromel for
tioris nutrimẽti semp q̃ vinũ commixtũ fm illã mixtio
nem. q̃ si ex egestiõe quã educit hydromel tempata nõ
cadit virt⁹: q̃tuis oporteat vt scias q̃ illud quod egredi
tur ex hydromelle est duplicia multa eius quod egredit
in eo qui nutrit potu vini trñ. addit etiã tibi illud in hoc
q̃ hydromel est pluris nutrimẽti multũ q̃ vinũ. quod ē
q̃a si egestio que egredit ab eo est duplicia multa: ⁊ tole
rat infirm⁹ vt remaneat per hoc q̃ nutrit cũ hydromel
le trñ diebꝰ multis: tũc manifestũ est q̃ mel est fortioris
nutrimẽti q̃ vinũ. 24

P Ost ptisanaꝫ uero si aqua mellis
bibatur: saturat nimia repletiõe
⁊ inflat: eisq̃ que sũt sub diaphragma
te locis: minime iuuat. Antea uero nõ
fit adeo nocitiua: sed etiam iuuamẽto
habilior habet.

E T si sorbeat ptisanam hordei: de
inde bibat post ipam hydromel:
satiat ipsuꝫ illud satietate uehementi:
⁊ inflat eum: ⁊ non fit iuuamentum p
illud in locis que sunt sub hypocondri
is. Si autez bibat hydromel ante sor
bitionez: non nocet ei illud: sicut est no
cumentuꝫ eius quando bibit post ptisa
nam ipsum: sed quãdoq̃ fit iuuamẽtũ
p illud etiã.

D Unc sermonẽ dixit hippo. in ordine seꝫ quem
oportet te ordinare vsum hydromellis ⁊ ptisa
ne hordei. Et scias q̃ sermo eius iste est fmo cõ
munis: qui intelligit ex vno exemplor particulariũ. hy
dromel ⁊ ptisana hordei. quod est: quia oportet semp vt
sumat in pmis illud cui⁹ corruptio est facilior: ⁊ ei⁹ dece
sio fit velocior: deinde 2° post ipm quod est fm cõrarii
illi⁹: ptisana vero hordei est velocioris corruptiõis q̃ hy
dromel: ⁊ tardioris descensiõis. Cum ergo bibit in pmis
hydromel: est in loco faciẽtis penetrare: ⁊ faciẽtis descẽ
dere ptisanã hordei. Et si bibat in pmis ptisana hordei
tũc hydromel prohibet descendere: quare stimulat loca
que sunt sub hypocõdriis: ⁊ nocet etiã fm lõgitudinem
tpis ad cholerã: ⁊ qñ nocet corrũpit ptisanã hordei emi
quadam corruptiõe. 25

C Octum autem mel usui apparet
melius: quia subtile ⁊ album luci
dũq̃ uidetur perforabile. Sed eaꝫ bo
nitatem illud habere qua crudo prefe
ratur dicere non possum: non enim sa
porosius crudo: si mel ante coctionem
bonum inuenitur: sed etiam plus defe
ctum: ⁊ ad egerendũ stercus inualidi⁹
comprobatur: quorũ neutrũ quãtum
ad iuuamẽtum necessariuꝫ est. Ad qd
autem coqui expediatur indicabo. Si
ergo mel malum fuerit: aut immun
dum inepti odoris: nigriq̃ coloris: co
ctio eius malignitatem inuit aut tur
pitudinem.

Decoctuz autē hydromel melius est in cōsideratiōe sua q̄z illud qđ non coquitur. qđ est: quia uides ipsum subtile albuz quod penetrat lux: sed q̄ in eo sit bōitas que antecedat illud qđ ex hydromelle cruduz est ego non possum dicere: quoniā non est saporosius crudo si contingit q̄ mel sit bonum. ueruz qđ ex hydromelle decoctū est: debilius est crudo: ⁊ minus sterc⁹ faciens descēdere: ⁊ non est aliquod horū duorum necessariuz in iuuamēto. Et propinquius quod prouocat ad utendum eo decocto: est quādo cōtingat ut mel sit maluz: non mundū: neqz boni odoris nigri coloris: decoctio nanqz diminuit de malicia eius: ⁊ uehementia sue feditatis.

In toto h̄ ſmone suo narrauit hippo. driaz int̄ illō qđ coctū est ex hydromelle: ⁊ int̄ illud qđ n̄ decoq̄t. nō g̃ nec̄ria ē in eo penit⁹ expō. 26

Potus autē qui oxymel dicitur in hyeme datus i acutis passiōibus plurimum iuuantior est. quibus enim necesse est screare iuuat: flatum bonū facit.

Potus autē qui nominat̄ secaniabin usus: in multis ex egritudinibus est iuuatiuus. quod est: quia adiuuat ad exscreandū illud quod per sputum exscreari necesse est: ⁊ bonum efficit anhelitum.

Scim⁹ q̄ vsus hippocrat⁹ in sermone suo: noīat̄ ⁊ vocat̄ ⁊ q̄ sunt similia illis: qñqz est qñ ɔsuetudo nō currit cuz vsu illi⁹ nomīs apud hoīes oīs lingue: ⁊ qñqz qñ non nominat̄ illa res illo noīe ſm veritatē. ⁊ qñqz est qñ vult significare p ip̄m rem artificialez: sicut ostendim⁹ in lacertis tempoꝝ ⁊ masticantiū. Et manifestū quidē est apud oēs homīes q̄ secaniabin nō nomiat̄ hoc noīe vt significēt aliquā opationū. Restat ergo q̄ hippo. nō dixit in eo: nominat̄ secaniabin: nisi ꝓpter vnam duaꝝ reꝝ: aut ꝓpter vitupationē qua vitupauit hoc nomē: sicut fecit in lacert⁹ tempoꝝ ⁊ masticantium: aut qñ ɔsuetudo non currebat cuz vsu hui⁹ medicine: q̄re addidit in ſmone suo in ea ꝓpter hanc cām: nominat̄. Et possibile quidē est vt sit vnūquodqz hoꝝ duorū: qñ lz non ꝓp̄um fuerit intentō i vsus ei⁹ esse in illa hora. Et lz hippo. vituperauerit hoc ip̄m nomē qum significet sup hoc qđ est medicīa cōposita ex aceto ⁊ melle tm̄ Scđm dispōnez v̄o mellis in seipso i hoc noīe in greco possibile est vt intelligat̄ per ip̄m mel acetosum. Jam g̃ oñdim⁹ qđ voluit hip. p sermonē suuz: secaniabin noīat̄ Qđ aūt necesse ē scire de esse eius i arte medicine: oportz vt intendam⁹ eius intentionē. Dico g̃ q̄ cōpositio secaniabin non ē ex aceto ⁊ melle tm̄: sed est ex hydromelle ⁊ quātitate parua aceti. ⁊ melius q̄dez in eo est vt decoquat̄. quod ē: q̄z virt⁹ mellis frangit̄ qñ decoquit̄: quare acciq̄rit hydromel ꝑmixtū ei iuuamētuz: qđ ex eo necessariū ē: ⁊ nō est possibile i eo vt noceat. Hippocrates autem narrauit in p̄ncipio ſmonis sui iuuamēta q̄ sequntur ex vsu secaniabin. ⁊ narrabim⁹ etiaz nos ea i sequentib⁹. Nocumēta v̄o accidētia ab eo mōstrat hippo. in fine ſmonis sui. Qđ aūt dixit i fine ſmonis sui isti⁹ quem p̄misim⁹ est ſmo ei⁹ qđ est: quia adiuuat ad exscreanduz illud qđ exscreari necesse est p sputū. ⁊ facit etiā bonuz anhelitū. Et nos quidē narrabim⁹ illud qđ ipse dixit i h̄ ſmone: sequētes i illo vestigiū eius. 27

Hore uero q̄bus utit̄ eo sūt iste.

Hore uero eius sunt iste.

Intelligit per horas eius: aut horas in q̄b⁹ oportet vt administret̄ sicut cucurrit cōsuetudo cuz illo: aut iuuamēta que acquirunt̄ ex eo. Et ego quidē iam ostēdi q̄ hippo. multotiēs vtit̄ hac dictōe ſm hanc intentōem. 28

Acidissimus uero his quibus sputum screare est necesse: non parū facit iuuamēti. q̄ si id quod inclusū est adiuuat exscreari lubricū faciēs: atqz cannalia pulmonis dilatans: pulmoni prestat quiddā quietis: quia illū humidum reddit. itaqz maximū impēdit iuuamentū: q plurimū uidelz acidissim⁹ opportunū screatū p sputū fieri admittens adiuuare non potest: quare sputi uiscositas augmentat̄: unde et op⁹ illi⁹ impeditur.

Quod est: quia ei qui acetosus est ualde ex eo: non est possibile ut efficiat operatiōem mediam in exscreatione eius: quod exscreari per sputuz necesse est: quoniā si adiuuat ad screandū res retentas: ⁊ facit accidere eis lubricitatez: ⁊ dilatat cannā pulmonis: tūc quiescere facit cannā pulmonis quadā quiete. quod est: quia lenit euz: ⁊ qum efficit has operatōnes confert iuuamētum magnū. ⁊ quandoqz non est possibile ei qui ex eo acetosus ē ualde ut possit facere exscreare qđ exscreari necesse est per sputum. qum ergo illud est addidit: in uiscositatem sputi: ⁊ nocet usus eius.

Hippo. nūciat in sermone suo ista nocumēta q̄ accn̄t mltotiēs ei q̄ idigz tm̄ vti secaniabi aceto so. qđ ē: q̄a qui nō indiget vti medicina cuius acetositas

ꝛsequat hanc summã: tũc supfluũ est narrare nocumenta que accidũt ei ab ea. quod est: quia hippo. non dixit: acetosum trñ: sed addidit ad illud: valde: sicut si diceret: vehemẽtis acetositatis: ⁊ ille cui⁹ dispositio ẽ ex secaniabin hec dispositio: nõ est possibile vt efficiat ĩ sputo ḡsso viscoso retẽto in pulmone opatõem mediã: sed aut incidit illas materias ⁊ abstergit eas: ⁊ adiuuat ad exscreandũ eas: aut claudicat ab hac opatõe: quare exsiccat eas: qñ sicut illa ex medicinis cui⁹ dispositio est hec dispositio: incidit materias ⁊ abstergit eas: filr etiã inuenimus eã exsiccare eas. Et nos quidẽ nõ vtimur ea nisi ĩ exsiccatione materie grossaꝫ retentaꝫ in pulmone: nõ ad exsiccandũ eas: naꝫ tũc est nociua; sed vt incidat eas: ⁊ abstergat ipsas. Cum ergo nõ ẽ ei possibile vt efficiat illud nõ fit iuuamẽtũ per eam ꝓlusi: sed nocet nocumẽto magno valde. Et hippo. quidẽ narrabit in sequẽtib⁹ qñ nõ est possibile in ea vt incidat ⁊ abstergat qõ ẽ in b loco. Videt ergo mihi vt loquar in esse descptõis fm quã sermo iste descpt⁹ inuenit in multis libris. quod ẽ: ḋa inuenit descptũ in multis descptõnib⁹ loco medij: magnũ: ita vt fiat tot⁹ sermo fm hoc exemplũ. quod est: ḋa acetoso valde nõ est possibile vt efficiat opatõem magnã: sermo vero iste est vanus. quod ẽ: quia hippo. oñdit in eis que sunt post: ꝙ secaniabin acetosus valde: multotiẽs ꝑ vsũ eius fit iuuamẽtũ magnũ: ⁊ nocet quãdoqꝫ nocumẽto magno: ergo actio eius semp ẽ actio magna: ⁊ nõ efficit in aliqua bonaꝫ opatõem paruã. Quod ergo mereť ẽ vt dicat ꝙ opatio eius semp est: aut iuuamẽtũ magnũ: aut nocumẽtũ magnũ. meli⁹ est ergo vt dicat in eo: quia nõ fit ab eo operatio media. 29

a Accidit aũt hoc illis maxime quorũ morbus periculosus est: unde cũqꝫ fuerit: neqꝫ tussire: neqꝫ ea que in pulmone sunt clausa: screare pũt.

Ille aũt cui plus accidit illud propꝛie est cuius egritudo fuerit periculosa ex quacunqꝫ causa fuerit illud: neqꝫ possibile est ei tussire ⁊ screare res retentas in pulmone.

b Dicit hippo. ꝙ vehemẽtia viscositatis eius quod exscreat cũ sputo ⁊ grossitudo eius quãdo non iuuat per vsum secaniabin acetosi: accidit in eo cui⁹ dispositio ẽ dispõ exigẽs pditõem. ſ. in egritudine cuius nõ ẽ digestio oio: qñ ille cui⁹ dispõ est hec: nõ exscreat ꝑ sputũ aliq̃d penit⁹. 30

q Quod si ita fuerit: uires infirmi necesse est ut cognoscas: ⁊ an sibi qñ illud dederis salus sperek.

q Cum ergo illud sit: tunc oportet ut cognoscas uehementiam uirtutis infirmi: et an sperek ei euasio quãdo utitur eo.

q Cum pcessit ⁊ dixit: ꝙ ille cui⁹ egritudo ẽ periculosa non iuuat per vsum secaniabin acetosi iuuamento manifesto: ⁊ ꝙ ex eis quidã fortasse euadũt qñ iuuant per ipm: nõ dimisit ḋn rememoreť partis qua iuuant isti raro. ⁊ hoc q̃dẽ iuuamẽtũ euenieť ab vsu secaniabin vehemẽtis acetositatis, puenit qñ infirm⁹ est vehemẽtis virtutis: qñ absq̃ hoc est ei impossibile vt iuuet per illud cui⁹ dispõ est hec ex secaniabin iuuamento manifesto: q̃ꝫ uis nõ careat iste secaniabin vna duarum opationũ: aut nõ incidat illos humores penit⁹: sed addat ĩ viscositatẽ sputi: aut incidat eos: ⁊ abstergat ipos. Cum ergo efficit illud accidit ex eo screat⁹ illaꝫ materiẽ subito cũ multitudine ꝑter ꝙ virt⁹ sit fortis sup illud, manifestũ ẽ ergo ꝙ illud quod sequit hanc operatiõem ẽ vt ꝑfocet infirmus. 31

c Sed egroto oxymel quando dare uoluerís illud in ultimo tunc tepidum esse oz atqꝫ paulatim dari neque multum necesse est.

Ator ut sit qõ ex eo sumit in potu infirmus: qñ uis dare ei in potu secaniabin cuius dispõ est hec dispõ: tepidum in ultimo: ⁊ sit qõ das ei in potu ex eo paꝫ nõ cum multitudine.

b Hippo. praecepit vt in potu detur ei qui nõ screat aliq̃d oio, ꝑpter grossiciẽ sputi ⁊ viscositatẽ ei⁹: ⁊ virt⁹ ei⁹ non est debilis secaniabin vehemẽtis acetositatis tepid⁹ in vltimo. Et fit qõ ex eo ĩ potu sumit paꝫ. tepid⁹ aũt in vltimo est: qui est medi⁹ inter calidũ et frigidũ fm veritatẽ. qõ est: ḋa virt⁹ bui⁹ secaniabin quam sit virt⁹ fortis valde: facit cauere hippo. ne det ĩ potu ex eo q̃ꝫtitas multa in vice vna. Et filr etiã inuenim⁹ cũ facere cauere a potu ei⁹ debilẽ quam sit frigid⁹: sicut pcepit de eo in eis q̃ pmissa sunt: qñ in plureſ ⁊ piplemonia qñ nõ exscreat aliq̃d: significat illud ꝙ ipe nõ sunt digeste. rei aũt indigeste cõfert semp calor: ⁊ nocet ei frigus. Causa aũt ꝑpter quam ꝓhibet hippo. ab vsu secaniabin calidi est cautela eius vel timor ex malicia egritudinis ꝑpter causam: quia quãdo datur in potu infirmo huiusmodi secaniabĩ: permanet egritudo eius indigesta: ⁊ accidit ei ex potu eius quãdo est calidus vt addat sitis pl⁹ q̃ꝫ fuit. Et ego quidẽ iam ostendi tibi ꝙ hoc accidẽs addit in viscositatẽ sputi. Fiducialius est ergo apud eus vt fit secaniabin calidus parũ. ⁊ illud est propterea: quia refugit ab eo quod possibile est accidere a secaniabin calido: ⁊ sequit vsum secaniabin frigidi paꝫ nẽcio. 32

p Arum acidissimum datum: os ⁊ palatum humiduꝫ facit: sputũ adiuuat exscreari: sitiꝫ extinguit: locis qui sub diaphragmate sunt ⁊ uisceribꝫ aptum est: atqꝫ lesioni que ex melle accidẽrit repugnat: ⁊ amaritudinẽ ab eo ꝑcedentem mortificat.

q Vi autem parue est acetositatis humectat os: ⁊ palatum: ⁊ adiuuat ad exscreandum sputum: ⁊ sedat sitim: et est conueniens locis qui sunt sub hypocondrijs ⁊ uisceribus ⁊ prohibet a nocumentorum euentu a melle: quod est: quia refrenat choleraꝫ que ꝑ uenit ab eo.

POstq̃ cõpleuit sermonem in secaniabin acetoso
redit ĩ sermõe suo isto ad narratõez secaniabin
pue acetositatis: ⁊ dixit in eo qz bũectat os ⁊ pa-
latũ: ⁊ adiuuat ad exscreadũ sputũ: ⁊ sedat sitĩ: qõ est: qz
qũ ipe aggreget res q̃b⁹ fit iuuamẽtũ ĩ ea ex egritudinib⁹
cuius dispõ est ĩ dispositõ: non est possibile vt fiat ex eo
nocumẽtũ vnũ: ⁊ cã in illo est bonitas cõmixtiõis ei⁹ qm
quãtitas q̃ in ipo p misce hydromelle ex aceto ẽ quãti-
tas q̃ fit suffitiẽtia in refrenatõe cholẽ: q̃ puẽit a melle. s.
qz minuit ex illa cholera: ⁊ sedat inimicitiã eius. qõ ẽ: qz
ego iaz ostẽdi in tractatu q̃rto libri mei de medicis simpli-
cib⁹: q⁹ vt⁹ ei⁹ qõ ẽ dulce in sapore suo est ꝗria vtuti eius
qõ ẽ acetosũ. Qũ ergo in hydromell vtute reliq̃ sint q̃ ne
cessaria sũt ĩ huiusmõi egritudinib⁹ excepta re vna ĩ qua
contrariũ ẽ eis. s. qũ calefit plus qualitate eq̃li conuertit ad
cholerã: ⁊ pmixtio aceti cũ eo phibz hãc alteratõez etie-
nire: tũc mãifestũ est q⁹ acetũ põit ipm medicinaz ĩ vltio
bonitatis. qõ ẽ: qz fit ꝓpe acetũ sedatiuus sitis: facilẽ effi
ciẽs screatũ ei⁹ qõ ex sputo nõ est ĩ vltio grossitudinis ⁊
viscositatis: ⁊ comitat has duas opatões ex opatõib⁹ ei⁹
cui⁹ dispõ est hec ex secaniabin: vt humectet ptes oris et
palati. Et p hãc opatõez etiã q̃ fit ab eo inuenim⁹ ipsum
vehemẽtius cõferre splẽni ⁊ epati: qm̃ apit opilatões ac-
cidẽtes in visceribus: ⁊ mũdificat ea ab qz lesiõe. 33

RVrsus uentositatem relaxat: urinam prouocat.

ET est itez resolutiuus uẽtositatũ ⁊ ꝓuocatiuus urine.

QUm sit fmo ei⁹ adhuc in secaniabin parte ace-
tosita narrat mai⁹ iuuamẽtuz ꝓpter qõ admi
nistrat in ifirmitatib⁹ pectoris ⁊ pulmõis. Ma
ius aũt iuuamẽtũ qõ fit ex vsu ei⁹ est ꝓpter cõmixtionẽ
aquẽ cũ acero ⁊ melle in eo p eq̃litatẽ. qõ est: qz ille cui⁹
dispositio est hec dispositio ex secaniabin: qũ resoluat vẽ
tositatẽ grossam inflatiuaz q̃ est in locis q̃ sunt sub hypo
cõdrijs: fit q⁹ educit illã vẽtositatẽ grossam inflatiuã ab
inferiori. ⁊ qũ apiat ⁊ mũdet oẽs vias: euacuat humores
aquosos: ⁊ illos q̃ sũt de genere cholere p vrinã. 34

SEd in inferioribus intestinorum ultra q̃z opus sit: humiditatẽ infert eaqz excoriat.

PArtem autẽ aliam intestinorum humectat plus q̃z oportz: ⁊ facit ac
cidere in ea excoriationem.

QUz dixit hippo. In hũiditate: qz plus est q̃z opor
tet significauit illõ: qz ipa ẽ egressa a q̃titate na
turali. Dicit q̃ hippo. q⁹ secaniabin facit illõ per
hoc q⁹ abradit ⁊ attrahit hũores grossos viscosos: q̃ tene
bant in locis superiorib⁹ ⁊ incidit eos: ⁊ mouet eos ad exi
tũ. ⁊ fit etiã facit p hãc vtutẽ descẽsus superfluitatũ q̃ descẽ
dit ex epate. Qũ q̃ aggregant iste hũiditates in itestinis
ꝓpe inferiorib⁹ eorum: accidit a multitudine eorum vt ptrãseat
in illo q̃titatẽ naturalẽ: ⁊ excoriẽt intestina ꝓpter q̃lita
tẽ suã. ⁊ qm̃ in secaniabin ẽt est vtus abstersiua: est possi
bile in eo qm̃ administrat tpe lõgo vt excoriet intestina: ⁊
superfluitat cholerice ẽt q̃ cuz eo descẽdit vtus ẽ hec eadẽ
vtus. ⁊ ꝓpe hãc vtutẽ si accidat ẽt in q̃busdã horis vt multi-
plicentur: ꝓter q⁹ sumat secaniabin excoriãt itestina. 35

QVod malũ in acutis plerũqz accidit morbis: maxime quia uentris uentositas exire phibet: surs̃ũqz remittitur. ⁊ quia debilitat uirtutem articul̃ etiam frigus importat.

ET q̃ũqz etiaz accidit hec passio in egritudinib⁹ acutis: ⁊ ꝓpric ꝓpte rea qz phibet uẽtositates penetrare: ⁊ facit eas redire ad superiora. ⁊ qm̃ etiã facit cadere uirtutẽ: ⁊ facit accidere frig⁹ extremitatum.

EVẽtus aũt excoriatõis intestinorum fm plurimum
nõ est laudabil̃ in egritudib⁹ acutis. Excoriatio
vero itestinorum est vlceratõ euẽiens in superficie eorum
apparẽte. quz q̃ illõ est ita: tũc nõ ledunt nisi cũ oib⁹ que
ꝓcedũt ad exitũ: ⁊ ꝓpe cuz reb⁹ mordicatiuis. ⁊ qm̃ ledũ
tur intestina: ⁊ nõ ꝓcedũt statiz inferi⁹ ille res mordicã
tes ea: redeũt ille res q̃ penetrauerũt ex eis ad exitũ ascẽ
dẽdo sursum. Propter hãc q̃ eandẽqz cãm accidit etiaz
vẽtositatib⁹ inflatiuis: vt redeãt ascẽdẽdo sursũ. qõ est: qz
opatio itestinorum nãlis: sicut ostẽdi in libro meo de vtutib⁹
nãlib⁹: est expsio eius qõ est in eis ab oibus ptib⁹. ⁊ opa
tio hui⁹ vtut est expulsio rerum retẽtarum in intestinis ab eis
qũ q̃ incipit mot⁹ iste a superiorib⁹: euacuanẽ ille res retẽ
te in intestinis ab inferiori. ⁊ qm̃ incipit ab inferiori: ipel-
lũtur ille res sursum. ⁊ declarat hoc accidẽs estẽsiõe ap
parẽte ĩ hora sanitat̃: qm̃ descẽdit ĩ q̃busdã horis subito
cholera ad inferiora itestina: ⁊ phibem⁹ eã ab euacuatiõe
aut ꝓp occupationẽ nrãm cũ actiõe quã facim⁹ quã ab-
scindere nõ possum⁹: aut qm̃ locus in quo fit euacuatio
est lõginquus. qõ est: qz nos sentim⁹ in huiusmodi horis
cholerã illã ꝓpare ad ascẽdẽdũ sursum: ita q⁹ nõ egredi
tur. est enim ex homib⁹ cui accidit ꝓpter reditionẽ illius
cholere lesio in stomacho suo. ⁊ ex eis est cui⁹ caput im-
plet: ⁊ facit ei sodã. i. doloẽ capitis: ⁊ ledit ipm. ⁊ ex eis
est cui accidit ista duo simul. fm hoc ergo etiã intẽim⁹
ꝓpter excoriationẽ intestinorum q̃nq̃ festinare exitus ege
stiõis: ⁊ descẽsus eius ad inferiora: qm̃ intestina nõ tole
rãt illud qõ suscipiũt illa loca excoriata ex doloẽ: ⁊ qm̃
qz impellit illa egestio penetrãs ad exitũ ab inferiori: qm̃
nõ ꝓcedit ab ano hora qua impellit ad ipm: sed coarta
tur ille lacertus rotũdus qui est in ano: ⁊ opilatur extre
mitas intestini recti: q̃re ponit principiũ mot⁹: qui expmit
qõ est in intestino fm rotũditatẽ ab inferiorib⁹. nõ ergo
tũ vẽtositates egrediunt: sed superfluitates etiã in huiusmo
di egritudine redeũt ascendẽdo sursum. ⁊ accidit etiã
inde vt suscipiat vtus nocumẽtũ ꝓpter mordicationẽ ꝓ-
hibentẽ penetrare illas res que transeũt in intestinis. qõ
est: qz loca excoriata ledunt lesiõe vehemẽti: q̃uis mor
dicatio illarum rerum que trãseũt in eis sit parua valde. Et tu
quidẽ iam sciuisti q⁹ omis doloz dissoluit virutẽ: ⁊ facit
eã cadere. pp hãc cãm euenit ẽt frigus extremitatũ. 36

ITaqz quod nocumẽtũ ex oxymelle nascit: illõ notari necessariũ est

HOc autem nocumẽtũ tũ factum ex potu secaniabin scias quia metur ut scribatur.

IAm ostẽdimus in eis que pmissa sunt ex sermõe
nro q⁹ secaniabin tẽperat⁹ in cõmixtiõe sua nõ
facit aliqõ ex nocumẽtis que fiũt ab hydromel-
le ⁊ vinis ⁊ aqua. qõ si nocet in aliq̃ hora: tũc nocumẽtũ

eius tñ nõ est nisi q̃ excoriat intestina: ⁊ nõ accidit illud ab eo in q̃busdã horis: nisi in eo ĩ quo ĩtestina sũt nãliter debilia ꝓparata ad suscipiẽdũ hanc passionẽ. 37

b Bonum quidẽ est bibere egr̃ inde par̃ de nocte ieiunũ ante accipiẽdũ ius: nec quicq̃ inde prohibet dari post cibũ sed post longũ tempus.

e Et cõuenit potare quantitatẽ paruam ex ipso in nocte: ⁊ super ieiunium ante usum sorbitionũ: ⁊ non prohibet etiã a potu eius aliquod post acceptionẽ cibi quãdo preterijt sup illud tempus longum.

b Ippo. postq̃ narrauit vtutẽ secaniabin rediit in sermone suo isto ad narrandũ horã in q̃ ois vt bibat ꝓprie. ⁊ primũ quidẽ qõ narrat in eo est hora in qua possibile ẽ hõi ꝓprie vt vtat eo qñ ẽ ex eis qui regant p vsum sorbitionũ. deinde narrat p illõ horam in qua ois vt administret qñ regit infirmus quibusdã ponbus nõ sorbitionibus. Dixit.n. de eo qui vtit sorbitionibus: q̃ necesse ẽ ei vt caueat potum ei in hora tñ in qua sumit sorbitiones. ⁊ manifestũ quidẽ est q̃ illa sorbitio est aqua hordei: ⁊ vtimur ea vt abet ea corpus ⁊ cõforet. hec quidẽ duo cõplent in ea bene qñ digerit. eius aũt digestio bona fit: qñ sola est in illa hora ĩ stomacho. qõ est: q̃ iam sciuisti ex sermone nostro ĩ eis que ꝑmissa sunt q̃ diuersitas speciẽ rer̃ q̃ comedũt et bibunt ꝓprie qñ nõ sunt similes in vtutib̃ suis: facit stomacho indigestiũ. ꝑpter hãc ergo cãm nõ ois vt bibat secaniabin donec digerat aqua hordei. Quãq̃ digeritur absoluitur potus eius in nocte ⁊ in mane illius diei anteqũ sumat sorbitiões: ⁊ sufficit quidẽ vt sit hora q̃ ẽ int̃ acceptionẽ sorbitionis ⁊ int̃ potũ secaniabin quantitas duar̃ horar̃. qõ est: q̃ secaniabin precedit in hoc spacio: ⁊ penetrat ꝑs eius ad venas: ⁊ pars ei descendit. venit q̃ ad stomachũ aqua hordei ⁊ est vacuũ mũdus: qñ ꝓcessit ⁊ euacuatus est a secaniabin. 38

q Eli aũt solo potu vtentur: non grosse ptisane quicq̃ accipientes nõ illis oxymel cõuenit solũ: precipue qũ constet q̃ excoriet intestina. ad hoc enim agendũ qũ uene inanes sunt sua maior preualet potentia: quippe nõ hz fecem ſz aq̃ mellis minuit ei uirtutẽ.

q Eli uero utit in regimine suo eo tñ quod bibit: ⁊ non sumit ptisanam hordei: non cõuenit ei uti secaniabin solũmodo: ⁊ ꝓprie qũ abradit intestina ⁊ excoriet ea. qõ est: q̃ maior potentia eius est sup hanc actionẽ: qñ uene sunt uacue plus qũ nõ sit ei fex: ⁊ cũ hoc etiã minuit ẽ uirtute hydromell.

q Ui vtitur eo qõ bibit tñ ⁊ nõ suscipit ptisanam hordei: nõ cõuenit ei potare secaniabin in oib̃ horis egritudinis: qñ abradit intestina vehementer q̃ sunt nuda nec tegat ea aliquid. quod est: q̃ absterguntur a ptisana hordei quãdo sumit: ⁊ quoniã ꝓhibet vt pueniat ad corpus aliquid ex iuuamẽtis que acquirit ex hydromelle. Et hippo. quidẽ iam narrauit ĩ eis q̃ premissa sũt ex iuuamẽtis q̃b̃ iuuat ex potu hydromellis. 39

c Si ergo ad infirmi iuuamen oxymel omni tpe morbi noueris esse necessarium: aceti par̃ aquemellis imisce put tibi. s. ad iuuamentũ tñ uidet posse sufficere: qõ eius quidẽ minuit nocumentum: ac iuuamentum impendit necessarium.

q Quod si uides infirmũ iuuari per usum secaniabin in omnib̃ horis egritudinis iuuamẽto magno: tũc misce cum hydromelle ex aceto quantitatem paruã: ita ut nõ ostẽdat sapor ei in eo tñ: tunc eni minorat nocumẽtũ eius ualde: ⁊ iuuat qui indiget iuuari per ipsum.

q Quando excitat infirmo potus hydro. sitim: aut sunt in carnia pulmonis eius humores viscosi retẽti: aut vehemẽtis grossitudiis: tũc tñ vsu secaniabin indiget. ⁊ oportet vt sis memor q̃ iste res dicte sũt in eo qui utit eis que bibunt tñ: ⁊ nõ utit ptisana hordei. qñ ergo indiget secaniabin vti fit dixi: oportet vt fundas sup hydromel quantitatẽ parũam ex aceto: vt fiat ei iuuamẽtũ aceti ⁊ priuet nocumentũ quod ꝓueniat ab eo: ⁊ manifestũ est: q̃ oportet vt decoquat acetum cum hydromelle qñ permisces ipsum cũ eo. qõ est: q̃ nocumentum eius tunc est minus. 40

u Uniuersaliter autẽ acredo aceti eos iuuat qui hñt choleram amaram: nõ aũt qui nigram. cholera autẽ euanescendo in nãm phlegmatis trãsfert: quam ab aceto trahit: nigra uero bulit: ⁊ crescendo multiplicat. Acetũ eni choleram nigraz adiuuat multiplicari ⁊ procreari.

a Acetositate aũt cerebri uniuersaliter iuuant hñtes cholerã amarã nõ habẽtes choleram nigrã. qõ est: q̃ cholera amara expirat: ⁊ cõuertit ad naturã phlegmatis qñ eradicat eam acetum: cholera autẽ nigra ebulit ⁊ crescit ⁊ multiplicat in multitudine. quod est: quia acetum adiuuat ad generationem melancholie.

b Ippo. intelligit p suuz sermonẽ: hñtes cholerã amarã: illos in quor̃ corpore chimus amarus

generat natura.ſ.cholera citrina. ⁊ iſti quidē ſunt illi in quib⁹ dixit hippo. q̃ acetū confert eis. Naturis aūt melancholicis nocet valde: ⁊ causa in illo est: qm̃ cholera nigra est acetosa qm̃ est pura: ⁊ est dispō corpis egrediēs a dispōe naturali. quod est: q̃a sapor ei⁹ quādo corpus ē sanū: est ppinqu⁹ huic sapori quē narrauim⁹: ⁊ nō est ex eo fm finē. Reliqua aūt q̃ sunt in hoc sermone manifesta sunt. quod ē: q̃a hippo. narrat in eo quomodo iuuātur p acetū bibtes cholerā amarā: qm̃ ca. ē vincēs sup cōplexionē eorq̃ quam acetū sit frigidū. 41

Acetū feminis pl⁹ q̃z masculis inimicat: q̃a nulue nociuū est.

Mlierib⁹ aūt fm plurimū acetū ē magis inimicū q̃z uiris. Quod ē q̃a ledit matricē.

Quod aūt acetū noceat neruis exprimētuz testat sup illud: ⁊ ratiocinatio significat illud. qō est: q̃ nerui sunt ꝑuati sanguine frigidi. Propē illā ergo cām oportet vt eueniat eis nocumentū facile ex oī materia in natura sua frigida subtiliū ptiū. Nocumētū ergo aduenit neruis ex omnib⁹ reb⁹ frigidis ī natur sui verūtamē acetū ppter subtilitatē substātie sue habet penetratōem in pfundū mēbrorq̃: ⁊ penetrat in totū mēbrū ita vt nō remaneat in eo ps: q̃ius sit pua valde cui non nocet: scōm hoc ergo nocet acetū membris neruosis.

Omes ergo auctores anatomie cōueniūt sup hoc q̃ mēbrū neruosum est matrix: ⁊ tu quidē iudicas sup ipaz qm̃ vides in anatomia ablq̃ sermone anatomicorq̃: quia est membrū qō dilatat ⁊ extēdit dilatatōe ⁊ extēsiōe valde magna: ⁊ cōtrahit donec minorat q̃ritas ei⁹ valde. qō ē: q̃a inuenit semp ꝓhēdere infantē ⁊ obsidē ipm fm magnitudinē: ⁊ implet ex eo omne spaciū: qō est ei situe parui sit: aut magnū sit: sicut stomach⁹ qm̃ implet cibis. vel tm̃ stomach⁹ nō pmutat pmutatōe magna valde ad contraria. in matrice aūt accidit pmutatio magna valde: dilatio aūt mēbrorq̃ ⁊ eorū cōtractio cū multitudine ē res que est ppa corpib⁹ neruosis. 42

Que uero nullū opus inueni nisi quia in acutis bibit morbis: neqz eni in pleuresi uel piplemonia sitim uel tussim sedat. Sputū nō adiuuat screare: ⁊ in his minus omnib⁹ alijs potib⁹ operat: maxime si eger omni tempore morbi utit ea. Si uero de ea paz inter oxymel bibat ⁊ aquaz mellis: screatui sputi adiutoriū largit: cuius rei causa est potuū ipsorū qualitatis mutatio: q̃ ab ea fit. Aliter eni nullo modo reperimus eam sitim sedare: ueruz magis furiā incitare. Et aque pot⁹ in cholericis ⁊ qbus sub diaphragmate cholera dominat: in cholerā mutat. Qui aūt eaz bibūt uentre eorq̃ existēte inanito: eorq̃ corpa in defectionē adducit: magnitudinē splenis ⁊ epatis auget. Si incēsionem habeāt: rugitū facit. In pharmaco natat: q̃a transire morat: quod inde est: qz frigiditati ptinet: ⁊ indigestibilis est: neqz fecē descēdere facit: nec urinā prouocat: nociuior est: q̃a naturalr nō bz fecē. Sed si cui pedes frigēt aquam bibat: eius nocumētum augmētat multomagis.

Que uero nullā aliā inueni opationē: nisi q̃a in acutis bibit egritudinib⁹. qō est: q̃a non sedat tussim in piplemoniaco: neqz adiuuat ad screādū sputū: sed opatio ei⁹ in illo ē minor opatiōe reliquorq̃ potuū qm̃ utit infirm⁹ potu ei⁹ in oib⁹ horis egritudinū. Si autē bibat ex ea quātitatē puā inē potū secaniabin ⁊ hydromel: adiuuat ad exscerandū sputū: ⁊ cā in illo est mutatio q̃litatū illorq̃ potuū. quod est: q̃a facit ī eis rorcitatē. Scōm uero aliū modū non inuenim⁹ eam sedare sitim: immo excitat eam. quod est: q̃a potus aque habētibus cholerā rubeā ⁊ amarā nā. Et ī illis in quib⁹ uicit cholera in locis q̃ sūt sub diaphragmate: ⁊ in locis etiā q̃ sūt sub diaphragmate: addit iterū in malicia eius: q̃a cōuertit ad cholerā: ⁊ debilitat corpora quādo bibit uacuo uētre: ⁊ addit in magnitudine splenis ⁊ epatis quando in eis est inflammatio: ⁊ facit accidere rugitū: ⁊ natat ī stomacho quod est: quia penetratio eius tardat: ⁊ causa in illo est declinatio eius ad frigus: ⁊ quia est indigestibilis: ⁊ nō facit descēdere egestionē: neqz prouocat urinam: ⁊ addit etiā in nocumēto eius: q̃a nō est ei fex in natura sua: ⁊ si fuerit pedes ī aliqua horaz frigidi ⁊ bibat aquā multiplicāt nocumēta ei⁹ in oib⁹ istis ad quodcūqz eorq̃ declinet.

Non inuenit in aqua virt⁹ incisiua: sicut inuenit illud in aceto: neqz calefactio: sicut inuenit illō in melle: ⁊ mel etiā cū calefcōne sua abstergit ⁊ incidit. ⁊ ppter hanc causam oportet vt sit aqua tota tarde penetratiōis: difficilis digestiōis: difficilis descēsiōis: q̃ius sit ex pte alia laudabilis de qua nihil virtuat. qō est: quia aque graues: aut ille quarū odor est fetid⁹: aut

false:aut ille in ḋbus ofidit sapor alius ex saporibus medicinarꝝ:nõ sunt aque simplices trñ:sed aque quib⁹ pmiscet hec medicina in qua ofidit sapor eius: sicut si coneris erpiri mel malũ:aut aquã hordei corruptã: aut vinũ: aut acetũ:aut que illis sunt similia.quod est:quia tu vituperas ex vnoquoq; istorꝝ:nõ totũ genus:sed illã spẽm trñ ad cui⁹ intẽdit vsum:ꝛ quoniã hippo. sermo est in meliorib⁹ cuiusq; rerꝝ quas erpit:necesse est tibi vt tu itelligas ab eo in hoc loco sermonẽ eius in aqua fm hãc rõcinatõem: ꝛ ḋa ipe cõpat vnãquãq; rerũ quas narrat ad meliores aquarꝝ:ꝛ est aqua clara cui non pmiscet q̃litas alia nisi ex suo genere. Hãc ergo aquã quãuis sit melior aquarꝝ:tamẽ inuenim⁹ eã morari in stomacho tpe lõgo quare facit in eo accidere rugitũ fm plurimũ:ita vt si accidat cholera q̃ vincat sup stomachũ in nã sua:corrũpitur aqua in eo,ppter illã cãm:ꝛ quãdo descẽdit post laborẽ suũ de stomacho ad intestinũ ieiunũ: nõ penetrat ex ipo facile:neq; ad epar:neq; ad renes:ꝛ pect⁹:ꝛ plmonem. Et,ppter hãc cãm fit q̃ aqua nõ,puocat vrinã i nã sua:neq; adiuuat ad exscreãdũ sputũ:neq; ad resoluẽdũ corp⁹ totũ.quod est:quia hec opatio non fit nisi a rebus subtilis substãtie subtiliũ ptiũ calidis:non a reb⁹ frigidis grossis.ꝛ non inuenim⁹ potũ aque etiã sedare sitim.ꝛ cã in illo est etiã lõgitudo more in stomacho sue ꝛ intestinis. Neq; submergit aqua etiã in profundo corpis:neq; rorẽ ei tribuit:neq; humectat arditatẽ eius. q̃ autẽ ipa non nutriat corp⁹ iam dixi illud in eis que sunt pmissa. Propter hoc ergo non inuenim⁹ ipam posse cõfortare virtutẽ animalẽ.Et iste ḋdẽ sunt cause que ,puocauerũt hippo. ad vtendũ aqua hordei ꝛ secaniabin ꝛ vino i ifirmis:ꝛ dimittere vti aqua.Scõm ergo has res nõ oportet vt administret aqua sola in infirmitatib⁹ aliq̃ horarꝝ. verũtamen tu inuenis aliquos medicos vti ea:ꝛ hippo. etiã:sed hippo.vtit ea min⁹ q̃ vtãtur aliqui medici.qõ ẽ quia ipsi refugiũt ad vtendũ aqua:qm̃ nocumẽtũ eueniens ex errore in vsu eius min⁹ est nocumento eueniẽte ex errore in vsu reliquorũ potũ.ꝛ causa in illo est:q̃ virt⁹ eius nõ est vehemẽs.Et Arsistrates locut⁹ est in ea i hoc sermone ꝛ est:quia dixit q̃ cibi fortes ꝛ pot⁹ quãdo administrant in horis suis oferũt iuuamẽtũ magnũ valde ꝛ quãdo administrãt in horis nõ suis: nocẽt nocumẽto magno valde. Nocumẽtũ aũt ,puenit ex vsu secaniabin hydromellis ꝛ vini:aut,ppter pmutatõem subito in vsu eorũ ad cõtrariũ sicut dixit hippo.aut,ppter cõmixtiões aque vulcis cũ eis. Medici enĩ fm plurimũ quãdo vtũtur eis cõuertũt commixtionẽ eorꝝ.inde est:q̃ ego vedi i potu semel viro decrepito infirmo in omni die vinum aquosum:ꝛ intrauit sup eũ medic⁹ ex hmõi medicis. Quꝝ ergo vidit me fundere ex eo sup aquã quãtitatẽ puã valde risit:ꝛ dixit: Iste infirm⁹ nõ bibit vinũ:ꝛ nõ facit nisi quia videt vinũ trñ visione. Et ipe quidẽ nõ intellexit q̃ q̃titas commixtõis vini cũ aqua quãdo bibit querẽdo delectatõem est preter q̃titatẽ commixtõis ei⁹ qm̃ bibit vt p ipm fiat iuuamẽtũ. quod est: q̃ oportet vt misceat de aqua cum vino q̃titas pua valde vt adiuuet ad penetratõem aque:ꝛ extrahat eã ab hoc vt sit aqua pura trñ: ꝛ nõ ponat aquã vinũ. Et nos quidẽ inuenim⁹ multos ex sanis bibẽtes vinũ post q̃ pmiscet cũ eo aqua quãtitatis multe. verũtamẽ nõ oportet vt vincẽs sup saporẽ ei⁹ sit aqua sed vinũ. In egris aũt oportet vt sit appitio sapoꝛ vini in eo qõ bibit occulta . Et similr etiã inuenim⁹ hippo.dixisse in secaniabin paulo ante: qum ipe miscuit ex eo aq̃ multe ꝛmixtõis:ꝛ hydromellis etiã quãdo voluit securari a timore in vsu eius.vtit enĩ aquoso ex eo mixto cũ aqua ꝛmixtiõe multa.quod est:quia ei⁹ qõ ex eo pur est si non,pcedit ꝛ soluit ventrẽ:nocet eius vsus:ꝛ ppie in hõib⁹ cholerã amarã: ꝛ quoꝝ viscera sunt magna sq̃ opilata:ꝛ aqua etiã nocet istis quãdo cõuertit in eis ad cholerã,ppter longitudinẽ more sue in locis q̃ sunt sub hypocõdrijs.quod est:quia in aqua cũ reliquis que i ea sunt de nocumẽtis est:quia nõ est ei fex:etiam nõ soluit ventrẽ. Nocumẽtũ aũt eueniẽs ab aque potu i principio parorismorũ feb.qõ intelligit hippo.p sermonẽ suũ: ꝛ si fuerint pedes in aliqua horarũ frigidi:ꝛ bibat aquã:duplicat nocumẽtũ eius.in omnib⁹ istis est ex istis reb⁹ manifestis apud oẽs homies sup quas cõuenũt. Per potũ aũt aque sit iuuamẽtũ quãdo regimẽ infirmi est cuꝝ eo qõ bibit trñ:ꝛ nõ est post vsum aque hordei.quod est:qꝝ in potu vas aqua quãdo regimẽ infirmi est cũ eo quod bibit trñ inter potũ illarꝝ medicinarꝝ:ꝛ propẽ qm̃ infirm⁹ habet sitim.quod est: quia aqua facit accidere illis potibus sicut dixit hipp.rorẽitatẽ.l.p multitudinẽ humectationis sue.Et,ppter hãc cãm pcepit hippo. dare in potu q̃titatẽ aque parua inter potũ hydromellis ꝛ secaniabi vt adiuuet ad humectãdũ illas res quas exscreari necesse est:ꝛ vas in potu iterũ aqua quãdo potus vini nocet nocumẽto magno. oportet aũt vt audias ab hippo.sermonẽ eius in illo. 43

Si dolorẽ capitis timeas mẽtisq; pcussionẽ:ab usu uini summope tibi cauendũ est:dãdus ergo pro eo trñ aquã: aut uinũ palmarũ colori simile: sine odore aquosus ꝛ plus mixtũ: post quod etiã aque propinãdus est parum quod eius uirtutem minuat in capite ꝛ in mente.

Qm̃ ergo times in istis egritudinib⁹ ex dolore capitis aut pcussione mẽtis: oportꝛ ut alienes usum uini abstinẽtia uehemẽti: ꝛ utaris ei⁹ loco: aut aqua aut uino coloris corsij aquoso cõmixto cũ aqua cõmixtiõe multa: cui nõ est odor: deide da ei in potu post potũ ei⁹ ex aqua quãtitatẽ puã. quodẽ quia uirt⁹ uini tunc minorat: ꝛ lesio in mente ꝛ capite.

Dicit in se.ꝛ egritudine: q̃ ambe partiũt mẽtem qm̃ faciũt accidere in corpe infirmi pmixtionẽ. fm hoc ergo inuenim⁹ hippo. intelligẽ p sermonẽ suũ in hoc loco:pcussio mẽtis:pmixtionẽ rõis:ꝛ pcipit vt alienet ab vsu vini qm̃ accit illud.Et sil'r etiã pcipit alienatõem ei⁹ in dolorib⁹ capitis vehemẽtib⁹. Et ego q̃dẽ iã locut⁹ fui in his duob⁹ simul:in his q̃ pmissa sunt de sermone in eo:verũtn hipp. in hoc loco quꝝ pcessit ꝛ dixit:ꝛ oportet tibi vt alienes vsuꝝ vini alienatõe vehemẽti qm̃ accidũt ista accidẽtia q̃ narrauit:dixit successiõe alij⁹ fmonis:ḋa necesse ẽ tibi vt des in potu vinũ corsien .i.palmeũ aquosum cõmixtũ cũ aqua cõmixtõe multa: cui nõ sit odor.Et fmo ei⁹:aquosũ cõmixtũ cũ aqua cõmixtõe multa cui nõ est odor:est fmo rect⁹. Sermonẽ aũt:corsien:nõ recipio.qõ ẽ:qꝝ meli⁹ eẽt vt vteret i istis vino aquoso albi coloris. Illud aũt qõ pcepit;vt det in

potu ei cuius dispō est hec dispō successiōe vini: est vehe
mētia cautele eī. quod est: ḋa dixit q̄ vtutis vini tūc mi
norat lesio in capite ⁊ mēte. ⁊ nō dixit: in vino qō ipm
pcutit caput ⁊ mentē: nisi ppter caliditatē eī ⁊ velocita
tem ascēsiōis eī ad caput: ⁊ eleuatiōem humorū q̄ in cor
pore vincūt cum eo: ⁊ nocumētū capitis nocet mēti. qō
est: quia partis cogitatiue ex ptibus anime māsio est in
hoc membro. 44

Ali autem solaz aquā bibere expe
diat: cuiqz multum aut paruz: ⁊
cui calidum aut frigidū partim iam di
ximus. Quod uero restat suo tempore
subiungemus.

Idem aūt oz in potu sumere ppe
aquā tm: ⁊ quē oz i potu sumere
ex ea quātitatē multā ualde: ⁊ quez oz
minorare quātitatē eius quod ex ea in
potu sumit: ⁊ in quo oporteat ut sit il
lud qō in potu sumit ex ea calidum: iā
ptem eius narraui in his que sunt pre
missa: ⁊ ego narrabo partez eius in bo
ris suis.

Erasistrates aūt redarguit hippo. ppter malicia
intētōis sue in tractatib⁹ quos edidit in febrib⁹:
⁊ deponestat discipulos suos. Capolloniū ⁊ da
rācis: ⁊ dixit i eis q̄ ipsi fecerūt mēsuras ex nouē vncijs
q̄rū omēs nouē erāt cotila vna: ⁊ cotila vna est nomen
vnciar: hāc de die implebāt ergo vnam ex eis ⁊ duas: ⁊
dabāt illud ei in potu q̄ habebat feb. de hippo. aūt appz
ḋa ipse vtebat omnib⁹ potib⁹ fm aptitudinē: non in hoc
sermone tm: sed in reliq̄s q̄ pcesserūt de sermone suo. Il
lud aūt quod dixit in oratōe pcedēte: ex eo qō significat
significatōe manifesta: illud est sermo eius quē oportet
in potu sumere ppe aquā tm: ⁊ quē oporter sumere q̄ti
tatē ex ea magnā valde. quod ē: ḋa declaratē ex eo etiā qz
vtebat ex aqua quātitate magna valde. Sufficet aūt per
sermonē suū: in illo: si dixisset q̄ nos dam⁹ q̄nq̄ ifirmo
in potu q̄titatē aque multā: pter q̄ addēt ad illō: valde:
in redeūdo sup erasistratē: ⁊ detegēdo maliciā opatiōis
eius: in eo q̄ ipse rememorat⁹ est apollonij ⁊ darācis. Et
ipsi ḋdē sunt duo viri de qb⁹ impossibile est osīdē q̄ ipsi
ediderūt libr oīo. verūtamē ego sum potēs ostendere de
hippo. ḋa dixit: Et oportz multotiens vt admistret ex aq̄
multa valde. ⁊ fmo etiā eī in eis q̄ sunt pmissa qum pce
pit in potu dare aquā inter potū hydro. ⁊ secaniabin: q̄
p potū aque fit iuuamētū: qm̄ facit accidē mām mlte hu
miditatis significat b̄. ⁊ fmo etiā eī: in hydro. ⁊ secania
bin cōmixtis cū aqua cōmixtōe multa: q̄ ambo būctant
os ⁊ puocāt vrinā: non significat q̄ ipse in potu dederit
de vnoquoq̄ eor vnā vnciā aut duas vncias: sed q̄titata
tem multā cui est q̄titas cū qua pōt humectare os ⁊ p
uocare vrinā: ⁊ adiuuare ad exscreādū illud qō necesse ē
exscreari ex pulmone. In secaniabin aūt aūt scp̄sit hunc
fmonē: q̄ si videris q̄ iuuamētū fiat p vsum hui⁹ potus
cū multitudine in omnib⁹ horis egritudis: addidit ergo
in sermone suo: cū multitudine: vt significet illud quod
dixim⁹. Sufficit q̄ illud quod dixim⁹ in cognitōe malicie intētōis erasistratis cū hippo. Scias q̄ q̄ hippo. fiducia facit in hoc sermone iterū sicut fecit fiducia in eis
que sunt pmissa de sermone suo: q̄ loquet in vna quaq̄
egritudinū sermonē q̄ ei est ppus: qum ipe nō exponat i
libro suo isto esse artis regētis egritudines: sed non nar
rat tm nisi res vtles in egritudine vna scōm semitā exēpli
⁊ est pleuresis. 45

Icā quoqz quo tpe debez dari po
tus: sicut ille q̄ ex hordeo ē fact⁹:
⁊ q̄ cū herbis: q̄ quoqz de uuis passis: ⁊
qui de frumento: ⁊ qui de melle: ⁊ qui
de iure: ⁊ qui de malisgranatis: ⁊ q̄ de
alijs factis cū spēbus.

Et sīl⁹ etiā ego narrabo horā in q̄
oz ut admistrent reliq̄ pot⁹: sic̄ po
tus fact⁹ ex hordeo: ⁊ pot⁹ facti ex papa
uere: ⁊ pot⁹ facti ex uuis passis: ⁊ fact⁹
ex exp̄ssiōe uue: ⁊ fact⁹ cum frumēto: ⁊
fact⁹ cū cartamo: ⁊ fact⁹ ex aq̄ ḡnatorū
⁊ pot⁹ facti ex reliq̄s reb⁹ remanētib⁹. ⁊
narrabo ēt horā in q̄ oz ut admistrent
pot⁹ reliq̄ facti ex medicis ꝓpositis.

In hoc fmone iterū pmittit hippo. fmonē i vna
q̄qz egritudine ppuz. Manifestū est q̄ q̄ libri in
qb⁹ scp̄sit hippo. medicationē cuiusq̄z egritudis
acutar fm singularitatē suā: aut nō fuerūt seruati vsqz
ad hāc horā: aut hippo. p̄ius eos nō edidit. qō ē: ḋa isti
libri q̄ inueniūt nūc attributi hippo. nō silant fmōi eī⁹:
veritī in eis sunt res multe declinātes ad sīliaz eī⁹: sicut
fmones inuēti in successiōe sermonis eī⁹: in balneatōe:
in hoc libro. Et ego ḋdē exponā vnāquāq̄z illar sic̄ dixi
fm veritatē in expositōe mea de eis. 46

Balnea uero in qbusdā morborū
iuuāt: i qbusdā uero mime. Rur
sus bona q̄dē in qbusdaz locis pl⁹: i qui
busdaz min⁹: si uidelz nēcia aliqn̄ p̄sto
nō sint. Qū utiqz huic instrumēta opi
nēcia siue utilia: aut idonei mistrari ra
ro inueniūt. Quz uero infirm⁹ non bn̄
balneat: maxim inde patit nocumētū.
Nēcē ē enī huic officio loc⁹ coopt⁹: ⁊ a
fumo tut⁹ maxia aq̄ plenitudo: nō aūt
crebro balneādum est: nisi fuerit forte
necesse.

Per usuz aūt balneatōis possibile
est iuuamētū fieri i multis egritu
dinū: in qbusdā earū semp: in qbusdam
earū nō. ⁊ qn̄q̄z est rect⁹ ut minoret⁹ us⁹
eius: qn̄ nō est illud quo indiget cū ca.
qō ē: qz instrā q̄ nēcia sunt in usu eius: ⁊
ministri q̄ ministrāt fm q̄ opz: nō inue
niūt nisi in paucis māsiōibus: ⁊ quādo

nõ balneat bñ infirmus: possibile est ut
eueniat ei nocumẽtũ magnũ. qõ ẽ: qa
indiget infirm⁹ in balneatiõe loco tegẽ
te ipm in quo nõ sit fum⁹: et quãtitate
aque multe: ⁊ ut balneatio non sit cuz
muhasez: nisi illud sit necessariũ.

Similes est q⁹ in vieb⁹ hippo. balnea facta nõ erãt
quod ẽ: qz fmo ei⁹: q⁹ inuẽtio instrox que nẽcia
sunt in vsu eius: ⁊ mistri qui mistrãt fm q⁹ opoz
tet: nõ inueniũt nisi in paucis mansionũ. Et sermo ei⁹ ite
rũ: qz necessari⁹ est in balneatõe loc⁹ in quo tegat ⁊ in q⁹
nõ sit fum⁹: ⁊ q̃titas aque multa: ⁊ reliq̃ q̃ sequũt illud:
significat q⁹ boies adhuc qñ volebãt balneari calefacie
bãt aquã in vasis: ⁊ fundebãt eã in tinã: deinde sedebãt
in illa tina. Quod aũt dicit in fine fmonis sui ⁊ ẽ sermo
eius: Et ẽ necesse vt balneario nõ fit cuz muhasem. s. nisi
illud fit necessariũ: oportet vt seruetur in eo quod venit
de sermone suo post. quod ẽ: qz inuenis enunciare hip
po. in eis q̃ sunt p⁹: de illo q̃ indiget in q̃busdã bozis bal
neatõe almuhasẽ. s. aq̃ infusiõe sup infirmũ. q⁹ si nõ dice
ret illud q̃rerem⁹ ab eo: ⁊ nõ dicerem⁹ illõ absolute: neq̃
supflue: sed fm ordinẽ: ⁊ sequeremur sermonẽ ei⁹. 47

Si aũt corp⁹ egroti deponẽdum
est nõ calidi⁹ q̃z ipe cõsuetuit eẽ oz
primõ itaqz parũ aque: deinde creba⁹
supponẽdũ est.

Et opz ne abstergat corp⁹ infirmi:
qõ si abstergat: tunc sit illud quo
abstergit calefactũ duplicib⁹ multis fz
q⁹ cucurrit cũ eo ꝓsuetudo ⁊ fundatur
ante usum ei⁹ ex aqua quãtitas nõ pua
⁊ post ipm itez uelociter.

Non indiget aliq̃s infirmoz vt abstergat corpus
ei⁹ qũ balneat: nisi sup ipm sit aggregata sordi
cies: aut habeat pzuritũ. quod ẽ: qz sessio infirmi
in aqua ⁊ balneatio ei⁹ cũ ea oportet vt fit ablq̃ labore:
neq̃ ledẽs. Abstersio aũt corpis fit cũ reb⁹ q̃b⁹ abstergit.
Res aũt iste omẽs sunt mordicatiue exsiccatiue. ista q̃ ẽ
opatio ꝓtraria ei qõ necessariũ ẽ de balneatõe adiuua
mẽtũ qõ acq̃rit ex ea. Quz q̃ indiget infirm⁹ vt abstergat
corp⁹ eius: aut pp sordiciẽ q̃ aggregat sup eũ: aut pp pzu
ritũ quẽ inuenit: oportet vt frãgat virtus medicine cũ q̃
abstergit: ita vt misceat cũ ea ex aqua q̃titas mlta: ⁊ mi
sceat cũ aliquo ex oleis. ⁊ ppter b̃ dicit hipp. Et sit vsus
eius quo abstergit mltiplicitas mlta: illud quo cucurrit
multitudo. s. pl⁹ q̃z cucurrit ꝓsuetudo sanoz cũ vsu eius,
qõ ẽ: qz nõ solũ pcipit vt substãtia medicine qua abster
gat corp⁹ sit multiplicis multa quãdo necessariũ ẽ vt ab
stergat corp⁹ infirmi pl⁹: sed pcipit vt fit aqua q̃ admisce
tur cũ reb⁹ quib⁹ abstergit multiplicia multa. quod ẽ: qa
hec intẽtio significat q⁹ oportet vt dimittat vsus absterso
nis: nisi puocet ad illud sordicies aggregata sup corp⁹
aut pzurit⁹: ⁊ vt nõ admistrẽt in illo medicie acute: q̃b⁹
nõ admisceat aliq̃d aliud: ⁊ sic frangi inuenim⁹ acuitatẽ
medicine q̃ abstergit corp⁹ cũ q̃ miscet aq̃ q̃titas multa:
ita etiã frangi inuenim⁹ virtutẽ absterso p effusiõem
sup corp⁹ ante vsum ei⁹ aque multe calefacte: ⁊ effusiõez
sup ipm etiã post eũ cũ aqua aluminis. 48

Via ergo breuis sit ad soliũ.

Et necesse sit ut sit spaciũ ad locuz
tine breue.

Hec operatio est opatio cõmunis: siue in balneo
sit balneatio: aut i quibusdã domib⁹ quãdo ac
cendit in eo ⁊ implet tina aqua calida: sicut fa
ciunt nũc multi in mansiõib⁹ quãdo indiget balneatõe:
⁊ non sunt in loco balnei. 49

Introitus uero ⁊ exitus esse faci
lis debet.

Et sit ingressus ad eaz ⁊ exitus ab
ipsa facilis.

Hippocrati videt de balneo q⁹ non oportet vt la
borat infirm⁹: ⁊ pp b̃ pcipit vt sit ingressus ad
tinã ⁊ egressus ex ea facilis. ⁊ illud q̃dẽ fit, qñ nõ
sunt pietes ꝓtinẽtes tinã eleuati neq̃ stricti. melior autẽ
tinaz ẽ ampla q̃ sit, ppiqua balneis. omẽs. n. iste excepti
pauci fuit nõ bãtes eleuatõem: sed ppique terre. 50

Qui autẽ lauatur quietus tacit⁹:
nec quicq̃z agẽs: sed aquaz alius
supponens corpus diligẽter fricando
pertractet.

Et oz ut qui balneat sit quiet⁹ taci
tus non faciẽs aliquã opationũ:
sed sit alius qui fundat sup ipm aquã:
⁊ fricet corp⁹ eius.

Iste res etiã adiuuãt ad paucitatẽ laboris: sicut
res quaz precessit rememoratio. ⁊ quies infirmi
etiã est iuuatiua in mollificatiõe corpis eius et
lenitate ipsi⁹ cũ multitudine. quod est: qz lacerti tendun
tur in hora mot⁹: ⁊ quãdo tendunt lacerti minoz fleni
tas eius ⁊ ipsi⁹ mollificatio. 51

Deinde multe aq̃ pmixte ppatio.

Qum ergo fuerit post illud: ppara
multã aquã commixtã.

Hippocrati videt et preparet aquã multã: quam
vult fundere sup infirmũ post exitũ ei⁹ de tina:
sicut de cõsuetudine medicozũ est in hoc tempe
nostro quãdo volũt vt balneet infirm⁹. ipsi enim nõ cõce
dunt ei introitũ ad locũ in quo est aqua frigida: neq̃ ad
locũ in quo est tina subito: sed fundũt sup ipm loco ei⁹
aquã tepidã. Et ex hominib⁹ sunt qui etiã implẽt tinam
ex huiusmodi aqua: ⁊ faciũt sedere infirmũ in ea. quod ẽ
qz postq̃z corp⁹ eius est extenuatũ ⁊ rarificatũ pp balne
atõem cũ aqua calida: aggregat ipm ⁊ stringit corp⁹ ei⁹
paulatim: qñ illud adiuuat ad additiõez in virtute: neq̃ fit
facile vt eueniat eis nocumẽtũ: q̃uis pzepet vt eueniat in
aere cõtinẽte pmutatio subito ad contrariũ. inde est q⁹
tu inuenis sanos pijcere se ppter hãc cãm in aquã frigi
dã post balneatõem ipoz cũ aqua calida. verũ infirmi
⁊ corp⁹ eius est debile ppter aliquã causam nõ tolerãt vt
tãgat corp⁹ eoz aqua frigida q̃n ledant p illud. Et ppter
hanc cãm inuenim⁹ hippo. frãgere ex frigore aque misce
do ei aquã calidã. Quãtitas vo aque quã pmisceri opor
tet ex aqua calida cũ aqua frigida sumit in pmio ex cõsi
deratõe in dispõne corpis pñti: deinde ex ꝓsideratiõe in
natura infirmi ppa: ⁊ cã hore pñtis ex horz anni ⁊ regiõe

& dispositõe aeris continẽtis presente. Homines verò melius operãtes sunt qui preparãt tres spẽs ex spẽb⁹ aque tepide que adinuicẽ diuerse sunt vt vtant eis post balneatõem suã cum aqua calida. Et est ꝑma species ex eis tepida vehemẽti tẽperie: & secũda post ipsaz est minoris teporis: & tertia est propinquior frigori q̃ secũda. Et simile quidẽ ē q̃ hippo. nõ voluit in eo qõ precepit ex ꝓpari one aquarũ mixtarũ multarũ: nisi hoc quod diri. qõ est: q̃a non oportet vt sit sermo eius: aqua multa: sermo absolutus: sed meli⁹ est q̃ voluit p sermonẽ suũ: & preparet aquã cõmixtã multã: numeros specierũ multarũ ex spẽbus aque cõmixte vt fit ꝑmutatio ex vsu aque calide ad vsũ aque frigide paulatim: q̃n infirm⁹ nõ tolerat ꝑmutationẽ ad ꝛtrariũ subito. 52

Multum deinde superuersa.

Et sit effusio aque uelox.

Oportet vt itelligat ab eo ex sermone ei⁹: velox: q̃a intẽdit sup ipam actionẽ: aut sup ipz spaciũ qõ ē inter effusionẽ aque: ita vt nõ sit inter effusionẽ ꝑm.i: & inter effusionẽ secũdã interpositio. & nominat hec actio fm veritatẽ: actio nõ velox sed frequẽs. Et nos q̃dẽ inuenim⁹ hec duo nomia q̃si eq̃lia apud ãtiquos .s. velox: & frequẽs. qõ ē: q̃a ipsi q̃q̃ nominãt actiones frequẽtes veloces. 53

Postq̃ loco fricatorij utere spongia ad desiccandũ corpus.

Et utere loco exsiccatõnis cũ fricarijs exsiccatiõe cũ spongia.

Non inuenim⁹ medicos: neq̃ aliquẽ hominũ in hac nr̃a hora vti in exsiccatõe corporis infirmi neq̃ fricarijs: neq̃ spõgia: sed inuenim⁹ eos vti in exsiccatõe infirmorũ post balneatõem mãdilib⁹: & in quibusdã eorũ pãnis: & prope crudis qui ex eis nõ sunt cãdidati. Inuoluit enĩ cũ eis corp⁹ infirmi ab omni latere: & inuoluit ipm cũ eis inuolutiõe vehemẽti vt sudz sudore multo: & nõ ē necesse semp vt sudet infirm⁹ sudore multo post balneatõem suã. quod ē: q̃a nos vtimur balneatõe multotiẽs nõ ad euacuandũ corp⁹: sed ad cõtrariũ illi⁹. .s. humectãdũ ipm & mollificãdũ quãdo est vehemẽtis siccitatis. quãdo ergo indiges in eo hoc nõ oportet vt dimittas morari in balneo mora longa: q̃re sudz sudore multo: sed oportet vt propes ad intromittenduz ipm in tinam: q̃q̃ extraxeris ipm ex ea: exsicca corpus eius velociter. 54

Neq̃ oleum quãdo multum sicci sunt adiunge.

Neq̃ oportet ut ungat corp⁹ eius cum oleo aliquo: duz est uehemẽtis exsiccationis.

Hunc sermonẽ dixit hippo. in successiõe fmõis sui: & oportet vt vtaris loco exsiccatõis cũ fricarijs exsiccatõe cum spõgia. & melius q̃dem ē vt itelligat sup vsum balneatõis vt nõ existimet aliq̃s de hippo. q̃a dimisit dicere aliq̃d ex eo: ad cui⁹ rememoratõem fit coactio. qõ ē: q̃a nos inuenim⁹ eũ postq̃ exsiccat infirmum cũ spõgia post balneatõem nõ ostẽdere an oporteat vti aliquo oleo an nõ. q̃ si vtat eo in aliã hora manifestũ ē q̃a nõ vngit infirm⁹ cũ oleo corpe ei⁹ humido: nisi dicat aliq̃s: q̃a exsiccat corp⁹ infirmi. .s. adnũgẽduz etiã aliq̃d ad oleũ p exsiccatõem eius ex aqua. Manifestũ est ergo q̃ res quarũ sciẽtia fit inuiamẽtũ: ē iquisitio de vsu aliquo olei post balneationẽ: & vehemẽtior illa nẽcia ē inq̃sitio de vsu ei⁹ in hora balneatõis. Et an oporteat vt effundatur oleũ sup balneatũ: postq̃ sudat: aut aliq̃ sudet & corpus fit siccũ: sicut hora q̃ exuit pãnos suos: aut nõ oporteat vt vtat aliquo hor̃ vuozũ: ſz q̃n incipit corp⁹ roadũ fieri. Qui aũt rememorat ei⁹ qõ dixi in vtute olei alicui⁹ in libro meo de medicinis simplicibus: scit scia certa: q̃ melior hora vtẽdi oleo aliquo ē hora tertia ex horis in q̃bus administrat aliq̃ oleũ. & scim⁹ etiã q̃ oz vt cum oleo vngat corp⁹. .s. corp⁹ balneati postq̃ balneat. qõ est: q̃a oleũ calefactũ mollificat corp⁹: & apit poros ei⁹: & resoluit ipm. oleũ aũt cui⁹ tact⁹ ē frigid⁹ nõ solũ nõ fac̃ aliquã hor̃ opationũ: ſz inuenim⁹ ipm facẽ tremorẽ. 55

Sed & caput quãtũ pl⁹ possis cum spongia desiccandũ est.

Oportet ergo ut caput ꝓprie exsiccet exsiccatõe p spõgiã quãtũ potes: & sis sollicit⁹ de illo.

Res aũt in hoc q̃ oz vt exsiccet caput post balneationẽ exsiccatõe exq̃sita: ita vt nõ remaneat super ipm aliq̃d humiditatis etiã si pax̃ fit ē manifesta. qõ ē: q̃ de aptitudine oris qõ remanet sup ipm de humiditate ē vt infridat ipm. verũtã nõ ē tibi possibile vt facias illud p spõgiã: nisi fit illud in ꝑncipio rei p⁹ vsũ aque cõmixte. & melior quidẽ vsu spongie in illo est vsus mandilium. 56

Et cauendũ est ne articuli & caput nec q̃q̃z toti⁹ corpis frigescat.

Non oportet etiã ut infrigidẽtur extrema: neq̃ caput: neq̃ aliqõ ex reliquis corpis.

Sermo iste apud me ē minor q̃ vt rememorẽt solũ q̃n manifestũ ē apud oẽs homes: q̃ non oz vt dimittat aliq̃d ex mẽbris nudũ in hora q̃ exsiccatur corp⁹ ex aqua qua administrat post balneationẽ. qõ ē: q̃ omes homies sciũt q̃ ad membra festinat frigus quãdo sunt nuda. 57

Sed neq̃ balneãdũ est ꝑua tẽpis mora transacta post acceptũ ius uel quẽq̃z potũ.

Neq̃ oportet ut utat balneatõne neq̃ quando est propinqu⁹ terminus receptõis sorbitõis: neq̃ quando est propinqu⁹ termin⁹ potationis alicuius ex potibus.

Non infirmis tũ sed etiã sanis non est conueniens vt vtãtur balneatõe hora qua suscipiunt cibum & potum. Quod est: quia q̃ vtitur aliquo potũ: deinde balneat post illud: repletur caput eius: et qui sumit cibum: deinde vtitur post ipsum balneatione: repletur caput ipsius & reliquũ corpus ipsius propterea quia attrahit cibum ad se ex stomacho ante digestionem eius. 58

Neq̃ q̃q̃z potũ circa ipaz horã balnei ꝓpinandũ est.

n Neqz oportet etiã ut utat̃ sorbitiõe neqz aliquo ex potibus hora qua balneatur.

n Est q̃dẽ est vt suscipiat homo cibũ ⁊ potuz post quietẽ corpis eius ex inquietudine accidẽte pro pter balneatõez: sicut facit illud etiã post q̃etẽ inquietudinis accidẽtis ab exercitio. quod est: quia vsus ciborũ ⁊ potuũ post balneationẽ statim impler caput: ⁊ natat qõ ex eo sumit sup os stomachi ꝯ plurimũ. 59

q Vi balneũ amãt vel sani cõsueue runt eis maxime adhibendũ est: hi nanqz desiderant ⁊ iuuat: si ergo dimiserint nocet.

e Et oz ut administret̃ balneatio in firmis plʳ in eis q idigẽt illa: ꝯsue ti ipa in hora sanitatis sue. quod est: qz isti ꝏsiderãt uti ea: ⁊ iuuant̃ illa: ⁊ ledũ tur quando dimittunt illa.

i Iam ondi in maiori pte tractatʳ secũdi mei expõ nis q̃ exposui hũc libzũ summã virtutũ cõsuetu dinis in sermonibʳ quibʳ significaut bipp. signi ficatione manifesta vtutẽ ꝯsuedinis. 60

b Balneare in piplemonia iuuatius est q̃z in acutis feb. in latere eni ⁊ tenere coste: atqz inter spatulas existẽ tem dolorẽ mitigat. Item excoquitur quod per sputuz necesse est exscreari ⁊ adiuuat: flatum etiã bonificat: ⁊ screa tus aufert laborez: quia artus mollit: cutem humidã facit: urinã expellit: ca pitis releuat grauitatem: nares humi das reddit.

i Eluamentũ autem balneationis scõm plurimũ in periplemonia ẽ plus q̃z sit in febzibʳ adurẽtibus. quod est: quia sedat dolorẽ in latere accidẽtẽ ⁊ thorace ⁊ iter duas spatulas: et ma turat qõ screari necesse ẽ p sputũ: ⁊ ad iuuat ad illud: ⁊ bonũ efficit anhelitũ: ⁊ sedat penã. qõ ẽ: qz lenit iũcturas: et humectat cutẽ: ⁊ ꝓuocat urinã: ⁊ resol uit grauitatẽ capitis: ⁊ hũectat nares.

b Ippo. ondit in sermone suo isto causam ꝓpter quã fit iuuamẽtũ p balneationẽ in piplemonia ⁊ in febzibʳ adurẽtibʳ in sermone suo. quod ẽ: qz sedat dolorẽ accidẽtẽ i latere ⁊ thorace ⁊ spatulis: ⁊ ma turat quod exscreari necesse est p sputũ: ⁊ adiuuat ad il lud: ⁊ bonũ efficit anhelitũ. ꝓpter has ergo res fit balne atio iuuatiua valde in piplemonicis. qõ est: qz piplemo nici euadũt ab egritudinibʳ suis quãdo exscreant humo res retẽtos in pulmone p sputũ. pleureticʳ etiã iuuat per ipam iuuamẽto magno: q̃a sedat dolorẽ quẽ habet. ⁊ pro pter hoc melioz ẽ vna duarũ rerũ: aut vt scribat etiaz iu uamẽtũ in piplemonia ⁊ pleuresi est plʳ q̃ fit in febzibʳ adurentibʳ: aut intelligat̃ ab eo ex sermone eiʳ piplemo nia ⁊ pleuresis. quod est: q̃a dolor lateris nõ accidit nisi in pleuresi nõ in piplemonia. Et significat etiã p sermonẽ suũ: ⁊ iuuamẽtũ p balneationẽ in piplemonia est plʳ q̃ i febzibʳ adurẽtibʳ: q̃a iuuant̃ p balneationẽ etiã quidã q̃ habẽt febzẽ adurentẽ. Et manifestũ est q̃ necessaria ẽ in cognitõe eius qui ex habẽtibʳ fe. adurentẽ indiget balne ationẽ: discretio: ⁊ nõ est possibile vt dicamʳ i illo aliq̃d qũ hippo. nondũ dixerit in hora in qua oz vt admistret̃ balneatio aliq̃d. postq̃ q̃ audiemʳ ex eo i ꝓmis qũ opor teat vti balneatõe in sermone q̃ hunc sermonẽ seqũt: reddit ad sermonẽ suũ: in hora qua oportet vt utat̃. 61

b Balneare humidũ ultra modũ uẽ trẽ habẽtibʳ nõ est plurimũ neces sariũ: neqz eis q stipticí sunt plʳ debito nisi uentre ꝓus purgato: neqz defectis cõuenit: neqz fastidio uomẽtibʳ: neqz eructʳ de genere cholere emittẽtibʳ: ne qz fluxũ sauguis p nares hũtibʳ: nisi il lud minʳ opportuno fuerit. Tu quoqz scis quãtũ oportteat eẽ. Si ergo minʳ sit: balneũ est adhibendũ: si tamen cor pori uideť necessariũ.

i Illos aũt minʳ oz uti balneatõe: quorũ uẽter in egritudine sua est mollis plus q̃z oz: neqz oz etiã illos uti balneatiõe: quorũ uẽter in egritudine sua est strictʳ plus q̃z oz: nisi euacuetur uenter eorũ in primis: neqz in eis q sũt prostrati: neqz in eis quorꝫ anima nau seat: aut qui habeat uomitũ: neqz i eis qui eructuãt aliquid ex genere cholere neqz in eis quibʳ aduenit fluxʳ sanguis nariũ: nisi sit minʳ q̃z oz. Et tu quidez scis quãtitatẽ fm quã oz ut sit fluxʳ san guis nariũ. q̃ si fuerit minʳ q̃z oz: tunc utere balneatõe si corpʳ indiget illa: et iuuat̃ p eam in reliquis rebʳ in quibus iuuatur per eam: quãuis caput tñ indi geat illa.

q Vi fluxũ vẽtris habet supfluũ abscidit ab eo illũ introitʳ ad balneũ ꝓpterea q̃a trahit illas mate rias fm cõtrariũ ad totũ corpʳ. Quz ergo illud fit ita: aduenit ei nocumẽtũ ex ea. Cuiʳ aũt natura strin git̃ ⁊ nõ egredit̃: nõ delet̃ sup aliquẽ q̃n meliʳ sit vt eua cuet̃ vẽter eiʳ in ꝓmis ex fece antiq̃ que ẽ in eo: deinde ꝓ cipiat post illud balneari. Et sitʳ etiã q̃ est ꝓstratʳ. Cuiʳ virtʳ dissoluta ẽ ⁊ victa est. qõ ẽ: q̃a balneũ addit in reso lutõe eiʳ ⁊ casu ipsiʳ: ⁊ cuiʳ aĩa etiã nauseat ⁊ hz vomitũ nõ oz vt balneet̃. qõ ẽ: qz timet̃ sup ipm q̃ resoluat̃ vtul

eius subito: ⁊ accidat ei syncopis pueniens a stomacho
Et illorũ etiã quoꝫ in ore stomachi aggregat cholera: ⁊
sunt illi quos significat hippo. ꝑ smonẽ suũ: eructuant
eructuatõe de genere cholere: eẽ ẽ ꝓpiquũ esse istoꝝ. Et
fit etiã nõ oꝫ vt vtaris balneatõe in eis q̃ bũt fluxũ san
guis supfluũ nariũ. qõ ẽ: q̃a bũtes fluxũ sanguis narium
qñ balneant ꝓtãsit mensurã in multitudine sua. Mani
festũ est ergo tibi vt ꝑcipias vti balneatõe quãdo fluxus
sanguis nariũ est diminut⁹ ab eo qõ necessariũ ẽ de ipo.
Et istis quidẽ necessaria est balneatio cũ festinatõe vt ꝑ
peret mot⁹ sanguis qui est in capite. ⁊ quidẽ nos vtimur
balneatõe qñ indigem⁹ vt veniat fluxꝫ sanguis nariũ: et
nõ euenit. Illud aũt qõ addidit hippo. in sermone suo:
si corp⁹ indiget illa ⁊ iuuat ꝑ eã: in reliq̃s reb⁹ in quib⁹ ꝑ
eã iuuat: q̃uis tñ caput indigeat illa: significat ꝑ illõ si
gnificatõe manifesta: quia ẽ necessariũ multotiẽs vt ca
lefiat aliqua ex domib⁹ ⁊ sedeat infirm⁹ in ea absq̃ tina:
⁊ fundat aqua calida super caput eius tñ absq̃ reliquo
corpore eius. 62

B Alneare nõ nocet amãtibus: ⁊ si
bis in die precepis.

Q Ui aũt est diligens balneatõcm:
nõ nocꝫ ei si ꝓcipiatur balneari
bis in die.

H Nuenim⁹ hũc sermonẽ cum sermonib⁹ alijs scri
psisse medicũ qui trãsmisit victorino cõsuli cesa
rio tractatũ in regimine sanitat⁹ sm sniaꝫ hippo.
sm medietatẽ: sic fecit etiã de smõe in quo dixit hippo.
qz nõ oportꝫ vt ꝓhibeat infirmus in diebus ꝓmis egritu
dinis sue a q̃busdã sorbitõib⁹: aut in smone i quo dixit
hipp. etiã: Cui⁹ cucurrit ꝛsuetudo vti cibo bis in die: oꝫ
vt det cib⁹ ei bis. verũtñ inuenis eũ dimittẽ ex vnoquoq̃
horꝫ duoꝫ smonũ medietatẽ ei⁹. De hũ aũt smone quẽ ꝑ
misim⁹ ad exponẽdũ nõ dimisit aliq̃d. verũtñ nõ narra
uit horã in q̃ ꝓcepit hippo. vti balneatõe in die bis i eo
q̃ indiget balneatõe. Et manifestũ ẽ q̃ hippo. intelligit ꝑ
smonẽ suũ: q̃ dilectãt balneatõe: in hora sue sanitatis ꝑ
uocat eos illõ ad vtẽdũ multotiẽs ea in die. qõ ẽ: q̃a isti
qñ vtũt balneatõe bis in die currere faciũt rẽ suã i illo fꝫ
ꝛsuetudinẽ q̃ cucurrit eis. oꝫ ergo vt intelligat ab hippo.
hora in qua ꝓcipit vti balneatõe. 63

B Alneum multo conueniẽtius est
ptisanam cum fece sumẽtibus: q̃z
eis qui accipiũt solum succum: quibus
tamẽ interdũ cõuenire uidet quãdoq̃z.
rursus ⁊ in his minus cõgruuꝫ est qui
solo potu victant: sed in illis aliquãdo
conueniens est.

E T usus balneatõis in eis q̃ sumũt
ptisanã hordei ⁊ cũ ea fecẽ eius:
possibilior est multũ q̃z sit in eis q̃ utũt
aqua eius tñ. ⁊ quãdoq̃z est possibilis
usus balneatõis in istis etiaꝫ. ⁊ minus
quidem possibile est uti ea in illis qui re
guntur potibus tñ: sed possibile ẽ etiã
uti in istis ea.

O Stẽdit hippo. i smone suo isto horã in q̃ oꝫ vti
balneatõe. ⁊ si ipse fecisset illõ in ꝓncipio smõis
sui: nõ occultaret nobis multũ ex smonib⁹ suis
quos dixit medios smonis sui. qõ est: qz hippo. dat illis
aquã hordei cũ fece sua: quoꝫ egritudo ẽ egritudo q̃eta.
quoꝫ aũt dispõ est deẽior hac dispõne dat eis i potu aq̃z
hordei tñ. ⁊ quoꝫ dispõ est deẽior dispõne horꝫ duoꝫ: ⁊
quoꝫ egritudo ẽ acutior: iuenim⁹ hip. vti i eis potib⁹ tñ
Et ego q̃dez multotiẽs iaꝫ ostãdi q̃ smo ei⁹ in hũ li⁹ toto est
i morbis pectoꝫ ⁊ pulmõis. ⁊ qz narrauit i hũ li⁹ plẽs res
plẽs fꝫ semitã exẽplificãdi i egritudib⁹ horꝫ mẽbroꝫ: ⁊ ꝑ
pe i pleuresi. ⁊ ostãdit iterꝫ qz ꝓcipit vti ptisana hordei apõ
maturationẽ egritudinũ: ⁊ i hac hora vsus balneatõis ẽ
absq̃ timore: qñ adiuuat iuuamento magno ad excre
andum humores retentos in pectore ⁊ pulmone in eo
cui⁹ dispositio ẽ hec dispõ: ⁊ ꝛsuetudo etiaꝫ ei⁹ currit cũ
vsu illius: tũc non ꝓhibet aliq̃d q̃n in eo administret bal
neatio sm duplũ. Qui aũt potib⁹ tñ vtũt hippo. dicit q̃
iuuamentũ eius i balneatõe est paruũ valde. Quidã au
tẽ intellexerũt ab eo ex smone eius: paruũ valde: qz non
oꝫ vt administret penit⁹. Res aũt non ẽ ita: qñ hippo. dicẽ
post illud: Et q̃q̃z est possibile vti balneatõe i ist⁹ etiaꝫ:
⁊ non narrauit qñ possibile ẽ vti balneatõe i eis. Neẽe
est q̃ nobis vt narrem⁹ illud: ⁊ seq̃mur i eo qõ dicem⁹ sen
tentiã hippo. Dico q̃ q̃ hippo. vtũt potib⁹ tñ in eo cuius
egritudo ẽ egritudo acuta qñ ꝓtransit vt toleret infirm⁹
expectationẽ sup illud vsq̃z ad primã horaꝫ stat⁹ egritu
dinis. Sat⁹ aũt egritudis q̃q̃z est multotiẽs cuꝫ matu
ritate eius: sicut ille q̃ accit in morbis pectoris ⁊ pulmo
nis. qõ est: qz egritudiẽs in ist⁹ hora qua maturant inci
piũt sereare illud qõ exsereari neẽe est: nec ẽ possibile in
aliqua horarũ vt addat egritudo eoꝝ: neq̃z in ipa nã sui
neq̃z in accitib⁹ comitantib⁹ ipaꝫ. qõ ẽ: qz egritudo mul
totiẽs est egritudo q̃eta: ⁊ accitia comitãtia ipsã addũt
sic dixit hippo. in mẽbris apostemat⁹ q̃ dolores ⁊ febres
in hora aduent⁹ saniei accidũt plus q̃z qñ facta ẽ: ⁊ mul
totiens addunt ⁊ minuunt cuꝫ q̃titate accitiuꝫ ⁊ q̃ti
tate egritudis. ⁊ illud q̃dez fit i apatib⁹ in q̃bus sanies q̃
in eis generat⁹ egressionẽ: sic de ꝛsuetudie ei⁹ est vt acci
dat in quibusdã exituris ⁊ piplemonia ⁊ pleuresi. possi
bile est enim in his egritudib⁹ vt iuuet infirm⁹ ꝑ vsuꝫ balne
atiõis: ⁊ regimẽ eius adhuc fit cũ potib⁹ tñ. qõ est: quia
hippo. dicit q̃ balneatio sedat dolores accidẽtes i eis: ⁊
maturat qõ exsereari neẽe est ꝑ sputum. verũtñ manifes
tũ est q̃ oportet vt vtaris ea post euacuationẽ corporis
Scias enim vniuersaliter q̃ si balneatio administret ante euacu
ationẽ corporis: attrahet ad loca q̃ sũt sub hypocõdrijs
materias. ⁊ si fiat ꝑ euacuatõez corpis: adiuuat ad matu
rationẽ. ⁊ iuuamentũ q̃dez balneatõis qñ administrat in
hora sua: est i egritudib⁹ in q̃bus possibile est vti balnea
tiõe in toto corpore: ⁊ ꝓꝓ hanc cãm fit iuuamentũ ꝑ eã
tñ in eo q̃ hꝫ se. adurentẽ ei q̃ cũ se. sua nõ hꝫ apa calidũ:
neq̃z aliqõ ex apatib⁹ fact⁹ a cholera citrina tñ q̃ ebulit
in corpore suo. ⁊ qñ signa maturitat⁹ ei⁹ apparẽt i eis: tũc
iuuamentũ eoꝝ ꝑ balneationẽ est plus multũ. ⁊ qñ feb.
aduens qñq̃z est a ꝓblegmate salso putrefacto: tũc oꝫ vt
scias q̃ illi q̃ huiusmõi feb. hẽt balneũ est ꝛriuꝫ valde. qõ
est: qz hũoꝫ phlegmatic⁹ nõ resoluit ꝑ balneũ sic resolui
tur chola: qñ ẽ grossus viscosus: ⁊ ei⁹ caliditas nõ extin
guit: neq̃z extinctionẽ suscipit: qñ indiget spacio longo
in maturatõe. Nos aũt nõ posuim⁹ smonẽ in eo nisi vt
remẽoremur ei⁹ in fine. Recordoꝫ aũt q̃ hippo. dixit in
ꝓn⁰ expõnis mee q̃ exposui hũc libꝫ i resistẽdo medicũ q̃
sũt ex illis de kindis hũc smonẽ. de reb⁹ aũt q̃s opꝫ medi
cum scire ꝓter q̃ infirm⁹ eas ipi dicat plures dimiserũt.

Iste aũt res apud illos quibus videt q̃ hippocrates sit
ex logicis sunt mẽbra lesa: ⁊ morbi accidẽtes ĩ eis: ⁊ cau
se faciẽtes illos morbos. Quib⁹ aũt videt q̃ sit de empe
ricis: sunt hore anni: ⁊ cõsuetudines: ⁊ etates: ⁊ dispoſi
tiones aeris cõtinẽtis nos. Nos enĩ scim⁹ q̃ p cognitio
nem omniũ harũ rerũ quas dicũt logici ⁊ emperici iu
uant medici. ⁊ nos quidẽ inuenim⁹ hippo. postq̃ narra
uit in hoc libro intentiões multas: quas quãdo format
homo in mẽte sua: potest scire regimẽ nõ dixisse aliquid
ex reb⁹ que dicte sunt nisi cõsuetudines: preter q̃ ipe dic:
interpositõne illi⁹ res alias quas ego narrabo tibi. quod
est: quia q̃ ego postposui sermonẽ in eis: nõ fuit nisi vt
narrẽ eas in sermone breui: aut facile sit ei qui legit hũc
libũ intelligere sermonẽ meũ. Dico ergo q̃ vna intẽtio
nũ ⁊ p̃ma earũ est intẽtio quã hippo. dixit fm viã exem
plificatõis in vna egritudinũ: ⁊ ẽ pleuresis hac dictõne.
Quãtitas aũt que dat infirmo de sorbitõib⁹ in vice secũ
da si egritudo ẽ acutio: q̃ oportet: nõ oportet vt sit mi
ta: sed oportet vt p̃us bibat anteq̃ sumat sorbitõnes hy
dromellis: aut vinũ: aut quod eorũ videris magis iuua
mentũ. Deinde dixit post illud etiã hunc sermonẽ: q̃ hu
mectat os: ⁊ illud quod exscreat de pulmone est scõm q̃
oportet: tũc oportet vt des ei omnino sorbitiões vice se
cũda. omnes enĩ has res ⁊ que eas sequũt nõ inuenim⁹
medicos de assidis dixisse. Hippo. aũt post hũc sermonẽ
etiã dixit: quia oportet vt ꝓsideret in digestiõe egritudi
nis: ⁊ hoc apud eũ est ex maiorib⁹ intẽtõib⁹ in cognitiõe
forme regiminis: ⁊ omniũ ꝓticulariũ mutationũ que fi
unt in eo. Deinde dixit post has res hunc sermonẽ: naz
in cui⁹ vẽtre ẽ supfluitas cibi retẽta: ⁊ dat ei hãc sorbitio
nem aliquis preter q̃ euacuet corp⁹ eius ab illa supflui
tate: ⁊ cũ hoc etiã si tũc habet dolorẽ addit in eo: ⁊ si nõ
habuerit dolorẽ etenit ei. Et dicit iterũ post illud hunc
sermonẽ: Et cũ illo etiã si fuerit dolor lateris semp: q̃ nõ
alleuiat euaporatõe ⁊ sputũ non egredit sed addit eius
viscositas absq̃ maturatõe: tũc si nõ resoluit dolor: aut
p mollificatõem vẽtris: aut p phlebotomiã fm q̃ signifi
catur: quia indiget ea: ⁊ dant ptisanã habẽtib⁹ hãc infir
mitatẽ: ⁊ ipsi sunt tũc cum illa dispositõne: supuenit eis
mors velociter. Deinpe post illud etiã discernit fmonez
suuz ⁊ dicit: q̃ quãdo incipit inuadere febris cũ dolore
aut absq̃ dolore: ⁊ termin⁹ eius ab acceptõe cibi ẽ propi
quus: ⁊ vẽter eius nõ euacuat: tũc oportet vt prohibeas
eum ab acceptõe sorbitionũ donec scias q̃ cibus ei⁹ iam
descẽdit ad inferiora intestina. Et scripsit iterũ post hũc
fmonẽ: Et qñ cibus antiq⁹ non descẽdit: ⁊ termin⁹ alius
cũ cibo alio est ꝓpinq⁹: ⁊ virt⁹ ei⁹ est tolerãs: ⁊ etas ei⁹ est
status iuuentut]: tunc oportet vt clysterizet. ⁊ si ẽ debil:
oportz vt ponat suppositoriũ: nisi egrediat cib⁹ ex seipso
egressiõe bona. In hoc ergo fmone inuenim⁹ eum nar
rare etiaz cum eo q̃ narrauit intentionẽ sumptaz a vir
tute: sicut facit ĩ sermonib⁹ qui sequnt hunc fmonẽ. ipe
enĩz ꝓsiderare precipit ĩ multis locis in ea usa q̃ facit ca
dere virtutẽ: vbi dixit q̃ medici nõ sciunt illud. Et dixit
itẽr: q̃ illi in quib⁹ puenit dolor vsq̃ ad loca q̃ sunt sub
hypocondriis iuuant cuz medicina tali ⁊ tali. Illoz aũt
quib⁹ ascẽdit dolor cuz grauitate vsq̃ ad adiutoriũ ⁊ p̃n
cipia pectoris: iuuamentũ est per phlebotomiã. Inueni
mus ergo medicos qui fuerũt ex aliis de assidis dimisisse
rememoratione oĩuz hazz rerũ: ⁊ reliquaz que eis sunt
similes: ⁊ rex etiam q̃ dicte sunt ĩ ꝓsuetudinib⁹ penit⁹: ⁊
plus illo multũ res naturaz ⁊ species corpoz: quas inue
nim⁹ hippo. in mult] locis dixisse. ⁊ noiauit quosdaz ho
mines habẽtes cholerã amarã: ⁊ quosdã eoz phlegmati
cos: ⁊ quosdã eoz nigrã. quod ẽ: quia ĩ vestigio hazz rerũ
narrauit p mutationẽ regimis ĩ sanis: ⁊ quõ oporteat re
ctificari: ⁊ regimen infirmoz. Et in fmone suo in vino ⁊
hydromelle: secaniabin ⁊ aqua inuenimus eũ dicere has
easdẽ mutatões. Et dic etiã in alio loco esse maturatõis
egritudinũ: ⁊ non ẽ hec apud euz intẽtio vilis ĩ cognitio
ne forme regimis ⁊ pmutõis in eo. Et similr inuenimus
eum dicere ĩ statu egritudis quiddã fmonis: ⁊ ponit ꝓsi
derationẽ in hoc ⁊ in cognitione regimis rem non par
uam. Omniũ ergo hazz rez ⁊ aliarũ que sunt similes il
lis dimiserunt rememorationẽ medici q̃ sunt de illis de
cbidis. ⁊ medicus ĩdiget vt scias eas oẽs pter q̃ infirm⁹
eas ei dicat.

Finitus est tractat⁹ tertius cõmenti Ga
lieni super libro regimis acutaz.

Licz Galien⁹ in principio huius quarti libri regimis
acutaz egritudinuz dicat nõnullos opinatos fuisse libz
hunc sequentẽ non fuisse Hippocrat]: ⁊ ipse etiam ean
dem sequat opinionẽ: vt dicit locis in mult]. Dicit enĩz ĩ
tertio libro regimis in cõmento illius canonis: Diuersi
tatem autez medicamẽtoz q̃ ipse inquiret an ea que ad
dita sũt post fmonẽ in balneatiõe: hoc est post tertiũ li
brum acutaz: in fine cuius Hippocrates de balneatiõe
determiat: sint digna Hippocrati vt attribuant. Idem
etiam Galien⁹ cõmento vltimo secũdi acutaz ait q̃ mul
totiens p mentẽ suam transiuit q̃ Dozos medic⁹ in co
dicillis Hippocrat] inuenit multa post mortez eius que
postea hominib⁹ manifestauit: ordinãdo ea ordine meli
ori quo fieri potuit: ⁊ ita suspicandũ est hunc medicum
quartũ libũ composuisse: vel multa addidisse ⁊ aliqua
subtraxisse vt libuit si ipse Hippo. cõposuit. Et item in 2⁹
acutaz in cõmento illius: Qõ in quib⁹ morbis ⁊ erati
bus oportet fieri: ait Quod ẽ: quia qõ inuenit scriptum
in B libro post fmonem ĩ balneatõe est res inuẽta ĩ do
mo Hippocrat] ⁊ reliqua. Quicq̃d sit: volui tamen hunc
libz iam mortuũ tribus superiorib⁹ inserẽ: qum dignus
sit: multa continẽs ⁊ in practica ⁊ ĩ theorica: vt de eo ser
mo habeatur.

¶ Incipit liber quartus regimis acutarꝫ egritudinũ.

IN libro de dieta ea que post sermonẽ de balneis dicta sũt: decẽter suspicati sũt nõ pauci medicorꝫ vt nõ hippo.exãtia: etenĩ virtute interpratõis ⁊ subtilitate cõplationũ deficũt multũ ab anteriori: sed tñ neq; irrõnabiliter promoti sunt q̃ estimarũt hippo.eẽ ⁊ hoc. sm electiõem vel volũtatẽ.n.illi⁹ mens eorꝫ q̃ scpta sunt ẽ vt estimet⁹ discipul⁹ ei⁹ q̃dã scpsisse:multa vo in eis ⁊ seriẽ inculpabilẽ bñt cũ mẽte:vt estimẽt rursus ab ipo hip. ea scpta eẽ ppãte cpõne vel cponẽ libũ vt pmisat fz libꝫ de dieta acutarꝫ: in quo pticulariter vniuscuiusq; acutarũ egritudinũ curã doceret. ⁊ b q̃dẽ vtiq; ⁊ alias etiã seriesꝫ inuenire est in piacẽti b libro manifeste nõ exãtes dignas hippo. ⁊ vt estimet⁹ inter scptas esse,ppis ⁊ certis:sicut deinde ⁊ sm apborismos apparuerũt multi tales apborismi ĩ vltimis ptib⁹ libri.in eẽndo ei in memoria multis pma cscriptionũ q̃ interscpserũt:in vltimo interscpserũt b: deinde ipm ⁊ sm libũ quẽ de traumatib⁹ vel tragmatib⁹.i.vulnerib⁹ q̃ in capite appẽt factũ:adhuc aũt ⁊ sm libꝫ epidimiarꝫ:filr aũt ⁊ sm libꝫ q̃ nũc nobis ppositꝫ ẽ:inuenire ẽ interposita: ⁊ magis adhuc in vltimis libris. q̃ttuor igit vt ita dicã spẽb⁹ exãtib⁹ in eo:isto digno q̃dem sm seriẽ ⁊ sm mentẽ hippo.isto vo sm alterꝫ solũ:aut sm seriẽ: aut scõm mentẽ:q̃busdã aũt scõm neutrũ: vel significabim⁹ hocipm sm vnũquẽq; tractatũ:⁊ sm vnãquãq; tractatarũ ad expositiõem serierꝫ. I

Q Ausus aũt fit: quz resiccate uenule in estiua hora euulserit drymeas idest acres ⁊ cholericos hycores.i.liquores ad seipsas.

EStiuã horã dixit eã q̃ calida ⁊ sicca:siue in fine veris:siue in pncipio estatis:siue in medis vel vltimis:siue fz pncipiũ autũni fuerit. mõstrata aũt ẽ in monumẽtis epidimiarꝫ crasis: que cõtinẽtis nos aeris cũ hac trãsmutãs dispõez corpis sicca q̃dẽ ad siccis⁹:hũida vo ad humidis⁹. Supra demonstratũ aũt ẽ ⁊ qñ crasim q̃ sm nãz cõmoderata hora custodit alijs viz oib⁹ filr hũtib⁹ q̃cũq; sm totã dietã hores gerũt. supra demstratũ ẽ aũt ⁊ qñ ab eẽntia ⁊ a cõsistẽtia q̃ sm nãm ⁊ q̃ moderata fuit desistẽs corp⁹ sm q̃tũcũq; exiterit ⁊ trãsmutatũ fuerit:sm b ⁊ ppo auxilio idiget: siccatũ q̃dẽ humectari:humectatũ aũt siccari:calefactuz aũt infridari:infridatũ aũt calefieri. Quz igit sm aliquã circũstãtiã vel cõsistẽtiã rex q̃z in spẽ dic exẽpla:cõtigerit aliq̃s siccari venulas sm quãlibꝫ ptẽ sui corpis: euellent he hũiditates q̃ ex ppĩquãtib⁹ pticul.igit sicdẽ sic si cõsistẽtia nãm hũidã hũerit:ita ⁊ vtutẽ hũectatiuã habẽt hũiditates q̃ ad exsiccatas venas afferũt:eucrasiã q̃ sm nãz humidã resumit pticula.si vo drymea.i.acris q̃z fuerit fz q̃litatẽ:siccatiua vo fz vtutẽ humiditas:corp⁹ exurit aut eximit:quẽadmodũ si nrm q̃dẽ ipoꝫ sitiẽs qõ biberit in sanabilr repẽte l vinũ.cũ aq̃ marina faciũt mex ipmixtũ vl aquã salsaz.ego deniq; noui ⁊ ipe qñq; ex itinẽ estuo sticulosus fact⁹ demũ bibẽs vini veter kilicã.i. calicẽ vnũ meri impmixti breuẽ adaugẽs magl nõ cessare faciẽs in eo sitĩ.sic igit nos ⁊ mẽtẽ hũtes psistentẽ appetitib⁹.i. desideriis:qñq; q̃dẽ negligẽti⁹:qñq; petulãti⁹:ẽ aũt qñ ĩ nõ eẽndo meli⁹ coacti sum⁹ ad aliquẽ salsoꝫ ⁊ drymeorũ.i.acriũ deuenire potuũ: ita ⁊ vt⁹ q̃ ẽ ĩ attractiua vena semp euellit hũiditatẽ q̃ ex appropiquãtib⁹: nõ diiudicãs ⁊ separans subãz ei⁹ q̃lis q̃dez ẽ: nõ.n.hz mentẽ vt scrutet⁹ qõ de meliori:fz sic pueri ⁊ bruta cõtingẽs humidũ eligẽt:scia sm eũdẽ modũ ⁊ illa:igit sicdẽ fz vnã quandã ptẽ corpis dispõ b facta fuerit: sm hãc solã herisipilatosa aliq̃ passio exit.vene vo q̃ sm totũ corp⁹ sũt supficcate hũiditates q̃ ex carnibus si euulserit cal'as exãtes ĩ toto corpe:fit ⁊ inĩ causonidis dispõ.Sz q̃ causon ppe noiat⁹ nõ solũ vehemẽtia caloris q̃ p totũ corp⁹ fit differt:fz si ti:violentia.n.est in hac febre ⁊ icessabil⁹:deficit igit pticaris quẽ nos nup adiecim⁹.nã qñq; q̃dẽ sm vnãquãq; p tem: qñq; vo sm totũ corp⁹ causõ fit. in causõ q̃dez q̃ fz totũ corp⁹ fact⁹ ẽ:sp sitĩ opat⁹. ĩ eo vo q̃ sm vnã quãdã p tẽ nõ ex nẽcitate nisi ipa pars sitĩ opat⁹.qõ pmũ ⁊ marie os vẽtr⁹:deicepl q̃dẽ venẽ:⁊ p⁹ hũc stõach⁹ ⁊ isophag⁹:de inĩ pulmo:deinĩ ieitmũ.naz igit ita solũ fit causus vt dixit qũ euulserit venule drymeas.i. acres et cholicos hycores ad seipsas:vel ⁊ carne b idẽ patiẽte erit causus. sic q̃ sm pticulã siue sm totũ corp⁹ cõtigerit pati eã: mõstratũ est ⁊ b virtutẽ attractiuã bñs eorꝫ q̃b⁹ idiget ipsa.⁊ nimiꝫ hippo.si sm alterꝫ modũ licet fieri silez dispõez: aliũ aũt dico qũ mittũt ad aliquã pticulã imbeciliorẽ a fortioribꝫ supfluitates. mõstratũ.n.ẽ sic attractia virt⁹ ĩ vna quaq; pticaꝫ ẽ:ita ⁊ excretiua. nõ ipossibile igit est qñz q̃dẽ ex vna pte: qñq; vo ex plib⁹ drymeas.i.acres ⁊ cholicos hycores.i.liquores excretos supfluidi:⁊ pdict⁹ pticul⁹ qñ ãt hycores noiat subtiles hũiditates mãifestũ ẽ. 2

SEd ⁊ febris mlta detinet corp⁹: sic ab osteocopo.i.ossiũ labore habituz:laborat ⁊ dolet.

SIc febris q̃dez mlta detinet pp hycorꝫ.i.liquorꝫ nãz quos drymios.i.acres ⁊ cholicos dixit.talib⁹ei vehemẽtissime febriũ supueniũt:b est q̃ multũ ⁊ drymicatũ.i.acerrimũ bñt calorez:sic qui minorẽ ⁊ min⁹ drymiã bñt:phlaticos sequnt hũores, laborat aũt totũ corp⁹ ob drymitrica.i.acredinẽ hycorꝫ.i.liquorꝫ hosteocotosũ.i.vlcerosũ laborẽ.dcñ est finalr de differẽtia oiuz laborꝫ in hygrinis,i.sanatiuis. 3

IAt aũt q̃z multũ ⁊ ex ambulatõe lõga ⁊ siti lõga:qũ resiccate uenule drymia.i.acria ⁊ cal'a reumata euellunt ad seipsas.

ET fm pncipiũ dictũ ẽ b:nũc aũt rursus resiccatũ eẽ adiec:pcatarticas videlz exteriores cãs notatas vel notas:ondens q̃dez vt ĩ exẽplo: nã oẽs q̃dez cãe cal'e ⁊ sicce causos opari pñt. quosdã.n.vidi pp potũ vini cũ aq̃ marina facti amplioꝫ occupatos a causone:quẽadmõz alios p tarchũ.i.oua piscũ sicca:⁊ p tarchitas carnes.i.siccas:⁊ p comestionẽ quorũdã aliorꝫ alicorꝫ.i.salsorꝫ ĩmoderatã.ali⁹ aũt quidã ex ãbulatõe ⁊ caumate.i.estu veniẽs balneat⁹ q̃dez pmũ abiẽs domi: ⁊ bibẽs vini sm mixtionẽ hũtis vini pl⁹:incepit febrire morꝫ causonide fe.fz ali⁹ q̃dez vehemẽ irat⁹:⁊ vigilãs ali⁹. 4

IAt aũt ligua aspa ⁊ sicca ⁊ nigra ualde:⁊ q̃ fz idicon.i.uentrẽ morsus dolet:⁊ sbegõnes hũide ⁊ ocre fiũt ⁊ sitis uehemẽs iest:insẽ ⁊ uigilie: aliq̃ uero ⁊ alterationes frenũ.i.sapiẽtie.

Ea que assequūt causos in hoc sermone ptrāsit: que vtiq; ⁊ coassidentia vocāt. sunt aūt hec: lingua sicca ⁊ aspera ⁊ nigra: mordicatio in vētre: subegestiōes pallide: et fitis vehemēs ⁊ vigilie: quīq; vero ⁊ desipiētia. igit q̄dē lingua sicca fit: q̄a ⁊ dispō tota corpis sicca ē ⁊ calida ⁊ se. ipa talis. mordicatio vo eor q̄ fz ventrē, ppē orymicriā. i. acrediné hycor q̄ in eū influūt: egōnes vo colorate fm supabundātē humorē. humidas vo dixit eas nequaq̄ digeri ostēdēs. digestio veniq; oia cogit coadunat ⁊ ingrossat. vigilare vero his q̄ ita patiūtur, ppter siccitatē contigit. mōstratū enī est īmoderata humiditas carafosa. i. immēsum somnū: ⁊ vigilias autez multa siccitas opans. aduenit aūt ⁊ ab alijs sinthomatibus affletcōem vigiliar causa fiēs. desipientia vero vidicim⁹ fieri, ppter cholerā recurrentē ad caput: ⁊ ppter siccitatē ⁊ caliditatē craseos. Cum aūt dicat q̄s simpliciter cholerā: manifestū est qm amara or: qm deinde eandem cholerā nominat pallidā ⁊ rantam. Sic igit nihil vere lictū est eor q̄ fm cholericū causum: nisi demū q̄ nō dixit fm influxionē hycor fieri: sed solū, ppter attractōem illa sufficiēter scripta sunt. q̄dā enī eor q̄ scripta sūt: q̄dā q̄dem sunt pactaga homica. i. passiōis cognoscitiua sinthomata: q̄dam vo coassidentia causar facientiū ⁊ gerantiū eos: he q̄dem sunt prohygnene. i. antecedētes: he vero, pcatatibōetes. i. post incipiētis demū vocate a medicis. omniū deniq; q̄ dixi, phygninatū. i. antecedētiū sinthomatū lz tibi catalogū. i. annumeratōem vt vtiq; volueris facere. Sed ille q̄ scp̄sit libr būcīcepit q̄dē a prohygninenis. i. ab antecedētib⁹. siccari enī venulas, phygninena. i. antecedēs causa est: deīceps aūt cōgruo existētē dicere, pchatarticas. i. pincipiētes: puta ambulatōem lōgam ⁊ sitim: ⁊ nō has dixit sed pathomigar aliquā. s. multam febrē. oportet aūt hic adijcere vehemētē sitim: quaz postea silem vel simul cū alijs accītib⁹ dixit: q̄ coassidentia nominār: quor he q̄dē aliquādo: he aūt semp exassistunt causis. hoc aūt ē ipe ostdit dicēs: aliquādo vo ⁊ alterationes frenū. i. sapiētie: aliquādo enī ad semp oppositū. Ego aūt semp aio ⁊ moderi ea q̄ circa indū. i. ventrez ⁊ egerere cholerica nō esse eor q̄ semp coeristūt causis. i. ardētib⁹. Propter magnitudinē eiz egritudinis: ⁊ ppter int⁹ remotōem orymeor. i. acriū hycor. i. liquor: hec cōtingūt his q̄ fm ventrē ⁊ epar habēt velut estiria. i. larez catusi. his aūt q̄ fm pulmonē h q̄dē nō valde aliquo cōtingūt: ea vero q̄ fm linguā dicta sunt: ⁊ fm desipiētias magis: ⁊ disniār, hi disnia q̄ fm spiritum ⁊ magnū spiritū ⁊ exsufflāt cōtinue apiētes os: ⁊ effusiōe ignei spūs alleuiati. igit qō q̄dē disnie totū derelictū est: ⁊ nimir demū in, pnostico dictū nos ostēdim⁹. inordinate aūt sūt scripta sinthomata q̄ fm linguā orymeā oportuit scriptam esse siccā: secūda enī aspa. ppter immoderatā enī siccitatem asperā cōtigit esse linguā: q̄re aspa exis oio ⁊ sicca. quoniā autē nigrat, ppter immoderatā caliditatē sicut ad solē morantib⁹ cutis p̄didicim⁹ iam dat vt, puocet vrinam ⁊ parat. i. beat viam aque. i. aquosum oximel albo facto ex fauo mellis. 5

h Hic bibere aquā ⁊ mellicratū octuz da aquosum quantū vult.

Ic liber ⁊ si non hippocrat est ꝛscriptio vet⁹: tñ est vt fm tēpora Erasistrati iā adiaceret, ppio. i. in trib⁹ sup̄iorib⁹. mirabile igit qualr ausus ē iniuriari ea q̄ de cereis kilicis. i. calicib⁹ in apollinē ⁊ dixit Erasistrates: q̄ enī ⁊ hec scripsit mentē hippo. melius Erasistrato cognoscēs: quantū volunt bibere cōcedit causum patientib⁹. Ostrauī aūt hec ⁊ fm certā ⁊, ppriā partē hui⁹ ꝛscriptiōis ita cognoscentē hippo. igit ō maligna quidē Erasistrat] ꝛsuetudie sufficiētia ⁊ h. scrutemur aūt iaz ea que quidē fm seriē dicta sunt: iuber enī neq; in aq̄ sola neq; i melle solo nutrimur. naz aq̄ quidē didicisti q̄ natura frīda exis tarde incedēs est: ⁊ manens i hypocōdrio plurimo tēpe cozūpit fm acutas febres. mel autē facile excholat: ppterea dignū existimar aquosū dare mellicratū: vt aqua nō plonget fm supiorem ventrē deductū admixto melle ad anatosim. i. reductionē. ppter h eadē ⁊ cocrū idez dat: infiticulosi⁹ enī ⁊ inuētosius hoc: crudo enī vrinā ⁊ mictionē magis mouēs quēadmodū egōnez crudū. min⁹ ei fit orymy. i. acre qō cocrū est: nō soluz i eo qō digerit fm coctionē: sed ⁊ i eo q̄ spumosū ei⁹ cē auferr. fm aūt id qō orymy. i. acre ⁊ fisodes. i. inflatiuū est i substātia mellis: coctū aūt immordar ⁊ inuentosū fit anadridote. i. reddit magl q̄s sub eat fm iteftina: q̄re nutrit magl crudo. Indigēt aūt qui ita egrotant: vt vtiq; nō suscipiētes succū ptisane ex mellicrato mixtū: predictū est enī in prop̄a ⁊ certa parte huius libri de h: q̄ oz dietare i acutissimis egritudinib⁹ solum potib⁹: ⁊ hec q̄dez mihi oia que fm cōmentationes hui⁹ que nūc p̄placet ꝛscriptōis his q̄ p̄electegerūt ⁊ memnerūt ꝛmentatōes q̄ i illis facte sūt ita dicē ⁊ dicet 6

e Et si amar os fuerit: uomere confert ⁊ uentrē clysterizare.

Maritudo cholere amar operat os: cōis enī ⁊ vna tunica ē q̄ int⁹ in vētre: ⁊ oris q̄ subiūgit os. fz rōez igit ⁊ ꝛscptor enacuat cholaz p vomitū ⁊ clystere

q Si uero adhuc nō soluatur: lacte asine coquens purga.

Ui aūt oīno q̄dez enacuare vult cholerā q̄n vētre: vere aūt expurgātia pharmaca: qz orymea i. acria ⁊ cala sī oīfariā: ppea ad lac asine deuenit: dempnicā q̄dez. i. acredinē nullā. n. bris: quēadmōz neq; alij q̄d: fz supabūdat būiditate solū q̄dez ab oīb⁹ alijs lacib⁹ ⁊ ppterea solū subit egōnez: pcoqt enī id pp vētositatē. fz ita demū solo sero poter] vti separās eū qū lac pcorris: porridames si imiseris vas eneū aq̄ plenū in lacteni hec bñ imissio fiens separat sez a caseato. 7

t Alitum aūt nihil neqz orymy. i. acre offerre: non ei subducet.

Alius q̄dez būor q̄lis q̄dez ē i sale appet: de subi ⁊ vtute vo orymeis. i. acr] dez ē fz q̄rtū libr fmpliciuz pharmacor: qm ⁊ synapis ⁊ piretr ⁊ q̄cūq; alia calida virtutib⁹ sc: ⁊ orymea apparēt gustātib⁹. vbi g q̄ ad augētia dispōnez causodor frigent: iuby orymca. i. acria ⁊ salsa: hec. n. deficcāt magl orymeib⁹. i. acrib⁹ ⁊ si eiz nō silr illis calefaciāt: fz nō min⁹ calefaciūt. 8

v Orbitiōes aūt donec extra crisiz noies facta fuerit ne des.

Bi suberuditos roborari virtutē hūt: hūc fmonē audi: fac. n. ita doctrinā ⁊ ipe hipp. q̄ multū ea q̄ sūt negata fm vnāquāq; intētionē scribēs: deinde ita sel dicēs sibi inuicē oportē opare ea q̄ ossa sūt vtutes eor supscrutantē. Qm aūt nō cōgruū est dare sorbitōes aū crisim ñ virt⁹ sufficerit fm p̄mā partē, ppam ⁊ certā libri ostensum est. 9

e Et si sanguis ex narib⁹ fluxerit: solui passio: ⁊ si sudores superuenerint cretici gnisij. i. ppzij ⁊ certi: ⁊ cum

urinis albis ⁊ grossis ⁊ lenibus subsistē tibus hypostasibus.

IN acutis febrib⁹ ad caput fert⁹ q̄ feruēt sanguis quem igit residēs in vena vel regēs venas natura effundit hūc cuz coactis vaporib⁹ ⁊ coadunatis parati⁹ reliquoꝝ vrīat. fm eandē vo rōem quz ⁊ p sudores effundūt feruētes hycores. i. liquores: sanat egritudinē quem digesta egritudine supueniūt. dictū est. n. iaz de hoc multotiēs in alijs q̄busdā monumētis cōmētarijs: et in his q̄ de crisib⁹: quēadmodū in ꝑma ꝑte hui⁹ libri que fm oēs cōcessa ē gnisia. i. ꝓpa vel certa: intētiōem que a digōne egritudinis vt vtilē ad digestā suscipit: ita ⁊ nūc aptud dictōem ipm q̄dē nō scp̄sit digōis notā. certissimū aūt signū ei⁹ in vrinis scp̄sit. igit optima q̄dē est q̄ albaz et lenē hz hypostasim vrina: vt in pnosticis scp̄tū est: nō tū dignū estimes deinde semp appere hanc: sed sufficit tibi multotiēs in colore ⁊ ꝓsistētia: q̄ fm nām benignū eneorima. i. sublime appens ad salutis spēz ⁊ vtiqz bis ita hū tib⁹ supabūdauit fm iterp̄tatōem hec series. additis eiz vrinis ostdit eē ⁊ creticos sudores: q̄re ex supabundāti. h̄ vo gnisti. i. ꝓpriū nō ꝑncipaliꝝ in eis ostdit fm. n. egritudinuz spēm inferre assueuerūt talē nūcupatōem: ⁊ alij optimorum medicoꝝ ⁊ ipse hippo. in vrina. 10

ET si apa aliquod factū fuerit.

RArissimū ē iudicari crisi p apostema causuz: ad hnc aūt magis si sine adiciēdo ꝑticulā aliquam corꝑis enūciatōez q̄s faciat. nā parotinib⁹ q̄dez. i. apatib⁹ que circa aurē vidi quosdā causos iudicatos: sed nō gnisios. i. ꝓpos. hoc aūt paz post visces post conuentiōem ⁊ cōmentatōem. 11

SI uero sine his soluta fuerit: reuersio rursus erit egritudinis: ul' uertebri: uel cruriū dolor cōtiget: ⁊ expuet grossa si debet san⁹ esse.

EMorrosagie ⁊ sudoris memoras si sine bis causis q̄euerit: aut reuertet. n. paz p⁹. erit. n. ait fm reuersionē dolor cruriū vel hyschii. i. vertebri: et expuet ḡssa. nā indigē q̄dē emorrosagia l' sudore l' apate eū q̄ debēt iudicari crisi posset vtiqz aliq̄s estimare dictū eē sane: si adiciant dictis q̄ curās. i. medens ipse dixit vomē iubēs ⁊ ventrē subducē: dās potū aquā ⁊ mellicratū aquositz copiosū: quare si cū his q̄s dicat emorrosagiā ⁊ sudorē ⁊ apa soluere causū: alias ei non posse solui: fortasse videbit rōnez quandā mansuetā dicere. mansuetaz diri vt moderate vel vicentē ⁊ magis eo q̄ añ ea: nō tū inculpabilē deinde oīfariaz: non enī ver⁹ est fmo. q̄ eiz fm aphorismos dcm̄ est a causone hito rigore supueniēte solutio fit: verissimū est. sequit aūt ex nēcitate rigorez hunc q̄nq̄z q̄dez sudor solus: q̄nq̄z vo vomit⁹ cholericozū solitoꝝ vel inferi⁹ egestio sola: multotiēs aūt dictoꝝ triū fuit duo: ⁊ q̄nq̄z rursus tria: duoꝝ enī hoꝝ nēce est ī causon fieri altez si debz solui finaliꝝ: vel extra mitti ⁊ excerni cholericos hūores vel extingui: ideoq̄z derelicta eē videbit principalissima sanatio causoꝝ potio frigide aque q̄ semp nos curauim⁹ causos: nullo moriēte cui frigidā aquaz dedi quidē in oueniēti tēpore: de quo cōmentationez ꝑtis partī hui⁹ libri tractaui ī pauci: ⁊ ī alijs monumētis ⁊ oscp̄tionib⁹ ampli⁹. Fortassis igit estimabit me quis dicē nullū causū hūtiuz moriuz esse bibentē fridaz aquā in oueniēti tēpore. ⁊ nimiz hoc nō ego diri: sj q̄n oēs quib⁹ dedi q̄ꝑplurib⁹ exītib⁹ vt neq̄z memisse possim nūez eoꝝ: insecuta ē vtilitas ⁊ salus. Doc aūt nō idē est ei q̄ sanabunt oēs qui causū hūt si aquā frigidā biberīt. qui eiz piculose ⁊ insalubrit hūt: neq̄z p aliq̄ō aliud neq̄z p aquā sanare possibile ē: his aūt neq̄z tētare dare q̄dez. Q̄ō aūt in fine serieri dictū est: Et expuet grossa si dz san⁹ esse: obtuandū est tibi fm illos solos causos quicūq̄z patiente pulmone fiunt. 12

CAusi gen⁹ aliud uēter subducēs: sitiqz plenus: lingua aspera sicca salsa: urine defectio: uigilie.

NOs inuenim⁹ veteres grecos fm omonima. i. eq̄ uoca dicta ferētes: hātia quidē vnū significatuz ex incisiōe vo q̄ fm ipm in dias plures deueniēntia: in quo multotiēs dicere assueuim⁹ gnāles eē differētias h⁹ rei duas vel tres vel q̄tuoz vel quātascūq̄z possibile. exītib⁹ aūt omonimis duplicib⁹: q̄busdaz q̄dē neq̄z vtr sibi iuicē qm̄ cōicantib⁹: q̄busdā aūt fz q̄d neq̄z syno nymis: sitr aūt qū ab vno hūerint nūcupationē factam vbi nūq̄z referūt duo genera causoꝝ sup̄ scrutādū: cognoscat aūt certissime h̄ ea q̄ fm nomē rōne subē alteri⁹ oīsa. qz vo rō ab itelligentia iudicat scrutandū: si itelligētiam hērem⁹ causi febris cōcordē: ita vt ouis ⁊ bouis ⁊ eq̄ ⁊ bois. ex eodē ordine vo fmone debēte in longitudinē maiorē q̄z fm monumentū oz coercere eū: sicut ⁊ alios ī breue caplm: ꝓpterea ꝑncipiū fmoni hoc faciētes: causon febrē inuenio medicos dicentes qm̄ calor facit ardere hoiem: ⁊ indescibilē sitim hz: ⁊ si ita hēt hec: euz q̄ sine ardēdo corꝑ⁹ sitiz mitigatā hz: causū quidē simplīr: certū aūt ⁊ gniniuz. i. nālem nō dicem⁹. exremisse vo exītem talē anomalū notat gratia cōpendiose doctrine nothuz. i. adulterinū causū: sicut ī tertianis febrib⁹ assueuim⁹ vti nūcupatōib⁹: ita audiem⁹ duo genera causoꝝ febriū: ac si demū ⁊ genera tertianaꝝ q̄s dicat duo: hāc q̄dez certā ⁊ ꝓpriā ⁊ gnisiā: alterā vo notham: cui q̄dez quidē assūt sinthomatū q̄ huiusmōi: q̄dez vo nō. qm̄ aūt 2⁹ causus ō quo nūc ꝑiacet dicere: q̄si defectiu⁹ quidē est: ⁊ nō finaliter certiorat⁹: noscēs manifeste attendēs mentē bis q̄ ab ipo oscriptore eliciunt sintomatib⁹ ab eo fieri. nam fz ꝑn cipiū quidē dixit: venter subduct⁹: siti plen⁹: lingua aspera: sicca: salsa: nō adijciēs q̄ō addiderit: in ꝑorez. notb⁹ ei sinthomatū gnysij causi alteꝝ quidē habz: alteꝝ non hz. rursus aūt dicēs deinceps linguā esse asperā ⁊ siccā: nō addidit nigrā sicut in ꝑiori: sed ꝑ hoc sinthomate dixit salsū. sicut enī qum lingua facta fuerit amara: tantam ī dicat abūdare cholerā: ita qum salsa salsū notatū hūorē q̄ vna quedā est phleumat. speciez: trib⁹ exītib⁹ vt didicisti: acido: salso: dulci. Sicut igit ꝑior causus ī amara cholera ꝓsistens: palidas exscreatiōes operat fm duplicē cām: ⁊ qm̄ subtilis ē: ⁊ qm̄ fm eaz ardēs febris auget adueniente ī eo tanta cholera: ita nūc phleumatic⁹ humor nō facile exscreabilis existēs neq̄z anget febres: neq̄z flammeā sitim hēt fe. neq̄z ventosat: ⁊ ꝓpterea dictū est ab eo ventrē subducēs: egere eaz solā: ostdens sitim existens ei nō digerē: nam subit ei quidez venter: nō tū fm humoris alicui⁹ spēm: sed ipsos q̄ offerunt in particulaz cibis corrupt. non enī in solis potib⁹ bi dictant: quēad mddū plurimi eoꝝ qui fm ꝑiorē causuz egrotāt: qz sine sorbitiōe citam illi crisim hūt: in subtili ⁊ feruēti humore exītes. tardat vo hic ꝓpter frigiditatē ⁊ viscositatē ⁊ grossiciē substātie phlegmat. Non igit ꝓuenit solo potu eos vti q̄ ita egrotant. hoc aūt didicim⁹ in his que debēt digeri circa quintū vel septimū diem: forti videlicet existente virtute. Si vero in nono vel in decimo vel in xiiij. vel xx. incidere debet egritudo: succo ptisane a ꝑincipio ī eo vtimur. (Urine defectio. Assueuit dici ita ab

eis qum vel non digna rõne:vel nequaq̃ ferť. fit aũt ꝗ
fm pꝛeiacentẽ ĩ hoc sermone causum:in grossicie humo
ris. ¶ Vigilie. Hoc cõe vtrozũq̃ causoꝝ: ⁊ ꝓpterea scõm
pozẽ meminit huius:etenũ fit magis in illo:quia ⁊ in ca
pite magis exigũť vel exurũť. ¶ Extremitates infrigidate.
Hoc sinthoma secũdi causi est.nõ aũt oportet simplicĩ
dici hũc sermonẽ:ꝗ cũ determinatõe quadã. nõ.n.semp
tale:sed qum male mozigerat⁹ est.i.maliciosus fuerit. nã
fm cholericas quidẽ ⁊ ardẽtes febres vsq̃q̃ ad fines coꝛ
poris extẽdit calozẽ:⁊ si ñ male mozigerat⁹ causus fuerit
fm phleumaticas aũt fumosa calozis subã: qum ĩ locis
que fm ventrẽ vel epar vel pulmonẽ facta fuerit putre
factio balyci.i.humozis salsi. p illam aũt igne⁹ calozfit:
maligna vero facta egritudine extremitates infrigidanť
ꝓpter infirmitatẽ virtutis: ⁊ magnitudinẽ phleumõis
ad seipm trahẽtis omnẽ sanguinẽ: sine his enĩ nequaq̃
fit pniciosa vnq̃ egritudo. 13

Mali causo nisi sanguis ex naso fluxerit: uel apostema circa collum factũ fuerit: uel cruriũ doloꝛ cõtigerit uel sputa grossa exspuerit. hec enim cõsistente uẽtre fiũt: uertebrozũ doloꝛ: uel pudendoꝝ liuoꝛ: non iudicať cũ testiculis tensis creticum.

Quoniã autẽ per apostema magis q̃ per excrea
tiones que in phleumate putrefacto fiũt febres
solutõem habuit:multotiẽs monstratũ est. fm
pꝛeiacẽtem autẽ causum nõ apostematũ solũ meminit:
sed adiecit ⁊ emozrogiã fientẽ in illis magnis causis.i.
febrib⁹ in quib⁹ cõsistẽtia passionis in pulmone fit. calefactũ enĩ in tali dispositiõe caput implеť sanguine: ⁊ effundit quod supabũdat ei⁹ scissis vel aptis venis. ꝓpter eandẽ vero causam ⁊ circa collũ apostemata ⁊ parocidas fiũt his qui ita patiũť. quib⁹ aũt passiõis consistẽtia in ptib⁹ q̃ circa ieiunũ vel epar facta ẽ inferi⁹ magis apostaseos.i.abscẽsus his contingũt:qꝛ ⁊ doloꝛ vertebrozꝝ ⁊ liuoꝛ pudẽdi ⁊ tẽsio testiculi:bis qui ita laboząt ꝗ magis contigit.fit aũt tensio testiculi q̃q̃ quidẽ a phleumone q̃ est fm ipm: quãdoq̃ vero vlcerati ab aliquo eoꝝ qui surszz est phlomonãtib⁹:spuere vero ⁊ sputa g̃ssa quoꝛdã eoꝝ in hũtib⁹ fm pulmonẽ passionẽ victũ ẽ digestione iam facta.manifesta igiť ex hoc ꝛfusio ⁊ inozdinatio ⁊ indeterminatio hui⁹ doctrine q̃ hypotiposim.i. subsignatõem quidẽ gratia cõscriptionũ fiẽte de hippo.,⁊ cõscriptionũ vo nequaq̃ est,ꝓpriũ. In multis enĩ partib⁹ patiẽtib⁹ fientib⁹ talib⁹:oportebat deincepſ sinthomatũ scribere catalagũ:⁊ nõ indeterminate ⁊ inozdinate: ꝗ fm ꝓpꝛz ꝓiacentẽ egritudinẽ facere. 14

Et hic.i.uenter subducens:fm eũdem victũ est modum facere.

Victũ est modũ nõ vt semp causis exñte hoc sinthomate:sed vt aliqñ. his enĩ qui in ventre pꝛedictã dispõem hũt corruptis cibarijs egestiones humide sunt.his.n.q̃ in pulmone hũt ventre impassibili exñte:nõ necesse est ea q̃ egrerũť talia esse.cõtraria.n.aliqñ ita dispositioni contigit:durũ ⁊ difficile egestibile eẽ ventrẽ.⁊ hoc quidẽ vtiq̃q̃ ⁊ quib⁹ fm epar est velut radix causi:⁊ his qui ꝓpter causum patiũť:q̃q̃ quidẽ excrea
tio humida:q̃q̃ sicce egõnes eoꝝ excernũť quales vocate spetatodees.i.squibila: sup adustis videlꝛ squibalis a phleumone qui in viscere.igiť qum qõ phleuminat solum ꝗ operať: qum aũt cũ phleumõe fuerit ⁊ adthyma .i.imbecillitas hũida egerũt nõ potente vincere ad seipm cibũ trahere:determinať ꝗ tales egõnes ab his q̃ a ventre patiẽte fiũt:keochyliate sũt.i.succ⁹facte ĩ vẽtre. 15

Osmata uero.i. sorbitiones epispaticas.i.euulsiuas da.

Quod multotiẽs assueui dicẽ q̃ assasis.i. ĩmanifesta ductio vel dictio nõ docet:ꝗ ⁊ nõ dico:ꝗ grotantib⁹ enĩ ꝓpter maliciã phleumat⁹ pot⁹ q̃ dẽ oxymellis vtilissim⁹ est:cib⁹ vo succ⁹ptisane. ꝗ tũ ego ⁊ nimiꝝ nõ cognoscẽs ꝗ: ⁊ ab alio nullo discẽs: nõ hẽo diuinare q̃s nũq̃ dixit epispaticas.i.euulsiuas sorbitiones.oxymel eĩ incisiuũ ⁊ diuisiuũ ⁊ purgatiuũ licet dicẽ: epispaticuz aũt.i.euulsiuũ nullaten⁹. sic enĩ nõ possum⁹ ostẽdere id qõ euellik ab eo:ita neq̃q̃ succũ ptisane epispaticũ.i.euulsiuũ eẽ dicem⁹. Fortasse dicet q̃s iubere cum ventrẽ subducẽ epispaticis.i.euulsiuis:ꝗ ẽ his q̃ euellũt grossũ hũozez q̃lis ẽ qui phleumatis,ꝗ nõ dixisset:sorbitiões:pharmacoꝝ enĩ ꝗ talis opa nõ sorbitionũ est: quẽ admodũ neq̃q̃ potuũ.manifestũ igiť factũ est q̃ in ĩmanifestis dictõib⁹ nihil cognoscim⁹ certũ:⁊ ꝓpterea nil hac dcõne tẽtam⁹:nil enĩ determinatũ vel certũ ab ea est inoenire:ꝗ nũc nõ noui q̃r hoies quẽadmodũ in alijs malẽ aperte peccãt:ita etiã in letando ĩ his q̃ ĩmanifeste dicta sũt. ⁊ nimiꝝ oẽs quidẽ velut ex vno oze manifestatões q̃dez virtutez eẽ.i.bonitatẽ ⁊ interptatõis dicãt: ĩmanifestationez vo maliciam. 16

Acutas aũt passiões ohlebotomabis si fortis appeat egritudo ⁊ q̃ hũt iuuenescũt etate ⁊ robur aderit eĩ

Hic fmo dign⁹ est hippocte. admiroꝛ aũt q̃r nõ scpsit eũ ĩ aphozismis:ĩ pauca.n.serie virt⁹ ẽ magna:quẽadmodũ ĩ aphozismis. De idigẽtib⁹ denicq̃ phlomia dcñ est multotiẽs a medicis: quoꝝ q̃ videnť suasibilia de phlomia ĩfallacie dẽa se p duos libros a medicis scptos.igiť alẽ q̃dẽ eoꝝ ĩtitulať ꝗ phlomia:ĩ q⁹ oẽa vnlia dicẽť. alẽ vo scpt⁹ ẽ vt viri medici ẽperici ⁊ dogmatici. Ametodi vo.i.idoctriales thesalij: sic ⁊ alia sũ demõstratõe simplr dicunt:ita vt phlomiã enũciãt calastiũ.i. de pstiuũ eẽ auxiliũ.calastcũ vo ipi diuerse exponũt sic mõstratũ est añ p mea montuñta de methodica hereſi.erasistrate q̃ voleti q̃dẽ vniuersã intelligẽ q̃ de phlomia ẽ historiã:inest legẽ nros ⁊ alioꝝ medicoꝝ libros.nũc aũt ꝗ capłz ipz audi ĩ paucas itez recollectũ ĩtentões.phlomabis.n.pn⁹ vel pmũ si tibi appeat mag̃ egritudo. mãifeste q̃dez ab eo ĩtellr q̃ magnũ ꝗ auxilio vtiť pp pꝛauas passiones. Nõ differt demũ ita q̃q̃ fortẽ vel magnã egritudinẽ dicẽ. Secũda intẽtio phlomie ẽ: si iuuenescit ꝗ etatẽ laboząť.neq̃.n.puer neq̃q̃ senex fert phlomiã:neq̃q̃ si magna egritudie egrotãt. Tertia vo ĩtẽtio dẽa ẽ ab auctore ⁊ scptoze zodiace vtut] robur etenĩ iuuenescẽtũ ĩ egritudinib⁹ nõ sp robur appet.fortasſ g̃ alicui videbiť ꝗ vno sufficẽ sola:ĩtentões supponẽ phlomie mag̃tudinẽ egritudis ⁊ vtut] robur.senex veniq̃q̃ nõ pp lõgeuitatẽ ipsum ꝗ seipz: ꝗ ob ibecillitatẽ vtut] nõ fert phlomiã.ꝗ ruri vemũ fortes zodiaca virtute exñtes:tũ neq̃q̃ ipi phlomiã sustinẽt. euapozať.n.,pmpte eoꝝ subã:⁊ pp bu. ⁊ pp ca. crasseos. nõ igiť indigẽt phlomia hũtes euacuatõez q̃ excrasi.pp ꝗ igiť nõ suffiť magnitudo egritudis ⁊ robur vtut] intẽtões eẽ phlomie:ꝗ meli⁹ẽ adiicẽ ⁊ etatẽ iuuenescẽtiũ:qõ demũ veniq̃q̃ ĩ pn⁹ seriei dcñ dignũ ẽ scrutari q̃r dez ẽ: acutas passiões phlomabis: chzonicaꝝ ãt.i.plizaꝝ q̃litatũ nõ memit:qꝛ ꝗ acut] ei nũc ẽ doctrina:⁊ ꝓpea de his solũ memit: Indigẽt.n.⁊ chzonicaꝝ multe phlomia:

qum ⁊ ipse p̃dictis tribus subiacent intentionibus: recte vo omnib⁹ his dictis nõ recte existimãdũ vti a q̃busdã quo⁊ est ⁊ ĩmoderatus emperic⁹ vel emperitus in solo plectorico dicto ꝛcursu dicẽs obseruari phlebotomiã: nos aũt ⁊ nunc p̃ite eo phlebotomam⁹: qũ dolo⁊ vehemẽs assumat hoẽm repente vel fracta fuerit aliq̃ pticula: vel os expulsum fuerit fm nodũ.i.articulũ: vel aliq̃s ali⁹ articul⁹ coeleuat⁹ fuerit. nõ aũt phlebotomamam⁹ qñq̃ ⁊ nimiꝝ plectorico ꝛcursu facto: p frictionẽ vo et balnea plura ⁊ dietã indigentẽ duobus dieb⁹ vel tribus ad qõ fm nãm ducim⁹. dictũ ẽ aũt ꝯ eis ampli⁹ in libro de plicis.i.de multitudine ⁊ in libro de phlebotomia et adhuc in libro terapentice methodi.i. curatiue doctrine igit sufficiãt quidẽ ⁊ hec ad p̃sentia: vt in monumento de phlebotomia dicat. adijciã aũt gr̃a deficiendi nil intẽtionẽ q̃ a cõtinẽte nos aere: qũ fuerit calid⁹ sufficienẽ ⁊ ficc⁹ vt euapoꝛeꝫ cito ad ꝯ corp⁹: tũc enĩ desistim⁹ a phlomia ⁊ admonemur: ⁊ si magna fuerit egritudo ⁊ inuenescẽs hõ fuerit. hoc igit conscripto⁊ libri dereliquit: ⁊ habitum ipsi⁹ patiẽtis corpis: ꝫ in p̃cedẽti scriptõe ⁊ habit⁹ meminit patiẽtis ⁊ dr̃as erat ĩ seipso ꝯphẽdẽ vt ondaz. 17

Hit qdẽ siqs sinatic⁹ uel sgnatic⁹ electro.i. electuario mũda: siue aliqd pleuretico⁊. Si uero ibecillio⁊ appareat si ⁊ pl⁹ sanguis auferas: clysteri fm uentrẽ uti p tertiũ diẽ donec in ifallacia fact⁹ fuerit egrotãs ⁊ fame idigꝫ.

Sinantica pticulaꝝ q̃ fm faringaz est.i. caput hysofagi phleumon potẽs p⁹ phlebotomiã electis electeris.i.electuaris emũdari: ꝯ ẽ ipsa q̃ continent fm fleuminãtes pticulas euacuare p sputa. Immũdũ enĩ corp⁹ ⁊ peremtomaticũ.i. supfluitatib⁹ plenũ decenẽ vtiq̃ ds emũdare dicit. altas vo egritudines acutas relinquẽs de pleuretico dixit: velut ⁊ etiã in p̃ma pte libri fecit. Si vo ibecilliores ait esse videat vel ꝓpter multitudinẽ sanguis q̃ fm phlebotomiã ablat⁹ ẽ. vel alit p emũdando clysteri vtere p tertiũ diẽ. collato enĩ.i. remisso corpe a phlebotomia quãtũcũq̃ derelictũ ẽ fm q̃litatem maliciosam humo⁊ facientiũ egritudinẽ: ꝯ p clystẽ euacuare vult. manifestũ aũt est q̃ intentionẽ hz subducere nõ solũ supfluitatẽ cibi: sed ⁊ patiẽtẽ locũ emũdare qõ aũt addit in fine fmonis hic.i. ⁊ fame indiget si vires hz manifestũ ẽ his q̃ meminerũt eo⁊ q̃ ĩ pncipio fmõis vel in p̃mo fmone a me edocta sunt. 18

Ꝑ. Fleuminãcia hypocõdria ñ spiritũ assũptõe fremon.i. diaphragmatis incẽsiõis uel spirituũ accẽsiones ortho mie sicce qb⁹ nõ pus subit: ꝫ ad defectionẽ spirituũ passiões he supueniũt: maxime uero ⁊ epatis dolores ⁊ ꝓuersiones egritudinũ nõ pnt solui: siqdẽ pus tẽtauerit pharmacare.i. pharmacũ dare: ꝫ phlebotomia taliũ hygenionicuz i. pncipale ẽ: deiñ uero in clysterib⁹ nisi magna ⁊ fortis egritudo fuerit: si uero nõ ⁊ postea pharmacia indiget: idiget aũt in fallacia ⁊ moderatiõe post phlebotomiam pharmacia.

Katalog⁹ ẽ egritudinũ phlebotomia quidẽ p̃ma in ea: scõa vo purgatiõe ĩdigẽtiũ q̃ꝫ p̃ma descripta ẽ: fleuminãtia hypocondria fm ꝯsuetudinẽ hyppo. audi.n. flãminantem vocẽ: oẽs.n. flãmee ⁊ calide ostendunt egritudinũ berisipilate: herpetes: carbũcul: ⁊ ipsi qui ꝓpte nolant phlegmones. vniuersi.n. iuniores medico⁊ ⁊ meliores de vna spẽ phleuminantiũ corporũ inferunt vet⁹ oiuz cõe nomẽ: ⁊ vocãt ita solũ illũ tumorem q̃ renitẽs ẽ ⁊ dolorosus cũ calore multo. erĩtib⁹ ãt ⁊ alijs tumoribus p̃ter nãm puta kirro.i. ouro: ⁊ eo qui vocat a iunioribus medicis hydemate. fuit.n. ⁊ oliz ꝯ cõe nomẽ oiuz tumo⁊ qui p̃ter nãm. adhuc vo ⁊ pneumatosi.i. ventositate dictũ est a nobis alibi p vnũ libri de tumoribus p̃ter nãm. In sermõe vo qui nũc instat: fiẽ alia p capitula: ⁊ hoc dictũ est si kirrus ⁊ schlir⁹ q̃dẽ.i. ourus tumo⁊ ⁊ renitẽs et indolorosus. pneumatosis aũt.i. ventositas fit ꝯtplr fm quasdã cõcauitates.i. sensibiles corporato spũ hysode.i. ventoso: aut rõne contẽplabiles: qñq̃ quidã deinde medici tumores p̃ter nãm in musculis inciderũt: vt in fundo pus inuẽturi. deinde inuenientes nihil aliud p̃te⁊ spũ in oi carne fm ꝯtia disseminatũ ⁊ nimiꝝ ⁊ trũbos q̃ñq̃ solos qui ita incidũt vel viscoiuz humidũ: vel mucillaginosum inuenerũt: sed in talibus tumo⁊ fm trumbũ vel mucillaginẽ erat filr apparente dispõne carne. spũs aũt ⁊ vent⁹ fm paꝝ ẽ disseminatus in hac. fm seriẽ igit q̃ placet in fmone hic.i. phlegminãtia hypocõdria: vr̃ mihi nõ fm ꝯsuetũ hippo. significarũ victum esse. quẽ.n. hẽbat itellectũ q̃ aducit ei hoc.i. nõ spũum assumptione phleumineo calore in hypocõdrijs siue cuz spiritu fuerit siue nõ eandẽ indicationẽ habẽte nõ tñ neq̃ ita videt dicere vt dicat in cõuentu.i. coadunatione ⁊ inflãmatione ⁊ spirituũ assumptiõe fientibus qõ ẽ falsũ. nũq̃ñ.n. assũptio spũuz fiert flãmeã dispõnez ĩ hypocõdrio. vr̃ igit qui scripsit hec fleuminantia dicere hypocõdria q̃ in tumorẽ eleuant: bis deinceps meminit frenũ.i. diafragmatis incensionis: deiñ spirituũ accensiones. incensio igit q̃dẽ frenũ mãifesta ẽ. accensos autem spũs vr̃ dicere qui velut incist: de quib⁹ in pozi pte hu⁹ libri scriptũ ẽ: Spũs incidẽs in supiori ablatiões. ⁊ dictũ est de eo fm cõmentationẽ illi⁹ seriei: siccã vo orthomiã dixit eã que sine spiritib⁹ vel sursum recussione fortem ita disniã vt nõ ferat declinationẽ sed suffocet de q̃ dicistis: q̃ a coartatiõe vẽtriculo⁊ fit q̃ spũs fm pulmonẽ sunt. qui hec patiunt: accubantib⁹ quidẽ oib⁹ magis: stãtib⁹ aũt minus: residentib⁹ videlicet oibus rectis fm thoracẽ: iccirco vocat orthomia.i. recta spiratio. fiẽte vo ea aliqñ q̃dem ꝓpẽ phleumonẽ viscey: quẽadmodũ in pipleumonicis: aliqñ vo branchijs.i. cãnalib⁹ pulmõis phlebotomia indigere ait eos q̃ orthomiã patiunt q̃b⁹ nõ pus coaceruatũ est. Manifestũ est.n. q̃ illi euacuari pus indigẽt: eos aũt q̃ a spirituũ assumptiõe q̃ ẽ coaceruato spũ hec patiũt phlebotomãdos eẽ ait. filr ãt ⁊ epatis dolores ⁊ splenis ⁊ alias inflãmationes iuuat phlebotomia ⁊ cõuersiones egritudinũ: decẽs aũt ẽ conuersiones dici egritudinũ q̃ a tumẽtib⁹ pticul fiũt. audio enĩ ⁊ hãc multos nolantes ita in nostra asia oẽs tumores q̃ p̃ter nãm. in his enim abrenunciare o⁊ purgare anteq̃ phlebotomet: ⁊ nimiꝝ hanc mentẽ: deinceps ipse dicit fm hanc seriem. 19

Qlicũq̃z uero fleuminãtia in p̃ncipio egritudinũ mox conat soluer pharmacia cõtẽti quidẽ ⁊ fleuminantis nil

auferuut neqz remittit cruda existens passio.resistentia uero egritudini sana colliquat.ibecilli uero corpe fiente egritudo dñat. qñ aut egritudo dominat corpori: hoc tale insanabilit hz.

i IN amphorismo farmacare matura ⁊ mouē nō cruda perposuim⁹ aphorismū huc: In eisdē sinthomatib⁹ qb⁹ nūc recte ad phlebotomiā ire digni existiat: pusq; qdā hūores mali ꝛfluāt ⁊ coraceruēt sm aliquā particulā qōvt viri ꝛuerti vī in hoc loco.qō aut in fine est pscripte seriei quidā faciunt intelligibilit nō recte scribētes pharmacie nomē sm sinē dicēte ꝛscriptione in fallacia ⁊ moderatione idigere phlebotomia p⁹ pharmaciā vocatū accusatiuū casū ꝓ genitiuo faciētes In tota.n. serie hoc ē ab eo ꝛsultum ad phebotomiā venire prius:deinceps ad pharmaciā nō ꝛziū vt illi scribant ad pharmaciā pri⁹ assumptā:deinī ita ad phlebotomiā deuenire.alia vo serie manifesta bis demū qui attēderūt certissime intellecta que dixi. 20

Aeri uero affonum.i. inuocalem repente uenarū assumptiones faciunt:si sano hoc homini cōtingat sine occasione uel alia cā forti.

d EFectio vocis:assumptiōes venarū notatiit repletiōes in multitudine fiētes.qū igit be supimplete fiūt granari vtutē nēce ē:⁊ in piculo deuenire innatuz calorem extinguēdi suffocationi quid simile patiēti a multitudie:epilepsie.n.⁊ apoplexie ⁊ cardiace sm copes fiūt.prauū.n.sinthoma cōe per affoniā.i. inuocalitatē hec talia sinthomata oñdit.adiecit aut sermoni B.i. si sano ꝛtingat sine occasione vel alia cā forti:occasionem quidē dicēs apertā cām:vt si pugnans quidem vel punctione certans ex circūpassione cubitorū in piculum circūducat suffocandi.cām autē aliā fortē qualis stupefactis ꝓpter timorem:vel ꝓpter tristiciā maximā fit. in egrotantibus aut affonia.i. inuocalitas pōt fieri: ⁊ ipsis solis qñ oportet vocalibus organis nocitis.i.lesis vel respirātibus aut respiratiuis.Pñt aut vtiq; ⁊ ꝓpter resolutionē aliquā quidē ⁊ maliciam virtutis:ab his aut affonis.i.inuocalitatibus veteminans eā que in hoc sermōe preiacet: ꝓpterea adiecit:Si sano hoc cōtingat. 21

e ET auferre sanguinē sm habitum ⁊ etatem excogitans quidem qō plurimum ⁊ qō minus.

a ANtea quidē qñ intētiones phlebotomie dixit. habi:ū corpis verelinārū.nūc aut virtutē ñ dixit. estimāt āt quidā ꝓ nolle virtutis habitū esse dictum sm vnā rem vtraq; dicta non recte existimantes. nam habitū quidē cōsistentia corpis ferens dicimus:qū hic quidē aliquis fuerit mollis:hic vo durus. fortitudinem aut virtutis vehementiā energiarū.i.actuum cognoscimus: quasi sint due he intētiones indicatiōe quidem euacuandi ex adessendo habētes ad se invicē vero differentes:quēadmodū demum ⁊ ab etate.licet autē magis ꝓ habitum corpis referre etatē non virtutē. ⁊ enī ꝓpter molliciem habitus facile pueri vaporabiles:deinde sūt ⁊ seniores ꝓpter siccitatē ⁊ frigiditatē difficile euaporabiles.⁊ pōt quis dicere his trib⁹ intētōib⁹ phlomie ⁊ ex magnitudine q̄ sm passionē que curatur: ⁊ ex habitu et virtute indicationē excipientibus nobis hanc oportere euacuare.dictum ē aut ⁊ antea quoniā ꝓpēdens nos aer qual: bēt crasim:scrutari oportet. 22

a ACcidunt aut plurimis corū talia: rubores facici:⁊ oculorū statōes: distantie manuū : stridores dentium: pulsus:maxillarū coactio: infrigidatio extremitatum:spirituum defectiones in uenas.

e ORum q̄ repente ꝛtingunt que scripta sūt: facici solitis rubores multitudinē sanguinis indicant Statio oculorū B ē imobilitas.Distātie manuū nocitas quidē eē ⁊ eas cōtingit ꝓpter principiū nerworū sed alio mō a statione oculorū:nā he quidē velut corporem quidē circa energias.i.actus oñdit: distantie vo manuum ⁊ stridores dentiū nō ꝓpter quietē neqz imobilitatē principii:sed ꝓpter velinquentē motum fiunt. pulsus vo q̄ inquantū ostēdūt:nō oīno manifestū ē:qz de dolorosis infleuminantibus pticulis motib⁹ inferebant veteres hoc nomē:⁊ de palpis.i.de saltibus:⁊ adhuc de hac que in arterijs vehemēti motione. coactio vo maxillarū spasmosum ē sinthoma:⁊ distantia manuū: ⁊ stridoris dentium.infrigidatio demū vtiq; extremitatū in talibus passionib⁹ a multitudine ānorū oñdit grauari innatum colorem.qō aut in fine seriei dictū est: Spūum defectiones in venas dicens:est in afesia.i.in pulsatione dici.venas.n. veteres vocabāt arterias:defectiones igitur spūum velut cōclusiones ⁊ qētes possibile dicere.quandā aut scōe serici alterā habētis mētē pincipiū ponit hūc textū cui copulat eā q̄ deinceps script⁹ est. 23

QVancūqz dolores psgemite adue nerint:nigre cholere ⁊ dryme corū id est acrium reumatum influxiones fiunt:dolent aut intus morsa: morse uero uel sicce facte uene tendūt: ⁊ fleumi nantes euellunt influentia.unde ⁊ corrupto sanguine ⁊ spiritibus non potentibus in eo uias que sm naturā ambulare infrigidationes fiunt accensione: ⁊ scotosies.i.tenebrositates:⁊ afonia id est inuocalitas: ⁊ caluaria.i. capitis granitas ⁊ spasmi.si iam i cor uel epar uel in uenam uenerit: unde epileptici fiunt uel parapliges.i.apopletici: si incōuenientia loca uel continentia inciderit spiritus:⁊ a spiritibus non potentibus transire desiccatus fuerit.

e EX eodē genere predictorū sermonū ⁊ qui nūc ē ⁊ ꝓpterea q̄ aū hūc illis copulat⁹:⁊ ꝓpterea scriptura vbi psgeniace.i.aduenerit: duplex inuenitur.copulantib⁹ quidē pñtem sermonē pdicto syllabam ꝓ scribētib⁹ eī.s.lra:nō copulantib⁹ vo p ꝓ sine.s.rel ꝓ geniace.s.i.puenerit.qō aut vī tale ē:motio dolorū assuuit mouere in fluxionē humorū ī pticulā que dolorē bēt qū igitur kakochimū fuerit corp⁹ nigre cholere ⁊ dryme orū.i.acriū ⁊ aliorū humorū influxiones fiunt: ꝓpter quas

adhuc ⁊ magis dolet laborans: ⁊ mordent q̃ int⁹ a p̃dictis vo humoribus vene: q̃ in patiẽte pticula ⁊ anxiantur morse: ⁊ hocip̃m alterius fit cã. ipleta enĩ patiente parte a pluribus reumatib⁹: corrumpit quidẽ ipse sanguis p̃mus: ⁊ supiplentet aũt vasa: ⁊ hoc oẽs in eo spũs trãsitus, phibet mãifeste: qũ hec demũ ipse ofidit dicẽs: Spiritib⁹ vo nõ potẽtib⁹ in eo vias q̃ fm nãm ambulare: qõ pax antea vocauit spiritum defectões. qũ aũt ẽ b̃ de eẽ sanguis ⁊ cũ eo videlicet ⁊ spũs infrigidatiões fiunt: tenebrationes: afonie. i. innocalitates: capitis grauedines: ⁊ spasmi. hec aũt sequunt epilepsie apoplexie: qũ in continẽtia loca plenas venas inciderint reumata. loca dixit videlicet pticulas corpis q̃s ascripsit ipse cor ⁊ epar ⁊ venam q̃ ꝛseruat videlicet p̃dicta viscera q̃ caua ꝓpterea a medicis noiata est: qz vna venax q̃ fm corpus aãlis est latissima. decenter igit sanguis q̃ in his locis ꝓpterea qz plene sunt vene; nõ adhuc cõcedit ptransire spiritũ: ſz sic in corpe mortuo coagulat. hoc aũt ipse cõscriptor ofidit ⁊ a spiritibus nõ potẽtib⁹ trãsire deficcatus fuit. magis vo ꝓprie est etiã dicere: coagulatus fuerit. nã coagulant q̃dẽ vtiqz ⁊ q̃ siccant ⁊ q̃ infrigidant. nũc aũt nõ ꝓpterea qz siccatur coagulat sanguis: ⁊ qui influit in eo mali humores: exeuntib⁹. n. eũ ⁊ flabellãt ⁊ icorruptibilẽ simul ⁊ kechimomenũ. i. humane esse fm nãm habere opant vniuersum sanguinẽ: stantib⁹ gratis ⁊ innatũ calorẽ abijcientibus: ⁊ extinguẽtib⁹ coagulatio sanguinis vt i corpe mortuo fit. phlebotomatis igit q̃ ita laborãt fri. ⁊ grossus effluens ex venis vt sanguis ꝓpter frigiditatẽ demũ hanc. qñqz vo p̃ totũ corpus fiunt spasmi: ⁊ ad bonũ demũ ⁊ cõferũt ẽ qñqz. cõtinẽtes. n. totũ corpus oẽs pticulas calefaciũt: vt hoc quidẽ euaporet multitudinis: hoc aũt expellat ad aliã vel ad aliquã pticulax ꝓprincipaliũ in q̃bus ẽ difficile solubiliter ⁊ ĩcuneabilẽ parapligiam i. apoplexiã opatur. mõstratũ. n. est q̃ ita hippo. noiauit paralisees q̃ ex apoplexia vel epilepsia in aliq̃ etiã ꝓnciplioꝝ pticulax descẽdentes: qñqz ⁊ sine spasmo apoplexia facta in pticularẽ paralisiz quibusdã desinit hec passio q̃ vocat parapligia. alio vo seriei mãifesta sũt. 24

ET ꝓz hos tales prefomentantes phlebotomare in principio confestim sublimibus existentibus omnibus circũstantibus spirtib⁹ ⁊ reumatib⁹: facile enim auxiliabilioꝝ sunt.

PRefomẽtare ꝓz eos qui ita se habẽt: qz coagulatus est in eis sanguis: ⁊ difficile fluẽs ẽ: sed qz et fricatio quedã infometãdo: fit melius gerere qõ nos scripsimus: deinde icidere cõfestim venã interiorez que in cubito. nõ semp enĩ coagulat⁹ sanguis ita vt non possit fluere inuenit. fricare vo in eo tempore oportet p̃ multos hoẽs oẽs corpis pticulas: ⁊ siquidẽ fluxerit cõmoderare: rursus fricare itex ⁊ sup auferre. si vo nõ fluxerit fricare ⁊ fomẽtare donec fluat. vbi aũt in parapligiã descẽderit passio: ſz fricare in tpe breui rursus ⁊ fomẽtare ⁊ fricare donec citissime deuerit. hec adhuc sublimibus existentibus spiritibus ⁊ euacuari non difficile solubilibus 25

ET resumentẽ ⁊ criseos sup considerantẽ pharmacare: si non alleuiat sursum. Inferiorẽ aũt uẽtrẽ si nõ subegerit clystere: asine lac coctum da ⁊ bibat nõ minus. xij. cotilis. i. pugillis si uero robor circũtenet nõ minus sed plus. xvi.

POst euacuationẽ phlebotomie restaurare iubet ⁊ roborare hominẽ vt si nullo appeat alleuiat⁹ p̃ phlebotomiã: ad purgationẽ ducat. q̃ vo superiorx pticulax qõ est eã que pueniat purgationẽ dereliqt dicere noiatim pharmacũ purgatiuũ neqz ofidit faciens eius electionẽ: manifestũ est qũ ad magnitudinem egritudinis ⁊ virtutis robur respiciẽtes vel albũ helleborum vel aliq̃d aliox q̃ vomitũ mouẽt dabimus. q̃ vo de inferiore ventre dicta sunt: manifesta sũt. neqz mireris ãt multitudinẽ lactis: ita enĩ apud veteres ꝓuetudo erat: dictum est aũt in anteriorib⁹: qñ ꝓpter humiditatem asine lac dat ⁊ cũ alijs: neqz coagulat quam bibit quẽadmodũ grossa lactea. admiscẽ vo ei mell ⁊ sal ꝓuẽit. 26

QInanch⁹ aũt fit: qũ ex capite reuma multũ ⁊ cõglutinosum horaꝝ hyemali uel uernali ad fagitidas. i. occisiuas uenas supinfluat: ⁊ spiritũ ampliorẽ ꝓpter latitudinẽ epispason cuellent. Qũ autez frigidũ exñs ⁊ conglutinosum enfractabit. i. opilabit transitus spũs ⁊ sanguinis epeſratãs coagulat eas que ꝓprie sanguinẽ ⁊ immobilem ⁊ stabilẽ facit nã frigidũ existens ⁊ enphraticũ. i. opilatiuũ: ⁊ ꝓpterea coagulat: lingua liuida effecta ⁊ rotũdata ⁊ recuruata ꝓpter uenas q̃ sub lingua sunt: subcise enĩ uue uene: hi uero colũnulã uocãt alterutrinqz uenã grossaz Qũ igit plene exñtes he aũt linguã firmant ⁊ terminant rarã exñtem ⁊ spongiosam ꝓpter siccitatẽ: deinde hec a uiolẽtia humidũ qõ ex uenis suscipiẽs ex lata quidem rotunda fit: ex bene colorata uero liuida: ex molli uero dura: ex bene uero curuali incuruabilis: ut cito suffocet nisi quis cito auxiliabit. phlebotomiã faciens a brachijs ⁊ uenas que sub lingua succidẽs ⁊ pharmacijs attractiuis ⁊ gargarismis calidis ⁊ caput radens ⁊ cerotum collo ⁊ capiti circũpone: ⁊ lanis circumuoluere ⁊ spongijs mollibus ⁊ aqua calida exprimente fomẽtare: et bibere aquã ⁊ mel licratuz nõ frigida da: succũ ãt offerre cũ crisis in infallacia iam fuerit.

SIue financhũ vis dicere siue chinanchũ: vel altex quidẽ eox financhã: altex vo chinancã ambo vocaueris scire ꝓz duos sermonis eẽ finãchi

vl' chinanche:ad curã aũt nil nolbus indigem⁹.assuescit enĩ eã docere longe meliorẽ his q̃ in nolbus ꝓtendunt scribã aũt tibi p breuẽ sermonẽ spẽm talis doctrine ꝓin cipiuz hoc faciẽs: Reumatũ q̃ ex capite deferunt quedã sunt subtilia fm ꝓsistẽtiã:quedã vo ex grossis ⁊ viscosis humoribus.igit quecunq; quidẽ subtiliũ sunt ꝓtransien tia latas venas in strictioriꝫ deriuant.talia vo sunt que sunt fm pharingã.contrariũ aũt in grossis cõtingit veni entibus noiari.oẽs que valde stricte sunt venas. veniẽti bus aũt fm spaciosas eaꝝ detineri.incuneatis igit talib⁹ humoribꝫ in venis que sunt fm pharingã in tumorem fert ꝓtcula:sicut lariꝫ.i.fauꝝ in alijs seu vtriq; q̃ multum strictis existibus his venis q̃ laringis vel pharingis. esse vo os apertum.i.sine superfluitatibus oẽ corpus ⁊ nõ ple ctoricum duoꝝ grã ⁊ antipaseos.i. reuulsionis q̃ ad qõ euãt:⁊ qz euacuatũ cũ aproxumomecha.i.expll'em⁹a pa tientibus locis quid influit suꝑsuscipiat facile sine eua porare voluerimus calefacientes nil calefacto loco hoc prebebit.igit ⁊ totum quidẽ corpus oz euacuari p phle botomiã vel purgationẽ vel clystere .ipsas autem patiẽ tes euacuare ꝓtculas p stipbantia pharmaca apocruan tia.i.expelẽtia influẽtes humores ⁊ pharmacoꝝ.quicũq; vo demũ vbi vehementer sũt enphratati.i.cpilati ⁊ non valde viscosi ⁊ nõ grossi ⁊ p calida ⁊ drymia.i.acria eua porantia humores qui fm ꝓtculas patiẽtes ꝓtinẽt:sine pharmacijs aũt venc q̃ sub lingua incise phlegmonẽ q̃ i pharinge euacuãt:qz vo humoꝝ q̃dã viscosi sunt ⁊ gros si: multa drymioꝝ.i.acriũ pharmacoꝝ his ẽ necessitas ici dere videlicet ⁊ diuidere in subtilia ⁊ frangere grossa et viscosa potentibus ad dexterioꝛẽ superficiẽ attispare.i. e uellere os humores circũponẽtes collo pharmaca vtu tez bũtia attractiuã.melius.n.qõ fm cutẽ magis q̃ ꝓ pfũ dũ colli pati:qz spũs quidẽ fm inspirationes incidit pha ringi.i.isofago ⁊ laringi.i.fauci.fm expirationes aũt ex p eos fert.multotiẽs nimiꝝ aduenientia ad p̃dictas ꝓtcu las reumata transportant ad alias quasdã ꝓtculas nã exhente ea vel exprimẽte:⁊ q̃ntq; fm p̃ncipiũ ꝓfestiz ista velata sũt:vt rursus alie vrie fiant reumatis qõ fm pha ringã:⁊ qõ fm laringã.manifestũ aũt qm̃ q̃ ad cutẽ ince dũt: multũ his q̃ ad fundũ descendũt facile sunt sanabi lioza.cõe vo in vtrisq; auxiliũ ⁊ eoꝝ q̃ fm collũ ⁊ eoꝝ q̃ fm caput a quo ꝓcedũt reumata fiat tibi.hic sermo edo cuit spẽs finãchoꝝ ⁊ cãs eoꝝ ⁊ patiẽtia loca ⁊ curas: nil idigemus noiare financhũ ⁊ finãchã quẽadmodũ neq; chinanchũ ⁊ chinanchã. Qui igit scripsit libꝝ hũc nil cu rans noiare oẽs passiones q̃ fm pharingã ⁊ laringã ꝓsi stũt:⁊ coartans respirationẽ noians financh⁹:duas ait eaꝝ existere spẽs:altera q̃dẽ glutinoso ⁊ frigido reuma te fiente:qõ est vocare phlegmaticũ:altera vo a calido ⁊ drymio.i.acuto ⁊ acri:qõ rursus phioroctulũ.i.amaꝝ no minãs vel cholericũ simplr nequaq; peccabis. descendẽ aũt ait qõ pri⁹ dictoꝝ reumatũ ad latiores venas oñdẽs qm̃ alteꝝ qõ colericũ ẽ ad subtiliores deuenit:alia vo se riei manifesta.oz aũt attendere his q̃ dixi mẽte. si vo nõ intelligens p̃mũ bis ⁊ ter relegẽs intelliges.ego vo trãsi bo ad secundã spẽm financhi. 27

Q Um uero i estiua uel autumnali hora ex capite calidum reuma de fluxerit ⁊ nitrosũ ceu ab hora drymi.i. acre ⁊ calidũ factũ:mordet aũt hoc ta le exñs ⁊ ulcerat ⁊ spm̃ implet:⁊ orthomia aduenit ⁊ siccitas multa:⁊ q̃ ispici unt hysophia.i.subtilia apparent.

Q Ualiter ⁊ ꝓpt q̃d qm̃ a calidis ⁊ drymeis.i.acri bus:nã ꝓus q̃dem reuma phlegmaticũ i hyeme ⁊ vere descendere dixit:hic aũt in autumnali vel estiuali hora.in alijs aũt horis ꝓportionabilr vt dictũ ẽ antea.orthomiã aũt huic spẽi finãchie adesse ait:q̃ orthomia magne ẽ coartationis cognitio fm aliquã respirati uaꝝ ꝓtculaꝝ molestãtẽ sic antea oñdimus. si vo iussieris os apire maxie ⁊ ꝑxeris linguã.i. cõpressieris ꝓspiciẽdo q̃ fm pharingã:nullũ talẽ ꝓter nãm tumorẽ qualẽ i an tea dictis inuenis.oñdit aũt ꝓscriptor ꝓpterea B: qz ait: ⁊ q̃ vident isophia.i.subtilia appent.qõ ipm phlegmiat in loco pharingis iuisibile ẽ.q̃tũ vo visibile ẽ apientib⁹ os B oẽ a phlegmaton.i.sine phlegmone est:⁊ isophe.i. subtiles sunt ꝓtcule dixit.isophon enĩ.i.subtile:q̃ntq; di xit ad oppositionẽ eoꝝ q̃ ꝓter nãm tumẽt. quidã aũt si intelligẽtes significatũ ex voce isophon.i. subtilis qualr dictũ est nũc:cõmentant dictionẽ verisibilr.quidã autẽ transferunt sic ⁊ qui ita scribũt:⁊ q̃ vident achua.i. inuti lia appent: hi inuicẽ demũ q̃ ita dispositi sunt.q̃ntq; reu matis qõ ⁊ appropriãtes laringi diuidũt muscũlos q̃ p⁹ eũ iunt ordinati vbi isophag⁹ ⁊ stomach⁹ qui ⁊ ipse sint cũ eo disponit multotiens.post hec deniq; in proposita serie ⁊ hoc scriptum est. 28

Et posteriores tenãtos i collo ten dit:⁊ uidetur ut tetanus tendi:⁊ uox aposoge ⁊ spũs paruus.

Q Uod aũt deinceps dictũ ẽ adhuc magis oñdit adhuc pati laringã:monstratũ.n.ẽ in hac ꝓtcu la aĩalis generationẽ pfici .ꝓpterea denq; ait: Et vox aposoge.i.perit ⁊ spũs pu⁹:nã vox quidẽ oꝑba riã aparoge.i.perit patiẽte vt dictũ laringe.respiratio vo pua fit ꝓpter coartationẽ pori.dictũ est aũt in libris q̃ ꝑ disinia qm̃ lõgior tpe ⁊ iteruallo spissior:B ãt ipm ⁊ ꝓscri ptor nũc ita interptatus est. 29

Et antipasis spiritus spissa ⁊ uiolẽ ta fit.

Spiritũ ⁊ eã q̃ p⁹ inspirationẽ.l.expirationẽ ⁊ eã q̃ p⁹ expirationẽ scdam ispirationẽ breuis dixit alterutrinq; enĩ spissus fit spũs . ⁊ enĩ ḋes q̃ ẽ p⁹ inspirationẽ currẽs.i.breuis ẽ bis q̃ ita disponũt ⁊ q̃ ẽ p⁹ expirationẽ:aut inspirationẽ. demõstratiões vo eoꝝ in his que de disinia habes dictas. 30

Sed ⁊ arteriã ulcerat his q̃ ita dis positi sunt. erit aũt ꝓpt drymica i.acredinẽ humoris uidelicet.

Pulmonẽ vo igniri ꝓstrictũ dixit ꝓsulẽs: fmonẽ vo dogmati.monstratũ.n.ẽ in libro de vtilitate respiratiõis nõ indigẽtia si suberit paries vel in ꝑuatione respiratiõis:sed qm̃ refrigerationẽ ⁊ ventilati onẽ pdit innat⁹ calor detẽt⁹ ab ĩmoderatione possessus incẽdit pulmonẽ.hanc q̃ finãche spẽm vsutiorẽ ⁊ ineffu gibiliorẽ ait porre ⁊ pp p̃dicta ⁊ ꝓpter eẽndo estiuã ⁊ au tumnalẽ ⁊ qm̃ drymitioriꝫ.i. acrioriꝫ nascit hũoriꝫ. est scriptura melior igit q̃ cũ cõiunctiõe ea q̃ sine ⁊ ꝑiun ctione:id oñdit vo ⁊ cũ p̃dictis ꝓpt horã in q̃ fit ⁊ pp hu morẽ a quo difficiliorẽ eẽ spẽm scdam finãche.si simplr igit eẽ scribendũ:qm̃ vtutior ⁊ ieffugibilior ẽ pp horã.si vo ⁊ sine ⁊ ꝑiunctione scribi voluerit q̃s:custodire neẽe ẽ ⁊ ita subaudire eã:ac si fm seriẽ dictũ erit.multa enĩ ⁊ ta lia q̃ fm defectionẽ inuenĩunt vel defectuũ modum

apud veteres scripta. 31

SI febris assupserit uetere sterco re subeunte uel nouiter comestori existeti siue cum dolore coste siue non: quiete agere donec descenderit cibus primus ad inferiorem uentrem.

ET per has series indicatio fit non eendi ea quae adiacent in libro quae de dieta acutarum in primis tribus prescriptione hippo. non. oportebat quae perfectissime tractantur in gnisia. i. in prima vel prima pre libri scripta sunt de plenitudine hic rursus parua interponere. 32

POtu autem uti oxymelle.

IN deteriatione vel ideteriate dictum est et potum est in gnisia. i. prima pre libri quod scriptum est b: et quae per b usque quo et piscretum vel piscium memit hip. qr de egrotantibus sermo ei fm illum liber erat non de resumptis ex egritudine: alia vero seriei manifesta. 33

SI uero lappato. i. fluxibili exinti causus supuenerit: si tibi uidebit pharmacie apte here in horis trium diebus non pharmacare debes sz quartanum.

QUoniam intemporanee quidem b rursus memit causi predictis in principio dixis eius et curis: manifestum est et seni series iste fm metem illius aphorismi sunt: pharmacare matura et mouere non cruda: neque in principijs nisi organt. i. iperum faciat. plurima vero non orget. i. stimulat. quidam alii scribunt in principio causos dignum existimantes pharmacare. decet igit non vt hic oes per tres dies: sed vt aphorismus est b. in acutis passionibus paucis vicibus et in principijs pharmacijs vti: et ors fm aphorismos determiare et scrutari: qm fm principia vtendum pharmacia: et qm digonem expectantes egritudinis. si vero qs aut fm principia dixerit simpliter aut non determinas altera: fallit. 34

QEm aut pharmacaueris sorbitionibus utere obseruans paxismos febrium: ut nunquam offeras exintibus neque debentibus eet futuris: sz desinentibus uel gescentibus. i. cessantibus et ut longissime a principio

DE particulari pre tibi victum est mihi et i gnisia. i. prima pre libri b: et i paucis: et nunc dr p longiora et aptiora: vt sit fmo b expo illius custodita mente hipp. quod et in alijs dixit: et in his quae de eo qui fe. ex thorace idem accedit: b est ex corde: ad caput aut remittit flamam. 35

QEibuscumque uero diateleos. i. finaliter uenit humidum in febribus: bis differet pedes calefaciens et pistellens. i. constringens cerotis et coronis circumuolues caue ut non sint frigidiores alio corpe. calis uero exintibus calefactiones nullas offeres: sz obnua ut non infrigideet. potu uero utantur quamma aqua frigida: uel mellicto.

HOc. i. diateleos et per oe tempus idem significat. multis aut exintibus disponibus in quibus contigit per totam egritudinem vetres humidos eet et nimirum ipsis non potentibus vnam habere curam: vt monstratum est multotiies: non solum nil est ex hac serie doceri benignum: si et noceri credentes scriptum modum curationis in multis disponibus conuenire. vt enim alia vereliquam vetre humidiore eet potente: et propter phlegmone quae fm vetrem: et propter colliquatiua febre. potius fri. aqua frissim est phlegmoni: vtilius colliquatiuis febribus fm id quod dicisti tempus fiens. 36

QEibuscumque i febribus uenit humidus et mes turbata: et multi taliu croydas. i. uellera auferunt: et nasos fodiunt et fm pax quidem rindet ad iterrogata: ipsi uero a seipsis nihil dicit rectum. uident igit mihi hec talia melancholica eet Si uero talibus exintibus uenit humidus fuerit et colliquit: uidetur mihi sorbitiones frigidiores et grossiores offerre et potus stipticos. i. constipatiuos et uinosiores uel constipatiores.

QAlia quidam sunt phreneticorum sinthomata. quod aut humidioris vetris fit quidem quique et cum phrenetide: non nisi proprium b est: qr humidum quidem ventre ex determinationibus. i. diffinitionibus ors curare. phrenesim vero propria cura alia curari. quam aut hic scripsit curam necque quincit phrenetide: sed magis mihi vi velle curare quadam dispores ex eo qui fm vetrem pmotam. i passionem aut caput episparen. i. euellente vt palitet. i. dissipiat in passione vetris. non recte aut dictum est: melancholica esse hec talia: magis. n. a rana cholera hec talia sunt ventre detento. 37

QEibuscumque uero febrium uersiones a principio et pulsus capitis sunt: et urina subtilis: his ors expectare ad crises exacuturam eet febrem: non admirari uero si desipuerit.

QUm caput circumferri imaginant daucos. i. vertigo noiat hec passio. qm autem et tenebrosus visus fit cum b appuerit: scotinos. i. tenebrosa vertigo vocatur. et fit propter motum inordinatum fisodis. i. ventosi spiritus vel fm caput humis localem generationem vel deorsum relati. oes. n. talium spuum generationes turbationis sunt ostenfiue: propter quas et crises fiunt cum sinthomatibus turbatiuis Scire. n. ors tales dispones i medio quodamo exites et periculosorum et ipericulosorum. nam tetat quidam innatus calor discernere dissoluere et effundere humores quae fm corpus: subtiliare vero certissime eos: et fm imanifestum sensum excernere non potest. finaliter aut languens neque initiat tetare solutionem et sz hoc spus ventosus non languete vltio innato calore non generat. igit languere quidem ipericulosissimum est: supat. n. egritudinem nam: vltime vero languere pnitiosum: supat enim non pax. qm aut non supat predicta fuit sinthomata. et postquam egrotauerit crises fiunt et pficiunt: quedam quidem ad sanitatem: quedam vero ad mortem. pulsus aut nimirum demum fm caput fietes hoc est sensibiles motiones quae arteriarum calores sunt multi sinthomata: propter quos et desipietie fiunt multotiens. ita igit hrtibus vlt predictis: nisi incipiete aliquo. i becilli esse a subtilitate quod vrine indigesta eet ostendit egritudo. caput aut ipletum esse spu vetoso significant dani. i. vertigines cum pulsibus: scire ors nam non quiescente sed supimposita quique contentis in corpe malis humoribus vt et decernat a benignis eos: et decernat fm quecumque ors modum

vel adimi.i.nõ principalē deponat vel expellat pticulā.dictus igit sermo vtilum ē ad ꝓnostícationē dictoꝝ qñq; enī a pncipio egritudis se.qdē moderate fuit: sinthoma ta vo talia fm caput fuit pp estu vel pp anatiasim.i. vaporationē ex otētis fm corp vētris buorib.caloze igit q̃ litercūq; habitū ab ipso capite solo tali dispōne capitis balneū iuuat: ꝛ sorbitionē sufficisse succū ptisane.qū aūt ex malicia horꝝ buorꝝ ad caput refert ca.spūs vētosus: si balneare cōfert hos.infalacit aūt oz hec oia gerere singula.deteriario vo dispōnum vna sola ē ex vrinarꝝ digōne ꝛ indigōne: quarꝝ recte oscriptor memit dicēs: vrinā subtilē: qo dictū ē multotiēs idigōnis eē signū: q̃re nullo medicorꝝ ī talib egritudib negligit scrutatiōz vrinarꝝ. 38

Q Uib uero i pncipio urine nebule formes uel grosse: hos tales sub purgare si ꝛ alia ꝓferūt: qbuscūqz uero i pncipio urine subtiles: ne pharmaces hos tales: sed si uidet utile clysterizare hos cōfert ita curari.

S Iue copulat b his q̃ dicta sunt fm ꝑdictā seriez siue nō: qo ex eis vtile bre pōt ds cōe q̃ custodire purgare corpa oīmoda indigōne exīte in humorib oñdit dicēs: Urine subtiles qo deinde grosse digōnis bnt iā bipm subsistētia: sed nebuloformes eas videlz q̃ nebulaz bnt videlz oñdit: adiecisset.n.nigras si vemū illas audire nos voluisset .multa.n.colꝝ noiuz sine deteriatione dicē assueuerūt: qū qo meli in ipsis reb in significatiōe oñdere voluerūt.ita igit cū ī salutē desināt crises: dicūt simplr crises: mortuo vo iudicato nō simplr sed totū b dicūt: crisis mortu ē: ꝛ qū cholerā excretā ds simplr dicat eē choram.i. flauā nō nigrā intelligim. ita igit ꝛ nūc audientiū vrinas nebuloformes eas q̃ albas bnt nebulas q̃ sūt digōnis signa: qz igit matura pharmacat: ꝛ nūc ita scripsit pp b qm b libū oscriptor: ofert his ita curari nihil aūt dicēs hic de phlebotomia. pticulariā alia pcurrit oia deinceps: nō q̃ nūq̃z hi q̃ ita bnt idigeāt phlebotomia: sed q̃ ꝛ nūc alia docē vult sola.ō phlebotomia enī sufficient in anteriorib dictū est ita curari. 39

C Orpi qdē getē ducētē ꝛ ungētē ꝛ pifellonata.i. circūꝓstringētē homales.i.eqlr: potu uero uti mellicto a quoso ꝛ sorbitōe succo ptisane ad uespera.uētré āt sbduc fm pncipia clystere: pharmaca uero ne adducas his i pncipio.si enī aliqd mouebis fm uētré uria ñ maturat: ꝛ amēdros.i. isudabil ꝛ a crithoy.i.incrisibilis febris per multū tempus erit.

E T hūc sermonē tractat intentionē bns i eo qētē q̃ ē cū moderata talphy.i.fortura.i. fomētatōe ꝛ strictura.succū āt ptisane dat ex pncipio vt vtiqz nō potentē sufficē vsqz ad statū ꝛ crisim in mellicrato qū indigesta egritudo nō ꝓpe vo mutatiōes: dat aūt mellicratū aquosū: qz aq̃ monstratū ē nullū bonū bre ipsam fm seipsā solā.in vesperā āt dignū existiat dare ptisanaz ei q̃z mellicratū.ꝑdicētib aūt nobis antea in ꝓpa pre b oscriptionis: q̃ posteriorē oz ptisanā offerri mellicrato: ꝛ meli etiā ꝛ nūc ita dici: mellicratū qdē ꝑmuz: postea vo succū ptisane offerri.qū aūt ꝑducē postea dixerit ī desperā: pticularioze doctrinā facit nō vlioze.ꝓpter qd aūt uber nō purgare in qb idigestio oīmoda ē: cām ipse dicē empylogisticā magis q̃z analogisticā.ē enī deniq; eā dicere ꝛ cognoscēti solū qo fit vel q̃ fit sine indicatōe logica fit experia.i.expientia sola.logmatici aūt viri erat docere ꝓpter qd purgātib nobis eos q̃ ita se bnt neqz digerit vrina ꝛ amēdros ꝛ acrythoy se.pmanet. igit funalius qdē in alijs de talib oīb scrutati sum: nūc aūt ī capitulis dicet qo vtile ad pnitia tu vo attēde mihi intellectu q̃tuor exīnt virtutib vt didicisti. nō nimiā aūt in eis fortitudinē bnte: ꝛ alterationē fm quā assilat corporib q̃ ab ea dispēsant cibū.nā vo hec digo noiat fm q̃litatē irāsmutatio debēti nutrire subā exīs.indiget.n.nā sicut ī vētre absorpto vel ascripto cibo qete qdē ab alijs motib vt actui qui circa digōnem soli vacet.auxilio vo aliquo extrorsum qū ibecilliorꝝ facta fuerit.qñq; fm eūdē modū indigōne fa humorꝝ q̃ ī venis: qete qdē idiget aut fm calorē ex eo q̃ ifrigidatū ē ꝛ calefactū ꝛ siccatuz ꝛ humectatū: fm aliud ꝛ aliud videlz tpe singulo horꝝ sicente.fm b q̃ q̃ scripsit b osuluit qete oueentē corpi curari hoiem vnctū ꝛ pistollomenū.i.circūscriptū. homoloos i.eqlr pānis.ad virtutē aūt q̃ ex se.antipatina.i. ꝓriā existimauit vtiqz eē bnidiratē q̃ ex vnctiōib qū neqz calefaciēdo fortiter neqz ifrigidādo: ꝛ leniēdo qb marie idget q̃ digerūt ꝛ si b cōfert digōni buorꝝ: purgatiōes ꝓrie sunt.nā mouētes qdē vehemēter corp scindūt: talis enī virtutis oia sūt purgātia pharmaca.hec igit qdē ē cā adversandi purgatiōes digōnib: ad otinuum aūt fmonis hic eam iam. 40

S Orbitiōes aūt cū ꝓpe crisiz fuerit ne des si turbet. qū aūt remiserit ꝛ addiderit ad meli: custodire uero oz ꝛ oiuz febriū crises ꝛ auferre sorbitōes fm hoc tempus.

c Ustodit ꝛ hic mentē hip.q̃ libri oscriptor in pncipio qnidē cū mellicrato ꝛ succo ptisane dictās ꝓpe criseos aūt auferens succum. 41

d Idiscerūt aūt he lōge febres fieri ꝛ apāta.i.abcessus bre: siqdē ifeririora frigida fuerit circa aures ꝛ colluz si uero ñ frigida fuerit sz bnt trāsmutationes: fluit aūt sanguis ex naribus: ꝛ uētres talibus turbāt.

q Uib ē subtilis vrina ꝓpter indigōes buorꝝ: dorcent plōgant se.nō potētes solui aī digōnem Quī āt apātib.i.abcessōib be tales iudicāt: multotiēs iā dictū ē.rari vo alicubi ꝛ p excreatiōes solones eorꝝ fuit.vtrū aūt sursū corpis vel deorsū apā gnābit his ī q̃ pnosticis scripta sūt oordāt q̃ nūc dicta sūt. 42

q Uibuscūqz uero febres assodes.i. āxie fiūt ꝛ hypocōdria.i. pcordia tēdūt ꝛ iacētes ñ sustinēt i eodē ꝛ extrema ifrigidata: oia plūma diligētia ꝛ custodia idigēt: deducere uero eis offerentes nil aliud q̃z oxymel aquosū: sorbitiones autez nō offerri donec desinat ꝛ

urina digesta fuerit.

a Assoldes notat se.i dꝫ laborãtes assontes.i.anxiãt ⁊ inletãter ⁊ idelcãbiliter bñt.defozme aũt i.difficulẽ ferre sequẽs ẽ:qñq; dẽ in eẽndo monimo.i.pmanẽtẽ se.⁊ causonidẽ.i.estuosã multotiẽs aũt ⁊ malignitate stomachi.os aũt vẽtris ita me dicentẽ nũc audi q̃ hysophagũ.igit̃ icipit dẽz ab ipsis se.assodes dicens eas ⁊ hypocõdrias tẽdentes.deinceps vo ad febriẽtes trãsit.B enĩ.i.iacẽtes nõ sustinent in eodẽ de febriẽtibus victũ ẽ quẽadmodũ ⁊ B.i.extrema infrigidãtia. igit̃ B dẽz.i.non sustinẽ iacẽtes ĩ eodẽ:assenton.i. anxiantiũ ⁊ difficulter ferentiũ ẽ cognitio. B ãt.i.infrigidari extrema phlegmonis magis ĩ grossis bu.vt supza ostẽdi:qũ vr spẽ causi sermo erat.⁊ sicdẽ vehemẽs ifrigidatio fuerit ꝓiectura iã tibi eẽndi ⁊ virtutẽ inrobustã fortiter.decenter igit̃ dixit:pluria diligẽtia idigere laborãtes ita.decenter aũt ⁊ oxymel dat eis a grossis ⁊ viscosis bu.molestatis.adiecit aũt sermõi aquosũ: vt addat dꝫ bis in pulmõe tales cõtinent̃ bu. multũ.n.oxymel acuti⁹ in illũ eẽ oz: qz pp longitudinẽ allationis vie que fm anadostm.i.reditionẽ ad patientẽ pticulã necessariũ dissolui virtutẽ oxymellis:bis aũt q̃ fm hypocondriũ mox incidit tale q̃le habitũ ẽ.B aũt.i.neq̃q̃ dare sorbitionem bis q ita bñt añq̃ digesta sit egritudo: idem̃iate victũ ẽ seruantibus demũ nobis qõ edocuit hippo.adicere oz huic sermoni:si suffecerit q egrotat:qõ vt manifestũ fortassis derelinquit. 43

Accubare uero ad obscuras domos ⁊ accubare ĩ mollissimis stratis multo tpe ad cãdẽ defluẽtẽ:⁊ ut minime reijciat se:maxime uero hoc tale tales iuuat.

a Accubationẽ q̃ in obscuris domib⁹ nõ vt maturatiũ auxiliũ ꝓstulit nũc sz vt difozme.i. difficilis patiẽtie q̃ pp ansm.i.anxietatẽ fit correctiũ eui⁹ grã ⁊ mollis strati meminit.B aũt.i.tẽtare nõ reiicẽ seipm sz dẽsẽ alterutrizq; vtile laborãti ⁊ vt digõni toti⁹ egritudis ꝓferens:⁊ vt custodiens virtutẽ. 44

Hypocõdrio uero lini semẽ imiũgẽs appone: cauens ut nõ frixerit.i. frigeat appositum:sit autem suine tepidum coctum aqua ⁊ oleo.

m Mollificatiũ ẽ lini semẽ ⁊ nõ calefaciẽs appenẽ dꝫ maxie idiget phlegmon oĩs ⁊ nimiꝫ fm tactũ id ꝓpat tale q̃le ⁊ fm virtutẽ ẽ sũme tepidũ dignãs offerre: sz mixtio olei ⁊ aq̃ tepidi calorẽ genera tiua:qũ mollificãdo ⁊ mitigãdo moderate exis virtutis e⁹ maxie mõstratũ ẽ oportẽ eẽ ⁊ digert ⁊ euaporãt. 45

Oniecturari uero ex urinis qõ futuꝫ ẽ eẽ:nã siqdẽ fuerint grossiores ⁊ ochotere.i. flauiozes sunt meliores:si uero subtiliozes ⁊ nigriozes pernicioszes.

n Non oẽ futuꝫ eẽ docet vel decet ex vrinis sz salutẽ vel mortẽ:nã si salutẽ dẽ ostẽdunt grossiozes ⁊ etiã flauiozes manifeste:grossiozes dẽz subtilibus ꝓaris nõ bis q̃ fm nãm vt ⁊ paꝫ antea dignũ existimam audire. neqz enĩ vtiqz grossas vices interptari recte volẽs:neqz subtiles vrinas q̃ fm nãm: q̃ deide nimiꝫ subtiles ⁊ nigre pessime.a subtilib⁹.n.solis fientib⁹ indigesta ostdit egritudo.certissime.n.subtilis a quosa ẽ q̃re ⁊ alba.praecognitiones aũt vrinarum in monumentis q̃ in pronostica dicte sunt. 46

Si aũt trãsmutatiões habuerit ⁊ tempus significãt: necesse egritudinẽ transmutari ⁊ ad deteriora ⁊ meliora anomaliam.i.inequalitatem.

e Et B.n. obseruãs ĩ egrotãtib⁹ inuenies vez ĩ tps ampli⁹ ⁊ trãsmutatiões ĩ medio frẽtes icidentẽ boiez in varijs vrinis:ampliozes enĩ dispositiões ostendunt̃:que nõ eadem cura indigentes neqz parẽ habent prothemiam.i.terminum solutionis. 47

Incõsistẽtes aũt febriũ sinere donec stẽt: qũ uero steterit obuiare cũ dieta ⁊ cura decẽti sz näz ꝓsiderãs.

i Incõsistẽtes se.dixit:q̃ nihil bñt certũ:⁊ ĩ dꝫ nihil ẽ ꝓsistẽs qõ significat certũ. sũt aũt certa q̃ ĩ periodis.i.circuitionib⁹ appẽt.⁊ ĩ vrinis adhuc ãt ⁊ in certissimis febriũ igit̃ periodi dẽ nullatenus appent ĩ pmis diebus:vrine vo supueniũt alia ⁊ alia vice alie:⁊ mltotiẽs ter vel q̃ter quotiẽs vrinare ⁊ p diẽ demũ ⁊ p nocte ꝓtingit:⁊ dissiles appent ad se inuicẽ vrine.spẽm igit̃ talis se.incõsistentẽ eẽ ait:qõ idẽ significat ei: q̃ nõ fuat spẽz vnã certissime:ostdi vo tibi certissimas spẽs se.ĩ monumẽtis de dzia eaꝫ ⁊ in scõo de crisi.in talib⁹ igit̃ se.dignũ existimat nõ fm pncipia dicta vti sed sinẽ donec videas q̃les sũt se.⁊ tunc dicte spẽm terminare. 48

Sunt ãt uisiões multe laborãtiũ.

v Visiones dixit q̃ dzias vel modos vel spẽs:laborantiũ aũt p B.i.p egritudinib⁹ q̃ laborãtib⁹ fuit mõstratũ ẽ aũt iã multotiẽs:q oĩb⁹ veterib⁹ cõsuetudo ẽ a passionib⁹ ad patiẽtes ipsas trãsferre nũcupationes:⁊ a patientib⁹ ad passiones vt nihil differat febriũ dicẽ dzias vel febrientiũ:ita vo ⁊ pleureticozum ⁊ sinãchoꝫ vel pleuretidis ⁊ sinãche.visiões igit̃ dixit laborãtiũ:qz oculis eoꝫ ꝓsiderantes inuenimus dzias. 49

Decoqz attẽdẽdũ ẽ sanãti ut ñ obliuioni tradatur aliq̃ occasiouũ.

d Idiscim⁹ qrũ mãifestas cãs notat occasiões sz ⁊ nẽ mãifestũ ẽ ĩ B ferẽs nũcupatiõez ifert deniq̃z

Eqz eozuz que scõm mentem.

q Vasi causaꝫ has quidem manifeste oĩb⁹ cognoscentib⁹ bñ sine artificiali mẽte:has aũt solis his q̃ vtunt̃ artificiali mẽte.attẽdere aũt oz ait ĩ illis quas ad par vel impar apparere oportet. 50

Hoit̃ maxie quidẽ oz imparem numerum uereri: q hi dies hetero pes.i.altero repẽtes faciũt laborãtes.

n Non simplr audiẽd⁹ ẽ:sz in acutis egritudinibus multũ posse ispares dies vt trãsmutatiões alter utrinqz dignas rõne faciẽtib⁹ ad sanitatez ⁊ ad mortẽ:B.n.significat istud heteetropes.i.altero repẽtes ĩ acutis q̃dẽ.iij.⁊.v.⁊.vii.⁊.ix.⁊.xi.⁊.xiiij.in chronicis aũt.i. tpalibus ⁊ plixis sexagesima ⁊ octuagesima:medij autẽ eozuz sunt.xx.xxxiiij.xl.impares autem be. 51

Custodire igit̃ oz pmã diẽ q̃ icepit ibecill'eẽ q laborat sciẽtẽ pncipiuz

exquo ⁊ qd añcedit ei: hoc.n. primum
scire.qũ aũt inĕrogauerit eũ ⁊ scrutat⁹
fuerit oia: pmũ q̃lr qdẽ caput hz: si ido
lorosũ ⁊ nõ graueditẽ hz i seipso. deiñ
hypocõdria ⁊ costas si idolorosa: nam
hypocõdriũ qdẽ si dolorosũ ē uel eleua
tũ uel scoliosia.i.ꝓuersionẽ hz uel sati
etatẽ: ul' coste dolor ĩsit: ⁊ sil' cũ dolore
uel tussicula uel torsio uel dolor uĕtris
qũ aũt qd horꝫ affuerit hypocõdrio: tẽ
maxie soluere uĕtrẽ clysterib⁹. bibat ãt
melliĕtũ calidũ coctũ. addiscere uero q̃
ĩsurrectiõib⁹ si lipotomizat: ⁊ si spũs eu
foria.i.bona patiẽtia cũ hz: uideas aũt
egõnẽ: ne aliquẽ forte nigꝫ egesserit co
lorẽ uel purꝫ q̃les sani utiqz hois egões
⁊ febris etiã i tertiã diẽ superacerbata
inspiciẽs ualde bñ tales in his egritudi
nib⁹ ĕtianas. adhuc iã ⁊ alia ꝓspiciẽs si
q̃rta ĕtie dici sile qd hz: qõ horꝫ ipsorꝫ
piculosi⁹ sit. signa uero nigra qdez egõ
mortẽ significat: silis ãt sano cũ oib⁹ uti
qz diebus appareat salubre.

C Ustodire ait: oportẽ pmũ qdẽ pmã diẽ in q̃ co
gnoscẽ iubet eãm egritudis: h.n.i.exquo ⁊ qd h
i.qd vnaqz egritudo ē oñdit. inĕrogare vo iubz
pmũ qdẽ caput q̃lr hz: deiñ hypocõdria ⁊ costas. hypo
cõdriũ qdẽ: sicꝫ ē dolor vl' si depssa sũt vl' hũt aliquẽ ex
scoliosiã.i.anomaliã h ē ineq̃litatẽ: qõ etiã i pnostica sz
hãc serie scripsit: Si ieq̃lr dextri dispositũ ⁊ sinistri: vel si
coctoni.i.satietatẽ hz ait: h ãt mihi vĕ ipletionẽ cibariorꝫ
eĕ. inĕrogare vo vignat ⁊ alia circa eã etiã q̃ deiceps se
riẽ. deiñ iubet hypocõdriis patiẽtib⁹ soluẽ uĕtrẽ clysteri
is: bibẽ vo melliĕtũ ca. decoctũ ĩdefmãte vo h dicẽs. de
iceps scribit: Adijcẽ inbeo oz ⁊ q̃ i surrectiõib⁹ si lipoto
mizat: ⁊ si spũs ait: euforia.i.bona patiẽtia hz eũ: h oppo
nit lipotomizãti. ĩspicẽ vo vignat egõnez: etꝫ nigra ē vel
pura vel ĩculpabilis q̃lis sanorꝫ sit. ⁊ si fe.i tertiã diẽ sup
exacerbat: his itaqz hñtib⁹ si q̃rta tertie sile hz qd fm po
xismũ piculosam hãc videlz ait: neoterize.i.inouare qd ⁊
q̃rtã diẽ. xi. exñtẽ septie difficilimũ ē signorꝫ: neteorism⁹
aũt.i.inouatio manifesta. si.n.pma diez ⁊ tertia poxism⁹
fact⁹ ē: scõa vo nõ fact⁹ ē: ꝛgruũ hre eĕ dmtã poxismum
q̃rtã vo nõ hre. hris igit ⁊ h mali alic⁹ alteri⁹ gnãtionez
indicat. si vo ⁊ nigra egesserit mortẽ futurã eĕ oñdit. me
mẽto itaqz h⁹ derelinquẽs multa eorꝫ q̃ dicta sunt. si eũ
pma diez ĕtia ꝓportionalẽ attulerit poxismũ: nouũ qdẽ
si ⁊ q̃rta exacuit. si vo nigra egesserit: pniciosum est signũ
si vo rursus similia sanis per omnes dies egesserit: salu
bre spera laborantí esse hoc. 52

Q Vm aũt nõ obediĕt balano.i.sup
positorio: ĩsit aũt spũs eufonia.i.
bona patiẽtia: surgẽs i thorꝫ uel tronũ
uel ibi i lectulo si absithia.i. inaiositas i
sit. hec aũt cũ aderit laborãti masculo
uel feie ⁊ fm pncipia inascunt: desipiẽ
tiam expecta futuram.

c Onfusa ē seriei h⁹ mẽs: expectare.n. desipientiaz
qũ balanũ nihil pficiat: vĕ aũt euforos.i. descibi
liẽ hre laborãs siue etiã ex surrectiõib⁹ lipotomi
zat.i.aio defiĕ: mihi male dictũ eĕ vĕ neqz expientia testã
te ei neqz rõe: fiet.n.qñqz ⁊ tale qd.i.ostipe. pnosticatões
aũt sũt nõ eorꝫ q̃ raro fiũt hz eorꝫ q̃ semp ⁊ q̃multũ. 53

a Ttẽdere uero ⁊ man⁹: si uero tre
mule fuerint: expecta tali distilla
tionem sanguinis per nasum futuraz.

e Thic sermo nõ qõ cõtinue neqz quod multum
fit sed quod raro docet. 54

Aspicere uero oz ipsas nares: si
sil'r spũs p utrasqz trahat: ⁊ si mul
tus ferat ex narib⁹: amat fieri spasm⁹.

e Existentib⁹ manib⁹ tremulis: ita.n. decẽs dicẽ: si
spũs mult⁹ ferĕ p vtrisqz nares spasmũ superuenire
ait: assueuit.n. ita vocare spasmosã disponẽ fiẽ
fm musculos q̃ prethigia.i.extrema nasi mouẽt. 55

S I uero i febre hyemali ligua aspe
ra facta fuerit ⁊ absichie.i. iaiosi
tates ĩsint: amat huic tali ⁊ remissio eĕ
febris: sz tñ hũc talẽ custodire i famem
uelis: ⁊ aq̃ potu ⁊ melliĕti potu ⁊ etiaz
succis custodi: neqz credẽs remissiõi fe
bris huic: quia qui qdem talia habent
signa: periculosi sunt mori.

h Yemalẽ fe. qdã qdẽ simplr audiũt eã q̃ i hyeme
fit: qdã aũt eã q̃ familiaris nã erit hyemi. erit ãt
h talis in phlegmate: quẽadmodũ ethna i cho
lera. si igit ait: in tali fe. lingua facta fuerit aspa ⁊ lipoto
mia: oz cognoscẽ eã eĕ piculosã: ⁊ ꝓpterea uoli credẽ re
missiõib⁹ febriũ: qñ cũ sinthomatib⁹ vel signis malis fuĕ
fiẽ nũc sil' cũ lipotomia ⁊ aspitate ligue. Ne igit agẽt ne
gligẽt dietã vl' cibũ laborãtes hz aquã ⁊ melliceratũ ⁊ suc
cũ ptisane sorbere da. vĕ aũt h hzia eĕ ei q̃ oz fame cruci
are. famis.n. cruciatio maxie qdẽ.i. ieiunũ inediã ointo
dã significat. si vo nõ sed dietã demũ q̃ in potib⁹ solis: h
aũt melliceratũ ⁊ succũ ptisane cõcessit dari. vĕ aũt mihi p
pterea fame cruciare dicẽ eos: qñ tardãt plixe hites re
missiones febriũ enphoratates.i. facillimas vt decepti q̃
dã cibũ fortiorẽ dederũt ⁊ maxie ꝓpter lipotomiã. vt ad
talẽ igit dietã que p melliceratũ ⁊ succũ fit multis diẽbus
recte dicta ē famis cruciatio. 56

Q Vm i febrib⁹ terribile qd factũ fu
erit qntanis exñtib⁹: ul' uenẽ repẽ
te hũida egesserit: uel absichia.i. inaio si
tas facta fuerit: ul' afonia.i. inuocalitas
assũpsit: ul' spasmosus fĕs fuerit: ul' sin
gultuosus: i his assodis.i. anxi⁹ amat
fieri: ⁊ circa hypozinõ.i. qõ sub nares

τ frõtẽ sudores τ collũ retrosũ capitis Qui uero hec patiunt moriunt inflati non in longum.

Eorum vo q̃ ex obseruatione vel opatione empe rice scripta sũt a medicis vel repta q̃dã ꝗ ẽ ex ipsis q̃ visa sũt sed vel si bis enũciationẽ hũt vlis mõi vt sepissime ĩ eisdẽ τ silr potẽtia ꝯsiderari. tale vtiq; q̃dẽ ẽ hoc qõ nũc vr: vides.n.scripsit ꝗ.q̃ntanũ quendã egerentẽ q̃sdẽ bũidas egõnes.lipotomizantẽ vo τ afonuz.i. inuocalẽ factũ:aliũ aũt spasmosum:τ postea aut deinde vtrosq; aut altẽ assodera.i.anxiũ:τ q̃ circa faciẽ τ collũ sudantes deiñ moriẽtes:scripsit qõ existimat sydromã.i. cõcursum signoꝝ empericoꝝ.sũt aũt ea potẽtia τ stomachiã accẽdẽ syncopã.potentia vo τ pp multitudinẽ fieri ꝯpssa virtute vel τ alr languẽte.singulũ deniq; eoꝝ que dicta sunt τ sm seipm malũ est nedũ ꝯueniẽtia oia.lipotomizare.n.in repẽtinis egritudinib⁹ periculosum:quẽadmodũ τ affonũ.i.inuocalẽ factũ esse:τ assoderã.i. anxiuz τ nõ bonũ aũt sudare circa faciẽ τ caput solũ.quẽadmodũ igit hec multa τ mala sinthomata sunt:ita τ alia q̃ in ꝓnostica scripta sunt τ põt q̃s ꝯplicans ea sibi inuicẽ videre qõ quidẽ docẽ nouim⁹.si vo alicubi τ dictionẽ immanifestã miscent sm noni quẽadmodũ enigma multis q̃dem:τ ex ꝗ sapiẽtioꝝ eẽ videbit:admirantib⁹.n.vel itelligentib⁹.homini vo nõ sciẽti discernẽ apathonomico cõcursu.i.q̃ facit cognoscere ea q̃ supueniũt cassu capitis.rari⁹ quidẽ:inutilis vo sermo:nã pathomic⁹ cõcursus egritudis spẽm ĩdicat:supueniẽtia vo sinthomata mansuetudinẽ τ malã morigerationẽ ei⁹.τ oz discentẽ hoꝝ sinthomathũ vniuscuiusq; virtutẽ excogitare τ ꝯpare sibi inuicẽ ea q̃ appent:τ siquidẽ fortiora fuerint τ plura appeãt bonis mala:cognosce in piculo hoiem existẽ. si vo bona malis fortiora τ plura fuerint:bonoꝝ expectatiõez habẽ oz in laborãte.hoc ãt τ ipse hippo.signũ existimat te gerere ĩ ꝓnostico.deniq; oĩum sinthomatũ τ signoꝝ singuli singlr docuit virtutẽ.in fine vo h⁹ ꝯscriptiõis ait:Oz ãt debentẽ recte ꝑdicẽ euasuros τ morituros τ q̃b⁹ oz vtiq; plurib⁹ dieb⁹ pmanere egritudo:τ q̃b⁹ vtiq; pauciorib⁹ signa dicentẽ oĩa iudicare τ excogitãte,pnosticari ex his qõ eueniet.igit vbi q̃dẽ bonis mala mixta sunt adeq̃ta mõ quodã virtutib⁹ exercitato quidẽ viro ĩdiget q̃ ꝯsiderauerit in opis ĩfirmis ea multoties. vbi aũt sũt aut oĩa mala quẽadmodũ τ nũc:aut oĩa bona:manifestũ oĩbus qõ fiet:exñte.n.τ sm ipm:signo malo isto egerẽte vẽtre lipotomizare:malo vo silr:τ afonia.i.ĩuocalitate si cũ bis τ spasmosis τ lygmodis.i.singultuosis vl assoydis.i.anxius laborans fact⁹ fuerit:apti⁹ iudicabit periculũ. si vo et aliqõ aliud malũ ei signũ supuenerit: quẽadmodũ q̃ circa collũ τ faciẽ sudores:adhuc τ magis q̃ dicta sunt nũc ab ipso qui scripsit libꝝ nullo bono signo mixto malis: igit q̃nq; quidẽ ꝗ talis ex necessitate morier. manifestũ ex coacertatione maloꝝ signoꝝ:ꝗ aũt pneumathaochisete.i.iflabit fini seriei h⁹ sicut enigma interiectũ ꝗ est:vt q̃d eoꝝ q̃ ex necessitate oĩdunt vel cõcedunt futura erit qõcũq; significat ꝗ puta pneumaochisete vtq; multitudinẽ spũum q̃ sm ventrẽ vt possibile sit ventrẽ ipm inflari oẽm:siue magnã τ spissam inspirationẽ:sz τ hãc didiscimus bis quas sequit dispõnib⁹ nõ bonũ signũ quẽadmodũ τ eã q̃ ventris:q̃re nõ oz q̃rere alia signa bis ex necessitate pigmeneis.i.antecedentib⁹. in bis.n.non adhuc vt ĩ q̃bnsdã nõ ĩ bis q̃ sz fortunã facta sũt ĩ fallacia eoꝝ que cõtingent aliqua fit ꝓnosticatio. 57

Q Ibusciũq; aũt ĩ febribus crura sunt hysimadra.i.ulcerosa τ morãtia ñ maturant exñtibus in febrib⁹: si τ accidit suffocatio pharigis.i. faucib⁹ subtilibus exñtib⁹ que circa pharigã:τ neqz vigerit: sed neqz extiguit amat huic tali sanguis fluere ex naso.τ si q̃dẽ mult⁹ fluxerit:solutionem significat egritudinis:si uero nõ longã. quantocunqz uero paucior fluxerit:tanto deteriorez τ lõgiorem.si uero alia facilima facta fuerint: huic expectare ad pedes dolores. si uero tetigerit pedem:τ doloroſus factus permaneat ignitus factus τ nõ solutus fuerit paulati ueniẽt ad collũ dolores τ ad clauuz τ ad humeꝝ τ ad pectus τ articulũ:τ hoc idigebat symatodis.i.ulcerosus fieri.extictis aũt his si manus ꝯtrahunt uel tremule facte fuerit:spasm⁹ hũc talẽ suscipit τ desipientia.sz τ phligaria.i.ampulle supcilio τ ruboꝝ hz τ palpebra altera circa alteram palastrazij.i.germiat:durus phlegmon detinet:τ hydẽt.i.tument oculi τ desipiẽtia multũ supaddit:noctes ãt magis supsignificant q̃z dies ca q̃ circa desipiẽtiã.signa uero maxia mlta fiũt ĩ ꝑẽ numeꝝ q̃z parẽ qcũq; uero hoꝝ nũcroꝝ fiũt piculosi superueniunt.

Et oĩa hec q̃dicta sunt: nunc vr mihi deceps fibiuicẽ qui ꝯposuit hanc ꝯscriptionẽ vlez quẽdam ex pticulari obseruatiõe sermonẽ fecisse ,pacaciter.melius.n.eẽt: sicut hippo. in libꝝ epidimiaꝝ assueuit scribere:ita τ ipm fecisse ꝑdicentẽ q̃dẽ in pncipio nomẽ patiẽtis:τ postea dies in q̃bus singulũ factum est quẽadmodũ in bis q̃ nũc dicta sunt sintomatibus libet facere.facta.n.sunt alicui crura symathodera.i. vlcerosa τ nõ maturant.adhuc aũt subiciant:τ febricosus esse:et suffocatus fact⁹ desecat.existimabit aũt q̃s vtiq; sursuz facta ẽ transitionẽ humoꝝ qui in crurib⁹ sunt q̃ in trãsitib⁹ suffocabilẽ hoiem facit.si igit ꝗ talis vt hippo. dixit est euasurus:emotoyzare vel homorrogizare.i.sanguinẽ fluere p nasum potẽter oz.q̃ si multus fuerit sanguis solut egritudinẽ:si vo nõ chronicã facit.τ si alia bene facta facta fuerint:rursus ad pedes dolores descẽdẽ possibile est.supponat vtiq; τ ꝗ factum eẽ quẽadmodũ τ ꝯphlegã hominẽ in his factũ eẽ:qõ aut calozẽ multuz circa pedem oĩdere ꝯsueuit:aut se.multã τ sgneã: τ si in bis nõ soluunt sinthomata:rursus sursuz recedẽs magna multitudo generabit doloꝝ sm collũ: τ clauos: τ humeꝝ: τ pectus.vt aũt oĩa hec cõtigerãt ei irrõnabilr:ꝗ eniz est extingui:manus supponat factas eẽ tremulas:deiñ spasmũ sequi multitudine humoꝝ descendente ad nerũosas pticulas:τ ipm pncipiũ eoꝝ assumẽte:huic enĩ desipiẽtie

ofid xrans igit qui scripsit aliquē eorꝝ q̄ ita egrotauerunt ampullas fm ciliū habere.hoc.n.significat pbligaria:,pacaciter enūciauit oibus qui ita bnt futurꝝ hoc sinthoma ⁊ de his q̄ deinceps scripta sunt idē sermo.qō.n.factū est alicui eorꝝ q̄ ita egrotauerūt siue duob⁹ ad oēs extēdens dixit ⁊ rubores bre eos:⁊ palpebrā alterā ad alterā palustra.i.germiare: ⁊ ficcū seu durꝝ fieri pblegmonē ⁊ tumē fortiter oculos.borꝝ.n.alia q̄dam manifesta:⁊ palustrari i.germiare ciliuꝝ: alterꝝ ĩmanifestū ē vtrꝝ ex pte eorꝝ quādam fientē iunctionē:vel carnosum aliqō germē qō i altero quidē innatū: ad alterꝝ vo extensum volnit oñdere si vo aliquid vtile esset ex inuētiōe eius habere pl⁹ vtiqꝝ de eo scrutaret. 58

Hb Os autem tales a principio pharmacare eligens ante quintam: si uorozizat id est gurgulizat uenter. si uero non sinere apharmalientos id est impurgatos esse. si uero dyauorizet ⁊ egestiones cholerice fuerint: scamonea subpurga moderate. alia uero cura q̄zminimos offerre potus ⁊ sorbitiones ut melius habeat: si uero non superuenerint quartādecimā excedētes.

c Vrā scribit ocursionis siue coadunationis pdictorꝝ.nō aūt ea mihi q̄dē vt dixi neqꝝ b vt bonū sed ⁊ cura nihil cōe bz pter ea q̄ antea iam dicta sunt multotiēs.Scrutari.n.te dixit:⁊ q̄ in vētre ⁊ cognoscentē b p vouorisinos.i.gurgulationes purgare.si vo ⁊ cholerica que inferius reptāt fuerīt:scamoneā dat cholerica pharmacū purgans. In alia vo cura iubet offerre mīmas sorbitiones:donec fuerint superexcedētes.xiiij.dicē hoc autem sermone ꝓiudicat ante.xiiij. non posse vigeri egritudinem. 59

q Vm febricitanti quartadecima existenti afonia.i. inuocalitas affuerit: non amat solutionez citam: neqz egritudinis erectionez fieri: sed tempus hoc tale significat. qum autem apparuerit i die hac.i.quartadecima longius accedit.

Hb Ic sermo supflu⁹ ē his qui didicerunt mala sinthomata maiorē virtutē bre in crisi his diebus appentia:hoc.n.vlī vtit ⁊ nūc qui scripsit libuꝝ in vna pticularīū rep in.xiiij.dic: sicut.n. in aliis crisimis i.indicaritis:ita ⁊ in hac si apparuerit aliqō aliud malum sinthoma maiorē virtutē bre.oz aūt enunciationē ei⁹ qō futurꝝ est facere. nā siquidē quedā bonorꝝ signorꝝ maiorem virtutē bntia affuerint laborāti qui egrotat tpe ampliori poterit saluari:nullo vo exīte tali morie: neq̄ute virtute sufficere vigōni egritudis.male igit q̄ hoc scripsit dixit longiorem oīno futurā eē egritudinē:pōt enī ⁊ velociter mori qui afoniam.i. inuocalitatem in.xiiij. habet cum alijs malis signis fiēte b sinthomate. 60

q Vm autem febriēti quartano lingua turbata uerba loquit: ⁊ uenter cholerica subegerit humida: amat delirare hic talis.

Sed ⁊ in aliq̄ alia dieruꝝ.si vo in quartana apparuerit pmū piculosiorē septimā oñdit:b est ea q̄ in illa fient. 61

c Stiua ⁊ autūnali hora ⁊ i acutis sanguinis distillatio repente fiēs synconiam.i. fortitudinem ⁊ multam inflāmationē fm uenas oñdit: ⁊ in posteriore subtilium urinaruꝝ superapparentias:⁊ si tendit ad statū etate ⁊ corpus ex gymnasijs uel eusarchia.i. bonam carnosicatem habeat: uel melancholicum:uel ex potu manus tremule bonum habet: desipientiam predicere uel spasinum.

c Hec rursus series ꝓlicationē bz sinthomatuꝝ multorꝝ nō cōueniēnīū simul in hoīe oī egrotāti:iccirco ⁊ inutilia q̄ ita scribunt vtili doctrina p vlia cognita:vt hippo. assueuit facere.dictuꝝ est āt qū vlium hec q̄dē ꝓtinuā bnt virtutē quādā ⁊ vniuersaliatē.hec aūt vt ad multū virtutē bnt: sicd vo ad vnidosiuꝝ i.ad ambo opinabile vel raruꝝ est inutile ad doctrinam: q̄ denīq̄ scripsit:Scrutemur fm ptem ⁊ pmū.deinde qō pmū scriptū ē.Estiua ⁊ autūnali hora in acutis sanguis distillatio repēte fiēs sinconiā ⁊ multā inflāmationē fm venas oñdit:⁊ in posteriore subtiliū venarꝝ superapparentias.⁊ si ad statū tendit etate:⁊ corp⁹ ex gymnasijs vel eusarchiam.i.bonā carnositatē bēat: vel melancholicū vel ex potu manus tremule bonū bz:desipientiā pdicere vel spasmū. ⁊ sicd ī paribus supuenerint meliuꝝ:in crisi vo pnicosum:nisi multus abūdanē excessus sanguis exituꝝ fecerit supabundantē fm nares: vel fm aruꝝ ep ecesimatasies.i.trāsiticos:vel apostasies.i.abcessus: vel dolores in hypocōdrio vel ad testes vel ad crura. Solutis āt bis exitus fuit sputorꝝ ⁊ grossarꝝ vrinarꝝ albarꝝ leniū exit⁹.melius fuisset dicere sinconiā.i.fortitudinē īdicare cura īdigere venas. Scimus aūt q̄ distillatiōes sanguis ex naribus malū semp ait eē:,ppterea q̄ nā quidē desiderat ex tenuare excernere ⁊ expellere supfluitatē. nequid āt aut ,ppter ibecillitatē ,ppriā:aut ,ppter grossiciē sanguis:vel ,ppter densitatē pticularꝝ:vel ,ppter q̄dā horꝝ vel oīb⁹ cōueniētib⁹: malo vo existente semp b signo magis autem aliquo fm estatis ⁊ autumni prima:virtutem ei⁹ cōtingit superintendi.in his enim diebus ⁊ xanta superabundat cholera: ⁊ quod continet aer calidus est: quare euthon.i.bene fluxibilez oportet propter ambo esse sanguinem.magnitudo igitur cause ostenditur propter quam prohibetur fluere:quam sinconiam.i. fortitudinem esse ait fortassis densitatem ita nominans:indigere demum vtiqꝝ cura fm venas eos qui ita habent nondum doceat anteq̄ dicat: siquam dicit curam: non tamen dicit predictionem autem solam primam scripsit: vrinarum subtilium superapparentias fieri fm posteriorem diem non fm solam hanc ex necessitate delatis eis indig estis: sed ⁊ fm eas que ante ipsam.⁊ spasinū ait ⁊ desipientiam futuram esse laborante ad statum tendente fm etatem ita adhuc cuꝝ his ⁊ gymastia ⁊ eusarchie.i. bone car

nositatis eius meminit ⁊ craseos. melancholici enim crasseos nomen ⁊ nimirum ⁊ ex potatione ait eum manus habere tremulas. igitur sinthomata quidem hec possibilia sunt sibi inuicem complicari: non tamen ex necessitate: deinde velut ad multum hos superseqꝫ desipientia ⁊ spasmus. 62

Et siquidez in paribus superuenerit melius: in crisi uero pernicio sum nisi multus abundanter excursus sanguinis exitus faciet superabundantie fm nasos uel anum epyseces metases uel apostases uel dolores hypocondriorum uel ad testem uel ad crura. solutis autem his exitus fiunt per sputa uel sputorum ⁊ grossarum urinarum leuium albarum exitus.

d Ue scripture sunt huius dictionis. i. epigineste: vna quidē per litterā. g. scriptam: alia vo per. t. sed siue fm priorē epygineste. i. supuenire dicat laborantes in paribus diebus: siue fm scōam epyrineste. i. supintēdi predicta sinthomata fm pares dies non cōfestim ē ⁊ meli⁹. hoc aūt ipe dixit: neqꝫ enī si pares decebat intueri: sed si ⁊ crisim in quartā deniqꝫ diem parez existentem: ⁊ ipse deinceps parum antea dixit: quoniaz maximā virtutē habet. qō autē quippe demū deinceps dictum est verum. Si enī sanguis multus fm quēcunqꝫ modū extractus fuerit: salutis habet spem: ⁊ per hypostasim. i. abcessum eos ⁊ per metasim. i. transpositionem ait saluari: apostasiz quidem quasi per propriam nuncupationem ostendens: metasim aūt indicendo laborez in hypocondrio vel ad crura vel ad testem. Differūt autē a seipsis inuicem in eo q̄ apostasis. i. abcessus ipsam crisim infert: ⁊ eripit ab omnibus molestationibus laborātem. methasis autem aliorum habet principium porismorum ⁊ dolorum vt indigeat cursus alio tempore ad digestionem locus corporis in quē methasis facta est contristātium vel circūstantium humorum: ideoqꝫ adiecit: Digestis autem his exitus fiunt sputorꝫ: vel grossarum vrinarum albarum signa docens digestam essendi methasim ex digestis sputis ⁊ vrinis. 63

f ⁊ Ebri singultuose opū uel opos. i. succum silfij oxymel daucum terens bibere da ⁊ galbanum in melle ⁊ ciminum elicticum. i. electuariuz ⁊ succuz ptisane i his sorbere: affictos. i. impassibilis autem hic talis: nisi sudores cretici ul' somni homales superuenerit ⁊ urine grosse ⁊ drymies decurrāt: uel in apostemata firmeē.

Rigies assueuerunt ⁊ ligmos. i. singultus notare: sunt autem mor⁹ quidam stomachi spasmosi. fieri vo habent propter immoderatam euacuationem vel impletionem. igiē qui quidem post euacuationem fiunt fere incurabiles existūt: qui vo propter impletionem ab auxilijs riptantibus. i. expurgantibus que emplectantur. i. inherent: curantur: talia vo sunt que nunc scripta sunt. videtur autem nunc hec mordacitas fiens ⁊ propter drymetica. i. acredinem hoc est acuitatem mordētem stomachū: vt qum quis piper plus vel quid tale transglutiat ⁊ nimirum febrientium quidam singultantes vomunt corrosiuum ⁊ drymicatum. i. accerrimū humorem in quo finaliter cessauerunt a sinthomate: ſz hec demum febris non vocatur ligmodis. i. singultosa. amplius autem oportet permanere ligmon. i. singultum vt ⁊ per totam egritudinem esse acerbatum cum febribus vt ligmodis. i. singultuosa nominetur. hāc talem febrem a sudoribus crisimis. i. creticis ⁊ somnis homalibus. i. eqlibus: ⁊ vrinis drymitibus. i. acribus ⁊ grossis euacuatis curari ait: Aut demuz his talib⁹ excretis ⁊ extractis aut in apostema firmata fuerint. 64

Qotall⁹ ⁊ myrrha elicton. i. electuarium. bibere autem his talibus oxymel da ēzminimum.

i Mordinate hoc autez scriptum est: melius esset id parum antea scriptum fuisse fm illam sermonis partem vbi curauit eos q̄ indigent thoracē ⁊ pulmonez p sputa expurgare nō ad ligmodeā febrim sed ⁊ ipm qō scriptum est: in manifestū ē. cotallus eniz ab eo dictus non ita sed conus magna ab antiquis grecis nominabatur: quēadmodum a iunioribus medicis fere omnibus strobolus. i. pinea. assueuit autez ex eis cōstrui electuarium qum fuerit pinguis marine: hoc est multū circūfusam haaens propriam rasinam coquentes eaz recentes in aqua cum tossia. i. prassio vel marrubio: deinde decocioni miscentes mel cōmoderatum et coquentes rursus hoc vsqꝫ melleam consistentiam: ita facto pharmaco vtimur ad exspuitōes ex thorace ⁊ pulmone: sicut autem ⁊ ad alia quedam mittimus talia alicui pharmaco multotiens: ita est conueniens ⁊ eum qui conscripsit hoc: myrrham immittere deinde per breuia ostēdit ⁊ hoc coctalum ⁊ myrrham electuarium dicens. potest autem ipsam pineam cum myrrha dare: fortassis ꝶ rursus nobis audientibus non male miscri mel huic pharmaco. igitur quidem quidaz separantes a prescripta hāc ipsam fm seipsam scribunt: quidam autem finem eius principium faciunt fm hunc modum: Si autem apostema firmatum fuerit cotallus ⁊ myrrha electuarium vt egritudinum que in apostema firmantur audiamus ei pharmacam existere. Est autem irrationabile hoc ⁊ maxime propter illud quod infertur: in quo ait: bibere his talibus oxymel ēzminimū. nam in singultuosa quidem febre habet rōnem formidare acetum: in his autem que in apostema firmantur nullam. ⁊ ꝓpterea quidam alij fm quid quidem copulant seriem hanc prescripte: fm quid autem disiungant adiicientes coniunctionez autē: ⁊ scribētes ita: Si vo firmatū fuerit de singultuosa febre que predicta est: ⁊ hoc est dictum: vel conciliante eo qui scripsit librum si etiam in apostema cōtigerit quandoqꝫ firmatum esse singultuosa: febrem cotallum cum myrrha dare ⁊ cauere copiosum potū oxymellis. hic autem siue p. z. lr̄am vltia syllaba stirizi. i. firmeē scribat: siue p. x. strixi. i. firmata fuerit: magnam nullam exalterationem sermo habebit. 65

Si uero siticulosi uehementer fuerit hordeacee aque bibat quidē.

q Uoniā quidē vt in siticulosis potus manifestuz est. melius vo dictum esse ab eo q̄liter os ostruē stichias. i. vtez ifundētes simpli: vel vt q̄ nūc cby

zon i.ex eis faciũt fm alium aliquẽ modũ. 66

Peripleumõica ⁊ pleuretica ita oꝛ scrutari: si acuta febꝛis fuerit et doloꝛes lateris alteri⁹ uel ãboꝝ: ⁊ spiritu sursum delato si doleat: ⁊ tusses insint: ⁊ sputa expuit ignea ul' liuida ⁊ subtilia ⁊ spumosa ⁊ anthyra.i. floꝛida uel crocea: ⁊ siqd aliud diuersũ hz: ꝑter ea q̃ edocta sũt: hos ita oꝛ deducere.

Magna ⁊ q̃dem signa rõne pleuretidis ⁊ pipleumonie deteriꝛata sunt oia fm gnisiã.i. ꝓpam ꝓtẽ libꝛi. q̃ vo oibus medicis sunt cognita derelicta sunt ea q̃ nũc hic scribit: ⁊ ꝑmũ q̃dẽ cõcursum nomiatuz sfignoꝛ a veterib⁹ empericis. veteres aũt sine denonta.i. ꝓsideratia ⁊ ꝓfidẽtia vocabãt talia sunt bomata. febꝛis igitur acuta ⁊ doloꝛ lateris alteri⁹ vel vtroũq; maxie hz expirationẽ: b.n.ẽ ⁊ spũ sursum delato si doleat ⁊ tusses et sputa ignea vel liuida ⁊ subtilia ⁊ spumosa ⁊ anchyra.i. floꝛida: ⁊ q̃lꝛcũq; alꝛ exalterata ꝑter q̃ in ꝓsuetudine. b enĩ oñdit dicẽs: Et siqd aliud differens hẽant ꝑter ea q̃ edocta sunt: hec oia pleureticis ⁊ peripleumonicis apparere ait cõtingentia. hos ita oꝛ deducere. 67

Si uero doloꝛ sursuz finiat ad clauum uel circa ubera ⁊ brachia ici dere oꝛ i brachio uenã q̃ it⁹ ad q̃lescũq; ꝑtium fuerit fm hanc.

Et hic rursus explanat mentẽ gnisie ꝑtis b⁹ libꝛi q: derelictum erat qõ itelligꝛ his q̃ dicta sunt ei adiecit: puta b hz rectũ patiẽtis lateris facẽ phlebotomiã: qõ oñdit dicẽs: Incidẽ oꝛ venã q̃ i brachio q̃ ĩtus ad q̃lescũq; ꝑtũ fm hãc apte succindẽs interꝑtatione neglexerit. qum deceret enĩ dicere venam que fm cubitum: eam que in brachio dixit. 68

Abauferre uero fm habitum coꝛporis ⁊ horã ⁊ etatẽ ⁊ caloꝛẽ: pl⁹ aut audens si acut⁹ doloꝛ fuerit ducere ad lipotosim.i. defectionẽ animi.

Ie rursus pl⁹ in sũma intẽtiones phlebotomie oẽs dicẽ largiẽs: tũ derelicꝛ q̃sdã. neq; n. vtutes meminit neq; trãsmutationis sanguis: sed neq; regionis vel ꝓsistẽtie: pl⁹ aũt auferre iubẽs ⁊ audẽ ⁊ q̃dẽ vsq; ad lipotomiã agere peccauit in dictiõe adijciẽs ꝓp q̃d audere decet. nã ꝓpẽ acumẽ q̃dẽ doloꝛis ad pl⁹ etiam quandũ sanguis denenim⁹: sinere vo fluere nõ ex acumine hz ex alijs habem⁹ si virt⁹: robusta: ⁊ etas iuueneſcẽtiũ ⁊ multitudo sanguis: ⁊ nã laboꝛãtis densioꝛ ⁊ durioꝛ et difficile euaporabilioꝛ: ⁊ multicruoꝛ: ⁊ hoꝛa ãni: ⁊ ꝓsistẽtia eucrata: ita.n. ⁊ regio: audere vsq; ad lipotomiã ducentem ex his aduenit. 69

Emũ subclysterizare post hoc.

Ost phlebotomiã clysterizare iubet. melius aũt esset adiecisse hippocraticã determinationẽ nisi foꝛtuita.i. spontanea exierint bene. 80

Si uero subt⁹ iferi⁹ thoꝛace doloꝛ fuerit ⁊ tẽdit ualde pleuretico uẽtrez subpurgare. in medio uero purgationis nihil da: p⁹ purgationem autem oxymel: pharmacare uero quartanũ.

Leureticũ noiat id qõ dictũ ẽ ab hippo. ĩ gnisia ꝑte libꝛi ĩ q̃ purgat eos q̃ ita hũt pleureticos. cõstruit aũt id ꝑ ꝑ. pharmacare vo q̃rtanũ: inde termiate dixit: ⁊ hiꝑm a ꝑncipio. nihil. n. taliũ auxiliouz gerendũ laboꝛãti intentionẽ facientẽ diez numez. ſz qõ hippo. dixit aut ⁊ p⁹ ꝑncipiũ ꝓfesti anteq̃z firment hũores iubet pharmacare: aut postea qũ digesti fuerint: q̃re circa ꝑmã diẽ aliqñ vo ⁊ scõaz ⁊ q̃rtã. ẽ ãt qñ q̃nta pharmacauim⁹ nõ ĩ q̃rta solũ sicut hic scripsit. 81

Si uero nõ facile erect⁹ fuerit: minoꝛẽ potũ ⁊ soꝛbitionẽ paucã succũ subtilẽ ⁊ sel' in q̃cũq; hoꝛa meli⁹ agit cognosces autem ex urinis.

De ꝑticulari tpe cibi scrutãs hippo. sed ipse b q̃ b scripsit in his q̃ supi⁹ ab eo scripta sunt caloꝛi attẽdere dignũ existimauit q̃ caloꝛ fm thoꝛacez et pedes: qui. n. vrinaꝝ nõ tpe cibi ẽ vtilis: q̃re nõ recte dixit nũc succũ subtilẽ sel' dare hz quã hoꝛã meli⁹ agit. cognosci vo eã ex vrinis: ⁊ si enĩ q̃mxie bꝛeuẽ ꝛeptationẽ ad melius hẽant vrine fm ꝑticulares poꝛismos: sed nõ ita longũ tẽpus. i. vt deponam⁹ illud nos: ⁊ expectem⁹ vrũ nebulas ⁊ eneoꝛimas. i. sublimes vel inferius cũtes habeant. hec enim in multo tẽpoꝛe fiunt. cibari vo in acutis egritudiuibus laboꝛantes aliquando necessarium est in principio delinationis. 82

Atura uero sunt pyscela.i. sputa quũ facta fuerit silia pyo.i. puri. urine uero mature sunt q̃ hypostases hũt subꝛubeas quales oꝛobum.

Eq; suipsi⁹ meminit per supioꝛa ita dicẽtis de digestis vrinis. neq; hippo. alꝛ dicẽtis: Urina vo optima cũ hypostasi alba ⁊ lenis ⁊ homala.i. equalis: alia vo seriei q̃ de pleureticis ⁊ pipleumonicis manifesta ⁊ sine mea exp̃one: ⁊ vbi ab his q̃ ab hippoc. scripta sunt qui hoc scripsit recedit: ⁊ vbi maxime oino vel ex parte demum aliqua ea sequit. 83

Peripleumonie electuariũ cotallũ galbanum attractiuum cum melle attico abꝛotanum in oxymelle piper helleboꝝ uel electuarium nigruz decoquẽs: ⁊ pleuretico ⁊ pipleumonico i ꝑncipio circũdoloꝛoso exñte da bibere: bonũ autem ⁊ panaces in oxymelle bullientem ⁊ colantem da bibere.

Et ꝑmũ ⁊ fm pharmacoꝝ reductura sputoꝝ sũt qõ aũt per nigꝝ helleboꝝ vel ellectuarium ventris subductiuũ. q̃ aũt per panaca ita dixit filꝛ i quod vtiq; vtile existit. 84

Ysenteria apostema aliqõ uel eleuationẽ quiescẽs. i. cessans fac̃ nisi in febꝛib⁹ ⁊ sudoꝛes ⁊ urine grosse ⁊ albe ⁊ lenes supapparent: uel in tertianis diebus uel akyrson.i. uarice uel ad

testez uel ad crura dolor uel ad hyschi on.i.uertebrum firmet.

Et hic sermo idetermiat' ē:neq; qui dicit ad dyenteriā indicante conscriptione:neq; omnis cessauit hoc inferens. 85

Ha febre cholerica añ septimū cū rigore hycter' sup inat' soluit fe. sine rigore uero si superinmascat extra tempora pernitiosum.

Non vtiq; alicubi añ septimā cū rigore supinmat' hycter' soluit fe.neq; vo p' septimū: ſ; determinatio ē talis:febricitātib' hycter' supuēit: aliqñ q̄dē vt sintboma disponis q̄ fm epar:aliqñ vo choleram nā excernē p cutē tētante: deiñ neqnte id quēadmodū assuetuit in omnibus fieri apostematibus. dictum ē autē de talibus hycteris in aphorisinis. 86

Hetani uero lumbor; t in melā cholicuz per uenas spirituū defectiōes qū fuerint phlebotomia soluit.

Qum aūt ait:Per melancholicū sanguinē supabundante ī venis spūum defectiōes fiunt: phlebotomia hec oia soluit.spūum vo defectiōes fiq̄ dē eor q̄ fm artēias dic̄ zeni has venas nolabāt vetes q̄ alia q̄z assygia.i.ipulsatio fiet vtiq; passio. si vo eor qui fm pulmonē rursus b vocata anpinā.i.ñ spirationē enigmatice insinuat. pñt aūt t multitudine t grossicie sanguinis nō solum per arterias t spirationes exitū nō bre sed t qñq; per ,ppe vocatas venas. 87

Qum aūt a tenātib' iteri' uel anteri' uehemēt spasmant:t circa collū t facies sudores a dolore mozb t sic catis tenātib' urodeib'.i.caudatis:grossiores dorsum ptinēt uel medie colligationes inate ut ad pedes desinnit:huic tali nisi febris t somn' supuenerit: t sequētes urine digōnē hntes uenerint t sudores cretici:bibere uinū citrinū uiosum:t alicio.i.pulētā coctā comedere t ceroto ungere:crura circūuoluere usq; ad pedes calidos t infundētes scaphe.i.catino t brachia deuoluere: t lūbos a collo usq; ad uertebra.i. scyam icerās ut t āteriora ptineat t dimittēs fométa uitreol':calidā aūt aquā ifūdēs t extēdēs lintheo accūbās cū:t ne uentrē soluas nisi balano.i. suppositorio si multo tpe exñs nō egestibilis.

Et b sermo indeteriate dict' ē cū eo qō ipropie q̄dā noiuz scripta sunt.b.n.i.a dolore mozderi tenātos ipropē dictū ē:dormitib'bu,i.acrib'gruente mozdē verbo nō laborib'.t nimiz t fm pncipiuz seriei in dicēdo vehemēter anteri' spasmant.p' hec ait:sic catis tenātib' vrodeib'.i.candatis grossiores dorsū ptinēt eos q̄ vsq; ad vzcā.i.caudā vocās ita.vocāt aūt vacio sine ossis:si vo vtrasq; ptes cīdi vult tēdi t circa anteriora t posteriora tetanuz extendi possibile: sic pax antea dixit:Tetbani vo lūbor.nō infallaciter āt neq; digōni vrinar alleuiationē passionū pcognouit: febrilis.n.egritudinis indigōnes p vrinā oñdunt manifeste. egritudinuz aūt q̄ fm musculos nō infallar ē significatio q̄ p vrinas: ſ; b q̄dē puuz: dare vo vinū eis sine b.i. vt determinetur vtz a frigore passi sunt vel ,ppe aliā cām: nō puū peccatū ē ſ; t valde audar.irrōnabilr aūt dictū ē t b: Uēterez aūt neq; solue nisi balano.i.suppositorio.solutt.n.vtiq; ī talib' vtiliter:alia vo serici pene manifesta. 88

Egritudies aūt soluūt oēs uel fm os uel fm uētrē uel fm uesicam.

Non ē hic fmo vsis neq; cois oīum:nō.n.p b sola sed p matricē t per emozrogiā que per nasos fit solutiones fiunt egritudinum. 89

Helleborizare oz eos quibus a capite fert reuma.

Non necessariū quibuscūq; a capite fert reuma omnes helleborizare:sed qñq; capitis solius facere prouidentiam asueuimus. 90

Uibuscūq; ex apātib' uel phlebogrogia.i.ucne scissiōe uel ,ppe aliaz fortē cām empici fiūt ne des helleborz neqz.n.,pderit : t sīqd patiat : cā uidebit helleboz' eē.si uero dialipite corpus uel dolor ī capite uel emplastate aures uel nasus uel expuitio uel geniculorum grauedo uel corpis tūor pē pſuetudinē qōcunqz ptigerit neqz a potib' neqz a nenenis uel uenereis neqz a tristicia neqz a sollicitudib' neqz a uigilijs si qd q dē horz bēat cām ad hoc facere curā.

Phlebozogiā q̄dē dic̄ vene scissionē.qñ aūt neqz eos q̄ ex tali cā empici facti sūt helleborizare cōueit:neqz eos q̄ ex apātib': neqz eos q̄ ex alia tali cā manifestū.empici vo pp incōtinētia male ī b catalogo.i.nūcratiōe nūc dicūt.incōtinētia tpa fm seipsam nocentē incōtinētes:puta plenitudine:id gōne:nochygia.i. ebrietate venereis multis:t multis vigilijs t quecūq; talia,predicens autem quibus helleborum nō oportet dare ait:Si dialipite corpus: hoc est si vissolutū sufficiēter factū fuerit sñ occasiōe videlz vel dolor ī capite chronic' i.,plix' t difficile solubilis:turbaudire.n.re b t dolori capitis oz t oīb' his q̄ deinceps dicta sunt t aurib' emplactatis t naso t expuitioni.adijcit aūt genuū grauedinem t dolorē t corpis tumorē pter pſuetudinē:ita.n.ī oibus his sine manifesta cā factis helleborizare pſiliatur.t diuidēs vlem hūc sermonē in pticularia dixit: Neqz a venereis neqz a sollicitudine vel vigilijs pdicta facta sint:si.n. ex aliquo horz fuerint facta ad cām q̄ fec armari iubet.q̄ aūt ex oīb' q̄ dixit t ve certissime dicta sunt t que nō dicistis a libris hippo.t a nostris negocijs. 91

Ele ex itinere dolores latez dolorosi hyschion.i.uertebrorz t q̄cū qz respirātes dolēt occasionē habētes

multotiēs.n.didiscere uenire ex ēpulis
⁊ escis uētosis dolores ⁊ ad lūbū ⁊ ad
hyschiū ⁊ hyliū:qbuscūqz aūt horū fue
rit talia dissurie.i.dissuriāt.i. difficulē
minguntur:horum autem itez causa ⁊
corrizarum ⁊ branchorum.

Non.n.ordinate iterp̄tat⁹ ē h̄:p̄dicēs enī dolores
q̄ ex itinere dolores lateꝝ dorsi lūbi ossionē fecē
vt debēs dicē q̄lr talia curent: demū.n.eis adiji
ciēs multotiēs.n.didiscerūt venire ex crapulis ⁊ escis uē
rosis.p⁹ h̄ itulit:q̄cūqz fuīt talia difficulē mingūt:⁊ p⁹ h̄
rursus deiceps ait: Dorꝝ āt it cā ⁊ corrizarꝝ ⁊ brāchorꝝ asce
phalū.i.sm capite vt vtiqz dixerit q̄s faciēs fmonē. 92

Necūqz uero a diematib⁹.i.dictis
sūt multa qdē unusqsqz sic utiqz
spē ꝓsuetudinē dietat⁹ fuerit maxie insi
gnit:⁊ eni qcūqz nō discētes prādere ⁊
prāderēt uel prāsi fuerit:cis tūor uētris
erit mult⁹ ⁊ rictasm⁹.i. plectio ⁊ plecto
ria.i.multitudo:⁊ si cenauerit:uēē tur
bat.mihi uero non necessarium in tali
bus prolongare sermonem.

Emīnim⁹ vtiqz alicubi hūc vniuersū sermonē in
gnifia.i.vera ⁊ ꝓpa pte ꝓscriptiōis sufficienē tra
ctatū.ex ill̄ igit poter̄ sil̄r dicta ⁊ h̄ ⁊ legē ⁊ iudi
care.mihi vo esce maxie isignūt vt dicet ñ ex rōe aliq̄ sz
expiētia docet iudicare cibor̄ vtutē.mihi vo ñ necessariū
i talib⁹ plōgare sm̄onē:esce vo magl isignūt vt dic. 93

Esce uero maxie isignūt nō ex rō
ne aliqua sed expientia docet iu
dicare cibariorꝝ uirtutem.

Non differt āt nūc escas dicē vel cibaria:⁊ nimirꝝ
scripsit h̄ tale qd rex eē indicat p dictionē:isigni
te: Insignis.n.ait corpib⁹ fit sz vnūquēqz die al
teratio ex fortib⁹ cibarijs:deiceps ea enumerat. 94

Aleū sysaz.i. uētositatē ⁊ calorē
ad thoracē ⁊ capitis grauitatē.⁊
siqdē aliū dolorē didiscerat añ exacuit
ureticū āt ē ⁊ hoc hz bonū:optimū āt ⁊
id comedere debēt ad potū ire l̄ ebrio

Si expientia oz iudicare vnūqōqz eorꝝ q̄ comedū
tur:nō recte dicet ventosū eē alleū neqz calorīs
ampliorīs q̄z sm cepas sensū ferēs his q̄ come
dūt neqz in aliq̄ alia pte corpis neqz thorace.sm eundez
vo modū neqz assā.i.turbationem: ⁊ maxie sicqs id p ex
ferueſcens assumat. multa vo idematū qū plectoricū fu
erit corp⁹ calefacit:qū p̄euacuatū aūt fuerit siccat deide
vel demū fortit.peccauit igit ꝓscriptor h⁹ libri sine deter
minatione enūciationē faciēs:meli⁹.n.eēt deteriasse sic
dictū ē.nūc aūt simplr totū enūciauit de alleo. meli⁹ aūt
eēt dicē:siccare vo ⁊ calefacē id ⁊ nō ventosū eē. nō enīz
aduersus indeteriatū enūciare ꝓsuetudo ē:subaudire vo
qū in tpe vatū fuerit cū p̄pato corpi ossidit.p̄patū aūt quz
neqz plectoricū exīs neqz cachochimū. nō recte igit ca
pitis grauedinē ab eo fieri ait.si.n.p̄euacuās corp⁹ offe
ras alleū ⁊ capitis grauedinē sanabis ⁊ os alteri⁹ pticule
Admiror āt q̄lr vsqz nē p̄dicēs ea q̄ narrauit i eo:deiceps
ait:Optimū aūt id comedē debēti ad potū ire vel ebrio.
appet.n.ex his neqz cpulā neqz ebrietatē opans sm ⁊ p̄
custoditiū id exīs vt ⁊ grauedinē expellē possit ⁊ cura
tiū sysar.i.uētositatū.vere qdē dixit h̄ ⁊ adhuc ureticor
i.vrinatiuar eē pharmacor id. mendaciter aūt alia addi
cit simul eum dicendo impugnantia ea. 95

Case⁹ aūt sysam.i.uētositatē ⁊ ge
stora.i.strictionē ⁊ cibariorꝝ accē
sionē fac: crudū aūt adhuc ⁊ idigestuz
pessimū aūt potu comedere repletis.

Entosus magis ē mollis ⁊ recēs case⁹ ⁊ minus
ficgni.i.strigit vētrē ⁊ nimirꝝ ⁊ sticulusus ē ma
gis:qō idicauit dicēs:Cibariorꝝ accēsionē facē h̄
aūt.i.crudū ⁊ idigestū i medio iteriacet sm seriē nō dili
gēt i interptationē deductū: ossidit deniqz qm oē crudū ⁊
idigestū i bu.qō sm corp⁹ isurgit ex talib⁹ cibarijs apti
natū ē fieri q̄lis ē case⁹ crudū ⁊ idigestū cibariū:ac si etiā
dicēt ita:Case⁹ āt sysā ⁊ stegnotica.i.uētositatē ⁊ strictio
nē opat ⁊ causodis.i.estuosius ē.adhuc aūt crudū ⁊ indi
gestū ē cibariū ⁊ bu.taliū generatiuū. pessimū aūt ait: et
hoiem ipletū cū potu comedē id:qō etiā manifestū idio
tis.ñ ē qdē ⁊ alr nō bonū cibariū case⁹ ceu vtiqz ptbrchi
m⁹.i.grossi bu.generatiu⁹ ⁊ dispet⁹.i. difficulē digestibi
lis exīs.si vo i bibēdo q̄s vtat eo iplet⁹ exīs: pessimus
ossum cibarior fit grauās os ventris.⁊ ipse qdē p̄mū cor
rumpit:deinī secum corrumpens ⁊ alia. 96

Legumina uero oia uētosa ⁊ cru
da ⁊ cocta ⁊ frixa mime uero ifu
sa ⁊ uiridia: ⁊ his aūt non uti nisi pysi
mon.i.cibaria.hz aūt ⁊ p̄pas malicias
singulum horum.

Implēt vētrē oia legumia.cū his aūt ⁊ idigesti
bilissima eorꝝ sūt q̄ sūt cruda:q̄ vo frixa vētosa q̄
dē min⁹:⁊ idigestibilia vo nll̄o min⁹.q̄cūqz vo plurimus
coqūt moderacioza. Qō aūt deiceps i qbusdā qdē exō
plariū scriptū ē:⁊ ifusa ⁊ viridia vt ⁊ i his talib⁹ p̄dictas
malicias hūtib⁹ i plib⁹ āt nō ita sz ab alio p̄ncipio mime
vo.ifusa igit viridia qdē vicūt q̄ nō sicca neqz certissime
ia oia pfecta.ifusa vo q̄ aq̄ ifūdūt.ossiliat igit sine sicīs.i.
cibarijs legumib⁹ nō vti sycia.i.cibaria videlz maxie qdē
panis q̄ ex frumēto dicēt vel simplr vniuersa q̄lrcūqz cō
struunt.fortassis aūt ⁊ alia oia ex qbus panes fiunt: zias
i.speltas ⁊ zifas.i.sigalas ⁊ hordeum:rustici vo ⁊ a milio
panes faciunt. 97

Acer sysam.i.uētositatem quidē
crudū ⁊ frixum ⁊ laborem facit.

Uidā scribūt pp h̄ id vētositatē facē vt tēdēt pu
dēda.i.extēdēt genitalia mēbra pp h̄ deniqz qō
scriptum ē seriei laborem fecim⁹ inde dolorem
qui propter inflationem venit. 98

Lens autez stipticat.i.stipat ⁊ ari
dum facit si cum cortice fuerit.

Ridū vocē dixit significare turbationē quandā
⁊ velut pugnam in ventre fientē ex diuersis vir
tute cibarijs sicut ⁊ nunc cum cortice offeratur
multum carne eius est indigestibilis. 99

Spinum autem mnime horum

minima mala habet.

b Hoc.i.minime ꝓiũ significat huic.i. maxime: manifestum quoniam lupinum minima predictorum habere ait mala. 100

S Ilfiũ aũt ⁊ opos.i.succus ē qdē quibus maxime: inexpertis autē non transit uentrem.

r Adicē filij vocare ꝓsuetudo homīb⁹ a noīe.i.eq̃ uoce toti herbe:hāc hic ait:⁊ adhuc opos.i. succũ herbe:inexpertis.i.iñetis ficcā opari choleram min⁹ aũt ⁊ hic.pap.n.postea ipse vīc̄ scribēs ita:A chole ra vo sicca venē iflat ⁊ sonit⁹ ifunt ⁊ iduratiões infũt.manifestũ igit q̃ñ spũs vētosus coadunat fm vētrē ex oblatione filphij:est aũt ozymi.i.acre. 101

e Et causodes.i.estuosum hoc.

Q Uid vtiq̃ igit significat h̄.i.estuosum ē:qb⁹ q̃dē nihil ex textu manifestũ ē.⁊ ꝓpta cõmentãs q̃s singulũ hoc vīc̄ qõ suabilissimũ sibiipsi valde vt.appositũ enī.i.difficile vīc̄ q̃ fm rõnē ī talib⁹. 102

m Axie uero uero fit:si cũ multo caseo mixtũ fuerit uel commixtiõe bouinarum carnium.

R Antã.i.cholerã rubeã ab eo vocatã ⁊ maxie fieri ait:bis q̃ fit filfum cũ caseo pl⁹ obtulerũt vel cũ bouinis carnib⁹:ꝓsa enī.i.ventositas q̃ ex filphio gnãt ēplastic.i.ꝓglutinatiuis ⁊ bradz potis i.tarde prãseũtib⁹ cibariis mixta mãet ꝗz vētrē ñ exiēs. 103

m Elancholice qdē exacuunt passiones a bouinis carnib⁹ anipblytos i.iñsupabilis nã eax ⁊ nõ ꝓtingentis uētris est vigerere.

e Qat quidē eidē de filij virtute fmo.īmiscuit ãt huic comestiõez bouinax carniũ ⁊ p⁹ B deiceps sup ea trãsiens melãcholicas passiones exacuit anipblytos enī.i.iñsupabilis nã eax.igit vsus ē q̃dē ꝓiũcti one hac.i.enī sic̄ illi q̃ cãs eox q̃ dixerũt vicũt.nõ tñ bu⁹ ipsi⁹.i.exacui melãcholicas passones a carnib⁹ bouinis dixit cãm: quãdã aũt aliã coīozē dixit cãm eã q̃ fm difficile coḋbile ⁊ forte nãe.nã .n.anipblytas.i.iñsupabilis est illa quã nequaq̃ q̃s hypballita.i.superet. 104

O Ptime uero utiq̃ eripiet sic̄ si et coctis utãt ⁊ ut uetustissimis.

e Et B vsus hz ꝓsiliũ nõ fm melancholicas passiones:bouinis enī carnib⁹ meli⁹ vti ⁊ coctis ⁊ veterib⁹:quẽadmodũ bis oīb⁹ vigestibilib⁹.ñ.ꝓpe vo vt⁹ē dictiõe hac.i.optime:neq̃.n.q̃ melãcholice egrotãt:neq̃ ali⁹ q̃s hõ san⁹ vel egrotãs optime vtiq̃ eripiet p bouinas ⁊ cocras ⁊ veteres carnes oblatas.ꝗz comedẽtiũ oīuz sũt he nõ bon⁹ cib⁹:ꝗz min⁹ aliis q̃ talib⁹ offerũt nocent.igit transponẽs hãc dictionẽ.i.optime ⁊ faciens sermonem minime inculpabilem operaberis. 105

C Aprine uero carnes ⁊ q̃cũq̃z i bouinis sũt male: oia.n. hũt ⁊ indigõnem ⁊ uētosiores ⁊ eructuosiores ⁊ cholerã faciũt.sũt ãt bñ odorabiliores solide ⁊ delectabilissime: he optime coctē ⁊ frigide:q̃ uero ideleetabiles fetide ⁊ dure he pessime ⁊ inrecẽtes: optie uero sũt estiua hora:autũnali uero pessie

e Et rursus dixit hic cãm cẽndi deteriores caprinas bouinis carnib⁹:digestibiles.n.fiit ex̃ites caprine deteriores sunt bouinis:⁊ eructuatiões multotiẽs faciũt pniciosam hũites q̃litatē.dzymitrie.i. acriores aũt exñtes ⁊ calidiores bouinis:si indigeste remanserint ⁊ cholerã opãt.iõq̃z frias magis q̃s ca.oportet comedere eas.optie vo sunt estiua hora.autũno vo hac hora pessime:optias eē in estate ait suiipsax carnes caprax;: ñ enī est vtiq̃z aliax carniũ.igit oportebat q̃dē q̃ñtũ in hora estiua pessimas eē.cõtingit aũt meliozē escã eis fm estatē capris eē:quẽadmodũ q̃ herbax comestiua aãaliũ mala sunt estate inueniri;ꝓpter nõ habendũ adhuc herbã viridē.capris aũt aptissima esca rami arbox:⁊ melior est vt ī fine veris.hũt aũt copiosas escas fm estatē qñ autē esca fm plurimũ põt ad carniũ aptitudinē vt ex vulpibus licet tibi addiscē.in autũno aũt hũt optimã pp vuas carnem:ita vo ⁊ passer si talis optimam habet carnē;autũno ãt capre idigentes esca apta pessimã ⁊ subtilissimã hũt carnē: fm vo hyemez rursus meliozē habitũ corpis hũt nãlē discrasiã a crasi q̃ fm horam oirigentes. 106

C Ayri.i. porci pniciose quz enorme.i.crude uel sanguinee ⁊ circũasse:cholerice uero utiq̃z erũt ⁊ turbati ue:suine uero ominũ carniũ optie:uali dissime uero oiuum que nõ fortit crasse neq̃z subtiles macre neq̃z etate ierij.i. sacrificij ueteris:comedere uero ⁊ sine forma uel subfrigidas.

C Yrriũ.i.porcũ ꝑcipue noiabãt veteres eũ q̃ pu⁹ valde sic̄ apud porcã ē inuenire.i.apud ethymicem.i.nõ vumosi idē fuit parestin.i.licet cinas.i. porcias ⁊ cratasilas hyas.i.sues.sponsi vo nescio q̃ñ syalos comedebãt:eos.n.q̃ supra pfectos etate ita noiabãt veteres iñsensibilissimi oiuum erãt spõsi in vigõne ciboruz sanox fit ⁊ delectabiliũ cibariox: sic ⁊ in comedẽdo ventres caprax ⁊ plenos sãguie ⁊ pinguedie: qõ disdigestibili⁹ vtiq̃z inuenies cibariũ.optia vo caro in delectationez ⁊ vigõnem ē q̃ mediox fm etatē.hec aũt ⁊ generatiua ē sanguis benigni:pessima vo ē q̃ vetustissimi: ⁊ q̃ et⁹ q̃ p⁹ pruritionē ꝓsesti comedit:fere oiuum pessima q̃ hõ comedit aãaliuz terrestriũ:humidissimã.n.hũt carnē. ⁊ ꝓpea supabundãt hũida caro eox q̃ mõ nouit geniti sunt exñs pblegma generat plurimũ.si vo enozine.i.crudiores ꝓigerint multũ magis:hac eadē aũt rõne ⁊ carnē suuz pinguissimã exñtē deteriozē existiat carne mediox euphalcox.i.bñ carnosox:suspicãs ei⁹ humiditatē pp quã oīs pinguedo homogenea.i.vnigena carne deteriozē ad vigõnē ⁊ nutrimẽtũ. ꝗz ⁊ circũasse fm assatiõz iepte ad euchimiã ⁊ vigõnez sũt ⁊ cholē factiue.p accedẽtē eis dzymitricã.i. acredinē.cois.n. B malicia cholericox cibariox ē q̃ñ hũida fuerint ⁊ dzymia.i.acria:corrũpunt.n.⁊ simplicit hec talia ⁊ dzymice.i.accredine ora vasox q̃ descendũt ī ventrem remordẽtia cibaria retinatũ q̃ ex toto corpe ad eũ cã fiunt.hoc aũt.i.sine forma oz nos comedẽ carnes porcinas B est sine pelle.s. nõ.n. similr carni aãaliis cutis vigeri apta nata ē seu vtiq̃z frigidior exñs cut⁊.subfrigidas aũt has oēs oz dignũ existimãs comedẽ manifestũ ē calidas oēs verēs carnes existimãs:fortassis eas ardẽtiores ⁊ vētosiores subfrigidas eē.Ego vo ī caprnis q̃dē carnib⁹

⁊ q̃cũq̃ alie nã calide hũc sermonẽ accipio.in eũctis aũt
fm caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ q̃les suum sunt: simpl'r ita vi
ctum indeterminate nõ accipio. veterminate.n.aptiores
fient:calide vo frigidis. 107

A Cholera uero sicca uenter inflat
⁊ sonit⁹ insũt ⁊ dolor costaq̃ ⁊ lũ
bi:egerũt enĩ nihil iferi⁹:sz ꝓstringunt.

E Am q̃ simpl'r noiat ab hoib⁹ vel oib⁹ chola bũi
ditate deteriata sic.chola:noie vo cõi fm ãbo v
tit ad modũ generatiõis respiciens exitẽ cõem:
sic enĩ bu.cholera fit drymeis.i.acrib⁹ bũoribus ex cozn
ptione humor q̃ comesta sunt factis: ita sicca spũ vẽtoso
drymei.i.acri. iõcq̃ appropiãtia vẽtri neruosa corpa mor
sa ⁊ tensa dolores faciũt.potẽtib⁹ aũt spiritib⁹ bis qñq̃ q̃
dẽ detineri:qñq̃ vo exire ,ppter detẽtos spũs siccã chole
ram generari nõ audeo dicẽ:suasibilius enĩ esset ita no
minare ea que egerunt. 108

h Tunc talẽ custodi ut non uomat
sz uent subducat clysterizãs q̃zci
to aq̃ calida ⁊ pinguissima:⁊ etiã aquã
ungẽs plurimã ĩmitte calidã in scapha
i.pelui accubare faciẽs : ⁊ calide aq̃ pa
rum supinfunde. ⁊ si calefact⁹ ei uẽter
subducitur soluitur.

b Hoc quidẽ.i.q̃citissime clysterizare ⁊ phibere vo
mere coia p̃cepta oium q̃ in vẽtre cõtinent ꝓter
nãm studemus excerni infer⁹. fm eundẽ autez
modũ ⁊ calida clysterizare : ,puocatiuum.n.calidũ: sicut
apocrustica.i.repercussiuũ frigidũ:eẽ pingue vo clystere
sicce discrasie,ppria sanatio:qz ⁊ virtute ꝓriũ ẽ hũectans
siccitatẽ:mitigãs mordicationẽ eisdẽ adheret intẽtiõib⁹
⁊ h.i.p aquã ⁊ oleũ calefacere ⁊ mitigare ĩ scapha pyri
antem.i.fomentantem. 109

c Onfert aũt ⁊ dormire huic tali.
m Anifestũ ãt vtq̃ ĩ scapha.i.pelui fomẽtatũ eũ vel
⁊ fine illa dormire iubet. ipm aũt p seipm ⁊ fm
seipm scrutãti manifestũ : qm oibus q̃ ex idigõe
vtilissimum est dormire. 110

E T bibere uiuum subtile ⁊ uetus ⁊
acresteron.i.meracius .

v Inũ quidẽ vt digõni ꝓferens dat subtile vt nõ
maneat fm ventrẽ:vet⁹ aũt ⁊ merati⁹ gra calefa
ciẽdi magis.oẽ.n.vinũ corp⁹ calefacit exin.i.ha
bitũ:maxime autem quod vetus. 111

E T oleũ da ut gescat ⁊ uentẽ subeat
i.egerat ⁊ soluit dolor.

d Drymeor.i.acrium mtigatiuum oleũ ⁊ siccitatis
correctiuum subducit aũt moderate ventrẽ:qui
bus omnibus opus est ei qui curatur. 112

a Cibis aũt ⁊ potib⁹ abstincãt: qb⁹
indigẽtia qdẽ nulla ẽ fm corp⁹ ne
qz op⁹ appositione.indigesta uero q̃dã
ꝓtinẽt digõne indigẽtia: huic qdẽ gete
est op⁹:cibarijs aũt nõ añq̃z digerant
moderate q̃ ꝓtinent.si uero nõ remise
rit dolor: lac asine da bibere ut purgẽt

s I vo qõ ꝑdictũ ẽ faciẽte te dolor nõ soluit : am
plior ẽ drymicris.i.acredo ꝓtristãtis causẽ: ⁊ pro
prerea purgare cõuenit corp⁹. asine vo vti lacte
iubet purgantib⁹ oib⁹ pharmacijs exñti humilior ⁊ ab
tatactori.i. inopabilior, B enĩ est alio lacte humidius ⁊
subductius. 113

q I uero humid⁹ uent fuerit:⁊ cho
lera subit.i.egerit ⁊ torsiões ⁊ uo
mit⁹ ⁊ mordicatões his ualidissimũ ge
scere:bibere uero mellictũ ⁊ ñ uomere
Subducere ãt fm eũ moderate ⁊ gete

i M manifestũ siue de sicca cholera adhuc ⁊ nũc
ẽ ei fmo:siue B audire oz fm seipsam : q̃ranq̃
vo bẽat .appet cholera drymea.i.acr⁹ difficile la
uabilis vel laudabilis ꝓtineri fm ventrẽ.hãc aũt subdu
cere tẽtat moderate fil' cũ digerendo q̃ cõtinent fm eũ
Multotiẽs.n.in talib⁹ dispõnib⁹ agonistice.i.violenter
adiuuans repẽtinã simul expurgat chachochimiã fomi
pharmaco ⁊ ꝑscrutãs habitũ ⁊ virtutẽ egrotãtis ⁊ hoiõ
⁊ etatẽ ⁊ ꝓstitutionẽ.i.ꝓsistentiã. Id aũt qõ in fine scrip
dictũ ẽ.i.bibere vo mellicratũ ⁊ vomẽ vt volẽte ꝓscripto
re expurgare supiorẽ ventrẽ dictũ est. melior aũt altera
scriptura q̃ ẽ supius q̃ qũ nõ rictiũ enĩ.i. expurgatiuum
exñs mellicratũ ad viã q̃ fm nãm reuoluit ea q̃ corrupta
sũt sine nocere ⁊ piclitari os vẽtris fm vomitus. 114

E T hydropũ due sunt spẽs siue na
ture:quoz hic quidẽ hyposarchi
di⁹ conãs fieri ieffugibilis: hic uero cũ
inflationib⁹ multa bona fortunatione
idigẽs:maxie uero afflictõe ⁊ pyria.i.
fomẽtatõe ⁊ cuccia.i. ꝓtinẽtia cibi. sic
ca uero ⁊ drymia.i.acria comedat: ita
eni uriticotat⁹.i. urinatissim⁹ erit ⁊ for
tis erit maxie.si uero dispn⁹.i. difficile
spirabilis fact⁹ fuerit:⁊ hora uernalis
exñs ꝓtigerit:⁊ etas i statu suo sit ⁊ ro
bur fuerit: a brachio sanguinẽ auferre
deinde panes calidos ex uino nigro et
oleo iufũdens comedat: ⁊ q̃zmime bi
bẽs q̃zplurimũ laborẽt ⁊ carnes suinas
carnosas comedat cum aceto coctas
ut ad difficiles ambulationes obuiet
.i.sufficiat.

q Uidã nõ hyposarchidiũ sz epysarchidiũ scribũt
nõ thi anasarcha vel catasarcha scripũ iueni ali
cubi : ⁊ nimiq̃ iuniorib⁹ ita noiantib⁹. dicẽte vo
eo duas nãs eẽ hydropũ: ⁊ de scõo q̃dẽ inflationes scribẽ
te:aliud aũt nullũ sinthoma adiicientẽ: ꝓpoẽ vo nihil ol
phariã dicẽte:manifestũ ẽ qm fm q̃d ꝓfundit ⁊ fallitur
fm drias hydroz.i.hydropũ.igit hi q̃dẽ medicor q̃uor
dicũt eẽ drias hyderor apte supercedẽtes qõ ꝓgrũ:sz
nõ nũc tps redargutẽ eos.q̃ aũt B scripsit deficit apte.ẽ.n.
hyderor hic q̃dẽ hũidi subtilis fm ꝓsistentiã coacernãs
multitudinẽ ĩ iferiore thoracis regiõe oi: hũc pakẽtãtes
.i.purgantes:qñq̃ quidẽ humidũ euacuamus:alius aũt

nõ aĉ ꝗ ſpũ hz hanc regionẽ plenam: ⁊ fere ſupioza oia tumefacta: hãc tympaniã nũcupam⁹. ali⁹ B aũt ds pble gmate hz totũ habitũ plenũ: hũc hypoſarchidiuz ḋdã nũ cupant: itaq; deficiẽt dixit B hydcroꝫ eẽ duaſ nãs. nõ tñ neq; rõne dixit B. i. conãs fieri ĩcfugibilis: veri⁹ eſz vtiq; dixiſſet ⁊ ita ſcribẽs. Interficẽ ãt mox ider⁹ cũ factũ fuerit Scribiẽ ãt ſeriel ita male ſcripta ab eo q̃ p̃mũ ſcripſit: alẽ nimiz deiñ hydropũ quẽ cũ inflationib⁹ ait fieri curã ſcri pſit: B quidẽ cõe hũtem oiuz hydcroꝫ: qñ fm p̃ncipiuz ſcripſit afflictiõez ⁊ fomẽtatiõez ⁊ ꝛtinentiã cibi ꝛſiliãs comedẽ ca. ⁊ ſicca. B ãt ḋdẽ ſol⁹ q̃ anaſarcha quẽ ĩcurabi lẽ derelinq̃t. B. n. ſol⁹ incipiẽs qñq; indiget pblomia: qũ demũ ex emozoidaꝫ retẽtione. i. ablatõe: vel mẽſtruoꝫ mulierib⁹ vl ex aliq̃ ita plectozica cã incipiẽs ꝛſiſtit. tym panũ aũt vel aſcliten hydcꝫ nullus auſus neq; viſus ẽ p pblebotomiã ſanare. in eo igit̃ demũ q̃ idiget pblomia cura q̃ deinceps ca. ⁊ ſicca fuit vtiq; B igit̃ ſcribẽs qõ de cens cõiecturaſſe vr. ⁊ q̃ B ſcripſit nõ tñ recte demũ dixit ſi vo diſinus. i. dlfficile ſpirabilis fuerit q̃ laborat: pblebo tomia idiget pp plectoziã nãe fortẽ in hydcꝫ ĩcidẽs. ſic ignis pclitat̃ extingui ĩmiſſis ei lignis multis humidis niſi ḋs de multitudine auferat: ita ⁊ in eo q̃ ꝓpẽ multitu dinẽ ſanguis frigidioris extingui pclitat̃ maxĩa ẽ ſana tio pblomia: fm quãcũq; hozã pcitulũ B aſſũpſerit. male igit̃ addit̃ huic fmoni: B idẽ ⁊ hoza eſtiualis exñs. nã au ferendi quidẽ pl⁹ vel min⁹ ⁊ alia q̃dã ⁊ hoza ſunt ĩtẽtio. huiuſmõi aũt pblebotomie intẽtio ẽ auxilij nã paſſiõis. quidã aũt vt diaſcozides nõ eſtiualẽ hozã hz vernalẽ ſcri pſerunt ſuſpicãs eſtiualis q̃dẽ diſſolutionẽ vtutis: hye malis aũt ad venturã paſſioni frigiditatẽ. Idiotice vo. i. vulgariter ⁊ vetuſte valde panes ca. ex vino nigro ⁊ oleo dat comedẽ ei q̃ pblebotomat⁹ ẽ. intentionẽ q̃dẽ habẽs verã. fcroborare vtutẽ vt ſufficiat afflictionib⁹ q̃ fm gym naſia. i. exercitia: nõ inuenies aũt mãm dignã intẽtiõe. ni gzũ enĩ vinũ plurimũ ſanguinẽ generat. tñ ãt vt ſupfluũ ⁊ melancholicũ faciat illo meli⁹ ẽ chiz. i. ſubzubeũ vinũ dare ſubtile q̃dẽ ꝛſiſtẽtia: vt ⁊ vzinatiõez ⁊ eoꝫ moueat: etate vo nõ nouũ quẽadmodũ ⁊ muſtũ cõtingit. nouoꝫ vo vinoꝫ nullũ vinũ chiz: ſed ⁊ albũ aut ctby: rubeũ aut nigz: inueterata vo chira fiũt ⁊ xanta. B aũt deiñ nimirũ q̃ minimũ bibentẽ plurimũ laborare rectiſſime victũ ẽ. ſiccat. n. talis dieta ⁊ calefacẽ. ſuine vo carnes fm illũ qui dict⁹ ẽ modũ comeſte in ſtatu exñtib⁹ ⁊ fortib⁹ vo bene vtiq; dabunt̃. aliaꝫ carnium vo nullus vtiq; poterit die gerẽ bene eas: iã pclitãs extiguẽ ĩnatũ calozẽ. meli⁹ igit̃ q̃cũq; bñ digerũt̃ dare his ita ſe hũt. 115

Q Uicũq; uẽtres iſimos inferiores calidos hũt: ⁊ dzymee. i. acres egõnes ⁊ anomale. i. icq̃les exeũt a colliq̃tiõe eis fit. ſiq̃dẽ potẽtes fiãt: helleboro an tiſpaſe. i. reeuellere. ſi uero nõ: ſucc⁹ fru mẽtarij tritici groſſ⁹ fact⁹: ⁊ fabatin⁹ ⁊ etnos. i. fabe integre aĉ cocte iuris pin guamẽ: ⁊ panes eucitiſis. i. ſubcinericij ⁊ piſces febzicẽti q̃dẽ cocti: infebzicẽti ue ro exñti aſſi: ⁊ uinũ nigꝫ ifebzicẽti. ſi ue ro nõ: aĉ a neſpul' uel myrthib⁹ ul' mal' gzanatis uel finicobalanis. i. dactalis: uel anathos. i. floze uincaꝫ uitis.

Magie ꝓpzie vtiq; dixiſſet egõnes his ab incẽdio a cõbuſtione a coarſione nõ a colliq̃tione exiſtẽ nã colliq̃tio q̃dẽ in ipſo fit ꝓpt̃ fe. male mozige ratã colliq̃ta pinguedie vel ⁊ carne molli. coarſio vo in vẽtre comeſtis a caloze dzymeo. i. acri p quẽ infebzire cõ tingit: huic helleboꝫ iubet dare albũ. indicauit aũt B an tipaſſe. i. reuellẽ verbũ: qz p ſupiozẽ ventrẽ. ſi vo nõ pote rit ꝓpter quãcũq; cauſam helleborum accipere dzymi cre. i. acredie vſiante huic cibaria iubet dari ⁊ pot⁹ ſtipti cantia ⁊ ifrigidãtia. adiũ aũt cibarijs ⁊ q̃ ſiccare pñt: quẽ admodũ eucitiſis. i. ſubcinericios pães ⁊ aſſos piſces. his ita rõnabil'r dictis ſcrutandũ quẽ dicẽ inferiozẽ ⁊ ſupiozẽ ventrẽ. nã q̃ñq; q̃dẽ veteres thozacẽ ſupiozẽ ventrẽ no mĩnãtes oẽ cibi vas qõ p⁹ diaphzagma iferiozẽ vẽtrẽ nũ cupãt. qñq; vo iferiozẽ vẽtrẽ nũcupãt ĩ quẽ cibaria trãſ glutimus. aliqñ q̃dẽ oia q̃ p⁹ eũ vocãt ventrẽ inferiozez qñq; vo ſola groſſa ĩteſtinoꝫ. ſũt ãt q̃ colon ſolũ noĩant inferiozẽ ventrẽ. fortaſſis igit̃ vtiq; q̃remus quã p̃dictaꝫ ꝓticulaꝫ vel q̃s ſuaſibili⁹ ẽ nũc audire: ſi magnũ q̃d lucri deberẽ. qz vo inuẽtio hoꝫ taliũ nil q̃dẽ nos docet pl⁹ biſ q̃ ſcim⁹ ⁊ indicam⁹ ipſi de eo q̃ q̃dẽ recte dicta ſunt: q̃ vo nõ: magis aũt hũt circũ ſcrutationẽ cognitionis q̃s vtili tatẽ meliuſ derelinq̃re eſt cito: ⁊ maxĩe vbi neq; gniſia. i. ꝓpzia eius ẽ hec cõſcriptio. 116

S I uero febzẽ hẽat ⁊ tozſiões fue rint: lac aſininũ paucũ ⁊ calidũ p̃mum deiñ exiductiõe pl⁹ ⁊ linoſpma. i. lini ſe mẽ: ⁊ triticea alphyta. i. polẽtas. i. fari na noui tritici uel hozdei toſti ⁊ cocti: ⁊ egyptiacaꝫ fabaꝫ: auferẽs amara ex coziãs ſemia bibat: uel oua ſemicoagu lata comedat aſſa: ⁊ ſimilaginẽ ⁊ miliũ ⁊ coriandꝫ coctũ uel condꝫ i lacte co cto frigida comedere: ⁊ q̃ his ſimilia ⁊ potus ⁊ cibaria offerantur.

Plurimi q̃dẽ eoꝫ q̃ cõmẽtati ſunt meli⁹: his que p̃dicta ſunt copulãt B de his q̃ ca. hũt inferiozez vẽtrẽ: exiſtimãtes ⁊ nũc adhuc fieri fmonẽ. pau ci vo q̃dã ſepantes ſingul' B cõmentant̃. intẽtio vo eſt ĩ eis huic q̃dẽ a ſupiozib⁹ purgare chacochimie: huic aũt epikarſſe. i. cõmiſcere ⁊ q̃eſcẽ: huic aũt ſupſiccare: huic ãt infrigidare. igit̃ q̃dẽ lac aſininũ purgare põt: epitaramie i. cõmiſcẽ: lini vo ſemẽ ſiccare ⁊ infrigidare: alphita vo q̃ ex frumẽto epicherſticũ. i. cõmixtiuũ hũt. ⁊ hozdeacea bñ eis remiſcẽt̃ ſiccãtia ⁊ ifrigidãtia. egyptia vo faba tñ infrigidare põt. oua vo ⁊ ſimilago hycõdra pacynchima ⁊ euchima. i. groſſa ⁊ bona amenib⁹ vel hũozib⁹ ⁊ eph yriſta. i. cõmixtiua: ſz exſiccat ſufficienter ⁊ in cibarijs mi liũ quẽadmodũ infrigidat. hec vo oia dat frigida pp dy mica. i. acredinẽ ⁊ calozẽ homoꝫ q̃ opant̃ paſſionẽ. 117

D Ietarie uel dietatiue maximũ eſt obſuare ⁊ cuſtodire ſic ĩ acutis ⁊ in lõgis egritudib⁹ ⁊ intẽſiões febziũ et remiſſiões: ut tpa cuſtodiat: qñ oz ciba ria offerre ⁊ ifallacẽt qñ oporteat affez re ſciant: adhuc aũt qñ plurimũ diſtãt ab intenſione.

d Dietatiue artis maximū eē ait hoc.i. cognoscere pticulare tēpus cibi. ipse igit vnā intensionē ait plurimū distare tēpus illud in quo cibum dare oz ab intēsione. est aūt dicere intensionē pzincipiū porismi.hoc aūt nō solū ī chzonicis.i. plixis ⁊ tpalibus morbis sed in acutis vez etiā existimat: ꝓpter qō id adiecit in lōgis egritudinib⁹:qrū magis in his manifesta hec cibandi intētio:vel fortassis in his solis. in acutis enī sufficiens ē cognitio tpis cibi descendere ad pedes: nō tū in chzonicis cibādus est ita: sed expectare decet q̄ optima remissionis.fm acutas enī egritudines expectare non lz timoze debentib⁹ cito intēsionis future eē. quidā autem hanc seriē scribunt ita:Dietatiue ē maxime vt obseruare ⁊ custodire sicut in acutis ⁊ ita ī chzonicis scire quō oz cibare.quidā aūt finē huius seriei ita scribūt : Adhuc autē qū plurimū distant ab intēsione scire vt cū alijs q̄ iussit nos scrutari circa infirmū ⁊ hoc ꝛsiliāte eo . appet aūt si ipm quis iuestigauerit:hoc nō copulans pticulari inuētioni tpis cibationis: Intēpozaneū ꝓceptū qō de cibatione ei nullo dignum. 118

Scire uero cephalargicos.i. capite dolozosos ex gymnasijs uel cursib⁹ uel ambulationib⁹ uel uenatib⁹ uel aliquo alio labore intēpozaneo uel ex uenereis decolozes brācosos splenticos liphemios.i. defectos sanguine ⁊ sisoderas.i.inflatos:⁊ sicc tussiētes: siticulosos:uenis defectos:⁊ tēsos hypocōdrijs: ⁊ lateribus ⁊ metaphrenis i.scapulis torpentes ⁊ obtuse uidentes quibus sōnitus aurium incidunt:⁊ urinationē nocturnā incōtineri dispositos ictozodes ⁊ quoz uentres cruda emittunt:emozogentes ex naribus uel fm anum uehemēter : uel in ephisematib⁹ existentes: uel in eis labor occurrit uehemens: ⁊ non continent: hoz nullus pharmacare ⁊ pericula quia enī acuta ⁊ nihil iuuat:⁊ eas q̄ ad curā erectiōes ⁊ crises auferes.

q Quoniā q̄dē inordinate mō ꝓpatiōis moniměti vniuersa q̄ fm libz hūc scripta sunt : manifestū existīa oīb⁹: multa vo vt dixi ī eo bñ dicta:pp q̄ ⁊ his q̄ dicta sūt: si recte institerīt q̄dā:⁊ magī q̄ūq̄ sūt pscij sunt sibiipsis :qui nō bñt doctrinā indicatiuā eoz q̄ dicta sunt:q̄ vo in hac serie dicta sunt:catalagū.i.numez bñt ineptoz pharmacari.purgari vo in idē cōtingit ad a pharmacari:quēadmodū demū ⁊ pharmacare īpurgare.Qideam⁹ igit quos a pncipio dediscerit interemit:cephalargicos ait ex gymnasijs.s. exercitijs: vel ab aliquo alio labore intēpozaneo sincomos.i. succīte igit audiēs eos q̄ ex intēpozaneis labozib⁹ cephalargici facti sūt ne purges.intēpozanei labozes oīno sunt quos pñs fm illud tēpus dispō cozpis ferre nō pōt . rememozabor aūt nūc ad multa vtilis rei:cui⁹ ⁊ semp dignū existimo meminisse:cozpe nostro q̄ūq̄ egritudinis ꝓpatione pticipāte ꝓpzie vt cōpleta sit exterioz quidē accidēs redargnit dispōnē eius:febzim accēdens vel cephalargiā.i.dolozē capitis: vel catarrū vel tussiz monēs vel tale quid aliud deinde ex hoc fm ꝓtinuitatē languēt pclitant neq̄ cursu egritudinē generante vel vlz fozti motu quēadmodū ineqlitate vel frigiditate vel aliquo alio taliū.nullū enī hoz sufficiens est fm suiipsi⁹ nām languozē opari vehementē: lz siue febzis ab aliquo eoz facta fuerit ephimeraz noiataz hec talis est febzis:siue aliqō aliud simptoma turte.i.bzeue inde erit multotiēs:⁊ hoc demū vt dixi pp dispōnem cozporis singulum taliū nō cā egritudinis lz occasio fit.ꝓpzie enī vtiq̄ quis maxime tales cās noīat occasiones nō simplr apertas vt multotiēs assueuerunt ipsi vocare qum ab aliqua manifestaz causaz nocumentum factū fuerit manifestū in cozpe.nulla enī alia dispositione egrotatiua subiecta:neq̄ egritudo digna rōne sequat ⁊ facti in cozpoze nocumēti qō fecit id cā est. sciat igtur ei pñtem sermonem in talibus causis fiente q̄ neq̄ fm suiipsi⁹ rōez nocēt cozp⁹.capitulū aūt eoz ē vnū quidē:⁊ pzimū laboz multifozmes pticularitez existētes:cursus ⁊ pugne ⁊ penetratiua venerea : tertiū estuatio infrigidatio vigilie ira tristicie timozes. igit venerorū quidē meminit:alia vo dereliquit:⁊ nimiz eandē vtutem habentia:que enī vt dictum est spiñ turbare purgatione nō indigent. ꝓpterea q̄ neq̄ in kakochimia facta est egritudo hec.transiens aūt ab his cognitionibus ipse mōstrauit quos quidā pzius dixit. ꝓpzie vo vocant decolozes lymphimos.i. defectos sanguīe.adhuc āt eos qui ꝓpter aliam dispōnez nō fm nām habēt cozp⁹ dicchochimos.i.mali colozes vocant. hi ergo achzoy.i. decolozes calefieri indigent p gymnasium: ⁊ potū vini calida virtute ⁊ cibaria similia:lz ⁊ brancosos. ait enī:Et horum humiditate ⁊ infrigidatione ⁊ inflatione quoq̄ dissemiati in laringa reumat sanare decet caput siccātes ⁊ patiētes particulas p localia auxilia:sed ⁊ pleneticos ait nō indigere purgatione.hoc mihi videt nō dicere recte indigent enī si vnq̄ aliqui alij indigent ⁊ hi purgari melona.i.nigra.deinceps his:liphemoz meminit : hoc ē eorum qui deficientē habent sanguinē:⁊ si nōdum manifeste fiunt achzoy.i.decolozes.post eos aūt meminit neumatosoz.i.ventosoz ⁊ sicc tussientiū siticulosoz ima nifeste interptans vt nō ofidat vtz singulum singularitez audiendū est:vel his tribus simul factis. est aūt neq̄ separatim vnūquodq̄ dictum manifestuz vt ⁊ antea iam alicubi dictum ē:neupmatodoes enī.i.ventosos q̄mūtum quidā noīant eos:q̄ fm inspirationē aere indigent. ē aūt qū ⁊ eos qui vētosi sunt: sed ⁊ alterutz eoz multas cās habet : ⁊ si oēs ꝓtransiero longioz sermo erit : quam apparēdo quosdā quidā eoz phlebotomia indigentes quosdā purgatione:quosdā aūt alio auxilio : ita vo ⁊ q̄ sicc tussiūt nō fm vnā fūt dispōnem:neq̄ qui siticulosi eorum: ita vo neq̄ de febzientib⁹ siticulosis sermo est ei scimus nūc nos:vel in febziculosis vel de vtrisq̄.⁊ si enī vnius eoz meminero q̄ fm aphorismos dictus est : vel detrahet.dictū est.n.in aphorismis ita : In febzienti existenti apoficia.i. fine appetitu esse ⁊ dolozozis stomachi ⁊ tenebzositas oculozum ⁊ os amaricatū surium pharmacia indigere significat . si vo examaricat os siticulosi sunt:ita vo ⁊ sysodees.i.ventosi: pzimū quidē qui ab eo dicunt ignozo.vel si cum venis defectos eos q̄ facti sūt sysodees.i.ventosos audiemus quibusdā legentibus fm se ⁊ transmutare seriei hui⁹ singulū possem ⁊ oīa cognoscere vtilia se docere nō multos ꝓplēs l:bzos.quēadmodū ⁊ de his q̄ deinceps dicta sunt.ait enī:Ertēsos hypocondrijs ⁊ lateribus ⁊ scapulis ⁊ obtusse videtes: ⁊ qb⁹

tinnitus auriũ sunt: ⁊ quicũq; vrinchchium. i. potẽtia vir
ge incõtinenẽ disponunt. Fm vnãquãq; eni hax passio
num ⁊ cause ⁊ dispõnes sunt multe ⁊ curis diuersis in
digẽtes. eax q̃dam ẽ igit qñ ⁊ purgatione mdigebũt q̃ p
colagũ pharmacũ. i. cholere eductiuũ. de oĩbus igit his
adhuc aũt ⁊ de his q̃ deinceps dicta sunt: nõ enũciatiões
indeẽminatas sed deẽminatas ⁊ manifestas doctrinas ⁊
longa expientia iudicatas in nr̃is hẽs opibus: q̃ eligens
eris sufficiẽs iudicare vniuersa q̃ ab isto dicunt: memo
rãdo grãs q̃ gnisia. i. ꝑpa eẽ in ꝓfessiõe deducta ẽ: ⁊ a no
bis doctrinas hz vtiles. oĩa. n. in ea scripta sunt cũ demõ
strationibus ⁊ erplanatione ⁊ deteriationib⁹ decentib⁹.
q̃ vo ita dissemiata quẽadmodũ q̃ nũc subiacet series ni
hil iuuãt. si. n. nunc audiet q̃s simplr̃ singulũ hox sine de
terminãdo multa male geret fm artẽ: si. n. vnusquisq; vt
oz determiabit: scier ꝑmũ q̃dem q̃ nihil hz ad inuẽtionẽ
eorum adiuuãs: demũ multis libris indigens ad scrutati
onẽ q̃ de ꝑiacẽtibus: sed tñ nõ est suadere multis hoĩum
supuenire q̃dez manifestis ꝓscriptionib⁹ solis: derelinq̃ e
vo his q̃ scripserũt eas q̃ nõ tales: ẽni iustũ est: hz simi
lam curã illi qui scripserũt cognoscẽdi libros cum solici
tudine ⁊ cura cognoscẽdi nos q̃ scripserũt fecerũt: hz nos
istãẽ iiacare q̃rẽtes ⁊ dinãtes ⁊ adiuuãtes q̃ dicit. 119

Si uero sanguinez alicui ꝓfert au
ferre: solidũ facere uentrem ⁊ ita
auferre ⁊ fame cruciare ⁊ uinum aufer
re ab eis: deinde dicta ꝓuenienti reliq̃
cox: ⁊ pirya. i. fomentatione: ⁊ iginis
i. imissionibus cura.

Non oz fluẽte ventre auferre sanguinẽ: si. n. pma
neat p⁹ ablationẽ fluẽs dissoluit vẽtrẽ vel vtutẽ
fame trucidare vel cruciare q̃bus aufers sangui
nem ⁊ a vino abstinere recte dicũ est: quẽadmodũ dicta
cõuenienti vti: ⁊ curare nõ pyrijs. i. fomẽtationibus ⁊ hy
ginis. i. imissionibus. i. clysterib⁹ ⁊ suppositorijs. siquidez
in oĩbus dicat⁹ auferẽtib⁹ sanguinẽ: falsum ẽ. si vo in qui
busdam oportet dicere qui sunt. 120

Si uero tibi uenter densus uideat⁹
esse: molli clysteri clysteriza.

Non dignum ꝓscriptione hoc: manifestum enim
est omnibus. 121

Si uero pharmacare oz: helleb
ro ifallaciter sursũ purga: infert⁹
autem nulli talium.

Et ꝑdicẽs passionẽ in q̃ iubet B egeri. i. indigeri
hũc sermonẽ facit: ⁊ nimx nil ꝑdicens: aut igit⁹
perit aliq̃ series: in q̃ passio duiusmodi oñdeba
tur: aut obliuiosus fuit qui B scripsit: ⁊ talis qualis qui
nunc nominatur a veteribus sublimis. 122

Alidissimũ aũt ad urinationem
⁊ ad sudores ⁊ ambulatões duce
re ⁊ fricatione qeta uti ut nõ denses ha
bitum. si uero chinopees. i. sedens fue
rit: alij fricent eum.

Et doc ita vt ꝑdicẽs passionẽ scripsit. 123

Et siqdẽ in thorace super frenas. i
diafragma ꝓtristat passio eux: rese
deat q̃z multotiẽs ⁊ minime acclinent:
donec ualẽtes fuerint ⁊ sedentẽ fricent
multo tpe multa aqua calida. si uero in
inferiore uẽtre subfrenes habeat dolo
res: ei iacere ꝓfert ⁊ nullo motu moue
ri tali corpori extra fricationem.

Ex hac serie cõuiciet vtiq; q̃s hec ⁊ q̃ añ hec oĩa
de doloib⁹ scripta eẽ ea q̃s in ꝑncipio seriei dere
licta eẽ peccãte ꝑmo huius libri scriptore: ⁊ po
stea manẽte peccato. itaq; neq; inuestigare eã q̃ in his q̃
dicta sunt veritatẽ possibiles sumus: ne cui saltz i talib⁹
amplius inaniter immorari videamur. 124

Ele ex inferiore uentre soluunt p
urinas ⁊ sudores ut lubricitate
decidãt moderate a casu soluunt que
parua: que uero uehemẽtia perniciosa
tales enim uel pereunt uel sine malis
alijs non fiunt sani: sed ꝓsistunt huius
modi morbi: p⁹ hydropẽ cãtarides tres
auferẽs caput uniuscuiusq; ⁊ pedes ⁊
alas terens in tribus ciatis. i. pugillis
aque corpora. quum autez dolucrit qui
bibat: calida infundatur: unctus autẽ
petus. iciunus autez bibat ⁊ comedat
panes calidos ex aliphato. i. oleo.

Et per hanc seriẽ licet cõuicere vel conijcere de
doloꝝ cura oĩa q̃ ꝑius scripta sunt dicta eẽ. hanc
q̃s legens seriẽ medic⁹ audax auferens ꝑdictas
ꝑticulas cantaridax dedit hydropiẽti: ⁊ p⁹ vnã diez apa
quoddã hũs in gastrokiumia. i. cora: deide p⁹ tres alias
incisus ab eo multa fluẽte aq̃ visus ẽ curat⁹ eẽ: cõtracũ
est enĩ cõtinuo plurimũ tumoris q̃ ꝑter nãm: sed tñ mor
tuus est: ⁊ nõ p⁹ multos dies. increpauit igit q̃s medicũ
dicẽs male data eẽ corpa cantaridax i. cãtarellax. opor
tebat. n. auferentẽ sua corpa dare bibere caput ⁊ pedes
⁊ alas: ⁊ B eẽ qõ fm hũc libx dictũ ẽ. nõ pigritant igitur
qui audax medic⁹ in alio rursus dedit ita: deinde apãte
i. abscensu filr fm corã facto ⁊ incẽso eo vel incisso ⁊ filr
fluente humido p⁹ multos dies mori cõtingit: qũ hũc hz
ẽ demũ vtiq; vretico. i. vrinatiuo pharmaco p cantarides
ꝓstructo vtẽtes quosdã sine nocumẽto bibẽtiũ id. 125

Non. i. succum fici in lana appo
nere intus ad uenam. i. narez uel
piterã. i. coaguluz ꝓuoluente bize. i. ob
struere i nasũ: uel ỏ calchãdide. i. uitri
olo circũuellẽs ꝓprime: ⁊ cartilagines
extrosiuz ꝓprime alterutrinqz: ⁊ uẽtrẽ
solue a sine lacte cocto ⁊ caput radens
stiptica. i. constipatiua offer: si hora ca
lida fiat.

Antfeste ex talibus oñdit⁹ hũc libx monimentũ
cõmixtax esse ꝓtẽplationũ: inordinãte trãsitiõe
ab alio ad aliud fiente: sicut ⁊ nũc in emorragia

que ex narib⁹ scripta sunt auxilia: hec quidē ipsi ꝑti que emorragebat oblata: hec aūt antispastica.i.remissiua vel reuulsiua quēadmodū ventrē solutus: hec āt capitis dē/satiua ⁊ stiptica.i.ꝯstipatiua quēadmodū ea q̄ infrigidāt q̄ vō deiuceps his vniuersa pharmacoꝝ hn̄t scripturas ⁊ q̄dā admixta auxilia. igit̄ de p̄mo quidē sermonē facit deuocata sisamo: deinceps aūt piloꝝ ī palpebris chirur/giā scripsit: quā noīat anobrochisiū.i.corrosiuū: ⁊ p⁹ hoc rursus silr̄ emorroidaꝝ ⁊ de alia sanatione: deinde em/picoꝝ pharmaca ⁊ sorbitiones: ⁊ p⁹ h̄ ꝯstructiōes phar/macoꝝ oculoꝝ: deiñ deystericō.i.mr̄icalib⁹ sīctib⁹: demū ⁊ d̄ mycōe.i.papauē: demū deiceps hydragogū.i.aq̄ du/ctiuū pharmacū: deiñ hydroticō.i.stercoris ductiuū: dei de edricis.i.in ano patientibus ⁊ hydericis.i. hydropicis dat diamiconos.i.qd̄ ꝑ papauer ⁊ hytrian.i. v̄micellos. Sūt igit̄ eoꝝ q̄ dicta sunt plurima q̄dem manifesta: adia cent aūt quedam ⁊ īmanifesta de quibus deiceps faciet sermonem.

¶ Finis cōmenti Galieni sup̄ q̄rto regiminis acutaꝝ.

¶ Post hunc quartū libꝝ regiminis acutaꝝ egritudinū dignū duxi vt accederet his libris supiorib⁹ liber clarissi mus hippo. medicinalia tā theorica q̄ꝫ practica ꝯtinens qui epidimia noīat̄: diuisus in octo ꝑticulas cū cōmēta/rijs Johānis alexandrini: qū nō potuerim Galieni com/mētaria hr̄e supra eundē libꝝ: veꝝ qum credā nō longe mīoris vtilitatis eē hec q̄ꝫ illa cū eisdē imp̄mi curaui: ne hoīes nostri tp̄is tanto opē p̄uati eēnt: quid.n.iucundius q̄d dulci⁹: q̄d p̄stanti⁹ homini in vita eē pōt: q̄ꝫ vtilitatē aliquā hoībus opa sua atq̄ labore afferre: eo maxīe quꝫ nō nobis solum nati sim⁹ vt ait Plato: sed ꝑtem nostri patria: partē ꝑentes: ꝑtē amici vendicāt. Titulus vō libri talis est: Incipit epidimia hippo. hoc aūt vocabulū epi/dimia notū esse oībus arbitroꝝ: maxime his qui lr̄as gre cas norūt: nā epidimia grece īterp̄tat̄ sup̄aduenies mor bus: epidimon enī aduena dr̄: ⁊ est q̄si genus ad pestilē/tiam ⁊ pandimon: qd̄ pādimon greci dicūt qñ egritudo plurib⁹ hoībus ē cōtingēs: ⁊ ē vt plurimū mortalis. Pe stilētialis vō morbus ab haliabbate hoc sermōe sue the orice capl̄o de aere pestilētiali ita diffinit̄: Morb⁹ pesti lentialis ē morbus multiplex subitus vno eodemq̄ tp̄e multitudini hominū cōis. dr̄ multiplex vt oñdat̄ varie tas h⁹ morbi: ex pestilētia.n.aeris qñq̄ fiūt febres conti nue: qñq̄ fiunt carbūculi: qñq̄ dysenterie morbilli ⁊ va riole ⁊ huiusmōi talia. dr̄ subitus ad drīam morbi vndi/mialis vel endimialis qui paulatine aduenit ex īpressio ne loci aut aquaꝝ vbi hoīes habitāt vt bociū sicut docet hippo. in libro de aere aq̄ ⁊ regionib⁹. reliq̄ posita in dif finitione ponunt̄ ad drīam morbi ꝓprii. morb⁹.n. ꝓprius nō euenit vno eodēq̄ tp̄e sed ali⁹ ⁊ alius qū h̄ morb⁹ cō tingat ex malo regimīe ⁊ indebita admīstratiōe sex reꝝ nō nālium in q̄ re diuersi diuersimode peccāt. nonnulli tñ doctores dicūt int̄ morbū pestilentialē ⁊ epidimicum hoc interesse: nā epidimic⁹ est qum aer fit pestilens a cā supiori. pestilētialis vō qū a causꝫ terrenis ꝓcedit. quod vtrūq̄ tetigit p̄nceps scd̄a p̄mi. ⁊ qñq̄ faciūt illud virtu tes agentes celestes ⁊ virtutes patiētes terrestres: ⁊ figu re celestes ⁊ figure terrestres: quoꝝ opīo an vera sit alio rum sit iudicium. Ex his colligit̄ manifeste q̄ nō ē tuta illa expō tertio ꝓnosticoꝝ canone q̄rto: vbi exponit̄ epi/dimicis.i.longis egritudinib⁹. Nota insup̄ q̄ sepe cōmē tatoꝝ in multis cōmentis vtit̄ ista dictiōe lu: quā credo idem significare q̄ ly: sicut nos dicim⁹ ly hō ly aīal q̄ꝫtuꝫ ex sententijs potui colligere.

Incipiūt epidimie diui Hippo. ⁊ cōmentaria Johannis alexandrini solī medici ⁊ sophiste super epidimias easdem.

Quoniā determinauit hip. de acutis morbis ostēdit intēdit nos ducē ad aliā doctrinā: ⁊ vt ostinuationē fmoni faciam⁹: reducam⁹ ad memoriā auditoris ea q̄ iā dicta sūt ab ipo Dictū ē aūt nobis: q⁹ de acut morbis determinabat: ſz hi morbi acuti ostinui sūt: ⁊ in loco patiēte vt ī plib⁹: ⁊ ī loco nāq; patiēte dico nō ī his q̄ sūt in pectore aut ī pulmone: aut ī pelliculis q̄ sūt iter costas. ⁊ B̄ exēplū sūpsit hip. ⁊ ad sui cognitiōēz būit a signis ocōitātib⁹ ⁊ supueniētib⁹: deinde hīta B̄ mō noticia: vſ⁹ ē pmo moderatis calefactorijs: videlz eis q̄ fūt p aquā calidā. postea itē vsus fuit illis q̄ fūt cū milio. p⁹ hec āt itē accipit ea q̄ sunt cum orobo ⁊ hordeo: ⁊ quot sunt hi⁹. Qū vo volum⁹ repcutē ⁊ subtiliare peccātē hu. dico aūt phlegmaticū aut melācholicū vtimur sale. si vo nō fuēit arti mor b⁹ obediēs: vsus ē inanitiōe. vbi vtiq; mā erat repēs: aut phlebotōia: aut purgatiōe aut vtq. p⁹ B̄ āt qz nā vīc arte mīstrāte: itaq; venim⁹ ⁊ ad canones dietē. ſz qm̄ remanet q̄litas q̄dā sic ī vase ī quo elirati sūt pisces aut carnes aut aliq̄d tale: p⁹ dietā vtimur additiōe q̄ ē balneū: expurgauit q̄dē reliq̄as q̄ pores ratificauit. p⁹ B̄ āt caplz diete qō ē ptisana: ſz hec ptisana aut tota dabat aut succ⁹ eius ⁊ succ⁹ ci⁹ sol⁹ dabat qm̄ volebam⁹ alterare solū ⁊ nō nutrire: ⁊ si recolis canebam⁹ ne pmanēt granū ī gutture ⁊ tussim facēt. totā āt dabam⁹ ptisanā qū op⁹ erat ⁊ nutrire. ⁊ scōario accipiebam⁹ vinū ī diet pp multas sui ōias q̄s hz a tpe: coloze: ostīcria: ⁊ guttu. qm̄ aūt nō dēbat posteri⁹ accipi p⁹ finalē digōēz egritudīs ipso vtimur. dabam⁹ aūt ⁊ mellictū vbi op⁹ ē pargatiōe: ⁊ qū op⁹ erat diui dē: tūc dabam⁹ oxymel simplex hypocticū. Est aūt qm̄q; q⁹ p⁹ finalē alcationē morbi vtebamur aq̄ ⁊ nō sine certa cā vbi erat multa adustio vbi ostuet⁹ erat patiēs: ⁊ alī qō mēbrox nō hēbat apa calidū: ⁊ tūc dabam⁹ aquam: igit aūt nō aquā frīdā ſz decoctā. Nūc aūt itēdit hip. deteriare ō morbis epidimiacis: ſz vt pateat qō oz dici a diuisiōe icipio. Morbox nāq; hi q̄dē sunt pticulares. i. pticularīē sparsi: alij vo cōes. Et cōiuz hi q̄dē sūt ostueti ⁊ cognīti ⁊ dicūt endimi. alij vo supueniētes ⁊ incōsueti: ⁊ nūcupant epidimici. Et pticulares q̄dē sūt qm̄ ī eadē ciuitate differētib⁹ hosb⁹ oriūtes morbi supueniūt. vbi gra: huic q̄dē tertiana: alij vo q̄rtana: alij vo amphimerina: ⁊ hi supueniūt fm differentē etatē ⁊ differētē dietā. Endimi āt sūt sic qm̄ in aliq̄ ciuitate: aut ppē aq̄s ostuetas: aut pp aliq̄d tale ostuetū. Cōes morbi oīb⁹ ostingūt vt nefresis endimia. Epidimici aūt sūt sic qm̄ murat aer fm subām sine fm eēntiā: aut fm q̄litatē sic dictū ē. si vo hyems sicca et borealis: ver vo pluuiosū ⁊ austrinū. si āt fm eēntiā corrūpat generat morbos pestiferos: ⁊ maxīe si occupauerit acutū ⁊ mortifer. fm q̄litatē aūt pmutat aut fm vnū tps aut fm otto aut fm q̄ttuor. Pestiferi aūt morbi: aut q̄busdā alicui⁹ oditiōis supueniūt sic tictorib⁹ aut nautī aut q̄busdā talib⁹. Nūc igit nō intēdit hip. deteriare de pticularib⁹ morbis: B̄. n. fāt in aphorismis: neq; de endimis: q: de his deteriauit ī libro q̄ dī de aere loc ⁊ aq̄s. ſz de epidimiacis deteriat: ⁊ exīn patuit nobis intētio pūt negocii. Utē aūt vtilis ē pūs ictat⁹: ⁊ dicim⁹ q⁹ vtilis ⁊ necessari⁹: qz docet nos hre sciam cognitiōis ⁊ pnostica tionis. titul⁹ aūt epidimiax nō, ppe pponit, ppē id q⁹ non deteriat solū de epidimiacis morbis ſz etiā de pticularib⁹. ⁊ dicim⁹ q⁹ hip. vo epidimon. i. ambulās p mūdū inuenit hos fieri ⁊ scripsit: ⁊ pp B̄ dicūt epidimie: sic ionchitis dicē. ſz, ppter pdictā diōnez: q⁹ morbox hi q̄dē sūt pticulares: alij aūt endimi: alij vo epidimiaci. Utē āt pūs sit p sēs ictat⁹ hip. aut nō: ⁊ dicim⁹ q⁹ septē fuerūt ipsī scripte ⁊ appropāte epidimie. ⁊ bax alie sūt oīno, ppe alie āt oīno iprope: alie vo mixte. ⁊ oīno, ppe sic pma ⁊ tertia. oīo ipropē q̄nta ⁊ septia: mixte vo scōa ⁊ sexta. ſz sexta q̄dē ī tentionē hz hip. dictiōes āt teltalei aut alic⁹ alteri⁹. q̄rta vo ecōuerso se hz: dictiōes sūt hip. intētio āt nō ē ei⁹. qm̄ igit nos res sequmur, ppter B̄ sextā magl eligim⁹. Quis āt ē ordo libroz hip. ⁊ dicim⁹ q⁹ oz pmo ō his q̄ sūt fm nāz deteriare: ⁊ ī his q̄ sunt fm nām vtrāq; opōnez adducē s. liber q̄ de hūana nā: deinde de nā pueri: ⁊ ad ea q̄ sūt ex nām deuenire: ⁊ deteriare ī his pticularia ⁊ vlr dicta sic hūt aphorismi. ibi. n. sic a diuina q̄dā virtute vlr morbos opilauit. postea oz deteriare endimos morbos: sic facit ī libro q̄ ē de aere locis ⁊ aq̄s: p⁹ B̄ aūt epidimias: et epidimiax oīno, ppas: deinde venire ad eas q̄ sunt pti, ppe ⁊ ptiz ipropē. Cui pti pbie supponat pūs tractat⁹: ⁊ dicim⁹ q⁹ nō practice sed theorice: ⁊ theorice sup oia: ⁊ enī nālr loquēs: dicit de elis: de opōnib⁹: hūoribus: de mēbris: ō virtutib⁹: ⁊ de actiōib⁹. ⁊ loquēs de cauſ dicit de pmatituis ancedentib⁹ ⁊ ostīctī. ⁊ signa docet pcognoscēs cōmemorādo. Dio aūt pticulax q̄ fit didicistis: q⁹ ab hippocticī de ficit B̄ caplin: quot. n. sūt q̄ docēt tot sūt ⁊ diones. noster aūt galie⁹ ī viij. pticulas diuisit hūc tractatū. Quis aūt ē mod⁹ doctrinatiu⁹: ⁊ dicim⁹ q⁹ nō ē fm mōs ga. q̄ sūt analetici opositiui ⁊ terioz resolutorii. alij. n. sūt mōi hip. ē enī aphorismitic⁹ recitatori⁹ ⁊ mixt⁹. ⁊ aphorismitic⁹ q̄dē ē paup fmonib⁹ ⁊ diues sūtis. recitatori⁹ aūt ecōuerso se hz. hic aūt mixto vtīt: qm̄q; āt abreuiat sermōes qm̄q; dilatat: exēpla ītens: sic. n. ī, pnostic exēpla tradit: recitatorio vtens. B̄. n. viij. ostenuere dici in pncipio libri: ⁊ in his est pūs intentio.

Q Ēibuscūq; ex dissolutione circa mīcē ⁊ tumorē in capitis grauedinē ocurrūt ⁊ iuxta bregma dolores maxie ⁊ q̄cunq; alie a mīcibus istis ī viij. uel x. mēsib⁹ ī hyschiā ēmiat.

Postq̄ deteriauim⁹ q̄ necia sūt ⁊ aī finē ad sciam hip. ostēter B̄, pcedam⁹ ad difficillimā ⁊ pfundissimā intētionē ipsius Sz pmo suppōnes q̄sdā faciam⁹ vobis sūt āt suppōnes he: Ubicūq; iueniem⁹ diuersas scripturas ī debem⁹ oēs exponere ſz varias. Scōa ē suppō: q⁹ si iuenerim⁹ diuersas dictiōes idē significātes: oz nos superfluas dimittē ⁊ oīno exponē aut vsitatas aut phabiles aut varias. Tertia ē suppō: qm̄ oz ostētatorē pmo dictiones explanare. scōo exponē intētionē toti⁹ oīois. tertio ostēdē vtē sit vera vel falsa: ⁊ hec oia assignabim⁹ p totū pūtez ictatū. Incipiam⁹ aūt a pmo: ⁊ dicim⁹ q⁹ ī pncipio diuersa ē scriptura. q̄dax scribūt q̄buscūq: q̄dā quodcūq: q̄dā vo q̄b⁹. oēs aūt he dictiōes idē significāt: ⁊ B̄ in pma dictōe. itē ⁊ ī scōa dictione diuersa dī scriptura. hi q̄dē dicūt ex dissolone: alij vo a dissolutiōe: alij vo absq; ex ppōne dicūt dissolone. Itē ⁊ ī tertia dictōe ē discordia. q̄dā aūt dicūt circa matricē: q̄dā de mīce: q̄dā fm mīcez: ſz non diuersificat significatū. Qm̄ āt B̄ dixim⁹: deinde singulas dictōes explanem⁹: vt sic exponam⁹ ītellectū toti⁹ oīois: Dissolutiōez

aūt ex dissolone dicit itēpestiuū egressū embryonis.i.ab
ortum. hysterā vel secūdinā dicit mricē.B aūt hystera vl
scōina noiat ⁊ matrix ⁊ delfis ⁊ vter⁹.hystera vel scōina
dr:qz ordiata ē vltia pncipaliū mēbrorꝝ:aut qz vltia ali/
orꝝ mēbrorꝝ cūdit:⁊ pficit actiōes suas vt matrix: qm̄ sic
nāle instrm̄ a pncipio agit fm q̄ nutrit. Delfis dr ,p eo
q̄ oriētia ab ipsa:delfi.i.frēs dicūt:adelfos.n.grece latie
dr ff. Matrix aūt dr ,ppē id q̄ ē sicut mr q̄dā embryōis.
Quid āt dicit tūorē:oēs q̄dē antiq tūorē dicūt inflatōes
ꝛstantē ex phlegmōe.hip.vo dicit tūorē quālibet iflatio
nē ⁊ cū phlegmone ⁊ sine phlegmōe.Grauedinē āt capi
tis:dicit dolorē capit] q̄ fit cū grauedie. sunt āt dolores
diuersimōi.ē enī dolor distēsiu⁹:purgatiu⁹:⁊ aggrauati
u⁹. Bregma aūt dr os qd ē ī medio frōt] ⁊ verticis qd ē
supi⁹ frōte inferius vertice:⁊ vt dicā simplr vertex declia
tus facit bregma sicut frōs eleuata. Sed postq̄ quālibz
dictionē exposuim⁹:dicam⁹ itaqz intētionē hip. Est āt B
duplex:bris ,ppōnes ⁊ ocloné.⁊ pma q̄dē ē hec:Si p⁹ ab
ortu mulieris nō egrediat mēstrualis purgatio:ſz supue
nit grauedo capit] ocl'o ē B:q̄ bregma maxie dolet.Se
cūda intētio ē B:Sūat cōclusio pme itētiōis:sicut in sup
pōne:⁊ iferat alia cōclusio.ē aūt B:Si ī muliere aborsus
supueniat:⁊ nō egrediat mēstrualis purgō:ſz fiat graue/
do capit] ⁊ dolor maxie bregmatis.g ꝛclusio q̄ ī octauo
aut.x.mēse ad hyschiā terminat mā.B āt ē itētio hip. Iu
q̄ramus itaqz vtr vera sit B,vel falsa. ⁊ inq̄ramus ,ppter
q̄d fit dolor capit]:⁊ pp q̄d maxie bregma dolet ī muliē
patiēte aborsū:nō egressa mēstruali purgōne.⁊ q̄dā di
cūt q̄ dolor capit] pp B fit qm̄ cerebr patit pp colligan
tiā quā bz cū mrice ,ppē id qd̄ neruosa ē. bregma āt ma/
xie dolet:qz anteriores ptes mricis passe sūt. si vo poste/
riores ptes mricis paterent:tūc posteriores ptes cerebri
fm occipitiū ꝛpaterent mrici:⁊ B ē qd̄ ipsi dicūt. Inste/
m⁹ aūt B ipsos dicētes:q̄ nō pp pdictā cām ab ipsis ꝛpa
tit cerebr mrici:nō.n.recipit ipsa aliūde neruos.neruorꝝ
nāq̄ triplex ē pncipiū:hi q̄dē a cerebro ⁊ nucha icipiūt:
⁊ vocant motiui ⁊ sensibiles:alij vo ab extremitate ossiū
icipiūt:⁊ dicūt ligamēta:alij vo sūt terminatiōes [acertorꝝ
⁊ dicūt tenātos.matrix aūt nec motiuos recipit neruos:
neq̄ ligamēta:neq̄ tenātos.Et si opponat ,ppē q̄d ner/
uosa dr:⁊ dicim⁹ q̄ pp similitudinē: ⁊ eniz sic nerui dila
tāt ⁊ ꝛstrīgūt sic ⁊ matrix dilatat ⁊ ꝛstringit.Sz postq̄z
illorꝝ opiorꝝ remouim⁹:dicam⁹ aūt nos vnā cāz pp quā
cerebr patit qū matrix patit:⁊ ppē q̄d bregma maxime
dolet.cerebr igit patit cū mrice pp hāc cām.bz.n.matrix
ꝛcana vel cornua q̄ deferūt ad lūbos:⁊ ī lūbis ē termin⁹
nuche.quotiēs igit bz calidū apa matrix: brīt ⁊ calidum
apa cornua vel cōcaua ei⁹:exiñ coangustat nucha:⁊ per
ipsam patit cerebr.scōa aūt ē cā: q̄ ī supueniēte passiōe
nō ē facta egressio mēstrualis purgatiōis:ſz fuit retētus
sanguis:⁊ B retēt⁹ putrefact⁹ ē:⁊ exiñ generat⁹ ē calor ex
nām:⁊ supuenit febris:⁊ nō se.simplr ſz se. ſinocha : exiñ
itaqz a caliditate q̄ ē ex nām dissoluti sūt bu. ⁊ generati
sūt spūs:hi aūt ascēdētes ad cerebr fecere dolorē capitis
Quare aūt bregma patit magis pmo pp aliquā cāz ano/
thomicā.sciēdū ē.n.q̄ ī retētiōe mēstrualis purgōnis se
bre supueniēte:nō solū vene patiūt ſz arterie.demōstra/
tū ē.n.ī anothomia:q̄ sūt arterie q̄ icipiētes a corde dese
runt ad locū cerebri:⁊ fm rectū ad bregma ascēdūt:⁊ sic
fit dolor ī ipo bregmate.scōa āt ē cā:q̄ posteriores ptes
cerebri dure sūt ⁊ dēse vbi ⁊ ossa petrosa ⁊ solida:āterio
res vo rare ⁊ ad similitudinē sūt spōgie: ⁊ pp B bregma sic
rar ⁊ facile recipiēs supfluitates mag] dolet. Tertia ē cā
q̄ posterioza cerebri male sensibilia sūt:āterioza vo sensi
bilia ⁊ sensibilioza:⁊ ,ppē B magis dolet bregma. ñ solū
aūt ē bregma qd̄ dolet:ſz oēs ptes capit]:maxie aūt bre/
gma:⁊ iō hip.addidit maxie.Quid āt ē B q̄ dic:q̄ ī octa
uo aut decio mēse:⁊ dicim⁹ q̄ dubiū ē.ga.āt exponēs B
dic:q̄ ñ ē itelligibil B fmo. q̄dā tñ dicūt viij. mēsez q̄ ē a
ꝛceptiōe:ī B āt mēse mouet mā ⁊ ꝛfert ad hyschiā:⁊ tē
ebr:o ꝛuertit ad caput:vt sic ſz nāz fiat pt⁹: ſz tñ q̄ ⁊ ī x.
mēse qñ ⁊ pt⁹ ē:⁊ tē mouet mā ⁊ fert ad hyschiā. q̄dā tñ
dicūt q̄ octauū aut decimū mēsē dic q̄ ē p⁹ aborsū:⁊ cre/
dit B pp B q̄ dicit:Ex dissolutiōe.⁊ siue,ppē B siue pmuz
dicas siue scōo:dic ga.q̄ ꝛsiderem⁹ B ī cpib⁹ artī:ñ B pōt
ē:⁊ assignem⁹ cās:⁊ dicit ipse:q̄ ego exercēs cpa artī:⁊
multo tpe ī expientia psenerās nihil tale inueni:⁊ ñ ineni
sēt solū.⁊ eorꝝ q̄ raro ꝛtigunt:nō ē assignare cās. q̄d q̄ oi
cem⁹ de B:⁊ dicim⁹ q̄ supaddit⁹ fuit B fmo:⁊ nō ē ,ppius
hip.⁊ ī B ē tota itētio. Quibulcūqz ex dissoloe cū mricē
⁊ tūorē ī capit] grauedinē ꝛuertūt:⁊ intxta bregma dolo
res maxie:⁊ q̄cūqz alie a mricib⁹ istis ī octo vel decē mē
sib⁹ ī hyschiā teriat. Et pdict] aūt bēs q̄ ꝛueniēt sup⁹
dixim⁹ titulū epidimiarꝝ nō,ppē pponi: ex eo q̄ nō solus
deteriat de morbis epidimiaē ſz etiā de pticularib⁹.⁊ q̄
sit vex pz:qz stati ī pncipio huius tractatus de particula
ri morbo mentionem facit. 2

Figure he q̄dē tenaces ceruice fortes:⁊ alia ⁊ ossib⁹ fortes: he uero debiles vl capita dolētes:⁊ aurib⁹ fluē tes:his hypoe ꝛcaue:⁊ dētes pmutati

Si recolit]:dictū ē vobis p pcedētia:q̄ discōrm⁹
ē iste tractat⁹:⁊ de pticularib⁹ deteriat egrudi/
nib⁹:sic igit icipiēs a pticulari morbo: qū dic:q̄
si supueniat aborsus mulieri ⁊ nō fiat mēstrualis purgō
pdicta ꝛtingūt:nūc trāsfert se ad aliā speculationē:⁊ dic
q̄ figure q̄dē capit] qñq̄z laudant qñq̄z vitupant.ñ q̄ d
capite sermo ē:inq̄ram⁹ magnitudinē figurā ⁊ dispōnez
capit]:⁊ pmo magnitudinē. Et sciendū q̄ puū caput sep
malū ē sicut ⁊ puū pect⁹.puū.n.pect⁹ malū ē.,pprera q̄
domiciliū ē pulmōis et cordis. B āt mēbra dilata ⁊ ꝛstri
cta egēt latitudīe loci:qm̄ si puū fuerit pect⁹ nō moto āt
corde vt conuenit:suffocat calor nālis ⁊ debilis fit: exiñ
ē indigō:⁊ ex indigōne supfluitates et hūditates ferunt
ad pulmonē aut ad cor:et generāt pipleumoniā:aut ali
q̄s huiusmōi passiōes . Caput aūt oz magnū ē:qz mul/
tarꝝ virtutū ē caparꝝ.s.sēsitiuarꝝ pncipaliū et motiuarꝝ: pp
B aūt ocul⁹ pu⁹ ē.qūqz cerebr receptaculū ē aīalis spus
pupilla oculi pua exis ex mittit illū. si igit qm volueri
m⁹ aliqd acuti⁹ videre:q̄i claudim⁹ oculos:et dēsam⁹ pu
pillas vt fortit eiaculet visibilis spūs. ,ppē hāc itaqz cāz
vitupat puum caput.et ne credas q̄ magnū caput semp
laudat nisi qū fuerit cū bona figura:sic ī piculeo optio ⁊
in bellis et ī ꝛsilijs:q̄ ex huis magnū habuerit caput: tñ bñ
figuratū habuit.figurā aūt capit] oz rotūdā ē: et ex vtrq̄
pte leniter pssā:rotūdā q̄dē aut pp capacissimū sicut de
mōstrat a geometris:aut qz a celo ifusa ē nobis aīa rōal
⁊ vt ñ degenēt ī alia figura sociata. hi⁹ āt figure octo sūt
dispōnes:aut vtrq̄z decrescūt:aut vtrq̄z augēt:aut vna
auget:altera vo decrescit:et B pmutati:aut anteri⁹ sic et
nām se bz:posterioze fm nām se brīte:aut ecōuerso extra
nām aut dico aut decrescēdo aut augēdo. Et āniq̄ q̄dez
oēs huiuscemōi dispōes capit] figuras vocāt.hip.vo bo/
nā dic figurā qñ ābo augēt vel eminēt cū pdict deteria
tionib⁹.ñ vo qñ vna ē extra nāz.alia vo fm nām ē mala
⁊ B aut vitupat.dispositā aūt dic figurā quotiēs ē cū bo
na formatiōe.et hi q̄ brīt hi⁹ figurā:tenaces ceruice sūt ⁊
fortes cū collū.fortes āt dic cū collū illos q̄ brīt magnas

spōdiles ⁊ lacertos ⁊ tenātos fortes. si.n.magne fuerint spōdiles nuche:manifestū ē q ⁊ nucha ipsa magna ē:sēp eni fm ꝓportionē nuche nā opaē spondiles.si vo multa fuerit nucha.māifestū ē:q cerebr̄ multū ē:⁊ vbiq; ꝓportione seruata fm nām:dicim⁹ hi⁹ caput.Sūt ⁊ his omēs virtutes fortes.si.n.magnū ē cerebr̄ et ad ꝓportionē capitis:manifestū q bene agit calor nālis: qñ magne sūt spōdiles: magna sūt et ossa pectoris q̄ ꝓiūgūt̄ ĩcipientia obliq̄ a spōdilib⁹.si aūt magnū ē pectus bene se hz calor nālis:hñ se hz et pulmo.igit et vitales virtutes hñ se hūt ⁊ aūt calore nāli fortificato:bene fiunt oigōnes et nutri mēta mēbrorū.q̄d aūt ē nutrimentū mēbrorū: sanguis q̄ ferē ab epate:igit et ep bene se hz: et fm nām se hūt oēs virtutes.et hec ē q̄ laudat figura capitis.Que aūt ē q̄ vitu perat:quotiēs anterior ps ꝓcaua ē:posterior āt angeat tūc.n.nō ferūt p anteriores futuras capitis supfluitates cerebri:sz ferunt p aures et expurgant:et hos hip.auribus fluētes vicit.et ipse q̄dē dic:Aurib⁹ fluētes.sicut ĩ exēplo Tu vo dic q et oculi lachrymant:et nares mucilagines emittunt:et os hūidū fit:qñ aūt supior mādibula vnita ē capiti;ppter ⁊ anteriore pte ꝓcaua exīte:et supior mādibula recider:et tendit ĩtrorsū.exinde et palatū ꝓcauat et dentes molares dentib⁹ molarib⁹ nō ꝓueniūt:nec canini caninis:nec icisiui icisiuis:ppter ⁊ q dentes supiores mādibule ĩferi⁹ sūt:et iferioris mādibule dētes sūt eminentes.vñ et hip.dixit: Et dentes pmutati. et hoc habet presens intentio. 3

Q Vibuscūqz ossuz ab hypoa viscer sit his medi⁹ iducit nasus:qbusdā uero unde dētes sūmatim signantur.

d Jctū ē ĩ anathomia:q xiiii.ossa hz supior mādibula: sex oculorū:duo nasi:et duo ĩ medio molariū et nasi q̄ ferunt ad dētes caninos: et duo extremitates mēti et duo palati.his itaq; se hūtib⁹ ferē multa hūiditas p nares:et ipsa ꝓtinuo victa putrefacit cartilaginē q̄ est ĩ medio duorū ossiū nasi.si vo et ĩ pfundit̄ tendat putrefactio sic q attingat ossa:residet multotiēs os aut descendit:et sic residet mediū nasi.si aūt os patiat q est in extremitate menti et cadat:tunc os nasi cartilaginosum residet et canatur. 4

¶ Infantiū epilepsie uel inflationes simul pubertatib⁹ qbusdaz: ⁊ per mutationes habent ⁊ alia.

e Ecce tractat⁹ iste discōtinu⁹ est:qñ nō seruat cōtinuatiōez ĩ suis documēt.itē.n.et ad aliā egritudinē trāsfert se hip. Sz pmo dictiōes explanem⁹:deinde intellectū dicam⁹:Infantes dic hip.nō solū q̄ lactāt.sz q̄ sunt vsq; ad pubertatē.et q ⁊ fit vex:sic hyrofil⁹ et xenipp⁹ dicūt:Infantib⁹ neq; lac fit:neq; pariunt: neq; calui fūt nisi p⁹ pubertatē:nisi.n.dixissent infantes vsq; ad pubertatē:ridiculosū eēt:q diceret ab eis:q ifātes lact.ĩtres:neq; lac hūt:neq; pariūt:neq; calui fiunt. ⁊ enī et nō itelligētes ꝓfuent:et ⁊ q̄dem de pma dictiōe. Scōa aūt dictio differentē hz scripturā:aut.n.hz iflāmatiōes:aut epilepsias.si āt hz iflāmatiōes:⁊ dic:q ifātes ĩ pubertat̄ etate hūt iflāmationē calorīs nālis:tūc.n.calidior fit et siccior:qñ ĩ pueris fm substantiā supabundat calor nālis nō fm q̄litatē:sic est ĩ igne q accendit a p̄ncipio:et a lignis viridib⁹:postea bene accēdit et iflāmat si vo hz epilepsias.sciēdū ē q epilepsia ē spasm⁹ toti⁹ corporis cū lesiōe p̄ncipaliū actionū.dicit aūt q ĩ pueris habētib⁹ epilepsiā: ⁊ a frigido et viscoso humore cōtingit multotiēs aūt et a genitorib⁹. ĩ his nō ē sanitas neq; ab arte neq; a medico:nisi solū ab etate pubertat̄:tūc.n.calor nālis acutior fact⁹ et supabūdās fm q̄litatē ꝓsumit humiditatē: ⁊ soluit passionē.⁊ āt dico:si patiēs vtat dieta ꝓueniēti:qñ ⁊ si cadē etate iordinat⁹ fit circa dietaz etatis pmutatio nō soluit passionē.Et alia dicit: qz non solū epilepsia permutatio etat̄ dissoluit:sed ⁊ alias passiones quecunq; fiunt in pblegmatico humore. 5

¶ A rene dolor ponderosus qñ replenī cibo:uomūt pblegma.quum aūt ampliāt dolores uenenosa:⁊ facile qdē fiūt:soluūt uero qñ cibi euacuant: arenosa rubeaqz subsistūt:⁊ sanguinez migūt:stupor femoris ꝓsequent:gescere nō ꝓuenit: sz exercitari nō repleri iuuenes helleborizare:nenā icidere: diu reticis purgare subtiliare mollificare.

d Jctū ē vobis p̄cedētia: qñ hippo. pticulares morbos ponē⁹ docet ⁊:vñ a pticularib⁹ icepit.et pmo dixit de muliere illa in q̄ supuenit retentio mēstrualis purgatiōis.p⁹ ⁊ āt ea q̄ sūt de capite ⁊ dispōe figurar capitis:⁊ tertio de ifantib⁹ determinauit.vbi dicebam⁹:aut iflatōes:hz tert⁹:aut epilepsias.⁊ horū dicisti expōnes ⁊ itellectū.Nūc igit ad aliā trāsfert se doctrinā nō.n.ē ⁊ ꝓtinuū cū illo de puer:qñ demōstratū ē a nobis q pueri nō patiūt nephretica dispōnē.igit q̄ sciūt⁹ ē ⁊ sermo ad supiores.vñ fm p̄dictā suppōnē a nobis ⁊ ordinationē pmo dictiōes exponam⁹: deinde itētic nē dicam⁹.De nephretica dispōne facit ⁊ mētionez. nephretica aūt dico dispōnē:nō qñ ē apa in renib⁹. apa.n.cōis passio ē:⁊ ĩ aliis mēbris factū.sz sicut epiacā dico dispōnē:nō oēm passionē epat̄:sz defectū epat̄:sic ⁊ nephretica dico dispōnē:qñ lapis ĩ renib⁹ generat:quē aūt dicit ponderosū dolorē:aut faciētē sensū pōderositat̄ aut vehementē dolorē ⁊ itolerabilē ⁊ difficilē.Cibū āt q̄dē dicit:aut sterc⁹ aut cibaria:sic hip.Laborēs cibis p̄dispōnāt:aut sāguinē q̄ alēat⁹ nutrit mēbra:⁊ ⁊.n.cib⁹ or̄. Sz sciēdū q sanguis q̄dē cib⁹ solū noiat.cibaria āt cib⁹ ⁊ alimēta:⁊ mag alimētū q̄ cib⁹:pblegma dic pblegmaticū hūorē:⁊ frigidū ⁊ humidū.Quiescere aūt eē sine laborē helleborizare p cerebr̄ purgare. Sz postq̄ dictōes exposuim⁹:dicam⁹ ĩtentionē. Sciēdū ē aūt q hip.⁊ spēz morbi docz ⁊ cognitionē:⁊ curatiuos docz canones:⁊ vt verū dicā:non solū curatiuos:sz p̄seruatiuos nobis dat.Et q̄ ē spēs egritudis:tā didicisti q nephretica dispō ē.s. liciasis renū:⁊ qñ fit dolor ĩ hac liciasi:⁊ pōderositat̄ sensū ifert:⁊ ĩmoderatū dolorez iducit:si vo ĩ ꝓcauitate renū generet lapis:tūc ĩ p̄ncipio q̄dē pōderositat̄ supuenit sensus.postea vo qñ lapis dz egredi p vrinā: veniēs a cōcauitate renū ad viā q̄ ē iter renes ⁊ vesicā: affert dolorē ĩmoderatū.si vo ĩ subā renū fiat lapis: tūc ⁊ qñ generat facit acutū dolorē:⁊ qñ ferē ad ipaz ꝓcauitatē renuz ĩ ipa āt ꝓcauitate pōderosū facit dolorē.qū vo dēt a renib⁹ extra duci lapis:veniēs ad viā q̄ ē iter renes ⁊ vesicam:facit itē acutū dolorē. Quare quotiēs ĩ ꝓcauitate generat:tres fūt acuti dolores:et vn⁹ grauis.vñ et cōtinua balnea ordīauim⁹:vt sic ad min⁹ mitigem⁹ dolores acutos. Generat āt hi⁹ lapis ñ solū a frigida mā sed a calida mala ꝓpone deficcāte mām.Et qō ē mirādū.multotiēs.n.a calida mala ꝓpone fit lapis. et caliditat̄ supuenit sensus.⁊ āt accidit sic.qñ ē vbi ꝓcludit calor nālis

oesata supficie a frigiditate: ē vbi frigiditas ī pfunditate ages: expellit calorē ad exterioza. ⁊ vt in oīb⁹ qñ a fritate generat lapis: tūc ⁊ pōderositat̃ supuenit sensus. Qñ vo a calitate: tūc īmoderat⁹ supuenit dolor. ⁊ h̄ q̄dē est pma cognitio nephretice passiōis vispōnis. Secā ē illa q̄ est p vrinā: qñ arenosa cū his egrediūt̃. ſ. arenosa hypostasis. color aūt ē fm būorē peccantē vel efficiētē: si. n. alba fuerit: ē phlegma: si vo rubea sangnis: q̄ illuc ītroduct⁹ ⁊ ogelat⁹ ⁊ tre⁹ fact⁹ effīt lapidē: aut qñ lapis egressus radēs vasa vritica: fecit hi⁹ vrinā. sic aūt ⁊ ī alijs. ex coloze. n. cognoscim⁹ humorē q̄ ē in cā. cū his aūt ⁊ phlegma vomūt qñ in renib⁹ colon adiacet: colon opatiť stomacho: stomacho aūt os stomachi. ppē h̄ fm accūs os stomachi p colligātiā opatiť renib⁹: ⁊ iñ indigō fit: ⁊ sic vomūt phlegma. fortassis āt ⁊ fm p̄mitiuā rōnē: opatiť rēib⁹ os stōa chi: qñ fit dolor ī renib⁹: exiñ tāq̄ abūdans neruis ⁊ bñ sensibile extūs os stōachi opatiť statī. fere aūt ⁊ oīb⁹ mēbris pp abūdātiā neruor: ⁊ h̄ q̄dē fūt si moderat⁹ fuerit dolor stōi. si vo durabit dolor ⁊ īmoderat⁹ fiat: infirmat̃ os stōi: ⁊ ipso ifirmato manifestū ē q̄ subtilia attrabūt̃ reumata fellea: exiñ ⁊ venenosa sup oia vomūt. fortassis aūt nō solū ex h̄: sz qñ pp afflictionē passiōis: neq̄ cibis replēt̃ hi neq̄ q̄escūt: exiñ sicū ⁊ cholericū fit totū corp⁹ ⁊ pp h̄ cholerica vomūt. Est aūt ⁊ alia vispō nephretice passiōis stupor femoris oītis. si vo in dextra pte renū fit lapis: ps dex̄ femoris: vel dextruz crus hz stupor̄. si vo ī sinistra: sinistr̄ hz stupor̄. Sz q̄rūt h̄ q̄dā: quō fit stupor cruris vel femoris renib⁹ patiētib⁹. ⁊ q̄dā dicunt q̄ nerui sunt q̄ ferūt̃ a renib⁹ ad femur vel crura: ⁊ pp h̄ supuenit ei stupor. Ha. aūt nō h̄ dic: sz qñ vene sūt ⁊ arterie: q̄ mittūt ramos ad femur vel crura ⁊ ad renes. ⁊ cū his venis manifestū ē q̄ q̄dā nerui ferūt̃: ⁊ exiñ fit stupor. Si vo aliq̄s opponat: ⁊ q̄re alio mēbro patiēte: nō fit stupor cruris. ⁊ dicim⁹ q̄ nō recipiunt crura tā magna vasa ab alio mēbro sīc a renib⁹. ⁊ ppē h̄ magnitudinē vasor fit cōpassio cruris ad renes. Sz p⁹ h̄ q̄ vtrim⁹ transeam⁹ ad aliud ī. ad curatiuos canōes. dic itaq̄ hip. q̄ oz ī his helleboz dare: ⁊ ipse q̄dē dixit helleboz: tu vo vic scamoneā ⁊ alī q̄ alia purgatiua. Et osidera qñ recipit īdicationē ab etate: dixit. n. iuuenes helleborizare. si. n. in pueris aut senib⁹ supueniat h̄: nō substinēt multotiēs helleboz: ⁊ tūc vtimur pticularib⁹ ⁊ localib⁹ medicis. ſ. diureticis iurib⁹ potētib⁹ subtiliare ⁊ purgare. vñ iduxit: diureticis purgare subtiliare ⁊ mollificare. In iuuenib⁹ aūt nō solū purgōe vtimur: sz multotiēs ī q̄busdā phlebotomia. ⁊ ī phlomia osidera ⁊ vide: oz nō ptingētē venā īcidē sz ppiquā. dico aūt illa q̄ ē iplicatura poplitis a pte ītēriori. h̄. n. fac in libro de regimēto acutor pleuretica vispōne supueniente īcidebat venā ñ in cubito pp vicinitatē. si vo nō inueniat̃ vena ī genu: tūc īcide eā q̄ ī cānicula pedis: sic ē ⁊ ī manu si nō inueniat̃ nobis vena q̄ ē ī cubito: indrim⁹ ⁊ ramū qui tēdit ad extremitatē man⁹ īcidim⁹. ⁊ hi fūt ī cala ieq̄lita te. ⁊ hi⁹ expō poti⁹ placuit doctori nr̄o: itē pma nō min⁹ Et exiñ vidē possum⁹ q̄ de pticularib⁹ morbis determīat si. n. aliis pp frigiditatē supuenit dolor: aliis p calitatē: nō ē h̄ epidimiacū: sed magis pticulare. 6

Mulieb̄ria q̄b⁹ aquosis si ī multū p manēt: qñ uero nō cito īcrit iflat̃

Rāsert se hip. ad aliū sermonē: sz pus dictiones exponam⁹: deiñ dicam⁹ intētionē: Muliebria dicūt opationes mulier: nō dico aūt opatiōes mulier: sīc colū fusū filū: ⁊ hi⁹ talia: sed opōnes mulier dico oceptiōes: purgationē: ptū: lactis generationē: ⁊ hi⁹. dicūt etiā muliebria ⁊ passiōes q̄ supueniunt solis mulieribus vt passiōes ⁊ mric̄ ptipitatio ⁊ retētiōes mēstruor ⁊ hi⁹. dicunt̃ itē muliebria ⁊ mēbra q̄ sole mulieres hīnt vt matrix collū mric̄is. dicūt̃ itē muliebria ⁊ mēstrua: ⁊ q̄b⁹ mēstruis deteriat h̄ mō hip. Aquosas: Dicit nō eas mulies q̄ pate sūt ad hydropisim: sz eas q̄ sunt phlegmatice ⁊ būide. In multū aūt dic: aut habēdo respectū ad tps purgōnis: aut ad etatē mulierū. q̄dā. n. septē dieb⁹ purgant̃: q̄dā vo trib⁹ solū: alie vo vsq̄ ad senilē etatē. h̄ āt dic ī multū. Que āt ē ītētio hip. dicam⁹: dicit. n. q̄ ī bnmidis mulierib⁹ si eūatio fuerit tarda ⁊ retineat̃ hydropisis supuenit. Et sciēdū ē q̄ nō dic euacuationē velocē et tardā: hūdo respectū ad ca. ⁊ fri. sz hūdo respectū ad ipas mulieres ad inuicē. phlegmaticar. n. tardior fit euacuatio ⁊ diuturnior q̄s cholericar: sicut ī eo q̄ est de crisis āphimerina diuturnior: dicebat̃ ē tertiana: nō pp differentē mām. dic igit̃: qñ ī his nō expurgāt̃ mēstrua oīno aut nō oīno: oz tūc phlebotomare ⁊ adiuuare nāz ita. n. ⁊ in aphorismis dicit. 7

Ha cranone ātiq dolores frigidi noui uero calidi.

Lce h̄ egritudo de q̄ mētionē facit h̄: osona tinalo tractat⁹. epidimica enī ē ⁊ nō pticularis: q: de tota ciuitate mētionē facit. ⁊ q̄d dic: qñ ī cranone. i. ī illa tali ciuitate ⁊ ātiq̄ dolores facti sunt ⁊ noui. antiquos noīans eos q̄ a phlegmate fiebāt tpe multo durātes. nouos aūt dicit dolores q̄ fiebāt a caliditate ppter modicū tps būoris. ⁊ q̄dā dicūt hi⁹ expōnē. alij vo dicūt aliā ⁊ dicūt sic: q̄ antiquos dolores dic⁹ q̄ multo tpe āt supuenerūt in cranone. i. ī illa ciuitate ī fri. ostitutōe. i. et istente aere fri. nouos aūt q̄ añ modicū tps supuenerūt.

Sanguine uero plurime ⁊ que ab hyschiam frigida.

Sāguinē aūt dic̄ phlegmaticū. ab h̄. n. vt ī plurib⁹ fūt hyschiatice passiōes: mucilagie replete coctilidones. frigido ⁊ viscoso hu. Cōtingit aūt q̄ a calida mala opōne generāt̃ hyschiatice passiōes: caliditate vissoluēte phlegma: ⁊ mucilaginosiz humoris: ⁊ generāte ventositates ⁊ hoc modo distendēte membrum. 8

Que ī rigores fortes cūtia nō oīno ante alleuiant̃: sz ppe statum.

Lce itē de pticulari fac mētionē hip. si victū ē supi⁹. itē victōes explanem⁹: ⁊ sic ītētōes addūcem⁹. Rigor ē sīc nos docuit liber de cāis q̄dā opositū a trēor ⁊ fritate. h̄ āt rigor triplex ē: aut. n. añ fe. vl calitatē supuēit sīc q̄ supuēit añ porisimū: aut ī ipa se. ⁊ iste dī altern⁹: vel comitātē: sicut vbi ē phlegma: fm medīū q̄dē putrefactū: fm modū vo nō putrefactū. Est āt et ali⁹ rigor cū fe. qñ nō appet fe. sicut rigor q̄ ē incalescibil Est āt ⁊ p⁹ fe. rigor: q̄ cretic⁹ ⁊ supuenīēt vocat̃ q̄ supuenit in causone: vñ a causone habito rigore supuenente solo. hūc aūt rigorē dic̄ hip. alternū vel ocomitātē: Fortē dicit rigorē: aut q̄ multo tpe durauit: aut illū q̄ vehemēnē affligit: Statū aūt dicit tps q̄ ē p⁹ augumētū: sine ī pticularib⁹ porisimis: siue ⁊ ī toto tpe egritudis. Sed postq̄s dictōes exposuim⁹: dicam⁹ ītētionē hip. dicit aūt: q̄ morbi eūtes in rigores: ī statu alleuiant̃: sz statū vt dicū ē et totū tps intellige ⁊ pticularē porisimū: ⁊ supponāt̃ nobis duo morbi: amphimerin⁹ ⁊ q̄rtan⁹. in amphimerino q̄dē rigor ī pticularib⁹ porisimis durat a pncipio vsq̄ ad statū. qñ aūt ī statu īcipit caliditas: fit̃ calefacē totū corpus: statī rigor alleuiat̃ ⁊ diminuit̃. in q̄rtana aūt totū tps accipe statū toti⁹ egritudis: ⁊ dic q̄ ī q̄rtana ī pncipio q̄dē

grossiori existe mã: nõ fit rigor: sed ifrigidatio ossa cõpri mens: postea ꝓcedente egritudine ⁊ mã subtiliata circa statũ supuenit vehemẽs rigor cũ tremore magno: tũc artista q̃dẽ letat: idiota vo ꝓturbat. a statu autẽ diminuit rigor mã euaporata: ꝓpter ꝶ addidit: nõ oino añ status vo: neq; oio cessat rigor. vñ ⁊ plato ait i gorgia: Passius tum aũt multor passionẽ: nõ oino tibi obedio. 9

a ATe rigorẽ retẽtiões urinaꝝ si i utile ierit: ⁊ uẽt si ꝓcesserit ⁊ sõni affuerint: pit aũt ⁊ modus febris pariter autem ⁊ que ex laboribus.

d Idicistis eni q̃ multiplr vr rigor. nũc aũt hipp. creticũ ⁊ supuenientẽ dicit rigorẽ. Sz vt intẽtionẽ dicam⁹: ꝑdicere volum⁹ q̃dã: q; intẽdim⁹ itroducẽ anditorẽ: venio ad egr: ⁊ cognosco spẽm egritudis qñ tertiana ẽ: si ꝓtigat. itaq; indꝛo fm traditã doctrinã in cretic: siue salubris ẽ morb⁹: siue mortalis: iueni q̃ salubris: ⁊ termiabit vel soluet: iueni q̃ teriabit: ⁊ teriabit ꝑ expurgationẽ: aut ꝑ apa: ⁊ iueni q̃ ꝑ expurgationẽ per vrinã ꝑ ventrẽ ꝑ fluxũ sanguis ex naribus ꝑ vomitũ ꝑ sudores: nõ. n. iueni ꝑ vomitũ neq; labiũ supi⁹ citari: neq; si gnũ flux⁹ sanguis: neq; ꝑturbationẽ ventris: neq; vrine euacuationẽ. sperani q̃ ꝑ sudores fiet terminatio: postea reuertitur sũ ad egrotũ: et iueni q̃ retẽtio fcã ẽ vrine. ⁊ q̃d dico indꝛo ne forte renes oppilationez hũere: aut multi egressi sũt secessus. hi. n. alternati se bñt ad egressionẽ: vñ hip. dicit: Uria noctu multa facta tẽ. nihil hor iueni. sic itaq; ꝓsideraui: q̃ poti⁹ sudor supueniet: et vũ ꝶ ꝓsiderare supuenit rigor: et fact⁹ ẽ sudor: factũ ẽ sicut ꝓsideraui: ⁊ sic alteratio facta ẽ egritudis. sz vt aliq̃s nõ dicat: Quid igit exite mã idigesta: ⁊ si ꝶ supueniat nõ ẽ difficile. ꝓpẽ ꝶ dixit hip. Si in vtile ierit. q. d. exite bona et digesta vrina: si ꝶ supuenerit cũ alijs olb⁹ signis: si cũ bona tolerãtia vel sufferẽtia et digõne et mõ bene iacẽdi: si ex his fiant retẽtiones vrinaꝝ bonũ ẽ: et ꝶ ẽ magl vez. ⁊ ꝶ oñdit hip. dicẽs: Et sõni. et ipse q̃dẽ dicit: Si somni. tu vo dic: et modũ iacẽdi bonũ: ⁊ bona habitatio: et oia alia. dicit aũt Ga. q̃ possibile ẽ somnũ fieri i morbo: quotiẽs morb⁹ est moderat⁹: et vigilia fuerit laborãs. Et dicim⁹ q̃ ꝑꝑ ꝶ addidũ ẽ: Si i vtile ierit. quidã aũt libꝛor bñt: Et vẽter si ꝑcesserit. sic q̃dẽ igit sine nõ fuerit text⁹: dicim⁹ q̃ hip. magl cãs voluit assignare retẽtiõis vrine. et ꝓsidera ipm ꝶ dicere: scio q̃ si vẽter ꝑcesserit: retẽtio vrine. sz nũc nõ dico hãc retentionẽ: sz eã q̃ fit ꝑ sudores. si vo text⁹ ẽ: Si vẽter nõ ꝑcesserit. dicta ẽ expõ. ¶ Parit aũt et modus febris. Pariter aũt dictũ ẽ: qñ tãq; i sui memoria scripsit hunc tractatũ. si. n. et fe. fuerit moderata et nõ vehemẽt: tũc habebim⁹ q̃ alteratio fit egritudis: in his sudorib⁹ ¶ Parẽ aũt et q̃ ex laboribꝰ ¶ Dicit q̃ ipossibile ẽ: et ex causis ꝓximiuis cognoscẽ: q̃ ẽ egritudo. plres ãt sũt hi⁹ cãe: aut. n. tristicia: aut vigilia: aut labor: aut sollicitudo: aut ira: aut aliq̃d tale aliud: q̃ spẽt nobis mãifestat fe. q̃ i cholã ruit: ꝑꝑ ꝶ fit i exẽplo de laboribus mẽtionẽ facit. 10

a Postases nõ oino quib⁹ rigores.

a Postema dicit nõ fit itex in rigoribus. vlr ꝶ q̃ dicit: Qñ iterpolat q̃dẽ in q̃b⁹ rigores fuit: ñ fit apa. in cõtinuis vo i q̃b⁹ nõ sũt rigores apa supuenit: aut mã grossa existe: aut virtute nõ potẽte expellẽ mãm. Et i cõtinuis q̃dẽ ẽ: qñ i q̃b⁹ nõ ẽ rigor: et ñ fit apa sz expurgatio sic causon nõ ꝑ apa: sz ꝑ expurgatiõez dico. ꝑ sudores multotiẽs cassauit. rigorẽ ãt ꝶ dicit non supueniẽtẽ aut creticũ: sz cõcomitãtẽ vel incitãtẽ. 11

t Ybiaꝝ effeiatiões: ut añ egritudinẽ ambulãti: aut ex egritudie ꝓtinuo: ꝓpẽ q̃ fortẽ q̃ ex laborib⁹ i articulos dimitti: ꝓpter hoc ⁊ crurium effeminationes.

e Effemiationẽ dicit hip. debilitatẽ: ꝑꝑ id q̃ semineus sexus debilis ẽ: ⁊ ifirm⁹. vt aũt manifesta fit nobis intẽtio hip. supponat ifirm⁹: ad quem venio iuenio fe. ꝓtinua intẽ vasa: ⁊ iuenio q̃ ex labore vie passius ẽ ⁊ debilis i pedib⁹. ⁊ q̃d: dico q̃ q̃tũ ꝑꝑ id q̃ cõtinua ẽ fe. ꝑ apa termiabit: ⁊ in eo q̃ ex labore vie debil ẽ pedib⁹: dico q̃ ad pedes supueniet apa. s. ad articulos. venio ad aliũ egr: ⁊ iuenio eandẽ passionẽ: eũdẽ morbũ ⁊ facta ẽ expurgatio mãe sz nõ pfecta: vñ remanẽt nb⁹ reliq̃is materiei in egro ꝓpẽ ipfectã deteriationẽ ꝓpter aliquã cãm necessariã coact⁹ fuit ambulare: sic ex ꝶ debilitati sũt pedes: ⁊ reliq̃e mãe venẽ ad pedes: ⁊ fecere apa: vñ facta ẽ duplex ifirmitas pedũ ex ãbulatiõe ⁊ ex apate. si forte aliq̃s dicat: si ꝑ vicesima vel tricesima die fcã deteriatione: ambulabit iste supueniet apa i pedib⁹: ⁊ dicim⁹ q̃ mime ꝓpẽ ꝶ ⁊ hip. ꝓtinuo dixit: ꝑ morbũ. 12

f Imata extrisec manendũ: ⁊ exacuta ⁊ capitata: ⁊ cõlr ꝓmaturantia: ⁊ nõ circũdura: ⁊ dolorũ tendẽtia ⁊ nõ bicipitia. contra uero mala: quanto aũt plus ꝓtraria pessima.

f Imata vocat hip. corpil apata: et alias pustulas oẽs. ⁊ dicũt ꝶ oia exanthimata metaphorice dicta ab eis q̃ extra pululãt. Quid ãt intẽdebat ꝶ dicendũ ẽ: ꝓsidera aũt ipm ꝶ velle dicẽ tibi: q̃ optimũ esset: si corp⁹ posset ꝓseruari sine supfluitatib⁹: sz qñ ꝶ ẽ ipossibile: generat i nobis his supfluitatib⁹ meli⁹ expurgent: et nõ maneãt i nobis. et si expurgent: bonũ ẽ si ext corp⁹: sed si nõ ẽ possibile: bonũ ẽ deriuet mã ad mẽbra ignobilia: et nõ ad nobilia: ꝶ ãt fit. et nũc dicẽ q̃ phimata supuenẽ. i. exanthimata. i. extra egrediẽtia ad cutẽ. sz hoc dicẽ: volo et i acutũ tendẽ: et acume bre. designat. n. ꝶ signuz bonũ ⁊ cãm bonã. signũ ãt q̃ fort ẽ virt⁹: ⁊ mã cala ẽ. cã ãt q̃ modicũ locũ occupãt. si vo i latitudinẽ tẽdãt: et signũ ẽ malũ et cã. signũ ãt q̃ vt⁹ ẽ debil et mã fria ẽ: ⁊ expedit vel exigit diuturnitatẽ ad digõnez. cã ãt mala: qñ multũ locũ occupãt. oz ãt hec apata et cõlẽ et mollẽ habẽ cõmaturationẽ mãe: vbi nõ vna ꝑs ipsi⁹ fit dura alia mollis: neq; media ipsi⁹ q̃dẽ fit maturata: et q̃ igit circũdura. et itẽde q̃ ipse dicẽ: nõ circũdura. c⁹ expõ ẽ hec: cõlr oz cõmaturari mãz. volẽs ãt dicẽ: et dolorũ tẽdẽtia apata q̃i q̃ dolorũ tẽdat vl repat mã: et nõ surũ: aut chirurgia fcã i illo mẽbro: hũ expurgabilis iueniat mã. et dicẽ q̃ ñ vult ea esse bicipitia: q; nã diuisa ifirma sit: et nõ maturat mãm: ⁊ ispice artẽ hip. qñ dicẽ: circũdura et exacura ⁊ capitata: ⁊ mediũ vsus ẽ vocib⁹: ꝓpẽ ꝶ dixit Sria bona mala ⁊ quãto plus cõtraria tanto pessima. Predicta aũt sicut media: nõ ex necessitate habẽt Sria mala: acuta ãt bona manifestũ ẽ q̃ Sria mala sunt. 13

q Uod ferinũ autũno: ⁊ cordis dolores: ⁊ q̃ frictile: ⁊ q̃dẽ melicũ: ad ꝓncipia ꝓmotiões speculari: ⁊ lubrici: ⁊ ascarides: sic si ãn⁹ i occasũ.

h Ic aũt hip. trãsfert se ad ipa. ⁊ itẽdit de autũno

veteriare:iste ãt autũn⁹ ieq̃lis ē. ⁊ vt vex̃ dicã siccũ tp̃s ē
fm vnã ꝓlonē. fm vo ꝓlonē calẽ ⁊ fri:ieq̃le ē. Estas ãt
cal'a ⁊ sic.ē:ver vo bñ tpatũ:hyems vo frida ⁊ hũida:q̃re
ĩ vere q̃dē supueniũt sinochi:tc.n.sãguis vñat.i estate vo
ẽtiane egritudies pp cholerã ru. in hyeme vo pp pblma
amphimerine:in autũno vo melice egritudies ⁊ q̃rtane
Fortitan ãt ⁊ oēs morbi ĩ ipso fiũt: qñ ĩ estate generat
chol'a ru.pp ꝓlonē tpis.generat ⁊ pblegma pp malã vi
etã.⁊ ꝓpē ꝓloez fructuũ supueniẽte autũno mouēt hi⁹
hũores ⁊ generãt differẽtes morbos.ez aliquotiẽs magl
fiũt ãphimerine:aliquotiẽs ẽtiane.fm vñiuz itaq̃ hũoziz
fm ꝓlonē patiẽtis fm dietã: fortassis ãt ⁊ fm ꝓlonez
tpis.multotiẽs ãt autũn⁹ alterat:⁊ fact⁹ ē sic.⁊ ca.⁊ gene
rauit multas tertianas aut fri.⁊ hu. ⁊ itulit multas ãphi
merinas.ꝓtingit ãt q̃ totũ tp̃s pmutatũ ē. Qñ igit autũ
n⁹ez ieq̃litatē:pp ꝶ ĩ ipso egritudies vl' mã ipsaz q̃ ĩ esta
te ꝓgregãt ⁊ occultãt nũc supueniũt ĩ modũ belli: ĩ mo
dũ feraz:pp ꝶ autũnũ ferinũ vocauit ꝓpē icursũ morbo
rum.multotiẽs ãt melic⁹ hũor supabũdanit: ⁊ aut ĩ vno
mẽbro:⁊ fecẽ cãez:aut ĩ toto corpe:⁊ fac̃ cancz ⁊ elephan
tiã q̃ sũt fera:⁊ ꝓpē ꝶ ferinũ dixit autũnũ. Sed dubitãt q̃
dã qñ ⁊ de lũbzici fac̃ mẽtionẽ ⁊ ascaridib⁹. bi.n.a phle/
gmate putrefacto generãt ⁊ crudo hu.⁊ dicm⁹ q̃ qñ fit
amphimeria pblegmate putrefacto. silr fiũt ⁊ hi pblate
ꝓgregato. Uolẽs ãt designare ꝓpetates autũni dixit: In
ocasũ. qñ ãt ãn⁹ ꝓportionat tori diei.s.diei ⁊ nocti:igit ⁊
tpa ãni ꝓportionãt ptib⁹ diei. ver.n.tpi oziẽtali: estas vo
meridiei:autũn⁹ occidẽti:hyems vo nocturno.vñ ⁊ a tpe
ĩsult⁹ vel mot⁹ portismi possum⁹ dicẽ q̃ ē egritudo. siq̃dez
enĩ ĩ mane icipit:poti⁹ ē sinoch⁹:si ãt i meridie ẽtiana est
oino:si ãt ĩ occasu q̃rtana:si vo i nocte ãphimerina:vt in
plib⁹. Oz ãt p̃mã accessionẽ portismi ꝓsiderare:qñ nõ ē ĩ
ꝓueniẽs:si p̃⁹ aut posteri⁹ moueat morb⁹:⁊ pmutet acces
siões:⁊ ꝶ q̃dē ĩ plib⁹ fit. multotiens ãt ⁊ tertiana i nocte
facit accessionẽ:⁊ ãphimerina ĩ meridie. ascarides ãt sũt
gen⁹ lũbzicoz.annũ ãt dicit i occasũ: qñ ãn⁹ tot⁹ autũnat
facrus est:q̃ iequalis.⁊ in his est intentio. 14

**Peroz tusses cũ uẽtris pturbati
one ⁊ febre ꝓtinua significãt ter
minatiõez exñti duoz mẽsiũ ut multũ
uel xx.⁊ tũores ⁊ articulos.siqdẽ infe
ri⁹ umblico ꝓstiterit:ul' sursũ i articulos
bonũ:si uero supi⁹ nõ similiter soluunt
morbum nisi putrescant.**

Multotiẽs ãt dixit:q̃ ꝺ pticularib⁹ morbis deciat
⁊ pp ꝶ discõtinua sũt documẽta. Sz dictiões ꝶ
plane sũt.dictũ ē ãt vobis:q̃ multiplr dr puer.⁊
sic ꝶ de puero nouit genito ĩtelligẽdũ ē. Quid ãt dicẽ hip
qñ ē puer:⁊ huic supuenit tussis:deinĩ ⁊ fe.ꝓtinua:⁊ per
turbatio vẽtris ⁊ ãpate generato:dissoluta ē passio: ãpa
tñ generatũ ē.xx.die.xx.ãt dicẽ:aut illã q̃ ē p⁹ duos mẽses
vt fit p⁹.xx.diẽ generatũ ãpa:⁊ i.lxxx.dissolo.xx. ãt dico
diẽ q̃ ē p⁹.xl.pt⁹:vt sint oēs dies duo mẽses.s.lx.Sali.ãt
senescẽs ĩ opib⁹ art' cũ rõne dicẽ: q̃ nihil tale vidi factũ ĩ
hi⁹ puer':si vo ⁊ fiat raro fit:⁊ eoz q̃ fiũt raro:null⁹ affligt
cãz.ꝶ q̃dē falsa eē dicẽ: qõ vo ꝏs ē vex̃:dicẽ.n. vex̃ eē q̃ ĩ
pueris multotiẽs ãpa supuenit:ez ꝶ volo dicẽ hip.ĩ ptib⁹ ĩ
feriozib⁹ poti⁹ q̃z supiozib⁹.sic.n.volum⁹ ñbza igbilia pa
ti poti⁹ q̃z nobilia:sic iferioza poti⁹ volum⁹ pati q̃z supio/
ra.si ãt aliq̃ñ ad supioza tẽdat mã:nõ ad mẽbz nobile sz
ad ignobile:tẽo aũt ne tẽdat ad cerebz aut ad oculũ. si
vo veniat ad mẽbz nobile:magnũ volo fieri ãpa:ita q̃ si
stulet sicut ĩ pipleumonicis.qñ ãt supi⁹ tẽdit mã: multo
tiẽs tẽdit ĩ hũeros:⁊ ibi generat ãpa:⁊ exiñ ifirmũ fit mẽ
bz illud:dico ãt hũeri:⁊ iñ sedet acrosia.i.nõ nutrimẽtũ:⁊
sic galiancones hi fiũt.i.hũt hũeros sic cati: ex eo q̃ sub/
tiliãt mẽbra ⁊ assilãt murilego. Sz oz nos scire qñ tri/
plicẽ pmutationẽ dicit ĩ puer':aut p ãpa vt dictũ ē:aut p
vulnera:aut p fluxũ sanguis ex naribus:ꝓpter ꝶ scipsuz
exposuit dicens: Magis pfectiorib⁹.⁊ ĩ his est intentio.

**Que uero i hũeris putrescentia pfectis
galiancones facit.**

Bene addidit hip.hãc dictionẽ:perfectis:qz si ipfect ꝶ
superuenerit.i.pueris:qñ ⁊ multotiẽs nõ fiunt galianco
nes.i.nõ habent humeros ad silitudinẽ murilegi.

**Sol'ones ãt ⁊ ulcez dispõ nisi rotũda
⁊ pfũda sint:talia uero pessima ⁊ aliẽ.**

Nõ oportebat ipz dicẽ vlcez dispõnẽ:nec.n.vlcera sũt
q̃ a pfũdo exeũt sz mã ē. Et ad ꝶ dicim⁹ q̃ effectũ loco ef
ficient' cãe dixit sic ꝓsuetudo sua ē. In hi⁹ ãt vlceib⁹ dicẽ
fit alteratio si nõ rotũda vl' pfũda fuerit:ꝶ.n.rotũda ma
la sũt:aut pp id q̃ capacissima sũt:sicut demõstrat a geo
metris:aut qz nõ hz locũ nã vbi firmet fũdamẽta carnis
ĩ angul' aut vlcez tãez fũdamẽta carnis: ꝓstituit ⁊ icipit
curare. pfũda ãt mala sũt qñ pfũda a corrosiõe fiũt: cor
rosio fit a venenoso hũore.i.cholerico ⁊ acuto.⁊ si hi⁹ hu
mor fuerit pueris:q̃d boni spandũ est in hoc:q.d.nihil.

**Solutiões uero pueris ⁊ sãguis fiunt
magis quidẽ perfectioribus apparet.**

Si sanguis dicit fluat ex naribus:patisat morb⁹:aut ve
na rũpat p quã egrediat materia. 15

**Lachryme i acutis morbis mole
ste uolentium quidem utile: inui
tozz autem existens malum.**

Exinde ad aliã doctrinã trãsfert se hip.dicũ ē ãt
vobis supi⁹:q̃ venio ad egr:indro spez egritudĩ
⁊ siue salutifera ē aut mortifera:ĩuenio q̃ saluti
fera:⁊ aut teriabit aut soluet:⁊ teriabit aut p expurgoez
aut p ãpa.de oib⁹ ãt his deteriatũ ē.qñ ãt nõ sp salubri
ē morb⁹:sz ⁊ mortalẽ ĩuenio:pp ꝶ dicas sic cõ.sig̃ mortua
lis morbi:pp ꝶ hip.de lachrymis ĩuit' mẽtionẽ fac̃ tanq̃
de signo mortali. Lachryme ãt volũtarie sũt aut nõ volũ
tarie.volũtarie q̃dē sũt sic qñ volum⁹ flectẽ p lachrymas
dinũ: si volũtarie vo aut pp opbtalmiã aut pp vulñ⁹ aut
ꝓpē ebrietatẽ aut pp multitudinẽ mãe. nihil tale inenio
sz ĩuenio ĩuitas lachrymas ĩ adustiõe ⁊ feruore ĩ q̃litate
cal'a.igit nõ pp multitudinẽ ꝶ supuenit:sz magl pp debi
litatẽ virtutũ: qñ lachryme hi⁹ q̃nq̃ male sũt q̃nq̃ si ma
le. Manifestũ ē ab ꝶ exẽplo.vbi gr'a: venio ad vnos ali
quos:ĩuenio ĩ vtroq̃ pedes fridos:⁊ dico q̃ huic q̃dam
mors supueniet:alii vo ñ.ꝶ ãt pp q̃d dico:⁊ dicẽdũ q̃ ĩ ꝶ
ĩuenio mortificationẽ vtutũ ⁊ ifridatiõez. in alio inenio
qñ senilis ē etas:⁊ pp etatẽ fuit ifridatio:aut multotiẽs
neq̃ senilẽ ĩuenio etatẽ:⁊ tñ nõ dico mortalẽ hãc fridatẽ
sz poti⁹ chzõic⁹ ē morb⁹.q̃d.n.q̃ ĩ phlegmate ē morb⁹:et
ꝓpē ꝶ supuenit fridas.silr igit ⁊ ĩ lachrymis:fiq̃dē.n.ĩui/
te fiũt pp debilitatẽ virtutũ: mortifez ē ꝶ.si vo pp ebrieta
tẽ:aut aliquã aliã hi⁹ cãm nõ ē mortale. Nũc igit morta
le ipm supponit:dixit.n.acutũ:⁊ nõ sufficẽ hz: ꝓptẽa q̃ acu
t⁹ põt eē morb⁹:⁊ lachryme emanãt:⁊ ñ ē ꝶ mortale: p
pē ꝶ accidũt male hũtib⁹ q̃ ĩ debilib⁹ ⁊ hũtib⁹ alia signa
mortalia. Sciẽdũ ãt q̃ ĩ ꝓnostici q̃dē dixit: Et fronẽ ar
dã ⁊ tẽtã:ꝶ ãt dicẽ:palpebraĩ.pp ꝶ ãt oñdit multa ficcitas

vñ pp siccitatē nō solū palpebre circūtendūt ꝗ spūa fit ⁊ siccitas: vñ a metaphora spūe mar| Et fluc ꝗdē lachrymas debilitas ē retētiue vtut|: spūa vo debilitas alteratiue. ex iñ ⁊ oculi iteri⁹ sordidi q̃i ãt iteriora palpebrar̃. i. ipsi orbes oculor̃. B ãt fit qm̃ calor nãt extinct⁹ ē: ⁊ iō nō ofert aliq̃d ad oc̃los: ⁊ sic fuit sordidi: aut qm̃ albugine⁹ fit sordid⁹. multotiēs manet ⁊ oculi ⁊ ꝓsistētes sicut ĩ stupido multotiēs ãt pp ponēdo aliquā spasmi ꝓtigit eē dissolo nē lacertor̃ oculor̃: sic fit ĩ epilepticis. Propē B aūt oia ondūt vtutes oēs male se hre. pp lachrymas ãt ⁊ spumā demōstrāt nāles oficiētes. p id ãt q̃ oculi sūt itrors⁹ sordidi: vitales vtutes desigt ifirmari ⁊ extinctione calor nālis. p eo ãt q̃ ĩmobiles fuūt aiales significat esse ifirmas. qm̃ autem sic dicūt plbi: oculi q̃ sunt ad modū fenestrar̃ aīe: declarāt ipsam quō se habet: ⁊ si oēs virtutes ifirme sunt: quid boni sperandū: q. d. nullum.

Et qb⁹ circūtēdūt palpebre malū: malū ãt ⁊ sup desiccatū uelut spuma ⁊ caliginosū malū ⁊ aridū: ⁊ sordidi itrorsū ⁊ stupidi: ⁊ uix ꝓuertibiles ⁊ concaui ⁊ alia que relinquntur.

¶ Oportebat ipm deficcationē pordiare q̃ ē efficiēs tēsionē palpebrar̃: ⁊ tē qō fit dici⁹ loco cāe efficiēt|: idrūt vl⁹ ē: aut quē deficcatū ꝗdē ō spūa dixit: tēsū ãt p palpebras qm̃. n. oficcatū ñ dic̃ de palpeb|. māifestū ē p⁹ ꝗdē ex eo q̃ adduxit statī spumā. 2⁹ vo pp id q̃ iferi⁹ par̃ dixit: ⁊ aridū: q̃i palpebre sic. ⁊ tarde mobiles: ⁊ ex B pp debilitatē fit vtutū. oculos ãt eē mobiles desigt aut pnte aliena tione aut futurā. ¶ Et alia q̃ dēliquūt. Que aūt dic̃ alia aut alia signa mortis: vt modū iacendi ⁊ hi⁹: ⁊ alia dicit q̃i alias passiones oculor̃. De cōcauitate oculor̃ aut taciturnitate nihil dixit. hoc autem dereliquit. 16

Et Ebre he qdē demordētes manū: he uero mediocres: he uero nō demordentes: superreddentes uero.

¶ Rāsiert se hip. ad aliō documētū: ⁊ vult spēs fabriū dcłiare. ꝗ B ad mēoriā excitam⁹ doctos cor̃ q̃ dicta sūt ĩ li⁹ de spēb⁹ fe. docto tā idocto. Sz p⁹ ingram⁹ subāz fe. subām ãt dico simplr eēntiā ipsi⁹: non subām q̃ p se ē: qm̃ ãt fe. accīs ē. q̃ aūt subā desigt ⁊ simplr eēntiā: scit| ⁊ accepist⁹ audiētes subālē diffinitōez medicīe. dictū ē ãt ⁊ ĩ pdicamēt|: q̃ equoca ē subā: qm̃ dicebat q̃ equocū nomē ē solū cōe: rō vo substātie q̃ ē ꝗz nomē diuersa. Est ãt fe. subālis diffō q̃ dic̃: q̃ fe. ē eē nāz calor. pcedēs a corde ĩ arterias suoꝝ ledēs effcū. ⁊ nō itendas erasistrato dicēte: q̃dā motiōe arteriar̃ fieri fe. spēs ãt sumūt aut ab eēntia fe. aut accñtib⁹. Subāles ãt dico drias q̃ sumūt a subā: accñtales vo q̃ sumūt lōge a subā sicut risibile subāle ē hōis: q̃ eēntiā suā attigit: grāmatica vo accīs q̃ remotū ē. sic igit| fe. aut a subā aut ab accidētib⁹. Et a subā ꝗdē aut a q̃li calitatis aut a mā aut a mō motionis. ⁊ a calitate ꝗdē sic̃ qm̃ dicim⁹ acutā fe. aut mordētē aut lenē. A mā ãt sic̃ dic̃ ga. B ꝗdē rēota qm̃ inq̃rim⁹ aut ĩ spiritib⁹ ē fe. aut ĩ hūidis aut ĩ solidis. A ꝓtinente ꝗdē sic̃ qm̃ q̃rim⁹ aut ĩ sanguīe aut ĩ phlegmate aut in cholera ru. A mō ãt motiōis sic̃ qm̃ dicim⁹: q̃ in pncipio acuta ĩcidit q̃litas: postea vo lenis: aut qm̃ ĩ pncipio ꝗdē lenis: postea vo acuta. pus. n. ⁊ posteri⁹ mōi sūt motiōis dicere ãt vehemētē fe. aut debilē q̃le ē. si ãt q̃s dicat mltā fe. ⁊ hi⁹: aut modicā: aut abusiue or: aut pp mām multā dic̃ fe. q̃ ē ĩ multa fe. ⁊ hi⁹ sūt subālēs drie. Ab accñtib⁹ vo aut ppinq̃s aut remotis. ⁊ ppinq̃s ꝗdē: sī ex rubicūdū ercroceū. B ꝗdē ĩ sāguīe fit: aliō vo ĩ cholera ru. albū vo in phlate: liuidū vo ĩ melico hu. B. n. ipz hu. designāt quō se hūt. dicē ãt aut ꝓnuā fe. aut iterpolatā: B ãt valde rēotū ē accīs: sic̃ pleuretica fe. aut nephretica: vñ ⁊ hip. dixit Et alia talia. ¶ Fe. he ꝗdē demordētes manū: he vo mediocres. Qm̃ ãt ⁊ ōmordēs ⁊ mediocre q̃litates sūt: ⁊ sūt tact⁹ pp B ⁊ sensus tact⁹ fac̃ mētionē: ⁊ hor̃ dic cognitionē. dēbat. n. dicē: he ꝗdē demordētes: he vo nō mordētes ꝗz vsus ē Sīo noīe ⁊ dixit: mediocres. sic. n. ⁊ tepidū. i. minⁿ calz: frīdū possibile ē noīare. oz ãt B apponē p totū demordētes: p totū mediocres: he ãt drie q̃litat| sūt De vo ñ demordētes: supreddētes vo. ¶ He ãt drie sūt mōi motiōis. multotiēs. n. subtil mā ē: ⁊ statī nobis tāgētib⁹ sentīt acuta q̃litas. multotiēs ãt ḡssa ē mā: ⁊ nobis tāgētib⁹ patiēs mēbr̃ fit calitas: exiñ raritas porozr̃: ⁊ sic fit subtiliatio mā: ⁊ diafores. ⁊ p⁹ea sētim⁹ q̃litatē. multotiēs ãt sic subtilissima ē q̃ fil cū ĩductiōe man⁹ statī diafores fit.

He uero circūurētes ꝓfesti: he uero p totū lēte sicce: he uero salsuginose.

¶ Stati ãt ⁊ p totū diuisit hip. tu vo ĩ vtrisq̃ vīq̃ dic. he vo circūurētes statī ⁊ p totū ⁊ ꝓfesti lēte sicce: ꝗdā arbitrāt: q̃ lētā fe. dic̃ aphimerā qm̃ ãt ĩ pblate fit: ⁊ suppōit eidē calitas. nō ē ãt B ver̃: ꝗz lētas siccas dic̃: vt dicēt ethicā fe. vñ adduxit: aphīerina ꝗdē lēta ē: sicca vo ñ ē ꝗz hūida: ethica vo lēta ⁊ sicca: qm̃ ãt ĩ solidis mēbr| fit. ¶ Salsuginose. ¶ Hec ãt dria nō ē sēsibilis tact⁹ ꝗz poti⁹ gust⁹ ⁊ ad B dici⁹: q̃ ⁊ B sēsus tact⁹ ē: sic̃. n. sīt mari balneeē ⁊ salsedīe aspitas aut mordica⁹ māeat ĩ corpe sic̃ si eēt a spinis vulnerat⁹: sic ⁊ B tal ꝗdā aspitas fit, patiēti ⁊ mām medici

He aūt penfigodees uidere possibiles

¶ Pēfig. i ꝗdā dicūt eē spīñ, ꝗdā guttā aq̃: ꝗdā ãt radiuz sol: ꝗdā ãt aīaz: ꝗdā ãt āpullas aq̃. ⁊ pmi ꝗdē dicūt pēfigodees fe. q̃ fuit ĩ spīb⁹ aut ĩ qb⁹ spūs generāt vl ascēdūt cū fe., scōi ãt dicūt q̃ pēfigodees dic̃ fe. q̃cūq̃ hūt tanq̃ guttas aq̃ ĩ corpe: ⁊ vñ addidit māib⁹ guttose. tertij ãt dicūt q̃ pēfigodees dicit fe. vrētes ⁊ ĩ ardore supueniētes. q̃rti vo dicūt fe. pēfigodees illas ĩ qb⁹ aliēatio fit ⁊ lesio vtutū aīaliū. vltī ãt dicūt de quor̃ opīone ē hip. ⁊ va ē B opio: qm̃ pēfigodees dic fe. hūtes lēticulas: vbi ⁊ idūxit dicēs: q̃ vidē possibiles: q̃i possibiles sūt ad medicū: ñ. n. ad patiētē: B ãt B dic̃: q̃ poles sūt q̃i poles videri: ꝗz p⁹ q̃z ōdit medico cogitōz a tactu: nē ãt dat eiō cogitōz a visu.

He uero exrubicūde: he autem excrocce: he uero liuide: he uero discolorate ⁊ alia talia.

¶ Qm̃ ãt vidit hip. q̃ rubicūd⁹ color multotiēs ⁊ ꝗz nām iuenīt: liuid⁹ ãt mīq̃ ꝗz nāz ꝗz sēp eē nāz: pp B ĩ rubicūdo ꝗdē ⁊ croceo ex ppōez adiūxit vt ōsignet id qō ē eē nāz. ĩ liuido ãt ñ ita ē. he ãt sūt drie ab accñtib⁹ ppiq̃s subē. 17

Ostēsiōes corpis: ⁊ duricies articulor̃: ⁊ idē dissolutus malum: ⁊ cōfractiones articulor̃ malum.

¶ Octū ē ãt nobis q̃ diuisa ē B doctrīa. aliō ꝗddā eiz docz B hip. ꝗz ⁊ B nāz imitās q̃ gaudz ĩ medijs ⁊ ipemet extrēa vitupās media laudat. Sz ꝗz suppōez dictōes p⁹ explane⁹. ⁊ deiñ itētōez dicam⁹ ⁊ cāz. mētiōz fac̃ hip. de distēso duro. distēsū ē. n. qō tēdit ĩ ruptionē. dur̃ vo qō nō ē ver̃. pmo ꝗdem q̃ vtr̃ inflatus distēsus est: non tñ dur⁹ ē. lapis vo ⁊ dur⁹ ⁊ distēsus. ñ. n. dur̃ B ⁊ tēsum est:

tēsū vo nō vtr. ⁊ B hēm⁹ aūt ab arist. q nō ē nā iūsta. si
enī pla oppōit vni: sz vnū vni: duro qdē molle: tēso vo re
missū: q̃re aliud ē tēsū: ⁊ aliud vtr. ⁊ B ē expō dictionis
Intēdit aūt dicē: q vuri ⁊ distēsi articuli: aut molles aut
remissi difficiles sūt dicē. oz aūt subitelligē vlē moderatū
id qō dicē. q̃ ēt ē cā fiēdi duros articulos: ⁊ dicim⁹ q vuri
cies ⁊ desiccatio: ⁊ qm̃ cedē cāe faciūt ⁊ duricie ⁊ distēsi
onē: et B decepti sūt: ⁊ dicebāt idē distēsū ⁊ vtr. Sz du
bitāt qdē dicētes. pp quā cām nō de molli ⁊ remisso mē
tionē fac: ⁊ dicim⁹ q potētia B fec. dicebāt. n. ⁊ totū disso
lutū: dissolutū aūt remissiōis ē: postea aūt qm̃ moderatā
distēsionē: ⁊ moderatā duricie efficiūt nisi supponat hui
ditas ex q̃ fit mollicies si fit aliqd malū: ⁊ pp B B dimisit
postea q difficiliū accētiū ꝯsecutio ē: B aūt sic acuta ma
gna faciūt. ⁊ B hz pīs intētio. ¶ Distēsiōes corpis: ⁊ duri
cies articulo⁹: ⁊ idē dissolut⁹ malū: ⁊ ꝯfractiōes articulo
rū malū. ¶ Distēsiōes dicē articulo⁹: distorsiōes articulo⁹
sive remissi fiāt sive distēsi. distēsio āt fit vt dictū ē: aut a
siccitate: aut a fricitate. ⁊ idē dissolut⁹ dicē: q̃i fortitudo il
li⁹. ¶ Et ꝯfractiōes articulo⁹. ¶ Quidā āt libro⁹ hīt mo
dū iacēdi: qdā ꝯfractiōes. Hali. nō plz ꝯfractio. mod⁹ enī
iacēdi circa totū corp⁹ vr: sic dictū ē i pnostic. ⁊ si sup vē
tre pter solitū iacuerit: aut iseri⁹ tēdēs: significat aut alie
nationē: aut dolorē ⁊ mortē. si aūt hz ꝯfractiōes: signifi
cat distorsionē articulo⁹. inducit āt ꝯfractiōes articulo⁹

Oculi virilitas repercussiui.

¶ Virilitas vr a pturbatiōe ⁊ ira ⁊ motiōe ꝯordinata. sic
enī virilē dicim⁹ hoiez vane loquētē: ⁊ q̃ fac virilit vana
⁊ multotiēs vane veniētē: sic igit virilitatē oculi: dicē inor
dinatū motū oculi. B aūt ꝯtigit pp̄ter dissolutoēz lacertor
oculo⁹. ⁊ qō dictū ē alibi: instabiles ⁊ tremuli: B aūt ocu
li virilitatē dicē: desigt āt alienatiōez aut pītē aut futurā.

Et reiectatiōes ⁊ ꝯfractiones maluz.

¶ Quidā āt acceperūt vnū sermonē B cē cū supiori: ⁊ di
xerūt sic: Oculo⁹ virilitas ⁊ reiectatōes. qm̃ āt dicit: Reie
ctat oculi⁹ huc illuc: pp B virilē tāq̃ mot⁹ ꝯordinate: ⁊ plez
sūt ei gtes: qm̃ ⁊ cām dixit: Repercussiuū dicēs. figt. n. alie
natiōz aut pītē: aut futurā. Alij āt acceperūt reiectatōes
⁊ ꝯfractōes p totū corp⁹: qō ⁊ verē ē. qm̃ āt infirmitas ē q̃
tus: si solū velamla pijcit nā sz ⁊ pp̄tz corp⁹ sicut alienū
Qō dictū ē i pnostic. ꝯsiderare oz ⁊ egr q̃i virtutē patiē
tl. B aut B desigt: ⁊ q dic reiectatōes: B ē qm̃ i vrēte se. de
ducit se de lecto ad lectū ⁊ resilit. Et ꝯfractiōes dicē: q̃i qm̃
supuenit spasmosa dispō: aut supcilio facta. ⁊ qō dictū ē
alibi: curtū: B B ꝯfractōez dixit. B āt fit vno lacerto disso
luto: aut vno lacerto spasmato.

¶ Explicit geicula pma: Incipit sēda. I

Adaperire coangustare: hec qdem illa uero non.

Ompleta ē a nobis pmapti.
in q̃ dedit pla ⁊ mirabila do
cumēta: i qb⁹ didicim⁹ sciam
anathomiacā ⁊ nālē ⁊ pco
gnitiuā. Nūc aūt tēdit nobis sēdam pti. ⁊ discōtinua ⁊ dif
ficilia documēta docet. sz fm suppōnē p⁹ dātā: dictiones
explanem⁹: ⁊ deinde intētionē dicam⁹. dicit aūt: Adapire. B
aūt oēs sciūt: qm̃ amplare ē. dicit aūt: Coangustare. B āt
plēs ignorātes itellexere duas ptes ofonis eē apud gre
cos: ⁊ credebāt ipm dicē coangustare ⁊ hūectare: nō est
aūt B: sz coangustare dicit ꝯstringē. hec aūt ē explanatio
dictiōis. Intētio aūt hec ē: qm̃ oz coāgustata corpor apī
re: ⁊ adapta coāgustare. B aūt oz facere qm̃ ad imodera
tā aut coāgustationē: aut aptionē tendūt corpa. Curam
aūt docet B pticularē hip. volēs ꝯsecū rōnem dicentē: Cō
traria ꝯtrijs curant. sz nō decipiaris ⁊ nō discedas volens
exercere artl opa: sz disce cām coāgustantē porozo: aut ra
rificantē. rarificant aūt pori: ⁊ dico de imanifestis. effun
dit aūt imoderat⁹ sudor aut pp caliditatē aut p praepositi
uā motionē expulsive: aut ppter debilitatē virtutis. et si
ppē caliditatē rarificēt pori: ifrigida. si vo pp debilitatez
virtutis: fortifica. ⁊ qō dā admirabile dicā: q vinū guerit
sudozes: ⁊ multotiēs sudor: b⁹ emiss tradidi vinū: ⁊ sudo
res cessauere: qm̃ fortificaui virtutē debilē. sitr ⁊ in toto
corpe: si vena rarefiat aut aliqō mēbr. multotiēs aūt co
angustant p ꝯria: aut ab infrigidatiōe: aut ab aq̃s albulis
i. pluuialib⁹: aut fluuialib⁹: aut ppter debilitatē expulsi
ue. qm̃ aūt multotiens in supiorib⁹ aut ppter caliditatez
ē: ⁊ rarificatio fit ꝯueniēter: qm̃ supioza inspicit. q̃ vo cir
ca cutim nudi sūt: ⁊ erin coāgustatio ⁊ inequlitas fit i corp
pore: ⁊ B idē oz coangustare: B vo relaxare: ppter B idē
dixit: Hec qdē: illa vo n ⁊ hec ē itētio hip. qū dixit: Ad
aperire ⁊ coangustare: hec qdez illa vo nō. Et nō attor
das: q coāgusta mēbra aperias: neq̃ adapta coāgustes.

Hūozes hos qdez exercere: hos āt apponere: illos āt exsiccare: ⁊ huic qdem illi uero non.

Et dicit q oz aūt itelligē supabundātes hūozes exerce
re ⁊ expellē. Multotiēs. n. medic⁹ qdē idiota veniens ad
hydropicū: ⁊ volēs euacuare phlegma: euacuauit cholē
rā rubeā: ⁊ pon⁹ lesit. hippocratic⁹ vo medic⁹ peccantē et
supabundātē humorē euacuat. ⁊ p ex ppōnē manifestat
tuit peccātis humoris finalē euacuationē. volēs aūt ma
nifestare: qm̃ oz hūida corpa euacuare dixit: deficcare. B
enī p diaforesim expellim⁹: B ē supabūdantē hūorē: ⁊ fa
cientē hūiditatē: p nitr: arenā: ⁊ saponē: ⁊ hi⁹ alia diafo
rizantes. i. euaporātes hūorē siccitatē facim⁹. B āt opera
mur qm̃ circa cutē est hūor: nō. n. p phlebotomiā aut pur
gationē: hunc possim⁹ euacuare. deficiētes aūt humorez
restauram⁹ p alios. multotiēs. n. iuuene existe in aumaiti
ca etate supabūdauit phlegma: si eūam⁹ B: sz dam⁹ ⁊ nutrimētū
ppē bas. n. cās cibi ⁊ vitupant ⁊ laudāt a Ga. nō fm idē
sz ad aliud ⁊ aliō. Caulis. n. vitupat i libro ō nutrimēto
qm̃ cachochim⁹ ē: ⁊ generās supfluitates. In simplicib⁹
aūt multotiēs laudat ipm sicut pharmaciā: sic g ⁊ i phar
macia sicut cib⁹ vitupat: sicut vo pharmacia laudat: vti
mur. n. ipsis in multis dispōnib⁹. ¶ Huic qdē: illi vo non
Rursus sicut epilog⁹ ē: q multotiens alia mēbra indigēt
euacuatione: ⁊ alia inductione humoris. ⁊ B ē qō itēdit
per: huic qdē: illi vo non. 2

Attenuare ipinguare corp⁹: cutē: carnē: ⁊ alia: hec qdē: illa uero nō lenire exasperare.

Attenuare. n. oz pinguia corpor: aut p dietā: aut
pharmacias. didicistis. n. in libro de causis: qm̃
ē augmentū extra nām: sicut i nichomacho me
dico. oz. n. attenuare: iō scriptū ē de purgatiōe carnis. Oz
āt tenues hūozes ipinguare. ⁊ de hūorib⁹ dicē: Subtiles
hūozes igrossa: ⁊ ministra ea que sunt de simula ⁊ lacte
Et pinguef attenuam⁹: sicut in his que sunt i pectore qm̃
videm⁹ q grossa ē mā ⁊ tussim fac: etimur his q̃ sūt p oro
bū. vt ipsā mām attenuem⁹: vtimur spatula ⁊ isopo. Cor
pus āt dicē totū: sic ⁊ cutē si acuta ē diminuere: si vo dimi
nuta augmētare. qdā aūt libro⁹ hīt: ⁊ neruos: sz non bri
hīt. qm̃ āt multotiēs dicē hip. q ego breuilog⁹ sū: tu vo li

tellige alia q̃cũq̃ ĩdigẽt augmẽto vel diminutiõe.rursus
⁊ ꝗ epilog⁹:qm̃ multotiẽs mẽbra multa egẽt augmẽto
⁊ alia itẽ diminutione:⁊ iõ dixit:Hec q̃dẽ: illa vo non.

Indurare mollificare hec quidem: illa uero non.

¶ Vic aũt vt ꝗ̃ eẽ ĩdurare ⁊ mollificare. ⁊ iõ dicit hip.
q̃ si ĩdurent mollia mẽbra.oꝫ aũt ipa mollificare quẽad
modũ tracheã arteriã:si mollificata fiat:si fm nãm dura
oꝫ ipsa ĩdurare:quẽadmodũ ⁊ mꝛicẽ.hãc ãt nã durã fẽ
vt recipiat sperma:fiẽ videm⁹ ⁊ ĩ his q̃ sũt eẽ quẽadmoõ
edificans exaspat mur vt recipiat calcẽ. itẽ ⁊ ꝗ epiglo-
tus:hec q̃dem illa vo nõ ĩdurare mollificare.

Suscitare stupefacere ⁊ alia multa ta lia quecunq̃.

¶ Multotiẽs venio ad egrotãtẽ.⁊ ꝗ ĩ ꝓncipio ẽ irascibil
ter⁹ iracũd⁹:⁊ nõ solũ ꝗ̃ ꝓios ꝗ̃ ẽxneos: ⁊ cognoscens
mores suos q̃ suis furiosus sit:dico ꝗ eẽ ei ꝗ̃ ꝓpõnẽ suã.
postea venio ad ipꝫ subito: ⁊ mitẽ q̃tũ taciturnũ ĩuenio
ipm.⁊ q̃d dico:qm̃ stupore capt⁹ẽ:huic igit ĩduco cala ⁊
acuta vt ipm suscitẽ ad pmũ statũ.ali⁹ aũt in ꝓncipio fuit
mitis ⁊ q̃ctus:deiñ subito ĩuenio ipm furibundũ ⁊ fer.⁊
q̃d dico:ꝗ furit:⁊ tũc vtor narcoticis : ꝗ aũt p ꝗ tradidit
hip.dixit aũt:Et alia q̃cũq̃ talia vt ĩtelligas ꝓtermissa in
narcoticis:⁊ suscitari a calidis ⁊ acutis.

Coeffundere subducta eõtraeuellere ꝓfestim econtra distenta subducere.

¶ Sciẽdũ ãt qm̃ aliud ẽ ꝗ̃euellẽ:⁊ aliõ coeffũdẽ. eꝗ̃euel
lere.n.ẽ:qm̃ fm rectũ mãm ꝗ̃him⁹.coeffundẽ ẽ: qm̃ obliq̃
in adiacẽtia mẽbra deriuam⁹mãm.vbi gr̃a:supponat ci
liaca dispõ:⁊ flux⁹in vẽtre.si igit volum⁹ coeffundẽ p vai
nã:studem⁹puertẽ mãm.dictũ ẽ.n. ab hipp. vaina nociu
multa facta:modicũ secessũ figt.ꝗuertim⁹aũt mãm ad v
rinã:⁊ nõ ampli⁹fluit ventẽ.multotiẽs aũt debiles sũt re
nes:⁊ pp ꝗ nõ hẽm⁹q̃ vtamur coeffusiõe ꝗ̃ ꝗ̃euulsiõe v
tor:⁊ p vomitũ euacuo mãm:vt desup euacuata nõ fluat
ĩ ventrẽ.sed vbi ꝗ facio nã debilitat desup facta eũatiõe
subita.iõq̃ hip.vt meq̃ o nã r̃cipiat q̃dẽ:pp ꝗ dixit:Sub
ducta eꝗ̃euellẽ:vt ĩtelligas vt eõtraeuellas:⁊ rursus nu
triẽt ⁊ eꝗ̃euellas.ꝗ aũt dicẽ.ppẽ econtẽ distẽta subducẽ:⁊
q̃ alibi dixit: In gymnasticis requiescere statim:ꝗ aũt ꝗ
econtẽ distenta subducere.⁊ hoc est quod dicit: 3

Aliũ humorẽ nõ cũtẽ agere cũtez autez coeffundere:cõmoueri simpliciter ut dolor dolorẽ soluat.

d Dictũ ẽ aũt a nobis si recolit q̃ de ꝓticularibus
egritudib⁹deteriat hip.⁊ iõ fmo nõ ꝗ̃ ꝓtinuati
onẽ:neq̃.n.endimas egritudies docet: siẽ mani
festat ĩcrat⁹discõtinu⁹.Sꝫ ꝗ explanem⁹ sit dictiões: det
de dicam⁹itẽtione hip.de hũozib⁹fac ꝗ mẽtionẽ.scit.n.
q̃d sũt hũores.hũida q̃ ĩ nr̃is corpib⁹ diffusa sũt. dico ãt
sanguinẽ choleram.melãcholiã ⁊ phlegma.hi.n. ĩeo q̃
eq̃le hũt vel moderãt q̃le ⁊ q̃tũ rectificãt ẽ corp⁹nr̃m et
sanũ.si vo puertat:aut fm q̃titatẽ aut fm q̃litatẽ egritu
dies fuit.Quid ãt dico de his.⁊ ipse hũor amic⁹nãe vide
ꝗ̃ sanguis si supabũdaneritꝫ efficit egritudies : vñ ⁊ di
ctũ ẽ in aphorismis ad sũmũ bone beatitudines fallaces
supabũdat ãt aut magl aut min⁹:⁊ itẽ magl aut magis
aut min⁹ ⁊ min⁹ sit:siẽ.n.ĩtiana magl ĩtiana:aut min⁹ aut
ãplt⁹min⁹.ꝗ.n.oia hũores dicũt:eo q̃ diffusa sũt in nr̃o
corpe.Sunt ẽ aũt dicẽ expulsa p eo q̃ eũt ⁊ ferũt ẽ corp⁹
Coeffundẽ ãt dicẽ sit euacuare cũ nã.q.d. qm̃ nã eũat ⁊ si
finalr eũat:⁊ tu sitr euacua: ⁊ vñ euacuat tũ eiacuia: ⁊ si
p sudores eũat:⁊ tu p sudores emitte mãm: aut p fluxuꝫ
sanguis:⁊ tu idẽ fac:⁊ ĩ alijs sitr.Quid aũt dicẽ:cõmoueri
simplr? q̃dã ãt libroꝫ hũt irasci:q̃dã opari:q̃dã cõmouẽi
⁊ hoꝫ triũ exẽre a me expõnẽ.q̃ aũt dicũt irasci: sic expo
nũt:qm̃ eodẽ mõ quo mouem⁹ hoiez ad irã: eodẽ ãt mõ
⁊ mãz.ꝗ aũt manifestat hip.ad irã.n.exactam⁹hoiez:mo
uẽtes ipm p iniuriã:⁊ hi⁹talia.oꝫ ⁊ in mã idẽ facẽ vt mo
ueam⁹ipsã.aut p pharmacias:aut aliq̃ talia.⁊ iõ dixit: I
rasci.in alijs ãt ẽ ꝗ text⁹ ĩdign⁹hip.oꝫ igit dicẽ qm̃ opõ
hip.ẽ:dictio vo nõ ẽ ipsi⁹ vt dictũ ẽ supi⁹.qui vo dicũt:cõ
moueri magl ꝓpẽ dicũt.moueri aũt figt furere.ꝗ ãt dictũ
ẽ ab eo q̃ mouẽt aĩalia:⁊ surgũt ad coitũ. Alij vo dicunt
opari sitr nãe.Quid ẽ aũt ꝗ q̃ dicẽ:generat aũt nã hi⁹ hu
morẽ:⁊ tu genera:⁊ dicim⁹q̃ ꝗ extra nãm hũor supabũ
dat.⁊ q̃lr hẽam⁹apponẽ q̃litatẽ. q̃d q̃ destruit hippocti
cus canõ q̃ dicẽ:q̃ nihil penes me? Ecce.n.hip.itẽ dicit:
Dolor dolorẽ soluit.⁊ adducũt exẽplũ vt credat sic:Ue
nit ad me q̃dam̃ hñs hyschiadã:⁊ facio illi cauteriũ: ⁊ do
lorẽ efficio:⁊ p dolorem vstionis cessat dolor hyschiatice
passiõis.ali⁹ aũt venit dolẽt dẽtẽ:⁊ accipiẽs ferrũ:aufero
ventẽ:⁊ faciẽs dolorẽ ꝓrẽ dolorẽ soluo . ali⁹ aũt vomit
paulati ⁊ sturbat.ego aũt sit euacuaui mãm p vomitum
⁊ faciẽs dolorẽ expuli ꝓrẽ . Itẽ ali⁹ venit ad me dolẽs
colon:⁊ iduri q̃ sũt p castoriũ ⁊ centaureã: ⁊ qũ sint acu
ta:feci dolorẽ expulsi ꝓrẽ.ꝓridẽdi ãt sũt q̃ hi⁹ dicũt.ñ.n.
enĩ recipit istãtiã regla hip.q̃ dicẽ:Stia ꝗ̃ ꝗ̃ ꝗ̃ curãt.Oꝫ enĩ
nos scire qm̃ sit cura aut p se aut fm accis. ꝗ̃ morbi q̃dẽ
p se ꝗ̃ ꝗ̃ curãt:sinthõata vo p accis.sinthõata.n.sunt q̃
decipiũt ipsos:ĩducẽs ãt cauteriũ ad hyschiã: ꝗ dolor ñ
curauit hyschiaticã passionẽ:ꝗ q̃ fri.⁊ hũid⁹ hu.ledebat
videlꝫ phlatic⁹:cauteriũ ẽ calꝫ ⁊ sic.igit nociũ hu. expu
lit:iõq̃ cessauit passio.⁊ sic saluat regla dicẽs : Cõtraria
ꝗ̃ ꝗ̃ curãt.sitr ẽ ⁊ ĩ dẽte:nõ pp dolorẽ ferri cũ q̃ extraxi
dẽtẽ expuli dolorẽ: ꝗ q̃ extxi dẽtẽ nociũ: iõq̃ cessauit
dolor.sitr ⁊ ĩ võitu:tũ peccantẽ hu.eũaui: iõq̃ cessat do
lor.⁊ ĩ cholica pitẽ dispõ:qm̃ hu.ledẽtẽ ⁊ affligẽtẽ collũ
eũaui:iõq̃ dolor cessauit:vt nõ ãt ĩtelligas p se curatiua
⁊ p accis cadẽ eẽ.dicẽ hip.a tetano hito medio estat iuue
ni bene carnoso aque multe infusio frigide: reuocationẽ
facit:vt nõ intelligas q̃ a frigida cessante calidã dixit:⁊
ecce fm accidẽs facta est cura.dicit itẽrum autem :

Dissilia si rupũt sursũ erecta deorsũ solui:⁊ ꝓtraria cadẽ dolor dolorẽ soluit ut capitis purgatio phlebotomia q̃q̃ non est auferri.

¶ Dicẽ igit q̃ si hu.peccãs sursũ ferat:ꝗ̃euelle ipm ad iferi
ora.si vo ad iferiora:atẽbe ad supiora.⁊ si ꝗ̃ ẽ:vl'ez ⁊ ꝓticu
lares eũones dicẽ:qm̃ oꝫ si vl'ez vis accipe eũonẽ purga. si
vo ꝓticularẽ posteriorib⁹capit dolẽtib⁹;tũc frõtis venã
rectã incide.dictũ ẽ ab ipo:postiora capit dolẽtib⁹:vena
q̃ ẽ ĩ frõte recta ĩcisa,pdest.⁊ ꝗ ẽ expõ dictiõis.Ut itẽtio
nẽ ãt hẽam⁹:q̃dã oꝫ paccipe:quoꝫ pmũ ẽ ꝗ:Quib⁹ crisis
fit:aut feã ẽ nõ mouẽ neq̃ facẽ ꝗ̃ finẽ.Alia ꝓticula ẽ hec
Qualia oꝫ purgari purgẽt ⁊ ꝓfert:⁊ bñ fert.si vo ñ: Stiũ.
ꝗ ãt vult dicẽ p scõm:qm̃ hũorẽ quẽ oꝫ eũari:si eũat:nã
ꝓfert.si vo aliũ eũat hu.pẽ peccãtẽ:ꝗ fit malicia egritudi
nis.si.n.ĩtiana ẽ:⁊ phlegma euacuet:difficile ẽ.si vo ledẽt
euacuet malũ:qm̃ canon est hip.nõ imixtos hũores eua
cuari.pma aũt ꝓticula ẽ ꝗ:q̃ si nã detiat egritudinẽ:tu q̃
esce:⁊ rursus si fm rõez detiauit vnũ nõ pfecte iuua nãz
⁊ euacua pfecte hu.nociũ.si vo nã eũans debilitat : ⁊ si
multũ euacuauerit:tẽ adiuua ⁊ sistẽ eũonẽ . ⁊ ꝗ ẽ q̃ dicẽ

hip. Quid aūt ē q̃ dic ñ eūtē agere: ſz eūtē coeffundē: q̃. d. peccātē humorē nām imitādo euacua.q.d.ſi vo eūdē expulit:nō ſinal'r totū hūorez:tu vo totū euacua.q.d. p' nām ⁊ tu opare.⁊ B bz itērio pñs: ¶Dolor dolorē ſoluit.

¶Diſſilia ſi rep̃unt ſurſum: erecta deorſum ſoluit ⁊ ſria eadē vt capitis purgatio:phlebotomia q̃ñq; nō ē auferri Dicit.n.oz ſeuulſione vri ſi nocua ē mā ⁊ ſi ſurſuz nocuerit ad ſiferiora oz attrahere.ſi vo iferi' ad ſupiora.oz eni magis ad ignobilia mēbra fieri antipaſtni: iferiora eni min' nobilia ſunt.Quid igit' nō facim' q̃ñq; ad ſupiora ſeuulſionē:ſicut ī ciliata diſpōne fecim' ⁊ ad B dicimus q̃ñ q̃ñ magna cā iminet:tūc ſurſū duc: ⁊ nō oz B ōtimo facē:videlz ad ſupiora ducē mām:magis.n.ledis.⁊ eni ſupiora nobiliora ſūt iferiorib'.Et poſtq̃ docuit ēlcs purgationes:vult ⁊ pticulares tradē. q̃ñ.n.corp' bz ſupfluitates:vtimur eūone:videlz purgatiōe aut phlebotomia. q̃ñ vo ē ſine ſupfluitate: ⁊ dolz caput: localib' vtimur curis: ⁊ ſic euaporat mā.ſi vo totū corp' euacuare volueris vtē purgatōe.ſi vo circa poſteriores ptes capit fuerit dolor: ⁊ pticulārē facias eūōnē:tūc venā q̃ ē ī frōte īcide: ſicut ī toto corpe q̃ ſupi' ſūt ad iferi' ducis: ſic ⁊ ī pte dico Oz a poſteriorib' ptib' capit ad āteriora ſeuellē.B.n.ſignificat: Et ſria eadē q̃ñ ñ extat auferri. Nō extat aūt dic:aut ad q̃ntitatē hūoris:aut ad q̃ltitatē ⁊ q̃litatē: q̃ñ nō oz euacuare ſm pl' aut min' q̃ decēs:aut ſm q̃ntiz et q̃le:q̃ñ nō oz aliū hūorē loco alī euacuare: ⁊ hūc multū:aut q̃ñ nō oz eū ipſe euacuare.ſi igit' volueri cholerā rubeā cūare. B ꝓſidera a tempore:regione: etate: ⁊ alijs huiuſmodi.hoc aūt memorat ſicut raro dictū.

Apoſtaſies ut bubonis ſignū qdē blaſtimata hñtiū ctiā alior: maxie āt eor q̃ circa uiſcera male ꝓſueti uero iſti.

¶Dicta āt ſūt B multotiēs: ſz q: repetita multotiēs pſūt accipio iter ſz ſm ſuppōnē.pmo victiōes explanem' abuſiue victas.ptimata dic hip q̃ a terra pullulāt.blaſtimata āt dic extremitates ramor molles.ipſe āt noib' vtēs blaſtimata dic ⁊ eē eūtia ⁊ q̃ ſūt ītra nō adhuc extra apārētia ſz exñtia in nobilib' mēbris.dic aūt de bubonib' vbi gra:ſuppō ad qd hñs fe.nō vrentē illā ephimerā:vrēſeni ⁊ ipa ē:ſic victū ē:Febres he qdē ōmo:dētes manū he vo circūurentes.ſz bz ardentiſſimā fe. ⁊ vt dicar peſtiferā: ⁊ ita ſupueniūt duo medici: vn' qdē hippocric': ⁊ ali' idiota: ⁊ idiota iueniēt buboně dic:ñ bz malū: ephimera.n.ē.hippocric' vo medic' ſm doctrinā inārit dicēs: vtr vlc' aut vuln' alicubi hēat: ⁊ B fecit buboně.tūc aut ſignū ē bubō cāe.cā vo febril in peſtiferis aut bubō ſignū ē fe. ⁊ māe.ſz hip. ꝓſiderās multitudinē: q: multotiēs ī pfūdo ebulit mā: ⁊ p̃mittit bubō:iō dixit: Febres ī bubōi b' oēs male p̃ter ī ephimer.in peſtilētialib'.n.febres ñ fiūt poſteri' bubonib': ſz p̃mo ſit putrefactio:nīē fe. deīde nā volēs expellē:recalcitrat ps māe: ⁊ deriuat ad debilior mēbra. ⁊ ex his loc fāc cognitiōes.aut.n.circa aures fūt bubones: ⁊ demōſtrat cerebr male ſe hē:aut cē ascellas: ⁊ oñdūt cor pati: ⁊ ea q̃ ſūt ī pectore:aut cē īguinē: ⁊ manifeſtat ep ⁊ ventrē patiētia: nobili'.n.ē cerebr corde: ⁊ cor epate ⁊ vētre.⁊ B aūt nō diuinam', dic enīz hip.Maxie cor q̃ circa viſcera.viſcera āt vocat oia pnci pal:a mēbra ī pfūditate exñtia ſic cerebr cor ep. p eo āt qō dic ēt: ⁊ alior itēdit:alior dico tūor hūtiū calm apa: ſic eriſipilator ſupueniētiū ī pfūdo:B āt ōſigr.male ꝓſueti vo iſti:ſignū.n.mēbror patiētiū bubōes. 4

Spiritus parui ſpiſſi: magni rari.

Poſtq̃ determinauit hip.de purgatione humor: ꝓſequēs intēdit declare de reſpiratiōe: ⁊ ī B exhibet maximam diligentiā: q̃ñ autez maxime vtilis eſt reſpiratio iōq; pmutatio ipſi' leſionē multā fac:reminiſcit āt ⁊ ī pnoſtic de reſpiratōe: ⁊ ī libro de diſnia ⁊ B:ſz B pon' dic de reſpiratiōe q̃ ī pnoſticis.ibi de eq̃li ſolū deteriat: hic aūt ⁊ de ineqũli.rurſum ⁊ ī libro de diſnia pſa deteriat ō ipſa q̃ hic.Sciēdū āt ē q̃ñ a mā vocat reſpirationē ſpiritū.n.dic puū ſpiſſū:iōq; neceſſari' ē ſmo de reſpiratōe. q̃ñ aūt ferē cerebro agēte ad op' cordis:vbi p iſpiratiōes ducat aer ad refrigerādū calorē nālē: p expirationē vo emittat nā fumoſas ſupfluitates.Sz B oz ſcire: q̃ñ quor ſunt pmutatiōes pulſuū:tot ſūt reſpiratiōis pmutatiōes Docet aūt ſimplices pmutatiōes ⁊ ꝓpoſitas:docet aūt a q̃ete ſic:q̃ñ dic ſpiſſā ⁊ rarā.Amotiōe vo:vt q̃ñ dicit magnā ⁊ puā:a magnitudine āt ōtū dic:Magni ⁊ pui: ⁊ tradit q̃tuor mōs ſimplices:dicēs magnū ⁊ ſpiſſū rar ⁊ puū Cōpoſitos vo magnū ⁊ ſpiſſū:magnū ⁊ rar:puū ⁊ ſpiſſū puū ⁊ rar.⁊ mag q̃dē ⁊ dēſa ē reſpiratio ſic q̃ñ q̃litas ſola ſupabūdat: ⁊ vult nā refrigerare.i.calorē nālē: fac magnā reſpirationē:q̃ñ āt ñ ſufficit magnitudo:aſſūit ⁊ ſpiſſitudinē: vt p ipſā ꝓpleat reliquū.magna āt ⁊ rara fit: ſic ī deſipiētib'.ī his.n.pma ē raritas.q̃ñ āt ſic debēs ſuffocari cerebr vnā fac magnā reſpirationē:ſic a ſtupore ſurgens: ⁊ fit ī ipſis magna ⁊ rara reſpiratio.pma āt ⁊ dēſa fit:q̃ñ phlegmō ē ī pfūdo:ſz ecōtrario ſe bz B ⁊ ī phrenoſi:ibi.n.pma ē raritas:B āt pma dēſitas ē:p eo q: nō pōt nā diſtēdi puā fac.q̃ñ aūt puitate nō īducit aer: iōq; aſſumit ſpiſſitudinē.pua aūt ⁊ rara ē ſic ī his q̃ hūt infrigidatū.pfundū ⁊ mortificatū.i.calorē nālē: de qb' ⁊ hip.dicit:frigidū reſpiratū.Celerē ⁊ tardā nō memorat reſpirationē; aut q: B tractat' cōmemoratiu' ē: aut q: ī magna ⁊ dēſa ſubitelligit' celeritas:in pua ⁊ rara tarditas.Ineq̃lē ōmōſtrat.p eo q: dic:exteri' magl itrorſus pui: ⁊ eōuerſo.B aūt fit ppē debilitatē nāe:aliq̃ qdē retinētē:aliq̃ñ retineri. ⁊ B qdē diſtēdens:B vo ſtens. B aūt dicim' q̃ñ multotiēs ē hūiditas: ⁊ rarefūt ea q̃ ſūt circa theucē: ⁊ deferūt vlī.pportionē īducti ſpūs: ⁊ merito iter.ppē ſupfluitatē eūanē mēbra: ⁊ iter ſup.pportiōes reſpirat: B āt bz pñs itērio: Spūs pui ſpiſſi:magni rari. Ecce a mā īcepit:B ē a ſpū.mā.n.ē iſpiratiōis ⁊ reſpiratiōis. ⁊ īſpicē q: ad mēoriā ſuā ſcripſit hip. q̃lr ⁊ ſimplices qdē ſpūs ⁊ ꝓpoſitos ī eodē docet. ⁊ ſimplices qdē q̃ñ dic:Spūs: pui ſpiſſi: ⁊ magni:rari.ꝓpoſite āt ſicut q̃ñ dicit: Paruos:ſpiſſos magnos:raros.ñ dixit: magnos ⁊ puos: aut raros ⁊ ſpiſſos:q: non ſunt compoſſibiles.

Exteri' magni itrorſus pui: itrorſus magni:exterius parui: illud qdem extendens:hoc uero ꝓtēdens ꝓdenſans.

¶Propē B.n.q: dixit:Exteri' magni: expulſā fumoſitatē demōſtrat.ppē B vo dixit:Exti' pui:q̃litatē deſignat q̃ diget īfrigidatiōe:dic aūt p B ineqũlē reſpiratiōes. bz aūt illud idē extendēs:B vo accelerās ī ītentione bz expōes.

Dupla itrorſus reſpiratio ⁊ reſtatio ut reſpirātib' calidū:calidū frigidū.

Qō ē ī pulſib' bis pulſare:B ē dupla itrorſus reſtatio.ſi vo volueris:dic q̃ñ q: ē inēciſus pulſus.idē ē:eadē reſpiratio:fit aūt ppē debilitatē nāe. ⁊ q̃ñ idē eſt bis pulſare dicroco exponēs ſeipm dicit vbi loco p̃me iſpiratiōis fac alia:qdā āt reſpirat iferi':adiciūt dicētes:reſpirāt calm: frigidum.hoc aūt nō eſt vez: non enī poſſibile ſm idem calidum ⁊ frigidum inſpirare. 5

Medicamentuz ꝓtinuaz oſcitati

onem plixe inspirantes.

Hc ãt vult tradẽ hip. curã oscitatiõis ꝛtinte: que ciq̃z.n.fit paulatĩ ⁊ oib⁹ ꝛtigit et nõ idiget cura iõq̃z dixit ꝛtinuãt oscitationũ. Quõ fuit be oscitatiões a spiritib⁹ grossis exĩtib⁹ i lacert genat.didicistis enĩ i anothomia: qm̃ itrinsec⁹ a cãnalib⁹ spirãtib⁹ ⁊ gutture ducũt lacerti ad genas: ⁊ ibi ꝛgregat⁹ spũs: ⁊ q̃ é sonit⁹ i lacert scapulat: B é ossitatio i mãdibulis: quõ ãt B curabim⁹ p ꝛiũctionẽ labiot ⁊ nariũ: venit spũs volẽs exire ad bõgeneũ aerẽ: ⁊ ꝛstrict⁹ p multifoꝛmẽ motionẽ retentẽs calefit ⁊ sibriliat: aut nescit ea q̃ fuit circa strictuz vbi fm accis curat⁹ é. a tetano bito aq̃ multe ĩsusio calẽ reiterationẽ faciet. sic igit ĩ oscitatiõib⁹ fm accis spũ iclusso fit sanitas. q̃d aũt é q̃ viẽ, plixe ispirãtes volens B exponere. galienus dicit: qm̃ mala é dictio, plixã. ispiratoẽz enĩ oportebat dicere: nunc autem dic ⁊ plixe inspirãtes: B aũt significat inspirationẽ factam in multo tempore.

Si nõ bibẽtibus ⁊ laboꝛiose uel plixe breuiter anhelantes.

Rursus B volẽs exponẽ ga. dicit: q̃ nõ solũ mal⁹ é text⁹ B: sz obscur⁹. Sz sciẽdũ q̃ i hi⁹ obscuri ⁊ dubijs cõmẽtatores diuinãdo pcedũt. nõ.n. dicũt ver: sz ad, phabile magi accedũt: nos vo iq̃tũ possum⁹ verã exponẽ dabim⁹. q̃d enĩ dicẽ p B hip. Nõ bibẽtes dicẽ phreneticos: q̃ quis.n. eis stris supueniat nõ sentiũt: ⁊ nõ sentiẽtes nõ bibũt. Quid dicẽ: Laboꝛiose ⁊ plixe breuiter anhelãtes: sq̃nãticos. ou plex é scriptura: q̃dã.n. libꝛot hãt: breuiẽ anhelãtes: q̃dã plixe ãhelãtes. ⁊ p B vult pcognitionẽ vite ⁊ mori inq̃rere hip. In phreneticos.n. iuenio ĩspiratiões magnã ⁊ rarã: ⁊ dico q̃ difficile é: B aũt ꝛueniẽt ⁊ dina misicoꝛdia supuẽit: ⁊ i meliori statu é phrenetic⁹: ⁊ rediẽs iueni spirationẽ puã ⁊ spissã: ⁊ dico q̃ bona spes é. In sq̃nãtico vo pua é spiratio ⁊ spissa. iõ ⁊ potiones p nares sursũ ferũt: aĩali piclitãti p suffocationẽ. dico qm̃ i B difficilis é pua ⁊ spissa spiratõ. si vo fiat magna ⁊ rara: egrotãt ꝛualescit: qm̃ aũt posteri⁹ fit in sq̃nãtia magna respiratio digõe facta. didicist ⁊ ab alijs exẽplis vbi dicebam⁹: qm̃ acetosa eructuatio difficilis: in lienteria vo bona est. manifestat.n. naturã intromittente se ad digõez: sic enim in vua acetosa est in principio. postea vo dulcis. 6

Consequẽtiã ⁊ latez dolores ⁊ distẽsiones hypocõdriot ⁊ splenis subleuatiões ⁊ ex narib⁹ reiectatiões ⁊ aures fm ordinez istot plurima hec ⁊ in oculos.

Postq̃ deterĩauit hip. de spiratiõe: ⁊ B fm eq̃litatẽ ⁊ ieq̃litatẽ ipsi⁹ nõ itẽdit deterĩare de digõe ⁊ sic accedit ad aliã doctrinã. dicũ é aũt vobis multotiẽs q̃ nã oriante pmutatio egritudĩs fit: ⁊ egritudo terĩat: aut p hypostasen: aut p fluxt⁹ sãguis: nẽ itaq̃z digõez q̃ é hypostases docet hip. qm̃ ãt salutifera é deterĩatio p apostasen: tũc.n. phlegmon fit quẽ phlegmonez ab accũtib⁹ hip. denotãt latez dolores ⁊ distẽsiões hypocõdriot ⁊ splenis subleuatiõe. in facta aũt apostase B inq̃rim⁹: vt p⁹ digõez supueniat: ⁊ i cretico die: ⁊ vt a nobili mẽbro ad ignobile deferat mã. fortasse ãt ⁊ q̃tũ é q̃ inq̃rim⁹ deferri mãz nõ q̃ B dicit. qũ.n. nõ ter ferẽ mã: fortẽ designat virtutẽ. q̃ vo ad alia mẽbra deferat eadẽ ⁊ ñ fm rectũ: debilẽ eẽ ondit virtutẽ. ⁊ cã exẽpli fit nobis sagitari⁹ q̃ emittit sagittã cũ arcu. B.n. si dextro latẽ patiẽte supueniat: apa exñs i dextro oculo: bonũ é. si vo i sinistris fiat: B difficile é. fit aũt ⁊ i sinistris: é idẽ dicẽ. B ãt hz piis itẽtio. Et distẽsiões hypocõdriot ⁊ splenis subleuatiões. Sciẽdũ é q̃ hypocõdriũ dicẽ ex: ⁊ ppẽ B pordia uit eidẽ splenẽ. qm̃ aũt dicẽ ptr hypocõdria designat splenẽ ventrẽ: ⁊ oia mẽbra q̃ sũt sub hypocõdriis. Et ex narib⁹ reiectatiões ⁊ aures fm ordinẽ. Per reiectatiões q̃dẽ narũ emoꝛrosagiã significat: p aures vo apostasẽ: q̃ fit fm rectũ. Istot plurĩa B ⁊ in oculos. Quidã ãt fmonẽ hũc cũ superiore ꝛtinuãt: q̃dã vo cũ iferiore: illi q̃ cũ superiore cõtinuãt: dicũt: qm̃ hi⁹ q̃ fũt p apostasen. ⁊ si fm rectũ fiãt apostases: salubris é egritudo si vo nõ fm rectuz ñ salutifera. ⁊ i plib⁹ be supuenũt: qm̃ ⁊ raro ⁊ fm rectũ apostasis mala é: ⁊ q̃ é nõ fm ordinẽ salutifera: sz ecez q̃ fũt: cãs assignare nõ possum⁹. Qui vo cũ iferiore ꝛtinuant: dicũt: qm̃ hoꝛ plurĩa ad oculos: videlz qm̃ oꝛ multotiẽs ad oculos ferri mãz: ⁊ ibi fieri apostasen sicut i igniobili mẽbro. i. exñte oculo ⁊ aure: q̃ quis.n. ⁊ nobilia sicut mẽbra nõ min⁹ nobilia sũt pulmone: qz q̃ pulmo patiẽ morte adduc. oculi vo aut aures patiẽtes: nõ faciũt mortẽ. rursus ⁊ in morte digniores sũt oculi a cẽbusdã a pulmone: si appetũt magi mori q̃z viuere lumine priuati.

Vtez ne oia aut hic q̃dẽ deorsũ supi⁹: q̃ lia circa maxillã: uel circa oculũ ⁊ aurẽ uel circa faucẽ erithima: q̃ aũt sursũ de orsum nõ fm consequentiam.

Rursũ B é ali⁹ fmo: sz B iterrogatiue, pfert fmonẽ hip. ⁊ dubitãdo dicẽ: Utez ne: sz vtz ⁊ ne: idẽ sũt: aut dicim⁹ q̃ fiet ꝛstrictio: aut nõ fiet: fiet aut nõ: vtz vo ciuili⁹ é: ne ãt magis, ppriũ. Quid ãt vult dicẽ p B: qm̃ fiẽ ab iferi⁹ sursũ fit apostasis: sic ⁊ q̃ desup inferi⁹: ⁊ dicẽ qm̃ fit: sicut.n. oculo patẽte: supuenit apa circa genã aut dextrã aut sinistrã. filr.n. ⁊ in sq̃nãtici phlegmõe exñte i gutture. apostasis supuenit circa lat⁹ multotiẽs: ⁊ ita p pleuresiz solũt sq̃nãtia. ꝛsidera ãt q̃ itez phlegmonẽ factã in squinãtia ab accũte dixit: erithima. i. r. bedinem.

Vel inferi⁹ epate oia deſurſuz attribuẽtia: ut que in testes ⁊ thirsos.

Dicit hip. q̃ sũt q̃dã pmutatiões facte: nescim⁹ vtũ vtũ fiunt: aut ordiate aut iordiate. dicẽ enĩ: q̃ venio ad aliquẽ ⁊ iuenio ipm melãcholizantẽ ⁊ dicẽtẽ fatua ⁊ iordiate mouentẽ man⁹: postea p⁹ paucos dies venio ad ipm ⁊ i uenio eũ sedẽtẽ ⁊ factũ sapiẽtẽ: ⁊ ꝛsidero vtũ B: ⁊ iuenio q̃ rursũ bũit: rursus vo a terreno bu. ⁊ melãcholico fu: ⁊ melãcholia ex eodẽ gnãt bũore. fact⁹ é. rursus aũt i dextro crure: aut i sinistro. rursũ i alio supuenit tussis: ⁊ nõ spuit: ⁊ pulmo claudit: ⁊ subito p⁹ paucos dies cessauit tussis: ⁊ indrẽs iueni: qm̃ i testiculos supuenit phlegmõ ⁊ ibi stetit mã. didicist. n. qm̃ colligantiã hãt pticule pectoris ad pticulas generatiuas: ⁊ nescio ex q̃ pte pulmonis puenit mã. Et ꝛsidera q̃ exẽpla accepit hip. melãcholiã ⁊ tussim i pulmõe factã. i melãcholia. n. patiẽs nescit q̃ pticula capit patit: i pulmõe vo nõ sentit: qm̃ aũt ⁊ cerebꝛ p desipientiã nõ sentit: ⁊ pulmo p insensibilitatẽ. B igit nõ é pcognoscẽ siue i bono siue i malo facta est mãnisi a terĩatiõe. Sciẽdũ é igit: qm̃ epar mediũ é tori⁹ corporis: antiq̃. n. diafragma dicũt mediũ eẽ: ⁊ si diafragma ⁊ epar ⁊ sime epat sic adiacẽtia diafragmati inferi⁹ epate dicẽ testes ⁊ crura supi⁹ epate thoꝛatica: ⁊ ea q̃ sũt circa caput. sz ⁊ i supiorib⁹ q̃dã sũt magi sursũ: ⁊ q̃dã min⁹ sursuz sic gutẽ ⁊ ocul⁹ sz magi sursũ é ocul⁹: min⁹ vo sursũ gutt. filr aũt ⁊ in his q̃ sunt inferi⁹: B q̃dẽ magi iferi⁹ sunt sicut crura: hic vo minus sicut testes.

Speculāda ista quo ⁊ uñ ⁊ qb⁹ ⁊ pp qd

¶ Per ꝗ docet hip.id qō mittit ⁊ id qō recipit: ⁊ modū apostasis: ⁊ p q̄ deferē mā: videlz deferentia. ,p eo aūt q̄ dic̄: quo: recipiētes designat: p vñ mittētes. ⁊ ,p eo q̄ dicit ,ppter q̄d: modū apostas demōstrat: siue p idustriā nāe fcā ē: siue p malicīā egritudīs. ,p eo āt q̄ dic̄ qb⁹: designuit deferentia. multotiens.n. ꝓncipalia inueniūt deferētia: ⁊ aut ꝛtristant ꝗ: aut apa habuē alteri⁹ passiōis: ⁊ rursum peiora mala fiunt. sic.n. in aquis est: q̄ mittit aliq̄d: q̄ recipit vas aliquod: ⁊ per que defertur cānale. 7

Cu Ene tēpoꝛ nō trāqlle neq; uiridi tas splēdens si spūs derelinquit.

Postq̄ deterīauit hip. de finali crisi: ꝛsequēt ītēdit ꝗ deterīare de nō finali: ⁊ dic̄: qm̄ ea q̄ determinat: aut determinat p terīationē: aut p apa: aut p etrūq̄. qm̄.n. dīgō fit nō finalis: tē ⁊ apa multotiēs fit redeūte egritudīe. Et vñ possum⁹ scire si nō finalis crisis facta ē: ⁊ oꝛ reuerti egritudo vt fiat apa: ex eo q̄ pulsant arterie q̄ sunt circa tēpora: q̄o venas noīat ipse. ⁊ q̄d est ꝗ: nō semp pulsant: ita q̄ete ⁊ tranqlle tm̄ ⁊ fortit. Uiriditatē aūt dic̄ colorē fm iones. i. quosdā auctores grāmatice q̄ vocant iones: q; apud grecos q̄nq; sūt idiomata grāmatice. s. cōe: atticū: colicū: ionicū: ⁊ doꝛicū. nō eniz dicit viride sic q̄dā putāt: ꝗ colorē fm ionicos dic̄. dicit itaq; ⁊ colorē nō fm nāz ēē: ⁊ ea q̄ sunt spūs: nō sic docet pmanēria: ⁊ ꝗ designauit dicēs: Si spūs delinq̄t. 8

Tussis sicca nō ferina in articulos confirmari speret fm oꝛdinem extensoꝛ eoꝛ q̄ circa uentrē ut multum.

Rursū ad aliā doctrinā trāsfert se hip. ⁊ dic̄: qm̄ ē tussī ñ spuro: ⁊ ñ ē eadē ferina: neq; valde aspa: ꝗ pmutatio fit fm oꝛdinē ad īferioꝛa p ventrē: vt ī plurib⁹ descēdit hu. ⁊ ferē ad dex aut ad sinistra: ⁊ quoti⁹ ferē ad bene mobilia mēbra ⁊ ꝛcaua: videlz ad articulos vt in plib⁹. ⁊ aut surs̄ū ferē ad man⁹: ⁊ clauda fac̄ mēbra. dēz ē.n. claudū ñ solū dr̄ ī pedib⁹: ꝗ ēt ī māib⁹. 9

Habēt aūt plurima qcūq; nō finaliē determinat p ianitionē reuertēt ⁊ p apostema determinat ⁊ ex rubicunda ⁊ natura albioꝛis modi.

Quoniā multotiēs dissoluit hūoꝛ: qm̄ oꝛ deterīari egritudo ⁊ surs̄ū ferunt spūs ⁊ rubescūt ea q̄ sūt circa faciē. ꝗ aūt signū ē debē fieri fluxū sanguis p nares qm̄ ē subtilis mā: aut apa qm̄ ē grossa mā: iō dixit Ex rubicūda. qm̄ aūt nō ē īuenire ī oib⁹ huiusmōi ꝓcognitionē: in ethiopib⁹. n. nō vr̄ nobis facies ex rubicūda: neq; natura albioꝛis modi: Galie⁹ aūt dicit: Qm̄ qui sūt albi coloꝛis phlegmatici sunt: ideo de apate determinat in phlegmate facto: ⁊ ideo dixit: Albioꝛis modi.

Et nō sanguinē fundūt fm nares: aut modice sanguinem fundunt.

¶ Qm̄.n. finaliter nō fit terminatio p nares: modice fundunt sanguinem ⁊ posteriuꝰ apostema.

Et siqdē flentiū derelinq̄t pmptum.

¶ Quidā aūt libꝛoꝛ hēt: Et siqdē flentiū derelīq̄t. ⁊ q̄dā Siqdē nō flentiū delinq̄t. Diaf. vō exponēs pti. istā: q; ñ īuenit vō ꝛiūctōs dixit: q̄ ⁊ si ñ flētiū delīq̄t. ñ.n. fiat fluxꝰ sanguis sp final: ñ delīq̄t reuertit. Quid ē ꝗ q̄ dic̄ pmptū: ,pmptū vō dic̄: aut pp ꝛuersiōes: aut pp sinthōata

Sitis derelicta ⁊ oꝛis deficcacio: ⁊ isuauitatis ⁊ fastidium.

¶ Ecce ex his oib⁹ supueniētib⁹: derelicta: designat quoniam reuersio fiet.

Fe. uero ñ acute: tales uero reditātes.

Ab hac pticula designat uersio. dixit eiz. Fe. nō acute vt ondēt febres eē debiles: ⁊ ob ꝗ declararet reditationē. Si vō eēnt acute: ⁊ mā expellerē. i. euacuarē. 10

Derelicta post crisim reditantia.

Dictū ē aūt ī antecedentib⁹: si bñ recolit q̄ hip. determiauit de nō finali crisi in q̄ supuenit apa: et rursū ꝗ de apate deterīat: ꝗ apostases dr̄: ñ solū apa q̄ō de loco ad locū dimittit si ⁊ fluxꝰ sāguis p eo q̄ō egredit a corpe vocat apostases. vult itaq; dicere: q̄ apa multotiēs fit aut fluxꝰ sanguis ꝗ ꝗ nō finalis ⁊ stati reuersio fit egritudīs: ⁊ vñ ē ꝗ manifestū q̄ reditaret egritudo ex p̄dict signis: videlz ex oris deficcatōe: et fastidio ⁊ isuauitate: ⁊ nūc itaq; sic vbi gra inq̄rit ꝗ ⁊ dic̄: q̄ si fuerit phlegmon ī splene ⁊ spat crisi: aut apa circa articulos supuenit: aut fluxꝰ sanguis de narib⁹. si subtilis fuerit mā pmutatio māe ad epar multitudīe vrine emittet: ⁊ sic pmutatio fiet splenis. silr aūt ⁊ ī epate si ē phlegmon: aut in articulis fiat apa: aut fluxꝰ sanguis ex narib⁹: aut trāsmutatio māe ad splenē: aut vrine multitudo. si a splene q̄ dē potiꝰ apa fiet ī articul: q; melācholicꝰ hu. ēren ⁊ grossus ē: ⁊ īferiꝰ descēdēs. si vō ab epate fluxꝰ sanguis potiꝰ supuēit. si vō pmutatio fiat māe: meliꝰ ē ab epate ad splenē trāsmutari q̄ a splene ad epa: qm̄ epar nobiliꝰ mēbꝰ ē q̄ splen. ⁊ ꝗ ē q̄ō intēdit hip. Delicta pꝰ crisis. tu vō adde nō finalē: si.n. finalis fiēt crisis: ñ fiēt reuersio egritudis.

Ista nāq; est interceptio utroꝰq;.

¶ Inceptionē vō dic̄ pmutationē. Interceptio. n. ꝓpe o a veterib⁹ q̄ stū itercipiūt bellicosi: sed ⁊ ꝗ intercepto fit ad aliud membꝰ delata materia intercipiat ipm. utroꝰq; vō dicit: videlicet splenis ⁊ epatis.

Et hypostrofe ex istis quandoq;.

¶ Nō finalr. n. bis fēis aut apatib⁹ aut fluxu sāguis ex narib⁹ aut vris: reitatio fit egritudīs: ꝗ q̄ finalr ꝗ fiūt: ñ ē.

Apostasis igitur facere eū incipientē.

¶ Ad aliū fmonē trāsfert se hip. ⁊ dicit: q̄ oꝛ medicū qui nā opat q̄escē: ⁊ nihil mīstrare coepi qū vō opat ⁊ nō pfecte: tūc oꝛ coadiuuare. ñ vō oīno nō opat nā: tūc oꝛ medicū ꝓpare se ad alterātiōēz māe. ⁊ si p malicīā egritudīs supueniat fluxꝰ sanguis ex narib⁹ aut apa: tūc oꝛ phibē. Quid igit si fluxꝰ sanguis fiat p malicīā egritudīs oꝛ ipedire: ita multotiēs. n. a splene aut epate ferē sanguis ad guttur ⁊ suffocatio fit ꝛchee arterie: ⁊ spuit sanguis: tūc oꝛ phibē aut puertere māz ad nares: ⁊ qū venerit ad nares: oꝛ considerare q̄ si mā fuerit grossa: subtiliare. si vō subtil ingrossare: si vō vlr modū ⁊ virtutē sit ipedire: ⁊ ꝗ ē q̄ō dic̄ hip.

Iam recipe si oi fuerint ꝛuenientes: ⁊ ubi oꝛ: ⁊ quantum oꝛ: ⁊ qm̄ oporꝛet.

¶ Quasi dicat: vt pꝰ digōēz ⁊ q̄ ad mēbꝰ nō principale deferat materia: ⁊ q̄ nō vltra ,ppoꝛtionē virtutis.

Quādo aūt nō satis cooperandum.

¶ Nō sat coopādū dic̄ qm̄ ñ final sit crisis: tē oꝛ coopari nē.

Daxie qdē fcās si āt nō mox iceptas.

¶ Quēdamodū.n. oꝛ gubernatoꝛē nauis pmūire se pp futurā tēpestatē: aut ī fcā tēpestate facē obstacla: silr ⁊ medicū oꝛ pmūire se si a malicīa egritudīs supuenerit hi⁹.

Quartane: emorroide: discrite.

On vitupat p ḃ ārtū dicē neqz fluxū sanguis ſz ī tertiana exēplificat. in tertia. n. p vnū fuit poriſmi: ⁊ vbi sunt poriſmi ibi ⁊ criſis. ḡ aut in tertio aut in q̄nto aut in septio aut ī nono fiet criſis ſi fiat industria nāe: ſi vo p maliciā egritudis aut in ārto fiet aut sexto p ḃ dicit hip. Quartane emorroide discrite.

Intermittētes aūt unā alta: tūc rigescūt sil' criſi ex qnqz in vij. qcūqz tritophie his difficilis nox q̄ est añ poriſmū recedens bene ferens ut in multum.

¶ Dicit hippo. Tertiane per vnū die faciūt poriſmū ⁊ p vnum habent rigorem: ⁊ nō credas iutile eē ḃ. nihil enī frustra dicit hippo. ſi enim ꝛsiderauerīs nunq̄ audiuisse hūc sermonē: mirabilis vr tibi. dicit. n. rigorē sil' criſi: aut factū in pticularib⁹ poriſmis tertiane: aut q̄ fit in criſi. ſ. creticū rigorē q̄ fit in causone qñ ⁊ sudores effundūt q̄ cunqz volueris expōnem accipe. quam aūt dicit tertianā se. ḃ emperici ⁊ methodici q̄ sunt circa agathinū dicunt Qñ certa tertiana q̄ longi⁹ ē retinet. xij. horas. ſi vo retinuerit. xviij. pu⁹ oī emitrite⁹: ſi vo. xxiiij. medi⁹: ſi vo. xxxvi. magn⁹ emitrite⁹. Nos vo ḃ dicim⁹: sed tertiana ad p lixi⁹ distendit ad. xij. horas. q̄ vo ad. xxiij. simplex ītiana vocat. q̄ vo ad. xxiiij. īmobilis tertiana: ⁊ ad pl⁹ vsqz ad xl. multotiēs. n. retinet. xxxvi. horas: ⁊ qñ īcipiet nox scōi diei: defect⁹ se. fit ſz nō finalis: ſz stati fit rursus supporiſm⁹. in cōtinuis q̄dē supporiſmus vr: in īterpolat' poriſm⁹. meli⁹. n. ē: ſi duas horas aut tres oimitrat q̄z fm cōtinuationē. sic. n. dicit in aphoriſmis: Febres quocūqz mō deficiāt significāt q̄ nō piclitātes. in his aūt q̄ brīt defectū: stati in īterpolatiōe īcipit nā ppare se ad aliū poriſmū: exiñ mouet hūor: soluit spūs: fūt scotomia ⁊ vrtigo ⁊ hoc dicebat hippo. Quibuscūqz debet criſis fieri: ⁊ his nox difficilis ante acumen. 12

Tusses sicce breuit icidētes ⁊ icitātes ut a febre circūurētes nō fm rōnē siticulose neqz ligue desiccate ñ ferino ſz spū. mānifestū aūt qñ loquūt uel diffūdunt tunc tussiunt: qñ uero non.

Mirabilis ē ⁊ ḃ sermo: fortasse aūt mirabilis ⁊ ver⁹ ⁊ dign⁹ mēorratione. dicit. n. q̄ supuenit adurens se. ⁊ ī hac nō supuenit sitis neqz deficcatio ḃ q̄re fit: qñ pua supuenit tussis: q̄ motu moderato moderatā affert hūiditatē ad appetitiuos poros: ⁊ mitigat sitī: tñ oīno bene brīt dixit tussim: qñ autē magna tussis magnā facit motionē ⁊ ferinā. qñ aūt nō dicit magnam tussim designat p eo q̄ dicit breuit icitātes. ⁊ p eo q̄ dicit: Nō ferino mō. ferinas aūt tusses q̄dā dicūt q̄ fūt qñ pulmo vlcerat: aut qñ ascarides: aut lūbrici inducūt ad stomachū: ⁊ coangustatione efficiūt tussim. hi⁹ aūt sicut raro cōtingētia omittant: sed ferinā dicit tussim in q̄ nō emittit spūs: q̄ fit aut pp grossū hu. aut p debilitatē vtutis: aut subtilitatē māe Fluētis: hāc aūt nō dixit tussim sed ea q̄ fit p ventū: ventū dico frigidū. dictū ē aūt vobis ⁊ in libro de cāis: q̄ supuenit tussis p spū frīdū īmissum ⁊ p cibos acerbos ⁊ p pulmerē exaspātē tracheā arteriā. hāc aūt dicit tussiz q̄ fit a frio vēto: ⁊ ḃ palā ē a cura ſi qū tussiuerim⁹ clauso ore aut labijs: vt nō īducat frius aer cessat tussis. ⁊ ḃ ē qd dicit: Tusses sicce. siccā aūt dixit tussim: qñ moderata hūiditas ē q̄ mouet ex tussi: ⁊ ipsa dissoluit ad mitigationē sitis. ¶ Qñ āt soluūt vel diffundūt Diffūdē aūt dicē pp ratū hip. alexādriēsiū. n. ꝛsuetudo ē.

Hoc ī laborosis febrib⁹ maxime fit.

¶ Labor āt duplex ē. ḃ q̄dē spōtane⁹ sicut dicit ipse: Labores spōtanei narrāt morbos: ḃ q̄dē ē a cā pmitiua. qui vo ē spōtane⁹ nō efficit tussim: sicē dicē galie⁹: neqz. n. vr in opib⁹ artis: ſz ab eo q̄ fit a cā pmitiua: ſz aut fm pmitiuā rōnē effic aut p se aut p accīs: q̄z p se efficē nō pōt. labor enī aut in hyeme fit ⁊ īmissione frigidi vēti generat tussim: in estate vo a pulue exasperatur trachea arteria.

Nihil frustra: nihil despiciendum.

¶ Hec aūt ppē dicta sua oz itelligē aut p corp⁹ patiētis aut p curā ⁊ p ea q̄ dicē ipse: q̄ ſi nihil: sicē cōtingit: sicē neqz frustra neqz negligēter. p corp⁹ vo qñ nihil fit casualī in corpe: neqz frustra: neqz oz despicē: q̄z pua multotiēs magna fūt signa. p curā vo qñ ñ oz fieri a casu curas: neqz oz pticulares fieri ad cōia ⁊ vlia: neqz oz ḃ despicere.

Que uero exiductiōe ꝛtraria: inferre ⁊ quiescere.

¶ Dicit aūt hip. quotiēs volueris vti pmutatiōe a calo ad frim aut ecōtrario ab ablutiōe ad multā ablutionez: aut ecōtrario: aut a laboze ad q̄tē: aut ēxio: nō oz subita vti pmutatiōe ſz fm ptē ab inductiōe ⁊ q̄escē ī medio ⁊ sic itez pmutare: subita. n. pmutatio ꝛturbat nām: non idē ē ab exercitatiōib⁹ ad q̄tē pmutare: sicē a q̄tē ad exercitationē: qñ a q̄tē ad exercitationē pmutare hēs pmutationē ⁊ motionem perturbantes naturā. 13

Posterioza capitis volētī: in frōte recta uena incisa prodest.

d Ictū ē aūt vobis ī añcedētib⁹: q̄ de pticularib⁹ morbis deterīat ḃ hip. ⁊ sic de vno trāsſert se ad aliud. Sic igit' postq̄z deterīauit de apate ⁊ fluxu sanguis ex narib⁹: vicēs q̄ debebam⁹ spare ⁊ q̄ phibē ꝛsequētur ī hac pte intēdit deterīare itez de Zeuulsiōe: ⁊ dicit: q̄ nō solū ī vlib⁹ oz fieri apata. vbi gra: in toto corpore sed ⁊ ī pticularib⁹ mēbris. multotiēs. n. ī toto corpe vtimur Zeuulsionē: sicē qñ in his q̄ sūt in pectore retinet mā in pedib⁹ facim⁹ Zeuulsionē: sic ⁊ in aliquo mēbro. sil'r. n. ⁊ in capite. ſi vo anterioza capitis volet q̄z: vtimur multotiēs vētosis ī occipite: ⁊ soluim⁹ passionē. ſi vo in posteriozib⁹ ptib⁹ fiat dolor: ꝛsidera ſi sanguis ē q̄ supabūdat: ⁊ vtē pmo vlī inanitiōe. i. phlebotomia: postea vo vtere pticulari īanitiōe: ⁊ īcide āteriozē venā q̄ ē ī media frōte. sed q̄dā dicūt: q̄ oz recte īcidē venā q̄ ē ī frōte. ḃ āt falsū est. multotiēs. n. ⁊ ab aliquo incidimus hanc: sicut dicimus in anothomia: due vene a fauciibus ⁊ spatulis virigunt ad caput: quarum vna ferē ad frontem: ⁊ dicit Hāc oz incidere: ⁊ hoc est qd dicit qd intēdit. 14

Ebsceptiōes hypocōdriozū ex q̄ libz q̄lia soluūt ⁊ uiscerum ⁊ phlegmonū qualia pñt siue ex epate ad splenem: ⁊ econtraria.

b Hic aūt q̄ dicta sunt supi⁹ itez cōmemorat: ⁊ dicē Qñ oz plegmones inspicē. ſ. pmutationes māe vtez fit a splene ad epar aut ab epate ad splenem aut ecōuerso: qñ aūt epar nobili⁹ mēbrez ē splene: quidā aūt sic exponūt ⁊ hāc pticulā ⁊ eā q̄ dicta ē supi⁹: qñ oz ꝛsiderare pmutatiōes nāe aut a splene aut ab epate fcās ⁊ deducras. ñ aūt a splene ad epar: aut ab epate ad splenē: ḃ aūt difficili⁹ ē: ⁊ efficit morbū: sed in vtroqz oz īspicere: aut ad articulos deferat mā: ⁊ efficit apata: aut per fluxū sanguis terminat: aut per vrine multitudinē. fusce

ptiones aũt dicit acceptione membroum. 15

Contra euellere qddã oz reclinare si non ubi repit: si aũt ubi oz his apire ut singula repunt.

Ursũ ad aliũ sermonẽ trãsfert se hip. ⁊ ꝺ Zeuulsione. i. antipasi deteriat ⁊ dicit: Qm̃ si ad ꝑncipale mẽbrum ferat mã: Zeuulsione oz vti. si vo ad ignobile: tũc ⁊ tu puerte illuc mãm: vt si a splene deferat mã ad guttur aut ad nares: ⁊ nõ fiat fluxꝰ sanguis fiẽ oz tunc oz mãm illuc puertere: ⁊ aut ferro apire venã: aut curationibꝰ acutis: aut odoribꝰ acutis: aut alijs medicaminibꝰ: nõ semp aũt ferro sicut alij cogitãt. ecce. n. si ĩ muliere ꝑ inferiora deferat mã: tunc nõ possumus: sed oz attrahere mãm aut apire vasa aliis pessis acutis. 16

Lata exanthimata nõ ualde pruriginosa q̃lia simon habuit hyeme q stetit iuxta ignẽ ex calefactione facta sunt exanthimata.

Alia sunt phimata ⁊ alia exãthimata. phimata q̃dẽ sunt a ꝓfũdo carnis egredeũtia ⁊ carnẽ corrodẽtia. exanthimata vo sũt q̃ cutẽ solũ ledunt. multotiẽs aũt phimata exanthimata ⁊ exãthimata fumata noĩant abusiue. Quid ẽ aũt ꝗ qꝗ dicit hip. Dictũ ẽ aũt multotiẽs nobis qm̃ phimata aut ad acutũ tẽdũt: aut ad latitudinẽ ⁊ egẽt amplioꝛi loco. ⁊ si ad acutũ tẽdũt: designãt mãz eẽ calidã ⁊ subtilẽ ⁊ fortitudinẽ virtutis. si vo amplioꝛẽ locũ occupauerint: ostẽdũt tunc mãm friaz grossam ⁊ debilitatẽ virtutis. fuit aũt huiusmodi exantimata multotiẽs lata: ⁊ nõ fit in eis puritꝰ ꝑꝑ frim hũoris. ⁊ ꝗ difficile ẽ signũ. significat. n. q viuturnitas exigit ad cõmaturationẽ. hi aũt fidẽ habẽt ꝑ historiã: dicit. n. q q̃daz noĩu simon fuit q̃ hẽbat corꝑ in ꝓfũdo sine supfluitate: vex ĩ cute hẽbat supfluitates: ⁊ ꝗ stetit iuxta ignẽ: ⁊ a caliditate ignis diffusa fuit mã. ⁊ qꝛ fria diffusa fuit ad latitudinẽ: apparuerũt exantimata. ⁊ dicit qm̃ vomitꝰ ñ eũ iuuere. ⁊ quid ẽ ꝗ: o hip. tu fecisti sibi vomitꝰ aut ipse immittẽs digitol: ⁊ vicendũ q nõ. Quid g̃ ẽ qꝗ dicit hip. cõfidera ipsũ: ꝗ tibi dicẽ q methodo ĩdiget sermo. methodus aũt ꝗ ẽ: dicit. n. oz te inq̃rere ĩ patiẽte. vtꝛ totũ corꝑ hẽat supfluitates aut supficies sola: fiq̃dẽ totũ corꝑ: tũc oz te vti purgatiõe aut phlebotomia ⁊ purga ꝑ supiora: aut multotiẽs ꝑ ĩferiora. ꝑ supiora vo ꝑ vomitũ: qm̃ circa ozificiũ vẽtris supabũdat hũor. si vo circa intestina: tũc ꝑ inferiora. qum vo ꝗ feceris ⁊ nõ iuuerit: tũc localibꝰ vtẽ curis sicut oleo spatule aut camomille aut aliquo oleo calidiore in ꝑma purgatiõe ⁊ vomitu. Si vo his vsus fueris ⁊ nõ ꝓdeerit ꝗ ecõtrario ledes attrahẽs illuc reumata. In hijsꝰ vo exãthimata: ⁊ nõ exãtibus ꝑ totũ corꝑ cachochimũ: tũc oz te nõ vti vominibꝰ: neq; opaberis curas q̃ fuit in ꝓfũdo: nõ. n. ꝓdeerit ꝗ ecõuerso ledes. ꝓpẽ ꝗ dixit hip. vomitꝰ nõ iuuere. vt g̃ curã tradẽt dixit: qm̃ oz in his q vtamur amplioꝛ calefactiõe: ⁊ sic attrahẽ hũoreꝫ ⁊ ꝗ designauit vicẽs: vomitꝰ nõ iuuere ꝗ excalefactio. ⁊ ꝑ ex ꝑpõnez intẽsionẽ caliditatis ⁊ cute designauit. ĩmoderata aũt caliditate exãthimata fuit: multa vo caliditate ⁊ finalis terminatio materie ⁊ permutatio.

Vomitꝰ nõ iuuere scio ꝗz excalefactio.

Scio appositum: qꝛ ex hystoria simonis ꝗ remiscit: quz nõ viderit ipm: vel qꝛ cõmemoratiu ẽ hic textꝰ ꝑꝑ ꝗ nõ dixit determinate sed dubitanter. 17

Quecunq; maturare oz obturare forti uirtute: que uero neq; diaforetici cis neq; emplastris pausãt sed subito nigrescunt nouum fac.

Rursum de apostasi determiat hip. ⁊ dicit fiere nio ad egõnẽ ⁊ inuenio apa aut in manu aut in pede: ⁊ statĩ vtoꝛ diaforetica pharmacia calidiore ⁊ siccioꝛe: ⁊ si diaforizaui bonũ ẽ. si vo nihil opata ẽ ꝗ diaforetica medicina: tũc scõario opoꝛ quẽadmodũ fac mã ⁊ intromitto me ad digerendũ mãm ⁊ quibꝰ vtoꝛ nomampliꝰ calis. hoiusmõi. n. rare faciũt poꝛos: euaporãt caloꝛẽ nãlẽ: ⁊ ñ fit digõ mãe ꝗ potiꝰ volo ꝺdẽsare supficiẽ ⁊ inducẽ caloꝛẽ nãlẽ vt coangustatõe cutis calidioꝛ fcũs efficiat digõez. ꝗ aũt oz te facere q̃ iueneris virtutẽ fortẽ: qꝛ q̃ virtꝰ debilis est si ꝗ feceris ⁊ ꝺdẽsabis supficiẽ: cauendũ ẽ ne virtꝰ suffocet ⁊ destruat quẽadmodũ modicꝰ ignis a fumo extinguit. dicit aũt: siue caloꝛẽ nãlẽ vo lueris accipe: aut aliquã aliã virtutẽ vtentẽ organo calori nãli. si vo in apate iueniamꝰ fortẽ virtutẽ: tũc oz poroꝰ opturare ꝑ emplm: vm̃ ⁊ vtimur multotiẽs assũgia porcina: aut cũ alijs ad ꝗ q digerat ⁊ subtiliet mã. bonũ aũt erit ⁊ si assũgia fuerit vetꝰ: hꝫ. n. quandã virtutẽ malassatiuã ⁊ subtiliatiuã piẽ ⁊ emplastica. qm̃ aũt ꝗ sit vex palã ẽ ⁊ ab ipso expimẽto. videmꝰ. n. q emperici medici qm̃ qꝗ q̃dẽ farina hoꝛdei vtunt: qm̃ q vo frumẽti: quotiẽs vo volũt diaforizare farina hoꝛdei sicut dura ⁊ diaforetica ⁊ hũte purgatiuã virtutẽ: quotiẽs vo volunt ꝺmaturare farina frumẽti vtunt sicut ea q̃ hũt emplastricã ⁊ humidũ. multotiẽs enĩ ⁊ cũ hac salẽ cõmiscẽt ⁊ ignoraũt cũ q̃ fuit ex ipsis. in alio vo patiente iueniamꝰ apa ⁊ vsus sũ cum poꝛatiuis: oz. n. semp his vti medicaminibꝰ: ⁊ deĩ deuenire ad alia. vsus sũ itaq; diaforeticis ⁊ nihil ꝓfeci. vsus sũ emplaustricis: nihilominꝰ passio nõ curat q̃ fit incõmaturata: cũ his aũt subito ⁊ nigredo facta ẽ circa cutẽ maxime cancrena: tũc ferrũ sumẽs fac aptiones multas ĩ profunditate vt membra habẽs spiracula: terminẽt materã hoc dicit hippo. aperire. 18

Oculoꝝ hũtiuz riadaz si alẽ appetuenire ecõtra euellẽdũ ĩ faucez.

Iterꝫ ꝺ euulsiõe deteriat. dictũ ẽ. n. nobis ĩ libro de causis: ⁊ adhuc oz nos ꝺmemorare huiusmõi negociũ. Sciẽdũ enĩ est q ĩ magno angulo oculi ẽ foramẽ: ꝗ aũt factũ ẽ ꝓpter duas cãs: aut ꝓpẽ emittendũ supfluitatẽ a cerebro: aut q ab ipso respirz cerebꝫ ꝗ aũt foramẽ carnicula q̃dã coopit nã q̃ caro auffinẽuta q̃dẽ facit cãthidas: deficiẽs aũt facit fluxũ. dicẽ aũt: scã ẽ rigas. i. fluxꝰ ⁊ educta ẽ hũiditas ꝑ oculos ⁊ fecit ipsos lippos vel male videtes. Dicit. n. hip. qꝛ tunc oz te vti ex Zuulsione in faucẽ. dictũ ẽ aũt ĩ anothomia q foramẽ illud qꝗ ẽ in angulo cõe ẽ oculi palati ⁊ narũ: ⁊ ꝗ ẽ manifestũ ab his: qꝛ hũtes oculos vncos sputũt pticulã collyriũ q̃ inducta fuit ꝑ foramẽ illud ad palatũ ⁊ deĩ ad faucez dicit. n. oz Zeuellere mãm: ⁊ ꝑ foramẽ illud in faucẽ. Et q̃d est ꝗ q dicis o hip. inducemꝰ mãm ad faucẽ, nõne si ad faucẽ ducit mã ⁊ ad guttur: ⁊ exĩ distillat mã ad ea q̃ sunt in pectoꝛe ⁊ sic difficilioꝛa fiũt sinthomatha: facemꝰ g̃ duci humiditatẽ ad oculos. oculꝰ. n. in organẽ ad thoraẽ ignobilꝰ membꝫ ẽ. Quid g̃ faciemꝰ? ⁊ vicendũ q oz ꝗ facere si ꝺuenit vti euulsione. ecõtra euulsiõe ad faucẽ. si vo nõ cõuenit nõ oz vti ecõtra euulsiõe sed alijs

Et ubi eruptantes uel eruptiones pro sunt solutio finalis.

Eruptationes qnidã dicunt spũs humidi hũtes fidez

ab emanco illa eruptãdo salsugine. salsugo.n. ⁊ hũidate hꝫ ⁊ spiñ. q̃dã ãt dicũt solã hũiditate: q̃dã vo spũs emissi one solũ. sed ꝶ aut ĩ toto corpe ẽ aut ĩ pte aut ĩferioribus ⁊ tũc p clystẽ hũs nitꝫ aut hi⁹ eũam⁹ spũs: aut in supiori b⁹: ⁊ tũc p potũ aut cibos. sic q̃ studem⁹. multotiens. n. p potationẽ vasis hũt angustũ os: qñ ex ipso tãq̃ ab ãgu sto spũs deduct⁹ ad thoracẽ suscitat vigestiuam ad eua potationẽ spũs: ⁊ hi stati eruptãt. multotiẽs vo peruerti m⁹ hunc ad eruptationẽ: distẽdẽtes femicõstales lacer tos. i. q̃ sunt inter costas. 19

Egressus adaperire ut nares ⁊c.

Qdit. n. hip. mãm multotiẽs ledẽtẽ corpa. est qñ ⁊ discursia sola ẽ ledẽs: est qñ ⁊ mã: p⁹ mãm vo oĩno ⁊ discursia: pp ꝶ ⁊ hip. multũ de mã detĩat sic igit ⁊ ꝶ de ipsa itẽdit. ⁊ q̃d dicit: qñ oꝫ egressus ada pire. Egressus ãt dicit nãles meat⁹: vtputa nares ventrẽ vasa vritica. i. via q̃ ẽ iter renes ⁊ vesicã ⁊ pozos ñ mãifestos: ꝶ oĩa egressus notat. ⁊ sicut ĩ exĩoribꝰ sũt meat⁹: videlz ĩ ciuitatib⁹: ⁊ q̃dã hoꝫ sũt apti ⁊ ducẽtes supfluitatẽ ciuitat⁹: ⁊ iõ nõ fit malũ ⁊ ĩ ipsa. si vo hi meat⁹ opilẽt ma nẽt supfluitates: ⁊ opat putredinẽ ⁊ putrida egritudies. sicr ⁊ ĩ nro corpe ẽ iuenire. ⁊ pp ꝶ hip. exhibet diligentiã circa nãles meat⁹: ⁊ ordĩarie, pcedit: ⁊ a dignioꝫ ordinẽ fecẽ. qũ igit cerebꝫ sit digni⁹ toto corpe: iõq: a narib⁹ ince pit. nares. n. meat⁹ sũt cerebꝫ: quẽadmodũ ⁊ epat⁹ renes vesica ⁊ collũ vesice: ⁊ rursus vẽtr⁹ itestina: sicut ⁊ eoꝫ q̃ sũt ĩ thorace trachea arteria vel cãnales pulmõis: sicut ⁊ toti⁹ corpis pozi ĩmanifesti. Oportet igit dicit hip. hos egressus videlicet naturales meatus adaperire.

Quõ oꝫ: ⁊ ut oꝫ: ⁊ q̃lia oꝫ: ⁊ quãdo oꝫ ⁊ quantum oportet.

Et quõ oꝫ quidẽ dicẽ q̃i fm quẽ modũ oꝫ: aut p ventrẽ aut p viã q̃ est ĩt renes ⁊ vesicã: aut p sudores. Ut oꝫ dicẽ q̃si sicut decet: oꝫ nos vti cura ⁊ aptione: aut p purgatio nẽ: aut p cibos aut p alia hi⁹. Adapire vo hic dicit: non ferro incidi vasa ⁊ adapiri: sed aut nãl⁹ aut ab arte: oꝫ ꝶ hẽ cursũ qnẽdã ⁊ aptionẽ. Qualia. q̃lia aũt dicẽ vbi fm rõnẽ fiat adaptio ⁊ purgatio mãe sicẽ ⁊ ĩ aphorismis dicit: siq̃dem q̃lia oꝫ purgare purgent: ꝛfert ⁊ bene ferũt qõ vĩ: Qñ oꝫ significat q⁹ fiat industria nature q⁹ p⁹ oigõ nẽ fiat inanitio ⁊ non aĩ oigõnem. q⁹ dicẽ Quantũ oꝫ. vbi inanitio nõ fiat minoꝫ q̃ oꝫ neq̃ plus q̃ oꝫ: ⁊ dicent qñ quantũ oꝫ exposuit.

Et sudores. Non enim oportet per sudores im moderatos euacuationẽ fieri p eo q⁹ non educat vtile ⁊ inutile. s. nãlis calor ⁊ fortitudo vitalis. ⁊ ipse q̃dem ex ẽplificauit: vbi sudores. tu vo intellige ⁊ ventrẽ ⁊ vĩsilia in quib⁹ est intentio. ⁊ pmus sermo hippo. est.

Sicut nares ⁊ alia utiq̃ omnia.

Et debemus scire q⁹ de narib⁹ facit mentionẽ: aut q⁹ cerebꝫ p has purgat: aut q⁹ nã p has facit euacuationẽ: dico aut fluxũ sanguinis. melioꝫ aũt ẽ pma cã. scda aũt. i. fluxꝰ sanguis nõ est cognita nãe sed poti⁹ pma. alios ãt egressus dicit qui sunt p ventrẽ vzinã ⁊ alia talia. 20

Ha magnis malis facies si sit con grua bonum signum.

Ad aliũ sermonẽ trãsfert se hippo. ⁊ q̃dã pfectoꝫ sciũt q̃d dico: sũt. n. q̃dã appentia eẽ magna fan tasie: pua vo virtuti: aut magna appentia virtuti pua vo fantasie. sic igit dicit ⁊ ꝶ: qñ sũt multotiẽs egri tudines: ⁊ he vident eẽ difficiles: ita q⁹ idiota turbat: ars vo gaudet. vidit. n. medic⁹ faciẽ absq̃ sinthomate virtues fortes: ⁊ hãc dicit faciẽ ꝛgruã ⁊ bene designãtẽ. Multo tiens vo ꝛziũ supuenit: ⁊ egritudies q̃ sperant eẽ pue: cõ turbãt artẽ. ꝛsidero. n. faciẽ sinthomaticã aut ꝓpt debili tatẽ virtutũ: aut ꝓpter arefactionẽ. sic igit ĩspicio oculos cõcauos: ⁊ palã qñ nãlis calor debilitat⁹ ẽ: ⁊ a desicca tione hũida oculoꝫ arueruũt. faciẽ aũt ꝛgruã dicẽ q̃ min⁹ sinthomatica ẽ. nõ. n. eã q̃ est oĩno absq̃ sinthomate re cipimus: qñ ⁊ hoc multotiẽs eꝫ nãm est. sic igit ab hũi dioꝫ humoꝫ: ⁊ supflua hũiditate istat ecõuerso facies.

In modicis ꝓtraria significans bone designationi malum.

Hoc aũt intẽdit ꝶ hippo. qñ in modicis malis q̃ sunt fm fantasiã: magnis vo fm virtutẽ: facies ꝛzia bone de signationi q̃i ꝶ incõgrua difficilia designat. 21

Circa magnũ locum que retro ie rozi icterico facto.

Stigmatice q̃i in silitudine dicẽ ꝶ hippo. p eo q⁹ sicut ĩ cõmemoratiõe sui scribit ꝶ. dicẽ igit ꝶ: qñ circa magnũ aut locũ magnũ aut theatrum ma gnũ aut aliq̃d tale. ignorabat. n. locũ hippo. ⁊ rursus dicẽ Lui⁹ mulier: nomẽ viri nesciẽs. dicit itaq̃: Qñ icĩco exi stente: ictericũ aũt dicit: aut faciẽ h⁹ ictericã factã aut to tũ corp⁹. Halie⁹ vo ꝶ exponẽs dicẽ: Qñ ex hac pticula nõ possumus hẽ aliquã vtilitatẽ ictericũ. n. ẽ ãre fact⁹ ẽ iste icteric⁹ aut ꝓpter pmutationẽ industria nãe factã: cho lera ru. expulsa ad supficiẽ: aut p opilationẽ cĩste fellee: aut p phlegmonẽ epatis: Icterico vtiq̃ dicẽ aut corpore aut facie aut ipso viro icterico: cuius mulier morabatur in ipso retro ierozi circa magnum. t.

Paratimeneo sorozi sic nigre colorata uel sic: Qui cum timeneo sorore hic ni gre coloratus.

Quidã aũt libroꝫ hũt: patimẽneo: q̃dã aũt: cũ timeneo siq̃dẽ igit hũt patimeneo dicim⁹ qñ sorozi timenei nigre colorata fuit. si vo hũt: cũ timeneo: significat q⁹ vir habi tans cũ sorore timenei ꝶ niger colorat⁹. Rursũ ꝶ. dicit nihil ẽ manifestũ ꝶ: niger colorat⁹ indeterminat⁹ ẽ: aut ĩdustria nãe fuit expulso melãcholico humore ad supfi ciẽ: aut ꝓpter nãm corpis ꝶ existe melãcholico. 22

Ha piritho uelut semẽ uria tal qz detmiatiua ⁊ hũidoꝫ ⁊ talia: qz uric fluũt: neqz. n. uẽtositates mlte ne qz stercoris multi uiscosa ueniẽte mala sabat: nõ. n. magnũ erat hypocõdriũ.

Qr qñq̃ ꝛsonũ tractũ titulo tẽdit hip. videlz epi dimicã egritudinẽ. mentionẽ. n. ꝶ fac toti⁹ ciui tatis: nõ enĩ vni⁹ viri aut vni⁹ mulieris sed toti⁹ ciuitat⁹ pirithi: pirithi⁹. n. ciuitas ẽ asie: ⁊ dicit q⁹ in hac pirithio supuenere tũores gibberosa: inflationes: subele uationes. ⁊ ꝛsidera q⁹ gibberosa dixerit ⁊ nõ phlegmões si vo eẽnt phlegmones oĩno ⁊ febris supueniret: ⁊ nihil q̃ dicta sunt ab hip. pficerent. gibberosa igit dicit tũoꝫ sas inflatiões q̃ ꝛsistũt ab hũida ⁊ frida mã. ⁊ si recolitis ea q̃ dicta sunt in aphorismis: q⁹ has tũoꝫosas inflatiões rugitus multotiẽs dissoluit: Rugit⁹. n. ẽ motus hũidi cũ ventositate: ⁊ designat qñ mã q̃ cõtinebat ⁊ erat ĩmobi lis nũc mouet ⁊ ad determinationẽ accelerat: sed vẽtosi tates multe facte dissoluere hos tũores: sic aũt ⁊ medio ventris in viscosis egõnib⁹ dissoluere hos tũores. Et vzia

vo velut semē veniēs pmutationē dedit morbo .q̄ autez ē vrina silis spmati: alba viscosa ⁊ grossa.hip.vo pmo vrinā tradit ⁊ postea tūores.⁊ dicit q̄ in hac vrina facta ē determiatio ⁊ pmutatio:nō aūt dico qm̄ ⁊ in alijs sicut rugitu ⁊ ventositatibus nō fit pmutatio:sed qz nō ꝓtīgit fieri has deteriatiōes:ſz quia sole vrine tales emisse sūt. Non enī magnū fuit hypocōdriū. Hoc ē nō fuit phlegmon ⁊ nō tūosa iflatio: ⁊ fe. vtiqz fuit: ⁊ neqz rugit⁹ aut ventositates aut huiusmodi dissoluere passionez ſz potu⁹ phlebotomia aut purgatio. 23

b Brassicā septim⁹ comedit difficulē spirās exīs ⁊ tūor circa pectinez ceuit ⁊ bene spirās statim factus est.

Dicit q̄ in quodā supuenit tūorosa inflatio infra pitenemo circa pectinē:⁊ neqz ventositas passionē solnebat:neqz artis studiū:sed repēte mor⁹ patiēs brassicā.i.caulē comedit septīa die:⁊ curat⁹ ē.quz igit brassica caliditate ⁊ acumine dissoluerit:viscosū humoris pmutauerit:frigidū fregit tumorē:⁊ ob h̄ fact⁹ est bonus anhelit⁹. Iterz.n.h̄ tumor supuenit circa piteneō ⁊ coangustabat diaphragma ⁊ respirabilia:⁊ sic facta est disnia:nūc aūt tūore dissoluto bene spirās fact⁹ ē. ⁊ hec oia fecit brassica ñ sic cibus sed sicut pharmacia : sic cib⁹ vo semp vitupat tāqz cachochima sicut phrmacia laudat:vñ si miscceo scriptū ē de brassica.h̄ est maxime crudata suscitat ventrem ad egestionem.

De sanguie hychorozydeos:hycor sanguis mediocris nigreqz cholere acut⁹ quidem ⁊ agrestis incedentibus.

Ecce ab hac pticula desigt q̄ ꝓmēmoratiū ē liber. volētes.n.sic ī cōmēmoratiōe scribē capla:sic scribim⁹ ī tabul:at in alio quodā hi⁹: qm̄ volo de h̄ deriare: volo et de h̄ ⁊ h̄.sic igit hip.de sanguie ichorozide:volo dicē.⁊ dic sanguis.n.duplex ē aut pur⁹ aut cū alijs mixt⁹.hz.n. sanguis sex ⁊ alij hūores.l.subtilē quādā subām ⁊ aquosaz sic ⁊ lac hz:⁊ quēadmodū sex lact acuti⁹ exīs:suscitat et mouet vētrē ad egōnē:sic ⁊ sex hūor:ſz cē magis ⁊ minus h̄ hz sex:⁊ icor nolat ab i.vñ ⁊ plo volēs de sero deciare: ab i sumēs dicit: Ichor sanguis mediocris nigreqz cholē acutū q̄dē ⁊ agreste. q̄ itaqz vult dicē hip.qm̄ sanguis.i. ichorozides sāguis mixt⁹ cū phlate aut cū melico hu. facē tūores ⁊ pturbatōes.tūorē q̄dē pp ifridatiōez hu.sic.n.dictū ē:si tūor ⁊ pusillanitas ē.pturbationē vo effic pp serū mouēs ⁊ suscitās. dixit igit hip.ī timētib⁹ ⁊ trit. si vo quz cholera ru.misceat ischorozides sanguis efficit alienationē et vigiliā.si vo cū nigra cholera facit inaniam.

Siue molestum siue bonum.

Quō āt dic:bonū q̄d igit ē in aīa bōa aut alienatio aut tūor:⁊ dici⁹ q̄ mīn⁹ malū noie ꝗ bonū nolauit. 24

q Vlib⁹ splen,pcliu⁹: pedes ⁊ genua calida:man⁹ autem ⁊ aures ⁊ nares frigide.

d Ē splenetica dispōe h̄ deriat:⁊ q̄d dic:qm̄ q̄bus splen,pcliu⁹.q.d.si ī iferiorib⁹ ptib⁹ hz pblegmonē aut ⁊ pblegmōe ī supiorib⁹ ptib⁹ facto:mā vo ad iferiora repat:ī h̄ dic qm̄ ī dolēte mēbro.i.ad iferiora ferī nā cū ,ppis virib⁹.l.cū sangule fact .iōqz iferiora q̄dē vt pedes calī sūt et genua:man⁹ vo ⁊ aures et nares frīde pm⁹ vo bon⁹ scripto:multa bōa iueniēs exēpla:man⁹ cū pedib⁹ et genub⁹ ordiauit et dixit:man⁹ cale male faciēs An ppē hoc dixit subtil sanguis : an ,ppter hoc ⁊ tumores tale hī habent.

Scōz qōnē adduc fmonē.in splenetica.n.dispōe edūcit multotiēs sanguis subtilis p nares:et inārit itaqz ōre h̄ subtilis educit:vtz ipse splen in subtili mā habet phlegmonē consistentē:aut grossum q̄dē retinet ī splene.subtile vo remittit qō et in lapide. 25

H Q putrefactiōib⁹ uidēdū q̄dē futura exputrefieri uētres cōmouentur.

Q Uidā āt hāc pticulā cū supiorib⁹ ordināt.i.qm̄ fit putrefactio ī splene: tūc ꝓtingit fieri supiora frī. inferiora vo cala.falsū ē h̄.et.n.mā sola exīte ꝓtīgit h̄ fieri sinthōata.nos vo dici⁹: qm̄ ad iferiora oz h̄ ordiare. multotiēs.n.cē ymbilicū supuēit phlegmō aut cē pectinē vt circa intestina.deiñ subito supuēit ruptio et vacit sanies p poros manifestos ad intestia.postea h̄ fit acutum substat ventrem:⁊ ducit ad pus supfluitatem:et si h̄ cōtigerit signz est:qm̄ ruptio facta est phlegmonis h⁹. et hoc est quod intendit hipp. 26

s Splen dur⁹ iferiora : supiora rotū d⁹ lat⁹ grossius longus tenis.

d Ē ofīis tūor splenis itēdit h̄ hip.ōteriare: et dic Supuēit.n.tūor:qm̄qz q̄dē ī supiorib⁹ ptib⁹ ipsius qm̄qz vo ī iferiorib⁹ et qm̄qz q̄dē lōg⁹: qm̄ aūt et ipse splen lōg⁹ ē.multotiēs āt q̄ sūt exī nām his q̄ sūt fm nām sūt silr figurāt quēadmodū et ī ēpte vt ī plib⁹ rotūd⁹ puenit tūor. aliquotiēs q̄dē igit ī splene lōg⁹ supuēit tūor:qm̄qz vo rotūd⁹.qm̄qz vo supabūdat mā grossa et in ,pfūditatē qm̄ terrenū hūoris ad iteriorez pticulas splēn ,pcesserit.Dic āt tu:et supi⁹ lōg⁹ et iferi⁹ lōg⁹:et supi⁹ lat⁹ et iferi⁹ lat⁹:et ī ,pfūditate grossius et in supficie grossius.

Minus caput cozizantibus tē.

Si qm̄ coriza exīstit supuenerit splenetica dispō solus Coriza vo et catarr⁹ ab eodē fōte ,pcedūt.l.cerebro:⁊ differūt loco:qm̄ coriza q̄dē fit ī narib⁹:catarr⁹ vo i sanib⁹ Aut q̄ h̄ dic:aut ꝓtīgit multotiēs duas aut tres pticulas egrotare:et hax q̄ ē ōbilior patit mā mota ad eā: sic igit et nar ē debil et splen:sic ōbilior recipit mām nō scā coriza.si vo h̄ fiat moderata tū.h̄ āt dic et g.i lī⁹ ō iteriorib⁹ qm̄ ꝓtīgit multotiēs tria mēbra egrare vt vesica renes ⁊ mīcē:mota vo mā q̄ ē debilior recipit eā.archigenes vo dicit:q̄ oia patiūt:et redarguit eū ibi Ga. 27

q Vle circa egr ,pcuratio:⁊ i egritudine inrogatio q̄ manifestat q̄lia recipiēdū fmōes q̄ circa egrotū cē coastātes circa exīora:qz calidiori ⁊ firmiori masculi ⁊ nigri pp hoc exteri⁹ uene.

d Ictū ē a nobis multotiēs q̄ hip. de pticularib⁹ deriat egritudinib⁹ mag q̄ de epidiac: ⁊ multa ⁊ digna documēta suo itellectu de egritudinibus nos docuit. Cōsequēt āt h̄ quō se gerat medic⁹ circa egr deriat.⁊ dic q̄lē oz ē,pcuratorē medici cē patiētē. Quid āt ē ,pcuratio:⁊ dici⁹ q̄ ,pcuratio ē vsus bon⁹ tpal: quoq q̄ sūt ī dono aliō āt ē vsus et aliud acq̄sitio. Usus q̄dē ē bōa hūrudo exītiū.acq̄sitio vo iuētio nō exītiū.vñ crisonofon discipl⁹ plōnis ī dialogo iconomico:Qm̄ differt acq̄sitio vsu:ꝓtīgit.n.male acq̄rit bū vti:aut Sāio bū acq̄rit male vti.multotiēs.n.aliq̄s iuste acq̄rit pecūias.vero tū his bū vtīt.multotiēs.n.acq̄rit iuste vt a ,ppis laboribus ⁊ bōa opatiōe:male vo ipsis vtīt destruēdo eas:⁊ imitat fm platonē vas pforatum:vñ quēadmodū igit ē in extiorib⁹ ista dūa:sic ē ⁊ ī nobis.multotiēs.n.aliq̄s acquirit

modicas rōnes ⁊ pfert ipsas vt ꝓuenit ⁊ vt eē sapiēs pp
bonū modū: alī vo multa vtiq; sciet ⁊ nesciet vti: hūs ne
qs ī cognitiōib⁹ neq; ī cur]. in cognitiōib⁹ q̄dē qñ veit ad
egr nō indrit agnitiōes aut pnostica ſ indrit coordinati
ones quos logiatros. i. medicos fmonib⁹ nosat H. in cu
ris vo qñ ē multotiēs q aliqs hz multa medicamia vtu
tes vo igrat ⁊ modū vtēdi ⁊ q̄titatē. oz nos itaq; ⁊ bene
acdrē rōnes ⁊ bñ ipſ vti: vt si vener] ad egr ⁊ iuenies fa
cie ipsi⁹ macilētā siē dictū ē ī pnostic illā mortificatā: in
alio vo iuenies facie iflatā: nō dicas q a multo sōno aut
ocio fcā ē facies macilēta: ſ vnicuiq; dic cām ꝓuenientē
⁊ ī pozi q̄dē dicas q macilēta fcā ē facies aut pp arefacti
onē aut dissoloez retēte hūiditat] aut pp tristiciā aut pp
sollicitudinē aut pp debilitatē vtutū. Jn hūte vo facie in
flatā: dic aut pp multū sōnū aut pp ociū aut pp hūidita
tē supfluā H factū ē. ⁊ ī his cognitiōib⁹ nō loqr] dessate
ſ negōe vtēs dic: ne tristicia tibi supuenit aut vigilia aut
cura: aut vtē disuctiōe dicēs: aut tristicia tibi supuēit aut
vigilia aut sollicitudo: aut aliq̄d tale. ex his. n. oino inue
nies cām. oz aūt ⁊ ꝓsiderare ⁊ patientē si añ egritudinez
fuit audax ⁊ ꝓfidēs: nūc vo dimissus ⁊ deozsū spectās: de
signat. n. aut subet aut comā aut litargiā expectari. si vo
rursus modest⁹ fuit ⁊ māsuet⁹: postea vo ī egritudie fact⁹
audax ⁊ temerari⁹ maxīaz discrepātiā eē aut spari. Oz et
te ⁊ aliud ꝓsiderare: siq̄dē. n. fuerit patiēs ⁊ rōnabil: māi
festa sibi vitatē ⁊ dic: q mala ē egritudo ſ ꝓforta te. si vo
ē pusillanīs ⁊ timid⁹ nō dicas ei vitatē: ſ dic ipsi q nō ē
egritudo mala: ſ tieo ne tua temeritate fecer] hāc malaz
iōq; oz te ꝓtuari. astātib⁹ vo dic vitatē q pioculosa est ⁊
custodiat ipm. ⁊ rursū ꝓsidera q̄b⁹ delectat qū erat san⁹
si aleis fac cozā ipso aliquos bis ludē: si vo vbis grāmati
calib⁹ fac aliquē cozā ipso H loq: si vo rhetoric] rhetoricā
⁊ spēales amicos ipsi⁹ pmitte ītrare ad eū: alios vo nō. et
q̄dē H sūt apō patientē. oz te ⁊ astātib⁹ dicē: ꝓplaceat] ei
risionib⁹. ⁊ si aliqs amic⁹ ver⁹ nō supuenerit dic qñ q̄e
scit ⁊ nō pmittat] ipz videē. siqs vo extrneoz obiurauerit et
inrogauerit te ⁊ fuerit īimic⁹ dic q bñ se hz: si vo spālis
amic⁹ dic ei vitatē: q male se hz. Quidā āt libroz nō hūt
ad eos q̄ sūt exē ſ hūt: circa exīora. i. aerē ipz locū ⁊ hi⁹.
si. n. expectat sudor dic q fiet nisi fridior fiat aer. sic. n. et
Ba. pdixit ī quodā q sudores supuenient nisi aer ꝓpa
bil: nā frioze scō aere ñ fact⁹ ē sudor. deinī Ba. iducēs ipz
ī balneū ⁊ rarefaciens pozos eduxit sudores ⁊ dissoluit
passionē. ⁊ H hz pñs ītētio. ¶ Que circa egrū, pcuratio ⁊ ī
egritudie ītrogatio q̄ mānifestat q̄lia vt recipiēdū fmōes
q̄ cē egrotū cē coastātes circa exīora: qz ī calīori ⁊ firmi
ori qō ī dextris masculi nigri pp H exī⁹ vene. ¶ Didicist]
pcurationē q̄ ē apō patientē p pdicta: ea vo q̄ ē ad egri
tudinē ē H: qñ oz te ꝓsiderare vtr salutifera ē egritudo
aut mortal: ⁊ vtr appuē fig digōnis aut nō: vtr ⁊mīabil
egritudo aut dissoluet hip. ¶ Jnrogatio q̄ manifestat.
Dic. n. pcuratio q̄ cē egr ⁊ ī egritudie ītrogationes sūt
q̄cūq; manifestat patiēs q̄s dic recipiendū si salutifera ē
egritudo: si vo mortal nō recipiēdū. ¶ Quidā ī calīori et
firmiori. ¶ Qō ꝓfuse hip. ī aplis deēmsauit. H ī hac pticu
la breuit dic: q masculi q̄dē ī dextra pte generāt: feie vo
mag] ī sinistr]. cām āt hi⁹ q̄dā ex ꝓuenieti dicūt q pp H q
calīora sūt dexī: sinistra vo frioza: sic. n. ⁊ viri calīozes sūt
mulieres vo friozes. q̄re āt dexī calīora q̄dā dicūt q fo
tioza sūt sinistr]: docet āt fortī⁹ calm eē. Nos vo dicimus
ad H q nō pp calm fortioza sūt dexī ſ pp hū mobile et
hū exercitabile: vñ dexī man⁹ sic hū exercitabil exīs fo
tioz ē pede dextro. Jtē dicūt q calīora sūt dexī: qz ep in
dexī pte ē. aut dicim⁹ qñ coz mediū ē eoz q̄ sūt ī thorace
⁊ ōcliat ad sinistra vētricul ei⁹. Cū his itaq; dicam⁹ verā
cām quā ab anathōia venati sum⁹. Et sciendū ē āt q vu
cūl vene ⁊ arterie magne ad renes q̄ purificāt sanguinez
vt nutriāt mēbra. pusq; vo ducāt ad renes vn⁹ ramus ex
ipsis mittit ad sinistr testiculū ⁊ ad sinistr sinū: q̄ nō pur
hz sanguinē. a renib⁹ vo purificato sanguie: mittit alī⁹ ra
m⁹ ad dextr testiculū ⁊ sinū q̄ pur fert sanguinē ⁊ calm
pur⁹ enī sanguis calīoz ē nō puro: pp H masculi ī dextris
generant: feie ī sinistr]. nō solū āt ꝓpionē cellulaz mīc]
ē attribuē cāz ſ spmati virili calo exīti ⁊ mares generā
ti. cū his aūt ⁊ supiozē motū oz expectare. icē ucniēs. n. ē
vtutē plasmatiuā cāri mīcē ⁊ ꝓpionē spmat]: ⁊ creatio
nē hoz nō dicē cām ſ neq; mas neq; feia sine ipso fit: vñ
hū dixit de illo q̄ voluit ispexit: ⁊ iā oia fcā sūt. hēs igit
cās p q̄s mares q̄dē ī dextr]: feie vo ī sinistr]. ⁊ h⁹ fidē hēs
ab actoze: eteni oues ⁊ cap gemella sūt generātia aīalia.
⁊ si g̃uide fuerit: eas iueniem⁹ ī dextris q̄dē mares: ī sini
str] vo fejas. sic ⁊ pimenides dic: Jn dextr] q̄dē pueri in si
nistr] vo puelle nisi fm raz: ⁊ ī sinistris generāt mares fc
⁊ feie ⁊ ī dextris feie fiē ⁊ mares. vñ breuiloq⁹ hip. mag]
addidit H: ¶ Quia ī calīori ⁊ firmiori. ¶ Quidā āt dicūt
qz ī calīori ⁊ ī firmiori: q̄re ex quo ī calīori loco fūt dex
firmioza sūt. Ba. vo nō ita dic ſ qz ī calīori qz ī firmiori.
ptes. n. dextre fiē cale ⁊ firme sūt ⁊ fortes ⁊ nigri capilli
pp H exī⁹ vene: H āt fm accīs f. t: qñ nō sēp pueri cuz
nigris capillis generant inflatas habentes venas.

Magis commiscetur coestat.

¶ Lu mag] q̄dā ad nigros capillos ⁊ exī⁹ venas ꝓstruūt.
q̄dā vo ad iferioza: qñ mag] ꝓmiscet ⁊ mag] coestat em
bryon ī dextris. aliud āt ē ꝓmixtio: aliō coestātia. Cōmi
xtio q̄dē. n. ē diuctio ⁊ ꝓpio q̄litatū: coestātia vo modera
ta ꝓgelatio spmat]: ⁊ ne q̄s dicat q ꝓgelatio a fritate fit:
dicim⁹. n. ad hoc q, ppter hoc nō dixit congelatio sed co
estat: qñ congelatio a frigiditate fit: consistentia vo a ca
liditate vñ desiccatio fit ⁊ ppē desiccationē subā māe.

Acutius mouere quiescit ⁊ tardi⁹ qui crescit ⁊ peramplius crescit.

¶ Quidā āt ñ itelligētes fmonē remouē lu descit ⁊ dixē:
Acuti⁹ mouē solū. H. vo dic q oz eē lu descit: ⁊ significat
cessauit. q̄d āt vult dicē: sic. n. etiā ī scōa epidimia dicit: q
phlegmō fact⁹ ē ⁊ quieuit doloz. i. cessauit: qñ pmutatio
fcā ē ⁊ eruptio epidimiat]. sic igit ⁊ H q̄d dic cessauit: q̄d
aūt vult dicē ōfectū ⁊ supabūdātiā mulier] ⁊ mar]: ⁊ dic
qñq; mulier citi⁹ crescit pp hūiditatē habiliūs se hūs ad
augmētū trīū diuisionū ⁊ supabūdātiā ſ cito descit q est
mutatio vel defect⁹ ī multo tpe mouet q ē ei⁹ supabūdā
tia. sic ait. n. ⁊ ī li⁹ de nā hūana dictū ē: q feia q̄dē in q̄rta
die format: mascul⁹ vo ī q̄dragesima. pitur aūt feia nono
mēse qō ē ei⁹ defectio: mascul⁹ vo. x. mēse qō ē ei⁹ supabū
dātia. sic aūt ⁊ p⁹ ptū feia q̄dē citi⁹ crescit: mascul⁹ vo tar
di⁹ ⁊ pāplius tpe. feia. n. cōiter crescit vsq; ad octauū de
cimū ānū: mascul⁹ vo vsq; ad. xxv. ⁊ pāpli⁹ tpe: qz firma
tū ē. q. d. q firmū ⁊ forte ⁊ calm embryū generatū ē: ppē
hoc tardius crescit sicut nō habens multā hūiditatem: ⁊
ppter peramplius tpe propter copiam calidi.

Et ampli⁹ tēpus qz firmatū ē ⁊ magis cholericū ⁊ magis sanguineū ē hoc ⁊ ppter hoc calidioz est locus animalium.

¶ Nemo cogitet q cholericū dicit hūs discrasiā multaz
⁊ accēsionē ⁊ caliditatē ī moderatā: sed cholericū dic cali
di⁹ q̄dem nō tī male cōplexionatū: ⁊ H deiguit, p eo qō
addidit: Et mag] sanguineū. ¶ Sanguineū. n. dr aut qō
hz multū sanguinē fiē ep: aut qō hz pur sanguinē fiē coz

aut q̃ hz simplr sãguinẽ tãq̃ oia aĩalia sanguinea dicũt simplr:sic ãt ⁊ sine sanguie vr̃ vesica:sic.n.bñs sanguinez B ãt sanguineũ dicẽ mẽbr̃ qõ hz pur̃ sanguinẽ ⁊ calz qõ ẽ deẽ ps.vñ ⁊ addidit: qñ B aĩal B calidꝰ alijo aĩalibꝰ.ex iñ bẽs q̃ ⁊ sãguis dicẽ anathõicã cãz: q̃ pp B calioza sũt dextra:qz pur̃ sanguinẽ recipit dextra:sinistra vo ñ purũ sanguinẽ recipiũt.⁊ ĩ bis completa ẽ scõa pticula.

¶ Explicit scõa pticula: Incipit tertia. 1

Si cutis raritas: uẽtris dẽsitas: si cutis ꝛcessio carniũ icremẽtuz: si uẽtris stupor: oium ꝛfusio uasculoꝝ imũdicia cerebri desiccatio uel dissipatio: propter qõ ⁊ caluities organorum contritio.

Postq̃ dcĩauit hip.secũdã pticulã ĩ qua multa ⁊ mirabilia documẽta nos docuit.ñc ĩtẽdit dcĩare ĩtiã pticulã.⁊ transfert se ad aliã doctrinã p quã docemur q̃ q̃dã ipsecte a nã fcã oz medicũ pficẽ. q̃dã vo nõ oino fcã oz facẽ medicũ.q̃dã vo ĩdustria nãe fcã ñ oz ꝛstrigẽ imo iuuare. Sz hz positã põnez pꝰ dictiões explanemꝰ:ñc dicamꝰ ĩtẽtionẽ. Raritatẽ aũt dicẽ cutis apt onẽ porozꝝ.porꝝ ãt nõ fm epicurꝝ hz multitudinẽ exstituz hz poris corpe ꝛtinuo existẽte. Incẽrit aũt vtꝝ hi pori egredientibꝰ supfluitatibꝰ violẽtia facti sũt aut ante supfluitates:⁊ vtꝝ pꝰ exitũ resideãt rursus pori: aut sublenati mancãt.⁊ dicẽ Ga.q̃ manẽt sic ⁊ pꝰ egressuz supfluitatũ ĩcipiẽt fidẽ a capillis. Nũc ãt nisi de his ẽ nobis fmo:vertũ sciat q̃ raritatẽ cut dicẽ aptionẽ pori. Scendũ ãt ẽ ex opposito q̃d vocat dẽsitatẽ cutis ꝛstrictionẽ pori:carniũ icremẽtũ:ppũz aũt carniũ timidũ corpꝰ.vẽtris stuporẽ dicẽ debilitatẽ alĩatine q̃ ẽ ĩ vẽtre.ꝛfusionem omniũ dicẽ malã habitudinẽ ⁊ debilitatẽ q̃ ẽ totꝰ corpis quẽadmodũ qũ ciuitas tota iordĩata ẽ.⁊ nõ ꝛfusionẽ hz ĩ mũdũ dicẽ sanguinẽ:aut ppẽ cãm vẽtri factã:imũdũ ãt p pẽ spionẽ nõ bñ factã.l.vasis purificãtibꝰ nõ bũ se bñtibꝰ ⁊ nõ diuidẽtibꝰ supfluitates.cerebri dissipationẽ dicẽ nõ vltimã destructiõez cerebri.B.n.ĩpossibile ẽ fieri vuo existe aĩali:hz dispionẽ dicẽ cerebri diminutionẽ ⁊ desiccationẽ. Caluicies aũt ẽ ĩdigẽtia capillorꝝ.l.casus capillorũ q̃ sũt ĩ ãteriori pte bregmatis.bregma ãt duo ossa sũt q̃ drilatria circũscripta aũ suturã coronalẽ:pꝰ suturã vo similitudinẽ huic lre grece laude .ĩ medio aũt recte suturẽ iuꝝ vtrãq̃z suturã ossiũ exũtiũ ĩ spez laudis.Organa ãt dicẽ sensus q̃ sũt circa facie. Sz postq̃ dictiões exposuimꝰ dicamꝰ ĩcẽ ĩtẽtionẽ hip.Quidã g̃ simplr exponũt fmõez ⁊ absolute ĩtelligũt:⁊ ꝛnũqõq̃z p se capl̃z dicẽtes sic:Qñ oz ĩcrere raritatẽ cut aut dẽsitatẽ aut debilitatẽ vẽtris Ga.ãt nõ B dicẽ hz vtiẽ si ꝛiũctiõe cãli ⁊ ꝛdictionali:mõ.p fert fmonẽ dicẽs sic:Qñ si fiat cutis raritas:tũc sudores effũdũt ⁊ ĩmoderate ferũt vrine ⁊ secessus aut nõ oino: qz bñt se ecõtrario hi expurgatiões:iõq̃z ĩ estate q̃dẽ pp multã viaforesim sudoꝝ modice vrine emittũt ⁊ modice egões.ĩ hyeme vo ecõuerso.si vo ĩdustria nãe fiat bonuz ẽ.si vo p maliciã egritudiẽ oz phibẽ.si vo ꝛstrictio fiat porꝝ:nõ dignatꝰ ẽ hip.dicẽ:q̃ ferũt multi secessus ⁊ vrine hz B vimisit: sic manifestũ ex pcedẽtibꝰ.dicẽ aũt:qñ incremẽtũ fit carniũ.in dẽsitate.n.ꝛcludit inatꝰ calor:nõ ena porat fortitudo vitalis:⁊ pp B augmẽtat nr̃m corpꝰ:⁊ ex inde icremẽtũ fit carniũ.Et trãsfert se ad aliã rõez ⁊ dicẽ: Qũ debilitas fit vẽtris:exiñ nõ digerũt cibi:crudꝰ bn.ouicit ad epr:⁊ pp B ĩ epate nõ fit cõueniẽs alĩatio sanguis. exiñ ipurꝰ sanguis p vasa deducit ⁊ nutrit mẽbra:⁊ B nõ nutrica arefũt nõ ordiate mouẽt:deiñ male opant aĩales vtutes vitales ⁊ nãles.pp B dixit:oium ꝛfusio.Sciendũ ãt ẽ q̃ nõ remiscit omniũ hz dignior.dico aũt cerebri ⁊ ipse ãt nõ nutrit ⁊ uñ siccũ fit ⁊ ad iterioza trahit et residet.recedit ãt ab ãteriorib̃ ptibꝰ frõtis ⁊ ob B,ppẽ desiccationẽ ⁊ calui fũt bi.Sciẽdũ ẽ.n.q̃ capilli generãt a superfluo ⁊ fumoso vapore fuãt aũt ab hũiditate cẽbri:⁊ qz ad ãterioza ꝛcũ ẽ pp desiccationẽ supuenit iõq̃z calui fiunt p eo q̃ ñ bñt lacertos humectãtes cerebr̃ q: patũt ⁊ nõ solũ caluicies fit hz debilitatẽ significat sensibilium organorꝝ.l.oculorꝝ nariuz ⁊ auditꝰ:⁊ desigt B cã p eo q̃ nõ mistrat virtꝰ aĩalis ab ipso cerebro.B hz pñs intẽtio.

¶ Si cut ꝛcessio carniũ icremẽtũ si vẽtr stupor omniũ ꝛfusio vasculorꝝ ⁊ imũdicia cẽbri dissipatio caluicies organorꝝ ꝛtritio. ¶ Quẽadmodũ ĩ veste dicimꝰ ipam cõtritã sic ⁊ ipse dicẽ q̃ terũt sensibilia.i.ledũt nec amplꝰ agũt quam cerebr̃ nõ emittat virtutem. 2

Expurgatio cursibꝰ luctationibꝰ repausationibus multis deambulationibus ⁊ citans his elixa massa plurimũq̃z panis modicus.

Ad aliã curã medicinalẽ trãsfert se hip. ⁊ vult de purgõne carniũ dcĩare:⁊ remiscit exceptionũ.⁊ noli adhibẽ fantasiã tuã platonici.plato ãt dicit q̃ platõica ps ñ ẽ medicinal artis. ¶ .hip.vo fiẽ ptẽ ipsiꝰ tradit:⁊ de purgõne carniũ ĩtẽdũ dcĩare.aliud ãt ẽ purgatio ⁊ aliud ẽ eũo. purgatio q̃dez.n.ẽ diminutio carniũ eũatio vo ẽ expurgõ supfluitatũ . volo ãt a supfluitatibꝰ vobis ĩcipe.dictũ ẽ ĩ apbis: Qñ ĩ sũmo bone hũtudinis fallaces:ppẽ B hip.ĩueniẽs nãm vltra ĩtos tñ dẽtẽ ⁊ carnes augmẽtari.vult ãt purgõnẽ supabũdãtie facẽ: ⁊ dicẽ q̃ oz exercitia aut luctationẽ aut cursũ ipsis statuẽ. Sciẽdũ ẽ ãt q̃ vnicuiq̃z cõueniẽs exercitũ oz cõstituẽ vt si cõsuetudinẽ habuerit aliq̃s remigare:id sibi constituẽ.si vo habuit cõsuetudinẽ studẽ:studẽ sibi pcipe.si vo lucri iube lucri.vr̃ g̃ hip.cõmẽorare repausationẽ.si.n.exercitiuz vl gymnasiũ:purgat carnes repausatio ecõuerso augmẽtare oz:aut citꝰ q̃ repausatio multiplr or̃:aut.n. repausatio dicẽ q̃tẽ pꝰ gymnasiũ fiẽ dicẽ q̃scẽ subito nõ laboriosum facẽ.aut repausationẽ dicẽ ĩ vno die:si oz exercitari in alia vo q̃scẽ:postea vo exercitari:aut repausationẽ dicit pꝰ gymnasiũ q̃scẽ ⁊ nõ appetẽ cibũ quẽadmodũ pꝰ balneũ nõ statĩ damꝰ cibũ:qñ iordinatũ facẽ corpꝰ ⁊ nã ipe dicẽ ad digerendã calitatẽ balnei.si igit̃ mistrauerimꝰ cibũ ĩdigestꝰ ⁊ crudꝰ ducit ad epr:sic ⁊ B pꝰ gymnasiũ nõ oz statĩ nutrire vt nõ fiat ĩdigestibile cibꝰ: hz dicẽ q̃ oz repausare ⁊ deambulatiõibꝰ multi vti.dictũ ẽ ãt nobis ĩ regimẽto acutorꝝ:q̃ qñ volumꝰ nutrire corpꝰ moderata ⁊ tarda vtimur motiõe.B ãt qz expurgare volumꝰ carnes iõ dicit multis deãbulationibꝰ ⁊ citat oz vti:vt nõ exiñ multa diforesis fiat.⁊ B q̃dã ab exũiorib̃ B ẽ a gymnasijs.Est ãt ⁊ a cibis B facẽ.ĩ bis ãt dicẽ:massã mellissã oz mistrare:qñ elixa massa hz viscosũ ⁊ hũidũ:iõq̃z addidit:panis modicus.panis.n.ĩq̃tũ panis nutrit:si vo modicꝰ nõ nutrit.q̃dã ãt ouinis scribũt:q̃i ouinis carnibꝰ oz vti:he igit̃ generatiue supfluitatũ sũt:⁊ rõne q̃dẽ cibꝰ sũt:ope ãt nõ cibus porcinus ãt carnes sic nutritiuas bis aũt nõ damꝰ.hz q: de purgatiõe ĩtẽdit:dicẽ q̃ oz habere signũ sic dicens:

Expurgõis signũ lapsus ex sbleuatõe

Quasi.o. vsq; quo purgare ⁊ stare: q; nõ vltra modera
rũ expurgõis difficilia faciam⁹ sinthõata: ⁊ nitamur rur/
sũ nutrire: ⁊ sic penolopes telã texere videamur. iõq; eo
rũ sig̃ docet dicẽs: Intrũ oz expurgare quousq; vider/q;
sint ab imbribus: ⁊ nõ sic̃ a poris sudũt sudores: ⁊ tẽ ces
sent gymnasia. qm̃ ãt ⁊ nutrire multotiẽs vtimur strũ oz
vti nutrimẽto quousq; fiat fort/ nãlis calor ⁊ sanguis: ⁊
ita firmet/bõi quousq; vider/ bonũ colorẽ ĩ facie factũ. p
pẽ fortitudinẽ. n. uãl̃ calorẽs: aut p supabũdãtiã sanguis
vt per maliciam egritudinis factus est.

Eandem horam diei seruare.

¶ Hec pticula vr̃ esse nõ manifesta. q̃d aũt dicit: q; sm
vnũquẽq; diẽ in hora in qua oz exercitari oz ꝓsiderare si
fcã est innouatio: diminute sũt carnes.

De subito nanq; labitur subeundo la borẽs: similiter enim totus corruit.

Quidã ãt libror̃ hr̃t labit̃: q̃dã purgabit̃. sic̃dẽ. n. ha
bẽt labit̃: signũ ẽ q; de subito labit̃: ⁊ attrabit̃ ad lapsus
si vo purgabit̃ significat q; rursũ ⁊ subito ducit̃ ad lapsũ
a virtute purgatiua. 3

Quãdo autem corruit offerre porci nas assas: quãdo uero replentur signum eis color florẽdus fit.

Dicit q; qm̃ corruũt ⁊ vltra q̃ oz expurgãt: tũc
oportet itẽ nutrire: ⁊ vti carnibus porcinis sic̃
nutritiuis. 4

A gymnasijs signũ sudor fluẽs deguttationẽ defert q̃i ex ibrib⁹.

Hoc oportebat supi⁹ ordinari vbi dic̃: Expurgati/
onis signũ aut lapsus ex sublenatiõe: aut qm̃ p⁹
sublenationẽ ⁊ tũores carniũ fit lapsus: aut qm̃
lapsus curat̃ ex sublenatiõe. i. ex renutrimẽto ⁊ tumore
carnium. ⁊ hoc est quod dicit. 5

Malier quã p⁹ curaui i cranone splẽ nã magn⁹: febris causonidis exrubicunda: decia die fact⁹ ẽ sudor circa supiorẽ ptẽ: i xiiij. uero fact⁹ ẽ sudor min⁹

Dictũ ẽ aũt nobis: q; de pticularib⁹ det̃iat h̃ hip.
vm̃ postq̃ det̃iauit de purgõne carniũ: ꝓnẽ trãs
fert se ad aliã doctrinã ⁊ mẽtionẽ fac̃ mulieris
egtant/. ⁊ h̃ sm̃o ẽ valde obscur⁹: sic̃ dic̃ Ga. q; neq; vrie
neq; egõnus h̃ mẽtionẽ fac̃: ⁊ neq; salutifera aut mortal̃
fuit egritudo: siue digesta aut ĩdigesta: ⁊ aut det̃iata aut
indissoluta: ⁊ neq; loci mentionẽ fac̃ vbi iacebat mulier
neq; egritudis mulier/: sz ita simplr mulier/ remiscit̃: pp
h̃ dic̃ Ga. q; ab hac pticula nullã hr̃e possum⁹ vtilitatez.
Ut̃ q̃rcũq; possum⁹ explanemus dictiões. dic̃ itaq; q;
mulier quã p⁹ curaui ĩ cranone hũit splenetica disponez
⁊ exrubicũda fcã ẽ ĩ corpe: ⁊ fe. vrẽs ipsi supuẽit. pmo ãt
dic̃ q; ipsã pmo vidit ĩ cranone: veniẽs ĩ cranõe hip. aut
qm̃ p⁹ declinationẽ egritudis itẽ redijt: ⁊ p⁹ q̃dẽ h̃ ẽ aũ
reuersionẽ vidit mulierẽ: p⁹ reuersionẽ vo nõ ampli⁹ vi
dit ipsã. hi⁹ ãt mulieri p̃dicta egritudo supuenit. ⁊ signũ
ẽ ĩcrere quõ dic̃: in splene vrentẽ fe. fieri. sic̃dez splen a
melico hu. fit: h̃ ẽ a fri. ⁊ sicco. ⁊ quõ potuit eẽ vrens fe:
Et dicim⁹ q; nõ ẽ icõueniẽs ⁊ splenetica disponẽ eẽ: ⁊ in
alio loco aliã mãm oznerĩ: q̃ putrefacta supuenit vrens
fe. aut qm̃ h̃ dic̃: q; nã splen magn⁹ ẽ. p aliã vo cãm oztigit
fieri vrẽtẽ fe. q; aũt maliciosa fuit hi⁹ egritudo: delarauit
hip. dicẽdo: q; decia die fact⁹ ẽ sudor cẽ supiores ptes. q̃r
tadecia vo die fact⁹ ẽ min⁹: nõ. n. ⁊ ecia ⁊ ies cretica: ẽt
dicam⁹ q; ĩ cretica die fact⁹ ẽ sudor: neq; idustria nãc fa/
ct⁹ ẽ: q; nõ solũ ĩ supiorib⁹ ptib⁹ fact⁹ ẽ sz ĩ toto corpe. rur
sũ debat sudor ĩ. xiiij. mult⁹ fieri p eo q; cretica ẽ h̃ ⁊ ies.
ecõuerso vo modic⁹ fact⁹ ẽ. ⁊ h̃ h̃: pms ĩtẽtio. ¶ Mlr quã
p⁹ curaui ĩ cranõe splẽ nã magn⁹ ¶ Didicisl̃ p⁹ duas cãs
melior ẽ vna q̃ dic̃: q; p⁹ dic̃ ost̃ aũ reuersionẽ egritudis
⁊ meli⁹ ẽ exquo nõ dixit: quã p⁹ vidi: sz quã p⁹ curaui. sed
dubi⁹ ẽ sm̃o: q; quõ curauit eã q; recidiua facta ẽ: ⁊ dici
m⁹ q; nõ ẽ incõueniẽs reliq̃as mãe remanere ⁊ facere re
cidiuã: aut h̃ dic̃: aut qm̃ curata fuit mulier: aut peccauit
aut circa dietã: ⁊ inde recidiua fcã ẽ. ¶ Febris causonidis
exrubicũda ¶ Exrubicũda fcã ẽ: aut ꝓpt̃ multã calitatez
aut q; supabũdauit sanguine⁹ hu. ⁊ ĩ h̃ ⁊ febrẽ consistere

Spiritus. ¶ Itẽ huc adueniẽs Ga. dic̃ q; ex hac pticula vtilitatẽ nõ hem⁹. sptũ. n. solũ dixit. ⁊ nõ aut ma

gnũ aut rar̃ vt dicam⁹ q; pp̃ desipiẽtiam aut magnũ aut
sptũ q; pp̃ calitatẽ ⁊ fe. vrentẽ: neq; ptũ ⁊ vrẽtẽ vt dica/
m⁹ ꝓpt̃ dolorẽ: aut ptũ ⁊ rar̃: ⁊ dicam⁹ ꝓpt̃ infrigidatio
nẽ ĩnati calorẽs et mortificationẽ h̃ factũ ẽ. Ga. itaq; itẽ/
dit itẽ expõnẽ ⁊ dic̃: q; sptũ ĩdeẽtate antiq̃ dicũt magnã
et celerẽ et spissam spirationẽ. potl⁹ aũt et h̃ hũc dic̃ sptũ
Qũ. n. supl⁹ dixit: q; fe. fcã ẽ causonidis et exrubicũda: et
multa fuit calitas oueniẽt̃ oportuit et spiratiõez magnã
fieri et celerem et densam. 6

Minus a capite corrizantib⁹ ⁊ brã cosis superfebriẽtibus: ut scio ergo rediterationes.

Mlt min⁹: aut ad supiora ꝓstruẽdũ ẽ aut ad iferi/
ora. et quõ ad iferi⁹ ꝓstruat̃ iã dictũ ẽ q; sudores
min⁹ facti sũt ĩ q̃rtadecia die. quõ aũt eũ iferiori
ꝓstruendũ ẽ: dicat̃. Trãsfert. n. se hip. ad aliũ mirabilẽ fm̃
monẽ: et ô corriza fac̃ mẽtiõs. Dictũ ẽ ãt nobis multotiẽs
q̃d ẽ corriza: et q̃d catarr⁹: q; vr̃q; q̃dẽ ab aquosa et sub/
tili hũiditate supueniat: ⁊ ab vno fonte deriuat̃ reuma. i.
a cerebro: sz si hũiditas ducat̃ ad nares: corriza dr̃. si vo ad
fauces ⁊ gutt̃ tũc dr̃ catarr⁹. si vo ad branchia ⁊ tracheã
arteriã: fit brãc⁹: vm̃ et brancosi hi⁹ dicunt̃. hi⁹ aũt hũidi/
tas aut a frigate: aut a calitate fit: a calitate q̃dẽ cibo cor
rupto: a frigate vo cibo indigõ: ⁊ qõ ẽ in vẽtre fcã diaria
⁊ a calitate ⁊ a frigate h̃ ẽ ĩ cẽbro corriza et catarr⁹. hi⁹. n.
passiões sũt diaria cerebri. sed ꝓpt̃ q̃d dixit: a capite corri
zãtib⁹: ĩnq̃rim⁹ q̃d ẽ h̃: fit et ex̃t caput corriza. aut dicim⁹
q; ẽ ꝓms ex necessitate dixit: sic et lac albũ. quẽadmodũ
et Ga. dic̃: Spõdiles q̃ sũt iuxta spinã ñ q; ĩ alio loco sint
spõdiles: sz q; ex necessitate dixit: sic et mel rubeũ dicim⁹
aut h̃ igit̃ itellige aut qm̃ supuenit corriza et hi⁹ passiones
Aut a cã p̃mitiua aut ab añcedẽte. A p̃mitiua q̃dẽ cã fit
corriza: qũ aer frigidior fit sic̃ ĩ hyeme: aut qũ calior sic̃ ĩ
estate. Ab añcedẽte vo cã fit sic̃ qm̃ multotiẽs ipm cẽbrũ
p se patit̃ calidã aut frigidã viscrasiã. Oz nos aũt scire q;
branch⁹ fit multotiẽs et ab q; cerebro ꝓpt̃ ventrẽ adiacẽ
tẽ et orificiũ vẽtr/ vicinũ: et mittẽs frigidas auras ad brã
chia. Quidã ãt extẽdẽtes sm̃onẽ dicũt: q; in corriza et ca/
tarro oueniẽt̃ h̃ frigidis ascẽdẽtib⁹ vapoib⁹. h̃ ãt dic̃ Ga.
nõ iueniẽt̃ in exp̃mẽto. q̃d ẽ h̃ qõ dic̃ h̃ hip. Corriza fcã ẽ:
et ĩ corriza fe. facta dissoluit passionẽ: quẽadmodũ fe. su
pueniẽs dissoluit spasmũ et repletionẽ sacrã: sic et corri/
zam soluit fe. nõ supueniẽtẽ a cala viscrasia sz q̃ ẽ a frida
vm̃ ꝓpt̃ h̃ supfebriẽtib⁹ dixit: q̃i in corriza febricitant̃. Si
enĩ dicẽt corrizã a cala viscrasia factã: nõ addẽt sup̃ ꝓpõ
nẽ. in illis enĩ nõ post corrizã supuenit febris sz ante cor/
rizã. multotiens enĩ et ipsa febris est que facit corrizam.

¶ Min⁹a capite corrizãtib⁹ et branchosis supueniẽtib⁹ Dictũ est aũt q⁹ corrize et hi⁹ passiões a cerebro fiũt. Cerebrum.n.patiens aut debilitat et retinet mãm: et generat apoplexiã epilepsiã aut forte ẽ: et si moderate ẽ forte ad adiacẽtia mẽbra expulit mãm et fac̃ corrizã et catarrum et brãchũ et hi⁹: aut ad remota ⁊ ad rẽota ẽ q̃q; ad pulmonẽ: et fac̃ ptisim: aut circa pect⁹: ⁊ fac̃ poiliniã. ¶ Ut scio redĩtatiões ¶ Ecce lu min⁹ ad iferiora ꝛstruim⁹. ad hanc pricũlã ipse ꝛstruit ⁊ dic̃ q⁹ corrizãtib⁹ ⁊ branchosis supfebriẽtib⁹ min⁹ redĩtatiões sũt egritudinũ: mã expurgata p corrizã. si vo lu min⁹ cũ supiorib⁹ ꝛstruat: oz b̃ lu nõ: negatinũ addẽ. vt sit hi⁹ ꝛstructio: A capite corrizãtib⁹ ⁊ brãchosis supfebriẽtib⁹: vt scio. nõ fiũt q̃ redĩtatiões. 7

Ꝓ Onne exputrescẽs irreditãs: sic.n ⁊ maturatio ⁊ crisis sil' ⁊ apostas ẽ.

Oportet nos scire q̃m duplex ẽ vigõ. B̃ q̃dẽ immixta: alia vo mixta. ⁊ imixta q̃dẽ ẽ aut ĩ vẽtre aut ĩ epate. mixta vo q̃m multotiẽs supuenit apa: et pmutat eadẽ mã ad ẽpima albũ ⁊ lene ⁊ min⁹ fetẽs. pp b̃.n. ⁊ cõmixta dr̃ hi⁹ vigõ: qm̃ã nõ solã q̃ sũt fm nãm digerebat: sz ea q̃ sunt extra nãm. sic igit ⁊ alibi dr̃ ꝛmixta vigõ q̃m expellit aliq̃d sile ẽpimati sine apate. sic igit ⁊ b̃ in corrizia volẽs dicere q⁹ maturatio fcã ẽ: ⁊ maturata expellebat humiditas: dixit pepãsis q̃i maturationẽ. tal.n. educebat hũiditas ex naribus tãq̃ ẽpima ab apate. apostasen aũt dicit expulsionẽ ⁊ euacuationẽ humidi ⁊ alterationem passionis.

Eis qdem q spumascunt inflat uenter ut damnagoze: quibusdaz uero ⁊ i hoc tumoz: archeselao autem sic.

¶ Hoc aũt volẽs exponere Sauin⁹ sic exponit: q⁹ in illo tpe in quo coeũt iuuenes: ⁊ nõ dic̃ ĩ tpe ĩ quo p luxuriaz coeũt: sed ĩ tpe ĩ quo potẽtes sũt coire p luxuriã: b̃ ẽ ĩ augmastica etate: pturbatio eisdẽ multa supuenit ⁊ ĩnouatio ⁊ alẽtio nãe. ⁊ q⁹ b̃ sit vera declarat ⁊ vocl. s. raucitas ⁊ ipse q̃dẽ vgines ĩ illa etate si coeãt viro: ⁊ recipiãt virile spma: matrix sic incõsueta pturbat ⁊ iflat a spmate: et coãgustat anẽ⁹ q̃dẽ vesicã: posteri⁹ vo itestina: ⁊ sic retẽtio fit vrine ⁊ secessus. ⁊ b̃ q̃dẽ sunt vt osidat inouationẽ nãe fieri ĩ augmastica etate. vñ aũt fiat hi⁹ inouatio: dicam⁹ q⁹ nãlis calor supabũdat: iõq; ⁊ apoplerie ⁊ epilepsie dissoluunt. ⁊ ĩ hac etate supabũdãs. n. nãlis calor dissoluit spũs ⁊ expellit ipsos p supiora ⁊ facit eructationes. ⁊ p iferiora aut cũ hũiditate et sonitu facit rugitũ: aut sine hũiditate ⁊ fac̃ ventositatẽ. et ꝓpẽ b̃ dixit: q⁹ son⁹ ipsi supuenit ĩ tpe luxurie. et b̃ q̃dẽ dic̃ Sauin⁹ ¶ Ga. vo b̃ exponẽs ꝛcordat cũ ruffo b̃ bñ exponẽte. dic̃. n. ruffus: Qm̃ ñ oz sonũ itelligere sz magis ab hypocõdrijs tumor. Supponit. n. egritudo in melico hu. facto. ⁊ vtr̃ iste melicus hu. retinet: et vicẽdũ q⁹ vent itaq; patiẽs nõ digerit: ⁊ ñ digerẽs generat vẽtositatẽ. ꝓpẽ b̃ inflatiũã noĩat passionẽ. Qũ. n. melic⁹ hu. fit q̃ peccet: iõq; dixit q⁹ timor fit. A melico q̃dẽ hu. differentes passiões fiũt. aut. n. oẽs timẽt horiez: ⁊ canes et oĩa vlr: et vocãt oĩa timẽtes: aut cães et vocãt camũ timidi: aut multotiẽs anxietas et tristicia ipsis fiũt. et exiñ dic̃: si timor et anxietas bz melici egritudinez Sic itaq; exponit et Ruffus: et ꝛcordat cũ eo Gal. q⁹ aũt expõ b⁹ sit melior expõne Sauini palã ẽ ex dictis hip. si enĩ veritatẽ dicẽt Sauin⁹ oportebat et hip. vlem tradere sermonẽ in oĩbus: qõ nõ facit in his ĩmo particularem.

¶ Ut damagoze archeselao aũt sic ¶ Archeselao ãt dicit et b̃ tumor supuenit. Dictũ ẽ ãt vobis multotiẽs q⁹ tũor in erpeto ⁊ in erisipilato dr̃. si aũt dicam⁹ tũor erpitodes dr̃ et ĩ solo tumore. s. ĩ iflato tumore supueniẽte a ventositate et hũido. archeselao quidẽ factus ẽ b̃ tumor: aut b̃ designat: huic vo: aut q̃m grossior spũs generat⁹ ẽ archeselao: et b̃ nõ dissoluebat sz manẽs putrescebat. iõq; dixit: Huic vo q̃i malũ odorẽ habuit et fetebat. 8

Ꝓ Ventosum cõcausale alatis eteni sũt alati.

Quidã aũt ventosũ cũ supiorib⁹ ꝛstruũt dicentes q⁹ archeselao sic nõ fuit vẽtosa passio. Quidam aũt cũ inferiori ordinãt dicẽtes sic: q⁹ ventosum cõcausale alatis fit. Sciendũẽ ãt q⁹ q̃dã liborr̃ bñt: furfureũ: q̃dã alatis: q̃dã vo ptificis. fic̃dẽ enĩ bñt furfureũ significat q⁹ ex retẽtione spũz et putrefactiõe mãe fumi acriores ducũt ad caput et faciũt furfurẽ. si aũt bñt febricitantib⁹ significat q⁹ spũs efficiunt febrẽ. iõq; et in libro q̃ ẽ de ventoso hip. b̃ dic̃. sed qz ĩdignũ ẽ sue intẽtioni attribuere: nõ. n. oẽs febres a spiritib⁹ generãt. Quid. n. faciem⁹ de his q̃ ꝛstant in hũidis aut ĩ solidis: iõq; rñdem⁹ p hip. dicẽtes: q⁹ nõ dixit spũs cãs eẽ febriũ sz cõcausale qũ. n. hũida putrefiũt: nõ ẽ incõueniẽs spũs cõcausale fieri generatiõis febriũ. sic aũt et ĩ solidis patiẽtib⁹ cõcausales fiũt spũs febri. si vo bñt alatis: significat q̃ten⁹ ꝓpẽ hãc dispõnẽ corpis fit ventosũ. alata. n. dispõ ẽ: q̃m extra tẽdentes sũt musculi scapulaz sicut ĩ auib⁹. extratẽdẽtes aũt sunt: q̃ũ pectus angust⁹ et nõ. pfũdus ẽ. q̃m aut ãgust⁹ continet aũt et duo magna et principalia mẽbra. s. pulmonẽ et cor: exiñ coangustatio fit. et ĩ coangustatione ferũt b̃ duo mẽbra ad invicẽ cor et pulmo: et ꝓpẽ b̃ si educat hũiditas ad thoratica: recipit pulmo ipsã sicut facile patiens. multotiẽs aũt nõ fert hũiditas sed spũs solus exiñ distendit pulmo phlegmonẽ bñs. quam. n. patit pulmo et angustat cor: scias q⁹ diminuit nãlis calor: exinde nec digõnes: bñ fiũt: et ꝓpẽ b̃ ex indigõne in pl⁹ vẽtositates generant et he distendũt cãs multotiẽs et ipm pulmonẽ. iõq; dixit hip. ventosũ cõcausale alatis fit: non q⁹ pulmoni faciãt ptisim sed pstunt ad ptisim generandam coangustationẽ maiorẽ faciẽtes q̃m pstũt vẽtositates ad ptisim: palã q⁹ ꝛtinuo ĩdigerẽtes habiliores sũt ad ptisiz deducti vẽtositatib⁹ ex ĩdigõne ad pulmonẽ. 9

Ꝓ Rigidũ ualde uenaz eruptiuum ⁊ tussiculosum ut nix crystallus ⁊ conuersiuum.

Quoniã moderatũ frigidũ nõ ẽ nociuũ neq; eruptiuũ iõq; dixit: frigidũ vade. et p exẽplũ distendit frigidũ. nihil. n. frigidi⁹ nisi aut crystallo ẽ. Quõ ãt dic̃ q⁹ frigidũ venaz ẽ eruptiuũ: si q̃ũ cãlitas sit efficiẽs corrosionẽ et eruptionẽ vasoz: et ad b̃ dicimus q⁹ si ĩdrã⁹ q̃ fiũt ex frĩtate: iuenie⁹ q⁹ frĩtas eruptiõez vasoz efficit. q̃d enĩ fac̃ frigiditas et quõ: ꝛdensat enĩ poros: ꝛgregat mãz ĩgẽsat exiñ oura et male distẽsiua efficẽ mẽbra: et ob b̃ eruptio supuenit. Et ipse q̃dẽ ô vẽis solũ fac̃ mẽtionẽ ꝓpẽ ĩmundũ et frĩdũ sanguis. tu vo itellige et arteriaz et aliorz mẽborz: iõq; et tusses supueniũt: aut qz a frĩtate ꝛdensata trachea arcta: aut qz difficulẽ distẽsibilis fcã ẽ a frĩtate: et ꝓpter hoc tussis generat.

Et furea ⁊ gangrene concausale ⁊ uuricies fiunt.

¶ Dicit hip. q⁹ ex b̃ humore generãt tumores differẽtes quos vidit ĩ phire ciuitate. quam. n. pambularet ciuitates exercẽs opa artis obstãs egritudinib⁹ et curãs patiẽtes ꝛtigit ipm in ephire ciuitate vidẽ hi⁹ tũores. aut p i ẽ scriptura: et designat ciuitatem q̃ est Ipelope insula: aut p e: et

designat eā q̃ ē in thessalia. siue hāc dicim⁹ expōnes siue phirea noīat tūores in spē satyrorꝝ: sic̄ et in. vij. epidimia dic̄: epidimicos tūores. Quīq̃ pictores satyros pingūt lōgas hūtes facies. s. anteriorē ptē mēti: iōq̃ lōgos tūores satyros noīat vt elefantiā: satyricā ꝟtigit ipm noīare ppē signū tūorꝝ. Sangrena vō noīat circulares tūores. B enim Ba. a theofrasto. ibi. n. theofrast⁹ dic̄: q̃ gīssa ꝛ egredeūtia B significāt: a silitudie. n. osidit silia. gangrena āt dic̄ vlr ozias tumorꝝ generatorꝝ a frido hūore: ꝛ dic̄ q̃ horꝝ tūorꝝ hi q̃dē longi: hi vō rotūdi. omniū āt horꝝ ouricies ē cā q̃ est a fritate supueniēs. ꝛ hoc est qō itendit. 10

POst urīne coadunatio pueris magis an quia calidiores ꝛc̄.

POstq̃ dec̄iauit hip. de spēb⁹ tūorꝝ vt dictū ē: nūc intēdit dec̄iare B de litbiasi. sed q̃dā vtilia suma m⁹ ad expōnes fmōis ad itētionē hip. explanandā: ꝛ dicam⁹ q̃ ē mālis cā lapidis: ꝛ q̃ efficiēs: ꝛ q̃d organicū: ꝛ qū dico organicū itellige mēbra i q̃b⁹ gnāt lapis. Mālē q̃dē cām inq̃rim⁹ siue a gīssa mā generat⁹ ē lapis siue a subtilissima. multotiēs. n. gīssus hūor ꝛ absq̃ multa calitate aut multa fritate gnāt lapidē ꝛ subtilis adust⁹ ficcitate generat silr lapidē sic̄ i exriorib⁹ exēplis ē. Inuenim⁹. n. aq̃s surgētes grossiores exītes: ꝛ neq̃ multā fritatē hūtes neq̃ multā calitatē: faciūt ꝟsistētiā et lapidē ꝛ ouricie. vasa vō q̃ supra igne sūt si subtilē aquā cōtinēt: ex ficcitate multi ignis efficiūt ouricie quandā sic̄ lapidē. sic. n. ē venire i vase terreo quādā substātiā pmanentē. eodē aūt mō ꝛ i nr̄is corpib⁹ multotiēs q̃dā hūor gīssus ꝟtinet q̃ efficit lapidē absq̃ calitate: et assumit cāz efficiētē. ppē collectionē. qīq̃ subtilis ē hūor q̃ ē i nobis ꝛ ppē arefactionē fac̄ lapidē: fiq̃dez inq̃rim⁹ mālez cām lapidis: efficiēs vō sic̄ qsi iuestigam⁹ siue a fritate siue a calitate generat lapis. Sz sciēdū q̃ nō ē i nobis tāta fri/giditas vt efficiat lapidē: manifestū ē itaq̃ quotiēs gnāt lapis i nobis: a calitate ex̄t nām fit. Ut inq̃ram⁹ āt organū ē cā: siue i vesica genēt lapis siue i renib⁹. in puer] q̃dē in vesica gnāt: i paraugmastic] vō i renib⁹. qm aūt i paugmastic] nō ē mult⁹ nālis calor sic̄ i puer]: neq̃ ita sūt fortes nāles vtutes: ꝛ ppē B i ipsis nō descēdit humor neq̃ fluit: sz manet supi⁹ in renib⁹: ꝛ ꝟsistēs ibi fac̄ lapidē. In puer] aūt q̃ mult⁹ ē nālis calor ꝛ nāles vtutes fortes sūt iōq̃ i ipsis deorsū ferē hūor fluit ꝛ fluēs nō ꝟsistat i renibus: sz ferē i vesicā ꝛ ibi retinet: nō mot] aūt nobis ad expulsionē vrīne. rursum alia adducit dcim alia. ꝛ sic hi⁹ coadunatiōe id q̃ gīsi⁹ ē residet ꝛ efficit lapidē: ppē B dicit hip. Coadunatio. qm āt vera sūt q̃ dicit: manifestū est ꝛ ab exriorib⁹. sic. n. si i olla posucim⁹ mel aut picē aut plūbū: B aūt coagulata nō veniūt p foramīa olli. si vō effundant B: tūc exeūt: sic ꝛ i pueris diffusus hūor fluit p vriticos porros ad vesicā tāq̃ hūor assilet melli aut pice aut plūbo: vritici vō pori foramib⁹ vasis. Sz qm B dcā sūt: dicam⁹ q̃d ē B q̃ dic̄: P⁹ vrīne: Et q̃dā dicūt q̃ p⁹ vrīe dic̄. i. p⁹ micturā ꝛ segregationē: sit eīz dicūt hi⁹ nālis coagulatio: qm a renib⁹ ducta vrīna ad vesicā: q̃ grossi⁹ ē expellit: a vesica vō q̃ subtilissimū ē segregat: gīsū vō manet in vesica: ꝛ sic efficit lapidē ꝛ sic segregat. ꝛ q̃ ē vesice manifestū ē: q̃ vō a renib⁹ ad vesicā solūmō nāe notū ē. Ba. vō dic̄: qm nō B dic̄ p⁹ vrīne: sz vrīnā dic̄ q̃ a renibus vsq̃ ad vesicā ducit. p⁹ vō ꝛductionē tūc fit coadunatio ꝛ tūc lapis. Inq̃ram⁹ q̃ ꝛre dubitatiuo mō doctrine vtit ꝛ sic̄ disputās dic̄: An q̃ calidiores. aut dicim⁹ q̃dē bup⁹ les expōnes. Primū q̃dē qm dubitat circa cal] sitne calidiores sūt pueri paraugmastic] siue nō. et q̃d ē B: nōne ōnsum ē B ab ipso i aphis vbi dic̄: q̃ augmētāt plimum hūt nālē calorē. et dicim⁹ q̃ B sic̄ i pticularib⁹ inq̃rit: ꝛ intentiōs q̃sitū B p dubitationē i aphis diffinit. 2° ppter B dubitat: ꝛ inq̃rit vtr ppē cal] generet lapis: aut ppē aliā cām sic̄ ppē grossiciē hūoris. ñ. n. ē incōueniēs pueros vti iordinata dicta: exīt ipsis crud⁹ ꝛ gīsus hu. ꝟgregat ꝛ efficit lapidē. Tertia expō qm dubitat inq̃rens siue pp caliditatē vesice i vesica generat lapis siue ppē calitatez in renib⁹ supuenit qm̃q̃ puer] lapis i renib⁹ calidiorib⁹ existētib⁹. multotiēs aūt ꝛ desiccāt mām: iōq̃ dic̄: Et mag] qm in puer] magis q̃dē i vesica supuenit: aliqm vō ꝛ i renib⁹. Quarta expō ē q̃ ppter B dubitat: qm inq̃rit vtruz p caliditatē vētris generet lapis i vesica: aut ppē calitatē epatis. demonstratū. n. ē q̃ pueri q̃dē calidiorē hūt ventrē: fridi⁹ vō ep q̃s ventrē: ꝛ pp B in ipsis egōnes quidem rubee ꝛ crocee egerūt: vrīne vō albe. in iuuenib⁹ q̃dē ecōuerso ep ē calidi⁹ vētre: vm qm vesica adiacet vētri epati vō renes: iōq̃ i puer] q̃dē vesica hz magis litbiasim: in senibus q̃dē renes. Quinta expō inq̃rit vtr p caliditatē generat ipsis puer] lapis: aut ppē grossā mātz. sic̄. n. videm⁹ q̃ pueri nouē geniti patiunt lapidē nō pp caliditatē sed ppē coagulationē lact] nutritū mulierꝝ ꝛ terrenū. Sexta expō magis i bis vtr dubitat inq̃rens vtr p caliditatem aut fritatē generat lapis. vr̄. n. p frigitatez generari. si vō iuuenib⁹ vbi multa calitas ē ñ generat lapis aut raro generat. in senib⁹ vō i q̃b⁹ icipit fri. dnari: ꝛ i senioribus maxime: B hz pm⁹ fmo hip. ꝛ i bis ē pūs itētio. 11

IFiguras mitigantes uelut sarmēta manu plicās uel distorquēs p dolorib⁹ iacens accipiens surculi extremum desup ifixi retinuit ꝛ liberat⁹ ē.

TRāsfert se hip. ad aliā mātz ꝛ itēdit de figura det̄minare. ꝛ q̃d dic̄ q̃ a figura multotiēs dissoluit passio. sic. n. dic̄: Fuit q̃dā nectēs vimina aut funes ꝛ i nexione funiū voluit manū: sic ꝛ vehemēt̄ voluit q̃ febricitauit et i lecto iacuit ꝛ anxietatē hūit ꝛ iectigationē q̃ia aferēte supuenerit hec egritudo. i iectrigatiōe enī hac piecit manū ad multa loca: et sic ꝟtigit ipm pijcē manū sup caput: et ibi ifixū stipitē euulsit: et sic firmans manū soluta ē passio. vm āt soluta ē passio qꝛ suersus ē lacert⁹ brachij aut man⁹ i nexiōe funiū: et nūc i hac figura vēit ad id q̃ ē fm nātz: aut qm vētositates coadunate in distēsiōe illi⁹ euaporauerūt et solo scā ē egritudis et nō dubites quō circa articulos et iuncturas cessauit passio man⁹: qū nō fuerit fm nātz figura man⁹. i. āgulata. et dicim⁹. n. q̃ ꝛ distēsio fm nātz fuit vt i hac egritudie. 12

QVem ex mōtano labore uidi ego circa gephirā iactare crura tibiaz alterā mīme extenuauerūt: femora āt ualde urina ꝛ semen nō sunt retenta.

MIrabilis ē et B fmo volo vsīq̃ ad hūc explanādū aliquo mō a supiori icipe. dictū ē āt nobis multotiēs q̃ euertunt spōdiles: sz si ad iferiora puertāt noīat struma: si vō ad posteriora vocat gibbositas si vō ad latā vocat obliqtas. multotiēs āt neq̃ spōdiles colli neq̃ metafien patiūt: sz spōdiles q̃ sūt i lūbis: et aut q̃dā ipsorꝝ: aut oēs et vlr tēdunt ad supficiē: et coāgulata erūt ītestinū rectū et vesicā sic̄ adiacētia: exīt ex coāgulatiōe pblegmon supuenit. in his ex necessitate retentio fcā ē vrīnaꝝ et egōnū. nūc aūt i B fmōe nihil horꝝ pdictorū factū ē. et q̃ B sit verꝝ pz ex dict] suis: qꝛ dic̄ hip. q̃ vrīne et semē ipsis nō sūt retēta. Inq̃ram⁹ vō quid est B q̃

dic q iactabat pedes ⁊ crura sic aliena. et videam⁹ vtrum palysis fuit: ⁊ dicim⁹ q ñ: qm̃ vlr mouebat mēbra: potiꝰ vo pncipiū palysis. h.n. i mōte lapides icidebat aut ligna iōq dixit: ex mōtano labore: ⁊ dū icidēt būit neruos obliquos q ozūt a lūbis. hi aūt nerui ducūt ad femora: ⁊ ꝓ pē B dixit q femora valde patiebāt. ppē qd vo tibie min⁹ patiebāt ⁊ dicim⁹ pp illud q remotiores sunt hi: q vo dic: minimū: debem⁹ itelligē q nō oio ſ min⁹. vñ i femoribꝰ valde dixit. ppē B dixit: q. ppinq̃ sūt spōdilib⁹ lūborū. ex mōtano dic: q declararet opationē ipsā q in eo q icidebat lapides aut ligna passus ē. illud vo qd dixit: cē gephirā: ad memoriā illi⁹ dixit. tibiā āt dic: aut i eo q ad vnā tibiā magis deriuata ē mā: ad alterā vo minus: aut qm̃ vna tibia debilior fuit et mag⁹ recepit mālz vrine et semē nō retēta sūt. ipse aūt dixit: nō retēta sūt. ſ palā qd educebat sive volūtarie sive nō volūtarie educebāt. non dic: volūtariū aut nō volūtariū. qū dico semē fm voluntariā dico vtutē. ipsa. n. p lacertos semp fit. vasa vo seminaria lacertos. volūtariū aūt dico semē qdē cū ocupiscibili fantasia. nō volūtariū vo qd ē sine ipsa. ⁊ q B sit vex manifestū ē i gomorea: i gomorea. n. semē nō volūtariū educit. sicꝛ āt lacerti nō dissolui sūt neq passi. 13

Q Ue uelut alate nature costarum propter uirtutem occasionis.

Dictū ē aūt vobis i pcedētib⁹ q ē alata dispō qm̃ dixit: q vētosū ocausale alatis. occasionē āt dic a q̃ pcedit aliq̃ cā. sic igit ⁊ occasionē noiat ipsā efficientē alatā dispōnē: sic calorē nālē vtutē: vitalē ipm cor. hi⁹ qdē inat⁹ calor debilior ē ⁊ min⁹ calid⁹: ⁊ ob hoc frīate fit cōangustationē thoracis: aut B dicas q occasionē dic ep. multotiēs. n. qū patit ep: ⁊ nō fit alātionē sanguis: exiñ nō nutriūt mēbra: ocidit thorax ⁊ supuenit alata dispō. qdā āt bñ dicūt: q possibile ē occasionē dic ⁊ cēbr. cēbro. n. nō mouēte thoracē neq vētilāte nālē calorē: neq ꝓferēte se ad vitalē vtutē: ſ patiēte supuēit hi⁹ alata dispō. hēs itaq tria pncipia efficētia passionē hāc. costar aūt dic: qm̃ supior ossa septē costarum reflexa ⁊ coniūcta ad inuicē efficiūt thoracē sicut dictus est in anathomia. 14

Y Ꝫ catarris male ꝓsuetis si expurgatio fuerit uel nō fuerit malum.

Dictū ē aūt vobis: q catarr⁹ est qm̃ būidū reuma descēdit ad fauces vel gutt. multotiēs. n. B reuma acutū ⁊ corrosiuū ē: ⁊ efficit catarrū male ꝓsuetū. multotiēs vo deriuat ad pulmonē: ⁊ q acutū ē reuma ⁊ patū ad agendū: pulmo vo būidū ⁊ habile ad patiēdū: ⁊ ppē B facile generat ibi pblegmō: ⁊ erupt⁹. i. apt⁹ efficit vlc⁹: qd vlc⁹ i pulmōe ptisis. ppe noīat. dic āt hip. Difficile ē B reuma q̃uis expurget a pulmōe: ⁊ malū si nō purget ē: q manēs faciēs corrosionē duc i ptisiz. q̃re aūt ⁊ si expurget malū ē: ⁊ dicim⁹ q B reuma subtile est ⁊ i expurgōne ꝓfluit ⁊ magis pturbat nāz. ⁊ vt expurget B reuma: vehemētiori ⁊ violētiori idigem⁹ tussi: ⁊ manifestū ē B q ea q̃ sūt a pulmōe p tussim sursū ducūt. ⁊ ob B ꝓsidera q i vehemētiori tussi pturbat cerebr ⁊ pturbatum mouet: ⁊ motū mittit reuma ad pulmonez et iterū ptisis generatur: propter hoc dixit hippo. Dic catarr⁹ male consuetus est sine expurgatio fuerit siue nō. 15

R Igores incboāt mulierib⁹ qdem magis ab ossios. i. a lūbis ⁊ p dorsū ad caput etiā ⁊ uiris magis retro q̃z ante frigescunt: exriora magis q̃z interiora corpis ut cubitorꝫ femorꝫ etiaz ⁊ cute rariorē māifestat pil⁹: ab his āt alijs rigescunt recte ab ulceribus incipit ex occasionibus.

Sermo iste dict⁹ ē ⁊ in aphis pticula. v. ⁊ B dicet itex. ppē iducēdos. hz āt ⁊ quādā additionez nō dictā i aphis quā. pcedēte fmone iuestigabim⁹ siue bñ apposita ē siue nō. Quid āt itēdit B hip. dicim⁹ q ō rigorib⁹ fac mētōez ⁊ dic: q rigor B supuēit maxīe mulierib⁹ ⁊ posteriorib⁹ ptib⁹ incipit. Sz inq̃ram⁹ nos p⁹ qdā orias: tres qdē fm sexū: duas fm mēbra: tres ſ pōez mēbrorꝫ. Et fm sexū qdē ē oria sic qm̃ dicim⁹ q mulieres frīores sūt viris. fm mēbra sic qm̃ dicim⁹ q mēbrorꝫ qdā carnosiora ⁊ qdā nerusiora: ⁊ carnosiora qdē calidiora sūt: neruosa vo frīora. fm vo pōnē sic qm̃ dicim⁹ q anteriora corpis calīora sūt: qz cor ep ibi sūt. posteriora vo frigidiora. Dis itaq pcognit⁹ dic hip. q qū sūt ex eisdē ⁊ pib⁹ vasis frīores sūt mulierib⁹ vir⁹. bñ aūt dixit recte exñtib⁹ vas: qm̃ ñ ē icōueniēs i vir⁹ qdē mltā ec frīatē: i mulierib⁹ vo frīatē minorē: ⁊ pp B viros ec frīores. vex causis efficiētib⁹ exñtib⁹ pib⁹: mulieres mag⁹ patiūt rigorē: icboat aūt ipsis rigor a lūbis: aut qz i posteriorib⁹ ptib⁹ sūt lūbi ⁊ frigidi sūt: aut pp illō qd adiacet matrix ⁊ mittit discrasiā frīdā lūbis: matrix. n. fm substātiā vt neruosa frīda ē. neruosa āt ē ex eo qd ꝓbiē ⁊ distēdit. fm vo sui ocuitatē calida ē. ppē generationē: ⁊ ipsa matrix mittit qdā corrua ad lūbos: ⁊ ppē B a lūbis icipit mulierib⁹ rigor. ppē illud q adiacet matrix lūbis p mediā nucham cōpatit multotiens cerebr mrici nō. ppē B q recipit nerues a cēbro ſ pp vicinitatē. cōpatiētiū. n. mēbrorꝫ B qdē p vicinitatē: B vo p cognationē patiūt: ſ qm̃ diximus q anriores ptes calē sūt: posteriores vo frīde: vñ B sit verū ⁊ dicim⁹ q ex eo q anriores ptes pilose sūt p multā calitatē: posteriores vo absq pilis pp frītatē: ppē B anteriores ptes calē sūt ⁊ carnosiores ⁊ facile passibiles: bñt. n. ob B visū. puidentē ⁊ frātē ipsas: posterioza vo sic nō pticipātia visus duriora frīora densiora et nou facile passibilia sunt. ⁊ hoc hz pñs itentio. ¶ Rigores qdē icboāt mulierib⁹ magis qdē ab ossios ⁊ p dorsū ad caput etiā ⁊ viris retro mag⁹ q̃z ante ¶ Lu mag⁹ ad mulieres q magis supueniūt ipsis rigores a lūbis q̃z vir⁹: aut qz icboāt rigores ⁊ ab alijs mēbris: magis vo a lūbis pp pdictas cās maxime, ppter mricē. ¶ Frigescūt exriora mag⁹ q̃z inriora corporis vt cubitorꝫ femorꝫ etiā ⁊ cutē rariorē māifestat pil⁹ ¶ Hoc tāq̃ cōclusio ē pdictorꝫ: q pp B frigescūt, ppter dicta supi⁹: aut B dicas. aut qz frigescūt dixit: vt ostēdat tibi q nō de iecticāte rigore dcmiat: ſ de eo q ē p frītatem. exriora vo ⁊ iteriora dic sic i cubito. lante vo ⁊ retro sic in adiutorio ⁊ femore. cubiti. n. exriora calā sunt tāq̃ pilosa: inriora vo sine pilis tāq̃ frīda. interiora vo cubiti dic: adiutorij vo posterioza sūt frigidiora ⁊ nō pilosa: anteriora vo calā quēadmodū ⁊ in femore. ¶ Ab his autē alijs rigescūt recte ab vlcerib⁹ incipit ex occasionibus. Ecce iste sermo q ē appositus. ⁊ qd dicit i hoc: multotiēs aūt ex anteriorib⁹ ptib⁹ generat pncipiū rigoris: vñ ē ⁊ cā mali. ⁊ quid ē B: ⁊ dicim⁹ q vlc⁹ est ibi ⁊ multitudo materie: ⁊ ppē B inde incipit rigor. Quidā aūt libroꝫ habēt ex occasionib⁹: quidā ex vasis: qdā ex ꝓbijs. siquidez bñt ex occasiobib⁹: dicim⁹ q exinde incipit rigor. ſ. ex occasionibus. ſ. vbi ē cā ⁊ pncipiū mali. si aūt hz ex vasis: dicim⁹ q exinde icipit rigor. ſ. ex vasis bñtibus multā materiaz si vo hz ex ꝓbijs: quidā dicūt: et si in sinistris est vlc⁹ ⁊ dexteris icboat rigor. male aūt isti exponūt. q̃uis. n. ⁊ in āte

riorib⁹ partibus fit vlcus: tñ ex posteriorib⁹ incipit rigor
⁊ facit sensum sapientib⁹ ⁊ exptis. multotiēs ãt pp breui
tatē tpis latet nos rigoris p̃ncipiũ vñ fiat. 16

C Capitellũ ex generatione ⁊ occasi
one ⁊ plurimis rõnibus sed modi
ca cognitus colligunt: ⁊ addiscunt pa
ria ⁊ imparia sicut ex imparib⁹ paritas
fit una: sic utiqz erat uia vorsũ ⁊ recte
habentium experimentum ⁊ nõ recte.

i Intendit aũt hip. in B documẽto vocẽ nos quõ
oz medicũ venientẽ ad egr̃ interrogare ipm. ⁊ q̃
oz ipm inq̃rere ⁊ vñ accipe p̃cognitionẽ. et ad B
q̃ more doctrine p̃cedat: pfert fmonẽ suũ a diuisiõe: et
q̃z diuisio dignior ē diffinitõe ⁊ demõstratiõe. diffinitio
aũt recipit ea que sũt a diuisione. ⁊ ex his assumẽs cõue
nientẽ sibi efficit diffõnẽ: vt ex aĩali ⁊ plãta sumit aĩal: ex
rõnali ⁊ irrõnali rõnale: ⁊ ex mortali et ĩmortali morta
le: et diffinit hoĩem. demõstratio aũt p⁹ diffõnez ē. si iter
rogas. n. pp q̃d hõ ē aĩal: q̃z substãtia aĩata sensibilis. fil'
⁊ ppē q̃d rõnale: et ppē q̃d mortale. dignior igit est dio
diffõne et demõstratione. Quid aũt dic hip. qñ oz vti di
uisione ex his q̃ sunt fm nãm et extra naturã. Ea vo que
sũt fm nãz sũt sic etas cõplexio habit⁹: q̃ vocat ipse ex ge
neratione. qñ aũt tria ex ipsa etate sũt nobis ex generati
one. B rursum subdiuidam⁹. i. etatẽ ĩ puerile iuuenilem
parangmasticã et senilẽ. Egritudines aũt etsi eedez sint
hz ĩ differẽte nã ⁊ etate: differẽte cura idigent. Cõplones
aũt aut simplices sũt aut oposite et eq̃les. Eq̃lis q̃dẽ est
habit⁹ eq̃li oposit⁹ vnicuiq̃ oueniẽs. habit⁹ vo aut dẽsus
poris aut rar⁹ aut macilẽt⁹ aut bñ carnosus. ⁊ B est dio
cor q̃ sũt fm nãm. Que vo sũt extr̃ nãz: aut egritudiẽs sũt
aut cause aut sinthomata. et hoz dio dcã est multotiẽs.
B aũt oia oz inq̃rere et p̃cedere a generalib⁹ ad singula
ria: q̃z singularia sũt q̃ cognoscũt et curãt: ⁊ rursũ a pri
cularib⁹ venari vlia: vñ dixit hip. Colligunt et addiscũt
i. ampliant. B aũt dicẽ oia oz inq̃rere: qñ ducunt nos ad
cognitiuã doctrinã: iõ et bñ dicẽs rectificat artẽ: et qui ñ
bñ dicẽ redarguit. Quid ē aũt B q̃ dicẽ. Paria et iparia: ⁊
dicim⁹ q̃ ipse dicẽ: q̃ oz considerare: si iminẽtes egritudines
impares sũt sicut calm ⁊ frigũ: et efficere ipsas equales
s. bñ tẽpatas et omẽsuratas. Occasiões aũt dicit oes cãs
egritudinũ: et sinthomata q̃ sũt extra nãz: qñ cause occa
siones sunt egritudinũ. egritudies vo sinthomatũ: sintho
mata vo lesiões actionũ: et hec nõ sic sinthõata hz sic cãe
destruũt virtutes. et hoc est quod intendit. 17

S Anguis fluxus ex naribus a sub
uiride nigris a rubicundis a sub
uiridibus.

b Dic fmo otimu⁹ est supiori. qñ aũt de patientib⁹
dcmianit supi⁹: dicẽ multotiẽs: Quibusdã egro
tãtibus flux⁹ sanguis supuenit. Sz si nigre cholẽ
sit flux⁹ sanguis: hi nigri fiunt. si aũt cholẽ venenose: viri
des fiũt. si vo ab vtq̃z virides ⁊ nigri tãq̃z: ⁊ si sanguis so
li⁹ oz fieri flux⁹: rubicũdi fiũt. si vo sanguis cũz venenoso
hũore rubicũdi virides. qñ aũt flux⁹ sanguis ppē subtili
tatẽ ⁊ actumẽ mãe supuenit: aut ppē multitudinẽ. in acu
ta q̃dẽ mã oueniẽt auxilio mitigare: ĩ multitudĩe vo pble
botomare. et rursũ q̃dẽ ĩ acuta balneare: ĩ multa nõ bal
neare ppē fluxũ. et rursũ ĩ multa q̃dẽ mã ñ cibũ aut sub
tilẽ dietã ordiare. ĩ subtili q̃dẽ ingũstare oz mĩstrare cibũ
vt triã aut similã aut farr̃z aut aliquid tale. Si vo multa ē
effusio sanguis ex naribⁿ oz stringẽ aut galla aut stipti
ria. i. allumigũmeni. et libri q̃dẽ hũt gallã solũ. qñ autez
hẽbãt albũ. inq̃rebam⁹ q̃ erat cura alba ⁊ alumi bñs. et
inueniem⁹ stiptiria. i. alumẽ gũmenã. ⁊ iõ apposuim⁹ aut
itaq̃z ad curã of albũ. aut sic q̃dã dicũt et male: vt expe
ctem⁹ alẽatõez sãguis ad albũ. male ãt dicũt. si. n. ē melic
bu. q̃ eũat ⁊ corp⁹ melicũ supuenit mors p̃ulsq̃z pmu
tatio fiat ad album colorem. 18

B Renia subducta impinguare alijs
autem minus impinguatio. sicco
uero oportet albo stiptiria galla.

d Dicit q̃ oz fluxui sanguis ex naribⁿ parr̃ vare si vi
deris: aut q̃ corp⁹ egeat aut q̃ thrõbi sunt. ⁊ oz
hos euacuari: quẽadmodũ in vlcere: non prius
enĩ vlcus curamus: nisi qui ĩ ipso sũt thrombos ⁊ expur
gauerimus. Sanantur vo hoc exponẽs nõ dicit: Brenia
ĩmo brene incertum: qñ si dextre ptes hũt emorragiã ⁊
voluer] ipsã fistẽ: ⁊ Semulsiõe vtẽ: ⁊ icide venã q̃ ē in sini
stro brachio. si vo sinistra hz passionẽ: eam que est in de
xtris incide venã: ⁊ bene q̃dẽ dicit q̃ztũ ē in fluxu sangui
nis. q̃ vo dicit hippo. nõ bene intendit. 19

q Elm spumascunt ⁊ incipiunt spu
mascere aut raucescunt sanguinẽ
fundunt minus.

d Dicit aũt q̃ qñ icipiũt spumascere. i. coire ĩ iuue
nili etate: qñ ⁊ raucitas supuenit. raucitas ãt est
vox g̃tuis ⁊ rauca: grauis quidẽ est a calitate: rau
ca vo ab hũiditate. Caliditas enĩ dilatat vasa ⁊ facẽ vocẽ
grauẽ. vnde ⁊ mulieribus acuta ē vox. ppter frigũ ⁊ co
angustans pozos: tũc igit dicit emorragizãt iuuenes: qñ
humiditas in pueris q̃dẽ in augmẽtũ dissolui⁹. in iuue
nibus vo qñ non fit augmentũ ogregat hũiditas: ⁊ p flu
xũ sanguinis expurgatur. 20

i A processionibus sunt qui sonãt
minus ut archiselaus.

q Quod fuit dictũ supius dicẽ B: q̃ in eadẽ subã. hic
enĩ noianit p̃cessionẽ. supuenit aũt ipsis gene
ratio vẽtositat]: ⁊ ab expurgõe ipar̃ sonus fit.
aut dicas extremiscũt vt iter̃ supponatur hypocõdriaca
passio: ⁊ timor a melancholico humore fit. 21

h Juero facti friculenti: hi autem
qum procedunt inflant uentrem
ut damnagoras.

q Uidã aũt libroz hũt rigorosũ: ⁊ nõ bñ. nõ enim
omixioni iectigatio supuenit. q̃dã aũt habẽt fri
culentũ: ⁊ hoc est accipiendũ. q̃dã aũt male odo
rabile id ē malum odorem afficiendo ab expurgutione
ventositatum. 22

p Ermutationes cõseruabiles mo
dicum nutrimentum illaboriosũ
insiticulosum.

d Jetũ est aũt eruditis in regimento acutor̃: ea q̃
sunt pmutatiõis. ⁊ q̃cũq̃z dicta sũt ibi: hic repe
tit. Et vt hic sermo pateat euidenter apponẽda
est vna dictio. s. repẽte: vt ita dicat: Subite mutatões cõ
seruabiles. dicẽ. n. nõ oz subito pmutare neq̃z ĩ arte neq̃z ĩ
dieta neq̃z ĩ his q̃ sunt ex̃. in arte q̃dẽ vt si ipse lucrari cõ
sueuerit: nõ ad ociũ ipm pmutes. In dieta vo si oiuetudi
nẽ hũit multa comedere aut multa bibẽ: aut modica co

medē ⁊ bibere:aut multū balneari aut modice.nō ꝑmu
tes ipm repēte ad ꝓxiū:ſz paulatī iducēdo ipm ſic multo
tiēs dictū ē.⁊ ſic oz ꝓſuare repētinas mutationes.nihilo
min⁹ ⁊ i his q̄ ſūt extra ſilr oz facere vt i aere.ſi.n. repente
fiat frior aut calior:oz et hūc ꝓſeruare. ſed dubitabit ali
q̄s: qm̄ ea q̄ ſūt ab arte ⁊ a dieta i nobis ſūt ⁊ poſſumus
ipſa ꝓſuare.q̄ vo ſūt ab aere nō ſūt i nobis: quō ꝗ poſſu
m⁹ ꝓſeruare:et dicim⁹ ad ꝗ aliquā doctrinā:q̄ ſi aer cali
or fiat:ducas ipſos ad loca nemoroſa aq̄s hūtia ⁊ arbo
res ⁊ vmbrā:⁊ vlr vbi ſūt loca frida.ſi vo frior fact⁹ fine
rit:ꝓcipias ipm habitare i domo cala:⁊ nō recipe friduz
aere.ꝗ āt q̄ oportuit dicē dicta ſūt.exponam⁹ g̅ dictiōes
Modicū nutrimētū illaborioſū iſticuloſū. ¶ Quidā
aūt dicūt:q̄ ꝗ exempla ſūt repētine mutationis dicētes
q̄ ipſe dic:q̄ nō oz a multo nutrimēto ad modicū ꝑmu
tare:neq̄z ab ocio ad laborem aut a labore ad ocium. et
ꝗ expō nō plz Ga.ſz hic:q̄ hip.tradit ancedētia ⁊ ꝓna:⁊
facit duas expōnes.et ancedēs q̄dē assumit modicū nu
trimētū:nm̄ illaborioſū ⁊ iſticuloſū.Et ꝑma q̄dē expō ē
hec:Qm̄ modicū nutrimētū illaborioſū fac: vt itelligas
ventrē.in multo.n.nutrimēto laborat vēter ad digeren
dū:i modico nō laborat.Scēda expō ē ꝗ:Modicū nutri
mētū iſticuloſū ē op⁹.in modico.n. nutrimēto mag] nō
fit digō ⁊ nō nutrit corp⁹:⁊ pp ꝗ nō fit ſit]:nō bn̄ aūt dic
oportebat.n.i modico nutrimēto mag] ſupuenire ſitī pp
ſiccitatē:nō aūt ꝗ intēdit hip.ſz dic:q̄ volēs mutationez
facē ꝗ tria indre:vt ⁊ modico nutrimēto vtat ille:vt ⁊ la
boriosus fiat marie in exercitio:ſi voluer] ꝑmutare: ⁊ vt
iſticuloſus fit.ſi enī habuerit hec tria: facile ad q̄cunq̄z
volueris permutabis ipſum. 23

Q Vone extenuatū depōit cutē: de
inī uero diſtēdit nutrīnītū ꝓtraria

q Uidā cōmentator dicunt extenuatū:macie cor
poris ſupueniētē i eūatione ſanguis tāq̄z i phle
botōia iuuenū ⁊ alior hūor ſilr:ſic i purgōne vi
dem⁹ q̄ macilētū fit corp⁹.Ga.vo nō recipit hāc expōez
ſz dic q̄ extenuatū dicit purgōnē carniū ſine p inanitiōez
cuiuſq̄z hūoris fiat ſiue p aliā cām aut manifestā aut nō
manifestā.Et nō manifesta q̄dē ſic qm̄ inti⁹ a ꝓſumptiua
calitate expurgant carnes ⁊ extenuāt ⁊ liquefūt a cali
tate tēdēte i ꝓfundū.ꝗ aūt cā nō manifesta ē idiot] : for
taſſis āt ⁊ artiſtis:ſiq̄dē fuerit q̄dā idiot⁹ artiſta.p mani
festā vo ⁊ ab exrioribꝰ ſic qm̄ a triſticia aut ſollicitudine
aut vigilia:extenuatio fit carniū.fit aūt ⁊ p multitudinē
ſanguis inutilis expurgatio carniū ⁊ macies . ⁊ ſup ꝗ dic
Ga.q̄ qm̄ iui romā iueni mulierē q̄nādā cui retēta erant
mēſtrua ⁊ ſubtilis fcā ē.⁊ dic q̄ alij medici ꝓcipiebāt nu
trire pp macie.Ego aūt dic G. cognoſcebā q̄ retēta erāt
mēſtrua:⁊ ob ꝗ ſuffocabat nālis calor:⁊ nō nutriebant
mēbra ⁊ phlebotomādo ipſā ceſſauit paſſio. A phlebo
tōia.n.nutrimētū ſupuenit carniū:qū nō ampli⁹ ſuffoca
ret calor nālis a ſāguie.⁊ i ꝗ valde expt⁹ fuit Ga. Sz for
taſſe aliq̄s dicat q̄ i illa muliere ſutilis fuit ſāguis: ⁊ pp
ꝗ nō nutriebant mēbra:iōq̄z dic Gal.q̄ multotiēs vtilis
ē ſanguis ⁊ potēs nutrire.vex debilitata ē vt⁹ attractiua
toti⁹ corpis ⁊ nō attrahit:⁊ exīn nō nutriūt mēbra.i ꝗ āt
dic nō nutrimēto ⁊ g̅cilitate:depositio fit carniū: qū enī
ampli⁹ fit mīſtrās.deīn pduratē hi⁹ ſintoſi.i.collapſu: et
diſtēſa ſiccitate diſtendit caro,ppē duricie ſic i corio. Oz
igit nos nutrire.ſed rurſū nobis nutriētib⁹ ꝑmo depoſi
tio fit.incipiūt aūt humectari mēbra ⁊ depōi : poſtq̄z vo
replēt nutrimēto:tūc iterꝰ diſtēdūt nō p duricie aut ſicci
tatē ſz p multitudinē.quid aūt dic i nutrimēto? Con
traria. ¶ Et dicim⁹ q̄ ꝓxia dic nō q̄ ſintboſi.i.collapſu p⁹
fiat depositio:poſtea diſtēſio:poſtea depositio.ꝗ.n.nūq̄z
iuenit:ſz qm̄ nutrimēto depositio ꝓxia ē ⁊ diſtēſio nutri
mēto ꝓxia ē in diſtēſiōe collapſus ſintboſis: nō ſic depo
ſitio depositioni:aut ſic extēſio extēſioni:ſz vt aliq̄ depo
ſitio alicui depositiōi:⁊ ſic aliq̄ diſtēſio alicui diſtēſioni
ſ.tanq̄z ꝗm nām ⁊ extra nām. ſz ⁊ nutrimētū ꝗm nām ē
collapſus aūt extra naturam. 24

c Orporis iactura collabentis diſtē
ſio nutriti.

i Actura aūt dic rugā ⁊ conſidera q̄ depōnē q̄dem
i.rugā collabēti attribuit:diſtēſionē aūt nutrito
Tu vo dic vtq̄z vtriq̄z ⁊ depōnē ⁊ diſtenſionez
in collabente ſilr ⁊ in nutrimento. 25

f Rictile ꝓtinuum alteri⁹ ſignum.

Rictile āt dic ineq̄le.ſic.n.⁊ Pomer⁹:Sonitum
turbationē ⁊ ineq̄litatē vndar deſigt: volēs dicē
pōtū ſupfrictile dic eq̄lē.Ineq̄le q̄dē dic ſignuz
eſt collapſus exītis extra nāz.Eq̄le vo nutrimēti tāq̄z ſz
nām exītis.Cōuenit.n.his q̄ nō ſūt ꝗm nāz ineq̄le. his vo
q̄ ꝗm nām eq̄le vel continuū. 26

S Ubuiride ſubrubeum.

T ꝗ ſigna ſūt lapſus carniū:ſubuiride q̄i ſiccitas
dñat ⁊ choⁱa ru.ſupabūdāt ⁊ viridis color appz
Nutrimētū vo ſignū ē ſubrubeū qm̄ ſanguicus
hūor ſupabūdat:⁊ rubeus color apparet. 27

S Ic depmi māmas: g̅cile uero ſub
ſtolli ⁊ circūtēdi:⁊ q̄dē neq̄q̄z qs
dignoſcit ,ppē hoc ſz incarnati hoc fieri
ualde repletio.

d Icit hip.q̄ oz indrē i mlib⁹ pp q̄d fiat diſtēſio.⁊
q̄dā dicūt q̄ pp multitudinē mām p carnoſitatē
ſupuenit diſtēſio:nō vo p collapſuz.hip.vo vtq̄z
recipit:q̄ ⁊ p multitudinē mām ⁊ nutrimēti ſupuenit di
ſtēſio:attn̄ ⁊ p collapſū.ppē multitudinē vo ſic i hūtib⁹
lac:aut i q̄b⁹ ē multitudo glādulax aut augmētū carniū
fūt magne mām.et pp collapſū vo fit diſtenſio quēad
modū i vetulis:ſic.n.videm⁹ q̄ vetule hnt pmo māmas
dimiſſas:poſtea vo tpe,pcedēte ⁊ ſiccitate dñante diſten
dūt mām.Clauceas vo q̄dē ꝓtēporane⁹ hipp.⁊ noīe q̄
dē hippocric⁹:re vo ꝓxi⁹ hip.vicebat.n.iſte hip.eē ēpicuz
⁊ exprimēto vti ſic dic ⁊ ꝗ fac.empici.n.ē indrē ſiue p nu
trimētū mām diſtēdāt ſiue p collapſū.male āt dicebat
iſte.ñ.n.incōueniēs rōnanē ſubtilr conſiderare ⁊ exprimē
tū adducere teſtimoniū ſuor dictor. 28

c Clauis appens uene manifeſte.

Uidā āt dicūt q̄ ⁊ ꝗ p,mltū nutrimētū fit. repleta
enī vaſa ⁊ diſtēſa manifesta fiūt.Ga.vo dic q̄ ⁊
p collapſū ⁊ deficcatione ꝗ ſupuenit ⁊ p multi
tudinē cōmēſuratā.Dictū āt ē nobis i li⁹ pulſuū:q̄ a dia
cētib⁹ multl carnib⁹:nō ē manifesta motio arrie:non vo
exītib⁹ carnib⁹ multl:ſz g̅cili fcō corpe manifesta fit ⁊ q̄i
viſui appibilis.ſic.n.vicebat nobis:q̄ in ptiſica diſpōne
ꝓbunt vngues:⁊ nō augmētant:ſed ,ppter conſuptionē
carniū in quibus ſunt vngues. 29

P Rodicus febriētes inſecit circul
luctatiōib⁹ multis calefactiōib⁹.

Uidā aūt dicūt irodicus:q̄dā ,pdic⁹.⁊ ꝗ nō diſ
fert ad expōnem ꝗmonis. Rurſū q̄dā dicūt iro
dicū libiſtrieū.Ctirinthieū:q̄dā aūt leontinū frēz
gurgie. ⁊ magis dicit leontinū:qm̄ ⁊ plato ipſi⁹ remiſcat

tãq; inẽficiens febricitãtes. sic itaq; ⁊ hip. vilipẽdit hunc ⁊ dic̃ q̃ irodicus febriẽtes: ⁊ nõ dignat̃ ẽ dicẽ ledebat: ſ; ĩterficiebat. ĩterficiebat aũt ipsos: qm̃ cursũ ipsis ordinabat exercitiũ ⁊ bi̊: considerãs q̃ p b̃ caliditas q̃ erat extra nãm debat ẽmiari: ⁊ ig̃rabat b̃ q̃ ignis igni addit̃ additionẽ faciebat mali: ⁊ augmẽtabat passionẽ. rursus ordinabat piodos vel circulos: vbi multotiẽs aliq̃ agonẽ habebãt: ⁊ ibi appetebat victoriã. et piodos ãt dicit mot̃ q̃ fuit de loco ad locũ. piod̃. n. vel circul̃ ẽ ab eodẽ ad idẽ mot̃. vtebat̃ aũt ⁊ calefactõib̃. i. aspsiõe cale aq̃ aut balneis. vtebat̃ aũt ⁊ fricatiõibus que deficcacionẽ generãt efficiẽdo caliditatẽ in corpore. 30

Mallum febrire. i. cum fame oppugnans dolorem dolore ipsis qm̃.

Quare mala ẽ febris: qm̃ alie q̃dem egritudines aut officiales fuit aut cões vnũ mẽbr̃ ledentes. Febris vo distẽpantia ẽ ⁊ extra nãz dispõ totius corpis. qm̃ aũt ĩ se. irodicus dẽbat ̃ziis vti. ſ. humectantibus ⁊ ĩfrigidãtib̃: ecõuerso faciebat fame vtens: q̃ deficationẽ generat ⁊ salsũ efficit corp̃ ⁊ febrẽ vehementiorem ⁊ difficiliorẽ facit; ppter b̃ dixit ipm oppugnantem Dolorẽ dolore. Cõsiderabat irodic̃ q̃ dolorẽ. ſ. fe. dolore posse curari. ſ. exercitiis ⁊ aliis p̃dict̃. Ignorabat aũt ipse: q̃ dolor dolorẽ nũq̃ dissoluit nisi fm accis sicẽ in sciatica dispõne vtimur cauterio. i. adustiõe. ⁊ ecce dolor ex vustione dissoluit dolorẽ isciatice: nõ tanq̃ dolor sed fm accidens in deficcando cum vstione humiditatẽ efficientem morbum. 31

Venarum rubedo linor viriditas laterum dolores molles.

Ie vt nõ credat aliq̃s q̃ hip. intuidẽs irodico vituperabat ipm: iõq; dicit ⁊ ex his: Supuenientia difficilia sintomata. b̃ aũt dzia fiebant fm differentẽ hũorẽ diffantẽ. siq̃dẽ sanguis erat putrefact̃ ⁊ sinoca febris erat: tũc multotiẽs exrubicũd̃ fiebat hũor: tũc lividus fiebat color multiplicata passiõe. ppẽ exercitia. si aũt melicus: tũc livid̃ fiebat color. si vo cholã ru. tũc viridis. qm̃ aũt thorax pdest ad respirationẽ patit̃ in fe. ⁊ qz multotiẽs ipse ẽ hũs radices mali: pp b̃ dixit q̃ dolorẽ latex fiebãt. latex aũt eor q̃ sunt thoracis. Que aũt erãt dolores facti molles: ⁊ dico he q̃ nõ sunt p phlegmonẽ nec p schiron aut erpeta aut aliquẽ talẽ tumorẽ ſ; ppẽ p uersionẽ respiratiõis simplr disnia facta ẽ. 32

Cum ꝓuenit insitientẽ fuare continere os tacendum uentum cum potu frigidum inducere.

Ad aliud documẽtũ transfert se hip. ⁊ dicit: q̃ sitl̃ supuenit: sitis vo b̃ ẽ ppter siccitatẽ isofagi aut trachee arterie. ⁊ quõ debeam̃ hãc siti curare ñ pbentes potũ dicit: pcipe hũc os claudẽ. ⁊ claudẽ os. pficit ĩ siti: ⁊ dicim̃ q̃ sic fm accis. qm̃ aũt si iste clauserit os nõ ampli̊ loq̃ẽ ⁊ ipso nõ loquẽte nõ distendit̃ passio ſ; curat̃. vñ ĩdixit: Tacendũ. Oz aũt te apponẽ illum sermonẽ vt manifestũ fit q̃ oř ⁊ veri̊: ⁊ ẽ b̃ appositum vt nõ facias ipm multũ loq̃ ſ; modice. modica. n. locutio adduẽ hũiditatẽ: multa vo maxie manet ⁊ ẽ violẽta ⁊ euaporat hũiditatẽ ⁊ distẽdit deficcationẽ ⁊ sitẽ. vñ hipp. dic̃: q̃ mediocriter disputãtes hãt raucã vocẽ: q̃ vo multũ clamãt clãgosã. ⁊ b̃ mõ q̃dẽ abſq; potu possum̃ sitiz sedare. si vo cũ potu volum̃ curare sitẽ dic̃ q̃ cũ potu debem̃ ꝑbere ventũ fridũ. ⁊ q̃d ẽ b̃ q̃ dic̃: ⁊ dicam̃ q̃ ventũ fridũ dic̃ aerẽ fridũ vt frido exite aere: ipz potũ fridũ ministrem̃. qm̃ aũt aerẽ ventũ noãt: manifestũ ẽ in libro de aere loc̃ ⁊ aqs: q̃ ẽ ab ipso ꝓpositus: ibi. n. dic̃ q̃ sic aut aeris intusionẽ ⁊ reuma. ⁊ ĩ meteor̃ dictũ ẽ ab aristotele q̃ hip. ventũ vocat aerem motum. 33

Occasiones unde cepere laborare ꝓtẽplandũ siue capitis dolor siue auris siue lateris signũ dẽtes ⁊ bubões

Supr̃ aũt occasionẽ dicebat vtutẽ vitalẽ: cor: calorẽ nãlẽ: ⁊ ep. b̃ aũt occasionẽ dic̃ cãm efficientẽ ⁊ locũ patientẽ. qm̃ aũt hipp. q̃ mgr̃ ⁊ pdecessor extitit mre artis salutẽ corpor̃ adoptabat: pp b̃ multã diligentiã adhibet his curationib̃ ⁊ saluti: ⁊ indrit p̃cognitiones: indrit efficientẽ cãm ⁊ mẽbra patiẽtia. vt aũt ordinate, pcedã dico q̃ venio ad patientẽ: et dicit mihi iste q̃ doleat caput: stati vtar ego medicamẽtl̃: ⁊ dico q̃ nullo mõ: ſ; p̃mo oz inuestigare q̃ ẽ cã efficiẽs: scõo q̃ mẽbr̃ patit̃. ⁊ cãm q̃dẽ quz indrim̃ vñ dolor pcedit: vtr̃ omionẽ. i. ꝓsilis ptis ẽ egritudo aut officialis: aut ĩ dissolone ꝓtinuitatis iuẽta ẽ. ⁊ si omiomera ẽ vtr̃ simplex aut ꝓposita cũ mã fluxibili ⁊ absq; mã fluxibili. ⁊ qũ inuenio multotiẽs q̃ sola ẽ distẽpantia aut cũ mã: tũc indro ⁊ mẽbr̃ patiens. et posset aliq̃s dicẽ: ⁊ solũ patiẽs indr̃l: nõ enĩ manifestũ ẽ q̃ cerebr̃ patit̃. ⁊ dico q̃ nõ b̃ indro: ſ; q̃d ẽ q̃ ꝓmo patit̃: vtr̃ cerebr̃ ꝓmo p se hẽt passionẽ: aut vẽt̃ ꝓmo ⁊ p se: caput vo fm ꝓassionẽ. Et b̃ quidẽ q̃ dcã sũt de capite ĩtelligas de aure. dolet. n. aliq̃s aurẽ: ⁊ dico q̃ nõ statĩ debes vti medicamĩb̃. ſ; p̃mo ꝓsidera cãm efficientẽ dolorẽ ⁊ locũ: sine p̃mo patiẽs fuerit sive ꝓpatiẽs ⁊ tũc ꝑhabita cognitiõe vtere differẽtib̃ medicamib̃ fm differentẽ mãm efficiẽtẽ. silr aũt ⁊ ĩ dẽtib̃ vtr̃ corrosio fit dentiũ aut phlegmõ gigiuar̃ aut discrasia sola: et differẽtib̃ vtẽ curl̃. sic enĩ scriptũ ẽ ab Apollonio de curl̃ capit dolentiũ: et de calidis ⁊ fridis siccis et hũidis fm differentẽ cãm opantẽ morbũ: eadẽ indras et in latẽ dolẽte et ĩ bubone vtr̃ signi rõnem hẽant bubões et supuenẽ ppẽ multitudinẽ mãe: aut ppter ãtraces ĩ pfũdo existes aut ppẽ morbũ pestifer̃: aut bubo effectiů ẽ febris sicut qm̃ vlcẽ existe ĩ entre supueniat bubo. Et exẽpla q̃dẽ sumpi oz ptiũ corpis accipit caput aures dẽtes: mediar̃ aũt latus: iferiar̃ bubones. et hoc est q̃ ĩtendit hip. 34

Vlcera facta determinantia febres ⁊ fimata quib̃ hec nõ fiunt: distẽperãtijs uero derelinquitur certissime rediterationes ⁊ pessime.

Ad aliũ fmonẽ trãsfert se hip. est ãt b̃ pticularis et decisio q̃dã a gnãli quodã fmõe. Dictũ. n. est alibi ab hip. q̃ cretica ñ mota aut mortalia aut discrita. b̃ ãt rõnis fmo q̃ b̃ ĩdit̃ẽ subtractio q̃dã. q̃d. n. dic̃: Supponit se. i vlcẽ dertiationẽ hũtẽ. ꝓsueuẽ. n. febres multotiẽs i vlcẽ dertiari: et multotiẽs ñ dertiari: qm̃ neq; vlcera supuenẽ i ipsis neq; fimata. et b̃. n. fimata pñt dertinatões febriũ opari. Ha. vo nõ recipit bi̊ expõnẽ: ſ; dic̃ q̃ supuenerũt et vlcera et fimata: et nõ dertiata ẽ fe. q̃re duplicẽ fecit expõnẽ: vnã q̃dẽ qũ nõ oino fcã sũt vlcera aliã aũt dicentẽ: q̃ fcã sũt q̃dẽ: nõ tñ dertiata ẽ egritudo. vr̃ ãt pma cã ꝓsona eẽ fmõi hip. qm̃ aũt dic̃: q̃b̃ b̃ ñ fuit si et aliqñ b̃ fiat b̃ vlcera: et ñ possint dertiationẽ opari: ſ; remanẽt q̃dã rellq̃e mãe statĩ rediratiões fuit egritudis vt ĩ plib̃. bñ ãt dcñ ẽ: vt ĩ plib̃: ob hãc cãz. oz. n. nos scire q̃ si sũt multe reliq̃e remanẽtes aut modice: et si modice sẽ et ñ ma le: ñ fit rediratio morbi nisi aliq̃ peccatũ fiat aut a medico aut a patiẽte. si vo fiat pcẽz moderatũ neq;

tunc supuenit rediratio. si vo multe sint reliqe:tũc absq manifesta cã rediratio fit egritudis.hoc hz pñs intentio.

Ulcera fcã determinãtia febres ⁊ fumata ⁊c ¶ Duplex h vf eẽ expõ:aut.n.fumas anicedẽtia ⁊ sola:aut pit vlcera cũ fumatib⁹ cõstrue. siqdem igit sũpseris antecedẽtia: dic sic:q vlcera fcã ⁊ febres deiabũt vt dictũ ẽ.⁊ etiã fumata:fumata aũt dic apata . q aũt vlcera determinẽt apata manifestũ ẽ.pipleumonia.n.supueniẽte:ruptio fcã est apat⁊ ⁊ sanies:⁊ sic solutũ ẽ apa.multotiẽs ãt eruptio fcã ẽ ⁊ sanies:⁊ nõ cessauit apa.⁊ h qdẽ expõ ẽ: si solũ sũpseris vlcera.si vo ostruxer⁊ sil cũ fumatib⁹:dic q vlcera determinãt febres ⁊ fumata.l.apata.qb⁹ vo delinqt certissime rediterationes ⁊ pessime.certissime autem dicit : vt scias firmiter q rediteratio superuenit. 35

Rotundum sputum repcussoriũ.

¶ Mirabilis ẽ h fmo.dictũ ẽ ãt ĩ pnostic⁊.sputũ qdẽ vf idigestũ sputũ.h ãt dicit sputũ abusiue idigestũ.vñ ãt fit rotũdũ sputũ:⁊ dicim⁹ ex eo q cõtinet ĩ trachea arteria ⁊ figurat ĩ ipsa. gaudẽt.n.ea q sũt ex nãm figurari sil⁊ eis q sũt fm nãm.⁊ h⁹ aũt rotũdi sputi mal qdẽ cã ẽ gsicies hũoris:efficiẽs ãt ĩmoderata calas qñ ãt igit ĩmoderata ẽ calas:iõqz ⁊ desipiẽtia supuenit vt pus deriauit:si aũt facile passibile ẽ cerebr.si vo ẽ difficil⁊ patiẽs ⁊ firma h⁹ ẽ mẽs:aut nõ desipit:aut difficultate desipit.vñ ĩ li⁹ ỏ infiorib⁹ dic Ga.Succurratis mihi ne fiã phrenetic⁹.⁊ vñ ẽ h manifestũ:q brñ sensibilez hũit imaginationẽ ab exteriorib⁹: ex eo q facile irasceba⁊ a quibuslibet ⁊ patiebatur.desipientiã ãt dico aut iminentem aut expectatam. 36

Emorroidas hñtes neqz pleuresi exagitant neqz pipleumonia neqz comedẽti fagedene : equaliter uero neqz lepris equaliter aũt neqz alphis.

¶ Mirabilis ẽ ⁊ h fmo.p hũc.n.docet medicũ hip.⁊ dic:Si vo fiat deriatio idustria nãe h tibi placeat.si vo nõ fiat oino deriatio:oz medicus iuuare nãs.si vo p maliciã egritudis fiat:oz phibẽ.h ãt dic:Supponat sanguis expurgõ p anũ emissa : venis aptis cc ipz. brñ aũt dico circa anũ:qñ si supi⁹ ĩ itestinis fiat aptio nõ vf emorrois fz sanguinea dysentia . in hac ãt emorroide gis hu.iferi⁹ labẽs eiat.⁊ si multotiẽs supponat pleuretica dispõ a melico hu.fcã cessat in emorroide melico hu.eiato.sil⁊ aũt ⁊ si pipleumõia supueniat a phlate generata dissoluit ĩ emorroide:⁊ brñ dixit pleuretica dispõnem ⁊ pipleumoniã ⁊ nõ dixit dolorẽ costar aut dolorẽ pulmõis:qñ ãt dolor nõ solũ supuenit ĩ phlegmone et apate:fz ĩ discrasia.i.distẽpantia quã discrasiã nõ iuenit q emorrois dissoluit:⁊ etiã fagedene.i.comestiones dissoluit ab emorroide.qdã ãt fagedenã dicũt caninuz appetitũ.falsũ ãt ẽ h:qñ ãt ꝛziũ ꝛtigit ⁊ appetitua virtus diminuit ĩ emorroide.fz fagenã dic corosionẽ caniũ facta a venenoso ⁊ ferino hũore.iste ãt venenosus hu.euacuat⁹ ab emorroide:dissoluit passio:h ãt nñ emorrois nõ ẽ bona ĩ alphis ⁊ lepra.⁊ dic q eq⁊ bi neqz lepris neqz alphis dissoluit:qz dubiũ ẽ fm rõnẽ.qũ vo generat lep ⁊ alphe si idustria nãe mã expellat ad supficie:tũc pdest emorrois.desigt.n.q ⁊ ipa fcã ẽ idustria nãe.si vo p maliciã egritudis supueniat pdicte passiões:tũc nõ ab emorroide fit aliqua vtilitas. 37

Medicantes quidem intemperate desiccatorijs istis non tarde dere liquerunt ⁊ pessima.

¶ Quid ãt itẽdit h appõ h⁹ dictiõis itẽpate:⁊ dic⁹ q emorrois pdest ⁊ dissoluit hi⁹ passiões. Sũt ãt qdã volẽtes hãc passionẽ curare ⁊ alias egritudies ⁊ iõ medic⁹ volẽs hũc curare:ligat venas faciẽtes emorroidã.⁊ si sũt qtuor:si ꝛtigat:tres oz claudẽ vel opturare vnã vo nõ:vt p ipsã expurget mã. si vo ⁊ ipsã voluer⁊ opturare:tũc statues exercitia deãbulatiões vl cursus dietã tenuẽ ꝛtinuas phlebotõias ⁊ ꝛtinuas purgationes vt mã q expurgabat oli p emorroidã mõ p h expurget.in oib⁹ ãt pdict⁊ passionibus ꝛtinuis põt dissolui.fortassis aũt ⁊ funire q dixit hip.⁊ pessima.

Sic ⁊ alie apostasies ut fistulate reuelationes.

¶ Quẽadmodũ dic:emorroides dissoluũt p dictos morbos.exiñ mã effectiua egritudis expurgata:sil⁊ ⁊ fistulate dissoluũt passiões exiñ mã cũata.igit pipleumõiacis gaudem⁹ apata supuenire.⁊ h negligẽ volẽtes vt fistulet ⁊ istruat mã egrotariua iñ educi: fz oz hãc fistulã fieri in mẽbro ignobili.si vo in nobili supfit vertñ ĩ min⁹ nobili vñ emittat mã.fic igit in oculo multotiẽs gaudem⁹ fieri fistulã:si a thoraticis educat mã:q̃uis.n. oculus fit mẽbr nobile:tñ ea q sũt in thorace nobiliora sũt. 38

Reuelatões ⁊ ꝛtẽplatio ex his fcẽ ea liberãt:his añ factis ipediũt.

¶ Dicit ãt Ga.q contẽplãdũ ẽ nobis circa aliqd: et inqrere vtr emorrois ĩ fistula supuenientes dissoluunt morbos: si ita añ morbos supueniẽtes impediãt morbos ⁊ dicit q etiã. 39

Alterius loci loca suscipientia siue dolor siue pondus siue aliquid q liberant ad inuicem cõmemorez communiones ꝓpter cõmixtionem non.

¶ Dicit ãt h hip.q ab alio loco loc⁹ recipit: sed aut nobilis aut igbil.si vo igbilis bonũ:si vo nobil difficile.multotiẽs igit recipit mẽbr igbile mãz recipit vo aut pp id q mã gsla ẽ ⁊ põderosa:aut pp dolorẽ mẽbri recipiẽt⁊.dolẽtia.n.reumatizãt:aut ppt aliquã aliã cãm videlz attractiuã.vbi gra:venio multotiens ad egr ⁊ iuenio melicã passionẽ ĩ cẽbro ⁊ supi⁹ exñte mã:⁊ tũc vidi attractionẽ ĩ pedib⁹:⁊ sic deriuo mãz ad iferiora.idẽ ẽ ãt h qõ dic q ⁊ h p dolorẽ iferi⁹ ducit mã. Lõtigit ãt ⁊ p aliã cãz deriuari mãz de loco ad locũ.i. cõsione mẽbror.etenĩ aliqs hñs pipleumoniã.⁊ ĩ his q sũt ĩ thorace patiẽs ⁊ tussiẽs ⁊ repẽte cessauit tussis:⁊ deriuata ẽ mã ad testiculũ.si inqram⁹ vñ ista collimitãtia.Dolo.n. anathomicã doctrinã vobis dicẽ. Sciẽdũ ẽ ãt q est kili vena epat⁊ q ramificat ĩ duos ramos:⁊ vn⁹ qdẽ tẽdit ad iferiora:alẽ vo ad supiora videlz ad lacertos qui sũt ĩ medio costar:exiñ mittit duos alios rãos ad supiora: ⁊ fac furculas duas: ⁊ ex ipf mittit vn⁹ ram⁹ ad cartillaginẽ sil⁊ gladio:⁊ ibi rãificat:⁊ vna ps ipñ⁹ ducit ad mãmas alia vo ad iferiores ptes. et hic ram⁹ iferi⁹ tẽdit ad ipsa. alẽ ram⁹ a cruribus supius duct⁹ est: ⁊ ibi ꝛueniũt duo ⁊ mittũt ramũ ĩ vir⁊ qdẽ ad testiculũ: ĩ mlib⁹ vo ad mricẽ:⁊ exiñ rãificat.⁊ hi qdẽ rami supficiales sũt:hi vo ĩ pfũdo:⁊ supficiales qdẽ tẽdũt ad lacertos q tũt sup vẽtrẽ q vo sũt ĩ pfũdo tẽdũt ad pyteneõ:⁊ hi ruzsus ramificat. ⁊ rami q sũt ĩ lacert⁊ pectinis:ĩ vir⁊ qdẽ tẽdũt ad musculi vgã:ĩ mulierib⁹ qdẽ ĩ nãm femineã . rami vo q sũt a pyteneo mittũt ad alios ramos:ĩ viris qdẽ ad testiculos:in mulierib⁹ vo ad collũ mricis.cõicãt ãt h ad iuicẽ:qñ fic virilis testiculus distendit:sil⁊ ⁊ os mricis.h aũt ẽ colli

mitaria mēbrorū generatiuorū: ⁊ eorū q̄ sūt in pectine.

Propē ꝯmixtionē ⁊ nō rursus sāguis procedit sed ꝓm humoris cōfinitatem talia expuunt.

¶ Hoc itēdit dicē b̄ hip. q̄ hacten⁹ q̄dē pur⁹ sāguis educebat: nūc āt supabūdāte alio hūore nō educit sanguis pur⁹ ꝯ aut melic⁹ aut phlegmatic⁹ aut cholericus. 40

Est q̄b⁹ sanguinē dimittūt i tpe i his: uel in alijs quidez uelut i his hoc nāq̄z fit ipedimentuz in sanguinea spuentib⁹ tēporibus pleuresis cholera

d Dicit aūt q̄ oz multotiēs phlebotōare qū op⁹ est aut nō oz. ⁊ q̄re: q̄z ipedit tps calīs exrīs aut ad ustiōes caniculares: ⁊ multa fit euaporatio: aut puerilis etas ⁊ nō oz phlebotōare: aut pleuretica suppo/nit passio i cholā ru. gnāta i distēpantia: ⁊ nō oz phlebotomare fiē dicē H. nō credebā b̄ hip. nisi expt⁹ fuissem b̄ i opib⁹ art. rursū aūt ⁊ si chola ꝯtieat: nō oz phlebotōare ꝯ purgare. fortassis cholam dicē b̄ hip. ferīā ⁊ mortales qm̄ i hac mālfesta ē mors nō oz phlebotōare: vt nō videat, ppē b̄ faciēs mori. ⁊ i his ꝯpleta ē tertia particula presentis negocii.

Eplicit tertia pticula: Incipit q̄rta. I

c Dexrīt⁹ dubia crisis generata si repausati ozno putrefecerit: hoc deꝑsso reditatio fit sicē febriū reitatiōes in silī piodo istis spes in articulos dimitti.

p Ostq̄z detauit hip. tertiā pticulā pūtis negocii: nūc itēdit detare ⁊ q̄rtā pticulā i q̄ docet nos nālel ⁊ anathōicas speculatōes cognitiuas ⁊ curatiuas. q̄ō āt ab eo dr̄ b̄: mālfestū ē erudit. ⁊ sciētib⁹ Supponit. n. ab ipo fe. i apate detabil. Dictū ē. n. vobis: q̄ fe. aut detat aut dissoluit: ⁊ ēmiat q̄dē aut p expurgationē aut p apa. nūc itaq̄z dicē: p apa iudicat subiecta fe. dicē: si igit i fe. supuenat apa crisis fit ⁊ p mutatio. ⁊ vti hēm⁹ certitudinē ⁊ fidē alatiōis: ⁊ dicim⁹ q̄ ex signis apat. sicq̄dē generabit magnū apa ⁊ bz dolorem magnū ⁊ colorem durabilē fit alatio ⁊ putrefactio ꝯtēte mātē: postea vō ⁊ eruptio apat. ⁊ sanies. ⁊ si fistulaz bēt cū his oib⁹ vlc⁹: tūc dicim⁹ q̄ crisim ⁊ pmutationē fe. desīgt apa: ⁊ tūc idiota q̄dā in b̄ accīte pturbat: nos vō gaudem⁹. si vō i fe. apa supuenerit: ⁊ b̄ repēte fiat īmanifestū: tūc idiota q̄dē gaudet artista vō pturbat. desīgt eiz q̄ redit mā ad pfūdū: ⁊ erit reditatio fe. ⁊ hucusq̄z manifesta sūt q̄ dicūt erudit. ⁊ sciētib⁹ ⁊ multotiēs dcā. Exide vō ⁊ exneū q̄dā addit: remiscit. n. multaz reditationez ⁊ dicē q̄ fūt multe reitatiōes fe. et apat. ꝯsidera aūt ipm hip. b̄ velle dicē tibi: q̄ suppōit fe. et ipsi supuenit apa: b̄ āt redit i articulos. si vō cessauerit b̄ recipit colica dispōmeli⁹. n. ē a mēbris nobiliozib⁹ deriuari mām ad ig̃biliora q̄z ecōuerso. ¶ Si repausatioz ¶ Qui dicat: si repausauerit et cessauerit dolores: i his curatū ē magis dolēs. b̄ enī dicē passio articuloz. dicim⁹. n. q̄ hac passiōe dissoluta supuēit cholerica dispō: et nō oīno supuēit nisi redeat apa ad pfūdū itaq̄z redit et fe. et rursus itromisit se nā ad generādū apa et generauit ꝯ nō pmutatū ē: ꝯ redit exrīs iterū et fe. redit. si vō fuerit ḡssa mā ꝯtēta nō āplī⁹ pōt deriuari ad supiora. nō. n. generat apa circa aures: ꝯ ad articulos ducit mā pp id q̄ b̄ mēbra ꝯcaua sunt et habilia ad recipiēdū māz: aut ppē debilitatē ipsorū articuloruū: aut ex eo q̄ ḡssa erat mā et inferi⁹ fluens videtz ad articulos aut ex eo q̄ arī tps et pfectā sanitatē mot⁹ ē patiēs ⁊ fatigauit articulos et fēc habiles ad receptionē mātē: et exīt apasis generata ē i articul. et b̄ ē q̄ō itēdit. ¶ Coexrīt⁹ dubia crisis generata non putrefecerit: hoc deꝑsso reiteratio fit ¶ Pro coexrīt⁹ aut: itellige aut apata aut sublenatiōes aut gibberosa. Dubiā crisim aūt dicē q̄i i cretico die: nūc. n. gnāt apa. b̄ deꝑsso aūt dicē q̄i deꝑdito. Sciēduz ē aūt q̄ q̄dā volētes b̄ exponē pmutare dictiōes ꝯsiderātes hip. soloecismū facē: q̄z dixit: coexrīt⁹. i. apatib⁹ plr et addunt singlr lu b̄: et pp b̄ appōtuē ex: ppōez: et dicūt Ex b̄ q̄i ex illo tpe ex quo deꝑit apa et reitatio fcā ē. H. vō dicē q̄ si ē oīno pmutare dictionē: nō dicas ex b̄ ꝯ bis q̄si apanb⁹ deꝑdit. supuenit reitatio fe. nō tū oz pmutare dictionē. hip. n. attica vtit ꝯstructione et singulare cū plī ꝯstruit: referēs ad itellectū ꝯstructionē: quēadmodū demosthenes dicē: Nos paup viles et depositi sedem⁹. ꝯ et b̄ dicē: Coexrītia apata gnāta: b̄. i. hac passiōe deꝑsa: dico q̄i his apatib⁹ deꝑsis. oz aūt nos scire q̄ ancedēte plī cōstruim⁹ singulare singulari: qm̄ plē cōtunēs ē singulare: ꝯ singulare vō nō plē. ¶ Sicē febriū reitatiōes silī piodo: istis speras i articulos dimitti. ¶ Vult aūt oīdē p b̄: qm̄ oīa piodo attrabūt: et piodo ꝯsequūt. sic. n. dicē: Si fe. i cretica die ōficiat: i cretica iterū redit: filr et apata: si i cretica die deficiūt: et i cretica redeūt. bm̄ aūt dicē: spes i articulos dimitti. dubitāt. n. dixit speres: q̄ pōt p expurgatōnē euacuari mā et nō duci ad articulos. 2

Rina piguis ⁊ alba ut antigeneos i laborosis q̄rtanis ē qm̄ icipit ⁊ liberat apate. si uero ante hac ⁊ a naribus sanguis fluit sufficienter ⁊ ualde.

d Dicit. aūt q̄ duplex ē labor: aut a cā ancedēte factā: aut a spōtanea. ⁊ q̄ spōtaneus labor vt in plīb⁹: aut i pīgui mā gnāt qm̄ ē agguariu⁹: et in plīatica qm̄ ē distēsiu⁹. bm̄ aūt dixi: vt i plīb⁹ i pīgui. ecce enī vlceratiu⁹ et pūgitiu⁹ dolor i ru. chola gnāt q̄ ē subtil nisi voluer. dicē certi⁹: q̄ multa exīte chola ru. gnāt hoc dicē itaq̄z hip. q̄ si gencē laboriosa dispō i pīgui mā indrē vrinas: et si iuener. has exītes subtiles et aquosas dicas q̄ apa magis alicubi spat. si vō pīgues et turbidas inuener. dicas q̄ nō fiet ꝯ p vrinā expurgabit mā: vez et per vrinas si nō emittat nō sēp supuēit apa. q̄d. n. ē b̄: et dici m⁹ q̄ sāguis ē supabūdās et flux⁹ sanguis fit ex naribus Oz āt te dicē sic: q̄ apa gnābit nisi vrina pīguis et turbida egrediat: et nisi flux⁹ āt sāguis itellige vt nō sicē gutte q̄nq̄z sāguis emittāt: ꝯ vt ipse dicē sufficiēt et valde. dicit aūt nobis: q̄ oz nos tūc qm̄ flux⁹ sāguis supuenit aut vrīa pīguis egredit certe et firmiter referre et dicere q̄ apostema non generabitur. 3

Si intestinū i dextro artetico factum est ꝯ quietioz: quz uero hic curatur superdolentioz.

q Uidā āt libroz bīt: cui itestinū fine n i greco: q̄dā āt cū n: cui intestinū: enterō. n. i greco cū n latie dr̄ itestinū: eterō ssi n dr̄ alterez. vti i nālib⁹ eterogeneū et hōgeneū. i. alēi⁹ gener. et filis gener. sicq̄dē igitur bīt: cui alterez: dicē q̄ alīa aur. multotiēs recipit apa: sicut et in pma epidimia dictū est: q̄ n[illegible]mp vtraq̄z auris recipit apostema sed multotiens vna, ppē b̄ q̄ ad vnum

locum repit mā:aut q; debilius ē vnū mēbr: quos ⁊ au
rib⁹ fluētes noiauit.si vo hūt:cui itestinū:B dic hip.q cui
iminēte arterica dispōne:supueiat positio itestini alīatio
fit arterice: q; ad itestinū repsit mā. ⁊ si cessauerit relaxa
tio itestini:recipiūt itex articuli mās. Hali.vo B exponēs
dic q nūq; iuētū ē B i opib⁹ art] q i remissiōe itestini ces
sauerit arterica.sz hip.B de colica dispōne mētione facit
⁊ dicit q gssa mā otinet i loco ⁊ generat dolo; i dextris
ptib⁹.dictū.n.ē i anathōia:q marie i sinistr]ptib⁹ iacz o;
bū itestinū:i dextr] vo colon:vextū mittit quādā ptē ad
sinistrā ptē colō ⁊ magnā ptē inuolutox itestinox: sic enī
mouet itestīa.vū i colica dispōe dolore supueniēte qnq;
qdē i dextr]ptib⁹ qnq; vo i sinistr] fallacia fit:⁊ opinant
plēs aut q ex patiat qn i dextris supuenit dolo; aut q
splen patiat qn i sinistr]. Supponit itaq; colica dispō: et
supuenit dolo; i dextris ptib⁹:tpe aūt pcedēte dissoluit
colica dispō generat artetica mā deriuata ad articulos.
si vo cessauerit artetica supuenit colica dispō.meli⁹ āt est
q a nobilib⁹ ad ignobilia driuet mā q; ab ig̃bilib⁹ ad no
bilia. Qō lz detio;. Fiat q̃i si deuerint ⁊ cessauerit do
lores i bis curat supdolētio;.B aūt dic vt itēdas passiōes
articulox.dicim⁹.n.q hae cessata fit colica dispō:nō sēp
aūt supuenit colica dispō nisi redeat mā nō bn curata:sz
quedā mā moueat in ipsis. 4

a Basij qdē puella exñs desati spūs
erat: mulier uero fcā ex pturitiōe
supdolēs nō ualde sz i supficie:eleuauit
pōd⁹ magnū ⁊ festi aliqd sonare uisū est
iuxta pect⁹ posterior aūt asma habuit
⁊ dolebat iscian dextrum.

m Irabilis ē ⁊ B fmo ⁊ dign⁹ notari.Volo āt p⁹q
dā accipe ad ipsi⁹ expōnē. spūs aūt dic respiratio
nē:asma aūt dēsā respirationē.Sz p⁹ sumam⁹ ⁊
cāz p quā gnāt dēsa respiratio.s.asma.B āt gnāt aut phy
mate exīte circa pulmonē aut mā gssa ⁊ viscosa occupā
te ānulos pulmōis.volo aūt ⁊ quādā anathōicā doctri
nā pdicē:sūt.n.spōdiles spine plēs.vij.qdē sūt colli.xij.āt
metafeni.v.vo lūbox:⁊ a q̃rto ⁊ scōo spondili metafreni
oriūt neru⁹ ⁊ mittit vnā ptē sui ad ea q̃ sūt in pectore ⁊ ad
lacertos q̃ sūt i medio costax.aliā aūt ad manū:tertiā vo
ad lacertos q sūt sub femore .qn āt B pdixim⁹ veniamus
ad ppositū.Dic aūt achasii:tu vo itellige aut mulier aut
soro; aut nur⁹.⁊ B nō differt:B itaq; mulier puella exñs
s.virgo:⁊ euenit.n.hip.puellā qdē dicē vgīnē:mulierē vo
coeūtē cū viro.B igit vgo exñs būit asma fimate exīte cē
pulmonē:postq; vo būit rē cū viro ⁊ otigit iplā ⁊cipe et
pere:fcā ē ei mēstrualis purgō ⁊ eūat⁹ ē sanguis:⁊ miti
gat⁹ ē dolor:vex nō final fcā ē eño: ppē B ⁊ hip.dixit: q
supficialr fiebat dolo;.postea vo B aliquo tpe voluit iu
mē a ēra q̃dā lignū gue aut lapidē:extēdēs manū ⁊ fa
tigās:son⁹ fact⁹ ē cē pect⁹:⁊ nō fuit ille son⁹ nerui rupti sz
apat] ruptionē patiēt]:qnq; aūt supuenit ruptio:igit dif
fusa ē mā ⁊ ducta ad ānulos pulmōis:⁊ rursus supueit
asma pp opilationē:postea ⁊ B dissolutū ē mā deriuata
ad iscā.sz dignū ē iuestigare q̃re ab bis q̃ sūt i pectore ad
iscā deriuata ē mā.⁊ fiqdē supficialr voluer] ptrāsire di
cas q obilio; ē iscā iōq; recipit.si vo subtili⁹ voluer] dicē
dicas q ab bis q̃ sūt i pectore ducta ē mā ad gnātina mē
bra.ppē affinitatē:⁊ qn gnātinis adiacet iscā qū sint fo;
tia repulē mās ad iscā ⁊ cessauit asma : qn aūt i pncipio
multotiēs sanguis ē supabūdās:posteri⁹ vo cholā ru.p
pē B dic q i pncipio qdē rubeū expuebat : postea vo ru.
cholāz mixtā cū sanguīe.itaq; ⁊ curā tdit: dixim⁹.n.q qd
dā medicinalia documēta docet.dic itaq; hip.q facieba
m⁹ curā a dieta ⁊ ab actib⁹: a dieta qdē phibētes ipsaz a
cachochimis cibis ⁊ male digestibilib⁹ ⁊ gssis:siue būox
sūt B porcine carnes ouine ⁊ bouine:cachochimox āt sūt
sicē allea ⁊ alia hi⁹.ab actib⁹ vo sicē a voce ⁊ iracūdia.etēz
magna vox ⁊ iracūdia mouet mās ⁊ pturbāt egritudinē
Qū B laborat dolor tē ⁊ asma būit. Nō āt dic q qn
dolebat: iscia iā asma būit .nō.n.possibile ē nec vnq; as
ma ⁊sedēt iscia:sz ecōuerso quotiēs dolebat asma:tunc et
iscia dolebat ,ppter predictas cās.

Et in capite eneme prius adaptata est
stiptiria kekaumene.

Hoc āt volēs exponē B.dic.q B⁹fmo i mult] ab hip.vi
tupabat:a nobis āt nō vitupat.solā āt.n.passionē docet
⁊ mēbr: i quo fuit passio ⁊ appositā medicinā siue pfuit
medicīa siue lesit:ñ dic ⁊ mēbr: qdē fuit caput:passio vo
malicia passiōis ⁊ lc⁹ cozosiuū:medicīa vo fuit alumigi
meni kekaumeni:⁊ nō dic siue pfuit siue lesit:fortassis āt
pfuit:dic.n.q ducit eidē phārācia:ꝛueniēs āt pdest. 5

d Aliud apa eqlr q; auferre inerat
apostematizari affuit sexagesimū
Dcit B.q aliud facrū apa ab apate capit].trifu
gdemō vo ⁊ magn⁹ sophista dic q generatū est
apa i capite:⁊ b⁹ fcā ē ruptio:ex.ñ casus ossiū spe
etabat ⁊ os B extractū ⁊ fac apa scōm: deiñ fcā ē ruptio
⁊ septia die cecidit os.ētiā āt die dic ex q̃ icepit generari
scōa apostasis aut ex q̃ fcā ē ruptio duox apatū. ñ.n.ē cō
ueniēs p⁹ ruptiōez apat] p⁹ multos dies cadē os. 6

c Ola hūt q̃lia cōis aut cōiter: maio
ra uero dicūt mesocolis: hoc āt ex
lateribus circa uentrem a spina.

c Ola āt dic itestina a pte designās totū.a colō.n.
oia itestina dic:B.n.dic itestīa bouz maioza sūt
pncipaliū itestinox fm magnitudinē.fm pōnez
vo eadē sūt:B aūt colligūt mesocol.i.medijs itestinis. sci
tis.n.q est quoddā neruū ligātiū extū a pma spōdili lū
box ⁊ substernit mesaraicis venis ⁊ sic ligat intestina. et
hoc est quod intendit. 7

c Oncessiōes ad ifirmos ut munde
agere uel potus uel cibus si itucē
si uidet molliter que attingit.

I recolit] multotiēs dictū ē nobis q o; medicū
multā diligētiā ⁊ sollicitudinē adhibē saluti pa
tientiū.⁊ dictū ē B i aphis ⁊ i alijs locis.quō āt
adhibem⁹ diligētiā circa sanitatē:dicim⁹ q hēbim⁹ patiē
tē obediētē:hīc ē videre i ertiozib⁹ q nisi fuerit obediēs
mā artifici ñ fit op⁹ vt o;:sillr ⁊ B nisi fuerit obediēs egro
tans nō fiet sanitas. obedientē aūt efficiem⁹ egrotātes si
ocesserimus eidē aliquid:sic dic in aphorismis. 8

q Ue nō multū ledūt q; nō mag̃ iñ
ledūt fri.⁊ ubi o; pax deterior cib⁹.

Uod dilectio.n.pōt efficē sanitatē:manifestū est
exīs.vult.n.multotiēs medic⁹ offerre patiēti ali
quā medicinā:⁊ hāc nō recipit patiēs repellens
medicū.si vo pr aut mr aut amic⁹ offerret:tūc recipit me
dicinā ,ppē amicīa offerēt]:vides itaq; quō amicīa sani
tatē potest efficē.sic igit ⁊ B dicit hip.qn o; cōcedē patiē
ti.cōcedim⁹ āt eidē B mō:multotiēs.n.volum⁹ ei aliqd of
ferre vtputa panē aque mixtū:⁊ oportet nos tunc ciathū
bn lauare:⁊ etiā cozā ipso manus nostras bene abluere:

ppē B dixit: q; o3 ea facē ī q̃b⁹ delectat aut si intuet aut vi
det ſz dicim⁹: ⁊ ne credas q; hip. bruiloq⁹ dēbat vti repe
titiōe eius dē dictiōis: dicēs q; ſi intuet ſi videt: ſz dici⁹ q; ñ
ē idē ī tueri ⁊ videē. ſūt. n. q̃dā visui obiecta ⁊ ꝓſiſtētia vſq;
ad visū ſiē colores: ⁊ hos o3 videē. q̃dā vo ſūt ⁊ vſq; ad itel
lectū veniēt ia ſicut iimici pñtia: ⁊ ipa dicim⁹ intueri: B aūt
inſpectio tēdit vſq; ad itellectū: ⁊ ſtatī o3 iimici ⁊ amicos
recordari. ſi B. n. fecerim⁹ ⁊ amici pñt redire: ⁊ iimic⁹ ſi vi
tupat ⁊ patiēs nō curat: ⁊ B q̃dē ſūt ī visu. g̃ āt ⁊ ō tactu
diē: ⁊ B facit ſiē dialectic⁹. de extrēis. n. ſenſib⁹ fāc mētio
nē. ſ. visu ⁊ tactu: vbi tu media ſubintelligas. ⁊ qō dicit de
tactu: dicim⁹ q; ſi delectabilē ſe hz in duro lecto iacē nō
facias ipm ī molli stare. ſi vo ꝓſuetudinē hūit ī molli: nō
facias ipm ī duro iacē. ſiē dictū ē ī regimēto acutor: vt ñ
exiñ fiat tristicia ⁊ turbatio egritudīs. nos āt dicam⁹ ⁊ ō
medijs ſenſib⁹ ſiē de auditu: ⁊ ī B. n. ſunt q̃dā q̃ tēdūt vſq;
ad auditū ſicut cytharе et fiſtule et hi⁹. q̃dā vo vſq; ad ī
tellectū tēdūt: vt anūciatio patrie cozuēt]: aut domi cō
uersio. de odoratu q̃dē vt ſi patiēs delectet grauiē odora
bilib⁹: B illi offeras. ſi vo bñ odorabilib⁹: bñ odorabilia
p̄beas. ſz bñ odorabilia dico: nō faciētia dolorē capit] ſed
pficiētia patiēti: vt ī fe. tāq̃ rosas: be. n. hūt et bñ odora
bile et frīdū. de gustu vo vt offeram⁹ ei amara: ſi amaris
delectat: aut dulcia ſi dulcib⁹. ītēdit āt medicinā ei offer
re: aut aliq̃d tale amar cōmiſce ipm molle: vt allicias pa
tiētē. et q̃dē ī ſenſib⁹ reſtat itaq; q̃i iſte viligit ꝓtinua bal
nea: aut frīdū potū ſi ꝓtigerit eē egritudinē idigeſtā: non
offeras eadē ſtati: ſz ſtati tñ ſpem facias: ⁊ dic q; ſpamus
p⁹ paucos dies te balneare: aut p⁹ paucos dies dabimus
tibi aquā frīdā. ⁊ q̃ venēit ōſiderū balnei aut pot⁹ frīdi
tunc ātīcipat vnū diē. q; ſi p⁹ duos dies dēbas balneare
aut dare potū p⁹ vnā offeras vt vnaz ꝓcedis patiēti. o3 āt
q; viſitatiōes medici ꝓcedāt ei: ⁊ iq̃rē ī viſitatōib⁹ multitu
dinē ipar ⁊ tps ⁊ q̃litatē. multitudinē āt dico: et ñ ꝓtinue
medic⁹ vadit ad ipz: qz ī B vr iſest⁹ neq; par ⁊ ī B req̃ſit⁹
niſi ſupueniēt pl'a ſiē ſimthomata. ⁊ ſi pl'a ſupueniāt: ⁊ tu
cōtinue vade vt ſubſidiū feras. tps vo q; ñ venias ī decli
nationib⁹: tūc. n. nō idiget te: ſz ī poriſimis o3 te ferre ſub
ſidiū: aliq̃ vo ī declinatōe q̃ volueri] nutrire. q̃litate vo
viſitatōis q; nō cū q̃ete aut clamore īgrediar]: ⁊ dicimus
nōne ga. ē īgreſſus cū ſōitu ad quēdā. ⁊ ñdem⁹ ad B q;
ga. audiuit q; patiēs hēbat ſubet: ⁊ vt excitaret ipm p tuſ
ſim: iōq; ſcōario tuſſiuit. o3 itaq; ⁊ fmones itendē: fmōes
dico patiēt]: vt ſi interrogauerit patiēs de egritudīe ſua ſi
ne mortalis fuerit ſiue ſalutifera: dicas q; ſperam⁹ ī deo
q; ſalutifera erit: ⁊ hēas ſpē ſalut] ⁊ ꝓfortate. o3 vertñ te
laborare mecū ō egritudinē. dictū ē antē ab hip. ī aphis:
q̃ñ nō ſolū o3 phē q̃ o3 ſz ⁊ patiētē. dictū eſt āt ⁊ alibi ab
ipo: q; p q̃dā tria reficit ſanitas: p medicū: p patiētē: p egri
tudinē. B vba o3 te dicē egroto: ⁊ nō facias ſiē fecit q̃dā
noſe callianax q̃ medic⁹ fuit: ⁊ interrogat⁹ a quodā patiēte
ſiue vixerit ſiue moriet: dixit eidē: Mortu⁹ fuit patroci
l⁹ q̃ fuit melior te: ⁊ ob B horribil' dict⁹ ē. aut hos diē fmo
nes: aut fmōes dicit: vtputa grāmaticos rhetoricos pho
ticos. ſi. n. his delectat; o3 te eidē exponē hos ſermōes. ſi
vo iocoſis delectat fmōib⁹: his vtar]. ſi vo nō fuer] habil'
ad B: facias alios venire: ⁊ cozā ipſo his vti vbis. o3 āt ⁊ ī
veſtib⁹ ꝓplacē ſibi: vt ſi albis delectat ⁊ tu alba īduēs ac
cedas ad ipm ⁊ pciose. ſi vo ñ habuer] pciosa: accedas cū
pur] ſolū ⁊ nō īmūd⁹: pl'es. n. īmundos repellit: marie ſi
fuerit iſti chirurgici ī īmūdi a vulnerib⁹ aut a q̃buſdā ta
lib⁹. pl'es āt īmūdis delectāt: ⁊ his o3 te vti. ⁊ a geſtu q̃dē
o3. n. te accedentē ad egrotū nō ſupbiose stare: ī B. n. odi
oſus efficer]. neq; meſtū eē: ī B. n. vilipēdit: ſz ī bōa figura
⁊ pulchra: vt ⁊ patiēs honoret te ⁊ aſtātes: aut B dicit a
figura: aut o3 vti figura ad appetens īnuz mētū. ſi. n. op⁹ ē
chirurgizare: o3 duas manicas tui philonii eleuare: ſi vo
tāgē pulſū: vnā. Et ſciēdū ē q; philoniū erat veſt] ātiquo
rū medicor cū manicis lōgis: ⁊ attōſurā q̃dē o3 ꝓcedē c
groto. ⁊ q̃dā dicūt tōſurā: q̃i q; nō hēat medic⁹ alopitiā:
vt oſiaſum. Ga. vo nō vult B: quā B nō ē in nobis ſz tōſurā
diē: aut q̃ ē penes medicū aut penes patiētē: penes medi
cū q̃dē vt ſi intuet tōſura tōdeat: ⁊ ſi rurſus intuet comis
gaudeat patiēs: ⁊ ſic vt ſi patiēs tōdet ꝓcedat ei. B āt p itu
amētū ⁊ ꝓceſſionē patiēt] ñ p adulationē aſtāriū: quē
admodū ī antonino ⁊ luciano. antonin⁹ delectabat his
q̃ auferebāt ſibi comas. lucian⁹ vo gaudebat comis: ⁊ ob
B adulatores quotiēs tēdebāt ad ātoninū tōdebāt quo
tiēs vo ad lucianū expectabāt p multos dies quouſq; ha
berēt comas: ⁊ tūc pgebāt ad ipm. nos vo vtimur his tō
ſur] nō cā adulatiōis ſz cā ſanitat] ⁊ gra patiēt]. o3 āt ⁊ ab
vnguib⁹ facē ꝓceſſiōes: ⁊ q̃dā dicūt: ñ ſint vngues ſcabio
ſi: ⁊ dicim⁹ q; nō B diē: nō. n. ē B ī nobis: ſz vt vngues non
ſint īmūdi neq; mag]. magl. n. vngues, pſūt chirurgic]: ex
eo q; retinēt ſubtiliſ. ma corpor. o3. n. ⁊ tales auferre vn
gues. o3 aūt ⁊ ab odore ꝓplacē patiēti: vt nō hēat malus
odorē medic⁹. mal⁹ āt odor generat nobil: aut nā aut ab
īcuria. ⁊ a nā q̃dē ſiē ī plectoric] corpib⁹: fetēt. n. male ipo
rū aut os: ⁊ hūc nālē fetorē nō poſſum⁹ ſimaltr remonē ſz
mitigare ſiē ī plectoric] corpib⁹: phlebotōam⁹ aut purga
m⁹: ī odore q̃dē ſpicā nardicā aut frondē malabacri aut ali
q̃d tale odoriferū ponim⁹. ab īcuria q̃dē generat fetor: ſiē
a multo vino fetor erit ab ore: ſic criconia⁹ medic⁹ q̃dā e
bri⁹ venit ad patiētē: ⁊ diē ei patiēs: nō poſſū ferre fetorē
tui oris: q̃ rñdit ei: ſicut. n. patior fetorē tue fe. ſic o3 te pa
ti meū fetorē: ⁊ ñ fugiebat q; ebri⁹ erat ſz furioſe rñdit. o3
delectatio generat patiēti: ⁊ exiñ fit oigō: generatio chili
pis. ꝓſidera āt q; bñ dixit hip. q̃ñ āt nō poſſibile ē ex his
qz ñ magī ledūt ſz ⁊ ſupueniēt leſio rectificabil' ē. ⁊ ī B ē ī
tētio. Ut frīdū vbi o3. Ubi o3 diē: q̃i ſi p⁹ duos dies dēas
potū dare. p⁹ vnā tribuas: ⁊ q; nō ſit īcōſuetus patiēs ab
B potu: neq; ī debilitate ſtōi neq; ī pblone alteri⁹ mēbri
nobil: ſz ī ca. ꝓpioe ⁊ ī tpe eſtiuo: B āt ſigt vbi o3. 6

Quā elixaz hoc q̃dem ut recipiat aerem hoc uero nō plenū eē ⁊ ſuperpoſitionem habere.

Quidā āt dicūt: q; ali⁹ ē fmo ille a p̄dict]: et dicūt
q; vult dēiare de aq̃. nos āt dicim⁹ q; idē ē cum
p̄dict]. qū. n. dixit ī ꝓceſſiōib⁹: q; o3 frīdā aquā of
ferre: ītēdit nos docē q̃lr o3 facē frīdā aquā: et quā o3 eli
xare et ifrīdare nō diē. et q̃dā āt pbabiles cās aſſignāt ī
q̃ītū pſua de. it auditores. nos vo dicim⁹ verā cām ō q̃ aq̃
dēiat. vertñ B o3 pſcire: q; aq̃z he q̃dē ſūt bōe: he vo ma
le: he vo medie. et diſtiguūt p guſtū p viſū p odorē. p vi
ſū q̃dē q; bona aq̃ o3 eē ſplēdida et diafona: ⁊ nō turbi
da neq; lutoſa. p odorē q̃dē vt odorabil' ſit: et odorabilez
āt dico vt ſit ſine q̃ui odore. p guſtū vo vt ſit dulc]. dulcē
āt dico nō hūdo graue q̃litatē neq; ſit nitroſa neq; ſulfu
rea neq; calcātea neq; ſalſa. ex his āt ōrīs diſcernūt ma
le aq̃: o3 aūt elixare nō bōas ſz medias aut malas. bōe. n.
aq̃ ex ſe hūt bōitatē: et ñ īdiget bullitiōe ſiē aq̃ q̃ ſūt rome
ſūt. n. q̃dē fōtes dulcū aq̃r: ſūt āt et dulces aq̃ ī pgamis:
mltotiēt āt ⁊ bōas aq̃ſ elixa⁹ ſiē diē g. vt frīore ipiā facia⁹
ſilia ſil⁹ b⁹ mi⁹ ſt oppugnātia: ōria vo mag] ōriāt vt ſi ē fri.
aq̃: ⁊ B nō valde ifrīdat ex fri. aere. ſel. n. hz ppam fritatē
ſi vo ca. ē: tūc īfriatio mag] ōriat pp calatē. ⁊ q; ſubtilior

fit aq̃ ⁊ rarior ex calate ⁊ fortior fritas palã ē.q̃lr ãt p̃e liratiõz vtamur aq̃ vt fridiorē efficiam̃ aquã.hi̇ rei duo fuit mõi.vn̄ q̃dē ipsoꝝ ĩdit̃ē ab hip.alē vo ab egyptiis in uēt̃.egyptii.n.elixãt aquã ⁊ ponũt ipsã ĩ bocalib̃:⁊ pẽdẽt tota nocte ĩ aere ĩ loco discoopto.postea ĩ mane ponũt bocalia in arena bũida ⁊ circũponũt myrtb̃:aut folia vitiũ aut folia lactuce vt magl fiat ifriatio: ⁊ sic bonã ipsã supiorē iueniũt.Hip.vo dicit:qm̄ oz p̃elixationē ponē ipsã ĩ vase:⁊ nõ iplē vas aut coopiet nõ pōt aer ifridare aquã q̃ ē ĩ vase:⁊ h̃ vas oz pẽdẽ ĩ puteo:ita q̃ aq̃ putei nõ tãgat vas:qm̄ grossities hi̇ aque nõ pmittit ifridare aquã que est in vase,ppter hoc oportet pendere vas nõ plenum aqua.⁊ hoc est quod intendit. 7

Q Aoniã ex emorragijs iaquãtur.

d Jctũ ē ãt nobis supi̇ q̃ emorragia ē fluxꝰ sãguis q̃ ē p nares:emorris vo q̃ ē p anũ eũatio. nomẽ ãt vtriusq̃ emorragia noiat : ⁊ didicist̃ q̃ bona supueniũt ĩ emorragia:q̃ pleuresis dissoluit ⁊ fagedene ⁊ alia p̃dcã.nẽ ãt dic̃:q̃ difficilia gnãnt ex ipsa. ĩmodera ta ãt emorragia euaporat calor nãl:⁊ exiñ idigões fiũt ⁊ nõ aliquod nutrimẽtũ ⁊ p̃patio fit hydropisis: pp hoc dixit: Inaquantur. 8

S I q̃lia oz purgari purgẽt ⁊ ꝓfert ⁊ bene ferunt.

i Hoc ãt fmo latiꝰ dictꝰ ē in aphorismis.h̃ ãt sicut in sui ꝓmẽorationẽ scribẽs remiscit. oz ãt te scire q̃ pp h̃ ⁊ ꝓiũctiones subitelli.dixit.n. et apte fert q̃ vo dicit:Qualia.subitellige vt fm rõnẽ fiat eũo:aut a nã aut a medico.si vo fiat p maliciã egritudis difficile ē h̃.vñ dicit thocydidis ĩ sẽda hystoria:Qm̄ cholẽ vomitus supueniet:et peste ĩminente plẽs moriebant: nõ.n.a nã neq; a medico fiebat vomitus cholere. 9

i H eno legumina comedẽtes ĩ fame:ꝓtinue femina masculina crurib̃ icõtẽptibilia fcã sũt: ⁊ finalr etiã ⁊ orobos comedẽtes genua volẽtes.

a D aliã doctrinã trãsfert nos hip. mirabil ãt ē h̃ sermo ⁊ ꝓsonꝰ tiꝰ de epidẽca egritudie mẽtionẽ facit.et ꝓsidera artẽ hip.nihil frustra ꝓmemorat neq; nomẽ vbũ.Sic itaq; h̃ de eno mẽtionẽ facit.enꝰ ãt ē q̃dã ciuitas thracie:et intellige quantam significationẽ habet hec dictio:quoniam autem thracia fertilis est enꝰ aũt ciuitas thracie.iõq; dicit q̃ q̃dã mirabile ꝓtigit ĩ illa ciuitate:videlicet sterilitas et fames:et rursũ q̃ abũdãtes erãt frumẽto:nõ solũ sibi sed etiã alijs ciuitatibus tũc patiebãt̃ ĩopiã ⁊ ĩcepe comedẽ legumia:⁊ qm̄ cibum extraneũ a legumib̃ assumebãt: pp h̃ mẽbra cibũ nõ recipiebãt̃ sic icõsuetũ ⁊ extraneũ:⁊ exiñ ñ nutriebãt̃ ⁊ ifirma fiebãt ⁊ incõtẽptibilia ⁊ debilia fiebãt magl agẽtiua magl actiua ⁊ magl motiua.s.crura.icõtẽptibilia ãt dicit nõ bũria palisiz: qm̄ oino nõ mouebãt̃ sz debilitatẽ hẽbãt:⁊ h̃ q̃dẽ patiebãt̃ legumib̃ vtẽtia.alia ãt sũt legumina:⁊ alia sũt frumẽtalia nutrimẽta. frumẽtalia q̃dẽ sunt oia ex q̃b̃,pōt fieri pãis vt frumẽtũ hordeũ miliũ spelta ⁊ hi̇.legumia vo vt cicer faba:⁊ alia talia ex q̃b̃ñ fit panis.hi vo q̃ erãt ĩ eno: ĩ p̃ncipio q̃dẽ deficiẽtes frumẽto: venere ⁊ ad orobũ.i.miliũ:⁊ alia amara seia q̃ dãt vt rõnalib̃:⁊ exiñ grossã mã generata ⁊ descẽdẽte ad genua fiebãt isti genua volẽtes ⁊ patiebãt̃ h̃ nõ pauce:sz oẽs q̃ illi̇ ciuitat̃ erãt:q̃uis cali eẽnt fm ꝓlonẽ q̃tuis fridi: ⁊ q̃tuis vẽtes exercitiis ⁊ q̃tuis nõ: ⁊ aut fortes aut debiles:⁊ aut purgati ⁊ nõ purgati.⁊ h̃ oia designuit hip. per duas dictiones dicẽs: Femina masculia. p masculia q̃dẽ designuit cala ⁊ exercitãtia se ⁊ fortia ⁊ nõ purgata. p femina vo designuit frida ⁊ iexercitabilia debilia purgata. feie vo purgãt̃ p mẽstrualẽ purgatiõez:qm̄.n.oẽs cõiter ledebat:⁊ epidicꝰ erat morbꝰ.ostenduit,p eo q̃ dixit: Fame ⁊ In eno .nõ.n.de pticularib̃ remẽorat sz ō tota ciuitate patiẽte:q̃ aliq̃s ñ dicẽt: q̃ nõ oẽs vtẽtes legumib̃ h̃ patiebãt̃ dixit:cõtinue.⁊ h̃ habet pñs intẽtio. 10

m Manifeste uigilãs calior exti̇ : iterius frigidior dormiens:ecõtra.

d Jctũ ē ãt nobis multotiẽs:q̃ differẽt mouet̃ calor nãl:aut ad exti̇ora aut ad iterioza aut totus aut sz ptẽ:⁊ q̃ ĩ sõno ad pfũdũ tẽdit. ĩ vigilia dilatat̃ ad exti̇ora.h̃ igit̃ dic̃ hip.mãifestũ ē ⁊ publicũ oib̃ qm̄ ĩ sõno,pfũdũ calidi̇ ē:superficies vo fridior:ĩ vigilia ãt superficies calior ē: ,pfũdũ vo frigidi̇. h̃ pbauim̃ pmo q̃dẽ ĩ sõno idigem̃ coopimẽt̃:ĩ vigilia vo nõ idigem̃. 2° q̃ respirationẽ ĩ sõno hẽm̃ maiorẽ ⁊ dẽsiorẽ pp multaz calatẽ.tertio ex eo q̃ nãl calor ex necessitate tendit illuc vbi superfluitates vt digerat ipsas.mãifestũ ãt ē:q̃ in sõno tẽdũt ad pfũdũ superfluitates.intelligas ãt q̃ calidiorẽ dico superficiẽ:tñ nõ calidiorẽ,pfundo:sz ꝓpãdo ipsam ad se ipsaz calidiorem dico in vigilia q̃s in somno:⁊ profundũ frigidius in vigilia q̃s in somno. 11

H A calido natura frigiditas potꝰ aqua pausare.

n Aturã ãt dic̃ hip.h̃ ostõnẽ corporꝝ quẽ ad modũ dic̃:q̃b̃ nã mouebit̃ ad ptisiz neq; hitudialẽ virtutẽ sic̃ dic̃:Nãe morborꝝ medici ⁊ nãe aãaliũ indocte:sz nãm dic̃ ꝓlonẽ: ⁊ ꝓlonẽ nõ eã q̃ sit nobis ab etate acq̃sita:sz dicit eã ꝓlonẽ q̃ ē ex generatõe ex q̃tuor elis ĩ embryone facta. h̃ igit̃ ꝓlo pmutat̃:aut fm q̃titatẽ aut fm q̃litatẽ sicq̃dẽ igit̃ pmutet̃ fm q̃titatẽ:tũc sanatinis ꝓtuam̃ ꝓcept̃.si vo fm q̃litatẽ ⁊ ad acutũ:tũc ꝓtis ⁊ acutũ designat eo q̃ dixit: In calo.curã vo q̃ fit p ꝓtia generalẽ ⁊ pticularẽ.generalẽ q̃dẽ pp id q̃ dixit: fritas pticularẽ vo pp id q̃ dixit:Pota aq̃.⁊ ipse q̃dẽ dixit pota aq̃: ⁊ magl q̃ supi̇ ĩdita ē elixa.tu vo ĩtellige lactucã: ⁊ aliq̃d tale ifrigidatiuũ:docet.n. ⁊ a actib̃ curã:⁊ dic̃ q̃ oz hũc abstinẽ a gymnasijs.i.cursib̃ motõib̃ sollicitudie tristicia ⁊ ira.⁊ oia h̃ velarauit,ppẽ id q̃ dixit:Pausare. oz enĩ ipm cessare ab oĩ laboze corpis ⁊ aĩe. 12

G Omnus infrigidat in uelato.

q Uidã libroꝝ hñt p.m.ĩ greco lu ifridat:q̃dã aũt cũ.n.sicq̃dẽ igit̃ hñt ifridat cũ m:designat.n.q̃ sõnꝰifridat:volẽt̃.n.illã malã ꝓlonẽ curare dicit Infridat sõnꝰ:qm̄ tẽ ĩ sõno digõ fit:⁊ expulsio superfluitatũ acutaz:⁊ exiñ ifridatio fit acumis h̃ sõno. si vo qũ omnĩ duas dictiones demõstrat.⁊ dicit q̃ sõnꝰ q̃ ĩ fritate fuis.s. ĩ fri.aere.h̃ pficit.Sz pōt oppõi:q̃ si ĩ fri.aere dormiat q̃t ifridat̃ superficies:ꝓcludũt̃ superfluitates acutiores:distẽdit̃ ,pfũditas:,ppter h̃ dixit ĩ velato.oz.n.ipm patiẽtẽ:⁊ ĩ fri. aere dormire ⁊ velamẽta hẽ: vt p velamẽta q̃dẽ superficies calefiat:⁊ euaporẽt superfluitates.p respirationẽ vo inducat aerẽ fridũ ⁊ vndiq; iueniat̃,pfũdũ ifridatũ. 13

G Omnus sedilis:erecto sopozifer.

q Uidã dicũt q̃ adhuc malã ꝓlonẽ curat hip. ⁊ dic̃:q̃ oz statuẽ vigiliã: ⁊ q̃z ipossibile ē nõ dormire:pp h̃ dicit:q̃ oz ꝓcipe ipsos dormire ĩ q̃dã motiõe:vbi motio ñ pmittat pfecte fieri sõnũ. dicũt.n. q̃ in sõno ad iterioza tẽdit nãl calor distẽdit̃ acumẽ: male ãt dicũt isti. didicistis.n.multotiẽs q̃ vigilia qtidem er

sollicitudo.z hmõi ca.z sic.officiũt corp⁹.somn⁹ vo vigerit supfluitates z mãm.z q̃ ꝑ fit vez ꝑz.videm⁹.n.in vigilãtib⁹ q̃ facies inflat supfluitatib⁹ veniẽtib⁹ ad faciẽ:z nõ euacuat.q̃d aũt dicit erecto sopozifer:volo a supiozi aliquo mõ ĩcipe.mltotiẽs vẽit ad me aliq̃s bñs nauseã pp mltitudinẽ bũoz:statuo eidẽ abstinentiã cibi:z moueo vomitũ bũozis:bũozis vico vigesti z,dissoluti.ali⁹ aũt venit z dic q̃ qñ venio ad lectũ meũ non dormio:z hmõi. verã q̃dẽ cãm ñ assigm⁹:qz ñ hẽm⁹:ꝗ ꝓbabilẽ dicim⁹ z ꝑticulariter inuẽtã.ordino.n.huic laborẽ mltũ: z dico q̃ ñ fatigata ẽ nã tua:z pp ꝗ ñ supueit somn⁹:ꝗ ꝛcede mihi istõ:laboza tũ quousq̃z te sedẽte z fatigãte vẽiat somn⁹.tũc igit ipo efficiẽte ꝗ:magn⁹ z,pfũd⁹ fit sõn⁹. z ꝗ dic erecto sopozifer:quasi dicat:quousq̃z somnũ bẽat:z iste stans erectus aut in aliquo sedens. 14

Debiles diete frigide:fortes uero noue calide.

Dictũ ẽ aũt:sciẽtib⁹ ĩ regimẽto acutoz: q̃ debiles cibos dic ñ efficiẽtes debilitatẽ:ꝗ q̃ nõ valde nutriũt:nec bñtes g̃ue q̃litatẽ nec acutã: sic chilus ptisane.qñ ãt hmõi cibi ñ existẽt mltũ nutrimẽtuz:pp ꝗ dixit:q̃ neq̃ calefaciũt ꝗ infridãt.q̃ vo g̃uez bñt q̃litatẽ: tanq̃ p ſynapi z pip.hoc aũt ꝓpter hoc dicit: 15

Quaz inertiũ:hec qdẽ ab ethere deducta vl tonitrualis bona:globatilis autem mala.

Admirabilis ẽ z ꝗ fmo z dign⁹ annotatõe: ſ; p⁹ dictões explanem⁹:deide dicam⁹ intẽtiõez hip. Inertẽ aquã dic:ñ q̃ ñ supponit arti: sed inertẽ dic:q̃ sic se hz nãl:z ñ indiget arte.vbi gra:Ars nra vtit mltotiẽs herbis q̃busdã ad sanitatẽ.fiq̃dẽ igit medic⁹ sic vtat pis.sic ĩ agris nate sũt:appellat ꝗ eẽ sine arte.si vero vtat eis aut lotis aut elixis aut assis aut purgat:ꝗ oz articiale.silr ꝛtigit in scamonea.si.n.accepim⁹ scamoneã z vtamur ipa sic fit vbi nascit:iners ꝗ nũcupat. si vo purgauerim⁹ eã aut elixauerim⁹ pp id q̃ debilitat mltitudo purgatiue vtut:ꝗ artificiale dicim⁹.eodẽ mõ ꝛtigit ĩ exteriozib⁹.v.g̃.si artifex vtat ligno sic venit a nemoze deciso:in artificiale ꝗ dr.si vo dolauerit z ꝓpauerit: artificiale:silr z in aq̃. Aquã ĩertẽ dic optimã q̃ ñ idiget elixatõe aut aliquo alio artificio.q̃ vo elixat vt fiat fridioz sic dez ẽ supi⁹ ꝗ artificiosũ vocat. q̃ aũt dic:ab ethẽ.hip.dic vẽtez etherẽ z subtiliozẽ z calidiozẽ ab ꝗ vbo greco etho: qõ est vere.vñ z poeta dic:p aerẽ ꝛciũrit etherẽ.i.a g̃ssore aere ad subtiliozẽ.tonitrualẽ aũt quã dic aquã videlz illã q̃ fluit cũ tõitru:z quõ fit tonitruũ.z q̃dã dicũt q̃ tonitruũ fit nubib⁹ ꝓcuriẽtib⁹ se adiuicẽ z sonũ reddẽtib⁹. Ar.vo ĩ metheaur dic q̃ tõitruũ fit vẽto ĩcluso ĩ nubib⁹: z ꝗ ignito z cũ sonitu exculso.vñ p̃us fit tõitruũ : posteri⁹ vo choruscatio.nos p̃us videm⁹ choruscatõez q̃z audiam⁹ tõitruũ.z ꝗ ꝛtigit:qz visus acutioz est z,pmptioz ad recipiẽdũ q̃z audit⁹.silr aũt si inspexerim⁹ aliquẽ ĩcidẽtez ligna in nemoze z fuerim⁹ paꝛp remoti:p̃us videm⁹ ictũ q̃z sonũ sentiam⁹.q̃ ãt dic globatilẽ.z dicim⁹ q̃ globatilẽ noiat cõcursũ vẽtoz z aerẽ globatilẽ. a cõcursu q̃dez vẽtoz nubes coadunãt adiuicẽ z ingssant z ꝛdẽsant z z pp ꝗ aq̃ q̃ ab eis emanat ẽ grossioz. Bonã aquã dicit optimã z mirabilẽ.q̃dã aũt dicũt q̃ bonã aquã dic q̃ in tpato tpe fit.ſ.in vẽ.nõ aũt ẽ ꝗ vez ſi.n.oino de tpe dicẽt bonũ dicẽt qõ fiẽt in estate.p̃ncipalr.n.estas tp̃s vocat: qñ q̃ fuit in aliis tpib⁹ estas pfic.v.g̃. in autũno semina ponũt sub ẽra:in hyeme vo mouẽt ventes gnãtiue:in vẽ oriũt:z in estate pficiũt.z pp ꝗ p̃nciplr optimã aquã dicit q̃ fit qñ estas ẽ. Dz postq̃z dictões exposuim⁹ dicam⁹ intẽtõez hip.z dicim⁹ q̃ ipe intẽdit in hac ꝑticula dicere q̃ aq̃ sine arte ethẽa q̃dẽ z q̃ fit tonitru supueiẽte ẽ optima sic subtilioz:z p̃cipue q̃ fit i estate:qñ tũc sol accedit ad vticẽ capitũ nroz z calefac aquã z sic elixãs subtiliat z pp ꝗ z dicit q̃ hãc aquã inertẽ offerim⁹ tanq̃z optimã globatil ãt mala ẽ z tanq̃z g̃ssioz. Ha.vo dicit q̃ aq̃ ethẽrea optia ẽ:globatil vo mala z idiget artificio z elixatõe tonitrual vo media ẽ:neq̃z.n.sic mala ẽ sicut globatilis : qñ hz calefactõez vẽti q̃ includit in nubib⁹: neq̃z sic bõa sicut ethẽa:qz ñ silr calefit.z hoc est qõ intẽdit. 16

Qua uozabil z uigilia uozabilis.

Ozabilẽ dicit aquã multũ comedẽtẽ.dico ãt q̃ ñ dicit aquã vozabilẽ comedẽtẽ q̃ aq̃ comedat ꝗ.n.eẽt ñ ĩtelligibile:ꝗ ꝗ ĩtẽdit:q̃ aq̃ facit hoiez mltũ comedẽ z mouet appetitũ: z illũ q̃ ẽ ex nãm z fm nãm.illũ aũt q̃ ẽ fm nãm mouet ꝗ mõ: supponat aliq̃s bñs malã ꝛplonẽ calaz.in hac.n. pstrat vt⁹ appetitiua:z offerẽtes aquã extiguim⁹ hãc malã ꝛplonẽ:z hac extincta excitat appetit⁹ nãl z fit hõ comedẽs.illũ vo q̃ est ex nãm appetitũ ꝗ mõ subleuat:suppõat aliq̃s bñs bũozez in oze stõachi:z exide nõ appetit:offero sibi aquã z ifrigido mãm z ingsso ipaz:z exide supueit acetosa erupta⁹ z falsus appetit⁹:de quo dicit Gal.in itroductozijs.i.i libro q̃ dr migrotegni:frid⁹ vẽter bon⁹ ẽ appetẽ z mal⁹ ad digerẽdũ.z ita de aq̃ intelligẽdũ ẽ. De vigilia quõ facit hoiem comedẽ dicim⁹:vigiliã dicit ñ supueniẽtẽ ifirmis ĩ bis.pstrat vt⁹.ꝗ de vigilia intẽdit q̃ fit sanis: sanis dico nõ ociosis z sine laboze vigilãtib⁹:posteri⁹ ãt sanis z fatigãtib⁹ vt laboze euapozatio supueiat supficiei.z ꝗ euapozata attrahat a mẽbꝭ vicinãtib⁹ z vicina fm ꝛtinuitatẽ ab epate.ep aũt a venis mesaraic: vene aũt a stõ:stõa ch⁹ vo ab oze stõi: z sic fit appetit⁹ vt dictũ ẽ ĩ phyſica G. sic igit vigilia dr vozabil: qz mouet hoiez ad comedẽdũ. z q̃ ꝗ fit vez ꝑz ex alexãdrinis. hi enĩ vigilãtes ĩ nocte et laborãtes multum comedunt. 17

Dercalido natura : in calida mansione frigida mansio impinguat : in calida subtiliat.

Dictũ ẽ ãt nobis supi⁹ q̃ p calaz nãz appellat hip. calaz z malã ꝛplozez.hãc ãt malã ꝛplozez calaz in calo tpe maxie tpe estiuo: z ẽt ĩ alio tpe calioze: tũ infridat z ingssat mãsio frida: z curat ipaz malã ꝛplonẽ.z quã dic fridã mãsionẽ:q̃ ñ bẽat velamia lanea ꝗz q̃ bẽbat linea z vetera.ꝗ.n.magꝭ infridãt z infridatiõe nõ pmitũt euapozare calidã q̃litatẽ:ꝗ ingrossant ipaz z bene tpatã reddũt.si vero est calida mãsio:amplio⁹ subtiliat materiã z facit euapozabilẽ. 18

Studium salutis:inrepletio nutrimenti:impigricies laborũ.

Quoniã hip. ĩtẽdit ñ solũ egtos reducẽ ad sanitatẽ:ꝗ ẽt sanos ꝛseruare ĩ sanitate:ꝗ dic q̃ oz sanos nz cibis repleri nimiũ nz exercitijs ĩmoderat fatigare.aut ꝗ mõ expõim⁹ ꝑticlaz istã:aut z alr. ꝛsidera ei hip.ꝗ tibi dicẽ:ñ credas q̃ solũ malã calaz ꝛplonẽ intẽdo curare z ñ fridã:ꝗz z hãc fridã curo.curat itaq̃z frida q̃litas:siue vtamur mltitudie cibozꝭ.mlt⁹.n.cib⁹ bũectat corpa z infridat:modic⁹ vo calefacit z deficcat.nõne oi ctũ est supius pausare:nũc aũt exercitare se p̃cipio:z sine pigricia se habeat ad exercitia. 19

A uigilãdo sitis ĩ supficie somn⁹

medicamētū: cui uero ex sōno erecto.

Intēdit ät ī his hip. ꝗ accūtia curare. ⁊ q̃ dic. q̃ su
puēit sit] multotiēs ī vigilādo ore et gutture ficci
oribꝰ fcis. siti aūt dic moderatā ⁊ supficialē: nō. n.
ipsā q̃ ꝛigit pp calitatē oris stōi aut pulmōis. hāc itaq̃
moderatā siti remouet sōn⁹: qm̃ ī sōno būectant mēbra
sic dissoluit illa siccitas q̃ ē ī ore: et sic remouet sit]: et itm̃
ē moderata ista sit]: q̃ gargarism⁹ dissoluit eā. ꝛigit ät ⁊
multotiēs alicui ī sōno sit]: ī sōno. n. ascēdūt fumi ad supi
ora. vbi gra: ad os ⁊ fauces: ⁊ efficiūt siti: ⁊ sūt hi fūi calī
⁊ dicā⁹: q̃ hāc sitī erectio dissoluit. ipſ. n. excitat] fūi ñ am
pli⁹ ascēdūt ſ ſupficiē enaporaſ. ⁊ ꝗ ē qd dicit. 20

Duib⁹ plūmus calor magne uocis:
eteni frid⁹ aer plūmus: duob⁹ cniz
magnis magna ⁊ progenita fiunt.

Irabil ē ꝗ fmo: eteni nāl ē ⁊ anathōic⁹. qd ät ī
tēdit dicē hip. vr. n. ſz qd appet inqrē siue calz ē
corp⁹ siue fri. nos ät dici⁹ q̃ ñ ītēdit: ſz inqrit ō
voce. ⁊ vt euidēti⁹ pateat qd dic: volo qdā pdicē. Sciēdū
ē ät: q̃ vbi fiat magna vox: op⁹ est ⁊ mlta calitate ⁊ forti
vtute ⁊ dilatiōe vasor. ſz qū dico vasor: itelligas aut ea
q̃ sūt mäe vasor: aut ea q̃ sūt voc] vasor. mäe qdē. n. sūt va
sa ꝗ: pect⁹ ꝛcauitates pector] pulmo cānales pulmōis. vo
c] vo istra sūt ꝗ: gutt⁹ adiacēs cānalib⁹ pulmōis: ⁊ epiglo
t] tchee arterie. op⁹. n. ē ⁊ maſici ad vocē. qū ät dico mäz
voc] itellige aerē. Incipiūt⁹ q̃ a pmis: nāl calorē mult⁹ ⁊
ī multa calitate dilataſ pect⁹ ⁊ ꝛcauitates pector] ⁊ istra
aptunt oia q̃ sūt maſici ⁊ voc] ꝛfortaſ ⁊ vt⁹: ⁊ pp ꝗ mag̃
fit vox. bñ ät dicit hip. plūmū calorē. oz. n. ipm̃ fm subām
supabūdare ⁊ nō fm q̃litatē: qm̃ ſi acutior fiat calz ⁊ ma
le tpatū. pstrat vtutē: ⁊ ī debilitate vtut] nūq̃ mag̃ gnāt
vox: vñ ī puer] ⁊ mult⁹ ē nāl calor ſ debil vt⁹: ⁊ iō nō fit
ipſ mag̃ vox. mäz ät dic frīdū aerē ⁊ ñ calz vt ī frīdatiōe
mitigēt calor: q̃titate vo efficiet vocē magnā. aut al⁹ di
cas: q̃ frīditate aer dissoluit ca. distēpantiā: ⁊ exñ vt⁹ cō
fortaſ: ⁊ fac magnā vocē: qū. n. op⁹ fit calitate ⁊ dilatati
one vasor vtute fortificata ⁊ mā mlta ⁊ frīda de duob⁹
facit mētionē. ſ. calitate ⁊ mā: ⁊ dicit q̃ duor magnor. p
genitū. ſ. vox magna fit. tu vo dicas: q̃ q̃ttnor pdictor. p
genitū magnū fiet. ꝗ hz pūs ītētio. 21

Ali calī uētrib⁹ fri carnib⁹ ⁊ sbtiles
isti sunt supuenenosi ⁊ acuti furoris.

Oportet nos scire q̃ calm̃ duplex ē. duplex vo ē
fm duplicē modū. p⁹ qdē ē fm näz aut exī näz:
ſz duplicē vo modū: q̃ calz aut ē inatū aut acq̃
sitū: ⁊ fm näz qdē ē calm̃ bñ tpatū: ⁊ qō a generatōe ꝛbi
m⁹. ex näz vo ē calz qō ē fe. inatū ät ē qō ad alia ferī mē
bra. acq̃sitū vo qō ab alijs ferī. vbi gra: cor ⁊ ep inatū ha
bēt calorē ⁊ nō ab alijs acq̃rūt. p se ät tribuūt alijs mem
bris calitatē: ⁊ ipa nō recipiūt ab alijs. carnes vo acq̃sitā
dicūt hre calatē: q: ab ipſ hñt ⁊ ñ pp̃az. Dic itaq̃ q̃ stō⁹
hz inatū calorē ⁊ acq̃sitū. si igit inata calitas puertē ad
acutū nō fit fm rōnē digō ſz corrūpūt cibi: ⁊ ñ supfluita
tes dissoluūt ⁊ nō nutriūt mēbra: exñ corpe subtiliato
appibiles fiūt vene: aut igit ꝗ intellige: aut dicas ꝗ q̃ ex
mala opl'one cachochim⁹ fit chilus: ⁊ sic spargit ad ep: ⁊
trāsmutat ī sanguinē cachochimū: ⁊ pp cachochimā nō
recipiūt mēbra nutrimētū: ⁊ exñ ꝛtiet mā ī vas: ⁊ tūide
fūt vene: sic supi⁹ oixim⁹ ī mulier ī q̃ supuenit retētio mē
struor: ⁊ ꝗ. pblebotōauit eā: qm̃ igit nutrimētū calefac
mēbra: nō nutrimētū vo ifridat. iōq̃ dixit fri carnibus:
qm̃ ī mala opl'one stōi opatiſ arteriā ⁊ ex ista cor ⁊ ppē
ꝗ acuti furoris fūt: ⁊ nō oz ipsos ītrogare ō aliq̃ cā. 22

Siccitate ī ēra: auiū gen⁹ mltiplicat

Uplex ē expōb⁹ pticule. qdā. n. dicunt q̃ siccitate
scā ī aere q̃ ē supra terrā aues nō substinēt eū ſz fe
rūt ad acrē. ppiqum terre. ⁊ pp ꝗ dixit: q̃ ī siccita
te multiplicat gen⁹ auiū. qdā vo dicūt secūdā expōnez q̃
supuenit siccitas ⁊ cū hac pest]: dictū ē. n. q̃ vapores im
brū sūt saniores: ⁊ rurtus vapores vel siccitas mortales.
supuenit itaq̃ ī ista siccitate distēpantia pest]: ⁊ tāta sup
uenit pest] ī terr]: q̃ nō pñt sepeliri corpa: ⁊ exiū aues co
medūt ipsa: ⁊ pp ꝗ gen⁹ ipsar multiplicat. Ha. vo remo
uet vtrāq̃ expōnē. ⁊ pmā qdē dicēs: q̃ nūq̃ hip. ex aui
b⁹ dēbat hre cognitionē aer] ſz poti⁹ ex corpib⁹ būanis q̃
nobis supponūt. Secūdā vo expōnē sic dicēs: q̃ ſi ē ēt
oportebat ⁊ aues destrui ⁊ nō comedē cadauera sic dic
thochitides: q̃ aues cadauera gustātes moriebāt. qd q̃ ī
tēdit: ⁊ dic q̃ sile a silī saluat: q̃ vo sūt exī näz a ꝛbijs cu
rāt vel corrūpūt. qū. n. aues sicce sint, si ꝛtingat q̃ aer sic
cus fiat multiplicantur et sane sunt et diuturne. 23

Ragos qs appet exterior testis si
dext masculū: si uero sinist feiaz.

Ebet] n. scire qd sit tragos: ⁊ dici⁹ q̃ tgos ē pas
sio qdā voc] ab būiditate supueniente ī fune ado
lescētie: qū būiditas nō dissoluit ad augmētū: ſz
dilatat mēbra: ⁊ raucā effic vocē: tūc inqrē vt testiculor
exrior ē. ⁊ si fuerit dext: dicas q̃ masculor erit generatiu⁹. si vo sinister mulier: ⁊ ꝗ ē vt itelligas vt ī plib⁹. cūq̃
ī mulierib⁹ nō sint testiculi quā cognitionē hem⁹ī his: ⁊
dicim⁹: q̃ ea q̃ sūt ī thorace cōtionē hñt cū generatiuis: et
sanguis ī vir] qdē trāsmutat ī spma ī generatiuis mēbris
aut ad lac ī nutritiuis. pp ꝗ ī mulierib⁹ qdē inqre q̃lis mā
ma ē exrior: si dext erit: viror generatiua ē: si sinistra mu
lier. et hoc etiam intelligas vt in pluribus. 24

Oculi ut hēant fortitudis: sic ⁊ mē
bror ⁊ oculor sic ⁊ totuz corp⁹.

Ad aliū fmonē trāsſert se hip. ꝗ. ſēp bonū dic. ō
priculari quodā dcīat ꝗ. itēdit ät pcognitionez
vocē ab ocul. et qd dic: sic se hñt oculi sic ⁊ totū
corp⁹. et or eē ꝗ duplex text⁹. qdā. n. libror hñt: oculi vt
hēant. qdā ät nō hñt: vt hēant: ſz solū fortitudis vel exte
ri⁹ subitelligūt vt hēant. dic ät q̃ sic se hñt oculi fortitu
dis sic et totū corp⁹: et etiā sic se hñt coloris. multotiens
enī oculi nigri fūt: et alēant defcū vtut] sepaſ ⁊ designāt
defectū. multotiēs ät trāsmutāt et designāt debilitatē to
ti⁹ corpis. dicas igit: sic se hñt fortitudis oculi: sic ⁊ totū
corpus. et item sic se hñt color] sic et totū corp⁹ nisi cib⁹ al
teret colorē. multotiēs. n. oculis nihil hñtib⁹ nigr fit cor
pus cibo dñante. oculi vo pp multas cās ōsignat nobis
pcognitionē toti⁹ corpis. pmo ät q̃ multū oppēdit visibi
lis et aīalis spūs. dictū ē. n. nobis: q̃ pp ꝗ videlz pp multi
tudinē aīalis spūs et ipsi nerui potofi sunt vt aīalis spūs
feraſ p totū corp⁹. ⁊ item dic] ist]: q̃ oculi declarāt: quō
se hz cerebr. et tertio q̃ oculi ex hūdis ostāt: et hñt mul
tū spm̃: ⁊ pp ꝗ facile et stati sētiūt passiōes corpis. 25

Ignā mortalia sine dubio calidis
sim⁹ fum⁹ pus nares frigidi spm̃
dimiserunt uitalia uero ccontra.

IN ꝗ itēdit vocē signa mortalia. ⁊ ꝗ dictū ē in p
nostic]: vbi dicebat frīdū respirāti mortale: et ꝗ
mortē designāt et tpus mort]. et ꝗ ēt dic ꝗ: q̃ ſi frīdū respira
uerit: designāt q̃ ifridat⁹ ē calor et mortē futurā ōsignāt. vbi
gra: ī ca. distēpantia supuenit fe. et sic fit ī exriorib⁹ ī car
bonib⁹ igneis. si aliq̃s extixerit eos aquā ifūdēs. inueniet

q̃ calid⁹ fum⁹ ascẽdet fiẽ et ĩ corpe nro si ẽ cal'a distẽpãtia hac extrica calid⁹ fum⁹ egrediet p supficiẽ: postea vo frigid⁹ extricto ipso caloze nãli. aut ita dicas aut al'r q̃ in p̃ncipio q̃dẽ calid⁹ egrediet fum⁹ nãli calore euaporato posteri⁹ frigid⁹. nũc ãt dicas q̃ frid⁹ q̃dẽ egrediet q̃i ante mortẽ: et si frid⁹ spũs egrediet mortẽ designat nisi supueniat p frid̃ũ hu. cõtẽtũ aut pp diuturnitatẽ passiõis. 26

Laboꝛes cibis prediſponantur.

Q Uidã ãt libroꝛ hũc: ad sanitatẽ: q̃dã ãt nõ ad sanitatẽ q̃d ãt itẽdit dicẽ: et dicim⁹: q̃ ĩtẽtio b⁹ dicta ẽ supi⁹: vbi dictũ ẽ: q̃ studiũ salut] irrepletio nutrimẽti ĩpigricies laboꝛ. h igit itẽdit dicẽ: q̃ nõ p⁹ cibũ exercitari vt nõ fiat cib⁹ idigest⁹ et crud⁹ hu. ꝛgregat ſz oz añ cibũ exercitari moderate: vt nõ debilitet virt⁹: ſz ẽ ꝛio ꝛfortet: laborẽ ãt dicẽ dolorẽ: sic dicẽ ĩ aphorismis: Duoꝛ doloꝛ vehemẽtioꝛ tc̃. Itẽ laborẽ dicẽ multotiens sinthõata silr vltios laboꝛes. laboꝛes aũt dicẽ exercitia quẽadmodũ t h: et ĩ his ꝛpleta ẽ q̃rta pticula.

¶ Explicẽ q̃rta pticula: Incipit q̃nta pticula. I

Ꝛtura moꝛbozum medicina.

P Oſtq̃ dcĩauit hipp. q̃rtã pticulã pñt negocij: ĩ qua docuit cognitiões medicinales. et anathõicas t nãles: ꝛnẽ itẽdit dcĩare t v. pticulã. t trãſſert se ad ipsã nãz: excitãdo t laudãdo ipsã Sciẽdũ ẽ ãt: q̃ q̃dã libroꝛ hũc singlr nã: q̃dã vo plr nãe fiq̃dẽ igit hũc nã: hũtudinalẽ vtutẽ designat t vlem. si vo hz plr nãe multas nãs dicẽ p̃exites ĩ mult] hõib⁹: nũero pares exites. aut dicẽ mẽboꝛ vtutes: hz. n. vnũq̃q̃z mẽbꝛ. p̃pz nãm: aut nãs dicẽ aĩaliũ irrõnabiliũ tãq̃z itẽdẽt de eq̃s t aliis irrõnalib⁹ aĩalib⁹ dcĩare. aut nãs dicẽ vtutes agẽtes q̃ sũt ĩ vnoquoq̃z corpe. s. nutritiuã sãguis generatiuã digestiuã t alias: ſz qñ h bñ dicta sũt a nobis oz nos scire q̃ latus aliis t vitupiũ attribuũt hip. latus q̃ dẽ qñ nõ ẽ imitat⁹ asclepiadẽ: dicẽtẽ nãm eẽ ĩertẽ ſz dicẽ ipsã artificialẽ t curatiuã corpoꝛ. vitupiũ ãt: q̃z supfluã facẽ artẽ nostrã. si. n. nã ẽ q̃ curat moꝛbos ociosa ẽ nra ars vbi gra: si q̃s egrotat t veniat medic⁹ fiẽ iutil efficiat alienationẽ vitupiũ ẽ medici: si vo vtilr agat t pficiat nã hz laudẽ. et ad h dicim⁹ q̃ volum⁹ a supioꝛi aliquo mõ ĩcipe: et assignare nobis et p̃ma vltia vt liberem⁹ hip. a culpa. oz ãt nos scire: q̃ p̃ma ẽ nra ars: quotiẽs. n. vult medicus curare: et dicẽ curas ab arte. pcedẽs dicẽ: et q̃ dicẽ ab arte. ẽ g̃ p̃ma medicĩa: scõs ẽ ipse medic⁹. medic⁹ vo multotiẽ nõ agit ſz ordiat mĩstrãti: vt si ꝛtigat det sanguinẽ patiẽti: t iterꝛ mĩster vadit ad artificẽ opãtẽ ebur: t accipit os clyſter] t iterꝛ a cerdone coriũ t vitẽ: t sic efficẽ clyſtẽ. multotiẽs ãt medic⁹ nõ p̃cipit patiẽti clysterizari: sed phlebotõari t credis q̃ phlebotom⁹ nõ sit repiẽd⁹: ſz vadit famul⁹ ad fabꝛ: t accipit phlebotomũ: faber vo ab ano accipit ferꝛ. ꝛtigit ãt mltotiẽ: q̃ medic⁹ p̃cipit mĩstro ius aliq̃z herbaꝛ afferri patiẽti: t statĩ famultſ vadit ad ꝛfectoꝛẽ: ꝛfectoꝛ ãt vadit ad herbularũ: t ecce herbularĩ⁹ ẽ vltimus. his itaq̃z se hũtibus: p̃ma q̃dẽ ẽ t p̃ordiata nra ars: videlz medicĩa: scõs ẽ medic⁹: tertĩ⁹ ẽ mĩster. ſz oz nos scire q̃ medic⁹ mĩster ẽ artſ: qñ. n. ipse agit t fidũ ipsũ ordiat t efficẽ medicinã ſz tũc ñ vt medic⁹ ſz sicẽ mĩster: qñ vo p̃cipit t dicẽ solũ curas: tẽ vt medic⁹. q̃ ãt sit h vera manifestũ ẽ ab exĩoꝛib⁹. vbi gra: duꝛ. n. ĩ eo q̃ duꝛ ordinat acies õbẽtes pugre: t hostes q̃dẽ p̃destĩat ad mortẽ: amicũ vo ad victoriã. si vo vtat funda aut iaculo aut alijs armis: tũc nõ sicẽ duꝛ ſz sicẽ milet agit ordĩat. sicẽ fecẽ philipp⁹ t alij ducũ. silr t medic⁹ ĩ eo q̃ medic⁹ p̃cipit mĩstro artſ t efficẽ curas: qñ p̃cipit curas ĩq̃ztũ medic⁹ curat t nõ ĩq̃ztũ hõ: q: si h eẽt oĩs hõ curaret: neq̃z ĩnq̃ztũ aĩal: qñ oĩa aĩalia curarẽt. ẽ g̃ ars medicĩe p̃ma: deiñ medic⁹ mĩster ꝛfector t herbulari⁹. his oĩb⁹ ita se hũtib⁹: vbi vult vt ordinem⁹ nãm: t dici⁹ q̃ añ medicinã ordinet: nõ. n. dedignat medicĩa ordĩari scõa p⁹ nãz: ecõuerso ãt t ordinat ẽ itaq̃z ĩuenire: g̃ t ĩ nã nõ ẽ ordĩatio. t dici⁹ q̃ sic: quẽ ad modũ. n. medicĩa aut ꝛseruat sanitatẽ: aut curat moꝛbos h t nã fac añ artẽ: t ꝛseruat q̃dẽ sanitatẽ corpoꝛ p poꝛos ĩsẽsibiles expellẽdo supfluitates p vẽtrẽ: t vrinã p vesicã t moꝛbos curat efficiẽs aptiões vasoꝛ: vbi aut emoꝛroꝛis aut emoꝛrogia dissolnit p turbationẽ vẽtr] mouẽs aut multitudinẽ vrine qñ vtiq̃z h effic nã. dicam⁹ itaq̃z t ordinationẽ ipsi⁹. p̃ma q̃dẽ ẽ vt⁹ regitiua: h. n. curã agit mẽbroꝛ: quotiẽs videt ipsa famelica t piclitantia destrui a multa euaporatiõe: p̃cepit nuẽtiuã nutrire: h iterꝛ nutritiua p̃cepit generatiue sanguis. p sanguinẽ fit nutrimẽtũ t generatiua sanguis. appetit chilũ vt alẽt ĩ sanguinez. chil⁹ vo spargit'a stõ ad ep. g̃ p⁹ generatiuã sãguis ẽ sparsio: p⁹ sparsionẽ chili ẽ digestiua vt⁹ stõi: nisi. n. ipsa agerz chil⁹ ñ fiẽt. p⁹ digestiuã ẽ attractiua ꝛtẽtiua et expulsiua. hec enĩ sũt vltie vtutes. p̃ma ãt ẽ regitiua nã. Oz ãt nos scire q̃ nã idigz arte: pp h dictũ ẽ: q̃ nã suffic oĩb⁹: exti⁹ vo caplasmatib⁹: qñ ãt et ars ĩdiget nã: manifestum ẽ exiñ corpe mortificato et. p̃uato nã hũti vuln⁹ offerim⁹ medicamẽtũ et nihil. pfici⁹ ſz etiã nã idiget arte: ñ ad sui ꝛsistẽtiã: ſz vt efficiat corp⁹ aptũ t habile ad sanitatẽ: qñ t rõat aĩa idiget irrõnali ñ ad ꝛsistẽtiã ſz vt irrõalis p̃pet t aptz corp⁹ ad splendorẽ aĩe rõnalis. 2

Hauẽit ipsa eadẽ nã q̃ sunt diſpõit t exitus: non ex doctrina tc̃.

I recolit]: dictũ ẽ nobis q̃ multa documẽta ꝛdit nobis hip. ĩ p̃cedẽtib⁹ t medicĩalia t anathõica t nãlia. h ãt trãſtulit se ad ipsã nãm. t laudat ipsã vbi ordiationẽ illã virim⁹: qñ t nã ipsi p̃ordiat: t eedẽ idiget se ad iuicẽ: qñ ãt h dicta sũt: t attbuta ẽ dignitas nãe: nihilomin⁹ iterꝛ laudat p h nãm: t dicẽ qñ si pticipat dcõꝛ h ꝛtigit medic]. vñ. n. medic⁹ motet ad modũ curationis nisi a mgris doceat ea q̃ sũt art]: nã ãt seipsã istruit. t q̃ h sit verꝛ: manifestũ ẽ exiñ. nõ. n. ad doctores tẽdit nã: neq̃z ex alijs discit curas. etenĩ nouit gẽu⁹ claudit oculos ipos nõ doct⁹ ab aliquo ſz a nã h fac̃. ppẽ id ãt claudit vt q̃ẽtẽ recipiat cerebꝛ t pp id apit vt videt sensibilia. Itẽ ipsa ẽ q̃ pilos generat ĩ supcilijs t palpebr] ad custodiã oculoꝛ. postea intrũ ẽ p seipsã docta nã: q̃ sicẽ dicẽ h. dubitabat ab antiq̃s t anathõic]: q̃ lacerti q̃ ligũã mouẽt: quot sũt t vñ oziũt: t trñ nã hos scit t mouet ligũã: cũ his ãt ñ ex seipsa efficit motionẽ tot⁹ corpis. dicẽ ãt itaq̃z illud Ha. dicẽ. n. in libro de inĩoꝛib⁹: q̃ hũit capzã grauidã t nutriebat ipsã: sperãs apire cẽ ptũ: t videt plasmationẽ ẽbryõis põnez motionẽ t vlr opa nãe: t iã in medio tpe studẽte h. aut cẽ rõnes aut circa aliq̃s opatões ꝛtigit capzã pere t pt⁹. i. bed⁹ p⁹ ptũ vmbilicũ deposuit: t vñ fuit doct⁹: et dicim⁹ q̃ a nã fuit mot⁹. adhuc ãt cũ his: t lac ex mãmis fugebat: t pedẽ sutũ ad caput deferens scalpebat se. t vñ dicẽ h bed⁹: q̃ pp h hũit pedes: pp h vnguias: vt scalperet se: nisi nã seipsã docẽs: ad h ipm mouẽt. ẽ ãt ab alijs multis oñdẽ opa nãe: t h fere h dicẽ: q̃ ĩ libro de nutrimẽto dicit: Nãe aĩaliũ seipsas docẽtes sũt. ¶ Inuẽit ipsa nã t exitus nõ ex doctrina ¶ Exit⁹ aũt dicit motiões. motiones ãt oẽs dicit seipsã docẽs nã ex se. Iuenit nõ ex doctrina. doctrina. n. ẽ via ex. ppõnibus ad ꝛclonẽ. h ãt nõ

cõtingit circa celestia diuina ⁊ alia:rõnalis ãt circa ea q̃ sũt in mã fm se: ſz qm̃ cognoscit ea q̃ sũt b̃ rõnalis aĩa ⁊ opaĩ:siq̃dẽ cognoscit theoricus itellectus vĩ:si vo opaĩ practicꝰ intellectꝰ:vm̃ ĩ fedrone plato ait: Dõ fm q̃d deo idẽ ẽ ⁊ filis:fm q̃d ineq̃lis ⁊ dissilis.

Et palpebrizare lingua aut submistrare:⁊ quecũq̃z alia talia.

Palpebrizare ãt ẽ apire ⁊ claudẽ oculos. 3

Bene docta nã existens non addiscẽs conuenientia facere.

Quidã ãt libroꝝ bñt exñs:q̃dã ãt volũtaria:⁊ meliꝰ ẽ exñs:qz icpte dicẽt volũtaria:nã ãt nõ bẽt velle neqz electionẽ.in aliquo.n.differt a rõnali aĩa:vm̃ aĩam motũ voluntariũ dicũt.qm̃ ãt volũtas ⁊ electio sũt rõnalis aĩe.Ha.vo fm motũ dicẽ ipsã: qm̃ et ipa a nã fit:ſz nõ sẽp:ſz quotiẽs motꝰ sit rõnalis:rõnalis eniz aĩa pcipit nãe:et sic fit motꝰ p nãm et p lacertos q̃ sũt inẽ costas:aut aliquos alios.et ne credas postq̃z hip.laudauit nãm:sicut doctã a seipsa:qm̃ ⁊ hoiem laudamꝰ.si eni ẽ aliquis modestꝰ a nã:nõ laudes ipm sicut modestũ existentẽ.laus.n.ista ñ ẽ eiꝰ ſz nature:sic.n.⁊ agricolã si portabit.bonas ficꝰ aut bonos caules : dicimus q̃ portauit bonas ficꝰ:verũ non ẽ laus pncipalr coloni ſz nãe terre q̃ fecit huiusmõi fructũ.sic aũt ⁊ thocidides dicit q̃ themistocles neqz acq̃sitã habuit doctrinã neqz accitalem ſz a nã:⁊ tm̃ nõ fuit laus ipsiꝰ ſz nãe.sic.n.ducẽ nõ laudes q̃ modestꝰ ẽ:b̃.n.nãle ẽ:sed laudes ipm in his q̃bꝰ rectiſ canit se ex rõne ex doctrina.q̃.n.a doctrina laudabilis ẽ meliꝰ ẽ q̃z ille q̃ ẽ a nã:qm̃ qz nã multotiẽs ⁊ pmutaĩ ⁊ facile ab aliquo palogizaĩ:q̃ vo bz a doctrina ⁊ scia nõ palogizaĩ ꝯfidẽs ĩ disciplia ⁊ certissimis ꝯmõstratõibꝰ. 4

Lachryme nariũ hũiditas sternutationes oris auris sordicies salique deductio.

Alienꝰ q̃dẽ ordiat hãc pticulã supradicl:credẽs q̃ adhuc de naribꝰ dcm̃iat hip.q̃dã ãt cõmẽtatoꝝ dicũt:q̃ pꝰ laudẽ nãe:de sanis dcĩat:⁊ dixit ea q̃ fiũt a nã sanis:nũc aũt intẽdit dcm̃inare:⁊ ea q̃ fiũt ĩfirmis ĩ dustria nãe.⁊ q̃d dicit:supponaĩ:quis hñs passionẽ ĩ capite:aut apoplexiã aut epilepsiã aut subet aut stupozem ⁊ qz pncipale membꝝ ẽ cerebꝝ ⁊ pmũ pncipiũ: ꝓpter b̃ multã adhibet diligẽtiã,p eo nã.⁊ q̃d facit:ꝓpat se ⁊ mouet sternutationẽ:⁊ ĩ sternutatiõe expurgaĩ mã efficiẽs passionẽ. ẽ q̃qz q̃ p nares expurgaĩ mã: multotiẽs aũt p aures aut p nares:dictũ ẽ.n.nobis:q̃ b̃ oia sũt meatus nãe.multotiẽs aũt mã venit ad os:⁊ mouet salinã: ⁊ expurgaĩ maĩa.si vo ĩ pectore ẽ mã:tũc nã mouet tussim: et expurgat. si vo in fundo stõi ẽ maĩa:tunc p vomitũ.si vo in ore stati p singultum.et he oẽs passiões industria nãe dissoluunt.si vo ẽ ventus cõtentus ĩ lacertis mandibulaꝝ,pcedẽtibus a gutture:tũc p balitꝰ dissolui passio ⁊ expurgaĩ supfluitates.vides quod facit nã:et in egritudinibus oris saliue deductio.q̃dam aũt bñt:oris saliue et pectoris sputi deductio.siq̃dem igit bñt sicut pmũ deductio accipe cõmune ad pectus et os.si vo sicut fm hoc manifestum est. 5

Spiritus introitus ⁊ exitus oscitatio tussis singultus.

Lege p hanc pticulam credidit Gali.q̃ adhuc de his q̃ sunt fm nãm dcm̃inat hipp.q̃d aũt dicit:q̃ ⁊ spũs.i.introitus ⁊ exitus spũs. introitũ aũt dicit ĩspirationẽ:⁊ exitũ respirationẽ.⁊ hoc.n.a natura fit dilatando ꝯbẽdo pectus:que.n.alr se bñt extra nãm sunt:siẽ illud dupla introitus reitatio:⁊ itez spũs extra cadẽs. 6

Non codẽ omnia omnibꝰ modo.

Quid aũt dicit b̃:⁊ dicimus q̃ q̃tuoz dicunt hic expões.pma quidẽ nõ codẽ mõ dicit: qm̃ q̃qz q̃dem mouet nã spata et expectata egritudine ñ adhuc generata:⁊ ipedit multotiẽs:posteriꝰ vo postq̃z fit egritudo dissoluit ipm:expurgãs materiã. idẽ est aũt q̃uis pmo aut posterioz mouea.scba ãt q̃ ñ ĩ codẽ:qm̃ ante digõnem fit motus aut post digõnez. idẽ aũt qm̃ fit nãlis est.tertia aũt nõ codẽ dicit:qm̃ p sternutationẽ supuenit motus nature aut p tussim aut p vomitũ aut per aliquid pdictoꝝ:qm̃ vndecũq̃z fiat naturalis ẽ motꝰ. q̃rta expõ:nõ eodem dicit qm̃ fit expurgatio maĩe:⁊ volũtarie expurgationis ⁊ expulsiua coopantibus q̃ est p lacertos q̃ sũt inẽ costas.fit aũt ⁊ a naturali expulsiua.idez aũt qm̃ ⁊ motio q̃ ẽ p lacertos naturalis est. 7

Urine exitus ⁊ uentositates huius ⁊ alterius nutrimenti ⁊ spiraculi mulieribusq̃z istis : ⁊ fm aliud corpus sordinismus ⁊ pruritus.

Oportet vos scire:q̃ nã multã diligentiã adhibẽ nñis corpibus:nõ.n.est sicut artifex q̃ facit res ⁊ discedit:aut domificator q̃ facit domũ ⁊ discedit sic ⁊ natura efficit nostꝝ corpus: ⁊ discedit ab eo mĩme: sed multã curam de ipso facit tanq̃z in ipso habitãs:⁊ si cut nos de ꝓpis domibus curamus in q̃bus manemus vt non diruant:⁊ cũ ipsis peamus:sic ⁊ natura curat de corpe nostro:vt ñ hoc destructo ⁊ ipsa destruaĩ ⁊ curat de eo:ita vt ꝯseruet in sanitate nutriẽs ipm: nutrit autez ipm mouẽs appetitum . hic igit appetitus cibos appetit ⁊ iã offerimus:ſz cibꝝ bi q̃dem sũt bene tractabiles: hi vo male:sed male tractabiles efficit bñ tractabiles ⁊ nõ lateat vos:qm̃ natura fecit dẽtes molares ꝓpter mastificationẽ cibꝝ:⁊ in stõ facit attractiuã vt attrahat masticatos cibos:retentiuã vt retineat: alteratiuã vt digerat. qm̃ ãt oĩs digõ bz supfluitatẽ:post hãc ẽ expulsiua:vt expellaz illã.q̃ intestina attrahũt stercus: q̃uis nõ multuz vigeant hac vtute.fecit aũt intestina natura grossa ⁊ magna:ꝓpter id q̃ stercus firmũ ẽ.postea iste chilus fertur ad epar per uenas meseraicas: ⁊ ibi alteratur in sanguinẽ:⁊ ita segregatio fit humoꝝ:exiñ fecit ꝓpẽ cholerã cistã felleã:ꝓpẽ melancholicũ humorẽ splenẽ:ꝓpẽ aquosam supfluitatẽ renes.⁊ hi q̃dem renes recipiunt ab epate hanc supfluitatẽ:⁊ vritica vasa mittunt ad vesicã:vesica vo recipit:⁊ deinde emittit vrinã p collũ vesice:⁊ egreditur per collum vesice.fecit autem ⁊ in vesica lacertum voluntariũ:⁊ circa anũ fecit cõstrictorẽ que ꝯstringit rectum intestinũ:vt nõ si cõtingat in aliquo loco sacro aut corã doctoribus aut corã aliquo dño egrediaĩ vrina nõ volũtaria.⁊ b̃ fiũt in scba digõne.ab epate q̃ spargiĩ sanguis ad mẽbra vt nutriaĩ:⁊ ibi fit tertia digõ q̃ ẽ totius corpis:⁊ bꝰ supfluitas fumus est:et b̃ euaporat p poros insensibiles.si vo fiat iste fumꝰ hũidus ab hũido cibo:et sudores tũc effundunt:⁊ exinde potes attendẽ q̃ fm naturã sũt sudores.q̃dã vo dicũt q̃ extra naturã sũt: ⁊ non fiũt nisi ꝓpẽ debilitatẽ virtutis : qm̃ ille sudor defecituus ⁊ frigidus fit. ¶ Urine exitꝰ ¶ Quidã libroꝝ habent:vrine exitus:quasi pudet natura et vrine exitus.i.egõnis.q̃dã autem librorum habent: vrine egresse:et dicũt q̃ solum de motione vrine curã facit natura. ¶ Et ventositates bꝰ

& alteri⁹ nutrimẽti. ¶ Ventositatẽ aũt dicit ventũ q̃ egre diet ab ano. alterius dicit nãe qui p supius fit: videlz ructationis. & ō hac aũt nã curã hz. & siq̃dem inferi⁹ ẽ vẽto sitas: p sonitũ expurgat ipsã. si vo supius ẽ p eructuatōez ¶ Et spiraculi. ¶ Spiraculũ aũt dicit respirationẽ: sed respiratio q̃dẽ p pectus fit & ore: pulsatio vo p pulsus: q̃ est diastoles & sistoles: sicut in anhelitu inspiratio & respiratio. & de his omnibus ꝓcurat nã. ¶ Et mulieribusq̃ istis. Qō nō solum nã curat de viris: sed etiã de mulierib⁹ dicit hip. Et mulieres p oīa q̃dẽ supradicta cōiẽ se hãt cũ viris & hãt alia ꝓpria. vbi gra mẽstrua: cōceptionẽ: ꝓgnationes: & ptũ & lac: & mẽstrualẽ purgationẽ cũ oīb⁹ his: & pcreationẽ: & de oīb⁹ ist nã ꝓcurat. ¶ Et fm aliō corp⁹. Scōz aliō corp⁹ dicit p eo q nō fecit mẽtionẽ de dẽtib⁹ lingua stō & virtutibus q̃ sunt in eo. aut fm aliud corp⁹ dicit: qm in mulieribus nō solũ p̃dicta inueniũt: sed & alia. ¶ Scozdinismus & pruritⁿ. ¶ Scozdinismus ẽ expiratio lacertorũ qui sunt in spina. pruritũ autẽ dicit: qz iste industria nature fit. qm multotiens materia continet circa superficiem: & scalpendo multotiens euaporat. scalptionẽ autẽ dicit que fiunt capite. B. 8

Hominis aia sẽp orit usqz ad mortẽ. si uero ignescit simul cũ egritudine corpus depascitur.

Quidã aũt cõmentatores dicunt: q⁹ p⁹ egritudines & naturã: trãsfert se hip. & ad ipsam aiam: & determinat de ipsa dicẽs: q⁹ aia hois semp orit. i. sẽp docet semp discit. sic.n. & plato: Qm amabilis ẽ scia & i senectute. Ba. vo dicit: q⁹ hip. nō determiat de aia. B.n. non ẽ ꝓpium medici: sed poni⁹ intẽst aristotet platonis & aliorum determinare de ipsa: a q̃bus inuestigat: vtr substantia aie sit corpea siue incorporea siue p se mobilis siue ab alio siue mortalis siue immortalis. sim aiũt & ab ipsis stoycis dubitat: ea q̃ sunt aie: & quid ẽ aia: & dicunt q⁹ spũs ẽ spũs.n. q̃ in nobis ẽ: aut ẽ siccus: & sic dicit q⁹ efficit aiaz aut humid⁹ & efficit naturã: quã nãlez calorẽ medici appellãt. aiaz igit B dicit hip. calorẽ naturalẽ: q̃ calor nãlis vsq̃ ad senectu: ẽ semp orit. q.d. semp nutrit mẽbra. si vo puertat ad id quod ẽ extra nãm & ignescat: tũc corp⁹ depascit. calor.n. qui ẽ extra naturã ꝓsumit humiditatem corporis: & inducit mortem: & tunc & ipse extinguitur. B hz presens intentio. ¶ Simul cũ egritudĩe corp⁹ depascit ¶ Non aũt dicit: corp⁹ & egritudinẽ depascit & destruit calitas: sz qm in egritudine corp⁹ depascit. 9

Morbi ꝓnutriti in senectute deficiunt: & p maturationẽ & dissolutionem & raritatem.

Dictũ est aũt scientib⁹ in aphorismis: q⁹ i senibus multi morbi cõmoriunt: & q⁹ valde senibus nõ maturescũt. Nũc igit q̃d intẽdit hipp. docere: & dicim⁹ q⁹ sciendũ est: q⁹ ꝓnutritus morb⁹ ẽ sicut chronic⁹ sic q̃rtana aut melãcholia aut epilepsia. & huiusmõi egritudines in senectute dissoluunt: quecunq.n. in iuuenili etate hũt passiones: he i senili etate soluunt: sic & si in aliquo tpe generet egritudo ꝓlis: aliud tpo hãc dissoluit nisi debilis sit vrns patiẽtis. sim igit & B qui in iuuenili etate hũt: soluũt in senili. Quid.n. est B: hũt in iuuenili: et dicim⁹ manifestũ ẽ q⁹ calide. q̃ senect⁹ sicut frida remouet passionẽ: si virtus fuerit fortis: qm sicut dictũ ẽ: multa simul peũt: ꝓpter B nõ dixit in vltimis senib⁹ has dis solui: sed i senib⁹ in q̃bus virt⁹ ẽ fortis. Sed dubitãdo in q̃rim⁹: quõ dicit hip: q⁹ i senectute maturãt. i senectute eni frigiditas ẽ: frigiditas vo nõ maturat sed solũ cõdensat & ingrossat. & ad B dicim⁹ q⁹ frĩtas extinguit calidam malã ꝓplexionẽ: hac aũt extincta cõfortat virtus & maturat existentẽ materiã. dissolutionẽ aũt quidẽ dicit: & dicim⁹ q⁹ cõtingit multotiẽs: q⁹ phlegmon ẽ in mã simplr subiecta. & B mã a forti virtute subtiliat: & ad fumos dissoluit: & sic euaporat: B aũt dicit dissolutionez. quid aũt dicit: Raritatẽ. an possibile ẽ esse raritatẽ in senibus: vbi est tãta frigiditas & dẽsitas: & rndemus ad B: q⁹ raritatẽ dicit supuenientẽ p debilitatẽ virtutis. virtute.n. nõ constringente se ad mẽbra ipsa rariora fũt. nõ oz aũt B recipere. nõ.n. possibile est in huiusmodi virtute maturitatem fieri. oz aũt nos scire illud qõ dr in pnosticis: q⁹ iuuenes q̃dem magis patiunt: hãtes.n. multũ calidũ & hũ sensibile: dolorẽ facile sentiũt. senes ãt ex frĩtate tãq̃ cõgelationẽ hãtes: nõ sũt hũ sensibiles i dolorib⁹. 10

Al⁹ dissentiẽti nõ ꝓsentire passioni: frigidũ & distẽdit & supcurat.

Hoc aũt ẽ qõ intẽdit B hip. hauit: q⁹ ꝓria ꝓprij curant. didicistis enim q⁹ sanitas nõ fit: nisi patiẽs simul laboret cũ medico: vt facile diminuat egritudo: sic igit dicit hip. & antino⁹ curatus est: qm nõ cõsẽsit passioni sed ꝓriatus ei. dictũ est.n. nobis: q⁹ non põt fieri sanitas nisi a medico: egritudine: et patiẽte. quõ autẽ fit patiens nobiscũ simul pugnãs: dicim⁹ si ꝓria faciat egritudini. vbi gra: si fuerit egritudo frida: q⁹ vtat calidis: si vo calida frigidis. et B cõsidera: q⁹ qũ B dicit. Qm ꝓria ꝓris curant. quid aũt dicit: qm frigidũ pdest et inficit: simlr et calidũ: si.n. in frida egritudĩe offerat frigidũ inficit: si vo calidũ pdest: simlr et in calida egritudine: si cata dabis ledes: aliquotiens.n. & ab ĩmoderata caliditate naturalis calor destruit: si vo frigidũ offeras pficies. 11

Necũq̃z ex ira hec acut⁹ furor eleuat cor & pulmonẽ ad caput calidũ & humidũ & ad aures: trãqllitas fit qum hoc residet.

Idest aũt nõ manifest⁹ ẽ hic sermo. dicamus aũt nos q̃d ẽ acut⁹ furor. acut⁹ furor ẽ cm aliq̃s acute irascit & vehementẽ: B aũt acutus furor eleuat cor & pulmonẽ ad caput. B aũt ridiculosũ ẽ. sed q̃d intẽdit dicere: dicim⁹ q⁹ acut⁹ furor eleuat totũ calidũ: & fert ipz ad cor & pulmonẽ. & ob B calidiorib⁹ factis his mẽbris & accẽsis: fert calitas & accẽsio ad caput. & significatio h⁹ est ex eo q⁹ rubescũt gene & oculi: & B ẽ ex appentib⁹. est aũt & artificialis significatio. fit.n. statim magn⁹ & densus & celer anhelitus. sim aũt & pulsus magn⁹ celer & densus victum est autẽ in isagogis. i. in libro qui dr microtegni: q⁹ ira est accensio sanguinis circa cor: qũ hoc residet descendũt omnia: & fit trãquillitas. 12

Labor articulis & carni cibus somnus uisceribus.

Admirabilis ẽ hic sermo: cui⁹ multiplex ẽ expō: & tũ laborẽ dicit exercitiũ. q̃dã ãt dicũt: q⁹ labor exercitiũ articul fit: & lacertis cib⁹ q̃i nutrimenti fortificatio: ab exercitijs.n. & marie moderatis fortificat totũ corp⁹: carnes aut mẽbra sic dictũ ẽ i libro de articulis. q̃dã aũt dicũt cibũ q̃i multitudinẽ cibor: & dicunt q⁹ multitudine cibor dolor fit articulis & lacertis. vt aũt intelligas laborẽ eẽ dolorẽ: dictũ ẽ eni q⁹ labor dr sintoma vt q̃b⁹ q̃dẽ igit acut⁹ ẽ morb⁹: statim & vltimos laborem habet. dr aũt labor & exercitium: vt laborez cibis & dr

aut labor & dolor: vt duor dolor qui simul fuit: nō fm eūdem locū: vehemētior denigrat alterū. Laborem igitur dicit fm secūdā expōnem dolorē. vtrāq; aut expōnēs respiramus dicētes: qm̄ hippo. nō vtit prauis dictionib⁹: vt nutrimentū appellare cibus. Sed sciendū q duas rōnes h assignat: vnam quidē hanc: Labor articulis & carni: q̄ exercitiū articulis & carnibus: subintellige iunamentum est. Secūdā vo dicit hanc: Libus somn⁹ visceribus: q̄ cibus in somno labor ē i visceribus. qm̄ enī vigilam⁹ extra est nālis calor: & ē tāq; nō mouens interiora mēbra. qm̄ aut comedentes dormimus: interiora mēbra excitant: & laborāt circa nutrimētum. c. fatigationem habēt: vnde ppē hoc nō oportet aliquē iratum dormire: qm̄ inuenient calidus vtilē humiditatē dissoluens loco cibi. 13

Maxime exercitium meditatio hominibus.

Multiplr exercitat memoriā nostrā hippo. intēdit & de aīa iterū determinare. & quidā scribunt exercitium sine n: in dictione greca: q̄ dr pypatos. quidā aut scribunt cū n: & dicūt pypantos. & pmi quidē exponunt sic: qm̄ aīe exercitium & labor ē meditatio. Secūdi vo exponit sic: qm̄ dr quidē de alijs meditari: maxime vo & de tota aīa: ppter id q̄ mouet rōnes & ꝓsiderationes. idēq; & socrates meditatiu⁹ dicebat esse: & domicilium suū meditatiū appellabat. sic.n. igit quidam exponunt. Ha. vo dicit: q magis h ꝓueniunt phis q̄ medicis. si vo sicut medici voluerimus huc sermonē exponere: h aut dicit hippo. q si ē aliq̄s hīs subet aut stupor: tūc ordina ipsi meditationē & exercitium anīe: vt exinde ꝓsumptio fiat causse efficientis morbum: & excitatio nature: et alteratio egritudinis. 14

Ex scissuris sanguis confluit: auxiliandū igitur ut uacuus repleat.

Admirabilis est & hic sermo & medicinalis. dictū est aut eruditis & in libro de iuncturis & articul & in libro de causis: q scissura dr aut simplr diuisio ꝓuntitatis: aut diuisio carniū. c. lacerto dr vlr quotiēs fit diuisio carniū q̄ sunt i pfundo idiuisa exīte cute qd in libro de causis stritionē appellamus. quotiēs aut supuenit diuisio: tūc et sanguis egredit mult⁹: & q̄ pclitat membr qū fiat vacuus: & statī dr auxiliari: & qd defit replere: & tunc vtimur ꝓstrictiuis: vt possim⁹ retinere sanguinē egredientē: aut in venis hic pmanens: faciamus p dietam boni humoris vt generem⁹ sanguinē: & sic replemus euacuatus. multotiēs aut & emplasticis vtimur: vt materiā retineam⁹: & malā ꝓlonē distinguam⁹. ēplasticis aut vtimur: qm̄ est & qualitas vincens. 15

Si auris doluerit effundre unctionem calidas: oportet uero supponere stupam naturali organo.

Medicinalis est & h sermo. qd aut vult dicere? qm̄ multotiēs supuenit passio in aure: sed aut ē apa aut mala ꝓplexio q̄ efficit passionē. & siquidē est apa: dr oleo camomillino vti in aure. si vo fuerit calida mala ꝓplexio: tūc oleo rosaceo. si vo est vtrūq: tunc oleū camomillinū & rosatū cōmiscēs infūde cū stupa inuoluta in digito. & hip. quidē nālī organo ꝓcepit nos vti. c. digito: tu aut & lana vtere multotiēs. qm̄ aut multotiēs cōtingit te esse in aliquo loco: vbi nō inuenis oleū: tunc piguedine dissolue & distilla. & iō nō dixit simplr: qm̄ dr oleū infūdere sed unctionē. dicit aut q dr supponere stupam sinistre manui: & recipe id qd egredit ab aure: & hāc stupā ponere in igne. & si ē fetidū qd ab ipa exit: malicio sa fit egritudo. si vo nō est fetor: tunc nō est maliciosa. et hoc aut dr facere & nō decipi. sed vt hippo. nō hoc dicere sed aliqd aliud. vbi gra: fetor est q̄ egredit: & decipit patiente pluribus de causis: aut q dicat eidem q chronica fiat h passio. re aut h predicēte: cito pmutabit passio: n̄ dicens: vel n̄ si tardabit iueniet ver⁹. & per duas cās dr decipere patientē: vt videat difficilis esse egritudo: & glorificet medicus. aut p tres cās: vt magnificando morbum recipiat maiorē mercedē: & maxime si fuerit cupid⁹: & d malo lucrans. & h vt dicere hip. & dicimus q nihil hor nō. n. hec deceptio digna est intētione hippo. aut aīe sue maxime aut tertia cā. ipse eis in alijs tractantib⁹ dic: Liberalis artis libera debēt esse & opa. qui vo mercede seruiunt vitupant scias et cogūt. sed quid ē qd dicit? et dicimus q h intēdit: Qm̄ si supueniat dolor auris. stude predictis curare passionē. si vo nō curaueris et īminebit: tūc decipe naturā: offeras stupefacientia: sicut opiū et huius modi alia. sic.n. dictū est in libro de ingenio sanitatis: q in colicis dr mittere rute oleū. et fidem dissoluet: bene erit. si vo nō: tunc stupefacientia offer: vt decipias nām. Aliqn̄ aut et cā curationis ondimus stupefacientia: quotiens calida q̄litas dnat sicut in imenili colica dispōne supueniente a calida cholera: sed qū offers stupefacientia ꝓsidera vtutē: et si fortis fuerit offers: si vo non fuerit fortis nō offeras. qm̄ igit multotiens gratiat virtus: et n̄ fit sanitas: infunde unctionē calidā. calidā aut dicit tepidam. frigidū quidem vituperat ppter cōstrictionem: calidum vo ppter id qd̄ mouet reumata. melius autem est tepidū. vnde et homer⁹ dicit de machone: īmisce aq̄ tepide.

Et uidebitur quidem exire & nō obstupefieri: deinde in igne proicere fallacia

Et videbit aut dicit: vt certissime cognoscas qd egredit: & nō decipiaris. qd autē vt vr significet fm veritatē ostendit & hippo. dicens: Medicus mihi vr bonus esse. & ipsemet plato dicit: Videris mihi gorgia phari. 16

Lingua urinas designat: lingue uirides cholerices.

Quidam autē exponūt sic: q sic se habet lingua sic se habs & vrina. quidā aut: q sicut se hr vrina sic se hr lingua. Ha. vo vrinam intelligit: nō eam que egredit a renib⁹ & vesica: sed sex qd est vniuscuiusq; humoris. vnusquisq; enī humor hr subtile & aquosum. si igit est lingua crocea: designat q aquosum supabundat cholere rubee. si vo nigra designat q aquosum supabundauit melācholici humoris. sil̄r aut & in alijs designat lingua huiusmodi passiones: sicut habilis ad passionē erisex eo q nō tegit cute. vel distingue: q huiusmōi designationes designat tibi lingua: aut nisi ppriam passionem habeat: & propter ppam passionē talis aut talis fiat: aut p dñantem humorem: aut ppter cibaria. 17

Cholericum uero a pinguoso: rubee a sanguine: nigre autem a nig cholera: aride aut ab exustione.

Nota aut q solius cholere rubee generationem dicit: vt breuiloquus: qm̄ in pinguofis & imūdis & dulcibus generat h. tu aut dicas & alior hūorum generationē q melancholicus humor generatur a grosso sanguine: phlegma aut a frigidis: aride aut ab exustione. aridas autē dicit linguas. differt aut rubeū & sicum a croceo: qm̄ croceū arefactum fat rubeū. rubeū ārumectatū efficit croceū: sicut dictū est in libro de crisi.

Fuliginose uero a matricis parte: albe uero a phlegmate.

¶ Dicit q̃ lingua sinthomata designat ⁊ hũore contẽto ĩ matrice. fumi. n. ascendũt ab ipsa ⁊ transmutãt linguam hoc aũt exponens Gal. qd̃ verissimũ est: dicit q̃ signorũ præsentiũ ⁊ cause ꝑtes sunt: causis aũt ꝑtibus nõ oino sunt ⁊ signa. ecce enĩ lingua existẽte crocea oino designat q̃ cholera rubea ostinet. si vo cholã ru. supabundat: non oino signũ supuenit lingue videlꝫ croceum: ⁊ est hoc q̃ ad aliud membr̃ repsit materia. 18

Vrina silis colori corpori ⁊ potui ⁊ ut intrinsecus existens.

¶ Dictũ ẽ aũt ⁊ ĩ pnosticis: q̃ multe sũt differentie vrine. hec quidꝫ est enormia mediũ: B vo nesoloides supius: aliud sedimẽ inferius. dictũ ẽ aũt q̃ vrina egredit aut similis corpori sicut solidis: vt petaloydes vrina: aut sulfurea: aut similis humoribꝰ: ⁊ fm naturã his exrinsecus aut extra naturã aut simili oblato potui ⁊ cibo. vñ multi nigra vina bibẽtes: nigre mingunt. simile aũt humoribꝰ intrinsecus existẽs dicẽs.

Potus humectator colliquatio.

Nota q̃ humores dimittimus fm naturã existentes ⁊ extra naturam. 19

Lingue similes colori descensione humorũ ꝓpter quod eadẽ cognoscimus humores si salse carnes fuerit gustanti superflui signum.

¶ Ere idẽ dicit quod dictũ est: descensiones quidã dicũt vomitus. siquidẽ enĩ melãcholici humoris supueniat vomitus: tunc nigra lingua fit: ⁊ vniuersaliter fm euacuatũ humorem alterat ⁊ color lingue. Quidã aũt ꝓsistentiã dicũt: quasi humoris cõtenti. vnde adducit desup abundãtia q̃si desup abundãtia humore lingua assimilat. vnde si fuerit cholera rubea. superabũdans: omnia que offerunt amara vident sicut ⁊ icterici: ⁊ si mel offerat eis amar̃ putant: qñ ꝓpẽ hoc que dantur comestioni: mouet qualitas cõtenta in lingua. ⁊ ꝓpẽ B que eis dant: cogitant esse amara q̃ntis sunt dulcia: ⁊ similiter ⁊ si est phlegma salsum contentũ: vident ⁊ que dant eis esse salsa. 20

Si mammar̃ capitella ⁊ rubeum suiride est morbidum uas.

¶ Vlt aũt ⁊ a mãmis facere ꝓcognitionẽ. ⁊ q̃d dicit: q̃ multã cõmunionẽ habꝫ generatiua ad ea que sunt pectoris. g̃ si sanguis est ꝓtentus in matrice: rubicũda fiũt capitella mãmar̃. si vo cholera rubea a rubicũdo crocea fiũt: ⁊ hec quidẽ nã sunt. Secũda dictio videt esse indigna hip. matricẽ aũt vas noĩat: qũ ĩ alio quo suor̃ tractatũ nullo mõ vocet matricẽ vas. 21

Hominibus in auribus sordicies: dulcis quidem mortalis: amara uero non.

¶ Sicut enĩ ex egõnibus habemus cognitionẽ eor̃ quõ se habeãt ea que sunt in ventre ⁊ intestinis ⁊ ex vrinis eor̃ que sunt in epate ⁊ vesica: ⁊ sputo eor̃ que sunt circa pectus. similiter ⁊ cerebri passionem cognoscimus ex naturalibꝰ egressibus ipsi. verbi gr̃a: ex oculis naribus palato ⁊ auribꝰ. sic igit̃ hic ex auribus facit noticiã: ⁊ dicit q̃ sordicies auris: siquidẽ est amara: designat ipsam supfluitatẽ esse: ⁊ nihil malũ significat. si vo est dulcis liquationẽ substãtie cerebri: dicit. n. q̃ medicꝰ nõ gustet sordiciẽ sed patiens: sicut ⁊ sudorẽ præcipimus ipm. Oportet nos scire: q̃ ex B loco habuit ꝓncipũ ⁊ scripsit libr̃ de interioribus a lesione actionũ: ⁊ ab egredientibus et canones consequentes. 22

Terram demutare commutrientes in prolixis passionibus.

¶ Mirabilis est B sermo ⁊ dignus hippo. ⁊ debet in omnibus artis esse cõmemorabilis. Quid aũt B ẽ qõ ipse dicit: primo exponamus quid est ꝓlixa passio: ⁊ quid dicit: terrã ꝛnutrientẽ dicẽ ĩ qua genitus ẽ ⁊ nutritus ⁊ pseuerauerit. bis itaq̃ se habẽtibus: quid ĩtẽdit hippo. ⁊ dicim̃ supponat̃ aliq̃s bñs passionẽ chronicã: ⁊ B noluit curari ⁊ debuit phlebotomari: ⁊ sic phlebotomatus est fm artẽ ⁊ nihil pfuit. postea pꝰ phlebotomiã aliqua dieta ꝓsuluit vti ⁊ ñ iuuit. deĩde ꝓsideras medicus: q̃ materia interius tendebat: purgatiũ dedit: nihilominus tñ passio ĩminebat ⁊ nã deficiebat: ⁊ corpus male se habebat: ⁊ iam vlr multas medicinas offerebat medicus: et nihil pfecit. bñ aũt dixit q̃ multas medicias obtulit: qñ chronicã suppostuit passionẽ: qr ĩ acutis egritudinibus vna ⁊ sola medicina si contingit indigem̃ ꝓpter breuitatẽ passionis ⁊ alteratiõis: in chronicis autẽ plurib̃ indigemus. plurib̃ aũt dicit nõ ꝓprio sed filibus verũ differentib̃ in q̃ntitate. si enĩ fuerit mã grossa: si cõtingat oportet offerre ſynapi: deinde calidiora sicut pip: postea ⁊ si sic nõ iuueris aliquid calidius. sic igit̃ medicꝰ in chronica passione plurib̃ vsus est medicinis ⁊ nihil pfecit. deinde vsus est eo qõ ab ipsis dr̃ circulatio aũt est: qñ aliquis phlebotomat dietat purgat ⁊ alijs vrit̃ medicinis: ⁊ si nihil pficit vt itẽr̃ phlebotomet uterũ dietet ⁊ itẽr̃ purget. ⁊ iã hoc multotiens faciens medicꝰ nihil amplius egit. ⁊ hec oĩa fecit fm sciam: ⁊ nihil ocio sũz accipiens. Quid igit̃ oportet tunc facere: ⁊ dicim̃ q̃ aer est qui maxime passionẽ opat̃: et oportet tunc pmutare ad ꝓprium aerem. vnde dictũ est ab hippo. in aphorismis: q̃ oĩbus fm rõnem opatis: si nihil fm rõnem fiat: pmutare oportet ⁊ tunc ad ꝓtrariũ deuenire. ⁊ bene dixit ad ꝓtrariũ. sic enĩ ⁊ in hoc patiente si calidus aer fuerit qui faciat passionẽ: ad frigidũ pmutare. vnde ⁊ hip. dicit q̃ oportet tunc a patria discedere: ⁊ sanitatẽ ex alio loco habere. Quidã aũt dicũt q̃ nõ simplr̃ pmutationẽ aeris præcipit hippo. discedere a patria: sed discedẽs moueat̃ aut ambulans in via aut in curru aut in equo ferat̃: ⁊ sic ex motione subtilit̃ materia ⁊ dissoluat̃ passio. Gali. vo nõ placet huiusmõi expositio: sed pmutationẽ aeris dicẽ qñ oportet pmutari. igit̃ si a calido aere patiat̃ ⁊ est subtilis materia effectiua passionis: dicit q̃ oportet grossũz aerem ⁊ frigidum inquirere ⁊ ibi manere. si vo a frigido aere patiat̃ ad calidũ tendere ⁊ ibi manere. ⁊ quidã ꝓpẽ delectationẽ ⁊ solaciũ egrediunt̃ a ciuitatibus. hippocraticus vo medicus nõ debet his curare: sed de pmutatione aeris. ⁊ hoc est quod dicit: ¶ Terrã demutare ꝛnutrientẽ. ¶ Cum his aũt predictis vt aliquid humanũ ⁊ religiosum tibi dicã qõ hic dicit hipp. Terrã demutare vt vadas ad templa ⁊ sacra. qũ enĩ ars non pficit: tñ oportet spem salutis ponere in deo. 23

Debiliora nutrimenta: modicam uitam habent.

¶ Ad alũ sermonẽ transfert se hippo. ⁊ quid dixit: Debiliora nutrimenta que par̃ nutriunt sicẽ caules: ⁊ que nõ hñt multã ⁊ grauẽ qualitatẽ sicut

lucens ptisane:quēadmodū ⁊ fortia nutrimēta dicimus aut multū nutrietia tanq̄ testiculi galloꝝ oua ⁊ galline ⁊ porcine carnes:aut bñtes gūē q̄litatē sicut synapi aut pip:hec aūt debilia nutrimēta. Quidā intelligūt faciētia supfluitatē aut modicū nutriētia:hec.n. facile digerunt ⁊ discedūt ⁊ modicā mansionē hūt in vētre quā māsionē vitā noīat hip. Sed B quidā dicūt indignū eē intētione hip.qō bñ digerit vitā denoīare.vñ q̄daz pmutāt scriptura ⁊ vbi sūt nutrimēta:corpa ser.būt dicentes: q̄ corpora bñtia debilē virtutē sūt modice vite . que vo habēt fortē virtutē sunt longe vite.falsum aūt est B:nō enī sm vtutē ostituit tps vite:vnde historizat ab aristotile ⁊ ab alijs phis:q̄ peste supueniēte:qui quidē habebāt fortez virtutē moriebant:qui vo debilē saluati sunt:manifestū igit q̄ mensura vite ordinata est desuper. 24

Puritum in auribꝰ : retro uenas incidere.

Puritus aūt dicē:aut laboriosas egritudines: aut discursionē oculoꝝ.Ga. aūt distiguit ⁊ pruritū vocat discursionē cruriū sm pmā ꝛiunctionem q̄ ē iuxta biscias. ⁊ oz nos scire:qm̄ B possumꝰ lucrari ex hoc sermone:qm̄ nescimꝰ q̄d dicit.quid.n.dicē si hāt pruritus:sicut dictū est in libro de aere locis ⁊ aq̄ : Oz icidē venas q̄ sunt in auribus: ⁊ qualis ē cōio auriū:⁊ q̄ ē iuxta bisciā ꝛiūctio:pꝰ hoc aūt neq̄ sūt circa aures magne vene:sed fuliginosa vasa.si vo ⁊ sunt nō sup auribus sūt: sz sub auribus he vene. 25

Libido a phlegmate egritudinum profreutrea.

Idicistis.n.q̄d est libido:videlz coitꝰ q̄ ē in afrodisias.bruinsmōi.aūt coitꝰ vitupat quidē:aut calefacit:aut infrigidat.ab oībus aūt ꝛcedit q: de ficcat:si egressus spamatis fiat:⁊ vitalis fortitudis emissio.quid igit dicimꝰ:qm̄.⁊ calefac ⁊ infridat sz sm q̄litatē calefacit: vñ videmꝰ qm̄ in hac motiōe ⁊ calefactione calidius fiat corpꝰ ⁊ acutius:exim̄ ⁊ sanguis egredit . sm vo essentiā infrigidat egressione videlz vitalis fortitudis ⁊ spmat ⁊ multa emissiōe.hip.itaq̄ ad q̄litatē respiciēs dixit:qm̄ libido dissoluit egritudies q̄ sūt a phlegmate i subtiliādo mām:vertū nō oz ꝛtinue hac libidine vti:qm̄ fridiꝰ efficit corpꝰ:⁊ cū bis ⁊ aliō phlegma generat.epicurus aūt remouet oēm ꝛiunctionē sicut phs remouit nisi quē expedit oz vti vt ait hippo.neq̄ nimiū repletꝰ neq̄ nimium euacuatus. 26

Calidis uentre ualidi cibi ⁊ potus perturbatiui.

Calidos cibos dicē B q̄ hūt validā q̄litatē:sicut piper ⁊ synapi ⁊ biꝰ.calidos ventre vo non q̄ hūt sm nām calidū ventrē sz q̄ hūt eē nāz calidā q̄litatē i vētre.i his aūt g̃tes cibi fiē pip ⁊ biꝰ oblata pturbationē faciūt ⁊ motionē i vētre additiōe calitatis:⁊ fiē dictū ē i libro de regimēto:malū efficiūt.quidā aūt huic sententi ⁊ ꝛsequētē addiciūt:nigre cholere eē B qō oī:qm̄ hi cibi nō solū pturbatiui sunt vētris sed nigre cholere: ⁊ ipse q̄dē de difficilia omniū humoꝝ mētione fec. tu vo dic venenosū humorē ⁊ viridem. 27

Igre cholere insil sanguis fluxꝰ.

Ualt aūt ostruat:nigre cholē: cū superiori dictū ē:quō vo cū iferiori dicēdū:atm̄ dicamꝰ pꝰ q̄d ē emorrois. Emorrois ē apitio venaꝝ q̄ sūt circa anū.B aūt fit aut pp hūorē aut medicatiuū aut iferiꝰ tēdentē cū g̃uitate q̄l est meliꝰ hu.⁊ phlatic:vñ apponē oz sm̄ōi a ꝓpōez:⁊ dicē q̄ passiones supueniētes a nigra chola:emorrois dissoluit.dissoluit aūt meliaz q̄rtanam ostrigit aūt ⁊ spatū cancꝝ ⁊ elephātiā.bñ aūt dixit spatū qm̄ si iminet cācer aut elephātia nō curat. ⁊ q̄ meliam dissoluit B passio:historizat Ga.qm̄ i melia puenit emorrois ⁊ dissoluta ē passio:deinde ostructo fluxu sanguis redijt melia.sile aūt dicē hip.sanū sm nām :qm̄ fluxꝰ sāguis supueniēs oēs egritudines q̄ sūt a melico hūore reducit ad id quod est sm naturam. 28

Superauctiles morbos coniūctio infrigidat.

Upauctiles morbos noīat humectātes ⁊ chronicas passiōes aut a puericia fcās fiē meliaz nephrezitz:magꝰ aūt i puerꝰ lapidē i vesica aut epilepsiā.Ga.vo dicē:q̄ magis de epilepsia B dicīat.Epilepsia enī potiꝰ puerꝰ supuenit:vñ ⁊ puerilis noīat.oī aūt ⁊ epilepsia,ppē id q̄ occupat actiōes aīe.oī āt ⁊ herculeꝰ morbꝰ:nō q̄ herculi supueniret:sz iexpugnabilis ē ⁊ iuictus fiē hercules:aut magnꝰ morbꝰ:aut ,ppē magnitudinē fiē magna auis aut magnꝰ piscis: aut qm̄ magnū locū occupauit fiē cerebꝝ vbi ē rōnalis aīa.hāc itaq̄ epilepsiā dicē q̄ curat ꝛiunctio:curare aūt infridat dixit.ꝛiunctionem vo dixit:nō verā ꝛiunctionē sed tps i quo fit ꝛiunctio.i. iuuenilē etatē.qm̄ aūt multa calidiras ē ⁊ dissoluit passionē:aut igit B dicas :aut infridat dixit q̄re ledit. q̄.n.sūt sm nām cala eē videt:q̄ vo eē nām frida. ledit.n.ꝛiunctio infridatione passionē augmentans. 29

Rigiditas aq̄ iuxta uētrē idurat.

Idurare dixit retētionē vētris:⁊ q̄dā dicūt q̄ i frigidatio fert p supficiē ad ventrē ⁊ effic retētionē.Ꝑ quos dicimꝰ:pmū q̄dē q̄ nō venit infrigidatio p supficiē:qm̄ calorē nalē extinguēt:si vo ⁊ pueiat debebat idigōnez effic ⁊ diariā ⁊ nō ostipationē ventrꝰ Ad qō nos dicimꝰ:qō dicē Ga. et vt dictū ē i aphorismis Uētres hyeme et vere calidissimi sūt nā.B igit et B dicat q̄ ifridatio attigit curi et icludit calm vt sm rōnē fiat digō et tantā fieri digōnez q̄ vir egō egredit. Aut B dicas aut et aliud.Dictū ē aūt nobis q̄ fridꝰ aer iducit p spirationē p pulsū p anū:multotiēs igit iducta ē frida q̄litas p anū ab aq̄ frida:aut et vino quodā lota:et exim̄ lacertus ostrictoriꝰ cōstrictꝰ ē:et cōstipationē fec vētris: B ē lacertꝰ aut ab ifridātibꝰ aut ab acutis B hīt et minꝰ effic vētrē egē.motū igit minorē:vētris duricē dixit. 30

Elleboꝝ bulliente ⁊ bibente cito purgat si uis lauare ul comedere

Ic aūt de purgatiōe dicīat. qō āt dixit de helleboro dicas de scamonea et de agerico et alijs purgatinis.q̄d aūt itendit:⁊ dicimꝰ q̄ si debes dare purgationē oportet subtiliari materiā et fluxā facē sicut dictum est in aphorismis. 31

Luxas ⁊ intrinsecꝰ ⁊ extrisecꝰ.

Intrisecꝰ q̄dē p ius i quo sit anetū petrosellinuz et biꝰ talia p q̄ subtiliat mā:extriꝰ vo p balnea humectātia corpꝰ. Nō aūt dixit sic q̄dā cogitāt q̄ pꝰ purgatiōez aut i ipsa purgōne oes comedē et oes balnea:B.n.ñ oz facē nisi qm̄ corpꝰ ē siccū: qm̄ si fuerit plectoricū corpꝰ et balneamꝰ:magꝰ potiꝰ reumatizamꝰ mēbra. vez q̄ q̄q̄z et cibū offerimꝰ pꝰ purgatōez: qm̄ oēm oare purgōnez.sic.n.i sicco stō succuz prisane aū purgationez offerimꝰ:qm̄ et humectatio succꝰ:⁊ hz q̄dā bñ expurgatiū si et B indigemꝰ. Si vo fuerit cala mala cōplo i ore stōi:tūc aquā mistramꝰ:vt ineq̄litate extīguat: et pur

gatio fiat aptior: et hoc est quod dicit hip. 32

Anguis in somno itrorsus repit magis.

Dictū ē aūt ꝗ supi⁹: q ī vigilia extrisec⁹ circa sup ficiē ferē mā et nāl calor: ī sōno vo itrorsus circa pfūditatē, sanguinē āt dicē ꝗ nālē calorē. 33

Rigor a superiori uentre: ignis uero ab inferiori magis.

Irabilis ē ꝗ fmo. vex idiget distictiōe. supiorē aūt qñq; dicē ventrē q̃ cibos recipit: iferiorē aūt cōcauitatē itestinor. qñq; aūt supiorē vētrē dicē q̃ ē cerebri: iferiorē vo q̃ ē pectoris. ꝗ aūt supiorē ventrē dicē illū q̃ ē stōr: inferiorē vo itestinor. et q̃d dicit: q cōtinet cholā ru. et supi⁹ et iferi⁹ et ipsa mouet et motione et mordicatiōe rigorē efficē: exiñ et febrē. ſz qñ os vētris sensibili⁹ magis ē, ppē copiā neruor: itestina vo nō habent multum sensum: ppter hoc dicit rigorē q̃dez ab ore stōi supuenire: febrem vo ab intestinis. 34

Attractio pulmo siccus: cauma supuacuū graciliat somnus mult⁹.

Ursū de ꝑpleumonica passiōe mētione fac. q̃d aūt dicē attractionē: et q̃dā exponūt q dicē spirationē q̃ ē fm nām: q̃ dr ad ispirationē et respirationē. et respiratio q̃dē extra ducē fumosas supfluitates: inspiratio vo excitat et viuificat calorē nālē. Quidā aūt dicūt attractionē respirationē q̃ ē extra nām magnā dēsā et celerē q̃ fit ī q̃litate magis calā ofiante. ꝗ ē va expō de hi⁹ enī mala cōplone mētione fac: vnī dixit cauma. dixit aūt et graciliat. ꝗ aūt nō dicēt si itelligeret de calore nāli. Quare aūt de sola ispiratiōe fac mētionē et nō de expiratiōe: et dicim⁹ q sic breuiloq⁹ ꝗ fec dimittēs te et ispirationē subitelligē: aut de nobiliori cōmemorat: nobilior āt ē ispiratio expiratiōe: aut qz q̃litas ē iminēs: vbi aūt q̃litas ibi inspiratio: magl āt incrē. vbi vo mā multa ibi expiratio, ppē ispiratōes fumosar supfluitatū, ppē q̃d āt solū ō pulmōe mētōes fac: aut sic breuiloq⁹ ꝓcipiens nos subitelligere et cor: aut vt demōstret passionez maximā ē: qñ ñ iā pulmo q̃ sic būid⁹ sicc⁹ fiet. aut dicas et aliud: q ispiratiōis q̃dē pulmo pm⁹ recipit scōo cor: respiratio vo q̃ ē p arteriaſ: p⁹ q̃dē cor scōo pulmo recipit et pp ꝗ de ispiratiōe cōmēorās de pulmōe mētione fec: sic si ō spiratiōe q̃ ē p arterias si facēt mētionē cor ꝑordinaret: supuacuū āt. q̃dā aūt huic fmōi addūt et dicūt: q cauma supuacuū: vex itelligibile nō inueniet fm rōnē. q̃d aūt ē q dicē: graciliat sōn⁹ mult⁹. igit adijciēdū ē inferiori fmōi. q̃d igit itēdit: et dicim⁹ q si fecerim⁹ sōnū ī corpe ñ nutrito et vacuo: tūc tēdit ī sōno calor nāl ad pfūditatē et deficiēs cibo debil fit et frid⁹ et subtilis. exiñ nō nutrit ſz graciliat seipz: sic et ī exriorib⁹ ignis nisi tpe p⁹ nutriat ex lignis: nō calefacit vicina loca. bene aūt dixit: Mult⁹ sōn⁹. q̃d. n. qñ inuenit modicū cibū nāl calor: ⁊ modicus fit somn⁹ ⁊ nutriūt mēbra q̃ quis fit modic⁹. si vo cib⁹ nō tribuat: ⁊ mult⁹ supueniat: tūc graciliat sōn⁹ mēbra. pp ꝗ dicit: q or offerre cibos aū sōnos: qō ⁊ supi⁹ dictū ē: Labor cibus somnus visceribus. 35

Rigidissimus cibus lenticule mili um chentri cucurbite.

Efridis aūt cibis fac mētionē. s. legumib⁹ ⁊ oleribⁿ. ⁊ leguminū q̃dē exēplū ē lēticule: ⁊ cibor frumētarior miliū: olex vo cucurbita. Quid ē āt q dicit Fridissim⁹ cib⁹: nō debuit dicē fridissim⁹ suplatiue: ſz frigidū. ō fridis. n. mētionē fac ſz nō ō fridissimis. ⁊ recipit exēplū leguminū lēticulas fruměti aut miliū: olex cucurbitā. eteni miliū deficcat ⁊ infridat ⁊ lēticule. lēticule vo squamosū hīt ripticū vtut]. farina vo ⁊ qō ē iteri⁹ fridaz ⁊ ostipatiuā. vex dicē Gal. q fac q̃litatē ⁊ restiscitat. q̃litatē aūt fac aut fm quādā q̃litatē: aut ifridatione ꝓcludit nālē calorē: ⁊ sic efficit digestionem. 36

Ulcera apponuntur ⁊ exoriunt si impurgatus existēs laborauerit.

Dicit ꝗ: q si ē corp⁹ nō purgatū ñ or exercitiū vare ei ī motiōe ⁊ calitate. sicdē ē subtilior mā efficē exambiata. si vo ē grossa efficē opilationem ⁊ ferē ad mēbr nobile multotiēs. ſz ꝓsidera q sicdē ē solū subtilis mā bri ꝓsueta efficē vlcera. si vo ē cū acumīe male ꝓsueta efficē vlcera. itende aūt q̃d fit, p illo q efficē notauit: nō. n. vlcera sūt q̃ apponūt ſz mā q̃ vlcera efficē. 37

Fresia capra ex elāterio ⁊ cucumere agreste comedēs purgō puerisq

Onsidera hip. ꝗ tibi dicē: q de mulierib⁹ ⁊ viris mētione fec: ⁊ volum⁹ pueros curare: ⁊ si multa ē mā ī puero: ⁊ nō pat elleboz aut scamoneā aut aliq̃d purgatiuū. q̃d or facē: ⁊ sicdē lactat: mri sue or vare electeriū: qō ē cucumer silues. ⁊ ex ꝗ. n. efficit lac nutriēt puer ⁊ purgat puer sine macula: si vo ñ ē lactēs ſz nouit a lacte abstinēs: tūc accipe capra q̃ comedat scamoneā aut cucumerē siluestrē: ⁊ hi⁹ accipe lac ⁊ da puero ⁊ purgat: ⁊ cōsidera exiñ q nō solū cib⁹ patit ī vobis ſz agit ī tpe. q. n. agat manifestū ē ex eo q cōfortat vtutes. qō. n. pz: mānifestat p siccū vbi q̃dē mortale exiis vbi odor sex terre fm qualitatē tre in qua nascitur. 38

Percalido nutrimēto ifridatio intrisec⁹ laborū extrisec⁹ sol calore sensibil tpe estiuo ꝓtrario aūt cōtraria.

Extrisec⁹ solis calori sensibil tpe estiuo: ꝓtrio āt ꝓtria qō in calo. q̃dā cū superiori cōscribūt: q or tepido aut mō emūcto lacte ⁊ calo exīte vti. q̃dā āt cū iferiori cōstruūt: ⁊ ī calo dicūt. i. ī cala mala ꝓpl⁹de ī hac igit or dicē ⁊ extri⁹ ⁊ tū ifridare: inti⁹ q̃dē p fridos cibos: ſz vt actiōe fridos sic aquā: aut vtutē hītes infridādi sic lactuce. exti⁹ vo q̃dā dicūt p solē calīditatē ⁊ coopimētū: vt ꝗ mō accēsio enapor ⁊ ifridet pfūditas. aut igit ꝗ dicas: aut dic q de his remīscit dicēs: si cala distē perātia accipiam⁹ solē aut velamina et reliq̃ talia nō ꝓficim⁹ sed poti⁹ ledim⁹. Or igit et exterius infrigidantia accipe: in frigida vo distemperantia calefacientia.

Cibi hi q̃dē uelocit tenēt hi uero tarde

Manifest⁹ ē ꝗ fmo. dictū ē. n. q debiles cibi si morāt multo tpe ī ventre: fortia vo et nutriēta morāt.

Explicit q̃nta ꝓticula: Incipit sexta. I

Carnes trahunt ⁊ ex uentre interius ⁊ exterius manifestuz sensui ⁊ inducentes spirituz ⁊ educentes ⁊c.

Ostq̃z dēmiauit hippo. quintā ꝓticulā pītis negocī: in q̃ dedit nobis plura ⁊ documenta nālia ꝑcognitura ⁊ medcialia ꝓsiter intendit determinare ⁊ sextā particulam. Et incipit pmo determiare de

natura ⁊ de operibus eius. Et sciendũ q̃ carnes dicit nõ solũ carnosũ genus lacertorũ: sed ⁊ oĩa alia membra mollia. etenĩ ⁊ venas ⁊ arterias ⁊ oĩa huiusmõi mẽbra carnes appellat. dicẽ itaq̃ q̃ h̃ membra nutriunt sed nõ nutriũt absq̃ attractiua virtute: ⁊ siue sit in nobis attractiua virtus siue nõ: ⁊ quõ agat nãle negociũ est: ⁊ de his efficit doctrinã. ⁊ volo nũc h̃ inq̃rere: vt illud qõ ẽ extrã intẽtionẽ de ĩtentione faciã. h̃ aũt ouenit scire: q̃ mẽbra attrahũt aut nãl̃r aut ex necessitate. ⁊ nãl̃r quidẽ: sic qũ opus est vt nutriat corp̃: ⁊ tunc offerunt cibi. hi aũt cibi digerunt in stõ: postea trahunt p̃ mesaraicas venas ad epar ⁊ ibi alterant ĩ sanguinẽ: ⁊ sic traducũt p̃ venas ad totum corp̃. Multotiẽ ãt fit euaporatio ⁊ arĩdit superficies ex mẽbris adiacẽtibus humiditatẽ: ⁊ hoc itẽr a ꝓpinquitãte: ⁊ sic fit quousq̃ attigat epar. postea epar attrahit a venis mesaraicis: ⁊ be a stõ: ⁊ stõ ab orificio suo. ⁊ sic fit appetitus. aliquotiẽs ãt stõms quidẽ ĩdiget. epar vo hz multũ nutrimẽtũ: ⁊ tunc epar nõ attrahit a stõ: sz stõus ab epate: etenĩ qõ debilius ẽ multotiens fortius efficit quodãz fortẽ: sicut enĩ sicꝗ̃ existit in iuuenili erate: indiget nutrimento: alius vo exis in senectute abundat multo nutrimento: ⁊ iuuenis accipit a sene cibũ: senex vo dat ei: ⁊ fit iuuenis tũc deb. lior sene. filr̃ et ĩ mẽbris stõus qui quendam cibũ tradit omibus: nunc fit recipiens. hoc itaq̃ dicit violentũ esse nutrimentum propter attractiuã virtutem: non enim propter violentiaz vacui. si enĩ propter vacuum attraherent: attrahentia intrñ deberent attrahere quousq̃ impleretur vacuum: ⁊ nunq̃ fieret corpus plethoricum et egritudo. Et sciendum q̃ que attrahuntur violentia vacui: non solum fm naturã sunt: sed extra naturã. quotiẽs quidẽ enĩ lapis a supiori ferẽ ad terrã ⁊ nõ fm nãm attrahit ad inferi violẽtia vacui ad terrã tãq̃ appetẽs ipsã: vt ad ꝓpam matrẽ capientẽ totalitatẽ. Si vo ad supiora tẽdat violẽtia vacui: qm̃ ⁊ ipsa terra multotiẽs ꝓpter vacuũ trahit ad supiora: tũc extra nãm fit ipa motio. Sz postq̃ hec dixim̃ veniam̃ ad ꝓpositũ: hipp. enĩ attractiuã virtutẽ dicẽ que ẽ fm nãm. nõ dicit. n. ipaz que ẽ violẽtia vacui. ⁊ q̃d dicẽ hipp. quoniã carnes attrahũt ex vẽtre ⁊ interi̊ ⁊ exteri̊. ex vẽtre nũc nõ dicẽ. ex solo stomacho: sz ex vẽtre dicit ex oĩ cõcauitate ⁊ stomachi ⁊ venarũ ⁊ arteriarũ. Et quomodocũq̃ interi̊ fiat attractio iaz dcm̃ est q̃ mẽbrorũ attrahẽtiũ nutrimentũ ex vasis. Exteri̊ vo quomõ dicit fieri attractõez: aut qm̃ ex superficie adiacẽtia mẽbra attrahũt: aut quoniã ꝓpter inspirationẽ ⁊ ostrictionẽ arteriarũ inducit ab exteriori frigid̃ aer q̃ extinguit calidã inequalitatẽ que ẽ in nobis: cõfortat calorẽ naturalẽ: sicut ⁊ Asclepiades opinat̃ est ⁊ Erasistrat̃. hi enĩ dicebãt q̃ inductio spũs fit p̃ multas ꝓsideratões: aut q̃ maĩa fiat natural̃ spũs vitalis ⁊ animal̃. Secũda ꝓsideratio ẽ: aut quoniã inductio spũs fit vt restringeret calorẽ nãlez ⁊ ꝓfortet vitalẽ virtutẽ. Tertia ꝓsideratio: quoniã inductio spũs fit ꝓpter pulmonẽ: multotiẽs enĩ grossius hũor ꝓtinet in eo: ⁊ ꝓpter huiusmõi inspirationẽ subtiliat̃ iste humor. Quarta cõsideratio ẽ: quoniã motio excitat ociosũ: Sic igit̃ ⁊ h̃ frigidus aer interi̊ spirat̃ excitat mẽbra: ⁊ defluẽtia ⁊ sopita fortificat. Discordãt aũt Erasistrat̃ ⁊ Asclepiades adinuicẽ quoniãquidẽ Asclepiades dicebat inductionẽ spũs fieri ꝓpter spm̃ animalẽ: Erasistrat̃ vo ꝓpter vitalẽ fortitudinẽ. Nos autẽ dicim̃ q̃ collatis illorũ ratõib̃ adinuicem. ⁊ vera ⁊ ꝓsona inuenietur opinio: etenĩ ꝓpter vtraq̃ fit inductio spiritus. venit autem spiritus ⁊ primo excitat vitalẽ virtutẽ: postea sic ascendit: ⁊ ethere̊ ⁊ splendidus fact̃ aptus efficit ad splendorẽ rõnalis anĩe. Et hec quidẽ de inductõne spũs: de eductiõe vo nihil dixerũt.

Nos igit̃ dicim̃ q̃ eductio spũs fit vt fumose superfluitates que sũt ĩ nobis egrediant. ⁊ hec hẽt p̃sens intentio.

¶ Carnes trahunt. ¶ Dcm̃ est autẽ nobis qm̃ nãlẽ virtutẽ hic dicẽ hip. attractiuã ⁊ q̃ Erasistrat̃ ⁊ Asclepiades ꝓstruerũt nãles virtutes. Sed opz nos scire q̃ magl Erasistrat̃ vituperand̃ est q̃z Asclepiades: qm̃ Asclepiades quidẽ ꝓprie opioni intendẽs ꝓposuit destruere naturalẽ virtutez: ⁊ ꝓpter hoc nãles virtutes nõ cõcedebat eẽ Erasistrat̃ vo nãm supponẽs virtutes ipsi̊ destruit. ¶ Et interi̊ ⁊ exteri̊. ¶ Didicistis eĩm quõ fit attractio ⁊ interius ⁊ exteri̊. Galien̊ vo in ꝓpria historia credit fmoni q̃ attractio fit ab exteriorib̃. sicut enĩ quidã ambulans in sole ⁊ desiccat̃ balneat̃ est: ⁊ ĩ balneo humectatũ est corpus: ⁊ sitis huic supuenit ꝓpter estuz: ⁊ dissoluta ẽ in balneo: ⁊ vnde hoc cõtingit: ⁊ manifestũ est q̃ vasa apperitiua attraxere humiditatẽ balnei ad ꝓfundũ: rarifucatis enĩ poris ex calitate: nisi velim̃ dicere q̃ hũiditas balnei nõ peruenit ad ꝓfunditatẽ: sed quoniã humor q̃ erat extrinsec̃ diffusus ex caliditate balnei: ⁊ hũectauit appetitiua vasa ⁊ sitl̃ cessauit. Ex his igit̃ habes q̃ nõ solũz spũs inducit̃ ex inspiratõe ⁊ cõstrictõe arteriarũ: sed etiã hũiditas: sicut declarauit nobis testimoniũ hui̊ sermonis. ¶ Manifestũ sensui Quidã autẽ libroz habẽt sensui ĩ datiuo casu: quidã autẽ sensus ĩ noiatiuo. Quidaz enĩ ꝓsiderantes soleocismũ esse ĩ nomiatiuo: datiũ posuerũt: q̃si di. manifestũ est sensui. Quidã aũt Sensus scribunt in nomiatiuo dicentes: q̃ sensus faciet tibi hec manifestum ẽ. 2

⁊ A calidiorib̃ uenis: sãguis multitudo subleuat causonides ⁊ cõfestim expellit.

Quidã aũt dicũt q̃ hic sermo ali̊ est a p̃dicto. dicũt enĩz q̃ vult h̃ oziam dicere tertiane: quoniaz tertiana aut extra vasa fit ⁊ putrefit ⁊ ẽ deficiẽs: aut itra vasa: ⁊ appellat̃ causon. nos vo dicimus ꝓtinuus est h̃ sermo p̃dicto. in illo. n. de inductione spũs fecit mẽtionẽ h̃ aũt ⁊ de eductione ipsi̊ intendit. Et quid ẽ q̃ dicẽ calidiorẽ venã: ⁊ dicimus dispatũ qõ habens calidam inequalitatẽ. venã ĩtelligit arteriã sicut alibi dixit: Si vene que sunt in temporib̃ pulsant. Quid aũt est h̃ qõ dicẽ h̃: ⁊ dicimus q̃ in arteria fit inequalitas: ⁊ distempatus fit sanguis calidus qui est ĩ ea. ⁊ exinde multa fumositas continet̃ indigesta mã que est in ea ⁊ infirmata alẽtiua ⁊ tunc excitat̃ expulsiua ⁊ expellit ⁊ remouet hãc fumositatẽ. nõ. n. est incõueniẽs alterativa ĩfirma exsiẽ: expulsiuã fortẽ eẽ. ⁊ ꝓsidera quõ significatiuis dictionib̃ vtit̃ hip. dicit. n. q̃ ⁊ ꝓfestim expellit. fit aũt huiusmõi fumositas hoc mõ: multotiens. n. multitudo sanguis cõtinet̃ ĩ arteria: ⁊ ex hac multitudine subleuat ⁊ videt̃ ⁊ egredit̃ ⁊ dissoluit̃ calida inequalitas quã q̃ qualitatẽ causondem noiauit. h̃ aũt rursus vitupat̃ Erasistrat̃. iste. n. dicebat sanguinẽ nõ ꝓtineri ĩ arteriis sz spm̃ solũ: ⁊ vbi mã incidit ad arteriã hanc remouet ad ẽmios arteriarũ ⁊ ibi ꝓstringi ⁊ efficere apata. hip. vo dicit: q̃ mã ꝓtinet̃: ⁊ ipa multotiẽs supabũdat ⁊ extra nãm fit: quotiẽs autẽ dico mãz q̃ est in arteriis multã nõ dico tantã q̃tatẽ in venis sed respcũ ipsarũ arteriarũ aut respcũ subiecte vtut̃. 3

Quibus pinguis quidem cholerã rubeam: sanguis uero nigram.

Vult per hec hippo. ⁊ causas humorum assignare ⁊ dicit: q̃ cholera rubea generat̃ ex pinguib̃ ⁊ ĩpinguãtib̃: nigra vo cholera ex sanguĩe. sãguis

enim aut distempatus fit et furiosus et generat nigram choleram: aut grossus et terrenus et efficit melancholicũ humorẽ: semp enĩ melãcholicus humor ex grossioribꝰ habet generationem.

Ratione memoria odoratu ⁊ alijs: ⁊ fame organorum studium labores balnea cibi potus somni libidines: omnia mensura.

Hic aũt sermo nãlis est ⁊ ꝓnosticus: ⁊ sciam cognitionis ostendit. Sed ꝓmo volo dicere quõ ẽ nãlis. Oꝫ aũt a ꝓpõnem ꝛstruere sermoni ⁊ dicẽ a rõne a memoria ab adoratu. Et hic sermo a quibusdã in tres diuidit: a quibusdã vo in duas. ⁊ ad tres quidez ista est ꝓma ps: Rõne memoria odoratu ⁊ alijs ⁊ fame Secũda vo: Organorꝫ studiuꝫ labores. Tertia: Balnea cibi ⁊c. Ad duas aũt diuidit hic sermo sic: Primus q̃dẽ ẽ: Rõne memoria odoratu ⁊ alijs: ⁊ fames organorum studium. Secũda vo: Labores balnea ⁊c. Incipiamus aũt a ꝓmo: ⁊ ostdimus q̃lr est nãlis hic sermo. intẽdit ãt hic hip. ⁊ de aĩalibus virtutibus mentiones facere et de sensibilibus. de aĩalibus quidem vt oñantium exẽpluꝫ accipit rõnem. ſ. intellectũ. ⁊ medici quidẽ ꝛplonẽ dicũt ꝛsequi. plbi quidẽ dicũt: q̃ rõnalis aĩa vtit ꝛplone tanq̃ organo. mentionẽ aũt fecit ⁊ de memoria: ⁊ ipa. n. p complexionem agit: sic ⁊ fantasia. didicistis. n. q̃ memoria p siccã ꝛplexionẽ seruat: fantasia vo p humidũ. sensuũ vo accepit exemplũ odorem: ꝓcipiẽs nos ⁊ alioꝫ facẽ mentionẽ. ex eo q̃ medi⁹ est visus et auditus: aut qñ ipse odoratiuus sensus vr aliquo mõ aĩalis esse ꝓpter id qõ nõ in sensibili mẽbro est sed ĩ respirabilib⁹ cerebri q̃ sunt in spẽ mãmillaꝫ. ⁊ ipse q̃dem de odore cõmemorat. tu vo ⁊ alios itellige: ꝓpter h̃ ipse dixit: Et alijs. de fame autez mẽtionẽ fecẽ: vt inuestiges vũ sit ipa fames ⁊ appetitus: et qñ ꝓmus est et ipse appetitus actio nãe fm quã ⁊ cõtactus nobis fit in appetitu: fm h̃ ⁊ aĩalis vr appetit⁹. Organorꝫ vo studium vicẽ q̃i sanitatẽ organorꝫ. Et qõ supi⁹ dixit: defectiue studiũ sanitatis: irrepletio nutrimẽti: hec aũt h̃ latius intẽdit tradere. dicit. n. q̃ fit ipsa sanitas organorꝫ p labores balnea ⁊ cibos: ⁊ vlr oia ꝛsequentia. p labores quidẽ vt p exercitium euaporent superfluitates. balnea aũt vt reliquę superfluitatũ q̃ nõ expurgata sunt in exercitio vt in balneo euaporẽt et humectent mẽbra deficcata exercitio. cibos vo dicit vt nutriat nostꝫ corpus. ⁊ q̃ aũt cibi traditi nõ fiãt sicut lapis ⁊ gypsum ĩ nostro corpe: ꝓpter h̃ potũ appetim⁹ vt tanq̃ pista fiat cibus: qñ aũt ipse cibus nõ fit lr digerit in vigilia ⁊ in somno ꝓpter h̃ de somno cõmemorat. De luxuria. n. cõmemorat vt ostdat tibi: q̃ nõ oꝫ bis vti neq̃ repletum neq̃ vacuuꝫ sed neq̃ etiã p malã delectationẽ sed p generationẽ. Et sciens nota: q̃ spẽs posuit: ⁊ ordinationẽ statuit: et q̃titatẽ ꝛmensurauit. et spẽm quidem ꝓpẽ ꝛnumerationem horꝫ ser. ſ. laboꝫ balneoꝫ et alioꝫ ꝛsequentiũ. ordinationem aũt assignauit hoc mõ. q̃titatẽ aũt cõmensurauit p vnã victionẽ dicẽdo: Oia cõmensurata sic: Sicdez igit̃ hẽs q̃ nãlis est hic ſmo. Quõ aũt ostdim⁹ q̃ dat nobis cognitionẽ: ⁊ est ꝓnosticus. De rõne mẽtionẽ fecit vt inquiras vtꝫ alienat patiẽs aut dormit. De memoria vt ex ipa accipiamus cognitionẽ. sic. n. multotiens aliquis hꝫ lesam memoriã: et dicit deferas mihi hoc eas: et statim obliuiscit̃ que dixit. ab odore aũt cognoscimus ex eo q̃ odorabilia cogitat eẽ fetida. A fame aũt siue fm naturã est appetit⁹ siue frigid⁹ fit bũoꝫ q̃ continet et canin⁹ fit appetitus: ꝛsidera aũt artẽ. Ga. vo poti⁹ dilectionẽ quaꝫ habuit erga hoĩem: qum. n. hip. h̃ de his sex mentionem voluit facere: hec accepit Ga. et fecit sex libros de sanis. In quisinit. n. de laboribus. i. exercitijs. labores aũt h̃ dicit exercitia. Inq̃rimus aũt in his q̃le oꝫ habere exercitiũ oꝫ enĩ similia facere: vt si totũ corp⁹ volueris exercere vtẽ pua circulatione: si vo oculos lege: si vo manus scribe: si vo pedes ambula. et itꝫ inquirimus si cũ oleo oꝫ facere fricationes et debẽt esse in exercitio aut sine illo fricare et inq̃ritum hec expediũt fieri: hec oia inuestigans fecit ꝓmũ libꝫ. In secũdo vo inuestigauit de balneis: que et ĩ megategni dixit: q̃ quattuor sũt ꝓtes balnei. est. n. q̃ ẽ aeris: postea aũt q̃ ẽ aq̃ calide aque: et tertiũ q̃ ẽ frigide. et quartũ q̃ est fricationũ. et oꝫ inq̃rere vtꝫ corp⁹ indiget euaporatione: ita q̃ facias ipm stare pluribus horis: si vo humectare in calida regione: si vo extinguere calidã inequalitatẽ ĩfrigida. si vo humiditatẽ vti fricationib⁹. mltotiẽs. n. ad pedes volum⁹ attrahere materiaꝫ et tunc vtimur densis fricatiõib⁹. si vo nolum⁹ hoc facẽ sed deficcare solũ simplr fricationib⁹. Oꝫ aũt ꝛsiderare balnea: vtꝫ sint aquaꝫ dulcium vt dictum ẽ: aut nitrosa aut sulfurea. aliquotiẽs aũt his idigemus. In tertio vo libro inq̃rit de cibis: aut bene digestibiles sunt: aut male: aut grossi bũoꝫ: aut boni: aut multuꝫ nutriẽtes: aut paꝫ: ⁊ aut nutriũt solũ: aut medicine iuuamentũ retinẽt In q̃rto vo ꝛmõe de potib⁹ deẽmiat. q̃dazꝫ. n. sũt q̃ oio ũ vtunt vino: q̃dã autẽ vtũt vino ⁊ vino aut rubeo aut albo aut aliquo huiusmõi. et hoc nõ solũ fm differentem regionẽ scribit: sed fm differentẽ etatẽ. et in his omibus diligẽtiã exhibuit Galien⁹. Pueris. n. lactentib⁹ lac damus ⁊ nõ vinũ: iuuenib⁹ aũt vinum: senib⁹ vo et multuꝫ vinũ. In q̃nto vo libro de somno inq̃rit: aut ante cibum aut p⁹ cibũ fiat somnus: qñ ĩ humidis nõ oꝫ somnũ assumere neq̃ patiẽtib⁹ stupore ẽ vigiliã: ĩ calis vo et siccis somnũ. et si p⁹ cibũ dormiat vt cibi nõ supnatent: sed ꝓmo mouear moderate vt cibus resideat et nõ stet ĩ superficie: et nõ solũ h̃ sed vt calitas maior efficiat digõnẽ In sexto vo inq̃rit de luxuria: et dicẽ q̃ nõ oꝫ post repletionẽ hac vti sed post digõnem: qñ ad crudũ humorem pmutat nutrimentũ et oppilatiões effiẽ et apoplexiam In hac. n. motione et ꝓturbatione mouent oia mẽbra ꝓcipalia et nõ ꝓcipalia. mouet aũt mã: et ipsa multotiens ferr ad cor: et effiẽ syncopim. multotiẽs aũt cerebꝫ: et efficit apoplexiã. vnde et huiusmõi historie remiscit̃ Ga. q̃ vir q̃dam p⁹ cenã repletus cibis iacuit cũ muliere et agens ĩ ipsaꝫ stati vehementẽ respirãs mortuus ẽ sicut mulier testata est. et iam hec mulier deducta in iudiciuꝫ accusabat de homicidio: que respõdens negabat homicidium: vetꝫ negocij cãm recitabat dicẽs: q̃ ego nõ iterfeci ipm: sed p⁹ cibũ repletus cibis: et hũs rem mecũ apopleticus factus mortuus ẽ. supꝫ quo iterrogati medici si põt hoc fieri: q̃ respõdentes dixerũt q̃ fic: et mulierem a cruciamibus liberarunt. ex his itaq̃ habes q̃ nõ oꝫ per malã ꝛcupiam vti libidine neq̃ ĩ quolibet tpe sed p⁹ digestionẽ et ꝓpter generationẽ. De hec oia oꝫ ꝛmẽsurata agere. hec habet ꝓsens itentio. 4

Per frigidioꝫ aer in frigido tẽpe ⁊ regione percalidioꝫ erit.

Si bene recolitis multis modis excitãs nos hip. docet nos curas: sic igit̃ supius per calidam cõplexionẽ curans per ĩfrigidantia vlr: consequẽter itẽdit h̃ et de cõtraria inequalitate curam assignare. ſ. frigida. ⁊ dicit: Qñ hec per frida curat. sed q̃dã cõmẽtatoꝫ h̃ nõ itelligentes hip. dicũt: q̃ si calꝫ ieq̃litas ẽ cũ frigidis curat: quõ possibile ẽ et p frida ex eisdẽ curari?

Deridēdi sunt autē isti: ignorāt enī hi q̃ duplex est spēs curatōis. curatio enī aut fm p̄mas rōnes ē: sicut cōtraria et cōtrariis dissoluūt: Aut fm accidēs: sicut similia ex similib⁹: sicut ī cōgelatiōe dentium portulacā offerim⁹: ⁊ in tetano aquā frigidā: de quo dixit hippo. Est aūt ⁊ in tetano vbi sine vulnere iuuene bñ carnoso: estate media frigide multe aque ifusio: caloris reuocationē facit. calida autē infundunt hec oia. Sed cōsidera qñ nō oportet ad vnāquāq; frigiditatē frigidis vti: ⁊ hec nō tendāt ad ꝓfūdū ⁊ extinguāt nālez calorē. sed qñ vides q̃ est aliq̃d qd potest resistere frigiditati: sicut hipp. bñ carnoso dixit: sic ⁊ tu cōsidera si fuerit patiēs bñ carnosus: siue bñerit fortem virtutez: ⁊ tūc offeras frigida. q̃ eim quidē opus est resistentie vt macrescat profūditas: manifestū ex auibus rapacib⁹: qñ in his nō est multa distātia supficiei ad ꝓfundū: ideoq; q̃dez ī estate agrestes sūt ⁊ nō bñ venātes. in hyeme vo q̃ frigiditas tēdit ad ꝓfundū: ⁊ has graciliat: ideoq; sicut g̃ciles sūt: ⁊ facile ad man⁹. ⁊ hoc ē qd intēdit. ¶ Percalidior erit. ¶ Duc aūt veniēs Galien⁹ dixit: q̃ p ꝓpositio male ꝓponit: nō eīz intantū calefacim⁹ vt ad ꝑziam veniam⁹ qualitatē: ⁊ iterū cogamur ifrigidare: ⁊ iterū calefacē: ⁊ sic iuueniem⁹ relā penolopes terē. 5

4. Dolor ꝓimū uentrē purgare: sāguis uero uentrē diuidere incisione: exustio: est⁹: ifrigidatio: sternutatio plantarū hūores ex gbus uirtutē bñt ⁊ kikeon: male opantiū: lac: allea: uinum feruidū: acetum: sales.

Transfert se hippo. ad aliū fmonē: mirabilis aūt ē ⁊ medicinalis. sed oportet me passimē q̃dam ⁊ sic deuenire ad medicinā. qñ aūt de dolore mentiōez fac: inuestigem⁹ quid ē dolor: ⁊ q̃ sunt mēbra q̃ dolēt: ⁊ tertiū vtrū vnū est efficiēs mēbr⁹: vtrū plura: ⁊ quartū sive interi⁹ siue exteri⁹: vltio vo diff: rētias hor⁹. Incipiam⁹ igit ꝑ ꝑmo: dolor ē sensus rei nocitiue. sed p ꝑmū ⁊ scōz nobis videt. si enī dolor ē sensus rei nocitiue: ⁊ manifestū est q̃ mēbra sensibilia dolēt. vbi gra: carnes: nerui: lacerti: vñ ⁊ ossa sicut isensibilia patiunt quidē: tū nō sentiunt. Tertio aūt est inq̃rere: siue vna sit cā efficiēs dolorē siue mlte: sed ꝑ cum q̃rto capto apparebit. quartū. n. ē inquirē siue interi⁹ siue exteri⁹. si vo ⁊ interi⁹ ⁊ exteri⁹ sint cāe: manifestū est q̃ nō est vnū q̃ plures. vñ dicam⁹ hor⁹ exēpla: ⁊ exterior⁹ quidē exemplū sit vbi gra nix: ignis: lapis. sed lapis aut obtundēs cōterit solū aut acut⁹ incidit silr ⁊ enf diuisiōe efficit dolorē. Sed cōsidera ꝑ q̃ dolor iste fiendor⁹ nō factor⁹ est. inquantū quidē enī est enf: efficiēs fiendor⁹ dicit. qñ mouet vo enf factor⁹ dicit. si vo dubitabit aliq̃s dicat: nōne post remotōez ensis nō dolet mēbr⁹: audiat aūt a nobis q̃ mā est q̃ posteri⁹ fluit: q̃ dolorē efficit: qñ non enf. Et ꝑ sūt exēpla exterior⁹: interior⁹ vo sic cholera rub. ē corrosionē agens: ⁊ tanq̃ acus pungēs. Est aūt ⁊ phlatic⁹ humor infrigidās: ⁊ assilatur niui: ⁊ efficit dolorē. Sed oportet nos scire: q̃ oia alia subita trāsmutatōe efficiūt: infrigidatio vo multo tēpe eget ad efficiendū dolorē. Et q̃d: dicim⁹ q̃ nō simplr pp repentinā trāsmutationē efficit dolorē infrigidatio: ꝗ ꝓpē inequālitatē que fit a calido ad frigidū: sciuit enī nā in oī eqlitate pturbari ⁊ ledi. ⁊ hec sūt de phlate. melācholic⁹ vo hūor ꝓportionat lapidi obtundēti pp grauitatē. nigra vo cholera si a sanguīe fit: qñ hic sanguis grossior ē cholera rubea ⁊ suauior: assimilat lapidi incidēti. si vo a cholera rubea exusta fit: assimilat gladio incidēti: ⁊ he sūt ꝑticulares cāe dolorē agētes. Qñ āt nō oportet nos de oib⁹ ꝑticularib⁹ ꝑtransire: igit reducam⁹ hec ad aliq̃ duo generaliora: ⁊ dicam⁹ sic: q̃ oīs dolor fit aut propē repentinā mutationē: aut propē dissolutōez cōtinuitat̄. q̃litates q̃dez enī ꝓpter repentinā mutationē efficiūt dolorē: mā vo ꝓpter dissolutōez cōtinuitat̄. Sz postq̃ cās dolorūz dicistis: igit veniam⁹ ⁊ ad vltimū: ⁊ dicam⁹ differētias hor⁹ dolor⁹. Dolor enī supuenit aut ꝓpter q̃litatē: aut ꝓpter quātitatē humoris: aut ꝓpter aliquē tumorē. ꝓpē q̃litatez quidē: sicut si a calido in frigidū fiat trāsmutatio: aut a frigido in calidū: aut a sicco in humidū: aut ab hūido ad siccū: aut ī sensib⁹ hor⁹. q̃ aūt ⁊ siccitas pōt facere dolorē manifestū est ex distensiōe cutis: ⁊ siquidē a q̃litate. a q̃ntitate vo marīe: quēadmodū qñ multa ersīo marīa facit opilatiōez aut grauedinē aut aliquē aliū huiusmōi dolorē. a tumore vo sicut quz fit aliq̃s tumor recto intestino dolor supuenit vesice: ipsa enim vesica depssa ⁊ coangustata a tumore simil ⁊ dolet ⁊ retinet vrinā: similr ⁊ in mulierib⁹ tumore supueniēte circa femur coangustant ea q̃ sūt circa matricē ⁊ dolēt. ⁊ ꝓpter hoc dicim⁹ q̃ a tumore supueniēte dolor: fortassis aūt ⁊ pp distensionē: in tumore enī distensio fit: ⁊ ī distensiōe huiusmōi dolor supuenit: ⁊ hoc ē verū manifestū. sic ē si fuerit tumor in frigida mā: ipa frigiditas grossiorē efficit materiā: ⁊ distendit cutē: ⁊ ī distensiōe fit dolor. Habes igitur ⁊ ex his differētias dolor⁹. sed posq̃ q̃ paedirim⁹ hec: deueniam⁹ ⁊ ad ipsas curas: ⁊ videam⁹ q̃ hoc quid dicit hippo. verbi gra: si aliqō corp⁹ patiēs aut a q̃ntitate mēe aut a q̃litate: aut ab vtraq; ⁊ siquidē est q̃ntitas: debem⁹ phlebotomare: si vo q̃litas purgare: si vo vtrūq; ⁊ phlebotomare ⁊ purgare. Sed inuestigem⁹ modū phlebotomie: siquidē enī supuēit dolor capit̄ ꝓpter multitudinē sanguis: tūc oportet incidere venā que venit a muscul̄ scapularū. Si vo pleuretica dispō fit a multitudīe sanguinis: tūc illa que est ī ascell̄: sicut ocīs est ī regimēto acutorū: si vo neuphretica dispositio ē: tūc īcide venā que est ī tibia. In mulierib⁹ vo si retētio menstruorū fit: tunc īcide venā que est ī nodo. ⁊ vniuersalr semp adiacētes venas īcide: ⁊ hec quidē si quātitas fuerit supabundās. si vo est q̃litas: tunc purga. sed ⁊ tūc p cōueniētia mēbra. vbi gra si est q̃litas ī ītestīis: tūc per iferiora efficies purgatiōez. si vo ī pectore: p tussientia ⁊ expuētia. si vo ī ore stomachi p vomitus. si vo in renib⁹: p diuretica. ⁊ vniuersalīē que dōa sunt ī aphorismis: vbi vtiq; repit p cōuenientia loca fieri cūatōes. si vo ī cerebro fit passio: tūc p loca ꝓuēientia facim⁹ purgatōez. vtimur enī his que fūt per nares ⁊ sternutatiuis medicis ⁊ his qui fūt p guttur: ⁊ sic euacuam⁹ mām. Sz oportet nos scire q̃ vtimur sternutatis qñ nō patit̄ pect⁹: qñ si istud patiat̄: ⁊ apposuerim⁹ sternutatiua motio fit cerebri ī sternutatōne: ⁊ moto cerebro: mouet ⁊ pect⁹. Iste aūt mot⁹ mittit fumos ad cerebr⁹ pturbata mā que est ī eo: ⁊ sic distendūt̄ ea que sūt cephalagie: ⁊ ꝑ quidē si ē q̃litat̄ vincēs: si vo vtrūq; tūc ⁊ phlebotomam⁹ ⁊ purgam⁹: vt ꝑmo fortiorē efficiam⁹ virtutez: euacuātes p phlebotomiā multā mām: ⁊ sic fort̄ existens virt⁹ expellit reliquā mām. ⁊ mltotiens autē neq; phlebotomia vtimur neq; purgatōe sed vstiōe: sicut ī hisciaticis ⁊ ī bubonib⁹ hermosor⁹ ī quib⁹ supabundat humiditas: ⁊ vt hāc deficcem⁹ ⁊ liberem⁹ membr⁹ a passiōe: aliquotiēs estu vtimur. estum aūt dicit aut calefactorium q̃ fit in oculī: aut caliditatē que ē a balneis: aut calefactoria victa ī regimēto acutor⁹: que fit p miliuz ⁊ sal ⁊ huiusmōi talia. Multotiēs autem ⁊ phlebotemaui ⁊ purgaui: ⁊ etiam exustiōe vsus sum: ⁊ estum ministrauī: ⁊ tamen per hec omīno non potui proficere patienti:

et tunc trãsfero me ad medicinalẽ spẽm nostre artis: et
indẽro plantas: nomẽ eñ plantarꝫ cõiter dr̃ & de herbis
spinis & arboribus tanq̃ theophrasto vr̃. & oium horũ
plantarũ facio inuestigationẽ: & ex ipsis inquiro curam
ſ̃ ñ arbores aut spinã: aut herbã offero patienti: sed horꝫ
humores. humores aũt dicit hip. cõiter succum herbarꝫ
& gũmam: gũma nanq̃ est natura dici: sic aũt & nos dici
mus fructus lentisci: vñ oleũ lentisci. sic aũt & rasa ex pi
nu; multotiens aũt & gũma arborꝫ a ciuitate denoiatur
sic dicim⁹: gũma cyrenei cũ gũma indicũ. veruntñ & ex
plant̃ denoiat gũma: sic dr̃ opoponax gũma panaci. &
hec q̃dẽ sũt de gũmis. Quid aut ẽ succ⁹? vbi gra: qñ sumi
m⁹ mozellã aut sẽpuiũã aut lactucã aut aliq̃d tale: & hãc
cõteram⁹: & qõ ex ipsa hẽm⁹ dr̃ succ⁹. sic aũt & oleũ dici
m⁹ succũ oliuarꝫ: eteñ oliue ꝛtrite faciũt succũ. i. oleum. B
hoc aũt oleo vtimur multotiẽs ĩ dolore capitis. ſ̃ si a cali
da distẽpantia supuẽiat cephalagia: tũc oleo rosato vti
mur. si vo ĩ frigido: tũc oleo camomillino aut oleo nar
dino aut edino: aut aliquo alio oleo calo. si vo vtutẽ vo
lum⁹ ꝛfortare: tũc vino vtimur. si vo voluerim⁹ hũectare
vtimur lacte. hoc.n. lac & hũectat: & ad eq̃litatẽ duc. Si
vo sit frigida ĩeq̃litas: tũc alleis vtimur: hoc nãq̃ calidis
simũ est. Silr ĩ aĩalib⁹ venenos: vt ĩ scorpiõe: qz vir⁹ horꝫ
frigidissimũ est. & q̃ vulnerati sũt ab his. videnẽ tanq̃ a ge
lu cõprimi: tũc vtimur alleis. Si vo g̃ssus hũor fuerit vi
cẽs: tũc vtimur aceto vt subtiliem⁹ mãm & alteret mãz: &
hñ expulsiuã ipãz efficiat: nisi fuerit iste hũor frigid⁹. Si
vo fuerit valde frigid⁹: tũc offero calefaciẽtia: vt pip & sy
napi & huiusmõi. Si vo hũditas fuerit supabũdãs: tũc &
sale vtimur. hz B deficcatiuã q̃dam vtutẽ. hoc hz pñs intẽ
tio. ¶ Proximũ ventrẽ purgare: sanguis vo ventrẽ diui
dere. ¶ Ecce hip. dic nobis: qñq̃ oportꝫ ꝓrimã patienti mẽ
bro venaz incidẽ. & qñ ꝓpt vicina mẽbra oz facẽ eũatio
nẽ. ventrẽ aũt B dic oẽm ꝛcauitatẽ & cerebri & stõi & ite
stinorꝫ & renuz & aliorꝫ mẽbrorꝫ. Sanguis vo ventrẽ dic
venã. Dis ita se hũtib⁹ oz te scire q̃ pñs sino & medicina
lis est & p̃cõsuatin⁹ & fallax: eteiz medicia tradit & ꝛfua
tionẽ & modũ fallacie. medicinal̃ quidẽ est: qz dicit: q̃ si
q̃titas ẽ phlebotoma: si vo q̃litas euacua. si eĩ in ophtal
mia aut ĩ alio mẽbro reumatizato: vbi gra ĩ vulnere p⁹ q̃
dẽ medicinalib⁹ canonib⁹ vtimur: & aut phlebotomam⁹
aut purgam⁹: postea & ꝛseruatiuis. si eiz ĩ medicinalib⁹ ñ
dissoluta fuerit passio: p̃suatiuis vtimur: vt emplastic̃: vt
p B repcutiã fluxũ. si vo hoc: nõ nõ iuuero: tũc vtor dece
ptiuis: vbi gra: in colic̃ obtuli stupefaciẽtia. Silr oculorꝫ
dispõne exiite: & oculis reumatizat̃ ex toto phlebotoma
ui: postea purgaui: & tũc emplastic̃ vsus sũ collyriis. p⁹q̃
aũt ĩ his nõ cessauit opthalmia: deceptinis vsus sũ. B au
tẽ tibi dico vt nõ facias sic fecit medic⁹ q̃ fuit Rome q̃ di
cebat optim⁹ medic⁹ oculorꝫ eẽ: & nesciebat curare ophtal
miã. Si vo fm p̃mitiuã passionẽ oculi facta ẽ ophtalmia
tũc curabat. si vo fm colligãtiã toti⁹ corporis: tũc nõ cura
bat. neq̃ eiz sciuit p̃mo vti vlib⁹ euacuatõib⁹ neq̃ pticu
larib⁹ aut localib⁹ medicis. Postq̃ aũt dixim⁹ in fmõe
isto: q̃ si q̃ritas q̃dẽ ẽ oz phlebotomare: si vo q̃litas: purga
re: si vo vtrũq̃ & phlebotomare & purgare: qñ difficilia
ꝛtingũt. & neq̃ mã sic oportꝫ euacuat̃. & B ordo nõ soluz in
his eũationib⁹ cõuenit: hz & ĩ cibis. si.n. aliq̃ cibuz offeram⁹
stiptica: tũc ꝛstipat̃ ventẽ: si vo post cibũ tũc ꝛfortat̃ expl̃
sua uirt⁹: & sic expellit supfluũ. vñ & a q̃busdã inuestigat̃
ꝓpt quid granatũ vel sumacũ ꝛstipat ventrẽ: aliquotiẽs
ducit ipm: aliq̃ cibũ q̃dez ꝛstipat: p⁹ cibuz vo ducit. ¶ Ertu
stio ¶ Oz aũt scire qñ nos erustiõe vtimur & extra dños
sed oñi q̃dez modos aĩe ꝛstruẽtes: & malã opatõez aĩe af
fligẽtes: et hãc faciẽtes castã: & incidẽtes maloꝫ ꝓcessuz
& augmẽtuz: ignẽ oẽt peccãti. medic⁹ vo augmentũ pas
siõis & hũiditatis incidẽ volẽs nocumẽtũ & deficcare: of
fert exustionẽ. hz hanc facim⁹ aut ferrũ calefaciẽtes & po
nẽtes: aut frigido cauterio vtẽtes: sicut qñ ꝛstruim⁹ pul
uerẽ sulfure & calce & huiusmõi vsibiliũ. ¶ Plantarꝫ hu
mores ex q̃b⁹ virtutẽ hñt. ¶ Doc 3° exponam⁹. Ex q̃bus
aũt dic aut ad virtutẽ ablatarꝫ medicinarꝫ: aut ad passio
nes subiectas: aut ad mẽbra patiẽtia. ad medicinas q̃dez
igit̃ dicit q̃ oportet ꝛsiderare cui⁹ virtutis est: si cõtingat
oleũ camomillinũ: cui⁹ rosatium: & vtr̃ cuius virtutis sũt
oblate medicine: vt si cõtingat q̃ rosatium infrigidat: ca
momillinum vo relaxat: nardinũ calefacit. oleum vo po
norꝫ ꝛfortat: absynthium & cõfortat & moderatã efficit
inanitionẽ: sic igit̃ ad medicinas. vnde nõ oz te esse medi
cum solum sermonibus sed scire virtutes medicinarꝫ: vt
veniens ad patientẽ nõ dicas sic vtr̃: exhibete ei vnci iões
a mellino & oleo camomille & masticino: sed ꝛsidera sub
iectam passionez. & si apostema est in stomacho: & volue
ris hoc dissoluere: tunc superfluũ pone oleũ camomilli
num. si vo ꝛfortare magis superfluum militz. si vo infri
gidare rosatum. si vo & cõmensuratã euacuationẽ volue
ris facere: simul aũt & ꝛfortare virtutẽ: absynthio super
fluo vtere. & hec sunt ex medicinis. in subiectis aũt passio
nib⁹ dam⁹ medicinas: aut virtutẽ medicinarꝫ. si.n. super
uenit colica passio q̃busdã eq̃tãtib⁹ duob⁹ mlrotiẽs: hz B
quidẽ a cholera ru. supuenit illa iuuioz passio: alia vo a
phlegmate. et in phlegmate quidẽ offero antidotũ: qõ ẽ
p̃ calamentũ qõ euacuatiuũ est phlegmatis: in cholera
ru. hyerãpicraz: multotiens aũt et ipsa ẽ passio: et ab ipsa
materia facta ẽ. differentia aũt sunt mẽbra patientia: et
ꝓpt hoc differẽtes fũt medicine. sic eñ fit aĩa in oculo
in pelliculis sub costis et in femore: et sit eadẽ materia &
eadẽ passio in omnibus. verũtñ ĩ oculis collyriis vtimur
in pelliculis sub costis sacculis & in femore collyriũ non
offerimus sed alias medicinas. ¶ Et kikeon. ¶ Et de his
kikeis Domer⁹ mẽtionẽ facit. ꝛponit aũt a farina & vino
et his maxie vtimur p ꝛfortare virtutẽ et cõstipationem
ventris facere. farina hordei quidẽ deficcãs ꝛstipat ven
trẽ: vinũ ꝛfortat. ¶ Male opantiũ. ¶ Male opantia dicit
mala opantia vt humorẽ ferinũ & venenosuz: aut virus
aĩalis venenosi. de alleis vo mentionẽ facit: aut qz calz ẽ
aut qz subã alleorꝫ ꝓriat̃: multotiẽs eiz subã subẽ ꝓriat̃:
et substantia subã gaudet. ecce.n. epar gaudet ficub⁹ fic
cis et melle et iure spice. subã aũt substantie ꝓriat̃ sicut le
pus marinus pulmoni et cantarides vesice: sed B oia nõ
sicut ꝓria ꝓriant̃. tanq̃.n. ꝛtraria sole q̃litates sed sermo
ne ipꝛopꝛio et ꝓpetate quadã ꝓria substãtia ẽ substãtie.
¶ Vinũ feruidũ. ¶ Vinũ offerimus vt ꝛfortemus virtu
tes et calefaciamus maĩã. feruidũ aũt dic: aut q̃ esse eli
xatũ dr̃: quotiẽs vinũ fm se calefaciamus: aut feruidum
dicit vt calidã aquã misceam⁹ vino supfluã. vt neq̃ ipso
ꝛtactu infrigidet vinũ. multotiens aũt B vinum cũ pane
p̃bemus quotiẽs supuenit doloz capitis vt nõ solũ tẽdat
vinũ ad supioza et ꝛgregẽt̃ spũs et augeant dolorẽ capi
tis: sed p̃be panẽ cũ vino vt panis catena fiat vini et cõtẽ
tũ et digestũ efficiat suam bonã opationẽ. quidã aũt di
cũt q̃ vinũ feruidũ dicit qñ cõmiscemus cũ ipso et bulli
amus tedas aut scamoneã aut aliquid tale. Ba.a ũt dicit
q̃ feruidũ noiat decoctionẽ: qñ hec decoctio fit vino eli
xo & reducto ad tertiã partẽ. & põt mitigare ferinuz hu.
vnde in habẽtibus aschariden aut lũbricos p̃ebem⁹ de
coctionem. ¶ Aceto sales. ¶ Aceto multotiẽs vtimur ad
subtiliandũ materiã grossam: aut vt faciat ꝓcessum sicut
in aceto rosatio. sale autem vtimur quotiens multa hu
miditas.

Homo ex laboribꝰ ex itinere debilitas ⁊ pōdꝰ expuit extussiuit nāqꝫ ex uertice febris acuta ad manus sub mordēs: secūdo uero capitis ḡuedo: lingua exarsit: naslꝰ ungla scalptꝰ ñ egessit sāguinē: sinistr splen magnꝰ durꝰ doluit.

Ipx hip. de egritudine deīmiat: egritudie aūt ab añcedēte cā scā: ⁊ hꝰ egritudis dicē motōez ⁊ sitne salubris fuerit sine mortalis nō dicit. nō enī de ꝛzina facit mētionē neqꝫ de egōnibꝰ neqꝫ de īdigestis neqꝫ de digestis. dicē igit q̄ fuit quidā hō: ignorabat. n. nomē ipsi: ⁊ iste laborauit valde. vñ nō dixit: ex labore singlr: sz Ex laboribꝰ pluralr: vt designet multū laborē. Qm igit laborauit iste ī itinere ⁊ ī exercitio itineris. debilitate sūt igit eidē virtutes: maxīe volūtarie. i. motiue: ⁊ exīñ ex motōe ⁊ pondꝰ supuenit eidē. h aūt ḋdaz dubitāt quo factū est pōdꝰ: debebat. n. eē Iriuz ī motōe enaporato corpore leuiꝰ fieri. Et ḋdā. n. dicūt ad hoc q̄ pōdꝰ fcñ ē: qm aūt mā ḋescēs ⁊ mota ē: ⁊ mota fecit pōdꝰ. Noster autē doctor cuiꝰ aīa fuit dīna ꝓstituit q̄ pōdꝰ fcñ est: qz debilitata ē virtꝰ: tūc grauit mouēt mēbra corporis: maxīe autē ⁊ si multa fiat diaforesis. Tussis aūt ipsi supuenit a vertice. i. a capite. verticē āt dicē caput: a supiore pte denominās totū. ipsa aūt tussis nō fz p̄mitiuā cām fiebat: qm ex pectore debebat fieri: iz fm accīs pectore cōpatiēte cerebro: multotiēs. n. infrigidat cerebꝫ: ⁊ cōdensat huiusmodi supficies: ⁊ sic ferē mā ad pectꝰ: multotiēs vo cala est inequālitas q̄ est in cerebro: ⁊ ipsa ī modū vētose attrahit māz: ⁊ hāc itex remittit pectori: ⁊ sic mouet tussim. Quidaz aūt dicūt q̄ A vtice dicē. q̄si a p̄ncipio egritudis. ñ est aūt h vex: nō. n. fm tps egritudis sig̃ nobis ēdit. dicē aūt q̄ febris acuta fuit ⁊ vehemēs: ⁊ medico tangēti acuta q̄litas videbat. ⁊ vlr qō dcñ est supiꝰ: Febres he ḋdez de mordētes manū: he vo mediocres. h ⁊ h: modū motiōis febris volēs ondere q̄ ē a pfunditate ad supficiē facta: g̃ qm ex mlta caliditate solueē mā: gnābant spūs: ⁊ hi deferebāt supiꝰ: pp h ⁊ capitl ḡuedo facta ē. ppē multā vo caliditatē ⁊ ligua erat adusta: sic itaqꝫ ⁊ patiēs īduxit digitū ad narē: ⁊ aperuit venā manu: ⁊ scalpsit vngue. vñ dicē: Nasus vngula scalptꝰ: ⁊ tū nō emisit sanguinē. Iterū incertꝰ ē fmo. incertꝰ. n. ḋdez ē: qz ñ dicē siue nullo mō emisit sāguinē siue guttā aliquā. itex icertꝰ: qz nō dicē: q̄ sine p grossicie hūoris nō emisit: siue pp debilitatē vtus. Opz aūt nos scire q̄ antiq medici q̄busdaz talibꝰ instris vtebāt scalpriuis ad aperiēdā venā: ⁊ tū his vtētibꝰ nō egressus ē dicē. ita q̄ sinister splen. ḋdā aūt ꝓstruūt cū naso: sinistra vo multotiēs q̄si quotiēs sinistra hypocōdria patiūt: tūc ex sinistra nare speramꝰ educi sāguinē pp rectitudinē loci. si vo dextra a dextro. ⁊ h si ꝓstruat cū naso. si vo ꝓstruat cū splene: qm sinist splen patiebat. Sinistꝫ aūt dixit aut qō est ex nēcitate sic lac albū ⁊ spōdiles q̄ sūt in spina. aut sinistꝫ dicē splen q̄si sinistre ptes splenis. bz nāqꝫ splen ⁊ sinistras ptes ⁊ dextras. ⁊ dextra ḋdē ipsi declinata sūt ad ventrem ⁊ stōm: sinistra vo ad costas. vñ qz pectꝰ petiebat, ppē tussiz, ppē hoc ⁊ sinistre ptes splēis patiebāt. aut h dicas: aut qm ille ptes habiles sūt ad patiendū: ⁊ fm p̄mitiuā cāz passe sūt. Dicē itaqꝫ: fact est splen durꝰ. ⁊ q̄ nō credas skirosā eē huiusmōi passiōez induc: dicēs qm volebat: in skirro āt dolor nō fit. hec bz pñs intētio. ¶ Nō ex laboribꝰ ⁊ itinē. Opz h ī titulo sic intelligē: deinī incipe de passiōibꝰ a debilitate. Secūdario vo capitl ḡuedo. ¶ Dic aūt dubitabit aliqꝫ q̄ ab añcedētibꝰ caus supuenit ista febris debebat ephimera eē. ⁊ qūo dicē: q̄ secūda die facta sē ꝓsequētia sintomata: ad qō dicendū: q̄ multotiēs añcedētes sūt cāe ⁊ faciunt fe. ephimerā. sic aūt acuta supuenit ⁊ decipit patiētē ⁊ medicū: ⁊ decidē ad eaz q̄ fit ex putrefactōe. 7

a Quartanis cōmoti magno morbo nō accipiūt q̄ si declinēt pus ⁊ supuenit quartanis uel q̄rtanꝰ pausat.

Irabil ē h fmo: sz oz assumē q̄ dicta sūt multotiens q̄ egritudo in egritudie pausat sic pleuresis aut pipneumonia ī apate: ⁊ egritudo ī sinthōate sic pleuresis ī alienatōe: ⁊ sinthōa ī sinthōate: sic melācholia ī emorroide sic spasmꝰ ī fe. sic. n. dictū ē: Qm fe. in spasmo meliꝰ ē fieri q̄ spasmū ī fe. his itaqꝫ sic p̄sūpsit de epilepsia mētione fac h hip. dissoluta in q̄rtana vocat ipsaz magnū morbū, ppē dignitatē. nolat āt epilepsia ⁊ maximꝰ morbꝰ ⁊ herculeꝰ morbꝰ ⁊ puerilis. dubitat vtꝫ diuinus sit morbꝰ h vtꝫ humanꝰ. dicē. n. hip. ī libro de aere locis ⁊ aqis: q̄ nō ē dīnꝰ morbꝰ. nō ē. n. diuinꝰ aut dīnior morbꝰ aut humanꝰ hūanior morbꝰ. Itex dubitat vtꝫ ī anteriorib⁹ ventriculi cerebri fit: vtꝫ ī posteriorib⁹. ḋdā āt dicūt q̄ in anteriorib⁹. dicit itaqꝫ q̄ magis fit imobilitas q̄ insensibilitas. demōstratū āt ē q̄ motꝰ a posteriorib⁹ partib⁹ fit vbi ē ⁊ nucha. fit aūt epilepsia a pblegmatico hu. ⁊ viscoso ꝓtēto ī vētriculis cerebri. si vo veniat ad eēntiaz: tē ⁊ corruptio fit. fit āt epilepsia aut ī ipo cerebro ꝓtēto mā aut multotiēs ī crure ꝓtinet ⁊ fumi ascendūt ad cerebrū ⁊ tūc efficiūt epilepsiā. vñ ⁊ patiētes sentiūt ascensū hūoris, statī q̄ occupat hūor cerebꝫ: tūc nō sentiūt. epilepsiaz quidē igit multotiēs iuuenilis etas dissoluit: multotiens aūt ⁊ fe. sed fe. his rigorē his declinationē multos his sudoresꝰ vextū q̄ ⁊ chronica fit talis ē q̄rtana: qz tertiana nō durat multū neqꝫ hz multā declinationē. amphimerina vo nō hz declinationē sed hz modicā: ppē hoc dixit Quartanā dissoluē epilepsiā: aut ppē h: aut qm epilepsiā dicit q̄ fit a melācholico hu. melācholicꝰ hūor nāqꝫ si fuerit in cōcauitatib⁹ cerebri efficit epilepsiā. sic. n. dicendus est in h negocio: qm melancholici epileptici ⁊ epileptici melancholici. si vo extra essentiā veniat h melancholicꝰ efficit melancholiam. 8

a Quibus morbi.

Ic aūt oz apponē ad q̄les vult nāqꝫ vocere nos a q̄libꝰ ad q̄les morbos fit trāsmutatio. multotiens enim superuenit ophtalmia ⁊ statim ipsa dissolutitur diaria superueniente nisi superueniet diaria propter indigestionē: multotiēs iminet pleuresis morbus ⁊ supuenit alienatio et supuēit pleuresis et dissoluit pleuresis: multotiēs melācholia ē: et h dissoluit vt kirso supueniēte aut emorroide. sic āt et si liēteria sit et supueniat acerosa eructuatio: manifestū ē q̄ īcipit nā vigerē: et ē bona spes. sic āt et ī epatica dispōne exīte si supueniat podogra: aut alia hi: egritudo dissoluit. 9

c Cholerā ut dixi auiū cholerica.

Icit q̄ cholera fit ex q̄bus dixi: q̄ a pinguibus ⁊ dulcib⁹. ḋdā aūt fmonē hūc inferiori adiciūt ⁊ dicūt: q̄ cholera vt dixi auiū qm cholerice. dicūt enī qm cholerice sūt aues: et credūt plures eo q̄ sursum volant: sursū āt ferri, p̄ptum ē calidi. itex credunt ex eo q̄ dīnatrices sūt aues. ad diuinationē: nāqꝫ calidū magis q̄ frigidū. dicit āt Ga. q̄ inposit est hic fmo. 10

c Ellitas acredinis signum grauedines ⁊ transitūs.

Odicist.n.multotiēs q̃ q̃dā sig̃ꝗ ꝛ cāꝗ rōez bñt ꝛ sig̃ꝗ: sic.n.vigilia ꝛ deficcatōis ē signū ꝛ cā: augmētat.n.deficcatōez.silr ꝛ calitas ē cā acuitatis ignis ꝛ signū.signū ãt acuitat] ñ solū calitas: sz ꝗuedis ꝛ trãsit⁹.s.motōes ĩ itinerib⁹ b̃ excitãt:calz ꝛ acutū ipz efficiūt ꝛ signū ꝛ cã fit.aut igit b̃ dic:aut dic trãsit⁹ mẽbra q̃ bñt vias. Scienō est ãt q̃ supuenit vuln⁹ ĩ collo vefice: ꝛ tũc trãsitu vric fit dolor ꝛ signū acuitat] q̃ ē ibi.silr ãt ꝛ ĩ recto itestino si generet vuln⁹ idē supueit qũ secessus egerit.si ãt ĩ aliq⁹ mẽbro fit vuln⁹ nõ bñti trãsitũ:tẽ ñ fit mordicatio:neqꝫ.n.ē trãsit⁹:sz molestia.i.ꝗuedo supueit.

Lienãtib⁹ deficiũt dolores latęꝫ.est aũt ꝛ qb⁹ febris: est ãt ꝛ q b⁹ ñ sz cũ sudoribꝰ. est aũt qb⁹ cũ ꝗuedine.est uero qb⁹ aridũ ꝛ distensũ corinz ꝛ salsuginosum. 11

Ntedit aũt b̃ dicẽ q̃ ĩ pleuretica dispõe si supueĩat alienatio:dissoluit pleuretica dispõ.qñ aũt in pleuresi ꝛ feb] fit rẽota mã ꝛ pellicul costaꝫ vl diaphragmate:dissoluit aũt se.multotiēs aũt p sudores expurgatur mã ꝛ dissoluit passio.ꝛtigit ãt ꝛ qũ ꝗuedie.s.p turbatōez vẽtr] aut p vzinã aut p ventrẽ oz expurgari mã: tẽ p turbatio fit ꝛ molestia.ꝛ b̃ dic Luz ꝗuedie.multotiēs ãt fit sicca cut]: ꝛ sic cessat bũiditas efficiēs morbũ.Salsuginosũ ãt dic,p sudorib⁹.hi.n.aut a cholꝛa fiũt aut a phlate salso.b̃ aũt dic vt ñ gustes tu o medice:sz patiēs. si vo bz salsuginosũ p vnũ: in b̃ respcũ corii dic salsuginosũ corii bñs squalozẽ:aut sicut fit ĩ balneat] ĩ mari. 12

Stupores q̃les ex aurib⁹ ꝛ q̃les hyskian ĩ aurib⁹ ꝛ ex aurib⁹ mlta occidũt.

Jctũ ē aũt vobis multotiēs q̃ vndiqꝫ nos hip.i p ꝛticularib⁹ exercitat:ꝛ nunc de ꝛticulari quodam mentiōez facit.dico aũt stupozẽ. sz oz nos scire q̃ stupozdupleꝫ ē:aut q̃dẽ subito fit ab hũore phlatico humiditate submergẽte neruos: ꝛ male sensibiles ipsos efficiẽte.dcũ ē.n.ꝛ ĩ li.de cauf:q̃ stupoz ē insẽsibilitas f̃sus ꝛ ĩmobilitas mẽbrozꝫ.h⁹i aũt stupozẽ inuẽim⁹ mltotiēs ĩ hyskian fcñ supueĩre:bũiditate ibi submegẽte ñbra.est aũt ꝛ ali⁹ stupoz q̃ ex nobis iuenit: sic qñ est ĩmoderat⁹ dolor.ꝛ hũc volẽtes curare:poti⁹ vo nõ curare sz mitigare offerim⁹ stupefaciẽtia:sic ĩ colica dispõne supinl opio vtebamur ꝛ h⁹i stupefaciẽtib⁹. Dis itaqꝫ bñ se hũtib⁹ q̃z supiozẽ b̃ dicit hip.ꝛ dicim⁹ q̃ vtrlqꝫ mẽtione fac de aurib⁹ ꝛ hyskian.ĩ aure q̃dez stupozẽ q̃ a nobis iuent⁹ ē dic sic dicit Ga. In aure ñ videt tãta bũiditas supabũdãs q̃ stupozẽ faciat.ĩ hyskian vo subitꝫ stupozẽ q̃ supueit ex hu.dic hip. Cõsidera igit dic q̃les stupozes:si sint ab hu. cure:cura remoue illũ hũozẽ:illã bũiditatẽ: ꝛ dissolues stupozẽ.b̃ bz pñs itẽtio. ¶ In aurib⁹ ꝛ ex aurib⁹ mlta occidũt ¶ Mirabilis ē b̃ fmo ꝛ pnostic⁹.remiscit aũt de dolore ãtriũ.didicist] tũ b̃ q̃ ĩ iuenib⁹:ꝛ moꝛs fit ĩ aurib⁹ Juuenes nãqꝫ qũ bẽant sensũ,pmtũ pl⁹ dolẽt alijs:ꝛ pp ĩmoderatũ dolozẽ moꝛs ꝛtigit.dic itaqꝫ hip.q̃ ĩ aurib⁹ ꝛ ex aurib⁹ moꝛs supuenit.Quid ãt ē b̃ qõ dic In aurib⁹ ꝛ ex aurib⁹ moꝛs:Et sciendũ q̃ mltotiēs mã multa q̃ cõtinet ĩ aure p⁹ patiẽte: ꝛ fit phlegmõ ꝛ ĩmoderat⁹ est dolor:et stati cessat dolor.ꝛ idiota q̃dez gaudz ꝛsiderãs dolozẽ cessare.artista vo medic⁹ inuestigat:q̃re cessauit dolor:vtꝫ pp turbationẽ vẽtr]:aut pp eũationẽ aliã.ꝛ quz nihil hoꝫ iuenit:sz iuenit q̃ subet fcñ ē:ꝛ declinat⁹ fact⁹ est patiẽs:ꝛ taciturn⁹ ꝛ attract⁹ ad sõnuz q̃ ē ex nãz ꝛ ilico:dico q̃ malũ est b̃ ꝛ mortale.ꝛ hoc ē qõ dic.Ex aurib⁹.qõ vo dic In aurib⁹: qñ ē multotiēs mltitudo ĩ capite:ꝛ ferẽt vsqꝫ ad aurẽ ps mãici:nõ fz pmutatõz:sz p traductionẽ:ꝛ signũ fit b̃ mort].ꝛ b̃ ē qõ dic:in aurib⁹ 13

Qib⁹ corꝛia circũtendũt sicca ꝛ dura sine sudore: qb⁹ uero relaxata mollia cum sudore finiunt.

Rãsert se hip.ad aliũ fmonẽ: ꝛ tradit nõ simplr dermiationẽ fz modũ dermiatõis.aliud ē dermiatio:ꝛ aliud ē mod⁹ dermiatõis.dermiatio q̃dez est qñ dico q̃ b̃ patiẽs cras moriet aut san⁹ erit. Mod⁹ aũt dermiatõis:sic qñ dico:qñ p fluxũ sanguis san⁹ erit: aut p sudores aut p talia.hoc igit dic hip.q̃ funiẽtes aut cũ sudore finiũt aut sine sudore.ꝛ ipe q̃dẽ de sudorib⁹ fecit mẽtõez:Tu vo itelligas ꝛ a pturbatõe vẽtr] ꝛ ab aliis purgatõib⁹:ꝛ vtꝫ qñqꝫ p sudores finiũt: qñqꝫ vo sine sudorib⁹.Dic aũt q̃ qñ ē bũiduz,corp⁹:tũc dicas qñ sudores fiẽt.si vo siccũ ꝛ duꝫ fuerit corp⁹: tũc sine sudorib⁹ finiũt. Sudorem autem b̃ dicit nõ eũ q̃ fz nãz fit: sz sudorẽ syncopticũ:sic q̃dẽ exponim⁹ fmonẽ si finiũt q̃i moriunt itelligas.si vo finiũt sic dcñ ē in aphorismis supsert loco pmutant dicas sic:Qñ hũtes raꝫ corp⁹ ꝛ molle sudorib⁹ ipsis supueniẽtib⁹:sani fiũt.q̃ vo bñt siccũ corp⁹:p aliã expurgationẽ pmutant. ꝛ pp q̃d mẽtione fcẽ de sicco ꝛ de duro ꝛ distẽso:nõ.n.sic idẽ:ꝛ dicim⁹ q̃ mime:humidũ aũt sicco opponit ꝛ distẽso remissuz:ꝛ duro molle Uez hip.videt dicẽ q̃ idẽ sit q̃ sicco ꝛ distẽso:duꝫ molle.ꝛ solũ ꝛstituit tãq̃ molli ꝛ remisso ꝛ hũido ad idẽ cõcurrẽtib⁹:in vitate tñ differt ad inuicẽ:sẽ in exẽplo vtr] vter nãqꝫ plen⁹ vino distẽdit q̃dez:nõ tñ est dur⁹ neqꝫ sic cus.in mutabilib⁹ pmutatões iuuãt. 14

HA mutabilib⁹ pmutatões iuuãt his pmutare puscz maligneꝫ incõgrua ut cherioni cõmouẽtia ex quibus exscreationes.

Mirabilis ē b̃ fmo.q̃d aũt dic In mutabilib⁹:q̃dã dicũt q̃ male ꝛsuet] fact] morbis dic. falsũ est ãt b̃:nõ.n.cãqꝫ aut elephantiã ĩmutabilẽ noiam⁹ morbuz. q̃dez vo itez dicũt q̃ de male ꝛsuet] q̃dẽ dic:tñ nõ de oĩb⁹.Dicam⁹ aũt nos pmã expõnez: q̃d ē facile ꝛuertibilis morb⁹:ꝛ q̃d ē facile ꝛuertibilis bõ:ꝛ dicim⁹ irascibilẽ ꝛ itez mitẽ:ꝛ ꝛfesti quidẽ qñqꝫ diligentẽ:qñqꝫ vo odiẽtez. Si aũt voluer] vtemur meliozi ꝛ manifestiozi exẽplo:facile ꝛuertibilis bõ ē infidel: sic.n.ꝛ egritudinẽ dicim⁹ infidelẽ q̃ qñqꝫ q̃dez pausatõez bz:qñqꝫ additõez:qñqꝫ pausatõz bz ꝛ itez additionẽ:ꝛ b̃ mltotiēs.sz ꝛsidera vtꝫ hec ĩmutatio p,ppam nãz ꝛsequit egritudini:aut p culpã patient].q̃q̃dez ē p culpã patiẽt]: b̃ bñ curabile ē:remoue culpã ꝛ curabil passio. si vo p nãz egritudis:b̃ ē difficile.q̃re aũt fit difficile.ꝛ dici⁹ qñ qñ q̃euerit egritudo:ꝛsidera m⁹ ipsã cessare:vtimur addimẽto diete ꝛ poti⁹ ledim⁹ pp hoc igit oz vti dieta fit ꝛtigit.si vo vtimur moderate debem⁹ vti ꝛ aũ hanc ꝛsuatiuã dietã moderate eũantes vt nõ pfectã eũationẽ sumam⁹: mltotiēs ãt qũ idigesta fit egritudo:post ꝛsuatiuã dietã oz nos vti dieta locali ꝛ p mutare loca.ꝛ si egritudo nõ fuerit obediẽs: tẽ vti circulatõib⁹ nos oz ꝛ itez dieta assũptiua vti:ꝛ itez ꝛsuatia:ꝛ itez ozdiatiua.b̃ ē qõ dic hip.pmutare incõgrua.itaqꝫ ꝛ exẽplũ adduc hui⁹ fmõis breuiẽ historizãdo: ꝛ dic sic:vt cherioni cõmouẽtia:ex q̃b⁹ screatiões.ꝛ q̃dã aũt libroꝫ bñt miliatia:q̃dã screatões.q̃q̃dez igit hz miliatia: designãt q̃ resuscitatões quedã pue facte sunt sic miliũ: ꝛ he acute erant ꝛ motũ faciẽtia.Si vo bz screatões: designat reuma acutũ ꝛ mobile descẽdebat a cerebro ad guttur ꝛ faciebat screatõez q̃ erat pncipiũ tussis. 15

Affinitio qdē qb⁹ sanis efficiūt re ligē sublate occasiōis: uel mūdandū uel educendū uel abscidendū uel ne ctēdus uel exurēdus: qb⁹ uero nō nō.

Sermo iste chirurgie⁹ est: multotiēs.n.passio idigēs chirurgia: vbigra apaos chirurgizari: aut seruule aut fistula aut os aut aliqd tale: q os q chirurgie⁹ icidat ꝗtū os icidē: b deēmiat hippo. ⁊ terminū incisiōis statuit ⁊ dicit: q intantū ꝛuenit icidē quousq puēiat ad corp⁹ sanū. multotiēs aūt nō nsq ad corp⁹ sanū ops icidē: ꝗ vsq ad modicū: ⁊ obuiāt nobis vene magne: ⁊ timor ē ne flux⁹ sāguis fiāt venis incip: aut spasm⁹ neruis patiētib⁹: aut tetan⁹ aut aliq hi⁹ passio: ⁊ tūc ops pax icidē: ⁊ reliquā aut pulue corrosiua aut exustiōe auferri. b igit dicit hip. q si rēans pticla scrophulax: aut occasione nāq passione noīat. si igit h⁹ passiōis pticla remaneat: hāc os aut pulueriḃ⁹ mūdificare aut extrahē cuz vngul aut cū filo lini aut vrere mūdandū. mūdandū aūt itelligendū ē mūdificatōz carnis. aut mūdandū dicit q̃i purgare passiōes p mellicratū aut iure purgatio. ⁊ q̃re ait dicit: itex incidē: ⁊ dicim⁹: q dqdā chirurgicox si viderit i chirurgia aliquē syncopizantē: tūc dimittūt eū qescē itex i seqnti die reliquū icidūt. b sciuit hip. ⁊ b ē qdoic. 14

Qui b⁹ sāguis fluit mult⁹ ⁊ multotiens ex narib⁹ qb⁹ qdē mali colores pura modice psūt: qb⁹ uero rubei colores dissilr: ⁊ qb⁹ capita bñ ferētia purū pdest: quib⁹ uero nō nō.

Iterex de pticulari morbo videlz fluxu sāguis mētione facit hip. tū b volo vobis pdicē q qdā putāt hūc fmonē dare nobis sciam cognitiōis. qdā vo putāt eē pnostitū. nos vo dicim⁹ q ē curatiu⁹: ꝗ b os p us assumere: qñ flux⁹ sāguis p nares supueīt aut pp debilitatē vtut: aut p multitudinē sāguis. siqdē igit pp debilitatē supueīat: tūc mali colores fūt: ⁊ tūc os nos iuuare. ⁊ qz i h⁹i fluxu sāguis eūat⁹ est spūs aīalis vitalis ⁊ nālis: ⁊ vtutes debilitate sr: os nos tūc offerre aliqd qd possit ⁊ ꝛfortare vtutes ⁊ restaurare euaporatū spñ. ⁊ pp b ministram⁹ nutrimētū. ⁊ dico qdē nutrimētū nō ꝛmestione ꝗ potū. ⁊ potū dico nō aquā ꝗ vinū: qz vinū facile digerit: spargit: apponit: cōglutinat: assimilat: nutrit mēbra: ꝛfortat vtutes. Si vo supueīat flux⁹ sāguis pp multitudinē mātē: tūc nō fit mal⁹ color: ꝗ poti⁹ rubicūd⁹ fit color: ⁊ tūc ñ os pbē vinū: qz vinū calitate discursiōes opat ⁊ reumatismū ⁊ difficiliora accñtia. vñ dicit Ha. q i podagrizātib⁹ ñ os pbē vinū: qñ discursiōe supueniēte mouent reumata: ⁊ nō deferūt ad debiliora mēbra. Ops aūt nos scire q attēdendus ē b qñ pbem⁹ vinū q caput ñ fit facile patiēs: qz si fit: nō debem⁹ pbē. si vo ē bñ ferēs: pbe.

¶ Sanguis fluit mult⁹ ⁊ multotiens ex nrlbus. ¶ Bene aūt dixit: Mult⁹ ⁊ multotiēs: vt ⁊ mult⁹ fit sanguis ⁊ ꝛtinue fluēs. si.n. modic⁹ ē ⁊ ꝛtinue fluat: aut mult⁹ qdez ⁊ iterpolati fluat: silr āt ⁊ huiusmōi casus vtut accidit. Pura modice his psūt. ¶ Quidā aūt libꝛox bñt: pura modica psr. ꝗ nō bñ bñt: ꝗ pura modice. q. d. vina pura modice prosūt: quasi modice ⁊ moderate data: vt modice accipiamus pro aduerbio. 17

Et qb⁹ nares hūidiores nā: ⁊ sem humidi⁹. ⁊ plus sani sūt hi morbidiores quib⁹ econtra.

Do aliū fmōes trāsfert se hip. ⁊ dñtes dñr b expōnes. qdaz.n. dicūt pmus eē aūcedēs: secūdū vo ⁊ ctiū ꝛnis. qdā vo dicūt pmū ⁊ scōz ⁊ tertiū ꝛnis. ⁊ q faciūt pmū anis vident dicē q semē a cerebro descēdit: siue aut p mucbā siue p alia rñbra: i pūti ñ intēdim⁹ iuestigare. dicūt itaq hi sic: Quib⁹ nares hūidiores: ⁊ semē hūidi⁹ ē. ⁊ ecce pmū ⁊ scōz anis. his sanitas fit: ⁊ ecce tertiū ꝛnis. iterex dñtes expōnes dñr. isti.n. sani sūt vt qdaz dicūt: qñ mlta ē hūiditas: ⁊ b eūat. ⁊ hac eūata hūiditate siue superfluitate: ⁊ pux manet corp⁹: ⁊ exiñ sanitas fit. qdaz vo dicūt q hūiditate eūata siccitas vicit: ⁊ siccitate fit sānitas. qdā vo dicūt q exq corp⁹ ē hūidū: pp b ⁊ sanū est: hūiditate nāq gaudz nā ⁊ effic sanitatē: ꝛrijs vo morb⁹ gnat. ⁊ posuit exē plū supiox ptiū corpis nares: iferiox vo señ. exiñ mānifestū ē nobis q i hi ꝛtinētia totū corp⁹ sanū ē. 18

Rotūda sputa repcussoria ut i plinthio adiacēte a calore: huic flx⁹ sāguis ex sinistra: bñ deēmiat⁹ est morb⁹.

Iet⁹ ē b fmo ⁊ i pnostic vbi iqrebat sputa q egre diebāt a pectore ꝗ colorē: ꝛsistētiā: ⁊ figurā: ꝗ ascēsiōes ⁊ mod ascēsiōis. b āt hip. ō figura fac mētōes: qñ i patiētib⁹ alienatōes rotūda fūt sputa. sputū. n. fit rotūdū aut q̃ bū⁹ viscosus ē: ⁊ figurat i ctēcea artia aut qz mltotiēs ē calitas ⁊ ē corrodēs ādulos sputi ⁊ efficit ipa rotūda. multotiēs q̃ supueīt causō aut ttiana: ⁊ mlta ē calitas: ⁊ exiñ aliēatio fit pp calitatez q ꝛtiet māz ⁊ spūs ascēdūt ad cerebꝛ: ⁊ rotūdū fit sputū pp calitatē. qñ aūt sciuit hip. q sputū qd ē a viscoso bū⁹ē rotūdū manifestat dicēs q a calitate fcñ ē b rotūdū: sic i iacēte i plīthio. plīthiū aūt loc⁹ erat cinitat sic ōnoīat⁹ vbi iacebat patiēs. hip. igrabat nom illi⁹: ⁊ pp b loci ꝛmēorator fac. dicit q b sputū fcñ ē rotūdū: qz mlta fuerat calitas i ipo. itaq v. die deēmiata ē egritudo tāq acuta exiñs fluxu sāguis supueniēte ex narib⁹. q āt deteriat⁹ ē q̃i dissolut⁹ ē. dic abusiue. Et nota q itercidēt oiei recordat⁹ ē. s. qnte quz nō fuerit cretica. intercidētez vo diem p morbū determiat. cretica vo pp id q nā fuat piodos. 19

Urina multā hypostasim habēs liberat repcussione.

Iē. n. hip. q si vria egrediat multā hypostasiz bñ i alienatōe tūc aliatōes defigt passiōis: qū expurget p vrinā mā. alienatōz nūc dicit ñ q fit ꝗ pmitiuā cāz ꝗ illā q fit ꝗ colligantiā: qñ alienatōes q fit ꝗ pmitiuā cām nō oīno dissoluit vrina multa egressa.

Et q̃ dexippi cū lapsu. Ecce ⁊ ō pticlari remiscit exēplo: Quidā supueīt pp grossat vrias pmutatio alienatiōis. cū lapsu aūt dic aut cū caluicie. aut lapsū dicit casuz capillox supuenientē ab bū⁹e saliēte salso ad caput: vnde fit ⁊ ophias ⁊ alopitia. 20

Uartan⁹ uero ad unuz annū.

Uartan⁹ durat pl⁹ vno āno. ⁊ videm⁹ qñz q durat duob⁹ ānis: ⁊ qñz min⁹ vno āno: ⁊ ipse dicit q ñ ad vnū ānū. ⁊ ad b dicim⁹ aut q plib⁹ supueīt dixit hip. ⁊ vt i plib⁹ qdē p ānū durat: aut ⁊ ꝗ vitatez ān⁹ ol⁹ sufficit q̃rtano ad digōnez nisi peccatū fiat a medico aut ab egro aut ab exterioꝛib⁹. 21

Uiqz estatis iactus: qntus est autem qñ ⁊ prolixus.

Uidā aūt libꝛox bñt: Cui i datiuū. qdā aūt libꝛox Aures siqdez bñt. cui i datiuo casu designat b q cui supueniūt estiui morbi. ybi grā: caulones: ter-

tiani phrenetici ⁊ vlr calidi ⁊ ficci morbi: hi in ḉnta die p fluxũ ſãguis determinãt: qñ acute egritudies determinãt ⁊ nõ diſſoluũt: ⁊ terminãt p apa aut p expurgationẽ: vi co aut p ſudores aut p fluxũ ſanguis. eſtatis aũt die non eſtatẽ ſimplr ſz calz ⁊ ficcũ aerẽ. tpa nãq; nõ agũt noiꝫ ſz cauſis. ⁊ B q̃dẽ ſi hũt cui i vatino cãu: ſi vo hz aures vi cit q̃ aures patiẽtes eſtiuũ morbũ: ⁊ ẽ eſtiuꝫ morbꝫ iſte: nõ q̃ fit a phlegmate neq; a melico hu. ſz phlegmon vlr qui fit a ſanguie. huiuſmõi itaq; phlegmõ in ḉnta die ia ctu ſoluit: iactũ ãt die: aut qñ fluxus ſanguis fit aut q̃ phlegmon pꝫ putrefactionẽ mãtiei rũpit: ⁊ ſic fit diſſolu tio aut quinta die aut prolixiori. ſ. ſeptima aut nona aut vndecima. 22

Q Vle circa gigiuas ⁊ linguã putre ſcẽt ſeptenis: maxime uero hoc ⁊ iuxta nares putrefactiones.

Per B vult oſtẽdẽ q̃ apata ſupueniẽtia circa gingi uas ⁊ liguã piodicis ⁊ cretic; diebꝫ determinant. q̃dã aũt libroꝫ hũt expuũt: q̃dam vo: putreſcũt. ſi q̃dẽ igit hũt expuũt: deſigt q̃ p ſpuũ ſeptia die determia bit. ſi vo hũt putreſcent: deſignat q̃ vii. die putreſcet apa vtq; aũt hũ ſe hz: ſz meliꝫ ẽ putreſcẽt q̃ p expurgationẽ putrefactiõis determinabit. vult aũt hip. q̃ B apa melius expnat vt ñ pmanẽs tẽdat ad iterioza ⁊ diſtillet ad can nales pulmonis aut ad pulmonẽ: ⁊ q̃ melior textus ſit: exputreſcẽt q̃ expuẽt: manifeſtũ ex eo q̃ dñs de putre factiõe mẽtões fac dicẽs: iuxta nares putrefactiões. 23

Q Vibus in dẽtibꝫ dolor a ſupcilio ſub qũ uenit his a pipe cõueniẽte pinguiori poſteriori deuenit.

Aſſert ſe hip. ad alũ ſermonẽ. B aũt oz nos ſci re q̃ ſupuenit diſcurſio mãe ſic q̃ corroſionẽ dẽ tiũ opat. ſilr igit diſcurſio ſcã eſt mãe a cerebro in dẽtes: ⁊ ibi pmanẽs fecit phlegmonẽ. vñ quotiẽs die q̃ dolor fit dentiũ nõ oz dubitare circa B: q̃ aut dentes hũt aliq̃d ſpãle plq̃ alia oſſa: videlz ſentire ſiẽ dictũ eſt in anathõia: aut die q̃ dolor ſupuenit dẽtibꝫ nõ ppẽ dẽ tẽ ſz pp apa: ⁊ tũ B nõ poſſumꝫ diſſoluere: niſi prio cãm venientẽ remouerimꝫ. ſicut. n. nõ ẽ poſſibile riuũ aq̃ hau riri dũmõ fons det ei aquã: ſilr ⁊ B nõ ẽ poſſibile dolo rem ventiũ ceſſare niſi ceſſauerit diſcurſio q̃ deſcendit a capite. Oz nos igit vti repcuſſiuis vt iure roſarũ ⁊ lẽticu lax ⁊ huiuſmõi ⁊ aliũ: ⁊ tũc deuenire ad curas locales: et iã vſus ſũ bis repcuſſiuis ⁊ nõ pfui: ⁊ tũc vtor mollifica tiuis ⁊ moderate euaporatiuis: ſz ñ B mõ ceſſauit dolor: ⁊ tẽ timẽs ne ĩmoderato dolore diſſoluat vtꝫ: offero ſtu pefaciẽtia: ⁊ decipio ſenſũ. ſi vo B mõ ñ ceſſauerit dolor tũc pcipio q̃ mã que ꝛtinet ibi eſt groſſa: ⁊ tũc pip cõtri tuz appono dẽti ſuauit: vt nõ motiõe augmentẽ dolorẽ ⁊ hoc mõ expurgata ẽ mã q̃ eẽt groſſa. qñ aũt illa q̃dẽ a cerebro ſubtilis exrãs: B vo groſſa fuit pp id q̃ mãſit i dẽtibus a ſupcilio ſubtil venit: a ſupcilio dicẽ q̃ a cẽbro.

Si quidem alia non obtinet.

Que alia dicit: ⁊ dicimus q̃ alia dicit vt repcuſſiua mollificantia ⁊ ſtupefaciẽtia.

Si ſippo eni ſõnolẽtũ exiñ nõ obtinu it: magis uero itex ⁊ ꝑualuit ⁊ violẽtꝫ.

Aut q̃ violẽt appoſitũ ẽ ⁊ ſtupefaciẽtia, ppẽ inexpien tiã medici: ⁊ violẽtior factꝫ ẽ dolor. ⁊ dicimꝫ q̃ nõ ẽ hoc ſi enĩ hoc eſſet oportebat ſtatĩ itex ceſſare dolorẽ: ſz dici mꝫ q̃ hũ appoſita ſtupefaciẽte medicina violẽtior factꝫ ẽ dolor: qũ mã nõ euaporauit ſz potiꝫ ꝛdẽſata ẽ. 24

Capite oſſiuz natura deinde ner uorum ⁊ uenarum.

Si hũ recolit; dictũ ẽ vobis q̃ multa ⁊ mirabilia documẽta ĩdit nobis hip. i pñti ĩctatu ⁊ demõ ſtratiua ⁊ ꝓnoſtica ⁊ medicialia ⁊ anathomica ⁊ nãlia. ⁊ nũc itaq; ab egritudinibꝫ trãſſert ſeipm ad na turã noſtroꝫ copoꝫ. ſiẽ. n. artifex nauis aut rector ñ põt opari circa ligna ignorãs B eadẽ: ſilr ⁊ medicꝫ nõ poteſt opari circa corpa hũana ignorãs nãm hoꝫ ⁊ ꝛplexionẽ diẽ. n. q̃ oz has inḉrere: ⁊ ex quot elemẽt; ꝛſtat nrm cor pus: qñ ex q̃tuor. ex q̃bꝫ: ⁊ vicimꝫ q̃ ex igne aq̃ ĩra ⁊ ae re: et quõ ſe hũtibꝫ his ad inuicẽ: ⁊ qñ q̃litatibꝫ ꝛmixtis ſubſtãtijs vo fz analogiã exñtibꝫ. ex his igit elemẽt; fiũt hũores. q̃ ⁊ hos oz iueſtigare quot ſunt et q̃les: ⁊ quõ ſe hũt in nobis. et qñ ſũt q̃tuor: ſãguis cobla ru. phlegma melicꝫ hũor: ⁊ q̃ ex his nutriũt nrã mẽbra. mẽbroꝫ eniz B q̃dẽ a ſanguie nutriunt puro: B aũt a ſanguine mixto chole: B aũt a phlegmate: alia vo a melico hu. Qñ igit ex his fuit mẽbra: inḉramꝫ ⁊ virtutes mẽbroꝫ. ſed q̃ vir tutes ex actionibꝫ cognoſcũt: debemꝫ inḉrere ⁊ actiones mẽbroꝫ: vt p ipſas ⁊ ſciamꝫ virtutes quõ ſe hũt. qñ autẽ ⁊ q̃dã mẽbroꝫ et iuuamẽtũ ꝑbẽt: inḉramꝫ ⁊ iuuamẽtum ipſoꝫ. aliud. n. ẽ iuuamentũ: ⁊ aliud ẽ actio. iuuamẽtũ q̃dẽ eſt qñ p aliud mẽbꝫ aliud agit: actio vo qñ ipm p ſe agit. qñ aũt ⁊ ꝛcauitates ſũt in q̃buſdã mẽbris: determi nus ⁊ de ꝛcauitatibꝫ: ſũt aũt cõcauitates cerebri cordis pectoris ⁊ ſtõi. in oibꝫ aũt his oz hũc epilogũ dicẽ: q̃ ſid dẽ hec ſm nãm ſe hũt. oz et cõſeruare in eiſdẽ. ſi vo extra nãm oz reducẽ ad id q̃ ẽ ſm nãm: ⁊ pp B ꝓcipit nobis ea q̃ ſunt ſm nãz inḉrere. oz aũt medicũ ſcire ⁊ exterioza alterãtia nrm corpꝫ. vbi gra: ꝛuerſiões tẽpoꝫ aut vnius tpis aut duoꝫ aut totiꝫ anni. Silr aũt ⁊ pticularẽ oz inḉ rere aerẽ. ſ. diurnũ: dies nãq; imitãt annũ: diei q̃dẽ tẽpus orientale aſſilat veri: meridianũ vo eſtati: occidẽs vo au tũno: et ad occaſũ aſcarides: ⁊ annꝫ i occaſũ: nocturnum vo tpꝰ hyemali. Sz poſt q̃z B diximꝫ exponam ſermonẽ hip. vt ꝛcordemꝫ ipm nris dictis. A capite oſſiuz nã. Conueniẽt icepit hip. ab oſſibus capitis; qñ oſſa aut fũ damẽti iuuamẽtũ exhibẽt aut cooptmẽti aut cuſtodie. oſſa aũt cerebri et cuſtodiũt cerebꝫ ⁊ iuuamẽtũ fũdamẽ ti exhibẽt cuti: et ſubiecti carnibꝫ: aut igit ppẽ B: aut qñ cerebꝫ dignius ẽ. ⁊ pncipale mẽbꝫ: ppter B ex ipſo ince pit: aut q̃ cerebro ꝓportionat totũ nrm corpꝫ. ſid dẽ eniz ẽ magniũ cerebꝫ: magna ẽ et nucha: magne ſũt ⁊ ſpondi les ⁊ coſte: et extremitates ſpatulax et nodi eax et pinci piũ aditoriũ q̃ detenit ad iuncturã: q̃ ⁊ aditoriũ ma gnũ et cubitꝫ magnꝫ ⁊ extrema manꝫ: et B q̃dẽ in ſupiori bus. ſilr aũt ⁊ iferioza mẽbra ꝓportionant cerebro: qñ enĩ magnũ ẽ cerebꝫ magna et nucha magne et ſpõdiles vſq; ad lũbos. lũbis aũt adiacẽt oſſa anche oſſa magna exñtia: et cũ his pncipiũ hꝫ femoris tẽdẽs ad ſchiã: itaq; magnuz ẽ et femur: magna et tibia et cauilla et extremi tas pedis et ꝛcauitas pedis et raſcha. vides quõ cerebro ꝓportionat totũ corpꝫ: iõq; ab hoc icepit. igit oz inḉrere et neruos et arterias et venas: ſiẽ. n. i exterioribꝫ ẽ fons ⁊ ex ipſo fluuiꝫ: et ex fluuio aliũ riui pui. et ſiẽ ẽ ſtipes arbo ris: deiñ ex ipſo ramus magnꝫ: et ex B rami alij ramuſcu li: ſic et in nris corpibus: cerebꝫ aſſilat fõti et ſtipiti. ẽ ãt ex ipo cẽbꝫ aſſilatur fluuio aut magno ramo: et poſt nu chã ſunt nerui ex ipſo, pcedentes et ꝑbẽtes mẽbris ſenſũ et motũ. ſilr aũt et i arẽijs ẽ corpꝫ q̃ adorti: et ex adorti ꝓcedũt arterie q̃ ferũt ad mẽbra vitalẽ virtutẽ. ſilr et in venis eadẽ, ꝓportio ꝛſeruat: eſt nãq; ep et in eo eſt vena

chilis: ⁊ ex ipsa ramificant̃ vene q̃ mīstrāt mēbris nutri
mētū. si vo voluerit: dicas q̃ ē porta assimilās fluuio: et
ex ipsa itē ꝓtiones venaꝝ ferūt̃. sed dignū ē inq̃rere: q̃re
hip. de neruis ⁊ venis solū mētionē fecit nō aūt de arte
riis? ⁊ dicim⁹ ad ꝗ q̃ p venas subintellige ⁊ arterias: qz
ꝓsuetudinē hz noīare venas: ⁊ venas ppe ⁊ arterias. q̃dz
aūt dicūt: q̃ p neruos dic̃ ⁊ arterias: quī nerui a corde ori
unt̃ exinde ⁊ arterie hīt ortū. ꝗ aūt dicūt q̃ opināt̃ ī cor
de eē virtutē regitiuā: q̃m inueniētes ligamētū quoddā ī
corde arbitri sunt q̃dā neruū eē et dixerūt ex iīs eē pnci
piū neruoꝝ: vū ⁊ aristotelē afferūt in testē sic̃ opinātes ī
corde eē regitiuā. male āt dicūt hi: Ar⁄. eiz dic̃: Ubi ē pn
cipiū neruoꝝ ibi ⁊ regitiua. ⁊ si oūsū est in anathomia: q̃
pnc̃piū neruoꝝ in cerebro ē: manifestū ē q̃m ⁊ regitiua
in cerebro ē. hēs igit̃ q̃ p venas subītelligit ⁊ arterias et
p neruos. oīa igit̃ ꝗ mēbra oz inq̃rere vīr vt īdurim⁹. oz
inq̃rere pnc̃piātia ⁊ pnc̃piata mēbra ⁊ hūtia aliūde vir
tutes ⁊ īnatas virtutes: ⁊ hūtia īnatas simt̃ ⁊ aliūde. Oz
igit̃ ꝗ inq̃rere ⁊ si se hūt fm nām in eisdē ꝓseruare ipsa. si
vo puertant̃ ⁊ aut ruptionē patiant̃ aut corrosionē: tūc
oz reducere ad id quod est fm naturā.

Et carnium ⁊ aliorum.

¶ Dicit q̃ oz inq̃rē et carnes q̃ iuuamētū pbēt: he nāq̃z
carnes adiacent ossib⁹ ⁊ lecti iuuamentū exhibēt ⁊ nō so
lum ꝗ: iz q̃m lacertosū gen⁹ ponit a neruis ⁊ carnib⁹: et
ex multa motiōe dēbat deficcari neruosū: ppē ꝗ fēē car
nosū gen⁹ et humectet neruos. Alioꝝ aūt dic̃: q̃si aliorum
mēbroꝝ. vbi grā: ligamētoꝝ cartillaginū pelliculaꝝ: aut
hoc aut ⁊ aliud dicas q̃si virtutis mēbroꝝ ⁊ actiōis ⁊ iu
uamēti. de his nāq̃z nō fēē mētione manifeste hip. quia
subintelligunt̃ cū membris: membra nanq̃z ⁊ virtutem
habent ⁊ actionem.

Et humorum ⁊ aliorum.

¶ Dicit q̃ hūores inq̃ri oz quot sūt ⁊ q̃les ⁊ quō se hūt
ad invicē ⁊ quō nutriunt̃ mēbra q̃ sūt in nobis. ⁊ si fm
nām se hūt nihil facias. si vo extra nāz: tūc si hūor ōficit
p nutrimētū restaura: si vo supabūdauerit extracta. Scie
dū aūt q̃ quidā libroꝝ nō hūt: ⁊ humoꝝ iz humoꝝ solum
sine ⁊: ⁊ ē hi⁹ ꝓstructio attica. q̃ vo dic̃: et alioꝝ: dic̃ q̃ in
q̃ras alios hūores q̃ sūt extra nām: humorē venenosum
viridē cholerā nigrā ⁊ hi⁹: aut ꝗ intelligas aut alioꝝ dic̃
q̃i spirituū: nra nāq̃z corpa nō solū a solidis ⁊ hūidis mē
bz ꝓponūt̃ iz a spiritib⁹. si volueri ꝗ itelligē dicas: q̃ spūs
defīguit. p eo q̃ mentionē fēē de neruis venis ⁊ arteriis.
aīalis aūt spūs mīstrat ⁊ ducit p neruos corpori: vitalis
vo per arterias: naturalis per venas.

Et supioꝝ ⁊ inferiorum uentrium.

¶ Quid aūt dic̃: supiores ⁊ inferiores vētres. vbi grā: ce
rebꝝ q̃ttuor hz vētriculos: duos q̃dē anteriores ⁊ duos
posteriores. et ex āteriorib⁹ q̃dē pcedūt spiracula in spēz
māmillaꝝ: vnū q̃dē mediū ī quo ē rō: q̃rtū vo posterio
rē in quo ē memoria: et he sūt cerebri ꝓcauitates. sūt aūt
et alie sic̃ via gutturis. ordinent̃. n. ⁊ vie cū ꝓcauitatibus
q̃m nihil fere ad invicē differūt itaq̃z et in cōi disciplina
de causis. de eisdē assignat̃ poris et cōcauitatib⁹. sūt aūt
et pectoris cōcauitates et cordis in his ī q̃ ꝓtinet nāl̃ ca
lor ⁊ stōi et intestinoꝝ et vesice. has dic̃: inferiores et su
piores vētres. Sz oz nos scire q̃ hoꝝ ventriū hi q̃dē ne
cessarioꝝ sunt retētiui sic̃ hi qui sūt cerebri et pectoris et
cordis ⁊ stōi: alii vo supfluitatū sic̃ q̃ sūt intestinoꝝ.

Et rationis et modorum et factorum fm annuz tempore quodam tunc inte pestiuius anni.

Ecce ꝗ de vtutib⁹ dic̃: iz q̃m virtutes aut aīales sūt aut
nāles aut vitales: et digniores sūt aīales: et in aīalib⁹ di
gniores regitiue motiuis et sēsitiuis: iōq̃z de his q̃ valde
digne sūt mētione fēē vt rōnis. Inq̃re igit̃ dic̃ et rōnē q̃d
aūt debeo inq̃rere in rōne dic̃ Ha. et dic̃: q̃ oz inq̃rere: v
tz infirma mēte ē hō aut itē quotusq̃z san⁹ erat taciturn
nus fuit: nūc vo vbosus aut ecōtrario: aut pmo q̃dē vbo
sus nūc taciturn⁹ et in timore et ī pusillanimitate ē. Inq̃
rit aūt et modū rōnis. q̃d aūt dic̃ modū: q̃si oziam. di
ctū ē aūt et in libro de causis: et in li° ō differētijs febriū
q̃ mod⁹ of febris q̃i oria se, q̃ aūt ē ꝗ oria rōnis? et dicit
q̃ ꝓsiderem⁹ q̃ ē oplo efficiēs rōnē fm medicos et oriaſ
oplonū: et q̃ ē oplo seruiēs rōni fm phos. fm q̃dē medi
cos: cōplo est cā effectiua rōnis: et ꝗ q̃dem dicim⁹ si in
penultia ponam⁹ accētū dicēdoꝝ. si vo circūflexe dicim⁹
tropoꝝ exponēdo ouersionū: aliud pelag⁹ expōnis habe
bit nos. ⁊ dicim⁹ q̃ ipse dic̃: cōuersiones fcās vitare q̃m
ab exriorib⁹ alterat̃ et trāsmutat̃ nrm corpus. Periodo
nāq̃z celestiū corporum ordinant̃ et regūt̃ ꝗ iferiora corpa
Jōq̃z oz nos de his sciam certā hre vt nō videamur esse
peiores piscatoribus q̃ et ouersiōes sciūt et lagustaꝝ an
gmentū et diminutionē trāsmutantē se cū luna: et si cre
das q̃ nō solū luna trāsmutat ꝗ corpa iz et sol nāq̃z trāſ
mutat: q̃dē ipse ordinationē pnc̃pis hz: luna vo comit⁄
et intū luna transmutat: maxime aūt et ꝗ q̃ luna ex ipo
hz lucē: vū et trāsmutat ea q̃ sūt ꝗ. oz aūt nos scire q̃ si or
dinant̃ et disponūt̃ et regūt̃ ea q̃ sunt ī gnātione et corru
ptiōe ex corpib⁹ celestib⁹: nō pp ꝗ nō sūt exptes dīne p
uidētie. ex ifusiōe. n. dīne pnidētie stelle ordināt ea q̃ sūt
ꝗ eoꝝ motu: vū et circa corpa solū agūt: nō aūt cē aīam
aut fortunam possunt agere et permutare q̃m autez nō
solū bona: iz sol pmutat ea q̃ sūt ꝗ: manifestū ē exinde in
alexādria. xxiiij. die supuenit nocte a sereno aere ventus
et inq̃stuim⁹: vū ꝗ factū ē: et dixit nr maxim⁹ sophista q̃
neq̃z grā plenilunij ꝗ factū ē: qz iā trāsierat: neq̃z grā cō
iunctiōis: qz nōdū erat: iz q̃m sol ab aq̃rio itrauit pisces
iōq̃z fact⁹ ē mot⁹ vētī. hi⁹ aūt motu ⁊ trāsmutatione cele
stiū pmutant̃ iferiora. pmutat̃ aūt et aer ꝓtinēs nos exī
de et tpa āni pmutant̃ et aut vnū tps aut duo aut plā: et
aut ꝑus aut tardi⁹: et dicim⁹ sic̃ q̃m multotiēs finis hye
mis vernalis fit aut finis ver⁄ estualis: tardi⁹ āt sicut q̃m
pnc̃piū veris hyemale fit: aut pnc̃piū estat⁄ vernale: q̃d
aūt fit in temporib⁹ hoc ⁊ in die. dictū ē autē ⁊ ꝑus q̃ p
portionat̃ dies anno.

Et exanthimata ⁊ similia: simile qui busdaz quotidie tēpestiuius occupatis aut tardius similiter.

¶ Huiusmōi aūt exanthimata. i. nascētie ī vere fiūt tem
perātia fcā in corpe ⁊ nā expurgāte supfluitates a supfi
cie. sūt. n. hi⁹ exanthimata signū veris sic̃ ⁊ terciana signū
estatis. similia aūt dicit quasi vulnera apostemata ⁊ que
cunq̃z sunt similia. 25

Per cholericum ⁊ per sanguineuz corpus melancholicum non hūs extractones.

¶ Trāsfert se hip. ad aliuz sermonē: mirabilis aūt ē
⁊ dic̃: q̃ supponāt̃ duo ifirmi: quoꝝ ꝗ q̃dē hz sā
guineū hūorē: alter vo ex cholera ru. sic̃dez igit̃
maneat chola ru. in sui mēsura nihil malū supueit. si vo
pmutat̃ ad id q̃ est extra naturā ⁊ putrefiat: tunc efficit
ferinū hūorē. f. nigrā cholerā q̃ furiosa ē ⁊ corrosiua ⁊ fe
rina ⁊ efficit ferinas egritudines. vbi grā: cancꝝ elephātiā
que ferine dicunt̃ egritudines aut q̃ feraꝝ hūt nosa: aut

q: serpūt iteri⁹ ⁊ occultant: ⁊ iterꝫ apparēt subito ⁊ iterū occultāt ⁊ iterꝫ appent fiē fere. ⁊ si vis appella ꝓuertibiles ppē incertū ⁊ icursinū. ⁊ B qdē sūt i choⁱa ru. filr aūt ⁊ in sanguīe. sāguis. n. si se bz fm nām nutrit mēbra: si vo pu/ trefiat ⁊ fiat grossior ⁊ extra nām effiē meliōū bu. q̄ et si euacuet nihil mali fac. si vo maneat i corpe quēadmodū nigra choⁱa difficilis ⁊ iste bu. effiē morbos. verū oz nos scire q̄ nig̃ choⁱa nō solū a ru. choⁱa generat sz a sanguīe acutior āt ē q̄ generat a choⁱa ru. ea q̄ generat a sanguīe qñ aūt choⁱa ru. acutior ē sanguīe: extractiōes aūt dicit q̄ñ euacuationes, p eo q̄ extrahi oz būor.

Licino ultima splen magnus dolens i quarta uel in quinta.

¶ Oportet aūt nos ptrāsire hūc sermonē qñ ex B nullā bre possum⁹ vtilitatē de noīe solo patiēt] mēionē facit ⁊ passionis sic licino fact⁹ ē splen magn⁹ ⁊ dolēs. nō aūt cām dixit, ppē qd fact⁹ ē neq̄ quousq̄. si. n. ⁊ dixit in q̄rta aut q̄nta incertū nobis ē. ⁊ aut salubr] fuit egritudo aut mortalis ⁊ siue deciata ē siue soluta. ⁊ B incertū ē. ppē B oz nos scire: q: fiē i cōmemoratiōe scribēs hip. enigmati ce apposuit hunc sermonem.

Explicit sexta pticula: Incipit septīa. I

Tusses ceperunt circa solⁱ tropas hyemales niualibus cōsistentijs factis uel qnta uel decima uel uigesima die ex mutatiōe densa australium ⁊ borealiuz uentoꝝ ⁊ niualiū.

Ompleta ē a nobis sexta pticula pñtis negocij: in q̄ ⁊ cognitiuas speculatiōes ⁊ pnosticas ⁊ anathomicas ⁊ nāles tra didit nobis. Nūc aūt trāsfert se hip. ⁊ ad septimā pticulā ⁊ ēdidit documēta con sona titulo libri. De epidimiciāt morbis mentionē fēc. ⁊ qd dic: qñ pmutatio fcā ē aer]: vbi āt fa cta sit B pmutatio si diē fiē habuit ꝓsuetudinē: aut i thaſ so aut i cranone aut i naso. si aūt volum⁹ ꝓiecturari regi onē q̄tū ex dict] suis q̄ dicit: niualib⁹ istātij] fact]. niuales aūt instātie fūt circa trathiā fiē frīorib⁹ exñtib⁹ illis locis q̄ aūt fuerit fcā pmutatio: ⁊ dicim⁹ q̄ austrin⁹ fact⁹ ē aer videlz calior ⁊ būidior. auster. n. fm q̄ flat a meridie ca lid⁹ ē: nō nī ē ita calid⁹ q̄ exapozet māz ⁊ deficcet corpus sz solū diffusionē effiē: pp B būidi⁹ dr. qñ igit austrin⁹ fu it aer: exiñ supuenerūt pdicte passiōes q̄ fūt in aphis, vbi gra: austrini flat⁹ grauāt audit⁹ ⁊ c. Deiñ p⁹ aust ꝫ icepert flare boreales vēti q̄ frīdi sūt ⁊ ficci fiē ex ptib⁹ borealib⁹ flantes. ⁊ hi⁹ boreales vēti i pncipio qdē fortitan inuerūt fritate ⁊ siccitate. posteri⁹ vo durātes leserūt. dictū est. n. quotiēscūq̄ B vēt⁹ vicit B ē durat: tūc egritudies fūt qñ itaq̄ vicerūt boreales vēti frītate oppilationē mātē fece rūt ⁊ dēsitatē supficiei ⁊ ad modū spōgie pñse mā pressa iaculabat ad qdā mēbra. passū ē itaq̄ pmo cerebꝫ fiē nu dū exīs: ⁊ pmo ꝓis aerē. deiñ istud cerebꝫ aut valde de bile erat et retinebat penes se mām: et supuenit apople/ xia q̄ ē imobilitas et isensibilitas totius corpis cū lesiōe pncipaliū actionū aut forte erat et moderate: et ad vicia mittebat māz aut valde forte ad spiracula et nutritiua mē bra emittebat māz. nutritiua aūt mēbra sūt os stōi stōus et isophag⁹: spirabilia aūt vt gutt trachea artia et pect⁹ ⁊ vlr differētes supuenerūt passiōes fm ordīam et habilita tē mēbrorꝫ. et B ē q̄ó dic: ¶ Tusses ceperūt circa solⁱ tro/ pas hyemales: niualib⁹ ꝓsistētijs fact] vl q̄nta vel. x. vl. xx. die ex mutatiōe dēsa australiū et borealiū vētorꝫ et niua liū. ¶ Ecce tps dic qñ supuenere tusses et dic q̄ i capcor/ no in hyemali ꝓuersiōe qñ frigid⁹ ē aer. ē āt hyemis cō/ uersio vt i capcorno: et ver] i ariete: et estat] i cācro: et au tūni in libra. tusses āt supuenerūt vt, ppē pdictā cām mā missa a cerebro ad pect⁹: aut qñ ispirabāt frīorē aerem Dictū ē aūt vobis q̄ ab iterptatione frīdi aer] fūt tusses vel q̄nta vel. x. vel. xx. die. B āt fiebat fm differētē vtutez fiqdē. n. fort] fuerat vt⁹: tūc vicesima supuenē passiōes. si vo debilis tunc a quintadecima.

Ex his hec quidem breuiora hec uero prolixiora facta sunt:

¶ Et B itez fm differētē vtutē. fiqdē. n. fortis erat vt⁹ bre uiores fiebāt passiones: si vo debiles, plixiores.

Et peripneumonia condensa.

¶ Cōdense. n. fiebāt pipneumonice passiōes: qñ macia erat pata ad efficiēdū pblōnē ⁊ pulmo apt⁹ ad patiēdū.

Post hec autē circa ismerina mox redi tauerunt plurimis ut multum quadra genis ab initio.

¶ Mirabile quodāmō dic hip. q̄ reditationes fiebāt a pncipio q̄dragesime circa ismeriaz. a pncipio. n. B est ab hyemali tropico vsq̄ ad vernalē ismeriaz: B ē eq̄noctiuz nō solū. xl. dies: hēs. n. capricorni. xxx. vel minus: ⁊ aq̄rij xxx. ⁊ piscīū. xv. ⁊ fūt nō solū. xl. dies sed. lxxv. qd q̄ dice/ mus: ⁊ dicim⁹ q̄ nō dixit hip. certe i ipsa ismeria sz circa ismeriā tpe accidēte ⁊ appropinquāte ismerie.

Et quibusdaz q̄zmin⁹ breuia ⁊ eucrita facta sūt: his uero fauces phlegmonē passe sunt: illis autem kinanke: his uero perapligica.

¶ Itez fm differētē vtutē his qdē breues fiebāt passio nes ⁊ eucrite B ē cito dēminabiles: alijs vo, plixiores et difficiliores: ⁊ itez fm aptitudinē mēbrorꝫ fiqdez fauces acceperūt. ¶ Fiebāt kināki. ¶ Si vo gutt kinantia: si vo mediū corpis paplīgia: si vo ps vna fiebat palysis.

Quibusdaz uero nictilopes magis autem pueris.

¶ Varia aūt expositio ē B. qdā. n. dicūt q̄ vulpes nocte solū videt. alij vo dicūt i die ⁊ hi⁹ dic supuenīebāt egritu dies q̄ i nocte videbāt: i die aūt nō: aut cōrio B aūt fit. et dicim⁹ q̄ si mult⁹ spūs ⁊ nociu⁹ inducit ⁊ grossius ad ocu los: tūc i nocte qdē nō videt: in die vo videt q̄ sficie dissolu ta a luce. si vo iducat modic⁹ spūs ⁊ pur⁹: tūc i die ñ vi/ det: q: disgregat B modic⁹ spūs a multa luce: i nocte vo vident ꝓgregato aūt ⁊ acutiori accepto. ꝓgregato eni ab obscuritate: qō fit ⁊ in leonib⁹: ⁊ B dic nictilopas. B aūt dicit: maxie pueris fiebat, ppē qd aūt puer]. fm qdē sup/ ficialē expōnē qñ pueri būidiores sūt fm vo, pūdiorem ꝓiter dicem⁹ vbi ⁊ de varijs coloribus debem⁹ dēiare.

Peripneumonica uero nimis breuia facta sunt.

¶ Quō supius ꝓdensas dicit fieri pipneumoniacas pa/ siones: B aūt breues: ⁊ dicimus qñ in pncipio qdē cōdē sa fiebant huiusmodi. posterius autem in rediteratione breuia quoniā contingit fortitan multam autem redite/ rationem dissolui.

Nictilopes qdem nõ tussierunt postre mos ⁊ nimis breuia ꝓ tussi facta sunt fauces aũt breues: magis autẽ noctilo pis: kinãkie aũt ⁊ parapligica aut dura ⁊ sicca uel parua ⁊ modice rationata.

¶ Hoc vult dicere hip. q̃ si fiebat tussis mã deriuata ad pectus nõ fiebat vtiq̃ nictilopes aut alia quedã passio: attũ si nõ fiebat tussis iã nictilopes fiebãt. q̃d.n. q̃ tusse nõ facta kinantia fiebãt aut synanchia: aut alia hi⁹ passio. ¶ Kinankie aũt ⁊ papligica dura ⁊ sicca vl' qua modice rõnata. ¶ Matura aũt ex q̃bus et fortiũ. ¶ Lu papli glica appositũ est in medio ꝗmonis ad dura et sicca ⁊c. nõ aũt est reddendũ ad papligica dura et sicca: sed ad ki nãchiã. in squinãchis.n. passionib⁹ reducũt aut dura aut hũida. dura autẽ dicit nõ sic lignũ aut os: sed dura dicit terrena et grossa. in q̃busdã aũt et matura erãt: in quibus dã vo et nimis matura: hoc est ĩ q̃b⁹ vt⁹ erat valde fort'.

Si ergo pl⁹ uoce exercitãtes ul' rigẽtes ĩ kinãkias magis finiebãt: manu uero laborãtes in manũ solũ parapligici hi aũt eqtãtes aut uiã ãbulãtes aut aliud quid crurib⁹ exercitãtes his in lumbis uel crura circa.

¶ Ubi aũt emperici vbi dicẽtes expimentũ solũ ꝗseqtur hip. et a demõstratiõe et a rõne efficit argumentũ et cãs assignat. dic̃.n. q̃ quidã circa guttur et hi⁹ mẽbra patiebant: ꝓpẽ quã cãm et quidã vocalia: aut circa vocẽ exercitantes: ꝓpẽ hoc patiebant vocẽ. s. vocalia mẽbra. q̃d ãt dic̃: Rigẽtes q̃i infridati ex exterioꝛi aere vt nõ cõsideres q̃ educta est mã a cerebro: ꝗ q̃ infrigidatõe patiebãt. et hec quidẽ sunt in vocãtib⁹. si vo aliquis ꝗsuetudinẽ hũit ambulandi crura patiebant: si vo scribẽdi et remigandi man⁹: si vo eqtandi lũbos. dictũ ẽ aũt in libro de aere aquis et locis: q̃ equitãtes patiũt ea q̃ sunt circa lumbos dictũ ẽ eis vobis q̃ recipiẽtia mẽbra aut ꝑ motũ recipiũt aut ꝑ caliditatẽ aut ꝑ ꝗcauitatẽ aut per dolorem.

Vel circa irretentões parapligice ⁊ in femur ⁊ tibias.

¶ Irretẽtiones aũt dicit incõtinẽtias cruriũ et dissoluti ones: sicut et alibi dixit: Crurium irretentiones.

Et labor ⁊ dolor durissimi uero ⁊ fortissimi in uicina agentes oia aũt hec.

¶ Videt aũt solocistica ꝗstructio. multotiẽs.n. in constructionib⁹ et genera ꝑmutant' eisdẽ reb⁹ manentibus sicut homer⁹ dicit: Venit aũt in aĩa Tibei Tyresia aureũ sceptꝛ: et lu hĩs nõ ad aĩam ꝗstruxit sed ad hominẽ. sil'r ãt dicim⁹ q̃ venit mulier cui annũciauimus ĩ et ĩ. et lu q̃ nõ ad mulierẽ ꝗstruit sed ad mulierem. sil'r et in Uirgilio: Penestre sub ipsa: lu ipsa nõ ꝗstruit cũ penestre sz ad cinitatẽ q̃ subintelligit: qꝛ penestre ẽ neutri generis. sil'r ĩ dicit hip. Labor et dolor: nõ ad ĩ reddidit ꝗstructionẽ sed ad dolorẽ: qm̃.n. labor et dolor dolorẽ significant: ad dolorẽ inspexit et dixit: Durissimi et fortissimi fiebant. violẽtiores aũt fiebant dolores in redditeratione qm̃ et debilior erat tunc virtus q̃ in principio.

Multis aũt hoꝛ insuperabiles tusses in medio qualuerũt nõ demutate sunt cito sed post hypostrophin quib⁹ uoces rũpebãtur intussiculosus hoꝛ plurimi ñ febricitabãt alij q̃dẽ breuiẽ: etiã neq̃ pipneumoniaca fcã fũt nulli hoꝛ neq̃ papligia neq̃ ali⁹ null⁹ fact⁹ ẽ morbus.

¶ In medio aũt dicit: fortificate sunt tusses: ⁊ vt nõ credas q̃ insupabiles dic̃ q̃i recipientes ꝑmutatiões ꝑ ĩ durũt: ⁊ nõ demutate sunt cito: sz p⁹ redditeratões erãt insupabiles nisi euaporatio ꝗmẽsurata fieret materie.

Quibus uoces abscise sunt.

¶ Hoc vult dicere q̃ quib⁹ destructio vocis fiebat ĩ eni fiebat: significat q̃ abscise fũt sic dic̃ Ha. ⁊ destructões vocis repẽtinã destructões. his igit̃ dicit' nulla supuenit passio: retenta tota materia circa vocalia membra.

Sed in uoce determinata est.

¶ Aut q̃ ois materia accedebat circa vocẽ: ĩ ẽ circa destructionẽ vocis: aut q̃ ⁊ alie passiones terminãtur ⁊ curabantur destructione vocis.

Nictilopica uero sederũt ut q̃ ex alijs occasionibus sunt facta.

¶ Lu sederũt: quidã dicũt q̃i cessauerũt: tũ sic se hz sed sederunt dic̃ q̃i firmabant ⁊ fortia fiebant. quid aũt dicit: vt ex alijs occasionibus quasi fm ꝑpriam passionem habentes passionem.

Facta fũt aũt nictilopica pueris.

Frecolitis: hippo. egritudies ꝗsonas titulo nos docet. ô epidimicis.n. morbis mẽtionẽ fecit. ⁊ dictũ est aũt vobis q̃ hi⁹ epidimia fcã ẽ aere ꝑmutato: ⁊ in ꝓncipio quidẽ austrinis flatibus ꝗsantib⁹: posterius vo borealibus: ⁊ exiñ ꝗdensata ẽ mã ex infridatione ⁊ passũ ẽ cerebꝛ: ⁊ nõ solũ ipm sz et alijs mẽbris tradunxit malũ: ⁊ differẽtes supueuerũt passiones fm differentẽ virtutẽ: fm differentẽ habilitatẽ mẽbrorꝫ. ⁊ hi⁹ passiones susceperũt etates genera fortune puerilis augmastica: paugmastica senilis: ⁊ genera q̃dez viri ⁊ mulieris: fortune aũt diũi ⁊ serui: qm̃ igit̃ facte sunt multe passiões cõtingit in his fieri ⁊ nictilopicas passiones. dicit̃ eni q̃d est hi⁹ passio: qm̃ nictilopica ẽ passio: aut in die q̃dem videt̃: in nocte vo nõ: aut in nocte q̃dẽ videt̃: in die aũt nõ. ⁊ hẽtis vtriusq̃ horꝫ cãs q̃ hi⁹ fũt aut ꝑpẽ grossũ ⁊ turbidũ visibilis spũs: aut ꝑpẽ debile virtutis visibilis ⁊ modicũ spũs. Nũc aũt vult de hi⁹ passione facẽ: ⁊ iaz dicit ĩ q̃ fit puer ꝗmaxie. ⁊ q̃ fit vex q̃ vr̃, pbat' ex expimẽto ⁊ rõne. ex expimẽto q̃dẽ: qm̃ videm⁹ plẽs ĩ die q̃dẽ videtur in nocte vo nõ. oꝫ.n. nos scire: q̃ videtiũ hi q̃dẽ acute videt: alij vo debilit: alij ãt medie. ⁊ acute q̃dẽ videt q̃cũq̃ in die legũt ⁊ in nocte sub lucerna ⁊ sub lumine lune. infirme ãt videt q̃cũq̃ in die q̃dẽ videt: ĩ nocte vo nõ neq̃ sub lucerna neq̃ sub luna. medie aũt videt q̃cũq̃ ĩ die vident ⁊ ĩ nocte sub lucerna. in luna aũt nõ videt: ⁊ isti vocant nictilopicã passiõez bre. ⁊ ĩ q̃dẽ sẽ ab expiẽtia. vt ãt dicam⁹ ꝑbationẽ a rõne: oꝫ nos exiũ incipe. Sciẽdũ ẽ q̃ cerebꝛ mittit virtutẽ visibilẽ ad oculos: mittit ⁊ spũ visibilẽ. fit aũt mala visio: aut visibili spũ patiente: aut visibili virtute infirmata: aut phlegmone exñte in oculis aut supueniẽte ophtalmia aut vlcere. de q̃bus nõ determinat ĩ hip. nõ.n. incipit malã visionẽ supueniẽtẽ ĩ ophtalmia aut in vlcere: sz infirmitate spũs aut virtutis: sic̃ in exrioꝛi exẽplo est. vbi gr̃a: est aq̃ aut in mari aut ĩ palude: ⁊ infũdo inseri⁹ aquaꝫ est aut lignũ aut lapis aut aliud hi⁹. sunt itaq̃ aque ⁊ q̃ vr̃ ⁊ videns. ⁊ fit mala visio aut ꝑpẽ aq̃s grossas exñtes: aut ꝑpẽ multas ⁊ nigras: aut turbidas: aut ex aere turbido obscuratas: ⁊ ꝑpẽ ĩ nõ videt

lapis qni ē ī pfūdo. si vo sūt aq̄ pure ⁊ clare: tūc vr̄ lapis sic itaq; ppē aq̄s fit nō videre. Quō aūt ppter id qō vr̄: ⁊ dicim⁹ q; ꝗ qō vr̄ sicut lapis: aut aliud sīle: siq̄dē ī pfūdo est aq̄: nō vr̄ pp multā distantiā q̄ ē a visu nro. si vo est circa supficiē aquar: tūc vr̄. sic igit̄ et p id qō vr̄ fit nō videre. Quō aūt fit et p vidēte nō videre: et dicimus q; si iste hz visibilē spm̄ infirmū aut aliquā aliā cām p̄dictam tūc etiā fit nō videre. et ꝗ exemplū qō est in exteriorib⁹ est inuenire et in nobis. aquis. n. assimilant̄ hūida q̄ sunt in oculo sicut albugineū et vitreū. lapidi aūt q̄ in aquis iacet assimilat̄ crystallinus: videnti autē assimilat̄ visibilis virtus et visibilis spūs. Incipiam⁹ aūt ab humidis: siquidez moderate se hūt et fm nām: tūc debitū inuamentū tradunt crystallino. si vo pmutent̄ aut abūdauerint aut turbida et grossa fiant: tunc efficiunt nō videre. Crystallinū aūt siquidē iaceat exteri⁹ viuidū: tunc fit acuta visio. si vo in pfūdo: tūc fit mala visio: sed visibilis virt⁹ siq̄dē fortis aut sine macula: emittit actionē. si vo debilis fuerit: tunc supuenit mala visio quēadmodū si visibilis spūs modicus educat̄ aut turbid⁹: et tunc mala visio fit. multotiēs aūt tanta ē humiditas in oculo q; ferē ⁊ circa pupillam et quū illuc ferē humidū minorē efficit pupillā: ⁊ exīde fit mala visio. Sz oz nos scire q; Ga. Zriū dicit: q; habētes puas pupillas illi acute vident. Quid g̃ dicem⁹: ⁊ dicimus q; vterq; ipsor vez dicit. Sali. quidē moderatā pupillā intendit partū: hip. vo valde puā. ⁊ ꝗ dic̄ nigr fieri oculum: aut ppē multā humiditatē: aut ppter ifirmitatem visibilis virtutis. vari⁹ vo fit ppē ineq̄litatē oplonis et nō credas q; nigri a calitate fiāt. nō. n. est tāta calitas q; vstionē efficiat: ⁊ exīn̄ niger color cōsequat̄: sed ppter mltā hūiditatē ꝗ fit. vn̄ ⁊ hip. dixit: Nigri capilli ⁊ recti nigr vo ppē calm: rectū vo ppē hūiditatē. q; aūt multa fuit hūiditas manifestū ex eo q; magn⁹ fit oculus pp multam hūiditatē. Didicistis. n. multotiēs q; ppē multitudinē materie nisi affuerit multa hūiditas magnū fit mēbr ⁊ exīn̄ mala visio supuenit. vn̄ dixit: Pueris maxīe ꝗ fit lnictilopica passio: hz ⁊ si purus fuerit visibilis spūs paucus aūt sic in habētib⁹ caropos oculos. ⁊ in his mala visio fit: sic. n. leones in die nō vidēt neq; ī nocte si īducāt̄ eis lampades: hz puertūt facie nō pp ꝗ q; fugiāt ignē: sed ppter ꝗ q; ipediūt̄ videre. min⁹. n. lumē a maiori disgregat̄. ⁊ in his est intentio.

Facta sunt nictilopica pueris maxime oculorum aūt pernigra ⁊ subuaria q̄cūq; pupillas quidē puas habēt oino aūt nigrū in multum magnorum oculorum autē magis ⁊ nō rectorum ⁊ paruorum ⁊ rectorum crinium plurimi ⁊ nigrorum.

Cū maxime dixit: aut ad viros qn̄ magis viris puerl supuenerūt hi⁹ passiones sic̄ humidiorib⁹ exīstib⁹: aut lu maxīe dixit p opationē pueror int̄ se. pueris. n. supuenē hi⁹ passiōes: maxīe vo hūidiorib⁹ pueror. 3

Mulieres nō sil̄r laborauere a tussi sed pauce facte sunt demodice ī pipneumonicā uenerūt: ⁊ ipe uero que passe sunt uetustiores erāt ⁊ oēs circū adueniebant: causabam aūt hoc ⁊ non exire sil̄r uiris ⁊ q; neq; al̄r sil̄r occupabant̄ uiris ex quib⁹ ⁊ uirtus debilis existat ⁊ menstrua purgatio facta est ⁊ in eisdem mulieribus seruiētes magis: dominarum uero aut nec passa est una aut due solū: ⁊ ipse chinanchiā ñ secute sūt boni moris: hanc uero nō oino ualētes transglutire solum nimis boni moris ⁊ bene ferenda.

Īnde trāsfert se hip. ⁊ ad sexū mulier: ⁊ dic̄ q; minus patiebāt̄ mulieres viris p duas cās. ꝑmo quidē q; viri ambulabāt p ciuitatē: ⁊ īducebāt̄ eis aer corrupt⁹ pestifer: mulieres vo exītes ī domo minus patiebāt̄ viris. Scōo vo q; mulieres mēstruali purgatiōe purgabant̄ supfluitatibus: ⁊ ppē ꝗ min⁹ patiebāt̄ viris: itaq; valde modice pipneumoniace ost iterūt passiones: qn̄ pulmo valde purgabat̄ sic̄ hūs cognationem ad generatiua mēbra p q̄ purgatio fit. sed oz vez dicere nō debebat. n. hip. dicere: q; modice patiebāt̄ pipneumoniacas passiones: sed aut oino q; modice patiebant̄ passiones pectoris. nō. n. collimitātia hz pulmo generatiuis mēbris hz pect⁹ ⁊ māme: ⁊ mēbra q̄ sūt circa pect⁹. ⁊ dicimus p hip. q; merito dixit paucis supuenire pipneumoniacas passiōes nō faciēs opationē ad ea q̄ sunt ī pectore: sed hūs respectū ad passiōes q̄ sūt. capit̄ faucis ⁊ gutturis. pulmo. n. magis capite magis fauce magl gutture: vicinior. n. exīs pectori. ⁊ sic̄ ad opationē illar passionū ⁊ nō ad passiōes pectoris dixit modicas fieri pipneumoniacas passiōes: ⁊ ipse q̄dē q̄ passe sūt vetustiores erant in q̄b⁹ ⁊ virt⁹ debilis existit: ⁊ mēstrualis purgatio neq̄q̄s fcā ē. bēs igit̄ cās p q̄s min⁹ viris patiebāt̄ mulieres. hz et in mulierib⁹ seruiētes magl patiebāt̄. qz inspirabāt exteriorē aerē eūtes ad seruitia dñar suar. Dñar vo aut nec vna passa ē aut due. sic̄ dic̄ hip. ⁊ ipse kināchiā cōsecute sūt boni moris. ⁊ dicim⁹ boni moris dic̄ ⁊ fm laudez ad opationē difficilis: ⁊ fm laudē ī habēdo bonos mores ⁊ bonos modos. q̄d itaq; dicim⁹: q; boni moris dicit kinanchiā nō eā que ē mali moris: hz magl eā q̄ ē bene cōuertibilis sic̄ ⁊ alibi dixit: Febriū. n. bene osuete tē. ē āt squinanchia boni moris mime. Et q̄d dicim⁹: q; magis colori noīe squinanchiā ⁊ pasquināchiā: q̄ moderatiores sūt passiōes squināchia. aut igit̄ ꝗ dicas: aut qn̄ raro si oīe passe sunt: ⁊ sic kināchia boni moris fiebat raro: ⁊ ear aūt q̄ sūt raro regulas nō dam⁹. Oz aūt nos scire q; sināchia q̄dē ē phlegmon interior lacertor gutturis pasquinanchia aūt phlegmon exīor lacertor gutturis: kinanchia vo phlegmon interiorum lacertorum. Nō oino valentes trāsglutire solū nimis boni moris et bene ferende. Īnq̄ram⁹ quā dic̄ boni moris kināchiā: Oz itaq; nos scire q; oēia sintomata veniūt ī squināchia si igit̄ ꝗ solū sintoma supueniat nō posse trāsglutire cibos: hz vt dic̄ Ga. Per nares redūdare pot⁹: tūc habem⁹ spem salutis. manifestū. n. qn̄ circa isofagū soluz sunt reliquie materie. ⁊ ꝗ quousq; cessāt: si vo nō potētes trāsglutire cibos īcerte loquūt̄ voce īpedita. difficilior ē hi⁹ passio pōzi qn̄ tantaz designat mām q; vsq; ad vocalia mēbra venit ⁊ ad linguā ⁊ dentes ⁊ os. si vo cum his ⁊ aliud sintoma supuēiat q; vene ⁊ arterie tēpor repleāt̄ ⁊ subleuatio circa gulā: difficilior est egritudo. designat enī additionē materie ⁊ nō mutationē. si enī esset mutatio: tunc fieret alteratio egritudinis. si vo cū his ⁊ spirit⁹ subleuet̄ ⁊ oxomia superueniat: ⁊ talis violentia respirationis q; lacertos altos moueat: pessima ⁊ difficilima designatur passio. et hoc est quod dicit:

Grauiora ⁊ plixiora : hi nãq; ⁊ dispu tantes cũ his imanifeste grauiora ⁊ p lixiora quib⁹ aũt ⁊ uene circa tempora ⁊ collũ subleuãt maliciosa: his autez ⁊ spiritus subleuabatur malus.

¶ Grauiora dic̃ ledẽtia ꝛtinue ⁊ appositiua. plixiora vo diuturna. Diuturnũ aũt duplex ē: aut respectu patientis aut egritudis. respcũ patiẽtis q̃dẽ sicut qñ vicim⁹: q̃ tal fortẽ habuit squinãchiã vsq; ad tres mẽses. Fm vo egritudinẽ sic̃ qñ vicim⁹ q̃ sq̃nãchia passio duratuit ab hyemali cõuersione vsq; ad vernalẽ. ⁊ hor hi q̃dẽ in tribus dieb⁹ mortui sũt alij in q̃tuor: alij in q̃nq; aut pluribus aut pauciorib⁹. nũc igit̃ plixiorem dicit respectu egritudinis nõ patiẽtis.

Hi nanq; supertepefacti sunt.

¶ Suptepefacti sũt dicit q̃i in pfũditate calescebãt: fm supficiẽ vo moderate tepebant. malo enĩ tendẽtes circa profunditatem.

Et scriptũ est neq; ꝛtingẽtie passionũ fuerũt: prima quidẽ scripta sine posterius scriptis facta sunt que uero posterius nõ sine prioribus.

¶ Contingẽtia aũt dicit fortunã. antiqui. n. fortunã cõtingentiã appellabãt. dic̃ autẽ q̃ hi⁹ ꝛtingẽtie facte sunt passionũ: ita q̃ p̃ma q̃dẽ nõ fuerũt sine secũdis. posteriora vo nõ sine p̃mis. vbi gr̃a: supuenit tussis in p̃ncipio: ⁊ ipsa sola erat sine squinãchia: aut nictalop⁹: aut altera q̃ dã passio: deinde posteri⁹ his supueniẽtib⁹ nõ cessauit tamẽ sed adhuc durabat ⁊ ꝓpter hoc dixit: q̃ posteriora non fiebant a primis. 4

Ꝓtissime uero nõ moriebant q̃b⁹ rigor in febrib⁹ supuenit hos de pressos nõ dignũ sermone nil iuui usus sum phlebotomia ⁊ purgatiõe ⁊ nihil pfeci sed finiti sunt isti ut superior clausa est celestis cohabuit circulus.

Adhuc de epidimic⁹ egritudib⁹ dicẽdat hip. ⁊ dicit q̃ febrib⁹ supuenerũt rigores: ⁊ h̃ erat mortale designabat. n. ieq̃litatẽ egritudinũ ⁊ mortẽ: maxie si debilis erat vt⁹. sic. n. ⁊ i aphis dic̃: q̃ in se. vrẽti rigore supueniẽte se. mortale. q̃d aũt dic̃ depssos: ⁊ quidã libror nõ hũt depssos: ꝛ distensionẽ: ⁊ q̃d: aut ē distensio eē sine cibo. sic itaq; dicim⁹ distẽdam⁹ ipꝛ q̃i seruem⁹ ipm sine cibo. q̃dã aũt libror hũt depssos: ⁊ nõ possum⁹ dicere q̃d ē depssos nisi p̃us dicã vobis de quo h̃ dicẽdat hip. ⁊ dicim⁹ q̃ de minori kinãchia dicẽdat. q̃ aũt ē minor kinãchia: didicistis. n. multotiẽs q̃ spõdiles nuche puerum: aut ad inferiora ⁊ nolat struma: aut ad posteriora et appellat gibbositas: aut ad latẽ ⁊ dr̃ torsuositas. sic igit̃ ⁊ h̃ ferũt multotiẽs spõdiles colli ad anteriores ptes ⁊ re p̃mũt isofagũ ⁊ gutt: ⁊ h̃ ē minor kinãchia. in hi⁹. n. depmere dic̃ hip. Impellẽ cũ digito ad superiora spondilẽ: nõ aũt h̃ dic̃ nec hi⁹ kinanchiã. ⁊ vñ h̃ manifestũ est qñ de phlebotõia mẽtione fec̃. in minori aũt kinãchia nõ facit mẽtione phlebotõie. Oꝛ igit̃ nos scire q̃ kinãchiã h̃ dic̃ phlegmonẽ gutturis. ⁊ in hi⁹ itaq; dicit phlegmõe gutturis p̃mo vsus sũ stipticꝰ diaforeticis ⁊ repcussiuis pharmacijs. h̃. n. fuit ꝛsuetudo hip. a localib⁹ ꝛcipe ⁊ deuenire ad vl'es curas sic̃ fec̃ ⁊ in pleuretide ī regimẽto acutorũ. p̃mo q̃dẽ vsus ē calefactoriis ⁊ ifusionib⁹: ⁊ nihil pficit: tũc venit ad vl'es curas: dico aut purgationẽ ⁊ phlebotomiã. sic igit̃ ⁊ h̃ dic̃ hip. vsus stipticꝰ medicis ⁊ diaforeticis. h̃. n. dicit depmere euaporare ⁊ repcutere ⁊ iuuificare. aut dicas ⁊ aliud q̃ ī kinãchia qñ est passio circa gutt̃ vtimur stipticis vtimur ⁊ enctionib⁹ q̃buidã. verbi gr̃a: diamorzon ⁊ hac vngimur digito cẽ fauces intr⁹. quotiẽs itaq; hip. vs⁹ ē vehemẽtiori impssiõe vtebat ea ꝓpressiõe q̃ ē digiti. ⁊ ꝓpẽ h̃ dixit: depssos: qñ itaq; his vtẽs nihil iuuit: tẽ dic̃: Utebar phloia ⁊ purgõe ⁊ nihil iuuit tẽ dic̃: vtebar phloia, pficiebã ꝛ moriebãt̃ isti: sic̃ ōsup erat corruptio ⁊ celest⁹ se hũit circul⁹. ⁊ h̃ ñ frustra dic̃ hip. ꝛ vt excitet auditorẽ: ⁊ credas ipꝛ h̃ velle dicẽ: qñ oꝛ te sicut medicũ oia ad sanitatẽ agẽ. si vo ⁊ supna resistat pio dus ⁊ eger moriat: nõ credas trñ esse peccatum.

Neq; uentris turbatio.

¶ Neq; pturbatio vẽtris supueniens aut a natura aut ab arte iuuabat hos. 5

Acidi aũt ⁊ sub lingua uenam.

Ꝓ h̃ cura pticularis ē. sũt aũt sub lingua inferius vene q̃s dicit hip. q̃ incidit in kinanchia.

Hos uero supi⁹ curaui: hec igit̃ oino in estate ut ⁊ superiecta multa.

¶ Quidã aũt dicũt supiorẽ pharmaciã eã q̃ ē p vomitũ nõ aũt h̃ dic̃ q̃ vomitu magꝰ distẽdit̃ kinãchia. q̃dã aũt dicũt supiorẽ pharmaciã euaporat. onẽ glãdulaꝝ eã q̃ ē p euaporatitas pharmacias fcã. nõ ē aũt h̃ verꝝ: ꝛ supiorem pharmaciã dic̃ hãc: qñ cerebꝝ erat patiẽs ⁊ mittẽs gutturi mãm. ꝓpẽ h̃ voluit hip. cerebꝝ purgare: ⁊ vsus ē sternutatiuis gargarismis ⁊ purgatiuis phlegmat⁹: ⁊ he enĩ pharmacie de genere purgatiuor sũt h̃ igit̃ ⁊ oino i estate dic̃ q̃ ab hyemali tropico duraueriũt vsq; ad estiualẽ vt ⁊ supernupta q̃dẽ dic̃ multa. supernupta q̃dẽ dic̃: aut qñ ruptio fiebat phlegmonũ: aut qñ lẽticule fiebant: ⁊ he rumpebant̃: et designabat difficilẽ esse passionẽ ⁊ ferinũ humorem vincentem. 6

Rimũ i siccis ophtalmijs occurrere cum dolore.

¶ Oft aut̃ rinũ aerẽ q̃ ē calid⁹ ⁊ hũid⁹ fact⁹ est aer boꝛealis q̃ ē frigid⁹ ⁊ sicc⁹: ⁊ ī siccitate facibat ophtalmiaꝰ. qñ ãt dico siccã ophtalmiã: aut itelligas eã q̃ ē fm substãtiã: ⁊ tũc oꝛ vti humectãtib⁹ vt balneis ⁊ vino bñ tpato. si vo fuerit vinũ vincẽs oino calita te distẽdit siccitatẽ aut siccã ophtalmiã itelligas eẽ q̃ ē ꝓpẽ supfluitates sicca: qñ ꝛcl tudũt̃ supfluitates: ⁊ nõ exꝛ ducũt̃: ⁊ tũc oꝛ diaforeticꝰ te vti. qñ ãt i hi⁹ siccitate distẽsio supueniebat ⁊ dolor: ⁊ ꝓpt̃ h̃ dixit: Cũ dolore. 7

Enaꝝ sanguinis discursus lipothomia figura irrepens.

¶ Uomiã in egritudib⁹ supuenit fluxꝰ sanguis per nares. fiq̃dẽ moderat⁹ placet nobis: si vo imoderat⁹ oꝛ nos sistẽ stringẽ: ⁊ qñ ꝛstringem⁹ fluxuꝝ sanguis. Et sciẽdũ q̃ multotiẽs abſq; arte fluxꝰ sanguis soluit sintoma supueniẽs: sintõa aũt lipothomia fuit: ꝛ qñ dico lipothomiã nõ dico imotã diaforesim nãlis caloris ꝛ moderatã lipothomiã sic̃ adaptionẽ. multotiẽs enĩ ille q̃ patit̃ fluxũ sanguis ex narib⁹: videẽs sanguinẽ multũ exire pturbatus est ⁊ obstupuit. deinde frigidus factus ē nãlis calor ⁊ reductus ē sanguis ⁊ sic ꝛstrictus est fluxꝰ sanguis. hoc aũt dicit ⁊ Trisendemon maxim⁹

noster sophista inuenire in historijs: q̃ q̃dã incidẽs vnã sic medic⁹ dixit cũ vidisse: ⁊ p⁹ duos dies acerbis etẽs cibarijs ⁊ vino supfluo passus ẽ fluxũ sanguis. fuerũt enim ⁊ caniculares est⁹ vt credas nos dicere q̃ calitate superuenit aptio vasis ⁊ vtiq̃ multa faciẽtes nõ ostrinximus hi⁹ fluxũ sanguinis ſ̃ supuenit ipsi patiẽti lipothomia: ⁊ sic cessauit flux⁹ sanguis, ppẽ supradictã cãm. ⁊ b̃ ẽ vna cã restringendi fluxũ sanguis. soluit aũt ⁊ figura repẽte si ad ōtiã ptẽ motus sanguis declinemus mẽbr. soluit aũt itex: ⁊ si interceptiõe vtamur. ſ. si accipiam⁹ vas: vñ ẽ flux⁹ aut venã aut arteriã ⁊ aut ligem⁹ ipsã aut oino incipamus ipsã: cessat aũt exitus sanguis. ⁊ si pulnere osolidatius cũ stuellis vtamur sic q̃dẽ laborãs patiat: ⁊ fit ĩ pfũdo icisio ⁊ vulnus vt nos in pfũdũ ĩmittamus stuellum: si vo nõ patiat in supficie apponam⁹ stuellũ. multo riens aũt ⁊ supligatio soluit fluxũ sanguis. sic. n. dictum est in libro de articulis ⁊ iuncturis q̃ valde pficit nobis supligatio fm differentẽ modũ vsus. oz enĩ sic q̃dẽ ẽ cõcaua. tas ũbiacẽs tũc a superioribꝰ ligare: ⁊ sic tẽdere ad inferiora vt ⁊ carnẽ cõiungamus ⁊ sanie expellam⁹. si vo et distẽtio fcã est: tũc oz ab inferioribꝰ ad superiora ligare: sic dicit hippo. Longe tẽdere. sicut igit ⁊ ĩ fluxu sanguis a vulnẽ oz fieri ostrictiões: ⁊ sic cessat mot⁹ sanguis. 8

Sed interceptio.

Quidã totũ simul sicut antecedens ostruũt. quidã aũt ñ sed solũ. interceptionez aũt dicit qnasi disiunctionẽ: aut p totũ incisio vt ocidant vasa oz aũt nos scire q̃ venax nomẽ in hoc sermone ⁊ p venis ⁊ arterijs oportet intelligere. 9

Bubonũ neq̃z pleraq̃z ppter quod epatica. si autez ⁊ arterie male cõsuete malum signum.

Quidã aũt dicũt bubon q̃si q̃ ad inflationẽ eleuat multo sanguine collecto. nõ aũt b̃ dic: sed oz nos scire q̃ si vulneret vas ⁊ fiat flux⁹ sanguinis dissolutio est. multotiẽs q̃dem supficiẽ pfũditatis ĩpuidentes ⁊ manet iteri⁹ vas adhuc ferẽs sanguinẽ: ⁊ si q̃dẽ arteria ẽ ferens vocat dilatatio: si vo vena ẽ vocat ĩflatio. ⁊ q̃z p⁹ solidationẽ manet vas portãs sanguinez ⁊ ppẽ b̃ ogregat sanguis: ⁊ ĩ tumozẽ subleuat cutẽ: ⁊ fiẽ bubon fit. fortassis aũt nõ b̃ dicit hip. sed intellige ipsum b̃ tibi dicere. qm̃ video multotiẽs bubonẽ fieri: ⁊ inãro cãm, ppẽ quã bubon: ⁊ hi⁹ dic cãm. Rursus q̃dẽ dic q̃ arteria est q̃ defert sp̃ñ ⁊ hũiditatẽ simĩl: ⁊ quotiẽs ĩducũt ad bubones: tũc ibi iacentes glãdule retinẽt in modum spongie humiditatẽ ⁊ fit bubon. Ha. vo nõ hãc dic cãm sed dic q̃ nã currit ad locũ dolentẽ cũ ppĩs auxilijs. ſ. sãguine ⁊ spũ: ⁊ q̃z p bubones trãsit: mã manet ibi ⁊ facit bubonẽ. q̃d aũtoẽ hip. Epatica. ⁊ q̃dã dicũt q̃ ipse dicit Cbilim venã. nõ ẽ aũt b̃ vex: nõ. n. incidit b̃, ppẽ b̃ qõ in pfũdo iacet. ⁊ si vtiq̃ aliq̃ñ incidat destruit aĩal. epatica aũt dic magnã venã ad opationẽ venax capillariũ q̃ici se oscidũt ⁊ nõ faciũt fluxũ sanguis: ſ̃ magne vene sole.

Sicut posidonie sanguinẽ emittentes

Quidã mulieri noie Posidonia supuenit huiusmõi passio fluxus sanguinis.

Finientes non sudarunt in fronte sanguinem emittentes: sed incidentes ⁊ concidentes.

Dicit q̃ finiẽtes, ppẽ fluxũ sanguis nõ passe sunt circa frontem incisiuum sudorem: quoniã in exitu sanguinis continebat tota materia. 10

fIniebant aũt cõcidentes ⁊ pneumatie: ⁊ quia sudoribus dispersio laboriosum.

Hec aũt pticula nõ ẽ hip. q̃s. n. dic pneumatias: nescim⁹. ⁊ q̃d velit oino dic: Iste. n. fmo nõ ẽ manifest⁹: ĩnq̃ram⁹. n. sic q̃dẽ. q̃d fuit pneumãtie ⁊ dicim⁹ q̃ pneumãtias dic hũtes vẽtositatib⁹ plenũ vẽtrẽ aut respirãtes magna. nõ mãifest⁹ ẽ igit b̃ fmo ⁊ si ver⁹ si vo ⁊ voluer ipm dicere eẽ hip. dico tibi hãc expõnẽ: q̃ q̃ hẽbãt vẽtositates cũ sudoribꝰ finiebãt. vẽtositates enĩ ducte ad supficiẽ ⁊ ineniẽtes ibi aliquã hũiditatẽ expellebãt ipsam ⁊ faciebãt sudores. quidã ãt libroꝝ hũt: iub doloribꝰ. nõ. n. a sudoribꝰ dic: vt sudorẽ ĩtelligas q̃ in vẽtositate fit. ſ. timpanite. multi enĩ vẽtositates hũtes sub sudoribus malis finiebant. 11

Ventrium bone sufferentie sicut posidonie.

Postq̃ dcẽtauit hip. de epidimiacis egritudibus redit itaq̃ ⁊ ad pticulares. ⁊ itex q̃d vult dicere p hec: ⁊ dicim⁹ q̃ remiscit fmõis: quẽ ⁊ ĩ aphis dixit: In pturbatiõib⁹ vẽtris ⁊ vomitib⁹ q̃ spõte fuit sic q̃dẽ q̃lia oz purgari purgentẽ ⁊ osert ⁊ bñ ferũt. si vo ōtia b̃ igit ⁊ b̃ dic. si. n. supueniat pturbatio vẽtr nõ ab arte sed spõte nõ, ppẽ malicia egritudis ſ̃, ppẽ industriã nãe sufferentia supuenit. sufferentia. n. significatio bonoꝝ q̃ fuit a natura itaq̃ si exponitur.

In pturbatione uentriũ bone sufferentie declarant q̃ fiant fm nãm ut possidonie ⁊ ferina qualia procreant.

De passiõe pdicta posidonie mulier mẽtionẽ fac. ſ. ⁊ e ea q̃ fuit cũonis ⁊ pturbatõis vẽtr patiẽt: ⁊ dicim⁹ q̃ generata fũt ei ferina. feria aũt dic lũbricos. q̃d ãt ẽ q̃lia, p creat. ⁊ di im⁹ q̃ q̃lia, pcreat: aut ad cãs solũ ĩtelligas q̃ q̃les cãe faciebãt ferina aut ad sintomata q̃ ĩferebãt q̃ñ q̃lia sintõata ĩferebãt ferina. dicam⁹ trũ, primã expõrem q̃les cãs dic lũbricoꝝ: aut pmitiuas aut ãncedẽtes. pmitiuas q̃dẽ vbi gra: caleũ: pane multũ: ⁊ q̃cũq̃ fũt q̃sli buor. Ãncedẽtẽ ãt cãm dic: sic hũiditatẽ multã ⁊ moderatã calitatẽ vt putrefactio fiat: fit ãt putrefactio: ⁊ sic gnãnt lũbrici. itaq̃ puer si supueniat modica calitas aut modica fe. qm̃ hũt multã hũiditatẽ multi lũbrici ipſ gnãnt. ⁊ hec q̃dẽ ẽ pma expõ fmonis. Scõa autẽ expõ q̃ ad sintomata hoc dixit supuenire. superueniunt itaq̃ ex lũbricis sintomata. vbi gra: mordicatio lipothomie nõ appetit⁹ strophi syncope: ⁊ quecũq̃ fũt huiusmodi. 12

IN tenuitate circũtentio añ finez ⁊ umbilicus, pductus ulceꝝ eius ⁊ fetida abeuntia circa ventem.

Hic aũt de hydropica dispõne dcẽminat hip. ⁊ q̃dã pticularẽ accipiũt sermonẽ sic in posidonia dicebam⁹: quidã itex vlr accipiũt, p quolibet hydropico. siue aũt vlr accipiant sermonẽ siue accipiãt pticularẽ: eadẽ erit sintomatũ scia: in hydropisi aũt fertur humiditas ⁊ osistit in medio pitoneo ⁊ menstruoꝝ: exiñ appetitus ⁊ nutrimẽtũ nõ fuit toti⁹ corpis ⁊ tenuitas. ppter supfluã aũt humiditatẽ q̃ ibi ogregat fit venter ĩflatus ⁊ vmbilic⁹ pductus. quidã aũt libroꝝ nõ hũt: Umbilicus vlcerat⁹ ẽ q̃si vlc⁹ habuit. qm̃ aũt supflua hũiditas nõ ẽ aliq̃lis sed acuta ⁊ corrosiua ⁊ fetida, ppẽ b̃: ppter

acutũ ⁊ corrosiuũ vlcus supuenit circa vmbilicũ ⁊ nõ solum ibi sz circa os ⁊ gingiuas.qñ aũt fetida fit humiditas: ppē id qõ manet ⁊ nõ expellit: ⁊ pp B cibi traditi circa dentes fetidi fiũt.quidã aũt dentes vicũt ysofagus qz adiacet sede spõdili colli quē hip.noiat dentē in libro de articulis ⁊ iũcturis.⁊ Ga.in anathomia dicē: Igit fetida fuũt abeũtia per dentē:hoc ē p guttur. 13

Q Uia multa de unoqz est recte determinare:hec quidē eadem ualētia:hec uero nõ qualia sunt huiusmõi.

PEr B ostdit q hip.sciuit dialeticã. qd aũt sit idez ⁊ nõ idē: quid sit: ⁊ qd Sciũ: dictuz est ab Ar. ⁊ alijs phis. Et dicim q idē triplr dr: sicē libro.x. pme phie tradit: aut fm genus:sicut bõ ⁊ equs sũt idem fm aīal:aut fm spēm sicē Socrates ⁊ plato sũt idē iquãtum hõ.aut fm idiuiduũ sicē socrates ē idē ipse ad seipm ⁊ est idē ppriis accidētib: sed qz hi philosophica sũt ex empla:dimittam ⁊ veniamus ad nr a:idē est sicē qñ egritudine iminēte dicat aliquis medic: q oz phlebotomare ⁊ phlebotomabit:alius vo dicat q oz purgare ⁊ purgabit.B.n.differũt inqnãtũ phlebotomia ⁊ purgatio:qz aliud ⁊ aliud.s.tñ eundē hñt finē.s.purgationē. Itē supuenit herispila:⁊ pcepit aliqs succũ vrtice infundi: alter succũ mozelle:alius lēticulã de loco aquoso:ali lactucam.⁊ oēs nã differētes ordinãt curas fm spēm:sz idem sunt fm virtutē:oia.n.infrigidãt.fm aũt qdã ⁊ fm spēm differentia et fm virtutē sicē calidũ ⁊ frigidũ.phlegmone enī subiacēte ali repcussiuis vtit et frigidis:ali mollificatiuis vt rasa:aut calidis:et aliud ē repcutere et aliõ mollificare aut maturare:vnde dixit hippo.

Per caliditatē quidem diffundere educere:per frigiditatē uero condensare.

¶ In odensatione.n.repcussio fit materie. ⁊ si aliqs voluerit dicē:q infrigidatio relaxat illud qõ odensat supficiē: ⁊ ogregat nãlē calorē. ⁊ fm B idē ē calm ⁊ frigidu sz differēs ē:qñ diffusio ⁊ odensatio nõ ē idē: manifestũ ē ⁊ in exteriorib: q.n.ogelanka frigiditate cõgelãt.q eniz a frigore ogelanka calitate liquãt.⁊ nihil plus hñt odensatio q diffusio.vbi gra:vas aq ogelate ⁊ diffuse ⁊ eadem mēsurã suãt q idē pond: vez nõ veracit idē põd: qñ ī diffusa:spũs est q subleuat ipm ⁊ gne fit cõgelatũ: vñ es vstũ postq ostumit aereũ ⁊ leue gratis fit:ita q centũ libre eris aduste fuũt cetũuiginti:sic aũt ⁊ vinētia corpa q dē lenia sũt:mortua vo gtiora fuũt.sz oia B pter intētõez qñ dixit hip.Diffundē.n.vtrãq eũationē defigt.p B indurit educē:⁊ qõ cõe ē vtrisq q extra patiēs mēbr educere mãm.B igit dicit hip. q multa sũt pcipe ⁊ ordinare B est multa curas ad singula ⁊ apud laborãtē ⁊ egrotãtem:cure aũt sũt eius ⁊ non eius. 14

Et stratum demutare ubi oportet ⁊ ubi oportet non temerarium.

STratũ qdã dicũt pmutare ⁊ phlebotõare.nõ est aũt B vez:sz stratũ dicē ipm ī quo dormim: pmutare ãt surgē qñ oz. qd ē aũt B qõ dicē: ⁊ dicim q multotiēs qs chronica egritudie occupat ⁊ tpe Sdicit marīe si fuerit ibecill aīe: ⁊ tũc oz teipm excitare a lecto ⁊ dicē ipsi q de iuuit te: ⁊ spam q iuuabit te:surge vade muta aerē vade ad loca nemorosa:B aũt oz te facē. ¶ Et vbi oz nõ temerariũ. ¶ Quasi si mã si ē occulta ī pfudo ⁊ ī motu manifestē malũ.qd aũt dicē:nõ temerariũ: ⁊ dicim q osidera vt aliqs nõ patiat ⁊ egrotet ex suspicione sicē ille q habuit suspicionē q serpētē deglutiuit ⁊ ali ex opione credit latrones inspicē: ⁊ tũc facias ipsos audere ⁊ osidere:icõsueta itaqz B dicē: ¶ Nõ temerarium. ¶ Aut qñ subet hñt hi aut melãcholic ipsi supabũdat humor ⁊ tũc oz ipsos excitare ⁊ facē ipsos deuenire. 15

Ea que postposuerunt.

Uid aũt ē B qõ dicē: In q postposuerũt: qi incõsueta q postposuere ⁊ qb deficiũt. 16

Quosos cito icidere ptysicos incidere otinuo secare capita ⁊ talia.

E hydropica dispõne deriat B hip. De hydropico mētionē.n.facē videz asclite fcõ pp hũiditatē ⁊ qd: dicē q si hydropisis ē ⁊ si ptysis aut os fratũ capitis oz stati icidē. ⁊ qdã aũt icidē dicũt qsi phlebotomare vlr accipiētes ī oib qdã aũt ī sola hydropisi sicē alexãder. ⁊ Ga.aũt icidē dicē aut phlebotõare sicē fecē ipse Ga.rome cuidã mulieri q patiebat hydropisim pp retētionē mēstruor:aut icidere dicē chyrurgizare.multi autem medicor sicē illi q fuerũt sub diocle ⁊ in nisitheo: in oib dicebat phlebotõare q erat incõueniēs.in ptysica enim dispõne: ⁊ si pus otineat circa pulmonē:si vo os capitis fractũ sit:tũc oz ferro icidere vt os nõ opmat ⁊ urã mez aut subtilē q pia mr victa ē aut ipsaz ocanitate cerebri ⁊ mõ apopletico destruat aīal.qdã aũt dicũt p sanies fiat ⁊ tũc icidũt os. B aũt oia oz ⁊ otinuo facē aīq defeciat vt: qñ si defecerit nõ amplus possim chyrurgizare vnde ⁊ in osse capitis pcipiũt chyrurgici post duos dies aut tres nõ chyrurgizare. 17

Hydropum non contingi medico neqz introsus:similē.n.genicul.

Idet enī hippo.B cito ipsi Sdicē:supr.n.dixit q oz icidere ⁊ dicim ad B q B anasarcã dicē hydropisim:q ī hac nõ oporteat sicē otingit icidere. in anasarca.n.hydropisi diffusa ē hũiditas ⁊ nõ collecta:et si icidam si egredit totũ hũidũ:sz ⁊ difficiliora iducim sintomata qlia ⁊ ī geniculis:multotiēs.n.passiõe exrite ī genib ⁊ vētositatib iflãtib cutē qdã icidũt:⁊ crude et aī tpe icidũt.⁊ si nõ egrediat sanies ãplus icidũt:⁊ illa incisiõe difficilia supuenũt sintomata sic.n.⁊ hydropisi qdã icidũt:⁊ si nõ egrediat sanies ãplus icidũt ī pfũditate cõsiderãtes eē sanie:⁊ cõsiderãt q si B apparebat accipiãt mercedē ⁊ vsqz ad pfũditatē incidũt. pter B dixit hipp. Neqz introsus. 18

Q Uale circa cor xenarcho ⁊ calidum sufficiens flatũ attrahere i ulcus pro euacuatione calefacere conuenit a primordio.

ISte fmo dubi ē sicē nõ exrs hip. xr.n.nõ eē intelligibilis.verũ dicam ipsi expõnē.qdã ãt libro hñt: Que citra cor:qdã circa cor.sqdē hñt circa cor significat vētositatib exrib circa cor.si vo hñt citra cor:significat cardiacã sincopi. Quid aũt ē B qõ dicit: ⁊ dicimus:q si habent circa cor: hoc intendit q in pipneumonica dispõne nõ oz frigidũ inspirare:qñ frigidũ ē inimicũ vulnerib sz calm.si aũt hñt: ⁊ q citra cor. ⁊ b dico expõnē q calore nãli firmato ⁊ mã veniēte ad cor:tũc nõ accipe eũationē:qz virt nõ fert ⁊ destruit aīal: sz oz tē calefacere vt ad stõm oleũ afferre.vbi gra:nardinũ:aut ali qd tale vt si calitate diffusio fiat materie ⁊ euaporatio.q autem posuit Xenarcho.ad commemorationem sui dixit q illi superuenit hoc.illud autem quod dicit: Conuenit a primordio.quicunq huic sermoni adijciunt: Quasi

a pmordio egritudis. meli⁹ aūt ē ad inferiora construere alioquin inueniet nō intelligibilis. 19

a Signo furoris ⁊ talium ⁊c.

i Hec ad pticularē fmonez trāsfert se hip. sz ⁊ ⁊ differētes dicūt expōes ⁊ differētes text⁹. qdā dicūt: a quo vnū signū: ⁊ defigt⁹ q a quo videbis vnū signū p⁹ oigōez ⁊ cretica dicē: pdicas ⁊ ō alijs. vbi gra: si videbis veluti lāpades fieri pdic q flux⁹ sāguis a narib⁹ fiet si vo obscura fantasmata dicas q vomit⁹ supuenit: ⁊ ⁊ q dē si bīt: a quo vnū signū. si vo a signo icipiam⁹: dicim⁹ q ⁊ vult dicē hip. q sunt qdā q a motu oculoz et colore hi⁹ appbēdūt aiales ostuetudies. vbi gra: qū q bz pturbatos oculos iracūd⁹ ē: q vo imobiles bz trepid⁹ ē et modest⁹. sz hip. nō vult ⁊ de physionomia dicē sed solū egritudines cognoscere. igit dicas q si videri aliquē qetē pmo nūc vo habētē oculos pturbatos: dicas q alienabit iste si vo itez tarde dicas et audax fuerit: nūc vo taciturn⁹ vr dicas q stupor ipsi expectat aut subet et melācholia: sic āt ⁊ i egritudinib⁹. vbi gra: i ptifica dispōne si videas q contracti sunt vngues: dic q ptisis est et diīnia.

Vox qualis sit furibūdis si talis est nō furentib⁹ nā ⁊ oculi qbus utiqz fuerūt nā mobiles ⁊ q̄les quō irascūt nō tales ⁊ alia fm rōnē ⁊ morbozz q̄lē ptisicam facit spēm: uel si talis natura fuerit in tali egritudine aderit ⁊ alia ita.

Q Qō dictuz est de oculis idē et de voce. si. n. ē vox talis designat q iste alienabit vel erit melancholicus. 20

t Tusses laboriosi attingunt debilia sed maxime articulos.

d Idicistis multotiēs cās efficiētes tussiz q labor vr et q est a pmitina cā fact⁹: et q ē ab añcedēte et a pmitina qdē cā fiē ab itinere: ab añcedente vo fiē a plectorica. vñ labores spōtanei ōclarāt morbos et nō vr: ⁊ ab añcedēte cā laborē vulneratiuū: ⁊ aūt nō hūc dicē sz eū q fit i mlritudīe. qñ igit mlritudo subiacet: ⁊ mlritudo q⁹ ferek: ⁊ māifestū q ad qdā. s. ad ōbilia bñ mobilia. cala ⁊ ocata. s. ad articulos. huc āt ferk mā ⁊ calitate. pnocata ⁊ motu ducēte ⁊ cauitate recipiēte. 21

i Hn laboriosis fe. tusses sicce fiūt.

b Ic laborē dicē q ē a pmitina cā. vbi gra: ab itinē: ⁊ dicē ⁊. q ego ⁊ passus sū: ⁊ tigit. n. mihi p frigidū locū trāsire: ⁊ exiñ supuēit mihi tussis: post ea ex ambūlatiōe ⁊ labore fe. tussim aūt dicē siccā nō eā q ē ppē debilitatē māe aut ppē gssā māz aut potū: aut viscositatē aut subtilitatē dixit discurrētē: sz eā q supuenit ex infridatiōe: qñ ieq̄l distēpantia vberat ⁊ ledit guttur hi⁹ tussi ⁊ fe. ad articulos ferk mā. ⁊ ⁊ supfluū bz sermo iste.

Cum febre fieri si derelinquntur.

Q Lu quod si derelinqūt quidā liborz nō bīt: silr aūt ⁊ spiritus quidā liborz bīt: quidā non bīt. ⁊ quidā lu q si derelinqunt cum superiori ostruūt dicentes: q si in tussi nō educak mā sz relinq̄k i corpe: tūc i corpe ad articulos ferk mā. Spūs āt qdā cū derelisqūk ostruūt: qdaz cū ōñti sermōe. meli⁹ aūt ē cū ōñti: si. n. cū pmo ostruam⁹ ipm: inueniet sine intellectu sermo: q̄ cū ōsequenti oportet ipsuz construere: ⁊ dicere sic: 22

Spirit⁹ ptis abscōsi mali ⁊ sterilib⁹ q̄cūqz alia talia ex eadē instātia.

Q Uid āt intēdit dicē ⁊ hip. ⁊ dicim⁹ q nihil aliō q̄ qō in aphis dictū ē. spūs aūt dicē ⁊ diīnia aut magnā ⁊ velocē respiratiōez. dicē. n. hi⁹ respiratio fit ptisi subiacēte ⁊ calitate circa pect⁹. hi⁹ aūt multotiēs repēte cessat ⁊ fit pua: ⁊ idiota qdē credit bonū ē ⁊: artista vo turbat. scias. n. q qñ ifridat calor nāl debilitata est ⁊ vt⁹: ⁊ ppē ⁊ supuēit pua respiratio. idē aūt ⁊ supuenit ⁊ i febricitātib⁹ ⁊ i his aūt. n. ppē febrē fit pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus. ⁊ ⁊ ē intētio pūtis fmonis. vt ve ri⁹ aūt dicā: spūs dicē ⁊ mricis irrespirationē q̄ fit i mulieribz viduis nō cocūtib⁹ oino vir⁹: ppē id qō ogregat sperma ⁊ mittit frīdas ventositates ad cerebz ⁊ ad cor: itaqz cerebro infridato mot⁹ nō mīstrak: corde ifridaro debilitat vtus: ⁊ p oia fit matricis irrespiratio. 23

p Tisicis autūnus malus: malum autem ⁊ uer quz ficus folia corniscī pedibus adequantur.

d E ptisica dispōne dcrmīat. ⁊ qd dicē: q ptisi diffīcilis ē autūn⁹. Autumn⁹. n. ex̄ iecēlis pturbat maxie ineq̄litate nām: vtiqz autūn⁹ difficilis est ppē qd ⁊ ver nō ē iste q dicē in aphis: Uer vo sanissimū ⁊ mime mortifez: aut dicim⁹ q ver fm se: vt bñ tpatū sanū ē. fm vo accidēs i diffūdendo ⁊ manifestando mām quōdā occultā existē a fritate hyemis malū fit ⁊ inimicū passiōib⁹. et hi⁹ qdē ē intētio fmōis nisi qō idignū ē hip. designare ver p filitudinē frondiū sic⁹ ad pedes cornicī Esyodo poete magis oueniebat dicē: q qñ erit sol i ariete tūc ē ver. Nota q iste expositor ñ recte repbēdit hip. nā alr dist inguūt tpa āni apud medicū ⁊ alr apud astronomū: vt dicē princeps scōa pmi doctrīa scōa sūma pma et tertio ⁊ pmo ca⁰ de nāis tpoz. debes aūt scire inde q tpa ista fm medicos alia sūt ab eis q̄ sūt fm astronomos. q̄t tuor nāqz tpa fm astronomos sūt mutatiōes solis i vna q̄qz q̄rta circuli signoz a pūcto incipiēs vernali. 24

t Hn pyrintho uere plurimi ocausale uero tussis hyemalis incōsueta pualuit: ⁊ alijs q̄cūqz longeua: eteni q bus dubitāt habuerūt affirmata sunt. est nāqz qb⁹ plixozz nō supuenit ut nephreticos dolores bñtib⁹ sz etiā i alijs sicut homo ad quē cinisc⁰ induxit me.

b Ic aūt ōniū suppōne patimur. Supposuim⁹ enī pmo dictiones exponere: deīn mētionē afferre: nūc aūt pmo intētionē dicim⁹: ⁊ sic dictionē explanamus. que aūt ē intētio: dicit q in pyrintho ciuitate ptisice egritudīes supuenerūt. et qñ sic hyems fuit in dubio habemus siue ptisice fuerunt passiones siue non bis tussis superuenit et ver diffusionem fecit materie. manifestauit tunc ptisicas passiones et vtiqz his quidē chronicam habentes passionem. verbi gratia: nephresim aut melancholiam aut arteriam aut aliquid tale non habuerūt ptisim. in diuturnas. n. egritudines hi ptisim passi sūt. quidā vo ⁊ chronicā bñtes passionē ⁊ ptisim sustinuerūt. itaqz remisciē cuīsdā hois. hic passionē sustinētis aut chronicā solū aut ptisis solā aut ver āqz: h⁰ aūt hominis patientis nomen nesciuit: cum vo qui dixit ad illū dixit kunisciū. hi⁹ aūt egritudies epidimicas dicē fieri ex eo qō dixit: Tussis occurrit. cōcausale vo dicē h⁰ ptisis tussim q̄ cū vere ⁊ tussim cōcausale fieri. 25

d Dolorz in costis ⁊ in pectore ⁊ in

alijs tempora si uero magnũ distat ad discendũ. qz qñ melius hũc ꝓfestiz peꝰ habebunt lz nihil offendentes.

q Quod ⁊ dictũ ē in aphis dicē q dolores differũt aut fm spēm aut fm locuz aut fz magnitudinē. fm spēm q̃dē aut aggũatiuꝰ ē aut pungitiuꝰ aut ulceratiuꝰ. fm vo locũ aut in pectore aut in femore aut ī brachio. fm magnitudinē vo aut uehemētior aut debilior: uez B qõ ē tēpor adiacet. dicē. n. q oz te inq̃rere q ī tē poribꝰ qñ videt bñ se hre patiētes tūc magis exacuunt: ⁊ vtz hoc uez ē. q̃d igit si ꝑtingit tertiꝰ annꝰ poristmꝰ peius est ꝑmo aut q̃rtꝰ tertio inq̃ntũ, pcedit egritudo: moderati or fit q̃re mēdaz ē hip. mime aũt. dicimꝰ. n. q victũ ē B et alibi ō tpibꝰ q q̃dã fm q̃dã tpa ⁊ fuit ⁊ exacuunt: videlz supuenit. si ꝑtingit q̃rtana in estate: ⁊ B boni moris est. estiue nãq q̃rtane vt in plbꝰ fuit breues: autũnales longe: ⁊ pfecto oz ista q̃rtana circa finē dissolui. sed autũnꝰ aduenies difficiliorē efficit q̃rtanã. fil̃r aũt amphimeria in autũno supuenit: ⁊ B oz cessare si hyems supuenions distendit egritudinē. ⁊ B dicē ex tpibꝰ exacui. fieri aũt ī tē poribꝰ dicit: qñ vna quecq egritudo in ꝓpo tpe supuenit. vbi gra: tertiana ī estate: q̃rtana in autũno: amphimeria ī hyeme. hoc igit ē qõ dicit hip. Et nihil peccãtes egrotãtes circa dietã difficilior fit egritudo ꝓpter tpa. 26

i IN diuturnis dysenterijs malũ fastidiũ malũ aliter quidem ⁊ si supfebricitaucrit.

i IN dysenterijs aũt dicē q̃ fuit cũ fe. si f ũt patiētes cibo abstinētes oium gustationũ difficile ē. biꝰ febrē aut dicē quotiēs phlegmõ ē aut circa ītestina: ⁊ in phlegmone generat fe. si dubitamꝰ quõ ē B difficile fieri patiētes sine cibo q̃d itaq nõ videmꝰ: q multi dysenteriã patiētes absq cibo ꝑmanserũt, ꝑpē id qõ ī ꝑncipio fluxit supfluitas circa os stõi ⁊ tñ posteriꝰ curati sũt ⁊ dicimꝰ q in diuturnis dixit egritudinibꝰ: ⁊ in his q̃ sũt cũ fe. in huiusmodi nãq disponibꝰ ⁊ supfluitatibꝰ discurrentibꝰ ad os stõi ⁊ febre appositiua, pstrat appetitua vtꝰ nõ expelluntur superfluitates: exinde designat virtutem occidentē: ⁊ difficile ē huiusmodi. 27

c Circa defluxiua ulcera male consuetudinis.

d Defluxio ē passio capilloz capitis quotiēs cadũt capilli, ꝑpē humoz̄ corrosiuũ aũt mordicatiuũ si igit ab hiꝰ hũore supueniat puũ vlcꝰ ad manuz ⁊ radices corrodat capilloz. fit aũt in vētre magnꝰ phlegmon fm fantasiã solũ magnꝰ. difficilior aũt ē passio q̃ est manus ea q̃ ē vētris: qñ q̃ ē manꝰ fm potētiã est magna: ea vo q̃ est vētris fm fantasiã. amplꝰ aũt ⁊ difficiliꝰ fuit B qõ ī manu fuit vulnꝰ q̃z qõ ī ventre factũ ē. q̃re hes q neq pua neq magna oportet despicere. 28

e Sphin dolenti excursus ad latus ⁊ phimata qualia putredo uocãt.

a Hdhuc de differẽtibus phlegmonibꝰ dicēdum hip. eoz q̃ sũt fz fãtasiã magni aut fz potētiã aut fm fantasiã ⁊ fm potentiã. ⁊ dicē q si supueniat phlegmon in osphi. i. ī lũbis: ⁊ hofesti depdat: idiota quidez gaudet credēs dissolui passionē: artista vo pturbat. inq̃rit. n. ⁊ iuenit loca osphios ad vētrē aut ad latꝰ. ⁊ B ē difficiliꝰ poze: qñ vēter nobilior ē osphios. meliꝰ aũt ē a nobili ad ignobile mēbr ferri mãz q̃z a nobilibꝰ ad nobilia nobile ãt ⁊ ignobile aut pfũditate indicat ⁊ supficie: aut sursũ ⁊ deorsũ: sic mēbra q̃ iacēt ī pfundo sunt nobiliora eis q̃ sũt in supficie sil̃r supiora inferibꝰ: vñ vēter nobiliꝰ est lũbis: vētre vo pectꝰ: ⁊ cor pulmone: ⁊ cerebr pectore: ⁊ uez femur nobiliꝰ ē genu tibia: tibia extremitate pedis. ⁊ in ipsis nobilibꝰ mēbris B quidē sũt nobiliora: alia vo minꝰ nobilia. qõ aũt dicit hip. q̃lia putredo vocãt: oz nos scire q phlegmõ fit cũ putredine de difficiliori mẽtione fac facto cũ putredine ⁊ dixit: Qualia putredo vocãtur. ⁊ tu subintelligе mala. 29

n Ephreticas nõ uidi sanatas sup quinquaginta annos.

b Hc aũt diuersa dr̃ scriptura. q̃dã. n. libroz habẽt nephreticas: q̃dã phreneticas: ⁊ vterq fmo verꝰ ē: sicdē igit bñt nephreticas: B vult dicē. Scie dũ ē q quēamodũ epatica dispõnē dicimꝰ quotiēs infurmat vtꝰ lãguis generatiua: sic ⁊ nephresis dr̃ qñ lapis generat ī nephris. i. in lũbis a fritate. qñ igit indigemꝰ tunc ad sanitatē caloze nãli: vitiozē ⁊ multa vtute. in senibus aũt debilitatꝰ calor nãlis: ⁊, ppē B nõ curãt fz moriſ fil cũ eis passio: vñ ⁊ ī aphis dictũ ē: Senes iuuenibꝰ plerunq minꝰ egrotãt. q̃cũq vo ī eis chronice egritudines fuit mul totiēs cõmoriunt. sic ãt ⁊ aristeꝰ admirabilis dicē q quē admodũ ꝑossibile ē efficē aliqua patientē nõ ꝑcipe: sic ⁊ passionē biꝰ lapidis difficile ē ī biꝰ erate curare. sic q̃dem igit exponiꝰ ñ bñt: nephreticas. si vo bñt phreneticas dicimꝰ q B malũ ē. si. n. ī senili etate vbi ē fritas fiat phrenesis: difficile ē B. manifestũ. n. ē q maxia cã ce egit ⁊ non substiet vtꝰ ⁊ finiũt isti. dictũ ē ⁊ de B ab ipso ī aphis: In morbis minꝰ piclitant egtãtes q̃bꝰ, ꝑpe nãe ⁊ etat ⁊ habitudis: ⁊ etiã tpis egritudo iest magis q̃dē q̃bꝰ nõ, ꝑpa fm aliq̃d horz inē: ⁊ ipse dixit: Sup q̃nq̃gita ãnos. tu ãt dicas: ⁊ sup q̃dragita: ⁊ sup trigita ad mēsurã calozis nãl nõ. n. calor nãlis determinat tpe fz, ꝑpa mēsura. 30

q Ve in sõnis ꝑmota ⁊ gbus suauitates circũfrigescunt ⁊ mens turbatur: ⁊ alia quecũq circa somnuz talia ⁊ quibus contraria.

b Hoc aũt qõ dictũ ē ab eo ī aphis: In quo morbo sõnꝰ laboze fac mortale. si vo sõnꝰ iuuerit ñ mortale. Oz aũt nos scire q ī sõno ꝓgregat calor nãl ad pfũditatē ⁊ circũfrigescit extrẽa itaq velamibꝰ idigetur. B ãt nõ dicē biꝰ circũfrigidationē fz circũfritatē dicē cã q̃ pp debilitatē calozis nãlis fit sicē designãt ꝓtia sintomata. sicdē. n. ē fortꝰ calor nãl digerit cibũ nutriũt mēbra bona sufferẽtia fit. si vo ē debilis calor nãlis nõ digerit fm rõnē cibꝰ exiñ iordinate mouet mã ⁊ fert q̃nq ad cerebr ⁊ efficē alienationē ⁊ mēs turbat: q̃nq vo ad cor et efficē sincopi lipothomia: q̃nq ãt ad alia mēbra ⁊ fit differẽs dolor: deiñ ex dolore difficulē dormiũt ⁊ difficulē ferũt, ꝑiciũt sincopizãt. multotiēs. n. pp id q nãl calor ē ifirmꝰ ī febricitãtibꝰ añ sõnũ ē magꝰ pulsus: pꝰ sõnũ vo pu ⁊ ãbelitꝰ añ sõnũ q̃dē magnꝰ: pꝰ sõnũ vo pu ⁊ B ē qõ dicē. Et alia q̃cũq cē sõnũ talia ꝓia. tu ãt appõe bõa. 31

q Cibus nihil quidem infra ordinatũ tẽpus singulis partꝰ fet fiunt.

c Qñ vq ad finē bꝰ pti. ō mlibꝰ dicēdum. mulieꝰ. n. q̃dã hũt plꝰ vir: sicē illud qõ ē mẽstrual purgõis qõ ē ꝑgnatõis ⁊ ptꝰ ⁊ lact. qñ ãt deꝰ ordiat ⁊ celest piodꝰ ⁊ nã ⁊ totꝰ mũdꝰ ⁊ ois nã ōsup, pcedit. omnis enī inordinatio ex mã fit, ꝑpter hoc desup sunt que sunt fm nãm: et que sunt extra nãm sicē egritudines: igit ⁊ ptꝰ ordinationē hũt quãdã ī supiorib piodis ducit: vñ et nã

mouet ⁊ formatiua adiuuat: ⁊ oēs nālēs virtutes ꝛmouent: igit piodus part⁹ aut in septio mēse fit aut in nono ⁊ q̄ in his pariunt fet⁹ fūt: nisi aliq̄ ante septimū mense aut nonū ledat. si.n. fiat pmutatio aer aut nascit mulier aut saliet aut mēstrua educāt: pp ꝗ oia abortus fit. 32

Aparētia in quibus mēsib⁹ fiunt.

Aparentia vocāt aut mēstrua: qō ꝛsiderare oz q̄ ferūt mēstrua. sicdē ē in pncipio in pmo mense aut in scdo nō ē difficile. si vo p⁹ hos q̄ āpliori eget nutrimento embryo educant mēstrua: difficile est ꝗ: nō nutrit embryo. ferūt aūt mēstrua in pgnatiōe nō p os mricis: ꝗ enī clausū ē: sz p vasa q̄ sūt ex collū p que ⁊ virgines purgāt nō innanū incrit q̄ ferūt supueniētia s. mēstrua. sed q̄ mulierib⁹ a pncipio vsq̄ ad finē ptus fert sanguis ⁊ nihil ledit: qz ē abūdans sanguis: siquidez sic igit exponim⁹ si supueniētia intelligem⁹ q̄ mēstrua. si aūt supueniētia intelligamus q̄ appetitū cibor vocim⁹ dic sic: incre supueniētia q ñ fūt: q̄ supueit appetit⁹. si. n in fine fiat bonū: si āt ī pncipio malū. incre aūt ⁊ magnitudinē appetit⁹ ⁊ spēm vtr fortior aut debilior ē. debile est bonū ⁊ forte: ⁊ iter spēm incre. vbi gra: q̄ appetūt vtrū ꝛsueta ⁊ acetosa aut salsa. bonū ē hoc sufferens ē appetitus. si vo carbones appetūt aut terrā: aut lateres difficile ē ꝗ. ⁊ ꝗ dic: ꝛueniēt: q aut ꝗ quidem manifesta: ꝗ vo nō manifesta: adhuc aūt manifesta nobis: aut non manifesta. si voluer dicas: q ppē talē humorē appetunt contraria ⁊ inconsueta. 33

Labores in piodis: qz in septē mouent in triplicibus finiunt: ⁊ qz ī nouē mouent etiā triplicitate ēmināt.

Oportet nos scire q dolores dicāt exercitia nō dolores sed supueniētia in pgnatiōe fit creationez aut pfectionē ⁊ aut motū ptū: fit in orbis circuitib⁹ dēmiat: acuti qdem aut in qrto aut in septio: aut ī qrtodecimo vsq̄ ad vigiti: ⁊ diuturna vo a q̄dragesimo vsq̄ ad octogesimū ⁊ centesimū vicessimū ⁊ ꝛsūt: sic ⁊ matrix circuit⁹ quosdā hz nō fm acutos morbos sz fm diuturnos in mēsib⁹ bis hos circuit⁹. volum⁹ aūt desuper quodāmō incipe. dictū ē aūt vobis ⁊ ī libro de nā pueri q̄ ēmittit virile spma ⁊ ꝛmiscet mulierē ⁊ pmo ꝛmiscet postea creat ⁊ fortat aiat nutrit mouet ⁊ vsq̄ quadragesimū dicē et tricesimū pficit: et ī reliquo tpe auget: sic a q̄dragesimo qescit et mouet in septuagesimo aut in nonagesimo. si igit in septuagesimo moueat: dicas q in septio mēse dz eē part⁹: si vo nonagesimo: dic q in nono mēse dz parere: si vo in cētesimo dicas q decimo mense: si vo octogesimo moueat mozit et etiā fit abortus. vū et in libro nā pueri aiatis vsus ē dictionib⁹: mentionē faciēs de septio et nono mēse in generatiōe et ī ptu. de octauo vo remiscēs dixit: icassitz. itaq̄ et alexandrini octauū mēsez fm antifrasiz leuē noiant sic hermas hermedas. sz oz q loco septuagesimi diei septimi mēnionē fecē ⁊ loca nonagesimi nonī: vt tu mltiplicet p decē septimū et nonū. 34

Quod p⁹ muliebria dextra sinistra quidem effundens.

Muliebria nē dicē opa mulier. vbi gra: ꝛceptiōez pgnationē ptū lac bre: ñ āt mēbra muliebria sic mricē collū mricis: ꝗ. n. semp cū additōe dicē muliebria opa: muliebria mēbra. quotiēs vo sine additione dicē muliebria: tūc mēstruū itellige sic et ꝗ. qd aūt dicē q si generationē filior defideras oz te p⁹ purgationē coire p⁹ vnā aut duas dies euacuatiōis q̄ nōdū clausū est os matricis sed ē pur. ⁊ ꝛsidera q̄ ps aut que cellula magis apta ē ⁊ magl purgata ē: si vo dextra mas ē quod debet generari: si vo sinistra mulier effundens quidem dixit: apertum effundens. 35

Humorositas per procedentia dieta desiccatoria.

Dicit q si hūida ē matrix: ⁊ ꝗ cognoscas ex eo q procedentia sūt sero similia vel aquosa. s. expulsa s. mēstrua. si enī grossa sūt desiccationē designt sicdē igit est hūida matrix ⁊ appetis generationē filior tūc siccā ordina dietā. dietā vo dicit nō fm cibos ⁊ pot⁹ sed fm oēm ꝛuersationē: nō aūt ad ꝛmoderatum vricas desiccationē q̄ nūqz ꝛcipit: ois enī viscrafia pstrat vel infirmat virtutes ⁊ membra.

Quia cit⁹ deciatū ꝛmotū auget tardi⁹

Deēminatū dicit formatū in mrice: aut diuisū ⁊ generatū a mrice hoc aūt dicē: q mas qdē in mrice citius format ppē multū calidū: feta vo tardi⁹. ī augmēto vo feta ppē multā humiditatē cit⁹ auget: mas vo ppē mēsura tū hūidū tardi⁹ auget. idē aūt ē vidē ⁊ p⁹ ptū. 36

Labores trino quino septeno uel quarto uel sexto uel octauo.

Doc vult dicere hip. q ppe paulo ante dictz ē q piodis fūt ⁊ mot⁹: itaq̄ mouet embryo fm tres mēses aut. iii. v. vij. mouet: vt numerem⁹. iii. iiii. v. ⁊ iter. v. vi. vij. ⁊ iter. vij. viii. nonū ⁊. vi. ⁊. viij. mēse fit: vt iiij. qrto. vi. ⁊ iter.

Explicit septima pticula: Incipit octaua et vltima.

Que ex parua tabula pscrutanda dicte fiat repletio inanitio ciborū ⁊ potuuz permutatio horum ex qualibus in qualia ut habet.

Completa ē a nobis septia pticula pūtis negocii: exiñ deueniam⁹ ⁊ ad octauā. s. vltimā: ⁊ nō credas p eo q vltia ē: ppē ꝗ ē vilior. multa. n. et ꝗ et pcognitiua et pnostica et curatiua documēta tradit sed ꝗ qdem p enigmata: alia vo p signa aliud aūt ē enigma aliud signū: enigma. n. ē oino occultū: signū vo qdē hz intētionē explanationis. q̄ñ aūt multoties dicit q hip. hec documēta ī ꝛmēorratiōe sui designat aut ī puis aut ī magnis libris aut ī puis tabul: pp ꝗ dicē q ī pua tabula qdā supiori fmōi ꝛstruunt dicētes: q hec oia vsq̄ nūc dcā pue tabule sunt et pncipiū fmonis faciūt pscurtāda. q̄dā vo iferiori fmōi ipz ꝛstruūt q que ex pua tabula volo ēdē et pncipiū octaue pticule faciūt q̄ ex pua tabula fit ī pgrāmate legūt. q̄dā vo qū pscrutāda ꝛstruūt dicētes sic: Que ex pua tabula pscrutāda: pescrutāda ꝗ pticulare oz accipe fit ī potu ⁊ cibis: solū aut vle et incre et pscrutari: et q̄ dcā sūt a Ga. ī li⁹ ō incriorib⁹ expulsa retēta et lesiōes actionū appropatos dolores p petates sinthomatū psuprior iudiciū. dictū ē. n. et ab ipso hip. nihil frustra nihil despiciēdū. nō solū hec hz incre et dietā: qb⁹ vtit: qb⁹ potib⁹ et q̄tis. qd aūt dicē repletionē et inanitionē: sūt. n. cibi euacuātes ita replētes qō sup ñ euacuātes aūt dicimus q euacuāt dicē q hīt purgatiū vtu tē sic dicē ī li⁹ ō nutrimēto: In nutrimēto cūare optimū.

aut vic hoc:aut q̃ cibus replet et euacuat abñtia vo euacuat ,ppřea:q; fine,cibo ⁊ eē abſq; cibo inanitionē dixit Aut hoc dicas q̃ multū nutritiuos replētes dixit paruz nutritiuos euacuantes aut laſſatini quidē euacuāt:alij vo ꝛſtipant ⁊ replēt:vñ ſeuclnui.i.blict] quidē vētris laxatiuū eſt:malua vo viſcoſitate lubricū facit:ſi vo viſcoſite replrtionē faciat:tūc nō euacuat ſed replet.vinū vo acerbū replet in ꝛſtringendo ventrem:calidū vo euacuat ſic aūt mellicratū euacuat faciendo effuſionē ⁊ ſubtiliationē materie.⁊ hec quidez in quāto itaq; inqre et q̃le ē vbi lactucā accipimus:ibi vo ſynapi ⁊ piper. Oz aūt te inqrere a quib⁹ ⁊ ex q̃libus ad q̃ ⁊ q̃lia:oz pmutari a multis ⁊ frigidis:ad pauca ⁊ calida aut ecōtrario: aut pmutatim:hec p ꝶ tradidit hip. ¶ Permutatio hoz ex q̃lib⁹ in q̃lia vt hñt. ¶ Sciendū ē q̃ ꝶ pmutatio ⁊ ꝶ ſmo nō ſolum in potibus ⁊ cibis cōuenit ſed ⁊ curis. 2

ODozes leuatozij delectabiles replentes proficientes permutationes ex qualibus ut habent:

DE odozib⁹ deſiat ꝶ hip.ſed oz ducere ad memoriā pfecti auditozis ea que multotiens dcā ſuit a nobis.dictum eſt enim q̃ conſtat noſtr̃ corpus ex ſolidis ex hūidis ex ſpiritibuſ.⁊ ſpiritib⁹ dico aialibus nālib⁹ ⁊ vitalib⁹:⁊ q̃ firma ex firmiſ nutriūt hūida ex humidis.augent aūt ex ſpiritib⁹ ſpūs ⁊ ꝛfortant.op⁹ enī habemus odoralib⁹ ⁊ fetidis ſpiritibus ſed ſm differentez diſpōnē ſubiectā.frigida enī ſi ꝛtingat paſſione ſubiecta tūc buglolſa tē olibanū irroro vel thus tūc ramos oliue offero ad odorandū ⁊ ramos qterc⁹: ⁊ vlr oia calida. ſi vo aduſtio ē ⁊ accenſio multa ⁊ febris vzens : tūc myrt⁹ tūc roſas offero tūc ⁊ terrā aq̃ irroro:multotiēs.n.⁊ frōdes vineꝫ ⁊ ſalicis ſubſterno. qñ enīz ꝶ ſit vez vtimur qñq; odorabilib⁹ vt ꝛfortent vtutes:ſic multotiēs ⁊ ſin copizātib⁹ odorabilia offerim⁹ ⁊ ꝛfortam⁹ virtutes: ſz et ꝶ aut cala ſūt odorabilia:aut frida ad differentē cauſaz faciētē lippothimiā.quid aūt dicit replētes.q.repletiōez opantes.multotiēs.n.fit diaforeſis nō ſolū ſpirituū ſz et humidoꝫ:⁊ offero vinū: ⁊ ꝶ vinū in eo qō ē vinū humidum efficit repletionē humidoꝫ inq̃tū odorabile ꝛfoztat ſpūs.Oz aūt nos ſcire illud pfūdi⁹ qñ nō ſolū odorabilib⁹ idigem⁹ in opib⁹ art] ſz et fetidis.ſic igit ſi mulier nō pōt pere ⁊ nō emittit embryo difficilit opat:tē capilos vrimus aut fruſta pānoꝫ aut aliqd tale fetidū: ⁊ offerrim⁹ mulieri ad adorādū vt fetoze nā ſcā bozida retrahat ⁊ retractōe expellat retentū. ⁊ q̃ ꝶ ſit vez q̃ odores ⁊ maxīe odorabiles cōfortēt virtutes:dicit quidam mirabile de democrito qū democrit⁹ vitā deridebat voluit decedē a vita iſta:feſtiuitas debebat celebrari i abdiris.i.in ciuitate illa vbi erat democrit⁹:ſic abditani petierūt q̃ ipſe nō decedēt vt nō in feſtiuitate tribulationē hēret ciuitas:⁊ dic eis democritus vſq; ad quot dies vultis q̃ expectē:qui dixerūt vſq; ad tres aut quatuoz dies q̃ ſuit feſtiuitatis:⁊ pcepit democrit⁹ duci vas mellis: ⁊ i ipſo odorās pmāſit in illis q̃tuoz dieb⁹: ⁊ ſic alij dixerūt pcepit turnū apiri ⁊ in ipſo panes decoqui: et ſic ex odore panis pmanſit.igit ſi vis credere credas.eſt aūt verum dicere:q̃ poſſibile eſt dieta pure ale ad vitiū pmanere diuturnius animam in corpore. ⁊ multotiens hoc fecit democrit⁹.ſed hāc cām ſicut medici nō acceptam⁹:itaq; ⁊ Ga.ſicut medicus medicū arguit theſalū in ſex menſibus dicentē,tradere medicinā. Theſalus vo nō hāc dicebat medicinā tradere ſex mēſibus . ſed ſciendū q̃ iens hic ad egyptū adiutus eſt curādo a virtute ſupna et hāc dicebat p ſex mēſes tradē. ¶ Permutatiōes ex q̃lib⁹ vt hñt. ¶ Ecce cois epylog⁹ inqrendi a qualib⁹ in q̃lia oz fieri pmutationes ab odorabilib⁹ ad fetida aut eōtrio. 3

HAcidentes ⁊ intrantes ſpiritus ⁊ corporum.

Ic diſſerētes ferūt exp̄ōes.Spūs.n.q̃d dicūt cōtinētē aerez. ⁊ dic inqre q̃ ſi a frido calid⁹ fact⁹ eſt aut ecōtrario:et qñ ꝶ et ab exteriori incidit i corpa noſtra ⁊ p os inſpirat̃ ,ppter hoc dixit: Incidentes et intrātes.quidā vo ſpūs dicūt anhelitū:⁊ dicit:inquire hoꝫ pmutationes:vtꝫ a pua reſpiratōe magna facta eſt aut a mag̃ pua.quidā dicūt:Spirituū pmutationē.vt inueſtiges qui ſpūs pmutari ſūt aīales nāles vitales.q̃dam nō pmutationē ſpirituū dicūt vt inqras vtꝫ calid⁹ ē qui inſpirat̃ aut frīdus.quidā aūt ita dicūt: permutationez ſpirituū q̃i ad egritudinē.vbi gra:ſi ē calida egritudo oz te ad frigidū locū et frigidos ventos ducere.ſi vo frida ē paſſio ad calidos ventos.q̃d aūt dicit:Et corpoꝫ. quid ē hoc:nōne hucuſq; de corpoꝫ ſubiectoꝫ pmutationibus dcīmiabat. q̃d g̃: dicim⁹ q̃ corpoꝫ nūc ad vriam ſpūz dicit cibi et potus . 4

VAditus hi melius ſunt: peiozes hi uero meſtificantes.

POſt doctrinā humidoꝫ et firmoꝫ et ſpirituū: nē trāſſert ſe hip.ad auditū. Auditū aūt nunc dico nō audibilē poꝫ ſz aut leſionē aut tale ſonū: ſic ſunt quidā acuta voce gaudētes:alij vo grauī:alij altera voce. ⁊ rurſus q̃dā gaudēt armonia:quidā i ꝛſonātia ⁊ oz vbiq; delectabilia q̃dē dicere ⁊ facē : nō delectabilia aūt dimittere.ſic aūt ⁊ in lectione oz ꝛueniēnē delectabilia dicere.vbi gra:ſi ē nauclerⁿ oz dicere q̃ ſaluata ē nauis.melius aūt pe⁹ eoꝫ q̃ ſunt ad aliqd ſunt.nō enīz eſt oīb⁹ idē triſtabile:ſed oia mala ad aliqd ſūt bona. 5

ET lingue guſtus ex qualibus qualia aduocantur delectabilia.

QUod aūt dicit:in auditu ꝶ in guſtu: ſi enī nō hz appetitū iſte:oz multotiēs acetoſa aut ⁊ amara quedā huiuſmodi dare ipſi:potētia curare ipm et appetitū monē.ſi āt gaudet dulcid⁹:oz tūc et amara ⁊ dulcia cōmiſcē vt amara q̃dē faciāt iumamētum dulcia vo fallant. 6

SPiritus ſimiliter calidioz ſiccioz frigidioz pinguioz ſubtilioz:ſiccus humidus minuens replens:⁊ pl⁹ unus quiſq; a quibus permutatiōes qualia ⁊ qualibus ut habent.

SPirit⁹ ꝶ itez dic aerē ꝛtinētē:qñ oz ꝛuenire ad ſubiectā diſpōez.ſiq̃dē.n.frida paſſio ſupuenirit oz ipm ferre calidioze aerē. ſi vo cala ē paſſio in frīdū.⁊ itez ſi g̃ſſus ē ſpūs q̃ ē i eo elige ſubtilioze aerem ſiccū ſic litoreū aut eū q̃ ē i loc] alt]:ſic.n.⁊ rome ē moris ad quē mittebāt medici patiētes a g̃ſſo ⁊ nebuloſo ſpū. ſi vo ſubtilis ē ſpūs ⁊ mlta fiat euapozatio:tūc ducas ad g̃ſſos ⁊ nebuloſos.vbi gra:ad paluſtreſ aut ad fluuiales q̃ g̃ſſicie multā fieri exalationē,phibēt.igit oz inqrē ſi iſirmata ē vt⁹ ⁊ pauc⁹ ē ſpū⁹:tūc i pua domūcula oz includē hos ſic i ethic]:vt nō mult⁹ aer iſpirat⁹ ſuffocet nālē calorez.ſi vo ignea ſubiaceat diſpoſitio:tūc oportz ad multum aerem ferre hūc maxime ⁊ ſi virtus ſufficiat vt infrigidatio fiat ex aere. 7

Galenus

Habētia uel habita uel mobilia.

Hunc sermonē supi⁹ oportebat ordinari vbi de odorib⁹ oēmiabam⁹. B.n. dic: q⁹ nostr⁹ corp⁹ cōplexū ē ex ifirmis ex hūidis spiritib⁹ ⁊ qñ firma q⁹ vt mēbra hñt ⁊ retinēt hūida ⁊ receptiua ipsor⁹ sūt: pp B hñtia mēbra vocauit hūida vo habita. qñ autē spūs si moueant ī nobis ⁊ vehemēt mouēt: qñ vo stant mors supueniet: ppē B ex motu ipor⁹ dixit mobilia. ispice aūt quō in tribus plurali voce vtus est: quia membra multa ⁊ humida ⁊ spiritus. 8

Sermōes silētiū nō pferre q̄ uult sul' qb⁹ loq̄t' si magni si multi si parui si pauci si ueri si friuoli.

Sermo duplex ē: aut dispositus: aut pnūciabilis: nūc ārt nō dic dispositū sed pnūciabile. dic itaq; q⁹ oz inārere sm̄ones patiētis ⁊ silentiū. vbi gra: si modest⁹ fuit oli ⁊ pauci vrebat vbis in loquticib⁹: nūc vo multi ⁊ iordinate: dic q⁹ alienatio ipsi expectat. si vo cōsuetudinē hūs multa dicē ⁊ incurrit: nūc silentiū fuat dicas q⁹ magis subet ei vel stupor supueniet. oz aūt ⁊ alias vrias inārere: vbi gra: vtr ea q̄ vult loq̄t' manifestuz: qñ bona ē in eo spes: si vo qñ nō cōuenit B dic difficile est: ⁊ si loq̄t' ea q̄ nō vult inārē: ⁊ si magnos faciat sm̄oes aut multos. q̄dā aūt antiquor⁹ dicūt: q⁹ hip. ad cōmemorationē sui scribens scripsit: Et magni ⁊ multi: vt aut lu magni eligam⁹ aut lu multi: sil' aūt ⁊ ī lu pui aut pauci: vt aut ly pui accipiam⁹ aut ly pauci. nos aūt dicim⁹ q⁹ oz oia scribē. ali⁹. n. ē sm̄o magn⁹: aut mult⁹. magn⁹ q̄dē ē sermo qñ ī narratiōe ampliem⁹ ⁊ nō distēdam⁹. multus aūt ē: qñ ī eodē multas rōnes adūgam⁹. vbi gra: si incipiētes q̄ ē achillis mētionē faciam⁹ ī medio ⁊ hector ⁊ diomedis ⁊ narrationū alior⁹ mlt or⁹. qñ igit' dicim⁹ vrlam hor⁹ oz nos oia recipe ⁊ inārere sive multos dic sermones patiēs sive magnos sive puos sive paucos. cū his aūt oz inārere: ⁊ sive veri sūt sm̄ones quos loq̄t' sive falsi. verbi gra: si ī subet ⁊ multa humiditate patit iste: ⁊ dico q⁹ vigilaui mētit. sil' in ardore ⁊ cholā ru. si patiat ⁊ dicat tibi qñ multū dormiui: tūc mētit. siccitas. n. ⁊ ardor vigiliā fēt. ⁊ B q̄dē sūt falsa: igit' inārē ⁊ vā vtr ī tpe hueniēti: vera dic aut nō icōueniēti. vbi gra: si veniat ad ispm ⁊ e forlan geometer: ⁊ dicat q⁹ supra data rectā lineā necesse ē triangulū ostinē fit data linea a b: centrū sit a: distātia b: circul⁹ scribat ⁊c. B. n. vera dic vt geometē sed qz nō sm tp⁹: ppē B nō declarat malicia egritudis. inārē aūt adhuc: ⁊ si icidat eis vox aut ī loquēdo balbutiat: aut. n. debilitatē designat B vtutis: ⁊ nō lesis vocalib⁹ organis: ⁊ ppter humiditatē aut siccitatē balbutit. hec omnia oportet te inārere. 9

Procedētia sudor uñ incepit sine quo pausauit uel qb⁹ extirpat' colorē his uel calidiores uel salsuginē aut dulcedinē aut pinguedinē aut equaliter aut inequaliter corpus tempus.

Deinde ō sudorib⁹ dicēdat: ⁊ ex his accipit cognitionē subiecte egritudis. si. n. ī toto corpe fiat sudor ⁊ p⁹ oigōnē ⁊ calid⁹ ⁊ mult⁹ fiat ⁊ in cretica die ⁊ bonā sufferētiā adduc ⁊ pmutationē egritudis: et tūc bonū ē signū hi⁹. si vo circa caput ⁊ frōtes supueniat solū ī ciliuui iste: ⁊ designat vtutis debilitatē vñ īcipit ⁊ dic q̄i vbi ē passio. vbi gra: si fuerit ī vētre vt ⁊ iū sudor incipiat: inārē q⁹ nō viuul sus sit sudor: qñ sit sudor modic⁹ ⁊ iter⁹ fit ⁊ iter⁹ stat. B aūt designat debilitatē vtut⁹: incēlis aūt ē sudor qñ vno sūt subiecti hūores ꝯ ij phlegma ⁊ cholā ru. ⁊ a phlate q⁹ fit frigid⁹ sudor. a cholā vo ru. calid⁹. Dic aūt inestiga ⁊ colorē sudor⁹. colorē aūt inārimus vt sudores ex colore vestū qb⁹ idutī egrotās. sic. n. videm⁹ q⁹ a cholera q̄dē ru. rube⁹ ē color. inārē itaq; et q̄litates sudor⁹ vt salsuginosi sūt sudores aut amari aut dulces. B aūt dico q⁹ nō oz medicū gustare patiētis sed qñ a nare ⁊ p labia laborātis ferī pticula q̄dā sudor⁹ ad os. ⁊ sic egrotātes gustāt q̄litatē sudor⁹. inārē aūt ⁊ ipsa sudor⁹ fiq̄dē in principio supueniat aut ī augmēto totius morbi: difficile ē B. si vo in fine stat⁹ supueniat sudor: bonū ē B. sil' ⁊ ī pticulari porismo nō oz sil' qñ aggredit' febris supuenire sudorē: qñ ⁊ B difficile ē neq; in augmēto sed in statu ⁊ declinatione. 10

Permutatiōes q̄les ex q̄lib⁹ hñt.

Si recoliris dictū ē vobis qñ ī pticularib⁹ pfert sermonē: ⁊ q⁹ nūc fiē ō sudorib⁹ dicēdat. dic itaq; q⁹ inārās pmutatiōes q̄les ex q̄lib⁹ fūt. q̄d aūt est q̄ ē ex q̄lib⁹: q̄i si a multis sudorib⁹ ad paucos sudores fiat trālmutatio: aut ab humilib⁹ ad acutos trāsmutant'. idē aūt inārās ⁊ ī egōnib⁹ ⁊ vrinis sive a principio q̄dē albe egrediāt' aut posteri⁹ nigre: aut ⁊ ī principio nigre educūt' posteri⁹ albe. si vo ex principio nigre. vbi gra: ī principio egritudis aut in augmēto: difficile ē B. designat enī infrigidationē ⁊ mortificationē caloris nātis. si vo post digōnē tales egrediant' noli pturbari: industria. n. nāe egresse sūt. ⁊ vñ B manifestū q⁹ industrie nāe fūt: ex eo q⁹ ꝯsueta ē vt⁹ ab eo q⁹ erat debilis: ⁊ ex B q⁹ bona sufferētia fcā ē a mala: ⁊ ab eo q⁹ fcā ē bona restrictō a mala si vo Ꝯria fiant nō ē industria nāe. 11

Obtinuit ⁊ non obtinuit.

Quidā B sic exponūt: si morb⁹ obtineat: aut ⁊ hic dic: inspice si obtinuit nā expurgōne. expurgōe dico aut p vomit⁹ aut p vrinas aut per egestiones aut per sudores aut non obtinuit. 12

Lachryme uoluntarie ⁊ inuolūtarie mlte pauce cale fride pinguedo

Ide de lachrymis dicēdat hip. Lachryme aūt aut volūtarie sūt aut inuolūtarie: volūtarie ī ē qñ rogam⁹ oculū: inuolūtarie fiē vulnerib⁹: aut ī phlone pānculor⁹ cerebri extra sudāte mā: aut ī ophtalmia: aut in multitudīe: aut ī debilitate retētiue vtutis. lippositas enī debilitas ē alēatiue: inuolūtarias aūt egredi designat debilitatē retentiue. B igit' lachryme aut cale egredūt' aut fride: vñ ⁊ nos mitigatiuis collyriis vtimur aut calefactiuis. designat qñq; q⁹ subtile ē q̄ō ducit: ⁊ tūc cplastic. i. in grossatiuis collyriis vtimur. si gssū ē tē subtiliatiuis: aut multū ⁊ tūc restrictiuis. B aūt lechryma cū difficilib⁹ significatiōib⁹: difficilis ē: cū bōis aūt bōa. vñ ⁊ ī pnostic nō pficuas dixit eas hip. q̄dā aūt B decepti a dictiōe dicūt q⁹ ppē q̄d fiē dixit: Cale fride multe pauce. non dixit grosse vel pingues subtiles sz pinguedīs mētionē fac: subtilitatē vo tacuit. ⁊ dicim⁹ ad B q⁹ hip. sciuit dialeticā speculationē. vnde qz Ꝯtior⁹ eadem ē disciplina. ppē B dicēs pinguedo subintelligitur ⁊ subtile. 13

Tussis sputum unde exscreatū uel extussiuit uel uomitus.

Quid āt dic: gustū: dic q⁹ patiēt gustz lachrymas ⁊ videat que ē q̄litas: ⁊ quō pōt gustare lachrymas. Oz nos scire qñ dictū ē vobis ī anathōia qñ iuxta magnū angulū oculi ē foramē trāsitē vsq; ad

nasū ⁊ palatū: ⁊ p illud igit̃ horamē gustāt ⁊ q̃litatē lachryme. ⁊ si amara q̃dē ē q̃litas vic q̃ a cholera ru. si vo dulcis q̃ a phl̃are. ⁊ B q̃dē ē p̃ma expō. scā expō ē hec: vic. n. inq̃re gustū. si. n. ē amar⁹ gust⁹: tūc chola ru. supabūdat: ⁊ vic q̃ icterizat ist̃e. si vo dulcē q̃litas: vic q̃ hydropiz at: ⁊ hydropisis ei supueniet ⁊ aut ap̃himeria aut aliq̃d tale: a multa būiditate factū sputū nō digestū aūt sic ī pnosticis ꝫ ĩdigestū. B igit̃ sputū egredit̃: aut ī ipso ore generatū. ⁊ ppē B dixit: Jsi aut in capite. ⁊ ppē B dixit: Extussiuit aut ī thorace. ⁊ ppē B dixit: vel extussiuit: aut in ore stōi. ⁊ ppē B de vomitu mētionē fec̄. vic̄ itaq̃ Jnquire ⁊ sputū ⁊ quātum ⁊ colorē ⁊ ostitutionē ⁊ modū egressus. 14

SOl estus frig⁹ liquor vesiccatio.

Omnes passiones q̃ ab ipo vel mīant̃ nō sine cā fiūt ꝫ cuz cā: aut p̃mitiua aut ancedēte. ppē B ⁊ B ⁊ ō causis mētionē fac̄. multotiēs. n. a sole supuenit diffusio mā ⁊ exīn̄ egritudo: ꝫ qñ nō solū a sole ē calitas ꝫ a balneo ⁊ ab igne: ⁊ pp B id q̃ ē vlt⁹ appostit ⁊ dixit: est⁹. fit aūt egritudo ⁊ a frigore aut pp gelu aut pp niues. fit aūt ⁊ p liquorē. s. p būiditatē sic a pluuia vel infusiōe. fit aūt ⁊ p vesiccationē sic a laboze itinere ī harena. inq̃re igit̃ sine a calitate ad frig⁹ trāsmutat⁹ est aut econtrario: aut ab humiditate ad vesiccationem aut econtrario. 15

LAborēs ocia somni uigile.

EL B cāe sūt egritudīs. inq̃re aūt vic̄ stuē ab exercitio. laborēs āt vic̄ exercitia B ad ociū trāsmutari aut ēxio. inq̃re aūt ⁊ q̃ p se: ⁊ q̃ ex his fm accidēs. vbi gr̃a: exercitiū fm p se calefac̄ ⁊ vesiccat. p accidēs vo multa euaporatiōe ifrigidat. sic aūt ⁊ ociū fm accidēs inclusis ocio fumosis supfluitatib⁹ ⁊ nō exalatis ꝫ acutiorib⁹ facis: accendit̃ cal̃a egritudo. s. febris. q̃ autē dixi ⁊ in exercitio ⁊ ocio: hec inq̃re ⁊ ī vigilia ⁊ ī somno proportionat̃ eni exercitis vigilia. 16

QVe in somno somnia.

Rbitrāt̃ q̃dā victionē sic̄ male se bītē nō oueniebat ipm vic̄: Que ī sōno sōnia. q̃d. n. ē B: sūt ex sine sōno sōnia: ⁊ dicim⁹ ad B q̃ illō q̃ seqūt̃ ex necēitate dixit: sic lac albū. q̃ vo B dubitāt dicūt: q̃ ē cōtinu⁹ fmo. ꝫ aliud ē q̃ ex sōno: ⁊ aliud sōnia. vic̄. n. inq̃re q̃ in sōno fiūt vt modū dormiēdi: ⁊ si aptū est ei os: ⁊ si oculi. ⁊ si loq̃t̃ q̃dā vba dormiēdo inq̃re vic̄ ⁊ sōnia: ñ sic̄ plēs ꝫ sic̄ medic⁹. plēs. n. dicit sōnia fieri a vina vtute: sic̄ qñ aliq̃s ī hydropisi dormiēs videat aliquē dicētē ei: qñ B fac ⁊ eris san⁹: aut a pura aīa: ī q̃b⁹. n. ē pura vita. vbi gr̃a: sepat̃ in sōno aīa a corpe ⁊ facta fm se p̃cognoscet futura ꝓtigētia ipi soli: aut ⁊ toti ciuitati: aut econtrario a peiorib⁹: sic̄ qñ fanta sinata q̃dā fallūt hores fiūt sōnia aut a vtute dīna aut ab aīa: aut a peiorib⁹. nos vo sic̄ medici nō hi⁹ inq̃rim⁹ cāe: ꝫ si ꝓtingat ⁊ sōniat aliq̃d videre seipm vzi multotiēs cū domo sua aut cū tota ciuitate: dicas q̃ chola ru. ipsi supabūdat. si vo videat in aqs suffocari dic q̃ pblegma superabūdat ei. 17

MAnsiones in quibus ⁊ a quibus.

MAnsiones q̃dā dicūt modū iacēdi aut ĩsignia q̃ ē fm nām dormit: ⁊ sine ad iferi⁹ ⁊ cura ferē ⁊ man⁹ ex̄t̃ iacet sic̄ dictū ē ⁊ ī pnostic. q̃dā aūt mansionē dicūt locū vbi iacet mās̄io. Ha. vo ipsā mās̄ionē ⁊ letū dic̄: ⁊ dic̄ q̃ oz inq̃rere subiectā passionē: ⁊ si frida est passio: tē laneis vtē vestib⁹ sic̄ potētib⁹ calefac̄. si vo cal̃a ē egritudo: tūc lineis ⁊ vētib⁹ sic̄ potētib⁹ ifridare: ⁊ iterū si fiat sudor: ⁊ ꝓfortet̃ vt⁹: tūc vtē calefaciētib⁹ vestibus vt magis egrediat̃ vt sudor. si vo debilitat̃ vt⁹ et sudor in p̃ncipio fiat: nī vtar calefaciētib⁹ ī pl⁹. psternis vtutez ꝫ potētib⁹ infridare et ꝓfortare vtutē: vñ ea q̃ substernūt̃ dest̃guit dicēs: ī q̃b⁹ sūt supposita velamīa dicēs: aut a q̃b⁹. B ī q̃b⁹ et a q̃b⁹ vic̄: ī q̃b⁹ morb⁹ et a q̃b⁹ fit pmutatio. 18

AAnimi uel mētis noticia defic̄ ipa fm eandē absq; organis: ⁊ rebus delectat̃ ⁊ tristat̃ ⁊ timet ⁊ ꝓfidit ⁊ sperat ⁊ despat ut passa ē domestica hypothoi mētis sue fm eandē scies exīs superuenientium in egritudine.

ANimū vic̄ B: ridē ꝓfideri delectari et hi⁹ inq̃re si repēte fiat. vbi gr̃a: si laborās rideat nullo p̃ite ridē faciēte: significat sanguineū hōrē. si vo profidit et delectat̃ nullo p̃ite faciēte ipm ꝓfidē: designat dilatationē nāe. si vo tacitum⁹ ē et dimittit oculos et irascit̃: designat q̃ melic⁹ hōr ē. absq; ī organis q̃dē vic̄: q̃ absq; cāis efficiētib⁹ risū. et B ē vna expō. Est aūt scā expō: et ē hec q̃ aliuz vic̄ rōnē. ē enī fantasia rōnis mēoria: et vic̄ inq̃re: si pmutat̃ salua rōne fantasie. absq; istrumētis q̃dē vic̄ q̃i absq; organis memorie puertit̃ sola rō sic̄ in illo p̃uciēte sacerdotē: ⁊ nō solū in B: q̃ itez fuit q̃dam patiēs ⁊ accipiēs B ensem: ensez q̃dē ipse tenuit: vaginaz vo ensis tradidit medico: ⁊ vic̄ ipse pugnem⁹: ali⁹ iueniēs saccū plenū farina: ⁊ effūdēs farinā in terrā vic̄ medico ecce puluis veni pugnem⁹. vic̄ aūt q̃ talis passio supuenit hycuri hypothei: hycuri aūt vic̄ famulā aut vxorem aut sororem: sine vicas quam velis. 19

ETas quidem etatis ⁊ etatē p̃ius uel posterius conuenientem.

DJcit: inq̃re ⁊ etates. pōt aūt ⁊ ex his etatib⁹ appendē p̃cognitionē. si. n. ⁊ ꝓsone etatibus supueniūt egritudies nō valde pturber. vbi gr̃a: si ī senili etate: paralysis: stupor: subet. si vo in augmastica etate: phrenesis: adustio. si vo ꝓia supueniāt: difficile ē hoc. inuestiga aūt ⁊ pticularia etatū: quē admodū. n. ān⁹ ī q̃ttuor diuidit̃ tpa: ī ver: estatē: in autūnū: ī hyemē: ⁊ in. vii. ver estatē fructū autūnū semīabile hyemē plātabile. sic etates in q̃ttuor diuidūt̃: vt puerilē iuuenilē paugmastica ⁊ senīū: aut ī plura. puerilis aūt aut q̃ ē sub lacte degnat: aut cui oziūt̃ dētes aut ad pubertatē aut ad adolescentē. silr aūt ⁊ senilē senē designat: aut ī vltio positum. Quid aūt vic̄: Pri⁹ aut posteri⁹ oueniēti: Oz nos scire q̃ in fortib⁹ est nālis calor ⁊ mult⁹ sic̄ intēsus multo tpe. in etatib⁹. s. puerili iuuenili ⁊ relīq̃s. in q̃busdā aūt modicus ⁊ debilis: sic q̃ ī q̃dragesimo āno senect⁹ ipsi supuenit. si igit̃ supueniat morb⁹ ⁊ deb; vc̄iari nono die: fiq̃dē sort ē calor nālis: ⁊ cognoscas ex etate ipsi⁹: vic q̃ chyrs pueniet: ⁊ septīa die fiet. si vo calorē nālē bz debilē: dicas q̃ vndecima morbus determīabit̃. habes igit̃ q̃d pdest nobis id q̃ est etatū ⁊ ad p̃cognitionē egritudinū.

DEntium depunctiones pilorum ortus semen.

CQuasi dētiū ozigo capillor: ortū vic̄. n. q̃ ē genar: qñ qui ē capit ⁊ supcilior ⁊ palpebrar a gnātione sūt. capillor. n. q̃dā puisi fuerūt, ppē ornamētū: alij, ppē coopimētum: alij vo, ppē custodiā. semē vo vicit tēpus iuuētutis in quo semen ⁊ sperma viri emittit̃.

DMagis ⁊ minus.

CBene B appositū ē vt ofidat tibi pticulare etat. dixit

enī pus ⁊ posteri⁹. pus. n. dicēs vbi gra: i puerili etate. s. exīte sub lacte: posteri⁹ vo ⁊ tardi⁹ ad ortū dentiū, nūc ārt dic: qñ ē ⁊ magis pus ⁊ min⁹ pus: ⁊ magis posteri⁹ ⁊ minus: ⁊ iterꝝ vbi gra: idē ē calidū qbusdā duob⁹: ⁊ estimo vtrq; ipsoꝝ pmanē vsq; ad qnqginta ānos: ꝗ vn⁹ qdem magis pmansit vsq; ad quadragintaqnq: ⁊ alius minus vsq; ad quadraginta.

Capillorum augmentum.

¶ Lōueniebat ipm dicere: capilloꝝ additionē: qñ capilli nō augenē: qz augmētū fit fm tres dimēsiones.

Impinguatio cotinentia diminutio.

¶ Impinguationē carniū. s. solidationē ipsoꝝ: aut impinguationē dic augmētū ab vna dimēsione: et alias p̄ cipiēs subitelligi, cōtinentiā dic fortificationē solidationē. B aūt dic iuuenilē etatē: qñ oia fortificata sunt et solida. volēs aūt senilē etatē designare: dixit diminutionē qñ in ipsa diminuūt̄ et terminār̄ et mortificanē. 20

Quod affine ⁊ quidē fm scipsum.

Dicū ē vobis supi⁹ q; pticulares sūt fmones et i cipiēs hāc pticulā dixit: qñ q̄ ex pua tabula p̄ scrutāda. ⁊ B itaq; pīs fmo pticularis ē: et oz in B approp̄are p̄scrutādū. dic. n. q; oz te indrere qd affine Affine ārt qd dic: differētes aūt scripture sūt. ⁊ qdā dicūt qñ oz indrere q̄ mēbra hnt affinitatē ad alia mēbra sic caput ad os stōi: ⁊ os stōi ad caput et sic generatiua ad ea q̄ sūt pectoris. q̄ aūt nō sūt affinia ꝗ fm se sic glādule: pellicule et hi⁹: et ē pma expō. Scōa expō q; affinia dic: similia. vbi gra: indre si ea q̄ generār̄ affinia sūt patribus qdā. n. pentib⁹ assilanē: qdā enī pauis: qdā alijs. qdā vo assilanē supfluitati q̄ ē in mrice assilati. qdā pentib⁹ et in aīalib⁹ irrōnalib⁹ iueniunē: et nō solū in rōnalib⁹ ꝗ magis irrōnalib⁹: qñ irrōnabilia et tp̄s nutriměti deminatū hnt et coitū. vocata aūt rōnalia ⁊ vino multo ⁊ mala dieta ⁊ alijs delictis vtunē: ⁊ ppterea nō oīno genita parentib⁹ assilanē. qñ aūt ⁊ irrōnalib⁹ ē assimilatio: manifestū ē, p eo q; studem⁹ coire equos optimos ⁊ canes: vt ⁊ genita ex his optima fint. ⁊ B ē scōa expō. Terria expō ē B: Affine dic vt indras subiectā passionē: si ē affinis et a generatiōe aut nō. fiqdē. n. ē affinis vt epilepsia aut artetica aut podagra aut aliqd tale īcurabile ē. si vo ex culpa qdā supueniat egritudo B facile curat: si vo affinis ē passio ⁊ dieta est mala difficilioz fit egritudo. ⁊ hoc est quod intendit. 21

Ani tēpus in quo ⁊ mane aliud ⁊ uespe aliud tēpus factū ē pluuiosum aut siccū aut frigidū aut caliduz cū uento aut sine uēto ⁊ qualiū uētoꝝ supueniētes aut frig⁹ aut caloz tēporis ⁊ ubi tpis aut medio aut ultimo aut p totū: aut preterito aut presente.

Dic. n. de tpib⁹ dēmiat. p̄scrutāda hz i oīb⁹. Perscrutāda. n. dic sūt ⁊ tpa. oz eiz dic indrē de tpib⁹ vtꝝ fm nāz se hnt tpa: aut tpa pmutata sunt: ⁊ si pmutata sunt: aut vnū tp̄s pmutatū ē aut duo aut tria aut ⁊ totus ān⁹: ⁊ fm vnā q̄litatē facta ē pmutatio: aut fm duas ⁊ ad sile spēi aut ad eteroides, i. ad aliud specie ⁊ vtꝝ cōsone tpib⁹. vbi gra: in estate tertiana: causon: phrenesis: i hyeme vo lytargia: stupor: amphimerina: Ꝛria vo si estate lytargia ⁊ hi⁹: i hyeme vo tertiana ⁊ hi⁹. q̄ aūt dico in tpib⁹: eadē īteligas ⁊ i etatib⁹ a iuuenili senili ⁊ alijs et in dieta ⁊ i alijs stitikis. s. sikib⁹ elemētis. indre ārt ⁊ si mane vel in pncipio tp̄s pmutatū ē vel vespe aut tardi⁹. vbi gra: mane qdē sic qñ vltima hyems vernalis fuit: in fine vo vernalis constitutio. 22

Tempus in quo generatum est.

Dicit. n. indre tp̄s in quo generate sūt egritudines vtꝝ in pncipio pmutatū ē tp̄s aut i medio aut i vltio: aut i oīb⁹ qō dic: p totū: ⁊ vtꝝ in ipso tpe generata ē egritudo: aut i pterito tpe facta ē. in B. n. manifesta ē sic ē hyems q̄ multotiēs māz generāt̄ ver manifestauit aut estas: sic. n. dictū ē: Et sicqdē hyēs australis ⁊ pluuiosa: ver vo boreale ⁊ pluuiosū: necesse ē i estate fieri egritudines. indre aūt ⁊ vētos: vtꝝ in vnoquoq; tpe cōueniētes vēti flant: aut sic dictū ē supi⁹: pmū qdē australes flant: postea vo boreales. ⁊ itaq; indre cerebruz passū est: misit differentibus membris: exinde diuerse fiunt egritudines. 23

Tempus egritudinis supueniētia

Tex intellige p̄scrutādū tp̄s ⁊ supueniētia. qō ārt dic: Tēpus id qō ē egritudinū ⁊ tpis: aut i oportuno tpe fcā ē egritudo sic i estate tertiana: aut nō supueniētia dic signa q̄ ecōtrario diuidūt comitātibus. dictū ē. n. ⁊ i li⁹ de chrysi: q; comitātia sig̃ sūt sic i pleuresi tussis: oīsnia: febris: pūgitu⁹ doloz: supueniētia vo sicut doloz capitis: lipothomia syncope. ⁊ q; hec superuenientia aut malaciam designant egritudinis aut debilitatē vtus aut chrysim egritudis ⁊ dissolutionē. 24

Periodi ⁊ piodoꝝ ⁊ uel p mltitudinem supdatio: ⁊ aut toti⁹ morbi supdatio uel distensio uel status ⁊ q bus qdē mai⁹ ⁊ qdē min⁹ decmiatiu⁹ ⁊ qñ ⁊ qualiter ⁊ in quo tpe ⁊ etate.

Rursus adde p̄scrutāda: dic. n. indre ⁊ piodes. si igit diuturna ē egritudo aut acuta ⁊ continua aut interpolata. ⁊ si multā hz iterpolationē sic i q̄rtana bonū ē. B designat. n. q; qcte recipiēs nā magl supat morbū. si vo modica ē interpolatio, p̄sternit vt⁹ a continuis potissimis. indre aūt ⁊ si plib⁹ horis durat interpolatio q̄z potissimus. sicqdē interpolatio multis horis durat: bonuz ē B: si vo potis n⁹ magl distēdit: difficile ē B sic dictū ē i li. ō ōtiis febriū: ēticiana ñ mota. supdationē dic B distēsiōez distēsionē ārt aut toti⁹ morbi sic toti⁹: qñ si contigit duob⁹ aut ēb⁹ ānis durat egritudo. aut supdatōez dic distēsiōez vm⁹ vsiuz tēpoꝝ aut pncipiū aut augmēti aut stat⁹ aut declinatōis. aut supdationē dic distēsionē pticulariū potis moꝝ. fortassis ārt si oz certissimū dicē: supdationē dic pncipiū augmētū. vr̄ ārt de statu qdē mānifeste ⁊ notati mētionē facē. declinatione vo, ppē B qō dixit: remissio. i declinatiōe. n. remissio fit ⁊ pausatio oiuz cāz morbū efficientiū. indre aūt ⁊ hoꝝ tēpoꝝ lu magl ⁊ min⁹: magl distēsus ē stat⁹: aut min⁹ ē distēsus: sil'r aūt i alijs. ¶ Et qñ ⁊ q̄lr: ⁊ i quo tpe ⁊ etate. ¶ Lu qñ designāt diē. q. d. inuestiga in q̄ die fit chrysis aut i nocte ⁊ itex i estate aut hyeme ⁊ in iuuenili etate aut i senili: sicqdē i die fit chrysis q; manifestū q; i nocte supuenit gratis sufferētia q̄ ē añ chrysim si vo in nocte fit chrysis i die pcedit acumē. meli⁹ aūt ē in die fieri acumē qñ ⁊ lux ē: ⁊ diaforesim effic supfluitatū ⁊ amicoꝝ ē pnūtia: ⁊ affinitū ē societas ⁊ parentū aspectus q̄z i nocte. qñ ⁊ noꝝ odēsat supficiez includit māz ⁊ amicoꝝ ⁊ affinitū abnūtia: ⁊ difficilioz vr̄ fieri gratis sufferentia: itex in estate meli⁹ fieri chrysim q̄z i hyeme: qñ i estate calitas, pfic ad subtiliationē ⁊ euaporationē materie.

hyems vo hziak odesatiõe.idē aūt ē dicē ō iuuenili etate senili.lu q̄lr aūt vegt modū ⁊ motū egritudis. 25

Epidimicorum morborū modi.

Dicit.n.incre ⁊ epidimicos morbos ⁊ horū modos quomō mouēt:ficī libro de causis diceba m⁹:q̄ nō solū oz scire si officialis ē egritudo:sz q̄ officialis ē aut ē iuxta plasmationē:iuxta numer:iuxta magnitudinē vel quantitatē: sic ⁊ B nō solus oportet scire q̄ epidimicus est morbus: sz q̄lis ⁊ quādo ⁊ quomodo mouet. 26

Et siquis inceptorū incepit uix uomēs aut bñ uomēs ⁊ siue bibētes gdem siue ꝓtinētes siue tardi purgati.

Dicit.n.q̄ oz te inqre vtr egrotans si hēat multotiēs mām circa os stōi:aut bñ vomēs est aut vix vomēs. sicdē.n.ē bñ vomens ⁊ dū erat ipse san⁹:tūc offer medicinas faciētes vomē. si vo vix vomēs nō offeras.solū.n.motū opant mātē:⁊ ex motu difficiliora sintomata supuenituntur:⁊ tūc p suppositoria p purgati ua euacua mām.sūt dā difficulē vomētes: dāz aūt bñ vomētes:dā aūt si bibūt alicd aut comedat:p⁹ paululū vomūt.quō p⁹ paululū:qm mouet p vnā hozā potio ad subtiliandū mām.maxie aūt ⁊ si fuerit viscosus hūor. purgari aūt oirit:aut p medicinas faciētes vomē:aut p purgatiuas si nō est bene vomens. 27

Genitum forte qui exalbati quorū ⁊ labia.

Hic accedēs Ga.dicē q̄ exalbatos dicē hip.ik.rmū calorē nālē:dicē.n.q̄ hi ⁊ alias oēs egritudines faciles subsistētes patiunt ⁊ febres:sicē aūt nr maximus sophista oirit:historic⁹ ē hi⁹ sermo:aut.n.exalbatos dicē hūres infirmā nālē calorē: ppē dd nō sūt epileptie:stupores:habet:⁊ hi⁹ fride passiones aut amphimerine febres.sz exalbatos dicē phlaticos.in B.n.hipp.dicit Inueni raro vrentē fe.fieri.vñ,ppē raro ⁊ forte additū ē. qm aūt vres ē fe.⁊ acumine itacz ⁊ labia corrodebantur ⁊ exarcebabantur. 28

Malis modus que tempora.

Dicit.n.inqre in hūtib⁹ colorē albū:modū febris ⁊ tps inquātum durat:⁊ si vehemēs ē. 29

Pus corpus in speculatione agere uisus auditus nasus tact⁹ lingua ratione addiscere.

Hunc sermonē dd pdicto ostruūt:⁊ credas ipz B dicē:qm oirit q̄ oz inqrere modū:⁊ oia fz ptē vlr.oz.n.vlr an toto corpe patiētes medicū dili genē intēdere: ⁊ oia q̄ fūt in corpe ei⁹ inqrē.quidā autē cū sequētib⁹ ostruūt hūc fmonē ⁊ dicūt:q̄ op⁹ ⁊ studioz hāt medico totū corp⁹ exercē ad pcognitionē egritudis visū vt videas siue rubicūda sūt q̄ expurgant siue alba siue nigra.⁊ auditū vt interroges ⁊ cās egritudis vt audias.nlr aūt ⁊ nasū vt fastidiose odorabiles sine fetide sūt egritudines:⁊ designant multā putrefactionē:aut vrine valde fetide.gustū aūt penes patientē oirit:vt patiēs gustet suos sudores:⁊ ad ipm medicū.si.n.fuerit medic⁹ iuste vinēs:⁊ tēat ne multotiēs a negligētia mētiat patiat in q̄litate sudor.ē ārt ⁊ periculosa egritudo:oz tūc ⁊ medicus gustare sudores:tactū aūt vt videas siue dure aut grosse aut hūide sūt egōnes:⁊ B dd a sensib⁹.qm autez multotiēs fallit sensus:ppē B oirit:q̄ oz B reducē ad oia ad rōnē cōem iudicē omniū sensuū. 30

Palpebris supiorib⁹ derelictis tumores alijs circūgraciliatis rediterationes in somno.

Dicit.n.inqre palpebras supiores. ⁊ si sūt be inflate inqre vt indigō nō facta sit neqz inflatiuos cibos comedit.si.n.B fuerit nō ē malū exalāt ventositates.si vo nihil horū accesserit:tūc significat q̄ occultate sūt relicte māe ⁊ rediteratio sperat. ⁊ ppē dd supioris palpebre mentionē fecē:qm B mouent.vbi aūt multus mot⁹ ibi ⁊ passiōes fūt.alia aūt mēbra macilēta fūt aut ab eo qō est absq̄ cibo aut a tpe egritudinis: quare assumptiuus est hic sermo.

In extremo uero subrubea dura ⁊ minus his molesta.

Dicit.n.inqre ⁊ extrema palpebrar.si.n.sūt subrubea: designat sanguineū hūorē supabūdantē.si vo ⁊ dura fuerint significāt mām grossā.⁊ B dicē ⁊ cū his valde significat r. diterationē.sūt.n.⁊ mala siue idea siue forma: vt ⁊ mala fm se exponens.

Et extantia ⁊ inhibita uel habita.

Galien⁹ idē dicit ex duob⁹ significari pmanere mām multo tpe.nos vo dicimus q̄ extantia dicit facta.

Inhibita uero ut farsali ⁊ polimedi.

Que multo tpe manēt.mentionē ḡ fac farsali ⁊ polimedi:quorū virorū qb⁹ hi supuenerunt passiones.

Rectatorios tūores uel linores siue in ophtalmijs siue in ulcerib⁹ sed etiā que ex fimatibus ⁊ empimatibus delata quia signa.

Dicit.n.multotiēs:i testis aut i vētre sit vlc⁹ ⁊ i vlcē phlon:⁊ absq̄ vlcē supuēit phlon: ⁊ B putre fier sicē defigt irrōnal rigor ⁊ dolor ⁊ fe.dicū est enī q̄ cē gnātione sanies dolores ⁊ fe.fūt:p⁹ gnātiōz vo sanies ruptio fit ⁊ pturbatio vētri.q̄ vo i nascētijs rūpit i cute manifestā hūt expurgationē. 33

Messio torsiōes cē umblicū ⁊ dolores ē qb⁹ a pozzis ⁊ alleis ⁊ hic posit⁹

Messione dicē q̄i quotiēs messio fit i estate:tūc enī qm choleā ru.supabūdat ex acumīe mordicatio fit ⁊ torsiōes cē vmbliciū.ē qm̄q̄ āt ñ a cholā ru. B fit sz a dieta.sic dd comedēs porr passus ē B aut alia ⁊ oz te ītrogare nō solū q̄ comedit i illa die sz q̄ comedit aū duos aut tres dies.dictū ē.n.vobis i megategni q̄ porrū dō illico i pmo osdit die suā cachochimiā.allea vo i pncipio ⁊ iunāt fortass ad subtiliandū mām ⁊ educēdus vētositates.posteri⁹ vo osdūt cachochimiā:⁊ p⁹ duos dies qm̄z faciūt torsiōes ⁊ dolores: ppē B oirit: posti⁹. 34

Erisipila ē qb⁹ a ceruice ⁊ eorū q̄ circa ipsā i facie determinata ē nig.

Litis.n.dd ē herisipila q̄ fit a cholā ru.⁊ sanguine mixto. B igit dicē.si venerit a collo ad faciē deciatur. Ga.vo dicē:q̄ nō debat dicē deciat sz funit.lu deciat i bono dr.funit aūt i malo:sicdē vēit mā ad superiē colli male dicebat q̄ nō deciat:qm ab igēbili mēbro ad nobile vēit.s. faciē:debat.n.dicē mortē. dd q̄ dicem⁹ ⁊ dicim⁹ q̄ deciat oirit q̄i alcariōz ēdit collo vñ discessit. aut nō hz deciat:sz deciabat.s.historia:qū ē B. oirit.n.q̄ vidit hip. ex ⁊ raro q̄ a collo ad faciē veniens determinabat mā in bono fm rar vt oirit:

Nigra ⁊ quibus cernices mala ⁊ qbus flictene mala ⁊ qbus ꝓmouētia mala.

¶ Nigra dicit aut herisipilata nigrescētia ⁊ designātia mortificationē nālis calozis ⁊ viā ad cācr. aut nigra dicē ꝗ gnāna mellico hu. dicē. n. q̃ B nig̃ ⁊ maxie q̃ ī collo supueniūt difficilia sūt. si vo ⁊ expurgō fit: tūc ⁊ B difficile ē qm̃ designat maliciā egritudis. fiq̃dē. n. p̃ digēez facta est ⁊ pturbatio vētr]: industria nāe B factū ē. intm̃ aūt in digesta ē mā ⁊ putrida ⁊ feria q̃ ⁊ flictene fūt. 35

m Melācholic̃ adomāt̃ a peplis uomunt qm̃q̃z nigra aliqm̃ a cepis.

Pertrāseam̃ bi̇ sinonē. sic̄. n. dicē ga. nō possum̃ ex B iumari. dixit. n. melic̃ siue p oplonē melic̃ siue in splene patiēs siue melācholiā habuerit: nescim̃. reminiscit. n. ⁊ nouim̃ q̃ adamāto cuidaz viro vomitus supuenit melici būos. differēs aūt ē B scriptura. q̃dā libroꝝ brīt: a peplis. peple aūt sūt B bīi purgatiue maxie vētositatū: vm̃ ī hydropicū timpanite B offerimus q̃dā āt libroꝝ: ab ill̃ tortuosis q̃ sūt ī vite. multotiēs. n. ex ill̃ caulē comedit ⁊ ī digessit: ⁊ diaria eidē supuēit aut vomitus. q̃dā aūt brīt a tortuosis asparagū. ex bis. n. multotiēs aut a cepis comedēs indigessit: ⁊ B substituit. 36

f Febres qb̃ ulcerāt̃ labia forte intermittētes qdē ⁊ ētianis ifridatiōesque uero circūurētes confestim ad manum solute semper.

Iste fmo mag] dēbat supi̇ poni: vbi dixit q̃ labia vlcerāt̃. in vētib̃. n. fe. cozodūt ⁊ vlcerant̃ labia sic̄ ī tertiana: ⁊ ampbemeria. n. acuta q̃dē est ⁊ multa habens adustionē: mox autem soluta ⁊ minozificata manu. 37

q Qual̃ ē ī articul̃ uidēdū extussionē nō experiaris si nō in saniem sūt.

Hic sermo chirurgic̃ script̃. qm̃. n. phlā aut ī cerebro generat̃. ppē nālē sui oplexionē: aut ī stō ppē ꝓtinuas indigōes: aut in articulis. ppē motū ⁊ frīdū. ppē irrozandū ipsos deficcatos multo motu mēbroꝝ si supabūdauerit phlā ī articul̃ ⁊ vt mucillago multa fiat: deīn̄ veniēs idiota medic̃ vidit tumozē ⁊ credidit eē ⁊ īcidit: ⁊ difficilioza fintōata supuenerūt. 38

c Onsuetudinē uero ex qbus sanissimus dietis opimētis laborib̃ somnis libidinibus mente.

Ulta ⁊ mirabilia documēta ēdidit nobis hipp. sz qm̃ oīuz est nā opatrix hēat primū ozdinē rā. qm̃ aūt ⁊ ꝓsuetudo cam q̃q̃z fit aut egritudinis aut sanitatis: nunc itaq̃z de ꝓsuetudīe hip. dēciat. ⁊ quid dicē? q̃ oz te ꝓsiderare ꝓsuetudinē ⁊ circa dietā: ⁊ cē alia oīa. vbi gra: si ꝓsuetudinē habuit B multa comedere aut panca aut frida aut calā: ⁊ ī potu incre. qm̃ aūt ⁊ p cām dicē B si solū ꝓsuetudinē q̃ ē ī comestibilib̃ ⁊ potabilib̃ dicē: sz oīa ī q̃b̃ dictā ⁊ balnea ⁊ oīa hi̇ incre si ꝓsuetudinē habuit sel balneari aut bis: vm̃ dictū ē a Ga. amatores balneoꝝ ⁊ si bis lauabit aliqs nō peccabit. dicē. n. incre ⁊ opimētū: si ꝓsuetudinē būit B sub aere dormire aut sub tecto: opimentū B dicē aut. ppinqū aut remotū: ⁊ ppinqū q̃dē dicē illud qō ē vestiū q̃si ꝓsuetudinē vtz būit iste totū corp̃ opire velamib̃ dormiēdo aut ptē corpis aut manū solā aut caput aut pect̃ solū. Remotū opimentū dicē id qō ē dom̃: si ꝓsuetutidiez būit iste sub aere absq̃z tecto aut sub tecto dormire. incre āt ⁊ si laborez: si ꝓsuetudinē habuit exercitari: aut nō hūit: ⁊ vtz p scribē. p remigare: aut p viā: aut p luctā. ⁊ si p luctā quō oleo multa fricatiōe vter] ⁊ hac vehemēti: aut mollib̃ cū manib̃ ⁊ aū cibū ⁊ p̃ cibū aū balneū aut p̃ balneū. incre aūt ⁊ sōnos: si ꝓsuetudinē būit pax dormire. nūc vo multum dormit ꝓsidera sic aut subet. si vo būit ꝓsuetudinē multū dormire: nūc vo vigilat: īspice ne desipiētia ipsi expectat̃ alicubi ē eni q̃dā mā piguis būc ⁊ exitās ⁊ pmittēs dormire. īuestiga aūt ⁊ si pfūd̃ fiebat ei sōn̄ aut supficialiē vū erat sanus: ⁊ si ī die dormiebat aut nocte. pscutari aūt ⁊ coit̃ si multi vtebat̃ aut pauci: ⁊ inuabat̃ aut lediebat̃ sūt q̃dā imoderate vtētes sanguinē emittūt. B oīa ꝓsidera: ⁊ elr qō dictū ē supi̇: ⁊ B tradit laborez: balnea: cibi: sōni: afrodisie: oīa moderata. q̃d āt dicē mētē: q̃ mētē oz B oīa ꝓmēsurari: ⁊ supi̇ mēsurata dixit: ppē B dixit mēte: dixit mēsurās. aut B dicas: aut dic: ⁊ aliud q̃ oz incrē ⁊ mētē quō ꝓsuetudinē būit dispōni sz mētē: ⁊ aut gaudere ⁊ tristari. si. n. ꝓsuetudinē habuit cē sollicit̃ vū erat sanus ⁊ nūc ē sollicit̃: nihil malū ē. si vo nō brīs ꝓsuetudinē nūc ē sollicit̃: malū ē B: ⁊ q̃ B sit vex ītelligas me. volo. n. p historiā B facē fidē: ⁊ ad pelag̃ intrare: ⁊ tm̃ B ē pma historia: Fuit q̃dā noie menāder augur q̃ quolibet āno ī die natiuitat̃ ascēdebat ad altū locū: ⁊ ex auib̃ futura ꝓtigētia sibi ī toto illo āno vidit. sic āt ī quodā āno venit ad altū locū: ⁊ īspicit aq̃lā faciē ē symbolū ī. signuz quoddā denūciatiuū siue mort] q̃ ec gscēs descēdit ⁊ īcepit tristari ⁊ nō comedē: ⁊ ex B facies attenuata ē: ⁊ iam amic̃ su q̃dā obuiauit ei ⁊ inērogauit eū q̃d hēt: q̃ dixit ei passionē. ⁊ dicē ei amic̃ sū̃: q̃d igit̃ ppē B tristar] ? vade solatiare. menāder vo nihilomiñ passiōe occupat̃ pmā fit: qm̃ itaq̃z ercis absq̃z cibo ⁊ potu febricitās mortu̇ est Itē scōa historia: Mulier q̃dā būit quādā aliā mulierē amicā: ⁊ ꝓgit ipsā dormiētē mozi: sciuit āt ipsa ⁊ credit q̃ sōn̄ fecē mortē: ⁊ ob B nō dormiebat: exīn̄ igit̃ ex vigilia febris supuenit ei ⁊ mortua ē. Itē alia historia: Bramatic̃ q̃dā fuit in comi ciuitate: ⁊ hic audiēs q̃ adusta ē ⁊ biblioteca sua ī q̃ ⁊ ipse habuit libroꝝ ⁊ laborez irat̃ cō tristat̃ est: ⁊ ex tristicia vigilia superuenit ei: ⁊ febricitās mortu̇ ē. Itē historia: Ali̇ exīs amic̃ pecuniaꝝ ⁊ discipās pecunias suas tristat̃ ē: ⁊ cū tristicia vigilauit febricitauit ⁊ mortu̇ ē. Itē alia historia: Alie q̃dā capadoc̃ audiēs q̃ atlas substīet celū tristabat̃ dicēs: q̃ incē tū mortuo atlāte oz dirimi celū ⁊ cū ipso destrui: ⁊ sic tristatus mortu̇ ē īspice q̃z tū fac̄ ꝓsuetudo mēt] supata. ⁊ B ē qō ī tēdit. ¶ Cōsuetudinē ex q̃b̃ sani sum̃? ¶ Propē q̃d dixit ex q̃b̃ sani sum̃: q̃ ꝓsuetudine obseruata. fit. n. nobis sanitas aut q̃z nō oz pmutare ꝓsuetudinē. si vo ⁊ volueris pmutare nō in egritudine qm̃ virt̃ infirmat̃: sz aut oīno ī sanitate qm̃ est fortis virtus ⁊ fert. 39

q Qualiter egritudines a quibus q̃s figuras.

Dicit. n. incre ⁊ egritudies vtz ab īcpolat] ad ꝓtinuas: aut a cōtinuis ad interpolatas figuras. figuras aūt B n̄ dicē modū iacēdi patiēt] siue iacēt] in firmist] aut deferēt] se ad pedes. sz figuras dicē piodos

Ex quibus modis ⁊ locis generantur incboant: imminent: pausant.

¶ Mirabilis ē ⁊ B fmo: vt aūt manifest̃ fit nobis. volo B incipe q̃ oīs egritudo pmo quādā ineqlitatē bz ⁊ difficultates mā icipiēti generari: postī̇ vo gnāt̃ egritudo ⁊ māifestat̃: ⁊ ī alio tpe augeat̃ ⁊ ī alio pausat. dicē. n. incre

differes ꝑ tpꝰ egritudinũ.bene aũt dixit ꝓausat:aut iuuita aut in morte. 40

i IN quibus incõtinens pauendꝰ.

d Dicũ ē aũt vobis ⁊ in libro de ingenio sanitat:q̃ pauẽdꝰ of ⁊ timẽs ⁊ timẽdꝰ ⁊ trepidus:vbi dicebat de fugiẽtibꝰ aquã: q̃ vidi pauẽdũ te faciens ex ꝓdictis.bis sic se hũtibꝰ differẽtes expõnes sũt hꝰ fmonis.q̃d aũt dicit incõtinẽs q̃ nõ ꝓtinet se a desideriis:sic.n. ꝓtinẽtẽ dicimꝰ q̃ cõtinet se delectationibꝰ.q̃d aũt:dicit q̃ si vides incõtinẽtẽ egre ⁊ inordinatũ terre ipm ⁊ trepidũ ipm fac: ꝓdicãs ei futura ꝓtigẽtia sibi mala: ex mala diẽta.aut ꝑ dicas:aut si ē incõtinẽs terribilẽ fac cãm:⁊ ꝓ tẽ medicũ pax comedere desiderio patiẽtes. dictũ est enim pax deterior cibus ⁊ potus ⁊c. 41

c Contrarie in morbo diete.

Et hec vltẽ sermonẽ ꝓstruit:q̃ ꝑtis ꝑtia curant ꝓ enĩ ꝑtia morbo facere:aut fm se sic ĩ tertiana infrigidãtia aut fm accidẽs sicut in tetano agne frigide infusio. 42

q Quod bene fertur quod vix fert.

Dicit.n.indre vtre a bona sufferẽtia ad malã pmutat patiẽs difficile ē ꝑ:si vo a mala sufferẽtia ad bonam:bonum.inquire iterum quõ circa malã sufferẽtiam disponitur: vtrum facile suffert malaꝫ sufferentiã:aut pusillaminis est:⁊ valde tristat in hac. 43

d Dieta quantum cognoscere nõ inspicere congruenam multe.

Dic differẽs ē scriptura ⁊ differẽtes expõnes:aut enĩ cognoscere hꝫ aut ꝓspicẽ mẽte ⁊ in ꝓspicere aut ꝓspicere.sicq̃dẽ hꝫ ꝓspicere exponimꝰ sic:q̃ ꝓ dietica ptẽ nre artis scire. ꝑ.n.vtile ē ⁊ valde nobis ꝓficuũ.Scõa expõ:ꝓ studiose videre quãtũ ⁊ diete ⁊ medicinaꝫ.ꝓ enĩ in his indrere spẽm medicinaꝫ ⁊ q̃tũ ⁊ tpꝰ ⁊ modũ vsus:⁊ qꝫ ꝓ quãtitatẽ scire sic maxie nobis ꝓficientẽ.declarauit aũt ⁊ alibi dicẽs:Magnũ quantũ ꝓueniẽs incõueniẽs in fortitudine spẽm q̃dẽ medicinaꝫ fm plr.⁊ idiota medicꝰ sciuit q̃ calidis frida ꝓ offerre.quãtitatẽ vo vix nisi artista scit.multe.n.sũt ꝓferentie:q̃i multe sũt cause efficiẽtes differentes morbos . hec ē scõa expõ.si vo nõ hꝫ cognoscere:hꝫ nõ in cognoscere dicimꝰ qõ dic hip.q̃n ꝓ medicũ venientẽ ad egre si alicubi audicit ꝓsiliũ a licuiꝰ in domo dictũ:aut de aliquo ꝓsiliãtes illi q̃ sunt ĩ domo.multa.n.mala holbꝰ accidũt nõ ex dicas alicui:de q̃bus nõ fiat cã homicidij ⁊ multoꝫ maloꝫ.⁊ hec ꝑma expõ.Scõa vo ē:Quidã multotiẽs ⁊ siue p vnicum mãdatũ:aut p debitũ:aut p aliã necessitatẽ,pditione sibi machinata indicãt egrotãtẽ ⁊ venit ad ipm medicꝰ:⁊ inuenit q̃ nihil mali hꝫ ⁊ sollicitꝰ ium ⁊ si exiuit medicꝰ ab ipo:⁊ introgabit ab aliquo quõ inuenit ipm dispositũ nõ dicat q̃ nihil mali hꝫ:hꝫ eꝫio q̃ male se hꝫ et piclitat mori et magnitudie egritudis diminuãt ea que sũt,pditõis. multotiẽs.n. hũt passionẽ amor] et si ꝓ dicẽ et publicare passionẽ.sic enĩ herasistratꝰ accedẽs et cognoscẽs amorẽ seleuci amãtis nouercã suã vxorẽ antiochi. 44

b Bonis uero medicis similitudies errores ⁊ deriuationes sed econtra occasio.

Bonos medicos dic videtes subtilie artẽ medicine.q̃d aũt dic:q̃n ꝓ bonos viros diligentẽ curã hre de egritudib: multotiẽs ei fallacia fit p pẽ filitudinẽ aut cãꝫ aut sintomatũ.vbi gra:supuenit biscuria duobꝰ vir]:hꝫ vna q̃dẽ hꝫ opilationẽ in lapide:alia vo in trõbis.⁊ idiota q̃dẽ medicꝰ easdẽ affert curas duobus:⁊ vbi ledit vbi iuuat.⁊ ecce,ppẽ filitudinẽ cãꝫ ĩ vtroq̃ emphrasis ⁊ fallacia ē ⁊ error . bono vo ⁊ hippocrico medico nõ fit error.fit aũt ⁊ pp filitudinẽ egritudinũ:est enĩ q̃hꝰ duobꝰ cholica dispõ: hꝫ vna q̃dẽ ĩ vẽtositate: alia vo ĩ chola ru.⁊ ĩ vẽtositatibꝰ vtor oleo rute aut cẽtaurea in alia vo nõ vtor qꝫ ledo.q̃dã aũt eisdẽ curis vtũt occepti a filitudine egritudinũ:⁊ cholica ē dispõ ⁊ ĩ alio: filr autem ⁊ in similitudine sintomatum.

Scio qꝫ difficile ē rõnari speculãtes uias aut figura aut simꝰ aut subaridꝰ cholericꝰ bñ uomẽs ul'uix uomẽs color diẽta exñs certe sil'hec ad alia cõfiteri ⁊ in magis ⁊ minꝰ difficile.

¶ Itꝫ alia vobis ꝓditione tradit hip.⁊ dic:q̃ ꝓ vias inuestigare ⁊ rõnari.vias aũt dic methodos. fortassis aũt vias dic indrogatiões: vñ methodus dcã ē cũ iterrogõe inẽtio.differẽs aũt ē ꝑ scriptura:q̃dã.n.libroꝫ hũt:q̃ difficile:q̃dã aũt:pp q̃d difficile:⁊ pp q̃d doctrinatiũ magis:qꝫ vo ꝓmemorationũ sic dic ⁊ ga.Hip.n.sic multotiẽs vdicit] ad cõmemorationẽ sui scribebat.ꝑ aũt exponẽs rursus exponit sic:qñ ꝓ rõnari vias.s.cõtꝫ cãꝫ egritudinũ ⁊ sintomatũ:⁊ ꝑ itꝫ spẽs. nos aũt dicimꝰ q̃ magis] ermo ē de figura capit].dictũ ē.n.q̃ ꝓ vias indre in figura capit] ⁊ ĩ simo ⁊ in alijs.Ga.ãt q̃ iste sermo ꝓtinꝰ ē supi ori:⁊ exẽplũ supiorꝫ sermõis ꝑ edit.q̃ aũt sũt exẽpla:vbi gra figura ⁊c.⁊ credas hip.ꝑ tibi dicẽ: indre figurã vtrũ exẽ nãm ē:aut fm nãm.dictũ ē vobis ⁊ ĩ,pemio pñt negocii:q̃ figura capit] qñq̃ fm nãm ē qñq̃ exẽ nãm: vbi discebamꝰ q̃ figure be quidẽ tenaces ceruice fortes ⁊ alia:si vo debiles ⁊ aurib'fluẽtes indre itꝫ ⁊ simo siue p debilitatẽ mãe ꝑ factũ ē:aut ppẽ multã hũiditatẽ:qñ et p multã hũiditatẽ ꝑ fit:mãifestũ ē ex eo qõ cognoscimꝰ q̃ simitate q̃ mult] afrodisijs iste vtic.indre ãt dic si subaridꝰ.q̃dã aũt libroꝫ:subaridũ hũt.sicq̃dẽ hũt subariduꝫ dic.n.indre ⁊ oplone si ē sicce oplois aut hũide.si vo hũt subaridũ q̃dã dicũt q̃ aridã facie defigũt:q̃dã aũt subtilitatẽ mantũ ⁊ pedũ:sic ãt Ga.dic subaridũ ⁊ hũt extra se hũtes armos ⁊ subtiles.indre aũt si cholericũ siue supabũdat ĩ eo chola ru.⁊ defigũt sibi supuẽire tertianas egritudies:siue phlaticꝰ:aut melucꝰ.⁊ ꝑ itꝫ indre si inuenerit q̃ cholericꝰ ē: ⁊ q̃ chola ei supabũdat.indre q̃ chola vtrũ.aut venẽosa:aut herugini eris filis:aut viridis ad modũ prassij.adhuc ãt inuestiga si ē bñ vomẽs aut vix vomẽs ⁊ si bñ vomẽs ē offer faciẽtia vomẽ.si vo vix vomẽs tũc purgatiuis p iferiora purga.indre aũt si ē niger aut albꝰ aut rufus colore.hꝰ,i.n.colorẽs declãtiua sẽ subiecti hũoris.inestiga aũt ⁊ dietã ipsiꝰ vtꝫ ordinatã ⁊ moderatã fẽ dietã:aut inordinate dietat. ⁊ ispice quõ mirabilie hip.dixit hũc fmonẽ:frustra a dietatꝰ,ꝑ oia indre ⁊ cura hii illõ epilogũ magis ⁊ minꝰ.vbi gra si mag] vomẽs aut minus mag] aũt ē vomẽs q̃ ⁊ absq̃ aliquo ē vomẽs: minꝰ aũt q̃ cũ potiõe aut aliqꝰ alio ãdito.ꝑ pñs fmo hꝫ. ¶ Quia difficile ē rõnari speculãtes vias. Bñ addidit hip. speculãtes ⁊ difficile:pp magnitudinẽ dicriõis auget nostraꝫ artẽ.et qõ dixit supiꝰ q̃ bonis vir] filitudines errores et deriuationes faciũt hoc.et ꝑ dicit q̃ ꝓ et artistã valde studiose rõnari vias nostre artis. 45

Quod fistulosum superiactauit impediuere tusses manere.

Hb Istoric⁹ ē ꝗ ſmo. ꝗ dicam⁹ q̃d ē fiſtula et vnde noiat fiſtula et vñ fit. fiſtula igit ē vuln⁹ nō cōcurrēs nō ꝯſolidatū nō ĩcarnatū et ꝯcauū. noiata ãt ē fiſtula a metaphora fiſtulay. ſ. inſtrumētoꝝ muſicoꝝ. fit aũt fiſtula a diſcurſione quotiēs mã ferat ad patiens membꝝ: ſed mã quãtitate ꝯtriſtans q̃litate mordēs aut quantitate et q̃litate ꝯtriſtãs: vnde multotiens ꝯſolidat vulnus: et poſt phlegmonē et ꝯſolidationē reuma delatū: et iterꝝ mouet ipm quidē hipp. dixit ſupiactauit ſz q̃ reumatiſmus. i. diſcurſio hũoris ſupuenit ꝗ multotiens motus opat. ſic igit tuſſis motu renouat fiſtulam: et maxie ſi eſt pect⁹ fiſtula. hoc vidit hippo. aut ꝗ dicas q̃ tuſſis impediuit manere curã: aut dicas q̃ antecelſit tuſſis: deinde poſterius fiſtula ſupuenit: et hec fiſtula impediebat tuſſim ſuperuenire. hoc autem approbauit noſter ſophiſta. 46

Q Ꝑoniã ſimitas epatis duplicata ē cũ tuſſi ⁊ ꝯtinuo dolor pauſauit.

Hb Istoriac⁹ ē et ꝗ ſmo ſic dic Ga. nō enim ex ꝗ potes accipe ꝓcognitionē. ſi. n. duplicata ē ſimitas epatis icertũ ē niſi volueris dicē q̃ luctãs iſte multotiens: aut alto loco cadēs ad ptem corpis dextri. oz ãt nos ſcire q̃ epar vnã ſimam hãs et ſolã: aliud vo duas aliud vo tres. hiſtoriat enim epar quattuor habens: et nescimus que ſima duplicata eſt. et dicit Ga. qm̃ de dextra pte dicit: debemus enim intelligere ſimitatē in dextra pte epatis. dicit itaq̃ hippo. q̃ duplicata eſt ei ſimitas et accipiens ipm cōmouit: et ceſſauit ei paſſio: et iſpice q̃ ex ꝗ ſermone habes ꝓcognitiũ canonē ex iuuantibus et ledentibus niſi in cōmotione ceſſauerit dolor incertũ eſt ſimitas epatis. 47

Ꝑatir⁹ in thaſo apō nos uocatus grippalopix circa annoſ. v. ⁊. xx. ex quibus effundit multotiēs ꝓceſſit uero ei i die plerũq̃z: fact⁹ ē aũt circa ãnoſ xxx. ptiſicus ⁊ mortuus eſt.

Hb Istoriacus ē hic ſermo mentionē aũt facit et de thaſo nō ſicut epidimiacũ morbũ tradens ſz pp ꝓpriam cōmemorationē: vnde et de abditis mētionē facit ꝓcedens in aliis ſermonibus ꝓpter eandem cãm. quid eſt q̃ vult ꝗ tradere: et dicimus fuit quidaz in thaſo ſatyr⁹ noſe et ꝓnomine gripapolix. gripapolix aũt dicebat: aut gripũ hēbat naſum. i. curuũ: aut q̃ ſubtiles hēbat armoſ et anguſta ea q̃ ſũt circa thoracē ſic vulpes: vñ et apt⁹ fuit ad ptiſim: et q̃ anguſta erãt ei ea que ſũt cē pect⁹ et ferebat ei hũiditas ꝓpē cōcomotãtiã patiebant et gnãtiua: et ꝓpē gomorrea eidē ſupuēiebat die ac nocte deinde ſupuēiebat poſtea ptiſic⁹ fact⁹ ē et mortu⁹ ē Triſedemon ãt et maxim⁹ ſophiſta ptiſicũ dic ꝗ ꝯſuptionē corpis: qm̃ ãt gomorrea ſupuēit pp debilitatē multotiēs ſpmaticor vaſor: aut pp multitudinē ſeis exiñ ꝯtingit nō nutrimētũ et ꝯſuptio: et ꝗ hiſtoriſat dicēs: in alto quodã ſupuenit et mirabile dicebat: q̃ ex ſpem ſalnat⁹ ē alē et maxie iuuenis etatis ꝗ coopatũ. meli⁹ ãt ē pmã ex pōnē tenē: q̃ vlc⁹ factũ ē pulmõis: niſi. n. a. xx. annis vſq̃z ad vnũ poterat ſufficere conſumptione facta. 48

Ꝑ abditis paleſtre ꝯſeruator clyſteue⁹ fact⁹ pugnans plus uerſus fortior ē ⁊ turue⁹ ſup caput bibēs bibit aquã multã fridã ⁊ ei uigilia fcã ē ⁊ angustia ⁊ infridatio extremitatum.

Hb Istoriac⁹ ē et ꝗ ſmo. mētionē aũt fecē cuiuſdã q̃ paleſtre cōſeruator erat vt ſeruãs locũ ĩ quo luctabant luctatores vt nō ſint ordinati circa diētã. Clyſteue⁹ aũt q̃dã bō fuit: et iã cōtigit iſtũ ſil luctari cũ fortiori. fortior aũt aſſumēs ipz ꝓſtrauit ſup caput et vulnerat⁹ eſt ĩ capite et ĩ ſpina: deinde ĩ nocte bibit: et bibit multã aquã: et ĩ vulnē aliud ſupaddidit: vulneratũ eſt ei cerebꝝ et nucha ex cōgelatiōe aq̃: exiñ vigilia ei ſupuēit et ĩguis ſufferētia et infridatio extremitatũ: et ſcõa die iduri ei ſuppoſitoria. nō. n. patiebat clyſtē: et mediocriter egeſſit et iniuxit. poſtea illa nocte ſiue hipp. iubēte ſiue p ſe mot⁹ balneauit ſe: et nihilomin⁹ ĩguē ſufferētiã et vigiliaz ſuſtinuit: deinde poſteri⁹ febricitãs et ſudãs ſyncopico ſudore ⁊ mellicratuz fecit ſudorē: niſi volueris dicere q̃ caliditate rare facti ſunt pori: et ne moueant nobis chrzyſim que dicta ſunt q̃ mortuus eſt. hippo. enim ꝓcepit oēm curam adhiberi ad ſanitatem et nō negligere. ſi vo ꝓpē ſuperiorem motum ſuperuenit mors noli perturbari.

Ꝑoſteriori uero aduenienꝭ: intulit ei ſuppoſitoriũ: ⁊ mediocrit egeſſit: ⁊ mixit ꝑus aut nō minxit: i nocte uigilauit nil min⁹ uigilia ei facta: i mala ſufferētia ex iſtēti aũt tertia die ifrigidatio exrmina tũ: poſtea febriēs ⁊ ſudans ⁊ mellicratuz bibens mortu⁹ eſt

¶ Quidã aũt liborꝝ Aduenit bñt: quidã vo Aduenienꝭ. ſi aũt bñt Aduenit ĩ tertia ꝓſona: dic q̃ iſte paleſtre cōſeruator poſtq̃z cecidit mãſit in exercitio: ⁊ ibi potauit aquã: ⁊ poſterior die venit domũ. ſi vo habz Aduenienꝭ in ꝓma ꝓſona: credas dicē hippo. q̃ poſtq̃z cecidit: ſexta die aduenĩ ⁊ vidi ipm. 49

Melancholici ⁊ epileptici ſoliti ſũt fieri: plerunqz ⁊ epileptici melancholici.

Liquidũ eſt q̃ epilepſia ē ſpaſmoſa diſpō toti⁹ corpis cũ leſiōe principaliũ actõũz. ſupuenit aũt epilepſia a plate repletē vētricloſ cēbri: q̃ phla ſi venerit ad ꝯpleciōez. ſ. ⁊ ēntiã cerebri: ſubet opat. ſi vo ē malãcholic⁹ hũor: qm̃ ⁊ ꝗ groſſus ē: ⁊ ſi venerit ad vētricloſ cerebri: ⁊ ꝗ epilepſiã efficē. ſi vo venerit extra ſubãz cerebri: tē efficit melãcholiã. Melãcholia ē inſania ſine feb. ĩ melãcholico hũore facta. ⁊ abſq̃z febre diri pp alienatõez. ĩ melãcholico hũore diri pp maniã q̃ a cholã ru. fit. Qm̃ aũt didicim⁹ q̃ a melãcholico hũore ⁊ epileptici fiunt ⁊ melãcholici. fũt aũt ⁊ a phlate epileptici. bñ igit hip. dixit: melãcholici epileptici: ⁊ epileptici melancholici plerũq̃z fiunt.

Mor aute alterũ magis fit ſuper que repſerit morb⁹: ſiquidē in corpus epileptici: ſi uero i noticiã melancholici.

¶ Morbum autē dicit hic groſſam materiã: q̃ eadem materia ſiquidez ĩ corpus repſerit: ſcilicz in concauitatē cerebri: efficit epilepſiã. ſi vo in noticiam ſcilz in coplexionez ⁊ in eſſentiã cerebri: efficit melanaholiã. ſed quãdo dico q̃ venit materia ĩ complecionē cerebri ⁊ efficit melancholiã: ſicut medic⁹ dico: qm̃ phi non dicũt complonē effectiuã eſſe virtutũ aie ſic nos: ſed ecõtrario inſtrumentũ eſſe ⁊ miſtrã dicũt ꝯplonē rõnali aie. 50

IN abditis faethusa hyppothoy mulier supfecūda exñs anteriozi tpe uiro aūt eiꝰ fugiēte: pudica manens oīno muliebria defecerūt tpe multo pꝰ hoc aūt facta ē artetis ei ⁊ ꝓmotiones his aūt accidentibꝰ cozpꝰ aūt uirile ē factū ⁊ pilosum p totū ⁊ emisit barbam.

Et iste fmo historicꝰ ē. q̄d aūt vult dicē: ⁊ dicimꝰ q̄ fuit q̄dā mulier quōdā multa patiēs trepēte aūt ,ppē aliquā cām fugit vir eiꝰ: pmāsit itaq̄ illa casta: supabūdauerūt ei mēstrua: ppē q̄d ꝛsumebatur bactenꝰ sanguis in pueros: nūc in nō piendo pmāsit ille sanguis: ⁊ exiū pmanēs retinebat ⁊ spma: neq̄.n. veniebat ad cōmixtionē oīno sed supabūdabat in ea: exiñ nō dubites q̄ quō difficilia nō poterāt fieri: ⁊ dicimꝰ q̄ virtus fortis erat: ⁊ itaq̄ sic̄ fortis nō patiebat: vñ calidior fcā q̄ ꝛdensata ē ⁊ pilos emisit. oīno aūt hēbat ⁊ habilitatē faciēdi: itaq̄ in pncipio: aut spermate acutiori facto aut sanguine deducta ē mā ad articulos: ⁊ facta ē artetis. sed quidā q̄stionāt q̄re nō fcā est matric suffocatio: ⁊ dicimꝰ q̄ solū sanguis acutꝰ factus ē: ⁊ ,ppter h aut dicas q̄ ꝛsuetudinē hūit mulier mēstruoz habēte ipsa i ꝓgnatione: ⁊ ,ppē h nō fiebat sintoma nisi quoddā rarum vez dico tibi ⁊ solutionē q̄ quēadmodū sūt viri effemīati: sic ⁊ mulieres sicut viriles. fortassis autē q̄ virilis fuit. ergo dicit hippo. q̄ multa fecimus ⁊ nihil iuuimus: sed tempoze disperiit.

Et uox ei exasperata est.

¶ Quia victū ē supius q̄ ea q̄ sūt pectoris multam colligantiā habent ad generatiua sanguine pmanēte: ⁊ hoc acuto facto apertius fecit pectus: ⁊ ,ppter hoc facta est et vox aspera.

51

Contigit ⁊ noami gozippi mulieri in thaso eadez. uisum ē aūt oībus medicis quos ego noui spem unaz esse effeminati: deinde in fm nām uenire sz ⁊ sic nō potuit fieri oīa nobis faciētibꝰ sz finit nō tarde facta epileptica.

Similia diē supueneruīt i thaso alij mulieri oīa q̄ ꝓme q̄ videbāt oībꝰ medicis. q̄d aūt facere ⁊ mēstrua ipsi reuocare. ⁊ qñ i his maxīe mulier designat: ⁊ tūc mulier nō dr̄ qñ mēstrua ipsi retinēt. bꝰ gra dixit q̄ spes fuit saluari aut effemīari. s. q̄ mēstrua ipsi ,puocarēt: aut h dic q̄ ꝓordinauit effeciari vir agi. qñ eiz dixit supiꝰ: vir facta ē: bꝰ cā dixit effeciari: quō aūt potuit effeciari: si asperā vocē emisit ,puocata sūt: ⁊ i hac dic: multa fecimꝰ ⁊ nihil pfecimus vel bortat. fortificat aūt audiozē dicēs: q̄ nō oīno mulieres curāt neq̄ cōcupiscē sz pmanere q̄ snpioz motꝰ coopet. hñ aūt dixit hippo. q̄ si solus fuit sed alij fuerunt medici: ⁊ multa fecimus ⁊ nihil profecimus.

¶ Expliciunt cōmenta epidimie hippo. a voce Johānis alexandrini magni medici ⁊ sophiste.

¶ Incipit liber Hippocratis de natura puerozū vel de natura fetus aut de natura embryonis: idem eni sunt.

Si sperma ab vtrisq̄ pmansērit in mrice mulieris: pmuz quidē miscet sil tanq̄ muliere nō ꝓcescente: ⁊ colligit ⁊ ingrossat calefactū: deiñ qñ replet spñ bz: sicut exñs in calido pma mrice spirante: deinde qñ replet spū viā sibijpsi extra fac: ⁊ fm modium spmatis spūs exit. cum aūt via fit extra spū calido existēti itez alicꝰ frigidꝰ spirat a matrice: ⁊ h facit p totū tps. cale fit quidē sicut i calo exñs: frigidū aūt bz a mrice spirāte Oīa aūt quecūq̄ calefūt spñ hūt: spūs aūt frangit ⁊ fac sibijpsi viā ⁊ tendit extra. ipm aūt q̄ calefit attrahit ad se ipm spñ frigidū p fractionē a quo nutrit. h aūt fit ⁊ i lignis ⁊ in frondibꝰ ⁊ cibis ⁊ potibꝰ q̄cūq̄ vehementē calefūt. intellcñ aūt pbent ligna quz adurit: oīa. n. ligna faciēt h: maxīe aūt subuirīdia emittūt fm sectionē spñ: spūs autem qñ extra tendit reuolueē circa sectionē: ⁊ h fieri videmꝰ. manifesta igit rōcinatio est spūs q̄ i ligno exñs calidū attrahit alez frigidū a quo nutrit ⁊ a se vi mittit. siquidē eni nō attrahēt nō vtiq̄ reuolueret spūs extra tendēs: omne eni calm frigido nutrit moderato. ⁊ qñ calefit humidū q̄ō in ligno existit spūs factꝰ tēdit ext ⁊ ita exiens extra calm q̄ō est i ligno ecōtra attrahit aliū frigidū a quo nutrit. faciūt aūt h ⁊ frōdes virides qñ vrunt: spñ eni hūt: deinde rūpit spūs: ⁊ facit viā: ⁊ tēdit extra reuoluēs se. tendēs aūt sonū prebet: fm q̄ ispirationē prebz. ⁊ legumīa ⁊ frumentū ⁊ fructꝰ calefacta spñ hūt: ⁊ extra venit ruptionē faciēdo. ⁊ si hūidioza fuerit: plꝰ spñ hūt ⁊ emittūt: ⁊ ruptionē maiozē faciūt. Et q̄dez oz ,plongare fmonē: Oīa eiz quecūq̄ calefūt spñ emittunt: ⁊ alez frigidū fm h ecōtra attrahūt quo nutriūt. ⁊ huiusmōi necitates inducte sūt a me q̄ spma calefcñ in mrice spñ bz ⁊ emittit: sil aūt ⁊ a mrice spirāte spiritū bz ⁊ spma. qñ eni matrix frigidū attraberet ab aere ad se inflat spma. calm aūt est tanq̄ in calo exñs: ⁊ tūc vtiq̄ spñ bz ⁊ emittit: ⁊ sperma iflatū facit panniculū. extendit aūt circa ipm exteriꝰ ꝛtinuꝰ factus sic̄ viscosus tanq̄ in pane assato subtile in spē panniculi stat supficialiter calefactꝰ ⁊ inflatus panis eleuat fm q̄ inflatur sic̄ panniculꝰ fit. Spermati autē calefacto ⁊ inflato toto panniculis exterius circumfit. iuxta meditz autē spermati spiritui transitus ⁊ intus ⁊ extra fit per panniculū: et hoc panniculo distat tenui: ⁊ sperma in se parū est: hoc autē aliud sperma rotundū est in panniculo. at vero sex diebus manēs in matrice ⁊ sperma extra cadens ego vidi: ⁊ quale mihi videbatur in mente: tunc ab illis reliqua argumenta feci. ¶ Qualiter autem vidi sperma sex dierum existens ego narrabo: Mulieris propria famula erat: precio ad viros iens quam non oportebat concipere in vtero q̄liter nō esset inhonozata. audiebat autē cantatrix qualia mulieres dicunt ad inuicem: qum mulier debet concipere in vtero non egredit sperma: sed interius manet: hec audiens intendebat ⁊ obseruabat semper: ⁊ postea vt nō sensit exire semen: dixit domine sue: ⁊ verbum pertenit vsq̄ ad me. Ego autē audiens pcepi ipsaz salire ad terram: ⁊ septies vtiq̄ salit: ⁊ sperma desiuit ad terram: ⁊ sonus factus est. illa videō aspiciebat ⁊ admirata est. Quale autez hoc erat: ego dicam: vt sic̄ oui

erudi exteriorē corticē circūauferat: ⁊ ī interiori pāniculo ī-
teri⁹ būidū appeat. Mod⁹ q̄dē talis fuit sufficiēt vt dicē
oj. erat aūt rubeū ⁊ rotūdū. ī pāniculo aūt videbant exi-
stē fila alba ⁊ grossa cū grosso sanguine ⁊ rubeo: ⁊ circa
pāniculū exītus vestigia: in medio aūt pāniculi distabat
subtile: qō mihi videbat eē vmbilic⁹. illū aūt spū interi⁹
⁊ exteri⁹ facere p̄mū: ⁊ pāniculus ex illo tēdebat tot⁹ cō-
tinēs sperma. tale aūt ego vidi sextū exīs sperma. Dicaz
aūt ⁊ aliā cognitionē: ⁊ ī B posteri⁹ appentē cuilibet vo-
lēti scire de B: ⁊ ad argumētū oī meo sermōi q̄ ē ver⁹ vt
dicat hō de huiusmōi re. ⁊ hec q̄dē adhuc dicta sūt a me
Nō aūt sperma ī pāniculo ē ⁊ spū bz interi⁹ ⁊ exterius
⁊ augeē a sanguīe matricis descēdente ad mātrices. Mē-
strua autem nō egrediuntur quādo mulier concipit a se
si debet puer sanus esse. si nō ē quid⁹ superfluum significat fm
p̄mū mensē quātū modicū: sed descēdēs sanguis a toto
corpore mulier circularīē stat circa pānniculū exteri⁹:
sīl aūt spū attracto interi⁹: sanguis p pānniculū fm pfo-
ratū ⁊ distans coagulat ⁊ auget qō oz fieri anīal. qn aūt
tp̄s fiet rursus alij pāniculi equalī p̄mi pānniculi subti-
les circūtendunt multi tali mō quo ⁊ p̄m⁹ pānnicul⁹ fa-
ct⁹ est. tensi aūt sē ⁊ isti ex vmbilico: ⁊ ad inuicē ligamēta
bīt: qn vtiqz B fieri descendēte sanguīe a mātrice ⁊ coagu-
lato ⁊ caro fit. fm medīū autem carnis vmbilic⁹ distat
p quē spirat ⁊ augmentū bz. mulier aūt qn in vtero bz a
mēstruis nō descendētib⁹: ꝓpter B nō dolet: qz sanguis
nō pturbat: ⁊ affluenē descendēs quelibz mēse: sz tendit
quiete paulatī sine dolore quotidie ad mātrices ⁊ ī mātrici
b⁹ exīs augeē. Quotidie aūt huiusmōi cā tendit: sz nō se-
mel fm mensē: qn in matricib⁹ spma existens attrahit a
corpe semp: quo vtiqz ⁊ potētie bz: sic ⁊ spūs. Et p̄muz q̄-
dē paru⁹ spūs fit: ⁊ sanguis modic⁹ tēdit a mātrice. qn aūt
spūs in pl⁹ fit: magl attrahit sanguinē: ⁊ ī plus descēdit
sanguis ad matrices. Nō bītib⁹ aūt ī vtero qn mēstrua
nō egrediunt ꝓpterea dolor fit: p̄mū quidē pturbat sā-
guis ī corpe fm quēlibet mensē a necēsitate huiusmōi: q̄a
mens a mēse differt multū ⁊ fm frigiditatē ⁊ caliditatē
⁊ hoc sentit mulier corp⁹: humidi⁹ enī est q̄z viri: ⁊ ptur-
bato sanguīe ⁊ replente venas descēdit ab ipo. Et qnalr
B a p̄n⁹ nāe fuit: q̄re fiquidē euacuat a sanguīe mātr cōci-
pit ī vtero. si aūt repleta fuerit: nō vacuis aūt mātrib⁹ ⁊ ve-
nis factis a sanguine cōcipiūt a se mulieres pueros. post
menstruoz siquidē purgationē mulieres maxime cōci-
piūt in vtero. cā aūt qō oī: Qn aūt pturbat sanguis ⁊ nō
tendit extra segregat⁹ sed ad mātrices: mātrices aūt nō remit-
tunt: calefacte aūt a sanguīe diuturno mātrices parant al-
teri corpori caliditatē. Est aūt qnqz ⁊ tantū de sanguine
in venas corpis: vt ⁊ venē replete volent ⁊ tumorē pre-
bent. Est aūt qnqz ⁊ periculū ex hoc purgari. Est aūt qn-
qz ⁊ ad vesicam p̄consistūt ⁊ cōprimūt ⁊ claudūt vesicā
⁊ stranguriā p̄bent. Est aūt qn replete sanguīe existētes
mātrices declināt aut ad ischiā: aut ad lūbos: ⁊ dolorez p̄-
bent. Est aūt qn ⁊ diuturn⁹ fuerit sāguis q̄nqz mēsibus
aut sex in mātrib⁹ putrefactis putredo fit: in q̄busdā aūt
fm testiculū egredit. Est autē quib⁹ iuxta femur fiē apa
fit: exinde sanies facta egressa ē: ⁊ alia multa huiusmodi
mulierib⁹ fiūt qum nō purgant mēstrua: sed nō oz dicē
hoc B. ocīn enī est ī muliebrib⁹ egritudinib⁹: sed vnde oi
misi fmonē cōplebo. Qn aūt fit caro: tūc pānicli auctor
eo qō est ī matricib⁹ augent ⁊ ipsi ⁊ cauant maxīe exte-
riores: ⁊ sanguis q̄ est mātrice descendēs. Quodcūqz caro
fuerit spirans attraxerit: ⁊ agmentū fit: ⁊ si vtile nō fue-
rit: in cōcauitates pānniculoz segregat. ⁊ qn cauant et
sanguinē recipiūt: tūc aūt noiat regio. Dec aūt a me in
hac parte dicta sūt. Caro aūt aucta a spū articulat ⁊ ve-
nit in ipsa singulū sīle vt sīle ⁊ densū ad densū: ⁊ raz ad
raz: ⁊ humidū ad humidū: ⁊ vnūquodqz venit ī ꝓpriam
regionē: fm cognatū a quib⁹ ⁊ fcīn est quecūqz a densis
sūt ⁊ fūt. ⁊ quecūqz ab humidis būida sunt ⁊ alia fz ean-
dē rōnez fūt: ⁊ augmētatis ⁊ ossa īdurescūt a caliditate
coagulata ⁊ iā ramificanē vt arboz meli⁹ interiora cor-
poris ⁊ exterioza: ⁊ caput fit distans a spatul: ⁊ brachia
⁊ cubiti a laterib⁹: ⁊ crura distār ab inuicē: ⁊ nerui īvol-
uuntur circa naturas articuloz: ⁊ ipm hēt os. ⁊ nasus ⁊
aures eleuant in carne ⁊ pforant. Oculi replenē hūido
puro: ⁊ testicul⁹ manifest⁹ fit qualis est. ⁊ viscera articu-
lant: ⁊ iam a supiorib⁹ spirationē facit ore ⁊ naso: ⁊ vē-
ter inflat: ⁊ intestina inflata fm supiora accipiūt spū q̄
est p vmbilicū ⁊ obturat: ⁊ ad intestinū via fit a ventre:
⁊ ab intestinis extra. Singula aūt hoz articulant a spū
singula inflata quidē quz distār oīa fm cognitōez. etenī
si volueris fistulā ligare ad vesicā ⁊ p fistulā immittē in
vesicā terrā ⁊ barenā ⁊ plūbi frusta subtilia: ⁊ aquā in-
fūdēs fistulā inflare: p̄mū quidē illa miscent aq̄: deinde
tpe inflata: veniet plumbū ad plumbū ⁊ barena ad ba-
renā ⁊ terra ad terrā. ⁊ siq̄s ipsa deficcare dimittet ⁊ cir-
cūfranget: vesicā inueniet: ⁊ videbit ipsoz sīl sicut ad si-
mile veniēs. Itaqz aūt ⁊ sperma ⁊ caro articulat ⁊ venit
vnūquodqz sīl ad sīl. Dec ār adhuc dicta sūt a me ⁊ fa-
ct⁹ est vtiqz puer: ⁊ ad hoc accedit femīa quidē in. xl. die-
b⁹ ad longissimū. sīē enī accit in pl⁹ in B tēpe aut paulo
pl⁹ aut paulo min⁹ B articulari: etenī purgatio fit ī mu-
lierib⁹ post partū vt in pl⁹. accit aūt in puella quidē. i. in
muliere pariēte puellā in dieb⁹ xliij. ita quidē diuturnis-
sima ⁊ finalis: picūlū vtiqz erit ⁊ si ī 35. dieb⁹ purgaret. ī
masculo aūt mūdificatio fit in dieb⁹. xxx. ita diuturnissi-
ma ⁊ finalis: picūlū vtiqz eēt ⁊ si ī xx. dieb⁹ purgaret. po-
stremo aūt tēpe nimia egredit purgatio. in iuuenib⁹ aūt
paucis dieb⁹ purgant: in vetustioribz aūt plurib⁹. Ma-
xime aūt volēt mulieres ī partu ⁊ ī purgatōe part⁹ p̄mo
pariētes: ⁊ in mora parientes magl volent. Purgatiōes
aūt mulierib⁹ ex partu huiusmōi cā fūt: qz in pozi tēpis
vsqz ad q̄dragesimū diē ⁊ duos ī puella. in puero ār vsqz
ad trigesimū diē minim⁹ sanguis descēdit in augmentū
puero. B aūt in his pl⁹ quousqz pariat oz vtiqz purgatio
nē retribui ī purgatiōe part⁹ ⁊ exire foras fm purgatōez
diez. Principiū aūt fit huiusmōi mulierib⁹ in dolore: p-
turbat sanguis mulier ⁊ calefit tot⁹ a motu pueri forti
exīte. pturbat⁹ aūt p̄mo quidē venit extra. post puez ār
putredo grossa sanguinea: ⁊ meat⁹ egressus fact⁹ est chi-
m⁹ sīē aq̄ īmēsa: deīn p⁹ illud fz plurios dies egredit pur-
gō vsqz ad ocīn tp̄s fm multitudinē doze mēs cotile: idez
pugilli: aut tota aut media: p̄mū ār paulo pl⁹ aut paulo
min⁹ fm rōnez huiusmōi quousqz finiat. Egredit ār san-
guis vt ab occisa victima si sana fuerit mulier ⁊ oz sana
esse: ⁊ cito coagulat. si aūt mulier nō fuerit sana neqz oz
sana esse: egredit purgatio minor: ⁊ fm spēm pauior: ⁊
nō coagulabilis: ita aūt B bz: siq̄ mulier ī vtero bīs egri-
tudinē habuerit nō exītez cognatā purgatōi pt⁹ destru
it nisi purget in anterib⁹ dieb⁹ ī vtero bīs mor sana exī-
stēs mor int⁹: si mānserit aūt ipsi purgatio siue a medicis
siue ⁊ spōtanea subito fm rōnez diez egredit: quib⁹ nō
egrediet inset vel insīl. Si aūt nō purgata fuerit mulier
purgatōe pt⁹: egritudo ipsi magis erit ⁊ pditabit moti:
neqz si curā hūerit ī bzeui ⁊ ipsa deozsū agat purgatōe. B
aūt reduxi B ꝓpēa q̄lit enūciem q̄ pueroz fit segregatio
mēbroz lōgissima: ī puella q̄dez ī 42 dieb⁹: ī puero vo ī
30 dieb⁹ diuturna. Debeo ār fz nē noiare cāz explanatōis
dico. n. retribui q̄ ī mātrib⁹ exīti spmati mīm⁹ sāguis ve-
nit a muliere ad matrices habētē femineum sperma in

xliii. dieb⁹. in his aūt dieb⁹ articulant⁹ membra infantiū
ab hoc aūt tpe ipsi ī plus venit sanguis ī puero fm ipsiuz
nūer⁹ z rōnez. xxx. dier⁹. sic aūt hz aliō argumentū ħ q⁹ ħ
vera sūt. pmis aūt 30 dieb⁹ qñ spma ī mrices cadit: mini
mus sanguis venit ad mrices a muliere: deinde in plus
si. n. coadunat⁹ z mult⁹ venerit: nō vtiq⁹ spma possz spñ
here: sz suffocaret⁹ vtiq⁹ a sanguīe veniēte mlto. Retribu
it⁹ aūt ī purgatōe eōrio. egredit⁹ aūt purgatio pt⁹ in pmis
dieb⁹ plūma: deiñ in min⁹ donec funiat⁹. multe vtiq⁹ muli
eres corruperūt puer⁹ paulo añ. 30. diez⁹ z ī articulat⁹ ap
parnit. q̄cūq⁹ vō posteri⁹ aut sil' 30 dieb⁹ articulata appa
rebāt exñtia: z ī puella fm rōnē 42 dier⁹ qñ corrūpet⁹ v̄
artic'atio mēbrorū: siue p̄ corrūpat puer siue posteri⁹: sic
v̄ z rōe z nēcitate artic'atio erñs: ī puella q̄dez ī 42 die
b⁹: ī puero ī 30. testat⁹. n. aborsus īfantiū z īmūdificatōes
pt⁹. Cā aūt est: qz femīa coagulat⁹ posteri⁹ z articulat⁹: qz
spma īfirmi⁹ z būidi⁹ mulier q̄ viri: z nēce ē fm hāc rōez
posteri⁹ femīaz coagulari q̄ masculū: z mūdificatio diu
turnior h⁹ī cā: quz in fēia mag' de subā fit q̄ in masclo.
Redibo aūt iter⁹ retro vñ discessi. qñ aūt articulat⁹ infās
fm formas mēbrorū: ipso aucto ossa z mēbra durioza fi
unt z cauant⁹: z hec a spū fūt. ocaua aūt exñtia attrahūt
ad se a carnib⁹ sanguis pīguissimū: z tpe pcedēte ramifi
cāt⁹ iter⁹ extrema ossiū sic arboris extrema postremo ra
mificant⁹: ita z pueri. distāt adinuicē digiti manuū z pe
dū: in extremis āt vngues oriūt⁹. fniūt aūt vene hois oēs
in digitos manuū z pedū: z grossissime q̄dez st vene q̄ st
in corpe et q̄ in capite: deiñ aūt ī crurib⁹ z brachiis z cu
bitis. In pedib⁹ aūt z manib⁹ subtilissime z dēnissime z
plurime vene sūt: z nerui subtilissimi z densissimi z plu
rimi. digit' aūt manuū z pedū bi marie st. ex digit' aūt si
cut ex būtib⁹ densa ossa qua z venas z nerios: ita z vn
gues oriūt⁹ ex ipis subtiles z dēse z accipiūt extrema vena
rū q⁹ nō ampli⁹ augeant⁹ ipse neq⁹ emineat aliq̄ alēa: q̄re
nō est mirandū q⁹ vngues ī extremo corpis dēnissimi sūt
Sil' aūt z vngub⁹ z capilli ī capite radicāt⁹. hz aūt sic q̄
sūt de nā capillorū: oriūt⁹ enī marmi z plurimi vbi corpo
ris cutis rarissima ē: z ħ vbi capilli moderatā būiditatez
in nutriñtū hñt: z vbi cutis posteri⁹ rara fit: z ibi pili po
steri⁹ oriunt⁹ in mēto z pectine z ficubi: sil' enī spmate fa
cto caro rara fit: z cut' z vene apiunt⁹ mag' q̄ in pore tē
pore puero exñti. subtilib⁹ cīz venis exñtib⁹: nō descēdit
p ipsas spma. z de mēstruis puelle eadē cadit rō. sil' aūt
via fit z mēstrualib⁹ z spmati virgīb⁹: z capillat⁹ pecten
pueri z puelle rarefacta cute. z sil' crinis vel cut' būidita
tē tpataz ī nutriñtū hz z nō minorē. ita aūt z barba viri
hz: rara. n. fit cut' tendēte ī ipsā būiditate a capite: sil' q̄dē
enī z ī coitu. pīt aūt z ī medio tpe crinis mēsuratā hz bu
miditatē in nutriñtū: tūc marie qñ tpe fit būido descē
dēti a capite: z ī coitu descendēdo a pectore ad barbā. si
gnificatio aūt qz ī rarissimis cut' oriūt⁹ pili: sicq̄ voluerit
adurē cuti z crustā solū facē z sanare, dēsa facta cut' ī ci
catrice pilos ñ pducet. Quicūq⁹ aūt eunuchi pueri exi
stētes fūt: ppter ħ neq⁹ pilos hñt ī pectore neq⁹ ī mēto:
lenes fūt toti: qz via nō facta spmati rarificat cuti in to
to corio. cecat⁹ aūt via spmat' sic mihi dcñ est paulo añ.
Et mulieres aūt lenes fūt fm mentū z corp⁹: qz ī coitu
ipsar⁹ būiduz nō sil' iectigatū sic id qō est viri cuti nō fa
cit raraz. Quicūq⁹ aūt calui fūt: isti aūt pblegmatici sūt:
z ī capite ipsor⁹ sil' coitu iectigatū z calefcñ pblegma ca
dens ī cuti vxit capillor⁹ radicē z effluunt capilli. Eunu
chi, ppē ħ nō fūt calui: qz ipsor⁹ nō fit mot⁹ vehemēs: ne
q⁹ calefcñ pblegma ī coitu vxit capillor⁹ radices. Cani
aūt pp hoc fūt: qz multo tēpe descendēte būido in hoie
sēstrat⁹ albissimū z cadit ad cutiz⁹ z crinis albiorē būi
ditatē hñs q̄ in pori tpe albior fit: z cutis vbi cani sūt al
bior altera fit. z q̄cūq⁹ ex genitura canicīē quādaz hñt in
capite: illis cut' vbi canicies ē albior alia ē: illic. n. albissi
mū humidū est. hz aūt z ħ fit vbi vtiq⁹ caro būiditatē at
trahit siue albā sine rubeā siue nigrā: tales fm colorē z
pili fūt: hec aūt dicta sūt a me. Adhuc veniā aūt ad resi
duū fmonis. Qñ vtiq⁹ extrema corpis pueri ramificant⁹
extra: z vngues z capilli ramificabūt⁹: tūc vtiq⁹ z mouet⁹
z tpe ad ħ fit masculo q̄dez tres mēses: feie vō 4. sic. n. in
plurimū accit. Est aūt z quosdā pueror⁹ añ ħ tpe move
ri. Mouet⁹ aūt añ mascul⁹: qz ē fortior feia. z añ coagu
lat⁹ mascul⁹: a grossiori. n. z fortiori spmate fit mascul⁹ se
mīa. Qñ aūt mouebit⁹ embryo: tūc vtiq⁹ z lac supsigni
ficat mri: māmille. n. eleuant⁹ z papille quiescūt: lucescūt
aut linescūt: lac vō nō egredit⁹: z feīs densar⁹ carniū po
steri⁹ lac supsignificat z venit: rarar⁹ aūt carniū añ ppē
hāc nēcitatē fit lac. qñ mrices tumorose fuerīt a puero
cōprimūt ventrē mulier'. buiusmōi aūt qñ repleta repā
sio fit: resilit pinguissimū a cibis z potib⁹ extra ad omē
tū z carnē: sic sicq⁹ coziū inungat oleo multo: z pmittat
imbibē: z postq̄ imberit repmat coziū: repsso corio resi
lit extra oleū. Ita vtiq⁹ z vētre hñte in ipso pīgue a cibis
z potib⁹ represso a matricib⁹ resilit pingue ad omentū z
carnē. z si fuerit mulier rare carnis citi⁹ sētit saltū: si vō ñ
posteri⁹. Et bestie in vtero hñtes fiquidē nō egrotauerīt
ab eodē cibo z potu pīguiores fūt ppterea: sil' aūt z se
mia a pīgui calefacto z albo exñte qō vulcorarū a cali
tate q̄ ē a mricib⁹ repssū venit ad māmillas: z ad mrices
par⁹ vēir p easdē venas: pcedūt enī vene ad māmillas z
ad mrices z he z alie siles. z qñ accedit ad mrices lac: pu
er ab ipso auget⁹ par⁹. māmille vō recipiētes lac eleuāt⁹ re
plete. z qñ parit pncipio mot⁹ facto: tēdit lac ad has mā
millas si lactauerit. hz enī sic lactātib⁹ māmillis amplio
res fūt vene fz māmillas. ampliores aūt facte vene a vē
tre attrahētes pīgue tradūt māmillis. etenī si vir coierit
multū: ampliores fūt vene: z magis ducūt coitū: hz aūt
z ħ sic: Nutrimentū z augmentū pueror⁹ fit: qñ in ma
tricib⁹ vadūt q̄ sūt a mre: z quo mr hz sana z infirma: ita
z puer hz: quēadmodū z q̄ in terra vegetabilia: nutriūt⁹
a era. z qualr vtiq⁹ era se hēt: ita z vegetabilia se hñt z q̄
in era. semē enī qñ deponit⁹ in era: būiditate replet⁹ a era
hz enī in seipsa era būiditatē oīmodā que nutrit vegeta
bilia: būiditate aūt repletū scñ inflat⁹ z tumescit: z cogi
tur ab būiditate ouerti virt⁹ q̄ est leuissima ī spmate. cō
uersa aūt virt⁹ a frōde z būiditate facta frōdes rūpit spma
: z oriūt⁹ pmo exteri⁹ frōdes. oriētia aūt qñ nō ampli
us pūt nurriri frōdes ab būiditate q̄ est ī spmate: rūpun
tur īferi⁹ spma z frōdes: z coactū a frondib⁹ trāsmittit⁹ a
potētia in deo: sūt aut ī ipso delinq̄t⁹ pp ḡuitatē: z fūt ra
dices ex frōdib⁹ dense. qñ aūt deorsū firmit⁹ radicatū fue
rit vegetabile: z nutrimentū a terra faciet: tūc vtiq⁹ ema
nnit orñe z qō ꝛsumptū est z vegetatū preē corice: qz so
lidissim⁹ est. iter⁹ aūt corter⁹ putrescēs in era īmanifestus
fit tpe, vtiq⁹: z ramificant⁹ quedā frondiū. ex spmate igit⁹
ficut ab būido fcñ: tñ molle exñs z aquosū z augmtuz
motū z in deorsū z sursū nō pōt fructū emittere: nō enī
est ipsi virt⁹ fort' z pinguis ex q̄ semē ouertet⁹. qñ aūt fir
mabit⁹ mag' z radicabit⁹ magis vegetabile ad gen⁹ a tēpe:
tūc vtiq⁹ z venas habz amplas z in sursū z deorsū: z tūc
vtiq⁹ ex terra extrahit⁹ nō ampli⁹ aquosū sz grossi⁹ z pin
gui⁹ z plus: vt calefcñ a sole ebullit ad extrema z fit fru
ctus fm cogtuz ex quo z factū est z mult⁹ ex modico: z
, ppter hoc fit: qz attrahit vnūquodq⁹ vegetabiliū ex era
potentiā magis q̄ ex quo fcñ est: z extra viuit nō fz vnū
sed fm multa. qñ aūt fruct⁹ egredit⁹: nutrit⁹ a vegetabili

attrahens enī vegetabile a terra fructū tradit sol autem maturat ⁊ solidat fructū attrahēs ab ipso aquosū ad se. Et ꝑ ocā sūt a me de vegetabilib⁹a ēra ⁊ aq̄ ⁊ seib⁹. Que āt plantat ex arborib⁹plāte fūt ꝑ mō: vuln⁹ aut vn⁹ bz ramus in infimo versus terrā fm qō ab arbore ruptū ē. vñ ⁊ radices emittūt: hoc mō dicto trāsmutāt qñ plāta q̄ ē ī terra hūiditatē sumit a terra inflat ⁊ spiñ bz. q̄ aūt sup terrā vñ spūs ꝑ ⁊ hūiditas ꝛuertūt ad inferi⁹ plāte vtute q̄cūq; erat grauissima rūpit in deorsū: ⁊ fūt ex ipso radices molles. Qñ aūt inferi⁹ accipiāt: tūc attrahit a radice hūiditatē: ⁊ tradit exītī sup terra: ⁊ tūc rursū supi⁹ inflat ⁊ spiñ bz. ⁊ q̄ta virt⁹ ī plāta leuis ē ꝛuersa frōdes facta germinat: ⁊ in supi⁹ augmētū fac: ⁊ ad inferi⁹. ita ī ꝑtiz accidit vtiq; eorū q̄ fūt ex semīe ⁊ plantaꝝ de germine. p̄mū. n. ex semīe frōdes oriūt: deiñ radices ad inferi⁹ emittunt. arbor aūt radicat p̄us: deiñ frōdescit. ppē ꝑ qz in semine q̄dē ipso hūiditatis multitudo est: ⁊ ī terra ē existēti nutrimētū est p̄mo sufficiēs frōdi: vñ frōs nutriat quousq; radicet. ī ramo āt nō sic: nō. n. fit ex alio: iñ frōs p̄mū nutrimētū bz: sed ipse ram⁹ ē sic ⁊ arbor se bz: ⁊ hec sup terrā ē multa: q̄re nō potat sup ēra repleri hūiditate nisi ex inferiori magl vt⁹ q̄dā veniēs extradet qō supi⁹ ē hūiditat]. ⁊ p̄mo qō plantat necē ē ī seipso nutrimētum facē a ēra radicib⁹: deiñ sic a terra attrahēs surſuz tribuē ⁊ frōdes mouere ī germē ⁊ augmētū. Qñ aūt auget plāta: ramificat ab hi⁹ necēitate quā vicā qñ pl⁹ hūiditat] ipsi adueniat ex ēra extracte a multitudīe rūpit fm q̄ pluma erat: ⁊ sic ramificat. plāta auget aūt ⁊ ī latitudinē ⁊ ī supi⁹ ⁊ inferi⁹: ppē ꝑ: qz inferi⁹ terre hyeme q̄dē calm ē: estate vo frigidū. ꝑ aūt, ppē ꝑ est: qz ēra hūida hyeme ab aq̄ q̄ a celo descēdit: ⁊ repmit in se sic grauiori exīte hūiditate. deſior aūt ab hac: ⁊ nō bz aliquā respirationē. nō. n. amplī⁹ inest magnū raꝝ. ⁊ pp ꝑ inferi⁹ ēre hyeme magis est calm: eteni fm⁹ collect⁹ q̄dē calior ē fm q̄ rarus existit ⁊ alit: hūida aūt repssa a seipsis calefūt: ⁊ in veloci valde a calitate ꝛbusta putrefūt: ñ. n. trāsit respiratio p ipsa tāq; deſa exītia. Si aūt ficca fuerit ⁊ rare posita multo min⁹ calefūt ⁊ nō putrefūt. sic aūt ⁊ frumēta ⁊ hordea hūida exīstia ⁊ ifusa calioza sūt q̄ ficca fuerīt ⁊ rare posita. ⁊ indumēta colligata ⁊ ꝑssa fortiē inuoluta vtunt a seipsis: sic ego vidi iā tāq; ab igne. ⁊ alia siquis voluerit estiare: oīa q̄cūq; repmūt a seipsis calioza inuenit q̄ rare posita. nō. n. bz respirare frīdū a vētis. ita aūt ⁊ ēra inferi⁹ repleta exīte ⁊ ipsa a seipsa repssa tāq; grani ⁊ deſa existēte ab hūiditate calm ē hyeme: nō. n. ē ipsi⁹ exalatio ali q̄ calī. sed qñ ceciderit ex celo aq̄ in ipsā qñ respirat ī ēra ab ipso nō trāsit añ tāq; terra exīte deſa: ſz spūs retro ad aquā venit. ⁊ pp ꝑ fōtes calidiores sūt hyeme ⁊ maiores q̄ ī estate: qz respirāte spū retro venit ad aquā tāq; ēra densiori exīte: ⁊ nō trāsit p eā spūs: ⁊ aq̄ multa exīs in q̄tū si ꝛtingat: ꝑ aūt rūpit distēdēs ⁊ viā sibūpsi fac amplioē q̄ si modic⁹ fuerit. aq̄. n. ī terra nō stat: ſz semp tēdit in declitū. si aūt trāsiret hyeme ab aq̄ spūs ēre per se minor aq̄, pcedēt ab ipso ex ipsa: ⁊ fōtes nō eēnt vtiq; hyeme magni. Dec āt ocā sūt a me: qz ēre inferi⁹ calidi⁹ vt existēs hyeme q̄ estate. nūc aūt volo dicē: qz estate inferi⁹ ēre frīdi⁹ vt exīs q̄ hyeme. estate. n. rara ē terra ⁊ leuis tāq; sole attrhēte ad se ab ipsa hūiditatē. bz āt terra ī se aquaz pl⁹ aut min⁹. Spūs aūt oēs sūt nobīs ex aq̄. bi⁹ aūt sīle ē qz ita se bz. ab oīb⁹. n. fluib⁹ ⁊ nubib⁹ spūs, pcedūt quotidie ⁊ ꝛtinue. nubes aūt sūt aq̄ ꝛtinua ī aere: ⁊ tē vtiq; ēra rara ē ⁊ leuis estate ⁊ aquā ī ipsa hūs: et aq̄ fluit ad ōcli tia: descendēte aūt aq̄ semp expirat exīñ ali⁹ spūs ex alio q̄ āt exalat p terrā venit leuē ⁊ rarā exītē: ⁊ frig⁹ ēre fac: ⁊ ipsa aq̄ sīl⁹ infridat. bz aūt sic quēadmodum fidēs ī vtre aquā exītē repserit fortiē: ⁊ exalationē aq̄ fecerit ī pūcta vel ī pūctura aut magna aut pua ac⁹: ⁊ vtrē pēdēs subeleuet: null⁹ spūs p pforatū, pcedet ſz aq̄. nō enī bz amplitudinē q̄ expirat aq̄. fiē aūt bz hyeme de aq̄ ī terrā. si aūt aq̄, in vtre amplitudinē fecerit ⁊ pendēs subeleuabis vtrē: spūs, pcedet p pforatū. āplitudo. n. ē spūi ab aq̄ mota exire p vtrē ⁊ p pforatū spūs, ppē ꝑ, pcedit. sic aūt bīt se aq̄ estate in terra. āplitudo. n. ē ipsi tāq; terra rara exīte ⁊ sole attrahēte ab ipsa hūiditatē ad se: ⁊ trāsit spūs tāq; frigid⁹ exīs ab aq̄ p ipsā rarā exītē ⁊ leuē: ppē ꝑ iferiuī ipsi⁹ exīs frīdū estate: ⁊ aq̄ magl spū q̄ ē ī terra frīdo existēte: ⁊ ipsa dimittit sibūpsi spiñ ad terrā. Et pīē q̄dē que haurīt in puteo semp mouet spiñ tāq; flabellū: ⁊ ipm facē frig⁹ ꝑbere aq̄. q̄ aūt nō haurīt aq̄ estate: ſi ē stās densum exīs nō sīl⁹ recipit spiñ ad se a ēra: neq; ī terraz ad se tradit: ⁊ piter a sole ⁊ aere nō dispso ī puteo ſz stabili exīte calefit p̄mo supficiale ipsi⁹: deiñ alter ab altero ad inferi⁹ tradit calitatē. ⁊ pp ꝑ aq̄ q̄ nō haurīt estate calior est ea q̄ haurīt. fontes aūt, pfūdi a q̄ estate valde sūt frigidi ⁊ aq̄ hausta hyeme a terra cala exīte: ꝛfesti. n. cala ē. qñ āt tp̄s fit: frigida ē ab aere frīdo exīte: exarescit enī a vēto ⁊ spūs p ipsā trāsit: quēadmodum ⁊ aq̄ q̄ haurīt estate qñ haurīt frīda ꝛfestiz fit cal'a: ppter ꝑ qz terra rara existente ⁊ spū exīte in ipsa infridat. qñ aūt haurīt tempus fiat stabilis fit. calefit. n. ab aere calo exīte: quēadmodū ⁊ aq̄ q̄ nō haurīt in puteo estate. ⁊ ppē ꝑ cala fit. ꝑ q̄dez adhuc ocā sūt a me. Resumā itez q̄re estate ēre inferi⁹ frigidi⁹ est: hyeme aūt calm: supius aūt terre ꝑtium hi⁹. ⁊ oz arbori duo nō cala fieri neq; duo frīda sīl: si oz sana esse ſz si ex supiori aduenit: ex inferiori oz frīdū aduenire sibi. radices aūt qñ attraxerint arbori retribuūt ⁊ arbor radicib⁹: ⁊ ita fit ꝛseruatio ⁊ frīdi ⁊ calī tāq; ⁊ boīb⁹ intrātib⁹ in ventrē cibis q̄cunq; digesta calefaciūt oz infridare tradēdo arbori a loco ⁊ arbori: ita ⁊ arbori ex inferiori oz retribuē ad supiora ⁊ ecōuerso. ⁊ auget arbor ⁊ supi⁹ ⁊ inferi⁹: pp ꝑ qz nutriñtū ē ⁊ ex supiori ⁊ inferiori: ⁊ quo ti⁹q; mollis fuerit vehemēdō fructificat. nō. n. ē ipsi pinguis vt⁹ neq; ḡssa q̄ in fructū ꝛferūt q̄lis ē. qñ aūt tp̄s fit tūc vtiq; in ipsa vene ample facte faciūt ī ipsa ex terra pīguē ⁊ grossū fluxū. sol aūt diffūdēs spiñ ipm facē exīuiuē vel exire sic leuē exītē ī extrēitatib⁹ ⁊ fructificare. ⁊ subtilē q̄dē hūitatē a frcū aufert. ḡssa aūt maturās sol ⁊ calefaciēs dulcorat. arbores vo q̄ nō fructificāt nō bīt pīguedinē ī seipsis q̄tā ī fructū tdāt erē. Oīs āt arbor qñ a rpe firmabīt ⁊ sumat ex iferiorib⁹ vtiq; a radicib⁹ ēre cessat augeri. Quibuscūq; āt arborib⁹ ab alijs arborib⁹ oclī insiti sūt ⁊ arbores facti ī arborib⁹ viuūt ⁊ fructificāt et fructū nō sīl⁹ qb⁹ īsite sūt tali mō ꝑ fit: Accidit oculo p̄mū q̄dē germinare: alimētū. n. hūit: p̄mū q̄dē ab arbore a q̄ decisus ē: deiñ ī qua fit⁹ ē. qñ aūt germinabit ita trāsmittit ī arborē radices ab ipsa subtiles: ⁊ p̄mū auget ab hūditate q̄ ē ī arbore ī qua fit⁹ ē: deiñ tpe tcō mittit radices in terrā: ppterea q̄ ī q̄ fit⁹ ē: ⁊ eleuat a terra attrahēt hūiditatē ⁊ nutrimētū ipsi. ⁊ exīñ ē q̄re nō ē admirandū insitas arbores alīt⁹ fruct⁹ eē: viuūt enī a terra. Dec aūt dicta sūt a me de arborib⁹ ⁊ fructib⁹ ppē ꝑ: qz nō ē possibile mihi fmonē semp factū derelinquere. Redibo āt itez retro cui⁹ sermōis cā ꝑ de bis ocā sūt. dico. n. vegetabilia ī terra oīa viuē ab hūiditate terre. ⁊ q̄l⁹ se bz terra hūiditate q̄ ē ī ipsa: ita ⁊ vegetabilia hīē: ita ⁊ puer viuit a mre ī mricib⁹. ⁊ quō mr sana se bz: ita ⁊ puer se bz. Si quis aūt voluerit intelligere ea q̄ dicta sunt ō huiusmōi inueniet ex p̄ncipio ad finem: nām oēm similē existere: vegetabilīū. n. ex ēra ⁊ hūana nā. Et ꝑ a me ad ꝑ ocā sūt. Puer aūt in mricibus exīs: manus habet apud mentuz

⁊ caput, ppe pedes: ⁊ ñ est ve iudicare: neq; videbis ī matricib⁹ puer vtq; caput supi⁹ bz aut inferi⁹: ex ūbilico disten̄si se pāniculi ppositi sibi. nūc aūt dico cognitiōez quā viri enūciare paulo añ: sic possibile ē hūane mēti manifestā existentē cuilibz volēti scire de B: qz spma ī pāniculo est: ⁊ fm mediū ipsi⁹ vmbilic⁹ ē: exiñ pmū spiratōez attrahit ad se ⁊ trāsit extra. ⁊ ex vmbilico pāniculi sūt ī aliaz nāz pueri sic se hābez quā dixi iuenies totā vsq; ad fine: q̄lr a me ī fmōib⁹ nō fuerit assertū. si voluerit. n. aliqs testib⁹ qb⁹ oēo dicē vti: sicḡ. n. voluerit oua. xx. aut plā q̄lr ercoriāt supponē gall' vl' gallis siue duob⁹ aut plib⁹: ⁊ incipiēs singla die a fa vsq; ad vltiaz fz qp ōficiet ouū auferat frāgēdo itendēs iuēiat oia bntia fz meā rōez vt cōgruit auis nāz ꝓpare nāe bois: qp. n. pāniculi sūt ex vmbilico distēsi: ⁊ alia q̄cūq; dicta se ō puero ita se bere ī ouo auiculari iuenies ex pn⁹ vsq ad fine: ⁊ et sicḡ nōdū scituit admirabile ī ouo auis existē vmbilicū: B āt sic se bābit. ⁊ B a me dicta sūt. qñ aūt mulieri pt⁹ aduenit: accīt tē puero moto ⁊ calcitrāti manib⁹ ⁊ pedib⁹ rūpe aliquē inīoz pāni: loz. rupto aūt vno alū vtiq; ifirmiorē fortitudinē bābit ⁊ rūpunt. pmū q̄dē illi⁹ ꝓtigui: deiñ postrem⁹. qñ aūt frāgūt pāniculi: tē solutū a ligañto embryo: ⁊ tēdit ex iectigatū. veniētib⁹. n. pāniculi ab anti⁹ ⁊ bis apari mrices nō bābit ampli⁹ potentiā puer retinē: sil' capiūt vl' coopiūt. n. ⁊ pāniculi mricuz qñ puer circūuoluit nō mīta potētia. qñ aūt egredit puer: cogit ⁊ dilatat mrices ī exitu tanq; molles exītes. Egredit aūt ad caput: si fz nāz exierit. gtuoza. n. se ipsi supioza ex ūbilico liberata exīs ī mricib⁹: in cōtinēs magl fit ex pāniculi fz ruptōez sil'. x. mēse qñ pt⁹ mri aduenit. Si aūt violentā passionē passus fuerit puer ⁊ añ B tps rupt pāniculi egredit: ⁊ B si nutriñtū p⁹ funiat a mre puero: ⁊ sic pus pt⁹ mri aduēit: veloci⁹ aūt. x. mēsib⁹ egredit. fz q̄cūq; opinati sūt bere puer tps pl⁹. x. mēsib⁹: iā. n. multotiēs B audiui: extraxerūt B mō q⁹ debeo dicē: qñ mrices spñ acceperūt: ī seipsas a vētre vētositatē p bēte inflabūt: sic. n. B poterāt vl' putāt vtiq; mulieres ad se bere: tē ⁊ si mēstrua ñ exītia ꝓuertāt in mricib⁹ ⁊ fuerit viuturnioza: sp defluūt ī mricel. est q̄dez qñ a vētositate q̄ ē a vētre. est āt qñz ⁊ calefacta: fz ēt tūc ī vtero putāt bere mulieres tāq; mēstruis nō egrediētib⁹ ⁊ mricib⁹ inflat. deiñ qñ mēstrua rūpunt spōtanea: aut alijs supdescendētib⁹ ad mricel ⁊ ducētib⁹ deozsū poza: ⁊ vētositas egressa ē: ⁊ mulier vtiq; ꝓfesli p⁹ purgatōez mrices apte sūt: ⁊ ad testiculū uerse sūt: ⁊ coeūtes cū viri multiēs ꝓcperūt ad se eodē die aut sil' paucl dieb⁹. putāt āt mlieres inerpte bap rōnuz ⁊ cāp illo tpe ī vētre bere tūc qñ mēstrua nō egrediebāt ab ipsi ⁊ mrices iflate erāt. qd aūt ñ est dinturnū. x. mēsib⁹ bere ī vtero dicā. Nutriñtū ⁊ augmētū q̄dez a mre descendēs ñ ampli⁹ sufficiēs puero ē: qñ. x. mēses aduenerit ⁊ embryo augeat: attrahit. n. ad se sāguinē dulcissimū: piē aūt ⁊ a lacte augeat pap. qñ āt ipi rarioza B fūt: ⁊ grossioz exīs puer petēs pl⁹ ñ exīte nutrimēto calcitrat ⁊ pāniclos rūpit: ⁊ mulieres pmo parientes B patiūt magl: defic. n. nutriñtū puerl ad sufficiendū vsq; ad. x. mēses: pl⁹ defic aūt bis pp B. sūt aūt B q̄ purgant a mēstruis plimis: alie vo pauciorib⁹: B aūt sp fit: ⁊ nā etiā in genē mricū est. q̄ aūt mēstrua modica trāsmittūt: nutriñtū rari⁹ be ꝓbent puerl ī vltio tpis. qñ vtiq; ḡ supioi nutriñto indigēt faciūt calcitrare: ⁊ añ. x. mēses egredi: pap. n. ab ipsi egredit sāguis. sic aūt ī pl⁹ accit ⁊ ñ lacte magl eē has mulieres q̄ modica mstrua mittūt: uriozl. n. carnis ⁊ dense carnis se. hac aūt rōne: qz deficiēte nutriñto egredit embryo: nisi aliq̄ passio violēta accidat. testimoniū aūt ē auis q̄ fit ex vitello oui B mō: accubāte mre calefit ouū: ⁊ qd exīt ī ouo a mre mouet. calefaciñ aūt qd existit ī ouo spñ bēt: ⁊ attrahit aliū frigidū ab aere p ouū. ouū. n. rap ita tāq; aptū spñ attractū sufficientē ire exīte inferi⁹: ⁊ augeat auis ī ouo: ⁊ articlat B mō ⁊ filī q⁹ ⁊ puer: sic ⁊ pti⁹ ocū ē a me. fit aūt ex vitello oui: nutriñtū aūt ⁊ augmtuz ē ab albo qd est ī ouo. ⁊ B vtiq; manifestū est oīb⁹ fcū q̄cūq; ⁊ itellcū intēdūt. qñ aūt defic nutriñtū auicule ex ouo nō bñs sufficiēs a q⁹ viuat: mouet fortē in ouo appetēs nutriñtū pl⁹: ⁊ pāniculi circūfrāgunt: ⁊ qñ mr sentit auiculā moueri fortē rūpens exībit: ⁊ B accidūt sibi ī. xx. dieb⁹. ⁊ mānifestū ē q⁹ ita se bz. qñ ei sculpit auis ī cortice oui: nihil ē bildū qd fit vignū rōne: ꝓsuptuz. n. ē in auiculā. ita aūt ⁊ puer qñ augeat: nō ampli⁹ pōt mr pēbē nutriñtū sufficiēs. appetēs igit pl⁹ nutriñtū pñte embryōe calcitrās frāgit pāniculos: ⁊ solutū a ligañto tēdit pit fozas. B fūt in. x. mēsib⁹ ad lōgissimū: ⁊ fz hāc rōez ⁊ bestiis ⁊ feris pt⁹ aduenit tpe ī q⁹ singulū pit ad lōgi⁹. vnicuiq. n. aīalīū nēce ē tps eē in q⁹ nutriñtū rari⁹ ē embryōi: ⁊ deficiet: ⁊ pt⁹ adest Et q̄ q̄dē bābit min⁹ nutriñtū embryonib⁹ min⁹ piūt: q̄ vo pl⁹ posteri⁹: ⁊ B q̄dez ad B dicta se a me. puer aūt qñ circūfrangūt pāniclī: sicḡ vtiq; ī exitu ad caput facile parit mulier. si aūt fz lat⁹ aut fz pedes egrediet: fit. n. B si ita egressus accidat: fact⁹ aūt ab āplitudīe mricuz ⁊ si mr in doloze ñ desecat. pmū āt ⁊ si ita egrediet difficulē piet mulier: multe vtiq; aut ipse destructe se aut pueri aut sil. paritēs aūt mulierel marie dolet q̄ pmo piūt pp ī erpiētiā doloz: ⁊ marie dolet q̄dā fz lūbos ⁊ anchas: dolet aūt ⁊ totū corp⁹: distāt aūt ⁊ anche ipsaz. q̄ aūt marie expte pt⁹ min⁹ dolet pmo piētib⁹: q̄ vo multotiēs min⁹ dolet. si ad caput ierit embryon: caput p⁹ extra egredit: deiñ alia mēbra ꝓsequētia: postremo aūt vmbilic⁹: ex ūbilico aūt regio tēsa est. p⁹ B aūt putredo venit sāguīea a capite ⁊ ab alio corpore: segregata a coactōe ⁊ laboze ⁊ calidita te ⁊ fecit vl' fac viā purgatōi pt⁹ p⁹ exītū putridi. Mūdificatio fit fz tps pus dcīñ: ⁊ māmille ⁊ alia mēbra muleū q̄cūq; hūdioza sūt rūpunt min⁹ quidē in p⁹ ptu: deiñ tanq; plib⁹ corūpunt ptib⁹: adhuc magl rūpunt cūat venis a mūdificatōe pt⁹: B aūt a me dicta sūt ad B. Gemelli āt fūt ab vno coitu: bābit. n. vētres ⁊ fin⁹ mrices dēsos: hos q̄dez lōgiores: alios vo ppinq̄ores: testicli ⁊ multoz gnātiua aīaliū plēs bābit paucoz gnātiuis: filī aūt oues ⁊ bestie ⁊ aues. qñ aūt mlieri accidat diuersa aut diuisa accidēs ad duos vētres ⁊ mrices rapiāt spma ⁊ vētriū: neq; alē ad alter ventrē relaret. diuisū aūt ī vtroq; vētre pticulat ⁊ diuificat eoō mō q⁹ ⁊ nē dcīñ ē. q aūt ab vno coitu gemelli fūt. B est signū canis ⁊ sus ⁊ alia aīalia sūt q̄ cūq; ab vno coitu piūt ⁊ duo ⁊ plura: ⁊ singulū aīaliuz ī mricib⁹ ī vētre ⁊ pāniculo sūt. ⁊ B nosipsi dicam⁹ fieri: ⁊ B piūt eadē die oia vt multū. sic aūt ⁊ mulieri ab vno coitu pueri facti: vtroq; ī vētre ⁊ ī regiōe ē: ⁊ piunt eadē die vtriq; ⁊ pmū alē egredit fozas ⁊ regio ipsi⁹. q aūt feia ⁊ masculi⁹ gemelli fūt: dico ī feia ⁊ ī viroz ī enoqnoq; aīali spma eē ⁊ infirmi⁹ ⁊ forti⁹: ⁊ nō insil' egredit spma: fz ī duas ⁊ tres erectōes vl' eiectōes: ⁊ nō est possibile sp sile eē totū forte qd pmo egredit ⁊ qd posteri⁹: sicḡ dīgat grossū ⁊ forte spma itrare ī alter vētriū: illic mascul⁹ fit si vo ī alter būidi⁹ ⁊ imbecilli⁹: ibi feia fit. si vo ī vtroq; forte īgrediat: vtriq; masculi fūt: si vo infirmū vtroq; femie fūt. Iste fmo sic dict⁹ tot⁹ finē bz. Deo grās

¶ Explicit liber hippocrat de nā pueroz: trāslat⁹ de greco in latinū a magro Bartolomeo de Messina ficulo: iussu ac mādato illustrissimi viri Manfredi serenissimi regis Sicilie scie amatoris ⁊ tē. emēdat⁹ p magistz Franciscū argilagnes de Valētia artiū ⁊ medicine doctorē.

Galieni principis medicorꝫ micro Tegni cũ cõmẽto Vali Rodoham liber incipit.

INtẽdim⁹ edere sermonẽ exponẽtem illud quod clausum est de sermone Galieni in libro suo qui vocat ars pua. Dico ergo ꝙ Gal. nominauit hũc librꝫ artẽ puã: vt significaret hoc nomĩe: ꝙ liber iste continet regulas artis medicinae oẽs. Quod est: quia ipse determinauit doctrinã artis medicine in libris suis quã posuit in eis: ⁊ aggreganit in hoc libro summas eius: quod cõpleuit cũ expositõe in illis libris suis. Factũ est ergo ꝙ est in h̃ libro puũ in cõparatõe ad illud quod oẽs illi cõtinẽt libri. pnuz n. er omni re simile est in forma magno cõpleto. Ei⁹ aũt qõ in hoc cõsistit libro cõparatio ad illud quod in illis est libris est sicut cõparatio pueri ad virũ pfectũ. Et q̃ putat ꝙ liber de ingenio sanitatis est ars magna per comparatõem ad hũc librũ ei⁹ opinio est opinio vana: qũ liber de ingenio sanitatis: est vna ptiũ medicine artis: ⁊ ẽ ps magna que cõtinet regulas curatõis trĩ: ⁊ remanent ex arte medicine ptes multe sicut canones de regimĩe sanitatis: ⁊ canones de morbis ⁊ accidẽtibus: ⁊ canones crisis: ⁊ canones pulsus: ⁊ res alie multe. ⁊ ppter hoc mẽtitur sermo illi⁹ qui nomĩauit hũc librũ artẽ paruã: cõparatioe facta ad librũ de ingenio sanitatis: ⁊ verificat sermo eius qui nomĩauit eũ artem paruã: cõparatõe facta ad cõplemẽtũ artis medicine: quod cõtinẽt omes libri sui qui sunt in ea. Verũ nomĩatio Gal. qua nomĩauit librũ de ingenio sanitatis artẽ magnã: est illud quod fecit errare istos donec opinati sunt illud. ⁊ nos quidẽ exponem⁹ eius sermonẽ in hoc libro expositõe cõueniẽte sentẽtiis eius: ⁊ vitabim⁹ ꝙ nõ sit in sermone nostro egressus ab intẽtõib⁹ viri: ⁊ afferrem⁹ in p̃mis dictões eius vt appareat ꝙ fmo noster est cõueniẽs ⁊ nõ egrediẽs.

I

Res sunt omes doctrine: que ordine habentur.

QUa oib⁹ doctrinis que fm ordinẽ currũt: icessus sũt fz tres ordies.

DOctrina est actio doctoris in discipulũ. ⁊ incessus: ⁊ semita: ⁊ via: sunt synonyma. nã significatio cuiusq̃ eorꝫ est eadẽ significatõi alteri⁹: ⁊ antiqui quidẽ voluerũt p illud platiõem. i. doctrinã que fit cadere in animã discipuli illud qõ. pricit sup ipm magister ex intẽtõib⁹ rei: quã intẽdit docere eũ: ⁊ nomiat h̃ prolatio doctrina: ⁊ equale est siue doctrina sit prolata dictõib⁹ aut audita siue scripta aut inspecta: ex qua intelligãt ille eedẽ dictiões: aut indicata manu aut digito: aut statõe ex qua intelligat illud qõ significãt dictiões. Doctrina enĩ aut est plata actu: aut plata potẽtia: ⁊ nõ est differẽtia etiã in illo: an omis doctor sit pfis q̃ doceat discipulũ: aut etiã non presens quum ipe iam firmauerit ⁊ scripserit ⁊ exẽplificauerit illud ex quo intelligit doctrina donec aspiciens in aliquo libro antiquorũ fm semitã doctrine addiscat ex ordine vel editõne libri absq̃ mediatore. Dixit enim Gal. in tractatu p̃mi libri de iuuamẽtis mẽbrorꝫ: ꝙ p scripturã intelligim⁹ fmonẽ Platonis ⁊ Aristo. ⁊ Hippo. ⁊ reliquorꝫ antiquorꝫ ex philosophis ⁊ medicis: q̃si nos pfites audirem⁹ doctrinas eorũ. Et doctrinã quidẽ currere fm ordinẽ est: vt incipias dere aliqua: deinde pcedas ex ea fm cõtinuatõem aut consequẽtiã vsqꝫquo consequaris totũ quo indiges: ⁊ ipam currere nõ fm ordinẽ est vt incipias rẽ aliquã: deide nõ cõtinues eam cũ eo cũ quo cõtinuat ex reb⁹. Et gal. q̃dẽ dixit ꝙ doctrine que fm ordinẽ currunt sunt tres: ⁊ narrauit eas ⁊ tacuit de doctrinis que non currũt scõm ordinem qum nõ extrahat per eas q̃sitũ: sicut ostũsum est in arte dialectice.

2

PRima quidẽ ex finis notiõe q̃ fm dissolutiõem fit.

QUa carũ est que fit fm uiã cõuersionis ⁊ solutõis: ⁊ est ut statuas rem ad quaz intẽdis ⁊ cui⁹ inquiris sciẽtiam in mẽte tua fm finẽ complementi eius: Deinde ꝓsideres in propiquiori: ⁊ propiquiori ex eo sine quo nõ stat res illa neqz cõplet: usqzquo peruenias ad p̃ncipiũ cõplemẽti eius.

HEc est vna spẽz doctrinarũ que currũt fm ordinem: ⁊ est illa que nominat dissolutio p cõuersiõem. Quidã vero posuerunt ei exemplũ dicentes: in ea corp⁹ est cõpositũ ex mẽbris ⁊ mẽbra sunt composita ex humorib⁹: ⁊ humores ex cibis: ⁊ cibi ex elemẽtis. Hoc aũt exemplũ nõ cõuenit sentẽtie Gal. neqz cõuenit sentẽtie antiquorꝫ. quod est: quia dissolutio p cõuersiones est scõm hũc ordinẽ ⁊ modũ: Accipe quesitũ ⁊ solue ipm in subiectũ quod est in eo ⁊ predicatũ: ⁊ ꝓsidera cõsequẽtia subiecti: deinde cõsequẽtia p̃dicati: ⁊ attrahe p illud rõcinatõem eius: ⁊ si inuenis in aliqua ppositõnũ rõcinatõis eius locũ cõsideratõis. i. dubitatõis: solue ẽt iterũ illã ppositionẽ: ⁊ nõ cesses facere h̃ semp vsqꝫquo descẽdas ⁊ deuenias ad p̃ncipia artis: ⁊ scias cognitas. Et geometre q̃dẽ ⁊ auctores sciarꝫ sciũt hunc modũ doctrine. Et Aristo. quidẽ iam posuit ipm in analeticis. i. in libro posteriorꝫ. Gal. ergo vult p dissolutõem hãc intentionẽ: nõ intẽtiõem quã quidã intellexerũt intellectu egrediẽte ab omnib⁹ sentẽtijs ⁊ sciẽtijs: ⁊ incõueniẽte sententie Gal. Est nãq̃ sermo eius: vt statuas rẽ ad quã intẽdis ⁊ cui⁹ sciam queris in mẽte tua fz vltimũ ꝓplemẽti eius. s. vt accipias quesitũ: deinde ꝓsideres in ppiquiori: ⁊ ppiquiori ex eo sine quo nõ stat quesitũ neqz cõpletur vsqꝫquo pueniias ad p̃ncipia eius. s. ad scias scitas ⁊ cognitas ⁊ p̃ncipia eius. ⁊ hec quidẽ est res manifesta ĩ dialectica. exemplũ aũt qõ cõuenit snie Gal. est fz hũc modũ: Volum⁹ addiscere artẽ medicine. inuenim⁹ ergo artez medicine habere ptes duas: quarũ vna est indẽsitio sanitatis: ⁊ altera conseruatio sanitatis. consideramus ergo inquisitiõem egritudinis. ⁊ inuenimus eam existere per curatiõem: ⁊ cibos: ⁊ medicinas: ⁊ consideramus in conseruatione sanitatis: ⁊ inuenimus eam esse per cibos et regimen: deinde consideramus in vna quaqz harum rerum ⁊ non cessamus descendere vsqꝫquo perueniamus ad scientias notas: ⁊ vsqz ad ea que oportet ponere p̃ncipia medicine.

3

SEcũda uero que ex compõne est fm resolutõem inuẽtorũ.

ET secũda est scõm uiam compositionis ⁊ contrarietatẽ semite pri

me. ⁊ est ut incipias a re ad quã tu pue
nisti p uiam dissolutõis ⁊ cõuersionis:
deinde redi in illis reb⁹ ⁊ compone eas
adinuicem usqzquo puenias ad postre
mum earum.

Hec est secũda spẽs doctrinaꝝ que currũt fm or
dinẽ: ⁊ est intellectũ ex sermone meo in contra
riũ eius quod est dissolutio. ⁊ demõstratiões q̃
dem omnes fiunt in his duabus doctrinis. demõstratio
autẽ quare fit per compositionẽ: ⁊ demõstratio quia fit
per dissolutiõem. 4

Qertia uero ex termini dissolutio
ne: cui nunc insistim⁹. Appellare
autẽ licet huiusmodi doctrinã: nõ solũ
termini dissolutõem: sed etiã aptõem:
ut quidã nominauerũt: aut resolutõez
aut diuisiõez ut alij quidã: aut explica
tõem aut expõnem ut alij.

Et tertia fit p uiã dissolutõis diffi
nitionis: ⁊ est semita qua utimur
in hoc nostro libro: ⁊ tibi inest ut nomi
nes hãc doctrinã loco dissolutõnis ter
mini aptiõem termini: sicut nominaue
runt etiã eã quidã alij: aut resolutõem
termini: aut diuisiõem eius sicut nomi
nauerũt eã alij: aut explicatõnem: aut
expõnem eius: aut determinatõem ei⁹
sicut nominauerũt eam alij.

Hec est spẽs tertia doctrinaꝝ q̃ currũt fz ordinẽ:
⁊ ẽ vt accipias diffinitõem q̃siti: ⁊ diuidis ptes
eius: ⁊ aspicias in vnãquãq; ptiũ eius: ⁊ ptiũ pti
culariũ eius: ⁊ cõpleas ꝓsideratõe tua totũ cui⁹ intellectu
indiges in illo quesito. Et Hal. quidẽ narrat ⁊ numerat
in sermone suo hec nomina quibus antiqui hanc nomi
nauerunt doctrinã. vnusquisq; enim eorũ nominauit eã
nomine, ppto quo intẽdit facere intelligere auditorem
hui⁹ doctrine. sunt ergo no mina ista synonyma in hac
doctrina. 5

Onati sunt ergo quidaz herofilo
ruz huiusmodi facere doctrinã:
quẽadmodũ eraclides ⁊ eritheus.

Et iam conati sunt quidã sociorũ
herofilis incedere hac doctrina:
⁊ eraclides ⁊ eritheus.

Vult dicere q̃ quidã medicorũ qui fuerunt ante
ipsum conati sunt facere doctrinã artis medici
ne per viam dissolutiõis termini. Et si ipsi cõple
uissent doctrinã ei⁹ hoc modo: doctrine excusassẽt Hal.
ab iteratõe huius doctrine. verũ ipsi conati sunt illõ: sed
non compleuerũt. 6

Onati sunt ⁊ eam que fm compo
positõem ipsi herophili: ⁊ quidaz
erasistratorũ ⁊ atheniensis athaleus.

Et conati sunt etiã fm uiã ꝓpõnis
sotij herophilis: ⁊ q̃daz ex sotijs
erasistratis: ⁊ atheniẽs dict⁹ athale⁹.

Vult q̃ quidã medicorũ q̃ ante ipm pcesserũt co
nati sũt doctrinã art medicine p viã cõpositio
nis: in qua fit iceptio ex pncipijs medicine ⁊ sci
entijs scit: ⁊ cõponit ⁊ extrahit p compositionẽ ei⁹ totũ
q̃d est necessariũ in medicina. 7

Nullus tñ ante nos scripsit eam q̃
ex finis notione incipit: ex q̃ oẽs
artes consistũt fm ratiõem.

Et nõ usus ẽ aliqs eorũ qui fuerũt
añ nos in aliquo librorũ suorũ do
ctrina cui⁹ inceptio ẽ ex conamine men
tis ad finem rei ad quã intẽditur: quã
uis hec uia sit res qua extrahũtur oẽs
artes per uiam rationis.

Vult q̃ solutiõe p ꝛuersionẽ non vsus ẽ aliquis
medicorũ q̃ pcesserũt añ ipm in doctrina artis
medicine: ⁊ significat p fmonẽ suũ istum. l. q̃ h
semita est res q̃ extrahunt oẽs artes p viaz rõnis: qz vult
p hanc doctrinã illud q̃d dixim⁹ de solone q̃siti ad sub
iectũ in eo ⁊ predicatũ ⁊ reliq̃s artis solones. Q̃d ergo p
misim⁹ pueniẽs est sniẽ Galieni: non ei q̃d exemplifica
uerũt alij a nobis. 8

Ed ⁊ illã qdẽ alibi ptrãsiuimus.

Et iam usi sumus illa doctrina in
alio libro ab isto.

Lilz qz vsus est solone p ꝛuersionẽ in doctrina
artis medicine ĩ libris in q̃bus cõpleuit doctri
nam artis medicine. 9

Ic uero diffinitiuã faciemus do
ctrinã: q̃ quãtũ relinq̃t ab ea q̃ est
fm dissolutõem ⁊ dignitate ⁊ rõe: tñ
abũdãs ẽ ad ꝓphẽsionẽ toti⁹: ⁊ mẽoriã
eorũ q fm ptẽ. facile ei mẽorabilia sunt
satis ex termini dissolutõe oia: eo q̃ cõ
tineat in se toti⁹ artis capitula ⁊ optim
terminũ: quẽ ⁊ sbalẽ q̃dã noiant: econ
trario diuidẽtes his q̃ notões appellãt
Et illi sigdẽ ab accñtib⁹ diffiniũt reb⁹:
hi uero a substãtia ipa constituunt.

IN hoc aũt libro nos utimur do
ctrina q̃ fit ex dissolutiõe diffiniti
onis. Qztũ ergo minuit hec doctrina a
ꝓma in dignitate ⁊ in ꝓnitia rõis: tãtuz
supfluit in hoc q̃ ipa aggregat totã rẽ:
⁊ facit rememorari unãquãq; ptẽ ei⁹:
qm̃ ualde facile fit hõi seruare illud: et

rememorari illud qd̄ addiscit p uiā dis solutiōis termini: ꝓpterea q̄ diffinitio ꝓtinet sūmas artis totī qñ ē diffinitio quā quidā noiant sbalē: ut distiguāt inter eā ⁊ inē diffinitōes q̄s noiant notiones: qñ ille diffinitiōes non diffiniunt res nisi ex accidētibus que cōcomitant eas: sed diffinitio substantialis diffinit rem ex ipa substantia rei.

Diffinitio subālis est q̄ determiat rem diffinitā p res eēntialrs ⁊ diffinitōes noiate notiones: sunt descriptiōes. Et differētia q̄dez inē diffinitionē ⁊ descriptionē: est q̄ in diffinitōe ⁊ ponit gen̄ rei: ⁊ adiungit cum oīa aut differētijs q̄ discernūt eēntiaz diffiniti ab alijs. Et in descriptiōe ponit gen̄ rei: ⁊ adiungit cum ꝓpetatib̄ aut accētib̄, q̄ discernūt descptū ab alijs: ⁊ ñ p rē eēntialē. ⁊ qd̄ remanet ex fmōe eī itellēz ē. 10

Ale uero fm ptē est tractatio uniuerse medicinalis speculatiōis in multis alijs a nobis scpta ē negotijs: quibus expedit uti ad tres doctrinas.

Tractationi autē scōm partē totī scie medicine iam perucnimus in alijs libris multis in quib̄ dilatat ⁊ declarat res ad utēdū doctrinis tribus.

Vlt q̄ ptractauit pticularia medicine in q̄bus vtūt doctrinis trib̄ que currūt fm ordinē: ⁊ iaz cōpleuit eam in libris alijs multis ex libris suis: doctrine vo que nō fm ordinē currūt sunt diuisio ⁊ descptio. Et Hal. quidē dixit doctrinas: vt inuitaret nos ad addiscēdū artē dialectice: ⁊ vt faceret nos scire q̄a ipossibile est ꝓhēdere artez medicine sine arte dialectice: nisi sit homo excellētissimi ingenij sicut hippo. Nā bonitas nature eī: ⁊ supfluitas solertie ipsī pduxerūt eū ad h̄ vt vterek his doctrinis absq̄ dialectice arte naturalr: sicut inuenim̄ aliquē hoīm non errare: qñ natura eī pduxit eū ad declaratōes: ⁊ quosdā eoz nō errare: qñ cū eis est ars. ⁊ quosdā eoz errare: qñ cū eis nō est ars pp defectū grāmatice. Propter abbreuiatiōem ergo naturaz hoīm h̄ repis Hal. inuitat nos p hūc fmonē: ad discēdā artem dialecticā: ⁊ facit nos scire: q̄z sine ea nō ꝓhēdit̄ ars medicine: ⁊ qum Hal. dicat hōib̄ sui tpis hūc fmonē: ⁊ bonitates in eis sint famose: ⁊ philosophia sit in eis cōis ⁊ manifesta: tūc que est opinio tua de hōib̄ hmōi tpis: in q̄b̄ philosophia est extranea. 11

Sed nūc a diffinitiua incipiemus tm̄ adhuc apponentes: q̄ sola capitula: ⁊ uelut cōclusiōes fz explicationem demonstratoz dicētur nunc.

Nunc autē aperiem̄ libū nostruz hūc per doctrinā q̄ fit p uiā dissolutōis diffinitiōis postq̄z faciem̄ scire: q̄ nos nō dicim̄ i hoc libro nisi sūmas eius quod ostendim̄ fm expositōez in alijs libris: ⁊ q̄ illud quod est i eo sicut conclusiōes eius quod est in eis.

Clarificauit Hal. intētiones i h̄ libro suas dicēs Nos ñ dicem̄ i eo nisi sūmas eī qd̄ declaram̄ fm expōnez i alijs libris: ⁊ iste sūme sūt sicut ꝓclones eī qd̄ est i illis libris. Intelligim̄ ḡ ab eo q̄z nō sunt ꝓclones: fz sunt files ꝓclonib̄. ⁊ ipse q̄dez supfluitate siue solertie ⁊ bonitate sue scie dixit hunc fmonē. ⁊ si ipe dixisset q̄ sūt ꝓclones: tūc doctrina eī cucurrisz nō fm ordinē. Qui ḡ existiat q̄ sūt ꝓclones: tūc nō intelligit a viro Et q̄ dic q̄ sūt fruct̄ illoz libroz: tūc iaz elōgat valde ab itellectu Hal. qñ fruct̄ sūt id i q̄ fit iuuamētū ex ill̄ libris Et Hal. q̄dez narrat hāc intentionē: vt dirigat mentē p fecti ⁊ discipuli fil̄ versus iuuamētū qd̄ fit cū eo: qd̄ ē in hoc libro. pfecti q̄dez: q̄z firmāt i mente sua canones huius artis: ⁊ facit eū rememorari eī qd̄ forsitan obliuisce rē in dispōne senij. ⁊ discipuli q̄dez: qñ fac qd̄ est i hoc libro artis medicine inuentū ei potentiā ꝓpinquā ex apparitiōe ad actū. Qum ḡ incipit operari aliq̄d opationū suaz: ⁊ aspicit i aliquo pticularīū suoz qd̄ erat i eo occltū ponit ad effectū: ḡ cōplet ei p vsuz artis medicine.

Finit plogus: Incipit tractatus.

I

Medicina est scientia sanoz egrozū ⁊ neutroz.

Ideo ergo q̄ medicina est scia rez ptinentiuz ꝓtinuataz cū sanitate: ⁊ cū egritudine ⁊ cū dispōne in qua nō euadit homi sanitas neqz egritudo.

Hec est diffinitio substantial medicine. qd̄ est: q̄z determiat intentionē artis medicine p res eēntiales. Gen̄ quidē eī est iste fmo eī: Scientia rez ptinentiū ꝓtinuataz: nam scia hāz rez est gen̄ oīuz artium factaz a pncipiis sumptis ex scia nāli: sicut agricultura ⁊ curatio bestiarū: ⁊ pastoral scia animaliuz: ⁊ medicina. Et differētia eī est fmo eī cū sanitate ⁊ egritudie: ⁊ cū dispōne i qua nō euadit homi sanitas neqz egritudo. hec enī oīa discernit eēntialr artem medicine ab oībus artib̄ factis a pncipiis sumptis ex scia naturali. Et dictōes quidē hui̇ diffinitōis sunt diminute. diminutionē vo eaz occultauit Hal. in iteratōe sua q̄ iteraui̇t lfaz. b. dicūt q̄ lfa b: apud arabes significat cum p̄ ⁊: diictōez. ⁊ in h̄ q̄ scl̄ remōrat est hōis: ⁊ qū manifeste fuerit oēs dictōes assūpte i ea ē fz h̄: medicia ē scia rez ꝓportionataz ꝓtinuataz cū sanitate hōis: ⁊ rez ꝓportionataz ꝓtinuataz cum egritudie hōis: ⁊ rez ꝓportionataz ꝓtinuataz cum dispōne in q̄ non euadit hōi sanitas neqz egritudo: qd̄ generi medicine ꝓpinquo eius eēt nomē: ⁊ differētie eī nomē aggregassz Hal. duo nomia ⁊ ꝓiunxisset ea cognitōe diffinitōis. rez ꝓpea q̄ nō fuit generi eī illud neqz oīe ipsī vtīt his noib̄ vt itelligat ex eis ītentio generis ꝓpinq̄ eius: ⁊ oīe que discernit eaz eēntialr ab alijs artib̄ ordinatis sub genere eī. putat aūt q̄ in hac diffinitōe est assumptū qd̄ est ōziuz fmoni Aris. in ꝓdicamētis: q̄ sanitas ⁊ egritudo sūt duo ōzia inē que nō est mediū. at vo de dispōne q̄ nō est sanitas neqz egritudo: putat q̄ ipsa ē media inē eas. Quidā aūt affirmāt inuentionē hui̇ dispōnis p alterationē tm̄ corpōis ex sanitate ad egritudinē: ⁊ ex egritudie ad sanitatē. hec enī alteratio transit p mediū quod est dispō tertia: qd̄ si

isti intelligerẽt ab Aris. in p̃dicamẽt: ⁊ a Gal. fz q̃ dicũt remouere eos ambiguitas. qd̃ est: q: Aris. vult q̃ ipossibile est a corpore sanitatẽ ⁊ egritudinẽ sil̃ remoueri ⁊ fuerĩ ĩ eo dispõnez tertiã in q̃ non sit portio sanitatis neqz portio egritudis: ⁊ hoc ẽ verũ. Et Gal. vult p dispõnez q̃ nõ est sanitas neqz egritudo dispõnez corpis in q̃ inuenium̃t aut sanitas ⁊ egritudo sil: aut vna earũ in hora vna: ⁊ altera ĩ hora alia: aut portio cuiusq; earũ: aut fm semitã p̃mixtiõis aut vicinitat̃. ⁊ ppter illud nõ fuit mauit iudiciũ sup inuentionẽ b̃ dispõis tertie: fz narrat dictiõez q̃ figũt illd̃ qd̃ dixit. ⁊ est fmo eius: nõ euadit hoi. ⁊ ego exponã illud ĩ eo qd̃ futurũ ẽ de fmone eius. ⁊ b̃ etiã possibile ẽ: ⁊ nõ est ei oppositio cũ fmone Aris. nedũ q̃ necessariũ faciat ꝗdictionẽ. qd̃ est: q: intellectũ ẽ ex fmone Aris. q̃ corpora alterant̃ ex sanitate ad egritudinẽ: ⁊ ex egritudine ad sanitatẽ: ⁊ q̃ ĩ hac alteratõe possibile ẽ inuenire b̃ duo ꝗdia aut ĩ prib̃ corpis longinqis: aut ĩ prib̃ ppinqis aut ĩ horis diuers. ⁊ vnaq̃qz. s. sanitas ⁊ egritudo qñ alterat̃ ab ea corp̃: neẽ est vt minuat̃ ⁊ addat̃ ei̇ diminutio vsqzquo euanescat: ⁊ neẽ est vt addat̃ alteri: ⁊ magnificet̃ ei̇ additio vsqzquo cõpleat̃ ei̇ eẽ: ⁊ b̃ additio ⁊ diminutio inuenium̃t sil̃. hec q̃ dispõ tertia quã dixit Gal. cõuenit etiã sniẽ Aris. Et Aris. quidẽ nõ ꝓhibuit: nisi vt dicat̃: q: inuenit̃ dispõ tertia diuersa sanitati ⁊ egritudini: scilz vt sint dispõnes tres: ordo cuiusq; quarũ sub genere suo sit eq̃lis ordini alteri̇. Naz sic Aris. hanc intentionẽ dici ꝓhibet: sil̃r Gal. ꝓhibet eã dici. Duo q̃ viri sũt ꝓueni entes: ⁊ diuersitas sublata ẽ inter eos: q̃ꝫ nis fit manifestũ fmonẽ Galieni facere opinari illud. 2

Scientie ergo nomẽ cõiter ⁊ non ꝓpr̃ie audire oportet.

Et oportet vt itelligas nomẽ scientie in hoc loco fm ĩtentionẽ cõez non fm intentionẽ ꝓpr̃iam.

Vult vt intelligat̃ ex eo intẽtio generis: sub quo ordinant̃ oẽs artes facte a p̃ncipijs sumptis ex scia nãli. b̃ nãq; geñ ẽ cõe ñ ꝓpũz ist̃ artib̃ 3

Sanũ aũt ⁊ egrũ ⁊ neutrũ triplici ter unũquodqz dicit̃: hoc quidez ut corp̃: hoc aũt ut causa: hoc uero ut signũ: eteni susceptibile sanitatis est corpus: ⁊ efficiẽs aut ꝓfuans eam cã est: ⁊ declarãs eaz signũ. oia aũt hec uocãt helenes sana. Dcõm uero eundez moduz ⁊ egra ⁊ susceptiua egritudinũ corpora: ⁊ efficiẽtes ⁊ ꝓfuantes egritudines cãs: ⁊ signa declarãtia ⁊ neutra fz candẽ rõnez: ⁊ corpora ⁊ signa ⁊ cãs.

Et illud quidẽ qd̃ ꝓtinuat̃ cũ unoquoqz horũ triũ: ⁊ ꝓportionat̃ ei. s. in sanitate ⁊ egritudine ⁊ dispõne q̃ nõ est aliq̃ earũ est una triũ rerũ: aut corpus: aut cã: aut signũ. nam oẽs nostre lingue cõparant corp̃ suscipiẽs sanitatẽ ⁊ causam facientẽ ⁊ cõfuantẽ eam: ⁊ signũ declarãs ipãz ad sanitatẽ. ⁊ fz hanc rõnez cõparant corpus suscipiẽs egritudies ⁊ cãs efficiẽtes ⁊ ꝓfuantes eas: ⁊ signa declarãtia eas ad egritudinez. ⁊ sil̃r etiaz cõparant corp̃ ⁊ cãz ⁊ signũ significãs dispõnez q̃ nõ ẽ sanitas neqz egritudo ad illã dispõnez.

Sermo iste itellcũs ẽ exponẽs ptẽ diffinitõis. 4

Et fm primã qdez rõnez scia cãz sanarũ medicinal̃ est: post illaz autẽ ⁊ aliarũ: secũdo uero ⁊ egrarũ: ⁊ tertio neutrarũ: ⁊ post hoc corporũ: primũ qdez sanorũ: deinde egrorũ: deiñ ⁊ neutrorũ. ⁊ de signis uero fm eandẽ rõnez in actionib̃ uero p̃us qdem corporũ cognitio ex signis manifesta est: post hoc uero ⁊ earũ cãz inuentio.

Et p̃ma qdem intẽtio medici non est nisi ad sciendũ cãs sanitatis: deinde ꝓpter illud puenit ad reliquas causas. s. egritudines ĩ p̃mis: deide ad cãs dispõnis q̃ nõ est sanitas neqz egritudo: deinde post hoc ad corpora: ⁊ nõ est ei̇ intẽtio itez̃ in eis in p̃mis nisi ad sciendũ corpa sana: deide post ad sciendũ egra: deinde post ad sciendũ ea que nõ sũt neqz egra neqz sana. ⁊ fm hãc intẽtiõez ⁊ rõcinatõez currit res signorũ In opationib̃ uero nõ est in p̃mis nisi cognitio dispõnis corporũ p signa: deide post illud inuentio cãz sanitatis corporũ ⁊ egritudis eorũ.

Fecit nos scire in b̃ fmone ꝗdam inẽ doctrinã art̃ medicine: ⁊ inẽ opationẽ p illud qd̃ discim̃ ex eis: ⁊ q̃ dispõ in eis ẽ fm q̃ dicim̃ primũ cognitõis: vltimũ opatiõis: ⁊ p̃mũ opatiõis: vltimũ cognitõis: ⁊ fmo ei̇ intellect̃ est. ⁊ nos exponem̃ diuisionẽ ⁊ ipsi̇ explanationẽ q̃ diuidit ptes diffinitõis medicine: vt dirigat̃ mens per illud in ea quod est post illud. Dico ergo q̃ causarũ sanitatis duo sunt modi. Unus eorũ est causarum facientiũ sanitatez: ⁊ iste eedẽ sunt cause sanãtes egritudinẽ: sicut curatio: ⁊ medicine: ⁊ cibi. ⁊ canonũ harũ cãz cõpleuit doctrinã in libro de ingenio sanitatis ⁊ modũ. Alter mod̃ est cãz ꝓfuantiũ sanitatẽ. ⁊ canonũ harũ cãz cõpleuit doctrinã in libro de regimĩe sanorũ ⁊ docet in b̃ loco artis partẽ q̃ medic̃ puenit p cãs sanitatis ad cãs egritudis in p̃mis: deide ad cãs dispõnis tertie vt vtat̃ cauf̃ sãitat̃ ⁊ caueat cãs egritudis ⁊ cãs dispõnis ẽtie: sic̃ p̃misit illud ĩ libro sectarũ. Et cãe egritudis sũt tres: cã antecedẽs sic̃ repletio: ⁊ cã ꝓiũcta sic̃ putredo faciens febrẽ: ⁊ cã p̃mitina: sic̃ casus aut pcussio aut obuiatio caloris solis aut frigoris aer̃. ⁊ fm hãc similitudinẽ

sunt cãe dispõnis q̃ non ē sanitas neq̃ egritudo. Deinde
docet q medic⁹ puenit etiã p⁹ cognitionẽ hax cãx ad co
gnitionẽ corpox sanox: deinde egrox: postea illox q̃ nõ
sũt sana neq egra. Deinde dic q ⁊ fm hanc rõnez currit
res signozũ. ſ. incipit medicus a cognitõe signox sanozũ:
postea signox egrox: deinde signox dispõnis que nõ est
sanitas neq egritudo. Deinde dicit: sed in dispositõe ope
ratõis nõ est in p̃nis nisi dispositõis cognitio corpox p
signa. ſ. incipit medic⁹ quãdo vult operatõem medicine:
⁊ scit dispositõem corpis p signa: tũc si inuenit ĩ eis signa
sanitatis cõseruat sanitatẽ eius. ⁊ si inuenit in eis signa
egritudinis: aut signa dispositõis: que nõ ē sanitas neq
egritudo: curat egritudinẽ eius: aut curat illã dispõem.
Deinde dicit postea: q̃a est post illud inuẽtio scie cãx sa
nitatis corpox ⁊ egritudinis eox. ſ. postq̃ cognoscit me
dicus dispositõem corpis inuenit sciam causarũ sanita
tis: aut ꝓseruãtiũ ex eis: aut faciẽtiũ ex eis: cum cõseruã
tibus cõseruat sanitatẽ eius: ⁊ cum efficiẽtib⁹ sanat eius
egritudinẽ. Et postq̃ cõpleuit Hal. explanatõem diffini
tionis medicine ad ptes suas: ⁊ istã doctrinã qua docuit
nos esse eax: ⁊ cõpleuit in dispositõe doctrine ⁊ ĩ dispo
sitõe opratõis: incipit iterũ diuidere vnãquãq eax: ⁊ ex
planauit eam ad tria ⁊ dixit: 5

Sed qñ efficiẽs ⁊ declarãs ⁊ suſce
ptiuũ dupl'r unũqõq dr: hoc qui
dem simpl'r: hoc uero ut nũc: sciẽdũ est
utrozq sciam eē medicinalẽ. Et ipm
uero simpl'r dupl'r dr: hoc qdẽ ut semp
hoc uero ut multũ: ⁊ est utrox hozum
etiam scia medicinalis.

Et unũquodq qõ efficit: aut ꝓser
uat: aut significat: aut recipit: dr
fm unũ duox modozũ: aut absolute:
aut in tpe p̃nti: ⁊ medicina utrozũq ē
scia. Sil'r ⁊ absolute dr fm duos mo
dos: aut semp: aut in plurib⁹ dispõib⁹:
⁊ eax trium medicina est scia.

Sermo ei⁹ ex eo quod efficit tolerat vt velit cau
sas efficiẽtes sanitatẽ tũ: ⁊ sunt sanãtes infirmi
tatem: ⁊ tolerat vt velit cũ eis causas efficientes
egritudinẽ: ⁊ causas efficiẽtes dispõem: que nõ est sani
tas neq egritudo. Et sermo eius: aut cõseruat: tolerat vt
velit causas ꝓseruãtes sanitatẽ tũ: ⁊ tolerat vt velit eas:
⁊ velit cũ eis causas retinẽtes egritudinẽ ⁊ dispositiõem
que nõ est sanitas neq egritudo. ⁊ sermo eius: aut signi
ficat: vult signa. ⁊ sunt tria: signa sanitatis: ⁊ signa egri
tudinis: ⁊ dispositõis tertie. ⁊ sermo eius: aut recipit: vult
corpora. Quod aũt remanet ex sermone ei⁹ intellectũ ē.
⁊ sermo eius: medicina est sciẽtia eozũ omniũ: vult reme
morari nos q iste res sunt explanatio diffinitiõis medi
cine. ⁊ qum ita sit: tũc medicina est sciẽtia omniũ eox: ⁊
ꝓpẽa q dimisit in fmone suo isto rememorari dispõis
tertie: incipit ergo exponere esse eius ita ⁊ dicit: 6

Autox uero ⁊ cã: ⁊ signũ: ⁊ corp⁹
⁊ qõ simpl'r dr: ⁊ qõ ut nũc: ẋpl'r
unũqõq dr. hoc qdẽ eo q neutro con
trariox pticipet: hoc qdez eo q utrũq
cõtrariox: hoc aũt eo q aliqñ qdẽ hoc
aliquãdo illo. Hox uero ipox fm du
os modos dicit: aliqñ qdez pticipãdo
utrozũq cõtrariozuz equaliter: aliqñ
uero amplius altero.

Quod aũt non ꝓportionat ad sani
tatẽ neq ad egritudinẽ: quum sit
aut causa: aut signuz: aut corp⁹: siue di
cat absolute: siue in tpe p̃nti: unũqõq
fm tres dr modos. Un⁹ cox ē: ne sit ꝓ
portionatũ ad aliqõ duox cõtrariox.
⁊ secũd⁹: ut sit ꝓportionatũ utrũq sil'.
⁊ terti⁹: ut ꝓportionet qñz ad unũ cox
⁊ qñz ad altex. ⁊ secũd⁹ hox triũ dicit
fm duo cõtraria: aut ut ꝓportionet ad
unũqõq duox cotrariox equal'r: aut
ut ꝓportionet ad unũ pl⁹ q̃z ad altex.

Res ꝓportionate ⁊ ꝓtinuate iam fuerũt tres: cau
sa: corpus: ⁊ signũ. ⁊ quãdoq multiplicãt cũ sa
nitate ⁊ egritudine ⁊ dispositõe que nõ est sani
tas neq egritudo: ꝓueniũt nouez. ꝓdiciat ergo ex eis
illud quod ꝓportionat: ⁊ cõtinuet cum hac dispositiõe:
⁊ remanebũt sex: que quãdo multiplicãt cum absoluto
semp: ⁊ cum absoluto fm plures dispositões: ⁊ cum tem
pore p̃senti: ꝓueniũt decẽ ⁊ octo. Et Hal. quidem re
memorat in hoc capitulo dispositõis rerũ ꝓportionata
rum ⁊ cõtinuatarũ cum dispositõe in qua nõ euadit ho
mini sanitas neq egritudo: ⁊ dicit q hec dispositio est
trina. ſ. neutralitas in trib⁹ significatis: ⁊ significatũ diui
ditur in duas partes. ⁊ secũdũ eorũ est duo: ergo fit hec
dispõ q̃tuox: que qñ multiplicãt cũ numero rex ꝓporti
onatax cõtinuatax cũ ea ꝓueniũt aut nouẽ si nõ diuidi
tur secũdũ: aut xii. si diuidit secundũ. ſz qñ multiplicat il
lud cũ absoluto semp: ⁊ cum absoluto fm plures dispõ
nes: ⁊ cum tempe p̃nti: ꝓueniũt aut vigiti septẽ: si non
diuiditur secũdũ: aut trigitaser: si diuidit secũdum. Et tu
potes notare istas diuisiões in tabula: ⁊ excitabitur per
illud mens tua: ⁊ cerificabit numer⁹ partiũ ad quas di
uidit diffinitio medicine. 7

Est aũt ⁊ de toto termino dubita
tio q̃dã fm locutõem: quã ⁊ ipaz
oz determinare. In eo enim q dicit me
dicinã eē sciam sanox egrozũ ⁊ neutro
ruz: significat quidẽ ⁊ oim ptiũ: signifi
catur autem ⁊ quarundã: significatur
etiam ⁊ qualiuz. Sed omniũ quidem
incomphensibile est ⁊ impossibile: qua
rundam uero imperfectuz: ⁊ non arti
ficiale. Qualiũ uero ⁊ artificiale simul
et sufficiens ad omnes partes artis:
quas cõtineri dicimus in medicine dif
finitione.

Et in annũciatõne toti⁹ hui⁹ diffinitõnis est loc⁹ dubitatiõis quaz determinare oportet. Quod est: qa nos dicim⁹ q medicina est sciẽtia rerũ continuataꝫ cum sanitate ⁊ egritudine ⁊ dispositõe: que nõ est sanitas neqz egritudo: lz ut intelligat ex hoc ꝓmone: quia est sciẽtia omniũ rerũ: ⁊ lz ut intelligat quia est sciẽtia quarũdam eaꝫ sine quibusdam. Et lz ut intelligatur: quia est scientia cuiuscũqz rei ex eis quod ingritur: uerũ esse omniũ earũ non comprehenditur: neqz cõtinet: neqz puenit ad illud. esse uero quarundã earũ est diminutum: ⁊ nõ assimilatur uie artificiali. Esse autẽ cuiuscũqz ex eis quod inquiritur sciẽtia: assimilatur uie artis medicine: ⁊ sufficit in omnib⁹ reb⁹ medicine pticularibus ⁊ hec est intẽtio in diffinitione medicine.

Iterauit Gal. rememoratõem diffinitõnis p dictionẽ sua diuersam a dictõe in eo qõ pterit: vt faceret scire aspiciẽtẽ: qz nõ oportet vt attẽdat ad dictõem quãdo remanẽt intẽtões intellecte comprehense. deinde dixit dubitatõem ⁊ fecit scire q intẽtio scientie que accepte est gen⁹ medicine distictũ cũ differẽtia medicine essentiali est scia cuiuscũqz rei sciam inquirl ex partib⁹ medicine. quod est: quia indiuidua cuiuuscũqz eoꝫ xxviii. ⁊ xxxvi. sunt infinita. ⁊ hoc quidẽ apparet p illõ quod ostẽdim⁹ in tractatu ꝓmo libri nostri de uiuamento: in doctrina artis medicine: q iactãtia modernorũ dicentiũ virtutes myrobalanorꝫ: ⁊ aliaꝫ medicinaꝫ: ⁊ infirmitatũ indiuidualiũ nouaꝫ est vana. ⁊ indiuidua accepta in medicina sunt infinita: sed nõ comphẽdunt neqz continẽt neqz puenit ad ea sicut dixit Gal. Et nõ sufficit in eis nisi vt sint apud nos canones ⁊ regule quib⁹ pbibemus totũ quod occurrit ex eis nobis tñ. ergo quod dixit de medicinis simplicib⁹ in libro suo: in istis medicinis nõ est nisi exempla exponẽtia doctrinã ei⁹ in q̃nqz tractatib⁹ ꝓmis eius. Quod aũt dixim⁹ in illo libro cõueniẽs sciẽtie Gal. ⁊ postq̃z docuit nos intẽtõem medicine explanauit diffinitiõem ei⁹ ad ptes suas: ⁊ insinuauit ad narrãdũ eas ꝓ vnãquãqz: ⁊ fecit nos scire q medicina ẽ scia cuiusqz eaꝫ q̃ꝫ inqrl sciam. l. q medicina ẽ canões ⁊ regule q̃b⁹ sciẽ ⁊ intelligit q̃cũqz res q̃rit ex ptib⁹ ei⁹. Incepit itꝫ in hoc vt faceret intelligere vnãquãqz ptiũ medicine ad quas explanauit medicine diffinitõem: ⁊ incipit ex illis cum canonibus corporum suscipiẽtium.

Finit tractat⁹ secũd⁹: Incipit tertiꝰ. I

Accipiamus igitur a corporibus. primuz quidẽ qualia sana ⁊ egra ⁊ neutra contingat esse existẽtia. post hec uero de signis ⁊ causis oratio

Inem percurramus.

Accipiam⁹ ergo rememorari nũc corpoꝫ sanoꝫ egrorũ ⁊ que non sunt sana nec egra que corpora sint: demũ sequat illud cum rememoratione causarũ ⁊ signorũ.

Sermo iste manifestus est: ⁊ significatio hui⁹ dictionis egra: ⁊ huius dictiõis infirma: vna est in sanatiua.

Sanũ est autez simplr corp⁹ eucraton quidẽ exñs ex generatõne in simplicib⁹ ⁊ ꝓmis pticulis: coequale uero his q̃ ex his cõponuntur organicis. Sanũ uero ut nũc est corp⁹ qõ ꝓm presens temp⁹ est sanũ: est aũt ⁊ hoc quod ꝓm temp⁹ sanuz est corpus eucraton ⁊ coequale: nõ ꝓm optimã eucrasiã ⁊ coequalitatẽ: sed ꝓm ꝓpriaz ipius sani corporis eẽntiã: uel ꝓm ꝓpam ipi⁹ sani corporis qualitatẽ: semp tale est maxie eucraton: ⁊ maxie coequale: ut multũ uero ab optima cõpositõne derelictũ est: non multũ tamen.

Dico ergo q corp⁹ sanũ absolute est illud quod noiat eucraton. ⁊ illud quod noiat absolute eucraton est illud cui⁹ fabricatio ex ꝓncipio creatiõis in uẽtre matris sue est ꝓm tpamẽtuz cõplonis mẽbroꝫ suoꝫ simpliciũ ꝓmoꝫ ⁊ equalitatẽ ꝓpõnis instrumẽtoꝫ ꝓpositoꝫ ex illis. Et sanuz corp⁹ ut nũc est illud quod est ita in hora ꝓsenti: ⁊ hoc etiã in hora in qua est sanũ: est tpate cõplonis ⁊ equalis ꝓpõnis. ucꝫtũ ipius tpantia ⁊ ipi⁹ equalitas: nõ sunt ꝓm meliorẽ dispõnez eq̃litatis: sz est ei tpãtia ꝓpa: sed semp ita est in ultimo tpantie complonis ⁊ cõpositõis. Corp⁹ autez sanatiuũ eucraticũ quod ex eo est i pluribus dispõnibus ita est illud quod minuitur a melioze dispositionũ: diminutione non multa.

Postq̃z Gal. explanauit diffinitiõez medicine ad suas ptes: ⁊ docuit discipulũ qualr sciat id cui⁹ querit scia ex eis: incipit hic exponere vnãquãqz ptiũ diffinitõis medicine: ⁊ ex eis sunt corpa suscipiẽtia. hec. n. ꝓm q ipe determinauit ea sunt diuersa. sana q̃dez paulo ante docuit qz sunt tria. ⁊ ꝓpter illud incepit in

fmone exponere vnũquodq; eorũ: ⁊ notauit sanũ semp simplr eucraticũ: vt significaret p hãc dictiõem eucrati/ cuz: assiduitatẽ sanitatis ⁊ exuberantiã eius. ⁊ significat p hãc dictiõez: cõplexio: coniũctiõem q̃ttuor qualitatuz que sunt ca. fri. sic. ⁊ hu. adinuicẽ. Et significat p hanc di ctionẽ sanũ simplr. hec. n. dictio est in vsu in sciẽtijs ⁊ ar tib⁹ fm q ipa est nomẽ cõe. Medici ergo voluerũt p eã q est simplr ⁊ est impossibile vt cõponat cũ alio. ⁊ mem brũ similiũ ptiũ est om ne mẽbꝝ cui⁹ ptes sil'es sunt ĩ sub/ stãtia sua cũ toto: ⁊ nomẽ eaꝝ est sicut nomẽ eius. verbi gratia: hoc frustũ ossis est simile sue substãtie: qum subã ossis ⁊ nomẽ ei⁹ est os sicut nomẽ ei⁹ toti⁹. ⁊ hoc fruſtuz carnis simile est substãtie sue: qum substãtia carnis ⁊ no mẽ ei⁹ est caro: sic nomẽ substãtie carnis toti⁹. ⁊ b̃ frustũ vene est simile substãtie sue: quz subã toti⁹ vene ⁊ nomẽ ei⁹ vene ẽ sicut nomẽ toti⁹. Et mẽbra quidẽ ptiũ similiuz sunt multa: sicut os: neruus: vene: arterie: caro: pĩguedo cartillago: cutis. Et instrumẽtale est dictio q̃ significat apud medicos mẽbꝝ cõpositũ ex mẽbris ptiũ similiũ. et intẽtio. i. diffinitio ei⁹ est q est instrm aĩe exriti in corpe quo efficit qualdã suas opatões. Et mẽbra q̃dẽ instrãlia sunt multa: sicut cor: epar: cerebꝝ: testicul⁹: stomachus: spleu: pulmo: renes: vesica: oculi: aures: nasus: os: man⁹: pedes: collũ: pect⁹: dorsum. ⁊ cõplexio cuiusq; mẽbroꝝ ẽ opositoꝝ cõposita ex opl'one mẽbroꝝ ptiũ siliũ ex quib⁹ componũt. Compl'ones aũt mẽbroꝝ similiũ ptiũ nõ est res vna ⁊ eadem. ⁊ complexio ossis est alia a compl'one nerui. ⁊ cõplexio vene est alia a compl'one arterie. ⁊ fm hoc exemplũ vniuiq; mẽbro cõsimiliũ ptiũ cõplexio est propa. Et qñ vnũquodq; est cõicãs compl'onẽ suã ꝓpaz puenit ex cõpl'onib⁹ eaꝝ oim cõplexio tpata. Naz decli/ natio opl'onis ossis ⁊ nerui ad frig⁹: tpat declinatõez cõ pl'onis arterie: ⁊ carnis ad calorẽ. Et cutis q̃dẽ inter hec mẽbra similiũ ptiũ tpate opl'onis ẽ pcipue cutis iterior pris palme qñ ẽ opl'onẽ suã, ꝓpam ons. at vo oplexio fit diuersa, ꝓpter diuersitatẽ etat| regiõis ⁊ opatõis ⁊ aliorꝝ. Manifestũ g̃ ẽ q opl'oni vniuscuiusq; mẽbroꝝ ptiũ si/ miliũ ẽ latitudo. ⁊ sanitas est in opl'one vt ꝓportionẽt opl'ones mẽbroꝝ ptiũ similiũ. s. vt sit fm semitã exempli ꝓportio opl'onis ossis in etate puericie ad cõpl'onẽ car/ nis: sicut cõplexio ei⁹ ad eã in etate iuuẽtutis aut adole/ scẽtie aut senij: ⁊ fm hoc exemplũ in reliq̃s. g̃ corporꝝ sa/ norꝝ semp cõpl'ones mẽbroꝝ similiũ ptiũ sunt fm ꝓpor/ tionẽ vnã: ⁊ hec ꝓportionabilitas quidẽ ẽ tpãtia. g̃ vni/ cuiq; mẽbroꝝ instrãliũ cõpositoꝝ ex mẽbris similiũ ptiũ est cõplexio ꝓpa in q̃ttuor reb⁹: quaꝝ vna ẽ numer⁹: se/ cũda q̃ttitas: tertia forma: q̃rta situs. ⁊ eq̃litas cõpl'onis cuiusq; eorꝝ est vt saluet sua ꝓpa opõ in vnoquoq; eorũ q̃ttuor. Manifestũ est igit q̃ q̃ttitates eorꝝ sunt diuerse. nam ipa nõ cessant augmẽtari donec assequãt vltimuz terminũ sue adolescẽtie: deinde stat augmẽtũ eorꝝ. equa litas ergo opl'onis est semp vt remaneat fm ꝓportiõem vnã in suis q̃litatib⁹. qñ ergo aggregat in corpe vno vt fit tpate opl'onis ⁊ eq̃lis opõis: tũc Gal. vocat illud me/ liorẽ formã corpis: ⁊ iam oñsum est q meliori formaruz nõ est latitudo supioris ⁊ inferioris: q̃a iam habet intẽtio nem ⁊ remissionẽ si latitudo eẽt equoca ad diuersa. s. ad corp⁹ sanũ: ⁊ cãm sanã: ⁊ signũ sanũ. Nã vnũqq; istoꝝ dicit sanũ semp tale siue in melioꝝ formaꝝ: ⁊ hoc tetigit in multitudine eorꝝ que currũt. ⁊ dicit latitudo opõ la/ ta in duob⁹. s. tpantia opl'onis: ⁊ eq̃litate opõnis: ⁊ quã do minuit cõplexio ⁊ tpantia aut opõ diminutiõe q̃ nõ minuit: dicit illa q̃dẽ adhuc talis que nõ videat ipedire opatões diminutõe. que vo immutat vel manifestat tũc iam corp⁹ immutat a melioꝝ formaꝝ: ⁊ q est ita sanitas ei⁹ ⁊ est firma. verũtamẽ firmitudo ei⁹ est intra firmitatẽ sanitatis corpis quod ẽ in melioꝝ formaꝝ. s. sanatiuũ. et ꝓpter illud est hoc corp⁹ sanũ fm plures dispões. s. ĩ plu rib⁹ etatib⁹ ⁊ regiõib⁹ ⁊ dispõib⁹ ⁊ similib⁹. ipe aũt intelli git p dispõnes tres has ⁊ eaꝝ opatõnes. Et qñ diminuit oplexio ⁊ compõ diminutõe plurima donec fiat corp⁹ susceptiuũ egritudinis: tũc nõ nomiat sanũ nisi in hora priti. Nam in hac hora sunt oplexio in eo ⁊ opositio fz a liquã distantiã, ꝓpam. s. infra eq̃litatẽ suã in pluribus dispõibus. Et manifestũ est q sanitati cuiustibet corpis est latitudo que ẽ p:eter latitudinẽ eius ĩ corpe alio. naz sanitas ceci hac dispõne alia ẽ a sanitate claudi. 3

Hzũ uero corp⁹ simplr ẽ quod ex generatõe aut distpatũ in his que similes habent partes; aut nõ coequale in organis: aut in utrisq; simul.

Corp⁹ egrotatiuũ est id q̃d natũ ẽ aut fm cõpl'onẽ malã mẽbroꝝ si miliũ ptiũ: aut fm inequalitatez mem broꝝ instrãliũ: aut fm duas res siml'.

Uia postq̃ puenit eum corpe sano absolute ad corp⁹ sanũ ĩ hora priti: ⁊ appet q b̃ corp⁹ ẽ ma/ le opl'onis aut opõnis aut vtriusq; sil'. ⁊ q̃a nõ p uenit ad ipm equalitas nisi q̃dã ĩ hora, ꝓpa ĩ qua ẽ sanũ: declarat ide q b̃ ẽ ex corpib⁹ q̃d ẽ egrotatiuũ: tũc mani/ festũ ẽ q, ꝓpalauit ipm in hoc sermone ẽ mediũ: aut fm opl'onẽ malã mẽbroꝝ ptiũ similiũ: aut fm iequalitatem mẽbroꝝ officialiũ: aut ambas res sil'. Et egrotatiuũ q̃dez nõ ẽ egꝝ: sed ẽ illud ad q̃d approprĩat ⁊, ꝓpt egritudies ex causis infirmãtib⁹: q̃uis debiles sint aut parue: ⁊ nõ fuit ĩ eo q̃d pterijt oñsum ei hoc corp⁹: ⁊ ꝓpter illud nõ numerauit ipm ĩ ptib⁹ diffinitõis. postq̃ ãt declaratuz ẽ ei: dixit illud ĩ vestigio loci ĩ quo declaratũ ẽ ei. 4

Hzũ uero ut nũc ẽ corp⁹ egrotãs in tpe in quo dr̃ tale exrs. Manifestũ ẽ aũt q ⁊ hoc fm q tps dr̃ cẽ egꝝ aut distpatuz ẽ in sil'es hñtib⁹ ptes: aut ineq̃le in organicis: aut in utrisq;. Et sp q̃dẽ egꝝ ẽ q̃dcũq; ex generatiõe aut distpatũ satis exrs in simplicib⁹ pticul' aut in oib⁹: aut in qbusdã: aut maxime dñantibus: aut etiã ineq̃le in organis. Sil'r uero ⁊ his: aut oib⁹: aut qbusdã: aut maxie dñantib⁹: aut etiã ineq̃le or ganicis. Aut multũ uero egꝝ ẽ corpus ab hmõi malicia derelictũ: nõdũ uero in medio. i. neutralitate constitutũ.

Et corp⁹ egꝝ ut nũc est illud q̃d est infirmũ in hora in q̃ dr̃ q est ita: ⁊ hoc etiã in hora in q̃ dr̃ q̃a ẽ infirmũ ẽ male opl'onis in mẽbris similiũ ptiũ: aut ab eq̃litate egressuz in mẽbris istrã libus: aut aggregãs ambas res simul.

Et corpus egrum semp est illud quod est natū fm cōpl'one longinquā ab eqlitate in mēbris simplicib' pmis omnib' aut unitōe eorū: aut ipōrū sblimiorib'us aut fm cōpl'one longinquā ab equalitate in mēbris instralib' omnib': aut unitōne ipōrū: aut eorū sublimiorib'. Corpus uero egrū in plurib' dispōnibus est illud quod iam diminuit: ⁊ nō psequit dispōem mediā.

Narrauit Bal'. i partib' diffinitōis corp' infirmū: ⁊ multiplicauit ipm p absolutū semp: ⁊ p absoluti fm plures dispōnes: ⁊ p tps pñs. et sic incepit in corpib' sanis a melioi eorū oiuz: sil'r incipit a corporib' infirmis a melioi eorū oiuz. nam corp' infirmū in hora pñti tñ: est i alia hora sanū: in alia infirmū: aut ē in dispōne que nō est sanitas nec egritudo. ⁊ corp' infirmū semp est i tota vita sua infirmuz: ⁊ nō est ei hora in q̄ dicat q̄ est sanū. Et egrū corp' in plurib' dispōnib' est corp' qō est infirmū in plurimo vite sue: ⁊ i malicia ei' minor est malicia egritudis semp. Et sermo ei': Et nō psequitur adhuc dispositōez mediā. s. corpora q̄ neq̄ sunt sana neq̄ egra semp: sunt media ⁊ melioza eo. Jaz ḡ declaratū est q̄ meli' corporū infirmorū ē illud qō est infirmuz in hora pñti: ⁊ sanū in alia: deinde qō est infirmū in plurib' dispōnib': deinde qō est infirmū semp. hoc. n. corp' est i formis deteriorib': sic corp' sanatiuū est i formis meliorib'. ⁊ a fmone ei': longinqū ab eqlitate: est itellectū q̄ vult malicia cōpl'onis aut cōpositōis. malicia q̄dez cōplexiōis est in mēbris partiū silū. sed malicia cōpositionis est in mēbris instralib': ⁊ est mutatio ei' ex quo cōponit membr' instrumētale: aut in quātitate cius: aut in forma: aut in situ.

Quoniā autē ⁊ neutrū corp' tripliciter dicebat. hoc quidem in eo q̄ neutra extremarū dispōnum pticipet: hoc uero utraq̄z: hoc autē eo qō aliquādo qdē hac: aliqñ uero hac. fm pmum quidē significatū neutrū erit corp': medium uero existens sanissimi corporis ⁊ egerrimi.

Oximiaz q̄ corp' quod nō est sanum neq̄z egrū dicit fm tres modos. quorūz un' est ut nō sit in eo neq̄z una duarū dispōnuz cōtrariarū fm ultimitatē ipārū. ⁊ secūd' est ut in eo aggregent' due dispōnes. ⁊ terti' est ut sit i eo una duarū aliqñ: ⁊ altera aliqñ. Corp' autē quod nō est sanū neq̄z egrū fm itētione pmā est mediū fm ueritatē ⁊ perscrutatiōem inter illud quod est in ultimo sanitatis: ⁊ inter illud quod est in ultimo egritudinis: ita q̄ pmixta sunt cōfuse adinuicez q̄ nō discernit aliqō esse p se: ⁊ hoc toto tpe egritudinis.

Due he dispositiōes sunt ptinue. s. sanitas: ⁊ infirmitas ⁊. ⁊ vltimū sanitatis est melior formarū. ⁊ vltimū egritudis est deterior formarū. Et diuisit dispōnez q̄ non ē sanitas neq̄z egritudo trib' diuisiōib': quarū vna est vt nō sit in eo neq̄z vna ex sanitate ⁊ egritudine fm vltimitatē earū. ⁊ dixit in hoc: q: est mediū fz veritatē ⁊ pscutationē inē melioze formarū ⁊ deteriorē earū sed lōgitudo eius ab vna quaq̄z earū est longitudo vna. significat ergo p id: q̄ sanitas ē in eo cōmixta cuz egritudine: sicut oleū cū aqua. ⁊ vtrūq̄z ab alio discernit. Et secūda ē vt aggregēt sanitas ⁊ egritudo sil' in eo: ⁊ ē si sint quedā mēbra sana: ⁊ q̄dazū eorū ifirma. Et tertia est vt sit qñq̄z sanū: qñq̄z egrū. Declarauit igit p id q̄ non diuersificat sñie Arist. in B q̄ non ē inter sanitatē ⁊ egritudinē alia dispō equalis i genere. Et isti tres modi qñq̄z multiplicant euz absoluto semp: ⁊ cū absoluto i plurib' dispositōibus. ⁊ cū tēpore pñti ꝓueniūt. xx. dispōnes: ⁊ ipse explanat illud in hoc fmone.

Et huiusmodi quidē hoc simplicit tale est: quoniā ex generatōe tale cōstitutū est. Hoc uero ut nūc qōcūq̄z in pñti tpe mediuz uere existit ⁊ sanissimi corpis ⁊ egerrimi. Eius uero quod simplr est: hoc quidē semp tale: quoniā in omnib' etatib' semp maxie pmanet tale. Hoc uero ut mltū: qñ mutationes q̄sdā est accipiēs. Scōz uero secundū significatū neutrū erit corp' contrarijs simul dispōnibus pticipās ex generatōne: aut fm unā ptem: aut fz duas differentes. scōm unam quidez: si fm alterā oppōnem eucraton fuerit effectiuarū qualitatū: aut fm utrāq̄z quidez: sed circa formatōem aut p. s. magnitudinē: aut numerū pticularū: aut positionē lapsuū: aut ecōuerso. in his quidez correctū omnib': aut in quibusdam: in crasi uero delinquēs. In differētib' uero ptibus ⁊ fm oēs oppositiōes potest aliquid cōtrariorū pticipare simul. Et semp quidez tale est fm omnes etates manēs simile. ut multū uero est: quod ⁊ pmutat fz aliquid'. Ita uero ⁊ quod ut nūc: neutrū erit corpus fm secundū significatū: aut eo quod fm unam ptez hec habeat sana: hec uero egra: aut ihe rentiuz ei: aut circa partes differētes. Scōm uero tertiū significatuz neutrū

erit corpus. quod quidez modo sanũ: modo egrũ in parte fit temporis: quẽ admodũ inheret aliquibus pueris qdẽ existentibus sanos esse: adolescẽtibus uero factis egros l'econuerso. In uno uero tempore ita neutrũ uere quidem non contingit consistere: scdm uero latitudinẽ contingit. Scimus uero qm̃ nunc dupl'r dicit.

Et id quod dicit: quoniã ita est sermone absoluto est natũ ſm illvm formã. ⁊ qd dicit: quod ita ẽ nunc: est illud quod est in hora p̃senti. Mediuz uero qd est sanius inter corpora eoꝝ ⁊ egri⁹ inter corpa eoꝝ: ⁊ ex eo qd dicit ex eo qd est ſmone absoluto: est qd est ita semp: ⁊ est illud qd remanet in oib⁹ etatib⁹ ſz illã dispõnez: ⁊ ex eo qd est in plurib⁹ dispõnib⁹: est illud cui accidũt mutatões quedã. Et corp⁹ qd nõ est sanũ nec egrũ ſm intentionẽ secundã: est illud qd natũ est ſm aggregationẽ duarũ dispõnuz ꝯtrariaꝝ in eo: aut i mẽbro uno: aut in diuersis. in mẽbro qdẽ uno qñ est in una duaꝝ spẽꝝ ꝯtrarietatis inter q̃litates efficaciores tẽperatũ aut qñ est tẽperatũ in duab⁹ spẽbus sil': uerũtamẽ hz nocumentũ in forma sua aut in quãtitate sua: aut in nũero suaꝝ partiũ: aut in situ suo. ⁊ qñ est ſm ꝯuersionẽ illi⁹ qd est in istis: tũc est sanuz in oibus istis: aut in quibusdã eaꝝ: ueꝝtamẽ est lapsuz in sua ꝯpl'one. in mẽbris uero diuersis est possibile cũ illo ut aggreget corp⁹ unuz duo cõtraria in oib⁹ spẽbus ꝯtrarietatis. ⁊ qd est ita semp: est qd remanet in oibus etatib⁹ ſm illã dispõnez. ⁊ qd est ita in plurib⁹ dispõnibus: est illud cui iam accidit mutatio. ⁊ similit̃ etiam corpus qd dicit ꝙ non est sanuz neqz egrum ut nunc: scdm intentionẽ secundã: aut est quoddã eius qd est in eo sanũ: ⁊ quoddã ei⁹ est egꝝ: aut in membro uno: aut i membris est diuersis. Et corp⁹ quod non est sanuz neqz egrũ scdm intentionẽ tertiã: est illud quod ẽ quãdoqz sanũ: qñqz egruz: sicut accidit i quibusdã qui sani fuerũt in puericia: ⁊ postquaz fuerũt adolescẽtes infirmi fuerunt: aut ecõuerso. In hora aũt una non est possibile ut sit corpus scdm hanc intentionẽ neqz sanum neqz egrum. Q si tu estimaueris hore latitudinẽ: tunc iam possibile est illud. ⁊ nos scimus ꝙ nunc dicit scdm duos modos.

Iste sermo apparens est: verũtñ nõ fit diuersus in dispõne que nõ est sanitas neqz egritudo sententie Aris. ⁊ hmõi sermonis plurimũ est intellectũ: verũtamẽ in eo est dictio post dictõem expositõne indigẽs: ⁊ ex eo est ſmo ei⁹: nũc. naz hec dictio significat apud medicos horã p̃ntẽ: ⁊ significat apd philosophos pũctũ diuidentẽ inter tempus preteritũ ⁊ futuꝝ. ⁊ hora p̃ns apud medicos dicit ſm duos modos. vn⁹ eoruz est q̃ntitas eius parua: ⁊ hippo. nomiauit hãc horã strictã. ⁊ alter mod⁹ est quãtitas eius ampla: sicut iste dies: aut sic iste ionuz: aut sicut ista septimana: vel sicut iste mẽsis: vl' sicut iste annus. Et ex illo est sermo eius: qualitates eius actiue. Iste. n. qualitates sunt caliditas: ⁊ frigiditas. caliditas quidẽ nominat̃ actiua: qm̃ separat eius partes cui supuenit. ⁊ ꝓpter illud diffinit eam Gal'. q̃a ipa separat res diuersas: ⁊ diffinit eam Aris. quia aggregat res homogeneas. frigiditas vero nomiat̃ actiua: qm̃ ipa aggregat partes ei⁹ cui supuenit: ⁊ ꝓhibet separatõem eius: ⁊ ꝓpter illd inuenim⁹ ꝙ ipa aggregat res. Qualitates aũt passiue sũt humiditas ⁊ siccitas. humiditas vero nomiat̃ passiua: qꝛ per eam fit facilis passio ei⁹ cui supuenit: sed siccitas nominat̃ passiua: qm̃ per eam fit passio difficilis ei⁹ cui supuenit. ⁊ duaꝝ spẽꝝ vna est species actiuaꝝ qualitatũ: et altera ẽ species passiuarũ qualitatũ. 7

Sanum uero ⁊ egrũ ⁊ neutrũ corpus quotiẽs dicitur: ⁊ quale unũquodqz est: sufficiẽter determinatũ est De signis uero deinceps dicẽdũ est.

Iam determinauim⁹ de esse sani corpis ⁊ egri: ⁊ ei⁹ quod nõ est sanuz neqz egrũ: ⁊ ostẽdim⁹ ſm quot modos unũquodqz eoruz dicit: ⁊ que res sit unũquodqz eorum determinatõne sufficienti: ⁊ oportz ut sequamur illud rememorando esse signoꝝ.

Iam determinauit quidez ꝙ corpora sana sunt tria: ⁊ infirma tria: ⁊ que nõ sunt sana neqz infirma nouem: ⁊ egrotatiua vnũ. Sunt ergo omnia corpora sumpta in diffinitiõe medicine. xvi. Cognitionẽ dispositõis cuiusqz ipsorũ compleuit: incipit hinc in cognitione signorũ.

¶ Finit pars p̃ma que de corporibus.

Incipit pars secūda de signis. 1

SUnt autē ⁊ hor ipōr sana quidem quecūq; p̄sentis sanitatis sunt signa demonstratiua: ⁊ future pronostica: ⁊ prius facte rememoratiua.

DIco ergo q̄ signorūz alia sunt sanitatis: alia egritudinis: alia dispositōis: que nō est sanitas nec egritudo. signa ergo que sanitatis sunt: alia significāt sanitatē presentez: aut indicāt eam antequā sit: aut rememorantur eius postq̄z iam fuit.

SIgna sanitatis p̄ntis sunt vt currāt opatiōes fm q̄ est in eis natura absq; phibitōe. ⁊ lucr̄ horūz signor est vt conserueť fm q̄ ipsa est: ⁊ quādo videt medic⁹ q̄ aliquod eor corrūpit pmutatio aliqna: inq̄rat ablatiōem ei⁹ quod mutauit ipm donec remaneat sanitas fm dispōem suā. ⁊ signa sanitatis indicatiua sunt multa: quorū o'm fortiora sunt signa vehemētie ⁊ rutis in dispōne egri: ⁊ contualescētie ei⁹ post ei⁹ separatōem: deinde signa digestōnis: postea signa crisis salue. ⁊ hec quidē signa indicāt aduētum sanitatis in dispositōe egritudinis. Et lucrū horum signor medico quidē est qm̄ cōfortat p ea seipm: ⁊ ppať ei vt cōueniat de conditōe p̄emij: ⁊ firmat q̄ō per fidem spondit de eo quod in conditōe fuit: ⁊ infirmo q̄dem qm̄ indicat ei medic⁹ illud quod videt: ⁊ indicat suis amicis: ⁊ facit eos scire salutē eius: ⁊ qm̄ euadit ex egritudine sua fit bona fama eius: ⁊ extollit eū suis narratōib⁹ infirmus. Et signa sanitatis rememoratiua sunt illud q̄ō seruat medic⁹ de dispōne sanitatis ante infirmitatē. s. qualiter fuit cōplexio corpis ⁊ forma ei⁹ in raritate ⁊ spissitudine ⁊ alijs. q̄ si medic⁹ nō fuerit sciēs infirmū ante egritudinē eius: tūc ipse indiget vt discat p interrogatiōez et estimationē qualr fuit dispō eius in sanitate donec sciat p illud declinatiōez corpis a sanitate sua: sic si iterroget de appetitu ei⁹ quo appetebat cibum: aut q̄d suscipiebat ex eo: ⁊ in qua hora suscipiebat eū: ⁊ qm̄ egritudini nō sūt paroxismi ⁊ interpolatōes in quib⁹ cibeť infirm⁹: cibeť i hora ꝯsuetudinis sue in sanitate dum nō phibet ab illo inceptio paroxismi. ⁊ si contigat vt fit interpolatio paroxismi in hora consuetudinis sue accipiēdi cibum: deť in illa hora cibus fm fiduciam. 2

HOra uero signa: ⁊ p̄ntis egritudinis demōstratiua sunt: ⁊ future pronostica: ⁊ p̄ius facte rememoratiua.

ET signa egritudinis p̄ntis sunt q̄ significāt egritudinē p̄ntem: aut indicāt egritudinē que erit anteq̄z sit: aut rememorari faciūt eius quod fuit.

SIgna egritudinis p̄ntis sunt ablatio opationūz: ⁊ resistētia egritudinis: ⁊ hor signor lūcrū ē cognitio egritudinis: quare resistať ei cū eo quod est ei cōtrariū. ⁊ signa indicatiua egritudinis sunt diminutio opationū a suis dispōibus in sermone absoluto: mutatio opationū a dispōib⁹ suis naturalib⁹. Et lucrū hor signor est vt antecedat medic⁹ cum prescruatōne: ⁊ euacuet corp⁹: aut mutet illud quod est accidēs i eo donec phibeať per illud casus corpis in egritudinē. ⁊ signa que rememorari faciūt egritudinis ⁊ eius quod processit ex ea sunt sicut discoleratio: extenuatio: debilitas mlta: ⁊ cita. Et lucrū eax sic dicit hippo. i p̄mo li⁰ ,prosticor: ē vt ꝯfidat de eo ifirm⁹ ⁊ sui: ⁊ ꝯmittit se i manib⁹ ei⁹: ⁊ sit ei potētia curādi eū fm q̄ oportz: ⁊ appareat solertia ei⁹ cū arte: ⁊ bonitas scie ei⁹: ⁊ alia q̄ sunt sicut ista. 3

SCōm uero hoc ⁊ neutra: ⁊ que neutrar dispositionūz demōstrātia sunt: ⁊ ,prostica: ⁊ rememoratiua. Et sunt signa fm aliquid quidē sanaz: fm uero aliquid quidē egram declarantia dispōnem: ⁊ hec qdez fm temporā sanis ⁊ egris insunt.

ET fm hoc exempluz signa dispositiōis que nō est sanitas neq; egritudo sunt que significāt illaz dispositionem que nō est p̄sens: aut indicat eam anteq̄z sit: aut rememorať eius postq̄z fuerit: ⁊ sunt illa que omnino nō significant aliquā duaruz dispositionū: aut nō sunt dignioza magis ut significent unam harū duarū dispositionū. s. sanitatis ⁊ egritudinis plus q̄z alterā: aut que significāt uno modo dispositiōem sanitatis: ⁊ alio modo dispositōez egritudinis: aut que significant quandoq̄z dispōnem sanitatis: ⁊ quādoq̄z dispositionē egritudinis. ⁊ istorū iteruz esse currit fm tria tempa fm similitudiuez qua currit esse signorūz egritudinis: ⁊ esse signorum sanitatis.

AUdi sermonē ei⁹ dispōis. nārpe significat p ipm q̄ ipse sunt tres neutralitates. ⁊ si fuerit memor ei⁹ q̄ō pterijt de expōne nr̄a ibi dixim⁹: q̄ ꝗ dispositio est cōposita ex sanitate ⁊ egritudine: aut fm cōmixtionē vtriusq; aut fm compōnez aliquarū: tūc scies ex signis sanitatis ⁊ egritudinis signa hax dispōnū triū: ⁊ multiplica ea cū absoluto semp: ⁊ cū absoluto fm plures dispositōes: ⁊ cū tempe p̄nti: deinde multiplica vnūquodq; hor triū eū pterito: ⁊ scies rememoratiua illius dispōis ⁊ futura: ⁊ scies indicatiua ei⁹ in p̄nti: ⁊ scies eius signa p̄ntia: ⁊ scies per illud quod dixim⁹ lucrū cuiuslibz horū signorū. Et determinabit quidē Hal. in eo q̄ō futurum est de esse signorū: quia preparabit tibi vt inuenias ex teipso totum quo indiges ex eis. 4

PellāT aūt hec omia qdem signa a ueteribus medicis pronostica:

⁊ si p̃ñtium aut p̃terito⁊ aut futuro⁊ declarantia sunt.

ET q̃zuis iam appropauim⁹ signa que significat rez p̃ñtem nomie significatiua: ⁊ signa q̃ significat rem futurã indicatiua: ⁊ signa q̃ significat rez que iam fuit rememoratiua: tñ nos iuenim⁹ antiquos noiasse oia signa indicatiua: quãuis significent rem p̃ñtez uel rem q̃ iam fuit.

Sermo iste est intellectus. 5

ET utilitas qdez magna: ⁊ demonstratiuo⁊ ⁊ pnostico⁊: minor uero rememoratiuo⁊.

ET maior quidẽ utilitas nõ est nisi signo⁊ signantiũ rem p̃ñtem aut futurã: unde utilitas signo⁊ rememoratiuo⁊ ei⁹ qõ fuit est minor illis.

Utilitas vo signo⁊ rez p̃ñtez significantiũ est necessaria ĩ arte medicine ꝓpterea q̃ opatões medicine pticulares oẽs ꝓcedẽtes ⁊ pendẽtes sunt ex eis: ⁊ ꝓpterea q̃ p signa indicatiua scĩ qõ futur⁊ est: ⁊ p̃paras ei qõ necriuz ẽ: ⁊ accipis ei p̃parationẽ suaz: ⁊ ꝓiliaris in eo aĩ ꝓpationẽ suaz: fuit etiã ꝓpinq̃ necessarijs ĩ opationib⁹ medicine pticularib⁹. p signa vo rememoratiua nõ fit iuuamentũ in opationib⁹ medicine pticularib⁹ cui fit quãtitas: ⁊ ꝓpter illud non fuit necessaria neq̃ ꝓxima necessarijs. 6

EXistentib⁹ uero sanis: bis qdẽ simpliciter: bis uero ut nũc: q̃ ⁊ sana dicunt simplicit: sano⁊ corporũ duplicẽ dixim⁹ esse differẽtiaz: hec qdez eo⁊ semp esse talia: hec uero ut multũ. semper qdez talia quecũq̃z hũt optimã cõpositionẽ: ut multũ uero q̃cũq̃z ab hac non multũ deficiunt.

ET corpora sana fm duos modos dicunt: ex eis absoluto fmone: ⁊ ex eis ut nunc. Et iam dixim⁹ q̃ corpo⁊ q̃ dicunt sana absoluto fmone due fũt species: ꝓpterea q̃ q̃dam eo⁊ fũt sana sẽp ⁊ quedã eo⁊ fũt sana in plurib⁹ dispositionib⁹. sana qdez semp q̃ ex eis fũt fm meliorẽ formam⁊. ⁊ sana quidẽ in pluribus dispõnib⁹ sunt q̃ ex eis diminuũt ab illa forma: fz nõ ẽ diminutio eo⁊ mlta.

Terauit fmonẽ suũ Galien⁹ in corporib⁹ sanis vt faciat rememorari aspiciẽtez ĩ libro suo ei⁹ qõ pterijt vt repñtet semp in mẽte sua in oi loco id qõ pendet cuz eo: ⁊ ex eo ĩ quo pterijt fmo. postq̃ enĩ ipse adhesit sup sciam signo⁊ eo⁊: facit nos rememorari fmonis sui in eis. 7

EDgnitões uero eo⁊ ⁊ ab inberẽtibus fm substãtie eo⁊ rõnez oportet fieri: ⁊ ab his q̃ necĩtate hec ꝓsequntur effectib⁹ ⁊ casib⁹: que etiã accidẽtia uocamus ꝓpie.

OPortet ut significet sup ea ex reb⁹ que sunt ex eis in diffinitiõe sbe eo⁊: ⁊ ex opationib⁹ ⁊ accũtib⁹ que sequnt ista necessario.

Signa copo⁊ sano⁊ tria fũt. vnũ eo⁊ ẽ qõ est assumptũ ex eo qõ inest eis ĩ diffinitiõe eorũ substãtie: ⁊ ista signa fũt necrie verificatiõis. ⁊ scõa sumpta fũt ex opationib⁹ mẽbro⁊: ⁊ ista itez fũt apparẽtis veritat]. ⁊ tertia sunt sũpta ex accũtib⁹ ꝓsequẽtib⁹ ab eo qõ eis est in diffinitõe substãtie eo⁊ ꝓsequẽtib⁹ iteruz ab opationib⁹: ⁊ ista multotiẽs sunt veridica: ⁊ qõ ex eis mẽtir ra⁊ ẽ fz min⁹: qõ est optime tpantie signi. 8

SEbstãtia qdez ipsa eo⁊ q̃ in optima compõne sunt: cõtempantia similes quidẽ partes hñtiuz in calidita te ⁊ frigiditate: ⁊ siccitate ⁊ humidita te. Organico⁊ uero in quãtitate ⁊ q̃lita te cõponentiũ ea: ⁊ adhuc in forma tiõe ⁊ positione particula⁊ uniuscuiusq̃z ⁊ totius organi.

SUba qdez ipsa tunc qñ corp⁹ est fm meliorẽ formã: nam ex signis ei⁹ est eq̃litas mẽbro⁊ ei⁹ partiũ siliũ in calore ⁊ frigore: hũiditate ⁊ siccitate: ⁊ eq̃litas mẽbro⁊ eius instrumẽtaliuz ĩ quãtitatib⁹ partiũ ex qbus sunt cõposita: ⁊ nũero eo⁊ ⁊ forma cuiuslibet partiũ ⁊ in loco: ⁊ forma instrumẽtalis totius ⁊ loco eius.

IAm pterijt ex fmone nro q̃ eq̃litas cõplexiõis vnoquoq̃z mẽbro partiũ siliuz ẽ cõplexio ꝓuenient ei: ⁊ ista quidẽ membra diuersa fũt. ⁊ ex eis est memb⁹ sup qõ caliditas ẽ magna vincens fiẽ caro. ⁊ ex eis est mẽb⁹ sup qõ est frigiditas vincẽs: fiẽ neru⁹. Et in corpore qdez toto qñ ꝓportionalitas complexionũ mẽbro⁊ similiũ partiũ est ꝓportionalitas ex q̃ fit cõpositio siue cõplexio corporis equalis: ⁊ cõpositio mẽbroũ instrumẽtaliũ. Est etiã vnu⁊ modo⁊. vn⁹ eo⁊ est cõpositio instrãlis toti⁹: ⁊ alter ẽ cõpositio mẽbro⁊ officialiuz cui⁹ exemplũ est q̃ man⁹ est mẽb⁹ instrumẽtale vnũ cõpositũ etiaz ex mẽbris instrãlib⁹: ⁊ fũt digiti: vola: rachet: ⁊ brachiũ: ⁊ adiutoriũ. Sunt q̃ man⁹ oue dispõnes: q̃ruz vna est cõplexio toti⁹ man⁹: ⁊ altera ẽ cõplexio ptiũ ei⁹. Qum q̃ ꝓuenit cũ equalitate cõplexiõis corporis vt sint mẽbra instrãlia ⁊ equalia cõplexiõis in vnob⁹ nõis simul: ille q̃ res fũt signa sũpta ex diffinitõe substãtie corporis: quib⁹ scĩ melior formam⁊. 9

Ad his uero que ex necessitate hec sequũtur: similes quidez ptes habẽtia: quãtum quidẽ ad tactuz in duricie ⁊ mollicie mediocritas: quãtum ad uisum bon⁹ color: et fm lenitatẽ ⁊ asperitatem mediocritas.

Ex rebus autẽ que cõsequũt̃ necessario: qm̃ ex signis que cõsequũt̃ membrũ similiũ ptium est qd̃ declarat̃ sensui tactus: ⁊ est equalitas inter duriciem ⁊ lenitatẽ: ⁊ ex eis est quod ostendit̃ sensui uisus: ut est bonitas colozis: ⁊ est equalitas inter paucitatẽ pilozuz: ⁊ eozum multitudinẽ.

Postq̃ ostendit signa sumpta ex corpis substãria significãtia meliozẽ fozmarũ: incipit ostẽdere signa significãtia hanc fozmã ex eis que sequũtur hanc fozmã ex accidẽtib⁹: ⁊ dicit q ipa in membris siliuz partiũ sunt due res: quarũ vna est que declarat̃ ⁊ apparet sensui tactus. nam quãdo tu ponis manũ super corpus inuenis ipsum equale inter duriciẽ ⁊ lenitatẽ: ⁊ alia est que declarat̃ ⁊ apparet sensui uisus. Nam quãdo tu aspicis corpus: inuenis ipsum boni coloris temperatuz inter paucitatẽ piloꝝ ⁊ multitudinẽ eozum. 10

Secũdum uero effectus operationum pfectio: quam ⁊ uirtutez eorum nominamus.

Et ex eis qd̃ appet in opatiõibus: ⁊ est complemẽtuz eaꝝ: qd̃ nominauit ipaꝝ bonitatem.

Ostendit per hũc sermonẽ: q̃ significãtia meliorem fozmarũ sumpta sunt ex operatiõibus mẽbrozũ partiũ similiũ: vt sunt operationes eozum complete: ⁊ ostendit q̃ complemẽtũ eozum est illud qd̃ nominãt medici bonitatẽ eozum. 11

Eozũ uero que organica cõsequũtur in coequalitate ⁊ pulchzitudine omnis corpis organicoꝝ: ampli⁹ et inherentiũ eis effectuũ in uirtute. Optime ergo cõpõnis corpis demõstrati ua signa sunt hec.

Et ex signis q̃ sequũt̃ mẽbra ministralia ẽ equalitas instrumẽtalis cõis corpis toti⁹ ⁊ bonitas ei⁹: ⁊ uirtus opatõis: que sunt p ea.

Ostẽdit per hũc sermonẽ duas res: quarũ vna ẽ que cõsequit̃ ab equalitate compõnis mẽbroꝝ instrumẽtaliũ corpis: cõsequit̃ enĩ eam vt fit totum corp⁹ equale pulchre forme: ⁊ significant ista signa meliozẽ fozmaꝝ. Et altera est pfectio opationũ mẽbrozũ instrumẽtaliũ: quã nominãt virtutẽ eozuz ⁊ bonitatẽ: ⁊ illa significant meliozẽ fozmarũ. 12

Eozũ uero q̃ qdez deficiũt ab hac sana uero sunt: hec quidẽ i similes ptes habẽtiũ lapsa sunt fm cõtpantia fm puũ quẽdam lapsum. hec uero ⁊ in coequalitate organicoꝝ puũ aliquid. ⁊ hic lapsus aut ẽ omniũ: aut aliquozũ: aut fm utrũqz.

Ex corpib⁹ aũt q̃ iã diminuũt̃ a meliozi fozmaꝝ sed sunt adhuc i sua sanitate sunt illa in quib⁹ est lesio i complexiõe membrozũ similiũ ptiũ: ⁊ ẽ cũ hoc pua. ⁊ ex eis est in quib⁹ est lesio in compõne mẽbroꝝ instrumẽtaliũ: ⁊ illa lesio itez ẽ pua. ⁊ lesio qdẽ in cõclusiõe mẽbroꝝ ptiũ similiũ: aut ẽ in ꝓpositõe mẽbroꝝ instrumẽtaliũ: aut in omnib⁹ aut in quibusdam eozum.

Postq̃ posuit signa significãtia meliozẽ fozmaꝝ: incipit ostẽdere signa significãtia fozmã q̃ est minoz ea pauca diminutõe: ⁊ ẽ fozma corpũ sanorũ fm plures dispões. Et lesio in cõplone ẽ vt in ꝓplone mẽbroꝝ ptiũ similiũ fit addita qdã q̃ttuoz qualitatũ: aut minuat̃ ab eo quod cõuenit ei. Et lesio in cõplone mẽbri instrumẽtalis est aut in numero suo: aut in q̃ntitate: aut fozma: aut situ suo. Et conditionauit vt sit lesio parua: ⁊ ꝓsequit̃ ab illo vt fit sanitas ei⁹ fm ptes dispõnes: ⁊ lesio pua fm sniam eius est que nõ appet sensui. Et medici qdẽ nominãt eam debilitatẽ membri. attẽde ergo sermonez eius: ⁊ intelligas ipm fm q̃ oportet. 13

Genera autẽ lapsuuz eadem sunt cuz his que uirtutẽ coꝝ complẽt temperantia in habentib⁹ similes partes: numerus uero ⁊ fozmatio: ⁊ magnitudo: ⁊ positio in organicis: utriscz uero cõe unitas: quã ⁊ cõtinuitatez eorum nominauimus.

Et genera lesionuz sunt genera rerum quib⁹ complex uirtus eozuz: ⁊ sunt in mẽbris ptiũ similiũ cõplexio: ⁊ etiam in mẽbris instrumẽtalibus: numerus: quãtitas: fozma: situs: ⁊ continuitas cõis inter eas.

Valentiũ Gal. de scia signozũ significantiũ corp⁹ sanum in hora pesenti: significat propter illud quẽadmodũ signa sanitatis vt multum remota sunt a meliozẽ fozmarũ: eodem modo signa sanitatis vt nũc remota sunt: sed maioi remotõe a meliozi fozmaꝝ: q̃ sunt itellecta diminutõe pua cũ ẽtute sui fmõis in signis corpũ q̃ minuũt̃ a meliozi fozmaꝝ diminutiõe pua. Et p sermonẽ suũ: genera lesionũ sunt genera rerũ q̃bus complex eozũ virt⁹ et sunt in mẽbris similiũ ptiũ complexio: ⁊ in mẽbris instrumẽtalib⁹ numer⁹: q̃ntitas: fozma:

et fit⁹. et ꝛtinuitas cõis inẽ ẽtraq: vult q̃ virt⁹ mẽbꝛoꝝ p̃tiũ similiũ est pfectio opationũ eoꝝ: et cõplemẽtũ opationũ eoꝝ nõ fit nisi ab equalitate complexiõis eorũ. quia ergo nõ est cõplexio eoꝝ equalitas: tũc ingredit ea lesio: et exponit q̃ hec lesio est malicia complexionis: et virt⁹ mẽbꝛorũ instrumẽtaliũ est pfectio opationũ eoꝝ: et pfectio opationũ eoꝝ nõ fit nisi ab eq̃litate compsitõnis eorũ in vnoquoq; quattuor que notauit. s. numero: q̃ntitatibus: forma: situ. Quia ergo ꝛpõ eoꝝ nõ est equalis: tũc ingredit sup ea nocumẽtũ. Deinde dixit: et cõtinuitas cõis inẽ ẽtraq. s. inter mẽbꝛũ similiũ partiũ: et mẽbꝛa instrãlia: et lesio intrãs in ea est solutio cõtinuitatis. 14

IN eisdem uero ipis generibus lapsuũ et egroꝝ corporũ est uitium fm singulũ egri significatũ. Terminus uero utriusq; discretiuus est opatiõis sensibilis lesio.

ET in istis generibus .i. infimis eisdem est uitiũ infirmorũ corpum fm quãq; duaꝝ intẽtionũ quas nomẽ illud cõtinet: et intelligas esse utriusq;. Et termin⁹ quo fit separatio corpũ sanorum et infirmoꝝ inter utrasq: est sensibilis opationũ lesio.

GEnera lesionũ sunt tria. Lesio accidẽs in opatione mẽbꝛoꝝ similiũ ptiũ: et lesio in ꝛpõne instrumentaliũ mẽbꝛoꝝ accidẽs: et lesio accidẽs in cõtinuitate mẽbꝛorũ. et vna duarũ intentionũ quas ꝛtinet nomẽ corpoꝝ infirmorũ est corpa egrotatiua et alia corpora infirma. Et dꝛia inter vtrasq; est: q̃ nocumẽtũ opatõis in egrotatiuis est insensibile occultũ: et in corpibus infirmis est apparẽs sensibile. 15

AD optima uero deficiẽtia cõpositione corpora quidem breue lesa sunt et ipa fm ueritatem: non tamen sensibile est hoc.

SAꝛa corpora uero que minuũt parũ a melioꝛe formarũ ingredit lesio ex modis aliquibus: uerũ illud est insensibile.

QUlt. s. q̃ sup corpora sana diminuta a melioꝛe formarũ ingrediat lesio aliquib⁹ modis. s. aut in complexione membꝛorũ similiũ partiũ: aut in cõpositione membꝛorũ instrãliũ: vnde illa lesio occulta est valde et insensibilis. 16

DEterminat autem ea magis et minus in operatõnibus et egris causis repugnare.

COgnitio coꝝ ẽ p ꝛpatiõem in opatõib⁹ et in resistẽtia causꝝ infirmãtibus: ꝓpterea q̃ supra corpa egrotãtia et egra et corpora diminuta parũper a melioꝛe formarũ oio ingrediũt lesio.

DEdit Gal. in hoc sermone canones in cognitõe istoꝝ ab illis et dixit: Illud cu⁹ est hec intentio corporũ egrotatiuoꝝ opatões fiunt magis diminute: et resistẽtia eorũ causꝝ infirmãtib⁹ est debilis. et corporũ diminutorũ parũper a melioꝛe formaꝝ opationes fiunt pfectiores: et resistẽtia eoꝝ causis infirmatib⁹ ẽ vehemens et ista corpa cõparãt in sanitate fm compatiõem operationũ eorũ et cõparationem resistẽtie eorum causis infirmantibus. 17

SImplr uero egra corpora determinata sunt eo q̃ facili⁹ ab egris causis uincãt: et ab eo q̃ fm multũ aliquid fm uirtutẽ opationũ delinquãt.

COrporũ aũt que dicũtur esse egra sermõe absoluto cognitio est per hoc q̃ cause infirmãtes cõuertũt ea ueloꝛius: et dominãtur eis facile: et ꝓpter hoc q̃ diminutio eorũ in uirtute operationũ est multa.

HEc est illa differẽtia inter egrotatina corpora et diminuta a melioꝛe formarũ parũp. corpora. n. egrotatina vincũt velociter cause infirmantes et dominãt eis facile: et diminutio eorũ in fortitudĩe operationũ est multa apparẽs: sed nõ est illud corpib⁹ diminutis parũ a melioꝛe formaꝝ. 18

SUnt uero hoꝝ utroꝝq; ĩ medio neutra: et que uere dicunt neutra et que cum latitudine quadã.

SUnt ergo corpa que nõ ꝓportionãtur ad sanitatẽ: neq; ad egritudinẽ media iter has duas spẽs dispõnum: siue sint illa corpa ex illis que uocant taliter fm ueritatẽ: siue sint ex eis quib⁹ latitudo aliqua inest.

VUlt q̃ latitudo consequat ab eo quod ostẽdit et sint corpora que nõ ꝓportionãtur ad sanitatem neq; ad egritudinẽ: media inter corpa sana et egra: siue sint corpa sana et egra ex eis que vocant taliter fm veritatẽ: aut sint ex eis quib⁹ inest latitudo aliq̃ ĩ sanitate aut egritudine. 19

ET diuidit totius sanitatis latitudo in tres partes latitudinẽ habẽtes ꝛtipas multam: quarum ꝑma quidem erit sanorũ corpum: secũda uero egrorum: tertia neutrorũ.

SIc ergo latitudo totius sanitatis diuidit in tres partes: et unicuiq; ptium illaꝝ est latitudo magna. Et ꝑma illaꝝ triũ est corpum sanoꝝ: secunda est illoꝝ que non ꝓportionant ad sanitatẽ neq; ad egritudinem: tertia corpozum egrotatiuorũ.

Vult q̄ latitudo sanitatis hēat ex lōgitudīe illō qd̄ ē inter sanitatē corpū q̄ sunt ī meliore forma rū: ⁊ illud qd̄ ē inter corpa egrotatiua: ⁊ iā ostē dit in eo qd̄ p̄teriit latitudinē corpū sanoꝝ: ⁊ latitudinē corpoꝝ q̄ nō ꝓportionāt̄ ad sanitatē: neq; ad egritudinē ⁊ latitudinē corpū egrotatiuoꝝ. latitudo ergo sanitat̄ ē magna. quod est: q̄a corpora egrotatiua nō sunt egra: ꝫ eis est sanitas agitatiua. sunt ergo numerata in corpib⁹ sanis: sil'r corpora que nō ꝓportionāt̄: neq; ad sanitatē: neq; ad egritudinē sunt in iudicio corporū sanorū. Declarauit ergo Gal'. in hoc sermone: q̄ sanitas ⁊ egritudo sūt due dispōes ꝯrie iter q̄s nō ē dispō aliq̄ q̄ fit ſm veritatē equalis eis vtrisq; in veritate. quod est: q̄a noīant̄ corpora ista media in corporib⁹ sanis. 20

A Quib⁹ deinceps sunt egrotatiua corpora lesionibus sensibilib⁹ operationū determinata.

Et post ista corpora sunt que iam ceciderunt in egritudinē: ⁊ cōpleta sunt: ⁊ differētia inter illa ⁊ alia est ꝑ lesiōem sensibilē operationū que apparent in eis.

Vult q̄ cōsequant̄ corpora egrotatiua corpora infirma: ⁊ sermo ei⁹ est intellectus. 21

Dolentia uero ⁊ quorū motiones sunt delinquētes: aut omnino perierunt: manifestos habēt terminos. Quecūq; uero infirmas habēt operationes in maximis quidē discessib⁹ facile discernūtur: scd̄m uero minores ambigua sunt: ⁊ ꝓpter hoc ſm hoc gen⁹ lesionis neutro contrarioruz participās consistit disponi: quā ⁊ ip̄am neutram dicimus nominari.

Et corpa quibus iam accidit dolor ⁊ in quoruz motib⁹ iam est agitatio: aut motus eoꝝ destruct⁹ omnino: termin⁹ est manifestus. Corpoꝝ autē quorū operatiōes debilitant̄: tūc si illa debilitas elongat̄ lōgitudine multa ualde a dispōne sanoꝝ: discretio facilis ē. Et si elōgat̄ pauca lōgitudine: tūc in eē eoꝝ est ambiguitas: ⁊ ꝓpter illud fit q̄ dispō que nō ꝓportionat̄ ad aliqd̄ duorū cōtrarioꝝ: est una tm̄. s. corpū q̄ nō proportionant̄: neq; ad sanitatē: neq; ad egritudinē: ⁊ nō est nisi in hoc genere lesionis. i. neutrali.

Hoc genus lesiōis est lesio in qua dubitat̄. s. non apparēs sensui: quia nō est signū sanitatis: neq; egritudinis: ⁊ residuū ſmonis intellectū ē. 22

Omnibus his sēsu dijudicatis nō scd̄m ip̄am rerum naturā: periculum enim est sempiterne passionis irrepere. i. incurrere dogma.

Iste omnes res nō discernūt̄ nisi per sensum: nō per ip̄am rerū naturā: qm̄ si ponit̄ eoꝝ discretio ſm hūc modum: tūc nō securāt̄ qui hac uia ꝓcedūt: qn cadāt in eius sciam qui uidet q̄ oia corpa sunt in egritudine semp.

Omniū signoꝝ signātiū discretio est ꝑ sensuz: nō ꝑ nām reꝝ. qd̄ ē: q̄a qum aspiciat̄ in his ſm nāz reꝝ: inuenit̄ omne corp⁹ resolui occulta dissolutione sepata a sensu. hec g̃ lesio ē insensibilis: ⁊ facit cadē in sciam ei⁹ cui videt̄ q̄ corpa in egritudīe sūt sp. Docz g̃ ꝑ hūc ſmonē q̄ ꝯsideratio medicinal' sp sit ſm sēsū: ⁊ q̄ de illo qd̄ a sensu egredit̄ nō ē medicīe ꝯsideratio. q̄ si dixeris mēbra īteriora ⁊ eoꝝ egritudines sūt res nō sēsu ꝑcepte: ⁊ aspect⁹ in eis ē medicinalis. Respōdemus q̄ eis sunt signa sensibilia: ⁊ eoꝝ lesiōes sūt sensibiles. Infirm⁹ nāq; sentit qd̄ ei accidit ex istis vel ex ipsis. 23

Signa uero hoꝝ que sanāt̄ corpū ⁊ egroꝝ ⁊ sanorū exñtiū quātitate distantie differūt.

Inter signa que significant corpa que nūc sunt sana: uerūtñ egrotatiua sunt egritudine occulta: aut sanatiua: aut nō sana: neq; infirma: non est differētia: nisi in quātitate lōgitudinis a duob⁹ extremis.

Vult q̄ differētia inter signa cuiusq; corpū sciat̄ ꝑ longitudinē ei⁹ a signis corpoꝝ que sunt a meliore formaꝝ: ⁊ ab eis q̄ sūt a deteriore formaꝝ: ⁊ ipse determinat hoc sermone absoluto. 24

Ponentib⁹ nobis duos extremos terminos cōtrarios alterutrum optimā compositōem: ⁊ nūc factā egritudinem. Considerātibus uero cui horuz sunt uiciniora que ꝓbant̄ corpora: propinqus eniz est optime compositōi sanum. Quod uero ab hac longi⁹: iam uero egrotanti propinqus egruz: utrorūq; uero mediuz equaliter ab utroq; abesse apparens: neutrum erit hoc. Optime ergo compositionis corporis dicte sunt cognitiones. Deficientium uero ab hac: equalia quidem numero sunt his genera: ⁊ magis et minus diuidi potentibus: ⁊ separatis in tres latitudines.

Oportz ut ponam⁹ meliorẽ forma rũ ⁊ egritudinẽ q̃ iam accit duos ẽmios in duab⁹ extremitatib⁹ ꝓtrarijs donec qñ uolum⁹ expiri corp⁹: ⁊ scim⁹ in quo termino est: ⁊ ꝓsideram⁹ ad quã duaꝝ extrẽitatũ sit ꝓpiq⁹. nã corp⁹ qõ ẽ ad meliorẽ formaꝝ ꝓpiq⁹: ẽ sanatiñ. Et corp⁹ qõ ẽ a meliori formaꝝ lõgiq⁹ ⁊ ad corp⁹ qõ cecidit in egritudinẽ ꝓpiqus: egrotatiuũ. ⁊ corp⁹ quod est inter utrũqz: ⁊ lõgitudo ei⁹ ab utrisqz est longitudo equalis est id qõ nõ ꝓportõnat ad sanitatẽ neqz ad egritudinẽ: ⁊ nos quidẽ iam nomiauim⁹ signuz melioris formaꝝ corpis. Corpa aũt q̃ minuũt ab ea: possibile est ut diuidãt diuisiõib⁹ quaꝝ numer⁹ uero ꝓphẽdit ꝑ uiaz multitudinis ⁊ paucitatis: ueꝝ iaz nos aggregauim⁹ eam in tribus terminis habẽtibus latitudinem.

Iam dixim⁹ q̃ vult ꝑ dictionẽ sanatiuũ: quod ẽ exuberãtis sanitatis ⁊ durabilioris. ⁊ posuit in hoc ſmone: sanatiuũ: oppositũ egrotatiuo vt intelligat q̃ latitudo sanitatis est inter vtrasqz: ⁊ triũ ẽmiorũ. vn⁹ est sanatiuũ. secũd⁹ est illud qõ nec ꝓportinat ad sanũ nec ad egr. terti⁹ egrotatiuũ est. Et ipe q̃dẽ in eo qõ iam pterit noiauit meliorẽ formaꝝ corp⁹ sanatiuuz: ⁊ posuit ipm hic diminutũ a meliore formaꝝ: ⁊ illud est manifeste cõtrarietatis. Et ego dico q̃ Gal. nõ fuit oblitus sui ſmonis. verũtñ ipe posuit meliorẽ formaꝝ vltim finẽ eqlitatis. ⁊ hec res fortasse nõ inuenit: ⁊ si inuenit: occultũ ẽ a sensu. Postq̃ g̃ sciuit q̃ medicina nõ cõsiderat in eo quod est occultũ a sensu: posuit sanatiuũ quod appropiquat ad meliorẽ formarũ valde: vel ad terminũ qui non apprehendit sensu: ⁊ non comphendit nisi cognitione ⁊ ratõe. Corp⁹ ergo sanatiuũ est melior formarum apud sensum: ⁊ manifestũ est q̃ hoc minuitur a meliore formarũ scõm intellectũ propter resolutõnem occultam a sensu: ⁊ diuersitatẽ compleriõis occultã a sensu: ⁊ propter diuersitatẽ occultam a sensu in etatibus: ⁊ quod remanet de ſmone ei⁹ intellectũ est. 25

Signa ergo egri corpis simplr dicem⁹. ex his enizꝝ erũt ⁊ reliq̃ due latitudines manifeste. Secundũ ergo gen⁹ dictũ est prius in optime cõpõnis oratõe. ſm uero spẽm nũc dicetur ꝑ nobis diuidentibus partes.

Et nos sum⁹ narrãtes signa significãtia corp⁹ de quo dr: q̃ ẽ infirmũ absoluto ſmone: qñ qñ narram⁹ signa hui⁹ corpis: declaranẽ ex eis signa duoꝝ terminoꝝ reliquoꝝ. ⁊ nos iam narrauim⁹ genera eorũ ante i sermone nro i meliore formaꝝ. ⁊ nos sum⁹ narrãtes nũc eorũ spẽs postq̃z diuisimus ⁊ narrauim⁹ in ꝑmis omnia membra.

Iam ostdit signa corpũ que sũt i meliore formarũ: ⁊ ostdit q̃ sup corpa diminuta ab eis ingredit vnũ triũ generuz lesionũ: aut duo ex eis: aut tria. Et postq̃ ꝓplenit illud ostdit q̃ corpa diuidũt diuisionib⁹ quaꝝ numer⁹ nõ ꝓphẽdit ꝑ uiã diuisiõis multitudinis ⁊ paucitatis: ⁊ q̃ cognitio vniuscuiusq̃z eorꝝ est ꝑ propiquitatẽ signorꝝ: ⁊ longitudinẽ eorꝝ a duabus extremitib⁹: quaꝝ vna ẽ melior formarũ: ⁊ reliqua deterior formaꝝ. ⁊ qõ est mediũ inter illa est illud qõ non ꝓportionat ad sanitatẽ nec ad egritudinẽ. ⁊ ostdit q̃ vnicuiq̃z corporꝝ sanorꝝ est latitudo: ⁊ infirmorꝝ sil⁹. Postq̃z ergo cõpleuit cognitiõez illi⁹ toti⁹: ꝓsequẽs fuit illi vt ostderz signa corporꝝ egrorꝝ: sicut ostdit signa sanorũ corporꝝ. Et qñ egritudinis tria sunt genera: quorꝝ vnũ ẽ malicia cõplionis: ⁊ sunt ei multe spẽs. alterꝝ ẽ malicia ꝓpõis: ⁊ sũt ei multe spẽs. tertiũ ẽ solutio cõtinuitatis: ⁊ sunt ei spẽs multe. Et vnaqueq̃z spẽꝝ horꝝ triũ generꝝ diuersificat ſm diuersitatẽ mẽbrorꝝ: ⁊ propter illud cõsecutũ est ei vt diuidat: ⁊ narret in ꝑmis mẽbra omnia: ⁊ ostẽdit dispõni cuilibet eorũ ⁊ narrat. 26

Quattuor aũt sũt eaꝝ drie omes. Quedã eaꝝ sunt ꝓncipia: q̃dã uero ab illr exorte sunt: q̃dã uero neqz aliarũ dñant: neqz alie dñant eaꝝ inatas habẽtes uirtutes ⁊ regẽtes eas: q̃dam uero ⁊ innatas simul hñt ⁊ influẽtes.

Et species omniũ membrorꝝ sunt quattuor. qõ est: qz ex eis sunt radices: ⁊ ex eis sunt rami qui nascunt ex radicib⁹ illis: ⁊ ex eis sunt que nõ dñantur sup regimẽ aliorũ: neqz alia dñant super regimẽ eorum: quoniaz uirtutes quib⁹ fit eorꝝ regimẽ innate in eis sunt: ⁊ ex eis sunt qb⁹ sunt uirtutes inate: ⁊ uirtutes currẽtes ad illa ex illr radicib⁹

Virt⁹ est quedã cã que dr efficiens: ⁊ in oi membro est virtus fixa i eo quod facit suam operationẽ ꝓpriã. Et subã hui⁹ virtutis ſm suã sniam ẽ cõplexio ei ꝓpria. ſ. forma cõplexionis. Et ſm sniaz Aris. est cõplexio instrãlis ꝑma qua operat virtus: ⁊ virt⁹ est natura mẽbri qua sustentat. ⁊ diuersitas hec nõ nocet i aliqua opationũ medicine: ⁊ iaz pscrutati sum⁹ de eo in libro nostro i medicatõe. Et Aris. itez videt q̃ mẽbꝝ ꝑncipale est cor. ⁊ Galien⁹ ponit ea q̃tuor: cor: cerebꝝ: epar: ⁊ testiculos. Et hec diuersitas itez nõ nocet i aliq̃ opationuz medicine. ⁊ iam determinauim⁹ istud in libro nro in medicatõe: ⁊ videbim⁹ in expõne hni⁹ libri vt taceamus de oi diuersitate q̃ ñ nocet in opatõib⁹ medicine i eo qõ futuꝝ est: ⁊ rememoremur diuersitat q̃ nocet i arte medicine tñ: ⁊ moneam⁹ in ea ad illõ quo fit iuuamentuz i medicina tñ. Dico g̃ q̃ vnicuiq̃z mẽbrorꝝ aut iest virt⁹ fixa i eo tñ: aut inest ei cũ ea tñ virt⁹ alia fixa a mẽbro alio: aut plures virtutes fixe a mẽbris plurimis. 27

PRincipalia igit̃ sunt cor: cerebrũ: epar: ⁊ testiculi.

RAdices ergo sunt cerebrũ: cor: epar: ⁊ testiculi.

CEreby ꝗdem est radix sensus ⁊ motꝰ volũtarij: ⁊ cor quidẽ est fons vel radix vite ⁊ caliditatis innate. Epar quidẽ ẽ radix opationũ naturaliũ virtutũ: ⁊ sũt attractio: retẽtio: digestio: ⁊ expulsio: nutrimentũ: ⁊ augmentũ ⁊ filia ist̃. Testiculi sũt radix spmat̃. 28

AD illis uero exorta sunt: ⁊ illis famulant̃ nerui quidẽ ⁊ spinalis medulla cerebro: cordi uero arterie: nerui epati: semialia uasa testiculis.

ET rami qui nascunt̃ ex his radicibus: ⁊ dãt ab eis illi quidẽ qui nascunt̃ ex cerebro ⁊ dant ab eo sunt nerui ⁊ nucha. ⁊ illi qui nascunt̃ a corde ⁊ dant ab eo sunt uene pulsatiles. ⁊ illi q̃ nascunt̃ ⁊ dant ab eo sunt uene nõ pulsatiles. qui aũt oriunt̃ a testicul̃ ⁊ dãt ab eis sunt uasa spermatis.

NUcha orit̃ ex posterioꝛi cerebro sicut orit̃ crus arboris. ⁊ nerui oriunt̃ ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ fit cerebꝝ loco radicis arboris: ex qua orit̃ crus magnũ qõ est nucha. ⁊ rami sũt nerui q̃ nascunt̃ ex cerebro ⁊ nascunt̃ ex nucha item nerui arboris multi: sic̃ rami nascẽtes ex crure arboris: ⁊ illud dispergit̃ in toto corpore. Et vene pulsatiles oriunt̃ ex corde fm illud exemplũ. qõ est: q: nascit̃ ex latere sinistro cordis arteria magna loco cruris arboris: ⁊ oriunt̃ ex hac arteria oẽs arterie corpis Fit ergo cor sicut radix arboꝛ: ⁊ arteria magna sic̃ crus ⁊ qõ orit̃ ex eo sũt sicut rami. Et fm hãc similitudinẽ est dispositio epat̃: ipm enĩ sicut radix est arboris ex q̃ orit̃ crus ⁊ est vena ꝛcana: ⁊ oriunt̃ ex ea relique vene. ⁊ orit̃ ex corde altera vena vel arteria: ⁊ fit̃ ab epate orit̃ alia vena. Et ex testiculis oriunt̃ vasa spermat̃. sunt q̃ ipsi sic̃ radix arboris. ⁊ spermat̃ vasa sũt sicut rami q̃ nascunt̃ ex eis. Et qñ tu ꝛsideras corꝰ fm q: dixim⁹ inuenis ea q̃ ramificant̃ ex radicib⁹ in modũ retis misceri adinuicẽ ⁊ pẽdere: ⁊ inuenis ossa sicut sustẽtamẽta ⁊ scutũ: ⁊ int̃ istas res inuenis quedã implentia q̃ implent ea: ⁊ sũt mẽbra cõposita instrumẽtalia sicut lacerti ⁊ pulmo ⁊ stomachus ⁊ membra similiũ partiũ: sicut caro glandosa. ⁊ inuenis panniculos q̃ sepant ea ab inuicẽ: ⁊ ꝛcauitates: ⁊ cut̃ est pannicul⁹ quo ꝛtinent̃ oia defoꝛis. Complex̃ ergo ex oibus istis sicut visum ẽ corꝰ. ⁊ illud qõ dant nerui ⁊ nucha a cerebro est spũs aialis ab aia quo fit sensus ⁊ motus volũtari⁹. virtutes eiz iste sũt res que currũt i nucha ⁊ neruis a cerebro ad mẽbra sensibilia ⁊ motiua volũtarie. Et illud qõ dat arteria magna: ⁊ qõ orit̃ ex ea ⁊ ex arteriis a corde est spũs aialis vel vital̃: quo existũt vita ⁊ caliditas inata. virtutes enĩ iste sũt res q̃ currũt a corde de in arteriis ad reliqua mẽbra corpis. ⁊ qñ abscindunt̃ ab eis moriunt̃: sicut qñ abscindũt̃ virtutes sensus ⁊ motus volũtarij: destruunt̃ sensus ⁊ motꝰ volũtari⁹. ⁊ illud qõ dant vene nõ pulsatiles ab epate est spũs naturalis quo existũt virtutes. iste eũ virtutes currũt ab epate in venis ad reliqua mẽbra: ⁊ qñ abscindunt̃ a membro destruit̃ eiꝰ nutrimentũ: Et illud qõ dant vasa spmat̃ a testiculis est species spũs cõpositi ex tribꝰ spiritib⁹ quo currit gnãtiua vtꝰ i spmate: h̃ est q̃ qꝰ fm inuarintuz i medicina. Aris. ãt vult q: reliq̃ virtutes istuãt a corde: vertũ ffibũ ⁊ motiua volũtarie existũt in corpore mediãte cerebro: ⁊ naturales sunt in eo, mediãte epate: ⁊ generatiue mediantibus vasis spmatis. Et hippo. vult q: spma a toto corpore veniat in hora motus coitus. verũ nõ est hic aliqd̃ huius diuersitatis quod noceat in ope medicine q̃ndo credũt q: cerebꝝ est causa p̃ma aut secũda necessaria in motu ⁊ sensu: ⁊ q: epar est causa p̃ma aut secũda necessaria in virtutib⁹ naturalib⁹: ⁊ q: testiculi sunt causa p̃ma aut secũda necessaria in virtutib⁹ generatõis. Quãdo enĩ res est causa p̃ma aut secũda necessaria: tũc mutant̃ aut destruit̃ operatõnes p infirmitates eius quod orit̃ ex ea ⁊ dat ab ea: ⁊ iam certificauim⁹ illud totũ in libro medicationis inter Aristo. ⁊ Gal̃. ⁊ cõuenit nobis in opatõe medicine vt accipiam⁹ sniam Gal̃. quz non sit differẽtia in eo quod est iuuamentũ in medicina: ⁊ inter istas sententias horũ duorũ virorũ: sicut ostẽdim⁹ in illo libro cuius exemplũ est: quia quãdo destruit̃ sensus mẽbri: aut motus eius: aut vtraq; simul. fm sniam quidẽ Gal̃. intẽditur in curatione loci nerui aut nuche cui accidit lesio a qua fuit illa destructio. ⁊ fm quidẽ sentẽtiã Aristo. intendit̃ curatio illius membri eiusdẽ fm q: nos cõsidimus in libro medicatõis: quoniã non complex̃ illa operatio: nisi per hunc modũ nerui aut nuche. Due ergo curationes sunt vna inter quas non est diuersitas: quãuis Gal̃. videatur dicere q: hec est p̃ma causa: ⁊ Aristoteli videt̃ q: hec est causa secũda necessaria in illa operatiõe: ⁊ propter illud melioꝛ est in arte medicine sciẽtia vel sententia Gal̃. q̃ Aristo. Quoniã sentẽtia Aristotelis facit errare medicos. 29

IPsa uero scip̃a regũt cartillago: ossium coniũctio: mẽbrana: glandula: pinguedo: caro.

MEmbra aũt quoꝝ regimen est ex seipsis sunt cartillago: et os: ligamentũ: ⁊ pãniculus: ⁊ caro mollis: et pinguedo: ⁊ caro simplex.

HStis mẽbris insũt virtutes inate in eis qub⁹ existit eoꝝ regimẽ in cibo: ⁊ est cẽntia eoꝝ. qõ est: q: nõ ꝛtinuat̃ cuz eis arteria que det eis a corde nec descẽdit eis vena que det eis ab epate: nec i venit eis neru⁹ qui det eis a cerebro. ⁊ in esse eoꝝ est dubitatio an pueniant ad ea ex istis radicib⁹ res capillares occlte a sẽsu: aut non veniat ad ea penit⁹ ex eis aliqd̃. Et ꝛsideratio in hac dubitatiõe est opificl̃ scientie natural̃: medico vo nõ est ꝛsideratio in illa: ꝓpterea q: non videt sensu rem que puenit ad ea. ꝓpter hoc q̃ abscindit Galien⁹ sup h̃ q: regimẽ eoꝝ est ex seipsis: vt doceat p illud q: ꝛsideratio medicinalis nõ ꝓtransit sensuz. 30

SIc uero omnes partes commune his habentes, ad suijpi⁹ regimẽ arterijs: ⁊ uenis: ⁊ neruis indigent.

RReliqua uero omia mẽbra cõmunicant his membris que diximus in hoc q: regimen eorũ est ex seijpsis: ⁊ sunt cũ illo indigẽtia uenis pulsatilibus

⁊ non pulsatilib⁹ ⁊ neruis.

Lacert⁹ quidē oīs ⁊ reliqua membra remanētia exceptis eis quorū rememoratio preterijt: sicut pulmo: stomach⁹: ⁊ renes: ⁊ splen: vel alia ex mē bris extrinsecis ⁊ intrinsecis sunt in vnoquoq; quoruz ē virtus innata fixa in eo: ⁊ veniūt eis ex trib⁹ radicibus: q̄ sunt cerebrū: cor: epar: ⁊ virtutes alie. Et nerui quidē lucrantur eis virtutē sensus aut motus volūtarij: aut vtriusq; simul. Arteria vero facit ea adipisci virtutem vite ⁊ caliditatē innataz: sed vena facit ea acquirere virtutem nutritiuam. 31

Capillorꝫ uero ⁊ unguiuz neq; regimē ē aliqđ: sed gnātio sola.

Capillis autē ⁊ unguib⁹ nō est regimē in ip̄is corpib⁹ suis: ⁊ nō ē nisi generatio ⁊ esse tm̄.

Capilli ⁊ vngues generāt̄ a materijs quas expellit natura ad corpis exteriora expulsiōe ꝯtinua: ⁊ illud qđ generat eos est natura: ⁊ nō sunt eis ex seipsis v̄tutes innate: nec veniūt eis ex radicib⁹ v̄tutes. Et manifestū ē ꝙ capilli ⁊ vngues sunt ingrediētes ī numero mēbrorꝫ: sicut pili palpebrarꝫ ⁊ supciliorꝫ. Jaz ergo fuīt membrorꝫ q̄nq; species. Meliora ergo sunt radices: deinde que nascūt ex radicib⁹: deinde in quib⁹ sunt virtutes innate: ⁊ v̄tutes alie veniētes ex radicib⁹: deīde illa ī q̄b⁹ sunt v̄tutes innate tm̄: deīde capilli ⁊ vngues in q̄b⁹ nō sunt v̄tutes innate: nec veniūt eis alie v̄tutes. 32

Hē qdē ptium sunt differētie. Signa uero uniuscuiusq; craseos deinceps dicēt̄.

Iste ergo sunt species mēbrorū: ⁊ nos sumus narrātes post illud signa que significāt complexionē uniuscuiusq; eorū.

Postq̄ diuisit mēbra sm virtutes eorū quib⁹ efficiunt opatōes suas: ⁊ virt⁹ naturalis sm sniam eius est substātia a complexōe sumpta: promittit signa significātia complexionē cuiusq; eorū naturalem: ⁊ significātia complexōis eius mutatōes. 33

Principiū aūt a cerebro nobis facientibus. Sūt eni q̄nq; innata genera cognitionū eius: Primū q̄dez totius capitis dispositio: secūdū uero sensibiliū opationū uirt⁹ uel uitiū: tertium opatiuorū: quartū p̄ncipaliū: ⁊ quituz nālium. Aliud est gen⁹ in his omnibus generib⁹ ab his que extrinsec⁹ ei accidūt alteratio.

Et incipiam⁹ rememorari signorū significātiū cōpl'ones cerebri. Et genera quidem signorꝫ innata sunt ul'r q̄nq;. Unū eorꝫ est dispō toti⁹ capitis. Secūdū est certificatio actionū quib⁹ sunt opatōes ⁊ corruptio earū. Et tertiuz est rectificatio actionū ei⁹ sensibiliū ⁊ earū corruptio. Et q̄rtū est rectificatio actionū q̄b⁹ fit regimē ⁊ earū corruptio. Quitū est rectificatio ul'r actionū q̄b⁹ fit regimē ei⁹ nāliū ⁊ corruptio earꝫ. Et hoc est aliud gen⁹ ab istis omnibus que narramus: ⁊ est qđ accidit cerebro de mutatōe ex reb⁹ q̄ mutāt ꝯpl'onē.

Cerebrū est capitis medulla: ⁊ signa signātia cōplexionē eius naturalē ⁊ difficultatē passionis eius: ⁊ signātia complexionē eius qua mutatur sunt vi. spēs. quiq; earū sumpte sunt ab eo: ⁊ sextū sūptuz est ex velocitate passionis ipsius: ⁊ difficultate ipsi⁹ passionis a causis infirmātibus extra. s. sicut aer. Et Gal. determinauit vnūquodq; istorꝫ in eo qđ futurꝫ est. 34

Totius quidē capitis dispositio ex magnitudine ⁊ figura ei⁹ ⁊ capillorum accipit̄.

Dispositio aūt capitis totius scit̄ ex quātitate eius ⁊ figura ei⁹ qđ ē in ipso ⁊ ex capillis.

Ex hoc p̄mo dedit ꝙ dispositio totius capitis scitur ex tribus rebus. s. quātitate eius: ⁊ figura ip̄i⁹ ⁊ ei⁹ qđ ē in ip̄o ex capillis. 35

Paruū uero caput praue cōpōnis cerebri ꝓp̄um est signū.

Caput ergo paruū est signū ꝓpriū male forme cerebri.

Abscindēdo dixit Gal. ꝙ paruū caput est signū prop̄um male forme cerebri. Et causa illius est cōstrictio ventriū cerebri: ⁊ debilitas eius quod generatur ex cerebro de neruis ⁊ nucha. quod est: quia si radix est parua: tūc quod nascit̄ ex eo est paruū: ⁊ sequitur a paruitate eius cōstrictura ventriū eius ⁊ meatuuz ipsius: quia nō est spiritui animali latitudo in qua conuerset̄. Et caput quidē paruū generat̄ a puitate materie. ꝙ si figura eius cum illo inconueniēs est: est malicia in forma cerebri maior. Et manifestū est ꝙ paruitas capitis comparat̄ forme cerebri. seq̄t̄ ergo ab illo vt malicia forme cerebri comparetur. 36

Magnū uero nō ex necessitate bōe compositōnis est signū. si eni ꝓpt̄ uehemētiā factū est magnū eius que in est uirtutis in materiā multā ⁊ bonam opātis: bonū est signū. Si uero ꝓpter solam materie multitudinē: non bonū est signū. Determināduz ergo est ea ex figura ⁊ ex his que ab eo nata sunt. figura quidē si bone forme est: semp eni bonuz est hoc signū. his uero que ab eo nata sunt: ut si collum forte est: ⁊ alijs

ossibus optime dispositũ est: ⁊ si omne quod est ei⁹ neruosum est ⁊ plenuz ⁊ uiuidũ. Propa uero capitis figura est uelut si uideas sperã pfectã cereã ex utraqz pte leuiter ꝯpssam. Necesse est eni hui⁹ talis gibbosa quidẽ ſm sperã posteriora fieri ⁊ anteriora: Rectiora uero fieri que ex utraqz pte.

Et caput magnũ non significat⁹ necessario bonitatez forme cerebri. quod est: quia si magnitudo ei⁹ nõ prouenit nisi ex uirtute loci: ⁊ ex natura ⁊ usu eius in arte sua qua opata est mãm multã bonã: tũc est signũ bonũ. ⁊ si nõ prouenit nisi propter multitudinẽ mãe tm̃: tũc nõ est signũ bonũ. oportz ergo ut distinguat⁹ inter ea ꝑ figurã: ⁊ ꝑ res que nascunt⁹ ex capite. ꝑ figurã quidem ut cõsideres an sit forme bone an non: forma eni bona: est bonũ signuz semp. Per ea uero que nascunt⁹ ex capite est: ut ꝯsideres an grossum sit collũ forte: ⁊ dispositio reliquoꝝ ossium sit melior dispositionũ: ⁊ oẽs nerui grossi fortes aut nõ. Et figura que appropat⁹ capiti est. q. tu estimes sperã cereã sane rotũditatis: cui⁹ duo latera sunt paꝝ ꝯpssa nam quãdo existit caput tal'r: scis ꝓcul dubio ꝙ necesse est ꝙ sit ex ãteriori pte capitis: ⁊ posteriori ip̃ius magis exiẽs ex termino rotũditatis spere: ⁊ duo latera ei⁹ sunt magis intrãtia ⁊ ꝓpinqora ad planiciem.

Ex isto ſmone intelliges ꝙ ex signis bonitatis forme cerebri ẽ magnũ caput qñ ẽ cũ figura quã exẽplificauit in forma cerea: ⁊ cũ ḡssitudie colli ⁊ reliquoꝝ neruoꝝ ⁊ ossiũ. Et magnũ caput qñ ẽ cuz figura diuersa: ⁊ cũ subtilitate in neruis ⁊ collo ⁊ ossib⁹: tũc ẽ signũ malicie forme cerebri. Et manifestũ ẽ ꝙ bonitas forme cerebri ⁊ malicia forme ei⁹ cõpant⁹ ſm ꝙ est in illo de additõe vel diminutõe. quod ẽ: quia bonitas forme cerebri fit a forti v̄tute ⁊ multa mã obediẽte. ⁊ malicia forme ei⁹ qñ ẽ cũ magnitudine figure capitis: significat ꝙ fuit virt⁹ debilis: aut ꝙ mã non fuit obediẽs: seqt⁹ ergo ab illo malicia in eius complexione. 37

Si uero ſm occipitiũ eminẽtia fit minor alicui: considera ⁊ neruos ⁊ collũ cum alijs ossibus. ſm naturaz siquidẽ his se habẽtibus indigẽtia mãe non uirtutis imbecillitate taliter factũ est hoc. Ineptioribus uero exstẽtibus infirmũ est p̃ncipium. In plurib⁹ uero ſm occipitiũ indigentiã imbecillitas eoruz que dicta sunt sequit⁹: ⁊ rarum ualde non tale contingit. Grossius uero scõm occipitiũ considera caput eodem modo eisdez in toto magno nato determinatis. In pluribus uero ⁊ hec bona figura facta peracephalidos bonum signum: quam quidaz medicoruz posterius cerebruz nominãt. Quẽadmodũ igitur ⁊ est posterius determinatum: forma uelut lauda habẽte cõmissuraz: Spine uero p̃ncipiuz hec pars est: ⁊ ꝑ illam omniũ scõm totuz animalis corpus fiunt neruoꝝ actiones. Ip̃a uero posterior pars scõm se in omnibus paucorũ sensibiluz participat: multorũ uero operatiuorũ. Sic igitur anteri⁹ sensibiliuz quidem plurimorũ: paucoꝝ uero operatiuorũ. Itaqz ⁊ hec bñ disposita perfectas habẽt naturas scõz unũ quodqz propas. Eedem uero ⁊ in anterioribus capitis eoꝝ que ſm frõtem determinatiões sunt his que ſm posterius ad paruitatez ⁊ magnitudinẽ eius nobis respiciẽtibus ⁊ figurã ⁊ qui sunt in his sensus. s. uisum gustum ⁊ odoratum. Alterutrũ enim sunt cognitões: ⁊ sibijinuicez attestãtur: ⁊ a p̃ncipio nata p̃ncipiuz uirtuti ⁊ uitio: ⁊ p̃ncipium his que ab eo nata sunt.

Quod si uideris eminẽtiaz que est a posteriore parte minui: considera tunc cum illo in neruis ⁊ ossib⁹ ⁊ collo. nam si ista sunt scõz naturalẽ dispositõem: tũc nõ prouenit illa dispositio nisi ex diminutõe materie: non ex debilitate uirtutis. Et si iste res quas narrauimus scõm deteriorẽ dispositiõem dispositiõe naturali inueniãtur: tũc scias ꝙ radix est debilis. Et in pluribus quidẽ dispositõnibus sequit⁹ diminutionem occipitij debilitas haꝝ rerũ quas

narrauimus: ⁊ non res forsitan cadit cum diuersitate illius nisi raro. Et qñ inuenis iterũ occipitiũ capitis uehemẽtis eminẽtie: tũc considera in illo qd deterior scm consideratiõem ⁊ determinatõez in capite toto quãdo est magnũ ⁊ inuenis hoc etiaz in pluribus dispositionibus posteriorẽ partẽ cerebri: ⁊ qd continet ipsum ex capite quãdo est cuz figura bone forme: quod est signuz bonum. ⁊ qdam medicorꝫ nominãt hanc partem cerebri cerebrũ posterius: ⁊ est posterius sicut nomiauerũt ipsum: et determinauit ipsum commissura: que assimilatur laude littere in libro greco ruz. Et hec ps cerebri est radix ex qua oritur nucha: ⁊ quãdo est radix ei: tũc est radix omnib⁹ neruis qbus fit mot⁹ uolũtarius in toto corpe aialis. ex ipsa autẽ non oriũtur nisi pauci nerui numero ad sensum: multi uero ad motuz: sicut ex altera parte que est in anteriori nascunt nerui multi ualde numero ex neruis sensus: ⁊ nerui pauci in numero ex neruis motus. Qum ergo iste due ptes sunt scdz dispositõem bonã: sunt res que nascunt ex unaquaqz earũ fortes. Et omia que abbreuiauimus ⁊ determinauimus ex esse posteriorꝭ ptis capitis: oportz ut obseruent in anteriori pte capitis. quod est: quia oportz ut consideres in quãtitate eius ⁊ ipsius figura in sensibus qui sunt in anteriori pte capitis: ⁊ sunt uisus gustus olfact⁹. Iste eni res significãt semper scinuicẽ ⁊ testificãt sibi inuicẽ. s. ex radice nascẽtes res significãt ⁊ testificãt radicis rectificatõez ⁊ corruptõez e⁹: ⁊ radix ipa testificat corruptõez rerꝫ q̃ ex ipa ramificant ⁊ rectificatõem earꝫ.

S Ji fueris memorieus qd preterijt de expositione nra tũc sermo iste tot⁹ ẽ intellect⁹ tibi: ita q nõ indigebis expõne in eo. verꝫ fac cõsideratiõez ei⁹ bonã trũ: ⁊ forma littere laude ẽ fm hoc Et manifestũ est q cõpleuit tres species signorꝫ: quarũ vna ẽ dispõ totius capitis: ⁊ secũda ẽ rectificatio actionũ quib⁹ fiunt opatões ⁊ corruptio earꝫ: ⁊ iste opatões sunt que fiunt p neruos. quãdo eni ossa ⁊ nerui grossi sunt ⁊ fortes: sunt opatões fortes: ⁊ cutis capitis ẽ vehemẽs. ⁊ quãdo sunt subtiles: debiles sunt opatões: ⁊ cutis ẽ vilis. Et tertia ẽ operationũ sensibilis rectificatio ⁊ corruptio earũ: ⁊ ego exponã ista in eo quod futurũ est paulo post expositiõe vltima magis ⁊ melioze. 38

P Rincipaliũ tamẽ opationuz uirt⁹ ⁊ uitiũ eiusdẽ pncipij solius scdz seipm sunt cognitões. uoco autez pnci pales operatiões eas que a solo pnci pio fiũt.

R Ectificatio autẽ opationũ quib⁹ fit regimẽ ⁊ earũ corruptio: sunt signa radicis solius ita q non aliorꝫ: et significatio per actiones quibus fit regimen: sunt operationes ipius radicis solius.

Q Ult p radicẽ cerebꝫ: ⁊ est medulla capitis. huic eni medulle sunt cõcauitates. s. vẽtres: ⁊ in ea ẽ rhete ex arteriis mirabile. q. fit numeratio rhetũ seinuicẽ ingrediẽtiũ: ⁊ positũ ẽ sup eam: ⁊ repletũ ẽ qd ẽ intus de medulla capitis: ⁊ cõtinent ipm duo velamina mirabilia. s. dura mater ⁊ pia mater: ⁊ sũt ei ab anteriori pte eius duo vẽtres quib⁹ fit imaginatio: ⁊ in medio ei⁹ vẽtris quo fit cogitatio: ⁊ ĩ postremo eius vẽter quo fit remẽoratio: ⁊ p ipꝫ totũ sunt vtutes qb⁹ fit regime. ⁊ iste vtutes infice sũt ĩ eo ⁊ sũt forma ei⁹. qd ẽ: qa vitalis ipus vel ipũalis digerit ĩ rhetib⁹ suis ipi⁹ cẽbri suolut ab arterijs: ⁊ gnãt ab eo in cerebro aialis spus: ⁊ per istũ spiritũ fit penetratio virtutis cerebri ad reliqua mẽbra. 39

F Acilis igit intellect⁹ subtilis sbstãtie cerebri ẽ cognitio: tarditas uero intellect⁹ piguiorꝭ.

E T presentia ergo mẽtis ⁊ solertie significãt q substantia cerebri est substantia subtilis: ⁊ tarditas mẽtis significat q substãtia cerebri est grossa: quapropter fit habẽs eam uelocis discipline propter uelocitatẽ sigillatiõis formaruz rerum.

I Ntellige subtilẽ in b fmone puiã ⁊ clarã subãz ⁊ grossam turbidã substantiã. quãdo eni substãtia cerebri ẽ peruia: penetrãt in ea vtutes anime. ⁊ quãdo ẽ turbida: difficilis ẽ penetratio earꝫ ĩ ipa. 40

F Acilitas uero discẽdi est mollis: ⁊ memoria pmanẽtis.

E T uelocitas discẽdi significat q sbstãtia ei⁹ est sba ĩ q̃ uelocit suscipit sigillatio rerꝫ. ⁊ bonitas fuatiõis. i. memorie significat q sba eius est sba cui ẽ firmitudo.

Q Uando substantia cerebri est mollis clara puia festinat in eo sigillatio formarũ rerũ: qpropter fit habẽs eaz velocis discipline ppter velocitatẽ

sigillatōis formaꝝ reꝝ. ⁊ qñ nō ē moll' ⁊ ē turbida: fit dif ficilis sigillatio in ea formaꝝ reꝝ. ⁊ qñ sigilant' in ea forme reꝝ: tūc si retineat eas ⁊ firmant': noīat' fixa subā ei⁹ ⁊ est illud bonitas ſuatōis ei⁹ quo seruat' illud qđ ī ea si gillatū est. ⁊ si nō ſuat eas noīatur substātia ei⁹ fluida: q̄ re ē illa malicia ſuatōis ei⁹. ſ. si nō sigillat' in ea aliq̄d de formis: ⁊ apparēs est ex toto qđ p̄cessit. ſ. ꝙ claritas substātie cerebri fit ex q̄litate cōplexionis ei⁹ ꝓpr e: ⁊ ꝙ turbulentia ei⁹ fit ex mutatiōe cōplexionis ei⁹ ab eo qđ est nec̄riuz ei nā: ⁊ ꝙ retētio ei⁹ qua retinet illud qđ sigillat' in ea ex formis significat quandā siccitatē cerebri: ⁊ fluxibilitas ei⁹ humiditatē. 41

Sic uero difficultas discēdi dure: obliuio uero fluentis.

Et similr etiam tarditas discēdi significat ꝙ sub̄a eius est sb̄a in qua difficile suscipit' formatio reꝝ. Et obliuio significat ꝙ sb̄a eius est sb̄a turbida fluida: cui non est firmitudo.

Iam p̄terijt expositio hui⁹ ſmonis. 42

Et bñ mobile in opinionib⁹ est calide: manēs uero frigide.

Et multitudo opinionū ⁊ ꝑmutatiōis in uolūtatib⁹ significat ꝙ sb̄stantia cerebri ē sb̄a calida: ⁊ fixio in cōsilijs significat ꝙ substātia cerebri est sb̄stantia frigida.

Intellige ab eo ſmonē e⁹: calidū aut frigidū aut humidū aut siccū. ſ. ꝙ in cōplexione ei⁹ cōposita ex q̄ttuor qualitatib⁹ vincit illud. nam si dicit' calidū: tunc caliditas qualitas ē augm̄tata ī eo. Et si dicim⁹ frigidū: tunc q̄litas frigiditas ē augm̄tata ī eo. 43

Adhuc uero mihi uident' duo quidez deesse genera cognitionū q̄ ex p̄ncipio suscepi dicere: unū quidē naturaliū: alteꝝ uero extrinsec⁹ accidentiū. erit aūt cōmunis de utrisqz ratio.

Et inquātuz mihi uidet' iam remanēt duo genera ex generib⁹ signorū que promisi me dictuꝝ in principio mei ſmonis: quoꝝ unū est gen⁹ operationū nālium: ⁊ alterū genus est qđ occurrit capiti extrinsec⁹: ⁊ ego ponēs sū sermonē utriusqz ſmonē unū cōez.

Hic ſmo est intellectus. 44

Nam si eucraton cerebꝝ existit ſz q̄ttuor q̄litates oīa q̄ dicta sūt habebit cū modo ⁊ mensura. ⁊ supfluitates quecūqz ꝑ palatū aut nares aut aures aut oculos purgant': ⁊ hec habebit moderate: ⁊ minime ledit' ab oīb⁹ que cūqz extrinsec⁹ calefaciūt ⁊ infrigidāt: ⁊ desiccant ⁊ humectāt.

Dico ergo ꝙ quando cerebruz est temperatū in qualitatib⁹ quatuor tunc omnes res quas diximꝰ sūt in eo scđm equalitatez: ⁊ supfluitates quas expellit ad fauces ⁊ ad aures ⁊ ad nares ⁊ oculos sunt ſm equlitatem. ⁊ fortasse non uenit ei nocumentū ex omnibus que occurrunt capiti extrinsec⁹ ex eis que calefaciūt ip̄m ⁊ infrigidāt ip̄z ⁊ exsiccant illud ⁊ humectāt.

Complexio cerebri nālis est ut sint caliditas ⁊ siccitas pauciores q̄z frigiditas ⁊ hūiditas. ſ. ut frigiditas ⁊ hūiditas sint ī eo augmētate paꝝ. ⁊ h̄ quidē cōplexio noīatur equal' compatiōe sui ad cerebꝝ qñ est ꝯueniens naturali substantie. 45

Talibus quidez infantib⁹ existentibus capilli fiunt subruffi: pueris uero subrubei: ꝑfectis uero rubei. Medij uero quodāmodo existentes crispo rum ⁊ simpliciū. i. planoꝝ: neqz calui fiunt facilius.

Et cuius est hec dispositio capilli qui nascunt' super caput eius duz est infans declināt ad flauitatē que trahit ad citrinitatem. qum ergo sit puer: tunc capilli declinant ad fluitatez que trahit ad rubedinē. ⁊ quz ipsa peruenit ad dispositionē complemēti tunc capilli eius sunt flaui tendētes ad rubedinē ⁊ sunt cuz illo medij inter illos qui sūt crispi ⁊ inter capillos planos: ⁊ nō fortasse ei cuius est hec dispositio aduenit caluitium.

Diuisit Galien⁹ in hoc ſmone etatē adolescentie ad etatē infātie ⁊ ad etatē pueroꝝ: ⁊ dedit signa piloꝝ significantiū equalitatē cōplexionis cerebri. ⁊ manifestū est ꝙ vult pilos capitis tm̄. ⁊ sermo eius est intellectus. 46

Audire uero oportet que dicte sūt ⁊ que dicende sunt cognitōes ut in bñ temperatis habitatōib⁹.

Et oportet ut intelligas ea omnia que narraui: ⁊ narrabo ex signis ſm ꝙ ſmo noster nō est nisi ī eo cui⁹ habitatio est regio equalis.

Regio tp̄ata est que est in fine climatis tertij: et q̄ est in climate quarto. ⁊ melior eaꝝ oīz regionū

est que est a p̄ncipio climatis quarti vsq; ad medium climatis eiusdē. Et melior eaꝝ omniū regionū est que ē detecta: quā mōtes nō cooperiūt: quo sanguaria. i. montanee ⁊ colles ampli sunt: ⁊ nō est fabrice in eo altitudo supflua: ⁊ ex eis que sunt decliuiores ad clima tertiū melioris qualitatis est que est supra mare salsum: ⁊ ſmone absoluto regio tp̄ata est sup̄ cui⁹ aerē nō vincit aliq̄ qualitatū quattuor. Et signa quoꝝ significatōes mutant ſm mutationē compl'onū regionis sunt ea quib⁹ manifeste occurrūt sicut aer cōtinēs ⁊ color ⁊ pili. In interiorib⁹ aūt ex quib⁹ nō apparēt nisi operatōes earū parum imprimit aer continens nisi superfluus. 47

Q Uecūq; uero ſm capillos non in regionib⁹ tm̄: sed in humorū temperātia, ꝓportionē habēt tp̄antie eoꝝ q̄ ſm cerebrū.

I Ntellige ergo rem ſm q̄ ſmo nr̄ est in eis que ex istis signis sunt in capillis, ꝓp̄e cum eo quod narrauimus de dispositōe regionū ſm q̄ complexio chimoꝝ cōueniēs ē ꝯpl'oni cerebri.

C Apilli generāt ex vapore fumoso resoluto a chimis qui sunt in corpe. dicit ergo Gal'. q̄ nō certificat eoꝝ significatio nisi quādo chimi sunt etiā ſm similitudinē ꝯpl'onis cerebri. Sequit ergo q̄ significatio capilloꝝ nō certificat nisi regio sit equalis: ⁊ complexio chimoꝝ sit ſm similitudinē complexiōis cerebri. quia si diuersificet illō: nō erit significatio eoꝝ veridica qum ergo regio est equalis: ⁊ cōplexio cerebri est ⁊ complexio chimoꝝ equalis est vapor fumosus qui est materia pilorū equalis inter illuz qui est adustus niger: ⁊ inter illum qui est grossus albus. ꝓpter illud ergo capilli qui declināt ad flauitatē que trahit ad citrinitatē ī etate infantie: significat equalitatē complexiōis cerebri. Et quādo infans fit puer augmentat caliditas: ⁊ sunt capilli decliues ad flauitatē que etiā declinat ad rubedinem. Qum ergo fit fortis caliditas eius in etate adolescentie fiunt capilli decliues ad rubedinē: ⁊ sunt propter equalitatez materie sue medij inter crispos ⁊ planos. Iste ergo significationes capillorū sunt ſm equalitatē capilloruz quādo regio est equalis ⁊ chimi sunt equales. Si ergo mutant ab illo: ⁊ regio est equalis ⁊ chimi sunt equales: significāt mutatiōez compl'onis cerebri: ⁊ declinatio ei⁹ ad partē ad quam declināt capilli. 48

S I uero calidi⁹ tempato' fuerit cerebrū: ſm uero alterā oppositōez eucraton: siqdez plurimū fuerit calidi⁹ fortiora omnia que dicta sunt ⁊ dicēda fient signa. Breui uero supabundātia existente leuia: cōmunis uero hec ratio sit in omnib⁹ q̄ dicēde sunt mihi p̄tibus earum que in omnib⁹ tempantijs dicēde sunt cognitōes.

Q Uod si cerebrū calidi⁹ est tempato: ⁊ est in humiditate ⁊ siccitate tempatū: tunc si supfluitas caliditatis eius super equalitatem est supfluitas mlta: sunt ista signa que narrabo post fortiora. ⁊ si superfluitas calitatis ei⁹ sup equalitatē est superfluitas pauca: sunt signa eius debilia. ⁊ sermo iste est cōmunis sermo in omnib⁹ signis q̄ ego narrabo in oib⁹ spēb⁹ ꝯpl'onis.

P Ostq̄ narrauit signa ꝯpl'onis cēbri eq̄lis ⁊ ꝯpleuit ea: īcipit narrare signa ꝯpl'ois cēbri q̄n egredit ab eq̄litate sua, ꝓp̄a mltū. Dic̄ g̃ q̄ si egredit ab eq̄litate sua, ꝓp̄a mltū sūt signa q̄litat ad quā egredit fortia: ⁊ si exit⁹ ei⁹ ē pu⁹ sūt signa eius debilia. 49

D Einceps uero signa eius que ī cerebro est caliditatis in his q̄ p̄us dicta sunt rubicūdiora ⁊ calidiora que sunt circa caput omnia ⁊ que in oculis uene sensibiles. Capilli horum natorū citius in capite nascūtur: multū quidē calidioribus existētibus bene tempatis nigri ⁊ fortes ⁊ crispi fiūt. Nō multū uero calidioribus: subrubei quidē p̄mū fiunt: deinde nigrescūt: accidētib⁹ uero etatibus calui fiunt ⁊ magis plurimū calidi: supfluitates uero ſm palatuz et nares ⁊ oculos ⁊ aures breues ⁊ digeste his sunt quādo irrep̄hēsibiliter sani sunt. Repleto autē aliquādo capite cōtinue ⁊ maxime his quādo dietā negligenter obseruāt hoc tale accidit: plurima quidē sed non indigesta fiunt superflua. Rēpletur autez ⁊ grauatur caput ex cibis calefaciētibns ⁊ potibus ⁊ odoribus ⁊ extrinsec⁹ accidētib⁹ omnib⁹ calefaciētibus in quibus est ⁊ continens nos aer. Adhuc autez magis si non solum calida sint taliuz natura: sed ⁊ humida: breuib⁹ somnis huiusmodi temperantie dominātur adhuc ne profūdi ipsi fiant.

E T si ex eo q̄ significatur caliditas cerebri est cuz eo qd̄ narrauimus quādoq; q̄ caput cum toto quod est in eo uehemētis rubedinis est ⁊ uehementioris caliditatis: ⁊ q̄ uene que sunt in oculis declarātur sensui: ⁊ super caput eius cuius est hec dispositio: capilli nascūtur post natiuitatē uelociter. ⁊ si est

calidius tempato multũ sunt capilli q nascuutur super caput eius nigri fortes crispi. Et quãdo non est calidi⁹ equali multũ: sunt capilli q nascũtur super caput eius in p̃mis. i. in infantia decliues ad flauitatẽ que trahit ad rubedinem: deinde nigrescãt: ⁊ quãdo extendit̃ cuz eo etas iuuẽtutis: accidit ei caluitiuz p̃cipue quãdo est caliditas in cerebro ei⁹ multa: ⁊ superfluitas in faucibus ⁊ naribus ⁊ oculis ⁊ auribus in habẽte huiusmodi dispositõem sunt pauce superfluitates digeste dũ p̃manet etiã sanus Sequit̃ ergoq̃ significatio capilloꝝ nõ nõ certificat̃ donec regio equalis sit: et ꝯplexio chimorũ sit ſm similitudinẽ cõplexiõis cerebri: ⁊ nõ habet infirmitatem. Qum ergo accidit ei in capite suo repletio: ⁊ multotiẽs aduenit ei illud: et p̃cipue quãdo nõ seruat̃ in regimine suo. Nam supfluitates in his locis maxime multiplicant̃: ueꝝtamẽ non sunt indigeste. Et accidit eis repletio ⁊ grauitas in capite ex omnib⁹ rebus calefaciẽtibus: siue sint cibus aut potus: aut odores: aut res que occurrũt corpori exterius in quorum numero est aer cõtinens nos: ⁊ precipue si res iste cuz caliditate sua sint humide: ⁊ habẽti hanc complexiõez sufficit somnus paruus: ⁊ hoc est q̃ non submergit ipsum ⁊ grauatur in eo.

Ista sunt signa complexiõis cerebri q̃ndo egreditur ab equalitate sua ad caliditatẽ tñ: ⁊ sunt chimi conueniẽtes ad illud. s. addite caliditatis: ⁊ est regio equalis. Et vult per pilos qui nascũtur super caput eius pilos barbe: ⁊ grimonũ: ⁊ generationũ: et augmentũ pilorũ cranei: ⁊ natiuitatẽ pilorũ superciliorũ. Jam enim vidi q̃ natus superciliorũ pilos non habuit: deinde nati sunt pili post natiuitatẽ ei⁹. Et sermone quidem absoluto omnes pili capitis nominãtur. Intellige ergo illud: ⁊ non est necesse vt impleatur cerebrũ velociter in hac complexiõe nisi quoniã caliditas attrahit humiditates ex corde ad ipsum. Qum ergo aggregantur in ipso: repletur ex eis caput: ⁊ redeunt effuse inferius: et multotiens redeunt frigide: sicut accidit in ascensione vaporis in balneo. Ascendit enim calidus vapor et aggregatur in cacumen balnei: et redit descendens frigidus. Propter illud ergo multiplicãtur in istis muscilagines ⁊ sputum: ⁊ reliqua que dicta sunt in hac cõplexione sunt intellecta. 50

Frigidioris q̃z oportet cerebri cognitiões sunt plurima superflua ſm propas effusiones. ⁊ capilli ruffi et recti ⁊ manẽtes: ⁊ post multũ tempus nascẽtes subtiles ⁊ exiles p̃mũ. Et facile a causis frigidis ledũtur: ⁊ ſm idez tempus lesionis catarris ⁊ corrizis cõsumunt̃: neqz tãgẽtibus calida que circa caput sunt: neqz inspiciũtur rubea ⁊ oculoꝝ uene inuisibiles: ⁊ somnolẽtiores quodãmodo sunt.

Signa autez cerebri quod est frigidius q̃z oportet sunt: qm̃ supfluitates in meatibus cerebri plures: et q̃ sunt pili plani flaui trahẽtes ad citrinitatez fixi ⁊ nõ nascunt̃ pili super caput habẽtis hanc complexionẽ nisi postq̃z nascunt̃ tempe magno. ⁊ p̃mi quidem ex eis nascunt̃ subtiles debiles: ⁊ ꝓpat ad ip̃os lesio ⁊ nocumentũ ex rebus frigidis: ⁊ in hora qua aduenit illis illud nocumẽtũ accidit eis corriza ⁊ catarr⁹ intrisecus. ⁊ quãdo tãgis caput suum: nõ inuenis caliditatẽ eius. ⁊ qñ aspicis ip̃m: nõ inuenis colorẽ eius rubeuz: et uene que sunt in oculis non apparẽt uisui: quãuis sit habẽs hãc complexionẽ dormiens parũ.

Qum egredit̃ cerebrũ ab equalitate sua ad frigus accidũt ista accidentia omnia: ⁊ sunt intellecta ſm q̃ sermo precessit. 51

Siccioris uero cerebri cognitiões non superfluũ est in effluxiõibus ⁊ sensuũ p̃fectio. uigilãtes uero sunt ⁊ capillos fortissimos habẽt: citissimeqz ꝓducũt nati crispos magis q̃z rectos: calui i breui fiũt. humidioris uero cerebri capilli fiũt plani: ⁊ nõ omnino calui fiũt: ⁊ sensus hebetes sunt: ⁊ superfluitatum multitudo. Et he quidẽ simplices distempãtie sunt.

Signa aũt cerebri quod tempato est siccius sunt mundificatio cerebri a supfluitatibus ⁊ claritas sensuũ. ⁊ habẽs hanc ꝯplexionẽ uigilat multũ ⁊ nascunt̃ sup caput ei⁹ postq̃z nascunt̃

capilli fortes ualde: ⁊ sunt ꝓpinquores crispitudini q̃z planicici: uerũtamen accidit eis caluiciuz uelociter. Signa uero cerebri quod est humidius tempato sunt quãdo capilli sunt plani: ⁊ nõ accidit habẽti caluitiũ: ⁊ q̃ sensus eius sunt turbidi: ⁊ q̃ supfluitates in meatib⁹ cerebri sunt multe: ⁊ q̃ somn⁹ est eis grauis ⁊ multus. Iste ergo sunt ꝯplexionis cerebri simplices spẽs.

Species ꝯplexionis sunt.ix. vna equalis: ⁊.viij.egredientes ab equalitate. egrediẽtiũ ab equalitate quattuor sunt simplices: ⁊ sunt ille in vnaquaq; quarũ vincit vna quattuor qualitatũ. ⁊ quattuor ex eis sunt cõposite: ⁊ sunt ille in vnaquaq; quarũ vincũt due qualitates ex qualitatibus quattuor: ⁊ sunt iste: ca. ⁊ sic. ca. ⁊ hu.fri. ⁊ sic.fri. ⁊ hu. Et caluiciũ quidẽ accidit abscisione generatõis vaporis fumosi. ⁊ ab cisio huius fit: aut a caliditate que comburit ipz ⁊ destruit eius generatio: aut ex siccitate exsiccãte ipm ⁊ destruit generatio eius. Et oportet vt intelligas in vnaquaq; specierũ cõplexionis cerebri nouẽ fm equalitatẽ regionis ⁊ declinatiõez cbimorũ versus declinatõem complexiõis cerebri. Et cõplexio quidẽ quãdoq; est sine materia: ⁊ quãdoq; cum materia. Sunt ergo complexiõis egrediẽtis ab equalitate species.xvi.octo cũ materia: ⁊ octo sine materia. ⁊ accidit quãdoq; vt fit malicia complexiõis in vno vẽtriuz cerebri ablq; quibusdã: ⁊ in quibusdã rhetiũ eius aut venarum eius. Cum ergo duplatur illud fm partẽ cerebri: euenĩt ex eo multe species ex specieb⁹ complexiõis egredientis ab equalitate. ⁊ fm hunc modũ intellige in alijs membris ⁊ in corpore toto: ⁊ sermo eius est intellectus in complexiõibus cerebri egredientibus curſu naturali. Et ipe quidem iam narrauit ex eis quiq: vnam equalez: ⁊ quattuor simplices que sunt: calidũ: frigidũ: siccuz: humidum. Et ponit vnicuiq; horũ quattuor duas mansiones: exitus pauci: ⁊ exitus multi: ⁊ docuit signa cuiuslibz earũ. ⁊ ipe quidem nũc rememorãt quattuor compositarum: ⁊ facit scire quãlibet earum. 52

Composita quidem ca. ⁊ sic. ꝑma quidem est fm quaz non abũdantes sunt in superfluitatib⁹ sed pfecti sensibus: ⁊ uigilantissimi: ⁊ calui fiũt citi⁹: ꝑma tñ generatio capillorũ citissima ẽ eis ⁊ plenissima: ⁊ nigri capilli ⁊ crispi fiũt: ⁊ calidi sunt tãgẽtib⁹ caput ⁊ rubi cũdi usq; ad stat⁹ tpa.

Compositaruz ergo ꝑma est ca. et sic. quando uincit hec complexio super cerebrũ: sunt meatus eius mũdi a superfluitatibus: ⁊ sunt sensus clari. ⁊ habens hanc complexiõem est pl⁹ uigilans q̃z alij homies: ⁊ accidit ei caluiciũ uelociter. Natiuitas aũt capillorũ in primis in eis est uelox ualde: ⁊ sunt cum illo spissitudo ⁊ fortitudo ⁊ nigredo ⁊ crispitudo: ⁊ qñ tangis caput eius inuenis ipm ca. ⁊ quãdo aspicis colorẽ eius: inuenis cum rub. ⁊ hec est dispositio eius usq; ad horaz status adolescẽtie eius.

Iam dixim⁹ in eo qõ pterijt q̃ equalitas cõplexionis cerebri ꝑpa est vt sit eq̃litas diminute qualitatis seu caliditatis ⁊ sic. ⁊ additẽ frigiditatis et humiditatis. Aristo. quidẽ vult q̃ illud ponit vt infrigideat ⁊ humectet qõ facit accidere supfluitas caliditatis ⁊ siccitatis arteriarũ ex quib⁹ rhete cerebri est contextũ. Et Gal. quidẽ vult q̃ illud ponit vt infrigideat ⁊ humectet: quod facit accidere caliditas motus cerebri ex calore ⁊ sic. sed quecũq; duarũ sentẽtiarũ sit illud quo indigz medic⁹ est vt sciat q̃ cõplexio cerebri naturalis ẽ frigidior ⁊ humidior. Cum ergo ẽ calidũ ⁊ siccũ: tũc iam egreditur exitu multo ab eo quod ei natũ est: ⁊ non põt remanere supra sanitatẽ quãdam: aut superfluũt caliditas ei⁹ ⁊ ei⁹ siccitas: ⁊ propter hoc non ponit Gal. complexioni eius ca. ⁊ sic. mansionẽ cũ additõe ⁊ diminutõe. 53

Si uero humiditas accedat calidi tati parum quidem superegredientibus utrisq; mediocritatez fit bonus color ⁊ caliditas: et in oculis uene magne: ⁊ superfluitates plurime mediocriter digeste: ⁊ capilli recti ⁊ subrubei: et non calui fiunt facile. Replentur autẽ ⁊ grauantur capita a calefaciẽtibus. si uero humectent multomagis statiz superabundantiã habent superfluitatũ. Quando uero ad plurimuz humiditatis ⁊ caliditatis uenerint: egruz his caput ⁊ superfluitatib⁹ plenuz: ⁊ facile ex calefaciẽtibus ⁊ humectãtibus leditur. Nothus uero his semper contrarijs: optime uero in Horea degũt: neqz excitari possunt usq; ad multũ: ⁊ ad somnum conuertẽtes seipsos: similiter et grauant dormiẽtes ⁊ uigilantes: ⁊ fantasias uident: ⁊ sensus sunt imperfecti. Si uero multum tempato sit calidius cerebrũ: parum uero humidius remanebunt calide crassos cognitões. miscebuntur autem eis leuiter humiditatũ cognitiones uelut econtrario. ⁊ si multo quidez sit humidius cerebrũ: paulo uero calidius: manifeste quidem erunt ⁊ uehemẽtes humiditatis: leues uero

caliditatis cognitiones. Q. si qualitates intendunt: ⁊ signa erunt intensiora. si uero remisse: remittũtur ⁊ signa. Cõmunis uero ratio est hec in oib⁹ s̃m cõplexionẽ distpantijs.

Si autem calida est complexio cerebri ⁊ humida: ⁊ est superfluitas utriusq; simul ab equalitate superfluitas parua: tunc ex signis habẽtis eam est ut sit boni coloris. Et quãdo tãgis caput eius inueuis calidũ: ⁊ quãdo cõsideras oculos eius inuenis in eis uenas grossas: ⁊ inuenis superfluitates in meatibus cerebri in eo multas ad digestionẽ que est pauca: ⁊ inuenis capillos planos flauos qui trahũt ad rubedinez: ⁊ non accidit habẽti hanc dispositiõem caluitiũ cito: ⁊ accidit repletio ⁊ grauitas in capite eius ex rebus calefaciẽtibus: ⁊ precipue si accidit cuz hac calefactõe humiditas: ⁊ multiplicãtur superfluitates in meatib⁹ cerebri apud illud. Et quãdo supfluitas humiditatis cerebri ⁊ caliditas ei⁹ ab equalitate exiẽs est supfluitas multa ualde: est habens cãm multarũ infirmitatũ in capite suo: ⁊ sunt superfluitates in eo multe: ⁊ ꝓperant ad eum lesio ⁊ nocumẽtũ ex rebus humectãtibus ⁊ calefacientibus. Et meridies est ex nocibilioribus rebus ⁊ magis inimicus hãc dispositionem habẽtibus. Et melior dispositionum eius est quãdo flat septẽtrio: ⁊ nõ potest longo tempore manere uigilãs: ⁊ quãdo querit somnũ: accidit in eo ei subeth cum uigilijs ⁊ imaginatõnibus in uisiõibus. ⁊ uisus habẽtis hãc dispositõem est turbidus: ⁊ sensus eius non sunt clari. ⁊ si superfluitas calefactõis cerebri ab equalitate est multum superflua: ⁊ superfluitas humiditatis eius est ab ea parua: tũc signa calidi cerebri uincunt ⁊ cooperiũt eius signa debilia ex signis humiditatis cerebri ab equalitate exeũtibus: ⁊ similiter etiaz si supfluitas humiditatis cerebri exeũtis ab equalitate est superfluitas multa: ⁊ superfluitas caliditatis eius est superfluitas pauca: tũc signa humiditatis i hñte ipsam manifesta sunt fortiora: ⁊ signa caliditatis sũt debilia occulta: ⁊ iste sermo est cõis in oi ꝯplõne ꝯposita.

Quando cõplexio cerebri est exiẽs ab equalitate sua ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ: tũc manifestuz est ꝙ exit⁹ eius est ad caliditatẽ mult⁹: ⁊ exitus ei⁹ ad humiditatẽ ꝑu⁹. verũtamẽ humiditas ei⁹ in eo est multa etiã quoniã ipsum natura humidũ. ⁊ humiditas quando est cum caliditate toleratur diuersitas eius in additione ⁊ diminutõe: ⁊ tollerãtur etiam additio caliditatis eius ⁊ diminutio eius. Propter illud possibile ẽ in cerebro vt sint ei multe species ⁊ diuerse in additione ⁊ diminutõe caliditatis ⁊ humiditatis. ⁊ iaz docuit Gal. canones eorum signorũ in hoc sermone: Et quoniã ventus meridiei est calidus ⁊ humidus fit ꝙ quãdo flat nocet cerebro cuius est hec dispositio: quoniã addit ei calorem ⁊ humiditatẽ. ⁊ quoniã ventus septẽtrionis frigidus est ⁊ siccus fit: quia quãdo flat conferat cerebro cuius est hec dispositio: quoniã minuit ex calore eius frigiditate sua: ⁊ ex humiditate ei⁹ sua siccitate: ⁊ s̃m hoc exẽplum cõuenit tibi vt intelligas iuuamẽta ⁊ nocumenta omniũ que occurrũt cerebro extrinsecus in omnib⁹ cõplexiõib⁹ eius: ⁊ hoc tm̃ est intrans in curatõe quãdo superfluit malicia complexiõis: ⁊ in cõseruatõne sanitatis quãdo non superfluit malicia complexiõis. 54

Frigide uero simul ⁊ sicce crascos cerebri frigidũ ⁊ sine colore perficiunt caput quãtuz in ipsis est. Semꝑ enim oportet meminisse eius que in p̃ncipio determinatõis sunt dicta. Considerandũ aũt quãtũ ex humoruz crassi alterãtur que circa illud sunt. Satim uero hmõi crases sine uenis circa oculos sũt: ⁊ a frigidis causis cito ledunt: ideo inequaliter sunt sani. Aliquando qdem leuissima sunt capita: ⁊ nõ sunt superflue effluxiones: aliquando uero corrizis ⁊ catarris in paruis causis cito ꝯsumũtur. Sensus uero eis i pueritia quidem perfecti: prouectis uero emarcescũt citius. Et ut breuiter dicaz cito senes circa caput sunt omnes: ideoq; canescunt citius. Capilli uero eis nati quidem ueniũt uix exiles ⁊ ruffi. Accedente uero tempore dominãte quidez ampli⁹ frigiditate q̃z siccitate non caluifiũt plurimũ: ecõtrario uero si accidat siccitatem quidem amplius dominari

humiditate: frigiditatē uero caliditate paꝗ huiusmōi calui fiunt.

Cōplexio autem frigida ⁊ sicca quando uincit super cerebꝗ tunc ipsa ponit caput frigiduz mali colozis scōum q̄ facit ei necessarium hoc complexio. Iam ergo oportet ut scias hoc quod ostendi ⁊ determinaui in princi pio sermonis mei seruās semper: ⁊ est ut attendas consideratiōe tua in complexione cerebri quantū oportet mutari caput ⁊ qō est in eo propter complexionez chimozum. Et in oculis quidē habentis hanc complexionem non apparent uene: ⁊ properant ad eum lesio ⁊ nocumentuz ex frigidis causis: ⁊ ꝓpter hoc sanitas eius est instabilis sanitas diuersa: quoniaz quādoqz est leuis capitis ualde: ⁊ meatus eius mundi a superfluitatibus: ⁊ quādoqz aduenīunt ei corrīze ⁊ catarrus interior uelocitez ex qualibet causa: ⁊ sensus eius in adolescentia sunt clari cum quibus non est infirmitas omnino. Cum ergo protēditur cum eo etas: extinguūtur ⁊ debilitantur uelociter ex qualibet causa: ⁊ uelociter senectus festinat ad ipsum in capite cum omnibus que sunt in eo: et propter hoc cito aduenīūt ei cani: ⁊ tardatur natiuitas capillozū super caput eius postquaz nascuntur ualde: ⁊ sunt subtiles: debiles: flaui: ad citrinitatem decliues. qum ergo prolongatur cum eo tempus: tunc si uictoria frigiditatis est amplior q̄z uictoria siccitatis: non accidit ei calticiuz: ⁊ si accidat ei diuersum illius donec sit uictoria siccitatis multa ualde: ⁊ uictoria frigozis supra caliditatē pauca: accidit ei caluiciū.

Cum ergo egredit cerebꝗ ab eq̄litate sua ꝓpa ad frigiditatē ⁊ siccitatē: tūc manifestū est q̄ frigus ei⁹ est additū ab eo qō oz: ⁊ siccitas ei⁹ ē superflua Si aūt ꝛingat ut sit ꝛplexio chimoꝗ sm modū hunc: necessario pueniūt ab eis in illo oia signa q̄ dixit Gal. naz hec cōplexio est senectutis nā: ⁊ itez difficultas motuz multotiēs accit ab ea: ⁊ qñ superfluit est mors. ⁊ pp illud nō specificauit ei Gal. spēs diuersas isti⁹ corpor: sic fecit in cōplexione calida ⁊ humida. 55

Humide uero ⁊ frigide crasis cerebri grauiter faciunt dormientes: ⁊ somnolētos: ⁊ inutiles sensibus: ⁊ facile patiētes a frigore: ⁊ facile repletos caput: ⁊ facile patientes catarrū ⁊ corrizaz: neqz calui fiūt huiusmōi.

Cōplexio autē frigida ⁊ humida quādo uincit super cerebrū: tunc uincit super habentē ipsum ꝓfunditas somni: ⁊ somn⁹ eius ⁊ sensus sūt mali: ⁊ sunt supfluitates in eo multe: ⁊ ꝓperat ad caput frig⁹: ⁊ accidit in eo repletio uelociter: ⁊ cito aduenīūt corrīza et catarrus. ⁊ nō accidit etiā habēti hanc dispositionē caluiciuz.

Cum egredit cerebꝗ ab eq̄litate sua ad frig⁹ ⁊ humiditatē: tūc fit multe declinatōis: ab equalitate ꝗo naturali. Si aūt addit exit⁹ ei⁹ ad illud: cadit hīs eaz i apoplexiā ⁊ filia ei. ⁊ ꝓpte: B non ē huic cōplexiōi diuersitas cū additiōe ⁊ diminutiōe quā nēce fuerit Gal. narrare: pp hoc q̄ si addit frig⁹ eius aut ipi⁹ humiditas: cadit hīs eā in paralysim: aut i apoplexiā: aut i mortē. Cum igit illud ita fit: tūc q̄ntitas exit⁹ ei⁹ ad frig⁹ ⁊ humiditatē est pua trīs: ⁊ sequnt eū oia accītia q̄ nominauit Gal. ⁊ nō sequit illud qō dixit oia q̄ dixit i cōplexionib⁹ cerebri nouē: nisi quādo cuz eo fit compar: vt cōplexio chimoꝗ declinet: sicut ē declinatio cōplexionis cerebri: vt sit cōplexio equalis regiōis. qō est: quia non est qō ꝓhibeat q̄n fit cōplexio chimoꝗ decliuior ad caliditatē: ⁊ cōplexio cerebri ad frigiditatē: non ergo sequntur illa accītia cōplexionis frigidi cerebri: aut fit cōplexio chimoꝗ decliuior ad caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ fit complexio cerebri decliuior ad humiditatē: ⁊ tunc nō sequntur illud accidentia cerebri humidi: aut fit cōplexio chimoꝗ decliuior ad calidū ⁊ siccū: ⁊ fit cōplexio cerebri declinior ad frigiduz ⁊ humidū ⁊ non sequnt illud accidētia frigidi cerebri ⁊ humidi. Et simil⁹ est dispositio i spec⁹ complexiōis: ⁊ dispositio aeris regionis in humiditate. ⁊ resistūt quedā baruz rerū quibusdā: ⁊ ꝓpter illud quādo vides complexionē cerebri decliuē ad maliciam complexiōis: tunc intēde vt declines complexionē chimoū ad illud qō est ei contrariū: nam tu expelles ꝑ illud nocumentū descendēs ad cerebrū: ⁊ attrahes ꝑ ipm ad illud qō facit iuuamentū magnū. Et ex rebus que citius imprimūt in cerebro est aer continēs nos: ⁊ qō continuat ei ex vapor⁹: vel quoniā aer pueniit ad ipz abiqz medio ex aurib⁹ ⁊ narib⁹: ⁊ poris. ⁊ iam declarauit illud Galien⁹ in alio libro ab isto. 56

Hec igitur sunt signa caruz que in cerebro crasium.

Ista ergo sunt signa spēruz complexionis cerebri.

Iste sm oua habet expositiōes: ena quaꝗ est vt intelligas per ipm omia genera signoꝗ complexiōis cerebri vi. ⁊ tolerat vt intelligas ꝑ illud signa sumpta ex reb⁹ naturalib⁹ cerebri: ⁊ signa sumpta ex eis que occurrūt ei extrinsec⁹. 57

Et his ergo tēdēs ad unūquodq; organū sensus scies cognitiones transferēs te de alio ad aliud: sufficiet uero in oculis tm̄ dicere.

Qualēdo ergo uis scire ꝓplois spēs cuiusq; instrorū sensus: tūc iccede hac semita q̄ pcessisti in extractōe signo rum cerebri: et pmuta ea ad ipsum: et sufficiat tibi ut remēorēt tibi cē oclorū tm̄

Sensus sunt ḋnq; et omēs inmēti sunt in capite: et Bal. dicit in b̄ sm̄one q̄ via cognitōis sm̄ōis in signis cōplonis cuiuslibet equalis: et. viij. egredientiū ab equalitate est via cadē quā dixit in ꝓplonib̄ cerebri: et cōditōem ponit in eis equalitatē ꝓplonis et regionis: et declinatōem cōplonis chimorū ad declinatōes cōplonis mēbri instralis siue sensibilis. et Bal. quidē nō ponit exemplū in sensib̄ quisq; q̄ sunt visus: auditus: gustus: odorat̄: et tactus: nisi in visu. quod ē: q̄a inter oculos et cerebrū ē cōueniētia pl̄: et uniuscuiusq; sensus instrumētū ē cognitū ex isto instro excepto instro tactus: ipe nāq; ē cōis in toto corpe. et tact̄ quidē nō ē res una ꝓpter hoc q̄a nō ꝓhēdit diuersas cōtrarietates. q̄ō est: q̄a ipe apprehēdit calidū et frigidū: siccū et humidū: durū et molle: aspēr et lene: et sicut b. ij. unusquisq; sēsuū aliorū nō apprehēdit nisi unā cōtrarietatē: et pueniet mediatōe ei ad illud quod ē post ipm. visus.n. apprehēdit colorēs albū et nigrū et qui sunt inter utrosq;: et audit̄ apphēdit uocē acutā et graue et que sunt inter utrasq: olfact̄ apphēdit bonū odorē et fetidū et qui ē inter utrosq;: et gust̄ apprehēdit dulce et amarū et que sunt inter utrosq;: et significat circa ꝓplexionē cuiusq; eorū per sex genera que dixit in cerebro. Cōsidera ergo illud et intellige illud et non queras a me expositionem cuiusq; dictionis. nam nos non exponimus nisi quod clausum est ex sermone eius tm̄. 57

Qualicūq; ergo tāgētib̄ oculi manifeste sunt calidi: et mouēt facilī et freqnē: et uenas latas habēt: calidi sūt omnes hi: frigidi uero qui his ꝓtrarij. humidi quidem qui molles simul et mlte humiditatis fiunt: sicci uero qui duri simul et aridi sunt.

Ideo ergo q̄ qn̄ oclī dū tāgis eos calidi sūt: et motū eorū uelox mltū et uene in eis grosse sunt et āple: tūc ipsi sunt calidi. et quādo sūt sm̄ diuersitatē illī: tūc sunt frigidi. et quādo sunt molles pleni humiditate: tūc sūt humidi. et quādo sunt sicci duri: tūc sunt sicci.

Sermo eius. s. quando sunt sm̄ diuersitatē illius significat q̄ quādo fiunt accidētia illī cōtraria accidētibus precedētibus: tūc ipsi. s. complexio eorū sunt frigidi: et sermo eius tot̄ intellect̄ est: et fuit semita translatōis ut enūciaret: et quādo sunt sm̄ contrarium illius ut esset sermo manifestior. 58

Et ledunt quidē a similibus causis sue crasi facile: iuuātur uero a cōtrarijs sed moderato usu.

Et ꝓperat ad eos lesio ex reb̄ quarū ꝓplexio silis est ꝓplexiōi eorū et iuuant ex reb̄ ꝓtrarijs eis in ꝓplexione qn̄ utunt usu tpato.

Quando ꝓplexio oculorū ē declinās ad unā q̄litatē festinat ad eos lesio ex ꝓueniētib̄ reb̄ cōplōi eorū: et res sūt ꝑtie ꝓplōi eorū ꝓferētes eis qn̄ admistrēt eis usu tpato. et usus q̄dē tpati duo sūt modi: un̄ eorū ē ille q̄ ē tpat̄ inter q̄tuor q̄litates: et alē ē cui declinatio ad ptē cōtrariā ē equalis ꝓplois declinatōis oclorū. et illi exēplū ē q̄ qn̄ oculi calidi sūt tūc aer calid̄ et chimi calidi addūt eis caliditatē quare superfluit q̄litas eorū: et fit illud egritudo: et res tpate nō nocēt eis sed cōferūt eis iuuamētū min̄. res aūt iuuatiue sūt eis per b̄ q̄ minuūt caliditatē eorū. nā si caliditas ē eis ī pmo gradu: et iuuamētū ē eis cui friḡ iterū ē in pmo gradu: quādo uero superfluit frigus eis: tūc ledit et nocet. 59

Et hoc cōe in oī cognitiōe crascos omnis ptis meminisse oz.

Et oz ut ꝓsiderādo serues hoc et accipias illud radicē cōmunē in significatione eius super omnē cōplexionē in omni membro.

Vult q̄ oportet ut pītē facias mentē tuā in omni cōplexione in quocūq; membrorū ē: et sicut in quo impmūt cause. nam si ledit a causis calidis et iuuat a causis frigidis: tūc ē calidū. si ecōuerso: tūc ē frigidū. et sm̄ hāc intētionē ē in humidis et siccis: et in complōib̄ cōpositis etiā. Et manifestū est q̄ iuuamētū q̄ō fit: aut ē p causas ꝑias equalis ꝓplōis ꝓplōi egrediēti mēbri: aut p causas equales: aut illarū quarū declinatio ē pua. Cui exēplū ē ut sit b̄ membr̄ ad q̄ō mutat̄ calidū et siccū ī pmo gradu: tūc iuuamētū huic mēbro ē aut eq̄le: aut decliue ab eq̄litate ad friḡ et hūiditatē q̄tate ḡdus uni̇. q̄ si addūt friḡ ei et hūiditas ipi extrahit mēbrū a sua cōplone: et facit puenire ipm ad malā cōplonē. Et oz ut intelligas q̄ Bal. in sm̄one suo: usus eq̄lis: dixit ut admistrēt causa ꝑia sm̄ ḡdatōem et ordinē et ñ erraueris ipa l pma uice: et admistres eā et nō ledes mēbr̄. 60

Magnitudo uero oculorū cū ꝓportione quidem et opationū uirtute multitudinē substātie eucratā ex q̄ oculi facti sunt oñdit. que uero sine his mltam quidē substantiā: sed nō eucratā declarat. Paruitas oculorū uero cum ꝓportōe q̄dē et uirtute opationū: puā q̄dem sed eucratā declarat substantiā ex qua facti sunt oculi. cum nō proportione uero quadam et uitio opationū: paruā simul et inutilē esse significat substantiā oculorū.

Magnitudo qdez oculoꝝ qñ est cũ ꝓportõe ⁊ bonitate suaꝝ opationuz: tũc significat ꝙ materia unde creti sũt fuit multa ⁊ equalis. Et si nõ est magnitudo oculoꝝ ab his duab⁹ ꝓpietatib⁹ quas narrauim⁹: tũc significat ꝙ mã fuit multa sz ñ fuit equal⁹. Parui tas uero si est cuz ꝓportiõe ⁊ bonitate operationũ: tũc significat ꝙ mã ex qua causati sũt fuit pauca sz tamẽ eq̃lis. ⁊ si est cũ malicia ꝓportõis ⁊ malicia opationũ suaꝝ: significat ꝙ illa suba ex qua causati sũt fuit pauca ⁊ mala.

Quãdo magnitudo oculoꝝ est cũ ꝓportõe ⁊ bonitate visus significat ꝙ mã ex qua cãti sũt oculi multa fuit ⁊ equal⁹: ex q̃ possibile fuit vt virt⁹ causatiua aut creatiua facẽt ocl'os magnos ꝓportionales fortitudini visuũ. ⁊ si est magnitudo oculoꝝ absq; ꝓportiõ: ⁊ nõ est virt⁹ in visib⁹: tũc est significatio ꝙ materia mlta fuit ⁊ inequal⁹. non igit' ꝓportionatũ fuit virtuti vt faceret ex ea qõ oportuit ĩ paruitate oculoꝝ: ⁊ dixit: ꝙ si est cũ ꝓportione ⁊ bonitate opationũ eoꝝ tũc ẽ significatio ꝙ materia ex qua sunt fuit pauca sz equalis. sed si est cũ malicia ꝓportõis: ⁊ malicia opationũ ipsoꝝ significat ꝙ illa subã ex qua fuerũt creati fuit pauca mala. Diuersitatẽ ergo fecit inter fmonẽ suũ hũc: ⁊ illud qõ dicit in cerebro. qõ est: qz vitupauit cerebꝝ paruũ sz q̃ cũq; formã fuerit factũ: ⁊ ñ vitupauit ocl'os puos sz quãcũq; dispõnez. Et cãm q̃dez in vituparõe sua qua vitupe rauit paruitatẽ cerebri iam ꝑmisim⁹: ⁊ explanauim⁹ illõ ꝙ ipm est radix nuche ⁊ neruoꝝ. Et istis q̃dem opz vt sit magnitudo ⁊ virt⁹. oculi aũt sunt rami ⁊ nõ radix. non ergo nocet paruitas eoꝝ qñ est cũ ꝓportiõe ⁊ bonitate in visib⁹. qõ est: qz virt⁹ qum inuenit mãm paruã eq̃lez: fecit ex ea oculos bonos paruos. Quz vo est paruitas eoruz cũ ꝓportione mala: neq; bonitas est ĩ visib⁹: tũc mã ex qua fuerũt fuit pauca mala: ⁊ ꝓpter hoc fuit necrio ab ea qualitas siue debilitas virtus causatiue: fecit ergo oculos malos. 61

Ea uero q̃ fm colozes sic oz determinari: glauci qdez oculi splendẽtes humiditate pura ⁊ nõ multa: luminis splendidi sũt continẽtia: nigri uero ecõtrario. medij aũt sẽ fm medias cãs

Esse autẽ colozis oculoꝝ hac uia opozet te determiare. dico ergo ꝙ glaucedo uincit sup oculos ex multitudine splendozis clari q̃ ꝓfluit in hũiditate clara nõ mlta: ⁊ ꝙ nigredo uincit sup oculos ecõtrario illi⁹. medi⁹ uero inter glaucedinẽ ⁊ nigredinẽ fit per

Ecausas medias.

Exponit fmonẽ suũ istuz ꝑ hunc fmonẽ. 62

Glauc⁹ uero ocul⁹ aut ꝓpẽ magnitudinẽ aut splẽdozẽ crystalloidos aut in sũmo positionẽ: aut ꝓpter subtil⁹ ⁊ aquosi hũozis q̃ est fm pupillã paucitatẽ ⁊ puritatez fit. oib⁹ quidẽ sil' ꝓueni entib⁹ sũt glaucissimi. Si uero hec q̃dẽ hoꝝ adsint: hec uero nõ: magis ⁊ min⁹ in glaucedine ꝓsistunt.

Glaucedo autẽ uincit sup oculos aut ꝓpter magnitudinẽ hũiditatis grandinee: aut ꝓpter claritatez ei⁹: aut qñ loc⁹ ei⁹ est loc⁹ eminẽs: aut ꝓpẽ paucitatẽ hũiditatis sbtilis aquose q̃ est ĩ loco pupille ⁊ claritatẽ ei⁹. ⁊ qñ aggreganẽ iste cãe oẽs: est ocul⁹ in ultio glaucedis. ⁊ si quedã eaꝝ sũt inuẽte: ⁊ q̃dã eaꝝ nõ: est agmẽtuz ⁊ diminutio ĩ glaucedine fm illud.

Intellectũ est ex hoc fmone ꝙ splendoꝝ clar⁹ est claritas hũiditatis grandinee ⁊ magnitudo ei⁹ ⁊ reliqua q̃ ipse dixit: ⁊ ꝙ splendoꝝ nõ clar⁹ est fm Sritz illi⁹. Et Hal'. q̃dez narrat cãs fuscedis q̃s notauit ĩ eis que ꝑmissa sũt in nigredine oculoꝝ. 63

Niger uero ocul⁹ fit aut ꝓꝑ in ꝓfũdo positõez: aut ꝓꝑ paruitatẽ crystalloidis: aut qz splendidũ ⁊ rutilãs ꝑfecte nõ est: aut qñ sbtile humidũ aut ampli⁹ aut puꝝ nõ est: aut ꝓꝑ q̃daz horũ: aut ꝓꝑ oia natũ est fieri magis ⁊ minus ĩ eis: quẽadmodũ dcñ est ꝑus.

Felscedo. i. nigredo oculoꝝ uincit sup oculũ aut ꝓꝑ paruitatẽ humiditatis grãdinee: aut qñ loc⁹ ei⁹ est loc⁹ ꝓfũd⁹: aut qñ nõ ẽ clara neq; luminosa: aut qñ hũiditas ẽ sbtilis: aut est ĩ pupilla pl⁹ q̃z oz: ⁊ nõ est clara: aut ꝓꝑ aggregationẽ alicui⁹ harũ cãꝝ. ⁊ additio fuscedinis ⁊ diminutio ei⁹ fit fm ꝙ diximus nup in glaucedine.

Sermo iste est intellectus. 64

Sbtile quidem huiusmodi humidum: aquosius ⁊ amplius factũ humidiozem demonstrat oculum: quẽadmodum si spissi⁹ ⁊ min⁹ fiat: siccioze.

Et hũiditas subtilis q̃ est ĩ pupilla qñ est subtilioz ⁊ amplioz q̃z opozet: uides ocl'm humidiozẽ q̃z opozet:

⁊ sil'r si est illa humiditas grossior ⁊ minor q̃z or: est oculus siccior.

Pupilla est foramẽ quod videt in oculo: ⁊ est foramẽ vuec tunice. ⁊ humiditas subtilis que est in hoc foramine vocat albuginea, ppter similitudinẽ suã cũ albugine oui subtilis. hec ergo humiditas si est subtilis ⁊ multa est oculus humidior. ⁊ si est pauca ⁊ grossa est oculꝰ siccior. 4

Cristalloydes uero siqdẽ duriꝰ sit siccior ẽ opat oculũ: si uero molliꝰ humidior ẽz. Ita uero ut siquid supadat contẽperãtie subtilis siccior ẽ: si uero deficiat contrariũ.

Humiditas aũt grãdinea si est durior q̃z or: facit oculũ siccior ẽz: ⁊ si ẽ mollior q̃z or: facit oculũ humidiorem. ⁊ sil'r etiã si superfluit sup humiditatẽ sbtilẽ donec nõ equat ei: ponit oculũ siccior ẽ: si minuit ab ea: ponit oculuz fm ꝓtrariũ illius.

Humiditas aũt grandinea est qua fit visus: quia in ea firmat imagines colorꝫ eorꝫ que vident: et omnia que sunt in oculo et tunicis et humoribus: aut sunt iuuãtia in ea aut seruiẽtia ei. ppter b ergo quãdo indurat facit oculũ siccior ẽ: ⁊ quãdo mollificat facit oculũ humidior ẽ: ⁊ humiditas albuginea rorat eaz deforis. Qum ergo supfluit grãdinea ab ea remouet ex ea quod non rorat albuginea: quare fit durior: ⁊ q̃ndo fit durior fit oculꝰ siccior. ⁊ si minuit grãdinea ab albuginea alterat eam albuginea: quare facit eam molliorẽ: quapropter fit oculꝰ humidior. Hoc est ergo vltimuz qd̃ dixit Gal. in signis compl'onis oculorꝫ: ⁊ manifestũ est ĩ eo q aggregauit in eo sex genera signorꝫ que dixit in cerebro. Considera g̃ illud ⁊ intẽre vt exhibas signa cuiusq; sensũ reliquorꝫ p hũc modũ: Nam quãdo tu exercitatꝰ fueris cũ vsu in eo qd̃ dixim ex signis cõpl'onis cerebri: ⁊ ex signis cõplexiõis oculi non occultabunt tibi cetera signa compl'onis auditus: neq; signa cõplexiõis odoratus: neq; signa cõplexiõis tactus: neq; signa cõplexiõis gustus. Et intellige a me q volo p auditu instrumentũ auditꝰ: p odoratũ instrm odoratꝰ: p gustũ instrm gustꝰ: p tactũ instrm tactꝰ. Exẽplũ illiꝰ in instro gustꝰ est: qa si lingua est magna cũ pportõe ⁊ virtute sensus gustus: ⁊ est cũ eo difficile patiẽs a causis calefaciẽtibꝰ ⁊ infrigidãtibus ⁊ exiccãtibꝰ ⁊ humectantibꝰ: tũc complexio eiꝰ est equalis: ⁊ materia ex qua generata est multa ⁊ equalis. Et fm hunc modũ stabis si fueris rememoratꝰ omnia q̃ dixit Gal. ⁊ extrahes omnes cõpl'ones simplices ⁊ compositas. Et Gal. quidẽ dimisit dicere in oculis q̃ttuor complexiões cõpositas: ⁊ sunt ca. ⁊ fic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ fic. fri. ⁊ hu. quoniã sunt cognite ex illis simplicibꝰ: cuiꝰ exẽplũ est: q si complexio oculorꝫ fit calida ⁊ ficca: tunc aggregant in ea signa cõplexiõis ca. ⁊ signa cõplexiõis fic. Sũt g̃ oculi ca. ⁊ vene eorꝫ g̃sse ⁊ ãple: ⁊ oculi cũ b sunt duri ⁊ fic. ⁊ nõ ẽ possibile vt sit motꝰ eorꝫ velox: qm̃ eorum siccitas phibet ab illo. ⁊ si sunt ca. ⁊ hu. tũc calidi sũt oculi velocis motꝰ ⁊ vene eorꝫ sunt g̃sse ⁊ ãple: ⁊ videbis eos plenos de humiditate: ⁊ fm hoc exemplũ rõcinare ⁊ nõ expecta a Gal. nec a me vt dicamꝰ tibi oia ꝓticularia.

Incipit tractatus de corde.

I

De cordis aũt crasibꝰ deiceps dicat ꝓpus hoc commemorãtibus nobis q unãquãq; ptẽ calidiorẽ aut frigidiorẽ aut siccior ẽ aut humidior ẽ seipa facta ee dicimus: nõ ad aliquã aliã ꝓpãtes. Qtũ cũq; enim cor fiat quadã nã frigidissimũ multo calidius est scõm crasim calidissimo cerebro.

Oportet aũt ut dicamus nunc esse specierũ complexionũ cordis. ⁊ dicemꝰ in ꝑmis: qa nos quãdo dicimꝰ in unoquoq; horũ membrorꝫ q calidꝰ aut frigidꝰ aut humidꝰ aut siccꝰ q̃z esse debz: nos nõ dicimꝰ illõ ꝓpãtes illud ad aliud. Nam cor si ꝓse quat in frigore quod est ultimũ quod ẽ possibile ipz ꝓsequi in humana natura: tũc ꝓplexio eiꝰ fm dispõnem eius est in ultimo calidior ꝓpl'one cerebri: ⁊ si ꝓse quat cerebrꝫ ultimũ q possibile est ipm ꝓsequi ex caliditate hominis in natura tũc ꝓplexio eiꝰ est multũ frigidior compl'one cordis.

Hi b fmone ostdit Gal. q ꝓplexio cuiuslibet mẽbrorꝫ nãlis est alia etiã a ꝓpl'one alterius: ⁊ q equalitas ꝓpl'onis in vnoquoq; mẽbrorũ est ppa illi mẽbro. ⁊ quãdo dicit: in eo qd̃ est calidꝰ aut frigidꝰ aut siccꝰ aut humidꝰ nõ dicit illõ nisi p cõpatõem ad cõplexionẽ eiꝰ naturalẽ: nõ per comparionẽ ad compl'onẽ alteriꝰ membri. 2

Calidiorẽs ergo ut ad ppum modum referamus cordis signa inseparabilia qdem ⁊ familiaria hec sũt: magnitudo respirationis: ⁊ pulsus uelocitas: ⁊ frequẽtia: ⁊ audacia: ⁊ ad actiones ipigrũ. Si uero cor ad plurimũ ueniat caliditatis: furor est eis ⁊ maniaca ꝓfidẽtia. Est aũt ⁊ pilosum eis pectꝰ ⁊ que circa hypocõdria ⁊ his ꝓxima. In pluribꝰ uero ⁊ totuz corpꝰ ca. ex calido corde fit: nisi maxime cõtra opet epar. Dicent aũt paulo posteriꝰ totiꝰ corpis cognitiones.

Signa ergo cordis quod ẽ calidꝰ sua compl'one equali que ei sunt

ĩsepabilia ⁊ ꝓpa sunt magnitudo respi ratiõis: ⁊ uelocitas pulsus: ⁊ freq̃ntia eĩ: ⁊ uirilitas ⁊ festinãtia ad actionez. Q; si fortis caliditas sit ualde ín corde tũc ex signis eius est uelocitas íre ⁊ au dacia ⁊ furor. Et pectus habẽtis hanc dispõem est multoꝝ piloꝝ ⁊ p̃cipue an terior ꝑs eius: ⁊ quod est in uẽtre ⁊ la teribus ⁊ locis ꝓpinquis cordi ul' pecto rí: ⁊ in pluribus dispõnibus eius totũ corpus calefit calefactõe cordis si non resistat ei epar resistẽtia uehemẽti: ⁊ di cam post paululũ signa totĩ corpis.

Magnitudo respiratõis fit vt sit qõ ingredit de ae re frĩdo plꝰ q̃ qõ egredit de vapore fumoso gnã to a calore cordis: ⁊ sil' ẽ dispõ i freq̃ntia ⁊ velo citate pulsus eĩ: ⁊ seq̃ vt fit pulsus etiã maior. qõ est: q̃a velocitatẽ ⁊ frequẽtiã eĩ ꝓcedit pulsus magnitudo. dicit g̃ Gal. velocitatẽ pulsus ⁊ freq̃ntiã eĩ tũ: ⁊ tacet de ma gnitudine eĩ: qm̃ illud ẽ res ꝑ̃ns dũ etiã in corpe nõ est egritudo q̃ debiliter vtutẽ. Et quz mores ale sũt sequẽtes ꝓpionẽ corpis sequũt ad caliditatẽ cordis virilitas ⁊ fe stinãtia ⁊ reliq̃ q̃ dixit de moribꝰ. Et possibile ẽ q̃dẽ per phĩam acq̃ri istos mores ⁊ castigatões ⁊ disciplinã legũ ⁊ pp̃ h ẽ intellectũ ex sm̃one eĩ q̃ isti mores sũt seq̃ntes a caliditate cordis dũ nõ phibet aliquid ab eis. Et multi tudo quidẽ piloꝝ est cõsequẽs multitudinẽ mãe eoꝝ: et est vapor fumosus ex quo generant pili. 3

Est autẽ latitudo pectoris calidi tatis cognitio: nisi ⁊ huic aliq̃ndo cerebrũ maxime contra opet. quoniaz aũt spinalis medulle magnitudo ꝓpor tionalis ẽ illi plurimũ. ⁊ tanta sunt spõ dilia sm magnitudinez: quãta spinalis medulla: itaqz ⁊ spina tota. Coniũgit uero thorax ad posteriorẽ partẽ: scõm longitudinẽ quidez equalis methafre no: sm latitudinẽ uero cũ quadã ꝓpor tionali grossitudine spondiliũ cõiũctio fit sm illam spinã. Quz uero caliditas cordis dominata fuerit: augmentabit thoracem: ⁊ dilatabit sm p̃mam gene rationez ꝓportionaliter huius calidita tis. Ideo etiam ⁊ qum in paruo quidẽ capite thorax positus fuerit: maxima sm cor fit cognitio caliditatis: quando uero in magno paruus: maxime ⁊ hoc ꝓpuz signũ est cordis frigidioris. si ne ro ꝓportionẽ habeat cuz capite: alijs si gnis determinãdũ erit de corde: ita ut ex thoracis quãtitate nil acceptur sis.

Amplitudo pectoris etiã est ex si gnificatõnibus calidi cordis: nisi resistat cordi in illo etiaz cerebrũ resistẽ tia uehementi. quod est: quia quãtitas nuche in pluribus dispõnibus est ꝓpor tionalis cerebro: ⁊ quãtitas spondiliũ est scõm quãtitatẽ nuche. oportet ergo ut sit quãtitas dorsi totius sm illud: ⁊ pectus quidẽ compositũ est supra ptez dorsi: ⁊ sunt. xij. spondiles ab eo quod est sub ceruice: sicut componit nauis su per lignũ: super quod est eĩ fabricatio. Ex illo ergo oportet necessario ut lon gitudo pectoris sit ꝓportionalis longi tudini. xij. spondiliũ super quos est cõ positum. amplitudo autẽ eius tunc est quãdo est ꝓportionalis compositio eĩ quãtitati ⁊ spissitudini spondiliũ scõm spondiles. ⁊ quãdo uincit caliditas in corde aperit pectus: ⁊ dilatat ipsuz in p̃ncipio generatõis sue: ergo sm calidi tatem cordis est amplitudo pectoris. ⁊ similiter quãdo est amplitudo pecto ris cuz paruitate capitis: tunc illud est ex maioribus signis ⁊ magis significã tibus caliditatẽ cordis. ⁊ quãdo ẽ stri ctura pectoris cum magno capite: tũc illud est ex proporibus signis frigidita tis cordis. ⁊ quãdo pectus est capiti ꝓ portionale: tunc pone determinatiõez tuam in complexione cordis ex alijs si gnis ꝓpterea: quia tu non potes signifi care tunc ex quãtitate pectoris sup ali quid ex esse cordis.

Quod aũt caliditas aperiat mẽbra quãdo conti git inueniri ipam additã in p̃ncipio generatõis illud vex ẽ quoniã ipa extendit mebra ⁊ ampli ficat ea: verũ etiã q̃ magnitudo pectoris ⁊ eĩ puitas sunt sequẽtes res duas: quaꝝ vna ẽ dispositio nuche: ⁊ altera ẽ dispõ cordis. illud etiã ẽ vex: nucha quidẽ orit i poste riori pte cerebri. qum ergo cerebꝝ ẽ magnũ ẽ illud quod generat ab eo ꝓportionale ei in magnitudine: ⁊ sequit ab eo magnitudo spondiliũ qui sunt tutamẽ nuche. Et qm̃ magnificatũ ẽ illud quod ab eo fabricat super eas ẽ magnũ: ⁊ pect quidẽ fabricat super. xij. spondiles ex eis. Dispositio aũt cordis ẽ qm̃ pect ẽ creatũ vt sit tutamen cordis ⁊ defensio: ergo sm dispõem cordis ẽ dispositio pectoris. Oportet ergo vt ab illo mutet figura pectoris vt in quitate ⁊ magnitudine: ⁊ sm mutatõem q̃titatis ca

pitis ⁊ q̃titatis cordis. Et manifestũ ē q̃ quãdo cor ē calidi⁹ q̃z oportet: tũc ē maioris q̃titatis ſm q̃ dixim⁹: q̃a caliditas extẽdit mẽbra mollia tenera: ⁊ dilatat ea in principio generatõis: ⁊ ē augmẽtatio eor̃ in ſequẽtib⁹ ſeq̃ns motũ eor̃ a principio rei. Intellige ergo a me iſtud: ⁊ itelliges per illud ſmonē Gal. totũ. Et q̃ñq̃ accidit raro tñ vt ſit q̃titas nuche nõ ꝓportionalis quãtitati cerebri: et nõ eſt ꝓportionalis cerebri quãtitati quãdo contigit in diſpoſitõe generatõis vt ſit materia mala ⁊ virt⁹ debilis: ⁊ illud quidẽ parum ⁊ raro contigit. ⁊ ꝓpter illud dixit Gal. q̃ quãtitas nuche ĩ plurib⁹ diſpõib⁹ ē ꝓportional q̃titati cerebri: ⁊ nõ dixit q̃ illud ē ſequẽs ſemp. 4

IN frigidiori uero corde pulſus: minores ſunt ꝓpetẽtib⁹: nõ tñ ex neceſſitate tardiores aut rariores.

ET q̃ñ cor ē frigidi⁹ ſua cõplone eq̃li: eſt pulſus mior eq̃li: ⁊ nõ oz ꝓ culdubio ut ſit tardior aut uehemẽtioris raritatis eo.

PAruitas quidẽ pulſus ē quãdo frig⁹ cordis non indiget introitu aeris frigidi multũ: neq̃ gnãt ab eo vapor fumoſus mult⁹ cui⁹ exit⁹ fit neceſſariis cũ feſtinatõe ⁊ virtute. At vero quia nõ oportet ꝓ culdubio vt ſit tardior ⁊ vehemẽtior rar⁹ eſt: q̃ñ ſi frigus cordis ē paruũ: tũc paritas pulſus ſufficit in eo quo indiget calor innatus. Et ſi ſupfluit frig⁹ cordis: nõ ſufficit paritas pulſus cũ illo: indiget ergo paruitas caloris inati vt tardeſ mot⁹ pulſus ⁊ rarificeſ q̃es eius. 5

SPirit⁹ uero ſiqdem tanto minor thorax fit quãto cor frigidi⁹ pulſibus ē ꝓportionalis. ſi uero thorax maior fuerit ſm quãtitatez frigiditate cordis: non minorẽ tñ: ſed tardiorẽ declarat natura.

REſpiratio autem ſi quãtitas paritatis pectoris eſt ꝓpẽ quãtitatez additõis frigoris cordis: tunc eſt ꝓportionalis pulſui. Et ſi q̃ztitas pectoris eſt maior quãtitate additõnis frigoris cordis: non eſt reſpiratio minor tñ: ſed eſt cum illo tardior ⁊ uehemẽtioris raritatis.

QUando cor ē frigide complexiõis natura: tunc quãtitas eius ē minor: ⁊ conſequit ab illo paritas pectoris. Cum ergo pect⁹ ē paruũ ſequit vt ſit diſpoſitio reſpiratõis ſicut diſpõ pulſus equalr. ſ. vt ſit reſpiratio pua: ⁊ nõ ꝓculdubio ſit tardior ⁊ vehemẽti⁹ fit rara. Et quãdo nucha ē magna: ⁊ ſequit a magnitudine eius magnitudo pectoris: oportet vt diuerſeſ reſpiratio eius a pulſu vt. ſ. fit reſpiratio parua rara. 6

TAles ⁊ timidi ⁊ curioſi: ⁊ nuduz cis pilis eſt pect⁹: de paritate uero ei⁹ determiandũ ē ut p̃us dictũ eſt: ſm hoc uero ⁊ de toti⁹ corpis q̃litate.

ET habens hanc diſpoſitiõem a natura ſua eſt timidus: ⁊ non eſt ei furioſitas uel uirilitas uel animoſitas: ⁊ eſt habens tarditatẽ ⁊ plongatõez: ⁊ anterior pars pectoris eſt nuda pilis. Quantitatez autem pectoris oportet ut determines ſcõm q̃ dixímus ante: ⁊ ſimiliter eſt eſſe frigidioris corporis totius.

SequitUr frigus cordis totũ quod dixit de moribus dum non remouet eos philoſophia: aut caſtigatio: aut aliquid ex conſuetudinib⁹. Et dixit in ſermone ſuo: In caliditate cordis ⁊ frigore eius eſſe corporis totius: vt intelligas ab eo per illud: quia ſi cor eſt calide complexionis: ſequitur ipſuz caliditas totius corporis. 7

SIccum uero cor pulſus opat̃ duriores: ⁊ furorẽ non ꝓmptũ q̃dez ſed ferocẽ ⁊ difficile placabilez: ut multum uero ⁊ totum corp⁹ ſiccũ ſi non ep cõtra opeſ. humidioris uero cordis ſigna ſunt pulſus molles: ⁊ ꝓſuetudo facile mobilis ad iram: ⁊ facile placabil: ⁊ totũ corp⁹ humidi⁹: niſi ea que ſm ep cõtra openſ.

ET quando cor eſt ſiccius ſua complexione equali: facit duriorẽ pulſum: ⁊ iſte non eſt cuz uelocitate mot⁹ ad iraz. uerũtamen quando excitat̃ fit praua: ⁊ fit difficilis ſedatio mot⁹ eius ⁊ totum corpus eius apud illud totaliter in pluribus diſpoſitõibuſ eſt ſiccius complexiõe ſua equali niſi reſiſtat epar cordi. Et quando cor eſt humidius ſua complexione equali eſt mollis pulſus: ⁊ motus habẽtis ipſum ad iraz uelox: uerũtamen ſedatio eius eſt uelox: ⁊ totum corpus erit humidius niſi reſiſtat epar cordi.

NOn rememorat⁹ ē Gal. reſiſtẽtie epatis cordi in diſpoſitõe complexionis cordis calidi: ⁊ in cõplexione eius frigida: propterea quia cor eſt origo caloris innati. Nam ſi ē calidũ: ponit calorẽ innatũ i corpe ampliorẽ ⁊ maiorẽ: propter hoc calefit ab eo totum corpus neceſſario. Et non poſſibile ē aliquid q̃ñuis conſequat̃ in frigore quod ē vltimũ: quod fortitã ē poſſibile vt conſequat̃ vt reſiſtat calori innato generato a cõplone cordis calidi. Et ſm hoc exẽplũ quãdo cor ē frigidũ ponit calorẽ innatũ in corpe minorẽ: q̃re infrigidat̃ totũ corp⁹ neceſſario: ⁊ nõ ē poſſibile aliq̃d q̃ñuis cõſeq̃t̃ in caliditate quod ē vltimũ vt cõſequat̃ ex eo vt reſiſtat

paucitati caloris innati: a cõplexiõe cordis frigidi gnãti
Et Halien⁹ q̃dez diuisit signa extrinseca ,ppter apparẽ
tiã eor.qõ est: qz si cause calide impmunt in corp⁹ calidi
tatẽ cuz velocitate: tũc ipse significãt caliditatẽ cordis p̃
cipue si febres ,pperant ad corp⁹: ⁊ q̃ currũt cursu eaꝝ. Et
cãe frigide qñ impimũt in corp⁹ frigiditatẽ cũ velocita
te: tũc sũt significãtes frig⁹ cordis. ⁊ sm hũc modũ est dis
positio ĩ causis exsiccatiuis: ⁊ cãis humectatiuis. ⁊ qõ ex
smone Hal'. remanet itellectũ est sz smões p̃teritos. S

Cõm syngugiam.i. cõpositionẽ
uero primarũ qualitatuz distem
perãtie cordis sic se habẽt: Calidi qdez
⁊ sicci cordis signa sunt: pulsus duri et
magni: ⁊ ueloces ⁊ spissi: ⁊ spirit⁹ sunt
magni ⁊ ueloces ⁊ frequentes: ⁊ mul
tomagis ad uelocitatẽ accedunt ⁊ fre
quentiaz: non crescẽte scõm ,pportionẽ
cordis thorace.

Specierũ autem complexiõis cor
dis compositarũ ex qualitatibus
primis dispositio est hec: Ex signis qui
dez complexiõis calide ⁊ sicce cordis ẽ
ut sit pulsus durus: magnus: uelox:
frequẽs: ⁊ sit respiratio magna: uelox:
frequens. ⁊ dignius est ut multiplicet
additio eius in uelocitate ⁊ frequentia
quãdo non est superfluitas amplitudi
nis pectoris scõm superfluitatẽ calidi
tatis cordis.

Iam dixim⁹ in eis q̃ sunt p̃missa q̃ cor ẽ in loco
radicis arboris: ⁊ arteria ei⁹ magna nascẽs ex vẽ
tre ei⁹ sinistro est filis cruri arboris. ⁊ ꝗ crus qñ
elongat'a corde diuidit' in duas diuisiões magnas: qua
rũ vna vadit ascendẽdo sursũ: ⁊ altera descẽdit inferi⁹. ⁊
ramificant' ex vnaquaq duaꝝ diuisionũ rami multi sic
virge quoꝝ vnusqsq vadit ad mẽbꝝ. ⁊ sic ramificant' ex
vnoquoq maioꝝ ramoꝝ rami minores: ⁊ ex istis itez ra
mi magis parui: ⁊ nõ cessat talr illud esse donec pueni
tur ad arterias capillares spsas in cute ⁊ ĩ aliis mẽbris. ⁊
qñ dilatat' cor: dilatant' oẽs arterie corporis fil'. ⁊ qñ cõ
stringit': ostringunt' oẽs ipse fil'. hoc q̃dez est qñ pmanet
corp⁹ sz dispõnes sanitat' aut sz dispõnez in q̃ nõ mutat
egritudo dispõnez aeteriaꝝ: ⁊ p dilatationẽ eaꝝ attrahi
tur aer frigid⁹ ab exteriorib⁹ corporis ad iteriora ei⁹. ⁊ in
strictõe eaꝝ expmit' vapor fumo sus generat⁹ in eis: ⁊ ex
trahit ipm ad exteriora corpis: ⁊ illud ẽ ex orificis suis
capillarib⁹ cũ eo qõ apparet de cute stinuat'. Et Hal'. q̃
dez vult q̃ calor innat⁹ euentet p illud: sic euentat' ignis
p flabellũ: ⁊ stringit' ⁊ figit' eius accẽsio p euentatõez: ⁊
equat' splexio ei⁹. Et Arist. vult q̃ smo Hal'. sit verax: ⁊ q̃
remãsit sup ipm aliud residuũ qõ est radix: ĩ eo q̃ dixit
Ba. Et hoc residuũ est q̃ mot⁹ cordis ⁊ arteriaꝝ generãt
p fricationẽ eaꝝ calorez innatũ: ⁊ euentant ipm fil'r. ⁊ p
hũc motũ generat' spũs aĩalis deferẽs subãz aĩe. ⁊ ,ppter
illud qũ ex arteriis generat' ab eo qõ ascendit ad cerebꝝ
ex duab⁹ arteriis: quaꝝ vna ascẽdit: ⁊ altera descẽdit: re
ganterbetia in seinuicẽ mirabilĩ intrãtia: ⁊ moueant' mo
tu mirabili valde: generat' ab eis spẽs spũs deferẽtis ex p
tib⁹ aĩe partẽ ei⁹ rõnalez. Et vtrisq q̃dẽ videt q̃ vita fit a
motu cordis ⁊ arteriaꝝ: ⁊ q̃ virtutes motiue ⁊ sũt viuifi
cãtes sũt fixe in corde: ⁊ currũt in arteriis ad vnãquãq
prez corpis: ⁊ acq̃runt eis vitã sibi ,pp̃aꝝ ⁊ caliditatẽ inna
tam ,pp̃aꝝ. ⁊ dispõ pectoris ĩ eo q̃ ipm trahit sua ostricti
one de vapore fumoso gnãto ĩ corde: ⁊ q̃ attrahit de ae
re frigido ad cor: erit dispõ cordis ⁊ arteriaꝝ in eo qõ at
trahũt de aere frigido: ⁊ ĩ eo qõ faciũt exire de vapore fu
moso. Et dãa inter vtrasq ẽ q̃ pect⁹ mouet' voluitarie: ⁊
facit exire qõ aggregat' in eo ex eo qõ expellit ad ipz cor
⁊ facit intrare ad ocanitates suas aerẽ frigidũ quẽ attra
hit cor. Et ego q̃dez vidi in anatomia rem mirabilẽ: ⁊ est
q̃ ĩtromisi manũ meã in aĩali ocollato adhuc se agitan
te ad cor: ita q̃ secui pect⁹ ⁊ tetigi ipm vehemẽtis calidi
tatis ⁊ fortis flãme. ⁊ qum res sit sic diri: tũc manifestuz
est q̃ respiratio ⁊ pulsus mutant' ⁊ figunt' sm tres cãs.
vna eaꝝ est nectitas: ⁊ est ofuatio caliditatis ĩnate ⁊ euẽ
tatio eius: ⁊ generatio spũs aĩalis. Et secũda ẽ virtutes
motiue: naz si ipse sunt fortes: faciũt opatiões suas absq
,phibitõe: ⁊ si sunt debiles alterant' eaꝝ opatiões. Et ter
tia est instrumẽti obediẽtia. naz pect⁹ ⁊ arterie qñ sũt sa
na: obediũt virtutib⁹ in opationib⁹ suis. ⁊ qñ sunt ĩfirma:
non obediũt. Et manifestũ est q̃ iste virtutes sũt q̃ttuor
spẽs: virtutes. ſ. dilatãtes: ⁊ iste agũt cuz spẽ villoꝝ: ⁊ vir
tutes retinẽtes: ⁊ iste agũt p spẽm aliaz villoꝝ: ⁊ virtutes
que retinent ⁊ faciũt quietẽ post dilatationẽ: ⁊ virtutes
que retinẽt ⁊ faciũt quietẽ post ostrictiõez. ⁊ virtutes re
tinẽtes faciẽtes duas q̃etes: opant' oibus spẽbus villoꝝ
mẽbri in arteriis. Doc q̃dez est manifestũ in anathomia
q̃ ipse hãt duas tunicas. ſ. tunicã cui⁹ villi sunt lõgitudi
nale: ⁊ tunicã c⁹ villi sũt latitudinales: ⁊ aggregãt vtrosq
v̄ lli capiẽtes exteri⁹ transuerse. In pectore vo iste spe
cies ĩ villis inueniunt' in lacert' pectoris. ⁊ lacerti q̃dem
pectoris mouent' p illud qõ aduenit eis ex venis. ⁊ ,ppter
hoc ẽ mot⁹ pectoris p voluntatẽ. Et sapia quidẽ creato
ris sublimis in vnaquaq haꝝ rerũ est mirabilis opõnis
valde. Manifestũ est q̃ ex eo qõ narrauim⁹ q̃ qñ cor est
calidi⁹ ⁊ sicci⁹ nã q̃z cõuenit ei: tunc corp⁹ ei⁹ ⁊ corp⁹ arte
riaꝝ est siccius ⁊ duri⁹ ,ppter exsiccationẽ: ⁊ respiratio ⁊
pulsus sũt veloces magni ⁊ frequẽtes. ⁊ magnitudo q̃dẽ
est vt ingrediat' p eam aer frigid⁹ plus. sz p velocitatẽ in
tellige vt tps mot⁹ in dilatatiõe sit plus: ⁊ ĩ ostrictiõe mi
nus. sz frequẽtia fit qñ duo tẽpora quiet' sũt minora. qõ
est: qz qñ non sufficit magnitudo cũ eo qõ nẽcriuz ẽ: vti
tur natura velocitate: ⁊ qũ non sufficit cũ illo vtit' freqn
tia. Intellige q̃ illud totũ qõ dixi tibi: ⁊ scies p illud totũ
quo indiges et eẽ significatiõis frigoris p inspirationez
⁊ p pulsũ fil'. ⁊ intellige p illud smonẽ Hal'. cui⁹ exemplũ
est: q̃ si caliditas augmentat': augmentat' magnitudo: ⁊
nõ cessat magnitudo addi additõe ei⁹ vsq oseqt' nã finez
suũ: ⁊ tũc vtit' natura velocitate p additionẽ caliditatis
Quz q̃ nõ sufficit velocitas: vtit' etiaz frequẽtia. ⁊ ecõtra
rio qñ minuit' caliditas: tũc primũ qõ accit est diminu
tio frequẽtie: qz rarificat' q̃es. ⁊ quz addit' diminutio ei⁹
addit' raritas: ⁊ qum oseqt' effectũ suuz tardat': ⁊ ñ cessat
tarditas addi donec cõsequat' statuz suũ: tunc ergo ma
gnitudo incipit minui. minorat' ergo pulsus: ⁊ nõ est ti
bi vt ,puideas p pulsuz vermiculosũ ⁊ formicalẽ. Isti.n.
non sũt veloces neq magni sz sunt spissi: frequẽtes: ,ppẽ
debilitatẽ vitut'. Et nos nõ ponim⁹ tibi exẽplũ nisi sz ne
cessitatez trñ: ⁊ est caliditas: nam alterant' respiratio ⁊
pulsus scõm virtutem ⁊ scõm instrumentũ etiam. ⁊ to
tum illud est intellectum per virtutem sermonis nostri.

Et tu stude in eo ex libris Gal. in respiratõne ⁊ pulsu: ⁊ nõ est malũ vt ponã tibi exemplũ etiã ex dispositõe virtutis: ⁊ exemplũ in dispositõe instrumẽti. Virt⁹ enim qñ est salua fortis: efficit omnia que dixim⁹ in eo qõ pterijt ⁊ quãdo debilitat non potest extẽdere venã: ⁊ extẽdere ipam in oẽs diametros eius: ⁊ ppter hoc minuit magnitudo. ⁊ cuꝫ diminutiõe magnitudinis addũt frequẽtia ⁊ velocitas: ⁊ addit frequẽtia vt cõpleat p eã illud qõ deficit a cõplemẽto sui per magnitudinẽ ⁊ velocitatẽ. Instrumentũ vero ⁊ est corpus vene si est obediẽs dilatat ipsum virtus: ⁊ si non est obediẽs minuit magnitudo: et accidit in loco eius mutatio in motu ⁊ quiete. 9

Omniuꝫ pilosissimi sunt hi fm pectus ⁊ hypocõdria. Ad actiones uero parati ⁊ animosi ⁊ ueloces tyrannici: moribus eteni furiosi sunt ⁊ difficile placabiles. De toti⁹ uero corporis crasi adhuc ⁊ thoracis amplitudine' ꝓportionabilit his que prius dicta sunt determinandũ est.

Et habẽs hanc dispõnem est plus pilosus q̃z alij homies in anteriori pte pectoris: ⁊ q⁹ sequit pect⁹ ex uentre ⁊ lateribus: ⁊ curiosus ⁊ parat⁹ ad actõnes uelox fortis ire: ⁊ mores eius sunt mores tyrãni uincẽtis: qñ ira ei⁹ mouet uelocit: ⁊ fit difficilis ges eius. Esse autẽ cõplionis toti⁹ corpis ⁊ esse amplitudinis pectoris oꝫ ut determines fm q⁹ ante diximus.

Ot⁹ iste fmo itellect⁹ ẽ fm q⁹ dixim⁹ nup 10

Si uero humiditas obtinuerit cũ caliditate: pilosi quidẽ minus his qui ꝑus dicti sunt huiusmodi ⁊ parati ad actõnes nõ min⁹ illis: nõ tamẽ ferociores in furore: sed in iraꝫ tñ parati. Pulsus uero molles: ⁊ magni: ⁊ ueloces: ⁊ frequẽtes. ⁊ spũs thorace qdem proportionalr se habẽte cordi fm eãdẽ formaꝫ erit simul pulsibus: minore uero existẽte tanto uelocior ⁊ frequẽtior est ꝑdictis spũs: quãto ⁊ thoraꝫ minor. multa uero cõuersiõe fm crasim facta ⁊ maxime si fꝫ humiditatẽ accidit hoc preter ea que dicta sunt. Adhuc ⁊ i putridas egritudines ex corruptis ⁊ putrescẽtib⁹ in cis humorib⁹ incidũt: ⁊ expirationes maiores ⁊ uelociores in spirationibus ⁊ in pulsib⁹ fistole uelox.

Et quãdo uincit sup cor hũiditas cum caliditate' sunt pili in habẽte hanc dispositõem min⁹ q̃z in illo quem dixim⁹ ante. uerũtamẽ minuit ab eo in apparatiõe in curiositate ad actiões: ⁊ nõ fit praua ira eius: sed est uelox tñ. pulsus uero eius est magn⁹ mollis: nõ uelox frequẽs. ueꝫ respiratio ei⁹ q̃ndo pect⁹ est ꝓportionale cordi: ẽ fm modũ fm quẽ est pulsus. ⁊ quãdo pect⁹ est minus: tũc respiratio addit in uelocitate ⁊ frequẽtia ab eo quod mõstrauimus fm puitatẽ quãtitatis pectoris: ⁊ quãdo est respiratio in hac complexõe multa supflua: precipue si accidit illõ ut sit illud in humiditate: tũc cũ eo qõ narrauimus accidũt egritudines ex putrefactiõe: qñ hũores in hñte hãc dispõem corrũpũt ⁊ putrefiũt: ⁊ fit exit⁹ respirationis maior ⁊ uelocior introitu ei⁹: ⁊ est cũ eo ꝓstrictio pulsus uenarũ uelox.

Otus iste sermo est intellect⁹ fm q⁹ dixim⁹ in eo quod preterijt: ⁊ iaꝫ excitauit in eo super hoc totũ quod dixit de esse respiratiõis ⁊ pulsus: ⁊ causones quib⁹ sciũt pticularia pulsus ex dispõnib⁹ sanitatis ⁊ egritudinis. quod est: quia quãdo cordis cõplexio est calidior q̃z oportet: ⁊ humidior ponit totũ corp⁹ calidius ⁊ humidi⁹ si nõ resistat ei epar in humiditate sola. Et quãdo addũt caliditas ⁊ humiditas ipsi⁹ ⁊ nõ resistit ei epar in humiditate fit complexio chimor recipiẽs putrefactionẽ ⁊ corruptionẽ: ⁊ ppter hoc accidũt ab eis febres putridẽ: ⁊ ꝑpus pulsus omnib⁹ fe. putridus est vt fit exit⁹ respirationis p constrictionẽ pectoris ⁊ p cõstrictionem arteriaꝝ maior: ⁊ velocior introitu eius per dilationem carũ. quod est: quia generat a putrefactõe humorũ vapor fumosus plus: quare est necessariũ extrahere ipm ⁊ expellere ipm a corpe pl⁹ q̃ indigeat calor innatus introitu aeris frigidi. calor enim innat⁹ in dispositõe febriuꝫ est minor per declinatõem eorũ. quod est: quia febris est calor accidẽtalis: ⁊ calor innatus est caliditas nãl: quã debilitat calor extrinc⁹. pp debilitatẽ g̃ caliditatl inate ñ ẽ necariũ vt itret aer frid⁹ mlt⁹ quo cuẽtet pp putrefactionẽ hũoꝝ gnãt vapor fumosus mlt⁹: i e⁹ egressiõe ẽ necia magnitudo ꝓstrictõis ⁊ velocitas ei⁹. Et ppter illõ seqt ab eo q⁹ dixim⁹ res ꝑpas cũ putrefactõne: ⁊ ẽ frequentia pulsus post dilatõem. l. vt fit reꝗes post dilationẽ minoris tpis: q̃z quies facta post constrictõem. 11

Humidioris uero ⁊ frigidioris cordis signa: pulsus molles: ⁊ cõsuetudo timida ⁊ formidolosa et pigra. Sunt uero ⁊ nudi pilis hi fm pectora: ⁊ minime irascũt: ⁊ in iram nõ sunt parati. Quod uero circa thoracẽ ⁊ totuꝫ

corpus his que prius dicta sunt similiter determinandũ est.

Et quãdo cor ẽ frigidi⁹ ⁊ humidi⁹ sua ꝯplexione equali: tũc pulsus est mollis: ⁊ habẽs hanc ꝯplexionẽ est ꝑuatus uirilitate timid⁹ piger: ⁊ est anterior pars pectoris eius nuda pilis: ⁊ fortasse non retinet odiũ: neqꝫ ꝓpat ad ipsum ira. Dispositõem aũt pectoris ⁊ dispositionẽ toti⁹ corpis oꝫ te determinare �means illud qõ ꝑmissum est.

Iam perduxi te in sermone qui est ante istuꝫ ad sciendũ qualitatẽ mutatiõis pulsus a mutatiõe necessitatis que est innata caliditas: ⁊ generatio fumosi vaporis: ⁊ innui illud tibi ad sciendũ qualitatez alteratõis pulsus ab alteratõe instrumẽti. nam quando arterie sunt molles aut dure: alterãt pulsus. Mollicies quidẽ earũ consentit virtuti motiue: ⁊ per duriciẽ earuꝫ fit difficilis motus earũ: ⁊ propter hoc indiget virtus vt aggreget vehemẽtia eius. Et manifestũ est ex hoc sermone q̃ oportet vt pect⁹ sit stricti⁹ ⁊ molli⁹: ⁊ sil'r cor minorat ⁊ arterie molliores ⁊ strictiores fiunt: ⁊ sequit ab illo vt sit totuꝫ corpus declini⁹ ad frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ: et sequit a frigiditate cordis ⁊ humiditate ipsi⁹ totuꝫ quod narrauit in hoc sermone: de timore ⁊ pigricia ⁊ paucitate generatõis vaporis fumosi ex quo generãt pili. 12

Frigidũ uero ⁊ siccuꝫ cor pulsus quidẽ duros operat ⁊ puos: spiritus uero siquidẽ ꝓportionaliter frigiditati paru⁹ thorax sit: cõpetẽtes. si uero maior: rarũ ⁊ tardũ: minime uero omnium iracũdi: hi coacti tamẽ aliquibus irasci seruãt memoriã. Sũt uero ⁊ hi nõ pilosi pectora omniuꝫ maxime. De puitate uero thoracis ⁊ toti⁹ corpis frigiditate sil'r determinandũ ẽ.

Complexio aũt frigiditatis ⁊ siccitatis quãdo uicit sup cor: tũc ipsa ponit pulsum paruũ ⁊ duruꝫ. Respirationẽ uero si pectus est min⁹ cõpatione frigoris cordis: tũc ipm ponit equalẽ. ⁊ si pect⁹ est min⁹ additõne frigoris cordis: est sicut dispõ pulsus. ⁊ si est dispõ pectoris maioris cõpatõe frigoris cordis: fit respiratio rara tarda: ⁊ habens hanc cõpl'onez est minoris ire q̃z hoies alij: uerũtñ quãdo aliquo modo egredi tur ad iram seruat eis memoriã: et est minus alijs hominibus pilosus in anteriori pte pectoris. Dispõez uero in puitate pectoris ⁊ dispõnez in frigore corporis toti⁹ oportet te determinare ꝑm illud quod ꝑmissum est.

Illud quod sequit a frigore cordis est: vt fit cor min⁹ ⁊ pect⁹ minus: nisi resistat ei cerebrũ ⁊ nucha. q̃ si q̃ntitas pectoris ꝓportionaliter quãtitati cordis fit: fit respiratio equalis. Et si quãtitas pectoris est ꝓportionalis quãtitati cordis: alterat respiratio. ⁊ ꝑm hoc exemplũ si cor est frigidũ: ⁊ pect⁹ est magnũ amplum. Manifestũ est ergo q̃ frig⁹ cordis nõ indiget introitu aeris plurimũ: neqꝫ egressiõe vaporis multi. ꝓpter illud ergo sequit vt rarificet temp⁹ quietis pectoris: ⁊ tardet motus eius. Pone ergo ꝑm hoc exemplũ vnãquãqꝫ complexionẽ cordis: ⁊ pone indirecto cuiusqꝫ earu amplitudinẽ pectoris: ⁊ strictionẽ eius: ⁊ ꝓportiõem eius: ⁊ scias p illud ⁊ intelliges totũ cũ⁹ intellectu indiges ex eo quod sequit ab illo de malicia respiratõis: ⁊ totũ intellectũ est quod ipe dixit de immutatiõe respiratiõis facte ab alteratõe cõpl'onis cordis. Intellige ergo cõpatõem eius in motu arteriarũ. residuũ aũt sermonis intellectu ẽ ꝑm hoc quod preterijt de expositõe nostra. 13

Cum ꝑnum cõmune in omnibus his que dicta sunt cõmemorãtes que cunqꝫ de moribus aut nũc aut ꝑm aliã aliquã scripta sunt oratiõem ad agnitionem crascos: non pro bonis aut prauis moribus ex philosophia exercitatoruꝫ: sed ꝓ nãlibus unicuiqꝫ dictũ ẽ.

Et oportet ut sis rememorãs rez que communicãt eis que narrauimus: ⁊ est q̃ per illud quod dixim⁹ nũc aut in sermone alio ab isto de esse moꝫ uolentes per illud cognitiõem complexionis non significam⁹ mores quos acquirit homo ex contẽplatione ⁊ philosophia si boni sunt mores aut mali: sed non intelligimus per illud nisi mores innatos ꝑm q̃ unusquisqꝫ hominuꝫ natus est naturaliter.

Quũ alij sunt innati: ⁊ sunt ꝑm q̃ dixit Gal. secũdũ ꝯplionẽ corpis: ⁊ ꝑm q̃ dicit Aris. id qõ recipit ꝯplexio corpis ex ꝑpatõe ad quosdã mores: ⁊ alij sunt acquisiti ꝑ disciplinas ⁊ leges ⁊ ꝑ phiam. Et nõ cõuenit medico vt ꝑ aliquẽ ex morib⁹ acq̃sitis significet sup cõplexionẽ. Mores aũt innati sunt ꝑm ꝑpatõez ad quos nascit homo: vel sunt ꝑm q̃ oꝫ medicũ ponere signa signãtia sup ꝯplionẽ nãlẽ: quapropter oꝫ eũ qui significat ꝑ eos vt caueat ab errore moꝫ acq̃sitorũ. Et via cauẽdi istud est vt ꝯsideret si illud quo morigerat homo est ex lege ad quã intẽdit ex quo morigerat⁹ est ⁊ ex cõsuetudinib⁹ eorũ qui sunt de doctrina sua: ⁊ moꝫ q̃ sunt de arte sua: ⁊ preteritũ sue cõsuetudinis. verbi gra: lex quã doqꝫ ꝑcipit vnũ aut ꝓhibet: tũc iam morigerat omis qui obedit ei ꝑ illõ: ⁊ sil'r ꝯsuetudines regiõis. Occidẽt talib⁹ .n. sunt mores eis cõicãtes: ⁊ scotis sunt mores cõicãtes eis: ⁊ arabib⁹ sũt mores cõicãtes eis: ⁊ sil'r opifices artiũ.

nam mores scriptorũ sunt alij a moribus militũ: ⁊ alij a
moribꝰ mercatorꝫ. q̃ si contigat vt sint leges ⁊ consuetu
dines eorũ de regione ⁊ artes cõueniãt: acquiret homo
aliquos ex moribꝰ: ⁊ ille homo natura inueniet ex seipo
mores tpatos sepatos ab alijs moribꝰ. Et quãdo mouet
ipm aliqua ex rebus: tũc dimittit mores suos acq̃sitos: ⁊
apparẽt ex eo mores sui innati. Illi ergo mores sunt ser
uãtes significatões sup cõplonẽ eius. Et ego quidẽ iam
vidi virũ calidi cordis ⁊ ficci natura: ⁊ fuerũt mores eius
lupini: nã sup seruos suos ⁊ super seruientes suos: ⁊ oẽs
sup quos habebat dominiũ: ⁊ dilecta erũt ei bona ⁊ ope
ratões pulchre electe ex lege: ⁊ cõmixtio eorꝫ que sũt ex
ea: ⁊ castitas: ⁊ religio: ⁊ indumẽta iustorũ ex cõparib⁹ ⁊
industria iustorꝫ ex opatõib⁹ luis: ⁊ inquisitio quest⁹ lici
ti in lege: ⁊ omnia cõtraria: ⁊ mozigerat⁹ est cũ religioso
⁊ bono: ⁊ cũ hoc qñ aliqua res mouebat iram eius: com
mouebat ei ira: ⁊ ppabat ei ira: ⁊ irascebat: q̃tuis mozige
ratus esset ex religiõe. Et postq̃ cõsecut⁹ est etatẽ pme
senectutis: multiplicatũ est illud quod generat ꝓplexio
eius ca. ⁊ sic. ex cho. ni. Et secuti sunt illud humores me
lancholici: ⁊ apparuerũt in corpe ei⁹ pustule multe etiaz
ex hoc humore vsq̃quo p̃terijt humor. etiã pditũ fuerat
multũ ex eo quod acquisitũ fuit. fuit ergo quod appuit
de lupinositate eius ⁊ ipsi⁹ auricie in dispositõe castitat
ei⁹ ⁊ ei⁹ religiõe nimia significatio verax valde sup victo
riaz caliditatis. ⁊ sic sup cõplexionẽ cordis ei⁹ fm hoc ex
emplũ age in signis sumptis ex moribꝰ. Hoc. n. capitulũ
est magni lucri ⁊ iuuamẽti in medicina ⁊ phia. in medi
cina quidẽ: qñ scit cõplexio vincẽs ex moribꝰ vincẽtibꝰ
natura: sed in phia qñ scit cõplexio vincẽs causa malorꝫ
morũ. inclinet ergo cõplexio ad cõtrariũ eius sicut dicit
in regimine sanitatis: ⁊ acquiret habẽs eã mores acquisi
tos cõtrarios moribꝰ naturalibꝰ in eo: aut p disciplinaz.
aut p contẽplatõem ⁊ phiam: aut p legẽ ⁊ castigatõem.
⁊ hoc quidẽ est magis iuuatiũ in nutritõe infantiũ. ipi
nãq̃ velociꝰ sunt recipiẽtes illud q̃ accipiũt ex discipli
nis: ⁊ fit cõsuetudo in eis id. q. res esset innata eis.

Incipit tractus de epate. I

EPatis uero calidi cognitio
nes uenarũ ãplitudo: cho.
ru. multa: in tempe uero au
gmastice etatis nigra: cali
dior est sanguis eis: ⁊ propter hoc uni
uersum corpꝰ calidꝰ: nisi ea que fm cor
cõtra opẽt: densitas uero eorꝫ que fm
hypocõdriũ ⁊ uentrẽ.

EPatis aũt signa sũt: qñ est ca
lidũ sũt amplitudo uenarꝫ nõ
pulsatiliũ: ⁊ q̃ ẽ cho. ci. p̃ima
⁊ i hora stat⁹ adolescẽtie multiplicat cũ
ea cho. ni. ⁊ q̃ sanguis ẽ calidior: ⁊ pp
hoc calet totũ corpꝰ nisi resistat cor epa
ti: ⁊ multiplicãt in eo pili: q̃ ẽ in eo q̃
ẽ sb hypocõdrijs ⁊ uẽtre.

IAm virim⁹ q̃ caliditas quãdo est magis vin
cens natura a p̃ncipio creatõis in aliquo mẽ
brorũ: tũc ipa dilatat illud ⁊ facit ipm maius
⁊ ,ppter illud sequit ab ea quãdo ĩnata est ei
addita in epate vt epar sit maiꝰ. ⁊ fit etiã ab eo quod na
scit ,pportionale. ⁊ nascẽs ex ipso est sicut crus: ⁊ ẽ vena
cõcaua ,pfunda: ⁊ ex ea ramificant omnes vene non pul
satiles: ⁊ diuidũt in mẽbris corpis omnibꝰ. Et quãdo sũt
epar ⁊ vene ca. calefit sanguis plus: quare generat in eo
cho. ci. plurima. ⁊ quãdo sequit adolescentia statũ suũ ⁊
declinat corpꝰ ad humorẽ melãcholicũ: adurit cho. ci. et
fit cho. nigra. quod est: q̃a humoris melãcholici duo sũt
modi. quorꝫ vnꝰ est fex sanguinis ⁊ supfluitas eius: ⁊ hic
,ppe est qui humor melãcholicꝰ nominat. ⁊ alter est qui
generat ex adustione humorꝫ: ⁊ humores quidẽ q̃ nasci
tur sunt multi: ⁊ sunt phlegma salsum: ⁊ humor melan
cholicus: ⁊ sanguis: ⁊ cho. ci. Quum ergo adurit chole. ci.
nominat q̃ ex ea adurit cho. nigra: ⁊ generant ab vno
quoq̃ horꝫ humorꝫ quãdo adurit egritudines multe di
uerse. Et manifestũ est etiã q̃ epar quãdo est ca. multipli
catur generatio vaporis qui est materia pilorꝫ. per illud
ergo multiplicat generatio pilorꝫ in eo quod est sub hy
pocõdrijs ⁊ ventre: ⁊ sequit a caliditate sanguis ⁊ infla
matione eius p caliditatẽ epatis ⁊ venarꝫ q̃ calefiat cor
pus totũ nisi resistat ei cor. Cor nãq̃ quãdo est frigidꝰ
ponit corpꝰ frigidꝰ: ⁊ ,ppter illud sequit q̃ quãdo quãti
tas frigoris cordis est sicut quãtitas caliditatis epatis: vt
fit cõplexio corpis equalis inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ:
qñ frigꝰ cordis ⁊ caliditas epatis sunt pmixta. 2

FRigidioris uero epatis cognitio
nes: angustia uenarum: phlegma
plurimũ: sanguis frigidior: ⁊ uniuersa
corpis habitudo fridior: nisi ea que cir
ca cor calida fuerunt: nuda pilis hypo
condria ⁊ uenter.

ET quãdo epar ẽ frigidũ: tũc signa
eius sunt strictura uenarꝫ nõ pul
satiliũ: ⁊ ut sit plus phlegma: ⁊ sãguis
frigidior: ⁊ ut sit totũ corpꝰ ,ppiquꝰ ad
frigus phlegmatis: nisi calefiat cor ipꝫ
⁊ ut sit quod est sub hypocõdrijs ⁊ uen
tre nudum pilis.

PPlegma naturale est sanguis diminute digõis
Quum ergo epar est frigidũ: sequit a frigore eiꝰ p
uitas eius: ⁊ quod generat ex eo ex venis: ⁊ debi
litas digestõis sanguinis: ergo generat ab eo phlegma: ⁊
,ppter diminutõẽ caliditatis ipsiꝰ epatis accit phlegma
ti vt infrigidet. Generant aũt a phlegmate naturali q̃
est phlegma dulce species famose ⁊ multe diuersi phle
gmatis. Acetosum quidẽ eiꝰ est q̃ ex eo est subtile: ⁊ fri
gus eius ,ppinquũ. salsuz vero ex eo est quz accit vt ei dñe
tur caliditas super ipsum exsiccãs humiditatẽ eius subti
lem dulcẽ. quod est: quia subtile eius suffumigat ⁊ resol
uitur ⁊ remanet salsuz: quoniã accidit ei simile quod ac
cidit aque maris. Uitreũ vero generat propter superflui
tatem frigoris super ipsum: ⁊ sanguis iterũ quãdo in to
to corpore est frigidior sequit ab eo frigus corporis: nisi
resistat ei cor. Naz cor quãdo est calidius calefacit totuz
corpus. ⁊ si est quãtitas declinationis frigoris epat plus
declinatõne q̃titatis caliditatis cordis: sequit ab illo vt
fit corpꝰ equale inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ: ⁊ paucitas
generatõis pilorꝫ apparẽs est: quoniã materie eorꝫ gene
ratio minorat p frigus epatis. 3

SIccioris uero sanguis qdē spissior ⁊ paucior: uene dure: ⁊ uniuersa corpis habitudo siccior uel durior.

ET quādo epar est siccū: tunc ex signis eius est q̄ sanguis grossior ⁊ paucior est: ⁊ q̄ uene nō pulsatiles sunt dure: ⁊ corpus totuz siccius est.

SErmo iste iam est intellect⁹: ⁊ iam dimisit ex eo rememorationē resistētie cordis epati. Et causa illi⁹ est: quia origo humiditatis toti⁹ corpis ē ex epate: sicut origo caliditatis toti⁹ corpis est ex corde. quz ergo epar ē siccū minorat humiditas corpis: sicut qñ est cor frigidū infridat corpus fm oēm dispositōem. 4

HUmidioris uero epatis cognitiones: sanguis quidē plurim⁹ ⁊ humidus: uene autez molliores: ita uero ⁊ uniuersum corpus: nisi ea q̄ circa cor contra operētur.

ET quādo epar est humidius complexione sua equali: tūc ex signis eius est q̄ sanguis est plurim⁹ ⁊ humidior: ⁊ q̄ uene non pulsatiles sunt molliores: ⁊ similiter corpus totuz: nisi resistat ei cor.

HSte sermo intellectus est. quod est: quia resistētia cordis est in hac dispositiōe fm hoc q̄ complexio eius exsiccat humiditatē epatis. Et Halienus quidem exponit illud post paululum. 5

QAlidi quidē simul ⁊ sicci epatis signa: pilosuz hypocōdriū dextr̄: sanguis spissior ⁊ paucior: amara cho. multa: circa augmasticā uero etatez nigra: uenaruz amplitudo: ⁊ duricia: ita uero ⁊ uniuersum corpus.

ET quādo epar est calidū ⁊ sic. tūc ex signis eius est q̄ pili in eo quod est sub hypocōdrijs sunt multi: ⁊ q̄ sānguis est paucior ⁊ grossior: ⁊ q̄ cho. ci. est fm plurimū qd est: ⁊ in hora status adolescētie multiplicat cho. nigra: ⁊ q̄ uene nō pulsatiles sunt ample dure: et similiter est dispō toti⁹ corpis.

QIbus ⁊ potus aggregant in stomacho: ⁊ comp̄bēdit eos ⁊ decoquit eos donec fiat totū illud in essentia aque hordei. Et Aris. quidē hoc chilum nominauit: ⁊ Hal. elegit hoc nomē etiā. deinde epar attrahit hui⁹ chili subām a stomacho ⁊ ab intestino ieiuno p̄ venas multas epatis que nominant mesaraice epatis ex porta epatis ramificate: ⁊ ē vena que nascit ex cōcauitate epatis. ⁊ cōtinuant quedā eax cum corpore stomachi: ⁊ plurime eax cōtinuant cum intestino quod nominat ieiunū. Cum ergo pueniat substātia chili in epate decoquit ipm item: ⁊ fuit ex eo. iiij. hu. Et Aris. quidem nominauit eos chimos: ⁊ Hal. quidē elegit hoc nomen. ex eo igit quod ē ex ipso crudū ⁊ quod nō ēpfecte digōnis generat chim⁹ pblegmat. Et ex eo qd de ipo digestū est quod ē pfecte digōnis generat sanguis pur⁹. et ex eo qd ex ipo est supfluitas ⁊ fex: generat humor melancholic⁹. ⁊ ex eo qd de ipo ē spuma generat humor choleric⁹ Et creator quidē sublimis ordinauit splenē vt attrahēt humorē melācholicū donec mūdificet chim⁹ sanguinis ex eo: ⁊ ordinauit fel vt attraheret humorē cholericum donec mūdificet sanguis ex eo. Et nō ordinauit humori phlegmatis mēbr̄ ppuz ex quo mūdificet san. immo posuit ipm pmixtū in sanguine vt cōpleat digō in eo p⁹ tpa ⁊ fiat sanguis in venis: ⁊ humectet mēbra: ⁊ ppter iuuamēta alia: ⁊ hic nō ē loc⁹ numerādi oia ea. Et qñq̄z in venis generant etiā in ceteris mēbris isti chimi. iiij. ⁊ gnāntur in vnoquoq̄z eor modi diuersi. quod est: qa associat eis omnib⁹ sanguis a pncipio generatōis sue in epate: et currit cū eo ex eis cui⁹ attractio euadit splenē ⁊ fel. Et ordinauit creator sublimis duos renes vt attrahāt aquositatē sanguis. Cum ego epar est ca. ⁊ sic. facit sanguinem grossum declinior̄ ad caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ generant ab eo omnia que nominauit Hal. 6

QAliditas siquidē a corde prūpēs uincere potest, prumpentē ab epate frigiditatē: quemadmodū ⁊ frigiditas quidem caliditatez.

QAliditas que pfluit ex corde pōt uincere frigiditatez que pfluit ab epate: sicut frigiditas cordis etiā uicit caliditatē epatis.

QOr ē fōs toti⁹ caloris: ⁊ ex eo pcedit ī mēbra toti⁹ corpis mediātib⁹ arterijs: ⁊ ī vnoquoq̄z mēbrorū figit caliditas q̄ ē ei ppa fm q̄ acqrit ex corde in pncipio generatōnis. ⁊ sedet cor in caliditate epar: qñ ē creatū vt decoquat subā chili: ⁊ faciat eū chimū. sequit ḡ ab illo illud qd dixit Hal. in hoc sermone. 7

SIccitatem uero impossible est ad contrariuz a corde humidiori facto adduci.

SIccitatē uero que est ppter epar nō potest cor: quāuis sit humidi⁹ uincere eā ⁊ cōuertere ad cōtrariū.

QPar ē fōs hūiditat corpis. qd ē: qz ipz ē illd qd gnāt chimos. quz ḡ ipm fit fōs ī radix hūiditatis corpis ⁊ fit sic. nā pōt aliō mēbr̄ conuertē corp⁹ ad hu. s. vt resistat sic. ei⁹ ī pmis: deinde addat sup illd: ⁊ conuertat corp⁹ ⁊ faciat ipz postq̄z fuerit siccū nā hūidū. 8

MEdia uero est que ab epate humiditas eorū que victa sūt: ⁊ magis siquidez ab ea que in corde est uincitur siccitate q̄z siccitas ab humiditate.

HUmiditas uero que est ppē epar est media inter duas dispōes q̄s diximus. quod est: quia siccitas cordis

uincit eã plus q̃z humiditas que ẽ ppẽ
cor: siccitatẽ que est ppter epar.

Non ẽ facta epatis hũiditas media iter hec vt sit
vincẽs sup siccitatẽ cordis: ⁊ victa sit a calidita
te epatis: nisi ppterea q̃ qñ cor ẽ siccuz calefacit
totũ corp⁹ ⁊ exsiccat ipz. qd̃ ẽ: q: caliditas addita nã sup
caliditatẽ oĩm mẽbrorꝫ iuuat siccitatẽ in desiccãdo hũi
ditates: q̃ propter seq̃t vt vicat humiditatez epat]. Et qñ
ep ẽ fonti humiditat] seq̃t ab illo vt sit hũiditas ei⁹ media
inter B vt sit vicẽs: ⁊ victa mag] q̃ calitas epatis. 9

Jn⁹ uero calitate: ãpli⁹ aũt min⁹
friditate. facile. n. uicibil ẽ hec ea
rum que ab epate, prũpũt qualitati.

Et frig⁹ qdez cordis qñ uicit calidi
tatẽ epatis pl⁹ q̃z uicat siccitas ei⁹
humiditatez ipi⁹: ⁊ calitas cordis frig⁹
epatis: multo pl⁹ ẽ uicẽs q̃z siccitas cor
dis hũiditatẽ epatis, ppẽ ea q̃ frigus qd̃
ẽ ex epate ẽ uelociꝰ ⁊ ppiqus ad uicẽdũ
q̃z oẽs qualitates q̃ sunt ex eo.

Qanon quo intelligit̃ totum illud est q̃ plurimi
chimorꝫ qui generant̃ in epate attrahit cor ex ve
na concaua submersa: ⁊ epar effundit illud ĩ vẽ
trem cordis sinistrũ: ⁊ decoquit illud cor. Jtem Aristo.
vult q̃ cor est illud quod decoquit ⁊ generat sanguinez
purũ mundũ quo nutriunt̃ membra nobilia. Et Gal. cõ
tenit ei fm hoc: ⁊ diuersificat̃ in eo q̃ est pl⁹ illud. Aris.
vero vult q̃ cor partit̃ nutrimẽtũ: ⁊ influit virtutes nu
tritiuas ad reliqua mẽbra que sunt sub eo mediante epa
te. At vero Gal. vult q̃ ep partit̃ nutrimẽtũ ⁊ influit vtu
tes nutritiuas ad reliqua mẽbra absq̃z medio. ⁊ hec qdẽ
diuersitas nõ nocet in arte medicine: ppter quod epar
fm sniam Aris. etiã ẽ mẽbꝫ nobile ad qd̃ influit cor vtu
tes suas nutritiuas: ⁊ figitur in eo: ⁊ sustentant̃ in eis: ⁊
influit eas cor ad reliqua mẽbra que sunt sub eo mediã
te epate. Et Gal. vult q̃ ep influit has vtutes mẽbꝫ absq̃z
medio: ⁊ influit eas ad mẽbra supiora mediãte corde. Se
quit̃ g̃ a duab⁹ sentẽtiis fit̃ q̃ ep ẽ mẽbꝫ nobile: cui⁹ alte
ratõe alterat̃ corp⁹: ⁊ sunt q̃ntitates eorꝫ. s. cordis ⁊ epat]
resistẽtes: ⁊ fit̃ tõtũ corp⁹ fm q̃ vixit Gal. 10

Manifestuz est ergo qñ si in idipm
cõcurrãt pncipiorũ utrorũq̃z cra
ses: totũ corp⁹ pfecte circa eas disponetur. Dicent̃ ergo paulo posteri⁹ totius corpis cognitões.

Nam ergo manifestuz est q̃ qñ ag
gregant̃ haꝫ duaꝫ radicũ cõple
xiones sup rem unã: tũc toti⁹ corpis fz
rectitudinẽ ⁊ ueritatẽ fit cõplexio utri
usq̃z cõplexio: ⁊ enunciabo post paulu
lũ signa que significãt ista.

Sermo iste itellect⁹ ẽ ex pterita expõne nra. 11

Humidũ quidẽ simul ⁊ caliduz ep
min⁹ qdẽ calido ⁊ sicco ea q̃ circa
hypocõdria sũt opaꝫ pilosa. Plurimũ
uero sanguinẽ: ⁊ uenas magnas: ⁊ cor
pis habitudinẽ humidã ⁊ calidã: si non
ea que circa cor sunt contra openꝫ. Si
uero ampli⁹ utrisq̃z qualitatib⁹ auerta
tur ab eo qd̃ fm naturã, pmpte psumũ
tur a cachochimis ⁊ putrefaciẽtib⁹ egri
tudinib⁹: adhuc uero magis si plimuz
augeat̃ humidũ: paululuz uero calidũ.
si uero ecõtrario: paꝫ qdẽ hũiduz: plu
rimũ uero calz: mime cachochimi fiũt

Et quãdo ep est calidũ ⁊ humiduz
tũc ipm facit pilos in eo qd̃ est sb
hypocõdrijs min⁹ q̃z in habẽte ep ca. ⁊
sic. ⁊ facit sanguis fm plurimũ qd̃ ẽ: et
facit uenas nõ pulsatiles magnas: ⁊ to
tũ corp⁹ hu. ⁊ ca. si nõ resistat cor epati
⁊ si elongeꝫ cõplexio epatis in duab⁹ q̃li
tatib⁹ simul pl⁹ hoc a nãli dispositiõe: fe
stinãt ad hũiditatẽ epatis egritudines
putride que sunt ex additiõe chimorũ:
⁊ pcipue si addũt̃ humiditates additio
ne multa ualde: ⁊ addaꝫ caliditas addi
tione pua: ⁊ ecõtrario. s. ut sit additio
humiditatis pua: ⁊ additio caliditatis
magna ualde: tũc forte nõ accidit hñti
hanc dispõnez malicia chimorũ.

Dot⁹ iste fmo intellect⁹ erit q̃ñ intellexeris ẽ pu
trefactõis q̃ generat̃ ex additõe chimorꝫ: ⁊ intel
lect⁹ eorꝫ ẽ fz hũc modũ: Qñ multiplicãt̃ chimi
mali in corpe: aut multiplicat̃ vn⁹ eorũz aut plures vno:
aut currũt in mẽbris: aut resoluũt̃ a mẽbris supfluitates
eorꝫ: aut, phibet cursũ earꝫ: ⁊ resolutionẽ supfluitatũ earũ
res alia. ⁊ hec res alia aut ẽ debilitas vtut]: ⁊ est vt pigra
fit virt⁹ a delatõe earꝫ ⁊ ipaꝫ regimẽ: ⁊ vocat̃ repletio fz
virtutẽ: aut vt impleãt̃ vasa ⁊ extẽdãt̃ in diametris suis:
⁊ vocat̃ illud repletio fm effusionẽ: ⁊ accit etiã lz fit vt⁹
fortis vt, phibeãt resolutionẽ supfluitatũ eorꝫ opilatiões
generate ab eis: aut spissitudo pororꝫ: q̃re coartãt̃: ⁊ phi
beꝫ eorꝫ resolutio: ⁊ nõ resoluũt̃. ⁊ q̃ñq̃z refũdũt̃ ad q̃dez
mẽbra ⁊ inuiscãt̃ in eis: ⁊ q̃ñq̃z non effundũt̃. ꝛcũtũ qñ
coartãt̃ ⁊ phibeꝫ eorꝫ resolutio: putrefũt. ⁊ qñ putrefũt
generat̃ a putredine earꝫ calor extrane⁹: ⁊ a putredie earꝫ
generãt̃ qdẽ pustule oẽs ⁊ apata: ⁊ corruptões mẽbrorꝫ:
⁊ fe. putride: ⁊ alie egritudines. Et Gal. qdẽ totũ illud in
B libro sũmatim tetigit: ⁊ tu videbis istõ in eo qd̃ est p⁹:
⁊ ex eis que generãt opilatões sunt viscositas humorꝫ: et
grossicies eorꝫ. Et plurimũ generatõis illi⁹ ẽ ab additiõe
humiditatis. ⁊ ex eis que resoluũt opilatiões: ⁊ phibent
coartationẽ: ⁊ resoluũt viscositatẽ humorꝫ: ẽ additio ca
liditatis: qñ ipa liquat hũorẽ ⁊ subtiliat ipm. intellige g̃
illud ⁊ cõpara istud cũ eo quod pterijt de expõne nra:
⁊ intelliges p illud sermonẽ Galieni. 12

Humidi⁹ uero ⁊ frigidi⁹ ep̄ sine pilis quidē habet hypocōdriū: sanguinē uero magis opat̄ phlegmaticum cū uenaꝝ gracilitate: ⁊ uniuersū corp⁹ similiter se hn̄s: nisi ea que a corde sūt ad cōtraria illud trāsducāt. Frigidū uero ⁊ siccū ep̄ pauci sangnis ⁊ graciliuꝫ uenaꝝ efficit corp⁹ ⁊ frigidius: ⁊ hypocōdriū nudū pilis: nisi ⁊ hic uincat cor.

Et quādo epar est frigidū ⁊ humidū: tūc quod est sub hypocōdrijs est nudū pilis: ⁊ in sanguine uicit phlegma cū strictura uenaꝝ nō pulsatiliū: ⁊ est totuꝫ corp⁹ s̄m ꝓpinquitatē dispōnis huius: nisi cōuertat ip̄m cor ad cōtrariū. ⁊ quādo est epar frigidū ⁊ siccū tūc corp⁹ eius est pauci sanguis strictura uenarū: ⁊ qd̄ ē sub hypocōdrijs est nudū pilis nisi uicat cor.

Nomē sanguis apud Hippo. ⁊ Gal. est cōe. significat enī vnāquāq; duaꝝ intētionū: quarū vna est aggregatio humoꝝ p̄mixtoꝝ in venis: sicut illud quod vidim⁹ in phlebotomia egredi. Iste. n. sanguis nō est pur⁹: sed in eo sunt omēs chimi quattuor: et qm̄ sanguis purus tingit ip̄m colore suo ꝓpo ꝓpter multitudinē suā: ⁊ illud est ꝙ ipse est pl⁹ alijs humorib⁹ natura: tūc nomiat̄ summa eoꝝ nomie eius. Et secūda ē sanguis purus: ⁊ hic paꝝ fit singularis: ⁊ purificat̄ ita ꝙ nō associet̄ ei ali⁹ chimoꝝ. Quꝫ ergo ē epar siccū exsiccāt̄ hūores ⁊ ꝓpter frig⁹ ei⁹ ē paꝝ decoquēs eos debiliter: seq̄t̄ ergo ab illo paucitas chimoꝝ: ⁊ sūt illi de quib⁹ enūciat Gal. in hoc s̄mone. s. sanguis: ⁊ residuū sermonis ei⁹ ē intellectū s̄m ꝙ preteriit de expositōe Gal.

Incipit tractus testiculoꝝ. I

Testiculorū uero crasis calida quidez maxime uenerea est ⁊ masculoꝝ generatrix: ⁊ citius pubescunt eis partes genitales.

Quando autē ꝯplexio testiculoruꝫ est calidior caliditate nāli: tūc hn̄s eam est uenere⁹ multe generatōis ꝓficiēs: ⁊ festinat in eo natiuitas piloꝝ in mēbris gnātiuis: ⁊ cōtinuat̄ cū eo qd̄ ē in eoꝝ circuitu.

Galien⁹ exponit hoc sermone: ⁊ in hoc qd̄ continuat̄ cū eo ex s̄mone: in testiculis: cām p̄ncipatus testiculoꝝ. quod ē: quia ipsi alterāt totuꝫ corpus: ⁊ v̄tutes anime sunt s̄m mutationem ꝯpl̄onis eoꝝ. Ex illo ē ꝙ videm⁹ de mutatōe corpū hominū ⁊ animaliuꝫ castratoꝝ que cōuertūt̄ ⁊ declināt ad naturas mulieꝝ per abscisionē testiculoꝝ. Et ex eo est reliquū quod narrauit Gal. in diuersitate cōpl̄onis eoꝝ. Nam quādo ꝯplexio testiculoꝝ ē ca. fit homo desiderās coitū: ⁊ fortis sup̄ eo multe generatōis proficiēs in eo: ⁊ multiplicat̄ in eo quod sequit̄ eos generatio vaporis q̄ ē materia piloꝝ. apparet ergo p̄ hūc s̄monē: ꝙ quādo cōplexio eoꝝ ē ca. calefaciūt totū corpus. Jam g̃ dixit hippo. ꝙ sp̄ma venit ex toto corpe in dispōne mot⁹ coitus: ⁊ generat̄ in testiculis sicut spuma in orificijs equorū qn̄ instimulant̄: ⁊ sicut generat̄ a p̄cussiōe vndaꝝ maris. Et Gal. quidē dixit ꝙ testiculi sunt in quib⁹ generat̄ sp̄ma. Aris. quidē dixit ꝙ sp̄ma generat̄ in venis inuolutis. s. in vasis sp̄matis: ⁊ cōplet̄ eius generatio in testiculis. At vero qualitercūq; diuersificent̄ dispōnes: virt⁹ que facit sp̄ma deferēs ip̄m in dispōne coitus. s. virt⁹ generatiua ex omnib⁹ virtutib⁹ corporis ad testiculos currit: ⁊ fit sp̄ma comprehendēs eam. sequit̄ ergo vna duaꝝ reꝝ: aut vt sit virt⁹ generatiua fixa in testiculis: aut vt adueniat testiculis in dispōne coit⁹ virt⁹ generatiua: ⁊ figat̄ in sp̄mate intra testiculos: ⁊ egrediat̄ sp̄ma deferēs eam donec generet̄ ex eo ⁊ sanguine mēstruo embrio. Et quodcūq; illoꝝ fuerit manifestū est ab eo ꝙ testiculis est p̄ncipat⁹ seq̄ns epatis p̄ncipatum. 2

Frigida uero crasis est cōtraria.

Et quādo cōplexio eoꝝ est frigida fiunt tunc signa eius ꝯtraria istis que narrauimus.

Significauit ꝙ ipsi infrigidāt corp⁹: ⁊ hn̄s eos tepescit a coitu: ⁊ ē pauce generatōis ⁊ nō proficiens: ⁊ minorāt̄ in eo quod seq̄t̄ pectinē ⁊ coxas ⁊ partē vmbilici ⁊ quod est sub eo: pili. 3

Humida quidē ⁊ multi seminis et humidi ē: sicca uero ⁊ pauci seminis ⁊ mediocriter spissi.

Et quādo complexio eoruꝫ est humida: tunc habēs eos est exuberātis spermatis. ⁊ quādo cōplexio eoruꝫ est sicca: tunc habēs eam est pauci spermatis: ⁊ sperma eius est ad grossiciem parum declinās.

Quando testiculi sunt humide cōpl̄onis decliat corp⁹ ad humiditatē: ⁊ exuberat illud in vtrisq; quod generat̄ ex sp̄mate ꝓpter multitudinē materie: ⁊ ꝓpter illud ē sp̄ma multū subtile: ⁊ ecōtrario qn̄ sunt sicci. Et cām in multitudine sp̄matis ⁊ paucitate ei⁹ ⁊ ipsi⁹ subtilitate ⁊ grossicie ⁊ ꝓficuo ⁊ nō ꝓficuo illi⁹ est illud s̄m ꝙ ē testiculoꝝ cōplexio. quod est: q̄a cōtinuāt̄ cum eis arterie multe ⁊ vene: ⁊ nerui magni multi q̄ deferūt eis sp̄m ⁊ sanguinē: ⁊ reliquas v̄tutes. Decoquūt g̃ ip̄m sanguinē: ⁊ cōuertūt ip̄m in sp̄ma: ⁊ figūt̄ in eo v̄t⁹ generatiua ⁊ relique virtutes. Aristo. vero dicit ꝙ in sp̄mate ē quedā intelligētia diuina: que ē continēs. i. circūdans illud quod generat embrionē. sequit̄ ergo quando cōplexio eoꝝ ē humida vt multiplicet̄ in eis mā sp̄matis ⁊ sanguinis. qn̄ vero cōplexio eoꝝ ē sicca: sequit̄ vt minoret̄ in eis materia spermatis. s. sanguinis. 4

Calida uero ⁊ sicca crasis ⁊ spissi seminis est: ⁊ maxime generatrix masculoꝝ: ⁊ citissime ad coituꝫ excitat

a pncipio: ergo et huiusmodi citissime pubescũt in ptibus genitalibus ⁊ i omnibus in circuitu sui: sursum quidẽ usqz ad regionẽ circa umbilicũ: deorsum uero usqz ad mediũ coxarũ. Petulca igitur est huiusmodi crasis satis ad uenerem. Citissime uero satiatur: ⁊ si cogatur: nocet.

Et quãdo cõplexio eorũ est calida ⁊ sicca: tũc sperma est grossum: ⁊ est habẽs eos multe generatiõis ualde ⁊ excitat ad coitũ ualde uelociter in pncipio pubertatis sue: ⁊ nascunt eis pili in locis membrorũ generatiuorũ uelociter: ⁊ in omnib⁹ que sunt in circuitu eorũ: ⁊ continuant desup ad ptes umbilici: ⁊ inferi⁹ ad mediũ coxarũ. ⁊ habens hanc cõplexionẽ stimulat ad inquirẽdũ coitum cum uirtute: uerũtamẽ lassat ⁊ abscindit uelociter. ⁊ si agat super se ipsum ⁊ multiplicet: aduenit ei inde nocumentum.

Non fit q̃ stimularur habens eam velociter valde ad coitum in pncipio virtutis sue nisi q̃ndo calor stimulat eum: ⁊ sperma eius mediũ.i. temperatũ est in pncipio pubertatis sue propter illud quod remanet cum eodem de humiditate infantie. Et manifestum est quia est proficiens generatõi in hac dispositõe. Cum igitur multiplicat coitus: inflammat materia spermatis p caliditatẽ testiculorũ ⁊ ipsorũ siccitatẽ: quare lassat ⁊ abscindit velociter. si aũt multũ fatiget seipm super additiõem in eo aduenit ei nocumentũ ex illo .s. accidũt ei egritudines que generant ex malicia complonis ca. ⁊ sic. Residuũ sermonis eius intellectũ est. 5

Onnuenientib⁹ siquidẽ caliditate ⁊ humiditate: pilosi quidez minus huiusmodi his qui dicti sunt: multi uero seminis magis: non cõcupiscũt uero magis alijs. Sufficiũt uero sine lesiõe magis uenereis plurimis. Si uero satis augeat utraqz ⁊ calidũ ⁊ humiduz: nõ sine lesiõe abstinẽt a uenereis.

Et quãdo aggregat cuz caliditate in testiculis hũiditas: tũc pili sunt in habẽte eos in locis generationis minus: ⁊ sperma eius plus. uerũtamẽ desideriũ eius ad coitũ nõ est plus q̃z desideriũ alterius: ⁊ tolerat coitũ multuz pter q̃ eueniat ei nocumentũ ex eo. q̃ si addant due qualitates simul additõne multa: ⁊ caliditas ⁊ humiditas: nõ potest hũs hãc cõplexionẽ phiberi a coitu qn eueniat ei nocumentũ.

Hec complexio facit exuberare spma: ⁊ multiplicat ipm: ⁊ stimulat ad coitũ sicut stimulat complexio calida. quod est: quia caliditas stimulat animã: ⁊ humiditas exuberat sperma: sequũt ergo omia signa que dixit Gal. quãdo ergo vides eas. s. significationes aggregatas: tunc scias q̃ complexio testiculorũ calida ⁊ humida sit natura. 6

Si uero frigidi ⁊ hũidi fm crases fiũt testiculi: nuda fiũt que sunt i circuitu pilis: ⁊ tarde coire incipiũt: neqz uehemẽtes sunt ad opatiões: aquosum uero ⁊ tenue semen eis ⁊ paruz generans uel nõ generãs. ⁊ si generat: feminas generans.

Et quãdo cõplexio testiculorũ est frigida ⁊ humida: illud quod est in circuitu eorũ est nudũ pilis: ⁊ habẽs eos tardat in pncipio qũ ipe utit coitu ⁊ nõ fortiter desiderat ipm: ⁊ spma ei⁹ est aquosum subtile pauce generatiõis generãs feminas.

Paucitas quidẽ pilorũ est sequens paucitatẽ materie pilorũ ex qua generãt: ⁊ illud quod generat hãc mãm est caliditas: ⁊ quãdo frig⁹ testiculorũ ⁊ humiditas eorũ ponũt eos ita q̃ nõ decoquit sanguis: nec digerũt ipm nec faciũt ex eo sperma equale: tũc sequũt ab illo omnia que dixim⁹. Et Gal. quidẽ indult i hoc sermone questionẽ ⁊ est sermo eius: ⁊ generãs feminas: nã putat in eo q̃ sperma quãdo est caldũ ⁊ siccũ: ẽ generãs masculos. Quare ergo tacuit Gal. in eo qõ pterũt de sermone suo. Dico ergo q̃ hippo. oũdit in libro de embryone: q̃ causa in generatõe masculorũ est virt⁹ spermatis: ⁊ in generatõe feminarũ est debilitas spermatis. virt⁹ aũt ⁊ debilitas sunt fm sniam Gal. hoc modo. Vt⁹ aũt spmatis est sequẽs equalitatẽ cõplexiõis: ⁊ debilitas est sequẽs exitũ cõplonis ab equalitate. Et Gal. quidem exponet hãc intentõem in eo quod est post. ⁊ quãdo est fm q̃ virim⁹: tũc cõplexio est calida ⁊ sicca: ⁊ debilitat etiã virtutẽ: ergo generat feminas: ⁊ generatio feminarũ est a debilitate virtutis spermatis nisi occurrat ei ex viro aut vxore eius aliquid quo temperet ⁊ gnãt masculos. apet ergo p illud quod virim⁹ q̃ Gal. facit nos remorari sermonis eius: q̃ spma fri. ⁊ hu. generat feminas: sed generatio feminarũ est a debilitate virtutis spermatis ⁊ generatio masculorũ est a virtute spermatis. ⁊ ideo dixit hippo. complexio calida generat masculos: ⁊ frigida feminas. ⁊ Gal. dixit in expositiõe illi⁹ q̃ virt⁹ spermatis fm plurimũ est sequẽs cõplexionẽ calidã: nisi superfluat hec cõplexio ⁊ redeat debilitas eaz ⁊ destruat generatio: ⁊ q̃ debilitas spermatis fm plurimũ ẽ sequẽs cõplonẽ frigidã: nisi minorẽt hec cõplexio ⁊ nõ debilitet eã. Et si nõ esset illud: nõ esset possibile vt generaret masculus in latere sinistro matricis raro: ⁊ femina in latẽ dextro raro.

Nam si res essent sequētes fmonē hippo. hūc: essz semp mascul' in latere dextro: ⁊ femina in latere sinistro matrīc: ⁊ hoc p vitā meā est existēs plurimū: ⁊ quādoqz fit diuersum raro ⁊ fm minoratōem rex. intellige ḡ illud: ⁊ fac illud. Cum ergo venit ad te querēs ⁊ rogās te vt facias ipm generare masculos: tūc extrahe signa significātia equalitatē cōplexiōis spmatis: ⁊ da ei ⁊ vxori eius ex regimine ⁊ cibis ⁊ medicinis bibitis: ⁊ ex eis quibus fit suppositio. i. pessariū ⁊ empl'm ⁊ inunctio aliquid. qz qñ aggregat' sperma vtriusqz in matrice est cōplexio aggregata equalis. cuius exemplū est: qz si sunt signa significātia qz sperma eorz min' est fri. ⁊ hu. aggregata inter eurz et inter illuz cui' est sperma ca. ⁊ sic. ⁊ da frido ⁊ hu. calo ⁊ sic. que frigiditatē eius minorēt ⁊ ipsi' humiditatē. ⁊ da calo ⁊ sic. fri. ⁊ hu. vt minorēt caliditatē eius ⁊ siccitatē ipsi': ⁊ administra ex exercitio ⁊ fricatōe in balneatōe ⁊ cibos rotū quod cōfortat ⁊ ppat ad exercitiū coit'. 7

SIcca quidē ⁊ frida crasis similis quidē plurimū ei que pdicta ē crasi: spissius uero semē eis ⁊ omnibus magis exiguū.

ET quando cōplexio testiculorz est frigida ⁊ sicca: tūc esse hñtis eos est in ceteris dispōibus suis sicut dispōeius qui est ante ipm. uerūtñ spma eius est grossius: ⁊ est parum gathen. i. exiguum ualde.

QUod aūt calida complexio adiuuet ad generandum masculos: ⁊ frigida ad generādū feminas. istud est: quoniā caliditas adiuuat super digōez quādo est naturalis. Cum ergo digerit' sperma: est virt' in eo magis completa. ⁊ quoniā frigiditas pbibet a digestione: siue naturalis siue accidētalis fit. Et quando ē sperma crudū ⁊ indigestū: virt' eius debilior est: ⁊ ppter hoc fit qz latus dextrū adiuuat ad generandū masculos ppter caliditatē suaz ⁊ latus sinistrū ad generādū feminas ppter frigitatē suam: ⁊ non est adiutoriū caliditatis ⁊ pbibitio frigiditatis existēs causa essentialis in illo: sed causa essentialis est illud quod diximus nuper ex hoc qz equalitas complexiōis facit meliorē virtutē: ⁊ exitus ab equalitate facit eā debiliorē. hoc est ergo quod oportet te seruare ⁊ operari in eo. Et manifestū est qz frigus testiculorū facit sperma indigestū: ⁊ eorū siccitas minorat ipz Cum ergo aggregat' in eo vt fit frigidū grossum paucz nominat' gathen. i. exiguum. Intellige ergo illud ⁊ scies quoniā non est generat'ū ppter frigus suū ⁊ suā grossiciem ⁊ paucitatē suam. Quod si conueniat ei in matrice aliud sperma exuberātis caliditatis: possibile est vt generet embryonē malū: aut fedorū membrorz: aut diminute forme. quod est: quia fetus est fm illud fm qz est cōplexio spermatis masculi ⁊ femine: dum nō accidit ei in hora impregnatōis pbibens aut alterās intra matricē propter humores aggregatos in corpe matricis: vel propter eām aliā quecūqz fit. Jaz ergo declaratū est ex eo quod dixit Halie. dispositio principatus cordis: ⁊ qz est cor principe pmus: ⁊ sequit' ipm in principatu cerebrū: ⁊ sequit' cerebrū epar: ⁊ sequūt' epar testiculi. Et sciuisti signa significātia dispositōem complexionū vniuscuiusqz horū mēbrorū. Et sciuisti qz illud quod sequit' vel quod nascit' ex vnoquoqz horū dispositio complexionis eius est: sicut ē dispositio complexionis radicis ex qua oritur: 8

TOtius uero corpis habitudines dicte quidē sunt pus in his q̄ assimilant' cordi ⁊ epati. dominat' uero silitudo uehementiorē habentis membri qualibet primarū qualitatū: q̄s ⁊ opatiuas nominamus.

IN dispōnibus aūt corpis totius iaz ante dixim' qz sunt sil'es cordi ⁊ epati: uerūtamē uincit in eo silitudo cuiusqz eorū cum quo est qualitas fortior quecūqz qualitatū fuerit ex primis que nominant' actiue.

REs similis quādoqz est fm veritatē sicut similis ei: ⁊ quādoqz est non similis ei fm veritatē in re qua' assimilat' ei: sed est similitudo ppinqor aut longinquior. Dispositiōes ergo corpis tot' assimulātur cordi ⁊ epati: aut fm veritatē aut fm ppinquitatē eorūz valde: ⁊ assimulant' cerebro ⁊ testiculis per similitudinē longinquiorē illa: sicut accidit vt fit pectus pportionale cerebro: ⁊ nuche p spondiles super quas ē fabricatuz. Et sicut accidit qz quādo castrat' homo vt assimulet' corpus eius ⁊ mores ipsi' corpib' mulierū ⁊ moribus ipsar. Intellige ergo illud a Hal'. Qualitates aūt pme que nominant' actiue: sunt caliditas: frigiditas: humiditas: ⁊ siccitas. Aristo. aūt nominauit eas actiuas. aut enī faciūt aliqd ī corpore: aut quoniā corp' ⁊ anima patiunt' ab eis fm qz ostendit in libro pdicamentorū: in tertia specie ex spēb' qualitatis. Et multotiēs quidē nominant' caliditas ⁊ frigiditas actiue: ⁊ nominant' humiditas ⁊ siccitas passiue. Caliditas enī quoniā ipsa calefacit ⁊ digerit: sed frigiditas quoniā ingrossat ⁊ cōgelat ⁊ aggregat. Humiditas vero quoniā per eā fit passio rei facilis: sed siccitas qm̄ p eā fit passio rei difficilis. Et Halien' quidē nominat eas oēs actiuas in hoc loco sequendo sentētias dialecticas. quod est: quia qualitates actiue ⁊ passiue in vno terminorū siue capitulorū dialectice continent'. 9

TOtius uero corpis habitudo in illis maxime discernit' partib' que cunqz uidētib' pmo subiacēt. Musculi uero sunt hi omnib' ossibus circūuoluti: ⁊ composite quedam carnes sunt ex simplici ⁊ prima carne ⁊ neruis qb' he circūuolute sunt. Propa enī musculorum substātia hec est: utraqz ad eos uero conueniētia: hec uasorz uelut riui quidā sunt nō cōplētes eorū sbam: sed seruiētes ad pseruationē.

ET quādo dispositiōem totius corporis dicimus tūc plurimū quod significamus per illud ex membris est illud qd̄ cadit in pmis sub uisu: ⁊ illud ē musculi inuoluti super omnia ossa. Et

musculus quidē est caro ꝓposita ex carne simplici p̄ma: ⁊ ex uillis q̄ inuoluūt ⁊ sup quos ꝓponit caro. Et sba quidē musculi, pp̄a nō ē nisi due iste res. uene aūt que continuant cum eis nō sūt eis nisi sicut rami ⁊ riui aquarū: ⁊ non sunt complentes corā sbaz: sed adiuuant ad hoc ut remaneat.

Q Illi qui inuoluūt ⁊ sup quos cōponit caro sūt quidā nerui qui cōtinuant cū carne musculi: et patiūt in eo: ⁊ fuīt villi quib⁹ ꝛtexit caro musculi. Quz ergo appropiquāt fm ei⁹ redeūt disptiti: ⁊ aggregant: ⁊ fit ex eis corda que ꝛtinuat cū mēbro. Quz q̄ colligit muscul⁹ vsus radicē suā attrahit mēbr cū quo cōtinuata ē corda ad ptē in qua muscul⁹ ē posit⁹: ⁊ ꝛtinuat cū musculo. Ptē arterie que dāt ei caliditatē innatā ⁊ spiritū animalē cū eo cōtinuant. ⁊ cōtinuant cū eo vene q̄ imbibūt ipm. s. que dant ei nutrimētū. Cum ergo arterie dant ei calorē innatū ⁊ spiū animalē: ⁊ sanguinē subtilem: ⁊ vene nō pulsatiles dāt ei sanguinē ex quo nutrit: nominauit Gal. totū quod disptit in ptib⁹ musculi ex venis nō pulsatilib⁹ ⁊ arterijs nomie cōi ꝛtrisq̄: ⁊ est vene: ⁊ dixit q̄ illud nō cōpler sabām musculi. Et nō dant ei nisi sicut riui. s. vene nō pulsatiles: ⁊ adiuuāt etiā ad hoc vt remaneāt. s. vene pulsatiles. i. arterie. Intellige q̄ illud ab eo ⁊ nō obliuiscaris sermonis ei⁹. Et qn̄ dicim⁹ oispōnem toti⁹ corpis: tūc plurimū p illud qd̄ significat ē muscul⁹: sed iam remāserūt ex corpe res alie multe: ⁊ sunt reliqua mēbra q̄ sunt p̄ter radices. iiii. ⁊ q̄ ex eis nascūt: ⁊ q̄ sunt p̄ter musculos sicut ossa ⁊ ligamēta ⁊ pāniculi: et reliqua membra officialia: sicut stomach⁹ ⁊ pulmo ⁊ renes ⁊ vesica ⁊ alia. Corpus enī totū compositū ē ex omnibus membris sicut musculis ⁊ alijs. 10

Q Ucenk igit et corā craseos cognitiones fm bene tpatā habitatōem. pmutant enī distpantie regionū cutes fm se formātes: ⁊ corrūpūt q̄sdā cognitiones: ita uero ⁊ fm bñ tpatā regionē tpe messis seip̄m soli aliqs nudū exponat: pmutabit eas cognitōes q̄cūqz fz colores sunt: ⁊ in mollicie ⁊ in duricia fm ꝓsistētiā. Si uero ut bñ tpata est regio: ⁊ ipe bñ tpata dicta utat: neqz exust⁹ i sole iaceat nud⁹ unaq̄qz die plurimū: neqz ut quidā more uirginis i umbra degēs: pfecte craseos demōstrabūtur signa: quasi in his igit i orōe futura intēdam⁹ iam intellectū est.

C Go sum tibi narrās oia signa cōplonis musculorū in habitatione tpate. habitatōes. n. male ꝓplonis mutant cutē ⁊ iclināt eā ad illud qd̄ ꝓuēit eis: ⁊ corrūpūt quedā signa. ⁊ silr etiā si aliqs exponat se in regiōe tpata soli i hora estatis ⁊ corp⁹ ei⁹ sit detectū: tunc pmutat ex signis corpis ei⁹ que sunt ex uia coloris ⁊ duricie ei⁹ ⁊ mollicie. Et si regio ē tpata ⁊ intēdit hñs corp⁹ i regione sua in intētōe eqlitatis: ⁊ ñ exponit se corpe ei⁹ nudo soli in oi die longo tpe donec sol adurat eū: ⁊ nō habitz in umbra sicut faciūt qdaz more uirginis puelle: tūc signa ꝓplonis ei⁹ declarant oia fm uirtutes suas. Intellige ergo il lud a me qd̄ dico tibi. s. q̄ sermo meus nō est: quāuis fmo me⁹ nō sit nisi in eo cui⁹ ē hec dispositio.

I Ste cōditōes intellecte sunt. rege q̄ eas ⁊ cōpa fm eas signa ꝓplonis mēbrorū seu musculorū in oi regiōe ⁊ in vnaq̄qz ꝓsuetudine hoīm. q̄dā. n. regiōes ⁊ ꝓsuetudines mutāt signa musculorū ita q̄ iclināt ea ad ca. ⁊ sic. sic faciūt regiōes calide ⁊ sicce: sicut regio etbiopū: ⁊ sic faciūt artes calide ⁊ sicce sic ferraria. ⁊ q̄dā regiōes ⁊ ꝓsuetudines mutāt signa ꝓplonis musclorū: ita q̄ inclināt eos ad frig⁹ ⁊ hūiditatē: sic fac regio fri. ⁊ hu. sic regio sclauorū: ⁊ p̄cipue si sint ex eis q̄ habitāt ad lat⁹ maris ⁊ fluis: ⁊ sic faciūt artes fri. ⁊ hu. sic ille cui⁹ cōsuetudo ē balneari oi die. Quz q̄ caueris ab oib⁹ caus q̄ mutāt ꝓplonē musculorū ⁊ extrahūt eā ab equalitate: tē signa musculorū que dicit Gal. certificāt ⁊ verificant: ⁊ si nō caueas ab illo: tūc nō certificat neqz verificat illō qd̄ narrabis in eo qd̄ sequit de signo musculorū. u

C Ompetētis uero craseos cognitiones fm totam animalis habitudinem sunt: color quidez ex rubeo et albo cōmixtus: Capilli uero rubei ⁊ mediocriter crispi ut in pluribus: Mediocritas uero carnositatis in quātitate ⁊ qualitate. Mediuz enī perfecte est huiusmodi corpus omniū superfluitatuz ut dicātur ⁊ intelligātur ad hoc: eteni spissum corpus ad hoc dicitur spissum ⁊ tenue similiter adhuc ⁊ multā carnē habens ⁊ paucā carnē: ⁊ crassum ⁊ macruz: ⁊ molle ⁊ durum: ⁊ pilosuz ⁊ nudum pilis. Nihil igitur horū est mediocre: sed quasi policleti regula ad summum uenit mediocritatis uniuerse: ut tangentib⁹ quidez neqz molle neqz durum appareat: neqz caliduz neqz frigidum: uidētibus uero neqz pilosum neqz nudum pilis: neqz grossuz neqz gracile: aut aliquā aliam habens intempe

rantiam.

Ego quidez dico q̃ signa cõplexionis in corpe toto sunt q̃ color est cõpositus ex albedine ⁊ rubedine: capilli sunt flaui ad rubedinẽ ⁊ crispitudinẽ tẽpati fm plurimũ: ⁊ q̃ caro est tpata in qualitate sua ⁊ quãtitate sua: qm̃ hoc corpus est mediũ inter omes spes superfluitatũ: ꝓpterea qr ois superfluitas nõ dr nec itelligit nisi compatõe ad ipsuz. quod est: qa corpꝰ spissum non dr quia spissum est nisi p cõpatiõem ad hoc corpꝰ. ⁊ silr extenuatũ nõ dr qa ẽ extenuatum nisi per cõpatõem ad ipm. Et fm hoc exemplũ compat ad ipm multam carnẽ habẽs ⁊ paucã carnẽ: ⁊ crassum ⁊ macrum: ⁊ molle ⁊ durũ: ⁊ pilosum ⁊ nudũ pilis: ⁊ non est aliquod horum corpũ equale. sed equale est qõ ẽ fm exemplũ qõ p̃pauit policetꝰ: ⁊ nomiauit ipm canonẽ qui consecutꝰ est ultimum equalitatis totiꝰ donec fit quãdo tãgit ut nõ appareat: qa est molle: neqz qa ẽ durũ: neqz qa est calidũ: neqz qa est frigidum: ⁊ quãdo aspicit ad ipm nõ inuenit pilosum neqz nudũ pilꝰ: neqz grossũ neqz gracile: neqz uincit sup eũ aliquid superfluitatis.

Hsta sunt signa corpis qõ ẽ in meliori formaꝫ: ⁊ ꝗ corpꝰ q̃ꝫuis nõ sit iuẽtũ fm ẽitatẽ: ẽ m̃ canõ ad quẽ ꝓpat totũ qõ ẽ ĩ medicia: sic fec policletus. iste. n. fac statuã in vltio qõ possibile ẽ ab eq̃litate: et posuit eã canonẽ p quẽ pueniat ĩ opatõe statuaꝫ. Qũ g̃ dic medicꝰ: i cibo aut medicia aut ĩ signo aut ĩ cã q̃ ẽ eq̃lis: aut calm aut fridũ aut bu. aut sic. ⁊ q̃ta sit sũma g̃dꝰ ei ꝰ in calitate sua aut ĩ friditate aut ĩ alio ab illo: tũc illõ nõ ẽ nisi fm ꝓpatõez eiꝰ cũ meliori formaꝫ: q: melior formaꝫ ẽ canõ medicoꝫ fm intẽtõez logicoꝫ. Considera g̃ fm fmonẽ Hal. ⁊ itera locutõez eiꝰ mltotiẽs: ⁊ iuẽies ipz itellectũ: ⁊ scies p illõ certificatõez expõnis bꝰ. 12

Qecũqz uero tempato calidiora quidẽ sunt: non tamẽ humidiora aut sicciora fm carnẽ. de his eni psens ratio est. apparet quidẽ ⁊ tangentibus calidiora tanto quãto fm crasim sũt calidiora: ⁊ pinguedinis minus habẽtia: colore uero rubea: et nigros capillos habentia.

Ex corpib ꝰ autẽ que sunt calidiora temperato ⁊ nõ sunt humidiora eo neqz siccioza ipso: ⁊ complexio eius ẽ hec cõplexio in genere carnis. sermo enim noster non est nisi in hoc q̃ calidiꝰ apparet sensui tactus magis addita caliditate tempata: ⁊ superfluitas calditatis complonis eoꝫ sup corpꝰ tempatũ fm calditatẽ eoꝫ multitudo piloꝫ: ⁊ paucitas adipis in eis. In colore aũt sunt magis addite rubedinis: ⁊ capilli in eis sunt nigri. Ista ergo sunt signa cõplonis calide.

Hsee sermo est intellectꝰ si memor fueris omniũ que pretierierũt. Et causa nigredinis capillorũ ⁊ albedinis ipsoꝫ ⁊ flauitatis eoꝫ ⁊ mutatõis colozis eoꝫ est materia eoꝫ ex qua fuerũt. Et hec q̃dez mã est vapor fumosus per quẽ mũdificat natura calditatez innatã. quod est: q̃a calditas innata est vapor tpatꝰ quẽ generat cor ⁊ arterie semp: ⁊ vapor fumosus est superfluitas calditatis innate. quãdo ergo calditas est fortior facit hunc vaporẽ adustũ nigrũ. ⁊ iste quidẽ vapor egreditur ⁊ ex poris expellit fm cõtinuitatẽ. qnotiẽs ergo egreditur eo aliquid coagulat in capillũ. est ergo color capilloꝫ fm colorẽ huiꝰ vaporis: ⁊ ꝓpter hoc est color capilloꝫ signũ calditatis. nã si est niger significat superfluitates calditatis: si est albꝰ significat frigꝰ complonis: ⁊ si ẽ flauus significat equalitatẽ calditatis. Et ego iam vidi regulaz questionis que currit in capillis inter medicos arabicos ⁊ miratus sum ex ea. ⁊ questio erat quare fit q̃ quando capilli liniũtur psilotro: abradunt ex radicib ꝰ suis: ⁊ non adurit eos psilotrũ. Et responsio huiꝰ questionis est: quia psilotrũ calditate sua liquefacit illud quod est in poris cutis de fumoso ⁊ grosso vapore qui est materia capillorum: ⁊ resoluit illud: quare abscindit cõtinuitas capillorum ex radicibus suis: ⁊ cadũt ⁊ abradũt vsqꝫ quo redeat iterꝫ exitus vaporis huiꝰ fm cõtinuitatẽ: ⁊ coagulet exies ⁊ generent ex eo pili. 13

Rigidiorib craseos corpis signa nõ pilosum ⁊ pingue frigidũ tangẽtib ꝰ. Color uero coꝫ cũ capillis magis ruffus: multa uero friditate exãte liuida quodãmodo est caro: sz uocare ꝓsuetudo qbusdã medicoꝫ ẽ hos tales plumbei coloris.

Signa autẽ ꝓplonis fride sunt q̃ hñs eã nõ est pilosus mlte pinguedinis: ⁊ qm̃ tãgis eũ inuenis ipm fridũ ⁊ uides colorẽ corpis eiꝰ ⁊ capilloꝫ ipiꝰ ad flauitatẽ declinãtez q̃ trahit ad citrinitatẽ. Et qm̃ ẽ friditas superflua: tũc color est quasi liuidꝰ. ⁊ de ꝓsuetudine medicorũ ẽ ut nominẽt hũc colorẽ: colorẽ plumbeum.

Ista sunt signa frigide complexiōis in genē carnis.s.in mucu lo.q̄ si generis carnis frig⁹ est minus:sunt signa ſm q̄ narrauit in p̄mis.⁊ si frig⁹ eius est plus:est cū eis color corpis liuid⁹ plūbe⁹ ⁊ capilli flaui:significāt sup̄ equalitatē caliditatis. Quz ergo fit q̄ trahūt ad citrinitatē:significāt diminutōem equalitatis per additōem frigiditatis in carne. 14

Sicca uero crasis gracilior ē ⁊ durior bñ tp̄ata tāto quāto siccior: ⁊ alia uero ꝓxima signa sunt his.

Signa ꝯpl'onis sicce sūt ut hñs cā ē gracilior ⁊ durior:corpe tēpato ſm sup̄fluitatē siccitatis sue. Reliq̄ aūt signa ſm exemplū primū.

Signa aūt cōpl'onis sicce in genere carnis.s.musculi sunt vt sit corp⁹ gracili⁹ ⁊ duri⁹ tñ:⁊ nō imprimit siccitas plus in illo q̄uādo fit singularis sola. remanent ergo signa omnia alia ſm similitudinez ſm quam sunt in complexione temperata. 15

Et hūida uero alia signa quidē sil'r magis carnosa uero ⁊ molllor.

Et sil'r etiaz reliqua signa hñtis cōplexionē humidaz currūt ſm hoc exēplū:uerūtñ caro ei⁹ est pl⁹ ⁊ corpus eius mollius.

Humiditas etiā non imp̄mit quando est singularis in carnem pl⁹ additōe carnis ⁊ mollicie eius tñ.⁊ ꝓpter hoc remanēt reliqua signa altera ſz similitudinē ſm quā sunt in cōplexiōe tp̄ata. Etiā declarat ex illo q̄ caliditas ⁊ frigiditas sunt actiue: q̄ ip̄e mutāt omnia signa equalitatis: ⁊ siccitas ⁊ humiditas sunt passiue: quoniā nō mutāt equalitatē mutatōne de qua fit curādū. de siccitate quidē vult vt ponat corp⁹ difficilioris passiōis cū gracilitate ⁊ duricie. ⁊ hūiditas q̄dē pōit ip̄m facilior pas.cū mltitudīe carnis ⁊ mollicie. 16

Et ſm copulatōem p̄maꝝ q̄litatū qua fiūt distp̄ātie cōpositā cognitionū formā hñt. Calida quidē ⁊ sicca crasis pilosior ⁊ durior ⁊ calidior ⁊ min⁹ piguis ē ⁊ g̃cil' ⁊ nigri capilli. si uero ad āpli⁹ cal'itas uēiat nigri coloris cutis

Et quādo cōponūt̄ qualitates prime ⁊ sunt ex eis cōplexiones inequales sunt signa q̄ significāt eas cōposita. q̄d est:q̄z cōplexionez ca. ⁊ sic. hñs est pluriuz capilloꝝ ⁊ magis addite calefactōis ⁊ duricies: ⁊ est p̄uat⁹ pinguedine gracilis: ⁊ sunt capilli ei⁹ nigri. Q. si addatur uictoria caloris i eo: tunc est nigri coloris.

Non sis oblit⁹ ei⁹ quod exponit Gal. q̄ ista signa omnia certificant̄ ⁊ verificāt̄ in regiōe tp̄ate cōpl'onis: ⁊ in regione equali tñ. 17

Humida uero ⁊ calida crasis mollior ⁊ calidior ⁊ multo carnosior optima crasi inquātū aucte fuerit utreq̄z qualitates. Ad plurimū uero aucte putridis consumūtur egritudinibus ⁊ cachochimi cito fiūt. Si uero paruz q̄dem humidior sit: multo uero calidior molliores quidē paꝝ tempato hi tales ⁊ magis carnosi: pilosiores uero ñ modicū ⁊ tangentib⁹ nō paruz calidiores. Nigri uero his sunt capilli: ⁊ caro nō sine pinguedine. si uero paruz quidē sic calidior: multo uero humidior mollis est his caro ⁊ multa: ⁊ color cōmixtus ex albo ⁊ rubeo: ⁊ tangētib⁹ paululū calidiores. ul'r uero est dicere q̄ ſm copulationē craseos semp̄ dominātis qualitatis dominabunt̄ signa.

Complexionē aūt calidā ⁊ hūidaz habēs est mollioris corpis ⁊ calidioris ⁊ plus carnis habēs q̄z habens meliorē formaꝝ ſm sup̄fluitatē additionis duaꝝ qualitatū in ea sup̄ illō corpus. ⁊ quādo sup̄fluit hec cōplexio i eo ꝓperāt ad ip̄m egritudines q̄ accidunt ex putrefactōe: ⁊ fiūt chimi qui sunt in eo mali. Q. si superfluitas humiditatis pauca sit in eo: ⁊ sup̄fluitas cal'itatis i eo sit multa: erit superfluitas mollicici eius: ⁊ multitudo carnis eius sup̄ corpus tp̄atū pauca: ⁊ est sup̄fluitas additionis pilorū in eo sup̄ illud: ⁊ non pauca. Qum ergo tangis ip̄m inuenis ip̄z calidi⁹ multū: ⁊ capilli eius sunt nigri: et caro eius est nuda pinguedine. q̄ si superfluitas caliditatis in eo ē pauca: ⁊ superfluitas humiditatis in eo ē multa: est caro eius caro mollis multa: ⁊ ē color eius color permixtus ex rubedine ⁊ albedine. Et quando tāgis ip̄m: inuenis superfluitatem caliditatis esse paucam. Et uniuersaliter quidez inuenis in omni complexione composita signa magis qualitatuz magis dominātia ⁊ manifestiora.

Intellige sermonē eius qñ supfluit, hec complexio in eo: pperant ad ipm egritudines que fiunt ex putrefactiōe: ⁊ fiunt chimi qui sūt in eo mali qñ humiditas qñ multiplicat generat in chimis grossitudo ⁊ viscositas q̄ opilāt pozos: ⁊ pbibēt dissolutionez supfluitatū. ⁊ qñ multiplicat humiditas etiā pperat ad eos putrefactio: pcipue qñ expirare pbibet qō resoluit: ⁊ expirat ab eis de supfluitate. Et nomē quidez humiditat] est cōe. qñq enī p eā noiat cōplexio: ⁊ qñq p eā nominant chimi: oīa enī ista sūt hūiditates aquose. ⁊ qñq volunt p eam alia ab istis ex hūiditatib⁹ aquos sicut succos ⁊ genera lact] ⁊ aquas. Et manifestū est q̄ qū multiplicat caro corporis: tūc illud fit a multitudine chimor ex quib⁹ generat caro ⁊ nutrit. ⁊ qñ multiplicant chimi ⁊ intuiscant: fiunt chimi mali. q̄ si accit alicui hor vt coartet qō resoluit ab eo ⁊ nō expiret ⁊ effundant ad q̄dam mēbra putrefūt: ⁊ generant ex putredine eor gen⁹ egritudinū. Et egritudines putrefactōis sūt multe quas īnuim⁹ tibi in eo qō pterijt de expōne nostra. Qō aūt remanet de fmone Galieni intellectū est. 18

Frigida uero ⁊ hūida crat paululū quidē utrisqz augmētatis sine pil est ⁊ alba ⁊ mollis ⁊ spissa ⁊ pinguis. si uero ampli⁹ alia q̄litas augmentet: cōsiderant signa quidē fm pportionē augmentatiōis q̄litatū. Color uero cū capillis magis ruffus quēadmodū ⁊ plurimū utrisqz augmētatis liuidus fit in eis cutis color. si uero inequalis sit augmētatio qualitatum dñabunt magis augmētate q̄litatis ppa signa.

Quando autē supfluitas cōplexionis frigidi ⁊ humidi est i istis duab⁹ q̄litatib⁹ supfluitas ab equlitate pauca tunc ipsa est nuda pilis: alba: mollis grossa pinguis. Q̄ si supfluitas istaruz duar qualitatū ab equalitate est mlta supfluitas: tunc ei⁹ signa addunt fm additionē duar qualtatū ⁊ capillor etiā color ⁊ cutis est flau⁹ ad citrinitatē. Et quādo sunt iste due qualitates fm plurimū qō est: tunc color est linidus. Si aūt additio duar qualitatū nō est fm equalitatē: tunc pprietates qualitatis cui⁹ additio est plus sūt magis uincētes

Ista sunt signa cōplexiōis frīde ⁊ hūide qñ vincit sup carnē: ⁊ iaz determiauit ea Gal. p min⁹ ⁊ pl⁹: ⁊ posuit fmonē suū intellectū in eis. 19

Si uero frigidū cū sicco equaliter augmētet: naturalr durū ⁊ gracile habetur corp⁹ ⁊ non piloszz ⁊ tangentib⁹ frigidū. Pinguedo uero similr est eis: ⁊ gracilib⁹ existentib⁹ dispersa est p carnez: capilli uero ⁊ color pportionaliter mensure frigiditatis.

Quod si uicit natura i corpore frigus cum siccitate fm equalitatē: tunc est durz gracile ⁊ nudū pilis. ⁊ qñ tangit inuenit frigidū: ⁊ hoc corp⁹ quā uis sit gracile: tñ cōmiscet carni eius piguedo. capilli aūt ⁊ color sūt fm frig⁹.

Non pmiscet pinguedo carni i hac cōplexiōe nisi ppter frig⁹: ⁊ frig⁹ generat pinguedinē. s. adipez ⁊ siccitas generat gracilitatē: ⁊ fm victoriā cui⁹ cūqz. s. frigoris ⁊ siccitat] apparet signū ppriuz eis plus: ⁊ qō remanet de fmone ei⁹ est intellectū. 20

Decidēte uero calida ⁊ sicca crasi: i tēpore paugmastice etatis in frigidā ⁊ siccā. habitudo uero talium gracilis qdez simul ⁊ dura ⁊ melancholica est: ⁊ pterea nigra simul ⁊ pilosa. Dominātē uero altera qualitate multū: altera uero parū a mediocri mutata: dominabunt qdez dñantis signa: mediocres uero erunt alteri⁹ cognitōes.

Qm ergo cōuertitur complexio calida ⁊ sicca in hora declinatōis etatis ad complexionē frigidā ⁊ siccaz tunc corpus est ex gracilitate ⁊ durīcie scōm dispositionē quaz narrauim⁹: uerūtamē cholera nigra uincit sup ipsuz: ⁊ similiter uincit super ipsuz nigredo: ⁊ multiplicātur i eo pili. Q̄um ergo una istaruz duarū qualitatuz uincit multū ⁊ altera nō excedit equalitatem nisi parum: tunc signa magis uincētis qualitatis ex duabus qualitatib⁹ sunt magis uincentia: ⁊ signa qualitatis alteri⁹ sūt magis debilia.

Rememorari nos fecit Gal. p hūc fmonē rei cōis ⁊ est q̄ omis cōplexio ouertit in fine etat] ad cōplexionē frigidā ⁊ siccā: nā si i inceptōe ē calitas ⁊ siccitas: tūc manifestū est q̄ chola nigra dñatur i ea: ⁊ vincit adustio humor: ⁊ si nō est caliditas: tunc nō multiplicat in ea cho. ni. sz mutat ab eo fm q̄ est ⁊ declinat ad frigiditatē ⁊ siccitatē. Apparēt q̄ signa cpl'onis secūde: cōmixta signis cpl'onis pme. Sequtur q̄ vt sit breuior] vite nā q̄z alij boies ille: c⁹ cpl'o ē a pncipio ipso frigida ⁊ sicca: deinde sequt ipm cui⁹ cplexio est frīda tñ: deinde sequt ipm cui⁹ cōpl'o est sicca tñ; deide sequit ipm cui⁹ cpl'o ē frigida ⁊ hūida: deide sequtur illū cui⁹ cplexio est calida ⁊ sicca. postea sequit illuz cui⁹ complexio est humida tñ: postea sequitur eum ille cuius complexio est equalis.

deinde sequit' eũ cuius cõplexio est calida ⁊ humida: ⁊ ẽ longioris vite inter hoies distpatar cõplexionũ. Iste.n. quãdo ꝯseruat' ei⁹ cõplexio ⁊ equãt' chimi ipsi⁹ ⁊ euadit ab egritudinib⁹ putrefactõis ẽ lõgioris vite q̃ alij hoies natura: ⁊ ꝓpter illud laudauit phũs in longitudine vite terrã ca. vicinã mari ꝓpter humiditatẽ aeris ei⁹ ⁊ caliditatẽ ipsius: ⁊ laudauit etiã cũ illo cõplexionẽ cal'. ⁊ hu. Cõplexiõis vero ca. ⁊ hu. duo sunt modi. Alia eni ẽ que ẽ naturalis in corpe: ⁊ ẽ illa que ẽ ab ipso initio sue creationis in vẽtre matris sue. Et alia ẽ sibi accñtalis: ⁊ hec ẽ vitupabilis ꝓpterea q̃a ẽ velox ad putrefactõem. 21

In omnib⁹ uero que p̃dicta sunt ⁊ que dicẽda sunt: cõmunis agnitio craseos: siquidẽ facile frigescens sit pars: aut frigiditate aut raritate fit. si uero difficile frigescens: aut calore aut spissitudine. Si uero est de siccãtibus ariduz ⁊ siccũ ⁊ difficile mobile fiat: ex siccitate fit: quemadmodũ si grauet' ab humidis humiditate.

Et dabo tibi signũ cõe cũ oib⁹ que narraui ⁊ narrabo: quod significabit tibi ꝯpl'onẽ: quia si mẽbr̃ infridatur uelociter: tũc illud significat frigus ex eo aut raritatẽ. ⁊ si non infridat' nisi cũ difficultate: tũc illud significat ex eo aut cal'itatẽ aut spissitudinẽ. Et qñ uides ex rebus exsiccãtibus membro accidere ut aridũ fiat ⁊ exsiccet' ⁊ difficilis fiat mot⁹ eius: tũc illud significat ex eo siccitatẽ. Et sil'r qñ uides mẽbrũ g̃uari a reb⁹ humectãtibus: tũc illud est signũ sup humiditatẽ eius.

Postq̃ fecit scire signa sumpta ex ipsis mẽbr: fac' etiã scire signa sumpta extrĩsecus. Corp⁹.n. aut aliquod mẽbror̃ ei⁹ qñ velociter accipit ꝯpl'oez rei extrĩsece: tũc illud ẽ signũ q̃ cõplexio ẽ cõueniẽs cõplexiõi illi⁹ cause: ⁊ si sit difficilis passio corpis aut alic⁹ mẽbror̃ ei⁹: tũc ẽ signũ illud q̃ cõpl'o ei⁹ ẽ cõtraria ꝯplexioni illi⁹ cause. Et qñq̃ accit vt euanescat cognitio h⁹ canonis qñ corp⁹ ẽ rar̃ aut spissum. raritas q̃dẽ facit corpus velocit' patiẽs a causis frĩdis que ꝓiciũt' sup ip̃m extrĩsec⁹ sicut frig⁹ aeris cõtinẽtis: qñ ingredit' ip̃m absq̃ ꝓhibitõe ⁊ infridat ip̃m q̃uis sit nã cal'm: ⁊ sil'r facit ip̃m pati a caus' calidis extrinsec⁹ q̃uis sit nã frĩdũ. Spissitudo ãt fac' corp⁹ difficile patiẽs a caus' extrĩsec. ⁊ ostendz Galien⁹ illud in eis que sunt post declaratõe meliore ⁊ ꝑfectiore. 22

Considerare uero oportz ⁊ si similem adinuicẽ oẽs musculi aut nõ similẽ crasim habẽt simul.

Et oportet ut ꝯsideres an complexio omniũ musculoruz sit una in naturis suis aut non.

Iste canon alius est q̃ possibile est vt diuersificetur musculorũ complexio: ⁊ sit in quibusdã mẽbris aliquid: ⁊ sit in alijs membris alia res. facit errgo illud errare eum qui enũciat membra. 23

Similiter oportet considerare in omnib⁹ quãtitatẽ iuolutor̃ ossiũ Aliquãdo eni gracilior uidet' esse pars nõ existẽs gracilior quãtum ad musculos: sed propter angustiaz ossium talis uidetur esse apparens. Similiter autẽ ⁊ spissior uidet' esse multotiẽs nõ ꝓpter amplitudinez ossium: sed ꝓpter carnis multitudinẽ.

Et aspice cum consideratõe tua in esse omnium musculorũ in quãtitatibus ossiuz super que musculi positi sunt. fortasse enim putas q̃ membruz minutuz sit: ⁊ non est minutũ propter musculos: sed tu uides ipsum taliter ꝓpter minutõem ossis: ⁊ similiter etiam multotiẽs estimat' q̃ membruz est grossuz: ⁊ non uenit grossitudo eius ꝓpter grossitudinẽ ossium: sed propter multitudinem carnis.

Iste canon alius est sumptus ex ꝓportõe carnis ad os: ⁊ plenarie est intellectus. 24

Que aucta ⁊ diminuta ⁊ durior ⁊ mollior dum fit siccior aut humidior apparet parum pars: siquidẽ pauca ⁊ dura siccior: si uero multa ⁊ moll': humidior.

Et caro s̃m additiõem sui est ⁊ sui diminutõem: ⁊ s̃m additiõez suã in duricie ⁊ mollicie ponit dispositõem membri in quo est in sup̃fluitate siccitatis: ⁊ in sup̃fluitate humiditatis. quod ẽ: quia caro pauca ⁊ dura disponit mẽbruz siccius: ⁊ caro multa ⁊ mollis: ponit membrũ humidius.

Iste canon alius sumptus est ex dispnsitõe carnis in seipsa: ⁊ est intellectus. 25

Similiter uero ⁊ medie regiones sil'es ꝑtes hñtiũ corpuz aut ãpliorẽ aut miorẽ hũiditatẽ i seip̃is ꝯtinẽtes aut spissiorẽ: aut tenuiorez: aut hũidiorem: aut sicciorẽ demonstrãt partem. Humida q̃dẽ ꝑs est ubi tenuior ⁊ am

plior est humiditas: sicca uero ubi spissior & simul minor: ipsas tamen corporis solidas partes uere solidas & p̃mas fm nullum modum possibile est humidiores facere: sed satis est siquis prohibeat eas siccari non cito. eas uero cõtinẽtes regiões licet replere hũiditate aut tali. Id uero ꝓpꝛium est nutrimẽtum similes ꝑtes habentiũz ex appõne nõ per uasa factũ. cõis uero hec rõ est omniũ partium: & de hoc dicẽt postea in sanaꝝ & egraꝝ causarum doctrina. nũc uero que sequuntur dicamus.

Et similiter etiã loca que sunt iter membra similium partiũ fm multitudinẽ eius qõ ꝓtinẽt de humiditate & fm paucitatẽ eius & supfluitatẽ grossitudinis aut subtilitatis eiꝰ ponunt dispositionẽ membri in quo sunt in supfluitate humiditatis eius & siccitatis ipsiꝰ qõ est: qꝛ ista hũiditas quanto est tenuior tanto plus ponit membꝝ humiduz & quãto est grossior & minor ponit mẽbrum siccum. naz mẽbra corporis fixa que uere sunt dura nõ est possibile aliquo modoꝝ ut ponat ea humidiora q̃z sunt: sed sufficit ut custodiat ea & probibeat ea exiccari uelociter. loca autẽ que sunt inter ea possibile est cuz hnmidita te implere & sunt cuz dispositione & sũt absqz dispõne. & hec quidẽ humiditas est nutrimentum ꝓpꝛium mẽbris similium ꝑtium: qõ trahunt ꝑ uicinitatem nõ ex uenis. Et hic quidẽ sermo meus in eo est cõis in omnibus que dixi & dicam ipm etiam qum dicã causas sanatiuas & egrotatiuas: nunc autẽ ego ueniens sum sup istud quod continuatur in eo in quo fui.

Dte est canon alicꝰ sumptus ab hũiditate posita in spacijs que sunt iter ꝑtes mẽbroꝝ similiũ ꝑtiũ ex qua nutriũt ista mẽbra. hec.n. humiditas mutat ꝓplexionẽ membri fm illud fm q̃ est eius ꝓplexio & ipsiꝰ grossitudo: & eius tenuitas. putat ergo q̃ mẽbrum est humidius: aut q̃ ẽ calidius: aut q̃ est frigidius: & nõ est frigidius: aut q̃ est siccius & nõ ẽ siccius. vñ illud accidit mẽbro ꝓpter illud sup quo est humiditas posita in vacuitatibus corporꝝ membroꝝ similiũ ꝑtium. & galieꝰ quidẽ facit te scire in hoc canone quo docet dispõnem cõplexionis corporis aut cõplexionis alicꝰ mẽbroꝝ eius: & canõ ẽ multi iuuamẽti: & est qꝛ qũ vides cõplexionẽ corporis aut cõplexionẽ alicuius membroꝝ declinata natura ab eq̃litate sua: & vis eã reducere ad equalitatẽ aut diminutionẽ a declinatione sua: tunc ipse spacia illa humiditate, cõplexio cuius sit ꝓria cõplexioni eius. qõ est: qꝛ membra similiũ ꝑtium nutriunt hac humiditate. inclinat g̃ ĩ humiditas ad partẽ cõplexionis sue fm longitudinez tẽporis panlatim sicut ondit in libro de cõplexionibꝰ: & in libro de virtutibꝰ medicinaꝝ simpliciũ: & in libro de cibis & in libris alijs ab istis. qõ est: qꝛ vnũquodq̃ membꝝ attrahit ex venis q̃ veniunt ei materiã nutrimenti sui: & reponit eã in locis vacuis & digerit ipsam & cõuertit ipsam ad fm similitudinẽ sue substantie: & necesse ẽ vt ipsimat hec humiditas etiã in ipm aliquid post aliquid: & fm longitudinẽ tẽporis mutet ipm & pmutet cõplexionẽ eius ad ꝑtem ꝓplexionis sue. Iã g̃ declaratũ est per illud qõ dixit galienus q̃liter sciant signa que faciũt nos lucrari cognitionẽ cuiuslibet cõplexionis corpis & ꝓplexionẽ cuiꝰ libet membroꝝ absqz erroꝛe & deceptione. Naz qũ tu scieris oẽs canones securꝰ es ne erres in aliquo ex illis.

Incipit tractatus de ventre. I

Ventris cognitionem natura quidem siccioris uelocius sitientes fiunt: & puus eis sufficit potus: & grauãtur amplioꝛi: & fluctuationes hñt: & supnatat supfluũ i eis: cibisqz gaudẽt siccioribꝰ.

Ideo ergo q̃ signa uẽtris qui in natura sua est siccior cõplexione sua equali sunt ut sitiens habens eã sit uelociter: & sufficiat ei ex potu paꝝ: & si bibat multũ grauat sup eũ & accidit ei ex eo fluctuatio in uẽtre qũ natat supfluitas: & puenit in superiori ꝑte uentris & accidet ut desideret illud qõ ex cibis est siccius.

Postq̃z ꝓplcuit nobis galienꝰ canones quibus scit ꝓplexio cuiusq̃z membroꝝ: abstenuiat illud ꝑ sermonẽ in vẽtre & pulmone. & necesse ẽ vt edoceat nos ꝑ istos canones: & faciat adipisci q̃liter opemur in eis & extrahamus ex illo q̃ ei qui hz ventrẽ qui in natura sua ẽ siccior accidit sitis velociter ꝓpter siccitatẽ ventris sui: & qũ bibit multũ grauat sup euz & natat in supioꝛi ꝑte ventris & accidit ab eo fluctuatio. et de ꝓpetate quidem ois mẽbri est vt attrahat nutrimẽtum illud qõ est ꝓueniens ei. & ꝓpter illud fit vt ille cuiꝰ ventris cõplexio ẽ sicca desideret cibos desiccatiuos: & nõ desideret bibere vinũ aut aquã donec puocet ipsum ad illud sitis: & quando bibit multũ natat in ventre eius & fluctuat. 2

Humidioꝛis uero uentris signa si neqz sitiẽtes fiãt: & amplioꝛẽ humiditatem moleste ferant: cibisqz gaudent humidioꝛibus.

ET signa uentris qui est humidior cõplexione sua equali sunt ut habens eam sit pauce sitis: ⁊ non tolerat multũ ex receptiõe rei humide: ⁊ ut desideret cibos qui sũt humidiores.

Quando membrũ attrahit sibi ex cibo illõ quod conuenit ei: tunc manifestũ est q̃ habens ventrem humidũ, desideret cibos qui sunt humidiores: ⁊ potum humidũ. Bal. enim non dixit q̃ non desideret potum: ⁊ non dixit: nisi quia est pauce sitis: sed dixit: Et non tolerat potuz multum. 3

CAlidior uero natura uenter digerit quidẽ meliꝰ q̃z appetat: ⁊ magis quecũqz dura sunt natura' ⁊ difficile mutabilia: corrumpunt eni in eo facile mutabilia. gaudet uero calidis cibis ⁊ potibus: neqz a frigidis nihil leditur fm moderatum usum.

IN uẽtre autẽ qui est calidior i natura sua complexiõe sua equali signa sunt ut sit habẽs eam pauce sitis: ⁊ digestio est melior q̃z appetitꝰ ⁊ p̃cipue digestio duroꝝ ciboꝝ quorũ alteratio ẽ difficilis: quoniã cibi quorũ alteratio est uelox corrumpũtur in eo: ⁊ desiderat habens eaz cibos ⁊ potus calidos: ⁊ non nocent ei in eo frigida si utit illis fm intentõem ⁊ equalitatez.

Enter calidꝰ potest caliditate sua digerere cibos duros difficilis alteratõis: ⁊ cõburit cibos molles facilis alteratiõis. Et manifestũ est q̃ habẽs eum desiderat illud quod cõuenit cõplõni eius: ⁊ nõ ledit ab eo qõ est cõtrariũ ei: ⁊ fit' est dispõ in vnaquaqz ꝓplonũ vẽtris. Illũ.n. cui ꝰ cõplexio vẽtris ẽ sic. nõ ledit cibi hu. ⁊ ei cui ꝰ ꝓplexio vẽtris est humida nõ nocẽt cibi exsiccatiui. Inter hoc nãqz vt desideret homo aliqd: ⁊ inter h̃ vt noceat ei res aliqua: est differẽtia appẽs. 4

RIgidus uero natura uẽter appetere quidẽ bonus: digerere uero nõ bonꝰ: ⁊ maxime qcũqz difficile mutabiles ⁊ fridi ciboꝝ fiũt: acrescunt eni cito in eũ: ꝓpterea ⁊ acide ructuans est hmõi uẽter. ⁊ gaudet quidẽ frigidis: ledit uero facilius immoderate utẽs: ita uero extrinsecꝰ ei accidẽtibꝰ frigidis nõ fert coꝝ diuturnã dispõem: quẽadmodum neqz calidus calidoꝝ.

IN uentre autẽ qui in natura sua est fridior: appetitꝰ est mollior q̃z digõ: ⁊ p̃cipue digõ eius est deterior q̃ digerit cibos fridos: quoꝝ mutatio est difficilis. ꝓpterea q̃ acrescũt in eo uelociter. Et ꝓpter hoc ille cuiꝰ uenter ẽ cũ dispositõe hac: acetosam eructuatõem emittit: ⁊ desiderat res frigidas: ucrũ tamẽ festinat ad ipm nocumẽtuz eorũ in uentre suo etiaz si superfluit in eis superfluitate pauca. Et similiter etiã nõ tolerat ipe cuius dispositio uẽtris ẽ hec ut occurrant ei lõgo tempore res frigide. ⁊ similiter habens uentrẽ calidũ nõ tolerat eius uẽter ut obuiẽt ei longo tẽpore res ca. extrinsecus.

Istud qõ exponit de sermone hoc est sermo eiꝰ: appetitꝰ in eo est melior q̃z digestio. appetitꝰ eni ciboꝝ fit p os vẽtris: ⁊ h̃ nã declinꝰ ẽ ad frigus: quum ergo cõplexio vẽtris est frigida cõueniẽs est ei nã: ⁊ digestio fit per cõcauitatẽ vẽtris: ⁊ eiꝰ cõplexio est ca. natura: ergo quãdo complexio vẽtris frida est: accidũt ei ex ea omnia que dicit Bal. in fmone suo isto. 5

EXegritudinibꝰ tũ in uẽtre distemperãtie in hoc differũt a naturalibus fm q̃ cõtraria cõcupiscũt ⁊ nõ similia: quẽadmodũ ⁊ nãles.

INter ꝓplonem malã accidẽtẽ in uẽtre ex egritudine ⁊ inter cõplonem eius que est natura differẽtia ẽ: q̃ hñs cõplonẽ malam accidẽtalẽ desiderat quod ẽ cõtrariũ cõplõni uẽtris sui: nõ qõ est cõueniẽs ei ⁊ simile sibi: sicut desiderat hñs cõplonẽ malam frigidã in uentre natura.

IN isto sermone ostẽdit differentiã Bal. inẽ cõplexiõem malã natura: ⁊ malã per accidẽs. Cõplexio ei mala natura impossibile est vt sit egrediens a latitudine sanitatis: ⁊ ꝓpter hoc desiderat habẽs eaz quod cõuenit ei ⁊ assimilat sibi. Et complexio mala p accidẽs possibile est vt fit egressa a latitudine sanitatis ⁊ fiat egritudo. Et curatio malicie complexiõis accidentalis fit p illud quod est ei cõtrariũ. ⁊ iterũ membrũ fm q̃ dixim' attrahit sibi fm q̃ est cõueniẽs in dispõne sanitatis: ⁊ attrahit ad ipm quod est cõtrariũ ꝓloni sue i egritudinis dispõne. Qõ aũt dixit in vẽtre: intellige illõ etiã in alijs mẽbris fm q̃ dispõ eoꝝ est hec eadez dispõ. verũtamẽ illud non est sensatũ, ꝓpterea q̃ appetitꝰ naturalis in eis est tm: ⁊ appetitus in ventre est compositus ex virtutibus naturalibus ⁊ sensibilibus simul. 6

CÕm complexionẽ uero in uẽtre distpantie p simpliciũ cognoscũt compositiões.

Speciez autẽ cõpositaz cõplexionis male facte in uentre cognitio

est p cognitõem uel p cõparatõem simplicium specierũ.

IN complone ca. ⁊ sic. in vẽtre vicẽte aggregãt figna oplonis calide ⁊ figna oplonis ficce. ⁊ in oplone qdẽ ca. ⁊ hu. aggregãt figna oplonis ca. pmicta cum fignis complonis humide. cõplexio aũt fri. ⁊ hu. ⁊ oplo fri. ⁊ sic. fũt fz modũ quẽ narrauim⁹. 7

DIligẽter uero oportet adhibere itellectũ his que dicta sunt discernentes ea ab his que dicẽda sunt. Nõ solũ enĩ uẽter sitiẽtes ⁊ nõ sitiẽtes operat: ⁊ frigidũ ⁊ caliduz potuz desiderãtes: sed ea que circa thoracẽ: ⁊ epar: ⁊ cor: ⁊ pulmonem.

ET oportet iam ut mltũ adhibeas osideratiõem in eo quod dixim⁹: ut discernas inter istud ⁊ inter illud qd sumus dicẽtes: ⁊ est qa nõ ppter uẽtrẽ tm̃ sit homo sitiẽs aut desiderãs potũ frigidũ aut desiderãs potũ caliduz: sed etiã sit illud ppter instrumẽtũ quod est in pectore fm cor ⁊ pulmonẽ.

Q Um ex fignis oplonis ca. ⁊ sic. in vẽtre nã fit frigi ⁊ ex fignis cõpleriõis huiusmodi in vẽtre p accidẽs fit appetit⁹ pot⁹ frigidi: ⁊ ex fignis oplois fri. ⁊ sic. nã in vẽtre fit paucitas fitis: ⁊ ex fignis hmõi cõpleriõis p accũs in vẽtre fit appetit⁹ pot⁹ calidi: ⁊ rei iste accidũt hõi ppter mẽbra alia ficut ppter mẽbra q̃ sunt in pectore. ſ. cor ⁊ pulmonẽ: dixit Gal. hũc sermonẽ de nã ventris donec nõ erres: ⁊ putes qp sitis ⁊ appetit⁹ potus frigidi aut pot⁹ ca. sint figna ppa complonis ventris. et Gal. exponit sermonẽ suũ istum ⁊ dicit: 8

SEd ppẽ horũ caliditatẽ sitientes inspirant ampli⁹ ⁊ exsufflant longius: ⁊ sentiũt fm thoracẽ cauma: nõ quẽadmodũ qui ppter uẽtrẽ fm hypocondriũ patiunt calorẽ. ⁊ quidẽ bibẽtes nõ statim quiescũt: ⁊ frigid⁹ potus sistit magis eorũ sitim q̃z multus calidus: refrigerat autẽ eos ⁊ frigidus aer inspiratus: nihil alleuians ex uentre sitientes: ita uero ⁊ ecõtrario habentes a frigida inspiratiõe sensibiliter ledũtur. et maxie hec est cognitio i pulmone frigiditatis: quẽadmodũ frigidũ inspirãtes sentiũt mãifeste lesionẽ ⁊ infridatiõem ita calidũ ẽ eis aicũ: sz etiã phlaticas supfluitates loquẽtes cũ tussi expuũt.

U ERũta men ille cuius sitis est propter caliditatẽ in istis instrumẽtis ipse attrahit de aere plus: ⁊ est in attractione qua attrahit aerem ⁊ in inspiratione spaciũ ⁊ longitudo: ⁊ sentit in pectore suo inflammatiõem: nõ in eo qd est sub hypocondrijs: sicut sentit ille cuius sitis est ex caliditate in uentre: et quãdo bibit etiã non sedatur eius sitis statim: ⁊ potus frigidus sedat cã plus q̃z sedet eaz potus multũ calidus. Et quãdoqz sedat sitim eius cuius est hec complexio aer frigidus etiaz quãdo attrahit eum: ⁊ non sedat siti eius: causa cui⁹ sitis est caliditas in uentre. Et similiter ille qui est fm contrariũ huius dispositionis sentit lesionẽ ab aere frigido quãdo inspirat euz: ⁊ illud est ex maioribus significatiõibus super frigus pulmonis. Et sicut habẽs hanc dispositionem quãdo attrahit acrem frigidũ sentit ex eo lesionẽ manifeste: ⁊ frigidus similiter amat attractõem aeris calidi: ⁊ expuit superfluitates phlegmaticas quando loquit⁹ ⁊ cum tussi.

D Iffertiã ponit Gal. inter figna vẽtris calidi et frigidi: ⁊ inter figna pulmonis ca. ⁊ fri. assũpta ppter sitim donec nõ fiat error in aliquo eorũ. Et sermo ei⁹ est intellect⁹: ⁊ ipe etiã cõplebit fmonẽ in fignis oplonis plmõis ficut fecit in fignis vẽtris. 9

QIccitates uero pulmonis sine superfluitate sũt ⁊ pure a phlegmate: ⁊ uocez habent clarã: quẽadmodũ ⁊ humiditates obscurã quidem ⁊ rauca operãtur uocem. Incurrũt autẽ eis superfluitates magis ⁊ acutius loqui uolentibus.

EJus autẽ cuius est pulmo siccus nõ est supfluitas quã expellat uel expuat: ⁊ uox eius est clara. Illi⁹ autẽ cuius pulmo est humidus: uox est non clara: rauca. Et quãdo utit⁹ ex uoce q̃ est maior ⁊ acutior: currũt in canna ei⁹ pulmoni superfluitates.

ISte cui⁹ pulmo est ficc⁹ nã nõ expuit supfluitates phlegmaticas: neqz cũ fmone: neqz cũ tussi: neqz vtroqz sil. ⁊ ille cui⁹ plmo ẽ hu. expuit supfluitates phlegmaticas: aut cũ loq̃la: aut cũ tussi: aut cuz vtroqz sil. ⁊ signũ aliud illi⁹ c⁹ plmo ẽ ficc⁹ ẽ vox clara: ⁊ illi⁹ c⁹ ẽ hu. ẽ vox rauca. ⁊ qñ vtit⁹ ẽt ex maiore voce ⁊ acutiore currũt i cãnã plmõis e⁹ supfluitates phlatice. 10

Non uero ipsa uocis magnitudo a caliditate fit: quēadmoduz neqz paruitas a frigiditate fit: sed hec qdez amplitudine trachee arterie fit ⁊ ex ex sufflatione uehemētiori: paruitas uero cōtraria seqtur.

Uerūtamē magnitudo uocis non fit ꝓpter caliditatē: nec ꝑuitas eiꝰ fit propter frigiditatē: sed magnitudo uocis fit ꝓpter amplitudinē canne pulmonis: ⁊ suꝑfluitatē uirtutis exitus aeris ex pectore sbito: ⁊ ꝑuitas uocis est seq̄ns cās que sunt cōtrarie istis.

Propterea ꝙ dixerat ante ꝙ qui vtit ex voce qd̄ est maius ⁊ acutius: ⁊ cōcurrūt per illud in cannam pulmonis eius suꝑfluitates: tūc signuz est illud humiditatis pulmonis eius: Consequenter ponit hunc sermonē ita ⁊ dixit: ꝙ magnitudo vocis ⁊ ꝑuitas eius non sunt signa alicuiꝰ complexiōis pulmonis donec non erret aliquis per sermonē eius primū. Deinde dicit ꝙ magnitudo vocis est sequēs amplitudinē canne pulmonis: ⁊ suꝑfluitatē virtutis exitus aeris ex pectore subito: ⁊ paucitas vocis est sequēs stricturā canne pulmōis: ⁊ debilitatē v̄tutis exitꝰ aeris ex pectore subito. 8

Itaqz neqz sꝑ neqz p̄ncipal'r: sed ꝟm accn̄s ⁊ ex solis nālibꝰ crasibꝰ suꝑueniētibꝰ nō consequit uocis magnitudo ⁊ ꝑuitas.

Non ergo oportet semꝑ ut sequat magnitudo uocis ⁊ eius paruitas caliditatē ⁊ frigiditatē: neqz etiā q̄ndo cū magnitudine uocis eius sunt ca. et fri. est illud ex eis ip̄is: uerūtamē non est ex eis nisi per accidens: ⁊ sequitur illud complexio naturalis: nō cōplexio accidētalis.

Iam diximꝰ ꝙ caliditas qn̄ est addita nā dilatat mēbr: ⁊ qn̄ ē friditas addita nā ꝯstrīgit mēbrū. ꝓpt̄ h̄ g̃ accit vt mutet vox in magnitudine ⁊ ꝑuitate a cōplexiōe cāne pulmōis: nō ꝑ eēntiā sz ꝑ accn̄s: qn̄ caliditas nālis qn̄ ē addita in h̄ mēbro dilatat ip̄m: tūc si ē v̄tꝰ pectoris fortis extrahēs aerē subito fit vox magna: ⁊ si nō ē fortis nō ē vox magna. Et si friditas nālis cōstrīgit cānā pulmonis: tūc si v̄tꝰ pulmonis ē fortis expellēs aerē vice vna ē ab illo vox acuta: ⁊ si nō expellat ip̄m seq̄t ip̄m vox ꝑua. nō ē g̃ magnitudo eiꝰ neqz ꝑuitas signū ꝓpū alicꝰ cal'itat' neqz fritat': sz sūt sig̃ ꝑ accn̄s. Cōpl'o aūt ꝯtīgēs. s. frida ꝑ accn̄s nō ip̄mit oīo aliq̄d in magnitudine vocis: neqz in ꝑuitate eius nisi assiduet: ⁊ stet in mēbro vocali loco cōplexiōis radicalis. 9

Quoniā uero huiusmodi organa ꝓpter crasiz facta sunt talia scz ampla uel stricta talis uox cōsequit: ⁊ propterea ex uoce est aliqd de naturali crasi colligere. Eteni uox lenis lenitatem trachee arterie seqtur: ⁊ aspa aspitatē. Lenitas uero arterie: contēpantiā craseos sequitur: asperitas uero siccitatē. Aspitas siquidē inequalitas quedā est ꝟm corpus duꝝ. Arteriā uero operat duram omiomerō ꝑtiuz eius siccitas: inequalē uero eius dispse humiditatis indigentia. ad eundē uero modū: neqz acuta uox natura sine angustia gutturis: neqz grauis sine latitudine fieri potest. Angustia eni naturalis filia est frigiditatis: amplitudo uero caliditatis. ꝓportionabil'r uero naturalibꝰ differētijs uocū que ꝟm passiōem ꝑficiunt cognitōes exn̄tes efficientiū causaꝝ sūt: de qbꝰ oībꝰ in his que de uoce dicta sūt sufficiēter det'miatū est.

Quod est: quia omia mēbra officialia non sunt ꝟm dispōem ꝟm quā sunt nisi ꝓpter compl'onez suā ⁊ dispōnem uocis fit sequēs dispōnem mēbrorum officialiū: oportet ꝓpter hoc ꝙ cōpes ex uoce ꝟm compl'onem suaz naturalem: inde est ꝙ uox lenis sequit lenitatem canne pulmonis: ⁊ uox aspera seqtur aspitatez eius: ⁊ lenitas canne pulmonis sequit equalitatē complexionis sue: ⁊ asperitas eius sequit siccitatē ip̄ius. quod est: quia asperitas non est nisi diuersitas in corpe duro. Et nō fit cāna pulmonis dura nisi ꝓpter siccitatez membrorū similiū partiū ex quibus est compō eius: ⁊ non fit in ea diuersitas nisi propter diminutōem humiditatis spse in ea. Et sil'r iterū uox acuta natura non est possibile ut fiat nisi cuz cōstrictione canne pulmonis ⁊ epigloti: uox grauis non fit nisi cuz amplitudie eiꝰ: ⁊ strictura eius generat ex frigore eius innato: ⁊ amplitudo eius generat ex caliditate ip̄ius innata: ⁊ ꝟm compatiōez spēꝝ uocis naturaliū sunt species que accidūt ꝓpter egritudines: fiunt ergo

& ille signa significātia causas facientes eas. Jam ergo determinauim⁹ oia illa determinatiōe sufficiēti in libro nostro de uoce.

IN hoc sm̄one ostdit Galien⁹ q̄ lenitas vocis fit propter humiditatis multitudinē ipse in mēbro nam ipsa rorat & humectat ipm̄: & q̄ minuit exsiccat membrū & generat in eo aspitas. quod est: q̄ ptes eius remanent eleuate: q̄ loca in quib⁹ erat humiditas euacuāt ab humiditate: q̄re diuersificat fit⁹ ptū ei⁹: accidat ergo aspitas. & hec humiditas q̄ addit ad eā eleuāt loca eius. diuersificant ergo ptes cāne pulmonis: & accidit ex hoc vt aspeā vox. Et differētia inter illā & p̄mā est: q̄ cū hac est rancedo & sputū supfluitatū phlegmatica: Et quādo res iste sunt exposite: tūc iā faciūt etiā egritudines mutatōis in voce ab eisdē causis: & curatio cuiuslibet earū est p̄ causas ⁊trarias. Intellige ergo illud: & tūc est sermo eius intellectus. 13

ALie uero ptes animalis que intrī secus sunt nō leues habent crase os cognitiōes. Tentandū est tamē eas per adiuuātia & nocentia cognoscere: amplius & scōm naturaliū potentiarū operatōes. Dictuz est autē in tertio loco de causis qui uniuscuiusq̄z potentie uirtutis & initij dominatrix est crasis. Craseos igitur cognitiones & species dicte sunt.

REliquorū membrorū complexionis signa sup̄ eaz significātia sunt occulta: uerūtamē cōuenit tibi ut inde coneris ꝓm̄ dispōem ut significes super ea p̄ ea que iuuāt ea & nocent eis: & per opatōes uirtutū eaz naturaliū. Opationes aūt uirtutū nāliū iaz dicte sunt in tertio tractatu megategni: in causis p̄ quas ꝓplonis fit rectificatio cuiusq̄z illaz uirtutū. Et bonitas eaz est per quā complonez etiam fit corruptio earum & ipsaruz malicia. Et ego quidem iam compleui rememoratōem signoz complexionis.

HSte sermo cōis est cōprehēdēs canones signorū cōplexionū mēbrorū interiorū. Et sunt tres canones. vn⁹ eorū est p̄ illud quod iuuat illa membra. nam quādo nos videm⁹ aliq̄d cōferre eis: extrahim⁹ p̄ illud ꝓplonē eorū. Et secund⁹ est p̄ illud quod nocet eis mēbris. nā q̄ videm⁹ aliquid nocere illis mēbris: p̄ illud extrahim⁹ cōplones eorū. Terti⁹ est p̄ opatōes vtutū eorū naturaliū. nam q̄ mutant scim⁹ ex mutatiōe eorū q̄ cōplexio eorū iam mutat. Mēbra aūt interiora q̄ nō dixit Gal. nōib⁹ suis ex signis cōplonū suarū in eo qd̄ pterijt sunt intestina & renes & vesica & matrix & barbalō vene .i. vitides porti: & diaphragma & fel & splen: & reliq̄ mēbra filiū ptiū intrinseca: quorū cē nō exposuit in eo qd̄ pretersit. in canone aūt alio sumpto ex opatōib⁹ vtutū nāliū ē necesse intelligere in tractatu tertio ex tractatib⁹ suis: in causis. qd̄ est: q̄ ostdit in hoc libro q̄ ex vtutib⁹ nālibus nō est aliqua penit⁹ q̄ opet p frig⁹: & q̄ ipse nō opāt nisi p caliditatē qñ fit cōpar humiditas aut siccitas: & p ei⁹ additōem & diminutōem eorū opat vnaq̄z vt⁹. vbi gratia: attractiue cōplexio q̄ opat est caliditas q̄ ē pl⁹ & siccitas tpata: & retētiue caliditas eq̄lis & siccitas q̄ est pl⁹. Digestiue vero caliditas addita & hūiditas tpata: & expulsiue caliditas & humiditas tpate. Intellige ergo illud & non errabis sicut erraui hybēmesange: & isaac israelita: & qui tenēt sentētias ambōrū: & putāt q̄ retētiua opet p frig⁹ & sic. & expul. per frig⁹ & hu. Hoc est ergo vltimū sm̄onis in signis complonis membrorū. Et manifestū est q̄ qui studet & exercet in omnib⁹ que narrāui nō occultabit ei mod⁹ neq̄z cā signorū omis cōplonis: siue fit naturalis ī quibusdā mēbris: aut accītalis: aut in dispōne que non ꝓportionat neq̄z ad sanitatē neq̄z ad egritudinē. Jā q̄ cōpleuit signa generis p̄mi. s. cōplonis: & remanēt duo alia genera. s. gen⁹ sumptū in mēbris officialib⁹: & gen⁹ cōe in mēbris similiū ptiū & mēbris officialib⁹. 14

QVe uero ꝓpter magnitudinē aut plasmatōem aut numerū aut positōem labūtur ita se habēt. Quecūq̄z igitur cadūt sub sensu: cognosci facilia sunt. Eorū uero que nō cadūt sub sensu: hec quidē difficilia sūt ad cognoscēdū: hec uero ignota sunt.

MEmbrorū que lesa sunt in magnitudine sua: aut in forma sua: aut in suo numero: aut in situ suo: q̄cunq̄z sub sensib⁹ cadūt: eorū cognitio est facilis. Eorū uero que sub sensibus nō cadunt: alia sunt quorū cognitio est difficilis: alia quorūz cognitio omnino impossibilis.

POstq̄z cōpleuit cognitōem canonū signorū cōis oīs ꝓplonis qum fit in corpe siue in aliquo mēbro: & est etiā p̄mū gen⁹ lesiōis nā: incipit hic ī cognitōe canonū signorū generis secūdi ex generib⁹ lesionū natura: & est illud qd̄ fit in ꝓpōne mēbrorū officialiū Et dicit q̄ signorū h⁹ generis sunt tres spēs. q̄rū vna ē facilis cognitōis: & hec est q̄ cadit sub sensu. hec ei nō indiget nisi studio p̄ viluz trī: & secūda indiget vt extrahat ei⁹ cognitio ex eo qd̄ cōtinet & cōprehēdit. hec est difficilis cognitōis: verūtamē est possibilis. Tertia aūt cognitio est impossibilis oīo: & nō est in ea possibile nisi estimatōe ꝓpī qua trī. & ipse exponit has tres spēs in sequētib⁹. 15

CAPitis igit magnitudo & figura & cū eo cerebri manifesta est ut p̄us dictū est: ꝓz hoc uero & thoracis. ita uero & quecūq̄z labunt ꝓm̄ homoplatas: aut humeros: aut brachia: aut cubitos aut summas manus: aut hyschiō: aut

suras: aut pedes: nõ est difficile cognoscere: siue fm plasmatiõem lapsum sit aliquid taliũ: siue fz magnitudinẽ: siue fm numeꝝ aut ordinatiõem ꝓponẽtiũ ea. Manifeste uero ⁊ opationũ in unoquoqz sunt lesiones.

Magnitudines capitis ⁊ figure eiꝰ ⁊ magnitudinis cerebri cũ illo et figure eiꝰ illud omne manifestũ est: ⁊ iã nomiauimꝰ illud ante: ⁊ sil'r est dispõ i pectore: ⁊ fm hoc exẽplũ nõ ẽ difficilis cognitio esse spatulaꝝ ⁊ humerorũz ⁊ adiutoriorũ ⁊ brachiorũ ⁊ uolarũ ⁊ ancharũz ⁊ coxarũ ⁊ cruriũ ⁊ pedũ. fit autem nocumẽtũ in unoquoqz horũ i forma: aut in quãtitate: aut numero: aut in ꝓpõne ptiũ q̃ sunt in unoquoqz corũ ex qbus ipm ẽ ꝓpositũ: ⁊ nocumẽtũ cu inslibet horũ opatõis ẽ mãifestũ.

In ⁊ loco oñdit Gal'. q̃ signa eiꝰ qõ accit ex nocumẽto in ꝓpõne alicui ꝰ mẽbrorũ appẽtiũ sensiũ sciũt p sensũ: ⁊ signa eiꝰ qõ accit ex nocumẽto in ꝓpõne alicꝰ mẽbrorũ interiorũ q̃ ꝛtinẽt ⁊ ꝓhẽdũt mẽbra appentia scũt ex mẽbris ꝓsil'ꝰ sensatis que cõtinẽt ipz. Cui ꝰ exẽplũ est cerebꝝ. ipm. n. est mẽbꝝ interi ꝰ ⁊ cõtinet: ⁊ ꝓhẽdũt illõ ossa capitis: q̃ fm illõ fm q̃ sũt figure horũ ossiũ sedẽt illõ et cẽbꝝ: ⁊ sil'r et pectꝰ. magnitudo ãt eiꝰ ⁊ ipi ꝰ puitas qñ sũt nõ sequntes illõ fz q̃ sũt spõdiles dorsi: tẽ ipa sũt duo sig q̃titat' pulmonis ⁊ cordis. 16

Sed uero q̃ intra corpus sũt: nõ oia sũt cognosci possibilia.

In membris autẽ interiorib ꝰ omnibus: nõ est possibile cognoscere eorum esse.

Postq̃ euigilare fecit nos sup signa nocumẽti i ꝓpõib ꝰ mẽbrorũ appẽtiũ: ⁊ sup signa nocumẽti in compositõne eius quod est ex mẽbris interioribus: verũtamẽ cõtinẽt illud: ⁊ cõprehendũt sup ipsum mẽbra appentia. ⁊ ꝓportionantur etiã ꝗ ad illud qõ cadit sub sensu: dicit hũc fmonẽ vt faciat scire p ipm eẽ signorũ mẽbrorũ interiorũ: q̃ ẽt ipa diuersificãt diuersitate alia. 17

Entrẽ siquidẽ cuiusdã ita paruũ ⁊ rotũdũ ⁊ ꝓpẽsuz iuxta hypocõdrium uidi: ut manifeste apperet fz circũspexiõem propam ⁊ uidẽtib ꝰ ⁊ tãgẽtibus. sil'r uidi ⁊ uesicã cuiusdaz extrapositaz ⁊ paruã: ita ut si aliq̃ndo tardaret ad egestiõem urinaruz tumor circũscriptus apparet manifeste: nõ tñ aliorum que intrisec ꝰ sunt manifestã dedit mihi cognitõez aliquãdo. Tẽtare tamẽ oportet cognoscere ut possibile est per uirtutẽ ⁊ uitiũ eorũ: ⁊ ti nõ fm disciplinam certam: sed fm cõiectura quãdaz artificialem.

Stomachũ quidẽ iam uidi in quodam hoie puũ rotũdũ eminẽtem in locis que sub hypocõdrio sunt dõec declaret aspiciẽti ipm ⁊ tãgẽti ẽmin ꝰ eiꝰ propus fm rotũditatẽ declaratiõe sufficiẽti. ⁊ sil'r uidi uesicã eminẽtez paruã ita q̃ quãdo habẽs eam tardaret parũ ab urina: appebat in loco eius inflatio determinata termino manifesto. De reliqs aũt mẽbris interiorib ꝰ nõ scio q̃ aliqd apparet mihi ex eis appitõe manifesta. uerũtã oz ut conemur inquãtũ possum ꝰ ut sciam ꝰ salutẽ eorũ ⁊ eorum corruptõem. ⁊ si nõ est possibilis eorũz cognitio cognitõe uera: tũc saltẽ ẽ per estimatõem ꝓpiquã.

Ostinxit in hoc sermone Gal'. inter signa nocumentorũ cõpõnis interiorũ mẽbrorũ: ⁊ euigilare fecit sup ynũqõq̃ eorũ ⁊ dixit: q̃ ex eis sũt quorũ cognitio est possibilis in qbusdã corpib ꝰ: ⁊ sunt mẽbra i qb ꝰ est possibile vt emineat ⁊ eleuet illud qõ tenet ea extrisec ꝰ ⁊ illis filia. ⁊ ex eis est quorũ cognitio penit ꝰ est impossibilis p signa manifesta ⁊ i mẽbris in qb ꝰ possibile ẽ vt emineat ⁊ eleuet qõ est sup ea: ita vt sit possibile i eis cognoscere signa eorũ. qñq̃ nõ eminẽt: neq̃ eleuat qõ ẽ sup ea. redit q̃ esse eorũ ad hoc vt fiat cognitio signorũ eorũ p estimatõez ꝓpinquã. ⁊ illi ꝰ exẽplũ sũt stomach ꝰ ⁊ uesica: quz in qbusdã hõib ꝰ emineat ⁊ eleuet qõ sup eos est de musculis possibilis est cognitio signorũ eorũ ex figura musculorũ q̃ sunt supra ea. ⁊ qñ nõ eminẽt ⁊ eleuant musculi q̃ sunt supra ea: tũc nõ ẽ cognitio signorũ eorũ possibilis nisi p estimatõem ꝓpiquã. ⁊ illõ est cã q̃re nos inquirimꝰ cognitõez signorũ vtriusq̃: sicut inquirimꝰ cognitionẽ aliorũ signorũ ab vtriusq̃ ex mẽbris interiorib ꝰ: quorũ nihil cadit sub sensu. nõ enim est via ad cognitõem signorũ horũ mẽbrorũ significãtiũ sup nocumẽta eorũ nã fz vitatẽ: ⁊ ñ cogiscũt sig eorũ nisi p estimatõem ꝓpiquã vitati. ⁊ Gal'. euigilare facit sup hãc estimatõez ꝓpiquã ⁊ dicit: 18

Velut si ita accidat epati uidi quẽdam iam ⁊ multos graciles qdẽ uenas habẽtes: sine colore uero uniuersum corpus: ⁊ si paulo amplꝰ cibi intulerit ⁊ magis si fiũt inflantia ⁊ spissa ⁊ glutinosa: hos qdez uelut quodã põdere iposito ⁊ suspẽso fm dextrũ hypocõdrium sentiẽtes in pfũdo: hos uero cũ extẽsiõe quadã volẽtes. in his ergo cõ

ueniens est puũ esse epar ⁊ angustuz in suis exitibus.

Et ego pono tibi exẽplũ in illo epate. iam enĩ quosdã uidi quozũ numer' ẽ multus: quoꝝ uene erãt stricte: ⁊ colozes eozꝝ in toto cozpe erant fedi: ⁊ si sumebant de cibo supfluitatẽ preci pue si cib' erat inflatiuus grossus uisco sus: sentiebãt qdã eozꝝ in latere dextro ab eo quod est sub hypocõdrijs quasi in pfundo esset res grauis posita super aliqd ⁊ suspẽsa cũ aliquo: ⁊ sentiebant qdã eozꝝ tẽsionẽ dolozosam. Estimaui ergo sup istũ cui' est hec dispõ q ep eius puũ est ⁊ strictozꝝ meatuũ.

Estimauit Gal'. estimatiõe ppiqua veritati. s. q epar est puũ strictozꝝ meatuũ ex trib' rebus. vna eaꝝ est strictura venaꝝ. nam quz vene nascant ex epate: significat strictura eaꝝ puitatẽ eius: ⁊ quando epar est puũ: meat' ei' sunt stricti. Et secũda est ex colore fedo: ꝑ enĩ significat frig' ꝓpl'onis epat'. Et tertia ẽ ex eo qõ facit cib' inflatiu' ḡssus ⁊ viscosus. ꝑ enĩ significat ꝯ certificat strictũrã meatuũ epat'. significat etiã puitatez ei' ⁊ strictũrã meatuũ epat'. qõ est: qz fac̃ in eo opilatões accidere ⁊ ḡssitudĩes ẽre seq̃t opilatões tensio vozꝝ: ⁊ fac̃ ḡssitudo eozꝝ dolorẽ grauẽ. ⁊ nõ faceret iste cib' illõ accidere in epate nisi essẽt meat' ei' stricti: ⁊ nõ eẽt vt meat' epatis essent stricti si nõ esset puitas ei'. 19

Alterũ uero uidi phlegmaticũ totum fm habitudinẽ uomentez uero quotidie chol'. pallidã. agnoui ergo oportere ⁊ egestiões eius uidere: ⁊ minime habuerunt fellis. Cognoui ergo ex hoc signo felleũ humorẽ emittentez pozũ nõ paruã eius partẽ in pillerõ uẽtris transmittere: ut in quibusdam apparet animalibus.

Et uidi uirũ in cui' toto cozpe erãt testimonia uictozie phlegmatis: ⁊ cũ illo uomebat omni die cho. ci. uidi ergo q oportebat me aspicere ⁊ cõsiderare dispõem egõnis eius: ⁊ uidi cho. in egõne puã ualde. Judicaui ergo in hoc uiro q ex meatib' in quib' expellit̃ cho. pcedit ps magna ad inferiozẽ partem stomachi: ⁊ est loc' quẽ dicũt medici portanariũ: sicut iã uidim' in qbusdã aliis illud.

Estimauit Gal'. estimatiõe ppiqua veritati fz q ex meatib' ex qb' expellit̃ cho. pcedit ps magna in inferiozẽ ptẽ stomachi ex trib' reb'. Una eaꝝ est q ꝓdit testimonia phlegmatis vicẽtis in cozpe viri: ⁊ ꝑ non significat q cozp' sit cholericũ. Et secũda significatio est ex vomitu cho. ci. in omni die: ꝑ enĩ significat cho. q̃ aggregata est in stomacho. Et tertia est ex ꝓsideratõe egõis hec enĩ exigit vt fit effusio cho. ci. ⁊ ei' exit' cũ ea oĩ die: ⁊ illud iam puatũ erat. Postq̃ ḡ aggregate sunt iste tres res: ⁊ iaz viderat hec in quibusdã aialib' p anatomiã: iaz cõuenit vt sit ps meatuũ cho. ampla effundẽs cho. i stomacho: estimauit q ex istis meatib' amplis ĩ illo viro venit ps maior ad inferiozẽ ptẽ stomachi ⁊ fũdit ĩ eo cho. ⁊ euomit ille oĩ die. Sciuit ḡ p hanc estimatõem q erat phlegmatici cozpis: ⁊ q illud qõ veniebat ex eo omni die nõ significatit in eo victoriã cho. nãlis: sed amplitudiez ei' quod cõtinuat̃ cum stomacho ex barbarico. i. ex pozo kistis fellis. 20

Ex qb' manifestũ est q in remotis a sẽsib' ualde pficit ad cognitõem ex anatomijs appẽtiũ mẽbozꝝ notitia ⁊ opationũ ⁊ utilitatũ inuẽtio. Quicũ qz igit̃ cognitoz eẽ uult sic̃ dictũ ẽ nunc lapsozꝝ cozpũ in anatomijs ei exercẽdũ est: ⁊ opationũ ⁊ utilitatũ inuẽtõibus. Scriptũ est aũt de omnib' sepatim in alijs negotiũ: de quib' in fine toti' oratiõis dicẽt̃ gratia cognoscẽdi amantes discere: singuli quoꝝ desiderãt scire ex quo maxie negotio eligere oz.

Res autẽ iste significãt q cognitio eius quod appet in anatomia est inuẽtio opationũ mẽbozꝝ ⁊ utilitatũ: ⁊ iuuamẽtũ cozuz est magni iuuamẽti in cognitiõe eius quod occultat̃ a sensu. Qui ergo uult ut fortis fiat sup significatiõem in cozpib' in quib' sunt similia istis nocumẽtis cõuenit ei ut exerceat̃ in anatomia: ⁊ in inuẽtõe opationũ mẽbozꝝ ⁊ iuuamẽtozꝝ eozꝝ. Et ego qdez iam scripsi in omni specie ex istis spẽb' libꝝ singularẽ: ⁊ rememoraboz libozꝝ aliozũ in fine sermonis in isto libro: ut sciat diligẽs disciplinã in quo libro inueniat sciam cuiuslibet rei ex eo cui' necessaria est sciẽtia.

Pr̃ fmonẽ suũ istum: ⁊ iste res significãt: vult q strictura venaꝝ significat q in puitate epat' ẽ lesio ⁊ strictura meatuũ eius. pterea q vene sunt nate ex epate: ⁊ oz q ẽstitates eaꝝ sint fm ẽstitates epat' ⁊ ꝑ ẽ res q̃ appet in anatomia. ⁊ q etiã inuenit̃ q vomit̃ cho. ni. oĩ die cũ appitõe signoꝝ phlegmat' significat q ĩ barbari ẽ lesio: qm̃ venit ex eis ad stomachũ q̃ ẽ maior ⁊ amplior q̃ oz. Et istõ ẽ res q̃ raro appet in anatomia: et videt̃ in qbusdã aialib' fm ꝛ̃ũ illũ qõ oz extrahi: ⁊ illud

qō oz ē vt illud qō ꝓuenit ex eo ad stomachū sit maiꝰ ⁊ amplꝰ. Postq̄ ḡ euigilare fecē nos sup B q̄ iste extraxit istas res p anatomiā vedit canonē cōez in cognitōe no cumētoꝝ signoꝝ ꝓpōis mēbroꝝ interioꝝ nā: ⁊ dixit q̄ illud scīt ex cognitōne mēbroꝝ interioꝝ p anatomiā: ⁊ ex cognitōe opationū mēbroꝝ: ⁊ ex cognitōe iuuamētorū eoꝝ.ḡ quz ista tria pueniūt nobis estimamꝰ ex eis estimatiōe ꝓpiqua sup nocumēta mēbroꝝ interioꝝ facta in eis nā. Et ia; q̄dē Gal. edidit in vnoquoq; l. ex anatomia ⁊ ex opatōibꝰ ⁊ iuuamētis libꝝ faciēs adipisci totū cuiꝰ scīa ē nēcia ex q̄bꝰ ooceē q̄ vult stare sup ea p pītiā ⁊ visuz: et rememoraī ex ipsīōe cognitōis eoꝝ eiꝰ q̄ oblitꝰ est ex eis. Qui ḡ vult hre cognitōem vispōis ꝓpōis cuiuslibet mēbroꝝ interioꝝ incedat via Gal. ⁊ exhbit illō de anatomia ⁊ opatōibꝰ ⁊ iuuamētis sīc exhbit Gal. puitatē epatis ⁊ strictura meatuū ⁊ venaꝝ eiꝰ ex puitate venaꝝ ⁊ ex colore malo. Nā color malꝰ significat mutatōem iuuamenti epatis: ⁊ ex opilatōe ciborū inflatiuorū grossorū viscosorū: ⁊ ex dolore ⁊ extensīōe in parte dextra. 21

Sed de his sufficiēter victū est.

Et in eo q̄ dixim' de hoc capitulo est sufficiētia.

Significat p hoc capitulū: capitulū nocumētoꝝ factoꝝ nā in mēbris qō est ex eis i ꝓpōne: ⁊ qō est ex eis in ꝓpōne. Et ex istis nocumētis nō ē aliqd qō sit egritudo: verūtī nocumētū in ipa nā mēbri accidit ei: aut ex ipo p̄ꝰ generatōis sue: aut post illō: demū seq̄t ipm ⁊ fit ei sicut naturalis vispō in eo. 22

Necūqz uero in pīti egra sūt corpa cognoscere oz. Qz hec qdē sensibus subiacētia in mutatōne eorūz cognoscunt quē fm nām eis insunt in magnitudine ⁊ colore ⁊ figura ⁊ numero ⁊ positīōe ⁊ duricia ⁊ mollicie ⁊ caliditate ⁊ friditate differētia.

Corpa autē que sunt infirma nūc: scilz corpa que iam infirmata sūt oportet ut significes sup ea si sint cadētia sub sensu permutatōem eius qō habēt in suis naturis de quātitate magnitudinis ⁊ colōris ⁊ figure ⁊ numeri et situs ⁊ diuersitate ⁊ duricie ⁊ mollicie ⁊ caliditate ⁊ frigiditate.

Permutat Gal. Postq̄ euacuatꝰ ē a dictōe canonū signoꝝ nocumētoꝝ mēbroꝝ nāliū ad dādos canones signoꝝ nocumētoꝝ mēbroꝝ egrorū. Et qn̄ vificat nomē nocumētorū nāliū sunt fm sniam eius q̄dā nocumēta nō nālia: ⁊ q̄dā nō exeūtia a nā. nō nālia aūt sunt, ppter eritū eorū ab eq̄litate nāli. nō exeūtia aūt a natura sunt: qn̄ nō nocēt opatiōi nocumēto sensato. Nocumēta vo egra sunt quoꝝ vnūq̄q; nocet opatiōi mēbroꝝ nocumēto sensibili: ⁊, ppter illō nomiant nocumēta exeūtia a nā. Et genera nocumētoꝝ eoꝝ sūt eadē q̄ ⁊ genera nocumētoꝝ ꝓꝝ sunt, sed dria inter vtraq; ē q̄ ista nocēt opatōibꝰ nocumēto sensibili: ⁊ illa nō. Et dividit ipe hec nocumēta ⁊ dicit: q̄ nocumēta mēbrorū q̄ cadūt sub sensu sunt facilis cognitōis: qn̄ sunt sūpta ex eo qō videt in istis mēbris ex mutatōe q̄litatū eoꝝ ⁊ colore ipsoꝝ ⁊ figuraꝝ eoꝝ ⁊ fitꝰ ipsoꝝ ⁊ diuersitate ipoꝝ et duricie ⁊ mollicie ⁊ caliditate ⁊ friditate. Discipulꝰ enim qn̄ exercet in opatōe plagarum ⁊ collyriorū nō occultantur ei ex istis rebus signa cuiusq; egritudinis membrorū apparentium. 23

Non appētia uero ulr qdē viscere ē lesiōibꝰ opōnū: aut egōnibꝰ: aut doloribꝰ: aut tumoribꝰ: ꝑter nām autē qbusdam hoꝝ: aut oibus.

Et si sunt ex eis q̄ nō appēt sensui: tūc oz ut significet sup ea ulr: aut p opationū corruptiōez: aut p ea q̄ pcedunt ex eis: aut per dolorē: aut p grossitudinem: aut per minoratōem corū: aut per ea omnia.

Propterea q̄a nocumētū opatōis factū a lesione accidere a nā est insensibile: ⁊ dedit in eis q̄ premissa sūt canonē in signis eiꝰ ⁊ nocumētū opationis factū a lesīōe egra est sensibile dat in signis eiꝰ canonē aliū qui est ꝑter pmū. Primꝰ quidē sumptꝰ ē ex tribus. l. ex anatomia: ⁊ opatōibꝰ: ⁊ iuuamētis. Dic aūt est sumptꝰ ex quattuor rebꝰ. Una eaꝝ ē opationū mutatio: ⁊ earū corruptio. Et opationū quidē alie sunt cōes: alie sunt ꝓpe. Cōes aūt sunt opatōes trium radicū. l. pulsus. ipe aūt mutat mutatōe cuiuslibet mēbroꝝ: ⁊ sicut est sensus ⁊ motꝰ volūtariꝰ: ipsi etiā mutant p vispōes egras: ⁊ sicut cibatio. Opatōes. n. eoꝝ mutant mutatōe mēbrorū. Et iam osīdit hippo. in libro pnos. plures harū rerū: ⁊ p scrutatꝰ est exquisite Gal. aliā cognitōez rei pulsus totiꝰ corpis. Proꝑe aūt sunt opatōnes que approparantur vnicuiq; mēbro: sicut renes qui attrahūt a quositatē humorū: ⁊ est vrina: ⁊ fel attrahit cho. ⁊ splen melācholicū humorē: ⁊ intestinū expellit illud qō aggregat in eo ex egestione: ⁊ attrahit sibi a supiorib' aliquid aliud. Et secūda est illud qō pcedit a supfluitate quā expellūt mēbra interioza ab iteriorib' ad exteriora: sicut vrina ⁊ qō egrediē cū ea: ⁊ egestio ⁊ quod egrediē cū ea: ⁊ sputū ⁊ qō egreditur cū eo: ⁊ mucꝰ: ⁊ sudor: ⁊ sordicies auriū: ⁊ lachryme ⁊ reliqua que sequūt has supfluitates: ⁊ que currūt cum su eaꝝ ex colorib' ⁊ odorib' ⁊ substātiis. Et tertia ē ex doloribꝰ qū omni mēbro approparata est spēs dolorīs. Dolorīs aūt spēs multe sunt. Ex eis enī est dolor pulsatiuꝰ ⁊ ē ille qui vicinat arteriis. ⁊ dolor stimulatiuꝰ: ⁊ est ille qui factꝰ est in pāniculo. ⁊ dolor granatiuꝰ: ⁊ est ille q̄ factꝰ est in mēbro pauci sensus: aut cui penitꝰ nō est sensus. et dolor pūgitiuꝰ: ⁊ est ille qui factꝰ est in mēbris sup q̄ vincit natura pāniculoꝝ. ⁊ dolor apostēosius: ⁊ dolor mordicatiuꝰ: ⁊ dolor extēsiuꝰ: ⁊ dolor stupefactiuꝰ. Et q̄rta est grossitudo ptās ies rei naturalē. Figura. n. bꝰ gīsitudinis multotiēs figurat illud qō est sup mēbū cuiꝰ exēplū est qō videt i apostemate gibbositatis epat| musculꝰ: qui est sup ipm lunaris figure. qn̄q; etiā diuersificat egritudo vel grossitudo fm mām que generat ipm. Et ex ea .n. est sanguinea: ⁊ cholerica: ⁊ pblegmatica: ⁊ melācholica. Ex istis. n. q̄tuor rebꝰ extrahit canō cōis cognitōe egritudinis interioꝝ membrorū: aut per vnā earū: aut p plures q̄z vna earū: aut per omnes eas. 24

Cōm uero ptē fm cerebrū quidē egre vispōes: aut desipiētie spēbꝰ

aut sensibiliū aut fantasiaꝝ lesionibus aut appetituū uomēdi: aut egestionib⁹ p palatuz ⁊ aures ⁊ nares ⁊ oc'los: aut ſm illud doloꝝ differētijs.

Oportet aūt ut super unūquodqz mēbroꝝ ſm hoc exemplū significet. ſup egritudies quidē q̄ ſunt in cerebro oportet ut ſignificet aut p ſpēs permixtiōis mētis: aut p ſpēs imaginationis ei⁹ qō imaginat ex reb⁹ ſenſibilibus aut in nocumētis motuū uolūtarioꝝ: aut p illud qō ꝓcedit ex palato aut ex auribus ⁊ narib⁹: aut per ſpēs doloruz que accidūt in eo.

Postq̄z dedit Galin⁹ canonē cōem in cognitione egritudinū mēbroꝝ interioꝝ: ⁊ oēs res cōes ſūt insufficiētes ī doctrina donec expandant ad p̄ticularia: incipit ꝑticulariter ī cognitiōe ſignoꝝ egritudinū cuiuſq̄z mēbroꝝ: ⁊ ī̄cipit a cerebro ſicut incepit ab eo in cognitōe ſignoꝝ diſpōnuz nāliuz. Nūerauit q̄ ſpēs ſignoꝝ egritudinū ei⁹: ⁊ dixit q̄ ſunt q̄nq̄z. vna eaꝝ ē ſpēs p̄mixtōis mentꝭ. i. deſipiētie: nam q̄ñ cum iſta ſūt voces ⁊ ſaltus: ſignificat victoriā cholē citrine aut cho. ni. aduſte. ⁊ q̄ñ cū ea ſunt q̄des ⁊ taciturnitas: ſignificat victoriā hūoris melācholici aut phlegmatici. ⁊ q̄ñ cuz ea ſūt vigilie: ſig̃t victoriā ſiccitatꝭ. ⁊ q̄ñ cū ea ē ſubeth ⁊ ſtupor: ſignificat victoriā hūiditatꝭ. Et ſecūda eſt ſpēs imaginatōis ei⁹ qō imaginat ex reb⁹ ſenſatis: in hac enīz q̄ñ imagines ſunt oueniētes reb⁹ ſenſatꝭ: tūc duo vētres anteriores ventrib⁹ cerebri ſūt ſalui. ⁊ q̄ñ ſunt inco̅ueniētes: ⁊ ſūt ordinate ordine nō bono: ſignificat egritudinē ventrꝭ medii: ⁊ corruptionē cogitatōis vel cognitōis. ⁊ q̄ñ obliuiſcit ⁊ nō recordat: ſignificat egritudinē ventris posterioris. ⁊ q̄ñ ſunt nō oueniētes: ſignificat egritudinē duoꝝ ventriū anterioꝝ. Q̄nq̄z aūt corrumpit imaginatio ⁊ remanet memoria: ſicut cōtigit de viro de quo dicit Gal. q̄z putabat q̄ in domo ei⁹ cēnt quidā tubicine: ⁊ ꝓcepit eos expelli. postq̄z ergo dualuit recordat⁹ eſt iſti⁹: ⁊ non eſt oblit⁹ ei⁹. Et q̄nz corrūpit cogitatio ⁊ rēanz memoria ⁊ imaginatio: ſicut accit ī algueſgues. i. mentis alienatōe q̄ñ hō ſolus loquit ſecū. Et tertia eſt nocumēta motuū volūtarioꝝ: ⁊ oz tibi vt intelligas cuz bis etiā nocumēta ſenſuū: nam q̄ñ iſti. ſ. mot⁹ ⁊ ſenſus deſtruūt et toto ī corpore: ſignificat aut apoplexiā aut parilyſim vniuerſalem aut cōgelatōez aut ꝓfocationē matricꝭ. Et q̄ñ deſtruūt ex vna duaꝝ ptiū corpis ſignificat palyſim. ſz apoplexia ⁊ paralyſis accidūt vniuerſaliter ex opilatōe ī cerebro accidente. Apoplexia q̄dē fit ab opilatiōe q̄ implet cerebꝝ ⁊ ꝓhibet curſū ſpūs animalis. Et paralyſ quidē fit ab opilatiōe q̄ implet vnaz duaꝝ partiuz cerebri. ⁊ q̄nq̄z deſtruit ſenſus ⁊ mot⁹ aliquoꝝ mēbroꝝ ſine alijs: ⁊ ſignificat illud opilationē in nucha: aut ī nerujs venientib⁹ ad illō membꝝ. Et ego iam vidi virū cui⁹ ſenſus peduz oino deſtruct⁹ fuit a coxis vſq̄z ad pedes: donec incideret aliq̄s aut ſecaret cuz ſpada aliq̄ mēbra peduz ei⁹ nō ſentiret illud: ⁊ mot⁹ eius fuerūt remanētes: ⁊ mozat⁹ eſt donec fact⁹ eſt hydropic⁹ ⁊ mortu⁹ eſt. Judicaui ergo ſup illuz q̄ euenit extreme parti nuche nocumentū non cōpletuz ⁊ deſtruct⁹ eſt ſenſus pedū eius: ⁊ nō deſtruct⁹ eſt mot⁹ eorū. ⁊ ſi nocumentū eſſz cōpletū: deſtruereꝭ etiā mot⁹ eoꝝ. Et q̄z puenit ex hoc nocumēto vapor ad epar eius: ⁊ corrūpit ꝓplexionē ei⁹ ⁊ ſecut⁹ eſt illud hydropiſ. Et multotiēs quidē apoſtemat cerebꝝ aut nucha: aut nerui abſcidunt: ⁊ ſequit illud deſtructio ſenſus ⁊ motuū volūtarioꝝ qui ꝓcedūt ad mēbra q̄ ſunt ſub loco nocumēti illoꝝ membroꝝ. Et q̄nq̄z accit vt apoſtemet cerebꝝ aut q̄daz panniculoꝝ eius: q̄re p̄miſcet intellectūs. ⁊ declaratio horū mēbroꝝ q̄ hoc membꝝ ſit apoſtematū: extrahit ex doloribⁿ. Quarta eſt ſpēs ei⁹ qō ꝓcedit a palato ⁊ auribus ⁊ narib⁹ ⁊ ex ſuꝑfluitatib⁹. ſubſtātie enī haꝝ ſuꝑfluitatū ⁊ colores eaꝝ ⁊ odores eaꝝ: humores nocentes ī cerebro ſignificāt: ſicut accit mihi ī pūti ꝓte. deſcēdit. n. ex cerebro meo ⁊ ex palato ⁊ cuz mucho hūiditas ſalſa ea. vehementꝭ putredis: ⁊ aū illud ꝓtexerā itinere longo ī ſole eſtatis: ⁊ fatigauerā mentē meā multū valde: ⁊ repletus fuer. ī cibo: accit ergo mihi hec egritudo timorosa. Et eſt q̄nta ſpēs doloꝝ q̄ accidūt in eo: iſti. n. dolores ſūt diuerſi: ⁊ ipſi oēs noſant noſe cōi ſoda. qō ē: q̄z ex eis ē qō pulſatiu⁹. ⁊ ali⁹ eſt quez ſentit hō cuz ſtimulatōe ⁊ mordicatōe vehementi. ⁊ ali⁹ eſt quē ſentit cū extenſiōe vehemēti a circuitu. Et ali⁹ eſt quē ſentit cū reuolutōe aut tremitu. Et loca ſode ſūt diuerſa. ali⁹ eſt. n. qui cōprehendit capit totū: ⁊ noſat doloz ouans. alius q̄ cōprehendit vnaz duaꝝ partiū cerebri: ⁊ noſat emigranea. ⁊ ali⁹ eſt q̄ ſentitur ē craneū. ⁊ ali⁹ eſt q̄ ſentit intra craneū in ꝓfundo. Et iſte q̄nq̄z ſpēs ſūt expoſite in libro cognitōis egritudinū membroꝝ interioꝝ. Et tu quidē inuenis multos medicoꝝ ſpecificātes vnāquāq̄z eaꝝ: ⁊ dicūt q̄ ſignū tale ſignificat egritudinē talez q̄ accit a cā tali ſicut epilepſia: ⁊ melācholia: ⁊ ſcotomia: ⁊ ſpaſm⁹: ⁊ tetan⁹: ⁊ mater infantiū: ⁊ incub⁹. Et tu q̄dez ſtabis ſup vnūquodq̄z ſignorū egritudinū cerebri ꝓpaꝝ ei: ſil'r etiā ⁊ accītiuz ei p cōitatez: q̄s ipſe nō noſauit. Et egritudinū q̄ accidūt a nocumēto qō ſequit illud qō naſcit ex cerebro. ſ. nocumētuz qō ſeq̄tur nuchā aut quoſdā neruos. aut conſiderabis egritudinē que accit cerebro ex nocumento qō aſcendit ad ipm ex q̄buſdā menbris vt a ſtomacho: aut ex renib⁹ ⁊ ex eo qō ſi nūerauī: cui⁹ quidē eſt egritudo: ⁊ cui⁹ q̄dez eſt accīs ſeqūs egritudinē: ſicut epilepſia ⁊ ſpaſm⁹ ⁊ ſtupor ⁊ tremor. ⁊ ſalt⁹ ex libris Gal. in q̄bus ipſe exq̄ſite p̄ſcrutat⁹ eſt doctrinā haꝝ rex: ſic liber eius ī morbis ⁊ accidentib⁹: et liber eius in cognitiōe paſſionū interioruz membroꝝ ſcies. 23

Et uero que ſm cor ex diſnie ſpecieb⁹ ⁊ motib⁹ ſm ipſuz: ⁊ adhuc ex pulſib⁹ ſm ipm ⁊ arterias ⁊ aroſitatib⁹ ⁊ puſillanimitatib⁹ ⁊ febrib⁹ ⁊ infrigidatiōib⁹ ⁊ in colore dlfferētijs ⁊ doloribⁿ q̄ circa ipm ⁊ circa arterias.

Super egritudines aūt que accīt i corde oportet ut ſignificet ex ſpēb⁹ mutatōis et inſpiratōis: ⁊ ex tremore accidēte in ipo: ⁊ ex pulſu eius ⁊ pulſu uenarum: ⁊ ex uelocitate ire ⁊ tarditate eius ⁊ febre ⁊ frigore corporis et ſpeciebus coloris ⁊ doloribus accidentibus in eo.

Non eſt poſſibile vt apoſtemet cor: aut accidat

opilatio in eo implens ventres eius sicut possibile est illud in cerebro: naz moris antecedit ad illū cuius est ante illud. Plurimi.n.qui moriunt subito nō accit eis nisi q̃ effūdit hūor ad corda eor subito: aut apostemat pānicuili eor ⁊ q̃ escūt cordis mot⁹ p illō: ⁊ morit stati bō sine cā manifesta. Qui aūt morit ex timore terribili aut gaudio magno facto subito: tūc illō ē, ppter resolutiōem spūs a corde. In gaudio q̃dē egredit spūs ⁊ sanguis subito fimt ad exteriora: q̃re extiguit caliditas innata: sicut extiguit ignis ex vehemētia euētatōis. In timore vo redit spūs ⁊ sanguis ad interiora: ⁊ extiguit etiā caliditas inata subito: sicut extiguit ignis q̃ coopit cū re aliqua, phibēte eius expiratōem. Et signa quidē significātia egritudines cordis sunt octo spēr. Una earr ē inspiratiōis malicia. Inspiratio nāq̃ magna ⁊ velox ⁊ frequēs significat caliditatē additā in corde: ⁊ earr ⁊traria significat frig⁹ additū in corde. ⁊ fmone absoluto vnicuiq̃ modor malicie inspiratōis ē significatio, ppa. ⁊ Gal. q̃dē exq̃site pscrutat⁹ ē veterminatōem illi⁹ in libro suo q̃ ē de malicia inspiratōis. Et secūda ē tremor cordis accidēs in eo. B.n.fignificat effusiōem mäe ad cor aut pāniculos eius: qō est aut vapor melācholic⁹ aut humiditas: ⁊ facit maliciā cōplexiōis in ipo. Et tertia ē mutatio pulsus i generib⁹ suis. x. vna queq̃.n.spēr pulsus ⁊ pticularia ei⁹ brūt significatione, ppam sup illud quod accit cordi ex nocumētis, ppis sibi: aut quod accit sibi p cōitatē defozis. Et q̃rta ē ex velocitate ire ⁊ tarditate ei⁹. velocitas.n.ei⁹ significat caliditatē: ⁊ tarditas ipsi⁹ significat frigiditatē. ⁊ neče est tibi vt cōpes oēs istas res pres nāles. Et q̃nta ē spēs febriū. ⁊ Gal. q̃dē exq̃site pscrutat⁹ ē fmonē in eis in li⁹ febriū: ⁊ in libro crisis: ⁊ in libro de ingenio sanitatis. Et sexta ē ex frigore corpis: ⁊ fmo in eo ē cōtrari⁹ fmoni i febrib⁹: ⁊ qñ scit vnū cōtrariorr scit ⁊ reliquū. nā causar frigoris corpis omnes sunt cōtrarie causis fe. ppterea q̃ feb. est calor in toto corpe. Et septima est ex colore corpis. Color enī corpis mutat ⁊ alterat mutatōe disposīs cordis ⁊ alteratōe eius. Et octaua est ex dolorib⁹ accidētib⁹ in eo ⁊ hor dolorū plures sunt accidētia anime sicut tristicia ⁊ angustia ⁊ furor q̃ aūt accidat ei dolor in seipo illud minus vel par morat ⁊ plongat, ppterea q̃ animal moritur ante confirmātōem doloris in corde. 26

Ā uero que fm epar ex humorū indigētia ⁊ abūdātia: ⁊ cōuersione colorīs in nōnaturales viscolorationes: ⁊ adhuc ex his q̃ sunt fm vigestionem aut nutrimētū: aut supfluorū egestionē immutatis: sed ⁊ pōderibus fm ipm ⁊ tumorib⁹ ⁊ dolorib⁹ nō in regiōe epatis tm: sed fm compassiōes q̃cūq̃z fiunt alicui membro: ut sunt visnie species ⁊ tussis.

Super egritudines aūt q̃ accidūt in epate oportet ut significet ex diminutiōe chimorū ⁊ additione eorū: ⁊ mutatōe eorūz a dispōnibus suis naturalibus ad dispositōez egredientē a nā ⁊ ex malicia colorīs: ⁊ ex mutatōe que accidit ex sparsione nutrimēti in corpe aut in assimilatōe sui cū mēbris: aut in expulsiōe ei⁹ q̃ expellit ex eo ex supfluitatib⁹: ⁊ ex grauitate etiā q̃ sentit in eo ⁊ apostematib⁹ ⁊ dolorib⁹ quorū quidā fiūt in loco epatis ipsi⁹: ⁊ qdam eorū p cōitatē ⁊ p spēm quādā mutatiōis etiā ⁊ inspiratōis ⁊ tussis.

Species signor egritudinū epat sunt q̃nq̃ spēs. Prima ē sūpta ex opatōib⁹ ei⁹: ⁊ ē mutatio ei⁹ q̃ mutat chimos in q̃ntitate ⁊ q̃litate. In q̃ntitate q̃dē est diminutio chimor ⁊ additio eor. In q̃litate vo est mutatio humor a dispōib⁹ suis nālib⁹ ad dispōez exeūtē a natura Et fmo in hac specie est long⁹ ⁊ sufficit in eo in hoc loco rememoratio summe vni⁹ significat sup residuū eius. ⁊ hec summa est: q̃ epar a stomacho ⁊ ab intestino ieiuno sugēdo ex cibis ⁊ potib⁹ attrahit cibum ⁊ decoquit ipm: ⁊ facit ex eo chimos. iiij. s. sanguinē chol. phlegma ⁊ melācholiā. Quz q̃ accit in eo egritudo, phibet ipm ad hoc vt faciat chimos istos. iiij. fm q̃ oz. q̃ si egritudo est malicia oplonis fride addit in generatōne pblatis: ⁊ minuit reliquos eor. ⁊ si ē malicia oplois ca. addit in generatōe cho. ⁊ minuit reliquos eor. Et mlto tiens quidē apostemat epar apate ca. aut accit i eo malicia oplonis ca. ⁊ adurit hu. ⁊ generāt modi cho. diuersarū spēr. Spēs aūt cho. ci. sunt rubea clara citrina subtil ⁊ citrina filis vitello oui ⁊ prassia ⁊ q̃ hz colorē indicū: ⁊ que est vt ziniar. i. viride eris. Pblegmatis aūt spēs sunt dulce acetosum ⁊ insipidū ⁊ salsum ⁊ vitreū. Et spēs bu moris melācholici sunt duob⁹ modis. Un⁹ eorū ē ei⁹ q̃ attrahit splen: ⁊ est fex sanguis ⁊ supfluitas ei⁹. Et alter est qui adurit ex humorib⁹. humores aūt qui adurunt ⁊ cōuertūt in cho. ni. sunt spēs cho. ci. ⁊ phlegma salsum: ⁊ humor melācholic⁹: ⁊ sanguis. Iste q̃ sunt spēs. ix. chol. ni. fex ex adustiōe cuiuslibet spēr cho. ci. ⁊ vna ex phlate salso: ⁊ vna ex humore melācholico: ⁊ vna ex sanguine. Et sanguis ipsi⁹ sunt duo modi: pur⁹: ⁊ impurus. pur⁹ est mā nutrīnēti mēbror. impur⁹ est qui effusus ē in venis cū aliis humorib⁹ pmixt⁹. Iste nāq̃ ē filis oīb⁹ hūoribus relicis, ppter inuamēta q̃ rememorari nō ē in hac hora. Nāq̃ aūt declināt sanguis ⁊ vnusquisq̃ hūor a oplone sua eqli p egritudines epat: ⁊ fit aut min⁹ aut pl⁹ aut magis addite caliditatis: aut mag addite friditat: aut mag addite hūiditatis: aut magis addite siccitat: ⁊ qñ mutat significat egritudinē in epate. Et spēs secūda est sūpta ex malicia colorīs. color enī mutat ad maliciā: aut ppē cor aut, ppter ep. Quz ergo cor est saluū: tūc mutatio ei⁹, ppē ep est solū: ⁊ scit q̃ mutatio ei⁹ est a corde aut ab epate p illō q̃ō est cū eo de cōpib⁹ alijs. s. ex signis. nā quz, ppē ep fit ei signū aliud appropat ei. exemplū illi⁹ ē color plūbe⁹ qui significat frig⁹ in epate qñ inspiratio ⁊ pulsus sūt fz dispōnes suas. Et spēs tertia est sumpta ex mutatōe sua q̃ accit in spñiōe nutrimēti ⁊ assimilatōe ei⁹ cū mēbris: et in eo q̃ō expellit de ipo ex supfluitatib⁹. s. ex vrina. Epar enī qñ infirmat generat hūores quos abhorret mēbra q̃ re accidūt ab illo egritudies diuerse: fiē scabies ⁊ ipetigo ⁊ barras ⁊ verruce ⁊ morphea ⁊ lepra ⁊ alopicia: ⁊ alia ex eis quor, ppetas est vt generet i eo q̃ō apper de corpe ex egritudinib⁹. ⁊ est illō qr mēbra expellūt istas supfluitates ad cutē: ⁊ coartāt in ea, ppter gstitudinē sua ⁊ debilitatē ei⁹ ad h vt faciat eos vaporē q̃ resoluat ex poz ei⁹. Et multotiens diligūt eas membra ⁊ non expellūt eas ad partē cutis: sed remanētes in membris resudant ad

epar: quare generat ab eis spēs hydropis: aut spēs fluxꝰ ventri epatici: aut spēs vomitꝰ: aut spēs puocatōis vine aut puocatōis menstruoꝝ: sicut scies ex verbis hippo. ⁊ Gal. Et spēs q̄rta est sūpta ex sensibilitate epatis: ⁊ p illud qd̄ accit ī eo ex opilatōibꝰ ⁊ aparibꝰ: epar.n. qñq; sentit maliciā ꝯplonis ī se diuerse: ⁊ mordicatione ⁊ tensiōez. Et spēs q̄nta est sūpta ex sensibilitate mēbroꝝ int̄ q̄ ⁊ ipz est cōitas. nam qñ epar aparat: trahit furcula ipsiꝰ inferiꝰ ⁊ sentit granitas ipsiꝰ in furcla: ⁊ coartat velamē: quare mutat inspiratio ⁊ accit tussis. 27

Ita uero ⁊ fm uentrez circa digōnez ⁊ orexim hūide aut sicce obplonis: aut superfluoꝝ egōnibꝰ peccātibꝰ. Similr uero ⁊ nauseis ⁊ singultibꝰ et eructuatōibꝰ ⁊ uomitibus: ⁊ ipsis eoꝝ que uomunt formis: ⁊ doloribus: ⁊ tumoribus ⁊ disnijs.

Et similr etiā oportet ut significet super egritudines que fiūt in uentre p nocumēta que accidunt ei in digestiōe ⁊ in appetitu eius qd̄ recipit de humido ⁊ sicco: ⁊ ī expulsiōe supfluitatū generataꝝ ī eo. Et similr significat supeas p singultū ⁊ eructuationē ⁊ nauseam ⁊ uomitum: ⁊ species eius quod egreditur cuz uomitu: ⁊ per dolores ⁊ apostemata ⁊ mutatiōe inspiratōis.

Species signoꝝ egritudīs sunt. .r. Prima earū est nocumēta accītalia ī digōne. ⁊ fiūt fm viā vniuersalē tria. s. corruptio digōnis: ⁊ digōnis minoratio: ⁊ destructio digōnis. vnaquecq; aūt haꝝ significat maliciā ꝯplonis ī ventre. Et spēs malicie ꝯplonis sē p. Aut. n. significāt egritudinē officialez ī eo: ⁊ qñ corrūpit ex eis digestio: aut fit minoꝝ aut destruit: nec gnāt ex eo chilꝰ ex quo epar generet chimos: ⁊ apparet corruptio digōnis ī granitate nutrimēti. egō. n. qñq; egredit mollita: qñq; egredit grossa nō mollita: ⁊ qñq; egredit mutati odoris: ⁊ egredit cū ea aliqd̄ aliud ex eo: in qꝰ iaz exq̄site pscrutati sūt Hip. ⁊ Ga. fmonē in libro pnostico rū: ⁊ ī li. de morbo ⁊ accītibꝰ. Et secūda est sūpta ex appetitu hūidi ⁊ sicci. iam. n. declaratū est ī eo qd̄ preterijt q differētia ē inter ꝯplonez malā factā natura ī ventre: ⁊ factā p accīs: qz hīs nālem appetit qd̄ est ꝯueniēs ⁊ sile eiꝰ cōplexioni: ⁊ q hīs accītalez appetit ꝯrituz ꝯplōni eiꝰ qd̄ est ī ventre. appetitꝰ q̄ hūidi significat aut caliditatē aut siccitatē in ventre: aut vtrūq; sil. ⁊ appetitꝰ sici figt aut hūiditatez ī ventre dīari: aut frigꝰ: aut vtrūq; sil. ⁊ pp hō tacuit Gal. de appetu cali ⁊ fri. Et ctia ē sūpta ex expulsiōe supfluitatū gnātaꝝ oīuz ī eo. ⁊ venē q̄dē expellit illas supfluitates aut ad meri: ⁊ egrediūt cū sputo aut cū vomitu ⁊ cū saliua: aut ad itestina ⁊ egridiūt cuz egōne. Et q̄rta est sūpta ex singultu: singultus. n. accit sic accit spasmꝰ. Et cāe faciētes ipm aut sūt repletio aut siccitas. venter vo qñq; repleat hūiditate aut hūore mordicatiuo. Et siccitas faciens singultū: si appropat ventri solī: tūc possibil est sanatio eiꝰ. ⁊ si est corpis totiꝰ tūc iaz finita est hūiditas eiꝰ p aliquā egritudiez: ⁊ nō ē possibilis curatio eiꝰ. Et q̄nta est sūpta ex eructuatōe: ipse. n. significāt p ordinē suū illud qd̄ est infusū in ventre: ⁊ dispōnez ꝯplonis ventris. Eructuatio q̄dez fumosa aut significat caliditatē aut hūorez cholericū. Et acetosa q̄dez significat aut frigꝰ aut hūorez melācholicū aut phlegma acetosum. fetida vo significat hūorez putridū effusū in vētre in aīali. salsa vo significat hūorez male q̄litatis in eo infusū: quz iam finita est hūiditas p aliquā egritudinē: ⁊ nō est possibilis eiꝰ curatio. Et sexta est sūpta ex neusea: nausea. n. ⁊ subuersio anie significāt hūorez malū quē ebibit venter: ⁊ factꝰ est viscosus ī eo qd̄ est inter tunicas eiꝰ. q fi accidat cū eo vomitꝰ: ⁊ q̄escat p ipz nausea: tūc ille malus hūor infusus ī ventre etiā iam penetrauerat: ⁊ virtus eiꝰ ad tunicas illiꝰ: q̄ qñ egredit p vomitū destruit qualitas eiꝰ mordicatiua. Et hūor q̄dem effusus ī ventre aut attrabit ad ipm ex toto: aut ita est vt extrahat ipm: sic accidit ī fame vehemēti: qñ tūc ipse redit ⁊ attrahit ex mēbris circūstantibꝰ: ⁊ effundunt ad ipz spēs veneni diuerse: aut ita q mēbra ipsa expellūt ad ipm illud qd̄ aggregat in eis de veneno. ⁊ multotiens q̄dez generāt in ventre ipso ex supfluitatibꝰ ciboꝝ ⁊ potuuz hūores mali aut phlatici aut chola porralis: aut melācholia: aut q̄ ē sic in dicū. Et septima est sūpta ex vomitu: egrediūt. n. cū vomitu spēs multe hu. phlegmaticoꝝ aut cholericoꝝ aut melancholicoꝝ. ⁊ spēs veneni sūt diuerse. Et venenū q̄dez ē hūiditas aquosa subtilis horribilis q̄litatis. ⁊ q̄litas veneni est diuersa. qd̄ est: qz aliud est longinquz: ⁊ aliud qd̄ ē ꝓpinqū humoribꝰ ꝯuenientibꝰ corpori. ⁊ aliud est qd̄ hz q̄litatē malā venenosā valde. Et octaua est sūpta ex doloribꝰ: qd̄ est: qz veniūt ad ventrē multi nerui: ⁊ pcipue ad os eiꝰ. s. ad illud qd̄ ē superiꝰ eiꝰ: q̄propē sentit sensibilitate forti nocumētū qd̄ est ī eo: ⁊ fūt ex eo dolores horribiles qui valde: donec mlti eoꝝ faciūt syncopī. Et Gal. q̄dez loq̄t in doloribꝰ ⁊ dic q cāe eoꝝ aut sūt solo ꝯtinuitatis: aut malicia ꝯplonis diuerse. ⁊ illud qd̄ accit ex eis ī vētre figt egritudiez: ⁊ ē gnātio eiꝰ aut ab hūore mordicatiuo: ⁊ iste hūor aut ē cholericꝰ aut acetosus aut salsus: aut ē a malicia ꝯplonis diuerse in stō: ⁊ ē malicia ꝯplonis diuerse vt aggregēt in eo qd̄ calefacit calefcōne forti ⁊ q infridet infridatōe forti sil aut hūectet aut siccet. Et nona ē sūpta ex aparibꝰ accītibꝰ in ventre. apata vo sūt iiij. s. sāguinea: phlatica: cholerica: ⁊ melica. ⁊ ex eis ēt est qd̄ est cōpositū. ⁊ multotiēs q̄dez oñdunt ista apata sensui p hō q ipellūt lacertos q̄ sū supra ventrē. Et decia ē ex mutatōe ispiratōis: venit. n. qñ in eo est apa aut hūor infusus aut mēbra tendit tensiōe multa ⁊ coartat velamē ⁊ extendit ipm: mutat p illud inspiratio. 28

Et fm pectꝰ ⁊ disnijs ⁊ tussibus ⁊ doloribꝰ adhuc ⁊ eoruz que expuunt differentia: oportet cognoscere in presenti egra.

Super egritudines autez que accidūt in pectore oportet ut significetur p spēs imutatiōis inspiratōis ⁊ tussim ⁊ dolores accidētes ī eo: ⁊ spēs eiꝰ qd̄ expuit ex eo.

Spēs signoꝝ egritudinū pectoris sūt. iiij. vna earꝝ est mutatio ispiratōis: naz qñ p dilatōez pectoris ingredit aer: ⁊ p ostrictōez eiꝰ egrediat vapor fumosus: se q̄t qñ infirmat vt mutent motꝰ eiꝰ: q̄ p illud imutat eiꝰ inspiratio. Et secūda ē sūpta ex tussi qñ puenit ī pectore rel

dolorosa mouet virtus naturalis vt expellat cũ tussi. Et tussis qdẽ accit ex cauſ mltis valde: sed hnõ ẽ hora nũ rãdi eas. Ex tertia est sũpta ex doloribꝰ accãtibꝰ i pectore. ⁊ isti qdẽ dolores sunt diuersi. ⁊ ex eis. n. sũt q̃ fiũt ab egritudine in lacertis costarꝝ. ⁊ ex eis sũt q̃ fiũt ab egritudine in pãniculis pectoris. ⁊ ex eis sũt q̃ fiũt in pulmone. Et ẽrta ẽ sũpta ex spẽbꝰ eiꝰ qõ expuit ex pectore cũ tussi. Et spes eiꝰ qõ expuit sũt multe. Ex eis. n. ẽ sputũ sanguis ⁊ significat solutõem cõtinuitatis vene. Et ex eis est sputũ screatõis: ⁊ h ẽ ex eo qõ significat victoriã pblatis. Et ex eo ẽ qõ significat victoriã sanguis. ⁊ ex eo ẽ qõ significat victoriã cho. ⁊ ex eo est qõ significat victoriã melie. ⁊ ex eis est sputũ saniei. et eius etiam sunt species multe. ⁊ ex eis est quod significat sputũ ventosũ humoris: aut in pectore: aut quia attrahit ad pectus. 29

Et ex trachea arteria egritudines pisnia ⁊ tussis: ⁊ fm locũ dolor ⁊ sputum ⁊ uocis lesio innotescũt.

Siper egritudines accidẽtes aũt in cãna pulmõis significat mutatio inspiratõis ⁊ tussis ⁊ dolor accidẽs in loco eiꝰ: ⁊ qõ expuit ex eo: ⁊ nocumẽta accidẽtia uoci.

Species signorꝝ egritudinũ cãne pulmõis sũt. v. Mutatio inspiratõis ⁊ tussis: ⁊ dolor accãs in loco eiꝰ: ⁊ qõ expuit ex pãniculꝰ eiꝰ ⁊ cãnis eiꝰ: ⁊ nocumẽta accãtia voci. ⁊ Hal. qdẽ tacuit de nũeratione spẽrꝝ signorꝝ egritudis pulmõis: qñ ipse est itra pectꝰ. Et spes signorꝝ egritudinũ eiꝰ sũt cõposite ex signis cãnaliũ eiꝰ: ⁊ ex signis egritudis pectoris. Et qñq̃ quidez accit ex aẽatibꝰ pulmõis mutatio coloris maxie facici: ⁊ cũ dolore accãte in eo sentit guttas in eo qõ ẽ iter spatulas: ⁊ sequit cũ malicia inspiratõis etiã tussit: ⁊ sputũ spumosũ ẽ ꝑpriꝰ ei. qõ ẽ: qꝛ ex eo qõ expuit ex pectore aut ex cãnalibus eiꝰ: nõ ẽ aliqõ spũosũ. Et tacuit Hal. ẽt de nũeratiõe spẽrꝝ signorꝝ egritudinũ renũ: ⁊ spẽrꝝ signorꝝ egritudinuꝝ intestinorꝝ pp duas res. Breuit vna ẽ assimulatio baruꝝ spẽrꝝ in ꝑn rei. ⁊ altera ẽ qꝛ sũt itellecte ex opatõibꝰ eorꝝ: ⁊ ex eo qõ ꝓcedit ex eis ⁊ loc dolorꝭ ⁊ aẽatibus ⁊ alijs. Urina. n. ⁊ qõ egredit cũ ea appꝛopꝛiat renibꝰ ⁊ vesice. et egõ ⁊ qõ egredit cũ ea significat super intestina. Et Hal. quidẽ colligit signa egritudinũ eiꝰ qõ remãsit ex mẽbris interioribus in summa vna. 30

Proportionaliter uero ⁊ in oibus alijs ptibꝰ ex tumore et dolore et lesiõe opationũ amplꝰ ⁊ egõnũ differẽ tijs cognitiões erũt.

Et fm hãc ꝓportiõem sunt significatões sub egritudies reliquorꝝ membrorũ ex grossitudine ⁊ dolore accidentibus in eis: ⁊ ex nocumẽtis accidẽtibus opatõibus eorꝝ ⁊ spẽbus eorꝝ que ꝓcedũt ex eis.

Iste canõ cõis ẽ i significatõe ⁊ cognitõe egritudinũ mẽbrorꝝ interiorꝝ: ⁊ qõcũq̃ ẽ ex eis ẽ spes signorꝝ egritudis: cuiꝰ cãz iã narrauit ⁊ enũerauit ⁊ qõcũq̃ ẽ cũ eisdẽ de quo tacuit. ⁊ iste canõ sumptꝰ est ex. iiii. spẽbꝰ. quarꝝ ꝑma est grãssitudo: ⁊ secũda dolor: ⁊ tertia nocumẽta accãtia opatõi mẽbri: ⁊ ẽrta ẽ ex eis q̃ ꝓcedũt ex eis. Et manifestũ ẽ ex istis. iiii. qꝛ in eis ẽ nẽcia scia triũ rerꝝ. quarꝝ ꝑma ẽ scia mẽbrorꝝ p anatomiã. ⁊ secũda ẽ scia opationũ eorꝝ. ⁊ tertia ẽ cognitio inuamẽtorꝝ eorꝝ. p cognitõem aũt mẽbrorꝝ p anatomiã sciũt scie eorũ et q̃ cõtinuãt cũ eis ⁊ cõicãt cũ eis: ⁊ q̃ veniũt ad ea ab alijs: ⁊ fmone absoluto vniuersali sciũt p anatomiã forme et fit eorꝝ: ⁊ q̃titates ipsorꝝ: ⁊ nũerꝰ eorꝝ. Et ingredit i nũero eorꝝ illud qõ venit ad ea ex venis ⁊ etiã arterijs ⁊ nervis: ⁊ reliq̃ q̃ sunt in eis. Cognitio aũt opationũ mẽbrorũ et inuamẽtorꝝ eorꝝ ẽ nẽcia: qrũ vnũqõq̃ eorũ est creatũ pp opatiõem suã ꝑpam. Et opationũ eius sunt inuamẽta q̃ currũt cursu arboris illiꝰ opatõis. Quiꝝ q̃ mutat inuamẽtũ significat mutatõem mẽbri: ⁊ silr qñ mutat opatio significat mutatio mẽbri. Et multotiẽs qdẽ sũt vni mẽbro inuamẽta multa. quorꝝ qdã sũt ꝑpa: qdã cõiora: ⁊ q̃dam anteriora: ⁊ q̃dã posteriora. Et nõ ẽ possibile vt sit membro vni nũero plꝰ opatõe vna nũero. Cerebꝝ. n. q̃tuis sit mẽbꝝ vnũ ⁊ sint ei opatões multe diuerse: tñ ꝓtes eiꝰ nõ sunt vne nũero: ⁊ q̃titas nũeri earꝝ ẽ fm q̃titatẽ nũeri ꝓtiũ opationũ earꝝ. Et silr cor ⁊ arterie dilatãt p spẽs villorũ: ⁊ dẽscũt p spẽs tertiã villorꝝ. qõ ẽ: qꝛ vnaq̃q̃ arteriarꝝ hꝫ duas tunicas: ⁊ inueniũt in ea p anatomiã villi p lõgitudinẽ: ⁊ villi p latitudinẽ: ⁊ villi positi fm trãsuersũ. ⁊ corꝰ cordis totiꝰ est cõpositũ ex ist spẽbꝰ villorꝝ. vnaq̃q̃ ergo opationũ singlariũ numero: efficit mẽbruꝝ singlare numero. Intellige ergo totũ illud ⁊ scies ex eo locum nocumẽti ipsius. Et Halienꝰ quidẽ determinauit partes huius canonis ⁊ dicit: 31

Ex humoribꝰ qdez ꝑter nãm ut in phlegmonibꝰ ⁊ sclirosi ⁊ inflatiõibus ⁊ herisipilis inspiciẽdum est.

Et ubicũq̃z i corꝑe ẽ grossitudo p trãsiẽs quãtitatẽ nãlẽ orꝫ ut ingram an sit ex aẽate ca. aut ex aẽate ẽgui duro: aut ex molli inflãte.

Postema calidũ aliud est simplex sicẽ aẽa factũ de sanguine noiatũ phlegmõ: ⁊ aẽa ca. noiat herisipila. ⁊ aliõ ẽ ꝓpositũ sicẽ spẽs carbũculi: ⁊ ingrediũt in eo oẽs pustule ca. ipse. n. sũt intrãtes sub itẽtõe aẽat ca. Et ist qdẽ pustulis sũt noia mlta: sicẽ ignis pstic: ⁊ variola ⁊ formica ⁊ forũculi: ⁊ alie ex pustul: ⁊ variole ⁊ morbill ẽ ꝑpetas aliq̃. qõ ẽ: qꝛ ipsi currũt cursu crisiꝝ malaꝝ: qñ aũcedit eos fe. putrida ⁊ ꝓclusia. i. finocha ꝓtinua. ⁊ nã qdẽ expellit totã supfluitatẽ ad supficiẽ corꝑis ⁊ gnãt ex ea variola ⁊ morbill. In phlegmõe aũt ⁊ herisipila ⁊ carbũculo ⁊ q̃ currũt cursu eorꝝ fe. sedẽt vẽec cõplex vigõ supfluitat in eis. Et egyptij qdẽ noiant carbũculũ sicafen. Et aẽa gue duꝝ aliõ ẽ cꝰ gnãtio est ab bũore mlico ⁊ noiat sclirosꝭ. ⁊ aliõ ẽ cꝰ gnãtio ẽ a cho. ni. et noiat cãcer. ⁊ aliõ ẽ cꝰ gnãtio ẽ a pblate viscoso caseato: sicẽ nodꝰ ⁊ scrophule. Et egyptij noiant scrophulas vẽtũ alteguiã. i. caseatũ. Aẽa aut molle. i. inflatũ ẽ duobꝰ modis. vnũ eorꝝ noiat inflatio: ⁊ alterꝝ noiat atheleigi. Et sũt eis spẽs mlte diuerse: sicẽ pustule noiate assen ⁊ filie noctis: ⁊ ista gnãnt ex pblate subtili ca. aut salso aut alteriꝰ spẽi cui ꝓmiscet cho. pua. ⁊ ex spẽbꝰ eiꝰ sũt reliq̃ inflatões cũ qbꝰ ẽ pulsatio. ⁊ tu qdẽ potes cogscẽ nãm aẽat ex colore eiꝰ ⁊ dolore: ⁊ fe. ꝓcomitãte ipm: ⁊ ex velocitate motꝰ eiꝰ ⁊ tarditate eiꝰ ⁊ tactu eiꝰ ⁊ ex ꝓssiõe sup ipm cũ digit: ⁊ põne nole sup ipm. ⁊ ista qdẽ aẽata qñq̃ ꝓnũt

adinuicē: q̃re generāt in corpe spēs multe apatū: quorūz aliud cōpositū est ex sanguīe ⁊ cbo. ⁊ aliud ex sanguīe et melia: ⁊ aliud ex sanguine ⁊ phlate: ⁊ aliud ex phlate et cbo. ⁊ ex istī apatib⁹ ꝓpositi ē cui nomē ē sic adubellati ⁊ exitura: ⁊ ex eis est cui nō ē nomē. ⁊ fm hāc silitudinē ē fmo in reliq̃s eoꝝ. Et mānifestū ē q̃ generat in mēbrī interiorib⁹ ex istis apatib⁹ sile ei q̃ generat ī mēbrī appētib⁹ verūtā q̃dā coꝝ facit accelerare mortē patiēti ipm ꝓpē nobilitatē mēbroꝝ interioꝝ ⁊ vehemētiā fe. ⁊ doloris. ⁊ q̃dā eoꝝ fit spaciosū ⁊ ꝓpat ei⁹ curatio: ⁊ diuersificātur noīa apatū: ⁊ pp noīa mbroꝝ. Q̃dā nāq̃ noīat pānariciū ⁊ ē illō q̃ egrediē sub vngue: ⁊ q̃dā coꝝ noīat piplemonia ⁊ pleures ⁊ epaticū ⁊ spleneticū ⁊ apa renū. Et q̃ busdā eoꝝ sunt noīa ꝓpa: sic nomīat apa cerebri: aut apa pāniculoꝝ ei⁹ carabit⁹ aut firsen. i. phrenes: ⁊ sic nomīat pleuresis aslati: ⁊ sicut noīat apostema velaminis. i. diaphragmatis birsen: ⁊ sicut noīat apostema carnis mollis rhabanri. ⁊ fm hoc exemplū in reliq̃s eoꝝ. 32

Dolores uero fm quem incūbunt locuz: aut cōtinuitatis solutiōez: aut altratiōes subitas ostēdūt. Soluitur igit cōtinuitas incisiōe ⁊ comestiōe .i. corrosiōe ⁊ fractura ⁊ tensiōe. Alteratī uero sba caliditate frigiditate siccitate ⁊ humiditate.

Dolores autē ubicunqz sint in corpore fixi: aut significāt solutiōem continuitatis: aut mutatiōem multaz accidētez subito. Continuitas uero soluit incisiōe corrosiōe ⁊ tēsiōe ⁊ scissura ⁊ sba mēbri mutat caliditate frigiditate siccitate ⁊ humiditate.

Iste sermo facit fidē. expōnis ptis secūde canonis cōis in extractōe egritudinū membroꝝ interioꝝ: ⁊ est intellect⁹ ex expōne nostra preterita. quod ē: q̃a scissura est species rupture: ⁊ algae. i. obtusio sunt spēs attritōis. ⁊ attritio est ex spēb⁹ solutōis cōtinuitatis: cōposita ex incisiōe imperfecta: ⁊ ex tensiōe ⁊ scissura ⁊ noīant oēs gabaen: ⁊ accidūt aut ex obtusione ⁊ casu: aut percussiōe cū ligno aut lapide: aut q̃ currit ꝗ cursu. Soluit g̃ in eis ptes villoꝝ mēbri algaben solutōe non appēte sensui. ⁊ mutatio sub mēbri p calorē ⁊ frig⁹ ⁊ siccitatē ⁊ humiditatē est malicia ꝓprionis diuerse. 33

Nocetur autem ⁊ operatio: aut leuiter: aut mediocriter: aut omnino non fit.

Et nocumētū accides in opatione est fm unū triū modoruz: aut ita ut debilitet: aut ita ut mutet a pte sua: aut ita ut destruatur.

Debilitas opatōis est sicut malicia vigōris abscq̃ corruptōe ciboꝝ: sed ita vt mutet a pte sua est sicut quz resoluit stomach⁹ illud q̃ pucit ad ipz de cibis: ⁊ facit ipm aut acetosum aut cbicatū. i. illi⁹ odoris cui⁹ sunt pisces aut fumosum. sed si ita ē vt destruat est sicut si egrediant cibi crudi fm dispōem suā in quib⁹ stomach⁹ nō opat⁹ est paz neqz multū. ⁊ fm hāc silitudinem est sermo in opatōe cuiuslq̃z mēbroꝝ interioꝝ ⁊ apparentiū. Et Gal. quidē exquisite pscrutat⁹ est doctrinaz illi⁹ in libro suo de morbo ⁊ accidēte. 34

Quecūqz uero egrediūt: hec qdez ut pticule eoꝝ que patiūt: hec uero ut in ipis cōtēta fm naturā.

Res autē que effluūt ⁊ procedunt ex eis: alie sunt que sunt ptes mēbrorum in quibus sunt lesiones: ⁊ alie sunt que sunt supfluitates: ⁊ alie sunt res comphense in eis natura.

Procedūt de mēbri ⁊ effluūt res multe diuerse ex q̃b⁹ sunt q̃ sunt nā: ⁊ ex eis q̃ sunt per accīs. Ille aūt que sunt nā sunt sicut egestio ⁊ vrina: ⁊ vapor egrediēs ex poris corpis: ⁊ p inspiratōem. Ille aūt q̃ sunt p accīs sunt ea q̃ egrediūt ex istis. Iste enī vapor significat p odores suos illud q̃ est in corpe: qz aliud est cui est odor bon⁹: ⁊ aliud ē cui ē odor fetid⁹: ⁊ aliō ē cui ē odor horribilis: sicut est ille q̃ appz ex tinillici. i. sub ascellis: ⁊ appitio hoꝝ odoꝝ ī sudore ē mānifestior. Et Ga. q̃dē diuisit illō q̃ pcedit ī corpe ī tres ptes. Prima eaz ē illud q̃ ē ptes mēbroꝝ. Et nos q̃dē videm⁹ illō ī multi egritudinib⁹ sic q̃ egrediē cū sputo ⁊ tussi aliq̃d ex pānicul canalis pulmōis ī vlcere pulmōis ⁊ vlcē canal ei⁹: et sic q̃ egrediē ex ptib⁹ intestini ī vlcerib⁹ intestinoꝝ cū egōne Secūda est illud q̃ est supfluitas in mēbris: sicut vrina in renib⁹ ⁊ vesica: ⁊ egestio in intestinis. Et manifestū ē q̃ nō ē possibile in egritudib⁹ hoꝝ mēbroꝝ vt supfluitates iste salue egrediant: verūtā associat eis q̃ significat eoꝝ egritudines: sicut lapis ⁊ sanies: ⁊ acorathia. i. mucillago ⁊ spēs supfluitat ⁊ putredis: ⁊ spēs vermiū. Et egrediūt in egritudinib⁹ factis ī pectore species sputi: ⁊ in egritudinibus fact ī cerebro: ⁊ ī egritudinib⁹ factis in epate: sicut descensiōes similes loture ⁊ reliq̃ species solutōis epatice. Et tertia est q̃ est comprehensū in mēbris natura: sicut sanguis cōprehēsus natura ī venis: naz q̃ ipse egrediē significat solutionē cōtinuitat ī vena. ⁊ fm hoc exemplū est fmo in vnoquoqz eoꝝ. 35

Et ostensionez propam unūquodqz faciet.

Et unaqueqz harū specierū significat rem propam.

Significauit p istas spēs res q̃ttuor: q̃ sunt spēs canonis: ⁊ sūt ille: eiusq̃z quaꝝ determinationuz ꝓpleuit vnūquodqz particularū eoꝝ: significat egritudinez ꝓpam aut aliquā partiū egritudīs. 36

Dictū est autē de huiusmodi oib⁹ amplius impatiētiuz locoꝝ negocio: nullo hoc in artē pus redigēte aut perfecte assignāte. quēamodum igit aliud nihil eorum que inceperunt perfecerunt ueteres.

Et iam locuti sumus in omnibus istis rebus sermonē amplioze isto in libro meo in locis dolētibus: sed nō

precessit nos aliqs ad incedendũ in illa intentiõe per uiam bonã cõpendiosam ꝓpam: neqz cõsecut⁹ est in illa finem: sicut nõ est consecut⁹ etiã in aliqua intentionũ aliquis antiquoꝝ: neꝝ incepunt eas ⁊ nõ compleuerũt ipsas.

1 Locutus est Gal. in libro cognitiõis egritudinũ membrorũ patientiũ in egritudinib⁹ cuiusqz mẽbrorũ interiorũ sermonẽ in multo cuiusqz subtiliter: ⁊ perscrutat⁹ est doctrinã signorũ cuiusqz egritudinis ex egritudinib⁹ membroꝝ: ⁊ perscrutat⁹ est in residuo eius doctrinã canonis in signis cuiusqz egritudinis mẽbrorũ. Et quia nõ intellexit Rasis illud putauit q̃ Gal. abbreuiauerit ⁊ dimiserit egritudines quaꝝ signa nõ docuit: ⁊ dixit in determinatõe sua qua determinauit estimatõem suã quã habuit de intentõib⁹ libri Gal. in membris passibilib⁹: q̃ Gal. dimisit ⁊ nõ docuit oia signa: ⁊ q̃ oz vt noscet liber ei⁹ cognitio egritudis quorũcũqz mẽbroꝝ patiẽtiũ: ⁊ nõ pcepit q̃ Gal. fuerit ꝓtent⁹ in eo q̃ dimisit in canonib⁹ suis quos docuit in eis vt excitet⁹ discipul⁹ in inueniẽdo illõ p illos canones. significauit q̃. i se ipo artẽ ⁊ nõ indiguit intẽtiõe ꝓsideratõis i li⁹ B. ⁊ B est lucꝝ magnũ q̃ meret Gal. maximã laudẽ: ⁊ ꝓsequet⁹ Rasiz in vitupatõe per hoc q̃ suo malo intellectu tetigit Ga. ⁊ manifestũ est ex sermone Gal. q̃ ipse est ꝓplẽs doctrinã artis medicine: ⁊ nos iaz explanauim⁹ illõ i libro nostro quẽ nosauim⁹ in doctrina artis medicine. 37

Egrotãtiũ quidem corporꝝ ex illo negotio discere oportet cognitiones. Egrotatiuorũ uero ⁊ sanãdoruz ex pnti sunt facultate.

Et iam conuenit tibi ut accipias signa corporꝝ que iam sunt egra ex illo libro: sed signa corporꝝ que iaz pxima sunt ut infirmentur aut ut sanentur: oportet sumere ex isto libro.

q Cum in egritudinib⁹ manifestis cadentib⁹ sub visu ⁊ tactu nõ sit necessariũ edere libꝝ quo sciãt signa eorũ abscindit Gal. sermonẽ: ⁊ finiẽdo dicit q̃ liber eius in cognitõe passionũ membrorũ interiorum sufficit in cognitõe signoꝝ egritudinũ. quod est: q̃a qui studet in eo scit etiã signa egritudinũ membroꝝ apparentiũ: ⁊ residuũ sermonis eius est intellectũ: ⁊ ipse cõplebit expõem eius in eo quod futuꝝ est. 38

Ea quidẽ que sunt signa egrotatiuorũ in medio fm formam eorum sunt que sanis ⁊ egrotãtibus acidũt: fm nãz qdẽ oia sanis insunt: pter naturã uero egrotãtibus inquãtũ egrotãt.

Et signa corpũ q̃ appropiquãt ad hoc ut infirmẽt sunt media inter illud quod accidit sanis: ⁊ illõ quod accidit infirmis. omia enĩ que inueniunt in sanis: currũt fm rem naturalẽ. ⁊ oia que inueniũt in infirmis ex uia qua sũt infirmi: sũt fm cõtrariuz rei nãlis.

p Ostq̃z pcessit Gal. ⁊ docuit signa que accidunt sanis ex nocumẽtis currentib⁹ fm rem naturalem: ⁊ docuit signa que accidũt infirmis ex nocumentis currentib⁹ fm cõtrariũ rei naturalis: docet in hoc sermone q̃ signa que significãt q̃ corpus appropinquat ad hoc vt infirmet sunt media inter illa. s. sunt pmixta: sunt ex signis sanoꝝ ⁊ ex signis egroꝝ. 39

i In medio uero his sunt declaratiua egritudinuz. Quedam ex genere existẽtia eorũ que sunt scõm naturam: sed in quantitatib⁹ aut tempibus pmutata. Quedam uero ex his q̃ sunt pter naturã quidẽ sed minora his que in egritudinibus sunt.

Signa autez corporꝝ que approximãt egritudini sunt fm termios in eo quod est iter illa ⁊ ista. Et ex his enĩ sunt que sunt ex genere rerum naturaliũ: uerũtamẽ permutãtur in quantitatibus suis: aut in suis dispositõibus: aut in horis suis. Et ex eis sunt q̃ sunt ex genere rerũ que egrediũt a nã: uerũ tamẽ sunt minora ⁊ magis diminuta: q̃z ea que accidũt in infirmitaib⁹.

b Hec ẽ erpõ signoꝝ corpũ q̃ appropiquãt infirmitati. qõ ẽ: qz sũt pmixta ex signis sanitatis ⁊ ex signis egritudinis. ⁊ ex signis qdẽ sanitatis tũc qñ pmutant signa ista ab eo fm q̃ sunt: aut in q̃titatib⁹ suis: ita q̃ addũt aut minuũt aut in qualitatib⁹ suis: ita q̃ pmutant coꝝ dispões nãles ad illõ qõ egrediẽs ẽ a nã aut in horis suis: ita vt pmutent hore signi vni⁹ cui⁹ exẽplũ ẽ vt ãtecedat appetit⁹ cibi aut tardet. Ex signis aũt egritudis qñ ex istis signis appet aliqd in corpe sano: tũc in pn⁹ apparitõis ei⁹ q̃titas est pua: ⁊ vtus ei⁹ est debilis. deide addit: ⁊ significat ppinqtatẽ casus corpis in egritudinez: et quãdo complet cadit corpus in egritudinẽ. 40

Et ppter hoc ⁊ dispositões he corporꝝ q̃cũqz egrotatiua esse uidentur: neutroꝝ sunt: ⁊ declarantia uero ipsa signa. Primo quidẽ hec sanitates designãt: secundo uero egritudines. ⁊ fiunt eadem signa fm primaz habitudinem ⁊ sana: ⁊ egra: ⁊ nuutra.

Et silr est dispositio corporuz que appropiquãt egritudini ipi ex dispõnib⁹ que nõ ꝓportionãt ad sanitatẽ: neqz ad egritudinẽ. ⁊ signa etiã significãtia ipsum: nõ significãt in primis nisi illaz dispõem: deinde significãt modo

secūdo egritudines. fit ergo unū signū in compatōe ad aliqd̄ ex signis p̄ter aliquid ex signis que nō siguificāt sanitatem nec egritudinē.

Iam q̄dē fuit dispō que nō ꝓportionat̄: neq; ad sanitatē neq; ad egritudinē triū spērū. Et signa corpū q̄ appropinq̄nt egritudini sūt sig̃ h⁹ dispōnis. nec̄e ē g̃ vt sint ēt spēs signoꝝ corpū q̄ appropinq̄nt egritudini tres. ⁊ h̄ q̄dē sig̃ sūt: aut ꝑmutatio signorū sanitat̄: aut dīnutio signoꝝ egritudīs: ⁊ debilitas eoꝝ. g̃ significatio horū signoꝝ diuersificat̄ ſm cōpatōem eorū. ipsa nāq; qñ cōpant̄ ad sanitatē significāt eā. ⁊ quādo compant̄ ad dispositōem mediā significant ip̄am modo alio. ⁊ quādo cōpant̄ ad egritudinē significāt eā. 41

In eo quidē ꝙ iam existētē dispositōem demonstrāt neutra: in eo uero ꝙ futurā declarāt egra.

Et ex signis que significant egritudinē ex uia quidē qua significant dispōem que est in corpe: nō signifibāt sanitatē neq; egritudinez. Et ex uia q̄dē qua significāt dispōem q̄ fiet post: significant egritudinē.

Signa que significāt corpus esse ꝓpinquū egritudini: ipsa quidē in p̄mis significant dispositōem presentē in corpore: quare est significatio eorū presens supra dispositōnem mediam: ⁊ significatio eorū futura super egritudinē que erit. 42

Scdm uero eandē ratiōem ⁊ quecūq; apparēt i egrotātibus signa salutis: dicētur quidez sana eo ꝙ futuram sanitatez denūcient. Dicent̄ uero ⁊ egra inquātū egritudinē existētē ostēdunt. Et manifestuz est quidem ꝙ si utrorūq; sunt declaratiua: dicent̄ neutra ſm unū aliquod significatoruz neutrorum uoce.

Et ſm hanc ratiocinatōem etiam signa que apparēt in infirmis ⁊ significant euasiōez dicit̄ ꝙ signa sunt salutis: quoniā ip̄a indicant sanitatē que fiet in eo qd̄ est post. ⁊ dicit̄ etiaz ꝙ ipsa sunt signa egritudis ꝓpt̄ea ꝙ significāt egritudinē presentē. ⁊ quādo significāt duas dispositiōes: tunc sunt ex signis que non proportionātur ad sanitatem proprie: neq; ad egritudinē prop̄e ſm aliquem modoruz quos significat hec dictio scilz ſmo noster: nec sanitas nec egritudo.

Signa que appent in infimis ⁊ significāt euasionē sic̄ signa digōis ⁊ vehemētie v̄tut̄ ⁊ tolerātie ei⁹ significāt duas dispōnes. vna eaꝝ est ꝙ significatio eaꝝ est presens sup egritudinē: ⁊ significatio eaꝝ futura est sup sanitatē. qñ ergo significāt sup infirmitatē ⁊ sup sanitatē simul: tūc sunt ex signis vni⁹ modoꝝ dispositōis que non est sanitas neq; egritudo. 43

Nihil uero mirandū est eadem signa tres habere rationes in differentibus habitudinibus: ⁊ sana: ⁊ egra ⁊ neutra dici.

Et non est mirū si signuz ꝓportionetur ad istos tres modos per cōparatiōes diuersas ⁊ dicat̄ ꝙ est signuz sanitatis ⁊ signū egritudis: sed ⁊ signū neq; sanitatis proprie: neq; egritudinis proprie.

In signis digestiōis cōplete sunt significatiōes tres. Una earū est: ꝙ ipsa significāt egritudinez presentē. Et secūda est: quia significāt sanitatē q̄ fiet in ꝓximo. Et tertia est: quia significāt dispōnem que neq; est sanitas neq; egritudo. ⁊ ſm hoc exēplū est ratiocinatio omīs significātis significatōes diuersas ⁊ ꝓportiōes diuersas. quod est: quia nō est mirū si signū vnū significet ꝑ compatōes diuersas res diuersas. 44

Scdm uero alteꝝ significatū quecūq; ex egritudinib⁹ ꝯualescētib⁹ insunt signa dicim⁹ neutra scd̄z ꝙ arbitror: ⁊ ea q̄ sūt in senectute. hac igit̄ rōe oīa sb̄ pl̄es cadūt intellect⁹ ⁊ rōnes.

Et dicim⁹ ſm intetōnem aliā p̄ter hāc intētiōem ꝙ signa q̄ inueniūt̄ in corpe q̄ morāt̄ ab egritudie sunt ex signis q̄ nō significant sanitatē neq; egritudinē: ⁊ sil̄r signa q̄ inueniunt̄ in corpibus senū. ⁊ oīa signa ista ꝓportionātur diuersis ꝓportōibus.

Intētio illa ē intētio in q̄ nō sūt signa significātia egritudinē p̄ntē: sed significant aut egritudinem p̄teritā sicut signa inuēta in corpib⁹ ꝯualescentiū: aut dispōem aliā sicut signa que inueniūt̄ in corporibus senū significātia debilitatē caliditat̄ innate ⁊ victoriā frigoris ⁊ siccitatis sup mēbra radicalia. 45

Quecūq; uero signa ꝑfecte sanis i sūt sb̄ sola sanoꝝ cadūt cognitōe.

Signa aūt q̄ inueniūt̄ in corpibus sanis in qb⁹ nō ē egritudo nō ꝓportionat̄ nisi ad sanitatē.

Hoc intellectum est supra. 46

Et quecūq; egrotātib⁹ nō sunt manifestātia futurā sanitatē: sb̄ sola ⁊ hec egroꝝ cadūt cognitōe.

Et signa que inueniũt in infirmis: ⁊ nõ indicãt sanitatem futuram: ipsa etiam non proportionãtur nisi ad egritudinem tm̃.

b Hoc est intellectũ ⁊ expositum. 47

d De his quidem deinceps dicetur.

e Et dicent ista in eis que sunt post.

q Quia ipse reiterabit rememoratõem signoꝝ egritudinis in eo quod futurũ est. 48

f Future uero egritudinis signa ꝓnostica ꝑcurramus prius duplici uero existente eorũ differẽtia.

e Et dicam⁹ in primis signa que indicant egritudinẽ futurã: ⁊ istorũ sicut diximus sunt due species.

s Scilꝫ signorũ species sanitatis quãdo permutat: ⁊ species signoꝝ egritudinis quando est magis diminuta ⁊ debilior. 49

a Aggrediamur ꝑora quãtitatibus aut qualitatib⁹ aut tempibus nõ ipis ꝓprijs formis ꝑmutata ab his que sunt ꝑm naturam.

e Et dicam⁹ in ꝑmis illud signuꝫ qđ ex eis non est ꝑmutãs rẽ nãlẽ nisi in quãtitatib⁹ ⁊ dispositõibus ⁊ i horis nõ in ipis generibus eius.

v Vult signa sanitatis. ipsa nãq; i generib⁹ suis fiũt significãtia sanitatẽ: ⁊ ꝑmutatio eoꝝ in quãtitatibus suis aut in suis dispositionib⁹ aut in horis suis significant egritudinẽ que accidit. Et Galien⁹ q̃dez numerat ea ꝑm semitam exempli ⁊ dicit: 50

u Velut orexim ciborũ intensaꝫ aut remissam: aut que non scđm tempus consuetum fit.

Si sit cibi appetitus additus aut diminutus: aut pertrãseat horaꝫ in qua currit cõsuetudo ut moueatur: aut declinet ad cibos cũ quibus nõ currit consuetudo.

d Declinatio eius ad cibos cum quib⁹ non currit ꝯsuetudo: est mutatio eius in dispõnibus suis: ⁊ reliquũ sermonis eius est intellectũ. 51

a Aut nõ ꝑm cõsuetam ciborum egestionẽ superfluoꝝ: sed ꝑm egestionem esce pauciorũ aut plurimorũ aut humidiorũ aut duriorũ.

e Et ut sint supfluitates cibi que ꝓcedunt pauciores quãtitate aut plures ea: aut leuiores aut duriores.

d Diminutio eaꝝ aut ipaꝝ multitudo est eaꝝ ꝑmutatio in quãtitate ⁊ eaꝝ lenitas: aut duricies ipsarũ ẽ earum ꝑmutatio in qualitate. ⁊ dimisit sermonẽ suũ in horis suis quoniã est manifestũ. quod est: quia egrediũtur ante horã cõsuetudinis quãdo sunt plures ⁊ leuiores: ⁊ tardat eaꝝ exit⁹ qñ sũt pauciores aut duriores. 52

i Ita uero ⁊ humidoꝝ superfluorũ indigentia aut abũdãtia ꝑter naturã: aut coloris aut cõsistentie permutatio: aut temporis euacuationis.

e Et similiter etiã est in diminutiõe supfluitatũ humidarũ ⁊ additiõe earũ mutãtiũ rem nãlem: aut mutatio coloꝝ earũ aut essentiarũ earũ: aut horarum euacuatiõis earũ.

s Supfluitates humide q̃ sunt nã sũt vrina ⁊ reliq̃ que descendũt cũ ea. vrina enĩ ꝑmutat in quãtitate sua ⁊ minuit: aut addit ⁊ ꝑmutat in q̃litate sua: ⁊ mutãt colores ei⁹ ⁊ eẽntie ei⁹: ⁊ ꝑmutãt i hor⁹ suis: ⁊ egredit in horis suis diuersis. ⁊ vnũq̃dq; istoꝝ qñ non currit ꝑm cõsuetudinẽ indicat egritudinẽ: qm̃ significat causam in corpe facientẽ necessariã mutatõem ei⁹. 53

e Et uigilie ⁊ multus somnus: aut in tempore nõ cõsueto: scđm hoc uero ⁊ supfluitas: aut amplior aut minor: aut calidi aut frigidi cõcupiscẽtia preter cõsuetudinez: quẽadmodũ ⁊ circa uenereorũ usum immẽsurata ⁊ non ꝑm tempora concupiscẽtia: ⁊ sudores plures q̃z oporteat aut pauciores: aut pigricia ad motiõem: aut tentantibus moueri aggrauatio: aut dissolutio maxima ⁊ ualida: menstruorũ etiaꝫ retentio: aut amplior aut minor euacuatio. Sic uero ⁊ que per emorroidas: sed ⁊ scđm eũdem cibum ⁊ potũ non similis ei que prior fuit delectatio: cognitio est future egritudinis. Similiter ⁊ intellectus hebetudo nõ scđm naturã aut obliuio in nõ consuetis: aut fantastici somni magis q̃z prius: et siquidem auditus et odoratus et uisus hebetiores et infirmiores. Et simpliciter dicere est q̃cunqꝫ scđm naturaꝫ sunt: hec quidem aucta: hec uero diminuta: hec uero tẽporibus quibusdã: aut quãtitatib⁹ permutata: ⁊ corpis tumor ⁊ minor ⁊ maior factus: ⁊ rubicũdior aut albior aut liuidior aut nigrior. Et eructuationes ⁊ sternutatiões ⁊ uentositates plures

aut pauciores a naturalibus: signa sūt future egritudinis. Ita uero ⁊ quecūq; per nares ⁊ aures ⁊ palatū quibus cerebrū expurgatur quātitatibus aut qualitatibus aut tempibus ꝑmutata. hec igit̄ omnia generis sunt eorum que sunt ſm naturam.

Et uigilie aut somnus additi aut facti in hora in qua nō currit consuetudo: ⁊ ſm ratiocinatiōem etiā illi⁹ currit esse appetitus potus pluris aut paucioris: aut calidi aut frigidi contra consuetudinē: ⁊ usus coitus superflu⁹ ⁊ factus in hora nō sua: ⁊ sudor quādo est plus q̄z oportet aut min⁹ q̄z oportz: ⁊ pigricia a motib⁹: ⁊ grauitas quādo conatur homo ut moueat̄: ⁊ mollificatio ⁊ debilitas uehemēs: ⁊ retētio menstruorū ⁊ euacuatio eorū plus q̄z oportet aut minus q̄z oportet. Et silr̄ etiaz euacuatio sanguis ex orificijs uenaruz q̄ sunt in ano ⁊ uulua: ⁊ delectatio etiā eius quod comedit̄ ⁊ bibit̄ quādo est diuersa ab eo ſm q̄ currit esse eius. Ipsa nāq; indicat egritudinē futurā: ⁊ similiter hebetudo mētis quādo habēs eaz nō est aptus natus sup̄ illud: ⁊ obliuio accidens ei quādo sciuit illud ex seipo: ⁊ somnus quādo in eo est ex imaginatione ⁊ uisionib⁹ plus q̄z fuit antea: ⁊ auditus ⁊ odoratus ⁊ uisus quādo unusquisq; eorū augmētatur aut debilitat̄: ⁊ uniuersalr̄ omnes res naturales quādo addunt̄ aut minuunt̄ aut mutātur ab horis suis aut a dispositiōibus suis ex eo est tumor uel magnitudo corpis quādo minuit̄ aut addit̄: aut declinat ad rubedinē aut ad albedinez aut ad liuiditatem aut nigredinez. Et eructuatio ⁊ sternutatio ⁊ uentositas que egreditur inferius quādo addunt̄ aut minuuntur a quātitate naturali. ⁊ silr̄ etiam quod descendit ex naso aut ex palato: aut egredit̄ ex narib⁹ ex eo q̄ mūdificatur cerebrū quādo mutat̄ quātitas ei⁹ aut dispō eius aut ip̄ius hora. ⁊ omēs iste res quas diximꝰ: sunt ex genere rerum naturaliū.

Canon in istis omnibus signis est res vna: ⁊ hec res vna est vt consideres vnūquodq; operū ⁊ iuuamentorū ipsorū membrorū naturaliū ⁊ ratiocineris ip̄z. Cum g̃ inueneris illud iam additū aut diminutum: aut permutatū in qualitate sua aut in hora sua: tunc illud accidit a causa in corpore: que si d mittat̄ faciet egritudinē. Et hec causa quādoq; est debilis ⁊ suffic̄ natura ad sanandū eam. ⁊ quādoq; est fortis ⁊ ꝓprie facit egritudinē. ⁊ quādoq; est media ⁊ non facit egritudinem ex ꝓpinquo. Et Gal. quidē determinabit vnāquāq; causarū facientiū hec signa in eo qd̄ futur̄ est post cessatōem eius a numeratiōe speciez omniū signoꝝ. 54

Torsio uero in uētre aut scd̄m stomachū aut ſm aliquod intestinorum aut in egestiōib⁹ aut in his que euomūtur aut mingūtur: aut aliquis ali⁹ mediocris dolor de genere est eoꝝ que sunt p̄ter nām. Nondū uero egrotare ita se habētes dicūtur.

Mordicatio aūt accidēs in uentre aut in meri aut in aliquo itestinorum aut apud egōem aut uomituz aut urinā ⁊ dolor ꝑuus: sunt de genere rerū egrediētiū a nā: uerūtñ cui accit illd̄ nōdū infirmat̄.

Postq̄ cessauit a numeratōe ei⁹ quod significat egritudinē futurā ex signis sanitatis: ꝑmutat̄ ad numeratōem eoꝝ que significāt egritudinē futurā ex signis egritudinis. ⁊ dicit ex eis ī p̄mis mordicationē que accit in vētre aut in meri: aut in aliquo intestinoꝝ: aut accit apud digōem aut vomitū aut urinā: deinde dic̄ colorē ꝑuū q̄ accit ī epate. Dolor. n. qñ icipit postq̄ ñ fuit dū ꝑmāet ꝑu⁹ ñ significat egritudinē p̄ntē: ſz sig̃t egritudinē futurā: qm̄ sig̃t cām nociuā in epate. 55

Quemadmodū grauati caput aut dolētes caput: aut uigilātes aut dormiētes quādo nōduz ꝓpter hec ad ꝯsueta opationū impediūt̄. Et t̄min⁹ quidē iste est egritudinis in talib⁹ dispōnibus discretiuus.

Et silr̄ est dispō eius q̄ sentit in capite suo grauitatē aut dolorē dum ꝑseuerat illud nō ꝓhibēs illū ab opatōibus cū qb⁹ cucurrit ꝯsuetudo ei⁹: ⁊ iste qdē est termin⁹ egritudinis in huiusmodi dispōnibus.

Non vult in h̄ ſmōe terminū ſm diffinitōez egritudis subām egritudis significātē: ſz vult descriptōez q̄ distiguit īter egritudinē ⁊ alia ex dispōib⁹ corpis. Dolor. n. ⁊ vnūqdq; signoꝝ egritudis qñ accit

in corpore sano vnz prohibet ipm a conversatione i actiõib⁹ suis cum quibus cucurrit cõsuetudo eius sunt signa significãtia egritudinẽ futurã. ⁊ qñ prohibet ipm conversari in actiõib⁹ suis cuz quib⁹ cucurrit cõsuetudo ei⁹: tũc sunt signa significãtia egritudinẽ prãtem. Et ipse qdez oñdit i libro crit q̃ pm⁹ oiez egritudis est horza in q̃ apparet nocumentũ opatõis sensibile. ⁊ primũ qõ computat ex die b⁹ egritudis est horza in q̃ incipit ex nocumẽto opatõis qõ prohibet cõversari infirmũ in occupatõib⁹ suis: aut cõversari mẽbr̃ in opatõe sua ppria. 56

ET ppterea ad aliqd eandẽ dispositionẽ ⁊ egram ⁊ neutrã dicim⁹ ad huc. ad uigorẽ eniz ferẽtis facili⁹ q̃z iaz uicte uirtutis: aut egra est aut neutra dispõ singularz carũ que dicta sũt.

ET propẽ illud notatur dispõ una p̃ compationẽ ad aliqd sine alio: qñqz egritudo: ⁊ qñqz neqz sanitas neqz egritudo. qõ est: qr unaqueqz harũ dispõnuz q̃s narrauim⁹ fm quantitatẽ uirtutis ⁊ tolerãtie qua tolerat eas: ⁊ fuge eius ab eis ẽ aut egritudo: aut dispositio q̃ nõ est sanitas neqz egritudo.

POstq̃z dixit signa significãtia egritudinẽ: ⁊ fuit intellectũ ex fmone ei⁹ q̃ dolorẽ ⁊ ꝛnũquodq̃z signor egror efficit cã in corpore: dicit qd fit illud qõ facit accidere illam cãm in corpe: ⁊ dicit q̃ accit dispõ que ẽ p̃ compationẽ ad aliqd sine aliquo: qñ dicitur egritudo qñ prohibet conversationẽ i occupatõib⁹. deinũ oñdit cãm in hoc: ⁊ dicit q̃ illud nõ est nisi fm q̃titatẽ virtutis ⁊ tolerantiã ei⁹ qua tolerat eaz ⁊ fugã ei⁹ qua fugit ab ea. nã si ipsa tolerat eã nõ est illa dispõ egritudo: sz dispõ media. ⁊ si vincit ab ea ẽ dispõ illa egritudo. 57

ITa uero ⁊ alia nocuẽta quecũz fiunt fm sensuz nõ in eo qõ est: ⁊ magis ⁊ min⁹ differũt alterutrz sz toto genere p̃ter nãm sunt: ⁊ hec sũt egritudinũ signa: quãdiu tamẽ fuerit parua: ⁊ nondũ a cõsuetis unicuiqz actionib⁹ impedire sufficiẽtia dixim⁹ neutra.

ET similr oia nocuẽta que fiũt in sensib⁹ sunt diuersa ad inuicez nõ in multitudie ⁊ paucitate: sz in genere toto etiã sunt exeũtia a natura: ipsa. n. etiaz sũt ex signis egritudis dũ permanent parua: ⁊ nõ prohibent illuz cui accidunt ex operatiõib⁹ quib⁹ currit consuetudo eius.

SErmo ei⁹ est intellect⁹: sz i genere toto vulr gen⁹ nocumentor que mutãt sensus in multitudie ⁊ paucitate ⁊ q̃titate quã oprehendit sensus. species enĩ hui⁹ generis sunt multe: ⁊ ex eis sũt que mutant sensus i q̃litate ⁊ similib⁹. hinc etiã exponit Galien⁹ spẽs hui⁹ generis ⁊ dicit: 58

ALia uero sunt scõm gustũ qdem quando salse aut amare aut alicuius alterius q̃litatis manifestatio est i comestis ⁊ bibitis oibus: aut sine acceptiõe cibi saliua eis uidet talis.

IN gustu quidez quãdo sentit homo saporem omniũ que comedit ⁊ bibit salsum aut amarũ: aut in eo aliquid ex reliquis saporibus: aut sentit preter q̃ recipiat saliua sua aliquem horum saporuz.

IAm oñdit hippo. i libro de hũoribꝰ q̃ sensus gustus mutat fm illud qõ miscet humori nãli posito in lingua ex hũoribꝰ: ⁊ sentit sepozez humoris vincent in corpore. 59

SCõm odoratũ uero quãdo aliqñ sentim⁹ unaz qualitatẽ odoratui nullo p̃sente odorabili: aut afferentes plurima ⁊ diuersa omnia ut similia sentim⁹: plerũqz uero oino sensus nobis est nullius: aut fetoris alicuius: lz nullo presente fetore.

ET in odoratu qñqz sentit homo odorem unum: ⁊ nõ est in presentia eius aliquid qõ odoret: aut applicãtur ei res mlte diuerse: ⁊ sentit ex oib⁹ eis odorem unũ: ⁊ qñqz non sentit homo ex odore aliquid penit⁹: aut sentit odorem fetidũ ⁊ non est in p̃sentia eius aliquid fetiduz.

MUtatio instrumẽti odorat⁹ est fm modũ mutatõis instri gustus: q̃ fm illud qõ resoluit ex humoribꝰ corporis vapor fit: qui etiã monet sensũ odorat⁹. Qñ ergo i corpore hũor mal⁹ est: resoluit ex eo vapor: ⁊ cõprehendit odorẽ ei⁹ sensus odorat⁹ 60

SCõm auditum uero sonitus et strepitus generis eorum que preter naturã sunt.

IN auditu autez quãdo tinnitus ⁊ sonit⁹ sunt ex genere renũ egredientiuz a cursu naturali.

SEnsus audit⁹ mutat etiaz fm id qõ resoluitur ex vapore humor vincentiũ in corpore. isti enĩ humores qñ mutant impimũt in sensum audit⁹ aliqd sicut impzimũt i sensũ gust⁹ ⁊ in sensũ odoratus: ⁊ qñ sunt fm rem nãlez nõ impimũt in eo aliqd. 61

QEmadmodũ ⁊ fm nisum quecũqz ante apparere uidet nigra ⁊ alba ⁊ rubea ⁊ ruffa: hec quidez rotũda:

hec uero oblõga: hec qdẽ gracilia: hec uero grossa ⁊ ꝑteruolare oia uidẽt.

IN uisu autẽ sicut qñ imaginatur homo quia uidet ex rebus nigris aut tenebrosis: aut similib⁹ indico ⁊ citrinis ⁊ rubeis: q̃sdã rotũdas: ⁊ q̃sdã lõgas: ⁊ quasdã minutas ꝓuas: ⁊ q̃sdã grossas: ⁊ imaginãtur ei omnia quasi uolantia.

STi colores significãt chimos corpis vincẽtes: ⁊ simil ex vnoquoq; eor significatio ꝓ̃a sicut simil ex saporib⁹ ⁊ odorib⁹ ⁊ vocib⁹. 62

SCõm tactũ uero qñ inequalitas quedã aut spissitudo aut grauitas aut tensio aut stupida aut dolẽs dispõ appet fm totã habitudinẽ.

IN sensu aũt tact⁹ qñ sentit hõ diuersitatẽ ⁊ agitatões aut spissitudinẽ aut grauitatẽ aut tẽsiõem aut alteratõem in corpe suo toto.

IAm determinauit Ga. istas dispositões in libro multitudinis: ⁊ ego itero determinatõem fmonis ei⁹ in signis sumpt ex mutatõe sensũ modo altero. Dico ergo in sensu gust⁹ qñ non comedit cibũ aliquẽ ⁊ sentit sapore: tũc ille sapor significat chimũ malũ qui mouet in corpe ei⁹: tũc si est bile quẽ inuenit amar⁹ significat cho. ⁊ si est acetosus significat melancholiã aut phlegma acetosũ. Et dãa inter vtraq; ẽ q̃ cũ phlegmate acetoso ẽ supfluitas humiditatis in lingua: ⁊ cũ melancholia siccitas. ⁊ si ẽ salsus significat phlegma salsũ: ⁊ si ẽ dulc significat sanguinẽ: ⁊ si ẽ acut⁹ significat cho. adustã: ⁊ si ẽ põtic⁹ significat melãcholiã. In sensu vo odoratus qñ nõ ẽ pñs hõi aliq̃d cui sit odor: ⁊ aeris cõtinẽtis odor nõ mutat ⁊ inuenit hũc odorẽ: tũc ipe significat chimũ malũ q̃ mouet i corpe suo. Odores q̃ fetidi significãt chimũ putridũ: ⁊ acuti significãt acutũ: boni significant chimũ laudabilẽ. Uerũ etiã in sensu audit⁹ qñ nõ sit pñs vox extrinsec⁹ neq; sonit⁹ ⁊ sẽtit hõ vocẽ aut strepitũ aut sonitũ: tũc illõ ẽ significatio vaporis chimi mali i capite suo. In sensu aũt visus colores nigri ⁊ tenebrosi significãt chimũ nigr: ⁊ sil es indico significãt chimũ silẽ: ⁊ citrini chimũ chol. ⁊ rubei sanguineũ. Et imagies q̃ videt in oculo ⁊ diuersificãt eas figure fm illõ qõ format i hũiditate grãdinea ve vapore q̃ aggregat in forame vuee: ⁊ videt q̃dã eas rotũde: ⁊ q̃dã eas lõge: ⁊ fortasse fiũt figure quorũdã aãaliũ: sic muscas ⁊ cimicũ: ⁊ fmone absoluto imagines subtiles significãt chimũ subtilẽ: ⁊ gsse significãt chimũ gsse. In sensu aũt tact⁹ accidũt oes spes lassitudis sacte: ex seipis: ⁊ sũt lassitudo vlcẽosa: ⁊ lassitudo extẽsiua: ⁊ lassitudo apostẽosa. ⁊ vnaq; spẽs etiã lassitudis accit a multitudie i corpe: ⁊ B multitudo g̃uat vtutẽ sensibilẽ: ⁊ ꝓhẽdit eã tact⁹ aut agg̃uat vtutẽ aãalẽ: ⁊ cognosci p pulsũ ⁊ agg̃uat vtutẽ nãlẽ ⁊ accit ex cõuersiõe cibi i corpe. Et multitudo etiã ẽ gen⁹ ad illõ qõ fm chimũ effusũ ẽ in vas. Et Gal. q̃dẽ narrat oes istas res qñ intẽdit vel puenit in doctrinã causar. 63

ITaq; uero ⁊ scõm quamlibet partem tẽsio aut tribulatio aut pũctio aut grauitas quãdo parue quidẽ fiũt ⁊ nõ manẽtes: dispositõem quidem neutrã esse declarant: pronũciant uero egritudinem futurã.

ET silr etiã qñ est in aliquo mẽbro rum quodcũq; mẽbr fuerit extẽsio aut coartatio aut mordicatio aut g̃uitas: ⁊ qñ unaqueq; har est pna aut nõ ẽ fixa: tũc significat q̃ dispõ corpis nõ est dispõ sanitatis neq; egritudinis ⁊ indicãt egritudinẽ futurã.

SErmo iste intellect⁹ est quãdo presentes fuit in mẽte tua cõditões quas cõditionaui in sermõe eius: q̃ vnũquodq; eor est partũ. s. ex istis accũtib⁹ que numerauit ⁊ dicit quia sũt tensio aut coartatio aut mordicatio aut grauitas. Et iaz enũciauit q̃ g̃uitas est per cõpatõem ad illud quod tolerat virt⁹. 64.

QVecũq; uero iaz egrotãtib⁹ sunt signa: hec quidem sanitatẽ demõstrãt: hec uero mortẽ. Sana qdem pora: altera uero generc quidẽ egra: fm spẽs uero pniciosa dicũt. accipiũt uero ulr quidẽ differẽtie ex opationũ virtute ⁊ uitio: fm uero partẽ ex his que sũt fm ptẽ opatõibus.

SIgnor autẽ que apparẽt in eo q̃ iam infirmat quedã significãt sanitatẽ: ⁊ quedã eor mortẽ. ⁊ prima corum ꝓportionãt ad sanitatẽ: ⁊ secunda ꝓportionãt ad egritudinẽ in genere: et ad egritudinẽ mortiferã in specie. Et hec quidẽ signa sumunt uniuersaliter ex bonitate opationũ ⁊ malicia eorũ: fm specificatõem uero sumunt ex opatiõib⁹ pticularibus.

ACcidunt in egris signa diuersa ex eis que significant super salutẽ: ⁊ sunt signa digõnis cõpleta sumpta ex vehemẽtia virtutis naturalis: ⁊ signa vehemẽtie virtutis aãalis. Et ex eis sunt que significãt pditõem sic signa crisis qñ appent ante digõem. Ex signis eni crisis due sunt significatões. s. significatio añ digõem ⁊ significatio p⁹ digõem. Quz appent añ digõem significãt pditiõem: ⁊ quz appent p⁹ digõem significãt euasionem. Et ex signis que appent in egritudine etiã ꝓuate digõnis: tũc ipa quãdo appent si cũ eis pticipet debilitas i vtute: tũc eger mortẽ pculdubio. Et manifestũ ẽ q̃ signa que appent in egrotis sunt sũpta ex bonitate opationũ ⁊ malicia ear. Bonitas g̃ opationũ significat sanitatẽ: ⁊ ear malicia significat pditõez. Et oia ista signa aut sũt i dispõne pñti: ⁊ significãt egritudinẽ: aut i dispõne futura: ⁊ significãt aut euasionẽ: aut longitudinẽ egritudis:

aut pditionē. ⁊ opant ista signa. ex eis n. significatōib⁹ sunt signa quoꝝ virt⁹ est magna valde. ⁊ sūt signa sūpta ex bonitate opationū membroꝝ pncipaliū ⁊ malicia eorū: ⁊ ex eis sūt significatōib⁹ quoꝝ virt⁹ est debil: ⁊ sūt sūpta ex bonitate opationū membroꝝ ignobilium ⁊ malicia eorum. 65

Quaꝝ genera ꝑus dicta sūt: ꝑmū quidez pricipaliū: secundū uero coꝝ que ab illis nata sunt: ⁊ tertiū qdē ꝓpriuz habentiū regimē: a ꝑncipijs uero quedā suppleméta recipientiū. q̄rtū uero gen⁹ eoꝝ que dicta sūt ex se quidē inutile est ad cognitōes. ſm accidēs uero ⁊ ex his erit aliqñ ꝑnotatio: quēad modū ⁊ ex supfluitatib⁹: ⁊ ex his quiō rōne cōpassionis: ⁊ ex supfluitatib⁹ uero semp: qñ digestiōis ⁊ idigestiōis in his crūt signa. itaqz non cōtingit nō demōstrare ea semp: aut naturaz supare mäz: aut materiā supare nām: aut neutrū neutrū. Sana igit dicent signa superāte natura: egra uero superata nā: neutra uero in eq̄lib⁹ pugnis.

Etiaz determinauim⁹ genera coꝝ ante: ⁊ primū coꝝ ē genus membrorū que sūt radices: secundū genus membroꝝ que sunt rami ab illis radicib⁹ nati. ⁊ tertiū est genus mēbrorū quibus ex seipsis est regimē ꝓpriū: ⁊ adueniūt eis ex radicib⁹ rami quidā. ⁊ q̄rtū est gen⁹ membroꝝ quoꝝ regimē est ex seipsis: ⁊ nō sunt radices alijs: nec alia sunt radices eis: neqz alicui hoꝝ q̄ sūt in eis. ⁊ ꝑ hoc gen⁹ quartū ex seipso nō fit iuuamentū in ꝓnosticatiōe. ꝑ accñs uero qñqz sumit ꝓnosticatio ex illo genere sicut sumit ex supfluitatib⁹: uerū tamē ꝓnosticatio q̄ sumit ex istis membris: non sumit nisi ſm semitā cōmunitatis in lesionib⁹. pronosticatio uero q̄ sumit ex supfluitatib⁹: sumit semp qñ in eis sunt signa digestiōis ⁊ ꝓtrarij ei⁹. Est ergo necesse ne a significatōe nacuentur semp: ſz q natura est uincēs materiā: aut materia naturā: aut non est aliqua eaꝝ uincens alterā. Et qñ significant q natura est uincēs ꝓportionant ad egritudinez. Et quādo significāt q pugna inter materiā egritudinis ⁊ nāz est alternata: non ꝓportionant neqz ad sanitatez neqz ad egritudinē.

Docuit Galien⁹ in hoc ſmone q̄titatē virtut⁹ signoꝝ sumptoꝝ ex bonitate opationuz mēbroꝝ ⁊ malicia eoꝝ: ⁊ posuit ea q̄ttuor genera. sub genere ꝑmo sūt q̄ttuor spēs. vna est sūpta ex bonitate operationū cerebri ⁊ malicia eaꝝ: cui⁹ exemplū est q facilitas motꝰ in resupinatiōe ⁊ sessiōe est ex signis bonitatis opationū lacerti: ⁊ opatio lacerti est ab eo qō influit cerebrū ei. ⁊ secūda est sūpta ex bonitate opationuz cordis ⁊ malicia eaꝝ: ⁊ hoc scit ex pulsu. ⁊ tertia ē sumpta ex bonitate operationū epatis ⁊ malicia earū: ⁊ cognoscit ex digōne: qō declarat in vrina. ⁊ quarta ē sumpta ex bonitate ⁊ malicia opationū testiculoꝝ: ⁊ hoc scit ex virtute in venere ⁊ debilitate: ⁊ non est huic spēi virt⁹ q̄ decisse dicat: neqz in sanitate ⁊ euasiōe ab egritudie neqz ī pditōe: ſz est ī eis significatio sup longitudiez egritudis ⁊ breuitatē eius. ⁊ hoc gen⁹ totū est gen⁹ signoꝝ sumptorū ex bonitate operationū membroꝝ q̄ sūt radices corporis ⁊ malicia eaꝝ. Et manifestū ē q qñ radix ē debilis: tūc illud cui ē radix est etiā debile. ⁊ silr qñ est fortis tunc illō cui est radix est etiā forte. ⁊ ſm hūc modū currit ſmo in vnoquoqz signoꝝ sumptoꝝ ex opationib⁹ radicū. Et gen⁹ secundū est signa sumpta ex bonitate operationū mēbroꝝ q̄ sunt rami illaꝝ radicū ⁊ malicia eaꝝ. ⁊ iam oñsuz est q cerebri rami sūt nerui nucha ⁊ rami cordis: arterie: ⁊ rami epatis: vene non pulsatileo: ⁊ rami testiculoꝝ vasa spermatis. Et gen⁹ tertiū ē signa sumpta ex bonitate ⁊ malicia operationū mēbroꝝ quib⁹ ex seipsis est regimen ꝓpriū: ⁊ adueniūt eis ex radicib⁹ virtutes alie. ⁊ iaz oñsuz est q mēbra ista sūt multa: sicut vēter ⁊ splen ⁊ ītestina ⁊ renes ⁊ reliqua mēbra: ⁊ oē cui est virt⁹ ex seipso: ⁊ virtutes veniētes eis ex ill⁹ radicib⁹. Et gen⁹ quartū est signū sūptū ex bonitate ⁊ malicia opationū membroꝝ quorū regimē est ex seipsis trñ: ⁊ nō sunt ipsa radices alijs: neqz alia radices eis sicut caro simplex ⁊ pinguedo ⁊ pāniculi. fortiora ergo signa ⁊ certiozis significatōis sunt gen⁹ primū: deinde sequit ea ī virtute ⁊ sanitate gen⁹ secundū deinde sequtur hoc gen⁹ tertiū. ⁊ debiliozis significatiōis eis oibus est gen⁹ quartū: ⁊ iaz exposuit Galien⁹ esse ei⁹: ⁊ ſmo eius ī eo est intellect⁹. 66

Manifeste quidē digestionis signa sanoꝝ sunt.

Et signa q̄ significāt sanitatē manifesta sunt ex signis sanitatis.

Quoniā significāt q virtutes nāles iam vicerūt mäz egritudis ⁊ digesserūt eaꝝ ⁊ ista signa sunt sicut vrina rufa ⁊ citrina ⁊ eq̄litas substātie vrine: ⁊ nubes rubea ⁊ alba: ⁊ sedimē albū lene planū: ⁊ q̄ sunt sicut ista. 67

Quemadmodum ⁊ indigestionis egrorū signa.

Et signa que significāt priuationē digōnis sunt ex signis egritudis.

Sicut vrina aquosa ⁊ alba: nigra ⁊ substātie suby

tilis ⁊ grossitudo eius: ⁊ nubes nigra ⁊ sedimen nigꝝ et harena: ⁊ silr sulfurea ⁊ crynois ⁊ petalis. 68

NEqꝫ digõnẽ uero neqꝫ indigõnẽ manifeste indicantia nature neutroꝝ sunt. Neutra uero: ⁊ q̃cũqꝫ nũc quidez hoc: nũc uero ꝯtrariũ declarãt quẽadmodũ denigrati digiti: tales uero sunt ⁊ cretice superfluitates.

ET signa que nõ significãt penitus neqꝫ digõnem: neqꝫ p̃uationem digõnis sunt signa q̃ non ꝓportionant̃ ad sanitatẽ neqꝫ ad egritudinẽ. ⁊ ex signis etiã que nõ ꝓportionant̃ neqꝫ ad sanitatẽ neqꝫ ad egritudinẽ sunt signa que significant quãdoqꝫ aliquid q̃nqꝫ ꝯtrarium eius sicut nigredo digitoruꝫ ⁊ similiter accidentia q̃ sunt añ crisim.

SIgna que sũt ante crisim sunt multa ⁊ nõ est ex eis aliquid qđ significet significationẽ oĩmodã neqꝫ sup sanitatem neqꝫ sup egritudinẽ ⁊ non si g̃nificãt nisi sup luctã inter naturã ⁊ materiã morbi ꝙ si appuerint ante digõnem significãt magnitudinẽ egritudinis ⁊ prauitatẽ eius. ⁊ si appent pꝰ digõnem significãt naturã supasse materiã egritudinis ⁊ victoriã eiꝰ super ipsam. et si appent in dispõne digõnis nõ ꝯplete significãt virtutẽ nature et virtutẽ egritudinis simul: q̃propter nõ ꝓponunt̃ ista signa neqꝫ ad sanitatẽ neqꝫ ad egritudinem. sed q̃nqꝫ ꝓportionantur ad sanitatem q̃n appent post digõnem ꝯpletã. q̃nqꝫ etiã ꝓportionant̃ ad egritudinem q̃n appent ante digõnez: et q̃nqꝫ nõ ꝓportionãt̃ ad aliq̃d q̃n appent in dispõne digõnis nõ ꝯplete. 69

DIctum est aũt de his oĩbus ĩ his que de crisibꝰ quẽadmodum ⁊ de uniuscuiusqꝫ uirtutis opatione in libro de causis accidentiũ morboꝝ dictũ est Ex eis ergo oꝫ s̃m partez oẽm naturã signorum colligere.

ETiam locuti sumus in omnibus illis accidentibꝰ ⁊ signis in libro đ crisi: ⁊ locuti sumus etiã in accidentibꝰ que fiunt in unaquaqꝫ opationũ in tractatibus in quibus narrauimus causas egritudinum.

PErscrutat̃ Gali. exq̃site oĩa accidentia: ⁊ sunt illa que noĩant̃ etiã signa ĩ duobꝰ libris: quoꝝ vnus est liber eius in crisi: ⁊ alter tres tractatꝰ primi libri qui noĩatꝰ est liber morboꝝ ⁊ accidentiũ. in libro .n. crisis ipse exquisite pscrutat̃ sermonẽ in signis sumptis ex supfluitatibꝰ sed in tribꝰ tractibꝰ postremis libri morborum ⁊ accidentium perscrutatus est sermonem in signis operationum membrorum: ⁊ signis significantibꝰ esse cuiusqꝫ eorum. 100

EGo aũt iam longitudini parcens hic quidẽ finio đ signis đratõez: trãseo uero ad eam que de causis.

EGo aũt cauendo a ꝓlongatione sum abscindens in hoc loco s̃monem meum in signis: ⁊ sum ueniens super sermonem meum in causis.

POstq̃ꝫ euigilauit sup libros in quibus pscrutatꝰ est esse omniũ signoꝝ ponit discipulo inuẽtionẽ ptium ex signis ex illis libris: ⁊ abscindit in hoc loco huius libri sermonẽ in eis: qꝛ iam ꝯpleuit oĩa signa eoꝝ: ⁊ posuit hunc sermonẽ sigillationem sermonis in signis: ⁊ ꝓmittit ꝙ in futuro loquet̃ sermonem in causis ⁊ dicet in eo omnes summas earum.

Finit liber secundus: Incipit tertius.

I

QUoniam uero ⁊ harum causarum quedam sunt salubres quedam egre: quedam neutre: primũ de causis sanis sermo erit.

ET causaꝝ quedaꝫ sunt cause sanitatis quedam cause egritudinis: ⁊ quedam neqꝫ cause sanitatis nec egritudis: ⁊ ego sũ narrãs ĩ p̃mis cãs q̃ sunt sanitatis.

EX isto s̃mõe ĩtellectũ ẽ: ꝙ cause sunt tres. 2

QUoniam uero ⁊ haꝝ ipsaꝝ he quidem seruantes sunt: he uero efficientes sanitatẽ: sunt uero ⁊ dignitate ⁊ tpe priores seruantes facientibus.

ET causaꝝ sanitatis due sũt spẽs ex eis enim sunt que cõseruant sanitatem: ⁊ ex eis sunt que efficiunt eaꝫ sed cause que sanitatem ꝯseruant sunt priores in tempore ⁊ nobiliores causis que eam efficiunt.

IAm oñdimus in expõne nostra q̃ exposuimꝰ libꝝ diffinite ꝙ cause ꝯseruantes sanitatẽ sunt q̃bus vtunt̃ ex cibis ⁊ regimine cũ exercitio et cuꝫ fricatione ⁊ balneatione: ⁊ ꝙ cause efficientes sanitatez sunt que administrant̃ in egritudine ex cibis ⁊ medicinis ⁊ spẽbus curationis. ergo ars medicine p se. i. essentialiter quidẽ est scĩa causaꝝ sanitatis tñ: sed per accidẽs cum ea ẽ necessaria scĩa causaꝝ egritudinis ⁊ causarum dispositionis tertie vt caueant̃ iste cause. ⁊ q̃n egritudo ⁊ dispositio tertia sunt intrantes super sanitatem: tũc facte sunt cãe ꝯseruantes sanitatem priores causis que faciunt eam redire. 3

A Seruantibus incipiendum est.

ET ego sum incipiēs in p̄mis reme
moratiōem causarū sanitatē con
seruātium.

Complenit Galien⁹ causas cōsuātes sanitatē in
libro suo de regimine sanitatis. 4

QVm igit sit nō unū sanū corp⁹ sed
plura: quēadmodū p̄us dermina
tum est fm unūqōq; eōr erit ꝓsuatiua
causa: qm̄ ⁊ omis causa est ad aliquid.

DIco ergo q̄ qum corpus sanum
nō sit unuz sed sint species multe
sicut determinauim⁹ ante: tūc oportet
ut unicuiq; specieꝫ eius sit causa cōser
uatiua, pp̄a: qm̄ ois causa nō est causa:
nisi per semitā compatiōis ad aliquid.

Sendit Ga. in iirio hui⁹ libri q̄ sanitati inest la
titudo: cui⁹ q̄titas est id qō est inter cōpatiōem
corpis sanatiui quod ē in meliori dispōnū: ⁊ qō
est inter corp⁹ egrotatiuū. Et iam dixit q̄ numer⁹ sanor
corpū est in quattuor. s. corp⁹ quod est in meliori dispoſi
tionū: ⁊ corp⁹ sanū fm plurimū: ⁊ corp⁹ sanū in hora pre
senti: ⁊ corpus egrotatiuū. Et inter vnūquodq; istorum
quattuor: ⁊ inter illud quod sequit ipm in sanitate: sunt
corpa multa fm cōpatiōem complexiōis mēbror̄ siliuz
partiū: ⁊ cōpatōem cōplexiōis mēbror̄ officialiū. Et qm̄
corpa ista sunt diuersa: tūc vnūquodq; eor indiget cāu
sis cōseruātibus ipm fm illud fm q̄ est. ⁊ iste cause sunt
due. s. cause que sunt ei similes: ⁊ que cōseruāt sup ipsuz
cōplexionē eius: ⁊ illi⁹ compositōem ex cibis ⁊ exercitio
⁊ fricatione ⁊ balneatione. 5

RVrsus igit p̄ncipiū hic ab optima
compōne corpis faciēdū ē cōside
rātes q̄ sunt ad hāc salubres. Inuētōez
uero eaꝫ rei ipius natura demōstrat.

ET oportet ut ponam p̄ncipiū ser
monis mei in meliori dispositōnū
corpis: ⁊ inquirā causas que sunt ꝓser
uātes sanitatē illius corpis: sed inētio
illaꝫ causaꝫ est ex ipa re quesita.

PEr sermonē suū: ex ipsa re quesita: vult equalita
tem fm veritatez p hoc q̄ res quesita in meliori
formarū est conseruatio sanitatis. ē ergo necesse
ēt sint cause conseruātes hanc dispositōem cibi existen
tes tempati in quātitate sua ⁊ sua qualitate ⁊ hora susci
piendi eos: ⁊ simil⁹ exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneatio: quo
rum vnūquodq; sit tempatū in quātitate sua ⁊ qualita
te sua ⁊ hora vtendi eo ⁊ parte eius illius. 6

SI enim esset impassibile ⁊ immu
tabile corpus et semper maneret
in optima compositōe: tūc nihil indige
ret arte constituēte ipsum. Quoniā ue
ro mutatur ⁊ corrūpitur et cōuertitur
nō seruās quā habebat ex p̄ncipio con
sistentiā procuratione sed hoc indiget.
fm hoc igitur quot modis alterat corpus: totidē ⁊ genera procurationū ha
bebit: hoc est cōseruātium causarū.

QVod est: quia si corpus non resol
ueretur ⁊ nō doleret sed manerz
corpus cui est melior formarū: semper
fm dispositiōem suam nō indigeret arte
regimis. uerū qum resoluatur ⁊ mute
tur nō seruās dispositōem fm quaz na
tum est a p̄ncipio sui esse: indiget adiu
uātibus per qualitatē istius: ⁊ per quā
titatez numeri modorū ex quibus mu
tat. Est ergo necesse ut sit numer⁹ mo
doꝫ adiuuātiū ipm eq̄lis alteratōi: itel
ligit p illō numer⁹ causaꝫ ꝓsuātiū ipz.

CAuse que mutāt corpus quod est in meliori for
marū natura fm q̄ ostēdit Gal. in tractatu pri
mo de regimine sanitatis: aut sunt intrinsece i eo
quod aggregat ex supfluitatib⁹ cibor ⁊ potuū cum addi
tione siccitatis ⁊ diminutōe caliditatis innate: aut extrī
sece sicut aer cōtinēs ⁊ reliqua que resoluūt ipsum spiū
animalē vitalē ⁊ naturalē. Et quādo applicāt omnia ea
indiget vnūquodq; eor causis, phibētib⁹ mutatōem me
lioris formarū. ergo per quātitatē numeri modorū qui
mutant hanc formā est quātitas numeri causarū cōser
uantiū eam a mutatione. 7

QVe manifestū iam ex his q̄ dicta
sunt: ut corrigētia ex genere accit
existere. In eo uero q̄ uelociter faciūt
correctōes p̄us q̄z simul occurrat lesio
p̄suatiua a futuro malo appellata sunt
a medicis: sed seruātia p̄ntē ꝓsistētiaz.

ET manifestuz est ex eo quod dixi
m⁹ q̄ ille cause sunt ex genere cau
sarum que rectificāt corruptiōez: ueꝫ
ipe nō rectificāt nisi paulatiz ātēq; acci
dat lesio multotiēs sbito, pp̄ea q̄ multo
tiēs accit nocumētuz sbito: nō nūerāt
eas medici i nūero cāꝫ q̄ ancedūt ⁊ cō
seruāt corp⁹ a malo qō uult supueire ei
sed medici numerāt eas i numero cāꝫ
que cōseruāt dispōem eius p̄ntem.

CAuse que rectificāt corruptōes sunt duob⁹ mo
dis. alie enī sunt que administrant in curatōne
egritudinis ex cibis ⁊ medicinis ⁊ regie ⁊ spēb⁹
medicatōis: ⁊ alie que administrāt i pte medicine nōiata
p̄uisione cū conseruatōe. ⁊ iste quidē, pp̄e sunt que con
seruant corpus a malo quod vult accidere super ipsum.
Et corpus quidē quod est in meliori formarū nō indigz
aliqua istarū penitus: ⁊ nō indiget nisi illis que ꝓsuant

in oī hora dispōem pñtē eius donec nō mutet. 8

Alterat igitur corpus a quibusdā ex necessitate: ⁊ a quibusdam nō ex necessitate. Dico autē ex necessitate quidē quibus impossibile est ipsum nō approximare. Nō ex necessitate uero ut sunt reliqua: nāqz semp in cōtinenti immorari ⁊ comedere ⁊ bibere ⁊ uigilare necessariū est ei. Gladijs uero ⁊ bestijs nō necessariū est uti. unde in priori quidē genere causaꝝ circa corpus ars cōficit: circa secūdū uero nequaqz.

Et corpa mutātur a causis quibusdam necessario: ⁊ a causis quibusdam nō necessario. intellige per causas que mutāt corp⁹ necessario: quibus nō est excusatio qn corpi occurrāt. ⁊ intellige causas que nō mutāt corp⁹ necessario reliquas causas. quod est: quia nō est necesse ꝙ corpi occurrāt. quod ē: qa comestiōe ⁊ potu ⁊ somno ⁊ uigilijs et motu ⁊ qete ⁊ cōstrictiōe ⁊ euacuatiōe ⁊ accidētib⁹ anime necesse est eum uti. Gladij uero ⁊ lupi ⁊ uenenosa animalia nō sunt ex eis que necesse ē occurrere corpi: ⁊ p illud nō ē opatio medicie: nisi in genere pmo cāꝝ: in genere uero cāꝝ secūdo nō est medicine opatio.

Gen⁹ pmū eoꝝ ē ex quo nō est accusatio corpi necessario: ⁊ ars medicine mēsurat vnāquāqz cāꝝ q̄ sūt sub eo in q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ pte vsus. Et genus secūdū ē qd nō mutat corp⁹ nēcio. qd ē: qr ē possibile vt euadat ab eo corp⁹ vita sua tota: sic pcussio cū ensibus: ⁊ pūctio cū lāceis: ⁊ morsus lupoꝝ ⁊ hūtiū venenū: ⁊ reliq̄ q̄ accn̄t corpi extrīsec⁹ ex eis de quoꝝ ppetate est vt ꝯtigāt aut fortuitu: aut accn̄ti aliquo: aut extra corp⁹ ⁊ nō ē arti medicine opatio in caus q̄ sunt sub h̄ genere opationū in ꝯseruatōe ei⁹: sed ē ei opatio i curatiōe ei⁹ qd impmit in corpe h̄ gen⁹: sic curatio morsus canis rabiosi ⁊ vipe: ⁊ curatio attritōis facte ex pcussiōe ⁊ casu: ⁊ curatio fracture ⁊ dislocatiōis: ⁊ sutura plagaꝝ: ⁊ his silia. Intellige g̃ a Ga. ꝙ nō ē in eo medicine opatio. s. opatio i ꝯseruatōe sanitatis ab eo qd impmūt iste cāe extrīsece tm̄: sic possibile ē vti arte medicie vt ꝯseruet sanitatē a genē p⁹ sz i curatōe egritudīs ē ei opatio: nec ē sm̄o Ga. i aliquo ex curatōe egritudinū: sz loqt̄ in illo paꝝ post. 9

Quot igit̄ ex necessitate alterantia sunt corpus diuidentes sm̄ ppuz unūquodqz eoꝝ aliquod gen⁹ causarū salubriū inueniamus.

Quando nos determiauim⁹ quot sunt cause que mutant corpus necessario: inuenim⁹ in unoquoqz generū causarum genus propum causarū conseruantiū sanitatē.

Vult ꝙ vnaqueqz harū cāꝝ necessariarū corpori mutet ipm̄ specieb⁹ mutatōis multis ⁊ ꝯuātum sanitatē ex spēb⁹ suis ē ppa forme corpis. naz si ē melior formaꝝ: tūc ppa ē ei q̄litas. ⁊ si ē ītra formā optimā: tūc ppa est que assimilat̄ illi forme. 10

Est igitur unū quidē ex cōtinente nos aere: alterū uero ex motōne ⁊ quiete: ⁊ totius corpis ⁊ sm̄ partez: tertiū uero ex somno ⁊ uigilijs: ⁊ quartum ex his que offerūtur: quintum ex his que egerūtur ⁊ retinētur: sextū ex anime passiōibus.

Et pmuz generū causarū que mutant corpus necessario est ex obuiatione aeris continentis corpa nostra. Et secūdū genus est ex motu ⁊ quiete in toto corpe: ⁊ in unoquoqz membrorum eius. Et tertiū est ex somno et uigilijs. Et quartū est ex eis que sumuntur. Et quitum est ex eis que fluunt ex corpe ⁊ constringūtur in eo. Et sextuz est ex accidētib⁹ anime.

Intellexit ab eo sm̄onē ei⁹ sex: ipe eīz vult ꝙ vnaqueqz ꝯseruātiū ex illis sex sit res vna ppa: ⁊ relique que sunt i circuitu illi⁹ vnius mutāt corp⁹ a forma sua ppa: ⁊ exponit totū illud ⁊ dicit: 11

Sub his enī oīb⁹ necesse est corpus quodāmodo disponi sub cōtinēte quidē: aut calefactū aut infrigidatum aut humectatū aut siccatuz: aut sm̄ copulatiōem eoꝝ aliquid patiēs: aut sm̄ totam sb̄am alteratū totū.

Quod est: quia necesse est corpi ut alteretur ⁊ mutetur ab omnibus istis causis donec stat cum dispositiōe aliqua. Ex aere quidē quoniaz calefit aut infrigidat̄ aut humectatur aut siccatur: aut accidūt ei aliqua ex istis reb⁹ sm̄ compōem: aut mutat̄ sb̄a eius tota donec cōuertat̄. i. corrūpatur.

Aer continens mutat̄ ⁊ fit qn̄qz calid⁹ ⁊ alia vice frigid⁹: ⁊ qn̄qz sicc⁹: ⁊ alia vice humid⁹: ⁊ sm̄ cōpōnem etiā fit ca. ⁊ sic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ hu. fri. ⁊ sic. Et qn̄qz cōuertit̄ etiā subā eius ⁊ putrescit: aut a vapore corpum mortuoꝝ qui eleuat̄ ad spaciū ⁊ descēdit ad aliquā partiū: ⁊ putrescit aer illi⁹ partis: aut coartat̄ in vno

loco ⁊ non mouet ⁊ putrescit etiã. 12

Et motõe uero ⁊ qete ĩmoderatis utrisq; exñtib⁹: aut calefactũ aut infridatũ: aut siccatũ aut humectatuz: aut fm copulatõem coꝝ aliqd patiẽs.

Et motu aũt ⁊ qete tũc qñ unusq; q; coꝝ est exiẽs ab eq̃litate sua.

Mot⁹ modi sunt diuersi ⁊ multi. ex eis.n. est qui ẽ exercitiũ tñ. ⁊ ex eis est q̃ est exercitiũ ⁊ labor sil' qõ est: q; omẽs opatiões ⁊ itinera ⁊ labor sunt intrãtia sub motu. Et q̃etis etiã sunt modi multi diuersi. Alia.n. est que est quies a lassitudine quã fecit motus. ⁊ alia est que ẽ trãquillitas ⁊ reqes ⁊ pigricia a motibus. Mot⁹ enĩ ⁊ q̃es qñ unũquodq; coꝝ ptrãsit q̃litatẽ intẽsiõis pmutat corp⁹. Mot⁹.n. facit accidere in corpe calitatẽ: ⁊ qñ superfluit uuertit ipm ad frig⁹. Et q̃es facit accidẽ in corpe fricitatẽ: ⁊ qñ superfluit extinguit calitatẽ innatã. et ꝯfuãs sanitatẽ ẽ qõ ex eis ẽ cũ equalitate. 13

Ita uero ⁊ ex sõno ⁊ uigilia necesse ẽ pati ipm fm candẽ rationẽ.

Et sil' etiã nõ est excusatio qn mutet corpus ex somno ⁊ uigiliis.

Vigilie calefaciũt corp⁹: ⁊ qñ superfluũt exsiccant ipm. ⁊ somn⁹ infridat corp⁹ in pimis: ⁊ qñ superfluit infridat ipm infridatiõe fortẽ. ⁊ conseruãs sanitatẽ in utrisq; est quãtitas que intendit. 14

Et ex his que offerunt.

Et fm hanc similitudinẽ ẽ necesse ut mutet corp⁹ ex eis que recipit ex cibis ⁊ potibus.

Cibus ⁊ potus mutãt corpus fm suas q̃titates ⁊ qualitates suas ⁊ horas etiã uius eorũ ipecies multis mutatiõis. ⁊ conseruãs sanitatez est quod est ex eis configuratũ corpori tñ. 15

Aut egerunt: aut retinentur: ⁊ ex anime passionibus.

Et ex eis q̃ pcedũt ex ipo: ⁊ cõstringunt in eo ⁊ passionib⁹ anime.

Superfluitates corpis que pcedũt a natura sunt sicut urina ⁊ egestio ⁊ mẽstrua in horis suis: que quãdo mutant ita ut addat egressio aut cõstringat intra corpus: mutãt corpus ⁊ cõseruãs sanitatem ex eis est quãtitas intẽtõis. Et nõ sunt que pcedũt ⁊ cõstringunt cause sanitatis aut egritudinis nisi pptera: quia qñ addit eax pcessio: accidit malicia dispõis in corpe. cuius exemplũ est illud quod uidem⁹ de esse urine. nos.n. multotiẽs retinem⁹ eã pptẽr occupatõem que accidit nobis. Cum ergo cessam⁹ ab illa occupatõe ⁊ uolum⁹ migere: fortasse fit difficile nobis emittere urinã: aut accidit nobis ex ea mordicatio aut adustio. ⁊ fm hãc rõcinatõem est sermo in reliquis que fluũt ex corpe nã: aut ꝯstrigũt in eo. Et ex accidẽtib⁹ que accidũt in anima: q̃dã coꝝ accidentiũ mouẽt spũ ab interiorib⁹ ad exteriora: sicut ira ⁊ gaudiũ. Ira quidẽ mouet spũ motu fortẽ: ⁊ gaudiũ q̃dem mouet spũ paulatim. ⁊ quedã eorũ mouẽt eum ab exteriorib⁹ ad interiora: sicut angustia ⁊ tristicia ⁊ timor. ⁊ quedã coꝝ quidẽ mouẽt eum ab exteriorib⁹ ad interiora ⁊ ab interioribus ad exteriora simul: sicut helen dolor. Et manifestũ est q; quãdo spũs mouet: mouet cũ eo calliditas innata: ⁊ multotiẽs mouet sanguis. quod est: q̃a spũs ⁊ calitas innata sunt duo uapores nãles i corpe. s. corpa quedã aerea: ⁊ quedã subtilia. Et dẽia inter utraq; est q; spũs est subtilioꝝ calore innato: ⁊ calor innatus est grossior ⁊ pluris humiditatis. ⁊ p motũ hax rex accidit corpi ut calefiat pl⁹ q̃ oportet: aut infrigidet: aut deficet: aut humectet: aut fm cõpositiõem hax qualitatũ. i. ut calefiat ⁊ exsiccet simul: aut calefiat ⁊ humectet: aut infridet aut deficet: aut infridet aut humectet. 16

Omnia enĩ hec: hec quidẽ manifeste: hec uero per medias causas alias alterant corpus.

Omnes enĩz res quas narrauim⁹ necessario mutãt corpus: quedaz ex eis per seipas: ⁊ quedam ex eis per causas alias medias.

Ex cause sunt ex quib⁹ nõ est excusatio corpori a mutatõe corpis necessario quãdo sunt nõ fm equalitatẽ aut intẽtiõem: tũc quedã eax mutãt corp⁹ sine dubio: sicut facit aer. nã ipe ingredit corp⁹ cuz inspiratõe p pect⁹ ⁊ arterias: ⁊ fũt spũs corpis fm similitudinẽ dispõnis ei⁹. quod est: quia corp⁹ expirat ⁊ expellit uapore fumosum: ⁊ attrahit aerẽ ex duob⁹ loc ⁊ duobus modis. quoꝝ un⁹ est p aptõem pectoris. ⁊ alter p aptionẽ arteriax ex poris cutis. Et si nõ esset uelocitas alteratõis aeris: apperet impssio ei⁹ in corpe in omni dispositõe in qua mutat aer. uex aer occoquit ⁊ alterat in corpore: q̃re nõ appet impssio ei⁹ in ipo donec suꝝ finat. ⁊ p hãc cãm nõ infirmãt oẽs hores apud mutatõem substãtie aeris. nã corp⁹ cui⁹ cbim⁹ nõ est p pat⁹ mutat aerẽ ⁊ resoluit eũ anteq̃ alteret ab eo. ⁊ quedã eax mutãt corpus mediatõe dispõnũ aliax in corpe: ⁊ sunt p patões cbimorũ ⁊ complexis. qõ ẽ: q: cõplecio qñ mala ẽ nã: ppat ad ipam corruptio ex caus ꝯfo: m b⁹ malicie eoꝝ. Aer.n. quãdo occurrit in corpe cum corpore rei recipiẽt impssionem ei⁹: mutat corp⁹ mediatiõe illius rei. 17

Et corrumpunt salutem.

Et si pseueret ⁊ multiplicetur illa mutatio corrumpit sanitatẽ.

Ult q; impssio cuiusq; cãx sex qñ pseuerat ⁊ multiplicat: sanitatẽ corrũpit: ⁊ facit accidẽ egritudinem. ⁊ si nõ pseuerẽt ⁊ multiplicet: nõ facit accidẽ egritudinẽ: q̃z mutat sanitatẽ mutatiõe q̃dã: aut ita q; sufficit nã in ei⁹ sanatõe: aut ita ut pcedat cũ pcessiõe cõseruatõis: ⁊ destruit anteq̃ faciat egritudinẽ accidere. q̃z mutat sanitatẽ mutatione quadam. 18

Et sc̃ptũ ẽ de his oib⁹ sc̃patim per singula in salubriũ cãrũ negocio.

Et iã locuti sum⁹ in oib⁹ istis caus ĩ libro nostro de regie sanitatis.

Dicit in libro de regie sanitatis: in tractatib⁹ primis ei⁹ regulas ꝯfuatõis sanitatis corpũ q̃ sunt in meliore formax ⁊ corpũ q̃ declinãt ab ea declinatione pua. ⁊ docet in tractatib⁹ postremis ei⁹ canones cõseruatõis sanitatis corpũ elõgatoꝝ a meliore formax elongatione in q̃ nõ peuenit ad terminũ egritudis: ⁊ canones

antecessionis conservationis corpor que iam exoptata sunt super egritudinem adeo donec euaserint: ⁊ saluata sunt ab egritudine ante casum eius. 19

Hec igitur omnia nunc dicta genera salubriũ causarũ materie quedam sunt: ⁊ cum competẽti usu cause sunt conseruãtes ⁊ salutem prestãtes: peccãtes uero a cõtemperãtia egre cõstituuntur.

Et ista omia que narrauim⁹ ex generibus causarũ: sunt tolerantia cõuersiõem. ⁊ quãdo administrant fm q̃ oportz: fiũt tũc cõseruãtes sanitatẽ. ⁊ quãdo pertrãseũt in iequalitatẽ: fiũt cause egritudinis.

Iste est canõ cõis in eo quod impmũt cause. vi. nã ipe quãdo administrãt fm q̃ figurat cõplõni corpis. l. vt mẽsuret in q̃titatib⁹ suis ⁊ suis qualitatib⁹ ⁊ ptib⁹ suis eax fm q̃ oportet ꝛfuant sanitatẽ. ⁊ quãdo administrãt nõ fm q̃ oportet ⁊ ptrãseũt in illo: faciũt accidere egritudines quãdo pseuerat trãsit⁹ ⁊ multiplicat. serua ergo has ꝛditões fm q̃ vnaq̃q̃ cãp. vi. nõ corrũpit sanitatẽ: ⁊ facit accidere egritudinẽ dõec ptrãsitur in ea illud qõ oportet: ⁊ pseuerat illa trãsitio ⁊ multiplicat: cu⁹ exemplũ est: qz si cõtinuat aliq̃s sanor comestionẽ ciborũ ca. ⁊ ptrãsit in eis illud qõ oz ⁊ multiplicat ex eis: pmutãt fm transitũ otax cõplõnũ ei⁹. nã si nã est frigide cõplõnis: reducũt eã ĩ pmis ad equalitatẽ: deide cõuertũt eã ab equalitate ad maliciã cõplõnis ca. ⁊ ppẽ illud est egritudo praua magl ⁊ grossior ppter vehemẽtiã lõgitudinis eius a re nãli. ⁊ si sit nã calide cõplexiõis infirmat ipm eũ facilitate: ⁊ est egritudo eius minor ⁊ p pinquioris acceptiõis propter ppinquitatẽ lõgitudinis eius a re naturali. 20

Iaqz uero ex hoc iam manifestũ est q̃ nõ alias qdez sbstãtias carũ q̃ extra hec reruz sanas nobis: alias uero egras arbitrãdũ est: sed easdez in aliquid aliquãdo quidẽ sanas: aliquando uero egras factas.

Iam ergo manifestuz est ex hoc q̃ nõ oportet ut estimet q̃ substãtie rerum que sunt extra corpus ex eis que conseruãt sanitatẽ eius: aut faciũt eam redire quãdo separat sint alie a substantijs rerum que faciũt egritudinẽ ⁊ conseruant eam. uerũ ipe eedem sunt quãdoqz cause sanitatis: ⁊ quãdoqz cause egritudinis: ⁊ per cõparatiõem ad aliquid sine aliquo.

Cause sex faciũt sanitatẽ ⁊ cõseruãt eã: ⁊ faciunt egritudinẽ ⁊ conseruãt eã. faciũt quidẽ sanitatẽ qñ egritudo est pãs: aut administrãt administratione que est cõtraria egritudini: sicut si infrigidet aer in egritudine ca. ⁊ sumant cibi infrigidãtes: faciũt sanitatẽ ⁊ destruũt egritudinẽ. Sanitatẽ vo cõseruãt: qñ ipe qñ administrãt fm cõfiguratõem cõseruãt sanitatẽ. Egritudinẽ aũt faciũt: qñ qñ sanitas est pãs ⁊ administrãt nõ fm q̃ oportet ⁊ ptrãseũt in ea ⁊ continuat ptrãsitio in eo ⁊ multiplicat: faciũt egritudinẽ. Conseruãt vero: qñ quãdo ipse administrãt fm q̃ cõfigurãt egritudini: cõfuãt eã. Et ppter hoc dixerũt antiq̃ q̃ ista genera sex: sũt ex cause continẽtibus sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. Et Galien⁹ exponit hanc intentõem ⁊ dicit: 21

Quãdo siquidẽ motiõe indiget corpus: gymnasiũ qdem sanũ: quies uero egra. quãdo uero quiete: qes qdẽ sana: egx uero gymnasiuz. similr uero ⁊ in cibis ⁊ in potibus: ⁊ in alijs oibus Singulũ. n. si indigẽti corpi adducat: ⁊ cuz cõpetẽti quãtitate ⁊ qualitate: salubre fit. Nihil uero indigẽti oio oblatuz aut nõ in competẽti mẽsura ⁊ quãtitate egrum cõstituit.

Quod est: qa quãdo corpus idiget motu: tũc exercitiũ est ei causa sanitatis: ⁊ qes causa egritudinis. ⁊ quãdo corpus indiget ocio: tunc qes est ei causa sanitatis: ⁊ exercitiũ cã egritudinis. Et sil⁹ est dispõ in cibis ⁊ potibus ⁊ reliqs reb⁹ alijs. nã unaqueqz earum cãx quãdo occurrit corpi fm q̃ indigz ea ⁊ est quãtitas eius cuz quãtitate necessitatis: est causa sanitatis. ⁊ quãdo occurrit corpori non indigẽti ea aut in plus est cum quãtitate necessitatis: fit causa egritudinis.

Iste sermo intellect⁹ est ⁊ sufficit vt rememoret ex eo dispõnis ciborx ⁊ potuũ. Nã qñ corp⁹ ẽ indigẽs eis ⁊ vtit ex eis quãtitate nẽcitat: sunt cãe sanitatis aut cõseruãtes aut efficiẽtes. Cõfuãtes ḡ sunt: qñ administrãt in dispõne sanitatis in hora q̃ corp⁹ idiget eis: ⁊ cũ quãtitate necessitatis eius: ⁊ spẽs cõplõnis cãx cõfiguraia est spẽi complõnis eius. Et faciẽtes sanitatez sunt que administrãt in dispõne egritudis in hora qua corp⁹ indiget eis: ⁊ cum q̃titate necessitatis eius. Et spẽs cõplõnis eax cõtraria est spẽi cõplõnis egritudis. Jaz ḡ ostdit Gal. in tractatu. x. libri de ingenio sanitatis: q̃ oportet vt denẽ infirmis q̃busdã cibi eorũ ⁊ si sint in pncipio paroxismi nedũ ab eo qõ est post illud. Cibi. n. ⁊ potus qñ administrant infirmis in hora necessitatis eorx: ⁊ cũ q̃titate necessitatis ⁊ cũ specie q̃ cõuenit: faciũt sanitatẽ. Et fm hãc similitudinẽ regit medic⁹ cẽ aeris cõtinẽtis: ⁊ sõni: ⁊ vigilie: ⁊ ꝛstrictõis: ⁊ eũatõis: ⁊ mot⁹: ⁊ q̃etis: ⁊ accsitiũ alie Nã quidã medicor intrabãt ad virũ ex ducib⁹ militũ: et corp⁹ ei⁹ iã infridatũ erat a debilitate calitatis innate: et fecerãt eã redire ad iterioza corpis ei⁹ donec extincta erat. Dixit ḡ medic⁹ regi: pcipe auferre arma b⁹ oucl suiẽtibus

quibusdã de circuitu eius: ⁊ p̃cipe eis vt faciant illud qõ dicaz. Dixit ergo rex quibusdã seruientib⁹: facite qõ p̃cipiat vobis medicus. dixit g medicus: tenete hunc vucez dicẽtes: ⁊ faciẽtes donec cadat ei hoc aut h. excitata ẽ g ei per illud qõ fuit ex eo fortitudo ire quare saliuit vnx vt acciperet arma sua: quesiuit ⁊ nõ inuenit ea: ⁊ nõ cessauit medicus excitare naturã donec sciuit q iam consequtus erat necessitatis quãtitatẽ. quieuit ergo per illud egritudo vucis: ⁊ redijt p illud sanitas eius. ⁊ comparia huiusmõi opationis medicine sunt multa valde. Et de p̃petate eius qui merek nomẽ huius artis ex medicis est vt faciat ea. ⁊ Ga. iaz edidit libz de hac intẽtione fm hãc similitudinẽ singularem quã noiauit Neguaider ,prosticationis: ⁊ narranit ex ea in libzis suis ⁊ in expõnibus libzoz hippo. narrationes multas. 22

Et he sunt due considerationes circa salubze ⁊ egrum: scilz qualitas ⁊ quãtitas eius quod offerẽ.

Et ista duo sunt intentiones due in unaquaqz causaz sanitatis ⁊ egritudinis .s. species rei que occurrit cozpozi ⁊ quantitas eius.

Sermo eius: ista duo sunt: est dictio comprehendẽs quantitatẽ ⁊ qualitatẽ cuiusqz cãz. vi. ⁊ iam noiata est in h sermone spes q̃litas rei. 23

Et ten̄ tẽpus uelut alterũ aliquod ab his tertiũ in ducem in his que dicta sunt ꝓtẽtũ: ⁊ nõ bñ dictuz est.

Et nõ opozteet ut nominek hoza necessitatis itẽtio tertia qũ istis duabus q̃si sit res alia ab istis duab⁹: quum sit comp̃hensa in his utrisqz.

Ista duo sunt quãtitas eius ⁊ qualitas: quo ĩdiget cozpus ex vnaquaqz causaz sex: ⁊ ppẽ h nõ noiak hoza necessitatis itẽtio tertia q̃ sit p̃ quãtitatẽ ⁊ qualitatẽ. ⁊ Ga. quidẽ deẽminat h ĩ fmõe. 24

Jeni indiget cozp⁹ tãta ⁊ tali oblatione: manifestũ est qñ ⁊ scõm tẽpus opportunũ offerẽ. Et generatio indigẽtie tempis est ex eo quod fluxuz est ⁊ mutabile: ⁊ mozrtale cozp⁹ indiget fm mutatões alias alterantiũ ⁊ alias adiuuantiũ. Itaqz non est qdẽ genere ẽtiũ in his q̃ dicta sunt tp̃s: ad doctrinã uero plerũqz quasi tertio utimur propter eam que dicta est causaz.

Quod ẽ: quia si cozpus indiget obuiatione alicui⁹ spẽrum cum alia quãtitate: tũc manifestum est q obuiatio eius quod occurrit ei est ĩ hoza qua indiget: ⁊ non ẽ facta hoza necessitatis ex eo quod oz ut considerek in eo ad locuz: nisi qa cozpus quod mouek ⁊ resoluik ⁊ mutak uelociter indiget fm quãtitatez spẽi mutatõis eius in hozis diuersis: ut sint res quibus intenditur ad iuuamẽtum eius speciez diuersaz. Jaz ergo manifestũ est ex hoc q hoza necessitatis non ẽ intẽtio tertia que fit absqz genere p̃marum duarum intentionũ: uerũtamẽ nos utimur ea iam fm uiam doctrine multoticns propter causam quam narrauimus.

Causam quã narrauit est q cozp⁹ qum mutek et alterek idiget ĩ hozis diuersis diuersis reb⁹ sicut indiget in estate eo qõ ifrigidat: in hyeme eo qõ calefak. fit g hoze indiciũ faciẽs nẽcio mutatiõi q̃litat] et q̃titat] cuiusq cãz. vi. ⁊ residuũ fmõis ei⁹ ẽ itellectũ. 25

Voniaz autẽ in his considerationibus duabus sunt alie ⁊ alie causaz salubziũ: ⁊ nũc nobis ꝓpositum est hoc genus cazz: rursus repetam⁹ eas.

Et qum essentie causarũ sanitatis in quibus locuti sumus: ⁊ reliquarum causarũ sanitatis de quibus nõ sumus locuti ⁊ non necessario aduenint cozpozi sint per istas intẽtiones duas: tunc opozteet ut intẽdamus ad illas causas ⁊ inueniamus eas in eis.

Uaz intẽtionũ est qua itur ad partẽ quãtitatis cause: ⁊ alẽa qua itur versus equalitatẽ ⁊ quantitatẽ. ⁊ ille cause sũt genera causaz sex q̃ ꝛfuãt sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. Quãdo g aliquis vult ꝛseruare sanitatẽ intẽdat ad ista sex genera cãz: ⁊ inq̃rat ex vnaq̃qz eaz id quo fit iuuamẽtũ in sanitate tñ: ⁊ admistret illo cozpi fm illũ modũ. ⁊ Ga. deẽniat hũc modũ ⁊ dic: 26

Perfecte igitẽ compõni cozpis quãdo siquidẽ bene tempatum fuerit continẽs: conueniet contpantia ⁊ aliorum pfecta: de quibus modo diximus quietis .s. ⁊ motionis ⁊ somni ⁊ uigilie ⁊ oblatozum ⁊ egestozũ.

Jco ergo q si cozpus est scõz meliozem fozmaz deinde aer qui occurrit ei est equalis: tunc illud quod cõuenit ei est eq̃litas sana ex quiete ⁊ motu ⁊ somno ⁊ uigilijs: ⁊ eo quod sumitur: ⁊ eo quod procedit: ⁊ reliquis que diximus ante.

Jrit aũt sex genera cãz: ⁊ nũerauit hic ex eis. v. ꝛma eaz ẽ ꝛtinẽs. scõa ẽ motus ⁊ quies. ẽtia est somn⁹ ⁊ vigilie. quarta est cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ noiauit

hac id quod suscipit. quita est cõstrictio ⁊ pcessio: ⁊ no minauit ea illud quod pcedit. ⁊ tacuit de genere sexto: et est accitia aialia. ⁊ nõ tacuit de hoc: nisi qñ rectificans ⁊ medicãs accitia aialia nõ est ars medicine: vel rectifi cat ea ⁊ curat ea ars alia que est aut philosophia aut le ges. Et quãdo mẽsurat ea medic⁹: tũc mẽsuratio illi⁹ est per spẽm que est pꝛeter medicinã: ⁊ est alia spẽs philoso phie aut legum species. 27

Q Uoniaꝫ uero ⁊ si distempatuꝫ sit intrũ cõtinẽs ⁊ cõtẽpãtias minui oꝫ inquãtũ eucrasia corꝛupta fuerit.

Et qñ corp⁹ est fm illã formã ⁊ aer est inequalis: tũc oportet ut cõli deret quãtuꝫ recessit aer ab equalitate: deinde inclinet cause ille alie ab equali tate ad diuersitatẽ ptis ad quam decli nat aer per quantitatẽ qua recessit aer ab equalitate.

I Am docuit in capitulo qõ est ante illud vt inq̃ rat in ꝓfuatiõe sanitat qõ ẽ in meliori formaꝫ eq̃litas in vnaquaq; cãꝫ: q̃re infrideꝫ aer calid⁹ ⁊ sicc⁹ humectet cũ effusiõe aquaꝫ ⁊ flabellis: ⁊ rorationẽ aquaꝫ ab altis: ⁊ ramis arboꝫ: ⁊ herbis: ⁊ odoriferis fru ctib⁹ infrigidãtib⁹ ⁊ humectãtib⁹: ⁊ sessio fit in palacijs ⁊ domib⁹ subterraneis: ⁊ aptio portaꝫ aeris septẽtriona lis. Et calefiat aer frigid⁹ cũ accẽtiõe igniũ ⁊ cooptura: et aptiõe portaꝫ ex quib⁹ intrãt radij solis: ⁊ clausione por taꝫ aeris: ⁊ cessiõe supꝫ illud quod calefacit corp⁹ ⁊ coop tura. ⁊ vlr ingeniet donec aer fiat equalis: ⁊ silr iquirat vt sit illud quod comedit ⁊ bibit in qualitate sua equale ⁊ quãtitate. ⁊ simile hui⁹ inquirat in vnaquaq; causaꝫ. vi. Et docuit in hoc capitulo canonẽ suũ qui est: si declinet aliqua causarũ sex ab equalitate sciat q̃ta est q̃titas de clinatõis ei⁹ ⁊ summa q̃titatis eius. deinde inq̃rat recti ficatio illi⁹ declinatõnis ⁊ destruat illud qõ fecit eã acci dere in corꝛe: ⁊ inclinet residuũ cãꝫ ad ptẽ contrariã pti declinatõis illi⁹ donec fiat p illud in corꝛe impssio recti ficãs impssiõem illi⁹: ⁊ fiat cõtrarie due impssiões: ⁊ de struit vnaquaq; cãꝫ alterã: ⁊ remanet eq̃litas q̃ ẽ in me liore formaꝫ seruata fm illud qõ fuit. ⁊ posuit aerẽ exẽ plũ hui⁹ canonis: ⁊ sermo ei⁹ in eo est intellect⁹. Et Gal. quidẽ aggregauit canonẽ pmũ in quo dixit: inq̃rat vna quaq; cãꝫ vt inueniat in sanitate ei⁹ equalitas in q̃titate eius ⁊ in ipsi⁹ qualitate: ⁊ canonẽ secũdũ in quo docuit illud quod oportꝫ facere quãdo declinat aliqua causaꝫ ab equalitate: ⁊ dixit in vtrisq; silr hũc fm onẽ. 28

C Onsideratões uero cõtpãtie i cõ tinẽte qdez sunt: ut neqꝫ rigere ꝓ pter frigus: neqꝫ sudare ꝓpter estũ.

Et oꝫ ut ponat eq̃litas in q̃litate ae ris ut nõ horꝛipilet corp⁹ pp frig⁹ suũ: ⁊ nõ sudet ꝓpter calorẽ ei⁹.

Q Uod est: quia inter ista duo est eq̃litas in quã titate aeris. 29

I N gymnasijs uero quãdo pmuꝫ incipit dolere corp⁹: quiescere sta tim remedium est.

Et in exercitio ut pcipiat corp⁹ qe scere qñ incipit i corꝛe lassitudo.

H Ste est termin⁹ equalitatis in motu qui est exer citiũ: ⁊ intelligit ex eo equalitas que est in quie te. Et est vt pꝛecipias motũ quãdo contẽtum est corꝛpus cum quiete: ⁊ indiget exercitio quod expirare fa cit ex musculis superfluitates contẽtas in eis. 30

I Nabis uero perfectio digestiõis ⁊ egestionis modus fm quantita tem ⁊ qualitatem.

I N cibis uero est sanitas digestio nis ⁊ equalitas egestionis in qua litate sua ⁊ dispõne sua.

Q Um ex cibis bonis qñ nõ digerũt chim⁹ genẽt mal⁹: ⁊ ex cibis malis genẽt chim⁹ laudabil: dicẽ Gal. digõnẽ trũ qñ p eã gnãt chim⁹ laudabilis. Eq̃litas yo digõnis oportet vt sit q̃titas fm ꝓpatões sui pfluitatũ ei⁹ qõ sumit ex cibis: ⁊ vt fit i cẽntia lene conti nuũ cui nõ sit odor horribil valde: ⁊ color ei⁹ that ad ci tnitatẽ: ⁊ egrediat i hora ꝓsuetudis: ⁊ oꝫ vt itelligas cõp ei⁹ i eq̃litate ei⁹ qõ bibit: ita vt ꝓsideres etiã in vrina: qm ipsa significat dispõem digõnis in venis. 31

Q Uatur uero quodãmodo in his oꝛexis digõni ita ut pceptoꝛe nõ indigeat quantitatẽ in oblatiõibus me tiẽte. Optima eiꝫ natura tantũ appetit quantũ digerere potest.

Et qñ corꝛpus ẽ fm meliorẽ forma rũ: tũc quantitas appetit⁹ in eo ẽ equalis quãtitati digõis. Nõ ergo idi get mẽsuratoꝛe q mẽsuret quãtitatẽ ei⁹ quod suscipit. quod est: qa corp⁹ qñ est fm meliorẽ formaꝫ: tũc quãtitas quaꝫ appetit ex eo quod suscipit est quãtitas quam potest digerere.

I Am oñsum ẽ in eo qõ pterijt q̃ qñ stomachus ẽ fm rẽ nãlẽ: tũc appetit illud qõ ẽ conueniẽs cõ plerioni eius: quapꝛopẽ excepit in hoc sermone eẽ appetit⁹. seqt. n. in eo qñ sanitas ẽ inuẽta i stomacho fm meliorẽ formaꝫ: vt bõ appetat illud qõ cõuenit ei: ⁊ nõ appetit in eo additõem nec diminutõem. ergo est na tura eius mensurãs qualitatẽ ciboꝫ ⁊ potuũ ⁊ q̃titatẽ eoꝫ: ⁊ nõ indiget adiutoꝛio medicine extrisec⁹. 32

I Ta uero ⁊ somni quãtitatẽ metit ipsa nã in his q sunt in optima cõ põne: ⁊ qel cũt statim doꝛmiẽtes qum nõ amplius idiget corꝛpus.

Et silr dispõ in q̃ztitate somni nã eni mẽsurat q̃ztitatẽ ei⁹ q̃ idigꝫ ex somno i corꝛpe quod est fm meliorẽ foꝛ maꝫ: ⁊ non recedit ab eo somn⁹ nisi qñ cum eo remanet necessitas eius.

Intellige simile huic eidē in vigilia. natura enim sufficit mensurare illud & facere ipsum currere sm quātitatē necessitatis absq; adiutorio medicine: etiam & sermo eius intellectus est. 33

Et ita eis dieta utētib' in egōibus nihil derelinq' circa uētrem & urinas & totū corpus. has enim egestiones tpantia metit oblationū. sm uero totū corpus respiratiōem gymnasiorum mediocris & salubris efficit usus.

Et quando est regimē eius hoc regimine nō accidit ei lesio penitus in pcessione eius quod pcedit ex eo cum egestione & urina & resolutōe corporis totius: quoniā equalitas eius quod sumitur ex cibo et potu exigit ut sint egestio & urina scōm dispositiōem scōm q' sunt in sanitate. Et equalitas exercitij indiget ut sit quod resoluitur in corpe toto scōm dispositōem eius quod resoluitur ex sanis.

Dixit Gal. in regimīe sanitatis corpis quod ē sm meliorē formam: eqlitatē aeris: & equalitatē motus & quietis: & equalitatē cibor & potuū: & eqlitatē somni & vigilie: & remāsit sup eū ex eo q' nō dixit eqlitatē ei' qō pcedit & cōstringit. Docet ē in h sm one q' regimē qnq; est sm h q' dixit: Ex eqlitate: & tūc sequit ipm vt fit illud qō pcedit & ostringit etiā sm eqlitatē: et vt egestio quidē & urina sint equales ppter equalitatē cibor & potuū in quātitatib' eor & qlitatib' ipor: & ppter bonitatē digōnis & sanitatē opationū nāliū: sed & illud quod resoluit ex toto corpe est sm equalitatem ppter sanitatē opationū nāliū & ppter exercitiū tpatū qō expirare fac & resoluit supfluitates lacertor cū eqlitate. 34

Abstinere uero manifestum est qm ab intēpantia oportet omniū aie passionum. s. ire tristicie & gaudij & furoris & timoris & invidie & sollicitudinis. Exterminat enim hec & mutant corpa ab ea que est sm nām consistētia.

Et cōuenit habēti hoc corpus ut phibeat a superfluitate in oibus accntib' aie. & significo per accntia anime nostre irā tristiciā gaudiū & furorē & invidiam. Nam ista omnia accidētia anime immutant corp' & extrahūt ipm a dispōne nāli.

Intellige sermonē Gal. & iā oportet hīti hoc corp' vt phibeat a supfluitate i aliquo accntiū aie. Nam quum sit speculatio in hoc genere: & est sextum ex generib' causar omīs corp' physici: dixit Gal. oportet hīti corp' meliorē formam vt phibeat p phiam aut p legem positas a supfluitate in aliquo accntiū aie. quod est: qa medicina nō ptēplat in illo neq; mēsurat illud: & nō vtitur eo nisi in dispōne egritudinis nm sm semitā medicatōis Et phia qdē nomīat equalitatē accntiū aie: sanitatē ei' Et ois vt intelligas a Gal. oriam inter furorē & iram. Ira quidē est vt desideret homo vindictā. Furor enim ē vt excitet ira: & nō est possibile cū eo ex vindicta. Et accntia q' dē aie sunt multa: & illud quod numerauit Gal. ex eis ē exemplificatio ei' quod remāsit ex eis: & quedā eorum faciūt accidere calitatē supfluā sicut ira & furor. & quedam eor faciūt accidere calitatē equalē: vt gaudiū & leticia. et quedā eor faciunt accidere frig' additū: sicut timor & pavor. & quedam eor faciūt accidere frig' tpatū: sicut tristicia & invidia. & quedā siccitatē: sicut angustia. & totū qō faciūt ista accntia nō faciūt nisi mediatōe motus spūs. Et illud quod cōuenit cū meliori formam ex eis est illud qō est tpatū: aut illud ex eis qō nō est supfluū. 35

Venereorū uero sm epicurum nullus usus salubris: sm uero uerū ex interuallis tantis: ut in usib' coitus neq; dissolutōem sentiat & leuior ipse se ipo videat fact' & meli' dormiēs.

Videt autē epicurus q' ex usu coit' nō est aliqd penit' quod sit causa sanitatis. ueritas aūt est qm ex usu ei' est aliqd in numeris causar sanitatis: & est ut sit inter horas usus eius ex longitudine illud cū quo nō sentiat utens eo quando utit ipo mollificatōem & debilitatiōem: immo sentiat q' corp' eius postq; usus ē eo sit leui' q; erat anteq; uteretur eo: & anima etiam melior q; erat ante.

Doit' est ex accidētib' anime. Et Gal. quidē in h loco fecit ei capitulū suum singulare in quo docuit illud quod cōuenit in sanitate ex eo. Et sententia quidē epicuror est destructa, ppterea q' aggregat in corpe supfluitas ex spmate. si ergo nō egredit p coitū coartat in corpe & gnānt ex ea egritudines male. quod ē: quia ex coartatōe ei' generāt ex eo vapores mali q' ascendūt ad cor & cerebrū & stomachū: & corrūpunt sanitatē illorū membror & generāt egritudinē. Et fortasse ex eo ē aliquid simile in potētia veneno vipino: sicut accidit ei q' solebat coitū & dimittit eū lōgo tpe ex debilitate appetitus cibi: & pigricia a motib' & generatōe humoris melancholici. Et fortasse corrūpit & exsiccat ex eo quod est sile vtuti veneni: sicut illud quod accit viduis ex pfocatōne matricis: & multis viror qui moriūt ex eo subito. Et ppē hoc qui euadit ex egritudine coartatōis spmatis est ille ex cui' corpe resoluit hmōi supfluitas: aut p exercitiū et emorroidas vt in viris: aut p purgatōem mēstruorū vt i mulierib': aut p aliā ptē ex eo de ppetate cui' est carnis re supfluitates & soluere eas a corpe. Coit' igit ē causa sanitatis qm egredit spma qō iam coartatū erat: & ē cā corruptōis sanitatis qm est in corpe spma coartatū: qpropē ois vt fit ei' vsus equalis. Et Gal. quidē iā docuit ei' equalitatē & dixit: vt fit inter horas vsus eius ex spacio illud cū quo nō sentiat vtēs eo qm ipso vtit mollificatiōem et

debilitatiõem: sed sentiat post vsum eiꝰ lenitatẽ in corpe eius: ⁊ fiat aia eiꝰ melior q̃ fuit. Et Hal. qdẽ determinat horas vsus eius quãdo est indigẽtia eiꝰ ⁊ dicit: 36

Temp⁹ uero usus est q̃ndo pfecte mediũ fuerit earũ que extrisecus oim circũstãtiarꝫ: neqz sup repletũ corpus neqz indigẽs: neqz sup infrigidatũ neqz sup calefactũ aut exsiccatũ aut humectatũ immoderate. Si uero peccet aliqñ corp⁹ puuz esto peccatũ. meliꝰ uero ẽ calefacto magis q̃z infridato: ⁊ repleto magis q̃z euacuato: ⁊ hũectato magis q̃z exsiccato corpe uti uenereis.

Hora autez usus eiꝰ est qñ corp⁹ est uere mediuz inter oẽs dispões accidẽtes extrisecꝰ donec nõ sit plenũ ualde neqz uacuũ: neqz infrigidatũ ualde neqz calefactũ ualde: neqz ptrãsiẽs ualde eq̃litatez in siccitate ⁊ hũiditate. ⁊ si errat utẽs eo in usu eiꝰ: oportz ut sit error ille puus: ⁊ ut utat coitu vũ ẽ calefactꝰ est meliꝰ q̃z ut utat eo quz ẽ infridatus: ⁊ utat eo qum est plenꝰ meliꝰ q̃z utat eo quz est uacuus: ⁊ utat eo quz ẽ humidꝰ est meliꝰ q̃z qum est siccus.

Iam ostdit Hal. totũ quidẽ quod necessariuz est scire in regimie sanitatis de eẽ coitꝰ in ꝗ sermone ⁊ in illo qui est ante eũ: ⁊ docuit qñ errat in vsu eius: ⁊ qp oz vt sit error ille puus: ⁊ ipe qñ supfluit mutat sanitatẽ: ⁊ docuit in quibꝰ dispõibꝰ oz vt utat. Et nõ factus est error multꝰ j coitu nociuꝰ nisi qr pter multitudinẽ eiꝰ accit in corpe senectꝰ festine ante horã suã preci pue illi cuiꝰ cõplo testiculorꝫ est fri. ⁊ sic. Et iã ostdit i pnci pio huiꝰ libri qp ex hõibꝰ fortior sup coitũ est ille cuiꝰ cõplexio testiculorꝫ est ca. ⁊ hu. Qui ergo vult regẽ sanitatẽ oz vt cõpet illud qõ est i hoc sermone cũ dispõe ꝓplois testiculorꝫ. v exta mẽ Hal. qum sermo eiꝰ sit in cõstituatione sanitatis meliorꝫ formarꝫ: ⁊ manifestũ est qp cõplo testiculorum est equalis in hac forma: non cõditionauit in sermone suo in coitu: esse complexiõis testiculorꝫ. Qum ergo tu continuas conseruatiõem sanitatis declinantẽ a melioꝛe formarũ: tunc fac comparatõem cum sermõe Galieni in vsu coitus sm esse complexiõis testiculorũ et reliqui corporis. 37

Qualitatez uero singlorꝫ eorꝫ q̃ dicta sunt eligere in his q̃ sũt optie ꝓpõnis: oz gymnasiorꝫ qdez in quibus oẽs ptes corpis ꝓportionalr moueãt: ut hoc membꝫ qdẽ nõ supdoleat: hoc uero minus doleat.

Species aũt quã oz eligere ex unaquaqz harꝫ cãrꝫ corpi qõ est scõm meliorẽ formarꝫ est illud qõ narro. ex exercitio qdẽ oz ut eligat spẽs in q̃ mouent mẽbra oia corpis sm ꝓportiõem: ⁊ nõ laborat aliquod eorũ plus: ⁊ aliquod eorũ minus.

Exercitiũ in quo mouent oia mẽbra sm proportionẽ ⁊ nõ laborat aliquod eorũ plus ⁊ aliquod minus est illud quod fit cũ pila pua ⁊ qõ currit cursu eius. Et Hal. quidẽ iam exquisite pscrutatꝰ est esse exercitij ⁊ fricatõis in libro de regimie sanitatis: ⁊ edidit in exercitio de pua pila tractatũ singularẽ. 38

Horũ uero q̃ comedũt aut bibunt maxie eucrata eligere. hec enim maxime sunt ꝓueniẽtia eucratis naturis.

Ex eis uero que comedũt ⁊ bibũt oportet ut eligant ea que sunt in ultimo equalitatis: qñ ista que sũt ita sunt conueniẽtiores res naturis q̃ sunt in ultimo equalitatis.

Habens meliorẽ formarũ indiget in conseruatione huius forme super se: vt sit regimẽ eius ⁊ relique dispões similes ei. sicut ergo ipa est equal: sic oportet qp totũ quod cõtinet ex causis ser sit equale. Et cibi qui sunt ita sunt cibꝰ ⁊ potꝰ decẽter facti ⁊ decocti: ⁊ panis decẽter factꝰ ⁊ decoctus. Et ex decocti allessi dabegi ⁊ adenubagi: ⁊ ex potibus vinũ clarꝫ ⁊ reliqua q̃ dicũt in libro chimorꝫ generare chimũ laudabilẽ. 39

Similiter uero ⁊ in alijs.

Et similiter est dispositio in reliqs rebus.

Hoc est vltimũ quod dixit Hal. in cõseruatõe sanitatis meliorꝫ formarꝫ. ipse enim dedit intelligi i eo canonẽ communẽ: ⁊ est vt sint omnes res ꝗbus regit sm equalitatẽ in q̃titatibus ⁊ qualitatibus et in horis necessitatis vsus ⁊ partibꝰ vsus earꝫ. 40

Si uero sm aliqd ab optima compõne deficit corpꝰ nõ multũ uero huic ⁊ ꝓseruãtes sanitatẽ cause sm proportiõem mutabunt.

Et qñ corpꝰ ẽ diminutũ a melioꝛe formarꝫ dispõne sua: deide nõ est diminutio eius multa ab ea: tunc cause que conseruãt sanitatẽ eius sunt remote ab equalitate per quantitatẽ remotionis eius ab ea.

Iste canõ est cõis in ꝓfuatiõe sanitatis corporis declinis a melioꝛi formarũ. ⁊ sm in eo fz intẽtõem Hal. ẽ mãifestꝰ agitatꝰ valde: qñ dicit in ꝗ libro: qr oz vt sit declinis ad ptẽ declinatiõis eius. qñ dicit i libro eiꝰ de regie sanitatis: ⁊ in libro ciborꝫ: ⁊ in alijs: qr oz vt sit declinis ad cõtrariũ partis declinatõis eius. 41

Pluribus uero talibus existẽtibꝰ corpibus sm singulũ genus sepa

ratim dicendum est.

Et species corpuz que sunt fz hũc modũ sunt multe. oportz ergo ut in omni spẽ ex eis loq̃mur singulariter fm singularitatem eius.

Vult ꝓ oportet vt singulare fiat vnũquodq; corporum declinatũ a meliore formarũ ⁊ singulare fiat ad conseruatiõem sanitatis eius: ⁊ ad reductõem ipius ad formam optimã capitulũ in quo doceatur quomodo conseruet̃ sanitas eius: aut quomodo redeat ad meliorem formarum. 42

Qrasi igit̃ ꝑmutatũ corp⁹: in organicaꝫ uero ꝑtiũ cõuẽiẽtia nõ permutatũ duplicẽ hñt formã salubriũ cãrũ: alterã qdem fuantiũ ei⁹ crasim: alteram uero eaꝫ q̃ ad optimaz ducũt.

Dico ergo q̃ cãe sanitatis corpis qõ iaz ꝑtrãsiuit eq̃litatẽ i ꝓpõne sua: ⁊ non ꝑmutauit eq̃litatẽ in ꝓpõne membroꝫ officialiũ sũt duob⁹ modis. unus eoꝫ seruat ꝓpõnẽ ei⁹ fm q̃ ẽ. alẽ permutat complexionẽ eius a meliori formarum.

Iste sermo est intellectus. 43

Seruantes uero ei⁹ crasiz tñ ꝑmutanẽ ab eucrata nã cause q̃ztuz ⁊ toti⁹ corpis craſ ab illa ꝓfecte mutaſ.

Et cause que cõseruant complexionẽ ei⁹ sũt reflexe a cauſ q̃ ꝓfuant complexionẽ ei⁹ que ẽ in ultimo equalitatis ꝑ q̃ztitatẽ reflexiõis complexiõis illius corpis qõ ꝓfuant a cõplexione q̃ est in ultimo equalitatis.

Iste canon est in conseruatione sanitatis eius cuius complexio vel corpus declinat a meliori formarum: scilz vt mensurẽtur cause sex mensuratione reflexionis ab equalitate per quãtitatẽ declinationis corporis a meliori formarũ. 44

Calidiora enĩ corpa calidioribꝰ indigent adiutoriis: frigidiora frigidioribus: ⁊ sicciora sicciorib̃: hũidiora uero humidioribus. ⁊ fm copulationem calidiora ⁊ sicciora calidioribus ⁊ sicciorib̃: ⁊ his ꝓportionaliter in reliquis trib⁹ copulatõibus.

Quod est: quia corpora que sũt calidiora eo indigẽt regimine quod est calidius regimine quo indiget hñs illam ꝑmam cõplexionez. Et corpora que sunt frigidiora eo: indigẽt regimie quod est frigidius. Et corpora que sũt siccioza eo indigent regimie: similit̃ qõ siccius est. Et similr corpora que sunt hũidiora indigẽt regimie qõ est humidi⁹. ⁊ fm hoc est cõpositio: naz corpa q̃ sũt calidiora ⁊ sicciora idigẽt regimie qõ est calidi⁹ ⁊ sicci⁹. ⁊ fm rõcinationẽ hu⁹ currit res triũ spẽꝫ aliaꝫ cõpositaꝫ.

Iste est fmo i hoc libro: ⁊ est ꝯzi⁹ fmoni ei⁹ i aliis libis suis: qñ ipse viẽ in li. de regie sanitat ⁊ i li. ci horꝫ q̃ corpora q̃ sũt calidiora indigẽt ex regie eis q̃ sunt frigidiora: ⁊ fz hanc rõcinatiõez i reliq̃s: ⁊ p illud obscurant fmonẽ suũ: ꝑcipue qz ipse nõ distinxit inẽ regimẽ ꝓfuatiuũ: ⁊ inẽ regimẽ ꝑmutatiuũ. ⁊ dixit i regie ꝑmutatiuo q̃ oz vt regant̃ corpora calidiora reb⁹ frigidis donec redeãt ad eq̃litatẽ: ⁊ fz hãc rõcinatõez ẽ in reliq̃s corporib⁹ declinat a meliori formaꝫ. Et ego dico q̃ Galie⁹ nõ oblit⁹ est fmõis sui: neqz ꝯzietatẽ apponit: ⁊ q̃ ñ intellexit ꝑ regimẽ ꝓfuatiuũ h: nisi vt dent̃ hñti ꝓpõnez ca. cibi q̃ ꝓfuent cõpõnẽ ei⁹ ca. sup ipz: ⁊ fmõe absoluto regat ipz regie qõ faciat remanẽ sup ipm ꝓpõnẽ suã calidã fm dispõnez suã absq̃ additõe ⁊ sine diminutõe. q̃ si vult ꝑmutare ꝓpõnẽ ei⁹ ad eq̃litarẽ: tũc addat i frigore illõ cũ quo regaſ vsq̃ quo minuat̃ ei⁹ calitas ⁊ puenia ad equalitatẽ: cui⁹ exemplũ est vt sit ꝓfuatio corpis separati ab eq̃litate ad calitatẽ duob⁹ gradib⁹ cũ regie qõ infrigat i gradu p̃⁹: ⁊ ꝑmutatio ei⁹ ad eq̃litatẽ cũ regie qõ infrigidat i secũdo g̃du. Et manifestũ est q̃ regimẽ ꝓfuatiuũ est miozis infrigidatõis q̃ regimẽ ꝑmutatiuũ: qz regimẽ ꝓfuatiuũ est i ꝑmo g̃du: ⁊ tibi ĩest vt noies id qõ ẽ parue infrigidatõis min⁹ calefaciẽs. Et qñ fmo ei⁹ in B libro ẽ sume q̃ sunt fiẽ ꝓclones: dixit istud vt tn sis itelligẽs ab eo voluntatẽ ei⁹ ⁊ ei⁹ intentionẽ. ꝑpter hoc g̃ manifestũ est q̃ volũtas Gal. ꝑ fmonẽ suũ. l. q̃ corpora q̃ sũt calidiora indigẽt regimie ex eo qõ est calidi⁹ regie quo indiget hñs formã optimã: ⁊ est vt sit cõfuatio ei⁹ ꝑ illud qõ facit remanere sup ipz caliditatẽ ei⁹ declinatã ab eq̃litate. ⁊ si vellet vt regeret̃ cuz cibis calidis: sicut si adderet̃ in exercitio eius ⁊ calefieret aer cõtinẽs eũ: ⁊ darent̃ calefaciẽtes cibi: sequeret̃ necessario q̃ adderet̃ ei⁹ declinatio ab equalitate ad caliditatẽ plus: ⁊ generarent̃ in eo supfluitates cholerice: ⁊ facerẽt euz cadere i egritudies cholicas: ⁊ huiusmõi mẽsure sile non occultat̃ a Gal. ⁊ iam determinauit illud i libro de regimie sanitat: ⁊ i libro de cibis. Res g̃ fm q̃ dixi est: qz vult vt regat̃ totũ corp⁹ cũ eo qõ faẽ remanere sup ipm ꝓpõnẽ ei⁹ ꝑmaz qñ vult ꝓfuationẽ sanitat ei⁹. Et qñ vult ꝑmutatõz ei⁹ ad meliorez formaꝫ addant̃ in regimie ei⁹ additões ꝑmutãtes eã. Intellige g̃ illud: qz nõ ẽ loc⁹ paru⁹: ⁊ multi hoiuz ignorant: ⁊ putat q̃ sit cõtrarietas. 45

Vtẽ uero ⁊ materijs causarũ: recte innatas uirtutes eaꝫ sciẽs.

Et nõ potest his causis quas nup diximus uti: quãdo permutãt̃ taliẽ q̃ fiant causa sanitatis scõm q̃ oportet: nisi qui scit uirtutes earuz scõm q̃s apte nate sunt.

Iste sm̃o certificat illõ ad qõ ĩtẽdim̃ de expõe sm̃onis eius̃ dnĩ. Considera ḡ eum: ⁊ stabis ex eo sup illõ qõ diximus ⁊ scies volũtatẽ eius̃. qõ ẽ qz vult p sm̃onẽ suũ vẽtures eaz sm̃ quas apte nate sũt illõ quod facit vnusquisqz ciboz: ⁊ alioz ex cãis.vi. in corpe Quod ergo conseruat ipsum sm̃ illud sm̃ qõ est: est cõseruans sanitatez: ⁊ qõ addit in declinatione eius a melioze formazum est infirmans ipsũ: ⁊ qõ permutat ipsum ad meliorẽ formazuz est pmutans ipm̃. 46

Qvoniã motio qdem ⁊ indigentia ⁊ uigilie ⁊ egestio ⁊ omnes anime passiones: siccant corpus.

Cuius exemplũ est q̃ motus ⁊ mi noratio cibi ⁊ potus̃ ⁊ uigilie ⁊ euacuatio ⁊ omnia anime accidentia alia: exsiccant corpus humidum.

Qvoniã enacuãt hũores eius̃: ⁊ minuunt ex eis: pp illõ ḡ addũt ĩ sicco corpe siccitatez. ⁊ qõ paz ẽ ex eis: fuat corp̃ hũidũ qũ admistrãt sm̃ q̃ oz: ⁊ pmutat ipz ex eis illõ qõ opponũt ei sm̃ eq̃litatem. 47

Contraria uero his humectant.

Et ꝓtraria coz humectãt corpus.

De iudiciũ eius̃ ẽ sic iudicio qõ ẽ añ ipz ĩ cõuersatione: ⁊ mutatione simul. 48

Ta uero ⁊ calefaciẽtibus̃ ⁊ infridãtibus studijs ⁊ cibis ⁊ potibus̃.

Et similiter est dispõ in rebus que calefaciũt ⁊ infrigidant ex operationibus ⁊ cibis ⁊ potibus.

Iste sermo intellectus est sm̃ eandẽ rõne: quã dixit in eo qõ ꝑtexit. 49

Et simpliciter ẽ dicere omnibus̃ his que sm̃ corp̃ sunt cognoscens aliquis materias ⁊ uirtutes: salubribus causis utet similia similibus̃ offerẽs q̃ndo fuare uult corpis crasiz q̃lẽ accepit.

Et ul̃r q scit spẽs omniũ rerũ que agunt in corpus ⁊ uirtutes eaz: tũc si uult ponere eas causas sanitatis eligat corpi illud ex cis̃ quod figuratur ei ⁊ assimilat̃ ipsi quãdo uult conseruationẽ complonis uel compositõis eius sm̃ dispositõem sm̃ quã inuenit eã.

Vult p sm̃onẽ suũ vl̃r absolutũ q̃ q̃ vult ꝛseruatõez sanitatis corpis ꝛclinis ab eq̃litate sm̃ illõ qõ ẽ: admistret ei ex regimie qõ cõseruat sup ipz ꝛplexionẽ eius ablqz additiõe: ⁊ si diminutõe ita q̃ eligat ei ex vtrib̃ ciboz ⁊ potũ et alioz qõ ꝛfuet sup ipsũ ꝛfigurationẽ compleriõis eius: ⁊ iste est canõ prim̃ quem ipsemet determinauit p dictionez aliaz: et figat ipm in alia discipuli. ⁊ sermo eius ĩ eo est intellect̃. 50

Si uero permutare uult ⁊ trãsire ad melius aliud ẽ genus salubriũ causaruz contrarsarũ quidem supradictis: equale uero distãs ab altera crasi eucratarũ ⁊ mediarũ quas optimis̃ naturis conuenire dicebamus.

Et quando uult permutare eam: ⁊ cõuertere ipam ad cõplexionez que est melioz complexione eius: tunc sunt ei alia genera causarũ sanitatis cõtrariarũ causis quas diximus: ⁊ longitudo caruz a causis equalibus medijs quas diximus: que conueniũt habenti complexionẽ equalẽ optimã ad contrarium partis ad quaz declinat illud corpus: est longitudo equalis.

Iste est canon pmutãs sanitatẽ malaz ad sanitatẽ equalẽ ⁊ bonã. ⁊ eius̃ intẽtio est vt sit sciẽs virtutem parriũ cuiusqz cãz sex: ⁊ cõsideret quãta sit quãtitas recessiõis sanitatis ab equalitate: ⁊ eligat ex ptibus cuiusqz causaz sex ex eo qõ est ꝛzium istũ sanitati q̃ titates eq̃les q̃tritati recessiõis eius: ⁊ regat cuz eis corp̃ ⁊ Galienus̃ determinat illud ⁊ dicit: 51

Calidiorez enim ⁊ sicciorez crasim non calide ⁊ sicce diete faciunt eucrataz perfecte: sed que tm̃ eucrata crasi frigidiora ⁊ humidiora: quãtuz natura eius erat calidior ⁊ siccior.

Quod est: quia corpus quando est calidius ⁊ siccius: tunc regimẽ calefaciens ⁊ exsiccans non reducit ipsuz ad equalitatẽ sanam: sed regimẽ quod est frigidius ⁊ humidius complexione equali per quantitatẽ supfluitatis calefactionis illius complexionis ⁊ siccitatis eius sup complexionẽ equalem.

Iste sm̃o est intellectus. ostendit enim Galienus̃ in eo canonẽ pmutantẽ sanitatez malã ad sanitatẽ bonaz. cõsidera ergo eum. 52

Dc siquidem genus causaz corrigit innatas discrasias: alteruz uero prius dictum conseruat.

Et hoc quidem genus causaruz rectificat complexionẽ malaz natura: ⁊ genus aliud quod diximus ante conseruat complexionẽ malaz natura sm̃ dispositiõem suam.

Omiauit regimẽ permutãs cõplexionẽ malã: geñ: ergo ⁊ sil̃r noiauit cõstituens eam geñ: vt intelligat̃ ab eo q̃ ipsã sũt duo genera ex generib̃ medijs sub parte medicine: qõ noiat̃ regimẽ sanitatis: ⁊ vt intelligat̃ p illud q̃ sub vtrisqz sũt spes alie. 53

Utilitas uero utrorũq; est in parte medicis. corrigere quidez ex multo studio paulati trãsferẽtes in meli⁹. nõ enim sustinet nã repẽtinas immutationes: seruare uero in eisdẽ ſm necessarias occupatiões.

Et medic⁹ indiget utrisq; simul in horis diuersis. quod est: qa q̃ndo habẽti compl'onez malã est euacuatio lõga cuz qua est possibile ei ut rectificz compl'onẽ malaz: tũc medic⁹ intẽdit in ea ad illud gen⁹ occasionũ: ⁊ permutat corpus paulatim a complexiõe sua ad complexiõem que est melior: qm̃ natura non tolerat alteratiõem subito. Et qm̃ habẽs complexionẽ malã natura: est occupat⁹ occupatiõibus necessarijs tũc maius quod potest medicus est ut conseruet eam ſm complexiõem suam naturalem.

Vult ꝑ occupatões necessarias cãs sex ad sciẽdũ ṽtutes ꝑticulariũ: quare docet modũ necessitat medici: ⁊ nõ facte sũt nãe tolerãtes ꝑmutatiõez subito: nisi qm̃ ista ꝑmutatio mutat eas mutatõe forti q̃ facit accidere nature motum superfluũ. s. alteratõem superfluam. multotiẽs enim dissoluitur per eam virt⁹ aut debilitat ex ea natura: aut resoluit per eam spiritus: quare fit id causa permutatõis sanitatis: ⁊ residuũ sermonis eius est intellectũ. 34

Quomodo igit ⁊ huiusmodi spẽm causarũ seruãtem nomiamus: cõueniebat eni magis eam forsitan ꝑmutantẽ ⁊ curãtem ⁊ innata peccata corrigentẽ uocari. quoniã uero ad totuz genus sanitatis referẽtes: nõ ad eas que ſm spẽm sunt in ea differẽtias. Quecũq; qdem sanos custodiũt: seruãtes oẽs uocabimus: siue cõseruando salutẽ ad meli⁹ ducant totã crasim: siue cõseruẽt existẽtez a ꝑncipio: quecũq; uero deteriorẽ faciũt cõsistẽtiam egre.

Si autẽ dixeris quomodo nomiauimus hoc genus causarũ conseruatiuũ qum esset dignius ut nomiaret ꝑmutatiuũ ⁊ sanatiuũ ⁊ rectificatiuuz nocumentorũ nãlium. Dicimus q̃ nos nõ adiũgimus has cãs nisi ad genus sanitatis: nõ ad species eius. ⁊ nomiam⁹ omnes istas cãs que cõseruãt corpus ſm sanitatẽ suaz cõseruatiuas: siue sint cõseruatiue: aut sint ex eis que ꝯseruatione sua permutãt complexiõez totã ad id quod est meli⁹: aut sint ex eis que ꝯseruãt ꝯpl'onẽ ſm dispõez suã ꝑmaz: ⁊ noiam⁹ eas q̃ ꝑmutant ꝯpl'onẽ ad id quod est deteri⁹ causas infirmatiuas.

Isto ſmone destruit dubitatio in genere regiminis ꝑmanẽtis ꝓpterea q̃ noiauit ipm ꝯſuãtiuuz sanitatis. Et destructio dubitatõis ẽ: qz rẽ noiauim⁹ noie sui generis. Quz g̃ sit cadẽs sub regie sanitatis: ⁊ gen⁹ regimis sanitatis totũ noiet in arte medicine cõseruatio sanitatis: noiam⁹ ꝑmutatiuũ etiã noie sui generis. s. ꝯſuatiuũ: q̃uis sit ꝑmutatiũ ⁊ sanatiuũ ⁊ rectificatiuũ nocumẽtoꝝ. Et ſm hãc sil'itudinẽ noiant omẽs cãe que ꝑmutãt cõpl'onẽ ad id qd̃ est deteri⁹ cãe infirmatiue q̃uis sint ꝑmutatiue ad infirmitatẽ ⁊ corrũpẽtes sanitatez ꝓpterea qz sũt sub genẽ cãꝝ infirmãtiũ toto. 55

Similẽ igit discrasiã hñtib⁹ oibus corpis ꝑtibus sil'is est ꝓcuratio: dissimilẽ uero dissimilis.

Et qñ complexio que est in oibus mẽbris est una: tũc medicatio ei⁹ est una. ⁊ quãdo complexio mala nõ ẽ in omnib⁹ mẽbris una: tũc nõ est medicatio illi⁹ corpis una.

Postq̃ docuit regimẽ sanitatis sepate a meliore formarũ conseruãs eam ⁊ permutãs eaz simul quãdo est eius separatio in cõplexiõe tñ: rememorat eius quod docuit de illo in hoc sermone ⁊ dicit: quãdo est declinatio sanitatis a meliore formaꝝ: deinde est illud in omnib⁹ mẽbris: tũc medicatio eius. s. cõseruatio ei⁹ ⁊ ipsi⁹ ꝑmutatio: est ſm q̃ exposuim⁹. ⁊ si ei⁹ recessio ẽ in q̃busdã mẽbris ⁊ in q̃busdã nõ: tũc medicatio ei⁹. s. ei⁹ ꝯſuatio ⁊ ꝑmutatio ipsi⁹ indiget canonibus alijs qui fidem faciant generis alteri⁹ regiminis. ⁊ ipe facit scire hoc genus per exempla ⁊ dicit: 56

Potest enim uenter alicui quidem frigidior q̃z oporteat esse: caput uero calidius: ⁊ indigẽt adiutorijs proprijs singula: ſm uero hoc ⁊ aliaꝝ una q̃q; ꝑs aut humidior aut siccior aut frigidior aut calidior exñs ꝑter modum ꝓpis distempãtie indiget dietis. Non igit exercebim⁹ equal'r omẽs hmõi corporis partes: neq; simil'r hñectabim⁹: aut siccabimus: aut aliquid horũ faciemus. Ampli⁹ uero dicet de his in negocio de salubribus causis.

Quod est: qa est possibile ut sit uenter alicui⁹ frigidior q̃z oz: ⁊ caput

etiã calidius q̃z opz: ⁊ indigz unũqq̃z eorꝫ quod cõuenit ei. ⁊ similr est dispõ in unoquoqz mẽbrorꝫ reliquorũ q̃ndo est humidius complexione sua equali: aut siccius ea: aut frigidius: aut calidi⁹ nam indiget ex regimine eo fm q̃ cõuenit complexioni eius. Est ergo necesse quãdo cõplexio mẽbrorꝫ corpois est diuersa ut nõ sit mẽbrorꝫ corpis omniuz regimẽ equale: ⁊ nõ fit humectatio eorum aut eorũdem exsiccatio: aut aliud ex eis q̃ fiũt eis fm similitudinẽ unam: ⁊ nos qdem exponem⁹ istud in expositõne amplioꝛi hac in libro nostro de regimine sanitatis.

Vult q̃ canõ: in ꝓfuatõe sanitat⁹ corpũ recedentiũ ab eq̃litate in q̃buldã mẽbꝛ⁹ ⁊ i q̃buldã nõ: ẽ ꝓposit⁹ ex pticlarib⁹ canonib⁹ i ꝓfuatõe sanitat⁹ corpũ recedẽtiũ ab eq̃litate in ꝓpꝛione corpis tot⁹: cu⁹ exẽpluz ẽ: qꝛ qñ vẽter ẽ fridior ⁊ caput calius: vtimur in cõfuatõe sanitatis vẽtr⁹ eo qõ ꝓfuat sup ipm qõ est sile ꝓpꝛioni eius: ⁊ in cõfuatõe sanitatis capitis eo qõ ꝓfuat sup ipm qõ est sile cõpꝛioni eius: siue sint emplastra siue embroce vel aliq̃ ex causis. vi. Et qñ volum⁹ pmutare cõpꝛionẽ vẽtris ad eq̃litatẽ: ⁊ compꝛionẽ capit⁹ pmutare ad eq̃litatẽ: vtimur in vẽtre reb⁹ calidis: ⁊ in capite reb⁹ frigidis. ⁊ fm hãc silitudinẽ faciam⁹ in regie reliquorũ mẽbrorꝫ. ⁊ ppter hoc ẽ neẽe vt ponam⁹ exercitiũ qõ ꝓseruat mẽbꝛ fm dispõem suã: aut pmutet ipm ad dispõez aliã i unoquoqz mẽbrorꝫ diuersum ab eo quod est in alio. Et simlr vnũ quodq̃ pticulariũ cãꝫ. vi. Nã quãdo volum⁹ infrigidare membrũ: emplastramus cum rebus infrigidãtibus. Et quãdo volumus ipsuz calefacere: emplastramus ipsum cum rebus calidis. 57

Organicorꝫ uero cause salubres fm lapsum: ⁊ hẽ ab optima cõpositione adinuicẽ differũt. Alie siquidez sunt salubres circa plasmatõez lapsuũ alie uero eorꝫ q̃ circa magnitudinẽ aut numerũ aut positionẽ.

Cause autẽ sanitatis mẽbrorꝫ officialium que habẽt nocumẽtũ: fm illud nocumentũ sunt diuerse a causis sanitatis corpis quod est fm meliorem formaruz. quod est: qa cause sanitatis mẽbrorꝫ q̃ hñt nocumẽtũ in plasmatione: alie sunt a causis sanitatis mẽbrorꝫ q̃ hñt nocumẽtũ in quãtitate sua: aut i situ suo: aut in numero suo.

Iam docuit Gal. q̃ spẽs compõnis lapsuũ sunt iiij. quorꝫ unus est lapsus in plasmatõe: ⁊ secũd⁹ est lapsus in quãtitate: ⁊ tertius lapsus i nũero: ⁊ quartus lapsus in situ. Et docuit q̃ isti lapsus q̃ttuor qñ ꝓhibẽt mẽbꝫ ab opatõe sua. s. nocẽt opatõi eius sunt egritudo. ⁊ qñ nõ ꝓhibẽt opatõem: nõ sunt egritudo sz forma mala ex formis sanitatis. Et postq̃ compleuit dictionẽ canonis regiminis sanitatis recedẽtis ab eq̃litate in compositõe: tũc ante illud explanauit hũc sermonẽ a quo recessimus: deinde exposuit cũ hoc sermone. 58

In plasmatõe quoqz sunt plures lapsus: etenim figure partis ⁊ si alicubi in ea curuitas aliqua est uel concauitas eius q̃ fm naturã: aut pori constrictio: aut orificiũ: aut asperitas: aut lenitas quãdo est aliquid extra ꝓpam cõtemperãtiaz: parum quidem hoc patiens corpus: sanorũ corporꝫ appellationez habebit: amplius uero neutrorꝫ. si uero sit tãtum ut noceat operatiõi: iã egrotare uidet.

Et accidunt in plasmatiõe lapsus multi. quod ẽ: qa si mutet figura mẽbri ab equalitate sua: aut sit i corpũditas multa nã ⁊ mutet ut accidat eius lapsus in meatu q̃ est in eo aut i orificio meatus aut in aspitate aut in lenitate: deinde sit lapsus puus: tunc hñs illud corp⁹ dicit q̃ est sanus. si aũt lapsus est plus illo: dicit egrotatiu⁹. Q̃ si cõseq̃t lapsus in ipo ad hoc ut noccat opatõi: tunc est eger.

Nũciat q̃ lapsus in plasmatõe ẽ ꝓna. v. rerum. ꝓma earꝫ ẽ mutatio figure. ⁊ secũda ẽ mutatio ꝓfiditatũ. s. gibbositas ⁊ ꝓcauitas. ⁊ ẽtia opilatio i meatu aut i orificio meat⁹. ⁊ q̃rta ẽ aspitas. ⁊ q̃nta ẽ lenitas. vnuſquiſq̃ q̃ lapsuũ si ẽ pu⁹: tũc hñs ipz exercitat i occupatõib⁹ suis cũ illo mẽbro: ⁊ dr̃ pp illõ lapsus san⁹ ⁊ si ẽ mult⁹ ⁊ nõ ꝓhibet mẽbꝫ ab opatõe penitus nisi in aliquo: dicit q̃ est egrotatiuus. ⁊ si est multus ⁊ prohibz membꝫ ab exercitatõe: dicit q̃ est infirmus. 59

Cõm quãtitatẽ uero supfluitas ⁊ defectus: ad easdem deducunt differentias.

In quãtitate uero multũ ⁊ puuz faciũt puenire corpus ad species quas narrauimus.

Species quas narrauit sunt tres. vna earꝫ ẽ: quia si quãtitas mẽbri magnificat ab eo q̃ oportet aut minuat: tũc si magnitudo eius aut ei⁹ diminutio est pua: dicit q̃ ẽ sanũ. ⁊ si ẽ magna ⁊ nõ pueit ad hoc vt noceat opatõi: dicit q̃ ẽ egrotatiuũ. ⁊ si ẽ multa et puenit ad hoc vt noceat opatõi: dicit q̃ ẽ ifirmũ. 60

In numero uero deficiẽs aut abũdans uelut homiomerõ unũ aut

plura hmõi generis sũt: ⁊ quecũqz pre
ter nãm in nobis substãtie cõsistũt.

IN numero autez additio aut di
minutio ptis uni ex ptib multis:
⁊ res que in corpe generãtur cõtra nãz
sunt huiusmodi generis.

QUlt q additio numeri ⁊ partiũ membi aut di
minutio earũ facit etiã illos lapsus tres: quorũz
vnus dicit sanus: alter dicit egrotatiuus: ⁊ terti
dicit infirmus. Sanus quidem quãdo addtio aut dimi
nutio est parua. Egrotatiuus vero quãdo est multa nõ
pueniẽs ad hoc vt noceat opatiõi. Et sermo eius: ⁊ res q̃
generant in corpe preter naturã sunt hmõi generis: vult
illud quod generat in corpe ⁊ facit vnã barũ triũ spẽrũ.
Vidi enim multos in intestinis quorũ erãt vermes. ⁊ ex
eis sunt quorũ intestina ꝓportionãt ad sanitatẽ. ⁊ ex eis
sunt que ꝓportionãt ad egritudinẽ. ⁊ ex eis sunt quorũ
intestina ex illo iã infirmata sunt egritudie ꝓpleta. 61

REliquuz uero genus ꝓpter uniuſ
cuiusqz positõem simpliciũ ptiuz
i quo ⁊ ipe. iiij. sunt oẽs differẽtie. Pri
ma qdẽ optima: Secũda uero parũ p
mutata: ⁊ ꝓpter hoc adhuc sanũ perfi
ciẽs corpus: Et tertia egrũ: quãdo am
plius extra nãm fit: Quarta uero iam
egrotans quãdo plurimũ.

ET iam remanet gen aliud quod ẽ
i situ cuiuslibet mẽbrorũ ꝓ similiũ
in organo. ⁊ in ipo sunt. iiij. spẽs. Pria
carũ est corpus qõ est fz meliorem fo
marũ in hoc capitulo. Et secũda ẽ cor
pus quod est remotum ab eo in ipo pa
rũper. Et tertia est corpus quod est in
eo egrotatiuũ: ⁊ est illud in quo est mu
tatus situs mẽbrorũ mutatõe nõ mlta
Et q̃rta est corpus quod iam egrotat
⁊ integre recessit a sanitate: ⁊ est illud i
quo est mutatus situs mẽbrorũ muta
tione multa.

NOcumẽtũ in situ partiũ mẽbi aut est puũ: ⁊ p
portionat ad hoc quod est sanũ. aut est multuz
⁊ ꝓportionat ad hoc quod est egrotatiuũ. aut ẽ
multũ nocẽs opatõi ⁊ est ꝓportionatũ ad hoc quod est
infirmũ. currit ergo esse situs cursu cuiusqz generũ nocu
mẽtorũ in ꝓpõne. vez Gal. dicit in b fmone modũ pmuz
fit q̃ est fm meliorẽ formam vt faceret nos rememorari
cõpariũ ei in plasmatõe ⁊ q̃ntitate ⁊ numero. itellige er
go illud: Et postq̃ cessauit a mũeratõe spẽz nocumẽtorũ
ꝓpõis mẽbrorũ: icipit deemiare canonẽ cuiusqz eorũ. 62

QUecũqz igit peccauerũt ptes fm
figurã quidẽ quẽadmodũ q̃cũqz
distorte intus uel extra: ⁊ he recẽter na
te quidẽ existẽtes ⁊ molles plasmatõe
⁊ supligatione ad id quod fm naturaz
est reuertũt. Dure uero ⁊ si contingat
ad augmẽtũ peruenire: ad correctionẽ
non perueniunt.

ET mẽbra que nocumẽtũ habẽt in
figura sua sunt sicut pedes cõuer
si ad exteriora aut ad iteriora. ⁊ caput
planũ quidẽ in infantib quãdo nascun
tur duz mẽbra eorũ permanẽt mollia:
possibile est ut redeant ad dispositiõem
naturalẽ cum equatiõe ⁊ tẽsione et stri
ctura. In corpibus aũt que sunt exsic
cata ⁊ aruerũt ⁊ indurata sunt: nõ est
possibile ut rectificẽtur.

ENunciat in hoc sermone q possibile est vt figu
ra membi rectificẽt ⁊ redeat ad dispositõez suã
naturalẽ tũc quãdo nascit homo. Si aũt indu
rantur mẽbra eius: nõ est possibile vt reducant. ⁊ exem
plificauit illud per pedes uersos: ⁊ per caput planũ et
est vt rectificẽt membrũ ⁊ extendat ⁊ constringat sc̃dm
q oportet vt remaneat ei figura rectificata. 63

ET quecũqz quidẽ circa curuitatez
peccauerũt: ⁊ hec sil̃r possunt cor
rigi qdẽ adhuc augmẽtande: pfecte ue
ro nõ pũt. Paruas igit curuitates alli
gatio ⁊ ges: magnas uero opatio ptiũ
⁊ retẽtio spũs opat. ita uero ⁊ q̃cunqz
fm porros aut orificia.

ET mẽbra que habẽt nocumẽtuz si
militer in cõcauitate ⁊ pfundita
te q̃ sunt in eis: possibile est ut rectifice
tur illõ nocumẽtũ dũ pmanẽt i augmẽ
to. si aũt iam cõpleta sunt: nõ ẽ possibil
eorũ rectificatio. Et illud qõ minorat
cõcauitatẽ ⁊ pfunditatẽ qñ ẽ maior q̃z
oportet: est quies ⁊ strictura. Et illud
quod magnificat cõcauitatẽ mẽbrorũ
⁊ eorũ pfunditatez quãdo est minor q̃z
oportet: est mot illorũ mẽbrorũ ⁊ retẽ
tio spũs. ⁊ intẽtio retẽtõis spũs ẽ ut at
trahat spũs ⁊ impellat ad interiora im
pulsione uehemẽci. ⁊ fm hanc silitudi
nem etiã dilatãt ⁊ constrigunt meatus
⁊ orificia eorũ.

ENunciat que mẽbra dũ pmanent in augmento
possibile ẽ vt rectificẽt nocumentũ partiũ acci
dens i ꝓcauitate eorũ ⁊ iporũ pfũditate ⁊ eorũ gib
bositate. Et augmẽtũ quidẽ ẽ ex quo nascit hõ vsqz quo

sequat statum adolescentie: et est finis. xxv. annorum: et docet quid fit illud quod minorat concavitatem et stringit pulmonis: et dixit: quod illud fit cum motu et compressione anhelitus. Facit ergo rememorari in compressione spiritus quomodo exercent membra que sunt in pectore donec resoluat id quod est in eis de superfluitatibus congregatis in lacertis eorum. Et coartatio spiritus est vt trahat aer ad interiora pectoris attractione forti: veinde ipm teneat quantu potest. ex ea etiam sunt operationes que generant altas voces: et voces que fiunt cum fistula et eleuatio sermonis et voces vehementes et similia his que exigit vispo pnis. 64

Et quecunq; quidem maiora ꝗz oportet quies et alligatio apta nata est minora efficere: maiores uero efficit pte motio secm naturam cum fricatione moderata et alijs quecunq; nata sunt ad superficie sanguine trahere multu.

Et membra etiam que sunt maiora ꝗz oportet: quies et strictura conueniens minorat ea. et membra que sunt minora ꝗz oportet: motus naturalis eorum et fricatio temperata et relique res que trahunt sanguinez plurimum ad ipsa: adiuuant ad magnificandu ea.

Iste sermo est intellectus: et spes quidem fricationis sunt multe. ex ea enim est lenis vel mollis: et ex ea est dura: et ex ea est parua: et ex ea est multa: et ex ea est equalis. et iam exqsite pscrutat est Ga. sermone in ea in regimine sanitatis. Elige g ex spebus fricationis in oi membro illud quod conuenit ei et cu quantitate q necia est in eo. qui g vult scire illud quo indiget de genere fricatois vel de esse accipiat illo ex li illo. 65

Deficientiu uero partiuz quecunq; quidem ex sanguine habent generatoem: no impossibilis est eorum correctio. Quicunq; uero ex semine pauco habent generatoem earum: impossibilis est correctio: est tamen pro his aliquando facere alia proxima his habetia utilitatem.

Membra aute quorum numerus est diminutus: tunc quorumcunq; ex eis generatio est ex sanguine: possibile e ut compleant. et quorumcunq; ex eis generatio est ex spmate: forsita complementum est impossibile. uerumtamen possibile est membris multis ut permutet loco eius q diminuit aliquid quod stet loco et copleat illud.

Embra quorum generatio est ex sanguine sunt carro et que currunt cursu eius. et nobis quidem possibile est vt faciamus nasci carne in vlcere pfundo qum perijt vel diminuta est ps carnis et recente carnem cu medicinis que calefacitunt calefactione parua et abstringunt et abstergunt sordicie sicut aristologia orobus et olibanu et pix et mel. Membra vero quorum generatio est ex spmate: sunt ossa et nerui et reliqua mebra alia radicalia. Et nobis quidem possibile est vt cambiamus loco ossis deubacu. i. porru. et fm similitudine est sermo in reliquis. Et Ga. quidem ostendit q faciens coplementu eius quod diminutu est: et cambiu eius est natura et vie: 66

Omniu aut horum na quidem opatur: medicus uero minister.

Et faciens totu quod ex istis rebus generatur no est nisi natura: medicus uero est nisi minister.

Iste sermo tolerat duas expositones. Una earum est q natura est que facit conseruatoem sanitatis: et redire eam facit. s. conseruat sanitate: et sanat infirmitate: et medicus e minister eius. s. ppat ei totu quod indiget in illo: et iste fmo e verus. Et expo alia e q na e que coplet diminutoem in mebris factis ex sanguine: et cabiat loco mebrorum factorum ex spmate aliod quod stet loco eorum: et medicus minister ei ad hoc necessarius. et iste fmo e verus: et e ps eius quod dicit in expone pma. Et Gal. quidem vult p nam hic virtute regente corpus. quod est: qa na e nomen cone in arte medicine: qa dicit fm quattuor modos. vnus eorum est virtus regens corpus. et secundus est oplexio. et tertius forma corpis. et quartus est psona. i. natura indiuidualis. 67

Quecunq; uero abundat fz numerum ablatio eorum causa salutis est. Considerandu uero in quibus possibile est. si uero impossibile appareat: transponere tentare oportet.

A membris autez quorum numerus est additus causa sanitatis eorum: est diminutio eius quod in eis est additum. Et oportet ut consideres in quibus membris possibile est illud. Q. si uides q non est tibi possibile ut auferas illam rem additam: tunc inquire ut permutes eam.

Recepit Gal. in additone ptiu mebri vt cotepleat et consideres mebru. si ergo possibile est tibi abscidere illa additoem et eradicare ea: sicut si est vigitus additus aut verruca: et tunc abscinde eam. et si no est tibi possibile: tunc pquire vt pmutes eam a loco. Et in hoc sermone non abscidedo dicit Gal. pmutandam esse additoem: sed dixit: inquire. s. ppera te in pmutatone eius sicut facimus in lapide. Nos. n. qm no possumus extrahere ipsum indrimus remotioem eius a meatu vrine cu instro notato alcathatir. i. siringa: et que sunt sicut hec. 68

Quod uero et eorum que fm positoez peccat: est correctio.

Et mebrorum etiam que in situ suo la psa sunt: non est rectificatio nisi p comutationem eorum ad loca sua.

Sicut dislocatio: eius.n. rectificatio est ꝑmutatio iuncture ad locũ suũ. Et ego quidẽ iã vidi adolescentẽ iunctura humeri cuius lubricabat sẽp ꝓpter humorẽ vnctuosũ qui aggregatus erat in pyxide eius: ⁊ ꝯuersabat̃ in occupatione sua. qũ ergo accidebat ei dislocatio tenebat brachiũ suũ: ⁊ ꝑcipiebat ꝙ reducerent eũ ĩ locũ suũ: deiñ redibat ad occupationẽ suã. 70

Manifestum est aũt ꝙ duo uel tria plerunqꝫ peccata ꝯsistere possũt circa eandem unãquãqꝫ partem.

Et manifestũ est ꝙ possibile est ut accidãt membro uni duo uel tria ex istis nocumentis.

Significat ꝙ est possibile vt ꝯponant̃ ista nocumenta que numerauit in ꝯpõne membroꝝ. s. q̃bus egredit̃ ꝯpositio membroꝝ ab eo ꝙ oꝫ ad ĩuicem. indiget ḡ illud ꝯpositione curationis. s. vt ponãt̃ ꝑtes curationis ſm ꝑtes nocumẽtoꝝ: ⁊ iam festinat esse vt sit vnum nocumentoꝝ fortioris nocumẽti: ⁊ tunc intẽdim⁹ cũ curatiõe ad illud donec qñ rectificas illud redeas ad illud qđ ꝯponit̃ cũ eo ⁊ rectificat illud etiã 71

Quẽadmodũ in habente uentrem paruũ simul ⁊ rotundum ſm diafragma positũ: peccauit enĩ in eo ⁊ magnitudo ⁊ plasmatio ⁊ positio. si uero ⁊ natura frigidior hunc in id qđ est ſm naturã ducere impossibile est. Qñ aũt difficulter respirant repleto uẽtre pauciora ⁊ nutrientia ⁊ nõ tardius exeuntia offerantur bis uel ter in die.

Ex illo est ꝙ ego uidi uiꝝ cui⁹ uent̃ erat paruus ⁊ rotundus positus sup diafragma eius. fuit ergo lapsus ĩ eo in quãtitate sua ⁊ in sua figura ⁊ in situ suo. ⁊ erat ꝯplexio ei⁹ frigidior q̃ꝫ oportebat ⁊ nõ fuit possibile reducere hunc uentrem ad dispõnem naturalez qđ aũt possibile ĩ eo fuit: est qꝛ posuit illud quo ledebat̃ habens ip̃m min⁹. qđ est: qꝛ qñ implebatur uenter ei⁹ grauis fiebat super eum respiratio eius: posui ergo cibũ eius cibũ paucũ multi nutrimenti qui non esset tarde descensionis tribus uicibus in die.

Ostendit Galien⁹: ꝙ lapsus in hoc vẽtre erat cõpositus ex q̃ttuor lapsibus: vnus eoꝝ in quãtitate ⁊ est ꝑuitas eius: ⁊ secũdus in figura ⁊ est rotũditas eius: ⁊ oportebat vt esset oblong⁹: ⁊ inferi⁹ eius magis amplũ q̃ꝫ supius eius. et tertius in situ: quoniam oportebat vt esset positus super diafragmate tãgẽs ip̃m ⁊ quartus in ꝯplexione: quoniã erat frigidior. ⁊ cib⁹ paucus multi nutrimenti est sicut aq̃ carnis qñ fit cum vino citrino: ⁊ terit̃ cũ eo medulla panis recẽter facti. 72

Alijs uero enfraxim ĩ epate habẽtibus ꝓpter angustiam uasoꝝ cõtinue factam salubris cã inuenta est extenuans dieta.

Et uidi uiꝝ alium cui acciderãt in epate suo opilationes multe ꝓpt̃ stricturã meatuũ ei⁹. igeniaui ergo ita ꝙ posui eius regimẽ subtile: fuit ergo cã sanitatis eius.

Hoc epar habebat duos lapsus: vn⁹ eoꝝ erat strictura meatuũ eius: alter erat opilatio in eo. vtile ḡ fuit ei regimen subtilians. Regimẽ subtiliatiuũ est acceptio ciboꝝ subtiliatiuoꝝ sicut cibi in quibus est synapis aut piper aut muripsia ⁊ acetũ ⁊ capparis et reliqua que currũt hoc cursu. 73

Reliqum adhuc genus uuum cõe est omiomeron ⁊ organicoruꝫ solutio cõtinuitatis.

Etiam remãsit unum genus nocumenti cõmunicãs membris similium partium ⁊ mẽbris instrumentalibus: ⁊ est solutio cõtinuitatis.

Hoc genus tertium est de generibus nocumentorum. 74

Quam forsitan aliquis nõ ꝯcedet perfecte sanis inesse: alioquin. n. esse semꝑ passionem diceret nesciens similẽ esse duobus ꝓ oibus lapsuum generibus futuram. si enĩ opationis sensibilis lesio nõ determinat egritudinẽ a sanitate: sꝫ ſm qualitatẽ cuiusqꝫ dispositionis agnoscit̃ tm̃: tũc necessariũ est sempiterne passionis irrepere dogma nullo optimas habẽte opationes oẽs: sed hec quidẽ ergo ut subtilior ꝯsideratio ſm se tractatum habeat.

Fortasse quidã hoies nõ ꝯueniũt nobiscũ sup hoc ꝙ id nocumẽtuꝫ sit ei qui est sanus qui egritudinẽ nõ hꝫ sed qñ ip̃m est tunc est egritudo: ⁊ hui⁹ modi quidem sermonis auctor nescit: qꝛ illud quod sequitur in hoc: sequit̃ in reliquis generibus nocumẽtoꝝ. quod ẽ: qꝛ si nõ ponimus nocumẽtuꝫ opationis sensibile eẽ differẽtiã int̃ egritudinẽ ⁊ sanitatẽ: ⁊ estimamus ꝙ egritudo nõ est nisi in equalitate ꝯpositionis corꝑis tm̃: tunc cogimur dicere sermonẽ illi⁹

qui dicit q corp^o non cessat ab egritudi
ne: quoniã non inuenit aliquis hoium
cui saluent omnes operationes mẽbro
ruz eius scõm meliores dispõnes eoz
Et inquisitio sup hoc sil'ior est cũ diale
ctica q̃z cũ medicina. Oz ergo ut ei faci
am^o fmonẽ singl'are fz singl'aritatẽ suã

SOlutio ꝛtinuitat' est mult' modis. aliq̃.n. est q̃ est
parua: sicut disruptio cũ ferro: aut vulnus paruũ
qõ nõ elongat' a spissitudie cut': ꝛ obuiatio leuis
et q̃ accit gaben pua ab attritõe: aut falleri: ꝛ sic pblebo
tomia: aut ruptio g̃uis pustule pue: aut fozũculi: aut qõ
ẽ sil'e illis: naz oes modi isti solonis ꝛtinuitat' ñ ꝓhibẽt
hoiem ab occupatõib^o in quib^o ꝛuersat'. qõ est: q: nocu
mentũ opatõis in eis nõ fozitan ẽ possibile. Et alia est q̃
est multa: fz nõ puenit ad hoc vt accidat ĩ ꝛuersatõe no
cumentũ opatõis sensibile et ea. ꝛ isti duo mõi nũerant'
in sanitate. Tertia est solo ꝛtinuitat': cui^o multitudo iam
puenit ad hoc vt accidat in ea nocumẽtuz opatõis sensi
bile ab occupatõib^o. fiũt g̃ spes nocumentoz opatõis in
solone cõtinuitatis cõpares spẽb^o nocumẽti opatõis in
cõplone: ꝛ cõpares spẽb^o nocumẽti opatiõis in cõposi
tiõe. ꝛ iam fuerũt due spes ꝑmi nocumẽti opatõis in cõ
plexiõe ꝛ cõpositiõe nũerate ĩ sanitate. s. spes pua ꝛ spe
cies multa: cui^o multitudo nõ puenit ad b vt abscindat a
ꝛuersatõe ĩ occupatõib^o. sed' g̃ vt sint due spes ꝑme so
lutõis ꝛtinuitat' nũerate ĩ sanitate. q̃ si illõ nõ est ita. s.
vt apponat' dzia inẽ egritudinẽ ꝛ sanitatẽ nocuñtũ opa
tõis sensibile ꝛ mutatio sensibil: b est illud cũ quo nã iã
puenit ad hoc vt abscidat a ꝛuersatõe ĩ occupatõib^o: nũc
sequit' vt corpora ꝓtius nõ sepent' ab egritudie: ꝓpterea
q: ipsa sũt in fluxu sempiterno quẽ restaurãt fm assimi
lationẽ cibi ꝛ pot^o ꝛ reliq̃ spes regimis quo regunt' sani.
Et si ꝛsideret aliq̃s hoiuz vnuquẽq̃z sanoz nõ inuẽiet eũ
ita q̃ saluent' ei semp oes opatiões mẽbroz ei^o fz melio
rem dispõnẽ eoz. ꝛ eẽt hec ꝛsideratio ꝛ inq̃sitio ĩ arte to
picaviginioz ꝛ fil'.oz ei q̃ sit ꝛsideratio inq̃sitõis medici
nalis. Cõsideratio enĩ toti^o medicine nõ ꝑtransit sensuz:
ꝛ ꝓpter id oz vt singularit' imponam^o huic inq̃sitõi topi
cali fmonẽ fm singularitatẽ sui egredientẽ ab arte me
dicine: ꝛ ingredientẽ in arte dialectice ĩ parte topicali. b
enĩ pars noiat' noie gener' sui. s. dialectica. Cõsideratio
vo medicine nõ ꝑtransit sensibile oino. qõcũq̃z g̃ ex coz
poib^o est tale q̃ bñti ipm est possibile q̃ satagat ĩ opati
onib^o suis q̃z cõsueuit est ꝓportionatio ad sanitatẽ siue
sit ĩ meliore fozmaz: aut recedẽs ab ea ĩ ꝛplone sua aut ĩ
ꝛpõne mẽbroz suoz: aut ĩ solone ꝛtinuitatis. ꝛ qõ ex eis
est cui^o sensus iam ꝛsequ^o est nocumẽtuz opatõis vt ꝓ
bibeat' ab aliq̃ opationũ suaz q̃z ꝛsuetuit est ꝓportiona
tũ ad egritudinẽ. ꝛ certificat illud qõ dixim^o illud fz qõ
inuẽtio est corpoz: boies. n. sani nõ videt oculis suis visi
onẽ vnã: neq̃z festinãt in opatõe manib^o suis festinatõe
vna: neq̃z ambulãt pedib^o suis ambl'atõe vna. ꝛ similr est
dispõ in iuentõe cuiusq̃z opationũ mẽbroz eoz. ex eis ei
sũt fortes. ꝛ ex eis sũt mediij. ꝛ ex eis sẽ debiles. Et spes di
uersitat' eaz sẽ spes mlte valde: fm illõ fz qõ est inuentio
ꝛ oes boies dicũt ĩ illis q̃ ipsi sẽ sani: oũ ꝑmanẽt ita q̃ ñ
sed' eos nocumẽtũ opatõis ad b vt abscidant' ab occu
patõib^o eoz q̃z faciũt cũ illo mẽbro leso. 74

AD manifestos uero egros: salu
bres causaz deinceps ꝑcurram^o
a discrasie incipiẽtes genere. Determi
nandũ est igit' hic ꝓus qõ omnes pene
medici ꝓtermittũt: q̃ alie quidẽ sunt
salubres iã facte discrasie: alie uero et^o
que adhuc fit: quẽadmodũ ꝛ future.

ET oporet ut nũc narrem^o causas
sanitatis corporũ de quibus non
est dubitatio qn sint egra. ꝛ ponamus
principiũ sermonis nostri ĩ genere com
plexiõis male: ꝛ oportet ut determine
m^o in ꝑmis in hoc loco rem quã multi
medicorũ dimiserũt: ꝛ est q̃ cause sani
tatis corporis in quo iaz accidit cõple
xio mala: ꝛ cõpleta est iam: alie sunt q̃z
cause sanitatis corporis cuius cõplexio
est mala in dispõne que accidit: et alie
cãe sanitatis corporis: q̃ ꝓpinqũ est ut
accidat in eo cõplexio mala.

HEre cause sũt spes medicatõis. s. medicatõis egri
tudinũ: ꝛ sũt ꝑtes curatiõis: ꝛ ꝑtes ciborũ: ꝛ ꝑtes
medicinaz: fm q̃ dicã in eo qõ futuz: ꝛ etiã spes
ꝑcessiõis cuz defensiõe: ꝛ dicã illud et. ꝛ iste res oes dñr
cause faciẽtes sanitatẽ. Et Gal'. dixit q̃ plerique medici di
miserũt dziam inẽ spes cãz curatõis egritudis: ꝛ inẽ spes
cãz ꝑcessiõis cũ defensiõe: ꝛ explanat q̃ spes cãz ꝑcessi
onis cũ defensiõe sẽ duob^o mõis. quoz vn^o mod^o est spes
cãz sanitat' corporis: cui^o cõplo est mala in dispõe et^o qõ
accit. ꝛ alter est spes cãz corpis sanitat' qõ iam appropi
quat vt accidat ĩ eo cõplo mala. ꝛ nõ est fmo Ga. q̃ ple
riq̃ medici dimittũt istas dzias: faciens nẽcitatẽ q̃ ipsi
iam dimittãt ista capl'a medicine: fz tolerat q̃ ipsi iaz di
miserãt ea: ꝛ tolerat q̃ ipsi iaz dixerũt ea ꝑmixta ĩ regimi
ne sanoz ꝛ ĩ regimĩe egroz: ꝛ nõ discernerẽt ea sicut dis
cernit ipse. 75

ET huiusmõi quidẽ ultime: he qui
dem in ꝓseruãte parte artis sũt
he uero in salubri.

QUod est: quia cause sanitatis coz
poris et^o qõ dixi postremo: alie sẽ
que sunt intrãtes in capitulo ꝓcessio
nis in defensiõe: alie intrãtes in capitu
lo cõseruationis sanitatis.

VUlt q̃ cãe sanitat' corpis qõ appropinq̃t ad b et
accidat ĩ eo cõplo mala sũt duob^o mõis. vn^o eoz
est sũpt^o ex ꝑte medicie noiata ꝑcessio ĩ defensiõe. ꝛ alẽ ẽ
sũpt^o ex ꝑte medicie: noiata ꝛseruatio sanitat'. 76

PRime uero oiuz ĩ curãte ꝑte sola.

CAuse autẽ sanitatis corporis qõ
dixim^o in ꝑmis sunt intrãtes ĩ ca
pitulo medicatiõis tm̃.

VUlt q̃ cãe sanitat' corpoz egroz. s. cãe faciẽtes sa
nitatẽ in eis sũt pars medicine nomiata egrozuz

tñ medicatio. 77

Cu Trarũq; uero medie dicte in pre seruante ⁊ curante.

Causе autē sanitatis corpis quas dixim⁹ inter utrasq; ingrediũtur in capitulũ precessionis ⁊ in defensiõe: ⁊ in capitulo medicationis tñ.

Vt q̃ cause sanitatis corpis cõplo mala est in dispõne in qua fit sunt duobus modis. vn⁹ quo rũ sumpt⁹ est ex pte medicine noiata pcessio in defẽsiõe. ⁊ alē ē sumpt⁹ ex pte medicie noiata medicatio egroꝝ. 78

Iam siquidē factam ⁊ existentem egritudinem: medicari oportet.

Quod est: quia egritudo quãdo iaz facta est ⁊ completa: oportet ut intendatur ad sanitatem eius.

Cuius exemplu; est febris: intẽtio enim in ea est sanatio ei⁹ cũ eo cũ quo curat sile eius. 79

Nondum uero existentē futuram uero ex dispositione que est scõm corpus prohibere fieri.

Et quando egritudo nondũ facta est sed est parata ut fiat propter causam in corpore: tunc oportet ut tollatur ⁊ prohibeatur fieri.

Hoc est illud quod iam appropiquat egritudini: ⁊ exemplũ ei⁹ ē ex dispõnib⁹ corpis lassitudo fta ex seipa. nã sunt signa ppiquitatis corpis ad egritudinē .s. corp⁹ ppatũ ē vt fiat in eo egritudo a cã faciẽte lassitudinē. ⁊ ppter illud oz vt auferat hec cã ⁊ prohibeat egritudo fieri in ea: aut cũ exercitio iterato ī eo sicut dr̃ in regimine sanitatis: aut cũ medicina solutiua: aut pmutante complexionē: aut cum abstinentia a cibo: aut cum phlebotomia vene. 80

Ius uero que adhuc fit: sanare quod iam factum est: quod futurum est prohibere fieri.

Egritudo autē que est in dispositione in qua fit: ⁊ ex ea est quoddaz factum ⁊ completũ: ⁊ oportet ut intendatur ad sanatiõem eius: ⁊ ex ea est aliquid paratum ut fiat: et oportet ut abscindatur ⁊ prohibeatur fieri.

Hoc est: corp⁹ cui⁹ cplexio mala ē in dispõne in q̃ fit. ⁊ Hal. quidē docet q̃ cõplexio mala q̃ est in dispõne in qua fit est cõposita ex egritudie que iam est ⁊ cõpleta est: ⁊ ex egritudine alia ppata vt fiat. et ppter illud est curatio ptis ei⁹ pme que iam cõpleta ē ex capitulo curationũ egritudinis. ⁊ curatio ptis ei⁹ secũde que nõdũ est ex capitulo pcessiõis in defensiõe. Et exemplũ in illo est fe. ephimera opilatiua. nam in corpe ī hac fe. est q̃dã egritudo ⁊ cõpleta est: ⁊ est fe. ephimera: ⁊ est ppatũ vt fiat in eo egritudo alia sicut fe. putrida: ⁊ ē possibile vt fit illud in egritudine ꝓna sicut apostema ca. qõ generat in quibusdã membris. corp⁹. n. p ipm ē ppatũ vt ascẽdat calitas ad cor: ⁊ effluat ex ipo ad totũ corpus: ⁊ generet ab apostemate febris: ⁊ curatio eius est per ablationē cause ex qua est ei⁹ cuēt⁹. 81

Prohibebit igitur dispõne in qua nata est fieri ablata. nominat autē huiusmodi dispositio causa precedēs.

Et abscisio ei⁹ qõ est ppatuz ut fiat ⁊ phibitio ei⁹ ad hoc ut nõ fiat ē p ablatõez cause ex q̃ ē ei⁹ aduent⁹.

Sicut si apiant opilatõnes aut phibeat putredo aut phibeat ascẽsio caliditatis ad cor. 82

Acta uero egritudo curabit dispositiõe a qua pncipaliter que fm nãm opatio ledit ablata: quaz ⁊ ipsam dicimus esse egritudinis causam.

Et sanatio egritudis q̃ iã facta ē ⁊ completa fit pmutatõe dispõnis a qua prope fit nocumẽtũ opationis: ⁊ illa dispositio est ppter egritudinē.

Iste fmo est diminut⁹ in littera ꝓna aut in duabus: ⁊ significat diminutõem ei⁹ illud quod docuit nos Hal. de curatõe egritudis. Curatio enī egritudinis fit aut cũ trib⁹ reb⁹: aut cuz duab⁹ ex eis: aut cũ vna. ⁊ vna quidē triũ ē pmutatio cause antecedẽtis: ⁊ destructio ei⁹ sicut euacuatio bũoris. ⁊ secũda ē mutatio cause cõiũcte ⁊ pmutatio ei⁹. s. destructio ei⁹ sicut destructio putredis. ⁊ tertia ē mutatio opl'onis: sicut humectatio corpis ⁊ infridatio eius in dispõne fe. ppterea q̃ est ca. ⁊ sic. ⁊ nocumẽtũ opationis fit ab egritudine sine medio: sicut nocet fe. calitati innate ab opatiõib⁹ nãe absq; medio: ⁊ fit a causa egritudis mediãte egritudine. dispõ igit a qua accit nocumẽtũ egritudinis est duob⁹ modis. vn⁹ eoꝝ ē absq; medio: ⁊ est egritudo. ⁊ alter p medium: ⁊ est cã egritudis. Et Hal. quidē posuit dispõem que facit pmutatõez ei⁹ in hoc fmone aliã ab egritudine. Sequit ergo q̃ voluit cãm egritudis. nõ est ergo hec dispõ ipsa a qua fit ppe nocumẽtũ opatõis. Oportz itaq; vt addat in fmone Hal. lra ꝓna aut lre due: ⁊ dicat q̃ dispõ. i. cã a qua accit dispõ. i. morb⁹ a qua ppe fit nocumẽtũ opatõis. ⁊ lz q̃ ista additio cecidit a scptore ⁊ dimisit eã. 83

Curatio qdē unũ hz modũ: ⁊ maxime cõez intẽtionē. s. ei qõ soluēduz est cõtrariũ. huiusmodi. n. generis sunt omes pficiẽtes salutem cause.

Et medicationis qua fit sanatio intẽtio pma cõmunis ē cõtrarietas rei ad cuius solutõem ⁊ expulsionez intẽditur. ⁊ omes cause faciẽtes sanitatē sunt huiusmodi generis.

Iste est canon cõmunis in curatõe egritudinũ: ⁊ hippo. enũciat de eo sic: Quecũq; egritudo est ex repletõe: sanatio ei⁹ fit p euacuatõem. ⁊ quecunq; earũ ex euacuatione sanatio ei⁹ est p repletõem: ⁊

sanatio reliquarū egritudinū p contrarietatē fit. 84

Cōm uero partem sunt ex singulis contrarijs.

Mētiōes uero pticulares sumūtur ex ꝓtrarietate cuiuscūqz egritudinum.

Ed approbatur canon cōmunis fm regl'as pticularium egritudinū: ⁊ fit compar materia cum materia. Et Galien⁹ exemplificat illud ⁊ dicit: 85

Calide igit' dispositōni frigida causa contraria est: frigide uero calida. ⁊ sic in alijs ꝓportionaliter.

Contraria ergo egritudini calide est causa infrigidās: ⁊ contraria egritudini frigide est causa calefaciens. ⁊ similiter est dispositio in reliquis egritudinibus ⁊ causis.

Ult cās egritudinuz ancedētes ⁊ cōiūctas: ⁊ cāe curationū hax cāx sunt p mutatōem eax: aut p enacuatōem ancedētiū: aut p mutatōem cōtinuatarū. i. cōiūctax: ⁊ tolerat vt velit cās pmutatōis seu medicationis. nā cause curatōis egritudinis calide sunt q̄ sunt ex illis generib⁹ sex infridātes: sicut aer fridus: cib⁹ ⁊ potus: ⁊ medicine infridātes: ⁊ q̄es ⁊ trāquillitas: ⁊ patiētia vite ⁊ somn⁹. Et cāe curatōis egritudis fride sunt q̄ sūt ex generib⁹ sex calefaciētes: sicut aer calid⁹: ⁊ cib⁹ ⁊ pot⁹: ⁊ medicine calefaciētes ⁊ mot⁹ ⁊ vigilie: ⁊ accītia aīe. ⁊ vniuscuiqz duarū expōnū ēmod⁹ su⁹. ⁊ recti⁹ q̄dē est aggregare duas expōes sil' dōec fit q ipe velit p cās egritudinis ⁊ cās medicatōis simul: qum q̄dā eax sint ꝓrie q̄busdā. Et Gal'. oat cām in canone medicatōis ⁊ dicit: 86

Si enim immoderatū omne pter naturā: moderatū uero fm nām necesse ē omne imoderatū ab imoderato fm contrariū ad moderatū adduci.

Quod est: qz qum sit omne quod ē egrediēs a nā inequale ⁊ omne q̄ est nāle equale sit: oportet necessario q res egrediētes ab equalitate nō redeāt ad equalitatē nisi ex re alia egrediente ab equalitate ei contraria.

Hec est demonstratio canonis cōmunis in medicatione per cōtraria. ⁊ iam ostēsum est ex ea q oportet vt fit causarū medicatōis longitudo ab equalitate equalr: ⁊ fit vnaquecqz eax declinis ad ꝓriuz: cui⁹ exemplū est egritudo frigida: ⁊ lōgitudo ei⁹ ab equalitate gradus tres sint. oportet g̃ vt fit cā sanans cā calida: ⁊ longitudo ei⁹ ab equalitate gradus tres. 87

Manifestū uero q fm uirtutez nō fm apparitōem calefaciēs ⁊ infrigidās: ⁊ quecunqz huiusmodi alia accipiendū est. Dico aūt fm uirtutē quod essentialiter ⁊ ꝓprie ⁊ uere est ut dicit: fm uero apparitōem quod fm pītem sensum hmōi esse uidet: eēntialr uero nō exīs hmōi. quō uero oportz cognoscere ea in negocio de simplicibus pharmacijs est dictum.

Et manifestū est q nō oz ut sumat aliqd q̄ calefaciat aut infrigidet aut faciat aliud ex eis q̄ sunt sil'ia ei ex opatōib⁹ nisi cū uirtute sua: nō aliquid q̄ estimat in eo q̄ appz de esse suo. et qa est ita significo p fmonē meū q res opat uirtute sua ut faciat illā opatiōez de qua dicit: q efficit eā cū certitudine ⁊ ueritate: ⁊ significo p fmonē meū q estimat de re quia efficit illud de quo dicit: qz facit illud q̄ in manifesto sentit ut de eo uideat quasi faciat illā opationē: ⁊ nō est cuz ueritate fm q putat de eo. ⁊ iam narraui in libro meo de uirtutibus medicinaruz simpliciū: qualiter oportz ut expiant iste res ⁊ sciātur.

Hec castigatio ē iunatiua est valde in caplo ciborū ⁊ medicinax. q̄ ē: qz sūt multi ⁊ eē eoz est vehemētis coopture pp illud q̄ cadit de falsitate ⁊ pmutatōe noim ⁊ assimilatōe. Putat g̃ q cuidā eoruz fit vt⁹ cuiusdā. quz g̃ vtit ex eis aliq̄s eo q̄ nō scit ⁊ cui⁹ vtutē nō ē expt⁹: possibile est vt sit ꝓriū ⁊ pueniat ad nocumētū infirmi: q̄re hesitat medic⁹ ⁊ nō scit cām attrahē tē illud nocumētū: ⁊ cōtigit in medicinis etiā vt appeat alicui eax opatio p accīs: ⁊ estimet q opatio ei⁹ ē p eēntiā: sicut calefactio aque frigide ⁊ infrigidatio pipis hora qua ponit supra corp⁹. Gal'. uero castigat te in hoc sermone vt nō gratuleris p aliquā opationū vtutū ciborum ⁊ medicinax donec scias ipax ⁊ expiaris ipam: ⁊ scias ex ea fm certitudinē ⁊ vitatē opatōes ei⁹ eēntiales ⁊ vtar eis: ⁊ opatōes accītales ⁊ nō g̃tuler cū eis. ⁊ qm̄ multe sūt plāte ⁊ spēs multe ⁊ sil'r mineralia: ⁊ diuersificāt etiā ista pp aq̄s ⁊ loca gnātōis eax ⁊ sil'r ē dispō in aīalibus necesse ē g̃ medico vt expiat illud q̄ inuenit de ist reb⁹ cū rōcinatōe: ⁊ sciat certitudinē ei⁹ cū expimēto: ⁊ fit cōtent⁹ in eo cū quo medicat illo cui⁹ expientiā cōtinuat p semetipm ⁊ sciat certitudinē ei⁹ ⁊ ei⁹ vitatē ⁊ vtilitatē: ⁊ ñ finiat vitā suā in inq̄sitōe cuiusq̄ eox: pticularia. n. eozū sunt infinita. ⁊ ꝓpter illud exponit Gal'. in li⁹ de medicīs simplicib⁹: canones q̄b⁹ sciat illud q tibi fit pīs ex eo q⁹ idiges ex medicīs ⁊ fis cōtēt⁹ eis: ⁊ pijce reliqua. 88

Ad inuētōem uero salubriū cāruz quecunqz q̄dē cāe ad iā factā egritudinē sunt salubres: illa rōne utendū est q̄ illud quod fm apparitōem determinatur ab eo quod est fm uirtutem.

Et oz ut utamur in inuētōe cāx faciētiū sanitatē cuz destructōe egri

tudinis q̃ iã facta est ⁊ cõpleta uia cum q̃ fit differẽtia inter rem que estimat q̃ est fm dispõem fm quã narrat: ⁊ inter rem q̃ est in uirtute sua fm q̃ narrat.

INtẽtio ⁊ inuẽtio cãx faciẽtiũ sanitatẽ cũ destructiõe egritudis est inuẽtio ciborx ⁊ medicinarũ ꝓferẽtiũ in illo. Et inuẽtio ciborx ⁊ medicinarũ ꝓfuãtiũ vel ꝓferẽtiũ in illo est duob⁹ modis. vn⁹ eorũ est enũciatio in quib⁹ ꝓsiderãdũ ẽ in eis sicut illud quod est in libro diascorides ⁊ in libro Gal. de cibis: in sex tractatibus postremis libri sui in medicis simplicib⁹: ⁊ possibile est vt cadat dubitatio in istis ꝓpter antiq̃tatẽ tẽpis in quo accit vt ꝑmutẽt iste medicine ⁊ cadãt noia q̃rũdaz eax sup q̃sdã: ⁊ ꝓpter illud cũ quo falsificat ex obliuione hoim in multis ex eis. Et alter ẽ expiẽtia eax visibilr: ⁊ ẽ vt scias ꝓcinatõem vtutes eax ⁊ ꝓbes illud cũ expiẽto: q̃ certificat tibi vitas rei in eis. ⁊ via qua expit ẽ illud quod ꝓcipit tibi Gal. in hoc fmone: ⁊ iam docuit illud ĩ libro suo de medicis simplicib⁹: ⁊ ẽ vn⁹ tractat⁹ ꝑmi libri eius: ⁊ fecit te scire qualitatẽ ꝓnis eax in medicis ꝓpositis. ⁊ sunt. xix tractat⁹. vij. noiant cathagenis: ⁊. x. nominant medicine ꝓposite fm mẽbra patiẽtia: ⁊ duo tractatus in cõfectõib⁹. ⁊ fecit cauere Gal. in hac castigatiõe a gratulatõe cũ medicis qb⁹ estimãt ĩesse vtutes tales ⁊ tales: ⁊ nõ sunt in eis ille: immo possibile ẽ vt insint eis virtutes cõtrarie ei quod estimat in eis: ⁊ ista estimatio accidit aut ꝓpterea q̃ credim⁹ enũciatõi in eis: aut ꝓp vtutes accñtales que accidẽt eis: q̃ faciẽt estimari diuersum ab eo quod inest eis eẽntialr. Et videt Ga. vt nõ curet cũ medicina: neq̃ det cib⁹ donec ꝓcedat ei cognitio cũ expientia: quam videat ei q̃ recipiat castigatio hippo. que est ita oz vt det medicina ad hoc vt cõferat. si aũt nõ ꝓferat: tũc nõ oportet vt noceat. Gal. vo dicit q̃ cõuenit tibi vt certificeris in medicina q̃ nõ noceat aliquo modo: ⁊ inq̃ras post hãc certificatõem vt sit iuuatiua: ⁊ ꝓpter ꝗ nõ recipit fmonẽ eor q̃ ꝓesserũt ipm in medicis donec ꝓbauit eas ⁊ scp̃sit illud quod expt⁹ est ex eis in libro suo in eis: ⁊ applicauit ante illud canones quib⁹ expiũt: ⁊ fecit scire vitatẽ rei in vnaquaq̃ eax ⁊ opat⁹ est cũ eis quz sit possibile vt ꝑmutẽt noia eax: ⁊ suat loco vni⁹ eax alia ⁊ manifestũ est q̃ sufficit ꝓfect⁹ ĩ arte medicine famosus ex eis in regiõe sua ⁊ ꝑmittit expiẽtiã eax: ⁊ expit meliozẽ ⁊ meliozẽ ex eis: deinde facit curatiõem infirmorx cuz eo qõ elegit. ⁊ si ꝓsentat ei aliq̃s hoim ex eis medicinã cui⁹ expiẽtia ꝓcessit ei: incipit cũ expiẽtia sua si nõ ẽ ei excusatio ex ipa: deinde curat cũ ea: ⁊ nõ ẽ necessitas ex ea nisi q̃ estimat in ea q̃ ẽ medicina nobilis antecedẽs in suis opib⁹ ex medicis quib⁹ sunt vtutes ꝓfuãtes vtutes mẽbrorx interiorx ⁊ exteriorx ⁊ stringũt ex eis: sicut medicine stiptice aromatice ꝓcipue qb⁹ ex eis ẽ vt⁹ pura a vtutibus malis fraudu'ẽt: sic ẽ vt⁹ venenorx ⁊ q̃ ex eis sũt etiaz velocioris valitudis in opatõe sua: sũt magis vltie. 89

QVecũq̃z uero cãc ad eam que adhuc fit ipsa eadem cõsideratõe: ⁊ adhuc scõm quam inueniũtur egritudinum cause.

ET utimur ĩ inuẽtõe cãx faciẽtiuz sanitatẽ ĩ corpe cui⁹ egritudo ẽ in dispõe q̃ fit cũ uia quã dixi ul'etiã uia q̃ extrahuntur cause egritudinuz.

INuẽtio cãx faciẽtiũ sanitatẽ in corpe cui⁹ egritudo est in dispõne qua fit indiget otnabus viis, vna eax ẽ via qua curat egritudo donec sanat. cũ hac. n. via medicat illud qõ accit de egritudine in corpore. ⁊ secũda ẽ via cũ qua destruũt cãe efficiẽtes egritudinẽ. ⁊ manifestũ ẽ q̃ necessaria ẽ in hac via scia cãrũ faciẽtiũ egritudines donec donec caueãt ⁊ destruant: aut cũ medicina solutiua: aut cuz medicina ꝑmutatiua: aut cũ exercitio ⁊ fricatõe: aut cũ ieiunio: aut cum phlebotomia: vt significes ex illo quod necesse est tibi. 90

ERunt. n. si ita ꝓtingat in humoribus putrefactis accendi febrem demonstratio in talibus est euacuatio: ⁊ alteratio. Alteratio quidez est faciẽs cessare putredinez manẽte substantia: euacuatio uero totaz a corpore educẽs substantiam.

ET nos exemplificamus tibi exemplum in illo ut intelligas illud. Pone ergo ut humores putrefiant ⁊ generet ex eis febris. dico ergo q̃ conuenit tibi ut significes ex illo q̃ necesse est tibi ut facias alteratiõem ⁊ euacuationẽ: alteratõem qdẽ ut facias descere putrefactõnem: ⁊ sba que fuit ante putrefactiõem sit remanens in corpe. euacuationẽ uero qñ euacuas sbaz q̃ fuit ante putrefactõem totam.

HUmor qñ coartat ⁊ nõ respirat putrescit: ⁊ qñ putrescit inflãmat ĩ eo calitas extnea ex q̃ gnãt febre. ẽ mala discrasia ca. ⁊ sic. iã g̃ appet p illõ qõ dixim⁹ q̃ putredo ẽ cã retinẽs fe. ⁊ si vis vt ipa dicat cã cõiũcta dic: nõ. n. ẽ dzia ĩ illo. ⁊ qñ illõ ẽ ita: tũc indiges trib⁹ intẽtõib⁹. q̃rũ duas dic Gal. ⁊ tacet de ẽtia: ⁊ pp declatõez ei⁹: ⁊ qñ fmo ei⁹ ẽ in ꝓfuatõe sanitat. Duax aũt q̃ dixit vna ẽ mutatio bõor donec ꝓdecat putrefactio: ⁊ ista mutatio ẽ dare illõ qõ adiuuat nãm sup digõem: ⁊ vti medicis digerẽtib⁹. Digõ. n. nõ ẽ aliq̃d pl⁹ q̃ vt dñet nã ⁊ vt cat hũorẽ malũ q̃cũq̃z fit. Et altera ẽ eũatio hu. putridi ⁊ extractio ei⁹ a corpe totalr. Tertia aũt de q̃ tacuit Gal. ẽ curatio fe. ipi⁹. nã iq̃tũ ẽ malicia ꝓprios ca. ⁊ sic. idigz eo qõ ifridat ⁊ bũecat: ⁊ plmũ qõ ifridat ⁊ bũectat ꝓbibz digõez pẽ q̃ ĩ materiis ca. sic. sic cho. citrina sola. 91

SEd dicta quidẽ species alterationis digestio ẽ quã a quibusdã causis contigit facere sciẽtes erimus ĩ illis si habeamus iam cognitiõem ita causarum salubrium.

ET hec spes mutatõis quã narraui est digestio. quam ergo extrahim⁹ ⁊ scim⁹ ex quib⁹ est possibile ut sit digõ: adipiscemur sciam cãx faciẽtiuz sanitatem hoc modo.

Vlt q̃ qñ apud nos est ſcia cãr̃ digerentiũ vnũ quéq̃ chimor̃ phibem̃ putrefactionẽ. ⁊ qñ ꝓhibem̃ putrefactionẽ: nõ generat ex ea fe. Cauſar̃ aũt digerentiũ alie ſũt cib̃ ⁊ pot̃: alie ſũt medicine: alie ſũt exercitiũ. Cibi q̃dez ⁊ pot̃ quicũq̃ ſũt ex eis ex q̃b̃ generat chim̃ laudabil: ⁊ q̃titates eor̃ eq̃les. medicine vo ſũt ſiẽ croc̃ ⁊ ſpica ⁊ cinamomũ ⁊ pip al. ⁊ zinziber ⁊ macropip. Exercitiũ aũt est ſiẽ fricatio eq̃lis ⁊ balneatio. ⁊ ſimone abſoluto ſi hũor est groſſus idiget eo q̃ ſubtiliet eũ. ⁊ ſi ẽ viſcoſus idiget eo q̃ incidat eũ. ⁊ ſi est calid̃ indiget eo q̃ infrigidet eũ. ⁊ ſi ẽ frigid̃ indiget eo q̃ cale faciat eũ. q̃ est: qr̃ itentio i digeſtiõe est vt ꝓpareť hũor ita q̃ poſſibile ſit vt nã vincat eũ: ⁊ dñat ſup eũ. 92

Euacuatiões uero ꝑ phlebotomiam ⁊ per clystere ⁊ per urinas et per reſpiratiões ſcõm cutez fiunt: amplius uero ꝑ contrariaz detractionem ⁊ deriuationez ad alia. huiuſmõi enim generis ſunt ⁊ mẽſtrua mouere ⁊ emoroidas aperire: ⁊ per nares ⁊ ꝑ palatũ purgare.

Euacuatio autẽ ꝑ phlebotomiaz uenar̃ ⁊ ꝑ clystere ⁊ ꝑ urinã ⁊ per reſolutionẽ ex cute: ⁊ ꝑ attractionẽ ad loca cõtraria: ⁊ ꝑ mutationẽ ad loca ꝓpinq̃ fit. ⁊ ingrediunť in hoc genere ꝓuocatio menſtruor̃ ⁊ apertio oziſicior̃ũ uenarũ que ſunt in ano ⁊ uulua: ⁊ mundificatio ꝑ nares ⁊ palatum.

Poſtq̃ narrauit cãs digõnis: incipit narrare cãs euacuatõis multitudis hũoris. chim̃. n. nõ putrefit donec ꝓhibeť eĩ expiratio. ⁊ nõ ꝓhibeť eĩ expiratio donec multiplicat. ⁊ non tolerat eũ virt̃ ⁊ ceſſat a regimĩe eĩ: ⁊ qñ ceſſat ab eĩ regĩe putrefit. Et curatio q̃dẽ multitudis ẽ ꝑ eũationẽ. q̃cũq̃ g̃ ex chimis ẽ cuz q̃ addunť ipſi oẽs donec impleňť vene ⁊ vaſa: tũc curatio eĩ est ꝑ phlebotomiã: q̃ ſi nõ est poſſibile ꝓpinq̃ores calcaneis ẽ magl vtile. ⁊ q̃cũq̃ eor̃ ẽ q̃ ſol̃ addit tñ: oꝑ vt euacuetur per medicinã que appropriat ei attractiõe eius ⁊ clyſteri: aut extraham̃ ipm per ꝓuocatõez vrine: aut ꝑ reſolõnẽ ex cute: aut ꝑ attractõez eĩ ad loca ꝓxia. ⁊ reſiduũ ſmonis eĩ ẽ manifeſtũ ⁊ apparẽs. i eo etiã est vſus medicinar̃ ſolutiuar̃. nos. n. qñ euacuamus chimũ q̃ remanet ex eo expirat: qñ virt̃ tolerat illõ q̃ remanet ex chimo ⁊ incipit regẽ ipm. q̃ ſi fe. incipit añ illõ totũ: tũc hippo. docet eẽ cauendũ ab eũone hũoris añ digeſtionẽ: niſi hũor ſit furioſus. Et Ga. declarat q̃ illõ ẽ ꝑ duos mõs: quor̃ vñ est debilitas virtut̃: ⁊ ceſſatio eĩ a regimĩe. quz g̃ bibiť in hac diſpõne medicina ſolutiua: nõ ſecurat̃ nocumentũ eĩ. Et ſecũd̃ ẽ: qñ plures medicine ſolutiue ſũt ca. ⁊ ſic. q̃re addũt ⁊ inflãmant calitatẽ ſe. ⁊ nõ accit illõ qñ digeriť hũor: nã. n. põt ſupra ipz. ⁊ regit medicinã ſolutiuã. ⁊ extrahit hũorẽ malũ totũ. Qñ g̃ coger̃ euacuare chimũ in ꝓncipio egritudis vt alleuiet reſiduũ eĩ ſup nãz ⁊ fiat eius facil digõ: tũc ꝓuenit tibi vt vtar̃ ex medicinis ea cuĩ est virt̃ in ꝓmutatõe cõplõnis male ⁊ lenificatõe nãe: ⁊ minuat ꝑ illud ex mã egritudis: ⁊ ꝓpter illud minuit ex hũore ꝑ phlebotomiã venar̃ ⁊ ꝑ clystere leue q̃ extrahit ſupfluos hũores: ⁊ ꝑ ꝓuocationẽ vrine: ⁊ ꝑ reſolutionẽ ex cute cum fricatõe ⁊ medicinis reſolutiuis. ⁊ qñ vides humorẽ nocentez declinẽ ad mẽbr̃ nobile: trahe ipm ab eo aut ꝓmuta ipz ab ipſo ad aliud. ⁊ ſm hunc modũ fac de vnoquoq̃ eorũz mẽbror̃ q̃ nũerauit Gal. verũtñ non cõuenit tibi vt euacues cũ attractiõe fortẽ niſi i phlebotomia ſola: ipſa. n. euacuat euacuatõe fortẽ ex venis. Et manifeſtuz ẽ q̃ vſus phlebotomie ẽ neceſſarĩ qñ cã egritudis est intra vaſa. ſ. vt fit diſpõ in corpore q̃ nomiat repletio: ⁊ etas virtuſq̃ ⁊ hore adiuuãt. Et hippo. quidẽ iaz dedit ſignũ certũ euacuatiõis: ⁊ est vt inueniat infirm̃ ei leuitatẽ: aut ſit tolerans eã cũ facilitate. ⁊ itẽr euacuatio ꝑ mũdificatõez nariũ fit: aut ꝑ emunctionẽ ⁊ ꝑ ſternutationẽ. ⁊ per palatũ fit ꝑ ſcreatũ ⁊ ꝑ gargariſmũ ⁊ ꝑ collutionẽ oris. quz g̃ digeriť hũor: euacua eũ medicinis fortib̃. 93

Dicentes igitur ⁊ hic materias et uirtutes quibus in tẽpore et qualitate ⁊ quãtitate ⁊ modo uſus oblatis euacuatio fit.

Et quando nos extrahim̃ in capitulo etiã ſpecies quib̃ fit euacuatio: deinde utimur eis in hora qua ꝓuenit ⁊ cuz quãtitate q̃ neceſſariae: ⁊ uia uſus ad rectitudinẽ: iãtunc extrahem̃ cãs ſanitatis in hoc capitulo.

Docuit nos in hoc ſmone Galieñ quia ſunt neceſſarie in euacuatõe hu. mali. iiij. cõditiões. vna earr̃ ẽ ſpẽs medicinar̃ q̃bus hũor euacuat. oz. n. vt eligat ex eis illud quod cõuenit ei. Et ſecũda ẽ hora in qua oz vt veniť medicine aut in qua euacuat corp̃: ſicut vt euacuet in horis tpis poriſmor̃ cũ reb̃ leuib̃ aut poſt digõem cũ medicis fortib̃. Et tertia ẽ q̃titas quã oz euacuare poſt digõem ex humore. ⁊ q̃rta ẽ ꝑs vſus euacuatõis. hec. n. ꝑs fit diuerſa: qñ ſi humor ẽ decliuis ad ventrẽ: tũc cõuenit eis euacuatio ꝑ vomitũ. ⁊ ſi ẽ decliuis ad inteſtina: tũc oz vt eĩ euacuatio fiat aut ꝑ clystere aut ꝑ illud q̃ facit fluxibilẽ egõem ⁊ emittit ipam. ⁊ ſi ẽ decliuis ad ꝓtes epatis aut renũ: tũc oꝑ vt fiat eĩ euacuatio ꝑ ꝓuocatõem vrine. ⁊ ſi ẽ decliuis ad cutẽ: tũc ꝑ reſolutionẽ. ⁊ ſi ẽ decliũ ad pect̃: tũc ꝑ illud q̃ facit facile ſputũ. ⁊ ſi ẽ decliũ ad caput: tũc ꝑ nares ⁊ palatũ. ⁊ ſi ẽ i venis: tũc ꝑ phlebotomiã: ⁊ ſm hãc ſimilitudinẽ i vnoquoq̃ Qũcq̃ ergo cõpleueris has. iiij. cõditiões: iã extraxiſti cãs ſanitatis in capl̃o euacuatõis: ⁊ qñ tu facis cõpar cũ eis illud q̃ mutat putredinẽ ⁊ adiuuat ſup digõem cõplescãs q̃b̃ ꝓhibeť fieri fe. ſeqns putredinẽ hũoris. 94

Cõm hãc ꝑtẽ artis inuenim̃ ſalubria: ⁊ ſcꝑta est omniũ inuẽtio in therapẽtico negocio: ſm eundẽ uero modum ⁊ in alijs tribus diſcraſijs.

Et iam locuti ſumus inuentiõem cauſarũ omniũ i libro de ingenio ſanitatis: ⁊ ſm hãc ſimilitudinẽ inuenium̃ cauſe ſanitatis in trib̃ alijs ſpecieb̃ in complexione mala.

S Ignificat q̃ destruit vnaq̃q; spēs maliciei ꝓple
plexiōis triū: quarū vna est cōplexio frigida: ⁊ se
cunda complexio humida: ⁊ tertia cōplexio sic
ca per destructōem causarū facientiū eas: sicut qum de
struit malicia complexiōis calide: ⁊ est febris putrida p
destructionē cause eius ⁊ est putredo. 95

Q Uū cōe hñtes p̄ceptū efficientes
unāquāq; earū causarū abscinde
re prius: deinde sic uenire ad eam que
facta est ab illa egritudinē salubriū cau
sarū inuentōem facturos.

Et intēdim⁹ in eis intētionē unam
cōem: ⁊ est ut auferam⁹ in primis
causam egram: deinde pueniamus ad
egritudinē que facta est ab ea.

Anon in omni egritudine est iste: ⁊ ē: si ē cā ei⁹
remanēs intēdit in p̄mis ad auferēdā cām eius:
deīde intēdim⁹ ad illō q̃ impsit illa cā ex egri
tudīe ⁊ auferr. ⁊ si nō ē cā ei⁹ remanēs in corpe: intēdim⁹
ad ipam egritudinē ⁊ auferim⁹ ipam. ⁊ hoc q̃dē nō ē ppe
nisi in egritudib⁹ que sunt p̄miniue tñ. 96

Cōm uero compositas discrasi
as ex simplicib⁹ compō oñdit salu
bria p̄cepta ⁊ hic hñtib⁹ nobis medica
mē ppōrtionale magnitudini discrasie
ad illam conueniēs inuenire.

Omplexiōis autē composite ma
le compō est ex reb⁹ simplicibus: ⁊
significat tibi cās facientes sanitatē ut
sit intētio ad quā intendit in hoc capitu
lo: ⁊ ut ponas quātitatē rei cū qua intē
ditur sanitas cuz quātitate complexio
nis male quam curas cum ea.

Omplexio mala simplex vna ē ex q̃ttuor q̃litati
bus p̄mis ca.fri.sic.⁊ bu. ⁊ cōp'o mala cōposita
est vna.iiij.ca.⁊ sic.ca.⁊ bu.fri.⁊ sic.fri.⁊ bu. Quz
q̃ accit aliqua egritudinū molicie cōp'onis ꝓsidera: si q̃
ē simplex ⁊ ē in dispōne vt fiat circa eā post detractiōez
cāe faciētis eā sm q̃ intellexisti ab eo. ⁊ si iā facta ē ⁊ de
structa ē cā ei⁹: cura eā p cōtrariū ipsi⁹. ⁊ si ē cōposita: si
gnificāt tibi res ex quib⁹ ē cōposita illud q̃ facias in ea
aut destructōem cāe faciētis eā quādo pñs ē aut resistē
tiā egritudis ipsi⁹ cū eo quod ē ei cōtrariū. ca.q̃ ⁊ sic. cura
tur per fri. ⁊ bu. ⁊ sm hāc similitudinē ē in reliquis eax
⁊ ponas quātitas cōtrarii eius equalis quātitati eius. Et
Galien⁹ determinat illud cū exēplo ⁊ dicit: 97

Q Uēlut si ita accidat: si decē quidez
numeris sm calidius excedit ali
quid ab eo quod sm nām: septem uero
sm siccius ē oportet ⁊ salubrē cām in
talib⁹ dispōib⁹ frigidiorē quidē decē nu
meris: septē uero humidiorē.

Et exempluz illius est ut ponas q̃
membr̄ aliquod mutata complexione
sua naturali: ⁊ declinat ad calidita tem
decem gradibus ⁊ ad siccitatē septem.
Oportet ergo ut sint in causa sanante
hoc membrū ex frigore decē gradus: ⁊
in ea ex humiditate septē grad⁹.

Q Uerisb q̃re dic Gal. r. g̃d⁹ ⁊ vij. g̃d⁹: quz g̃d⁹ oēs
sint. iiij. sm q̃ ipse pōit ī libro de simplicib⁹ medi
cinis. huic vo q̃ōni due sūt rñsiōes. vna eax ē: qz exēpluz
hñ nō ē vex. ⁊ altēa ē qz vnusq̃sq; iiij. g̃dū diuidit in tres
māsiōes. s. p̄mā secūdā ⁊ tertiā. fuit g̃. iiij. g̃d⁹ xij. māsiōes
Gal. g̃ enūerat. r. grad⁹ volēs p̄mā māsionē grad⁹ quarti
⁊ vij. volēs p̄mam māsionē gradus tertij. 98

Igit ipi parti patienti adducas
huiusmodi medicamētū intñ fri
gidius fit ⁊ humidius: inquātū partis
patiētis manifestatio p̄cessit.

Et si medicina occurrit ipsi mēbro
in quo est egritudo: tunc oportet
ut sit cū ea ex frigore ⁊ humiditate per
quātitatē cāe quam significat ipsa egri
tudo.

Hec egritudo in hoc sermone ē malicia comple
xionis calide ⁊ sicce. 99

Q Uē profundo uero posita que pa
titur pte considerare oportet hu
iusmodi efficere salubre ut non contin
gat exolui in uia.

Et si membrū in quo est egritudo
est longinquz submersum in pro
fundo: tunc oportet ut ingeniet in hoc
ut sit cum causa ipsum sanāte superflui
tas uirtutis alicui⁹ cum qua fiat securi
tas ne debilitet uirt⁹ eius in uia anteqũz
pueniat ad m̄br̄ ī quo ē egritudo.

Q Uēt ut ꝓsideres quāte lōgitudis sit mēbr̄ ifirmū
⁊ exrīs sm quātitatē que necaria ē vt addat ī vir
tute ei⁹ medicie dōec pueniat ad mēbr̄ ⁊ rēaneat ī ea virt⁹
equalis vrtuti egritudis. quod ē: qz vt⁹ medicine minuit ⁊
debilitat in via. ⁊ ppter illud necē est vt addat in virtute
ei⁹ p quātitatē ei⁹ q̃ minuit ex ea in via. 100

Igitur calidius esse oportet mo
derato non in tanto sit solum cali
diu⁹ quāto indiget passio sed super mo
dum apponatur ppter positōem neces
sario adueniens.

Et simil⁹ si membrū est longiquz
⁊ indiget ut sit causa sanās ipsuz
calidior equali: tūc non oportet ut cali
ditas eius sit cuz quātitate qua indiget

egritudo tm̃: sed opz ut addat in uirtute eius fm illud qõ necessariũ est ex additiõe in ea ꝓpter locum longitudinis loci membri.

Egritudo i b fmone est frigida: ⁊ ponam⁹ q ē i renib⁹: ⁊ q ē frigida in gdn secũdo: ⁊ pueniet medicina q̃ b.bit ad renes postq̃ transit p os: deinde p ipsoꝑbagũ: postea p ventrẽ: deinde p intestinũ ileum: ⁊ p vias epatis q̃ noiant mesarice: ⁊ p epar ⁊ venã ꝛcauã. nam qz caliditas e⁹ minuit in hac via duob⁹ gradib⁹: oz vt sit caliditas eius ītensa p q̃ttuoz grad⁹. 101

Si uero frigidi⁹ sit: non simplr oz tanto facere illud frigidi⁹: sed materiã medicamis ꝛsiderare pri⁹. si enim parachimeres est: nõ pueniet usq̃z ad ꝓfundũ multum. ꝛtrariuz uero operat aliqñ spissam supficiẽ. si uero leptomeres sit: possibile est puenire usq̃z ad plurimum profundũ.

Et si indiget mẽbrũ ut sit cã sanãs ipm frigidioz equali: tũc non opz ut intendat ad hoc ut sit frigidioz p illã quantitatẽ tm̃: sed opz ut ꝛsideret in p̃mis in sba eius: nam si est grossa: nõ est possibile ut submergat in ꝓfundo usq̃z ad spaciũ multum. uerũtamẽ ⁊ multotiens efficit ꝛtrariũ illi⁹ per hoc qõ constringit supficiem corporis. si aũt est sbtilis: tũc possibile est ut submergat ⁊ pueniat ad profundum usq̃z ad spacium longinqum.

Postq̃ docuit q i medicinis ca.oz vt addat ex caliditate p q̃ttitatẽ que pueniet ad mẽbr ⁊ remaneat i ea qõ sit eq̃le frigiditati ei⁹: ⁊ i medicinis frigidis nõ est possibile illud: tũc dedit i medicinis frigidis hũc canonẽ: ⁊ ē vt ꝛsideres i subã eaꝝ: subã. n. grossa nõ penetrat: ⁊ nõ submergit q̃z multotiẽs inspissat mẽbr i p̃mis cui occurrit ⁊ coartat caliditatẽ int⁹: q̃re vuplat in egritudine: ⁊ addit in q̃ttitate ei⁹. fit q̃ pl⁹ q̃ fuit mãe egritudinis cã. subã vo subtilis possibile ē q submergat ⁊ pueniat ad ꝓfundũ vsq̃z ad spaciũ longinquz: cui⁹ exemplũ est vt sit i epate egritudo: ⁊ ex malicia ꝛplonis ca. i secõo gradu. ⁊ oz vt emplastret epar emplastro infrigidãte. q̃ si subã medicine cũ q̃ sit emplm fuerit grossa i spissat cũtẽ: ⁊ coartat caliditatẽ int⁹: q̃re inflammat cũ b emplo Si aũt subã medicine ē subtilis: possibile ē vt submergatur ⁊ penetret i lacert vsq̃quo pueniat vtus ei⁹ ad epar ⁊ resistat egritudini ei⁹. ⁊ oz vt addas i frigore ei⁹: ⁊ subtilitate tantũ q nõ debilitet virt⁹ eius i via. 102

Ta uero ⁊ in humectãtib⁹ ⁊ desiccantib⁹ parachimeres ⁊ leptomeres sbe considerande sunt.

Et scõz hanc similitudinẽ oportet ut consideres in rebus humectantib⁹ ⁊ desiccantib⁹ in grossitudine substãtie earuz ⁊ subtilitate eius.

Er b ereplurz intelligit Ga. canonẽ medicinaꝝ calefacientiũ: ⁊ canonẽ medicinaꝝ infrigidantiũ. sz ꝛsidera q̃ eaꝝ ē possibil vt submergat ⁊ penetret ⁊ eligat eã supꝝ ipaz q̃ nõ submergit ⁊ nõ penetrat: ⁊ mẽsura vnãquãq̃z cãꝝ. i. q pueniat ad mẽbr infirmũ: ⁊ cuz ea sit virt⁹ resistẽs egritudini. ⁊ i hac mensuratõe ē necessariũ vt expiaris medicinas: ⁊ scias p rõnez ⁊ expimẽtuz q̃ttitates virtutũ earuz: ⁊ q̃ttites grossitudis substantiaꝝ eaꝝ ⁊ subtilitatẽ eaꝝ. 103

Et positiõe quidẽ patiẽtis loci manifestatio inuenit salubre ut dcm̃ est nunc.

Et fm hanc similitudinẽ significat ex loco mẽbri cã attrahens sanitatẽ.

Vult q loc⁹ mẽbri significet tibi q̃ttitatẽ medicie: cuz q̃ occurrat egritudi ei⁹ aut fz semitã medicie que bibit: aut fm semitã caputpurgij aut clysteris aut siringe. 104

Et plasmatiõe uero ⁊ põne qñ fluxus sensibilis habet cõsuetos ad aliud membr aut nullũ habz: nãq̃z ad p̃ncipalia q ferunt fluxus aduertemus prouocabim⁹ uero eos ad nõ p̃ncipalia

Et forma aũt ⁊ cõmunitate ei⁹ ad illud qõ sequit ipm: tunc aut est ei meatus sensibilis apert⁹ ad mẽbra alia aut non est meat⁹ ei. qõ est: qz si mẽbro est meatus in quo currũt supfluitates eius ad mẽbra que sũt nobiliora co: ꝓhibem⁹ illas supfluitates currere ad illa mẽbra. ⁊ qñ membro sũt meat⁹ in q̃bus currũt eius supfluitates ad membra q̃ sũt uiliora co: stimulam⁹ illas supfluitates ut currant ad illa mẽbra.

Iste canon ē sũpt⁹ in medicatõe ex forma mẽbrorũ ⁊ cõitate eoꝝ: cui⁹ ptẽ exponit Galien⁹ ⁊ omittit partẽ ei⁹. illud aũt qõ de eo explanat est: q si mẽbro est meat⁹ apt⁹ ad q̃dã mẽbra cõmunicãtia ⁊ cõsiderem⁹ tũc si mẽbr ad qõ est aptũ sit nobili⁹: ⁊ tũc ꝓhibem⁹ supfluitates currẽ ad ipz. si ē vili⁹ stimulam⁹ eas vt currãt ad ipm. Qõ aũt omisit explanandũ est: q si ē meat⁹ ei apt⁹ in quo pueniet medicina ad ipz: ingeniam⁹ in b vt pueniat medicina i illo meatu ad mẽbr: fiẽ facim⁹ in cerebro cuz caputpurgio: ⁊ i ventre cuz potu: ⁊ in vesica cũ siringa: ⁊ i intestinis cũ clysteri. 105

Manifestũ uero q̃ facientiũ causaruz viscrasiã p euacuationẽ sanatio est. ipsarũ autem viscrasiarũ alteratio sanatio est.

Et manifestũ est q̃ medicatio per euacuatõem non est nisi causarũ facientiũ complexionẽ malam: ipsa uero complexio mala nõ medicatur nisi per mutatiõem.

Hec ē cõclusio eiꝰ qõ p̃cessit in curatõne maliciei ꝓplonis.malicia aũt ꝓplonis qñq̃ est cũ mã q̃ ē cã eiꝰ ⁊ intẽdimꝰ ad euacuatõem illiꝰ mãe faciẽtis ꝓplonẽ malã.⁊ qñq̃ ē malicia ꝓplonis sine mã:⁊ itẽ dimꝰ ad b̃ vt p̃mutemꝰ eã cũ eo qõ est ei Sriũ nĩ:hoc est vltimũ quod vedit ex canonibus in curatiõe vniusgeneris egritudinum:⁊ est genus nominatum malicia complexionis. 106

Soluta uero continuitate curationis quidem intẽtio unitio est:i organicis quidem partibus impossibilis est: in omiomeris uero nõ omnino impossibilis: sed in quibusdã possibilis ut in carnosis cõglutinatio est sanatio.

Continuitas aũt qñ disrũpit: tũc inuentio in medicatiõe eiꝰ est cõtinuitas:⁊ non est possibile ut sit illud in mẽbris officialibꝰ:in mẽbris uero siliũ ptiũ nõ est impossibile semp hoc:sz possibile est in quibusdã eoꝝ:cuiꝰ exemplũ est:quia in mẽbris carnosis sanatio huius egritudis est conglutinatio.

Non est possibile vt cõtinueat illud qõ disrũpit ex mẽbris officialibꝰ nisi qñ ipa sunt cõposita ex mẽbris siliũ ptiũ.disrũpũt g̃ mẽbra i eis diuersaꝝ subãz quoꝝ vnũqõq̃ indiget medicis q̃ sũt alie a medicis q̃bꝰ indiget aliud.⁊ multa istoꝝ mẽbroꝝ siliũ ptiũ ĩpossibile est solidari:⁊ sũt illa quoꝝ gnãtio ē ex spmate sicut os ⁊ neruꝰ.vez possibile est vt cõtinueat p rẽ aliquã q̃ cõtinet quasdã ptes eoꝝ eiz q̃busdã fit est aldebuducb.i.pozus: mẽbra autẽ carnosa possibile est vt cõtinueat:qñ gnãtio eoꝝ ē ex sanguĩe:⁊ sanguis inuẽtio est remanẽs i corpe. ⁊ exsurgit hec qõ que est:quare fit q̃ multe ex plãtis qñ fit q̃ ex eis abscidũt rami nascũt loco eiꝰ alij rami:⁊ i mltis ex aĩalibꝰ qñ abscidit ex eis mẽbꝝ aliud nascit loco eiꝰ sicut cauda serpẽtũ ⁊ stelliõis.in boĩe vo ⁊ qõ pfectũ est ex aĩalibꝰ non est possibile illud.pscrutatio autẽ de hac qõne est phyfica:⁊ nõ est lucrũ de ea medicis in pscrutatione nec in aliquo curatiõis infirmoꝝ:nec in aliqua re ꝓfuatõis sanozũ.⁊ nos abbreuiamꝰ rñsionẽ de ea vt nõ desideret aliq̃s sciam illiꝰ. Dico g̃ q̃ plãte q̃dẽ mã sunt elemẽta p̃cipue terra ⁊ aqua: ⁊ ē ei iũcta ⁊ radices eiꝰ ex ea semp trahũt nutrimẽtũ.q̃ aũt in aĩalibꝰ nascũt mẽbra illud ē,ppter duas res.vna eaꝝ ē q̃ illa mẽbra sũt superfluta quibꝰ nã fecit ea bona sicut cauda.⁊ hec superfluitas est ex superfluitate nutrimẽti eoꝝ ⁊ nõ est ex mã mẽbrozũ eiꝰ radicaliũ fm filitudinẽ eiꝰ fm q̃ currit dispõ in pẽnis ⁊ pilis ⁊ cornibꝰ ⁊ vngulis: qñ eaꝝ generatio ē fm viaz accũtis:sicut dicit Ba.in libro suo. ⁊ quedã eoꝝ generãt ex superfluitatibꝰ que aggregãt i corpibꝰ suis ⁊ igniũtur et crescit in eis calitas tpata exiẽs a calitate corpis:⁊ generat ex eis nã mẽbra loco mẽbroꝝ que ceciderũt:sic accit vt nascãt dẽtes senibꝰ qui sunt ĩ fine ⁊ denigrãt pili eoꝝ. ex membris autez hominũ ⁊ animaliũ completozũ sunt quozũ generatio est ex spermate. ⁊ quãdo ista disrũpũt non est possibil' eozũ reductio,ppter inuẽtiõem materie post siccitatẽ eozũ ,ppterea quia sperma ex quo generata sunt finitũ est totũ in eis ⁊ nõ remãsit ex eo aliquid. ⁊ ex eis sunt quozũ generatio est ex sanguine.quãdo ergo ista disrũpunt possibilis est earũ reductio,ppter inuẽtionem materie ex qua generant.redit autẽ dentiũ infantium in natiuitate post casum eozuz est: quia materia ex qua generant dentes p̃mi est superflua debilis: generãt ergo ex ea in p̃mis dentes debiles.qum ergo confortat natura vilipendit eos ⁊ proijcit eos: ⁊ facit nasci illos qui sunt meliozes eis. 107

Non differt uero si consolidatiõez nomines.

Et non est differentia inter hoc ut dicam conglutinationez aut consolidatõnem.

Lilz illa duo nomia synonyma significãtia ꝓtinuatõem eius quod disruptum est. 108

Recedit autem eam quando maius fuerit uulnus adductio distãtium partium ex genere plasmationis existens.

Ate cosolidatiõem partiũ quando uulnus est magnuz: est aggregatio partiũ que disrupte sunt: ⁊ illud est ex genere equatiõis forme.

Lilz anteq̃ cõsolidet membrũ separatũ indiget vulnus quãdo est magnũ vt aggregent partes eius disrupte in p̃mis ⁊ equent fm figurã suam p̃mam. ⁊ hoc est intrans in capitulũ equatõis figure membri:⁊ est ex genere curatiõis egritudinũ forme. 109

Ut uero ea fiat permanẽs: superligatio conducens distantia labia ⁊ consuture utiles sunt ad hoc.

Et ut firmentur ille partes supaggregatõem indigent ligamẽto qõ partes coniungit disruptas: et plumaceolis duplatis duozum figura ⁊ situs exigunt illud ⁊ suturis.

Igamẽto quidẽ indiget vt cõseruet figurã eoũ fm illõ fm qõ sũt aggregate ⁊ plũaceol' q̃dẽ duplat| vt sit possibile vt spellãt ptes disruptas ⁊ strigãt eas ⁊ vt p eos sit possibile ligamẽto ꝓtuare ptes quas aggregasti:suturis vero vt retineant partes adinuicẽ. 110

Conglutinat uero distantia ⁊ eamque in p̃ncipio unionez reddit natura. Nostrũ uero opus primũ quidẽ ut dictum est conducere in idip̃m distãtia labia: secũdũ opus uero seruare in quo cõducta sunt:⁊ tertiũ ut nihil inci

dat intra labia ꝓuidere: ⁊ quartū ip̄az partis substatiam sanam seruare.

ET natura quidez est que conglutinat partes que sunt disrupte ⁊ reducit eas ad illud scd̄m ꝙ fuerūt ex cōtinuatione. operatio autem quam efficit medicus alia est sicut dixi ut aggreget partes que disrupte sunt: ⁊ complicet eas adinuicem. ⁊ alia est que cōseruat eas super aggregatiōem earum. ⁊ tertia est ut caueat ne cadat inter labia uulneris aliquid. et quarta est ut conseruet substantiaz membri scd̄m sanitatem suam.

VUlt hic per naturā virtutem regentē corpus: ⁊ ars medicine non recipit in operatōnibus suis nisi hanc virtutē: ⁊ seruit ei medicus ita ꝙ preparat ei materias ⁊ causas quibus efficit operatōnes suas in corpore: ⁊ melior operatio medicine est que surgit cū ministratione sua s̄m ꝙ oportet. Et Galien⁹ numerat h̄ in curatōe solutōnis continuitatis simplicis facte ī carne quattuor canones: Quorū vnus est aggregatio partium que sunt disrupte ⁊ complicatio earū adinuicē donec figura earum similis fiat figure sue naturali. ⁊ hoc quidem fit cum tensiōe ⁊ equatiōe. Et secūdus est illud quod conseruat figuram quoniaz coequauit ⁊ equauit donec remaneat super aggregatōem suam: ⁊ hoc fit cuz sutura ⁊ positōne plumaceolorū duplicatorū ⁊ ligamēto. Et tertius est vt caueatur ne cadat inter labia vulneris aliquid prohibēs naturā vt continuet carnem disruptam adinuicē. Et quartus est vt conseruet substātia mēbri s̄m sanitatē suam. s. vt conseruet cōplexio eius naturalis cum medicinis ⁊ cibis quoruz complexio complexioni eius est similis: ⁊ addatur super eam parum in exsiccatione. 111

PRimum quidem ⁊ secūduz opus quomodo aliquis faciat dictuz ē. tertium uero in conducendo distantia fiet quidem si nihil extrinsecus incidere permittamus: sicut plurimū pilus: aut oleum: aut humiditas alia ī medio constituta conglutinandoruz prohibet eorum unitōnem. In posteriori uero tempore per effluxiones tertie intētionis custodia est: ad effluxiones uero ip̄as ex subdiuisione ⁊ contraria diuisione ⁊ figura apta accedendum est: substātia uero partis sana seruabitur per mediocriter desiccantia. Hec quidem curatio est continuitatis solutionis in carnosa parte facte eius scd̄m seipsam solius.

ET iam ostēdi quomodo operatio p̄ma ⁊ secūda fiat. opatio quidez tertia fit in hora in qua aggregant̄ partes disrupte quado non diminuitur ut cadat aliquid deforis inter eas. quod est: quia quando cadit in eo quod est inter partes disruptas de quibus uis ut consolides eas pilus aut oleum aut aliud ex humiditatibus: ⁊ prohibet illas partes continuari. In eo autez quod ē post: conseruatio cuz hac intentōe tertia est quādo ingeniatur uulneri ut qd̄ aggregatur in eo currat ex inferiori: et oportz ut sit aut per additōem in apertione orificij uulneris donec amplificetur: aut ita ut ponatur uulneri orificiū aliud inferius ⁊ cum figura conueniente ad illud. substantia uero membri cōseruatur scd̄m sanitatē suam cuz medicinis que exsiccāt exsiccatione equali. Hec est ergo curatio solutionis continuitatis quando est in mēbro carnoso: deinde est sola ⁊ nō est cū ea aliud.

ISte sermo manifestus est: ⁊ illud quod indiget ex eo expōne est ꝙ vulnus quādo est magnū et ꝯsuat medicus in hora qua fuit ipsum ⁊ sustentat ipsum: ⁊ ligat illud: ⁊ cauet ne cadat in eo quod ē inter partes eius aliquid quod prohibeat a consolidatiōe earum. quādoqz enī generat̄ in eo virus ⁊ sordicies que indigent vt fiat eis orificiū ex quo currat totuz quod aggregatur in eo ex veneno ⁊ sordicie. ⁊ hoc orificium aut est inferius apertū donec currat illud quod aggregatur in eo quod est vt dimittat̄ ex labijs vulneris ꝙ fiat orificium vt currat ex eo ⁊ egrediat̄ quod aggregat̄ ex eo in illo: aut vt sit orificiū vulneris superius ⁊ figuret̄ membrum figura qua fiet orificiuz vulneris inferius donec currat ex eo quod aggregatur in ip̄o. Et per sermonē suum: sed substantia membri conseruet̄ scd̄m sanitatē suaz cum medicinis que exsiccāt exsiccatione equali: vult ip̄z locum vulneris ex illo mebro. ⁊ oportet vt sint medicine exsiccātes complexionis equalis complexioni membri: ⁊ addas super eam in exsiccatōne per qnantitatē principij primi gradus ex gradu exsiccatōnis. ꝙ si membrū fuerit siccum in primo gradu: tunc oportet vt sit medicina exsiccans in p̄ncipio secundi gradus ⁊ per sermonē suū: et hec est curatio solutionis continuitatis quādo est in membro carnoso dum est sola ⁊ non est cum ea aliud: vult vt vulnus sit simplex: scilz non perijt ex membro aliquid plus q̄z solutio continuitatis tm̄. Si autem perijt caro aut aliud componitur vlcus ⁊ indiget intētiōibus alijs quas omēs dicam in eo quod futurū est. 112

SI uero alicui alteri misceat̄ egritudinū erunt plures intentiones si preceptoꝝ curationū quas in composi

torum doctrinis deinde dicemus.

Q Nam ergo componit cuz egritudine alia sunt intentiones que significant eius curationem plures: et dicam eas in eo quod erit post quando dicemus egritudines compositionis.

R Significat q vulnus quandoqz est simplex et e illud in quo disrumpunt partes carnis tm: quandoqz est compositus et compositio eius est multa et diuersa. qd e: qz qnqz fit ex carne aliqd: aut accit cum eo fractura i osse: aut incidit neruus aut concussio aut aliud. et qnqz componit ex duabus rex: aut ex iii. aut ex iiii. et permittit q docebit curandez eius oando canones curationis eius qn perficit 113

H Nam priti uero ad reliquas unitionis solutones oratone uenendum est.

N Tunc autem ueniamus ad reliquas species solutionis continuitatis.

V Ult vt doceat in primis canones curationis solutionis continuitatis cuiusqz membri qn est simplex nec est cum ea aliud donec qn cessauerit ab illa redeat et ondat canones curationis solutionis continuitatis simplicis singularis in carne: et ipse consequit illud cum curatone solutionis continuitatis ossis et dicit: 114

F Ractura igit in osse e qdez continuitatis solutio: insanabil uero qztum in prima consideratone: iuxta uero secundaz sm quedam modum curabilis quoquo mo fit. prima igit consideratio e consolidatio impotes propter duriciez ptis fieri: secunda uero ligatio contingens fieri per potum ligatem in circuitu fracturam.

D Ico ergo q fractura e solutio continuitatis ossis et no sanat p uiam intentionis prime: sz sanat p uiam intentionis secunde: et intentio qde prima e consolidatio et no est possibile ut sit consolidatio in osse pp eius duriciam: et intentio secunda est ligatio ptium ossis quod iam fractum est: et possibile est ut sit illa ligatio per pozum qui nascit sup locum fracture ossis: et resolnit super ipsum donec ligatum est.

i Intentio qde prima est illo qd dixit in consolidatone carnis qn cadit i ea vulnus simplex. et ipse qde iaz dixit i eo qd preuiit q carnis ptes continuant et ondit q illo e propter gnationem carnis ex sanguine: et dicit q os et reliqua membra quoq gnatio e ex spmate no consolidant: et ondit q illud e propter puationem materie ex qua generat. et ipse i hoc sermone dicit q ossis ptes no continuant et no consolidant pp duriciem suam. dat ergo ingenium aliud quo fit necessarium et e: q qn humidum est os sicut ossa infantium: tunc possibile e vt continuent ptes ossis. et qn no est possibile vt continuent ptes ossis: tunc necessaria e in eis alia intentio: et e vt extendant et equentur sm suam figuram primam et ligent. Quum ergo facit in eo medicus illud: tunc generat natura regitiua corporis in circuitu fracture pozum quo ligant ptes ossis virupte et resoluit sup ipsum et strigit ipsum ab omni parte donec fit super ipsum naturale ligamentum. 115

G Eneratio uero pozi inquantuz ex materia et natura fit comunis est ad alia: inquantum uero prope e formam ossis ex illius est alimento.

A Et gnatio illius pozi est cois gnationi aliorum i hoc quod est ex presentia materie et ex operatone nature: uerum qa eius substantia sit propinqua substantie ossis est generatio eius ex nutrimento ossis.

D Hoc est antecedens eius quod vult dicere ex operatione medici: scilz quando generat pozus ex nutrimento ossis: tunc oportet vt det medicus i infirmo cibos conuenientes nutrimento ossis. et os quidez nutritur ex sanguine grosso et spisso. 116

M Olle uero et puerile os consolidari quidem possibile est.

O S autem molle in puero: possibile est consolidari.

P Ossibilis e consolidatio ossis in corpibus puerorum propter duas res. ena e remanentia virtutis spmatis ex quo gnat os. et secunda e mollicies ossis. 117

R Aro uero et huiusmodi passionis generatio sine compassione alterius membri est. sepissime enim circumpositi musculi cum alijs ptibus corpis compatiunt fractis ossibus. Itaqz et intentio curationis duplex e: altera qde in ossibus: altera in his qm circa ea sunt corpibus. hec qdez talis in carnosarum ptium dispomibus dicent: de fracturis uero dicendum est hic.

E Et raro fit hec egritudo ita q non sit cum ea egritudo alia ab ea. qd est: quia quando frangit os: tunc musculi qui sunt in circuitu eius et reliqua corpa que continuant cum eo patiuntur cuz eo. Sunt ergo curationis egritudis due intentones. una earum sumit ex osse: et altera sumit ex corpibus que sunt in circuitu eius. et ego dicam has intentiones quz dicemus solutionem continuitatis compositaz factam in membris carnosis: nunc uero oportet ut loquamur in fracturis.

i Iste sermo intellect e nec indiget pl qm vt consideret tm: narrat. n. in eo illo qd accit sm primum ex attritone carnis et contusione musculorum et reliqs ex spem algaban. i. conquassatio accidit cum fractura ossis. 118

Qoniam uero hæc curatio est ex poro: ut uero hic fiat proprij alimenti ossis est opus. Oportet igitur superfluitatē nutriēnti ad pori generationem nature submitti.

Ideo ergo q̃ quz restauratio ossis nō fiat nisi per porz: ⁊ in generatione illius pori sit necessariū nutrimētū ossis: tunc oportet ut inueniat natura superfluitatē illius nutriméti ex qua generet porum.

Silz vt addat medic⁹ in cibo infirmi ⁊ cōsideret ipsum donec infirm⁹ digerat ipsum fm q̃ oportet. cibi autē que conueniūt ossi sunt ex quibus generat sanguis grossus ⁊ spissus: sicut assatura ⁊ frumentum coctū in aqua ⁊ almutdacaltata: ⁊ ea que fiunt ex farina tritici: ⁊ totū quod generat quādo digerit sanguinem grossum ⁊ spissum. 119

Superfluitas uero hec ⁊ quantitate ⁊ qualitate moderata esse debet. Est oz ut sit illa supfluitas equalis in quātitate sua ⁊ sua qualitate.

Vult Galienus per superfluitatē additionē cibi quam addit medic⁹ in cibo infirmi. ⁊ hec superfluitas non est nisi superfluitas addita super nutrimentū ossis quādo puenit digestio cibi in stomacho ⁊ in epate ⁊ in venis. ex cibis enim quādo non digerūt: generant superfluitates male que non conueniūt in aliquo quo fiat iuuamentū in causa sanitatis. ⁊ ꝓpter illō indiget medicus vt det ex cibis illud cuius quātitas sit parua: ⁊ sit virtus eius in nutriméto corporis multa: sicut assature ⁊ triticū coctū: ⁊ consideret egestionē ⁊ vrinam vt sciat ex eis dispositōem digestiōis: ⁊ quādoq̃ addat ⁊ minuat: ⁊ quādoq̃ componat cum cibis aliquid cū quo digerātur excoquibilia ⁊ taguebil: sicut cinamomum ⁊ piper ⁊ zinziber ⁊ miriptia. i. salsa ⁊ vinū scōm q̃ exigit dispositio presens. 120

Propterea deductione indiget talem ⁊ tantū influentē sanguinem ossibus prepante ex quali ⁊ quāto fiat porus. quoniā uero pertrāsit hic ꝓ concauā fracti ossis attēdere oportet eius multitudinē ⁊ qualitatē: ⁊ ita siccioreꝫ oportz facere deductiōeꝫ uel magis humectantē: que amplius in terapentice facultatis litteris sunt dicta.

Et simil⁹ oportz ut cibes habentē fracturā ex cibis q̃ ponūt sanguinē q̃ currit ad os in quātitate sua ⁊ qualitate sua fm q̃ conuenit ut generet ex eo porus: ⁊ qñ ille sanguis currit ex locis raris ossis: oz ut cōsideret ipi⁹ quātitas ⁊ eius qualitas: ⁊ fm illud incline tur cibus ad siccitatē aut humiditatē: ⁊ exponā illud ⁊ ostēdā ipm oñsiōe plurima in libro de ingenio sanitatis.

Ib⁹ ex quo generat sanguis q̃ cōuenit i quātitate ⁊ qualitate sua ad hoc vt inde generet por⁹: est quidez ex pane qui ē de simila decēter ⁊ recenter fact⁹: ⁊ sorbitiōes facte de tritico ⁊ ex cādaruso. Ex animalib⁹ vero vt caro porcina. si vero nō comedit: fiat loco ei⁹ caro vituli lactātis qui iā ꝓpat et comedat: deinde caro birci annualis ⁊ duoꝝ dentiū. Et ex auibus caro galline. Ex potib⁹ vo vinū rubeū grossuz. ⁊ ex spēb⁹ decoctōis: tūc fm q̃ ꝓmisim⁹ ei⁹ narrationē et spēb⁹ assaturarū ⁊ ē triticū coctū in aqua ⁊ aliūdacata ⁊ agentide bebb ⁊ algaycar. Et tu quidē potes scire vnūquēq̃ horū cibor̃ ex libris edit| in vtrib⁹ cibor̃: ⁊ i libris edit| q̃ sunt i acceptōe eor̃ q̃ noianklibri decoctōis. quz g̃ tu iā admistras infirmo hos cibos: tūc ꝓsidera supfluitates eor̃ in egōne ⁊ vrina: ⁊ in eo qō testificat dispō mēbri ifirmi. si igit vides ipm decliuē ad siccitatē būecta ipm. ⁊ si vides ipm decliuē ad būiditatē adde i eo qō exficcet ipm. ⁊ iaz q̃dē pscrutat⁹ ē exq̃site fmo in cognitōe eē ei⁹ quod est a digōne in stomacho ⁊ i epate ⁊ in venis in regie sanitat| ⁊ iā ꝓmissi sunt canones illi⁹ in eo quod ꝓtenit de hoc libro. ⁊ cognitio eē ei⁹ quod ē ex illo libro i mēbro fracto est ꝓ studiū ⁊ testimoniū. s. ꝓ visum. qñq̃. n. ēbrocat ipm cū aqua calida: ⁊ inūgis ipm cū oleo: aut ponis sup ipm emplm qñ vides ipm sicci⁹ q̃ oportet. ⁊ qñq̃ ponis sup ipm medicias exficcatias qñ vides ipm būidi⁹ q̃ oz. cursus aūt san. ex loc| rar| ossis idigz vt apiāt ista loca ⁊ fluxibilitate san. aptio q̃dē eor̃ fit cū eo qō dicim⁹ ex ēbrocatōe cū aq̃ ca. ⁊ abstersiōe ⁊ fricatiōe leui: sed fluxibilitas san. fit ex bonitate digōnis. ꝓ illud enī fit eq̃litas ei⁹ in q̃litate sua ⁊ quātitate. hoc est ergo vltimū qō dedit ex canonib⁹ in restauratōe ossis quādo ei⁹ fractura est sola: ⁊ quod est in circuitu eius ex ossibus est saluū. 121

Nerui uero ⁊ tenātos punctura ꝓpter plurimū sensuz ⁊ ꝓpter hoc q̃ cōtinua est fm ꝓncipiuz ꝓticula pata est aduocare spasmū: ⁊ maxie quum nō respiret exteri⁹ excecata cutis pforatione. hāc igit oz apire ⁊ exsiccare substātia leptomeri pertrāsire potēti ad profundum usqz ad perforatū neruū. dictum est autem de hoc pfecte in terapentice facultatis litteris. In simplicib⁹ igit huiusmodi generis dispositiōibus salubrium causarum est forma talis quam dixi.

Solutio autē cōtinuitatis facte in neruo ⁊ cordis ꝓpter superfluitatē sensus horū membrorū ⁊ ꝓpter cōtinuitatem eor̃ cum cerebro attrahit spasmū uelociter: ⁊ precipue quando nō resoluūtur superfluitates que sunt in ea ad

exteriora: ⁊ illud fit quãdo cõstringit scissura cutis: ⁊ propter hoc oportz ut apiatur hec scissura: ⁊ exsiccetur ulcus cum medicina cuius substãtia sit subtilis ita ut sit possibile ut submergat ⁊ pueniat ad profundũ donec pueniat ad neruũ que cõsecuta est scissura. ⁊ iã narraui illud narratiõe cõpleta in libro de ingenio sanitatis.

Nomen nerui in sermone medicorꝫ cadit sup tres significatões. vna earũ est neruꝰ nat ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ est ille quo fit sensus ⁊ motus. ⁊ secũda ē ligamẽta que ligãt iũcturas ⁊ mẽbra ligata cũ ossibus. ⁊ tertia ē corda: ⁊ corda ē nascẽs ex musculo. qõ est q; muscul ꝰ est cõpositꝰ ex carne simplici ⁊ neruis ⁊ textis ⁊ intrãtibꝰ in eo. qum ergo pueniat ad vltimũ eiꝰ redit neruus ⁊ generat er eo corda. ⁊ Gal. quidẽ intellexit in hoc smone neruũ nascẽtẽ ex cerebro ⁊ ex nucha: ⁊ cordas generatas ex eo tm̃ sine ligamẽtis. Qum g̃ cadit in istis mẽbris vulnꝰ: est dolor eorꝫ vehemẽs valde, ppter superfluitatẽ sensus eorꝫ ⁊ cõtinuitatẽ eorꝫ cũ cerebro. multotiẽs. n. attrahit vehemẽtia doloris eorꝫ spasmũ. q; si adiũgat ad vehemẽtiã dolorꝭ eorꝫ phibitio resolutõis veneni ⁊ sordiciei gnãte ī vulnẽ: addit sup illõ dolor ⁊ fit spasmꝰ maior. si g̃ nõ fit festinatio cũ eo quod oꝫ in curatiõe horuꝫ mẽbrorꝫ: pducit ad mortẽ velocẽ. Et Gal. dat canones in curatõe eorũ mẽbrorꝫ quãdo soluit cõtinuitas eorꝫ ⁊ dicit: Oportz in pmis vt apiat scissura ⁊ dilatet dõec currat ex ea virꝰ ⁊ egrediat sordicies: deide medica vlcꝰ cũ medicina desiccãte ipm cũ eqlitate: ⁊ oꝫ vt sit ei vtꝰ calefaciẽs vt resoluat er eo illõ qõ aggregat ī ipo. qõ ē: q; medicie oẽs fride nocẽt neruis nocumẽto pmordiali. deide opꝫ vt sit harꝫ medicinarꝫ subã q̃ calefaciũt mẽbꝫ cũ eqlitate ⁊ exsiccãt ipm plꝰ eqli subtilis vt submergat ⁊ pueniat ad pfundũ nerui. n. sunt positi nã in pfundo: vt qcqd ē sup eos coopiat eos ⁊ defendat eos a nocumẽtis extrinsec. ⁊ medicine q̃ calefaciũt cũ eqlitate ⁊ exsiccãt ipm plꝰ eqlitate ⁊ sunt cũ illo subtilis substãtie. sunt genera lactis extracta ab arboribꝰ ⁊ gũme ⁊ olea subtilia quibꝰ inuoluit mẽbrũ. genera vo lactis ⁊ gũme sũt he sic alimbat. i. terebintina ⁊ oppoponacũ ⁊ euforbiũ ⁊ serapinũ. olea vo subtilia sunt sic oleũ de kerua ⁊ oleũ antiquũ: ⁊ smone absoluto reliq̃ gũme ⁊ olea qbꝰ ē calitas tepida ⁊ exsiccatio ⁊ ē ei subtilitas in subã: ⁊ de, ppetatibꝰ eorꝫ ē vt pueniant ⁊ submergãt ⁊ penetrẽt ad membra iteriora qñ fuũt er eis emplastra ⁊ emplastrant er eis loca infinita aut iijciũt in vlcẽ. Dicit g̃ Gal. tria vlnera simplicia. vnũ eorꝫ ē vulnus qõ ē in carne simplex. ⁊ secũdũ ē fractura ossis qñ id qõ ē in circuitu eiꝰ est saluũ. ⁊ tertiũ vulnera neui simplicia sicut pũcture nerui cum acu aut cultello subtili. ⁊ ostdit canonẽ in curatõe cuiusq; horꝫ vlcerũ triũ simpliciũ: ⁊ innuit ad hoc q; ipse iã determinauit illud determinatiõe vltima in libro suo de ingenio sanitat: deide ipe cõtinuauit hũc sermonẽ cum datione canonis in curatiõe solutionis cõtinuitatis composite. 122

Cõm cõpositas uero complexe ut in ulceribus. pma quidẽ est cõcauitas quã quidã nõ aliã dispositõem sed ulceris tm̃ arbitrãt differentiã. Est aũt nõ tm̃ differẽtia hoc tale: sed alterꝫ quoddã genus egritudinis totꝰ in quo substãtie ipius est pditio. ⁊ igit curatio ipius in duplici passione: duplici indiget intentiõe. cõtinuitatis enim solutio unione: substantie uero perditio generatione indiget.

Qm ergo solutio cõtinuitatis est cõposita: tũc pmũ quod cõponit cum ulcere est cõcauitas. ⁊ putauerũt qdã q; illud non est egritudo alia nisi ulcus. ⁊ qa ipa nõ est nisi aliqua spẽrũ eiꝰ uerũ cõcauitas nõ est aliqua spẽs ulceris: sed est genꝰ aliud egritudis in quo pdit er sbstãtia mẽbri aliqd. ⁊ hec egritudo qm̃ sit cõposita ex duabus egritudinibus: necesse est ut sit eius curatio composita ex duabꝰ intẽtiõibus. quod est: qa solutio cõtinuitatis indiget cõsolidatõe: ⁊ pditio eius quod pditum est de substãtia mẽbri indiget generatione ⁊ restauratione.

Sermo iste est intellectꝰ. ostẽdit. n. in eo Galienꝰ q; quãdo cũ vlcere est pditio ptis carnis aut alteriꝰ donec sit ei, pfunditas nõ ē vlcꝰ simplex sed vlcꝰ ⁊ positũ er duabꝰ rebꝰ: quarꝫ vna ē solutio ⁊ tinuitat mẽbri: ⁊ altera pditio ptis mẽbri: ẹ̃re opꝫ vt restauraret quod fit loco ptis pdite: deinde ⁊ solidet solutio. 123

Dicte uero sunt paulo prius generationis intentiones.

Etiam narrauimꝰ paulo ante intẽtiones generatõis carnis.

Intẽtões in gnãtõe subẽ pdite er vlcẽ ē ⁊ fuatio mẽbri sup illõ sm q; ē nã. Et dare medicinas in qbꝰ ē absersio veneni ⁊ sordiciei aut sm. semitã ẽplandi aut cũ ẽplis aut cũ liciuijs aut cũ iniectõibꝰ: ⁊ dare cibos ⁊ potꝰ er qbꝰ gnãt sanguis q̃ sit bõa mã cõueniens er q̃ generet natura cãbiũ subẽ pdite er vlcere. 124

Et quidez oportet curare primuz hanc dispositiõem: deinde aggredi unire sicut ipa nã rerũ indicat. Quãdo igit repletũ fuerit quod concauuz ⁊ equale ulcus extiterit: tũc alterã intentionẽ afferri oportet. Media enim noua carne exñte labiorũ ulceris uniri qdem impossibile est distantiã.

Et ipa res significat tibi q; nõ conuenit tibi nisi ut intendas in primis ad hanc egritudinem scilz diminutio

nez;deinde coneris ad consolidatōem solutionis cōtinuitatis.uerūtamē quādo implet loc' ille cōcauus ⁊ equat sup ficies cutis: accidit ut destruat una duarum intētionū. quod ē: qa caro que generat in ulcere qñ fit in eo qō ē int duo labia eius aliquid:nō est possibile ut cōsolidētur ille partes que fuerant solute adinuicez.

Per sermonē suum: ⁊ ipsa res significat tibi: vult quoniā ipsum vlcus in quo est ,pfunditas: scilz erquo pdita est pars mēbri significat tibi qꝑ tu indiges in primis vt compleas diminutiōem. quam ergo compleueris eam conare vt cōtinues illud quod disruptum est ex partib' membri: ⁊ res que complet diminutionē est manifesta:quia fit in eo quod est inter duo labia vlceris:quare ,phibet aggregari labia vlceris:quapropter est necessaria in cōsolidatōe solutionis ptiū vlceris via alia que est preter aggregatiōem partiū ⁊ vnitiōem earū:in intentōe ⁊ suitione ⁊ ipsarū sustentatōe cum plumaceol' duplicatis: ⁊ strictura earū cuz ligamēto conueniente ad aggregatōem partiū disruptarū. 125

Atētionē ergo curatiōis aliā inenire oportet. Inuētionē uero ex eo quod fm naturā habebim' qō circū facere pti cōuenit.fm naturā uero erat eā coopire cute. hoc igit nobis est faciēdum:aut si impossibilis est intentio:aliquid simile cuti carnē scilz callosam faciendū est. Erit autez huiusmodi caro siccata similis priori cuti ⁊ callosa. Sic cātib' igit ⁊ stipticis sine mordicatione erit op' pharmacijs ad cicatrizatiōes.

Et oportet ut ingenies intentōem ad sanatōem partiū:⁊ inuentio illius intētionis est ex re naturali quam oportet fieri in mēbro: ⁊ iā fuit mēbrū in natura sua quādo fuit cooptū cute. oportet ergo ut facias illud in eo.q̄ si hec intētio nō est possibilis ut compleatur:tūc oportet ut faciam' rem similez cuti: ⁊ oportet ut ingenieꝯ superficies carnis illius ut fiat similis cuti: ⁊ nō fiat ita nisi quādo exsiccatur ⁊ indurat. ⁊ ,ppter illud indiget ulcera que iā completa sunt carne donec consolidentur medicinis que exsiccant ⁊ ꝓstringūt absqz mordicatione.

Postq̄ ostidit aī B:qꝛ qñ nasciꝯ ,pfūditate vlceris caro donec implet ,pfūditatē ei' totā:⁊ iā ,phibz hic caro nata a cōsolidatōe labia vlceris: dicit in B sermone:qꝛ oꝛ vt nascat sup hāc carnē cutis q̄ coopiat eaz fm q̄ fuit in primis mēbro nā ⁊ natiuitas cutis ñ ē possibilis oꝛ g̃ vt siccet superficies hui' carnis ⁊ indurēt donec fiat i eēntia cutis loco ei'. Et medicine q̄dē q̄ exsiccāt hāc carnē ⁊ indurāt eam sunt ille que exsiccāt ⁊ ꝓstrigūt absqz mordicatōe:sic pellicule granatoꝝ ⁊ cortices eoꝝ:⁊ calx abluta:⁊ lytargiriū:⁊ scoria argēti: ⁊ alcedico:aut simplicia aut ꝓposita:⁊ reliq̄ q̄ currit B curiu.s.q̄ exsiccāt ⁊ cōstrigūt manifestū carnis donec fiat illud sile cuti. 126

Ta uero ⁊ si ulcus in putredinem uertat:intētio qdem est purgare pharmacū uero sulubre ripticom.

Et similiter si generetur in ulcere sordicies: tunc oportet ut sit intētio tua abstersio illius sordicici:⁊ medicina afferēs sanitatem tūc est medicina abstersiua.

Occultauit.n.Gal.in B sermone illud qō voluit dicere ⁊ docē occultatōe vehemēti.qō est:qꝛ ī ,pfundo vlceris generat qñq̄z sordicies.s.putredo ⁊ vir' ex causmlis:quaꝝ vna ē ex superfluitate nutriēti mēbri. ⁊ secūda est ex malicia regimis ifirmi:qñ pmiscet ī cibis ⁊ potib'. ⁊ tertia ē ex erroze medici:qñ ponit sup vlc' medicinā in cōueniente.⁊ qñ generat in vlcere sordicies:⁊ ,phibz nāz ad hoc vt faciat nasci ī eo carnē loco ei' qō pditū ē ex ea Galien' g̃ pcepit tibi vt ponas ī vlcē medicinaz q̄ abstergat illā sordicie donec ppet nāe vt faciat nasci carnē. si aūt medicina quā tu ponis ī vlcere ē vehemēt abstersiōis .s.vt abstergat pl' q̄z oꝛ:addit ī ,pfunditatē vlceris:⁊ ,phibet natiuitatē carnis ī eo. ⁊ si ē pauce abstersiōis seu vt abstergat min' q̄z oꝛ:remanz residuū ex sordicie qō ,phibz natitatē carnis.⁊ pp illō oꝛ vt ꝓsideret vlc' ⁊ attēdat nā in eo:⁊ mūdificet:aut cū lana aut cū coto.⁊ scias cāz ,phibentē natiuitatē carnis ī eo ⁊ destruas eā: ⁊ ponas sup ipm ex medicis abstergētib' que ꝓfuant ꝓpter mēbri:⁊ abstergūt illud qō generat in eo de sordicie cū q̄titate sufficiēte absqz additōe ⁊ sine diminutōe. 127

Dictū est autē hozū in his que de pharmacijs materia

Et iam dixi medicinas que abstergunt in libris in quibus posui esse medicinarum.

Et libris ī q̄b' narrauit eē medicinaꝝ ē liber ei' in medicis simplicib': ⁊ liber ei' q̄ nōat catagenis ⁊ liber ei' qui nōat aliuchomir:⁊ liber ei' in medicis inuent ī oī loco:⁊ liber ei' in ꝓfectōib': ⁊ liber ei' ī virtuti b' cibozꝝ:⁊ liber e' ī bōitate chimi ⁊ malicia ei': ⁊ liber ei' ī regimie subtiliatiuo:⁊ canōes curatōis vlceris ī tractati b' pmis libri q̄ nōat ingeniū sanitatis:⁊ tractat' secūdus libri sui q̄ nōat ad glauconē.⁊ ego exēplificabo tibi medicinas abstergētes:⁊ illas q̄ faciūt nasci carnē.dico g̃ qꝑ sūt fic thus ⁊ aristologia ⁊ ozob' ⁊ resina.i.gūmi pini: ⁊ pix.⁊ sicut iste medicine multe inuētiōis ex q̄b' cōponūtur emplastra ⁊ puluerrs ⁊ alia q̄ ponunt sup vlcera.Et postq̄z dedit Galen' canones natiuitatis carnis in ,pfundo vlceris ex quo pdita est pars carnis: ⁊ canonē assimilatiōis ei' qō apparet de carne nata cū natura carnis:narrat qualr componūt oia vlcera:⁊ dicit: 128

Et qdē si phlegmō ⁊ cassatō ⁊ scli rosis aut tumor cuz ulcere fuerit curādū illa pus p eas q̄ dicte sūt rōes. ita uero ⁊ si influat aliqd ulceri: curandū est fm influētiū curatiōem. Sil'r uero ⁊ si discrasia aliq̄ fiat fm ulceratū locū: ad discrasie pus ire oz adiutoria.

Et sil'r si cuz ulcere ē apostema calidū aut duruz aut molle aut cassatio: tūc oportet ut intēdas in pmis ad curationē hoz accūtiuz p uias q̄s narrabo: sil'r ⁊ si effundit' ad ulc' hūiditas tunc oportet ut cures illud cū eo quod est cōueniens ad abscindendū illud qō currit ⁊ attrahit'. ⁊ simil'r est si ꝯplexio mēbri in quo est ulcus iam corrupta est tunc oportet ut iuenias in pmis cū medicinis que rectificant corruptionez cōplexionis eius.

Multotiēs effundit' ad locū ulcer] mā ⁊ generat' ex ea apostema. si ergo mā effusa aut attracta ē sanguis aut hūor choleric': generat' ex ea apa calidū. si aūt est melācholia vel phlegma q̄ sunt caseata generat' apa durz. ⁊ si est phl'a subtile: gnāt' ex eo apa molle: ⁊ fortasse accidit cū ulcere cassatio aut excoriatio aut concussio aut attritio et fractura. aut multotiēs effunditur aut attrahit' ad ulcus hūiditas subtilis venenosa. ⁊ fortasse mutat' cōplexio mēbri. quecūq̄ ḡ res accidūt ex istis: faciūt ulcus cōpositū ex ea ⁊ ex iplo ulcere. ⁊ Galien' quidē precipit tibi vt icipias anī curationē ulceris cuz curatiōe cuiusq̄ hoz qō accīt cuz ulcere; ppterea q̄ iste res necāt nām mēbri: ⁊ phibēt eam a gnātione carnis ⁊ ꝯsolidatiōe solutōis ꝯtinuitatis. ⁊ multe ex eis faciūt ulcus malū fraudulentū difficil' pauatōis: sicut corruptio cōplexionis mēbri. hec enī egritudo qñ componit' cū ulcere: facit ipz ulc' malū fetulentū ⁊ fraudulentū: ⁊ sil'r virus. ⁊ fortassis effundit' ad ipm chola ni. ⁊ fit ulcus cancrosū. Et canon cōis in egritudinib' cōpositis est vt cōsideres timorositatē eaz: ⁊ q̄ est vehemētiozis ex eis periculi: ⁊ que nō sanat' donec sanet' que est anī eaz: tūc ergo incipe cū ea q̄ est magis timorosa. Exemplū illud est cuz ulcerib' cancerosis vt euacues corp' ex cho. ni. ⁊ mūdifices ipm: ⁊ ponas sup ipm ulc' qō refrigeret: rectificet: ⁊ siccet absq̄ mordicatōe: sicut emplm factuz ex tutia abluta. ⁊ si mēbri cōplexio iam corrupta est: ⁊ videm' incisionē eius iam fieri debere: pperam' cū incisiōe ei' ex loco saluo: ⁊ pūcim' ipm cum toto mēbro corrupte cōplexionis. ⁊ fortassis indigem' in dbusdaz ulcerib' cauterio cū igne. ⁊ melior est medicor q̄ pōt curare ulcera mala fraudulēta corrodētia cū medicinis quas ponit: ⁊ faciūt illud qō facit incisio cū ferro aut cauteriū cuz igne: in hēnī apparet prudētis medici opatio sup ipsuadentē. ⁊ pp illud dic' Ga. medicinas ī ist] ulcerib': ⁊ tacuit ō incisiōe eoz cū ferro: ⁊ cauterizatōe eoz cū igne. 129

Et de his qdē sufficienē dcm est.

Et iam sufficit in capitulo illud qō narrauimus.

Significat p hoc capl'm curatōes ulcerz cōpositorū. ipse. n. dicit in eo fmonē cōem: ⁊ est vt icipias in curatiōe eoz ab eo sine pcessiōe sanatōis: cui' in pmis impossibilis ē eoz sanatio. 130

Id uero quod propter plasmationem ueniendum iam est genus in plures differētias diuisuz: sed a manifestissimo principiū oratiōi ponendū est qō fm figure pmutatōez fit.

Et oportet ut ueniamus iaz ad aliud genus egritudis: ⁊ est egritudo que est i forma. ⁊ hoc gen' diuidit' i spēs multas: uerūtā ozut icipias a manifestatōe eaz: ⁊ illa ē mutatio figure.

Postq̄ cessauit a doctrina canonū curatōis solonis ꝯtinuitat]: redit ad illud qō est postremū ei' ex remēoratōe canonū curōis egritudinū ꝯpōis mēbrorū. ⁊ sūt q̄tuor gnā: forma: q̄ritas nūer': positio. ⁊ icepit a genē egritudinū forme. ⁊ spēs ei' sē egritudo q̄ fit ī figura: ⁊ egritudo q̄ fit ī gibbositate: ⁊ egritudo q̄ fit ī ꝯcauitate: sic opila': aspitas lēitas. ⁊ icepit cū egritudib' b' generab ea q̄ ē mānifestior apō fsū: ⁊ ē mutatio figure. 131

Et Dum ig̃it' que adhuc crescūt possibile est figuram plurimarū partiuz corrigere: horuz uero que excreuerunt nequaq̄z.

Ideo ergo q̄ quz corpus est pmanens in augmēto: possibile est ut rectificetur figura pluriū membroruz eius. quādo uero complet' corpus: nō est possibile ut rectificet' figura mēbrorum eius.

Augmētū aūt ē extēsio mēbroz ⁊ augmētū eoz. cū ḡ pmanēt mēbra ita q̄ extendūt ⁊ crescūt: tē corp' est ī augmēto: ⁊ diuersificat in h. qō est: q̄ augmētū est pl' in pubertate q̄ sit ī etate illi' q̄ seqūt pubertatē. ⁊ augmētū in ist] ē pl' q̄ in illis q̄ sūt maioris etat]. ⁊ augmētū in ill' qui sē maioris etat] ē pl' q̄ sit ī adolescētib'. ⁊ apō postremū adolescētie stat extēsio mēbroz ⁊ augmētū eorū. ⁊ qñ pl' puer ē minoris etat]: stat augmētū ei' pl'. ⁊ qñ pl' est maior] etat]: est augmētū ei' min'. ⁊ nos iā dixim' in eo qō pterijt q̄ possibile ē vt os restaurek in puericia: pp duas res: q̄z pma ē ppinq̄tas tpis cū gnātiōe pp remanētiā virtut] spmat] ī mēbris: ⁊ alia pp lenitatē ossis ī puericia. ī alijs vō nō est possibile vt restaurek pp duas res. vna ē lōgitudo tpis a gnātiōe pp ꝯsuptōz virut] spermat] ex mēbris gnāt] ex spmate. ⁊ secda ē pp duriciē ipi' ossis. ⁊ plurimū figura mēbroz ē fz figurā ossis: naz si os est eq̄le fm rez nālem: fit figura mēbri eq̄lis: qñ os stat ī mēbro officiali loco fundamēti sup qō fabricat': ḡ dispō ī figuris mēbroz est fm dispōez ī figur] ossiū differētiū ea nā si ē possibile ī osse vt eq̄t figura ei' donec eq̄t: possibile ē sil'e illi' ī nūbro. ⁊ si nō ē possibile illō ī osse: nō ē possibile vt fit illud in mēbro. iaz ergo declaratū est p illud quod dixim' q̄ figuras mēbroz possibile ē rectificari in corpi

bus que sunt in augmento: ⁊ nõ est possibilis eorꝫ rectificatio in corpib⁹ que trãseũt augmẽtũ: ⁊ qñ est pl⁹ corpus crescẽs est rectificatio figurarꝫ membrorꝫ ei⁹ possibilior ⁊ ꝓpiquiorꝫ acceptõis q̃ illud quod est post. 132

Intentio uero ut si possibile ē curari ad contrarium adducere distorsionis.

Et oportz ut sit intentio tua in mẽbris in quibus eorum rectificatio ē possibilis reducere ea a parte ad quam torta fuerunt ad diuersum eius.

Membra figurarꝫ quorũ rectificatio est possibilis: sunt illa que sunt in augmẽto. ista enĩ membra qñ tendũt ad diuersitatẽ ptis ad quã torta sunt ⁊ equat eorꝫ tortuositas: ⁊ sustentãt cũ plumaceolis aut tabellis: ⁊ bñ ligant ⁊ embrocant in hora solutõis eorũ cũ aqua calida: ⁊ inunguntcũ aliquo oleo: ⁊ assiduat illud sup ea: rectificãt eorũ figure torte. 133

Si uero fractura nõ recte plasmata uel solidata peccauerit alicui membri figura si adhuc recens potus existat: iterum frangere oportet ⁊ hoc plasmare ꝓfesti recte: deide fieri porũ.

Et quãdo est corruptio figure mannum ⁊ pedum ꝓpter fracturaz que non fuit equata ⁊ restaurata scõm q̃ oportuit: deinde os quod fractũ fuit restauratũ est restauratione firma: tũc oportet ut dimittas ipsum et non facias ei contrarietatẽ. ⁊ si restauratio eius non est firma ⁊ stricta uel fortis: tunc oportet ut frãgas ipsum denuo. deide equa ipsuz: postea ingenia ut nascatur in eo porus ⁊ restauretur cum eo.

Iste sm̃o est cõis in oib⁹ mẽbris i quib⁹ frãgit os figure. figure nãq; eorꝫ mutant p fractionẽ ossis. Et Ga. q̃dez castigat te i eis vt ꝓsideres: naz si mẽbꝫ iam fractũ equatũ est: ⁊ iã rectificatũ ⁊ restauratũ ſz q̃ oz: tũc est illud qõ ꝑscitũ est. ⁊ si nõ est iam rectificatũ: tũc ꝓsidera: nam si inuenis ipm nõ restauratũ restauratione firma: ſz restauratũ est restauratõe non firma: tũc itera fracturã eius: ⁊ equa ipm ⁊ rectifica eũ ⁊ liga eũ: ⁊ fac in eo illud quod faceres i ipso si esset hora fracture: donec restaureť ⁊ firmeť eius restauratio sm̃ figurã cõueniente. ⁊ si inueniť ipm iam restauratũ sm̃ tortuositatẽ: ⁊ firmata est ei⁹ restauratio: tũc dimitte illud sm̃ dispõnez suam ⁊ nõ facies opus nouũ qñ corp⁹ iaz ptransiit augmẽtũ. ⁊ si corp⁹ est i agmẽto tũc conare cõtionẽ figure mẽbri ipsi⁹ roti⁹ si est tortũ in sua forma: sm̃ q̃ narro tibi: praeter q̃ facias ꝓietatẽ fracture ossis cui⁹ restauratio iã firmata ē. ⁊ ego narro tibi rem quã testificat⁹ sm̃: Vidi senẽ l xx. annorꝫ: cui⁹ ancha fracta fuit: ⁊ restaurata ſz tortuositatẽ restauratõe firma. postq̃ ergo vidi euz: ꝓcepi ei vt embrocaret cũ aq̃ calida: ⁊ ponẽt sup ipsaz qõ leniret eã: vt alleuiaret grossicies ⁊ ouricies q̃ erat i loco fracture. fecit g̃ illud: ⁊ ambulauit sup pedes suos ambulatiõe debili sm̃ claudicationẽ. ⁊ iste quidẽ senex fuit multi census: q̃re nõ placuit sibi ambulatio ei⁹. vocauit g̃ vnuz restauratorẽ: ⁊ inꝛogauit eũ si eẽt ei euasio a claudicatõe. estimauit g̃ ille restaurator q̃ rectificaret eũ postq̃ frangeret ancha ei⁹ denuo: deinde restauret eaz. ⁊ cõuenit cũ eo sup. l. aureos. postea senex misit ad meyr facẽt scire me illõ qõ fuerat inter ipz ⁊ restauratorẽ. Dixi g̃ ei: tu es vir multi census: ⁊ si remanet ex vita tua i quo expẽdas censũ tuũ: ⁊ non ē tibi necessariũ vt fias cursor ⁊ ambules via longinq̃: sis g̃ cõtent⁹ in claudicatõe tua: ⁊ nõ decipiat te sm̃o b⁹ restaurator: ⁊ recessi ab eo. ⁊ vẽit p⁹me restaurator ⁊ strinxit i ancha ei⁹ funes ꝓstrictorio forti: ⁊ strinxit eũ ⁊ cõtusa fuit eius corꝫ. fuit g̃ illud cã mortis sue festine anteq̃ cõpleret ps operis restauratoris. Et opz vt scias q̃ os qñq; frangit latitudinaliter: ⁊ longitudinaliter: ⁊ trãsuerse: ⁊ rotũde. ⁊ qñq; cadit sup ipm aliq̃d ⁊ ꝓtundit ipz seu frãgit ipm faciẽdo frusta i ipso. ⁊ cogitatio tua cuiusq̃ horꝫ est p tactũ cuz manu: ⁊ p ꝓsideratione cuz oculo: ⁊ studiũ in opatione. 134

Et autem ⁊ emphrasis ex hoc genere egritudinum.

Et opilatio etiaz est ex hoc genere egritudinum.

Dicit q̃ opilatio ē vna ex spẽb⁹ generis egritudinũ factarꝫ in forma. 135

Hec qdẽ a glutinos ⁊ pinguib⁹ huoribus fit: unã qdẽ ⁊ eãdẽ intẽtiõem hñs ꝓtrariã passiõi emphras. Cãe uero salubres riptica ⁊ icisiua pharmaca.

Et quando opilatio est ex supfluitate grossa uiscosa: tunc intentio in medicatione eius est intentio una cõtraria ipsi egritudini ⁊ est aptio. ⁊ cause attrahẽtes sanitatẽ in ea sunt medicine que abstergunt ⁊ incidunt.

Supfluitas grossa ⁊ viscosa iuiscat ⁊ cõculcat in meatib⁹ ⁊ opilat eos: ⁊ ꝓculcat illõ qõ currit i eis ⁊ ꝓpẽ illud ē intẽtio aptio meatuũ. ⁊ aptio meatuũ ex supfluitate grossa ⁊ viscosa ē cuz medicinis q̃ incidũt supfluitatis grossitudinẽ ⁊ subtiliãt eã: q̃re destruit ei⁹ viscositas. ⁊ ē necessariuz vt sit in eis supfluitas abstersiõis: vt abstergãt illud qõ cõculcatũ ē ex ea in meatu. ⁊ intende sm̃onẽ Gal. supfluitate g̃ssa viscosa. nã supfluitas in vno quoq; mẽbrorꝫ gnãta cõcauorꝫ ē ꝓpiqua nã nutrimenti ei⁹. qõ ē: qz supfluitas in vnoquoq; mẽbrorꝫ ē illõ quod supest a nutrimẽto ei⁹. Et ꝓpter hoc fit opilatio i neruis faciẽs palysim difficilis sanatõis: ꝓpterea q̃ nutrimẽtũ nerui ē ꝓpinquũ nature eius. l. humor grossus viscosus. g̃ supfluitas ei⁹ sm̃ hãc rõcinatõem ē deterior eo in g̃ssitudine ⁊ viscositate: ⁊ aqua descẽdẽs in oculũ ei⁹ ē bmõi qõ ē: qz opilatio in pupilla seu in foramine vuee ē q̃ phibet spũ visibilẽ: sicut phibet opilatio in neruo spũ aiale a penetratõe vt moueat mẽbra ⁊ faciat ea sentire. ⁊ nos q̃dẽ pmuram⁹ eã qum cadat a pupilla ad inferiora vuee ⁊ remouet opilatio. qũ g̃ puenit ad inferiora vuee: figit in ea ⁊ adheret cũ ea ⁊ resoluit sm̃ dies. opilatio autẽ in neruo indiget oigõne supfluitatis ex qua gnãt ⁊ subtiliatione ei⁹ ⁊ ei⁹ eiacuatõe ⁊ abstersiõe ei⁹. 136

Qvle uero ex stercore duro qd adhesit intestino: priorē quidem habebit in duricie correctiōez ex humidis ⁊ pinguibus clismatibus .i. clysterijs: deinde uero euacuatōem ex acribus.

Et si opilatio est ex stercore duro quod fixum est in loco intestini: tunc intētio prima in medicatiōe istius stercoris est lenificatio duriciei illi⁹ stercoris cum clysteri humido ⁊ pingui: et intentio secunda est euacuatio eius cū clysteri acuto.

Colica est opilatio in intestino: ⁊ ipsa quidez fit ex stercore duro quod iam adhesit in ꝯcauitate intestini: ⁊ fit ex pblegmate viscoso quod innascitur in intestino. ⁊ ledit p duas res. s. p frigus suū: ⁊ p hoc quia opilatio est in intestino: ⁊ fit ex vētositate grossa et in pblegmate cuius penetratio est difficilis quare extendit intestinū: ⁊ fit ex apostemate: ⁊ fit ex hu. cholerico q̄ inuiscat in tunicis intestini ⁊ mordicat ipm: quare facit ipm dolere ⁊ pbibet ad ipm currere egōem fm cōsuetudinem suam. ⁊ intētio cuiusq̄ eorū in curatōne sumpta est ex eo. Et Gal. quidē ponit vnius eorū exemplū vt fit ita ⁊ super illud in curatōe eius quod accit ex reliquis. ⁊ fmo ei⁹ est intellectus. quod est: quia quādo est curatio stercoris duri fixi in intestino lenificatio duriciei ei⁹ est cum clysteri humido pingui: tūc quādo lenit ⁊ humectatur euacuat cū clystri acuto. ergo curatio pblegmatis vi trei grossi viscosi est calefactio eius ⁊ ipsius incisio: ⁊ destructio viscositatis est cū clysteri acuto in quo sunt medicine calide subtiles abstergētes: deinde euacuatio eius cū clysteri acuto: ⁊ fm hoc exemplū curat vētositas q̄ssa inflatiua cū eo quod carminat eā ⁊ resoluit ipaz ⁊ exbit ipam ab inferiori: ⁊ curat colica cum eo quod facit eam descēdere ⁊ extrahit eam. ⁊ curatio apostematis ē itrās in medicatōem apostematū interiorū: ⁊ ipse dicet eaz in eo quod futurū est. 136

Qvle uero ex lapide circa uesicā ex pnti quidez transpositōe indiget: curatiōis uero perfecte gratia: per incisionem est cura.

Et si opilatio est ꝓpter lapidem in uesica: tunc intētio in curatiōe ei⁹ festinātur est remotio lapidis a meatu qui est opilatus. Sanatio uero fit per sectiōem ⁊ extractōem lapidis.

Dicit Gal. ex curatōne lapidis generati in vesica graui⁹ est: quod est vt fit signās sup illud quod est ante ipm. quod est: quia lapis generat i multis locis corpoꝝ: verūtamē generatio ei⁹ in vesica est manifestior: ⁊ in renib⁹ fimilr: ⁊ in alijs locis est occultior et rare inuētōis. Et nos quidē curam⁹ lapidē generatuz in vesica ⁊ in renib⁹ cū medicinis que frangūt lapidē ⁊ faciunt ipm barenā: sicut vitrū combustū: ⁊ lapis iudaicus: ⁊ sanguis scorpionis: ⁊ lapis nat⁹ in spōgia: ⁊ sūt ea, puo cātia vrinā: ⁊ reliqua que sunt his similia. ⁊ nō ē i omni mēbro nobis possibile remouere lapidē ab orificio meatus: neq̄ secare locū ⁊ extrahere lapidē ex eo: exemplum illi⁹ sunt renes. nō est ei ad remouēdū lapidē ab orificio meat⁹ ingeniū cuz instrumēto quod intromittam⁹ in eis neq̄ ad secandū renes: verūtamē lapis generat⁹ in renibus est minor ⁊ subtilior q̄z lapis generatus in vesica: et forma ei⁹ est generalr rotūda ⁊ currit cuz vrina p hoc q̄ natura expellit ipm quādo adiuuam⁹ eā cū medicinis: ⁊ nō est studiuz ei⁹ a renibus: ⁊ ꝓpter hoc indiget vesica in multis horis remotōne lapidis ab orificio meat⁹ aut ita vt inclinem⁹ infirmū ⁊ eleuem⁹ pedes ei⁹ sursum ⁊ cōcutiam⁹ ipm donec recedat lapis ab orificio meatus: aut p introitū instrumēti nomiati alcatar. hoc enī instrumentū impellit lapidē ab orificio meatus: ⁊ currit vrina ex foramine quod est in eo: quia remouēt difficultates vrine facte ab opilatōe qua lapis opilauit meatū. sectōem aūt loci ⁊ extractiōez lapidis pbibet hippo. aut qñ hoc op⁹ nō erat assuetū aut scitū in tempe suo: aut vt faceret nos scire quia nō cōuenit nobis vt conemur quod nescimus ex festino tempe cū ferro. aut qñ apud eū erāt medicine ⁊ mod⁹ ali⁹ curatōis quē nesciuit aliq̄s: quo contēt⁹ erat a sectione lapidis: ⁊ iaz firmauerūt sectōem a lapide oēs qui ediderūt libzū in opatōe cū ferro. ⁊ si tu quādoq̄ instruct⁹ fueris ope anatomie nō indigebis vt addiscas aliquid opatōis cū ferro ab alio a te: immo tu eris magl audens ⁊ prudētior omni qui edidit in illo libzū. ⁊ ꝓpter illud abstinuit Gal. ab instructōe opis cū ferro in libzo B quem fit illud quod narrauit in ope anatomie sufficiens: quāuis iam pmiserit q̄ faceret illud: sed nos non videmus illud. 137

Ius uero q̄ ꝓter nāz in pte ꝯtic hūiditatis ē curatio in pfecta euacuatōe: quēadmodū in putredinibus.

Et qñ aggregat humiditas i loco membroꝝ: deide illa humiditas est egrediens a natura: tunc curatio ei⁹ est extractio eius totius: sicut sanies q̄ coartatur in pectore.

Studiterū est mod⁹ opilatiōis. sanies enī q̄ndo currit ⁊ puenit ad cōcauitatē alicui⁹ membroꝝ puenit opilatio in illa cōcauitate. ⁊ curatio ei⁹ est euacuare ipam totā aut cū medicinis aut cū apertiōe aut cū cauterio p ignē in quo est intētio exsiccare saniez ⁊ ꝯuinire eam. ⁊ sanies quidē que aggregat in pectore plurimū euacuat per tussim: ⁊ opottet vt medicine dent infirmo alleuiātes sputū: sicut hisopus sicca ⁊ prassiū ⁊ capilli veneris ⁊ ficus ⁊ hydromel ⁊ calamentū: ⁊ reliqua que sunt similia illis. 138

Omoderata uero repletio idiqz immoderata euacuatione: quemadmodū est in sanguine circa uenas.

Repletionis autē superflue medicatio est euacuatio equalis: sicut sanguinis multi aggregati in uenis.

Qvm sit canon cōis in curatōe egritudinū medicatio cōtrarij p cōtrariū: sequit vt sit curatio repletōis supflue euacuatio supflua. verū euacuationē supfluā nō tolerat virt⁹ multotiēs: aut qñ ipsa est granata ita q̄ iaz debilitat: aut ꝓpter supfluitatē frigoū

temporis pristis: aut ꝓpter supfluitatē caloris eiꝰ: aut ꝓp etatē infantie: aut ꝓpter etatē senectutis: aut qñ corpus est debilis virtutis: aut cā alia: aut tristicia: aut raritas: aut timor: aut aliud. Quiz q̄ inuenimꝰ in corpore repletionez supfluā: ⁊ virtꝰ est fortis tolerās: euacuamꝰ illud corpus eūone supflua: aut ꝑ phlebotomiā aliquaz venaz: aut ꝑ medicinā solutiuā: aut per sudorē ⁊ exercitiū supfluū. ꝙ si virtus eius est debilis nō tolerās: euacuamꝰ corꝑ paulatim oī die ptez vsq̄q̄ destruat repletio supflua. Et quiz Ha. docuit ī B li. illud qō intelligit discipulꝰ: ⁊ pfectꝰ medicꝰ in arte: ꝓcepit ī curatōe repletōis supflue cūonez fieri equalē: hec. n. euacuatio ꝛfert ī repletōe supflua ⁊ non nocet corporibꝰ debilibꝰ nocumēto magno. facit q̄ scire modū curatōis ꝛueniente oībꝰ corporibꝰ: donec nō eret aliqs ex eis qbꝰ nō est studiū: ⁊ attrahit sup q̄dam corpora nocumentū magnū ꝑ cūonez supfluā. qō est: qz magis ꝛueniēs ⁊ maiorē cautelā faciens ē euacuatio equalis. ⁊ sanguis q̄ in venis est nō est purꝰ: ſz sūt oēs būores sup quos vicit sanguis nā. ⁊ melior euacuatio ī hac spē egritudis ē phlebotomia. ꝙ si nō tolerat eaz etas ⁊ virtꝰ ⁊ tempꝰ: tūc ventose ⁊ scarificatōes sūt meliores sup calcaneos. si vo nō tolerat illud: tūc minoratio cibi ⁊ potꝰ: ⁊ assiduatio sudoris ⁊ motus cū aere balnei ⁊ cū fricatione est melior. 140

Q Ulibuscūqz uero circa uentrez ⁊ ī testinū ⁊ tracheā arteriam ⁊ pulmonē putredo aut sanguis ꝛtinet: ꝑfecta euacuatione indigent.

E Et similr etiam qñ aggregat in stomacho aut intestino aut ī cannali pulmonis: aut in pulmone sanies aut sāguis: tūc necē est ipz totū eūare.

E Ius aūt qō aggregat in vētre aut ī intestino euacuatio est cū medicinis q̄ abstergūt ⁊ leniūt nāz sic hydromel ⁊ aq̄ ficuū: ⁊ cū cibis abluentibꝰ sic simila hordei ⁊ aq̄ eiꝰ. Et aūt qō aggregat in cānali pulmonis aut ī pulmōe eūo est cū medicis q̄ faciūt euenire tussim ⁊ alleniāt sputū. Et oz vt ꝛsideres illud qō aggregat in īstrumētis pectoris: ⁊ si ē subtile nō ascendēs cū tussi: īuigrossa illud cū medicinis q̄ faciūt illō grossū viscosū: ⁊ illud ingrossant: sic amidū ⁊ decoctio sebesten: ⁊ se. papa. ⁊ si est grossū viscosū: ⁊ nō tolerat ipz aer exterior cū tussi: subtilia ipm: ⁊ incide ipm si iueneri cū oxymelle squilitico ⁊ secamabin ⁊ medicinis que incidūt ⁊ subtiliāt ⁊ faciunt facile sputuz. 141

Q Opliozis uero cibi ⁊ potus recētis adhuc ſz eūatiōez correctio ē

E Et quādo in uentre est supfluitas cibi ⁊ potus cuiꝰ tempꝰ non elongatur: tunc medicatio eius est euacuatio partis ipsius.

Q Uando ī stō est cibꝰ ⁊ potꝰ: ex multitudīe cuius ꝛsequit vt debilitet a cōprehēsione sup ipz ⁊ decotiōe eiꝰ: tūc medicatio eiꝰ est vt euacuet pars eiꝰ ꝑ vomitū: qñ non ē longinquz tempꝰ eius donec stomachus fit tolerans residui eius. 142

Q Uecūqz igitur in pulmone ⁊ thorace continent: cū tussibus q̄dez eūatio ē ⁊ pharmacijs extenuātibꝰ.

E Et qñ supfluitas est in pulmōe uel in pectore: tūc euacuatio eiꝰ est ꝑ tussim cū medicinis sbtilibꝰ.

Ilm diximꝰ exempla harum medicinaz in eo qō preterijt. 143

Q Uecūqz uero fm epar aut uenas aut arterias aut lūbos aut ꝑ urinas aut ꝑ uentrē debent euacuari: ſz ꝑ urinas quidē ab extenuātibꝰ uehementer: per uentrez uero attrahentibus et aperientibus.

E Et qñ supfluitas est in epate aut ī uenis aut ī rembꝰ: tūc euacuatio eiꝰ est aut ꝑ urinaz aut ꝑ solutionē uentris. ⁊ euacuatio eius ꝑ urinā fit cū medicinis q̄ subtiliant subtiliatiōe forti. ⁊ euacuatio eiꝰ ꝑ solutionē uentris fit cū medicinis que attrahūt ⁊ aperiūt.

E Ꝗ epate vo possibile ē euacuare supfluitatē ꝑ vrinā ⁊ ꝑ solutionē ventris fil fm terminū vnū: ⁊ filr est dispō in venis: nam euacuatio supfluitatis eis ē possibilis ꝑ vrinā ⁊ ꝑ solonez ventris. ex renibꝰ vo supfluitatis euacuatio ꝑ vrinaz ē magis possibilis q̄ fit ꝑ solonē ventris. ⁊ Ha. q̄dez iam narratuit medicinas ꝓuocātes vrinā canone cōi: ⁊ est vt sint medicine q̄ subtiliēt subtiliatiōe forti: sic semē apij ⁊ ꝓcipue siluestris: ⁊ semē sparagi ⁊ reliqua semia: ⁊ medicine q̄ ꝓuocāt vrinā cū virtute. ⁊ narrauit etiā medicinas solutiuas ex canone cōi: ⁊ est ꝙ sint medicine q̄ attrahūt supfluitatē inferiꝰ ⁊ aperiūt meatꝰ. Et Galienꝰ q̄dez docet ī tractatu q̄nto de medicinis simplicibꝰ: ꝙ nō est via ad cognitionē medicinaz solutiuarū ꝑ rōcinatōez: ſz ipse sciunt ꝑ expimentū: sic scamonea ⁊ plipa colloquintide ⁊ agaricꝰ ⁊ polipodiū ⁊ turbit. 144

Q Uecūqz igit fm supiorē uentrez ꝑ uomitū: quecūqz uero fm inferiorez ꝑ subductionē.

E Et quādo supfluitas est in stomacho: tunc euacuatio eiꝰ est ꝑ uomitum. ⁊ qñ est in intestinis: tunc euacuatio eius est per solutionē uentris.

Ste sermo est intellectus. 145

Q Uecūqz uero sb cute ꝑ incisionez aut cauterīū aut pharmaca caustica

E Et quādo superfluitas est sb cute: tūc euacuatio eiꝰ est ꝑ apertionez ⁊ per cauteriū aut per medicinas comburentes.

Intelligit ꝑ hanc supfluitatē illud qō aggregat de sanie ⁊ putredine ī apostematibꝰ que putrefiunt: ⁊ ipse dicē ꝙ eūatio hꝰ saniei fit tribꝰ modis: aut ꝑ aptionē loci ⁊ eūationē saniei ex eo: aut ꝑ cauterizationez

eius cum igne vt finiat ignis sanie ⁊ exsiccet quod remanet ex ea: aut per medicinas ꝓburetes ⁊ sunt ille que nominant cauterizates: sicut calx nō abluta: ⁊ arsenicū citrinū ⁊ rubeū: ⁊ sal armoniacū: ⁊ que currūt hoc cursu ex medicinis comburetibus. 146

Ita uero ⁊ quecūq; fm concauitatem naturalem ut in thorace.

Et quādo euacuat etiā supfluitas que est in cōcauitate naturali hac uia: sicut illud quod fit quādo aggregatur in pectore sanies.

Per hanc viā innuit cauterīū p ignē aut p medicinas cōburetes ⁊ cauterizates. nos aūt cauterizam pect aut ponim sup ipm medicias cauterizates: ⁊ euacuam qō aggregat in eo ve sanie. ⁊ nos ḋdē nō facim illud nisi post mūdificatōem corpis donec nō attrahat ad pectus ⁊ trahat ad ipsum a corpore materia alia que alteret ⁊ fiat sanies similis prime. 147

Ao uero capitulo horū quidem que a toto genere sunt ꝑter naturaz in quibusdā ptib contētorū intētio curatōis ablatio est. si uero impossibile est ita fieri: transpositio fiat ad minus periculosum locum.

Et uniuersaliter quia quādo est in aliquo mēbrorū corpis res retēta ⁊ est gen illi rei egrediēs a natura: tūc intētio in sanatōe ex ea est euacuatio eius si aūt nō est possibile illud quod cōplet hāc intētōem: tūc intētio secūda i sanatiōe ex ea est permutatio eius.

Ste canon est ꝓbē dēs oēm supfluitatē egredientē a nā: siue sit illa supfluitas opilatio ī meatu aut sanies aggregata aut repletio aut aliud. naz curatio ei melior est extractio ei a corpe sicut eūatio ei p medicinā solutiuā aut p vrinā aut p phlebotomiā: aut p aptōz: aut p sputū: aut vomitū: aut p gargarismū: aut p sanithi. i. qñ fricāt gingiue cū corticib vel alijs reb: aut p emūctōem: aut p sternutatōem. q̄ si nō ē possibilis extractio ei a corpe: tūc curatio ei est pmutatio in quo est ad locū aliū in quo fit nocumētū ei securi ⁊ ppiquioris acceptōis q̄z nocumētū eius in pmo membro. 148

Quecūq; uero nō sunt toto genere preter naturā sed scōm quantitatem: intentio horum sanandorū tm superflui euacuatio est.

Etiam quando rei coartate in mēbro non est genus a natura egrediens sed quantitas eius: tunc intētio eius in medicatione est euacuatio partis eius.

Supfluitas est trib modis. vna earū ē supfluitas ledēs q̄litate sua si q̄litas ei tm ē egrediēs a nā sicut sanguis qñ calefit: ⁊ facit febrē ephimerā: tūc intentio in medicatōe ei est reducere ipm ad cōplōnē suā. Et secūda est supfluitas ledēs q̄titate sua ⁊ q̄litate sil: ⁊ hoc gen est egrediēs a nā sicut sanies que gnāt ⁊ aggregat ī quibusdā mēbris: ⁊ est spēs opilatōis. Intētio q̄ in hac ē extrahere eā totā a corpe. Et tertia ē supfluitas ledēs q̄titate sua tm: si q̄titas ei tm est egrediēs a nā ⁊ qualitas ei est cōueniēs: tūc intētio est in hac extractio ptis eius seu extractio q̄titatis ei addite tm: sicut si hō comedit cibū cōuenientē: verūtamē multitudo ei puenit ad h̄ q̄ stomach nō pōt cōtinere ipm ⁊ coquere ipm: ⁊ sicut est repletio facta in venis. nā intētio in istis duob est extractio vtriusq; ptis. cibi ḋdē ptis ē extractio p vomitū: ⁊ partis repletōis in venis est extractio p phlebotomiā. 149

Intentio uero sanandorum scōm partem quidem aliquaz ex ipa accipitur dispositiōe: plurima uero ex patientibus particulis.

Et inuentōis cārum sanatōis ps est ex ipsa egritudine: ⁊ plurimuz eius ex membro est in quo ē egritudo.

Cause sanatōis sunt tres quib medicat sicut cibi ⁊ medicine: ⁊ curatio cū manu: ⁊ regie. Et Hal. docet in hoc fmone q̄ cognitio que est nēcaria ex illis causis est sumpta a nā egritudīs. nā qñ tu cogis egritudinē que est: scis p hāc cognitionē causas sanātes eā: ⁊ sunt cōtrarie naturales. Hoc ē q̄ capitulū pmū cognitōis causarū sanātiū: ⁊ post ipm sunt capitula maiora eo. quod est: quia snia Hal. in eo ē: qz ē min capitulū capitulorū medicine ⁊ magis innatiuū: sicut ostendit in libro suo de ingenio sanitatis. Et ppter illud dixit hoc q̄ ps cognitōis istaz causarū ē ex ipsa egritudine: ⁊ plimū ei est ex mēbro infirmo. sz ex mēbro infirmo scit illud qō est necessariū ex causis sanātib egritudinē multo plus q̄z sit cognitio causarū ex sciētia egritudīs: ergo cognitio causarū sanantiū ex mēbro infirmo est mai capitulū ex capitulis medicine: ⁊ sublimi eis in curatōe egritudinis. quod est: quia natura mēbri significat illud quod est necessariū ex medicis ⁊ curatōe: ⁊ sil est dispō mēbri i pncipatu suo ⁊ vltimitate sua ⁊ loco suo ⁊ dispōne contrietatis ei ad aliud: ⁊ an sit ei meat aliā. Jam. n. oñsiz est in eo quod pterist q̄ ex opilatōne cognoscit significatio. qō ē: qz oz vt apiant meat in eo in quo ē ⁊ eradicet opilatio tota. hec ē q̄ significatio sūpta ex egritudīe ipsa fm q̄ fit iuuamētū p ipam in curatōe ei: ⁊ nō ē h̄ significatio res vna ⁊ eadē in omni opilatōe: sz fit diuersa diuersitate multa fm diuersitatē mēbrorū: cui exemplū ē: qz possibile ē vt in vesica intromittat albatatir ⁊ secet ⁊ egrediat ex ea lapis qui ē opilatio ī ea: ⁊ ī pupilla possibile ē vt remoueat aqua q̄ aggregat in ea ⁊ in intestino possibile est vt clysterizet cū eo qō remouet ab eo opilationē: ⁊ possibile ē in pectore vt det in potu bsti ipm qō alleuiat sputū. ⁊ vene possibile ē vt euacuet p phlebotomiam aut p medicinā solutiuā aut p medicinā pnocātez vrinā. ⁊ opilatio que ē in neruo indiget eo qō subtiliat ipm ⁊ abstergit ⁊ euacuat supfluitatē nerui. ⁊ fm h̄ exēplū indiget vnūquodq; membrorū eo quod est aliud ab eo quo indiget aliud. ⁊ ppter illud sermo eorū qui vtūt ingenio: quia sufficit in curatiōe egritudinis vni significatio sumpta ex natura eius: falsus est. 150

Quecūq; uero aspa facta sūt ꝑter

naturaz: eam que ſm naturã eis ãddu
cendũ eſt lenitatẽ: ſm os quidez raden
tes: ſm trachẽã uero arteriã aut liguã
lenientez per humida ſine mozdacitate
Et per glutinoſa.

Et quodcũqz membzũ ingreditur
a natura ſua per hoc q̃ exaſperat̃: tũc
opozteт ut ingenieť in reductiõe lenita
tis ſue ſuper ipſum: ⁊ illud fit in oſſe q̃
dem cum fricatõe: ⁊ in cãnali quidem
pulmonis et lingua per humiditatem
uiſcoſam cui nõ eſt mozdicatio.

Hꝰta ſunt exempla curatõis aſpitatis egrediẽtis
a natura vt eať ſup̃ eam in reliqs mẽbris: in oſſe
quidẽ quãdo accit aſpitas ſicut accit multotiẽs
lingue: lenimꝰ eam cũ fricatõne cũ meſcigitb.i. cũ cortici
bus nucũ ⁊ alijs. Quãdo vero accit in palpebris: tũc leni
mus eã p̃ fricatõem cũ zuccara aut ſpatumeli noiato by
encinciũ. qñ vo accit in cãnali pulmonis: tũc lenimꝰ eaz
cũ coagulo vue. i. cũ medulla vuap̃ paſſap̃ vel cũ lacte re
cẽter mulſo: ⁊ cũ decoctõe ficuũ: ⁊ cũ oleo amigdal̃. Qñ
vo accit ĩ ligua vel ore ſiť accit in q̃buſdã egritudib̃ acu
tis vel febrib̃: tũc lenimꝰ eã cũ mucilagine ſemis cyconi
ozũ ⁊ zuccara ⁊ neboth. i. candi cũ iuleb ⁊ cũ aq̃ hozdei ⁊
cũ aq̃ ginati dulcl. Iã g̃ apper q̃ diuerſitas mẽbrozũ ẽ ca
pitulũ magnũ in mutatõe ſpẽi rez q̃b̃ medical̃. 151

Quecunqz uero lenitatem pzeter
naturam habent: eam que ſcõm
naturã eſt eis adducendũ aſperitatem
per pharmaca ſufficiẽter riptica et per
Ebzeuem raſuram.

Et quodcunqz membzũ egrediť a
nã ſua per hoc q̃ ſit lenius q̃z opozteт:
tunc opozteт ut ingenieť in reductione
aſpitatis eius naturalis ⁊ illõ quod fit
in quibuſdaz membzis cum medicinis
que abſtergũt abſterſiõe fozti: ⁊ in qui
buſdã eozũ cum fricatõne parua.

Hꝰntẽtio in curatõe aſpitatis iam fuit intẽtio vna
⁊ ẽ lenificatio: ⁊ diuerſificať ſm diuerſitatẽ mẽ
brozũ: ⁊ ſilr ẽ intẽtio ĩ curatiõe lenificatõis vna
⁊ ẽ exaſpatio: verũtñ diuerſificãť ſm diuerſitates mẽbzo
rũ. q̃dã. n. mẽbza qñ leniũť indigẽt in reditiõe ſue aſperi
tať nãlis medicis q̃ abſtergũt abſterſiõe fozti vt abluať
humiditas viſcoſa q̃ leniuit mẽbz̃ aut ſordicies aggrega
ta ĩ ſupficie mẽbzi ſicut exaſpať matrix lenificata cũ lana
in q̃ poniť hũiditas cũ bauracb. ⁊ qñq̃z indigẽt medicis
abſtergẽtib̃ cũ vtute vt mozdicẽt ea ⁊ faciãt ĩ eis enẽire
aſpitatẽ ſic fit qñ miſcem̃ cuz hydromelle pip̃ tritũ: ⁊ ſic
facimꝰ in dãdo ſecaniabi fozť acetoſitať. ⁊ qñq̃z accit ĩ
vlcerib̃ vt detegãť q̃dẽ oſſa ⁊ fiãt lenioza q̃z oz. fricamꝰ
g̃ ea cũ pãno lineo aut exaſpamꝰ ea cũ re alia vt ſuſpẽda
tur cum eis caro que naſciť in eis. 152

Quecunqz uero emphzaxes et an
guſtationes egritudines alias ſequnť:
curandum eſt pzius illas.

Et quãdoqz eſt opilatio aut cõſtri
ctio ſequẽs egritudines alias: tũc
opozteт ut intendať in pzimis intentio
medicationis illarum egritudinuz.

Ignificat g̃ Gal. in hoc ſmone q̃ medicatio di
uerſificať: ⁊ qñq̃z accit egritudo ab egritudine
alia: ⁊ ſanať ſecũda ſanatõe prime. 153

Oſtenſum eſt autẽ in tractatu de
egritudinũ differentia: q̃ de phle
gmonibus ⁊ ſclirozi ⁊ inflatõibus ⁊ ſic
cationibus immoderatis adhuc ⁊ ine
ptis figuris ipſozũ cõtinẽtiũ cozpozuz
conſequũtur plerũqz ea que dicta ſunt
quẽadmodũ ⁊ tu mozibus quibuſdam
eozũ que ſunt in circuitu cozpozum.

Et iam oſtendimus in tractatu in
quo narrauimus ſpecieſ egritudi
num: q̃ opilatio ⁊ ſtrictura conſequũť
multotiens apoſtemata calida ⁊ dura
⁊ mollia ⁊ ſiccitatẽ ſuperfluã: ⁊ figuraſ
malas que accidũt in membziſ que cur
runt in illis meatibus qui opilãtur aut
conſtringunť in eis.

Hꝰte tractatꝰ eſt p̃mꝰ liber de mozbis, accãtib̃: ⁊
apoſtema ẽ egritudo cõpoſita ex malicia ꝓpło
nis ⁊ ex q̃ntitate ⁊ figura. ⁊ qñq̃z fit ab eo egritudo noia
ta opilatio qñ apoſtema fit in q̃buſdã cõcauitatib̃ mea
tuũ: ⁊ ſilr verruce. ⁊ qñq̃z fit ab eis ſtrictura qñ apoſtẽa
ẽ ad latꝰ mẽbzi in quo ẽ meatꝰ: ⁊ coartat ipm donec cõ
ſtrigiť eiꝰ meatꝰ: ⁊ ſiccitas ſuꝑflua ẽ ex egritudinib̃ mali
cie ꝓpłonis: ⁊ accit ex ea opilatio aut cõſtrictio quãdo ĩ
mẽbzo accit hec egritudo in quo ẽ meatꝰ: tũc ꝗbit ip ſuz
aut exſiccat humiditatẽ currẽtẽ ĩ meatib̃ eiꝰ ⁊ ſtat ⁊ nõ
currit: ⁊ figure ſũt. ⁊ accit ab eis opilatio aut ꝗſtrictio qñ
mutať figura mẽbzi dõec iuolnať aut tozqueať. 154

Si uero adinuicẽ eozuz que dicta
ſunt amplectũtur aliqua: oſtenſi
ones habebunt uarias.

Et quando componunť iſte res ad
inuicem ſunt ſpẽs ſignificationis ſcõm
illud quod medicanť multe diuerſe.

Hec ẽ cõcluſio totiꝰ eiꝰ qõ expoſuit in B q̃ ſignifi
catio ſumpta ex nã egritudis ẽ debilis ⁊ deſpe
cta p̃ cõpatõem ſignificatõis ſumpte ex nã mẽ
bzi: ⁊ reſiduũ eiꝰ eſt intellectũ qõ ipe nũerauit in illo. ma
nifeſtũ ẽ igiť p̃ illõ qõ dixit: qz opz vt ponas ſpẽm in oi
egritudine cõpoſita ex ſpẽb̃ diuerſ. nã ſi egritudo eſt cõ
poſita: aut fit ab egritudine alia ⁊ eſt cũ ea illa egritudo
timozoſa donec cogaris p̃mittere ptẽ curatõis ⁊ poſtpo
nere ptẽ eiꝰ: tũc ẽ medicatio plurſ compõnis. Et melioz
medicozũ eſt cuiꝰ eſtimatio artificialis in B eſt, ppiquioz

veritati: ⁊ nõ ꝓpat illud nisi cũ multitudĩe studij in opa
tõe hui⁹ arti ⁊ bõitate scie ꝓcedẽtis p ingeniũ sanitatis. i.
megathegni: ⁊ reliqsa que sunt necessaria ĩ arte medicie
Et ꝓpter illud oportet vt medic⁹ sit remeoraĩ formatõis
bone velocis solertie sani intellect⁹ bone visiõis. 155

Sufficiet autẽ manifeste ut in uno
exemplo faciam⁹ oratõem. ampli
us eni de his omnib⁹ in terapẽticis dici
tur litteris. Subiaceat igit in exemplo
alicui influere pti multitudinẽ sanguis
ut distendant que fm ptẽ sunt uasa nõ
magna solũ sed etiaz pua ꝑ pus effugien
tia uisionez. Ex plenitudine uero nũc
apparẽtia quẽadmodũ in oculis uidet
manifestũ aliquãdo ꝓpter albedinẽ tu
nice oculorũ: cõueniẽs uero est alia ua
sa minora his que dicta sunt uasis distẽ
di repleta: nõdũ uero ea appere ꝓpter
puitatez: ⁊ piculũ est effundi aliqd ma
gnum resudans ex uasis in eas que in
medio sunt regiones uacuas aut effu
sum iam esse aliquid puum.

Et sufficit nunc nobis ut narrem⁹
rem unã quã ponam⁹ exemplum
quo significet id quod est preter illud: ⁊
loquamur in toto illo sermone latiore
in hoc in libro de ingenio sanitatis. po
ne ergo q̃ trahat ad aliquod membruz
sanguis mult⁹ donec tendant uene que
sunt in eo: ⁊ accidit ex eo tẽsio in uenis
magnis ⁊ in uenis puis que erant pus
occulte a sensu: deinde fit q̃ apparet ꝓ
pter repletõem earꝫ: sicut uidem⁹ illas
uenas apparere in oculis multotiẽs q̃s
tegebat albedo: ⁊ fortasse etiam uene
alie strictiores illis uenis tendũt causa
repletionis eorꝫ: ⁊ nõ apparet propter
constrictõem earum. ⁊ quãdo illud est
fortasse resudat ex uenis aliquid ⁊ effũ
ditur ad loca uacua que sunt inter par
tes membrorũ: ⁊ fit quod currit ad ea
res parua ⁊ euacuatur.

Exposuit Gal. hoc fmone q̃litatẽ gnãtõis apo
stematis. s. q̃lr gnãt apostema in corpe. docet q̃
p illud spẽm significatiõis sumpte ex apostẽate
fm medicatõem suã: deinde ostendit q̃ r fiat hec signifi
catio diuersa p diuersitatẽ mẽbrorũ. fit q̃ totũ qõ ipe di
xit in hac dictõe extis exemplũ de quo ipe estimat q̃ suf
ficit ei in significatõe sup illud qõ necessariũ est in medi
catõe. iste q̃ fmo ẽ ꝓncipiũ ptiũ exempli. ⁊ apa q̃dẽ gnãt
in mẽbro fm hũc modũ: qñ accit malicia ꝓpionis ĩ qui
busdã mẽbris: aut impellit ad ea supfluitas ex membro
fortiore eis. ⁊ qñ nõ põt hoc mẽbrũ expellere eã a seipso
stat supfluitas in eo ⁊ fit ex illa apostema in membro. ⁊
via gnãtõis ei⁹ in mẽbro ẽ vt attrahat ad mẽbꝫ sanguis.
si ergo nõ ẽ in sanguie ex humoribꝰ aliqs vicẽs magis apa
generat sanguineũ: ⁊ est qõ noiat phlegmõ. ⁊ si magis ẽ
vincẽs cholera rubea sup sanguinẽ: gnãt ex ea apostẽa
quod noiat herisipila. ⁊ si ẽ magis vincẽs hu. melic⁹: ge
nerat ex eo apostema durũ. ⁊ si ẽ magis vincẽs phlegma
generat ex eo apostema molle. ⁊ si est vincẽs ex eo chol.
ni. adusta vehemẽtis adustiõis: etiã generat ex ea cãcer.
⁊ si est sanguis g̃ssus phleumatic⁹ inflãmat⁹ vehementis
adustiõis generat ex eo apostema qõ noiat carbo ⁊ car
bũcul⁹: ⁊ est illud qõ appellat ostracũ aut testeũ. ⁊ scõm
hoc exemplũ diuersificãt materie apostematũ ⁊ pustula
rũ que ĩ cute appent est etiã dispõ hec. Deinde si san. qñ
trahit ad mẽbruz implent ex eo vene magne ⁊ vene pue
donec pueniant ad minores puas venas que sũt in eo: tũc
qñ vene fũt plene vt videt resudat ex poris earuz ad illud
qõ ẽ in circuitu earꝫ ex locis vacuis qõ implet etiã illa lo
ca vacua que sunt inter ptes mẽbri: tũc fit ex aggregatio
ne illi⁹ apostema. si ergo accidat vt phibeat ei⁹ expiratio
accidit inde vna duarꝫ rerum aut vt infrigidet aut vt pu
trefiat ⁊ igniat: ergo aggregat sanie. ⁊ curõis ei⁹ tũt due
vie. vna earꝫ ẽ gnãtõis phibitio: ⁊ illud fit ante cõplemẽ
tũ ei⁹ gnãtõis. ⁊ altera ẽ vigõ ei⁹ post cõplemẽtũ genera
tiõis. Et Gal. quidẽ memorat in ꝑmis vie qua ꝓpat phi
bitio generatõis eius donec nõ aggreget sanies ⁊ nõ ac
cidat ab eo apostema aliud sicut febris sequẽs collectio
nem sanie in apostemate magno ⁊ dicit: 156

Huiusmodi uero passiõis curatio
habebit qdez ꝓsideratõem p eua
cuatiõem: ut uero dicam⁹ manifesti⁹ ex
pte euacuatiõem: qñ passio erat in eo
q̃ repleta esset ꝑs immoderate.

Dico ergo q̃ hui⁹ egritudis curati
onis intentio nõ est nisi eũatio: ⁊
meli⁹ ⁊ manifesti⁹ est ut dicam eũatõez
partis eius q̃ est in mẽbro: qñ hec egri
tudo nõ accit nisi ꝓpter ea qñ mẽbruz
est repletum repletõe supflua.

Iam dixit in eo qõ pterijt q̃ canõ in medicatiõe
repletõis supflue ẽ eũatio eq̃lis: ⁊ nos ostẽdimus
cãm hmõi fmonis. ꝓpter illud ergo dixit in hoc fmone
euacuatõem ptis eius quod ẽ collectũ in mẽbro. 157

Necessariũ autẽ est aut p recurrẽs
euacuari supfluũ: aut p ipsam pa
tientẽ ptẽ. rursus igit recurret aut per
pulsum: aut p tractũ: aut p trãsmissuz
aut fm aliquod horꝫ: aut fm omia.

Euacuatio illius supfluitatis san
guinis fit necessario: aut ita ut re
deat retro: aut ita ut currat ex mẽbro i
quo est egritudo: ⁊ reditio ei⁹ retro fit:

aut ita ut impellat: aut ita ut attrahatur: aut ita ut currat p duas res ex istis quas narrauim⁹ p eas omēs.

Declarauit Gal. p hūc sermonē q euacuatio ptis eius quod collectū est ex sanguine in mēbro firmato fit p duas res: quarū vna est vt reducat donec redeat ad illud quod est post ipz: ⁊ altera est vt euacuet ex mēbro ipo sicut si pforet membrū apostemosum ipsum. deinde dicit reditōem sanguis ad illud quod ē post ipm ⁊ dicit q redit ita vt impellat ad posteriora: aut ita vt attrahat: aut ita vt currat paulatim: aut p duas ex istis tribus: aut p tres eas omnes. ⁊ manifestū est q impulsio fit p confortatiōem mēbri cum medicis apocrusticis: ⁊ q attractio fit aut per ventosas: aut per medicinas attractiuas: aut p phlebotomiā ex latere diuerso. 158

Per ipam aūt que patit partē euacuabitur: hoc quidem manifeste ⁊ sensibiliter: hoc uero per euaporationes extenuatum.

Et euacuatio eius ex mēbro i quo est egritudo alia est que fit p uiā manifestam sensibilez: ⁊ alia est que fit ita q subtiliat donec fiat uapor.

Postq̄ dixit vnā duarū rer quib⁹ euacuat illud qd collectū ē in mēbro ⁊ ē id p qd redit sanguis retro vel ad posteriora sua. dicit etiā in hoc sermone: illud p qd euāt san. ex ipo loco leso: ⁊ dic q illd fit duab⁹ reb⁹ q̄rū vna ē appēs manifesta sic carraxatio ⁊ aptio ⁊ phlebotomia. ⁊ altera ē occulta insensibil sic opatio medicinarū q subtiliāt san. donec fiat vapor q resoluit ex porr mēbri. Jā. n. docuit q sit nā apatis: ⁊ accepit ex ea significationē sup hoc q oz vt euacuet illud qd collectū ē in membro p duas res tm. vna eaz est vt san. redeat ad posteriora sui. ⁊ altera ē ita vt euacuet ex ipo mēbro. ⁊ p illud declarat post hoc qualr diuersificat hec significatio scdm medicatōem ppter repletōem ⁊ dicit: 159

Si igitur fuerit totuz corpus plectoricū non oportet per ipaz partem patientē euacuare. si eniz carraxationib⁹ ⁊ incisionib⁹ sensibiliter euacuauerimus partes dolētes: attrahemus propter dolorē amplius. si uero calefaciētibus diaforesim aggressi facere fuerimus: trahemus per calorē amplius in partez patientē q̄z diaforesim faciamus. si uero uelimus recurrere cogere quod influxū est: nō recipiet plenū corpus existēs. ad utraqz igitur hec oportet euacuare totum corpus aut contrario trahere omnino ad alias regiones quod est influxum patienti parti. hoc enim patiente repellere a parte prius: deinde diaforesim facere aggredi. paratior. n. euacuatio quāto p maiora.

Uerūtamē quando totū corpus repletuz est: tunc non oportet ut euacues superfluitatē ex mēbro in quo egritudo. quod est: quia si tu coneris ut perfores ipsuz donec egrediatur superfluitas ex eo: ⁊ euacues ipsum euacuatione manifesta sensibili: accidet in ipo per illud dolor ⁊ attrahetur causa illius doloris ad ipsum materia plus. Et si tu coneris resoluere illam superfluitatem cum medicinis calefacientibus: attrahetur ad ipsum per caliditatem ipārum medicinaruz plus q̄z sit illud quod resoluit ex eo. Et si coneris etiam ut cogas illaz rem que currit ad membruz ut redeat: non recipiet illud corpus propter repletōem suam. Propter istas ergo duas res simul oportz ut euacuetur corpus totuz: deinde attrahitur illud quod ex eo currit ad mēbrum ad loca contraria ei. Cum ergo feceris illud: tūc conare in p̄mis ut impellas ex illo mēbro superfluitatē retētam in eo: deinde conare post illud eaz resoluere. naz euacuatio eius tunc obediet tibi cum facilitate: quoniā est tunc cum meatibus latioribus.

Docet in h̄ sermone Gal. qualr diuersificet mod⁹ significatōis sm significatōez. Et ex illo ē qz tardat curatio egritudis donec ꝯpleat curatio ei⁹ qd ē ante ipam: ⁊ ondit illud p uiā resolutōis p ꝯuersiōez. qd ē: q̄a ponit apa in corpe exēplū. deinde dicit: Si tu curas apa ipm attrahes sup infirmū maliciā magnā. nā si tu conaris vt euacues mēbr euātōne sensibili sic si pfores ipm ⁊ ex ipso euacues sup fluitatē seqt opatōem tuā hāc dolor vehemēs p h̄ q tu frāgis ptē mēbri: ⁊ dolor attrahit ad ipm ex corpe mām qd ē pl⁹ q̄z illd qd euacuasti ex eo p pforatōem. ⁊ si tu conaris vt euacues ex ipo euātōe occlta a sensu: ⁊ ponas sup ipm medicias calefaciētes vt fiat illud qd ē in eo vapor q resoluit ex porr attrahūt ad eū ille medicie calitate sua ex corpe mām q erat pl⁹ q̄z illd sit qd euāt. Jaz g̃ ē mōstratū p hoc q nō opz vt curet apa corpe repleto cū eo qd euacuat māz ex ipo mēbro. ⁊ ipe ondit q nō opz vt reducat ad posteriora ⁊ dicit: q si coneris etiā vt reducas illud qd currit ⁊ collectū ē in mēbro donec redeat ad postēiora sui nō recipiet illd corp⁹ pp repletōem suā. postq̄z g̃ docuit q euātio ei⁹ qd collectū ē in mēbro nō ē necia corpe repleto: dixit sm semitā ꝯclonis. pp g̃ istas duas res. s. qn iā destruūt due res qb⁹ euāt san. ex mēbro: quaz vna ē reductio san. ad posteriora sui. ⁊ altera ē euātio ei⁹ ex ipo mēbro dixit: opz vt euacues totū corp⁹ in p̄mis. s. ppterea ante oēz rē: ⁊ euacua

totũ corpus donec eius repletio remoueat: aut p phlebotomiã si possibile ẽ illud in eo:aut p vẽtosas super cauillas:aut p medicinã soluentẽ humorẽ nocentẽ: aut p fricatõem ⁊ exercitiũ fm q̃ exigit illi⁹ oispõ.postq̃ ergo cessauit a declaratõe ei⁹ dixit etiã: ⁊ oz post eũatõem corpis toti⁹ vt attrahas illõ qõ currit ad mẽbꝝ ad loca alia cõtraria mẽbzo.nã p illõ phibebis cursũ ad mẽbꝝ qñ sãguis fit currẽs ad mẽbꝝ diuersum:cui⁹ ẽ exemplũ: si apa est in manu dextra:attrahat san.ad manũ sinistrã ⁊ ecõtrario. ⁊ si est in pede dextro:trahe san.ad pedẽ sinistrũ: ⁊ ecõuerso.⁊ si est sursum:trahe san.ei⁹ inferi⁹ ex latẽ qõ est in directo ipsi⁹.⁊ si est ante:trahe san. retro ⁊ ecõuerso in alijs omnib⁹ similr. nã postq̃ euacuas corp⁹ totuz qñ facis attractõem diuersam:resoluit mã ⁊ phibet attractio ⁊ effusio ad mẽbꝝ ipm.inq̃t g̃: quum g̃ cessaueris ab hoc toto:redibis tũc ad mẽbꝝ ipm ⁊ incipe ita vt coneris reductõem san.donec redeat ad posteriora sui.quz ergo cessaueris ab hoc:conare post illud vt resoluas illud qõ remanet in eo de sanguie. Inq̃t ⁊ illud qõ facies ex istis duob⁹.s.reductõe san.retro ⁊ resolutõe ei⁹ qõ remãsit ex eo:obediet tibi cũ facilitate:qñ meatus facti sunt latiores: ⁊ corp⁹ recipit illud ⁊ nõ remanet mã quã attrabas ad ipm. Cõsidera g̃ qualr accipis curatõem apatis ipsi⁹ ꝓpter repletõem corpis donec ꝓcedãt eã due spes curatõis.quarũ vna est eũatio corpis toti⁹.⁊ altera est resolutio mãe cũ attractõe diuersa.Et Galien⁹ quidẽ determinauit postq̃ ipe vocuit illud p quod fit illud per quod fit eũatio san.ex membzo ipso ⁊ dicit: 160

Repellemus autez a patiẽti parte si infrigidemus ⁊ stiptica apponamus:sed euacuata ipa uasa quod repellit ad seipa attrahẽt. Ostẽsum enim ẽ ⁊ hoc p physicarũ uirtutum orationem:⁊ trãsmittẽt uasa ꝓfortata stipticis pharmacijs.si igit omne ita recurret rursus bñ se habebit ps.

Expulsio tua qua illud expelles a mẽbzo quod currit ad ipsum fit p hoc q̃ cõstrigis ⁊ infridas ipm ⁊ ad uenas etiã q̃ euacuãt attrahit illa res quã euacuas a mẽbzo infirmo.⁊ iam ostendimus illud in libzo de uirtutib⁹ naturalibus.⁊ quando tu euacuas uenas q̃ sunt in mẽbzo infirmo cũ medicinis stipticis:conuertis illã supfluitatez a mẽbzo infirmo ad illud quod ẽ post ipm. ⁊ quãdo tu facis illud: tunc si redit ad corpus totũ quod currit ex eo ad illud mẽbꝝ infirmũ:tũc bñ est.

Dicit Gal.in hoc sermone qualr repetit illud quod est in mẽbzo collectũ vel colligit donec redeat ad posteriora sui ⁊ dixit:qñ ps ei⁹ redit p attractionẽ diuersam: qñ attractio diuersa trahit illũ san.i vẽas ad posteriora eius.⁊ iterꝝ quãdo cõfortas mẽbꝝ ⁊ qõ in eo ẽ ex venis cũ medicis q̃ infridãt ⁊ stipticitatẽ faciũt: impellis illud qõ collectũ ẽ in eis ex repletõe ad posteriora sui: ⁊ redit illud cũ facilitate:qñ ex eo qõ ẽ posteri⁹ eis ex venis eũata est iaz repletio.ꝓpter illud ergo recipit illud quod redit ad ipm:tũc si redit ad corp⁹ totũ qõ currit ex eo ad illud mẽbꝝ:tũc erit bñ. ⁊ si nõ redit ad totũ illud: indiget illud qõ remanet ex eo vt euacuet ex ipso mẽbzo.⁊ ipse hãc dispõem exponit secũdã ⁊ dic: 161

Relicto uero aliquo supfluo in pteroz qdẽ significari hoc cõglutinosum ẽẽ aut spissum:⁊ ꝓpter hoc compactum ẽẽ indissolubiliter.potest igitur ⁊ non tale exñs in eas q̃ in medio sunt regiones effundi:tũc igit iã ẽ tẽpus uenire ad euacuãdũ illud p ptẽ patiẽtẽ supponẽtes supza iacẽtib⁹ ptibus apocrusticas influẽtiũ uirtutes.

Et si colligat i mẽbzo aliquid ex ea tunc oportet ut scias q̃ illa res q̃ colligit in ipso ẽ uiscosa aut grossa:⁊ ꝓpter illud figit ⁊ inuiscat ⁊ remanz etiã in membzo: ⁊ fit difficilis eius resolutio:⁊ possibile est ut non sit ita: ⁊ ẽ causa in fixione eius ⁊ permanẽtia ipsius in membzo quod currit ex uenis: ⁊ fit inter membza similiũ partiuz: ⁊ est hora illa in qua necesse est tibi ut euacues illud ex ipo membzo quando tu ponis sup ipsum quod ẽ supza illud mẽbzum medicinas que expellũt illud quod currit ad ipsum.

Declarat Gal.in hoc fmone cãs in remanẽtia ei⁹ quod remanet in mẽbzo ex san.post reditiõem eius quod redit ex eo ad posteriora sui: deinde docet medicatõem ei⁹ ⁊ dicit:si est san.qui remanet intra venas q̃ sunt in mẽbzo:tunc illud ẽ qñ p viscositatẽ aut grossitudinẽ ei⁹ figit in venis minutis ⁊ inuiscat in ipsis:⁊ fit difficilis ei⁹ resolutio.⁊ si nõ est intra venas:tũc causa remanẽtie eius in mẽbzo est:q̃a egredit a venis fm semitã resudatõis:⁊ puenit in vacuis locis mẽbzoꝝ similiũ partiũ que sunt in circuitu venaꝝ.s.i carne.postq̃ ergo vocuit cãm in remanẽtia ei⁹ qõ remanet ex san.in mẽbzo dixit: tũc necesse ẽ tibi apud hoc vt euacues illud ex illo membzo ⁊ nõ coneris illud facere redire ad posteriora sui. et quãdo vis eũare illud ex ipso mẽbzo :tũc pone in primis sup illud quod est supza mẽbꝝ lesum ex mẽbris illud qõ expellat illud quod currit ex eo ad mẽbzum . naz si non facis hoc nõ fis secur⁹ etiã q̃n trabat ad mẽbꝝ san.alius p hoc q̃ euacuas illud quod est in eo ex eoipso:⁊ significat per membza que sunt super mẽbza ex quibus venit nutrimentũ ad membzũ. 162

Ela cuatio uero fit maxime si fm medias regiones significet contineri aliquid p caraxatiões simul ⁊ per pharmaca via fozetica.

Euacuatio fit ꝑ ꝑforationē ⁊ per medicinas resolutiuas precipue si estimas ꝙ in locis q̄ sunt inter mēbra silīū ꝑtiū sit aliqd cōtētum.

Vult ꝙ euacuatio ipsi⁹ mēbri sit ꝑ ꝑforatōem ⁊ medicinas resolutiuas. ⁊ distinguit inter vtraq; ⁊ dicit: ꝙ medicine resolutiue sunt magis iuuatiue q̄ꝫ ꝑforatio quādo resudat ex san. aliqd ⁊ ꝑuenit ī locis vacuis qui sunt inter mēbra ꝯsilia: ⁊ ostēdit ꝙ ꝑforatio administrat̄ qñ nō cōfert opatio medicinaꝝ resoluētiū: ⁊ qñ cōgregat apostema saniē: ⁊ qñ estimat medic⁹ ꝙ si remāserit sanies putrefiet mēbrū velociter. ꝓpet ergo cū ꝑforatione anteq̄ꝫ accidat sup membrū nocumētum aliquod maius: ⁊ intrat sub ꝑforatione scarificatio mēbri ipsius aut appositio ventosarū super ipsum: aut phlebotomia vene ī ipso. 163

Sed qm̄ diaforetica omnia calida sunt uirtutib⁹: ei⁹ uero craseos est opus mordere quādo imoderate sunt calida: obs̄uādū in eis ne omnia sint nimis calida: ⁊ maxime si in sup̄ficie corpis fuerit mēbruz quod patit̄. dolebit eni nō paꝝ si simul patit̄ ⁊ mordet̄. Et omis dolor ꝓuocat reuma. mediocrit̄ igit̄ calido anodino in his utendū est: ⁊ magis si humidū sit.

Et medicinaꝝ resoluētiū omniuz cōplexio calida est: ⁊ ex opatione hui⁹ cōplexiōis est mordicatio qñ ē sup̄flue cal'itatis. opꝫ igit̄ ut caueas in his locis usum medicinaꝝ qb⁹ ē cal'itas fortis p̄cipue si mēbrū infirmū est ꝓcedēs appēs. nā si tu administras sil'ia istis ex medicinis donec aggreges sup̄ ip̄m cū egritudine ip̄i⁹ mordicatiōez: accidit in eo ex dolore res nō ꝑua: ⁊ oīs dolor stimulat ⁊ attrahit mām. ergo medicina cū qua est cal'itas equalis est q̄ nō facit in hmōi mēbris dolorē: ⁊ p̄cipue si ē cū illa humiditas.

Iste sermo est intellect⁹. docet eni in eo ꝙ medicine resolutiue sunt calide: ⁊ qꝛ opꝫ vt sit calefactio eaꝝ que calefaciūt mēbrū calefactio equal': ⁊ qꝛ oꝫ vt sit cū caliditate eoꝝ equali hūiditas. s. hūectās etiā: ⁊ caliditas quidē eq̄lis ⁊ hūiditas eq̄lis sūt int̄ q̄s ⁊ cal'itatē mēbri ⁊ hūiditatē ei⁹ est assimilatio: ⁊ sunt magis addite paꝝ q̄ꝫ in q̄ꝫtitate ꝑtis grad⁹ p̄mi. 164

Et tñ sufficiēs est diaforesim facere in sup̄ficie si nō uehemēs sit diaforeticū pharmacū. Si uero ea que in sup̄ficie sunt sine passiōe oīo existāt: in ꝓfundo uero sit ꝑs euacuatōe indigēs intendere ⁊ augere oportet diaforetici pharmaci uirtutem ⁊ caliditatē. euanescit eni deficiēs p̄us q̄ꝫ ad ꝓfunduz ueniat: neqꝫ tamē ledet aliquid ea que in sup̄ficie attiget: quoniā nō passa sunt. itaqꝫ ⁊ nūc in idipsum utraqꝫ accidūt ad calidorū simul ⁊ acrioꝝ usum medicaminū ⁊ q̄ in sup̄ficie ꝯsistētia sunt ⁊ q̄ in ꝓfūdo indigetia. hac igit̄ ex pōne ꝑtis accipiamus ostēsionē.

Et sufficit nobis medicina resolutiua quāuis nō sit fortis in resolutione mēbrorū ꝓcedētiū positorū in eo quod appet de corpe. ꝙ si mēbra extrīseca egritudinē nō habēt: ⁊ mēbruz qd̄ indiget euacuatōe est in ꝓfundo sb̄mersum: tūc oportet ut cōfortet̄ medicina resolutiua ⁊ addat̄ in cal'itate eius: qm̄ nō fit securitas qn debilitet̄ ⁊ destruat̄ uirt⁹ eius anteq̄ꝫ cōsequat̄ ⁊ ꝑueniat ad ꝓfundū corpis: neqꝫ timet̄ sup̄ loca exteriora quib⁹ occurrit ex ea nocumētū qm̄ nō habēt egritudinē. Iam ergo cōueniēs res ē ex duob⁹ modis siml' in administratiōe medicinaꝝ q̄ sunt cal'iores ⁊ acriores ꝓpt̄a ꝙ mēbra appētia tolerāt eas ⁊ mēbra īteriora indigēt eis: ⁊ hāc significatōez sumpsim⁹ ex loco mēbri.

Iste est mod⁹ alius significatōis quē sumpsit ex loco mēbri. nā si est appens ꝓcedēs: medicine q̄ calefaciūt ⁊ humectāt cū equalitate sunt sufficites ei. ⁊ si est intrinsecū vel longinquū: indiget vt addat̄ in caliditate medicine ⁊ humiditate ei⁹ ꝑ quātitatez qua contrariet̄ ei virtus eius ⁊ iam diminuta est vsqꝫquo cōsequat̄ equalitatē. ⁊ s̄mo eius in hac significatiōe intellectus est quādo multū intēdit̄ significatio in eo. 165

De hinc uero intendamus si deest aliquid ad curatōem.

Et oportet ut ꝯsiderem⁹ an remāserit aliqd ex eo quod necessariuz est in curatōe.

Scilz in curatōe apostematis. 166

Videt̄ aūt deesse nō paꝝ. ip̄oꝝ. n. mēbroꝝ que patiūt̄ in quib⁹ ē sup̄fluitas reumatis: quedā rara ⁊ laxa et mollia s̄m nām sunt: quedā uero spissa ⁊ stricta ⁊ dura.

Et uidet mihi q remanēt res non pauce. qd est: quia ex membris infirmis in quib⁹ ē supfluitas q ad ea currit: alia sunt que sūt rara in nā sua laxa mollia: ⁊ alia q sūt uiscosa spissa dura.

Vult q modus curariōis ⁊ medicatiōis sit diuersus etiam sm diuersitatē membrorū in raritate ⁊ lenitate ⁊ spissitudine ⁊ duricie ⁊ fluxibilitate ⁊ subtilitate. 167

Priora igit facile euacuāt: altera uero acrioribꝰ indigent euacuatorijs ⁊ medicaminibꝰ euacuātibus ea: ⁊ eis q sunt leptomera. si uero ⁊ sm multā posita sunt ꝓfunditatē: amplꝰ aūt ⁊ magis indigēt his: hec igit rursus oñsio altera est a sba patiētis partis.

Quodcūqz ergo ex mēbris est sm modū primū euacuat uelociter: ⁊ quod est sm modū secundū indiget ut euacuet medicinis que sunt acutiores illis: ⁊ indiget ut sint ille medicine subtiliores. q si cuz illo sint ille partes submerse ualde posite in profundo: tunc sunt magis indigētes illo multū. Conserua ergo hunc moduz significationis scdm curatiōem sumptā ex substantia membri infirmi.

Modus pmꝰ est vt sint mēbra rara flura lenia: nā qd in istis est euacuat velociter: sufficit ergo eis ex medicinis resolutiuis debiles ex istis medicinis. ⁊ modus secūdꝰ est vt sint mēbra spissa viscosa dura. difficile est enī vt qd in istis ē euacuet: q̄propt indiget ex medicinis resolutis q sunt fortiores ⁊ subtiliores: ⁊ q̄to plꝰ sūt lōginq̄ora in ꝓfūdo indigēt eo qd ē vehemētioris vtut ⁊ plur subtilitatis. Jaz ergo diuersus ē ⁊ iste modꝰ curatōis sm diuersitatē dispōnis mēbroꝝ. 168

Alia uero a plasmatōe ⁊ pōne.

Et sumit significatio alia sm curationez ex forma mēbri ⁊ cōmunitate eius ad aliud.

Intelligit q non sufficit in significatiōe sm modum curatōis totū illud quod pmisimus donec fiat ei cōpar etiaz significatio sumpta ex forma membri ⁊ cōmunitate eius ad aliud. Et Galienꝰ quidez ponit huic capitulo exemplū quo exponit illud: ⁊ pscrutatur exquisite sermonē in eo. 169

Supponatur enim si ita accidat in epate predictā esse dispositiōez in angustis finibus uasoꝝ constrictis humoribus aut conglutinosis aut spissis aut multis: igitur ꝓmptuz est uti cibis ⁊ potibus extenuātibus: spissitudinez quidez primuz ⁊ glutinositatē tenuem efficere: secūdo uero nō per inuisibiles uias ⁊ angustas soluz ut in alijs partibus: sed per poros ⁊ per uias amplas euacuare: amplissime uero sunt sm ep uene quēadmoduz ⁊ plurime. finiūtur uero he quidem in gibbis ad kilim: he uero in simis ad pilam. itaqz iaz tibi facillimū in quibuscūqz fuerint ꝯstrictiones euacuare prōpte eas trahēti quidē in uentrē per trahētia medicamina quicunqz humorū cōstricti erāt sm eas q in simis sunt uenas: ad urinas uero cōuertēti per kilim uenā quecūqz sm eas que in ea sunt uenas.

Pone ergo q egritudo quam diximꝰ paulo añ acciderit in epate: ⁊ quia iam inuiscantur in extremitatibꝰ strictis uenaruz que sunt in eo humiditates uiscose ⁊ grosse ⁊ multe. dico ergo quia quando illud est subtile: facile est ut administrētur cibi ⁊ potus subtiliantes ⁊ subtiliētur in primis cum eis grossitudo ⁊ uiscositas: deinde eūetur res nocitiua non per uias strictas que non uidetur tm̄ sicut euacuātur aliqua membra: sed per uias amplas. quod est: quia uene que sunt in epate sunt ex latioribus uenis: ⁊ sunt pluris numeri earum. ⁊ que sunt ex illis uenis i gibbositate epatis proueniūt ad uenam magnam que nominatur profunda: ⁊ que sunt ex illis uenis in latere epatis cōcauo proueniunt ad uenaz que nominat porta: ⁊ ꝓpter illud facile fit quando accidit in uenis epatis in quocunqz duorum lateruz fuerit uiscositas: ut euacuet supfluitas faciens illud cū qualibz re parua ⁊ adiutorio eius paruo. Qū ergo hūiditas inuiscata est in uenis que sunt in latere epatis cōcauo attrahas eam ad uentrez cuz medicinis attractiuis ⁊ quādo inuiscata est in uenis que sunt in gibbositate epatis euacua ipsaz

Q per urinam ex uena profuda.

Quãdo accit apostema in epate ppam⁹ ⁊ euacuamus corp⁹ totũ. ⁊ si est uicens san. tũc per phlebotomiã. ⁊ si est humor chol. tũc p illud qõ educit chol. ⁊ si est hu. melãcholic⁹: tũc p illud qõ educit melam. et fm b̃ exẽplũ in reliq̃s. ⁊ accit post illõ attractio diuersa. deinde ꝓsidera: nã si inuiscate sint in extremitatib⁹ venar̃ ei⁹ strictar̃ hũiditates viscose aut g̃sse aut multe: administram⁹ cibos ⁊ pot⁹ ꝓueniẽtes. s. subtiliãtes vt subtilier̃ p eos g̃situdo ⁊ viscositas ĩ p̃mis: deide eũam⁹ p⁹ illõ illõ qõ collectũ ẽ in epate. si g̃ ẽ illõ ĩ gibbositate epat] conamur eũare illõ p vrinas. ⁊ si ẽ ĩ cõcauitate epat]: cõamur eũare illõ p medicias attractias. ⁊ sil̃r facim⁹ in emplis q̃ ponim⁹ sup ipm. ⁊ si tu fuer] remẽoraõs totũ qõ p̃terit: tũc itelliges ex teipo fmonẽ Ga. ipe. n. ẽ itellect⁹ nõ indigẽs expõne. ⁊ nõ dicit: cibos ⁊ pot⁹ subtiliãtes i abstersione ei⁹ qõ inuiscatũ ẽ in epate nisi ppẽa q̃ medicatio cibi ⁊ pot⁹ est melior medicatõe q̃ ẽ cũ medicis. ⁊ determinabo determiatõe amplior hac illõ p illõ qõ seq̃t ex fmone ĩ capitulo epatis. ⁊ meliores cibi subtiliãtes ep̃ sint cappares cõditi cũ aceto: ⁊ aqua simile hordei. ⁊ meliores pot⁹ subtiliãtes sint secaniabĩ ⁊ q̃ currũt cursin hoc. 170

Alterа uero cõsideratio in his que predicte sunt ostẽsiõibus ab epate quasi a principio uenarũ. quoniã uero nõ seipsum solũ quẽadmodũ plurime animalis partes regere natũ est sed immittit suam uirtutẽ uenis. periculum enim est si dissoluamus eius uirtutem embrocis ⁊ cathaplasmatibus calastricis: ⁊ ipsum principiũ debilitare circa operatõem ⁊ imbecilles omnes uenas efficere: unde admisceri oportet stipticorum aliquid pharmacorũ in curationibus eius.

Et sumit̃ cum eo quod narrauim⁹ significatio alia fm curatõem epatis p pterea: quia ipm est radix oim uenar̃. quod est: qa quũ regimẽ eius nõ sit sibi ipsi necessariũ tm̃ sicut maior ps membrorũ: sed effluat ex eo uirtus in uenis nõ fit securitas si mollificam⁹ uirtutẽ eius infundẽdo ipm cũ oleis ⁊ cum administratõe emplorũ mollificãtiũ ⁊ resoluẽtiũ qn debilitet̃ ipm ĩ p̃mis ĩ opatiõe sua: deide debilitẽt̃ ipi⁹ debilitate omẽs uene: ⁊ ppter illud oꝫ ut misceãt̃ cuꝫ eo quod ponim⁹ sup epar quedã medicine stiptice.

Ste ẽ mod⁹ ali⁹ significatiõis sumpte ex virtute mẽbri. quꝫ g̃ epar sit mẽbrũ p̃cipale ⁊ p̃ncipiũ nãliũ vtutũ: ⁊ fit ex canonib⁹ eũatõis ei⁹ quod collectus est in mẽbro positio medicinar̃ resoluẽtiũ sup membrꝫ declarat Gal. hoc fmone q̃ iste canon fit in mẽbris p̃ncipalib⁹ diuersus quãdo ista mẽbra egent vt cõseruẽtur virtutes eorũ sup ea. ⁊ ppter illud oportet vt misceãt̃ cuꝫ medicinis resoluẽtib⁹ quedã medicine confortãtes. ⁊ meliores medicine confortãtes sunt que sunt stiptice et in quib⁹ est aromaticitas sicut est rosa ⁊ xiloaloes ⁊ sandali fm q̃ ipe ostẽdit in hoc fmone. 171

Sed qm̃ ĩ pfundo piculũ est dissolui stiptici uirtutẽ si nõ deducatur ab aliqua sba leptomeri qualis est aromatũ: melius uero est si ipsum stipticũ pharmacũ stati sit ⁊ arõaticũ. Insitas enim duas habẽs qualitates ⁊ uirtutes fortius opabitur.

Et qum sit locus epatis locus longinqꝫ profunditatis nõ fit securitas qn debilitet̃ uirtus medicine stiptice ⁊ destruat̃ antequã ueniat ad ipsuꝫ si non sit cũ illa substantia subtilis faciẽs eã peruenire sicut est natura rerũ aromaticarũ. ⁊ melius quidem est ut medicina sit aggregans duas res. s. ut sit stiptica ⁊ aromatica. nam quãdo ipsa aggregat has duas uirtutes: est eius operatio fortior.

Am preterijt expositio huius sermonis in eo qõ preteritum est. 172

Situr euacuet̃ quod quidẽ p̃ter naturã in parte illatũ est ut habeat contpantiã humorũ fm naturã. considerandũ igit̃ nobis in hoc ne aliquid a reumatis qualitate immutatũ sit fm crasim. si igit̃ magis erit phlegmaticũ: infridatuꝫ est. si uero est magis cholericuꝫ: calefactũ est. ut ⁊ hãc ei⁹ distpãtiã sanãtes pfecte sanũ relinq̃m⁹ illõ: sanabim⁹ uero cõtrariã adducẽtes q̃litatẽ: quẽadmodũ in distemperãtiarũ dictũ est curatõibus.

Pone ergo q̃ tu euacuasti rem que erat ĩ hoc mẽbro cõtẽta fm diuersitatẽ rei nãlis: ⁊ redijt ab iequalitate chimorum ad rem naturalẽ. oportꝫ ergo apõ illud ut tu cogites ⁊ cõsideres ut nõ sit complexio epatis mutata ex qualitate illius humiditatis que erat retenta in ipo: ⁊ infridatuꝫ sit epar ex ea q̃ndo fuit phlegma: aut calefactũ ex ex ea si fu

erit ex genere cholere donec rectifices cõplexionez eius si est corrupta: ⁊ faci as ipm redire ad sanitatẽ reditiõe integra. ⁊ rectificatio cõplexionis est ut in tromittas sup ipsiz qualitatẽ cõtrariã ei sicut iam dixim⁹ in curatiõe complexionis male.

Intellige illud qd dixit i epate in b fmõe i reliqs mẽbris i quib⁹ fuerũt apata: nã tu idiges p⁹ cũati onẽ mãe ⁊ eradicationẽ ei⁹ ex illo mẽbro vt ꝛsideres mẽbr: nam si accit iaz ab illa materia i eo malicia cõplonis tũc remanet i curatiõe ei⁹ medicatio b⁹ mõi egritudis. ⁊ fmo Ga. est itellect⁹: ꝛsidera g ipm. 173

Aquantũ uero unũquodqz fcm̃ est calidius intantũ infrigidãtes. Itaqz hic rursus necessariũ est scire eã que scõm naturã cucrasiaz eius. Quo modo enim sciem⁹ quantũ ab eo quod fz naturã est frigidius aut calidius? aut quãdo infrigidãtes cessabimus: nõ cognoscẽtes modũ eius que fm naturaz caliditatis: ita uero ⁊ si frigidius fcm̃ est calefaciamus: non cognoscẽtes modu z eius que scõm naturã frigiditatis impossibile est nobis neqz calefaciẽs inuenire medicamen cõuenientẽ: neqz calefacientes cessare.

Et oportet si sit calefact⁹ ut sit quãtitas infrigidatiõis nostre qua infrigidam⁹ ipsum per quantitatez que ẽ calefactũ scilz per quantitatẽ quam addit super cõplexionez equalẽ est necessariuz i hoc etiaz ut sis sciens equalitatẽ naturalẽ in hoc membro. quod est: qa si tu non scis quantitatẽ caliditatis epatis naturalis non scies quantũ sit nũc calidius cõplexione sua naturali: neqz quantuz oportet te cessare ⁊ abstinere ab eius infrigidatiõe. ⁊ simil̃r si infrigidat̃ aliquod membrorũ: ⁊ intẽdis ut calefacias ipz: deinde nescis quãte quantitatis sit frigus eius naturale: nõ puenis ad scientiã medicine cum qua oportet te calefacere ipm ꝓprie: neqz potes scire quãdo oportet te abstinere ⁊ stare a calefactione eius.

Ostẽdit Gal. p hũc fmonẽ qz neẽe est medico vt sciat cõplonẽ cuiusqz mẽbrorũ nãlem ⁊ ꝛsuet eã i mẽte sua. qtiz g accit i eo apa aut egritudo alia ex egritudinib⁹: aspiciat p ꝛsideratõez suã in curatõe egritudis ⁊ ꝛplenitũ ei⁹ cui⁹ ẽtitat̃ sit illõ qõ mutauit egritudo ꝯ cõplone mẽbri: ⁊ curet illõ cũ eo qõ eẽtur ẽtitati ei⁹ ex eo qõ est ꝯriuz ei. ⁊ ponit exemplũ in b capl'o figns epar nã qñ accit i eo apa ⁊ curam⁹ ipz vsqzq⁹ ꝛpleat ei⁹ sanatio: nõ stam⁹ ⁊ nõ abstinem⁹ a curõne donec ꝛsideram⁹ ẽte ẽtitat̃ sit illõ qõ mutauit cõplonẽ epatis ꝛdispõne sua nãli. si g fcm̃ est calidi⁹ infrigidam⁹ ipz cũ ẽtitate ei⁹ qõ addit calitas ei⁹. ⁊ sil̃r si infrigidat̃ calefacim⁹ ipz. ⁊ si hũectat̃ exficcam⁹ ipz. ⁊ si exsiccat̃ hũectam⁹ ipz. quz g reducim⁹ ipz ad cõplonẽ suã naturalẽ: abstinem⁹ tũc a medicatõe. ⁊ postẽ cessauit ab b exẽplo in epate: indicauit indiciũ cõe in oib⁹ mẽbris: ⁊ dixit: Et sil̃r si infrigidat̃ aliqõ mẽbr: oz vt scias quãte ẽtitat̃ sit frig⁹ ei⁹ a re nãli: ⁊ tũc calefac ipm cũ illa ẽtitate donec redeat ad cõploez suã naturalẽ. ⁊ ipse iam dixerat i eo qõ ꝑterijt paulo ante q chimi q attrabũt donec apostement̃ ex eis mẽbra: mutant cõplonẽ mẽbri ad qõ trahunt̃ fm ẽtitatẽ suã. chimi qdez pblatici infrigidãt: ⁊ cholici calefaciũt. ⁊ fz hãc viã infridat melãcholic⁹ hũor: ⁊ diuersa fit dispõ i chola adusta. naz si remanet cũ ea residuũ cal'itat̃: aut sũt hũores adusti existes adusti cholici: tẽ calefac̃. ⁊ si ñ remanz residuũ cal'itat̃ i ea: aut hũores adusti sũt phla salsũ aut hũor melãcholic⁹ tẽ infridat. ⁊ apud hãc dispõnẽ ꝛsidera q apata curasti: ⁊ ꝛsidera mẽbr: i quo accit: ⁊ ꝛsidera ẽtuz recessit ei⁹ cõplo nãlis. reduc g ipz ad cõplonẽ suã ⁊ nãz suã cũ medicinis ꝯriis: ⁊ pone ẽtitates q̃litat̃ eax eẽles ẽtitati erit⁹ mẽbri a cõplone sua. 174

Ponaz uero ⁊ de his sufficientez dictuz est: transire iam tempus ẽ ad ea que scõm numeruz non scõm naturaz se habent: duplici uero existenti eorũ differentia.

Et iam locuti sum⁹ in illo per illud in quo est sufficientia: nunc oportet ut ueniamus super ipsa mẽbra que sunt i numero egredientia a cursu naturali. ⁊ est illud fm duos modos: quorũ unus est additio: ⁊ alter est diminutio.

Postposuit Ga. fmonẽ in canonib⁹ curatõis egritudis facte i ẽtitate p duas res. vna eax ẽ: qz numer⁹ ꝑcedit ẽtitatẽ nã. ⁊ alia est: qz plurimũ fmonis in curatõe duax egritudinũ est vnũ: ñc̃ apparebit ex fmõe ei⁹ in subsequẽtib⁹. ⁊ pp has duas res ꝑmittit fmonẽ in canonib⁹ curatõis egritudis facte in nũero: deinde ꝯ sedẽt ipz cũ canonib⁹ curõis egritudis facte i ẽtitate. ⁊ illõ qõ vult p fmonẽ suuz istũ est: qz qũ cessauit a doctrina canonũ curatõis egritudis facte i forma: ⁊ deimiauit canones curatiõis i apatib⁹: ⁊ ẽ id docẽs discipulũ ad b vt fiat sup eũ scia curatiõis ois egritudis: quapropt̃ sequit̃ illud dicẽdo canones curatõis egritudis facte i nũero. ⁊ spẽs ei⁹ sũt due. vna eax ẽ additio: ⁊ alia diminutio. 175

Duplici uero existẽte eorũ differẽtia quibuscũqz quidẽ deficit particula operari hanc intentio est seruiẽtes uidelz nature fm moduz quem paulo ante diximus.

Q Ꝑlm ergo aliquod mẽbrũ minuiť tunc intẽtio in curatõe eius est reducere illam rẽ que diminuta est: ⁊ illõ est ut ministres nature ⁊ adiuues eam sup opationẽ suã ſm modũ quẽ narraui paulo ante.

M Odus quẽ narrauit paulo ante de seruitio nature ⁊ adiutorio eius super hoc vt generet quod diminutũ est: est dare infirmo cibos ⁊ potꝰ conueniẽtes ⁊ facere digestionẽ bonã in stomacho ⁊ in capite ⁊ in venis: ⁊ rectificare complexionẽ mẽbri: ⁊ similiẽ iuuat fricatio eius parua lenis: ⁊ embrocatio eius cum aqua tepida: ⁊ inunctio eius cum aliquo oleo: ⁊ positio medicinarũ attrahentiũ super ipsum cũ equalitate vt attrahatur ad ipsum ex sanguine illud ex quo faciat naturã membrũ diminutũ. 176

Q Ꝑlibus uero supabũdat particula intẽtio ẽ hãc abscindere ipꝯz: aut ꝑ nouaculã: aut ꝑ ignẽ: aut ꝑ pharmacũ causticuꝯz.

E T quãdo additur aliquid ĩ aliquo mẽbrorũ: tunc intẽtio in curatiõe eius ẽ incisio eius cum ferro: aut cum igne: aut cũ medicina adurẽte.

O Dixit Galienꝰ tres res incidẽtes membrũ additũ scilꝯ ferrũ sicut cultellũ ⁊ spatumele ⁊ forfices: ⁊ cauteriũ cum igne: ⁊ cauteriũ cũ medicina adurente: vt simus faciẽtes ex his tribus illud quod exigit testificatio de virtute infirmi ⁊ debilitate eius ⁊ virilitate ipsiꝰ ⁊ timore eius ex eo quod exigit estimatio artificialis incisio nãqꝯ membrorũ diuersa fit sicut incisio emorroidarũ ⁊ carnis additẽ. s. ⁊ nate in vlcere. nos enĩ quãdoqꝯ incidimꝰ illud cum ferro: ⁊ quãdoqꝯ cum igne illud incidimus: ⁊ quãdoqꝯ incidimꝰ illud cũ medicinis adurentibus: ⁊ nos non facimus vnũquodqꝯ horuꝯ triũ nisi ſm cõueniẽtius ⁊ magis vltimum vel certius in iuuamẽto curationis. 177

H Ꝑlc igitur ratione possibile ẽ fere omnia curare: gignere uero omnia nõ ẽ possibile: ut in ea q̃ de semine ostẽsum est oratõe.

E T forte in omni mẽbro in quo fit additio possibile est ut sit in eo sanatio: ⁊ nõ in omni mẽbro quod minuitur ẽ possibile ut generẽť quod minuiť ex eo: sicut oñdi in libro de spmate.

Q Uandoqꝯ fit additio in ipsa forma ⁊ diminutio ⁊ quandoqꝯ fit post complementũ forme. ego enim vidi ex additiõe virũ qui habebat veretrũ ⁊ testiculos ⁊ vulnã mulieris simul: ⁊ vidi digitũ additũ multotiẽs: ⁊ vidi virum quẽdaꝯ natum habentẽ duo capita separa. Ex diminutiõe vero vidi virũ qui vsqꝯ hodie viuus est ⁊ non fuerũt ei manus neqꝯ pedes: ⁊ vidi qui natus est cum vno testiculo tñ: ⁊ vidi qui natꝰ est ⁊ non habebat neqꝯ vulnam neqꝯ papum viri neqꝯ testiculos: ⁊ erat in forma sua ⁊ in suis moribus ſm assimilatõem castrati: ⁊ erat ei foramen minimũ ex quo mingebat trũ. ⁊ vidi iterũ qui natus fuit cũ barba ⁊ pilis pectinis ⁊ pilis titilicorꝯ. Post natiuitatẽ aũt accidũt res cũ quibꝰ minuuntur mẽbra: sicut abscisio manus aut pedis aut nasi aut anus aut testiculorũ aut papi: ⁊ sicut circũcisio viri ⁊ mulieris: ⁊ hoc est multũ famosum. De additiõe autem vidi virũ qui natus est habẽs dentes additos: ⁊ cuiꝰ quedaꝯ membra magnificata sunt. ⁊ vngula etiã est membrũ additũ in oculo: ⁊ similiter emorroides mẽbra addita. ⁊ iaꝯ vidi mulierẽ que est vsqꝯ hodie in vita ⁊ nata erat intra vulnã suam emorrois longitudinẽ digiti indicis ⁊ eius grossitudinẽ habẽs donec phibuit virum posse coire cũ ea: ⁊ rogauit me incidere eam ⁊ curare ipsam: ⁊ non fuit mihi cõueniẽs facere illud qñ ipsa habebat p̃ncipatũ in mundo ⁊ censum multũ: ⁊ vir eius est vnus rex hodie. Manifestũ est igiť ex omnibꝰ illis q̃ mẽbra multa sunt addita quoꝯ diminutio est impossibilis: ⁊ multa mẽbra diminuta quoꝯ additio nõ est possibilis. Et iam ostẽdit Gal. in libro de spmate: q̃ non est possibile vt redeãt qũ minuiť mẽbra que generãť ex spmate. ⁊ oñdit iterum q̃ mẽbra qũ indurãť: nõ est possibile vt addãť. 178

Q Ꝑedam uero ⁊ si ea impossibile ẽ gignere: possibile ẽ tamẽ aliquid alterũ facere pro eis: ut in osse pfecte ablato alterã substantiã scõm eundem locum differentẽ ab osse ⁊ carne. est. n. substãtia que fit scõm locũ eius ut quedam caro porroydis: aut porus sarcoydis: ⁊ tẽpore procedẽte in duri trãsmutatur: scõm p̃ncipiũ uero sarcoydos magis existens.

E T ex mẽbris sunt mẽbra que quãuis nõ sit possibile ut generẽtur ipsa cadeꝯ: tamẽ possibile ẽ ut generẽtur loco eorũ alia ex eis que sunt loco eorumꝯ. ex illo ẽ q̃ quãdo cadit ex aliquo membrorum os totum: possibile est ut generẽť loco eius substãtia alia preter os ⁊ preter carneꝯ. substantia enim que generatur loco ossis est quasi caro porroydis aut porus carneus. ⁊ quãto plus in ea extendiť tempus: est ad porũ decliuior ⁊ in principio sui esse fuit ad carnem decliuior.

I Ste sermo est intellectus. ⁊ ipse quidẽ in capitulo de curatiõe fracture ossis: ostẽdit q̃ porũ generat natura de nutrimẽto ossis. ⁊ sermo quidẽ iste exigit vt sit natura poꝰ inter naturã ossis ⁊ inter naturam carnis. est ergo illud quod generat natura loco ossis diminuti mẽbrũ medũ inter naturã ossis ⁊ nãm carnis: qñ os eius ex cuiꝰ nutrimẽto oportuit ipm generari: iaꝯ puatũ est. quapropter dixit Gal. q̃ fit caro porroydis aut porꝰ carnosus. ⁊ ẽsto plꝰ extendiť cũ eo tẽpus: tãto indurãť ⁊ fit ad nãm poꝰ decliuior. 179

Scōm uero quāqz partē perditaz nec eandē substantiā scōm speciē neqz similem operari possum⁹. Tertia nobis intentio est inuenire aliquā cōpositionē: ut i decorationib⁹.

Qum ergo perdit aliqd̄ membruz ⁊ nō est possibile ita ut generetur ipsūmet: neqz aliud simile ei qd̄ stet loco ei⁹: tūc intētio tua est ut ingenieť mēbro decoratio aliqua: sicut fit in membris que curantur.

Quando diminuit aliqd̄ membroꝝ sicut si incidat vna manuū: tūc nō est possibile vt nascat quapropter decorat loc⁹ incisiōis: ita vt faciam⁹ ipz rotūdū lenē vt color ei⁹ sit color corporis aut ꝓpiq⁹ ei. qd̄ est qz si ꝑs ei⁹ sit magis addita: ⁊ ꝑs ei⁹ est magl diminuta: ⁊ quoddā ei⁹ est magl eleuatū: ⁊ quoddū ei⁹ est magl depressū: ⁊ color ei⁹ in vltimo dissilis colori corpis: tūc est fedū ⁊ etiā inhonestū ei q̄ curat ipm ex medicis. 180

Epichenon uero manifestum est quoniam genus totum hoc corū q̄ ſm quantuz. Quantuz enim eius circa hoc qd̄ ſm naturā est: appropiquat illi: hoc uero qd̄ i genere preter naturā separatum est tm̄.

Et hoc genus egritudinis quod est in numero est cōicans generi quod fit in magnitudine: quod est quoniam species eius quod est in numero reruz naturaliuz est propinqua generi quod est in magnitudine et non fit diuersa ei nisi in specie eius altera q̄ est in numero reruz que sunt in genere eius egredientes a natura.

Res egrediētes a nā in q̄ntitate off cial ⁊ nō in numero ⁊ vni⁹ nāe sūt: sic caro superexcrescēs in officiali vel pīguedo vel os vel aliqd tale: sic fit albula g̃ssa i oclo vl aliqd sile vue vl nuci cuti ⁊ crure. 181

In quo quidem prima intentio est ablatio: si uero impossibilis est ista: trāspositio est secunda intentio: ut in infusionibus.

Et intentio prima i curatione huius speciei est extractio illius rei generate ſm diuersitatez cursus nature ⁊ ablatio eius a membro i quo generatur. si autez uides q̄ hec intentio nō est possibilis ut compleatur tunc intentio secunda in eius curatione est ut permutes eam sicut permutatur aqua qui generatur in oculo.

Genus quidē egritudis facte i nūero mēbroꝝ: cui⁹ spēs sunt additio ⁊ diminutio est cōicans generi egritudis in q̄ntitate: cui⁹ spēs sūt magnitudo ⁊ ꝑuitas. qd̄ est: qz ꝑ additionē magnificat mēbꝝ ⁊ ꝑ diminutionē diminuit. ⁊ diuersitas iter vtraqz est q̄ illd̄ qd̄ addit in facta in nūero: ⁊ qd̄ diminuit est egrediēs a nā ⁊ ꝓpter illud intētio i curatōe ei⁹ est ablatio rei gnāte ſz diuersitatē cursus nāe vl remotio ei⁹ a mēbro sic vngla: ipsa. n. est mēbꝝ in ꝯiunctiua oculi. q̄ si nō est possibilis ei⁹ ablatio ⁊ remotio a mēbro: tūc itentio secūda ē ꝑmutio ei⁹ a mēbro: sic ꝑmutat aq̄ que gnātur i foramīe vue ad inferiorē ꝯcauitatez vue. 182

Quecūqz uero nō in totis partib⁹ ſz in ꝑtibus partiū deficiunt: ⁊ superabundant ab eo quod ſm nām: nutrimentum quidem ⁊ generatio in deficientibus: ablatio uero ⁊ purgatio in superabundantibus.

Et qñ diminutio nō est diminutio mēbri totius ſz diminutio ꝑtis mēbri ⁊ est additio etiā ſm hāc similitudinē tūc intētio i curatiōe eius qd̄ est dimintuz est aut nutrimētuz m̄bri aut generatio eius qd̄ diminutuz est ex eo: ⁊ intentio i curatiōe eius qd̄ additur est icisio rei addite ⁊ extenuatio ei⁹ ⁊ liq̄factio ipi⁹.

Vult q̄ additio ⁊ diminutio qñ nō sē i mēbro toto: sic digit⁹ addit⁹ aut diminut⁹ totus: tūc illud n̄ est ex egritudīe facta in nūero: sed ex egritudīe facta i quātitate: ⁊ hec additio ⁊ diminutio fiūt in mēbro remanēte ita ſm nūeꝝ totū suū. diminutio quidē sicut si extenuat aliqd̄ mēbꝝ: ⁊ minuat eius q̄ntitas: tūc intētio ei⁹ in curatiōe hui⁹ diminutōis est etiā dare cibos ⁊ potus ꝯueniētes: ⁊ facē vt bōa sit digestio ⁊ embrocatio e⁹ cū aqua tepida ⁊ fricatio ei⁹ tēpata: ⁊ iunctio ei⁹ aut cuz oleo tepido: ⁊ potio medicinaꝝ calefacientiū: ⁊ mordicatio ꝑ ꝑcussionē cū virga ⁊ emplastratio cū pice: ⁊ reliq̄ q̄ ad ipz trahāt san. quo natura reducat diminutionē eius donec redeat ad quantitatē suā quā oz. ⁊ additio quidē ei⁹ sicut ingrossare aliqd̄ mēbꝝ ⁊ magnificat ei⁹ q̄ntitas: tūc intētio i curatōe hui⁹ additōis est ciboꝝ ⁊ potuū minoratio: ⁊ fricatio mlta dura: ⁊ medicīe resoluētes ⁊ sōn⁹ sup terrā ⁊ ꝓpe durā ⁊ arenosā: ⁊ exercitiū forte: ⁊ reliq̄ q̄ resoluūt ex mēbro ⁊ minuūt ex nutrimēto ei⁹. 183

Unde nec itentio in eis altera nec forma medicaminū alta ſm gen⁹

Et propter illud non est intentō in curatione haruz rerum alia ab intentione in curatiōe eius qd̄ narrauim⁹ ante eas neqz natura medicinarū q̄ cōueniūt eis in genere est alia a nā medicinarum que conueniūt illis.

Vult qz iã ordinum ē de curatõe egritudis facte in ꝗntitate qz ē filis curatõi egritudis facte ī nũero ⁊ intẽtões sunt vne.i.files. ⁊ fil' est dispõ in nã medicia: nã medicine quib' indrif ⁊ acdrif diminutio in duab' egritudinib' sunt vne nã: ⁊ medicine quib' acdrif additio in duab' egritudib' sunt vne etiã in nã: fil' et reliquũ regimẽ. hoc est ergo vltimũ quod loquif in curatione egritudinis facte in quãtitate. 184

Sed ad reliquũ adhuc genus ueniendus salubriũ quidẽ causarũ qd̃ est correctiuũ eorũ q̃ ppter positiões lapsa sunt corporuz ut ex archimetra: ⁊ qnãdo labunt intestina in osseũ.

Et ors ut ueniam' sup genus aliud cãz sanitatis: cui' rememoratio sup nos remãsit: ⁊ ē gen' qd̃ rectificat nocumẽta accñtia ī situ mẽbrorũ: sicut dislocatio ⁊ intestinũ quod descẽdit et cadit in cisti.i. bursã testiculorũ.

Hoc gen' ē vltimũ generũ nocumẽtorũ accñtiũ ī ꝓpõne mẽbrorũ: ⁊ fmo ei' in eo ē itellect'. 185

Hit aũt hoc qdẽ in ꝓtrariũ ex uiolẽta tẽsiõe aut ex ipulsiõe: hoc uero ex raritate aut ex ruptura ꝓtinẽtis.

Et dislocatio qdẽ fit aut ex tensione aut ex ipulsiõe laboriosa. ⁊ descensus intestinorũ ad cistim testiculorum fit aut ex ruptura que accidit ī pãniculo qui cõtinet intestina: aut ex dilatatione meatus qui descẽdit ex illo panniculo ad cistim testiculoz.

Dcuit in hoc sermone cãs dislocatõnis iũcture ⁊ descẽsus intestini ad cistim testiculorũ donec accipiat eoz significatõez sup curõez eoz. 186

Taqz ⁊ curatio qdẽ huic ex cõtraria tensiõe ⁊ in ꝓtrariũ ipulsione: huic uero si fiat soliduz ex eo continẽs.

Et ppter illud fit dislocatõis rectificatio p tẽsionẽ ⁊ impulsionẽ ad diuersitatẽ illi' ptis ad quã sepata fuit iũctura ⁊ descẽsus intestini ad cisti testiculoz ita ut ingeniet in ꝓstrictiõe ei' qd̃ dilatatũ est ex illo pãniculo q cõtinet.

Si tu iã ꝓsequt' es opatõnes medicie pticulares: tũc iste fmo ē tibi itellect'. reductio qdẽ dislocatõis manifesta ē: ruptura ro ⁊ ei' ꝓstrictio qd̃ dilatatũ ē fuit cũ medicis exsiccatis ⁊ cũ medicis cauterizãtib': ⁊ cũ cautẽio p ignẽ: ⁊ cũ ligatura p ligamẽtũ: ⁊ cũ põne pile ex corijs ⁊ strictura ei' sup emũctoriũ: ⁊ meli' ē vt sub p ila fiat emplm ꝓpositũ ex medicis exsiccatis ⁊ calefactiuis sicut sunt folia cuꝓssi ⁊ nux ei' ⁊ aloes ⁊ calx ⁊ achatia ⁊ thus: ⁊ que fuit sicut illa. 187

Ex quibus uero facultatibus aliquis ea que sunt fm partem inueniat per terapentice facultatis declaratum est negocium.

Et ego quidẽ iam confirmaui in libro de ingenio sanitatis: uias per quas oportet te incedere in inuentõne causarũ particulariũ quibus oportz te has res habere.

Vult q iam scpsit in libro de ingenio sanitatis: fm definiatõez ⁊ certificatõez ⁊ indifitõez oẽs canones ⁊ vias quibus curat vnaq̃q egritudinũ q̃s narrauit vel numerauit in hoc libro: ⁊ dat canones vniuscuiusq curatõis earz fm semitã summe ⁊ fm exdfitiõem ⁊ determinatõem. hoc ē ergo vltimũ qd̃ ipse dedit in doctrina sua in hoc libro de canonib' curõis egritudinũ. 188

Deinde uero dicẽdũ est de eis que cunqz scõm priorem oratõem accipiebamus: uocant autem ea preseruatiua.

Et iam remansit super nos ut narremus causas quas sumpsimus ad dicendum in eo quod preterijt de sermone nostro: ⁊ sunt cause que precedũt et preseruant.

Vult cãs q̃s pmittit medic' ⁊ ꝓfuat cũ eis corp' ⁊ facit ipm euadẽ a casu in egritudinẽ. 189

Triplex uero est ⁊ horz fm genus oria: pma quidem pfecte sani hominis: secũda uero impfecte: tertia uero egrotãtis. pmuz igit gen' est ex salubri negocio duplex exñs ut pus victuz est. secundũ uero est ex pseruatiuo. tertium uero ex terapẽtico.

Et genera haruz cãz sunt tria. genus pmuz est genus cãz que precedunt ⁊ conseruãt corpus sanũ saluũ. ⁊ genus secũdũ est genus causarũ que pcedunt ⁊ conseruãt corpus quod est saluũ sz negatur ex eo aliquid. ⁊ tertiũ genus ē genus cãz que antecedũt ⁊ cõfuãt corpus infirmũ. ⁊ sciẽtia generis pmi ē ex sciẽtia confuatõnis sanitatis. ⁊ hoc genus ē sicut ante diximus duobus modis. ⁊ sciẽtia generis secũdi est ex sciẽtia antecessionis in prefuatione. ⁊ sciẽtia tertij generis est ex scientia in genij sanitatis.

Vult q̃ antecessio cũ ꝛfuatiõe compleat p ꝛtem plationẽ in istis trib⁹ generib⁹ que nũerauit. Genus q̃dez p̃mũ est ꝛfuatio sanitat⁄. ⁊ illud ē duo b⁹ modis. vn⁹ coꝝ est ꝛfuatio sanitat⁄ corporis q̃ est in meliori formaꝝ. ⁊ alter est ꝛfuatio corporꝝ sanorꝝ ⁊ diminutorꝝ a meliori formaꝝ. Gen⁹ aũt secundũ est fm certitudinẽ ⁊ veritatẽ antecessio cũ ꝛfuatiõe: ⁊ est q̃ qñ mutat aliq̃ ex signis sanitat⁄ ꝓperat medic⁹ ⁊ destruit cãm mutantẽ anteq̃ magnificet ⁊ fiat fortis ⁊ faciat euenire egritudinẽ. Gen⁹ vo tertiũ est sumptũ ex ingenio sanitatis: ⁊ est resistentia cãꝝ infirmantiũ ⁊ destructio earuꝝ. ⁊ Galien⁹ determiat illud ⁊ dicit: 190

¶ In humoꝛib⁹ uero maxime habꝝ ꝓsistentiã oñe hoc genus.

Et hui⁹ generis toti⁹ eẽntia ꝓprie est in chimis.

Vult gen⁹ cõe tribus generib⁹ causaꝝ quaꝝ p̃cel⁄ fit numeratio ⁊ earũ scia. 191

Q̃ Uos neq̃ glutinosos oꝝ eẽ neq̃ spissos nec aquosos neq̃ multos neq̃ calꝛos ãpli⁹ aut fridos: neq̃ moꝛdaces neq̃ putridos neq̃ uenenosos.

Et nõ oꝝ ut sint chimi neq̃ uiscosi neq̃ grossi neq̃ sbtiles aquosi nz multi neq̃ calidioꝛes q̃z oꝝ neq̃ frigidioꝛes neq̃ moꝛdicatiui neq̃ putridi: neq̃ fit eis q̃litas mala uenenosa.

Intellectũ est ex b⁹ fmone q̃ vult vt sint chimi tẽperati laudabiles. ⁊ oꝝ aũ expõnez b⁹ fmonis vt intelligas nomẽ chimi q̃d fit illud q̃ ꝛfiꝛficat Dico g̃ q̃ cib⁹ ⁊ potus cõmiscent in stomacho: ⁊ decoquunt ⁊ fit ex eis res quã noiauit Arꝛ. chilũ p. l. deiñ epar attrabit ex hoc chilo meli⁹ q̃ est in substãtia ei⁹: ⁊ decoquit illud i se: ⁊ facit ex eo sanguinẽ quẽ noiauit Arꝛ. chimũ p. m. vt sit ꝛdia inter ipm ⁊ p̃nuz. Et Gal⁹. q̃dez oñdit q̃ dispõ b⁹ mõi sanguis in epate ē sicut dispõ vini. sicut enĩ vinũ in p̃ncipio sui est p̃mixtũ expressũ: sil⁄r est sãguis Quum g̃ compleat vinũ sunt ei q̃nq̃ spẽs. vna eaꝝ est fex ei⁹ ⁊ ipsi⁹ supfluitas. ⁊ secũda est illud q̃ non digerit ex ipso. ⁊ tertia est vinuz ipm. ⁊ q̃rta est illud q̃ natat sup ipm. ⁊ q̃nta est aquositas ei⁹ subtilis q̃ fit vapoꝝ ⁊ resolui⁹ ab ea. Et sil⁄r sanguini fuit q̃nq̃ spẽs que noiant chimi. vna eaꝝ est fex ei⁹: ⁊ nomiat humoꝝ melancholic⁹. ⁊ creatoꝝ sublimis q̃dez ordinauit splenẽ vt attrahat hunc humorẽ ex sanguie. ⁊ secũda est illud cui⁹ digõ ex sãguie non cõplet: ⁊ nomiat phlegmatic⁹ hũoꝝ: ⁊ nõ prepauit ei membꝝ q̃ attrahat ipm: qñ possibile est vt alteret ⁊ compleat digõ ei⁹ ⁊ fiat sanguis. ⁊ tertia ē sanguis pur⁹ ipsemet. ⁊ q̃rta ē illud q̃ calefit ex eo ⁊ natat sup ipz vt spuma: ⁊ noiatur hũoꝝ choleric⁹. ⁊ creatoꝝ q̃dez summ⁹ prepauit ad attractionẽ huiusmõi hũoꝝ fel. ⁊ q̃nta est aquositas ei⁹. ⁊ attractõi b⁹ supfluitatis ordinauit creatoꝝ sublimis lũbos. Deinde sanguis fluit ex epate i venis ⁊ associant ei reliq̃e hoꝝ hũoꝝ: ⁊ multotiẽs etiã illud q̃ generat cũ eo in cõcauitatib⁹ venaꝝ. ⁊ ꝓpter illud oẽ q̃ sanguis est deferẽs hũoꝝ. ſ. qꝛ in eo inueniunt oẽs hũores. q̃uis enĩ in sanguie q̃ est i venis sit vincẽs nã sanguis: tũ in eo est etiaz ex vnoquoq̃ hũoꝝ pars ꝓpter iuuamẽta: quoꝝ rememoratõis non ē locꝰ: qꝛ vnũq̃q̃ mẽbroꝝũ attrahit ex venis q̃ deniũt sibi illud q̃ est ꝛueniẽs ex sanguie: ⁊ resoluit illud ⁊ assimilat p subãz virtutũ nutritiuaꝝ nãliuz q̃ sunt i eo. Jam g̃ apparet p illud q̃ determiatum⁹ q̃ chimi sũt aggregati cũ sangnine. si g̃ sint viscosi aut grossi est vincẽs sup eos nã phlegmat⁄ aut humoꝝis melancholici. ⁊ si sẽ subtiles aquosi: est vincẽs sup eos nã aquosi sanguis vel aquositat⁄ sanguis. ⁊ si sint multi: sũt oẽs ipsi additi fm ꝓportionẽ. ⁊ si sint calidioꝛes q̃z oꝝ: est vincẽs sup eos nã cholere. ⁊ si sint frigidioꝛes: est vincẽs sup eos aut phlegma aut hũoꝝ melãcholicus. ⁊ si sint moꝛdicatiui ē vincẽs sup eos acuitas ⁊ subtilitas. ⁊ si sint putridi: ē vincens sup eos coꝝruptio: ⁊ generãt ex coꝝruptõe eoꝝ spẽs mlte male: sic spẽs cholẽ citrie egresse a nã: ⁊ spẽs phlegmat⁄ mali egressi a nã: ⁊ spẽs cholẽ ni. ⁊ fortasse generat ex coꝝptõe eoꝝ illud cui⁹ nã est nã veneni: ⁊ coꝝũpit coꝝ⁹ totuz: sicut illud q̃ fit ex coꝝuptiõe spermatis intra coꝝ⁹: ⁊ sicut eleuat ex pollice vapoꝝ q̃ generat ex humoꝝe malo i eo ⁊ ascẽdit ad cerebũ: ⁊ facit epilepsiã. Galien⁹ aũt vidit hãc spẽz epilepsie. ⁊ vidim⁹ etiã nos spẽm epilepsie mirabilẽ: ⁊ est q̃ q̃dez scriptoꝝ sentiebat i brachio suo dextro i mense sel aut bis de ambulationẽ rei frigide ascendẽtis surſuz donec puenie bat ad caput ei⁹. quz g̃ pueniebat ad caput ei⁹ accidebat ei paroꝛism⁹ epilepsie leuis. 192

Augmẽtati eiz mali hũoꝝes cause consistũt egritudinũ.

Sti. n. chimi qñ addũt in istis dispõib⁹ sunt cause egritudinũ.

Chimi grossi ⁊ viscosi faciũt opilatões ⁊ alias phlegmaticas egritudines ⁊ melãcholicas: ⁊ sil⁄r chimi frigidi: ⁊ chimi subtiles aquosi faciũt egritudines aquosas sic hydropisiz: ⁊ multitudo facit egritudines repletionales: ⁊ calidi faciũt egritudines cholericas ⁊ reliquas egritudies calas. ⁊ moꝛdicatiui faciũt egritudies in quib⁹ est moꝛdicatio fortis. ⁊ putridi faciũt ex egritudinib⁹ putridis spẽs diuersas egritudis sicut febꝛes putridas: ⁊ vlcera achabarti. i. putrida. ⁊ fm hanc similitudinẽ in vnoquoq̃ eoꝝ. 193

Augmentãt uero aliq̃ñ q̃dez ab ea dẽ cã q̃ eos genuit p̃mũ. est aũt qñ sẽ cõmutãtes eos sibi q̃ fz coꝝp⁹ sẽ hũoꝝes.

Et qñz additio coꝝ ex illa cã q̃ fuit eis radix ⁊ ex q̃ fuit coꝝ gnãtio ⁊ qñq̃z est ꝓpter ea qꝛ recipiũt aliquos aliꝛos hũoꝝes q̃ sũt in coꝝpe: ⁊ alterãt eos ad silitudinẽ ei⁹ fm q̃ ipsi sũt.

Vult q̃ additio cuiusq̃ coꝝ que dixit i chimis fit a duab⁹ reb⁹ aut a caus generãtib⁹ ipsos: sic a cepis ⁊ alleis generat ⁊ ex pipere chim⁹ calid⁹: ⁊ a lacte ⁊ pilcib⁹ generat chim⁹ frigid⁹: ⁊ a carne tauroꝝ ⁊ animaliũ silueſtriũ ⁊ q̃ sunt de genere coꝝ generat chim⁹ grossus niger: ⁊ altera ē vt añcedat i coꝝpoꝝe hũoꝝ mal⁹. ⁊ qũ pueit ad ipz sãguis laudabil⁄ bon⁹: resoluit ⁊ alcat ipz ⁊ coꝝũpit ipz: ⁊ p̃mutat ipz ad nãz suã malã. 194

¶ Attentio uero i his curatiõib⁹ duplex est: alteratio: ⁊ euacuatio.

Et medicatõi coꝝ sunt due intẽtiones: quarum una est alteratio:

Malia euacuatio.

Medicatōis malor chimor fūt due intētōes. vna earum est alteratio malicie chimi donec redeat ad qualitatē suam bonam. ⁊ altera est euacuatio chimi mali ⁊ a corpore ipsius extractio. 195

Alterantur igitur aut digesti ab ipso corpore aut a quibusdā pharmaticis uirtutibus in quibus sūt ⁊ quedam uirtutes que uirus uenenatorum animaliū curāt ad hoc de lytyria pharmaca recipientes.

Alteratio chimorū fit aut ab ipso corpore quādo digerit eos: aut a uirtutib⁹ quarundā medicinarū: ⁊ etiā in hoc genere medicinarū ingrediūtur ille que sanant ex medicinis habentiū uenena: ⁊ ex medicinis que sunt ex genere uenenorum

Alteratio chimi mali dōec redeat ex malicia sua ad bonitatē fit p duas res. vna earū est vt vincat eum natura ⁊ digerat ipm. Et digō ē duob⁹ modis. vnus eorū ē vt vīcat natura mēbri malū chimū ⁊ vincat malicia ei⁹ ⁊ pmutet ipm ad sanguinē bonū ⁊ nutriat inde mēbrū: sicut digerit phlegma dulce ⁊ pmutat ipz ad sanguinē. Et altera ē vt mutet natura mēbri chimū malū et alteret ei⁹ maliciā ⁊ faciat eū inter ipm qui ē naturalis ⁊ inter ipm illū qui ē extra nām: sicut facit in pmutatione chimi mali in apate ⁊ digerit ipm ⁊ facit ipm pus: ⁊ sicut facit in fe. qz digerit humorē ⁊ euacuat ipm in hora crisis. Et altera ē ex vtutib⁹ medicinarū faciētiū euadē: quī in q̄busdā medicis sunt virtutes faciētes euadere ex malicia chimorū: ⁊ nō ē via ad cognitōem harū vtutū faciētiū euadere nisi p expimētū solū sicut ostdit Gal. in tractatu q̄nti libri sui in medicis simplicib⁹. ⁊ de ꝓpetate medicinarū faciētiū euadē ē vt cōfortēt mēbra interiora sicut confortant ea medicine aromatice stiptice. si g̃ aggregat in medicina faciēte euadē vt sit aromatica stiptica faciēs euadere simil: tūc nō ē aliq̄d meli⁹ ea in cōfortatōe ⁊ oseruatione mēbrorū interiorū: ⁊ in faciēdo euadē corp⁹ ex malicia chimorū. ⁊ de genere medicinarū facientiū euadē sunt que faciūt euadere ex venenis brūtiū venena: ⁊ in medicinis interficiētib⁹ ad cognitōez quarū nō ē via nisi p expimētū. Gal. q̄dē ostdit in tractatu q̄nto q̄ nō ē semita ad cognoscēdū aliq̄d ex vtutib⁹ medicinarū soluētiū ⁊ medicinarū interficiētiū: ⁊ medicinarū faciētiū euadere quib⁹ efficiūt opatōes has nisi p expimētū solū. ⁊ tiriaca q̄dez ē cōposita ex medicis faciētib⁹ euadē ex veneno: ⁊ ex medicis faciētib⁹ maliciā chimorū euadē: ⁊ ex medicis interficiētib⁹: ⁊ oportet vt inquirant medicine faciētes euadē ex malicia chimorū. illud aūt quod ē ex malicia chimorū cui⁹ virt⁹ ē venenosa: manifestū est q̄ tiriaca ofert in eis. Spēt aūt eius quod ex malicia eorū est cui⁹ virt⁹ non est venenosa: manifestū ē quia oportet vt inquirāt spēs medicinarū faciētium euadere que faciāt euadere ex eo. Et ego quidē iam exptus sum ⁊ inueni cāphorā medicinarū facientē euadere ex putredine chimorū. ⁊ ꝓpter illō ego vedi illam in potu in egritudinib⁹ pestilētialib⁹: ⁊ in febrib⁹ putridis: ⁊ miscui cum ea illud quod vidi esse innatiū: ⁊ minuim⁹ in vna quaq̄ egritudinū putrefactōem. Cruditatē aūt chimi digerūt medicie digerētes sīc croc⁹ spica ⁊ assarū cassialignea ⁊ cinnamomū. Ex viscositate aūt hūor ⁊ grossitudine eor faciūt euadē medicie subtiliātes: ⁊ ex frigore eorū faciūt euadere medicine calefacientes: ⁊ ex calore eorū faciunt euadere medicine infrigidantes: ⁊ ex eorū subtilitate faciunt euadere medicine ingrossantes. 196

Euacuant uero sufficiēter a calidis pharmacijs ⁊ purgatōibus ⁊ clysteribus sudoribusq̄z ⁊ uomitibus. he igit hor sunt cōes euacuatōnes.

Et euacuatio chimorūz fit per medicinas calefaciētes fortiter: et p solutōem ⁊ per clystere ⁊ p sudorē ⁊ p uomitum. ⁊ iste quidē sunt species euacuationū communiū.

Euacuatio omnis chimi fit p illud quod attrahit ipm ex medicis solū sine alio conamine b̄ est adiutorio. verūtamen medicine attractiue inest q̄ si ofortet euacuat ipm qui sequit illū chimū: cui⁹ erem plū est medicia que euacuat cholerā: si ofortet euacuat post cholerā phlegma: post phlegma melancholiā: post melancholiā sanguinē. medicina vo que euacuat humē lācholicū si cōfortet euacuat post ipm phlegma: p⁹ phlegma cholerā: post cholerā sanguinē. Et manifestū est q̄ chim⁹ sanguis nō oportet vt euacuet: quī q̄ī ipe fit mal⁹ pmutat ad vnū chimorū que sunt supfluitates ei⁹. .s. aut ad melācholiā: aut ad cholerā: aut ad phlegma: aut ad aquositatē: ⁊ illud quod alterat fit vn⁹ istorū chimorūz. substātia vero ipsi⁹ sanguis cōueniēs est nature: q̄ꝓpē omnia mēbra sumūt ex eo nutrimētū suū. Et Gal. quidez ꝓcepit virū qui inuenit medicinā sanguinē euacuātē occidi vt nō sciret eā ex illo alius. ⁊ postq̄ ꝓcepit eū interfici ꝓcepit vt clauderent oculi ei⁹ ita vt nō apperet medicia ⁊ nō inueniret vel inuneret eam ⁊ scirent eam ali⁹ ⁊ mere rerent alter interfectōem. In phlebotomia vo ⁊ in ventosis nō est intētio euacuatio sanguis puri: sed euacuatio multitudis q̄ est qum oēs humores sunt additi fm ꝓporōez. phlebotōia aūt euacuat multitudinē chimor ex vēis magnis. vextū scarificatio ⁊ vētose euacuāt multitudinē chimor ex venis puis. Et Gal. q̄dē docet in b̄ fmōe cōes euātōes: ⁊ dicit q̄ sūt. v. Una earū ē illō q̄ō euacuat p medicinas q̄ calefaciūt ⁊ attrahūt calefactōe forte. Iste enim medicie p supfluitatē calefactōis sue euacuāt ⁊ attrahūt hūores. ⁊ q̄dā illarū faciūt eos vaporē qui resoluit aerez. ⁊ quidā eorū qī attrahūt ipos medicine iste currunt ex loco ad locū ad quē puenit. Et secūda ē solutio vētris p medicias in quib⁹ sunt vtutes solutiue. ⁊ tertia est p clystere solutiuū. ⁊ quarta p sudorē. ⁊ sudor q̄dē fit p aerez calidū ⁊ cū cooptura ⁊ cū medicis calefaciētib⁹ cutē. ⁊ q̄nta ē p vomitū. ⁊ vomit⁹ q̄dē fit aut ītromissiōe vigiti aut pēne in guttur: aut p medicinā faciētē nauseā: aut p medicinā in qua est virt⁹ fortis qua attrahūt chimi ad os vētris. iste ergo sunt euacuatōes cōes. 197

Prope uero a loco in quo congregati fuerint accipiūtur: quemadmodū in salubrib⁹ declaratū est secūdū tertiūz ⁊ quartum: maxime nobis de laborib⁹ tractātib⁹: ⁊ quecūqz adiacēt

alijs laboriosis dispõnibus.

Proprie uero sumũtur in locis in quibus aggregant̃ illi mali chimi sicut ostendi in libro de regimine sanorum: ⁊ ꝓp̃e in tractatu tertio ⁊ quarto illi⁹ libri quꝫ nos narrauim⁹ lassitudinẽ ⁊ reliquas causas similes lassitudini.

Vult ꝙ euacuatio ꝓp̃a cuiusqꝫ chimorũ oportet ꝙ fit ex mẽbris ꝓpinq̃orib⁹ mẽbro in quo ẽ chimus: ⁊ ip̃e determiat hãc intẽtiõem. 197

Euacuãt̃ eni ꝓmptius qui quidez in p̃mis uenis per uentrẽ: qui uero in his qui ſm epar per urinas: q̃ uero sunt ſm totam habitudinẽ per sudorem: quẽadmoduꝫ ⁊ qui ſm caput aut per palatũ aut per nares aut ꝑ utraqꝫ qui uero in thoracis latitudinibus purgatur ꝑ guttur cum tussibus: qui uero ſm renes ⁊ uesicã per urinas.

Et euacuatio chimorũ fit facilior quãdo euacuat̃ illud quod ex eis est in uenis p̃mis per solutõez uẽtris: ⁊ euacuat̃ quod ex eis est in eo quod est facilius post epar ex uenis per urinaꝫ: ⁊ euacuat̃ quod ex eis est in corpore toto per sudorez: ⁊ quod est in capite per palatum aut per nares aut per utraqꝫ simul: ⁊ qd̃ est in pectore euacuat̃ illud per tussim: ⁊ quod est in renib⁹ aut uesica per urinam.

Vene p̃me sunt que sunt inter epar ⁊ intestinũ ieiunũ: ⁊ uocant̃ meseraice. ⁊ iam ostẽdit in eo qd̃ p̃terijt ꝙ totũ corp⁹ est musculi. ipse ergo vult ꝑ illud ꝙ ex chimis est in corpe toto illud qd̃ ex eis est in musculis: ⁊ residuũ ſmonis ei⁹ est intellectũ. 198

Antipaseos uero cõmunis omnium partiũ ostensio ad ea que longissima sunt.

Euacuatio uero que fit per uiam attractõnis est significatio cõmunis omnib⁹ membris que sunt ex locis longinqoribus illo loco ex quo intẽdimus ad attractiõem.

Sicut pulpa colloq̃ntide ⁊ agaric⁹ attrahũt ĩ stomacho qñ applicant̃ in stomacho ex cerebro ⁊ nucha ⁊ neruis supfluitates eorũ: ⁊ sicut attrahit medicina solutiua vẽtris quãdo bibit̃ supfluitatez ex lacertis. Et nobis quidẽ prepat̃ vt ponam⁹ medicinas in eo quod est sub vmbilico: ⁊ attrahant̃ humores ex corpore: ⁊ vt retineat̃ medicĩa in manu: ⁊ attrahit humores ex corpe: ⁊ vt ponat̃ medicina sub pede ⁊ attrahit hu. ex capite. ⁊ totũ illud scit ille qui multũ studuit in hac arte ⁊ nõ oꝫ vt sciat illud qui nõ meret̃ illud ⁊ fiat nocumẽtũ ei⁹ ꝑ h̃ ꝙ vtit̃ illo pl⁹ q̃ꝫ fit iuuamentũ per ipsum. 199

Deriuatio uero ad ꝓxima loca.

Euacuatio que fit per uiam extractionis eius quod collectũ est in membro fit ex locis ꝓpiquis.

Iste sermo intellectus est ⁊ iam preterijt expositio eius. 200

Omnia igit̃ q̃cũqꝫ curãt hmõi dispõnes salubres uocant̃ cause.

Et omnes iste res que sanant has dispõnes noiant̃ cause sanitatis.

Iste res sunt que digerũt chimos ⁊ que adiuuãt sup digõem eoꝝ: ⁊ que faciũt euadere a malicia eoꝝ: ⁊ que euacuãt eos. ⁊ manifesta est ex eo qd̃ p̃missum est curatio omniũ febriũ. eius quidẽ que ex eis est malicia complõnis tm̃ sicut fe. diei vni⁹. i. ephim era ⁊ fe. ethica curatio est intrãs in curatõe malicie complexionis calide ⁊ sicce cuꝫ eo quod infrĩdat ⁊ humectat ex cibis ⁊ potib⁹ ⁊ medicinis ⁊ inclinatõe omniũ causaꝝ cõtinentiũ corpus ad illud quod infrigidat ⁊ humectat: ⁊ quod resoluit vaporẽ eaꝝ: sicut balneatio cũ aqua dulci tepida: ⁊ inũctio cum oleo violaceo: ⁊ que currunt eius cursu: ⁊ olfactio odoꝝ frĩdoꝝ aromaticoꝝ ⁊ vsus mult⁹ in ꝑticularib⁹ haꝝ rez facit te scire ꝙ iste canon est curationis earũ. eius aũt quod est ex fe. ex putredine chimoruꝫ est curatio cõposita ex eo quod adiuuat sup digõnẽ humoꝝ: sicut medicine quarũ caliditas est similis caliditati corpis innate: ⁊ cõfortatio nature donec digerat eos: ⁊ alteratio putredinis eorũ: ⁊ euacuatio eorũ: et infrĩdatio eius quod facit accidere febres in corpe ex calore ⁊ siccitate. ergo curatio hui⁹ generis febriũ est composita ex curatõe fe. que est malicia complõnis calide ⁊ sicce: ⁊ ex curatõe malicie chimoꝝ. ⁊ qum putredo multotiẽs sequat̃ opilatões ⁊ priuatões expiratõis necessariũ est in illo vt aperiant̃ opilationes ⁊ ꝙ minuat multitudinẽ donec eam cõsumat vt⁹ ⁊ expiret a corpore. 201

Quemadmodũ exacuẽtia egre.

Et omnes res que stimulãt dispositiones has ⁊ addũt in eis: nominantur cause egritudinis.

Vult per dispositões illud quod noĩauit ex malicia chimorũ: ⁊ per res causas que stimulãt vnã quãqꝫ specierꝝ malicie chimorũ. Et docuit iam ꝙ ip̃e sunt duo genera. vnũ eorũ est quod supuenit corpori ex cibis ⁊ potib⁹ ⁊ alijs extrĩsec⁹: ⁊ generãt chimũ ĩ eo illaudabilẽ. ⁊ alterũ est vt in corpe fit chim⁹ illaudabilis: ⁊ sumat cibos ⁊ pot⁹ generãtes chimos laudabiles qum ergo pueniũt in corpe resoluit eos chimos chim⁹ illaudabilis ad naturã suam: ⁊ permutat̃ de bonitate ad maliciam. ⁊ propter illud dixit hippo. Corpora que nõ sũt mũda q̃ꝫto pl⁹ nutries addes eis maliciã. 202

Neutre uero neqꝫ ledentia nec adiuuantia.

Res ergo que non nocẽt neqꝫ cõferunt eis: nomiuant̃ cause neqꝫ

sanitatis neqz egritudinis.

Vult omnes causas ser cõtinẽtes corp⁹: vna qua rũ est cibi ⁊ potus: ⁊ secũda aer cõtinẽs. ex istis ẽnĩ est quod nocet in chimis ⁊ generat ĩ eis ma liciã neqz cõfert in eis: quod aũt nocet eis est omne qõ generat maliciã eorũ: sed quod ɔfert eis est omne quod destruit maliciã eorũ: quod vero nõ cõfert nec nocet est omne cui nõ est impssio mãifesta in aliqua egritudinũ. Et in istis dixit hippo. oportet vt sumant in potu medici ne que cõferãt. qꝰ si nõ cõfert: ad min⁹ nũ fit ex eo qõ nõ nocet: sed quãdo nõ inuenim⁹ cibos ⁊ pot⁹ cõferẽtes da mus ex eis quod non nocet: ⁊ similiter facimus in om nibus causis. 204

POtest aũt aliqs eas neqz causas appellare oio: quales sunt multi sophistaꝝ negligẽtes qdẽ ipaꝝ rerũ in uenire dziam: ĩ nominib⁹ uero plurimũ tpis cõsumẽtes.

ET possibile est ut nõ nominẽt cau se oio sicut faciũt multi sophistaꝝ ex eis qui negligũt speculatiõez in inuẽ tione diuersitatis summe reꝝ: ⁊ finiũt uitã suã in nominibus.

REs quib⁹ nõ est impssio manifesta: neqz in sani tate neqz in egritudine: possibile est vt nõ nomi nent cause penit⁹: verũtamẽ hec speculatio est egrediẽs ab arte medicine: ⁊ occupatio cuz ea est ex opa ratõe medicoꝝ sophistarũ: qui finiũt vitas suas in fanta sia ⁊ sophisticatõe p fmonẽ: in nõib⁹: ⁊ negligũt cõside ratõem in eo quo fit iuuamẽtũ in medicinis: ⁊ via eoꝝ ẽ vt nominẽt medici sermonis. Medici vero fm veritatẽ sunt medici opatõis: ⁊ ex opatiõe istoꝝ est occupatio cũ consideratõe in eo quod fit iuuamẽtũ in medicina. ⁊ qñ intelligũt illud quo indigent ex intẽtõibus rerũ: nõ cu rant qualiter sint nomina. 205

DIctũ est autẽ amplius in alijs ne gocijs aduersus eos: pseruatiua quidẽ species artis talis est.

ET iam loquutus fui in alio libro ab isto fmonẽ magis expositũ isto in destructõe istoꝝ dictoꝝ.

OSẽdit Ga. ĩ alio libro ex libris alijs suis qꝰ occu patio eũ noib⁹ est supflua cũ q̃ nõ fit iuuamẽtũ qñ intẽtões sint itellecte: ⁊ oñdit in libro suo de nõib⁹ medicinalib⁹ qꝰ res q̃ nõ ɔferũt neqz nocẽt: sũt ex cauſ dispõis ẽtie q̃ ɔr neqz sanitas neqz egritudo. 206

REsumptiua uero ⁊ enutriẽs in cõ ualescentib⁹ ex egritudinib⁹ ⁊ seni bus: qualis uero est ⁊ eoꝝ dispõ ⁊ a q bus causis maxie ad id quod fm natu ram est reuertunt.

IAm compleui narratõem speciei medicine dicte cum conseruatõe ⁊ ex medicina est species alia que nomi natur cõfortatio ⁊ nutritio: ⁊ utimur ea in eo qui sanatus est ex infirmitate ⁊ in senentute.

COnfortatio ⁊ nutritio sunt capitulũ medicine quod administrat in eo qui iam sanat⁹ ẽ ex egri tudine: ⁊ nominat illud regimẽ cõualescẽtis: et in senectute nominat illud retentio residui vite senis. ⁊ inter cõfortatõem ⁊ nutritõem est differẽtia. cõfortatio quidẽ est illud quod addit in virtutib⁹ mẽbroꝝ: nutritio vero est illud quod mutat ⁊ digerit fm qꝰ oportet: ⁊ cuz quãtitate qua oportet ⁊ qꝰ nutrit. 207

PErfecte quidẽ in terapẽtice facul tatis litteris demõstratũ est: p ca pitula uero dicat ⁊ nũc.

ET iam ostendi illud in libro de in genio sanitatis declaratõne com pleta. dispositõem autẽ corporũ istorũ ⁊ ex qbus causis redeãt ad dispositõez nãlem ego sum narrãs tibi cum abbre uiatione in hoc loco.

VUlt qꝰ iam exquisite pscrutat⁹ est doctrinã regi minis cõualescẽtis ⁊ retẽtiõis residui vite senis in libro suo qui nominat regimen sanitatis seu ingenii sanitatis: ⁊ qꝰ illud quod dicit in libro hoc ẽ ab breuiatio illius. 208

QIgit dispõ est talis: bon⁹ quidez est sed pauc⁹ sanguis: ⁊ cũ eo uita lis qui appellat spũs ⁊ aialis. ipse uero solide partes sicciores: ⁊ ꝓpterea uirtu tes earũ debiliores ⁊ infirmiores: ⁊ ꝓ pter has totũ corpus fridius.

DIco ergo qꝰ dispositio istoruz cor porum: scilz cõualescentiũ ⁊ senũ est qꝰ sanguis qui est in corpibus eoruz est sanguis bonus: uerũtamẽ quãtitas eius est parua: ⁊ simil̃r etiaz est disposi tio spũs uitalis ⁊ aialis. membra uero eorũ fixa sunt ⁊ sicca: ⁊ ꝓpter illud uir tutes eoruz sunt debiles: ⁊ propter de bilitatẽ harum uirtutũ totum corpus est frigidius.

QUod ipse dixit: cõicãt ɔualescẽtes ex egritudini bus ⁊ senes: verũ cause in eis diuersificãt in ɔua lescẽtib⁹ quidẽ egritudines: ⁊ quod cũ eis accit ex doloꝛib⁹ cõminuũt ex sanguinib⁹ ⁊ spiritib⁹ ipoꝝ: ⁊ ex humiditatib⁹ ipsis in mẽbris que roꝛãt mẽbra radicalia: ⁊ omnia que accidũt eis inde sunt p accidẽs nõ nãlia in eis: ⁊ ꝓpter illud possibile est vt destruãt omia accitia. ⁊ itez est manifestũ qꝰ fit in mẽbris eoꝝ ꝓpter istas res ma licia cõplexiõis que facit vtutes eoꝝ debiles. ⁊ ꝓpẽ pau citatẽ sanguis in eis ⁊ debilitatẽ virtutũ fit qõ vicit sup totũ corp⁹ frigus: senũ vo corpa radicalia frigida sunt et sicca natura ⁊ sanguies eoꝝ sunt pauci: qñ calor in eis

innatus iam debilitat a digestiõe eius quod aduenit corpori ex potu ⁊ cibo: quapropter aggregant in corporib⁹ eorũ humiditates multe ⁊ humores crudi: ⁊ ꝓpter istas res debilitantur in eis spiritus tres: ⁊ dominat in eis super eos debilitas nature: ⁊ fiunt corpora eorũ frigidiora natura q̃ fuerint. Jam ergo declarat per illud quod diximus conueniẽtia corporũ conualescẽtiũ ⁊ corporum senum in paucitate sanguinis ⁊ spirituũ ⁊ siccitate membror spiritualiũ radicaliũ ⁊ debilitate virtutũ ⁊ victoria frigoris supra totũ corpus. ⁊ ꝓpter illud ponit Galienus canonẽ curatõis vnũ in conualescẽtibus ⁊ senibus: ⁊ ꝓpter illud oportet vt discernas ipsum ⁊ approꝑes conualescẽtes fm causas faciẽtes in eis: ⁊ approꝑes senes fm causas agentes in eis. ⁊ iam declaratũ est q̃ cause dispõis istor fiunt alie a causis dispositiõis illor. 209

Cause uero salubres eaz que dicta est corrigẽtes dispõem uno qdem capitulo ut appẽdat quecũqz pfectaz ⁊ uelocẽ digõem opant: fm ptem uero immoderatis motõib⁹ ⁊ cibis ⁊ potib⁹ ⁊ somnis sunt. mãe quidẽ motionũ sũt suspẽsiões ⁊ deambulatiões ⁊ fricationes ⁊ lauacra.

Quod si uis ut aggregẽ tibi causas que rectificãt hãc dispõnem ⁊ attrahũt hñti ipam sanitatẽ: tũc sunt oia que adiuuãt ad hoc ut supueniat corpi nutrimẽtum uelociter custodiens. ⁊ si amas ut distinguã tibi eas: tũc sũt motus equales ⁊ cib⁹ ⁊ pot⁹ equalis ⁊ somnus eq̃lis. ⁊ spẽs mot⁹ sunt in uehitiõe ⁊ deãbulatõe ⁊ fricatõe ⁊ balneatõe.

Oportet vt regant regimine equali in vnaquaq̃z causarũ ser: que sunt aer continẽs: cib⁹ ⁊ potus: somnus ⁊ vigilia: ⁊ euacuatio: ⁊ constrictio: et accidẽtia anime. verũtamẽ Galien⁹ dixit in illis tria vt significet super residua per ea: ⁊ dixit ex speciebus particulariũ motus uehitiõem ⁊ deambulatiõem: vt significet super omnia particularia motus: ⁊ intelligant ex particularibus motus particularia etiã vniuscuiusq̃z causarũ ser: ⁊ p̃scrutat⁹ est exquisite sermonẽ in eis in duobus libris. quorũ vnus est liber de ingenio sanitatis. ⁊ alter est de regimine sanorũ. 210

Et si multũ meliores adhuc fiãt: ad ꝓsueta opa paulatim attigãt.

Et si rectificant rectificatõne multa post usum haz rerũ: tũc oportet conuersari in pauco ex eis in quib⁹ ꝓsueuerũt cõuersari ex opatõib⁹.

Quando tu administras in regimie sanitatis cõualescẽtis ⁊ retentiõis residui vite senis cibuz ⁊ potum equalẽ in quãtitate sua ⁊ sua qualitate ⁊ bonitate digestiõis eorũ: ⁊ administras somnũ equalẽ ⁊ motum equalẽ facilẽ que confortãt membra eorum: et expirare faciũt illud quod aggregat in eis ex vapore aut per debitõem: aut per ambulatiõem: aut per fricatõnem equalẽ: aut per balneatõem: aut per duo ex istis: aut per plura duobus. ⁊ videẽs eos q̃ iam rectificati sunt per ea rectificatõe multa post administratõem eorũ: tunc precipe eis vt inquirãt conuersatõem in pauco ex eis ĩ quo cucurrit cõsuetudo eorum cõuersari: ⁊ ingrediant in eo paulatim: ⁊ gradet in eo donec redeat ad cõsuetudinem eor ex opatõib⁹ quas consueuerũt. 211

Cibor uero in ꝓncipio qdẽ hũidi ⁊ hñ digestibiles ⁊ nõ frigidi: postea uero magis nutriẽtes.

Ibi aũt opz ut in ꝑmis sint ex rebus humidis uelocis digõis que nõ sunt frigide. quum ergo extẽdit cum eis tẽpus: tũc opz ut sint ex eis quorum nutrimentũ est plus.

Iam sciuisti ex canone curatõis cõmuni: scilz ex curatiõe contrarij per contrariũ: quia quum virtutes conualescentiũ ⁊ senũ sint debiles indigẽt cibis humidis velocis digestiõis: sicut sunt sorbitiones: ⁊ aqua pullorũ: ⁊ ius gallinarũ: ⁊ quum infrigidat complexio: indigent calefactiõe membrorũ suorũ cũ cibis: quapropter oportet vt illud quod das eis in cibo ex eis non sit frigidũ: ⁊ gradare eos in istis rebus ex minori ad plus paulatim: ⁊ similiter oportet vt facias in motib⁹ ⁊ vnaquaq̃z causarũ. 212

Potus uero apt⁹ uinũ ẽ: etate qdẽ mediũ: forma uero puz lucidum: in colore uero aut albũ aut subrubeum: odore uero suaue: in gustu uero nec aquosum omnino nec aliquã uehemẽtẽ qualitatẽ ostẽdẽs nec stipticã nec amaram nec dulcem.

Pot⁹ autẽ rectior eis est uinũ equale inter antiquũ ⁊ nouũ: ⁊ qñ aspicis ipm uides ipm claz lucidũ ⁊ color ei⁹ aut alb⁹ aut decliuis ad rubedinẽ: et quando ipm odoras inuenis ipm boni odoris cũ equalitate: ⁊ quando gustas inuenis ipsum saporis nõ mortui neqz fortis ualde donec nõ sit uincẽs super ipm ponticitas aut stipticitas aut amaritudo aut dulcedo.

Rectior potuũ cõualescẽtibus ⁊ senibus est vinũ tempate complexiõis: ⁊ non est super te sine sit antiquũ sine nouũ postquã sunt signa equalitatis apparẽtia in eo: ⁊ sunt illa que numerauit. color quidem albus aut decliuus ad rubedinẽ sed in substãtia est clarũ lucidũ: odor vero est bonus cũ equalitate: ⁊ sapor est non mortui saporis nec fortis valde: sed medium est inter ponticitatẽ ⁊ stipticitatẽ: ⁊ inter amaritudinem et dulcedinem. 213

Dictũ ẽ aũt ut modo dixi ĩ terapẽtica facultate amplⁿ sup his.

ET iam narraui oēs istas res sicut dixi paulo ante narratōe magna exposita hac i libro de igenio sanitatis.

HSte sermo tolerat duas expositōes. vna earum est vt velit omnes canones curatōis. ⁊ altera ē vt velit totū quo regant conualescētes ⁊ senes. prima vero expositio est sermo cōmunis quo facit nos rememorari toti⁹ quod narratuit in hoc libro: ⁊ propter illud ponit eum sigillatōem eius. Expositio autē secūda est sermo proprius quo facit nos rememorari q̄ corpora conualescentiū ⁊ senū qum sint frigida: indigēt eis que calefaciūt ea ex cibis ⁊ potibus ⁊ motu: ⁊ reliquis causis calefactōe equali. ⁊ si sint debilia: indigent eis que confortāt ea ex cibis ⁊ potibus ⁊ specieb⁹ exercitij. ⁊ quz sint diminuta ex sanguine ⁊ spiritib⁹ indigēt eo quod addat illud in illis ex cibis ⁊ potibus: ⁊ bonitate digestionis: ⁊ exercitio ⁊ gaudio. Et eius sunt species multe: sicut aspectus rerū boni aspectus: sicut celū ⁊ stelle ⁊ aque ⁊ colores boni ⁊ stratus alij: ⁊ vasa pciosa: ⁊ que bonā faciūt animā ex narratiōibus faciētibus ridere: ⁊ que faciunt super animā leticiā: ⁊ suffumigatio bona: ⁊ odores delectabiles: ⁊ reliqua que sunt illis similia: ⁊ quz sint mēbra illorū sicca: eis īdigēt que humectāt ea. in cōualescētib⁹ q̄dē afferat cambiū ei⁹ q̄ resoluerūt dolores ex eis ex humorib⁹; in senib⁹ vo extrahat cū facilitate illud q̄ aggregat in corpib⁹ eor de superfluitatib⁹: ⁊ inquirat calefactio mēbrorū ⁊ ipōrū humectatio cū cibis ⁊ potib⁹ conueniētib⁹ ⁊ fricatōe ⁊ balneatōe: ⁊ filib⁹ istis ex illis que qm̄ ponis illas radices sunt sustētamētū tuū: ⁊ vtēs vno quoq̄ pticularīū fm se: cōsequeris intētiōem tuā q̄sitaz. Et quz post Gal. ⁊ Diasco. sint herbe inuēte vltimi iuuamēti velocis valoris: sicut valor cāphore in egritudinib⁹ pestilētialib⁹ calidis: ⁊ musc⁹ in egritudib⁹ pestilētialib⁹ frigidis: ⁊ sicut velocitas herbe aphrodilli cui⁹ flos fit celesti faciētis euadere ex pūctura scorpionū ⁊ ex morsu serpētū ⁊ viperarū: donec dr̄ q̄ qui bibit ex ea aliquid: ⁊ mordet ipm vipera aut serpēs aut scorpio: nō sentit per eos dolorē: ⁊ si eēt ex reb⁹ que sunt deteriores istis reb⁹ ⁊ maligniores eis. ⁊ qz ita stat anno vno q̄ nō impmit in corp⁹ ei⁹ venenū: tūc iā possibile est vt sint etiā medicine que prohibeāt a velocitate senectutis. ſ. a frigore mēbrorū ⁊ siccitate eor: ⁊ prolongēt p illud vita hoīs qm̄ regimē ei⁹ fit bonū: sicut dr̄ q̄ hoīes viterūt centū annis: ⁊ vnū q̄ inuenit in illo ē medicīa inda ⁊ nolat triphera: ipa nāq̄ bonā efficit digōem ⁊ colorē bonū: ⁊ prolongat inuētutē tpe ⁊ spacio lōgo qm̄ cū vsu ei⁹ bonū est reliquū regimē: ⁊ fortasse illi qui diu viverūt inuenerūt iam medicinas quib⁹ plōgate sunt vite eor: quarū cognitio nō pueit ad grecos nec ad aliquē eorū qui venerūt post eos vsq̄ hodie: ⁊ fortasse illud inuenient in eo q̄ futurū est ex tpe. nā qm̄ triphera est fm q̄ dicim⁹: tunc possibile est inuenire q̄ ea est magis vltimū: verūtā nō est possibile oio inuenire medicinā prohibētē a morte vllo modo ⁊ cōseruātē vitaz semp. Gal. aut demōstratōe probauit in tractatu pmo de regimine sanor: q̄ hec res est impossibilis in nā hoīs qm̄ fit cōposit⁹ ex sgmate ⁊ sanguine mēstruoso. 214

NUnc eiz nō pcurrere oia pticularia nob⁹ ppositum erat solūmō remēorari capitula: i alijs. n. negocijs fecim⁹ tractatiōem: q̄ pscribēs q̄dē quot sunt ⁊ q̄lia determinabo oratōem in eis.

ET nō est intentio mea in hoc libro ut narrē oēs res pticularit: ucrū tamē nō intēdo i hoc libro nisi ut rememorer summas eius q̄ō exposui ⁊ ostēdi in libris meis alijs: ⁊ ego sum dicēs illos libros alios quot sunt ⁊ qui sūt: ⁊ distinguā unūquēq̄z eorū: deide abscindā postq̄z narrauero illud libr̄ istū.

IAm palā dixit Gal. in B fmone illo ad q̄ intēdim⁹ de B q̄ notauim⁹ hūc libr̄ artē puā: ⁊ q̄ ipe notauit ipm B note vt significet qz in eo sūt summe toti⁹ arti medicīe quā exposuit i libris suis ⁊ nō notauit eū B note p opatōez ei⁹ ad libr̄ de ingenio sanitatis solū sicut putat cui nō ē intellect⁹. ⁊ ista sunt nota librorū ei⁹ in q̄b⁹ docuit artē medicīe fm expōem ⁊ determiatōez: ⁊ dic intētōes suas in eis cū cōditōibus suis. 215

DIctū igit q̄dē est ⁊ pus qm̄ ē un⁹ ali⁹ liber in quo de ꝓstitutōe ⁊ inuētione artis medicine tractauim⁹. ānce dūt aūt eū duo pōres q̄ sunt de artiuz ꝓstitutōe: sz hi nūc expleto eorū nūero q̄ sine tractiōe sunt opationū.

IAm dixi paulo ante: qa ego scpsi tractatū in quo narraui q̄lr ē medicina: ⁊ pcedūt hūc tractatū duo tractat⁹ in q̄b⁹ narraui essentiā oim artiū: uerūtā isti tractat⁹ cū hoc tractatu quorū iste ē consummatio sunt pter libros quos edidi fm expōnem ⁊ dilatatōem in sermone. illorū autē librorū iste sunt

Ordinationes.

a UAdi ordinē librorū in quibus perscrutatus est exquisite Galien⁹ doctrinā arti medicie. 216

DE his q̄dē igit que fm hippo. sūt elemēta un⁹ liber est: post aūt euz tres de cōpl'onib⁹: quorū duo q̄dem de his que in aialib⁹ sunt ꝓpl'onib⁹: tertius aūt de his q̄ in pharmacijs. Ideoq̄z ⁊ de simplicīū pharmacorū uirtutis opc nō possibile ē scire pfecte si nō diligēter studeas legere tertiū de ꝓpl'onib⁹. Est aūt ⁊ ali⁹ liber pu⁹ sequēs duos pmos de compl'onib⁹ q̄ de anomala discrasia inscribit: hunc aūt silr alij duo q̄z pui. hi q̄dez de compōne optima corpis: hi uero de bona habitudine.

PRim⁹ liber eorū est i quo narraui esse elemētorū fm sniam hippo. ⁊

post euz sunt tres tractatus in quibus narraui esse complexiõis. narraui siquidem in duobus tractatibus primis ex eis esse complexiõis animaliuz: ⁊ narraui in tertio esse complexiõis medicinarum simpliciũ: ⁊ propter illud fit impossibile aliquẽ intelligere libruz meuz de uirtutibus medicinarũ simplicium scdm q̃ oportet si nõ antecedat ⁊ legat tertiuz librũ meum de complexione: ⁊ perscrutetur exquisite intellectũ eius: ⁊ post eum est tractatus unus paruus qui continuatur cum duobus tractatibus primis libri mei in complexione: ⁊ inscriptio eius est de complexione mala diuersa: ⁊ duo alij tractatus quorũ uni⁹ iscriptio est de meliore habitudine corpis: ⁊ alterius est inscriptio de bona habitudine corpis.

Isti tractatus omnes sunt pendẽtes ⁊ precedẽtes cum complexione. 217

Tripartita est alia operatio de uirtutibus naturalib⁹: quã siue post duos de complexiõibus: siue post euz qui de elemẽtis legere quis uelit potest hoc consequi.

Et post librum de complexiõibus est liber alius in quo sunt tres tractatus in quibus narraui esse uirtutuz naturaliuz: ⁊ possibile est post hoc ut legas hunc libruz postquã legeris duos tractatus primos de complexione: et postquã legeris tractatũ in quo narraui esse elementorũ: ut sit lectio tua ꝑm ordinem continuũ.

Scilz lege ⁊ vide librũ de virtutibus naturalibus post duos tractatus primos de complexione: ⁊ lege ãte istos duos p̃mos tractat⁹ libr̃ de elemẽt. 218

Post hunc autem in multis operibus de animalibus operatõibus tractauimus.

Et sunt mihi post hunc libruz libri multi in quibus narraui esse operationũ animaliũ.

Vult q̃ sunt ei post librũ de virtutibus animalibus libri multi. 219

Quoniam autem ⁊ in demonstrationibus eorum non parua utilitas est que per anatomiã apparẽt: primuz in illis exerceri oportet. Est autẽ ultima ⁊ utilissima quedam eorum que uocat̃ anatomia disputatõ ⁊ dispositio ⁊ alie cum ea multe. In duobus quidem de anatomie diuersitate: in uno autez de ea que mortuorũ anatomia: post hos autem duos de ea que uiuorũ: in alijs autem quibusdã scdm partes introducendis faciemus eam que de ossibus: ⁊ eam que de musculis est anatomia: ⁊ eam que neruorũ: ⁊ eam que arteriarum ⁊ uenarum: ⁊ quidaz tales alij talium sunt: ⁊ si scdm naturam qui in arterijs sanguis.

Verũtamẽ qum in demonstratione super ea que apparẽt in anatomia sit iuuamentũ non paruum: oportet ut antecedat studium in anatomie libris: ⁊ magis consequtiu⁹ libroruz in quibus narraui anatomiaz est liber curationis anatomie: ⁊ post ipsum sunt libri alij multi ex quibus sunt duo tractatus in quibus narraui eẽ eius quod cadit in anatomia de diuersitate: ⁊ ex eis est tractatus in quo narraui eẽ anatomie animaliuz mortuorũ: ⁊ continuantur cum eo duo tractatus in quibus narraui esse anatomie animaliuz uiuoruz. Et ex eis sunt tractatus alij quos posui discipulis in anatomia ossium ⁊ lacertorũ ⁊ neruoruz ⁊ uenarum non pulsatiliũ ⁊ pulsatiliũ: ⁊ tractatus alij similes istis: ⁊ ex eis qui ingrediunt̃ in ordine istorũ est tractatus in quo ostẽdi q̃ sanguis est retẽtus in uenis pulsatilibus natura.

Liber curatõnis anatomie ẽ .xv. tractatus: ⁊ tractatus quos posuit discipulis sunt quinqz qui aggregati sunt ĩ libro vno ⁊ nominat̃ post illud anatomia parua. 220

Demonstrãtes ip̃as operationes duo quidem sunt de musculis et motib⁹: tres autẽ de thorace ⁊ pulmonis motu: post hos qui de respiratiõis

causis: quos seqtur qui de uoce.

Esse autem operationū narraui in duobus tractatibus in quibus narraui motuz lacertorū. Et tres tractatus sunt in quibus narraui motuz pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ sequitur hunc librum liber noster de causis respirationis: ⁊ post hunc sunt tractatus quos edidi de uoce.

Isti sunt quatuor tractatus qui aggregati sunt ⁊ nominātur libri vocis. 221

De principali autez ⁊ de alijs omnibus quecunqz circa naturales aut animales operatiōes querūtur: in multipartito opere manifestauimus: quod de hippocratis ⁊ platōis dogmatibus inscripsimus.

Esse autez uirtutū que nominantur regitiue ex uirtutibus anime ⁊ reliquorum de quibus est necessaria inquisitio de esse operationū naturaliū ⁊ animaliuz ostendi in libro ī quo sunt tractatus multi: quorum inscriptōem posui de sentētijs hippo. ⁊ platonis.

Iste liber est nouem tractatus: ⁊ tractatū decimum fecit respondendo de dubitatiōe qua dubitabant quidam homīes sui tempis. 222

Ex huius generis sunt que ⁊ in cōsideratione que de spermate scripta sunt singularitates: ⁊ adhuc que de hippocratis anatomia: que omnia quidem de utilitate membrorū sequit̄ operatio.

Et ingrediuntur in hoc genere doctrine duo tractatus quos edidi de spermate: ⁊ liber de anatomia hippocratis: deinde post istos libros omnes sequitur liber de iuuamētis membrorum.

Liber de iuuamentis membroꝝ est decē ⁊ septē tractatus. 223

Ad cognitiones autez egritudinū ⁊ que de patientibus locis: ⁊ que de pulsibus operatio utilis existit scōz quam ⁊ precognitiōes docemus. antecedunt autē eum qui de pulsibus duo libri qui de utilitate respirationis ⁊ de utilitate pulsuū. hic autez qui de pulsibus in quattuor partes diuisus est: prima quidem de differētijs eoruz: secunda de cognitione: tertia de his que in pulsibus causis: ⁊ quarta de ea que per pulsus p̄cognitōe huius generis est.

Ex libris autez quibus fit iuuamētum in cognitōne egritudinuz est liber cognitionis egritudinū membrorum interioruz patientiū: ⁊ ex eis est liber de pulsu: in quo narraui pronosticationem que fit ex pulsu. Et antecedūt librum pulsus duo tractatus. quoruz unus est in necessitate respiratōnis: ⁊ alter in necessitate pulsus. Liber autē noster in pulsibus diuidit̄ in quattuor diuisiones. in cuius prima diuisiōe narrauimus species pulsus. ⁊ narrauim⁹ in secūda qualiter cognoscūtur ille species. ⁊ narrauimus in diuisione tertia causas facientes illas species. ⁊ narrauimus in diuisione quarta pronosticatiōem que fit ex illis speciebus.

Naqueqz harum diuisionum est quattuor tractatus. 224

Ex hoc genere est qui in introducēdis de pulsibus scriptus est. In mente autem habeo ⁊ aliū facere librū unum uelut incisiōem omnium: quem artē de pulsib⁹ siue epithoma inscribā.

Et ingreditur ī hoc genere tractatus quem posuimus introducendis in pulsu. Et ego quidem in mente habeo ut ponam tractatū aliuz in quo summatiz ponam totum quod dixi in istis tractatibus qui sūt de pulsu: ⁊ forsitan ponam inscriptiōem illius tractatus: aut artem pulsus: aut sūmas esse pulsus.

Illud qd̄ consequit̄ est: qꝛ posuit hunc tractatū verū ꝓmisit illū ⁊ dimisit ipm ⁊ mortuus ē sine ipso ſm cap. octogintaseptem annorū. 225

Utilia autem ad hāc inscriptiōem sunt ea que per commenta ⁊ iudicia eius q de pulsibus archigenis liber dicta sunt. Ad precognitōes autez utilima maxime que crisis operatio: ante

cedit aũt hanc que de creticis: sed que de disnia et ad cognitiones presentis dispositõis: ⁊ ad cognitiones futuroꝝ bonoruꝫ uel malorũ circa laborantem utilis existit.

Et ex eis quibus fit iuuamentum ex hac scientia sunt tractatus in quibus exposui illud quod dixit archigenes in pulsu: ⁊ quod expertus est: ⁊ ostendi rectuꝫ eius ex eo quod errauit uel narrauit. libri autem quibus fit iuuamentuꝫ in pronosticatione magis ultimus eorum est liber crisis: ⁊ precedit ipsum liber de creticis diebus: et liber quẽ edidi in malicia respirationis: quo fit iuuamentũ in cognitione rei presentis ⁊ in pronosticatiõe rei future ex bono aut malo qđ accidit infirmo.

Nusquisqꝫ horꝝ libroꝝ est tres tractat⁹ 226

Et qui de simpliciuꝫ pharmacorũ uirtute sunt quorũ p̃us memini: ⁊ hi qui de compositiõe pharmacorũ.

Et undecim tractatus in quibus narraui esse medicinarum simplicium ⁊ iam diximus eos ante ⁊ decem ⁊ septem tractatus in quibus narrauimus compositiones medicinarũ ⁊ esse compositionis earum.

Septem tractatus nominantur cathagenes: et decem nominantur almeamur: in quibus dixit medicinas ꝯpositas ſm mẽbra patiẽtia. 227

Hec igitur omnia ⁊ cum eis sunt quedam ad cognoscenduꝫ utilia: quemadmoduꝫ ⁊ qui de procatarticis causis: ⁊ qui de medicinali emperia: ⁊ qui de subtiliante dieta: ⁊ amplius qui de phlebotomia ad emalcrum uel contra erasistratũ: ⁊ qui de his qui preter naturam tumoribus sunt: similiter autem ⁊ alij qui de multiplicitate humorum: ⁊ alij quidem tales. omniũ auteꝫ utiliores ad terapenticum mercedem sunt: ⁊ qui de egritudinũ differẽtia: et qui de accidẽtibus: ⁊ tertius de his in quo causas egritudinũ tractauimus: cum quibus alij tres in quibus que in accidentibus causas cõmentauimus.

Et omnes isti libri ⁊ tractatus alij cum eis singulares est necesse ut legantur ⁊ regantur ⁊ preparẽtur: et ex eis est tractatus in quo narraui esse causarum primitiuarũ: ⁊ ex eis est tractatus in experientia medicinali: et ex eis est tractatus in regimine subtiliãte: ⁊ ex eis est tractatus in phlebotomia uenaruꝫ in quo contradixi erasistrati: ⁊ ex eis est tractatus in apostematib⁹: et ex eis est tractatus in multitudine humoruꝫ: ⁊ alij ex eis qui sunt similes illis: ex quibus non est excusatio in intellectu libri de ingenio sanitatis: ⁊ tractatus quo narraui egritudines: ⁊ tractatus in quo narraui accidẽtia: ⁊ tractatus tertius in quo narraui causas egritudinũ: ⁊ tres tractatus post illuꝫ in quib⁹ narraui cãs accidẽtiũ.

Aggregati sunt isti tractatus septeꝫ in libro vno: ⁊ nominat liber causarũ accidentiũ. 228

Que de terapentica sequantur methodo scripta sunt a nobis singulariter ⁊ que de operatione.

Et sequitur hos libros liber de ingenio sanitatis: ⁊ liber de regimine sanorum.

Ipse autem dicit in libro de ingenio sanitatis: oportet vt legatur post librum de ingenio sanitatis liber de medicinis compositis: ⁊ oportet vt legantur medicine simplices ante librum de ingenio sanitatis. 229

Quoniam autem ⁊ ante omia hec exerceri oportet in ea que de demonstratione operatiõe logice futurã operari artem in ea que ad optimaꝫ heresim demonstratũ est opatione.

Et iam ostendi in tractatu in quo narraui meli⁹ ingeniũ: quia oportet ante hos libros omnes ut exerceatur in libro meo quem edidi in demonstratione qui uult uti hac arte ꝑ uiam ratiocinatõis ⁊ exerceri in ea.

Docuit per hunc sermonem modum necessitatis que est de arte dialectice in arte medicine. Manifestum est enim ꝙ non scitur rectum et certum: nec rectificatur ab errore nisi per artem dialecticam solam. 230

De alijs autem conscriptionibus et rememorationibus quas scrípsimus non necesse est tractare nūc de omnibus futuros dicere aliós forsitan in uno uel duobus libris inscriptiōem habituris Galieni de proprijs conscrí ptionibus.

Reliquos autem libros ⁊ expositiones quas edidi non cogit me aliquis dicere in hoc loco: quoniaz de consilio meo est ut applicem omnes eos in tractatu uno aut in tractatib⁹ duobus: ⁊ ponam inscriptōem libri Galieni in rememoratione librorū suorū.

Iam fecit hoc Galien⁹ in duob⁹ tractatib⁹ quos nominauit paruitas librorum vel nominatio librorum Gal'. Et ex libris quos dixit in hoc loco ⁊ libris quos dixit in nominatione librorum suorum: et sunt illi qui exierūt ab arabica lingua vel ad arabicā linguam: ⁊ est plurimū eorum ad illud ad quod vocat necessitas in doctrina artis medicine. ⁊ ex eis sūt quos nō vidi vsq; ad diem hunc: sicut librum in quo exposuit illud quod dixit archigenes in pulsu: ⁊ sicut libri eius in anatomia hippocratis. Et ab istis duobus libris fit excusatio per illud quod ostendit in libro suo de pulsu: ⁊ per id quod ostendit in libro suo de anatomia. Et similiter fit excusatio per canones quos dixit in quinq; tractatibus primis medicinarū simpliciū: a toto illo quod posuerunt qui venerunt post eum ex medicinis quas ostēdit se inuenisse. Et similiter fit excusatio per libū suum de crisi: ⁊ per librum de ingenio sanitatis a libro suo de febribus. Ipse enim exquisite perscrutat⁹ est esse febriz in his duobus libris. ⁊ scōm hanc viaz necesse est tibi vt intelligas intentōes Galieni ⁊ agas cum eis: ⁊ addiscas artem medicine sm q̄ magis completū est.

Explicit commentū Vali filij Rodban supra Tegni Galieni: in quo ipse Vali exponit librum Galieni archiatros: filij Abincalis: q̄ nominatur Microtegni. i. ars parua.

LAUS DEO.

Incipit libellus de diuisione librorū Galieni.

Testatur Galien⁹ in commētarijs supra dicta hippocratis se librum composuisse de ordine legēdi suos libros: ⁊ licet hic in fine hui⁹ libri Tegni multos nūcret libros quos cōposuit ⁊ ordinē legēdi aliquos tradat: veruz ex hoc non habetur totus librorū numer⁹ neq; totus ordo. vt ergo hec duo habeanť opere precium vtile esse duxi hic sub epilogo dicta Galieni in illo libro sm gentilis mentē in mediū adducere. Dico ergo in pmis q̄ Gal'. composuit libros de quibusdā pcedentib⁹ ad sciētiā medicine: ⁊ sunt numero tres: in quib⁹ insinuat docet ⁊ declarat quomodo medicina ipa ⁊ quelibet alia sciētia doceri debeat: vt ipe dicit in fine huius. Iaz dixi paulo ante quia ego scripsi tractatuz in quo narraui qualiter est medicina. ⁊ precedūt hunc tractatū duo tractat⁹ in quibus narraui essentiā omniū artiū: ⁊ fecit libū de demōstratione seu artiū constitutōe qui liber logica quedam est: de quo mentōem fecit in fine huius tertij libri vbi dixit: Et iam ostendi in libro in quo narraui melius īgeniū quia oportet ante hos libros omnes vt exerceať in libro meo quē edidi in demonstratiōe: qui vult vti hac arte p viam ratiocinatōis ⁊ exerceri in ea. de quo libro etiā mētionē facit tertio de simplici medicina capitulo vltimo. Secūd⁹ est que fit medicorū laudabilis secta: ⁊ sic est liber de sectis. Terti⁹ est vocabulorū siue nominū medicinaliū expositio: ⁊ sic est liber qui nominať de nominib⁹ medicinalib⁹: de quo mentiōem facit 2° de differētijs febriū: illo capitulo: Sed quoniā. Et fecit libros de medicina vt de pncipijs quibusdā medicine: ⁊ sic est liber dict⁹ introductorius. aut de tota medicina: ⁊ hoc duplī: vel in cōmuni: ⁊ sic est liber iste tegni quē nup emendauim⁹. vel in speciali de scibilib⁹ pricularib⁹ ⁊ determiatis: ⁊ dā medicina est ars operatiua ⁊ mechanica pace doctrine hui⁹ dixeriz: ideo considerat subiectū finē ⁊ modū indūcendi finē in subiectuz teste Auerroi: primo collectorij. subiectū autē quod est corp⁹ humanū pma aphorismorū cōmēto pmo: habet quattuor causas. Libri igit Galiēi quidā sunt de causa mali sicut liber de elemētis. elementa enī mā sunt mixtorū corporū teste pncipe pma primi capitulo de elemētis: ⁊ capto de complexionib⁹: ⁊ liber de complexiōib⁹: ⁊ tertio liber de humorib⁹: de quo mētionem facit 2° de virtutib⁹ nālibus. ⁊ huic libro de humoribus annectit liber de spmate: quia ex his. s. humorib⁹ spma habet originē ⁊ pncipiū teste Auicēna de causis spermatis: de quo libro etiā in fine hui⁹ meminit quem dixit: Et ingrediūt in hoc genere doctrine duo tractatus quos edidi de spmate: neq; me fugit hūc libū posse alibi collocari. ad hūc etiā libū accedit liber de cholera nigra. et ad hanc cām mālem adhuc ptinet liber de medicatōe anatomie: cui⁹ etiā meminit in calce hui⁹ tertij libri: ⁊ istorum etiā. s. de anatomia viuorū ⁊ de anatomia mortuorū quz in quit: Et in eis est tractatus in quo narraui esse anatomie animaliū mortuorū: ⁊ continuanť cum eo duo tractatus in quibus narraui esse anatomie animaliū viuorum. de quibus etiā testať tertio interiorū capitulo secūdo. Accedit etiam ad hos liber de vtilitate particularuz: cui adheret liber de differētia organicorū ⁊ consimilium membrorū. Sunt insuper alij libri de causa formali scilz complexione: ⁊ est liber de complexiōibus ⁊ de malicia complexionis diuerse: de quibus in fine huius dicit: Et post eum sunt tres tractatus in quibus narraui esse cō

plexionis. ⁊ infra dicit eodē textu: Qui cōtinuat cum hu ob⁹tractib⁹ primi libri mei ī complexiōe. ⁊ inscriptio ei⁹ est de complexiōe mala diuersa. quib⁹ non immerito cō iungitur liber de virtute cōsuetudis: ⁊ liber de calore iu uenis ⁊ pueri: quē testat fecisse in cōmento illius aphorismi p̄me particule: Qui crescūt. De cā formali. ſ. compositōe sunt libri anatomie: quib⁹ innotescūt membrorꝫ compositiōes: quorū iuuamentū ipse dicit qm ait: Oportet vt antecedat studiū in anathomie libris: super ea enim que apparent ī anathomia fit iuuamentū non paruum. Sed libri de causa formali. ī. virtute sūt multiplices quidā enim eorū sunt generales: vt libri de dogmatibus Platonis ⁊ hippocrat⁹: quos memorat ī tertio hui⁹ dicens: Quorū inscriptionē posui de sententiis Hippocratis ⁊ Platonis. Et nono terapētice: capl'o septio: ⁊ liber de virtutib⁹ dispensantib⁹ nostrū corpus: ⁊ de substātia virtutum naturaliū: ⁊ de virtutib⁹ naturalib⁹. de virtutibus animalib⁹ in generali credendū est fecisse libros. dicē tamē in fine tegni se in multis operib⁹ dixisse de eis. dicēnt: Esse animalium virtutum ostendi in libro ī quo sunt tractat⁹ multi. De virtute tamē motiua que vna est ex specieb⁹ animalis virtutis fecit librū aut cōtrahendo sermonē ad musculorū motus: et in libro de motib⁹ liquidis vel manifestis vel occultis: quem innuit etiam fecisse in fine tertij tegni: aut ad motus musculorū determinate partis: ⁊ sic est liber de voce: liber de vtilitate respirātōis: liber de causis respiratōis: liber de iuuamēto anhelitus: liber de motu pectoris: ⁊ liber de instrumēto odoratus: quē recitat fecisse in fine secūdi de interioribꝫ. De virtute vitali credendū est ipm fecisse librum de operatione autē eius que est pulsare fecit libros multos. primo liber de vtilitate pulsus: liber de pulsu cōtra Archigenē: ⁊ liber qui dicit pnosticū pulsus: de quo facit mentōem primo de differētiis febriū capl'o septio: qui inquit: Archigenes enim quicqd deliquit: ⁊ circa intelligentiā ⁊ cognitionē duri pulsus cē. ⁊ liber compendiū pulsus: ⁊ liber introductor⁹ ad Laroluz cōmentū pulsus: liber de differentiis pulsus. Fecit etiā libros de causis efficientibus: fiē liber de causis peatarticis: ⁊ liber de causis corporalib⁹: cui adiacet liber de plenitudine: cui⁹ meminit xiij. terapentice. De causis finalib⁹ non oportuit facere librū: quia sciētia operationū continet in scientia virtutum. ⁊ qz scientia spirituū vadit etiam cum illis: fecit etiam librū de contento in arteriis cōtra Archigenē: et in fine tegni dicit. hic enim dicebat ī venis pulsatilib⁹ solum spū cōtineri ⁊ nō sanguinē: sicut etiam recitat sexto epidimiarū Johānes alexandrin⁹. Fecit etiā libros de fine. ſ. de sanitate p̄mo: secūdo de egritudīe. de sanitate quidē fm se fecit librū de optima habitudine ⁊ librum de eucrasia. De modo aūt conseruatōis in generali ipsi⁹ sanitatis fecit librū de regimine sanitatis. sed de regimīe in specialī vel pseruatione fecit librū de exercitio cum parua spera: ⁊ libr⁹ de attenuanti dieta: ⁊ librū de his quib⁹ conuenit purgatio in vere: cuius reminiscit in cōmento illius aphorismi sexte particule: Quib⁹ phlebotomia aut pharmacia cōuenit. Et qm cōsiderauit egritudinez p̄mo fecit librū ad sciendū simulationē egritudinū: qui dicit de modo sciendi ⁊ redarguendi simulātes egritudinē. Secūdo fecit ēt de egritudine libros multos: ꝓsiderauit eiz egritudinū diuersitatē in generali: ⁊ sic fecit librū de accidenti ⁊ morbo. diuersitates autē speciales sunt fm gnā egritudinū. fecit igitur librū de modo male cōplexionis: librū de differētiis febriū. ⁊ annectit ei liber de tabe: saltem ēgitum ad primā ei⁹ partē. Fecit etiā librum de mala compositōe siue soluta vnitate: ⁊ librum de dislocatiōe quē allegat Rasis xv. continent⁹. De morbo composito fecit librum de tumoribus preter natutā. ī. apostematib⁹ Apostema enim est morbus composit⁹ ex triplici genere morborū: scilicz mala complexiōe: mala compositiōe: ⁊ soluta vnitate: secūda p̄mi capl'o quinto. Qum autē cōsideraūit egritudinū loca: fecit librum de interioribꝫ. ⁊ qū cōsideraūit tempora morborū siue mensurantia siue terminātia: fecit librum de quattuor temporib⁹ morbi vniuersalib⁹: ⁊ de quattuor temporib⁹ particularib⁹: ⁊ librū de creticis dieb⁹: cui adheret liber de crisi. Et qm cōsideraūit accidētia egritudinū fecit librū de rigore: tremore: spasmo: iectigatōe: ⁊ de disnia: ⁊ de typo: ⁊ librum de caumate: ⁊ librū de sternutatiōe: cuius recordat in cōmēto illius aphorismi qnte particule: Mulieri q̄ a matrice. Rursus cōsiderans pnosticationē ⁊ iudicium: fecit librum pronosticorū diuisum in libros duos. ⁊ adiacet huic noticie liber de ea q̄ in sonijs dignotōe. Considerās autē modos curandi rōnales generales ⁊ cōmunes magis: fecit libr⁹ terapentice: ⁊ librum decē tractatuū. Speciales aliores autē modos considerās: fecit speciales regl'as curē: ⁊ fm hoc fecit libr⁹ de febrib⁹ ad Glauconē: ⁊ librum de cura ictericie: ⁊ librū de cura lapidis. ⁊ considerās experimenta fecit librū de secretis ⁊ experimētis ad varias egritudines: ⁊ libr⁹ de facile his acquisibilib⁹: cui⁹ meminit xiij. terapentice. capl'o Rursus. Fecit etiam libros de instrumētis medicinalis sciētie. ſ. cibo ⁊ potu ⁊ manuali operatiōe. de cibis fecit libr⁹ de alimentis ⁊ librum de euchimia ⁊ cachochimia. de potu fecit librū de aqua ⁊ libr⁹ de vino: cui adiecit libr⁹ de vndimiis. De medicinis autem simplicib⁹ fecit librū de simplici medicina. De compositis etiā medicinis credo ipm fecisse antidotariū. his omnib⁹ annectit liber de pharmacijs: ⁊ liber de quadragintasex plantis: quem habem⁹ cum cōmento humain: liber etiam de virtutib⁹ centaurce quem Nicolaus de Regio transtulit: ⁊ liber vinamidiorū: ⁊ est vinamidius locus vbi scribunt virtutes rerum: ⁊ liber de cōmoditatib⁹ tyriace: ⁊ liber de tyriaca ad Cesarem: quē allegat Rasis frequenter. Qum autē consideraūit manualem operationē fecit librum de chirurgia: ⁊ ei annectit liber de phlebotomia: Iz forte conuenient⁹ poneretur inter libros de causis efficientib⁹. ⁊ sic multi libri Halieni sunt positi ī multis locis fm aliquā consideratione: qui scōm aliam possunt alibi situari. Hoc tamē scias: ipsum Halienū centum ⁊ quinquagīta volumina ī medicina composuisse: teste Johāne tortellio in sua ortographia. Dec collegia victl speculatoris in medicina.

Finit libellus de diuisiōe librorꝫ Halieni.

¶ Incipit liber Hippocratis de lege: qui introductorius dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de greco in latinum.

Medicina artiũ pclarissima ⁊ excellentissima ppter indisciplinã vetentiũ ⁊ indicantiũ talis vana in defectu est vtiq; magis omnib⁹ artib⁹. horũ aũt peccatũ maxime mihi videt habere causam hãc: quia ⁊ cõtra meritũ medicine soli⁹ in ciuitatib⁹ nullũ determinatũ est pter ingloriatõem. hoc aũt nõ vulnerat compositos ex ea. similiter enĩ isti sunt introductis in tragedia: etenĩ illi figurã ⁊ indumentũ ⁊ faciẽ ⁊ speciẽ hipocrite habẽt: nõ sunt autẽ hipocrite. sic autẽ ⁊ medici nomine quidẽ multi: opere autẽ valde pauci. cõgruit enĩ ⁊ siquis vebet medicinalẽ scientiã vere voceri horũ participem esse nature disciplinę doctrinę, loci altitudinis laboris ⁊ tempis. Primũ quidẽ opus est natura: sup omnia habeat hanc. hac enim cõtra operãte vana sunt omnia. natura vero introducta ars doctrinalis fit: quã cum sapiẽtia facere oportet: disciplinatũ factum in hoc loco qui aptus natus fuerit ad disciplinã. ampli⁹ autẽ inducẽ laborẽ in tempe multo curãdo quaten⁹ disciplina in naturam cõuersa apte ⁊ bene crescat ⁊ fruct⁹ afferat. qualis autẽ est speculatio vegetabiliũ que sunt in terra talis est ⁊ medicine disciplina: nostra enim natura est qualis est regio: doctrine autẽ docẽtiũ qualia semina: disciplina autẽ q̃ ipa cadat in terrã cultã fm temp⁹. loc⁹ ĩ quo est disciplina est quale nutrimentũ quod est ex conuenienti aere factũ vegetabilib⁹: labor autẽ cultura. tempus autẽ corroborauit omnia ⁊ fecit nutriri pfecte. Hec autẽ quib⁹ indigẽt medicine artẽ addiscẽtes ⁊ vere ipsi⁹ noticiã accipiẽtes ita p̃ ciuitates eũtes: non verbo ſ; ope medicos reputari faciũt. ignorãtia autẽ est mal⁹ thesaurus ⁊ mala repositio habentib⁹ ipam ⁊ somniũ ⁊ visio hilaritatis ⁊ gaudũ expers: timiditatis ⁊ audacie nutritio: timiditas infirmitatẽ significat: audacia vero inartificialitatem: ouor enim hoc quidẽ scire facit: alterũ vero ne scire: opinio autẽ ignorare. sacre autẽ res existẽtes sacris hominibus ostendunt: prauis aũt nequaq̃ priusq̃ perficiãtur secretis scientia.

¶ Explicit liber Hippocratis de lege: qui introductorius dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de greco in latinũ.

¶ Hoc est hippocratis iusiurãdum in cuiusdã sui libri principio inuentũ ⁊ e greco in latinũ cõuersum p̃ Petrum paulum vergeriũ faciatum.

Testor apollinem ⁊ esculapiũ hygiẽq; ⁊ panaciam esculapii filias ⁊ deos et deas omnes me: quaz in me erit et quaz ingeniũ meũ valebit: hec omnia obseruatur: que hoc iurãdo atq; his tabellis continẽtur tributur: me preceptori meo a quo hãc artẽ edoctus sum non min⁹ q̃ parẽti a quo sum genitus vitaz cũ eo cõmunicaturũ res omnes quas illis necessarias esse intelligã pro virib⁹ meis subministraturũ progeniẽ eius fratrũ loco habiturũ: hanc artẽ sine mercede ⁊ sine pactionib⁹ edocturũ: precepta omnia libẽter ⁊ fideliter traditurũ meis ⁊ p̃ceptoris mei liberis ceterisq; discipulis q̃ se legib⁹ medicine astrinxerit atq; iurati fuerit: alij preterea nemini in curãdis egrotis pro viribus ⁊ pro ingenio meo necessariis rebus vsurũ: nemini egritudinẽ dilataturum: nihil per iniuriã facturũ: rogatũ nemini daturum: neq; id cuiq̃ consulturũ: neq; prẽgnãti mulieri ad interficiendũ conceptũ fetũ potionẽ porrecturũ: vitã meam atq; artẽ meam puram atq; integrã seruaturũ: laborãti lapillo haud quidẽq̃ excisurũ: sed exptis eius artis hoc negociũ promisturũ quãcunq; domũ ingressus fuero vũtaxat liberãdis egrotis operã daturũ: omnẽ iniuriã oẽm corruptelã omne genus turpitudinis res etiaz venereas sponte mea euitaturũ: sive muliebria corpa curauero sive virilia: sive hominis liberi sive serui que inter curãduz vel videro vel audiero vel etiã extra curã in vita hominũ cognouero que reticẽda esse intelligã nemini apturum: sed intemeratã tacitumitatẽ seruaturũ. Presens igitur iusiurandũ integre atq; incorrupte seruanti mihi omnia tam in vita q̃ in arte mea prospa feliciaq; succedant: ⁊ gloria in eternũ parata sit: trãsgredienti vero atq; piurio cõtraria omnia euenĩãt.

¶ Explicit hippocratis iusiurandũ in cuiusdaz sui libri principio inuentũ: ⁊ e greco in latinũ conuersum per Petrumpaulũ vergeriũ faciatum.

¶ Expletũ est opus hoc preclarũ artis medicine nomiatum Artisella Hippocratis: q̃ diligẽtissime accuratissimeq; emendatũ per dominũ Franciscũ Argillagnes de Valentia: artiũ ⁊ medicine doctorẽ insignẽ: impressum Venetiis summa cura ac sollicitudine Hermãni lichtẽstein Coloniẽsis. Anno dominici natalis. m.cccc.lxxxiij. quarto kalendas aprilis.

Registrũ cartarũ.
abcdefghiklmnopqrsuxyzABC quaterni.
e.i.v.D terni.

Francisc⁹ argilagnes valentin⁹ lectorib⁹ huius libri.s.p. dicit: Cum superiorib⁹ diebus a cur⁷ infirmor⁷ vacarem: ⁊ poti⁹ ei parti medicine incūbere quam theorica vocāt: venit forte mihi ad man⁹ hippocrat⁷ medicor⁷ antiquiss: mi diuinū op⁹ q̄ a recētib⁹ medicis ars nolat. Quēq; plegisset: illud ita mendose impressū esse deprehendi: vt longe plura essent vitiosa ⁊ deprauata q̄ emendata. null⁹ certe sensus: nullaq; sn̄ia ex his elici poterat. neq; soluz id in hoc opere impresso facile est videre. sed ī his libris qui penna scripti sūt vnusquisq; liquido percipere poterit: q̄re vehemēt dolens hominū nostri temporis incuriā non admirari nō potui: nam prob dolū atq; hoīuz fidez q̄ hec est secordia: que amētia: quē vt ita dicam prorsus ment⁷ alienatio: quz ī reb⁹ minime pfutūt⁷ nulli⁹ pretii impimēdis hoīes solliciti sint: ⁊ ter tū medicor⁷ pclarissima opera ī tenebris abscondita torpescere sinūt: neq; ita ignauiter erga hippocratē nos agere debem⁹: quū de mortali hoīuz genere bn̄ merit⁹ sit vt opera sua q̄ plurima q̄ in arte medicine exptētia: studio: atq; cura scripsit: preferūt. hic enīz vir excellent⁷ nature medicinā longo tēpore pditā reuocauit in lucē. ⁊ quū venientē ab illi vic⁷ pestilentiā teste Plinio libro vij. pdixisset ipse hippocrates: ⁊ discipulos ad auriliandū p rabes dimisisz: ob id meritū honores illi quos Herculi decreuit Grecia. ⁊ ꝫ iampridē mihi ꝯsuluissem nihil negocij cū impssorib⁹ habere q⁹ ⁊ ipsi ea que emendata acceperūt: plerūq; mutare ac inuertere soleant: nihilomin⁹ cōi vtilitati ꝯsulens hoc op⁹ ite⁹ impimendū curaui quāta potui diligētia emendatū. ⁊ eo maxime audenti⁹ hanc puinciā suscepi: ꝫ bumer⁷ meis imparē: q⁹ Herman⁹ colonien⁹ librarie art⁷ amantissim⁹ suā mihi operā pollicit⁹ est: qui hāc artez ita pulchre ita emēdate exercet vt nō dubitem eū longe cete⁷ impressorib⁹ prestare: pace tū aliorū dixerim: cui⁹ artis inuentori maxime pfecto laudes a mortalib⁹ referri debent: necnō ⁊ alijs qui post eū magna cū cura ⁊ diligētia artē hanc auxerit: coluerint: pfectioresq; indies reddiderit. effecerūt eteni hi viri hoīuz generi opera sua vtilitatē tantā quantā priscor⁷ tēpora nullam viderūt: quo apud posteros immortalē eternāq; gloriā pariter ac laudem ꝯsequti sūt. Letari igit mirū immoduz possunt nostre etat⁷ hoīes q⁹ ī immensaz librorū inciderit copiaz: qua maiores nostri ⁊ que hanc pcessit etas caruerūt. videm⁹ eteni eā impressor⁷ nūero intantū excreuisse: vt iaz nēcē sit nō modo bibliotecas: ver⁷ etiā ⁊ domos implere. ⁊ rūtamē non potuit hoc mun⁹a dijs collatū ornī ex parte fuisse pfectū: nam etsi mortalib⁹ vt antea viri maximā hi viri attulerit vtilitatē: tamē vt vulgo dici solet: Prope rosam sepe vrtica sita est: quz huic rei vnum deesse videā: diligentiaz. ⁊ accuratā librorū emendationē. ego tū pro virili mea emendando hoc ope quāta potui ⁊ cura ⁊ sollicitudīe versat⁹ tum. possum eteni gloriari me nō id op⁹ emendasse: ꝫ fere totū scripsisse: vt facile quiuis cōprehendere poterit collato vtroq; exēplari: quare siquē fortassis pretermissa ac īmutata inuenerit⁷: impressor⁷ poti⁹ celeritati ac festinātie q̄ mee puto ascribendū esse ignorātie: hi nāq; interdū mutant syllabas aut aliq̄s omittūt lr̄as vel addūt: ⁊ si etiā mee impicie aut negligētie q̄ō forte nequaq̄ recusabo id vitiū ascribendū fore: veniat vobis ī mentē hoīez nō ex oī parte eē pfectū: errareq; eū sepe sepiusq; ꝯtingit: ꝫ labi ⁊ errare: nescire ⁊ decipi malū ⁊ turpe dicam⁹. Testis est ei mihi ī hac re Galien⁹ cōmento penultimo tertij libri pnosticor⁷ vicēs: Nos enī non possum⁹ q̄n errem⁹ semp. ⁊ 2° aphorismor⁷ cōmēto 19: Aliqn̄ in his pfect⁹ errat medic⁹. cōstat eteni ipe ex p̄ncipijs quor⁷ alter semp ad malū machinat: neq; solum hoc nāe defectu ꝯtingere arbitrandū est: sed etiā peccato p̄mi parent⁷ euenire firmē putare debem⁹: magister. n. sn̄iar libro. iij. inquit: Ex culpa p̄mi parent⁷ pni sunt pedes nostri ad lapsuz. q̄ō multū sacror⁷ canonū testimonijs firmare poterim⁹: Natura eiz est imitatrix vitior⁷. xx. q. iij. in ca. pdig⁹: Et hūana nā quodāmodo labit ad delicta: in autentico de monachis collatōe p̄ma paragrpho q̄s: ⁊ de penitētijs dist. ij. paragrapho charitas circa fūē: Oīs creatura sub vitio est ⁊ xii. q. p̄ma: Oīs etas pna est ī maluz. q⁹ nisi equo longior esse: cōplura possem exēpla in mediū afferre q̄b⁹ sn̄iaz meā hanc cōprobarē. neq; hec dixi nisi vt meipm ꝯsolarer: ⁊ neq; forte neglentē existimet ī eo q̄ō cōis hoīuz vtilitat⁷ grā nō spe glorie neq; quest⁹ susceptū est. ⁊ si aliq̄ interlegendū occurrerit: lector diligens facilime castigare poterit. neq; hec peccata sunt digna iudicio Eaci Minois ⁊ Radamāti: sunt enī adeo mīma q⁹ facie p̄ma cognoscūt. Neq; mirer⁷ q⁹ tern⁹ qui sequit⁹ p⁹ternū cui⁹ signatura est lr̄a. t. vbi cōplet epidimia: ⁊ ē in eo libell⁹ de nā fet⁹: nō sit signat⁹ in oīb⁹ chart⁷: naz liber tegni anteq̄ epidimia cōplere⁷ impssus est: ⁊ qz addit⁹ est liber de nā fet⁹: nō potuit signatio chartar⁷ ꝯtinuari. nolī q̄ putare q⁹ aliq̄d deficiat: ꝫ post q̄tuor chartas nō signatas inuenies nūer⁷ chartar⁷ ꝯtinuatū precedētī nūero. ⁊ libell⁹ de lege hippocrat⁷ ⁊ ei⁹ iusiurandū ppter eandē cām nō potuerūt ꝯtinuari cū libello de nā fet⁹: ppter quod ⁊ positi sunt in fine tot⁹ oper⁷. Vale.

¶ Capitula p̄mi libri.
Tres sl̄ oēs. 151
Prima q̄dē
Scōa vo que
Tertia vo er
Conati sūt ḡ
Conati sunt
Null⁹ tñ ante
Sz ⁊ illā q̄dē
Dic vo diffinit
Que vo fm. 152
Sz nūc a diffi.
Medicīa ē sci.
Scīe ḡ nomen
Sanū aūt ⁊
Et fm p̄mā
Sz qñ effi. 153
Neutr vo ⁊
Est aūt ⁊ de.
Incipiam⁹ igit
Sanū ē aūt.
Egr vo cor. 154
Egr vo vt nē
Qñ āt ⁊ neu.
Et bi⁹ q̄dē.
Sanū vo ⁊. 155
¶ Capla sed cūdi li. tegni
Sūt āt ⁊ hor
Egra vo siḡ
Scōm vo b̄
Appellār āt
Et vtilitas. 156
Exñtib⁹ vo sa.
Cognitiōes vo
Substātia q̄o
Ab his vo q̄
Scōm vo fe.
Eor vo q̄ or.
Eor vo q̄ q̄dē
Genera āt la.
In eisdē vo. 157
Ab opīa vo
Deīmiat āt
Simplr vo eḡ
Sūt vo hor
Et vindic
Quib⁹ deiceps
Dolētia vo ⁊
Oīb⁹ bis sen.
Signa vo hor
Ponētib⁹ no
Siḡ ḡ egri. 158
Quattuor āt
Principalia igit
Ab illis vo er.
Ipsa vo scipsa
Alie vo oēs
Capillor. 159
De q̄dē ptiū
Principū āt
Tot⁹ q̄dē ca.
Parū vo ca.
Magnū vo si
Si vo fm occi.
Principaliū. 160
Facil igit
Facilitas vo
Sic vo diffi.
Et bū mobile
Adhuc vo mi.
Nā si eucratio
Talib⁹ q̄dē i
Audire vo
Quecūq; vo. 161
Si vo calī⁹
Deiceps vo siḡ
Frīores q̄ os
Siccior vo
Cōposita q̄. 162
Si vo hūidi.
Frīda vo sil
Hūide vo ⁊. 163
Nec igit sūt
Ex his ḡ tēdēs
Quicūq; ḡ tā.
Et ledūt q̄dem
Et b̄ cōe in
Magnitudo
Ea vo q̄ fz. 164.
Blanc⁹ vo o.
Niger vo ocu.
Subtile q̄dem
Crystalloides
¶ Tractus de corde.
De cordis aūt.
Caliores ḡ
Est āt latit. 165
In frīori vo
Spūs vo q̄dē
Tales ⁊ timidi
Siccū vo cor.
Scōz sygn. 166
Oīuz pilosissi.
Si vo hūiditas
Hūidior vo
Frīdū vo ⁊. 167
Ūnū cōe i oi.
¶ Tractatus de epate.
Epat vo calī
Frīoris vo
Siccior vo 168
Hūidioris
Calī q̄dē sil
Caliditas q̄dō
Siccitatē vo i.
Media vo est
Min⁹ vo calī
Mānifestū ē ḡ
Hūidū q̄dē
Hūidi⁹ vo 169
¶ Tractatus testiculor.
Testiculor vo
Frīda vo cras.
Hūida q̄dē
Cala vo ⁊ sicca
Cōueniēd⁹ q̄.
Si vo frīdi
Sicca q̄dē. 170
Tot⁹ corpis
Tot⁹ vo corpis
Dicēt igit ⁊
Cōpetēt vo
Quecūq; vo. 171
Frīoris cra.
Sicca vo cras
Et hūida vo
Et fm copula.
Hūida vo ⁊
Frīda vo ⁊ 172
Si vo frīdū.
Decidēte vo
In oīb⁹ vo q̄
Cōsiderare vo
Silr os ꝓside.
Que acuta
Silr vo ⁊ me.
¶ Tractatus de vētre.
Uētr cogni. 173
Hūidior vo
Calior vo nā
Frīd⁹ vo nā
Ex egritudib⁹
Scōz ꝓkoez
Diligēt vo. 174
Sz ꝓpē hor
Siccitates vo
Nō vo ipsa
Itaq; neq; sēp
Qñ vo bi⁹
Alie vo p. 175
Que vo, ppē
Capit igit ma.
Ea vo q̄ intra
Uētrē q̄dē
Uelut si ita
Alter vo .176
Ex qb⁹ ma.
Sz ō bis suffici
Quecūq; vo i p.
Nō appentia
Scōz vo ptē
Ea vo q̄ f c. 177
Ea vo q̄ f ep
Ita vo ⁊ fz 178
Et fm pect⁹
Et fm tracheā
Proportiōalr
Ex hūorib⁹ q̄.
Dolores vo 179
Nocet āt ⁊
Quecūz vo egr.
Et ossionē pp.
Dictū ē āt.
Egtātiū q̄dē
Eadē q̄dē q̄ sūt
In medio vo.
Sūt ppē b̄
In eo q̄dē. 180
Scōz vo eā.
Nihil vo mirā.
Scōz vo alter
Quecūq; vo si.
Et siḡ q̄ inue.
De his q̄dē
Future vo e.
Egrediant
Uelut orexim
Aut nō fm
Ita vo ⁊ hūi.
Et vigilie.
Toxio vo i 181
Quēadmodū
Et ppēa ad ali.
Ita vo ⁊ alia
Alia vo sūt fm
Scōz odoratū
Scōz auditū
Quēadmod
Scōz tactū 182
Itaq; vo ⁊ f
Quecūq; vo
Quar genera
Mānifeste q̄dē
Quēadmod
Neq; digō. 183
Dēm ē aūt
Ego aūt iā.
¶ Sequūt capla ctij li. tegni
Qñ vo ⁊ hor e
Qñ vo ⁊ hor i.
Al fuātib⁹ icipi.
Qū igit sit nō
Rursus igit pn
Si. n. eēt ipassi.
Que mānifes.
Alter igit 184
Quod igit
Est igit vnū
Sub his. n. oi.
Ex motione
Ita vo ⁊ ex sō.
Et ex his que
Aut egerūt
Oia cui hec
Et corrūpūt
Et scriptū ē
Hec igit oi. 185
Itaq; vo ex
Qū q̄dē moti.
Et he sūt due
Eteni tpe ve.
Si. n. idiget cor
Qñ āt in his
Perfecte igit
Qñ vo ⁊ fi. 186
Cōsideratōes
In cibis vo p.
Eqt vo quodā
Ita vo ⁊ som.
Et eis dieta
Abstinē vo
Uenereor
Tps vo v. 187
Qualitatē
Hor vo q̄ co.
Silr vo ⁊ i ali.
Si vo fm ali.
Plib⁹ vo
Crassi igit
Fortuātes v
Calidiora en
Utet vo ⁊
Qñ motio 188
Contraria
Ita vo ⁊ cale.
Et simplr est
Si vo pmuta.
Calidiorē. n.
Hoc q̄dē ge.
Utilitas vo
Quō igit ⁊ bi⁹
Silr igit dis.
Pōt. n. vēt
Organicor. 189
In plasmati.
Scōz qtitatē
In numero
Reliqū vo ge.
Quecūq; igit
Et q̄cūq; q̄.
Et q̄cūq; q̄. 190
Deficiētium
Oium aūt hor
Quecūq; vo abū
Eadē vo ⁊ eor
Mānifestū ē āt
Quēadmod in
Alijs vo ēphra.
Reliqū adhuc
Quā fortītā
Ad mānifest. 191
Et bi⁹ q̄dē
Prime vo oiuz
Utrarūq;
Jā q̄dē factā
Nōdū vo exi.
Ei⁹ vo q̄ adhuc
Prohibet igit
Fcā vo egritu.
Curatio q̄dē
Scōz vo p. 192
Calr igit dis.
Si. n. īmodera.
Manifestū vo
Ad inētionē
Quecūq; vo cāe
Ferūt eni si ita
Sz ocā q̄dē
Eūatiōes. 193
Scīētes igit
Scōz hanc ptē
Nūc cōe bītes
Scōz vo ꝓpos
Uelut si ita ac.
Si igit ipsi pti.
In pfūdo vo
Si igit calī⁹ ē
Si vo frī⁹ 194
Ita vo i hu.
Ex pōne q̄dē
Ex plasmatiōe
Manifestū vo
Soluta vo cō.
Ut vo
aūt
fiat
Longuitar vo
Primū q̄dē 195
Si vo alicui
In priti vo
Fractura igit
Hnātio vo po.
Molle vo ⁊
Qñ vo hap 196
Supfluitas
Propēea de.
Nerui vo ⁊ te.
Scōz ꝓpositas
Dicte vo sūt
Et quidē os
Intētiōz ḡ. 197
Ita vo ⁊ si vl.
Dcīn est aūt
Et quidē si
Et de his q̄.
Ad id vo qō
Eor igit que
Intētio vo. 198
Si vo fractu.
Est aūt ⁊ em.
Hec quidē a
Que vo ex ster.
Que vo ex lap.
Ei⁹ vo q̄ pteē
Immoderata
Qubuscūz 199
Amplior vo
Quecūz igit in
Quecūz vo fz
Quecūz igit fz
Quecūz vo sub
Ita vo ⁊ q̄cūq;
Uno vo caplo
Quecūz vo nō.
Intētio vero
Quecūz vo al.
Quecūz vo 200
Quecūz vo
Qñtuz ē aūt
Si vo ad iuicē
Sufficiet aūt
Vniusmōi vo
Necīuz aūt
Per ipaz āt. 201
Si igit fuerit
Repellen⁹ aūt
Relicte vero
Eūatio vero
Sz qñ oia. 202
Et tñ sufficiēs
Debinc vero in
Prior igit sa.
Alia vo a plas.
Snppōat. n.
Alīa vero. 203
Sz qñ i pfū.
Igit euacuet
Incōtuz vero
Qñ vero ⁊ ō
Qu ... vo. 204
Hac igit rōe
Quedā vero
Scōz vo cōpq;
Epicbenō vero
In quo q̄dez
Quecūz vero
Uñ nec iten.
Sz ad reli. 205
Fit aūt hoc
Itaq; ⁊ cirō
Ex qb⁹ vero
Deīn vero di.
Triplex vero
In hūorib⁹
Quos neq;
Augmentati. n.
Augmentant:
Intētio vero
Alīant igit 206
Eūant vero
Prope vero a
Euacuant. n.
Antipaseos vo
Derinatio vo
Oia igit que
Quēadmodū.
Neutre vo
Pōt āt ali. 207
Dictū ē aūt.
Resumptiua
Perfecte q̄dē
Si igit dispō
Cause vo sa.
Et si multum
Libor vero in
Pot⁹ vo aptus
Dictū est aūt
Nūc. n. nō 208
Dictū igit q̄.
De his quidem
Triptita est.
P⁹ hūc aūt
Qñ aūt ⁊ in
Demōstrātes
De pncipa. 209
Ex b⁹ gener
Ad cognes
Ex b̄ genere
Utilia aūt ad
Et q̄ de fim.
Hec igit oia
Que terapen.
Qñ aūt ⁊ aī
De alijs āt 210

Finit tabla

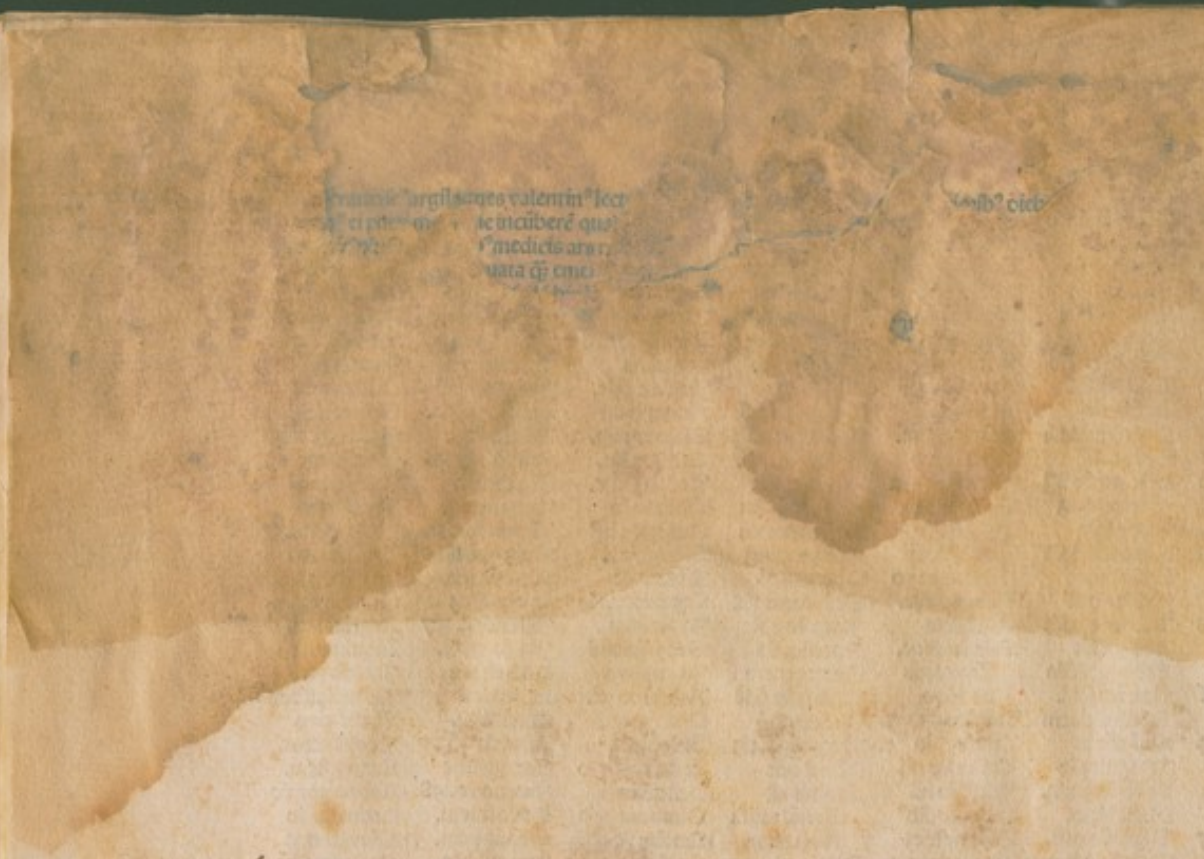

ARTICELLA

VENICE
1483